

ICONES ANIMALIVM

QVADRVPE DVM VIVIPARORVM ET OVIPARORVM,

QVAE IN HISTORIAE ANIMALIVM CONRADI GESNERI LIBRO I. ET II. DESCRIBVNTVR, CVM

NOMENCLATVRIS SINGVLORVM LATINIS, GRAECIS,

ITALICIS, GALLICIS, ET GERMANICIS PLERVN-

QVE, ET ALIARVM QVOQVE LINGVARVM,

CERTIS ORDINIBVS DIGESTAE.

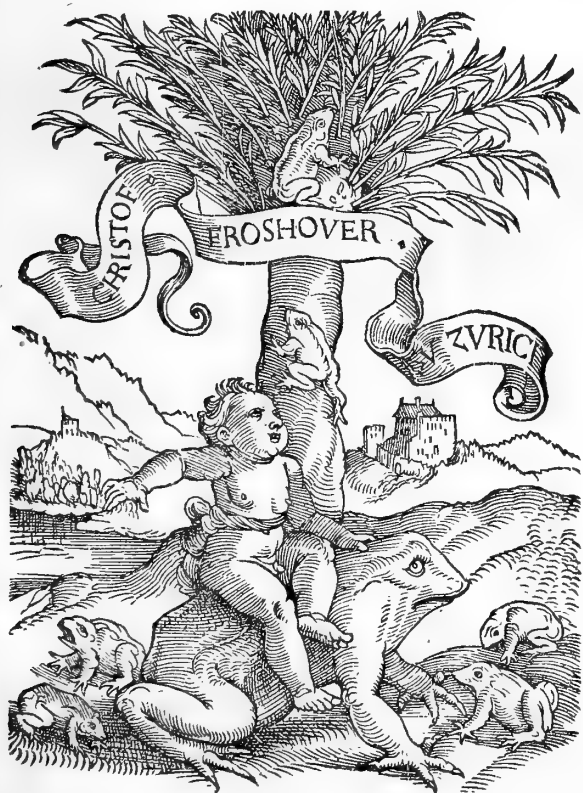
EDITIO secunda, nouis Eiconibus non paucis, & passim nomenclaturis ac descriptionibus auctior.

LE Figure de gl' Animal quadrupedi d' ogni sorte.

LES Figures & pourtraictz des bestes a quatre piedz de toute sorte,

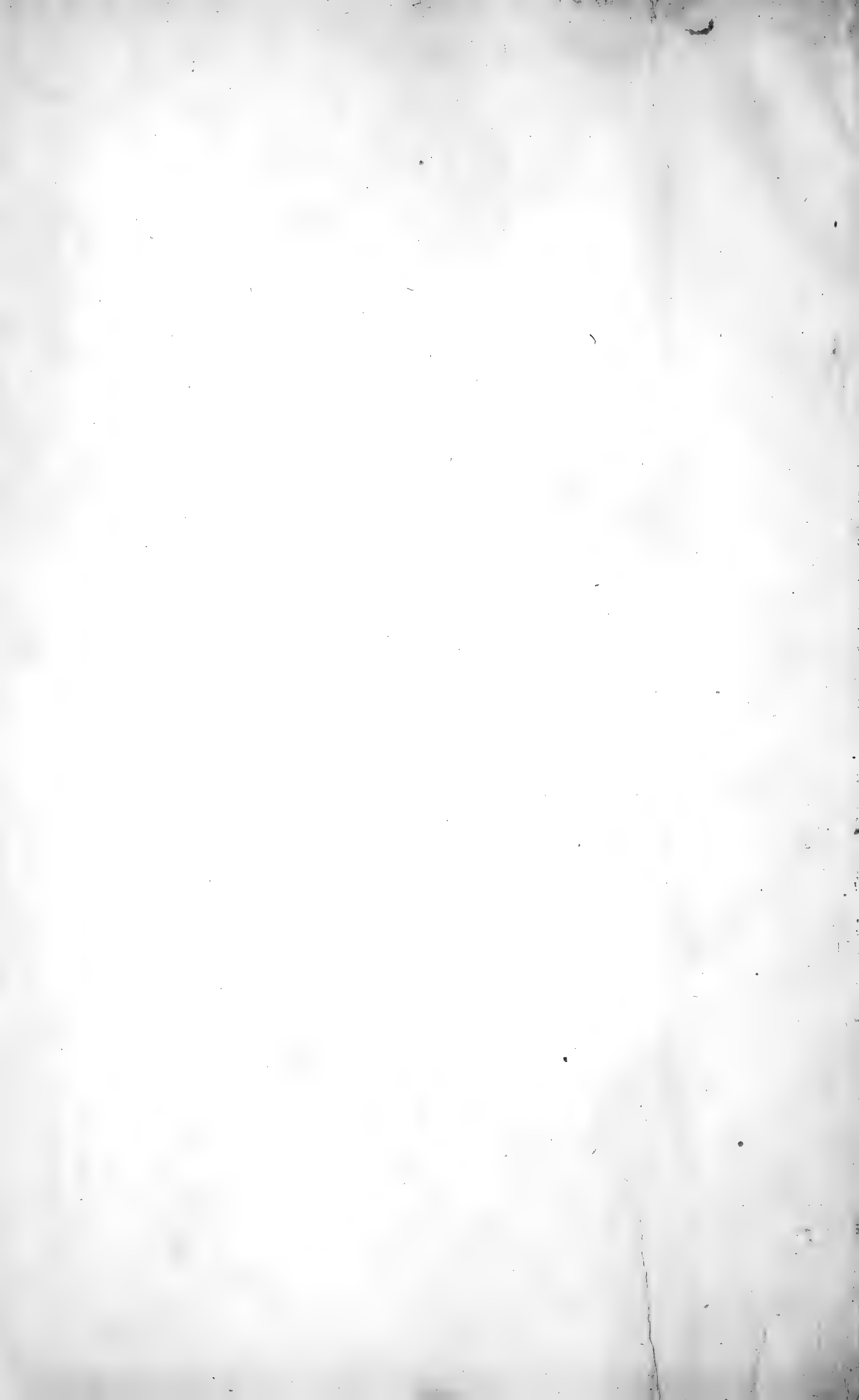
Die Figuren vnd contrafacturen von allerley vierfüßigen Thieren.

Accedunt et Indices secundum diuersas linguas in fine libri.

CVM Priuilegijs S. Cæsareæ Maiestatis, & Christianissimi Regis Galliarum.

TIGVRI EXCVDEBAT C. FROSCHOVERVS
ANNO M. D. LX.

41
339
1560
SCNHRB

3

SERENISSIMAE ELIZABETHAE, DEI GRATIA REGINAE ANGLIAE, FRANCIAE ET HYBERNIAE, etc. DOMINA SUAE CLEMENTISSIMAE, S. & F. FELICITATEM A DEO OPT. MAX. PRECATUR CONRADUS GESNERUS TIGURINUS.

HUNC librum, cum ante septennium ferè primùm ederetur, serenissima Regina, illustrissimi Suffolchiæ ducis Henrici Gray piæ memoriæ fratribus inclytis, dedicabam. Sed tum temporis non placuit Deo, ut ad eos in Anglia adhuc uiuentes perueniret. Quamobrem hanc secundã editionem, multò iam locupletio- rem, ne sine illustris alicuius nominis patrocínio, ceu posthuma quadã pupilla appareret, tuæ Maiestati offero atq; consecro. Tanta enim est uirtutum tuarum gloria, tantus pietatis sincera ardor, tanta ingenij dexteritas, eruditio, & in linguis diuersis, Græca etiam Latinaq; peritia singularis: quibus cunctis non solum omnem nostri sæculi muliebrem sexum, sed ipsos etiã reges atq; principes, & ex priuatis plerosq; doctrina celebres uiros, summa omnium admiratione, antecellis: Tantus inquam gloriæ ac famæ tuæ splendor est, ut librum hunc Angliæ omnino à me destinatum (propter gentis uestre multorum hominum multa ac recentia in me beneficia, ac meum erga illos, ut merentur, amorem, officiumq; gratitudinis) non debuerim alteri, quàm totius Regni supremo capiti, hoc est, Maiestati tuæ nuncupare. Sic enim uniuersis & singulis quodammodo aliqua ex parte satisfacere mihi uideor. Scio autem omnes bonos & eruditos uiros, quorum Dei gratia ingens in regno tuo numerus est, Maiestatem tuam adeò amare, uenerari & colere, sicuti par est, ut ab externis etiam hominibus laudes tuas celebrari, ac tui honoris famam illorum lucubrationibus per orbem terrarum diffundi, libentissimè cognoscant. Suscipe igitur serena hilariq; fronte, clementissima Heroïna, hos Quadrupedum animantium Ordines: quibus aliquando inspiciendis animum grauissimis Regni negotijs intentum remittas, & iucundissimo hoc Naturæ spectaculo oblectes. Quod quidè non per se modò honestum & liberale est: sed ad Dei etiã optimi maximi, nostriq; & aliorum hominum pleniorè cognitionem non nihil cõducit. Nam ad Dei notitiã in nobis excitandã atq; promouendã, ex omnium & quarunuis huius Vniuersitatis rerum inspectione, pia de opifice cogitatio animos nostros subire & debet & solet: in primis uerò cum Hominis (qui ueluti exiguus quidã Mundus est, & ut corpore terræ, aliorumq; tum elementorum, tum ex eis constantium rerum, ita animo Dei imaginem repræsented) naturam consideramus. Itaq; huius etiam parentem dicimus Deum: ceterorum opificem tantum. At inter hominem & cetera Dei opera, medium ferè locum animantibus quæ ratione carent attribuimus: harum autem præcipuæ sunt Quadrupedes: adeò ut illis inter ea quæ ex elementis mixta sunt, ita primum tribuamus ordinem: quemadmodum inter ipsa elementa aut simplicia corpora cælo. Fecit autem hæc omnia Deus in usum hominis, ut seruiant aut subijciantur ei omnia, siue natura & iussu Dei perpetuò, ut elementa, cæli, & corpora inanima: siue sensu aliquo: idq; uel sponte, ut animalia quæ cicurari possunt: uel per aliquam uim, ut reliqua, quæ uarijs modis capere, uenari, & in usus suos conu- tere solet: quemadmodum etiam puri tum spiritus tum homines ultro seruiunt Deo, impuri uerò coacti & renitentes. Iam cum Deus non hæc solum, quæ in hoc uisibili mundo sensibus nostris se ingerunt, in solius hominis gratiam fecerit omnia: sed spiritus quoq; & angelos inuisibiles, hominibus præsertim pijs custodes ac tutelares, impijs uerò ultores constituerit: deniq; unigenitum filium suum in generis humani salutem, hominis formam assumere, & acerbissimam mortem subire uoluerit: decet omnino & par est, ut Deum etiam solū, in omnibus actio- nibus & cogitationibus suis sibi proponat homo, eumq; unicum pro summo & incomparabili bono tum suo tum rerum omnium, agnoscat, adoret, inuocet, amet, & collaudet perpetuò: nec ulla prorsus res creatas ullo modo diuini honoris, inuocando uel adorando, participes faciat. Nam sicut unus in cælo Sol est, dictus ab eo quòd solus sit, & una eius imago Luna, non suo,

Dedicationis occasio.

Naturæ, præsertim Quadrupedum, considerationem, cum per se honesta esse: tum uerò utilem.

1. Ad cognitionem Dei.

sed Sôlis lumine lucida: ita solus idemq̄ summus cœlorū ¶) uniuersa Natura dominus, Deus est, à quo uim suam, quâcunq̄ habet, omnem mutuatur Natura, hoc est, quicquid factum, natum aut creatum est: proprium uerò nihil habet. Hæc qui non agnoscunt, Deum profecto non agnoscunt. Præterea cum tot animalium generibus à Deo conditore tam pulchrè ¶) abunde prospici uidemus, ut quantum natura ¶) necessitas singulorū postulat, nulli eorum inter tot myriades, quod ad cibum, potum, uestitum, habitationem, ¶) alias res, quicquā desiderari possit: an non existimabimus (non iam uerisimiliter, ut uulgus hominum, sed firma ¶) indubitata quam à nobis requirit fide) eundem qui suis operibus tam benignè prospexit, multò magis hominibus, quos filiorum nomine dignatur, quantumcunq̄ eis utile aut necessariū sit, consulatur ac suppeditaturum? At miseri mortaliū plurimi non pro uictu tantum ¶) uestitu suo anxij sollicitiq̄ sunt, hoc est, Deo non satis confidunt: sed insuper auari, ¶) alijs hominibus iniurijs, ipsis etiam bestijs hac parte ut deteriores, ita infeliciores. quanuis enim harum nonnulla sui uictus causa noceant alijs, præsentem tamen solum famem explere, non in multos dies aut annos aliquid reponere cupiunt. Illi uerò cum Deo suo non fidant, ¶) ipsa solitudine dubitationem suam ac diffidentiã prodant, digni sunt qui quandoq̄ rebus necessarijs priuentur, aut (quod Tantalò accidit) præsentem etiam copia non fruuntur. Hactenus dixi, (¶) quidē prolixius quàm institueram,) Animantium natura consyderationem, ad uberiores Dei notio-

II. Ad notitiam
sui cuiq̄, & uir-
tutū exempla.
A corporis for-
ma seu capitis
sitū.

nem deducere nos posse. Restat, ut quomodo nostri quoq̄ ¶) aliorum hominū cognitio inde in animis nostris promoueat, ostendā. Primum igitur quod ad nos, quoniã per comparationē omnia magis innotescunt, cōferamus nos ipsos cum ceteris animalibus. Corpus igitur hominis, quod ad materiam, partes ¶) organa, id est, actionum instrumenta, nihil ferè ab alijs differt: unde colligimus, mētem (qua proximè ad angelos accedimus, ¶) post illos rebus omnibus præstamus: ¶) cuius ratione ad conditoris nostri exemplar facti sumus) uim esse multò præstantiorē illis anima uiribus, qua organo indigent, ¶) corpori alligantur, adeo ut separari nō possint. Ipsa uerò corporis nostri forma ¶) statura, quoniã erecta est, à plerisq̄ omnibus differt: ita ut caput sursum ad cœlū, hoc est, summā Vniuersi partem spectet: (id autem propter oculos ¶) uisum maximè factū est,) admonet nos officij nostri, cuius pulchrè meminit poeta his uersibus:

Pronaq̄ cum spectent animalia cætera terram:

Os homini sublime dedit, cœlumq̄ tueri

Iussit, ¶) erectos ad sydera tollere uultus.

Non solum autem corporis oculos ad cœlum, sed multò magis contemplent omnia animi aciem à terris auersam, ultra ipsos etiam cœlos ad usq̄ conditorem, primumq̄ motorem eorum, extendere oportet. nam corporeis oculis cætera quoq̄ animantes cœlum aliquando aspectant,

A moribus, in-
genij, & actio-
nibus aliorum
animalium.

piscis quidē Vranoscopus semper. Deinde si uirtutes, aut potius mores ¶) actiones aliorū aliquot animalium cum humanis comparemus, imbecillitatē nostram ¶) degenerē naturam facile agnoscemus. Multæ enim animantium, bonas ¶) secundum naturam laudabiles actiones, (quæ in homine à ratione consilioq̄ profectæ uirtutes appellantur,) ipso natura instinctu, multo perfectiores plerisq̄ hominibus edunt. In contemplandis certè animalium moribus, ut scribit uir doctissimus Theodorus Gaza, exempla nobis suppetunt omnium officiorum, ¶) effigies offeruntur uirtutum, summa cum authoritate natura omnium parentis, non simulata, non commentitia, non inconstantes ¶) labiles: sed uerè ingenuæ atque perpetuæ. Nec ulla pars uitæ humanæ est, quæ non suorum officiorū exempla commodissimè hinc accipiat. Iubet nos dominus Christus prudentiam serpentium, simplicitatem uerò Columbarum miscere: ne illa nimirum in astutiam, hæc uerò in stoliditatem abeat. Insignis est Gruum, Apicularum, Murium alpinorum, Melium, Sciurorum, Castorum, ¶) aliorum animalium ingenij uis, qua uictum sibi cōparant aut recondunt, loca ¶) regiones mutant, domicilia parāt, insidias struunt aut fugiunt, ¶) alia quedam cautè prouideq̄ agunt. Mira auium quarundam ad uocis humanæ imitationem: Canum uerò ¶) Simiarum, ad uarias hominis actiones, docilitas. Disci-

Circa prudentiam aut prouidentiam, industriam, docilitatem.

Circa iustitiã, & eius partes.

plina ¶) eruditio Elephanti, quem non faciat studiosiorem? Quis tam peruersa natura hostis sui generis est, quin emendetur ¶) mitigetur, cum nullū animal occidi à sui generis bestia uideatur? Magnus in plurimis suorum gregalium amor est, tum mansuetis, ut Bobus, Quibus:

tum

tum syluestrium plurimis in omni animalium genere: mirus præcipuè in Elephantis. Quid de iustitia Apum dicam, quæ colligunt quidem ex ijs quibus aliquid dulcedinis inest, sed sine ullo fructuum detrimento? Quæ fides, quis amor in Canibus? agnoscunt nomina sua, aduolant, seruiunt, faciunt imperata, ad mortem usque domino, (à quo ne uerberibus quidem aut iniurijs repellere queunt,) aliquando etiam funeri, fideles. Fidelissimi (inquit Plinius) ante omnia animalia homini Canes atque Equi. Quis principem bonum non colat atque obseruet, cum si rex Apum in itinere aberrauerit, omnes eum inquirere, odoratuq; sagaci persequi, donec inuenerint, cognitum habeat: gestari etiam regem à plebe, cum uolare non potest: ¶) si perierit, omnes discedere? Nunquid parum hinc exempli ad boni principis siue desiderium, siue obseruantiam datur? Quis tam in parentes impius, ne cū Ciconiæ auis aut Meropis, sicut ¶) Leonum ac Elephantorum, pietatem erga parētes intelligat, pietior efficiatur? Quis adeo inhumanus illiberalisq; est, quem Osi fraga benignitas in pullos alienos (ut nihil dicam de omnium in prolem propriam amore) ab Aquila eiectos, non faciat benigniorem? Percelebris est Elephantum castitas, ¶) adulteriorum detestatio: sicut ¶) in Porphyrione. Columbarū ¶) Cornicum fida coniugia quis nescit? Anseris quedam uerecundia commendatur. Mite est ingenium Boum, remissum, ¶) minime perucax: agnoscunt uocem bubulci, uocatiq; nominibus proprijs intelligunt, ¶) iussis parent. His etiam mitiores Oues: quarū simplicissima innocentia, ¶) ad parendum facilitas, admirationem homini mouet. Sed magis mira sit in Elephantis tanto robore, ¶) Camelopardalis tanta excelsitate, eximia mansuetudo. Strenuum ¶) animosum iumentum Equus est: sed rectoris imperio se submittit. Iracundior Canis: sed in eos qui se subsidentes demiserint, clemens. Quis princeps non ad clementiam facile inuitetur, cum reges Apum armari quidem aculeo, sed eo nunquam uti intelligat? Quantum studium ornatus ac polituræ in Pauone? Quanta opera uocis amœnæ suauisq; in Luscinia? Quem non pudeat per metū peccare, cum non solum Leonis animam inuictu cogitat: sed etiā Reguli auicula, quæ cum Aquila pugnat, certatq; de imperio? Leo forte magis, ¶) animosum, quam crudele est animal: magnanimum, liberale, ingenuum, ¶) (ut authores quidam referunt) mite, iustum, nec expers amoris erga illos quibus cum uersatur. Quis tam piger, iners ¶) segnis est, quin excitetur ad uitæ munera, cum Formicarum aut Apum labores atque industriam intuetur? Sed hæc ¶) huiusmodi singillatim enarrare, nimis prolixum foret. Satis hoc esto, natua uirtutum officiorumq; omnis generis exempla (¶) ueluti naturalem quandam de moribus philosophiam) hominem in diuersis animalibus reperire: quibus se ipsum corruptaq; naturæ suæ infirmitatem agnoscit, plerisq; brutorum inferiorem se animaduertens: hoc uno forsitan plerūq; superiorem, quod sua ipse uitia noscens fateatur. Agnita autem ¶) damnata infirmitate atque corruptione sui, Dominum Deum, unum omnium bonorum (siue per naturam, siue per uoluntatem, siue etiam absque omni medio) authorem, ut primæ conditioni, hoc est, perfectioni, in qua primus homo creatus est, ipsius gratia (quæ per solum dominum Iesum Christum nobis præstat) se restituat, toto animo assidue orabit. Cæterum quod tertio loco propositum erat, alios etiam

Circa tēperantiam libidinis, & iræ ferocitatis.

Circa fortitudinem & laboris tolerantiam.

III. Ad alios quoq; homines noscendos ac dignoscendos.

Physiognomoniam.

Viri eruditi in
Anglia.

per naturā largitus est Deus: ut plerunq; ex ipsa facie, aut specie corporis eiusq; partibus, qualis cuiusq; natura sit, coniectare liceat. Quod si etiam Anglica nomina adscribi singulis uoluerit M. T. uiro alicui erudito id cōmittet. Inter ceteros autem mihi notos facillimè id praestiterit Iohannes Parkhurstus, (qui per sepe mihi uirtutum tuarū laudes amplissimè predicauit:) aut Guilielmus Turnerus, Io. Caius medicus longè doctissimus, Io. Falconerus, uiri ut omnibus bonis artibus et scientijs, ita natura cognitione praclari. Nam Guilielmus Cecilius, qui à secretioribus libellis M. tuae est, uir prudentia, grauitate alijsq; uirtutibus illustris, ac omnium literarum genere literatissimus, maiora et ad Regni totius administrationem pertinentia negotia subinde tractat, quàm ut ad hęc rerum Naturæ studia, utcunq; pulcherrima, diuertere possit. Porro ne quis inconstantia me accuset, et ut meus erga heroes illos, illustrissimi Suffolchiæ ducis pia memoria fratres, ac totam illam familiam, animus appareat, epistolam in ipsorum olim nomen inscriptam, uirtutis et honestissimæ ipsorū famæ testimonium, ad huius Libri finē retuli. VALE serenissima Heroina. Dominus noster Iesus Christus, aternus Dei filius, M. tuam cum toto Regno, spiritu ac uerbo suo incolumē perpetuò conseruet ac gubernet. Tiguri Heluetiorum urbe primaria. Idibus Iunij. Anno Salutis nostræ M. D. LX.

ΕΙΣ ΕΛΙΖΑΒΕΤΗΝ ἡμεγαθύμωυ Ἀγγλωυ
Βασίλισσαυ τῆυ πάνυ.

Ὅτι Ἄρτιμυ εἶσι κατ' ὄρειοι ἰσχυερα:
Τῆ δέ θ' ἅμα Νύμφαι κοῦραι Διὸς ἀγλιόχοιο:
Γασάωυ δ' ὕπερ ἤγε κάρη ἔχθ, ἠδὲ μέτωπα:
ῥεῖα δ' ἀργινώτη πέλετοι, καλαὶ δ' ἐτε πᾶσαι.
Ὡς καὶ Ἐλιζαβέτη Ἀγγλωυ Βασίλισσα φερίσκη,
Γασάωυ ἄλλωυ νικᾷ βασιλῆϊου δύχθη.
Ταύτη παμβασιλεύς ΘΕὸΣ ὄλβια πάντῃα διδ' οἶκ,
Ἐντυχίην, νίκηυ τε, καὶ εὐσεβίην δὲ μακροῦ
Ἀσκήσαι βιότῃ: Ἐ νυμφίου ἀνδρα θεουσίῃ,
Ἐν ἀρετῶυ θ' ἥρωα, πολέωυ ἀντάξιου ἄλλωυ,
Καλῶυ τε φητῆρα λόγωυ, πρῆκτικῆρά τε ἔργωυ:
Ἀσκηθῆ τ' ὑγίειαυ ἔχειυ ψυχίῃ τε δέμας τε:
Καὶ παίδεας παίδωυ πολλαῖς γενεῆσι ἀνάοσηυ:
Καὶ ποτε ἀθάνατῶυ ζωῆυ μετὰ Χειρῶ ἱεῶυ,
Ἐν γενετῆσθ' εἰσὺ μεγάροισυ ὑπερουρανόισυ.
Τὸυ καὶ διοξάξην θνητοῦσυ διὰ παντὸς εἰοικε,
Καὶ μεγαλοδενέτηυ ἀναμέλωται ποίμεινα κόσμου:
Ὡς γαῖαυ χλοεράυ τε, καὶ ὄρανόν ὄρυγῦν ἔτδύξει:
Δένδρα τε τηλεθώντ', ὄρεωυ τε ἀγάννιφου ἀγληυ:
Κέδρους ὑψιπνεῖσ, καὶ ἀκρόδρυα, πᾶσαι ὀπώραυ:
Τετραπόδωυ τ' ἀγέλας, μίλωυ γένθη, ἠδὲ λοφύρωυ:
Καὶ βοῦσ εἰλίποσας, καὶ ὄρεσερα θηρία γαίησ:
Ἐυκεράουσ τ' ἐλάφουσ, καὶ διορκάδ' ας, ἠδὲ λαγωῶσ:
Ἄρκτόμυαί τε, καὶ ἄλλα τὰ μείονα κνώσδαλα γαίησ:
Ἐρωετὰ, καὶ πῆρύνουσι μετ' αἰόσοντῃα ποτητὰ,
Ἐν πομα πολλὰ: γένουσ τ' ὀφίωυ θνητοῖσιυ ἀπηνέσ:
Ἡερίουσ τ' ὄρνιθαί, ἰδ' ὑδατοθρέμμουα ἰχθύσ.
Τῶ καὶ κυδ' αἰνευ αὐτῶυ χρῆ πάντῃα πάντῃα.

AD SECUNDAM hanc editionem, optime Lector, tum Icones Quadrupedum novas non paucas, addidi, tum nomina & descriptiones: & prius etiã publicatis Iconibus multa passim adscripsi, pleraq; noua: pauca uerò ex ijs quæ in Historia eorum cõtinentur, repetiui: idq; certam ob causam: sicuti pluribus indicauĩ in præfatione libri Nomenclatoris Aquatiliũ: cuius editio prima hoc tempore prodit. Velim autem ab harũ rerum studiosis in unum Volumen coniungi Iconum Quadrupedũ & Auĩum editiones secundas, Aquatiliũ uerò primã ac nouam: quĩ tres libri omnes hoc anno Salutis Christianæ M. D. LX. typis excusi sunt. Rarioribus quidem & peregrinis Quadrupedum, descriptiones copiosiores adieci: communioribus nihil aut parum plerunq; (nisi prorsus noui aliquid esset) præter ipsa nomina. A sino tantũ & Sui Hieroglyphicas quasdam interpretationes addidi, spacia chartæ replendi consilio, cum ijs omnino locis, non prius aut posterius, horum Quadrupedum figuras collocari uellem. Hieroglyphicæ autem significationes ipsis animalium Iconibus cõmodissimè adduntur: & si non data opera breuitati studuissem, singulis, aut plerisq; animantium, ex doctissimis huius argumenti Pierij Valeriani commentarijs, summatim Hieroglyphica quædam adscripsissem. Sed isti superioribus annis Basileæ Isingrinij prælo excusi, hominis philologi Bibliotheca dignissimi, facilè ab omnibus haberi possunt.

Quòd ad Icones: agnosco non omnes optimè pictas: non mea tamen culpa: qua de re nunc dicere tempestiuum non est. Mediocres quidem sunt pleraq; & tolerabiles: quandoquidem his meliores (De quadrupedibus loquor) hætenus publicatæ non sunt. Fictitiæ uerò, ut quidam suspicatur, nullæ sunt: uel si quæ sunt, non approbantur à me, sed notantur aut reprehenduntur: ut Olai Rangifer, aliãq; pauca in Quadrupedibus, in Aquatilibus plura: & Salamandra quorundam, &c. Quòd si quæ ipse non pinxi (id est, pingenda curauĩ) ad uiuum, authores citauĩ à quibus acceperim, aut quorum è libris mutuatus sim. Pauca quasdam in hac editione accuratiores dedi, relictis tamen etiã ueteribus: ut ex collatione appareat illas quoq; non omnino malas neq; fictitias esse: ut Alcis, Lyncis, Felis Zibethi. Obijcit mihi bonus quidam uir, (bonum appello, animi & habitus, quem in eo esse non dubito, respectu: neq; enim statim malus est, qui alicui iniuriã facit præ iracundia, aut uindictæ studio, aliãue causa quæ ueniam mereatur, si nõ ut plurimum & consulto talis sit:) obijcit inquam, Gulonem, Lupum Scythicum, Camelopardalin, Cricetum. Atqui authores unde acceperim nominaui in singulis, si non in prima editione Iconũ cum nomenclaturis editarum, saltem in Historia prius euulgata, ad quam Lector in ipso Libri titulo remittitur. Ponticum etiã Murem fictum à me dicit: cum ego pro Mure Pontico Sciurum me posuisse, colore tantũ differentem, profitear. Sciurum uerò frequentissimum nobis animalculum, fingi quid opus erat: Putorius forsan non qua debuit aut fieri potuit diligentia & arte à pictore sculptoreq; nostris expressus est: idcirco ne fictus erit: nõ magis puto quàm homines deformes, ficti non sunt. Sphinxem quoq; finxisse me ipse sibi fingit: in libris enim nostris nulla reperitur. Deniq; Damam Plinij: cuius imaginis authorẽ nominaui Io. Caium Anglũ medicũ, uirum doctrina, iudicio, fide & diligentia summum. Quòd si is ipse nullas herbarũ imagines ab amicis missas ponere uoluisset, in suis quibus Dioscoridis libros illustrat cõmentarijs, plurimis & rarissimis sanè destituerentur. Fieri nõ potest ut unus homo diuersas Orbis regiones adeat, & quæ singulis peculiaria sunt ipse uideat. Ac quiescendum est illis quæ miserint amici: quãuis non optimè aliquando expressis. Falsas etiã uel prorsus uel aliqua ex parte imagines, illarũ rerum, quarum ueras adhuc nemo dederit, exhibere, modo nominato authore & nulla dissimulatione id fiat, non est inutile: sed occasio ad inquirendas ab aliquibus, aut cõmunicandas ab ijs qui iam habent, ueras. Hoc consilio, & hac confessione, si Aconiti primi & Siluri sui icones nobis dedisset ille, nihil dubitatione aut reprehensione nostra opus fuisset. Hæc equidem inuitus publice scribo: neq; de rebus ipsis adeò contenderem, (quanquã harum etiã ueritas mihi homini naturæ cognitionem ex professo indaganti curæ est,) nisi honoris etiã mei, & librorũ quos edidi authoritatis, habenda esset ratio. Cõperam priuatis epistolis cum illo agere, sed frustra. Itaq; publicis eius calumnijs, respõdeo publicè. Fateor me priorem de Aconiti ipsius imagine, an uera esset, dubitasse: cuius dubitationis causas, quas multas & graues habeo, hĩc exponere nõ conuenit. Sed dubitare non est calumniari. Ipse plurimas in meis libris fictas imagines reperiri, nulla dubitatione & simpliciter ait: quàm uerè, quo candore, ipse uiderit: idq; nõ in secũda solũ Dioscoridis sui editione Latina: sed nuper etiã tertia, ut audio (neq; dum enim uidi) Venetijs excusa. Potest sanè calũnia, etiã cum ueritate, aut potiùs ueritatis parte, coniungi: cum id quod uerum est, non integrum, sed ex parte tantũ, in alterius detrimentum aut infamiam dicitur. Posuit Gesnerus icones fictitias. Fatetur, sed ita ut agnoscat, authores nominet, sæpe etiã reprehendat. Horum ille censor meus nihil dicit: sed primã solũ partẽ. Ignosco tamen (quod, ita me Deus amet, candide, & nullo scõmate dico) illi bono eruditoq; uiro, tum aliarum ipsius uirtutum & doctrinæ, tum meæ tranquillitatis, officijq; hominis Christiani causa. Hæc hætenus satis, & quidem prolixiùs quàm uolebam. Porro si quis aliud quippiam hĩc dicendũ aut excusandum à me fortè expectat, quæ in alios huius argumenti libros præfatus sum, legat.

ENVMERATIO ORDINVM QVIBVS HOC

IN LIBRO ANIMANTES QVADRVPEDES
DIGESSIMVS.

QVADRVPEDES aut sunt uiuiparæ, aut ouiparæ. Illas in sex Ordines distribuimus; has propter paucitatem non libuit diuidere.

Continet igitur Quadrupedum uiuipararum mansuetarum

- ORDO I. bestias mansuetas, quæ armenta uel greges constituunt: cornutæq; omnes & bisulcæ sunt, & ruminant, non utrinq; dentatæ. Vt sunt Boues, Oues, Capræ. Pagina 10.
- II. ex mansuetis iumenta, quæ sine cornibus & solipeda sunt: (aliqui ueterina animalia uocant, quòd ad uecturam idonea sint: uel quasi uenterina: quod ad uentrem onus religatum gerant: Græci ὑποζύγια, & λόφρα:) Vt Equum, Asinū, Mulum, Camelum. Et reliqua mansuetorum, ut Sues, Canes domesticos, & Felem domesticam. Pag. 19.

Ferarum uerò Quadrupedum uiuipararum, quæ omnes utrinq; dentatæ sunt

- ORDO I. complectitur feras cornutas: Vt Boues, Capras & Oues syluestres: Camelopardalin, Allocamelum, Ceruos, Capreas, Alces, Rangiferum seu Ceruum Scythicum, Rhinocerotem seu Taurum Aethiopicum: Elephantum, (in hoc enim cornua esse qui dentes uulgò appellantur, doctorum testimonijs constat.) Postremò Monocerotem: & Leporem cornutum: qualis prodigio potiùs quàm secundum naturam nascitur.
- II. non cornutas maiores: quæ hominem aut alia animalia unguibus & dentibus lædunt, multitudine omnes, præter Aprum bisulcū. Vt sunt, Ursus, Leo, Tigris, (quam Canario generi quidam adnumerant:) Pantheræ, & similes eis sed minores, (quæ magnitudinis ratione ad sequentem Ordinem referri debebāt,) Genetha, Felis Zibethi, & Lynx. item Hyæna, Lupus, Lupus Scythicus, Lupus marinus quadrupes, Aper syluestris, Hippopotamus. Horū genus cōmune nulum est, nisi Pantheram ceu genus unum statuas, quo comprehendas Leopardum, Lynces, Thoēs, Pantheria, Genetham, & Feles tum alias tum Zibethi cognominatam. Scaliger Canario generi subijcit Canes domesticos & feros, Lupos, Hyænam, Vulpem & Tigridem: nos hæc magnitudinis ratione ad diuersos Ordines retulimus. Pag. 65.
- III. eiusdem naturæ reliquas mediæ magnitudinis, minusq; noxias: Vt sunt Castor, Lutra, Melis, Hystrix, Vulpes, Pithecalopex, Simiarum genera, Sagoinus America, & ex eadem Arctopithecus quidam. Mustelæ diuersæ, Ichneumon, Mus Indicus, Tatus, Lepus. Inter has Simia, generis nomen est, quod species plures continet, deinde Mustela, tertio Lepus. Huc etiã Canes & Feles syluestres pertinent. Pantheræ similes quãuis minores feras, similitudinis magis quàm magnitudinis merito, ad præcedentem ordinem retuli. Pag. 83
- IIII. minimas & Murium ferè generis: quorum ea quæ per arbores aut parietes repere & scandere possunt, Græci aliquando ἔρπετα nominant, nimis communi uocabulo: & quod de pedibus magis debeat. Vt sunt, Cuniculus: quem à cognato sibi Lepore (ultimo præcedentis Ordinis) propter magnitudinem minorem, seiunximus: Cuniculus Indus, Echinus, Mus alpinus uel Arctomys, Glis, Sciuri, Cricetus, Mures diuersi, Talpa. Pag. 105.

Animalium Quadrupedum ouipararum

- ORDO I. & ultimus, complectitur Chamæleontem, Testudinem terrestrem: Lacertarumq; & Ranarum terrestrium genera. Nam Crocodilum, Ranas & Lacertas aquatiles, Aquatiliū libro subiunximus. Pag. 117.

In Libri fine sequuntur

ADDITIONES quædam omissoꝝ, &c.

ANI

ANIMALIVM DIVISIO, SECVNDVM

ELEMENTA, IN QVIBVS HABITANT.

ANIMALIVM tria summa sunt genera: Aues, Pisces, & Terrestria. Piscium nomine nunc communiùs sumpto, Aquatilia omnia comprehendimus. Terrestria dicimus, quæ Aristoteles *πῆδ*: Theodorus malè pedata. nam Angues etiam *πῆδ* sunt, cum pedibus careant. Insecta ambigunt. plurima enim terrestria sunt: sed & aquis sua non desunt insecta: & quædam eorum in aëre uolitant, ¶ Singulorum autem multæ sunt uariæq; differentia. A forma: unde sunt genera & species. A materia, ut à partibus. Ab accidentibus, ut à moribus, à uictu: ab usu, qui ad homines pertinet. Et alia quædam. Nos hîc de ijs præcipuè dicemus, quæ ab elementis in quibus degunt, sumuntur differentia, ex Scaligeri ferè cõmentarijs. Alia enim in uno: alia in duobus elementis uiuunt, quæ amphibia dixeris, multò latiùs patente hoc uocabulo, quàm uulgò accipitur. Deinde etiam quomodo secundum refrigerationem caloris natui differant, ex Aristotelis sententia.

TERRESTRIVM ALIA

1. In terra degunt, & è terra uiuunt, ut Buffones.
2. E terra, non de terra, ut quæ frugibus uescuntur.
3. Ab aqua, ut Lutræ: quæ & in terra & in aqua uictum capiunt. Quædam piscium auidissima, aquarum contactum exhorrent, ut Feles.
4. Ex aëre, ut Canis læuis: quem rore uiuere aiunt.

AVIVM ALIAE

1. In solo aëre, & ex eo, nempe aëre, Manucodiata dicta. Hirundo uerò non in solo aëre, sed à solo.
2. In sola aqua: ut in Oceano Brasiliæ marini Anferes, colore atro: qui nunquam euolant, & in Oceano Sur, Chinam uersus, aues apodes, quæ nunquam exeunt è mari, &c.
3. In sola terra, Struthiocamelus.
4. In terra & aqua, Ardea.
5. In aëre & terra, Vespertilio: qui & in aere Culices uenatur, & in terra suillas pernas populatur.
6. In tribus elementis uitam, sed non uictum habet, Cycnus. Sed & quæcunq; animalia in duobus sunt, ut terra & aqua: sunt etiam in tertio, nempe aere. in terra enim esse nequeunt extra aerem.

PISCIVM SEV AQUATILIVM ALIA

1. In sola aqua degunt & uiuunt, ut Pisces propriè dicti pleriq; sed plurimi ab aqua: Apua ex aqua tantùm.
2. In aqua & terra, ut Polypus: qui ad fructus arborù, & ad falsamenta exit, est enim omniuorus. Et Vitulus marinus, qui tum piscibus uescitur, tum uastat uineas. Tiburo depascitur herbas, quæ in ora sunt maris, exerto ab aquis ore.
3. In aqua & aere: non ad solùm uictum, sed usu uario. quidam enim aere utuntur tanquam instrumento, aut (ut ita dicã) sequestro ad motum uolatus instar, cum fugiunt instantem hostem: ut Loligo, Hirundo, Miluago, Pecten. Alij ad spirandum, ut Delphini. Nonnulli ad cibum consequendum, ut Cancri. Aliqui ad teporem: ut Polypus, Exocætus, Testudo, Muræna coniugij cum Serpente gratia.

A REFRIGERATIONIS MODO

Animalium differentia.

VITA in calore consistit: qui in uiuentibus omnibus nisi temperaretur ac refrigeraretur mediocriter, non duraret. Refrigeratio aut hæc contingit alijs forinfecus tantùm ambiente elemento refrigerante: ut plantis, partim ab aere, partim à terra: & insuper alimento. nam alimentum quoque primum refrigerat. Et similiter animalium exanguibus, ut in terra insectis: quorum quæ minus calida sunt, simpliciter aere externo temperantur: quæ uerò calidiora sunt, & longioris idcirco uitæ, corpus sub diazomate sectum apertumq; habent, ut aer illic magis penetret per tenuem diazomatis membranam. Et spiritus etiam intrinseci motu, non nihil refrigerantur, quem quidem in eis moueri uel sonus testatur. huiusmodi enim omnia bombum aut sonum aliquem ædunt, ut Apes, Vespæ. Ex aquatilibus exanguia sunt, Malacostraca, Ostracoderma, Mollia. Malacostraca ut Cancri, & Mollia ut Polypi, aquam necessariò admittunt, dum cibum capiunt, obiter, non ut refrigerentur: & eam mox reddunt, ne in uentrem illabatur: hæc quidem per foramina dicti capitis: illa uerò per partes quas *σπείρα* uel *σπείρα* in eis appellant. Ostracoderma fortè corpore toto compresso astrictoq;, aquam exprimunt ceu per spongiã aut meatus quosdam latentes. His omnibus, quoniam parum caloris habent, elementum ambiens sufficit. At quorum copiosior calor est, recepto intra se aeris aut aquæ portione refrigerantur, ut sanguine prædita omnia: quibus cunctis etiam hepar inest, prima sanguinis officina: & cor caloris uitalis fons. Quorum autem sanguis calidior est: ea recreantur hausto aere, perq; os uel nares in arteriam ad pulmonem & cor inspirato. Cæterum pulmonem alia habent sanguine imbutum abundantiore, ut Quadrupedes uiuiparæ, quæ necesse habent perpetuò per interualla crebrò inspirare, id est, aerem recentè haurire: & expirare, id est, crassiorè uel uuliginosum sanguinis halitù expellere. iteq; Cete propriè dicta, ut Balæna, Delphinus: quæ aquam non admittunt, nisi cibi capiendi gratia, quam pleraq; mox per quandã in capite fistulã, reddunt, pauca alio quodam rostri meatu. Hæc idcirco, capita subinde extra aquas exerunt, ut Ranæ in nostris aquis. Aliorù pulmo minus sanguineus est, ut Quadrupedum ouipararum, (& ex uiuiparis Lutræ etiam, & Phocæ, puto,) Serpentium, Auium. hæc aliquandiu spiritum cohibere possunt, & sine respiratione durare, alia longiore, alia breuiore tempore: quòd & minùs opus eis sit refrigeratione: & in uacuis pulmonù meatibus aerem extrinfecus haustum retineant. itaque urinari aut inclusa latere possunt. Postremò ea quorum minùs calidus & dilutus est sanguis uniuersus, ut Piscium propriè dictorum, refrigerantur aqua per branchias (arteria enim aspera & pulmone carent) ad cor deducta. Aquam uerò obiter per os ingressam dum cibù capiunt, iisdè branchijs reijciunt: Lampredæ fortè ac similes etiam per fistulam, ut Cete: quoniam ore adhærere solent, Branchiæ alijs spineo operimento teguntur, ut Piscibus simpliciter dictis: alijs ceu foramina aperta sunt, ut Galeis & Cartilagineis omnibus præter Ranam piscatricem.

Quadrup. manfuet.

QVADRVPEVVM VIVIPARORVM ORDO

PRIMVS, QVI CONTINET ANIMALIA MAN-
fucta: & primum armenta ac greges.

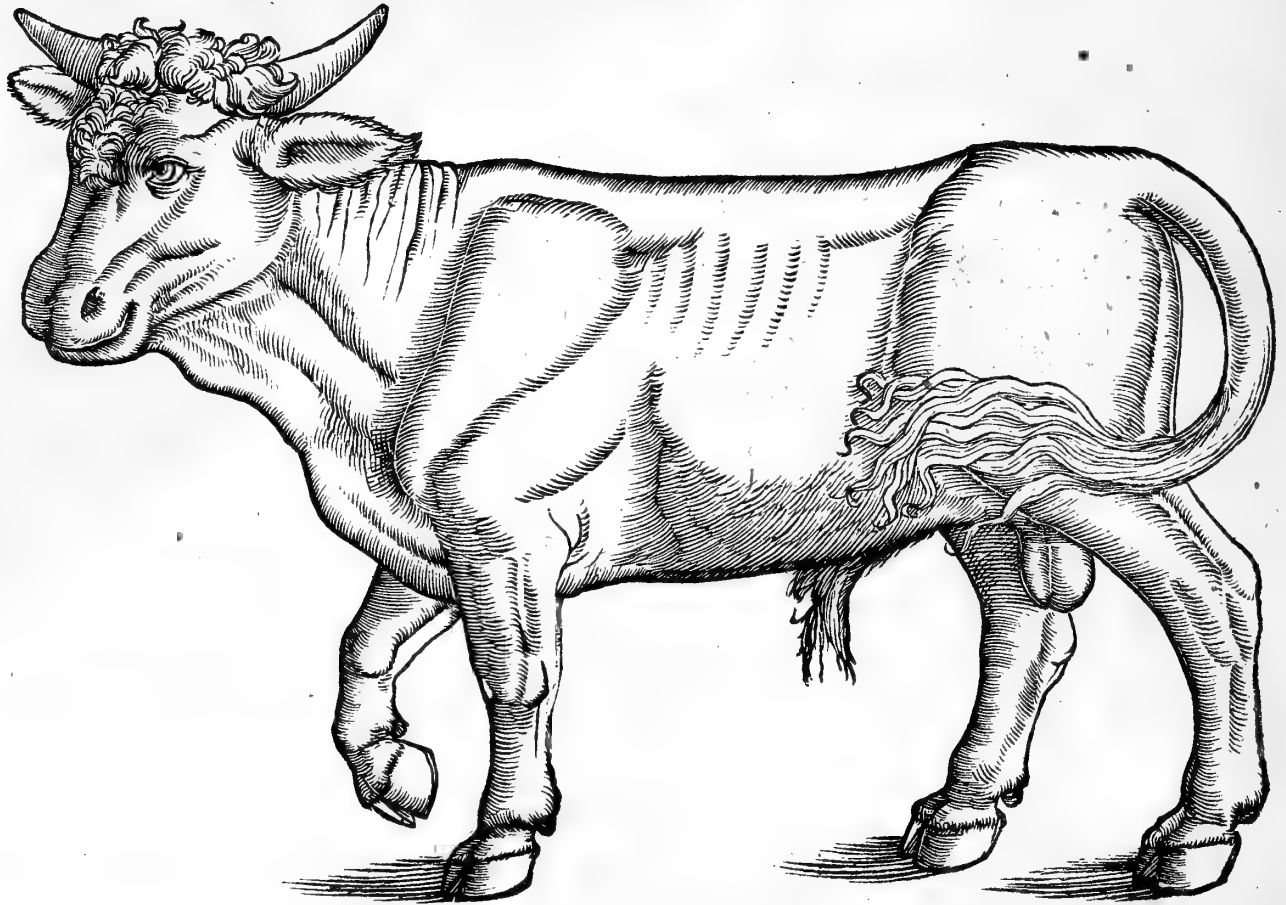
LATINE Taurus.

GRAECE Ταύρος.

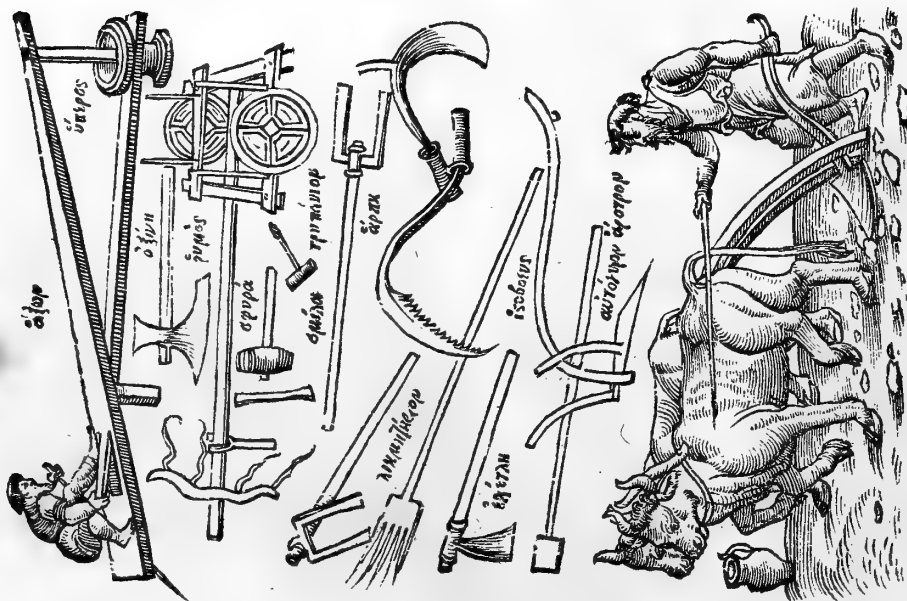
ITALICE Toro.

GALLICE Toreau.

GERMANICE Stier.

VARIA instrumenta rei rusticae, sicut excusa sunt cum
Graecis in Hesiodi libros interpretationibus.

LAT.

Ordo primus.

II

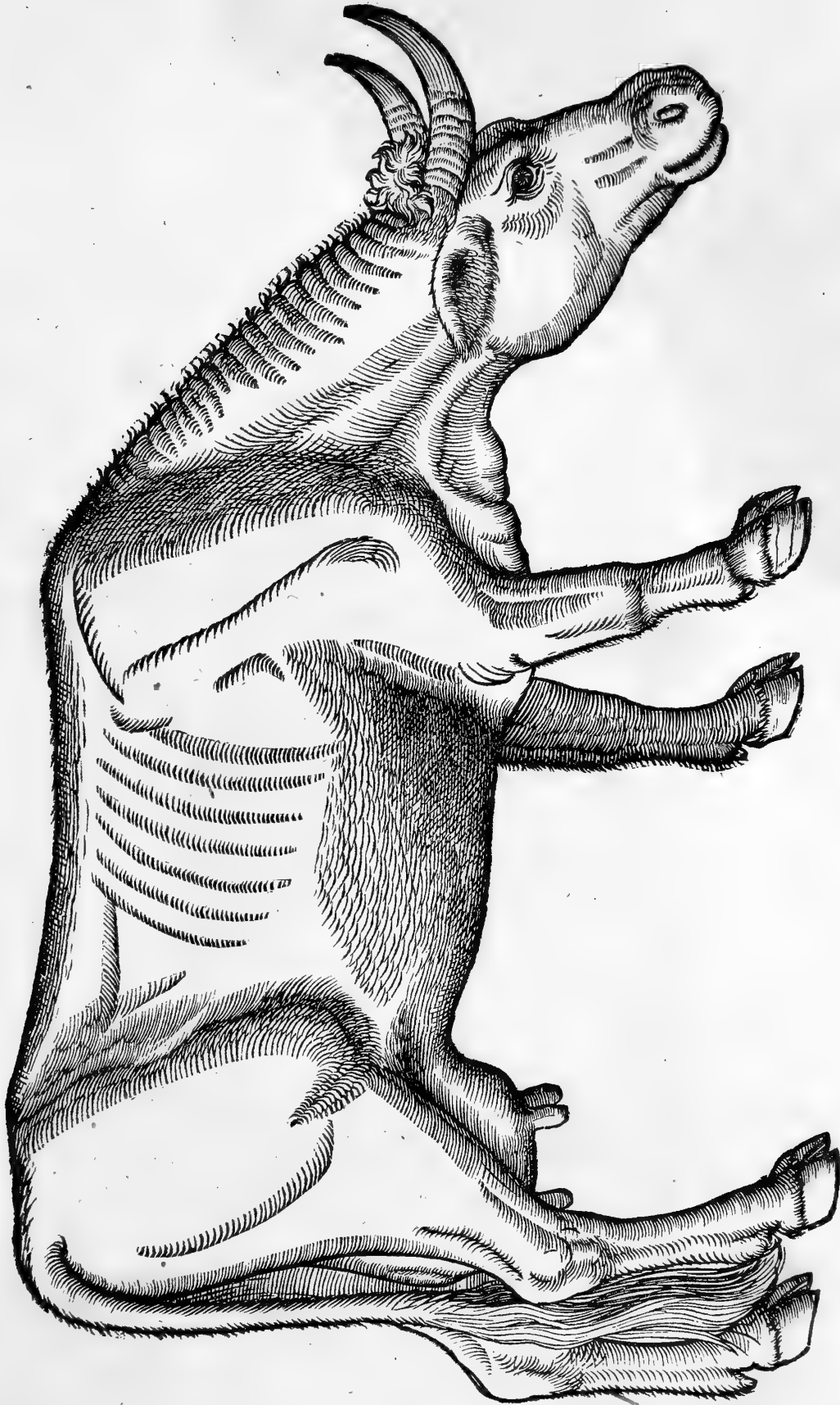
LATINE Vacca.

GRÆCE βοῦς foem. genere.

ITALICE Vacca.

GALLICE Vache.

GERMANICE Kü.

Quadrup. mansuet.

LATINE Bos (Græcè *Bovs*, generis cōmunis in utraq; lingua) Taurum
& Vaccam comprehendit; sed propriè Bos dicitur qui castratus est.
Græcè *Bovs* masc. genere.

ITALICE Bue.

GALLICE Beuf.

GERMANICE Ochf/oder Kind.

LAT.

L A T I N E apud recentiores Bubalus, nam alius est ueterum Bubalus, uide ordine 1. ferarum.

ITAL. Bufalo. **GAL.** Beuffle. **GERM.** Büffel

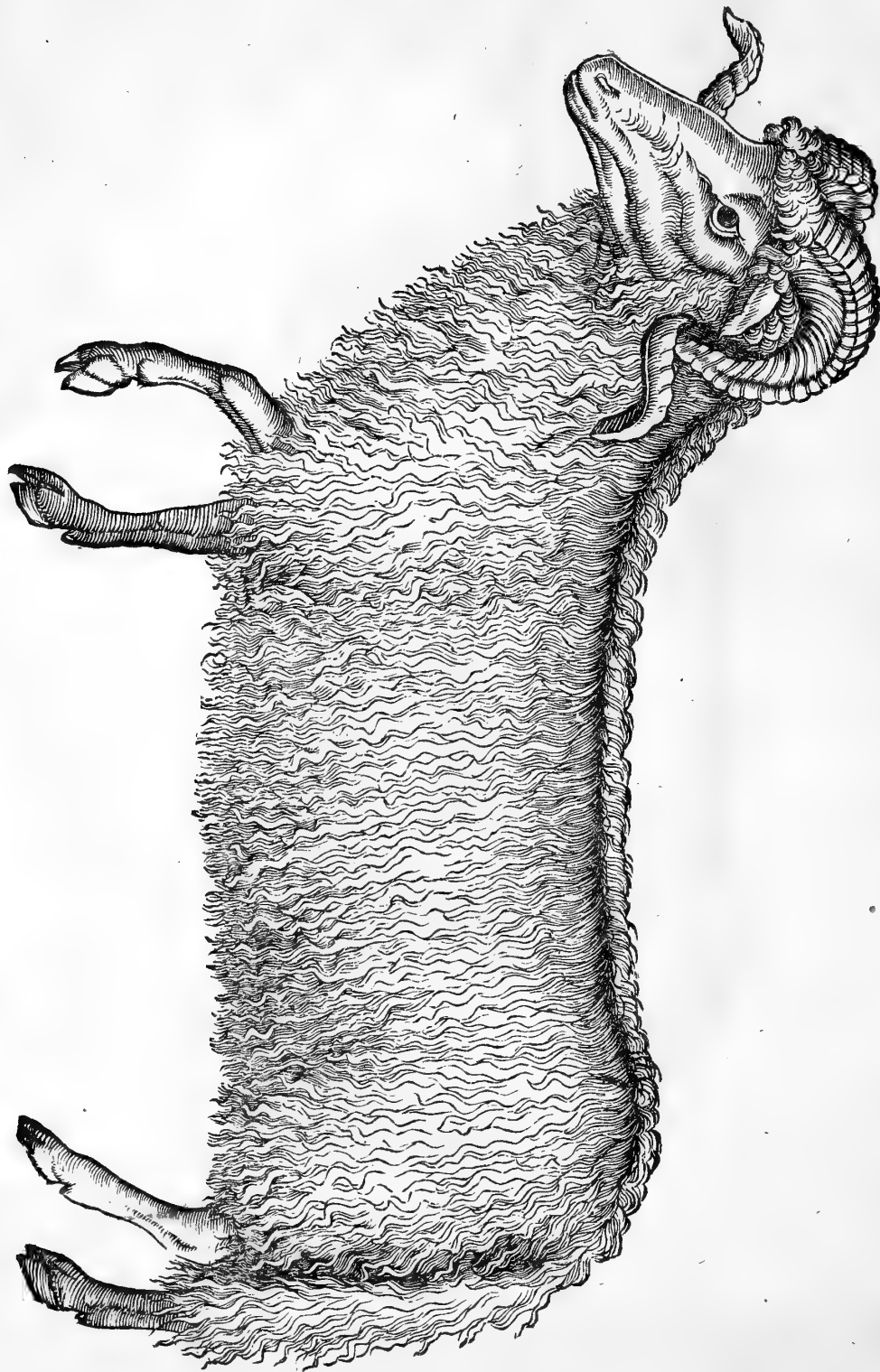
Bufalus uulgò dictus Italis (inquit Cæsar Scaliger) est Bouis genus atri, maximi roboris: depressiore quàm Bos magnitudine: sed corpore compactiore, latiore, pleniore, firmiore. Cornua non tam teretia, quàm pressa: nec surrecta, sed deorsum uersum retroflexa. Etiã domitis maxima ferocia: quæ corrigitur, uitulis anello ferreo pridem naribus inserto: cui funiculus inditus pro habenis est. Hunc nequæ Bubalin(ueterum) esse, nequæ Vrum scio. Calcibus non cornibus (ut Bubalus Aristoteli) pugnat: inepta enim sunt ad pugnam cornua, quia retrorsum auersa ac demissa cuspide.

Quadrup. mansuet.

LATINE Ouis. ITALICE Pecora.

GALLICE Brebis. GERMAN. Schaaff.

Indicam ouem, quæ uictu seu loco fera uidetur, ingenio & moribus mansueta, sicuti & Camelopardalis, unde ouis nomen utriq; obtigit, non à formæ similitudine, exhibebimus infra, Ordine primo ferarum.

OMNIVM Hebridum postrema insula est quæ Hirtha appellatur, polarem habens elevationem sexaginta trium graduum. Nomen autem huic ab Ouibus, quas prisca lingua Hierth uocamus, inditum est. siquidē Oues fert uel maximos hircos altitudine exuperantes, cornua bubulis crassitudine æqua, sed longitudine aliquanto etiam superantia, caudis in terram usq; promissis. Cæterum in Orchardibus Oues penè omnes geminos, immò trigeminos pleræq; partus edunt.

Ouis

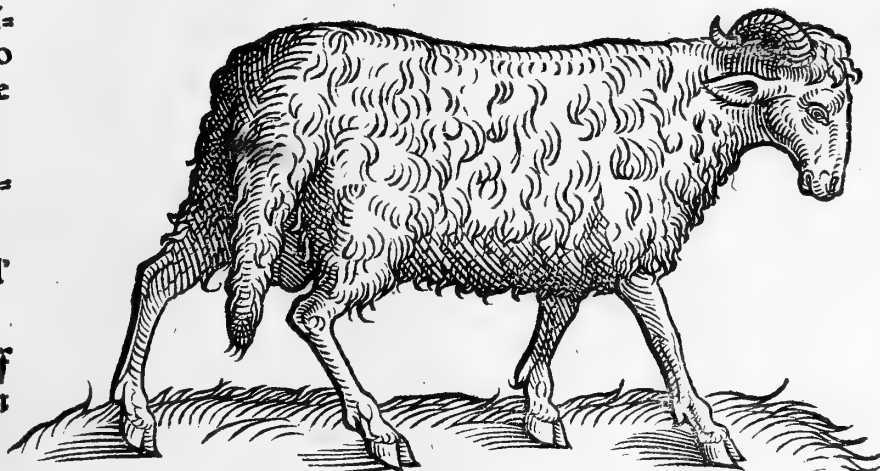
OVIS Arabica (inquit Io. Caius Anglus, qui etiã eicones duas, quas subijciemus, misit) paulò maior est vulgari, eodem tamen quo illa uellere, figura corporis, & colore. Tantum tibiã & prima facies rufescunt modicè. cauda lata est in summo cubitũ unum, paulum modò in descensu se coarctans leniter, quousq; tandem desinat in eã figuram, qua est aliarum ouium cauda. Vescitur herba, carne, pisce, pane, caseo, & quibusuis, id docente fame in naue, cum aduecta ad nos est in Britanniam. Herodotus in Thalesa scribit, non alibi uisum hoc, aliudq; genus *μακρόκερκου* (quod hic unã subijciam) quã in Arabia. Sũt (inquit) in Arabia duo Ouiũ genera, admiratione digna, neq; alibi usq; uisa. Alterum, caudam gerit tricubitali longitudine: alterum, cubitali latitudine. Hęc ille. Hęc dum scriberem, uir quidam fide dignus mihi retulit, uisam sibi Francfordiã olim huius generis ouem cauda lata, non ut hęc pingitur: sed simpliciter marsupij seu perã alicuius instar latam, ita ut non attenuaretur deorsum: siue natura ea talis fuerit, siue aliter. Iohannes Leo Africanus hoc genus Africã attribuit. His arietibus (inquit) nullum ab alijs discrimen est, præterq; in cauda, quã latissimam circumferũt: quæ cuiq; quò opimior est, eò crassior obtigit, adeò ut nonnullis libras X. aut XX. pēdat, cum sua sponte impinguntur. Verũ in Aegypto plurimifarciendis ueruecibus. intenti, furfure hordeòq; saginant: quibus adeò crassescit cauda, ut seipsos dimouere non possint. itaq; qui eorum curam gerunt, caudã exiguis uehiculis alligantes, gradum promouere faciunt. Vidi in Asiota Aegypti ad Nilum ciuitate, centum & quinquaginta passuum milibus ab Alcairo sita, huiusmodi caudam libras octoginta ponderare, alijs se uidisse affirmantibus quæ semiducenas (*sic habet codex impressus*) libras expendissent. Omnis itaq; horum animalium pinguedo in cauda consistit: nec usquam nisi Tuneti & in Aegypto reperiuntur.

LATINE Ouis Arabica, cognomine Græco *πλατύκερκου*, hoc est, latæ caudæ.

ITAL. Pecora d' Arabia con la coda larga.

GA L. Vne Brebis d' Arabie, à queue large.

GERM Ein Schaaff vß Arabia/ mit einem breiten schwanz.

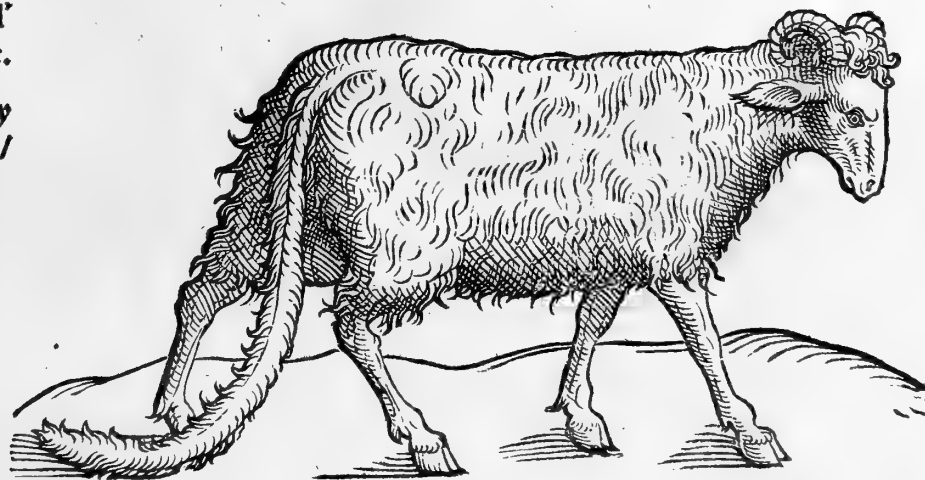

LATINE Ouis Arabica altera, Græco cognomine *μακρόκερκου*.

ITALICE Pecora d' Arabia con la coda longa.

GA L. Vne Brebis d' Arabie à queue longue.

GERM. Ein anderley Schaaff vß Arabia/ mit einem langen schwanz.

Quadrup. mansuet.

LATINE Hircus.

ITALICE Becco.

GALLICE Bouc.

GERMAN. Boek.

Latine

Ordo primus.

17

LATINE Capra.

ITALICE Capra.

GALLICE Cheure.

GERMAN. Geiß.

B iii

LATINE Capra Indica, ad uiuum depicta.

ITALICE Capra de la India.

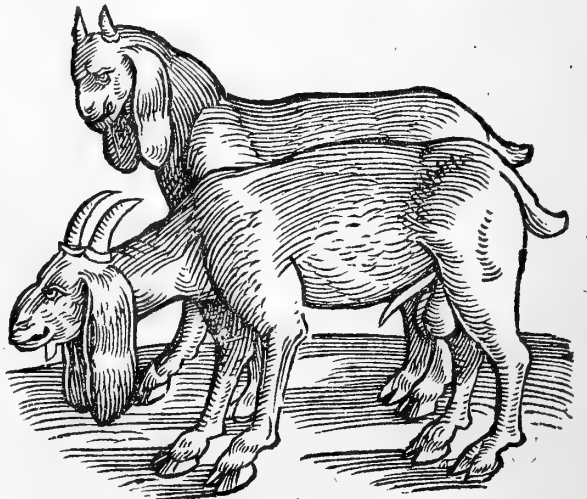
GALLICE Cheure d'India.

GERMAN. Indianische Geiß.

Eiusdem ex libro quodam impresso Icones.

Capra Indica à recentioribus quibusdā Mambri-
brina cognominatur, fortè à Mambre, qui
mons est iuxta Hebron. Capra Mambri-
na in regione Damiatā dicta, fert equitantē,
sellam, frenū: & cætera quibus equi instrui
solent, admittit, auriculas ad terram usq̃ de-
missas habet: cornua deorsum reuoluta sub
ore. haud scio an sit ex capris syluestribus il-
lius regionis, Italus quidam innominatus in
descriptione terræ sanctæ. Hanc capram
Io. Leo Africanus in Africæ descriptione
Adimain uocat, ut conijcio, Adimain (in-
quit) animal domesticum, arietem forma res-
fert, statura asinum. Aures habet oblongas & pendulas. Libyci his animalibus pe-
coris uice utuntur: quorum lacte maximam casei & butyri copiam conficiunt, Lanā
tametsi curtam gerant, habent mediocrē. Fœminæ saltem cornua gestant. Ego quon-
dam iuuenili feruore ductus, horum animalium dorso insidens, ad quartam miliarij
partem delatus fui. In desertis Libyæ frequenter reperiuntur, alioquin rari: licet ple-
runq̃ in agris Numidiæ uideantur, quod prodigij loco habent. Sicille. Aelianus
scribit, Oues Indiæ & Capras ad maximorum magnitudinem asinorum accedere.

Latine

QVADRVPEdVM VIVIPARORVM ORDO

SECvNDVS, QVI EX MANSVETIS IVMENTA
complectitur, cum Canibus & Fele.

LATINE Equus.

ITALICE Cavallo.

GALLICE Cheual.

GERMAN. Rossz.

LAT. Asinus. ITAL. Asino. GAL. Asne. GERM. Esel.

VT Pierius Valerianus in uario & doctissimo suo Hieroglyphicorum uolumine docet, per Asini effigiem denotabantur olim, denotariue possunt hæc. I. Rerum omnium, hominumq; locorumq; ignarus per Asellicipitem hominem significabatur. II. Immodica petulantium hominum luxuria, per Asinum in diuinis literis notatur. III. Impudentia; quod Asinus sua tantum comoda destinatissimo quodam animo prosequatur; & modo suæ morè gerat uoluntati, nihil pensi habeat, castigationes contemnat, uerbera etiam nihili faciat. Xenophon Asinos quadrupedum inuerecundissimos dixit. Iosippus cor Asini & Canis impudentiam obijcit Appioni. IIII. Populus Iudaicus: utpote qui sublimioris doctrinæ, quæ in diuinis eorum literis delitescit, intellectum minimè percipiunt, simplicitatemq; scriptorum tantum prosequuntur, ob huiusmodi stuporem & imperitiam Asinæ assimilatur, quam Christus posthabuerit in scenso eius pullo, qui factus est ea doctrina dignus quæ ille nos docuit, &c. V. A Deo & sacris alienus. Asinum enim Aegyptij adeo impurum existimabant, ut animal etiam dæmoniacum arbitrarentur, &c. Erat uero apud eos mos ut Asinum ludibrijs omnibus incesserent, luto cespiti- busq; passim impetitur, contis etiam stimularent, quæ se locus offerret opportunus, præcipitem agerent, unde prouerbiū in contemptibiles despiciatissimosq; homines emanarēt, Asinus Aegyptius. VI. Egregium principium citò destitutum. In ore enim omnium est Asini succussationem (uel incœptum cursum) parum admodum procedere, &c. VII. Stoliditatis ludibriū. Sic Aegyptij in Simiarum grege Asinum uel saltare uel tibijs canere, uel etiam disceptare fingeant, rem quidē tam dictu q̄ spectatu ridiculam, sed quæ in secessu pondus habeat. VIII. Indocilitas, per Asinum frænatum, apud Aegyptios & Mathematicos. IX. Sophistarum nugæ. Asinū enim (inquit Pierius) Sophistæ nostri ita in delicijs habent, ut sine Asino nihil meditentur, nihil moliantur, & disciplinam omnem suam *ωρεϊ οὐδ' οὐκ* ostendent, &c. X. Adulatorum illecebræ. Sacerdotes enim Aegyptij Asinum inter flores & unguēta statuebant; quorum nihil ad sensum eius pertineret: ex hoc scilicet perniciem, quæ potentioribus præcipuè assentatorum machinis insidiatur, indicantes, cum inde risui & ludibrijs omnium exponantur, qui enormes adulatorū assentationes aucupantur. XI. Ignauia. XII. Mulier male morigera & cōceptum euitans, &c. per Asinam & fustem in hærentem tergo, designatur: ut uir etiam minimè officiosus in uxorem, per Asinum, &c. XIII. Prægnantiæ dissimulatrix. Asina enim impen- dio cauet ne uel in conspectu hominum, uel in luce pareat. XIII. Solstitium uel tempus annuū, per Asinæ pullum. Solstitio enim ferè & parit & admittitur: annumq; integrum omnino gestat. XV. Vir frugi, uxor prodiga, per hominem sparti funiculum torquentem, & Asellū à tergo opus quantumcunq; fieret, abrodentem. XVI. Patrem familiās parcum, familiā prodigam, per Asinum unum longioris funis nodos complicantem, ac alios à tergo clanculum dissoluentes. XVII. Bonum omen, quod Augusto in aciem descendenti Eutyclus asinariū, & Asinus Nicon nomine obuij fuerint. XVIII. Vinitor. nam abroso ab Asino uitis palmite, uindemiam inde feraciorem prouenisse obseruatum est: idq; secuti mortales lætiorē sibi quotannis prouentum compararunt. XIX. Ochus ab Aegyptijs, quem tanq̄ tyrannū oderant. XX. Labor indefessus atq; seruilis. Eremitam diuinæ literæ per Onagrum intelligunt, hoc enim animal in solitudinarijs locis uitam degit.

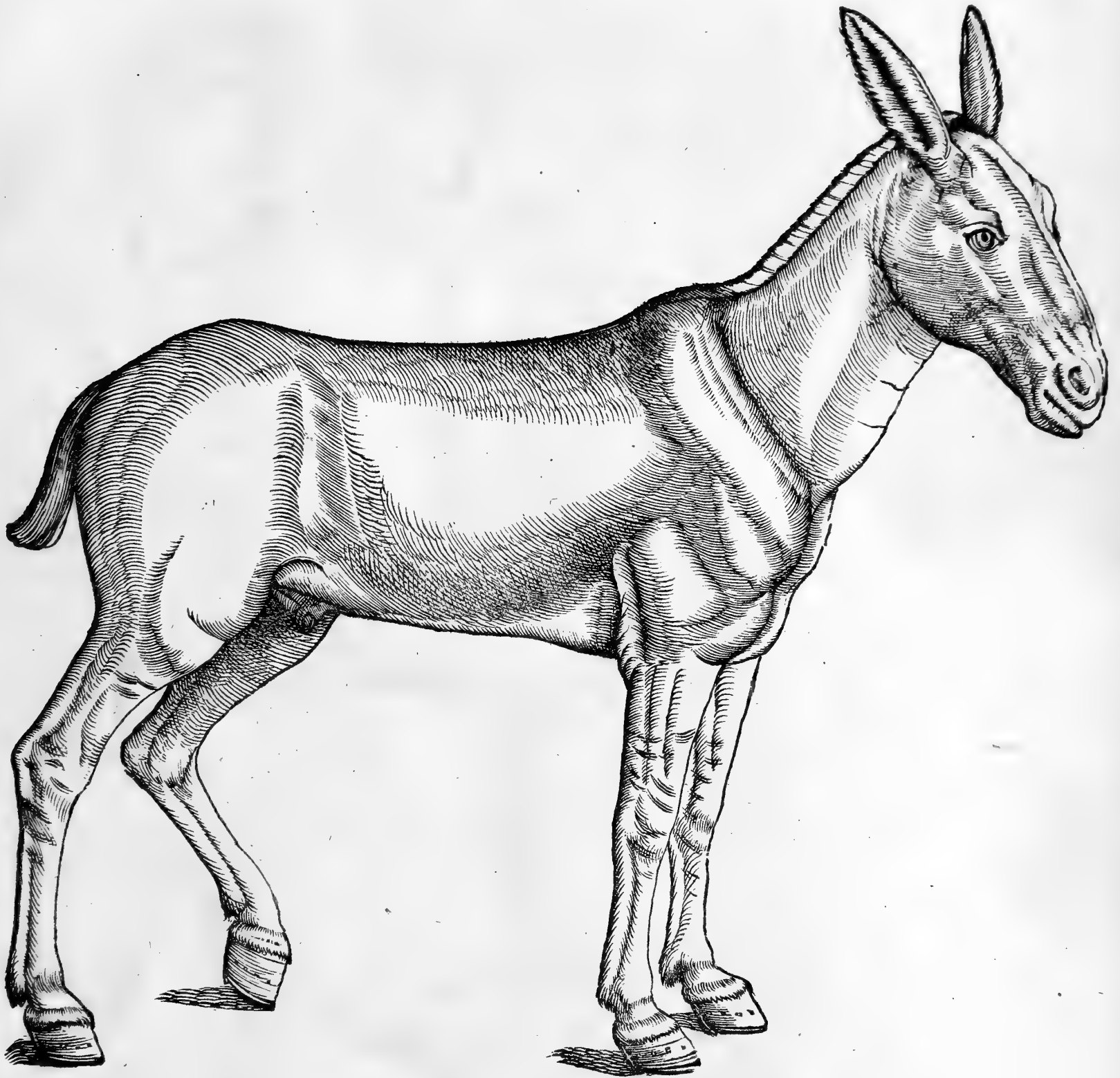
Latine

LATINE Mulus.

ITALICE Mulo.

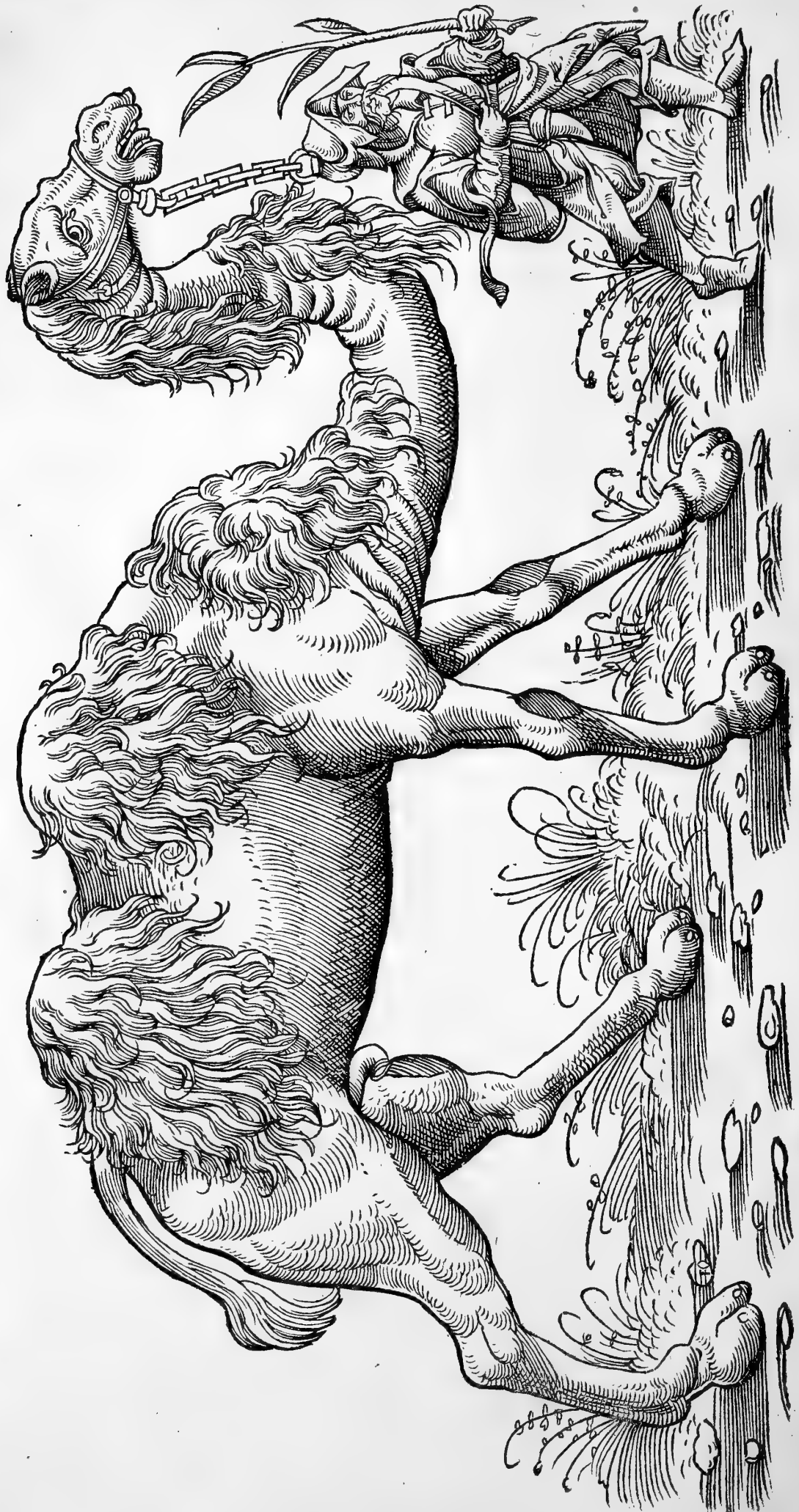
GALLICE Mulet.

GERMAN. Multhier oder Mulesel.

Quadrup. manfuet.

LATINE Camelus, uel Camelus Bactriana. ITALICE Camello.
GALLICE Chameau. GERMAN. K amelthier.

Ordo secundus.

23

LATINE Camelus Arabica, uel Camelus Dromas.

ITALICE Dromedario. GALLICE Dromedario.

GERMAN. Diomedari.

LATINE Sus uel Scropha.
 ITALICE Scrofa uel Troiata.
 GALLICE Truye uel Coche.
 GERMAN. Mor oder Loof.

LATINE Verres.
 ITALICE Verro.
 GALLICE Verrat.
 GERMAN. Eber.

Suis Icones apud ueteres.

SVS Aeneæ Lauini (ut scribit Varro)
 triginta porcos peperit albos, itaq; quod
 portenderit factum, scribitur, triginta
 annis ut Lauinienses conderent oppidū
 Albam. Huius suis ac porcorum etiam
 nunc uestigia apparent. Iā ne (Nonne)
 simulacra eorū ænea etiam nunc in pub
 lico posita: & corpus matris ab sacerdo
 tibus, quod in falsura fuerit, demonstra
 tur? Porci (Apri, Plinius) effigies inter
 militaria signa quintum locum obtine
 bat. quia confecto bello, inter quos pax

fieret, cæsa porca foedus firmare solebant, Festus. Samiorum naues Suis typum in
 proris prætendebant: unde & prouerbum natū est, *Συδὸς τύπου*, Varinus. Samæna
 (adiectiuū nomen fœmininū à Samo) nauis, cuius insigne fuerit Porci caput, (*προτόμου*)
 apud eundem & Helychium legitur. Veteres numōs pecudum effigie signabant,
 Ouis, Bouis, Suis, Plutarchus in uita Publicolæ. Porcam auream & argenteam dici
 ait Capito Atteius: quæ etsi numero hostiarum non sit, nomen tamen earum habere,
 (&) alteram ex auro, alteram ex argento factam adhiberi sacrificio Cereali, Festus.

Emblema Alciati: loquitur autem Mediolanum ciuitas.

Bituricis Veruex, Heduis dat Sucula signum.
 Quam Mediolanum sacram dixere puellæ
 Culta Minerua fuit, nunc est ubi numine Tecla
 Laniger huic signum Sus est, animalq; biforme,

His populis patriæ debita origo mea est.
 Terram: nam uetus hoc Gallica lingua sonat.
 Mutato, matris uirginis ante domum.
 Acribus hinc fetis, lanitio inde leui.

Quadrupedum

LATINE Canis.

ITALICE Cane.

GALLICE Chien.

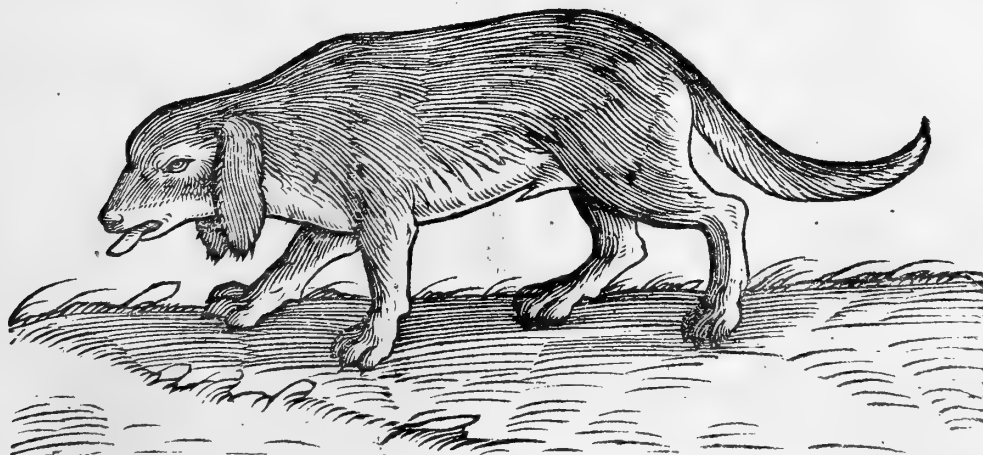
GERMAN. Hund.

SEQVUNTUR tria canum genera, quæ Hector Boëthius Scotis peculiaria esse scribit: sed ut Io. Caius Anglus nos monuit, non minus frequentes in Anglia sunt. Effigies eorum Henricus à S. Clauro Metropolitana Ecclesia Glasguensis in Scotia decanus, uir nobilitate & eruditione præclarus, per doctissimum uirum Io. Ferrerium Pedemontanum nobis transmisit.

CANIS Britannicus siue Scotticus alius, furū deprehensor, Scotis uocatus ane Sluthhound. Conferatur hic cum Anglorum Bluthunde/id est, Cane sagace sanguinario. Similem quidem huic Canem sagacem sanguinarium pictum Io. Caius misit, cuius effigies mox sequetur cum loro, sed hoc & sequente sagacibus suum maiorem esse scribit. Canis hic (inquit Hector Boëthius) haud maior est odorisequis; sed ut plurimum ruffus, nigris inspersus maculis: aut niger ruffis. Tanta uero his sagacitas inest, ut fures furtoque ablata persequantur, & deprehensos continuo inuadant. Quod si fur, quò fallat, fluium traiecerit, quo loco fluium ingressus est & ipsi se præcipitant, & in aduersam deuenientes ripam, in gyrum circunquaque procurrere non cessant, donec odoratu uestigia assequeuti sunt, &c.

GER M. Schlatthund/ Blüthund.

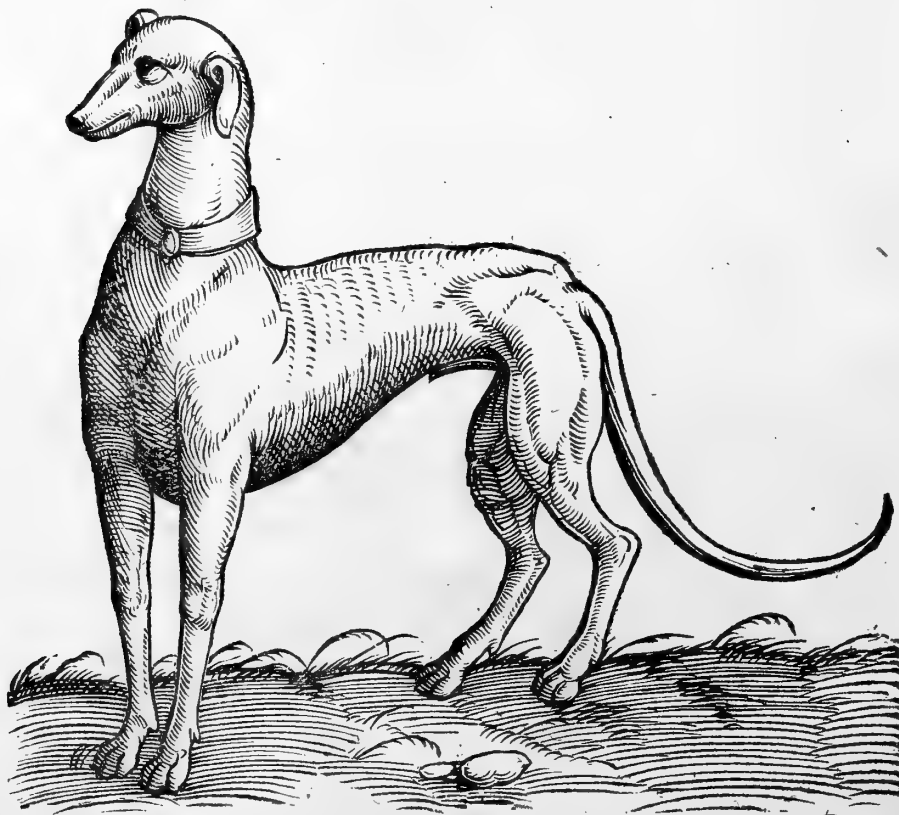
CANIS Britannicus sagax: qui in Scotia, ut quidam retulit, uocatur *ane Kache*. Genus hoc (inquit Hector Boëthius) odorisequū est: feras, aues, imò & pisces quoque inter saxa latentes, odoratu inuestigat. Io. Caius Anglus tamen nos docuit, Canem uenaticum omnem qui feras persequatur, Anglicè uocari *a Hunde*. in eoque genere qui feras uiuas tantum odore sequatur, similiter nomine generis *a Hunde* dici: foeminam uerò eius, Anglis *a Bracke*: Scotis *ane Kache*.

GERMAN. Ein Brack / ein Schottischer Wasserhund.

CANIS Britannicus uenaticus, celerrimus audacissimusque: non solum in feras, sed in hostes etiam latronesque: praesertim si dominum ductoremue iniuria affici cernat, aut in eos concitetur. **Leporarius.**

SCOT. *Ane Grew Hownd* / id est, Canis Graecus, ut quidam interpretantur. Angli scribunt *a Grehunde*: quod nomen Io. Caius deducit uel à *gret* / id est, magnitudine, quòd ceteros uenaticos magnitudine excedit: uel à *gre* / hoc est, gradu, quòd in Canum uenaticorum genere praecipui gradus est & generositatis.

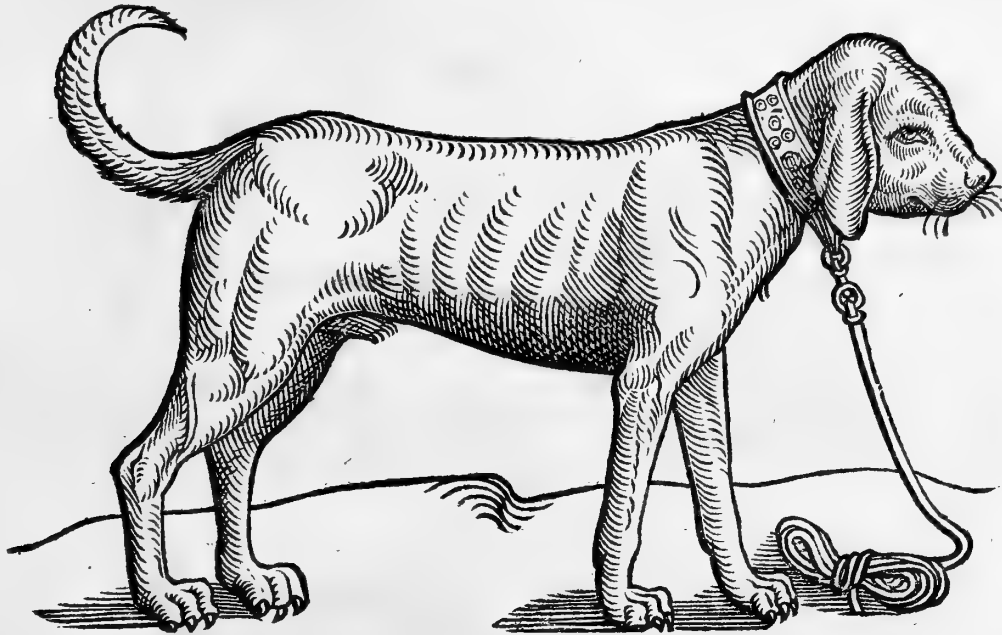

Sequuntur

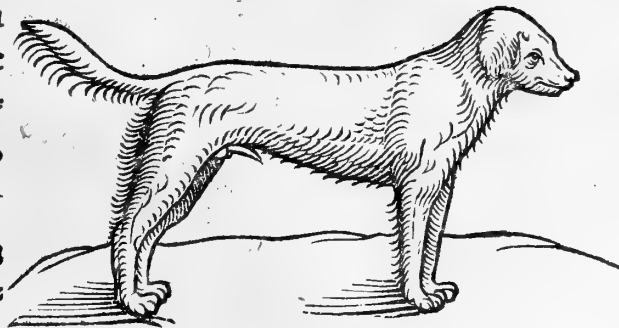
SEQVUNTUR ALIA CANVM BRITANNICORVM GENERA:
 quorum eicones ad uiuum factas Io. Caius Anglus misit: ut etiam Getuli
 Canis. Idem Caius Tractatum De differentijs & moribus Canū
 Anglicorum, pereruditum in nostram gratiam conscripsit:
 quē primo quoq; otio unā cum alijs quibusdam
 in lucem dabimus.

CANIS sagax sanguinarius, apud Anglos

ANGLICE A Bludhunde. Eadem huius natura uidetur, quæ Canis
 Scotici furum deprehensoris, proximè descripti.

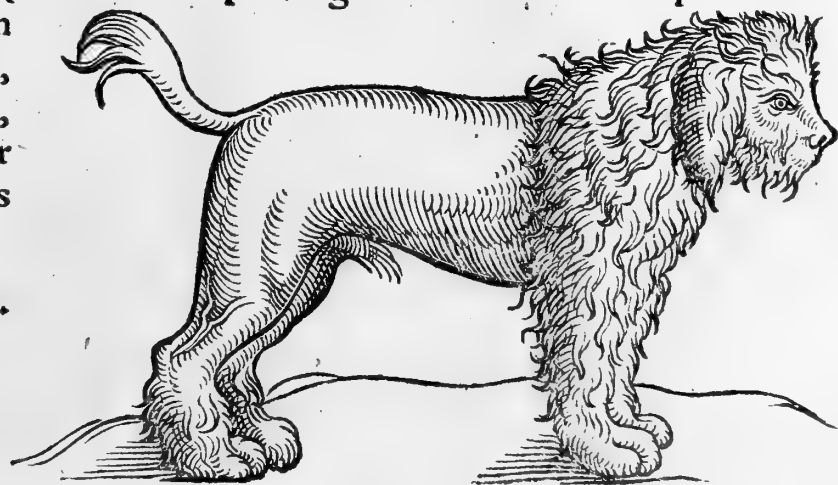

CANIS Auarius Campestris, quo Falconarij (id est, qui cum Accipitribus aucupantur) ad Perdicum aut Phasianorum ferè aucupium utuntur. Sunt huius generis omnis ferè coloris (inquit Caius) sed magna ex parte candidi: & si quas maculas habent, rubræ sunt, raræ & maiores. Peculiarè nomen Anglis non habet, nisi ab aue, ad cuius uenationē natura est propensior.

GERM. Ein Vogelhünd / wirdt zu dem fäderspil gebrucht / räbhüner oder Phasianen / zc. zu fahen.

CANIS Auarius aquaticus. Qui per aquas uenatur (inquit Caius) propensione naturali, accedente mediocri documento, maior his (auarijs qui in sicco uenantur) est, & promissio pilo naturaliter per totum corpus. Ego tamen ab armis ad posteriores suffragines atq; extremam caudā depinxi detonsam, ut usus noster postulat, quò pilis nudus expeditior sit, & minùs per natationes retardetur.

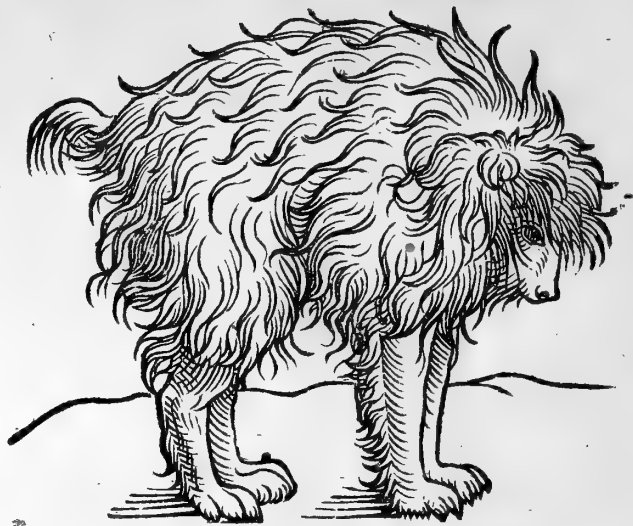

ANG. A Waterspagnelle.

CANIS Getulus.

GERM. Ein art der hunden vß Africa.

Canis Getulus (inquit Caius) iam apud nos est in Britannia: corpore coacto, curto & recuruo naturaliter, etiam quum ingreditur, pariter & collo breui aut nullo: cruribus longioribus q̄ pro corporis proportione, cauda breuissima & penè nulla: facie, ut herinaceo terrestri, acuta atq; nigra. Voce canis, gressu simiæ, &c.

LATINE Feles, uel Catus.

GALLICE Chat,

ITALICE Gatta uel Gatto.

GERMAN. Katz.

Domesticorum felium pellibus sceminæ Moscouitæ uestes muniunt aduersus hybernum gelu. Aiunt enim nullius æquè pili calore foueri corpora. Pessetz animal hoc uocant illi, haud procul à nostratum Dalmatarum appellatione, Scaliger.

Quadrupedum

QVADRVPE DVM VIVIP. FERORVM

ORDO I. QVO CONTINENTVR FERAE CORNVTAE.

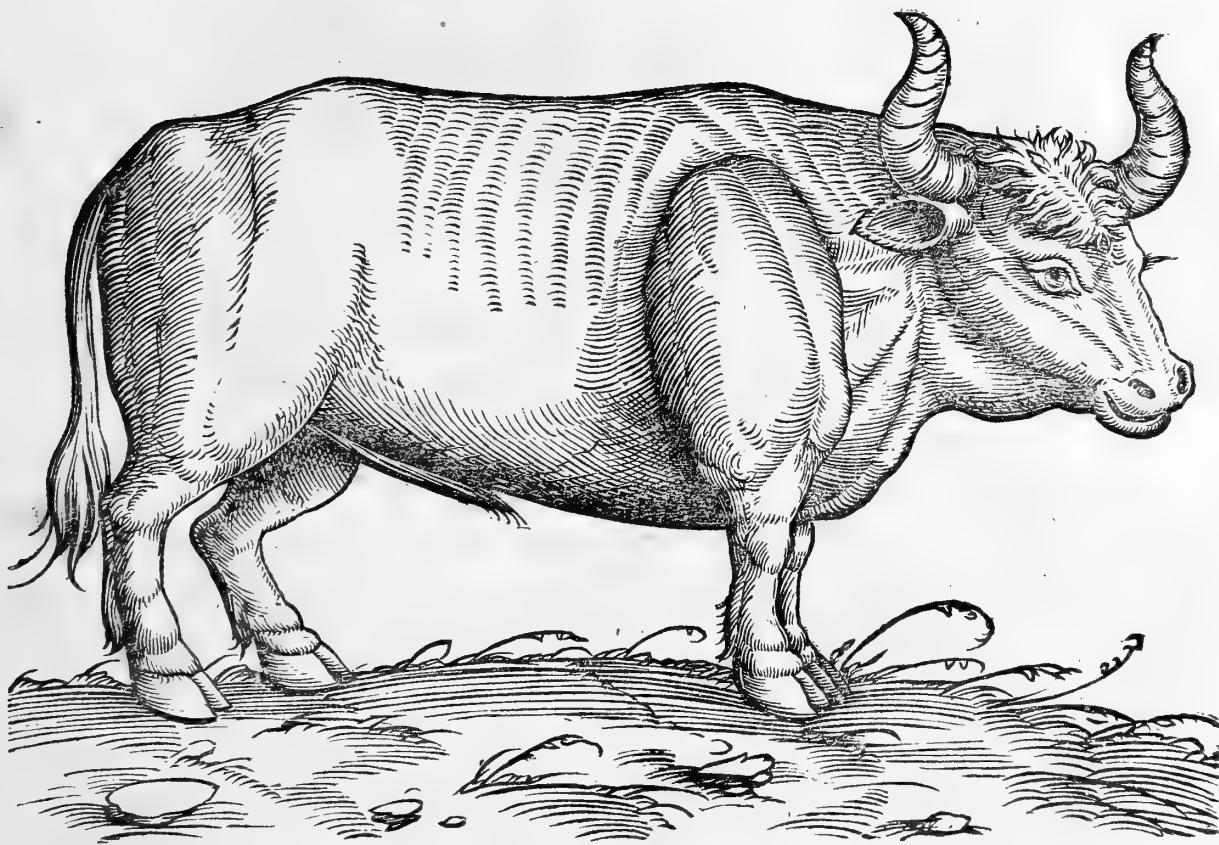
Cornuum differentia.

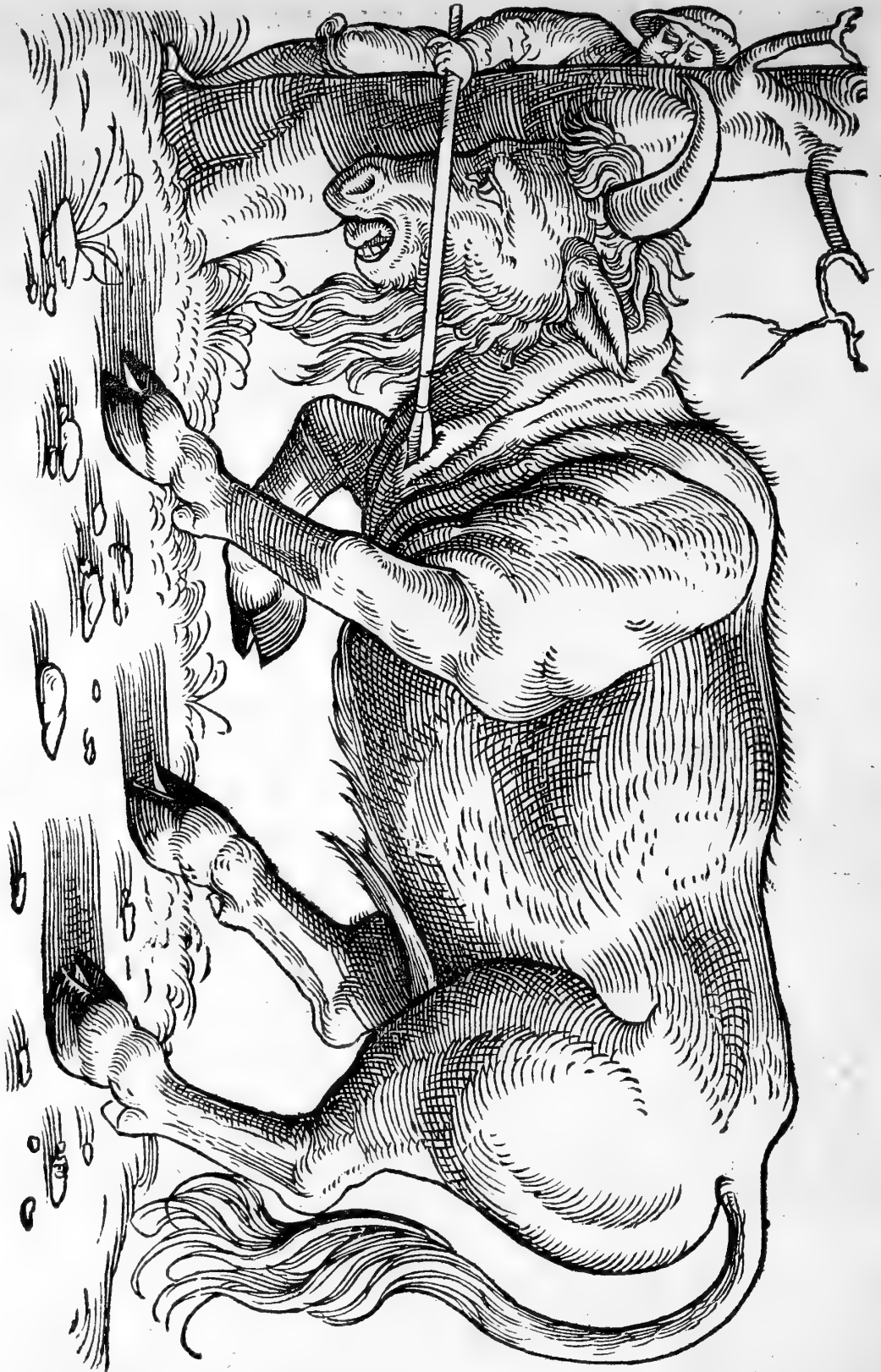
CORNV TARVM animantium cornua, alia simplicia sunt, alia ramosa. Simplicia decidere non solent; cavitatem enim aliquousque habent, & alimentum perpetuo recipiunt. Haec rursus uel bina sunt, ut in armentis & pecore, alijsque cornutorum plerisque, (Ouem Creticam Oppianus quadricornem facit;) uel singula, idque in paucissimis, & orbi nostro peregrinis, ut monocerote, oryge, sed monocerotis ita singulare est, ut geminum uideatur, nempe e binis quae funalium instar spiratim contorta inuicem coaluerint. Orygis cornu nondum uidimus. Rursus bina uel inflexa sunt, ut plerorumque: uel directa, ut Strepicerotis Bellonij, Camelopardalis. Flexus quidem uariis est, antrorsum, retrorsum, in obliquum; uel in eandem partem, sed alijs plus, alijs minus. Situ etiam differunt bina, tum simplicia, tum ramosa, rhinoceroti nasus uidetur insigni cornu praeditus; aliud uero paruum ad initium dorsi corniculum eminet. Alce in supercilij sua gerit cornua. Elephantis cornua dentes uidentur, quoniam deorsum uergentia superiorem maxillam penetrant. Caeterum ramosa omnia, ni fallor, quotaenis decidua sunt: quoniam cavitatem qua enascuntur nullam habent, & cum profus solida sint, alimento repleta, obstructis meatibus, exiccatoque principio cadunt. Haec rursus uel rotunda ferè sunt, ut in Capreolis & Ceruis simpliciter dictis: uel lata, idque uel per totam longitudinem, ut Alces: uel aliqua ex parte, maiore, ut Platycerotis: minore, ut Cerui palmati. Nos in his animalibus proponendis, ea ferè coniungemus, quorum similia sunt cornua.

LATINE Vrus ueterum. Est autem haec eius icon ad uiuum reddita: sequentem ex Tabula quadam Geographica mutuati sumus, Plura leges cum icone proxima.

GERMAN. Wisent / recht conterfetet: sollt billicher ein Awerochs oder Aurox (Vroch) genennt werden / als etlich meinend.

POLONIS & Lithuanis Thur.

LATINE Vri alia icon (non proba, ut mihi uidetur,) ex Tabula quadam Chorographica, olim nobis desumpta. De Vri forma apud ueteres hæc ferè solum legimus: Bouem esse ferum in sylua Hercynia, specie, colore & figura Tauri: magnitudine paulò infra elephantum. cornuum amplitudine, figura, specieq; multum à nostrorum bouum cornibus diferente: quorum pro poculis usus esse possit. Latisq; feri cornibus Vri, Seneca in Tragedijs dixit: non quòd cornua lata habeant, sed quòd latissime ad latera ea extendant. Vi & uelocitate insignem esse. Vergilius Vrorum nomen simplicius pro bouibus syluestribus posuit, abundante etiam epitheto Syluestrium: neq; enim Vri ulli mansueti sunt. Seruius interpretatur boues syluestres qui in Pyrenæo môte inter Galliã Hispaniãq; nascitur, interpretatur, sic dictos ἀνὸ τῶν ἐπιπέδων, id est, à montibus. Sed boues feri in alijs atq; alijs regionibus diuersi sunt: Vri uerò propriè dicti speciem unam constituunt, nomine, ut ego coniecerim, non Græcæ originis, sed ab illis gentibus sumpto apud quos nascitur. nam & Germani Vrochs (id est Vrum bouem, quanquam non hunc sed Bifonem) appellant: & Poloni Thur, literati Thuronem, maior is est mansueto, Bifone autem minor: cornibus extrema parte præacutis: robustum & uelox animal ut aiunt. Germania Scythiæ contermina insignia bouum ferorum genera gignit, iubatos Bifontes: excellētīq; & ui & uelocitate Vros, quibus imperitiã uulgus Bubalorum nomen imponit, Plinius. Plura uide mox in Bifone: & in Censuris ad finem huius libri adiectis. Basileæ nuper apud egregium pharmacopolam Hummelium uidi cornu oblongum, nigrum: ab uno latere nodis, ferè ut Ibicis cornu, distinctum: Bubali esse aiebat. sed inquirendum diligentius. Vros (inquit Sigismundus Liber Baro) Germani Bifontes uocant: Lithuani Thur. reperitur autem in sola Mazouia: forma bouis nigri, longioribus cornibus quàm Bifon. Nec te moueat dictio Germanica, quæ Vrum Bifontem uocat: & Bifontem, Vurox, (id est, Vrum.) Nam Cæsar in Commentarijs tradit, Germanos Vrorum cornibus pro insignioribus poculis quondam usos fuisse: quem usum etiam hodie Samogithæ (proximi Lithuanis) obseruât. Vrorum porrò cornua, quæ etiam nostro tempore in quibusdam templis

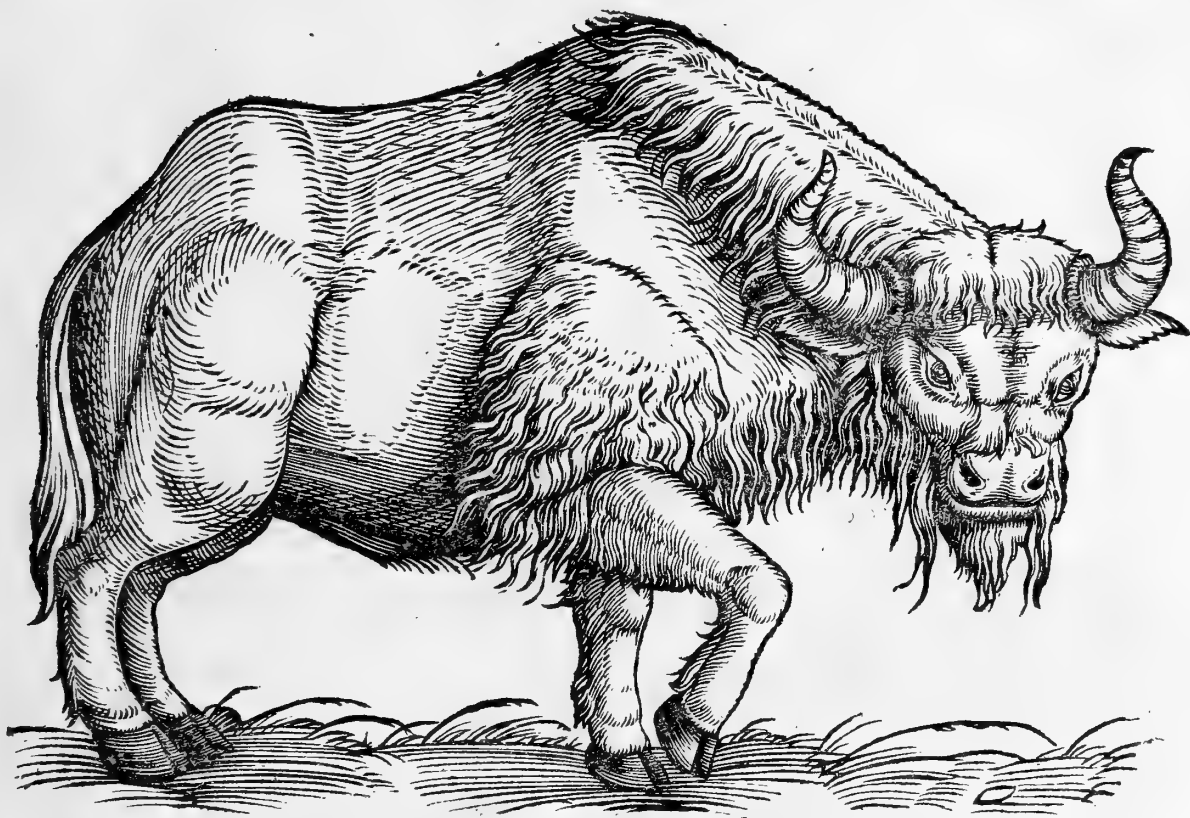
templis auro & argento exornata, ueluti rara quædam monimēta reperiuntur, & longitudine & colore à Bifontis cornibus aliquanto breuioribus, poculisq; minimè aptis, facillè discernuntur. Vrus (inquit Scaliger) à uulgari Tauro nihil differt, nisi magnitudine, & utribus, quibus illum superat. cornibus uastissimis.

GERMAN. Ein Dwochs oder Awoerchß / nit conterfectet / sunder vß einer Mappa deß Moscowiter lands genommen.

LATINE Bison ueterum. nã recentiores aliqui Germanici uocabuli imitatione, Vrum ueterum, nomināt Bifontem. Nos hunc uerum Bifontem existimamus, ut ante nos uir doctissimus Nicolaus Hufſouianus, cuius carmē extat de Bifontis statura, feritate ac uenatione: & similiter Sigismundus Liber Baro, & Iulius Scaliger. Lege etiam quæ proximè cum Vro scripsimus.

GERMAN. Awoerchs / Dwochs: solt billicher ein Wisent geneñt werden / als etlich meinend.

LITHVANIS Suber, Polonis Zuber, unde aliqui Latina inflexione Zubronem nominant.

Bison à Pausania Taurus Pæonicus nominatur. Aristoteles Bonasum etiam, Taurum Pæoniæ ferum esse tradit. Bison, Bifonis, inflectitur à Græcis: Latini in obliquis proferunt cum t. bisonem. obtigit autem ei hoc nomen à Bistonía, quæ est Thracia, uel Thraciæ regio, quanuis in ipsa Thracia & Pæonia fortè nō reperitur, sed alijs ad occidentē magis remotis regionibus, & Græcis Latinisq; olim incognitis. Apud authores cognominatur turpis, uillosus, & iubatus Leonis instar describitur, barbatusq;: cornibus acutis admodum, mucrone recuruo & sursum spectante. Albertus Bifontis nomine etiam Vrum complectitur: nam Wisent uulgo nominatis alta longaq; cornua esse ait: alijs uero breuia, crassa & ualida. Bifontis apud Iul. Casarem descriptio, planè falsa est, (& ad Tarandū magis q̄ Bifonem accedit,) sicut & Alces. Bifontis (inquit Antonius Schnebergerus meus in epistola ad me) quem Poloni Zubr nominant, imaginem mittam tibi ubi accuratam nactus fuero: nam Sigismundi Baronis neutra mihi probatur. Mittam etiam cornu. Nullum equidem noui animal cuius aspectus tam atrox sit. nuper duos uidi in amplissimo roborario, quod duarum horarū itinere Vilna distat. æstate sicut & aliæ quadrupedes, pilos breuiores rarioresq; habet: hyeme cōtra. uescitur sceno. Hæc ille. Nobilissimus Io. Bonerus, in epistola qua me dignatus est: Ex cornibus (inquit) quæ mitto, quanuis non iustæ magnitudinis, uastitas huius beluæ considerari potest. nam in capite ubi applicantur ossibus & pelli, interuallum ad minus duos pedes Romanos æquat.

LAT. & Græcè Bonafus uel Bonaffus: reperitur & nō geminato scriptū. alio nomine Monops à Pæonibus uocatur.

GERM. Ein wilde Büffel oder Wisenten art.

BOHEMICE Loni.

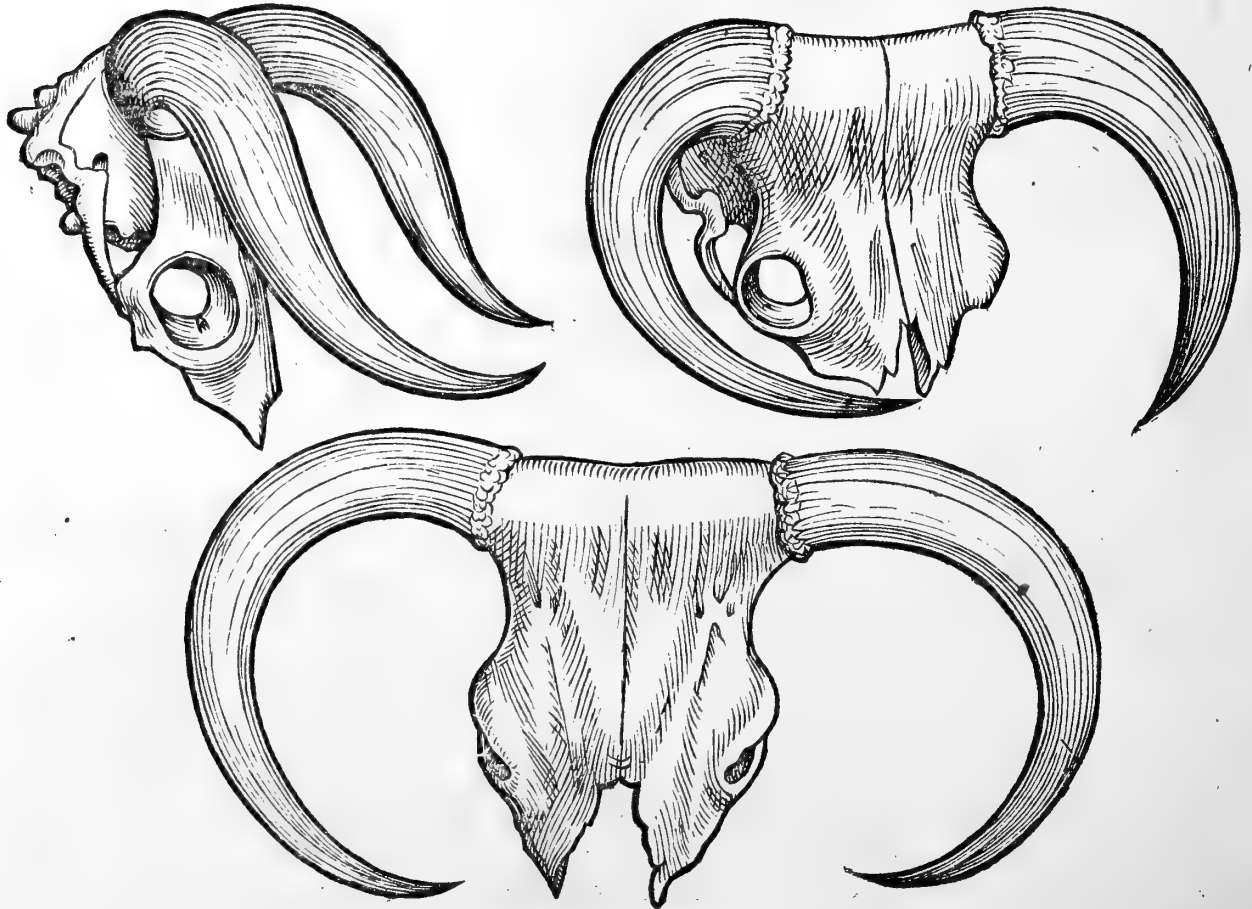
ICONEM exhibitam tanquam Bouis feri alii cuius olim Cor. Sittardus Norimberga ad me misit, nescio unde nactus. nihil enim præterea scripsit, & paulo post suum diem obiit. Ego cū in Europa post Vrum & Bifontem nullum aliū Bouem ferum nominatum inueniam quàm Bonaffum, hunc Bonassi nomine proponere uolui: non quidem ut affirmarem, sed ut studiosis harum rerum diligentius inquirendi occasionem præberem. Bonaffum Aristoteles nominat ac describit. nam Aelianus & Plinius ex Aristotele repetierunt: ex Plinio Solinus. Tauri est magnitudine, sed latior, breuior & in latera auctior. Tergum eius distetum locum septem accubantium occupat. Ceruix armorum tenuis iubata est, ut equi, sed uillo molliore & compositiore. Caproneæ ad oculos usq; (sed magis ad latera)

propendēt. Color toto ferè corpore flauus. Villus supra squalidus, subter lanatus. Cornua adunca in se flexa, & pugnae inutilia, dodrantalia aut paulò maiora, trium sextariorum ferè (aut dimidiati congij) capacia, pulchrè & splendide nigra. cauda minor quàm pro magnitudine. in fuga dum urgetur, fimum feruidum & adurens ad quatuor ferè ulnas (orgyas) remittit. Tergus contra ictus ualidum est. Hæc ferè Aristoteles. in Mirabilibus narrationibus, Tauro multò maiorem esse scribit. Apparet autem cum hæc ita ut à narrantibus acceperat, hominibus diuersis, nec uno tempore, annotasse: & fieri potest ut duorum syluestrium bouum historias confuderit. Cornua dicit esse γαμψὰ πρὸς ἀκρότητα (Paraphrastes quidam, ἀντίτροφα ἀκρότητας) Gaza orbē inflexu mutuo colligere interpretatur. quasi ambo pariter incuruata (ut si quis brachijs ante pectus extensis in circulum coniungat manus) in orbem colligantur, nescio quàm rectè, in ea quàm Sittardus misit effigie, cornu utrunq; per se subtus aures curuatum, γαμψόν, id est, aduncum potius quàm orbiculare apparet. Pleraq; sanè huic Tauro cū Bifonte communia sunt, ut uel idem uideatur, nisi cornuum figura obstat: uel omnino cognatus. auctores qui Bifontis meminerunt, nihil de Bonasso: & contrà. Vide etiam sequentes cranei figuras.

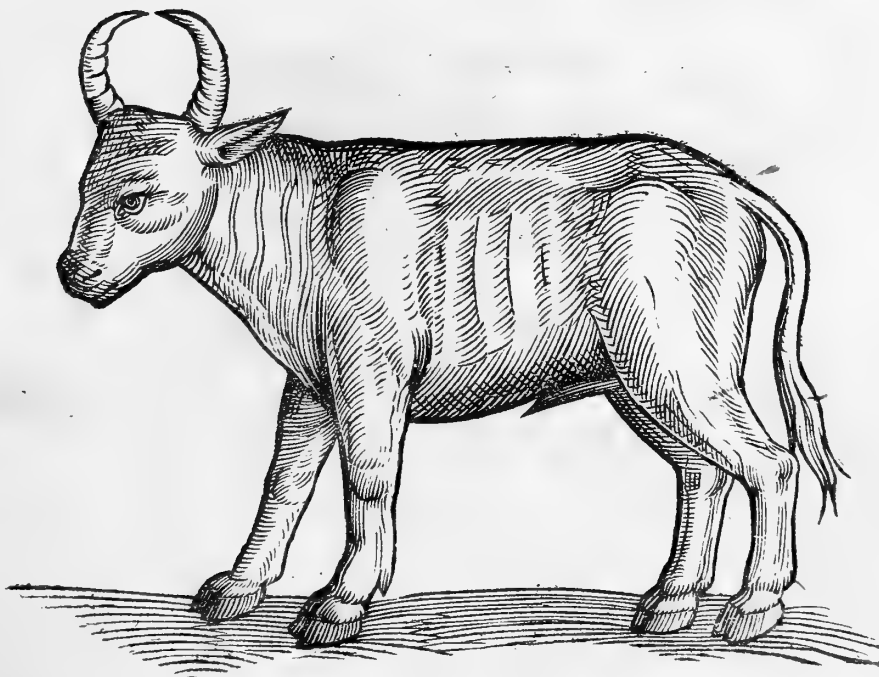
BONASSI, ut conijcimus cranei figuram, cornibus à superiore differentem, ni fallor: quam Io. Caius ex Anglia ad me misit, hinc subijcere uolui. Mitto ad te (inquit in epistola ad me) caput uasti cuiusdam animalis: cui nudum os capitis, unà cum ossibus quæ cornua sustinebant, grauissimi ponderis sunt, & iustum ferè attollentis onus. Cornuum curuatura ita se promittit, ut non rectè deorsum uergat, sed obliquè antrorsum. quod quia uideri nequit in facie prospiciente, curauit ut apparet in auer tente in latus. Spatium frontis inter cornua, palmorum Rom. trium est cum semisse. Longitudo cornuum, pedum est duorum, palmorum trium, & digiti semissis. (Bonaffus Aristotelis dodrantalia habet cornua, uel paulò longiora.) In ambitu ubi capiti iunguntur, pedis unius & palmi semissis sunt. Huius generis caput aliud Varuici in castello uidi: cuius cornuum ossibus si ipsa cornua addas, multò fierent longiora, & alia figura atq; curuatura. Eo in loco etiam uertebra colli eiusdem animalis est, tanta magnitudine, ut non nisi longitudine trium pedum Rom. & duorum palm. cum semisse circumdari possit, &c.

Cranei huius iconem à pictore nostro inuerfam esse, Io. Caius postea per epistolam significauit. ego qualis reuera cornuum in eo situs sit, non satis assequor.

Bubalus

BUBALVS Africanus Bellonij. Vidimus (inquit) in Cairo paruum bouem Africanum, forma corporis plena, parua, in se conferta, crassa, sed scite expressa. Hunc statim Bubalum ueterum Græcorum esse coniecimus, notis omnibus. Aduectus autem erat Cairum e regione Asamiæ: quamuis in Africa quoque reperitur. Aetate iam prouectus erat, corporis mole Ceruo inferior, plenior autem & maior Capreolo: membris omnibus tam scite in se confertis & compactis, ut iucundissimum sui conspectum præberet. Pilus etiam cum coloris subflauus esset, præ splendore politus uidebatur. idem sub uentre magis rufus est ad subflauum inclinans colorem, quæ in dorso, ubi ferè baticus apparet. Pedes eius bubulis similes sunt, crura compacta & breuia, collum crassum & breue, palæaria uix modicè præ se ferens. Caput, bouis; in quo cornua prominent à summo uertice, nigra, sursum erecta, & ualde mucronata, (sicut in Gazella,) & arcuata instar Lunæ crescentis: quibus non admodum defendere se posset, eò quod mucrones introrsum uersi se inuicem spectent. Auriculæ uaccinæ. Cauda pilis nigris uestitur, duplò maioribus quæ setæ in cauda equi. Mugitus qui bouis, sed minùs altus. Sic ille. Nescio an idè fortè animal sit, quod nuper quidam ex Italia rediens, Florentiæ sibi uisum referebat, Bouis Indici nomine, magnitudine iuueni, colore flauo ferè ad rufum inclinante: capite magno pro portione reliqui corporis, oblongo: cornibus non altis, rectis, modicè supra intortis quasi in spiras. parte circa lumbos multò humiliore. Sed fieri potest ut ille, cum obiter tantùm spectaret, non rectè omnia meminisset. Mansuetum hoc animal an ferum sit, non expressit Bellonius: ferum tamen esse hoc ipso, quòd Bubalum ueterum esse conijcit, insinuat. Io. Leo in descriptione Africæ: Lant (inquit, capituli quidem inscriptio habet Lant uel Dant) similitudine Bouem refert: sed minor est, cruribus cornibusque elegantior: colore albo: unguibus nigerrimis, tantæque uelocitatis ut à reliquis animalibus, præterquam ab equo Barbarico superari nequeat. Facilius ætate capitur. Eius tergo clypei ualidissimi conficiuntur: quos nulla ratione præterquam sclopeti ictu traicias, sed carè admodum uæneunt. Sic ille: & mox de alio boue syluatico, cuius aliud nomen non exprimit: Bouem (inquit) refert domesticum, tametsi statura minor, leucophæi coloris, ipse etiam uelocissimus. In desertis solùm, uel desertorum confinijis reperitur. Carnem aiunt absoluti saporis esse. Quòd si color conueniret, alterutrum istorum animalium, prius præsertim, Bubalum Africanum Bellonij esse diceret. Sed si aliud nihil obstat, color solus hoc non efficiet, ut speciem diuersam statuamus. Fortasse Lant Bubalis sit (inquit Scaliger) nam Plinius ambiguit Vitulo Ceruoque similem facit. Ego sanè huc Bubalum esse facile persuadeor, quoniam aliud hactenus non noui cui ueterum descriptio æquè conueniat: præsertim Oppiani lib. 2. de uenatione: etiam si minorem eum facere uideatur: nempe dorcade platycerote corpore inferiorem. Cornua quidem eius ita describit, ut non ramosa, sicut ceruis & capreis: sed Rupicaprarum nostrarum cornibus similia, tum situ, tum in auersam partem retortis mucronibus, esse uideantur, ad pugnam ferè inutilia. Author innominatus cuius Græcum de animalibus libellum manuscriptum habeo: Bubalum in Libya, inquit, partim boui, partim ceruo similem esse: non dormire: & aliud ultra alpes prope Rhenum fluuium Bubalum esse, colore albo, sæuū, uel, ut ipse loquitur, φάινον.

Cornu incertum cuius bestiae, catena suspensum ad columnam in aede summa Argentinæ: longū (filo ducto secundum hemicyclium à principio ad finem) quatuor ferè cubitos Romanos. Cultro cum raderem, cornu uerum esse apparebat, fuere nimirum Vri alicuius uastissimi, ætate multum prouecti, illic quidem cuius sit animalis nemo scit. Crassitudinem siue circumferentiam basis oblitus sum metiri. Apparet ante annos quæ plurimos (duo aut tria sæcula forte) propter admirationem magnitudinis illic suspensum fuisse. Philippus rex Macedonum ad pedem Orbeli montis in Macedonia iaculo confodit Taurum ferum, & cornua eius, orgyæ uel (ut alij) sedecim palæstarum longitudinis, in uestibulo templi Herculis consecrauit. Plura leges inferius in Monocerote.

GERMAN. Ein grof horn/hanget zu Strafsburg in dem Münster an einer saul/yederman vnbesant/fläffterig: vilicht von einem grossen alten Aurochsen.

In hac icone cornuum Ibicis interstitium melius exprimitur quæ sequente.

Latine

L A T I N E Ibex, uel Capricornus apud recentiores. Capra fera Varro ni. ἰβηξ αἰξ Homero. ἰβηξ αἰξ autem interpretantur πηδλητικόν, ὄρμητικόν, &c. è cuius cornibus sedecim palæstarum, areum Pandari Lyciorum ducis factum meminit. Αἰξ αἰξ Aeliano lib. 14. cap. 16. qui in summis Libyæ corum montium uerticibus eos comorari scribit, & ad boum (sunt autē boues in Africa parui, ut lo. Leo testatur) magnitudinem accedere, &c. Reperiuntur etiam in Creta, Agrimia uulgò. Quærendum, an idem sit animal, cuius meminit Strabo sub finem libri quarti, his uerbis: Habent alpes Equos agrestes & Boues: utq̃ memoriæ tradidit Polybius, peculia ris formæ belluam gignūt: figura quidem ad ceruū accedente: collo dun taxat excepto & uillis, in quibus capro (id est hirco: Græcè quidē legitur κάπρω, quod est, uerri: sed Polybium hæc à Latinis hominibus audiuisse, & caprum Latinis aliud q̃ κάπρω Græcis significare, nō obseruasse con iicio) similis est: sub mento autem carnis globum (πυρίνα) gerit, do dranta lem, in summo pilosum, crassitudine pro equini pulli cauda:

I T A L I C E Stainboch, quæ uox est Germanica.

G E R M A N. Steinbock: & foemina priuatim ybsch uel ybschgeif: ut apud Rhætos qui Italice loquuntur Vesina.

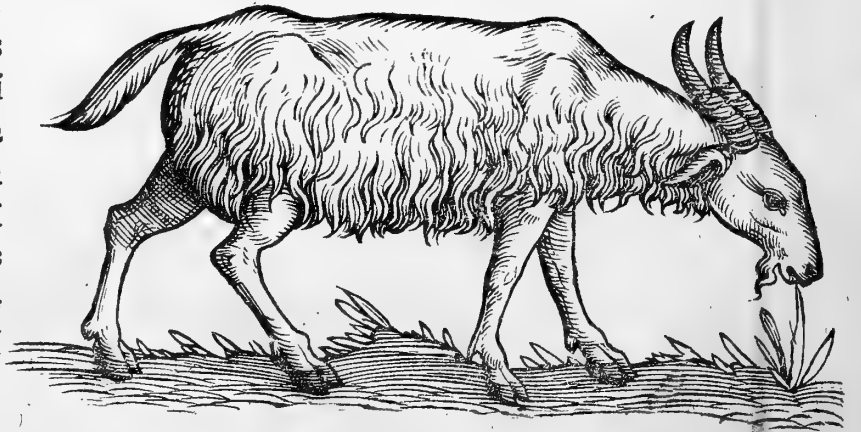

Rupicapra Plinio dicta. Potest & Capra fera uel alpina minor dici, ad differentiam. Ab Oppiano *Αίγασπος* dici uidetur, uel potius *Αίγαςπος*. Albertus Capram montanā nominat. Hæc aut superior est Cretica illa capra, quæ dictamni pabulo sagittas quibus percussa fuerit, expellit. Ad has prouerbium mala remittit, execrationem aliquā auertens κατ' αίγας αργίας. Bellonio Cemas Aeliani hæc uidetur, quā describit lib. 14. cap. 14. Libycæ cognomine, celerrimam, pilis ruffis & densissimis ualde hirsutā: oculis cyaneis, cornibus antrorsum tendentibus, speciosis, in fluuijs & aquis aliquando natantē, & in locis palustribus pascentē. Sed hæc Dama Plinij potius, aut aliud saltem quæ Rupicapra animal fuerit. Rupicapra autem, uel potius cognata & coloribus differens, quam eodem in capite Dorcadē Libycam nominat: celerrimā, sed quæ equū Libycum non effugiat, capitur etiam retibus. Vetre albo (locus hic non est integer:) nigris per latera uittis, reliquo corpore ruffo aut flauo. pedibus longis, oculis nigris, (Rupicaprae rubros tribuit Albertus,) capite cornuto, auriculis prælongis, Sicille, Dorcadi quidem, id est Capreolo, non cornibus, sed pilo, statura, habitūque corporis cognata uidetur. colore quidem etiam nostræ non omnes nec semper eodem sunt, rarissimæ albæ.

ITAL. Camuza uel Camorcia. HISP. Capra montes. GAL. Chamois. Rex Franciscus ueteri Gallico nomine uocabatur un Yfard, Bellonius. uidetur autem id nomen Germanicum esse, à glacie factum. Scaliger in Pyrenæis sic uocari ait. GERM. Gemf oder Gamsf. POLON. Dzyka koza, id est fera capra. Bohemice Corytansky kozlik, id est, Carnicus uel Carinthiacus hirculus.

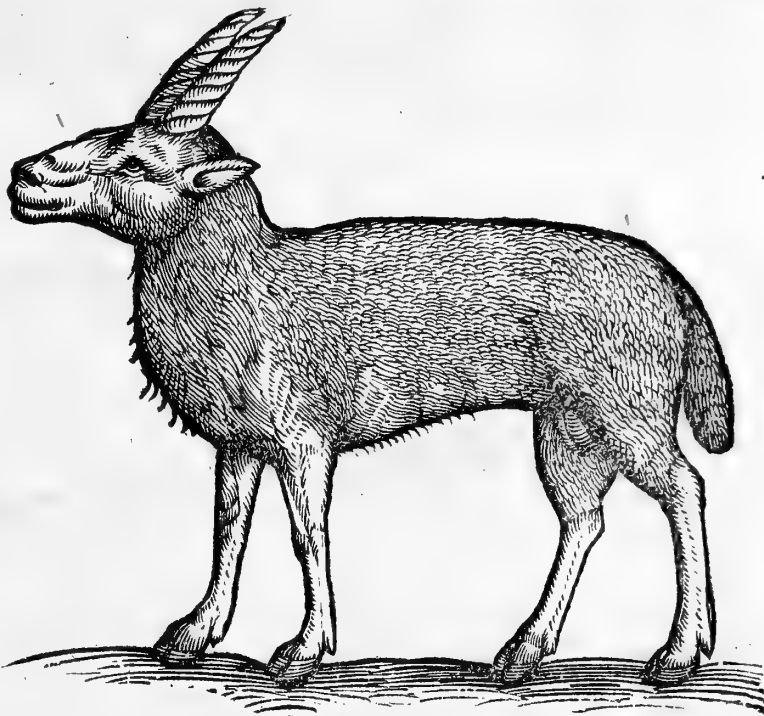
Dama Plinij. Hæc icon Damæ est (inquit Io. Caius, qui eam ex Angliā ad me transmit,) quam ex caprarum genere esse, indicat pilus, aruncus, figura corporis, atque cornua: nisi quod his in aduersum adunca, cū cæteris in auersū acta sint. Caprae magnitudine est, & colore Dorcadis, Sicille. & rursus in epistola ad me: Est amicus quidam meus Anglus, qui mihi certa fide retulit, in partibus Britannia Septentrionalibus reperiri Damas illas, quarū effigiem ad te misi. Plinij & Romanorum esse indicio est, quod Romæ in columna quadam marmorea & triumphali superstite adhuc insculpatur, & cum Pliniana descriptione conuenit. Et rursus in alia: Conueni tertio amicum meum super Dama Plinij: qui respondit certum esse in partibus Britannia Septentrionalibus eā reperiri, sed aduentitiam. Vidit is apud nobilem quendam, cui dono dabatur. Accepi à quibusdā, eā in Hispania nasci. Plinius Damam & Pygargū ex Caprarū syluestriū genere è regionibus transmarinis mitti scribit. Recentiores Damā uocant Dorcadē seu Capreā platycerotē ueterum. Videtur eadem Cemas Libyca, ut in Rupicapra dixi.

GERM. Ein schönede art wilder geissen / mit fürsichgebognen hörneren. Etliche sagend sy werdind in Hispanien gefunden. Strepliceros

Strepliceros Bellonij uel Ouis Cretica, ut lo. Caius conijcit. Oppianus Capras & Oues feras reperiri ait, non multo maiores mansuetis, cursu ueloces, & ualidas ad pugnam: capitibus armatis *σπρηθίοι κεράεοσι*, id est, cornibus tortis, Streplicerotes nimirum intelligens. ¶ Ex Caprarum syluestriū genere Streplicerotes sunt, mittunt eos transmarini situs. Cornua eis erecta, rugarumq̄ ambitu contorta, & in leue fastigium exacuta, (ut lyras diceret.) Addaces Africa appellat. ¶ In Creta (inquit Bellonius) præsertim Ida monte, genus Ouis reperitur, quod pastores Streplicerotem nominant; cui cornua non ut Ouibus communibus reflexa, sed omnino recta erectaq̄ ut unicornis, spiris canaliculatis capreolorum instar intorta. nec aliud à nostris Ouibus differt, ne magnitudine quidem: & similiter, ut nostræ, gregarium est, & in magnis gregibus degit: cuius figuram nos primi, à nemine alio excerptam publicamus, Hæc ille. De Streplicerote alio, proximè leges.

Streplicerotis cornuū effigiem a liam lo. Caius ex Anglia pictā ad nos misit, cum descriptione eorundem, quam hīc adiicio. Streplicerotis cornua (inquit) tam graphicè descripsit Plinius, atq̄ lyris tam appositè comparauit, ut longiore uerborum ambitu opus non sit. Ergo hoc tantum addam: ea esse intus caua, sed longa pedes Romanos duos, palmos tres, si recto ductu metiaris: si flexo pro natura cornuū, pedes tres integros. Crassa sunt ubi capiti committuntur, digitos Rom. tres cum semisse, describuntur in ambitu palmis Rom. duobus & di-

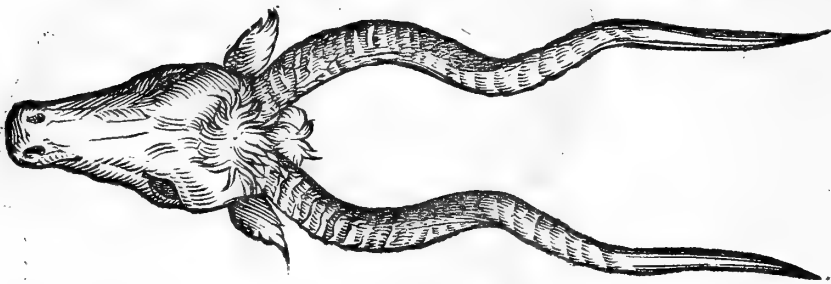

midio, eo ipso in loco. In summo, leuore quodam nigrescunt, cum in imo fusca magis & rugosa sint. Iam inde à primo ortu sensim gracilescunt, & tandem in acutū exeunt. Pendunt unā cum facie sicca per longitudinem dimidiata, libras 7. uncias 3. & semissem. Facies, quæ adhuc superest iuncta cornibus, & frontis ceruicisq̄ pilus, loquuntur Streplicerotem animal esse magnitudine ferè ceruina, & pilo rufo ad instar ceruini. Sed an nare & figura corporis ceruina sit, ex facie nihil habeo certi dicere, cū nares diuturni temporis usu detritæ sint, & facies eadem de causa hinc inde glabra sit, conijceres tamen ex eo quod superest eum propius accedere ad ceruum aut platycerotem. Hinc pictor ceruinas adiunxit nares Streplicerotis faciei, exiguas scilicet & breuiore, quàm pro facies magnitudine. Quod inter radices cornuum uides, pars colli est. Hæc Caius. Idem postea in Epistola ad me: Si Ouis Cretensis (inquit) seu Idæa, Strepliceros sit, propter erectorum cornuum figuram, eadem opera & Monoceros erit Strepliceros. At non propter uersuram erecti, sed flexuram indirecti cornu uocatur Strepliceros. Ita enim flexa utraq̄ sunt, ut eorum curuaturæ faciant imaginem lyræ, ut rectè scripsit Plinius. Quamobrem imaginem adiunxi, ut inter Streplicerotem & Ouem Cretensem, non tu solū, sed & omnes qui eam uiderint diiudicent. Talem autem antiquorum lyram esse uicissim & ex hac cornuum curuatura, & ex celesti lyra scire licet (etsi in chartis astronomicis aliter depingatur) si dempto manubrio, aut pro manubrio supposito animalis capite, spacium inter cornua corpus esse lyræ, animo conceperis. ¶ Subus appellatur ab Aristotele (*Oppiano di*

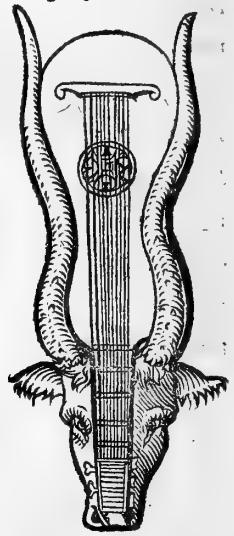
cere debuit) qui à Plinio Strepisceros, inquit Io. Bodinus enarrans librū 2, Oppiani de Venatione: mihi hoc simpliciter affirmari posse non uidetur: quando alijs uersibus Oppianus, ut superius citauī, Strepiscerotis meminit, Subus quidē ei amphibia quadrupes est, piscibus uictitans. uideri autem potest ad syluestre Ouium genus referri posse, nam statim ante historiam eius Oppianus de Ouibus feris Creticis egit, quas colore flauo uel purpurascēte esse scribit, quadricornes: non lana, sed uillo ferē caprino tectas. Et mox addit: Quinetiam Subus colore flauescit splendido, sed non æquē uillis hirsutus est: & duo tantū ualida cornua supra latā gerit frontem. Quòd si non congeneres bestias istas existimasset, conferre inter se atq; distinguere opus non fuisset. Sed coniectura hæc tantum nostra est: quam certioribus aliorum scriptis aut confirmari aut infirmari uelim.

GERMAN. Ein gehörn vō ein frōmbden gewild/welches mir der hochgeleert Io. Caius vō Engelland conterfetet zūgeschickt. Die hōrner sind also getrūmet vnd gestaltet/dz sy anzesāhen/als ob die wyte darzwūschend grad von einer violeten vōgefüllt wurde.

Strepisceros Io. Caij.

Alia eiusdē icon, cum imagine lyra, quam cornuum interuallum representat.

Bestiæ cuiusdam mihi incognitæ cornu quale hīc exhibeo, uidi in arce generosi domini Guilielmi Vuernheri Cimbrorum comitis, longitudine brachij, colore nigricans, baculi uel colī crassamento, leue, cauum ad dimidiam partem aut amplius. Addebat, ex fama nimirū, animalis bicornis esse: & bina huiusmodi inter anathemata rariora Ferdinandi Augusti extare.

GERMAN. Ein horn von einem vnbeķānten gwild/welches ich gesāhen in des wolgeborenen herz Wilhelmen Werners Grassen vnd herren zū Zimbern schlossz (ein halb myl von Rotwyl) sampt vil andern antiquiteten/vnd selzamē wunderbaren dingen.

TRAGELAPHVS Bellonij. Tragelaphus (inquit in Singularibus lib. 1, cap. 53. cuius nomen Gallicum non habeo) quod ad pilos lbicem refert, sed barba caret. Cornua ei caprinis similia, sed aliquanto retorta sicut Arieti. ea nunquā amittit. Rostro fronte & auriculis ouem refert, ut scroto etiam pendulo & admodum crasso. Crura eius albicant, ouillis similia. Cauda nigra, coxæ (femora) sub cauda albæ sunt. Pilos tam longos habet circa stomachum & colli prona supinaq; parte, ut barbatus uideatur. Pili etiam armorum (scapularum) & pectoris, longi ac nigri sunt, cum duabus maculis cinereis (griseis) utrinq; ad ilia. Nares nigræ, rostrum album, ut etiam totus uenter infernè. Sic ille. Sed doctissimus Io. Caius noster hanc picturam cum nulla ueterum Tragelaphi descriptione congruere iudicat. Mihi quidem Pygargus potius quàm

quàm Tragelaphus uidetur. Sunt enim Pygargi, teste Plinio, ex Caprarum syluestrium genere, quas transmarini situs mittūt. Deuteronomij cap. 14. Dischon Hebraicā uocem, Septuaginta & D. Hieronymus interpretantur Pygargum, inter quadrupedes puras. Obscurus quidā author animal cornutum, & instar hirci barbatus esse tradit, magnitudine inter ceruum & hircum, simile Hircoceruo. In eo certe quod Belonius describit animali, partē sub cauda & clunes coxasue albi coloris esse, Pygargi nominis interpretatio uidetur. Nil

hil aut parū ab hac quadrupede differre uidetur Musmon Sardiniae, de quo proxime. GERMAN. Ein frömbde art wilder böcken/mit langem haar vñ die brust: von den alten Griechen Weyfarß genaunt.

MUSMONIS effigies ad uiuum expressa: quam à Genuensi quodam mercatore acceptam Theodorus Beza nobis comunicauit. Vocant autem in Sardinia uulgò Musflonem. Est in Hispania, sed maximè Corsica, non maximè absimile pecori (id est Ouis) genus Musimonomum, caprino uillo quàm pecoris uelleri propius, quorū è genere & Ouis natos prisca Umbros uocauerunt, Plinius, Strabo quidem Græcè Musmon (Μύσμον) duabus syllabis scribit, non tribus ut Latini quidam, Musimon, asinus, mulus, aut equus breuis, Nonius. Dicti sunt autem isti forsitan Musimones, quòd isdē ex locis haberentur, unde Musimones oues uel capræ syluestres, nempe ex Hispania, uel Sardinia. ¶ Hirci syluestres Sardinie, magnitudine sunt qua hirci aliarum regionum, (pectore perquàm hirsuto.)

Cornua eis non protenduntur à capite à se inuicem diffita, sed statim iuxta aures reuoluuntur. Celeritate quidem beluas omnes superant, Pausanias. In Sardinia & Corsica nascuntur Arietes, qui pro lana pilum caprinum producant, quos Musmones uocitant, Strabo. Capris Sardiniae cubitales innasce pilos Nymphodorus tradit: uidetur autem Musmones intelligere. Ophiona quoque Plinij, cuius mentionē se apud Græcos reperisse scribit, non alium quàm Musmonem esse, planè asseruerim, cum Sardiniae peculiaris sit, ceruo minor, pilo demum similis. Hodie quidē, nomine etiā congruente Musflo (uel, ut alij scribunt Musfron) nominatur, Interijse cerus

tè suspicari, ut Plinius, absurdum dixerim. Idem aut proximum Musimoni uidetur animal, cuius Hector Boëthius in Descriptione regni Scotiæ meminit his uerbis: Hirthæ insulæ Hebridum postremæ adiacet alia quædã sed inhabitabilis insula. In ea animalia quædam sunt, Ouibus forma haud dissimilia: cæterum fera, & quæ nisi indagine capi nequeant: pilos medios inter Oues & Capras ferentia, neq; molles ut Ouium lanam, neq; ut Caprarum duros. Nec alterius in ea generis ullum pecus uisitur. ¶ Tragelaphus Bellonij proximè exhibitus, perparū à Musimone differre uisetur: ut, si quid interest, species duæ unius generis proximi uideantur.

GERM. Ein art wilder Böckē oder Schaaffen vñ Hispanien oder Sardinien/ dem nächstgemälten ganz gleych/ wo es nit åben einerlei ist.

Apud Scythas & Sarmatas quadrupes fera est, quam Colon (κόλον) appellant. magnitudine inter ceruum & arietem, albicante corpore: eximiæ supra hos leuitatis ad cursum. Naribus potans trahit ad caput, hinc postmodum complures ad dies feruans, adeò ut per carentes aquis agros facillè pabulum carpat, Strabo lib. 7. Sniatky (melius Sulac, à quo literis transpositis nomen Colus factum uidetur) apud Moschobios uulgò nominatur animal simile Oui syluestri candidæ, sine lana, capitur ad pulsus tympanorum, dum saltando delassatur, ut doctissimus Sigismundus Gelenius nobis retulit. Colos quidem nomen à Moscouitico nescio quid significante factū apparet. Callixenus Rhodius in descriptione pompæ Ptolemæi Philadelphi in Alexandria exhibitæ, inter cætera memorat *συνωρίδας τραγώων ἐξήκοντα, κόλων* (fortè κόλων) *δέκα* *δ' ἑνὸς κόλου* quidem etiam grammatici Hircum mutilum interpretantur. Apud Tar-

taros (inquit Matthias à Michou) reperitur Snak animal, magnitudine Ouis, in terris alijs non uisum, lana (pilo dicere debuit) griseum, duobus paruis cornibus præditum, cursu uelocissimum. Carnes eius suauissimæ. Horum animalium grex cum alijs cubi inter gramina in campo conspicitur, imperator Tartarorū cum equitibus suis eum circumdat, in altissimis graminibus delitescens. Et cum equites tympana incipiunt sonare, Snaccæ tanquam metu percussæ rapidissimè huc illuc ab una parte circumstantium ad alteram procurrūt, idq; toties donec præ lassitudine deficiant, & ita ab irruentibus Tartaris cum clamore occidūtur. ¶ Ex epistolis Ant. Schnebergeri, quas Cracouia ad me dedit: Magnificus dñs Io. Bonar de Balice, liber Baro, &c. in ædibus suis mihi ostendit duo cornua pellucida ferè instar laminæ corneæ, (præsertim superiore sui parte,) cornibus Ibicis non dissimilia. Animal dicebat forma & magnitudine Oui simillimum, maximæ celeritatis, inueniri in finibus Podoliæ principatus: neq; capi, nisi multitudine militū includatur ut effugere non possit. Et rursus: Vocatur hoc animal à Tartaris Akkiĭ albo Vyana, à Turcis A koiĭm, Turci è cornibus

cornibus auriscalpia & dentiscalpia faciunt, & cultellorum capulos. Inuenitur circa Neprum fluuiū, Negeiska terra, in Tartaria, Polonis Nehiska dicta, semper in campo agit, nisi alta nix sit; tunc enim sylvas sequitur, ubi facillimè capitur, atq; etiam baculo occiditur. Gregatim degunt circiter quingentos: à paschatis festo interdum ad duo millia congregantur. coloris sunt cinerei, pulli uerò eorum fului: rostro in acutum porrecto ut porci. Pariunt plerunq; gemellos post pascha: famis patientissimi, frigoris non item. Lupi niuis tempore plurimum eis nocent. Cornibus equū perforant, si uentrem attigerint. Martio mense effodiunt radicem quandam, quæ uel odore suo libidinem eis excitat, & uim genitalem adauget. Cornu raro duobus digitis quàm id quod ad te mittitur, longius reperitur. Cornua etiã fœminæ gerunt, rarissima sunt recta nec circumtorta. quòd si diutius solem & pluuiam ferat in agris iacencia, lignescunt. In Turcia cornu unum quatuor solidis Cracouiensibus uænit. Qui hæc mihi dictabat, propria manu ad ducentos interfecisse se affirmabat. ¶ Ex epistola, qua me dignatus est illustris uir dominus Io. Bonar de Balicze, liber Baro, etc. uir ut auita nobilitate, ita eruditione uaria, & omni uirtutum genere summus, à quo etiam cornu dono accepi. Cornu missum à me gratum tibi fuisse gaudeo: ipsius uerò feræ iconem integram non facile tibi polliceri ausim: conabor tamen quantum poterò ut haberi possit. In campis Ponticis, ubi sunt maximæ planicies, in quibus præter coelum & terram nihil cõspici potest, isti Sulaci gregatim agunt, uelocitatis ac libidinis immensæ: itaq; aliquando Venere exhausti, contractis (aut resolutis) omnibus neruis, per horas 24. semimortui, amisso pedum usu, humi prostrati iacent, neq; ante horas uiginti quatuor liberantur, nisi herba quadã gustata. quam si in proximo fortè nascentem rependo cõtigerint, illico sibi restituantur. Sic affecti interdum deprehenduntur. Quòd si aliquando turmæ equitum serenissimi regis nostri, (quæ custodiam agunt, & per illos campos qua transire Tartari solent, obequitant, ut eos à prædatione arceant, uel insidijs uenientes excipiant,) gregem istorum animalium circundare possunt, nonnulla ex eis conficiunt sagittis, cornuaq; (rarissimum etiam inter nos munus) acquiruntur. Quòd si quando animal uiuū capiatur, omnis mansuetudinis impatiens est. Hæc ille. Cornu autem quod ab eo accepi, tale est: Longum digitos 16, id est, palmos quatuor: cum aliàs modicè inflexū, tum mucrone retorto. Solidum est totū, crassitudine baculi inferius, (sex pollicum ambitu,) quæ mucronē uersus magis magisq; attenuatur. Vncias appendit nouem. Corneæ laminæ intar translucet ad solem aut lumen, præsertim circa medium & inde ad summū usq; quæ candicat: inferior enim pars crassa & fusca non translucet. Circulis uel nodis in orbē eminentibus liratim, non spiratim, tredecim aut 14. ambitur, quorum tres summi imperfecti sunt: superficies læuis & splendida est, summa præsertim quæ per 4. aut 5. digitos nodis uacat. Cornuū situm & corporis iconē secundum descriptiones proposuimus ex coniectura.

GERMAN. Ein art gewilds/einē schaaff glych/ wirt gefunden in Tartaria/bey den anstößen an Poland/âschenfarb/angestalt vnd grōsse einem schaaff geleych/ in Poland genennt Sulac.

LATINE Camelopardalis, uel Camelopardus, uel Camelus Indica, uel Ouis fera, Giraffa (aliàs Gyrapha, Girapha) recentioribus: aliquibus Zirafa, Orasius, Oraflus, Anabula. Animal est (inquit Io. Leo Africanus) adeò syluaticum ut rarò uideatur, in syluis ac desertis latet, hominem conspectum fugit, quanquam non est magnæ uelocitatis, capite Camelum refert, auribus bouem, pedibus *. Parua tantum & recens nata à uenatoribus capitur. ¶ Georgiani regni incolæ afferunt Camelopardalim in uallibus quibusdã suæ regionis inueniri, Paulus Iouius. ¶ Ab Aethiopibus Nabhis dicitur, à Persis Girnaffa. Nihil habet Cameli præter collum. Non unus omnibus color, &c. Caput ceruinum, cornicula Capreoli. Lingua purpurea, penè tripe-

dalis, teres. haerbas & frondes legit tanta celeritate, ut oculos penè fallat. Collū ad 15. pedum pertingit altitudinem. anteriora crura aliquanto proceriora, quàm quæ Equi maximi, posteriora ualde breuia, ut ei dorsum decliue sit ad clunes, quas astrictas habet, ut Asinus; cuius etiā caudā sua cauda refert. Cōtrā latissimo pectore est. Hæc Scaliger. Oppianus caudā Dorcalidis, id est, Capreoli, ei tribuit, nigris in extremitate pilis hirsutā. Aures exiguas, Cornua exilia, rectā procedentia, Icon quā exhibemus sumpta est ex Italico libro, typis uulgato, authoris innominati, quo Terra sancta describitur. Stra-

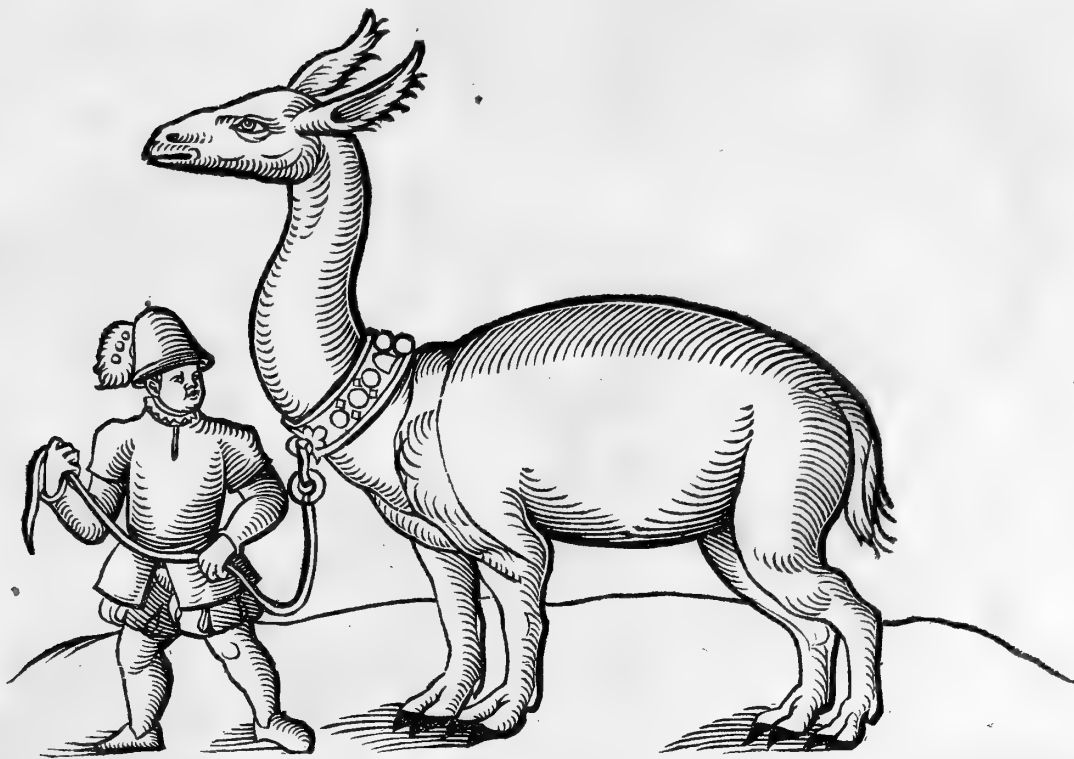
Cameli Indicæ iconem hanc mutuati sumus olim ex libro quodam typis impresso innominati authoris qui Terram sanctam Italicè descripsit. Aliam meliorem quæ res in fine huius libri.

bo hoc animal non *θηρίον*, id est, ferā, sed *βοσκίμη*, id est, pecus uel pecudem esse tradit: quod ita accipio, moribus eam pecudū instar placidis, earumq̄ ritu *βοσκώδης*, hoc est, herbis & frondibus pasci, homini & alijs animalibus innoxii. Diuersum confusagenus Panthera Camelo, Horatius, ex recētioribus etiam Græcis innominatus quidam scribit nasci hoc animal ex parentibus genere diuersis: quod mihi non uidetur, &c. Nabim Aethiopes uocant, collo similem Equo: pedibus & cruribus Boui, Plinius, qui & Camelopardalim dictam scribit, ab albis maculis rutilum colorem distinguentibus.

ARABICE Serapha, unde cæteræ gentes pleræq̄ omnes Giraffam, uel Zirafam nominant.

GERMAN. Giraff/ ein frembd thier vß India/ꝛ. Mag ein Kämelpard genennt werden: darumb daß es mit dem kopff vnd half eim Kämelthier glych ist/ mit den fläcken aber einem Leopard: vornen gar hoch gesetzt/ hinten nider.

ALLO camelus Scaligeri. Animal est (inquit) in terra Gigantum, capite, auriculis, collo Mulæ: corpore Cameli, cauda Equi. Quamobrem ex Camelo & alijs compositū *Ἀλλοκάμηλον* appellauimus. Sic ille. Apparet autem hoc ipsum esse, cuius figurā proponimus, ex charta quadā typis impressa mutuati, cum hac descriptione: Anno Domini 1558. Iunii die 19. animal hoc mirabile Mittelburgum Selandiæ aduectum est, antehac à principibus Germaniæ nūquam uisum, nec à Plinio aut alijs antiquis scriptoribus cōmemoratum. Quem Indicam esse dicebant è Piro (forte Peru) regione sexies mille miliaribus ferè Antuerpio distante, Altitudo eius erat pedum sex, longitudo

gītudo quinq̄: collum cygneo colore candidissimum: corpus (reliquum) ruffum uel puniceum, pedes ceu Struthocameli: cuius instar urinā quoq̄ retro reddit. Hoc animal (erat autem mas, ætatis annorum quatuor) Theodoricus de Neus ciuis Colonienſis ad Rhenum, Cæsareæ maiestati adduxit & obtulit. Hæc hæctenus ut in Scheda illa leguntur, Noribergæ, ut conſicio, excusa, in qua ciuitate hanc bestiam sibi uisam amicus quidam nobis retulit. Eam quanuis non cornutam, hoc loco post Camelopardalim dare uolui, quòd quàm plurima ei communia habeat: & nomen Ouis similiter, non ab aliqua corporis similitudine, ut apparet, sed ob similem morū mansuetudinem in tanto corpe miram.

LATINE Ceruus.

ITALICE Ceruo.

GALLICE Cerf.

GERMANICE Hirz.

Fœmina uero LAT. Cerua.

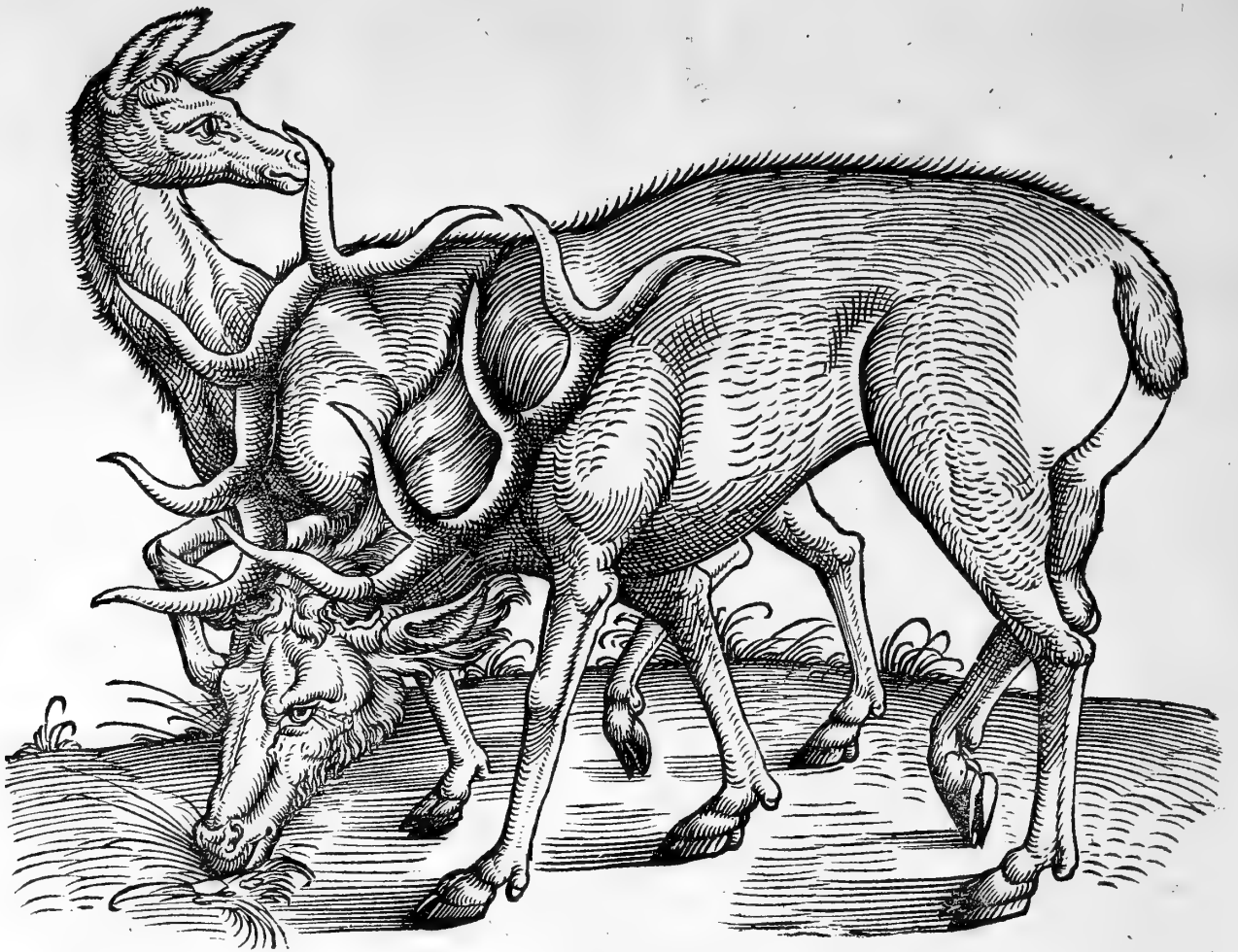
ITALICE Cerua.

GALLICE Biche.

GERMAN. Hinde / oder Hindin.

Ceruum recens natum νεβρόν dixerim, adultiorem paulò κεμάδια, deinde παταλία, postea ἔλαφοι, postremo κεράσιον aut ἀχάινον, &c. ¶ Vidi hodie in regio conclauī maxima cornua cerui ex quercu arbore egredientia seu enascentia miro modo. in altera (posteriori) nanque parte prima uertebra colli adhuc eminet: antrorsum nihil nisi utrinq̄ duo infimi rami cornuum egrediuntur, reliqua pars fursum tendit, &c. Curabo depingi, & ad te mittam cum diligenti descriptione. est enim res admiranda: Antonius Schnebergerus in suis ad me literis è Vilna Lithuaniae datis, quarto Augusti anno 1559. Cornua Ceruo post annū sextum nihilò numerosius ramificant. Quin senibus duo desunt rami, qui prima statim prodeunt ætate, quos ἀμνίτιδες Græci, Latine minus bene adminicula, melius profubulas dixeris: quia & alijs surrectis prostant: & primorum faciem gerunt, quas Latini subulas in anniculis appellant: unde & ipsos, Subulones, Scaliger. Vide cum sequente figura.

D iij

Cervus.

Cerva.

Ceruis bimis cornua primùm oriuntur simplicia & recta, ad subularum similitudinem, quamobrem Subulones (Σαβυλιῶν) per id temporis eos uocant, Aristoteles. Ego subulonis cerui cornua uidi dodrantis circiter longitudine, nullis adminiculis, (lege quæ proximè retrò scripsi de Ceruo,) nostri uocāt ein Spiffz: Furcarij uerò uulgò dicti, hoc est, trimi (eins Gablers) duorum & amplius dodrantum, quadrimum demum, Ceruum appellant, ein Hirtz. Sed species alia Ceruorum reperitur, qui semper Subulones sunt: hoc est, directa simpliciaq; & sine ramis cornua gerunt. Ego cum aliquando putarem, ita ut in ueterum libris legeram, Subulones non alios esse quàm Ceruos bimos, ea de re cum Sabaudo quodam Segusiano, uiro literato, disputauī, rogauīq; ut ad suos reuersus rem omnē diligētissimè mihi perscriberet, id quod is paulò post præstitit, his uerbis: Superioribus diebus, cum nostræ disceptationis de Ceruis in mentē uenisset, statim ad eos qui ab ineunte ætate in uenatione conserauerant, me contuli, quos aliquando super hac re audierā, ut iterū eos sedulò cōsulerem, cum etiā ex ipsis quosdā habeam familiarissimos. Quibus persuadere adnixus sum, Brocardos ceruos esse, ceruorū hinnulos, ut tandē nostra altercatione huius rei clarior patefieret ueritas. Sed rationibus utrinq; agitatis, omnes qui uenationis sunt peritissimi, Brocardos ceruos alterius generis esse asserunt, præsertim in mōte lura. Nam in syluis Galliarum nunquam tales inueniuntur, quamuis Galli ceruorum hinnulos, Brocardos uocare soleant. In monte uerò lura ad lacum Lemantum Brocardi ab alijs

ab alijs ceruis genere differunt: quod hisce rationibus probant. Primum tales cerui nunquam habent ramosa cornua, neque senes, neque iuuenes: sed in quolibet cornu unus est ramus, satis longus, gracilis tamen, & unius digituli crassitudine, & uno acumine. quare alios ceruos ramosos (qui cornua ramosa seu bifurcata habent) facile uincunt, cum ceruæ sunt in amore. Deinde ubi cōsenuerint ex dentibus dignoscuntur. Nam uenatores, seniores ceruos, ex dentibus cognoscunt: qui, ubi cōsenuerint Brocardi, non tamē cornua mutantur. Præterea cum sint alijs ceruis magnitudine æquales, tamen corpore sunt graciliori, & cursu perniciores. Adde etiam, quod cum uenatores persequuntur, non sæpe latitant, sed penè continuum faciunt cursum, aliquando tamen aduentum uenatorum auribus obseruant. Et si sint plures cerui simul (ut sæpe fit) cum uenatores sequuntur, si quis sit Brocardus, cerui ramosa habentes cornua fugiunt simul, deinde auribus aduentum uenatorum obseruant, & latitant in opacis. Quod si uenatores prætereant ramosos ceruos, dum latitant, illi statim fugientes retia, retrocedunt, & relictis uenatoribus, canibus ac retibus euadunt. Sed Brocardi fugiunt quidem, uerum alios ceruos ramosos non diu comitantur in fuga aliorum more, nec sæpius latitant ut retrocedant, sed pedibus & fugæ fidentes ad retia facilius adiguntur, quocirca facilius capiuntur, nisi saltu transiliant sæpes, alijs euadentibus. ¶ In syluis nostris quæ sunt ad Romanū Monasteriū & Orbam & iuxta lacū Lemanū in uia quæ ducit in Burgundiam uersus oppidulū Pontali Burgundicum, cerui ramosi frequentius unum Brocardum secum habent, quem nostri uenatores ceruorum scutiferum appellant, eò quod per ipsum cerui ramosi euadant: quia cerui Brocardi fugiunt nec latitant sæpe, quocirca canes uenatorij facilius Brocardum sequuntur, relictis ceruis ramosis latentibus, & sic Brocardus capitur, & ramosus euadit frequentius. Postremo uenatores afferunt carnes Brocardorum, ramosorum carnis esse multò suauiores atque deliciores. Istitis rationibus, & alijs multis facile est iudicare, duas apud nos, id est, apud Segusianos, (qui supra Lacum Lemanum habitamus) esse ceruorum species. De cerua autem Brocardi foemina nihil inuenio, nisi quod inueniuntur ceruæ cornutæ cornua bifurcata minimè habentes aut ramosa, sed unius digituli longitudine: quas quidem ceruas Brocardorum foeminas esse putarim. Sed istuc asserere non audeo. Id tamen scio, ceruas minime cornutas fugere Brocardos solitas. nam lubentius cum ramosis coeunt: quo fit ut Brocardi sint rariores: primum quod facilius capiuntur: deinde quod non tam libenter in coitu admittuntur. Anno 1553, iuxta Romanum Monasterium uenatores æstate uiderunt ceruum ramosum, ceruam, & Brocardum simul: sed cum Brocardus ultra fluuiū per saxa saltare tentasset, ob fractam tibiam, captus est. Hactenus Segusianus ille. Misit autem nuper ad me huius Ceruorum generis cornuum tria paria Gilbertus Cognatus Ecclesiastes Nozerethi, uir undiquaque doctissimus. quorum effigiem in fine huius uoluminis ponemus, maxima duos dodrantes longa sunt, minima unum, omnium pars capiti uicina inæqualis & tuberosa est, maxima in processu magis diuarricantur, in summo rursus mucrones ad sese recuruantur, ut species tota modicè instar arcus inflectatur. Minima non diuarricantur, & cum propemodum rectà procedant, superius perquam modicè curuantur. Omnia post initium (quod tuberosum esse dixi) prorsus leuia sunt, non solum absque ramis, sed tuberculis etiam prorsus uacua: quo nomine à Caprearum & Ceruorum cornibus facile discernuntur. Hoc etiā interesse opinor, quod cornuum radices ossæ intra cutem latentes, in hoc genere quæ Ceruorum simpliciter dictorum longiores sint: & quod cornuum basis, hoc est proxima supra cutem pars, in Ceruis tanquam circulus magis prominet, à superna parte distinctus: in his non item, sed paulatim sursum attenuatur. Sed hæc melius distinguunt, qui cornua plura utriusque generis inter se contulerint: quod nobis non licuit. Nos interim Burgundicos istos ceruos, anamyntas cognominabimus, quoniā non solum cæteris ramis, sed ijs etiam quos amynteras uocant, carent: donec aliud commodius antiquiusue nomen docuerit alius.

In arce generosi Cimbrorum comitis Guilielmi Vuernheri, cornua hæc uidi quorum effigiem pono, nullis præter amynteres ramis: unde monamyntas cognominare licebit, pars supra amynteres brachij longitudine erat, tanquam Cerui ferè adulti. An uerò peculiare aliquod genus hoc Ceruorum sit, & ramos alios nunquam producat: an potius subulo grandis, quantus rarò inueniatur, non facile dixerim. His ego similia domi habeo: sed in alterius tantum cornu parte inferiore, supra adminiculū, ramus paruus est.

TRAGELAPHVS quorundam. Tria dicunt esse Ceruorū genera uenatores nostri (inquit Ge. Fabricius, qui etiam iconem hanc misit) non singulari quidem naturæ discrimine: sed aliquo tamen, nominis, formæ, uirium. Primum illud notum omnibus, diligenter ab authoribus descriptum. Alterum ignotius, quod Græco nomine Tragelaphus dicitur: priore maius, pinguius, tum pilo densius, & colore nigrius: unde GERMANIS à semiusti ligni colore **Brandhitz** nominatur. Hoc in Misenæ saltibus Boëmiæ uicinis capitur. Tertium genus quod reliquorum ceruorum more non amittit cornua: hoc castratis accidere ait Plinius. (*Cerui, si, cum per atatem nondum cornua gerunt, castrentur, non adunt cornua: sed si cornigeri exciduntur, non decidunt cornua, et magnitudine eadē seruantur, Aristot.*) sed & uitio accidere affirmant qui feras apud nos consecretantur. Ceruo enim fuga sitiq̄ fesso, & flumini se committenti, in ipsoq̄ anhelitu auidius bibenti, pinguedinem qua abūdat resolui & diffundi aiunt: ex eoq̄ aut mori eum, aut superstes si sit, cornua ei nūquam decidere. idq̄ fieri eo maximè tempore, cum ardentissimè foeminā appetit. Hoc genus Cerui proprio nomine ein **Kunierer** appellant. Hæc Fabricius: qui simul etiam eruditissimi uiri Ge. Agricolaë literas ad se mihi communicauit: quibus ille suam de Tragelapho sententiam exponit, his uerbis. **Tragelaphus** ex Hirco & Ceruo nomen inuenit, nam Hirci quidem instar uidetur esse barbatus, quòd ei uilli nigri sint in gutture & in armis longi; Cerui uerò gerit speciem. eo tamen multo est crassior & robustior, ceruinus etiam ipsi color insidet, sed non nihil nigrescens, ueruntamen suprema dorsi pars cinerea est: uentris, subnigra, non ut Cerui candida; atq̄ illius uilli circa genitalia nigerrimi sunt. Cæteris non differunt. uterq̄ est in nostris syluis. Sicille. Ego in huius Cerui cornibus, apud ciuem quendam nostrum, mucrones siue ramulos supremos (qui bini alioqui plerumq̄, aut terni spectantur) septenos obseruaui: & eadē parte stipitis latitudinem sex digitorum. inferius autem erant & alij bini rami & adminicula, unde hunc Ceruum palmatum esse, cuius mentionē fecit Capitolinus, suspicabar. Sed plura de Ceruo palmato cum proxima icone dicemus. In Anglia ceruos nigricantes reperiri audio: qui an n̄dē sint cum illo, cuius effigiem hîc posuimus, non sum adhuc certus. Britannicos à Capitolino nominari coniecerim albos ceruos: nam hoc etiā colore in Anglia haberi aiunt: & Pausanias albos Romæ sibi uisos scribit, (in spectaculis nimirum è Britannia aduectos.) ¶ **Tragelaphus** eadē est qua Ceruus specie, barba tantum & armorū uillo distans, (*Aristoteles etiam cornibus distinguit,*) nō alibi quàm iuxta Phasin anem nascens, Plinius, at Diodoro **Tragelaphi** & bubuli nascuntur in Arabia, exhibitus quidem hîc Ceruus, quamuis circa guttur & armos, uillis tegitur longis, non tamen barbatus uidetur, ut neq̄ Bellonij **Tragelaphus**, quē potius **Pygargum** esse diximus ex Caprarum syluestrium genere. Hunc uerò Ceruum, quoniam cæteris maior est, **Achainam** cognominemus licet: sic enim ueteres ceruorum maiorum genus ab **Achæa** Cretę ciuitate nominarunt. Non desunt Grammatici eosdem ceruos **Σπαθηναίας** dici interpretantes. Ceruorum foetus **νεβροι** dicuntur: paulò adultiores **κεμάδες**: postea **ελαφοι**.

ἐλαφοι. Fortè uerò etiã
 ἀχαιῖναι & αἰθῖναι dicti
 aliquo ætatis, aut spe-
 ciei, aut magnitudi-
 nis discrimine differ-
 runt. grammatici qui-
 dem ut ἀχαιῖναι ἐλαφοι
 quis sit interpreten-
 tur, multum sunt oc-
 cupati, Eustathius in
 Iliad. θ. Quærendum
 autem an eadem ra-
 tione Spathinæ cerui
 à Græcis dicti cogno-
 minatiue sint, qua apud
 Latinos palmæ
 ti. quoniã spathe, ut
 Pollux testatur, pars
 palmæ est à qua fru-
 ctus dependet: & spa-
 thæ instrumēta quæ-
 dam, altera parte la-
 tiuscula, nominantur:
 itē textoria & gladij,
 eandem partem Dio-
 scorides elaten uoca-
 uit: quod nomen etiã
 latiori remorum par-
 ti tribuitur, quam La-

tini palmulam dicunt. Aliqui Achainen deducunt παρά τὸ ἄχος: id est, à mœrore: & interpretantur tristem propter fœtus adhuc paruos & nondum exire ualentes è la-
 tibulo. quòd si proba hæc deriuatio esset, congrueret cum Germanico Cerui nomi-
 ne **Kummerer**, similiter à mœrore dicti, quanquam aliam ob causam, ut dictum est,
 ¶ Tragelaphum ab Aristotele Hippelaphum dici apparet: ut Raphaëli Volaterra-
 no etiam uidetur: quoniam & peregrinum facit, & eadem quæ Plinius Tragelapho
 tribuit: barbam nempe, & armos uillosos, & cerui similitudinem tum corporis ma-
 gnitudine, tum quòd fœmina in eo genere cornibus caret. Hippardium (inquit) &
 Hippelaphus tenuissimo iubæ ordine à capite ad summos armos crinescunt. pro-
 prium Hippelapho uillus, qui eius gutturi modo barbæ dependet. Gerit cornua u-
 trunq, excepta fœmina Hippelaphi: & pedes habet bifulcos. Magnitudo Hippela-
 phi non dissidet à ceruo. Gignitur apud Arachotas. Et alibi, Satis iubæ summis con-
 tinet armis, forma partim equi, partim cerui. Cornua ei Capræ proxima, Sic Aristo-
 teles. Cerui quidem similitudinem utriq, in hoc animali uiderunt, tum qui Tragela-
 phum uocarunt, id est, Hircoceruum, propter barbam & cornua hircina: tum qui
 Hippelaphum, id est, Equiceruum, propter iubam. Volaterranus non rectè (puto,
 in Aeliano enim meo non reperio) ex Aeliano citat, Tragelaphum cætera similem
 Ceruo esse, barba tantum & armorum uillo propiorem Hirco: quod solus, ni fallor,
 Plinius scripsit. Albertus ramosa & ceruinis similia cornua Tragelapho tribuit, sed
 sine auctore. Recentiores quidam obscuri Pygargum aiunt animal cornutum & bar-
 batum esse Hirco instar, minus Ceruo, maius Hirco, simile Hircoceruo, sed longè mi-
 nus. Bellonius cum Platycerotem descripsisset, eiusq, cornua magna in ascensu ar-

cis Ambaufij in Gallia spectari dixisset: addit, ibidem etiam alterius bestiae huius generis effigiem uideri in lapide sculptam, cum cornibus ueris, quae animal uiuum gestauerat, adiunctis, barbatam ibicis instar: quae forsan Aristotelis Hippolaphus sit. Ergo Cerui species quam hic proponimus, non uidetur esse Tragelaphus: sed Ceruus Achaines aut spathines, Latinè forsan palmatus. Grammatici Ceraften, Ceruū interpretantur, magnis praeditum cornibus: sed non puto authorum quenquam absolute hoc uocabulo uti. nos apud Pollucem *κεράσιν* inter epitheta Cerui pro cornuto legimus. κατ' εὐχὴν quidem accipi nihil prohibet.

GERMAN. Brandhirtz.

Caput hoc Io. Caius in Anglia depictum ad me dedit. Videtur autem (inquit) eius animalis esse, quod Iulius Capitolinus Ceruum palmatum ex argumēto uocat. Eius si non est, alicuius ex genere Platycerotum fuerit. Verum quod cornua haec aut aequant aut superant & longitudine & crassitudine ceruina, & latitudine excedunt Platycerotis cornua, consonum est corpus animalis Cerui potius, quam Platycerotis simile esse. Hæc ille. Ego Ceruos palmatos, quorum solus Capitolinus meminit, aliquando esse conieciēbā quos uulgò Damas uocāt, (aliae enim sunt ueterum seu Plinij Damæ,) Graeci Dorcades platycerotes, nā cum platycerotes Cerui (Ceruis quidē Oppianus adnumerat) Latinum

nomen aliud non habeant, & cornua eorum (ut Plinius scribit) natura in palmas finixerit, digitosq̄ emiserit ex ijs, Cerui palmati meritò appellari poterunt. Tragelaphus etiam quorundam de quo proximè retrò dictum est, cum summa cornua lata, & ueluti digitata habeat, & à Græcis (ut coniecio) *ααθίνος* cognominetur, spatha autē arboris palmæ pars quaedam est (unde & alijs quibusdā in latitudinem ex angusto diffusis nomen) Cerui palmati nomine dignus uidetur: sicuti & Tarandus siue Scythicus ceruus, de quo sensisse uidetur Cæsar lib. 6, de bello Gallico, cum scribit: Est (in Hercynia sylua) bos cerui figura, cuius à media fronte inter aures unum cornu (*falsus est: sunt enim bina*) existit, excelsius magisq̄ directum his, quæ nobis nota sunt cornibus, ab eius summo sicut palmæ ramiq̄ latè diffunduntur. Præ cæteris tamen exhibita nobis à Caio cornua Cerui palmati per excellentiam dicendi esse uidentur: non enim superiore solum parte palmata sunt, ut Achainæ & Platycerotis: sed ramis omnibus, nempe tribus, similiter: sicut & Tarandi ferè, cuius cornibus paulò post exhibendis, qui hæc contulerit, cognationem aliquam esse animaduertet.

GERMAN. Ein gehörn eins frömbden gewilds / welches contrafactur mir vñ Engelland zügeschickt ist: von der art der Hirtzen / dem Kenner ähnlich / c.

CAPREA, Capreolus & Dorcas, tria nomina animal unum denotant, quanquam non indocti quidam, inter quos etiam Scaliger omnis doctrinæ exemplar, Capream à Capreolo distinguunt; ita ut hic sit qui Italicè etiamnum Capriolo dicitur, Gallicè Cheureul,

Cheureul, cornibus ramosis: Caprea uerò, Capra syluestris alpina, quam Plinius priuatim Rupicapram dixit. quod nomen Scaliger cōmune facit ad Capream suam & Ibicem, sed sine authore, Plinius certè Capreis cornua ramosa esse tradit, sed parua, nec decidua: (ego uerò non soli ceruo, ut Aristoteles tradit,) sed etiam cæteris quorū cornua sint ramosa, decidere puto omnibus. Idem tamen ubi Aristoteles Capras syluestres in Africa reperiri negat, Capreas (simpliciter) interpretatur, oblitus nimirū sui: alibi quidem πρόβα uidetur Capream interpretari. Martialis etiam cum canit: Pendentem summa Capream de rupe uidebis: Casuram speres, decipit illa canes, de Rupicapra sentire uidetur. Ego omnino inter Capream & Capreolum, non aliam quàm uel ætatis, uel sexus differentiam, si propriè loquamur, admiserim, nam apud Græcos etiam inter Dorcem, Dorcum, Dorcadem, Dorconem, Dorcadium, & Dorcalidem nihil interest, apud Strabonem Zorces pro Dorces leguntur, nisi uitium sit in exemplari, Hermolaus, Plinius modò Capræ Latino nomine utitur, modò Dorcadis Græco, sicut & alij quidam Latini scriptores, tanquam nullum apud Latinos uocabulum ei responderet. Græcè legitur etiam ἰνυρξ, ἰορξ, & ἰορξος pro capreolo: quanuis aliqui Hinnulos aut Capras syluestres interpretentur. Capreolus quidem Hinnulo similis est: quare & Germani aliqui utrunq; Reech appellando non distinguunt. Sic πρόβα (πρόβα) etiam alij Ceruū tenerū, id est, Hinnulū interpretantur, alij Dorcadū speciem. Gaza Damā, (aliubi uerò δόρα, Damam.) Idem & Hermolaus Dorcadem Capream. Aristoteles Ceruo & πρόβα fel negat: & sanguinem eorum non spissari ait: Plinius utrunq; de Ceruo & Caprea (corrupti codices Capram habent) scribit. Archilochus πρόβα pro Ceruo dixit, Eustathio teste. Similiter & κενάδα Hinnulum

Alia icon utrunq; Capreolorum sexum representans.

aut Dorcadem interpretatur, sed *κευαὶς* Libyca Aeliani ab utroque differt, sicut & Dorcas Libyca.

GRAECIS hodie Zarchadion.

ITALICE Capriolo uel Cauriolo.

HISPAN. Zorlito, Cabroncillo montés.

GALLICE Chieureau, uel Cheureul, uel Cheureul sauage.

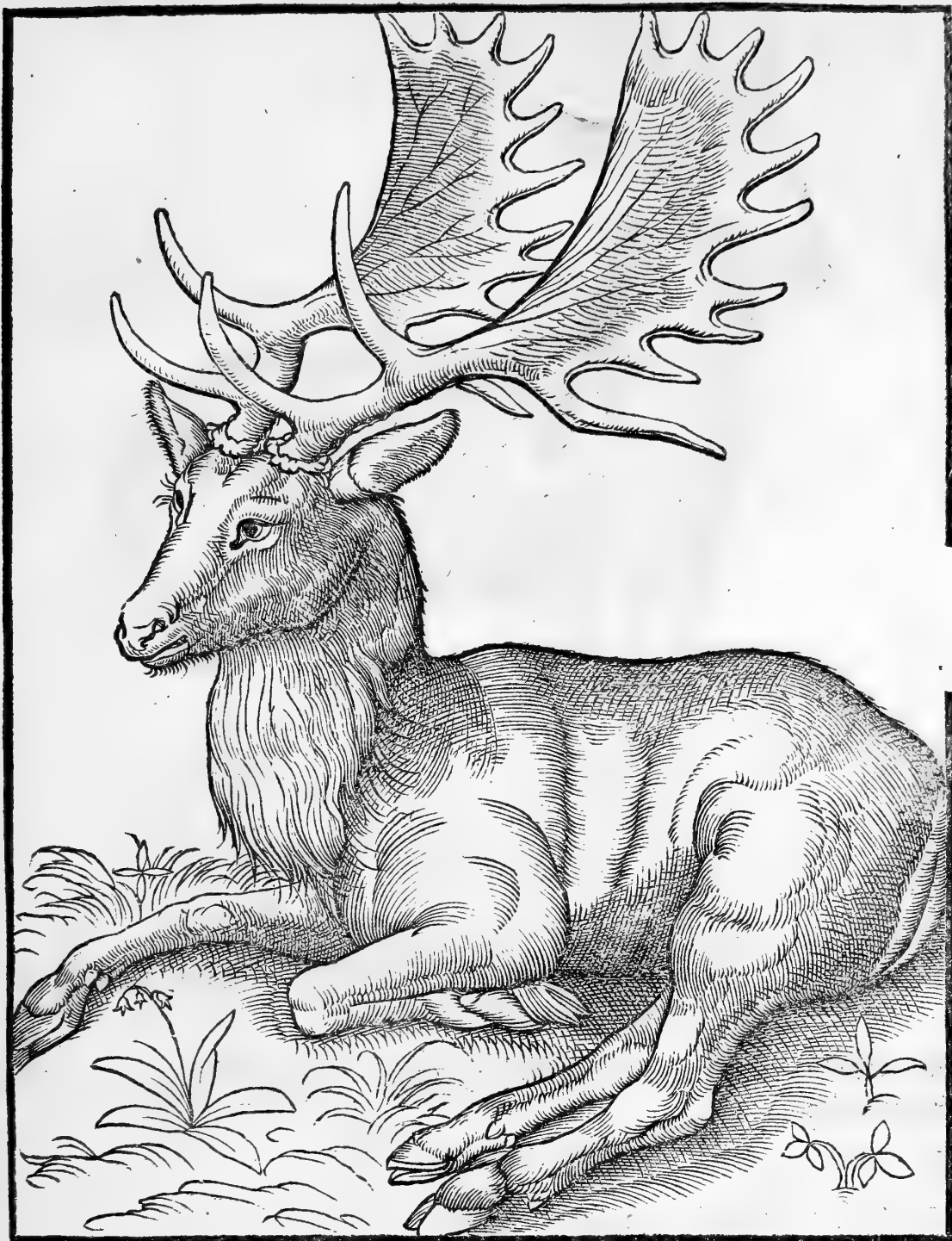
GERMANICE Keech/oder Keechbock/vnd dās weyble Keechgeiß.

Cornua hæc uidi nuper apud generosum Cimbrorum comitem Guilielmum Vuernerum, qui ea Capreoli foeminae fuisse (cum foeminae cornutorum, quorum ramosa sunt cornua, sine cornibus esse soleant) asserbat.

GERMANICE Ein gehörn von einer Keechgeiß / die ich gesehen hab in dem schlossz des wolgebornen herren / herr Wilhelm Wernhers Graue zu Zimbern/ıc.

Platyceros, ut Plinius nominat : Oppiano Euryceros. Poterit & cum substantiuo sui generis Ceruus platyceros, uel Caprea aut Dorcas platyceros nominari. Dama recentiorum. nam de ueterum & Plinij Dama supra diximus. Fortè etiam Ceruus palmatus Iulij Capitolini : sed alios quoque palmatos Ceruos indicauimus supra. Gazza ex Aristotele Próca uertit Damam, platycerotem nimirum intelligens, non ueterum Damam. In Samothrace Caprae sunt ferae, quas Latine Rotas appellant, Varro: Hermolaus legit quas Platycerotas appellant, sed Streplicerotes potiùs Capris feris adnumerandae sunt, Platycerotes Ceruis. ¶ Nos plura de Platycerote scripsimus, libro primo De animalibus pag. 335. & rursus in Appendice, pag. 11.

Ἰσθόρα Damã docti putant omnes. alij acutiores sibi uisi, malunt esse Platycerotem: quia hic sit Ceruo similior, & in insula Proconneso frequens, quæ uocata sit etiam E-laphonnesus, Scaliger.

GRAECI hodie Platogni uocant, Bellonius.

ITALI Daino uel Danio.

GALLI Dain uel Daim.

GERMAN. Dam/Dâmlin/Damhirtz.

Hanc effigiem tanquam animantis è qua moschus preciosissimum odoramentum habetur, Antonius Musa Brasauolus ad nos misit Ferraria; quã licet absq; cornibus, cornutis inserere mox post Capreas uolui, quoniam etsi in animali è quo Moschus habetur describendo authores uariant, pleriq; tamen cornutum faciunt, & Caprearum generi adscribunt, Gazella illa uel Caprea Moschi quam Bellonius Cairi sibi

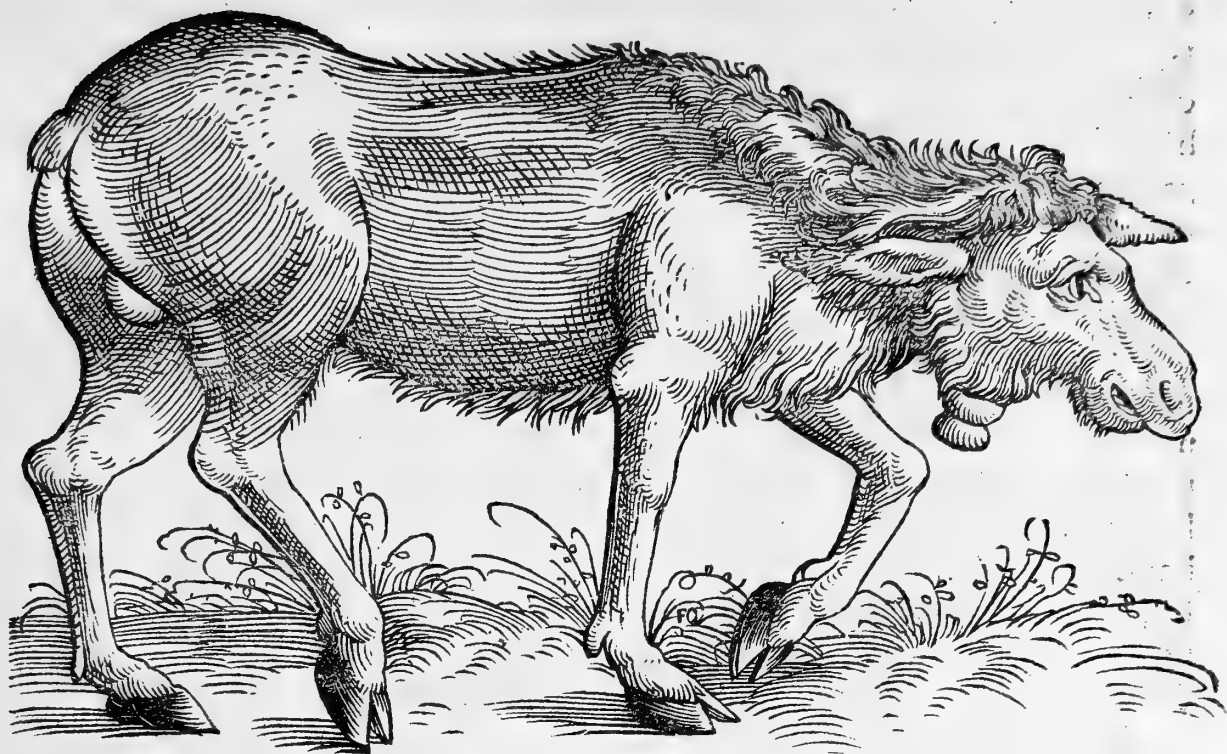
uisam describit, omnino alia uidetur. Lege quæ scripsimus lib. 1. De animalibus, & in Appendice.

ITALICE Capriolo del musco.

GALLICE Cheureul du musc.

GERMAN. Bisemthierle oder Bisemreech.

ALCE, ἄλκη Pausaniæ, Cæsar Alces numero plur. dixit, tanquam à recto Alx. Est autem omnino id animal, quod *Elend* Germani uocant, alij *Elend* uel *Elch* uel *Ely* quæ duo postrema ad Alcis aut Alces uocabulum propius accedunt: Iulij Cæsaris quidem descriptio ei non conuenit: sed neq; ulli alteri animali crura sine iunctura habere: & nihil mirum est Cæsarem ex auditu falsa quædã scripsisse. A Polonis & Moschis *Los* uocatur, quasi Alx, literis trãspõsitis. Nec aliud in Hercynia aut alijs ad Septentrionem syluis reperitur animal, quod Alce ueterum esse possit. Cornua in hoc genere (inquit Pausanias) mares habent, fœminæ carent, quod indicio est, naturam ueluti ceruorum esse cornibus, solidam nimirum, & quotannis ea decidere. An uerò in supercilijs Elendi nostri cornua sint, nondum habeo quod affirmem. ea quidem huius animalis icon, quam à lo. Pontano: & altera quã à lo. Kentmano, doctissimis medicis accepi (utraq; ad uiuũ facta, & accuratius quàm quæ hîc exhibetur,) in fronte huius animantis cornua collocãt. Magnitudo etiam & species huic nostræ fauent. est enim Alce Pausaniæ specie inter Ceruum & Camelum, & nostra Alce, quam *Equiceram*

quicervā Albertus nominat, Equo similis est, sed altior. Generosus & illustris in regno Poloniae uir Io. Bonerus de Balicze, &c. non politicae tantum administrationis, sed uariarum insuper naturalium rerum peritus, de

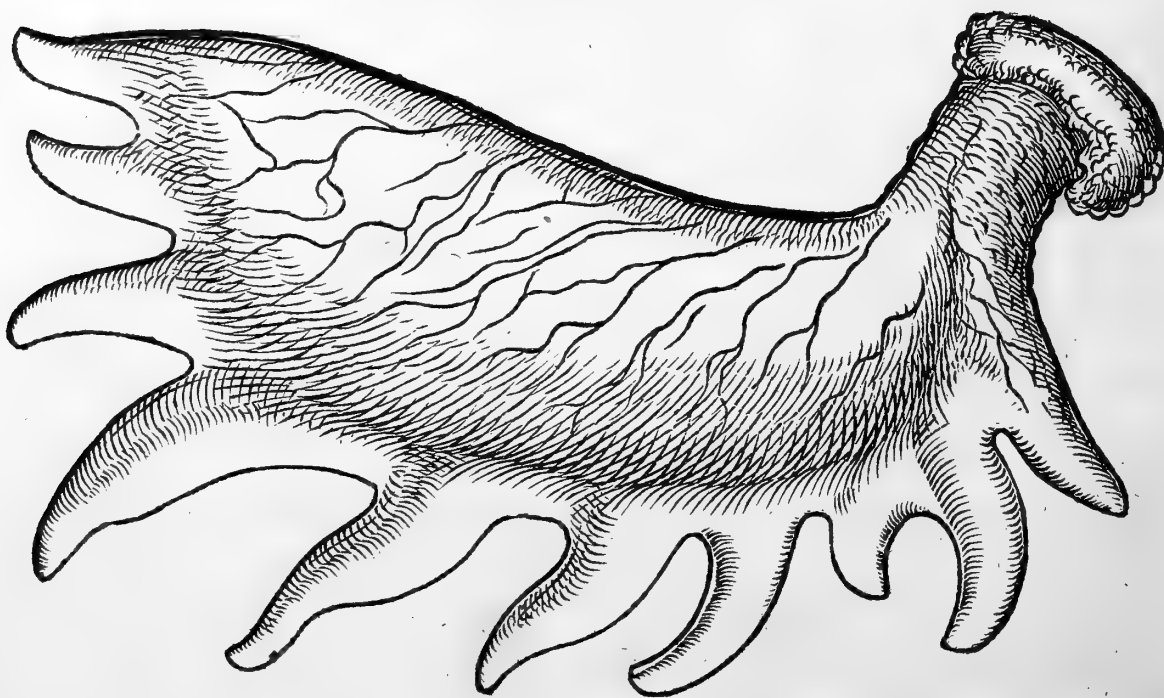
Alces icon, qualem olim à pictore quodam accepi, non optima ut audio: cornuum pictura separatim subiicietur. Meliorem ponam in fine huius libri.

Alce ita ad me scripsit: Mitto tibi Gesnere Cornua Alcis, talia ut uix pulchriora possint reperiri: & frustum unguæ. ego enim pedem integrum (*integram tibiam nuper mihi donauit Augustæ Christophorus Vuirsungus, uir doctrina & pietate eximius, præstantissimi medici Philippi parens: & dum hac scribo alteram longè maximam è Vilna Lithuania ab Antonio Schnebergero meo accepi*) unà cū unguis seruo, de fera quā ego ipse in uenationibus Lithuanicis (præsentē serenissimo Sigismundo Augusto secundo rege Poloniae) uno uenabuli ictu mirandæ magnitudinis confeci, est enim ut uastæ magnitudinis ita mollis ad uulnera, & impatiens: nec aliud periculum uenatori, nisi is à fronte & non à latere impetat. fortissimo enim ictu anterioris pedis tanquam telo trañcit uenatorem. Eius magnitudo ferè duos ceruos adæquat: sicut ex pede integro iudicari facillè potest. Verùm hæc & alia quæ ad me dono mittebat, nescio quo infortunio hæcenus ad me non peruenerunt: & quoniã nuper maximo bonorum omnium mœrore, fatis concessit, spem planè omnem hæc & huiusmodi rara è Sarmatia acquirendi abijcerem, nisi Antonius Schnebergerus meus, (cui longam & felicem in Polonia uitam opto, ut uirtus & doctrina eius merentur,) mei curam susciperet: aut Georgius Ioachimus Rhæticus, aut alius quispiã in illis regionibus, mihi simul gratificari simul, Naturæ hanc partem illustrare, & honorificam eo nomine sui memoriam in libris nostris posteritati relinquere uellet. ¶ Plinius Alcen, ni proceritas aurium distinguat, iumento similem facit: is quidē hac in re fide dignior quàm Cæsar, spectatis iam aliquoties Alcibus Romam adductis. Præterea ut Pausaniæ sæculo, ita hodieq; rarò capitur hæc fera: quod uel ex pedis unguæ uel pretio cõstat: quæ quoniam amuletum esse cõuulsionum & morbi comitialis creditur, in magno est precio, non tanti æstimanda si frequenter caperetur. Ungula Alcis (ut scribit Bonerus) habetur apud Polonos gestata in digito uel brachio pro singulari remedio contra spasmus aut morbum caducum. Obseruatur autem tempus unguis abscindendis, post medium scilicet Augusti, usq; ad finem Septembris. quo tempore, ut asserunt, hoc animal patitur hunc morbum: per quem cum prosternitur, perfricat dextram auriculã dextro posteriore pede, & liberatur, is pes uiuo animali abscinditur, & unguia detracta seruatur pro certissimo horum morborum remedio: quod utrū

superstitioni an rationi naturali adscribendum sit, relinquo aliorum iudicio. Hæc ille. Velocitas etiam animalis, ut rarius capiatur in causa est, & loca sylvarum vasta desertaque quæ incolit. Hæc omnia animal *Ælend* dictum, ut Alcen esse credam, mihi persuadent. Sed adhuc obiicit quidam Iul. Cæsaris uerba: Harum est cõsimilis Capris figura, & uarietas pellium: crura sine nodis articulisque. Mirum uerò cur non cornibus etiã mutilas esse Alces ex eiusdem uerbis obiiciat, atqui Pausanias cornutas fecit, cui maior fides, eius enim sæculo regiones ubi hæ feræ capiuntur, Romanis subiectæ erant: & ipsæ in Romanorum spectaculis aliquoties uisæ. Fieri quidem potest ut Cæsari Alcen aliquis descripserit, qui eam nondum adultam, & uel adhuc sine cornibus, uel ijs nuper amissis uiderit. Paruas enim adhuc Alces, Capris (Capreisue) similes ferè putârim, caudæ præsertim breuitate, & barba, ac pellium uarietate. (Si Capris legas, similitudo erit in barba: sed Capreis legendum suadet uarietas pellium.) Hoc etiam uerisimile est, in unam feram ab imperitis relata, quæ ad diuersas pertinebant: uel contrã interdum. Pausanias Alcen marem cornua in supercilijs habere scribit. Cæsar feræ in Hercynia sylua innominatæ id attribuit: Est Bos (inquit) Cerui figura, cuius à media fronte inter aures unum cornu existit, excelsius magisque directum his quæ nobis nota sunt cornibus, ab eius summo sicut palmæ rami que latè diffunduntur. Eadem est foeminæ marisque natura, eadem forma magnitudoque cornu. His uerbis Tarandum seu Rangiferum feram insinuat, quod ad cornuum figuram, fortassis etiam situm. At unicorne animal in Europa (ni fallor præter Capras quasdam feras in Carpatho monte, si uera est fama) nullum inuenitur: & cum ceruina specie animal sit, foeminas quoque cornibus, ijsque forma & magnitudine nõ aliter quàm mares, armari, uix mihi uerisimile fit. Plinius Alcen & Machlin distinguit: hæc illi similem faciens, sed nullo suffraginũ flexu &c, Alci igitur Plinius articulos tribuit, Cæsar negat, an habet quidem tum Alce, tum Machlis, (ut cunctæ animantes quibus pedes sunt,) sed propter nimiam uelocitatem uel habere, uel flectere eos non satis apparet: Sed hæc an alia causa sit huius falsæ persuasionis, uiri docti, quibus animal ipsum eiusque gressum aut cursum aspicere datum fuerit, obseruabunt. Quod uerò addit Plinius Machlin uelocissimam esse, & labrũ ei superius prægrande, in Scandinauia notam esse, hæc etiam Alci conueniunt: ut eam à Machlide non rectè distinxisse uideatur, præsertim cum apud nullum alium authorem Machlis nomen legatur.

GERM. *Ælend/Ællend/Ælch/Ælg.*

Cornu Alces, quale pictum olim amicus misit.

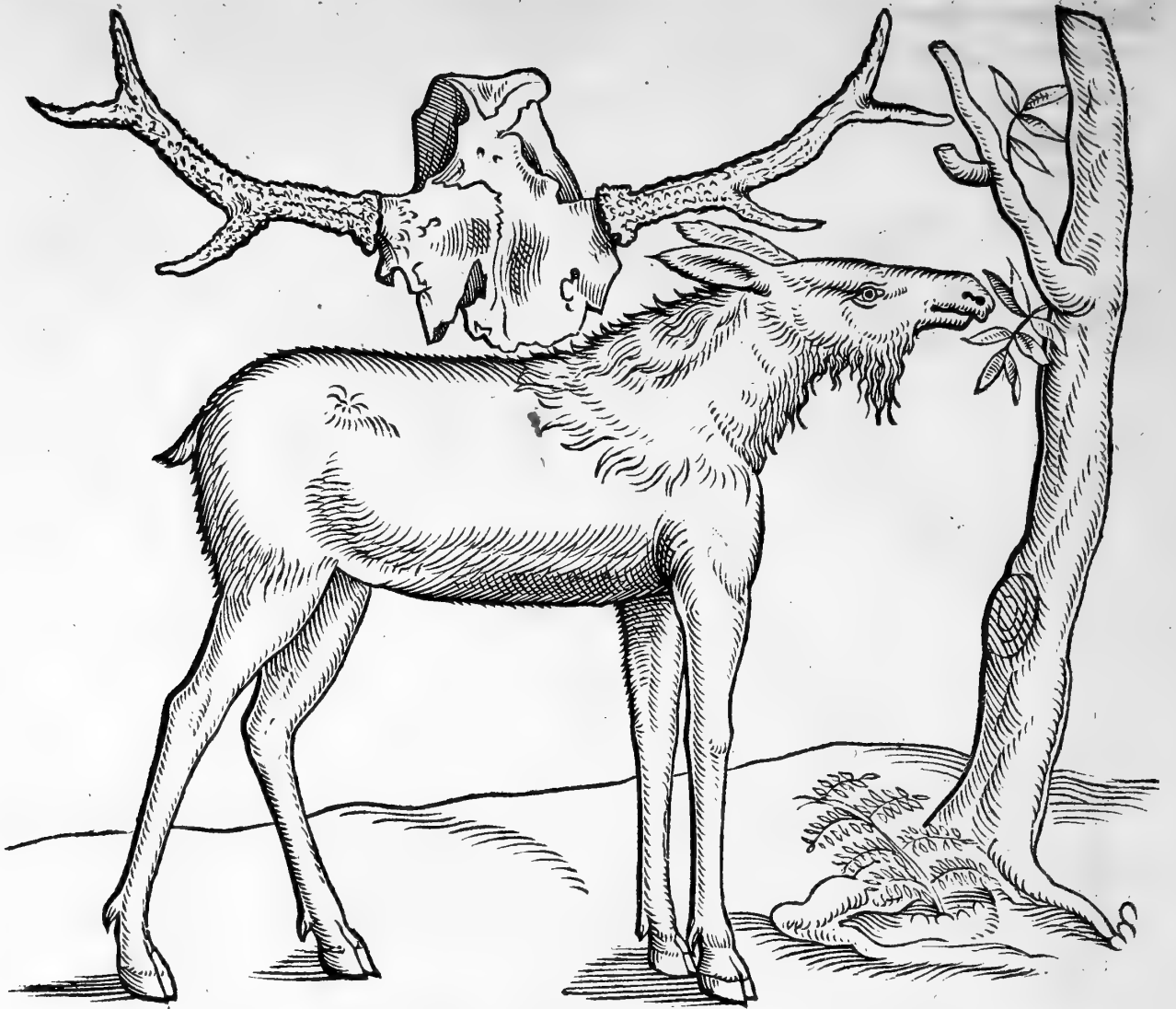
Eiusdem

Eiusdem, ut uidetur, effigies alia, ad cornu quod domi meæ habeo, delineata, longitudo eius dici non potest, propter situm partium eius distortum, latitudo decem ferè digitorum est, si à mucrone longissimo ad partem oppositam metiaris, Est autem mucro longissimus, digitorum 15, breuissimus, septem, Præcipuum siue radix cuti proxima

qua enascitur, paulò crassiore est ambitu quàm manus mea amplecti queat. Cornu totum bipartitum uidetur, ut icon præ se fert: coniectio autem latere sinistro ferè additum fuisse, quoniam partes ferè omnes introrsum uergunt, si ita colloques, ut pars altera, quæ tribus mucronibus distinguitur antrorsum spectet, Totum est solidum, Pondere librarum medicinalium 15.

Hippelaphus Aristotelis, ut Io. Caio Anglo uidetur: à quo & iconem, & descriptionē, quam subiiciam, accepi. ¶ Noruegia (inquit) in nostrā Britannia animal quoddam transmisit, sui quidem generis, sed mixtæ formæ. Nam corpore compacto, crure longo atq; gracili, ungula bifida, cauda breui, ceruicem esse diceret: capite & aure mulum, cornu dorcadem, labro superiori propenso alacritate ferè, iuba equum, nisi quòd tenuior & erectior ea est quàm equi, Peculiariter habet ab armis ad caudam per omnem spinæ longitudinē pilum eleuatū leuiter, aruncū sub fauce promissum, & in eo palea pendulum, pilum per armos longiusculum obliquo ascensu, collum breuius quàm pro corporis modo. Eam ob rem cum uel herbam carpit, uel panem proiectum tollit, uel potum ex uase aut uado sumit, in genua procumbit, Cornua in hoc genere maritima tantum, non è summo capite erecta, sed è medio ferè capite ex utroq; latere paulò supra oculū enata, & in latus exporrecta, aspera & tuberosa ut ceruis, nusquā læuia, nisi in summis processuū fastigijs, & qua decurrunt uenæ, ad tegumentū uillosum in tenuitate nutriendum per longitudinē productæ, Minus tamen aspera sunt à primo processu ad secundum in anteriori parte, & rugis potius quàm tuberculis conspicua. Eadem ad dimidiam sui longitudinē, recta tendunt, inde, in sublime sensim recuruantur, Vtrūq; processus tantum tres facit, quorum humiliores bini in aduersum spectant, sublimiores singuli cœlum. Euenire tamen solet, ut uel inopia pabuli, uel morbo, (ut custodes retulerunt & ipse uidi,) sinistrum cornu duos tantū exigat processus. Longa ea sunt pedem Romanū unum cum semisse, & digitū unum cum semisse. Crassa ad radicem, palmos Romanos duos integros, Summus unius cornu processus, distat à summo alterius, ped. Romanis tribus, & digit. tribus: ut & infimus ab infimo, pedibus duobus. Metior à fastigijs. Colore sunt & densitate substantiæ, ceruinis quàm simillima. Pendunt unà cum sicca, dimidiata, rupta, & spongiosa fronte, libras quinque cum semisse & uncia dimidio. Cum libram dico, uncias sedes

cim intelligo. Decidunt quotannis ut ceruis, aprili mense. Caua enim nō sunt. Frontis spacium inter cornua, palmorum duorum Romanorū cum semisse est. Eminens caluæ pars, quæ inter cornua est, à posteriori parte caua est. In ea cauitate cerebrum erat positum, descenditq; ea ad mediam oculorum regionem. Eam in sceleto a & b literæ (*In pictura nostra hæc literæ per incuriam omisse sunt*) indicant. Dens ut ceruis, sed equino maior, & in maxillaribus per interiores sulcos, sed summa sua parte, denticulus acutus assurgit, ne quid eò cibi inconfectum delabatur. Colore id animal est per adolescentiam, murino aut asinino: per prouectam ætatem, fusco, sed magis per extremas totius corporis margines: pilo leuissimo, cruris maximè, nisi sub uentre, in intimo & summo crure, imò & supremo collo, pectore, armo, atq; spina. Proceritate est, duodeuiginti palmorum uulgarium & digitorum trium. Multò uelocius equo est. Fœmina singulos peperit in Britannia: aiunt tamè geminos parere. Caro illi nigra est, & fibra crassa atq; longa uti bubus: præparata tamen ut ceruina, atq; in furno cocta, in cibo ceruina est suauior. Vescitur herba, sed rariùs apud nos, eo credo ingenio quo equi, qui cum panem possunt, fœnum nolunt. folio, cortice ex arbore, pane & auena lubentius. Priora uel ad triginta palmos uulgares excelsa, naturali corporis positura carpit. Si quid sit eò excelsius quod affectat, erigit se in posteriores pedes, & prioribus in arborem aut maceriem innixum, ut solent capræ, uel supra fidem extenta ore detruncat: tanta est animalis proceritas & altitudo. Bibit aquam, bibit & alameu ceruisiam audissimè pariter & copiosissime, idq; sine ebrietate. Sunt qui uinum dedere, sed id si prolixius hauserit, imitatur uitium ebrietatis. Placidissimum animal est, si cicuretur: alioqui ferox admodum, & humanum genus persequens, si non aspectu, at odore, quo maximè pollet & cane certius. Quamobrem qui per uiuaria regia illi præficiabatur, singulis annis ferra diffecabat cornua. Quem comprehendit, calcibus deturbat, & si eques est, etiam equum. Quem non ante conspectum odore præsenferit,

senferit, uoce prodit propemodū clarè grunniēntis suis. Orbū sua scēmina, mulieres ualdè affectat, & quasi sexum nosset, pudendū denudat. Id habet instar ceruini. Vngulam eius aduersus morbum caducū ualere creditur. Hoc animal Noruegia *Elend* & *Else* nominat, si benè externa uocabula nostri sonant. Equidē Hippelaphū, seu equiceruum cum Aristotele & Alberto Magno dicerem. Hic enim muli caput atq; aures habere dicit equiceruū. Ille iubam tenuem à capite ad armos protensam, aruncum peculiarem à gutture pendulum, & dorcadis cornua gestare scribit Hippelaphum. Alcem esse non putem: cum Alci nec crura flexa, sed rigida, nec cornua his similia, nec in armis iuba sit apud ueteres authores, si bene memini. Minus Hippardium crediderim, cum præsertim scēmina cornibus careat, & mari aruncus sit: quæ in Hippardium non cadunt. Tragelaphum esse dicere, uetant & dorcadis cornua, & muli caput. Adiungam ueram imaginem, & seorsum capitū sceleton unā cum suturis, ut erant naturaliter, quò certius quæ ad caput pertinent cernantur omnia. Hæc omnia Caius. Apparet autem omnino animal hoc Alces esse speciem, eandem per omnia illi quam nos exhibuimus, exceptis tantum cornibus: quæ certè Dorcadis seu capreoli in Alcium genere inueniri ab alio nemine hæctenus cognouerā. nam Alce nostra, quæ similiter à Noruegis *Elent* uel *Else* nominatur, semper magna & lata admodū (qualia pinximus & uidimus ipsi, & Albertus q; describit) cornua gerit: ut testes oculati non pauci mihi asseruerunt. & ex Prussia Poloniaq; ubi capiuntur, depictas icones cum eiusmodi cornibus miserunt amici, Io. Kentmanus, Io. Pontanus, & Ant. Schnebergerus, omnes medici doctissimi. Aristoteles quidem hystorix lib. 2. cap. 2. dorcadis cornua Hippelapho tribuit, id est, capreæ: & iubam in summis armis, & in capite descendentem tenuem: animal bifulcum esse dicit, non maius ceruo: scēminam cornibus carere. proprium ei quòd barbam gutturi annexam habeat. nasci apud Arachotos (est autem Arachosia regio maioris Asiæ, in qua Alexandria & Arachotos ciuitates sunt) ubi etiam Boues feri inueniantur. Quæ omnia uidentur Alcæ nostræ conuenire, nisi quòd Ceruo multo maior est, duplo plerūq;: & cornua non dorcadis simpliciter, sed eius quæ platyceros cognominatur, quanuis adminiculis (quæ uocant) caret, longè maioribus, &c. Quare duplex, opinor, Hippelaphus fuerit: unus uidelicet Alce nostra cornibus latis; alter uerò, Hippelaphus Aristotelis seu Arachosius, cornibus dorcadis, qui apud Noruegos etiam reperitur, eadem magnitudine qua Alce nostra platyceros: quanquā Aristoteles apud Arachotos Ceruo magnitudine parem esse dixit, siue deceptus, siue quòd reuera illic minor nascatur. duæ unius generis proximi species: utraq; inter equum & ceruum ferè ambigente natura: barba non à mento, ut cæteris, sed à larynge (id est gutture) dependente. Equiceruus noster, inquit Albertus, cicuratur etiam ad equitandi usum. tantundem enim uno die spaci, quantum Equus triduo perficit. An Hippelaphus Caji celo uictuq; mutato, etiam cornua mutauit? Videtur autem idem Tragelaphus ab alijs dictus, qui ab Aristotele Hippelaphus. Vide quæ notauimus supra in Tragelapho quorundam, cui cornua ceruina. ¶ Alces audio Rigæ in Liuania nutriri in domibus, & per uicos urbis cicures obambulare.

TARANDVS ueteribus Græcis. Recentioribus Latinis, ut Alberto Magno Rangifer, alijs Raingus, uocabulis à Germanico aut Scythico detortis, ut fortè etiā Tarandi nomen: quoniam aliam eius originem aut significationem non uidemus. Idem animal Ceruum Scythicum appellauerim. De eodem etiam Iulius Cæsar fortè intellexit libro 6. belli Gallici his uerbis scribens: Est (in Hercynia sylua Germaniæ) Bos Cerui figura: cuius à media fronte inter aures unum cornu existit, excelsius magisq; directum his quæ nobis nota sunt cornibus, ab eius summo sicut palmæ ramiq; latè diffunduntur. eadem est scēminæ marisq; natura: eadem forma magnitudoq; cornuum. Petrus Gillius hoc loco non rectè legit: Est Bison in Hercynia sylua, &c.

Tarandi seu Rangiferi effigies uera.

Ego planè Rangiferum à Cæsare descriptū puto, sed parum rectè ut etiā Alcen, est enim Rangifer ueluti Bos quidam, Cerui figura, huius enim cornua gerit, magnitudine uerò superior ad Bouem accedit; & cicuratus etiā mulgetur. Cornua bina (non unum ut ipse scribit) excelsiora cæteris quæ nobis nota sunt cornibus supra caput erigit, quæ in summo palmata & ramis uel mucronibus aliquot tanquam digitis diffusa sunt. An uerò etiam fœminæ huius generis cornutæ sint, nondum mihi constat. opinor autem fœminas omnes, quorum mares ramosa habent cornua, cornibus carere, nisi rarissimè forsan præter naturam aliter eueniat. Quòd si à Rangifero discesseris, nullum aliud animal in remotis Hercyniæ syluæ saltibus reperias, cui Cæsaris uerba conueniant. Tarando (inquit Solinus) magnitudo quæ Boui est: caput maius ceruino, nec absimile: cornua ramosa, ungula bifida, &c. In Scythia Ceruos ita cicurari, ut equitandos se præbeant, ueteres quidam & recentiores prodiderunt, de Rangiferis proculdubio fama accepta. Quamobrem Ceruum Scythicum rectè cognominabimus; & si libuerit, etiam palmati cognomen addemus, ut Ceruum Scythicum palmatum dicamus, propter cornuū speciem. Sed de Ceruo palmato plura superius indicauimus. De Rangifero etiam accipiendum puto quod Io. Boëmus scribit, in Polonia Equum syluestre ceruino cornu reperiri, & sanè posset Hippelaphus dici, nō indignius quàm Alcen Albertus sic nominat. sed alius Solini Hippelaphus est, ut

est, ut in Alce docui. ¶ Rangifer (inquit Albertus) reperitur in regionibus ad Septentrionem uersus Polum Arcticū sitis, ut Noruegia, Suecia & alijs. Dicitur autem Rangifer, quasi Ramifer, tres enim ordines cornuum gerit in capite, ita ut in singulis bina sint cornua, & caput eius uirgulis (*aliàs uirgulis*) circūpositum uideatur. Ex his duo cæteris maiora sunt, in loco cornuum cerui, quæ ad perfectam magnitudinē augentur, adeo ut quinque cubitorum mensuram aliquando attingant, & ramis conspiciantur uiginti quinque. Duo etiam in medio capitis, lata ut Damarum habentur, mutilis & breuibus ramis mucronata. Denique alia in frōte antrorsum uersa, ossibus similiora, quibus in pugna potissimum utitur. Hæc ille. Videtur autem tres cornuum ordines fecisse hoc modo, ut primum ordinē faciant cornua ipsa quæ in sublime porriguntur, in quorum medio rami seu mucrones parui spectantur, superius autem palmæ mucronatæ. Secundi uerò ordinis sint rami maiores, proximè supra amynteres (seu adminicula ut in ceruis nominant) positi. Tertij denique, amynteres ipsi, quibus præcipuè pugnat, uti etiam Cerui. ¶ Lappi siue Lappones Equorū loco utuntur animalibus, quæ Raingi suo sermone uocant, quibus magnitudo & color asini est, pilus hirsutus, ungulæ bifidæ, forma atque cornua ceruorum, sed cornua lanugine quadam obducuntur, eadem tenuiora, longiora, & ramis rarioribus quàm ceruina sunt: Damianus à Goës & Munsterus. Gregarium est animal, cicuratum triginta miliaria Germanica uno die emetitur. Per niuem Equis celerius currit. In Scandinauia metallis præfecti quadringētos aut quingentos Rangiferos alere solent ad uehicula, currus, traheas quoque ualde onustas, & equitandi usum. Mulgentur etiam, & omne genus lactarij operis ex ipsorum lacte conficitur. In eadem regione Tengillus Scrichinnorum rex equitatum habet Rangiferis insidentem: & uincit interdum Helsinglandiæ regem Argrimum, cuius equites Equis utuntur: Olaus Magnus. ¶ Ex Antoni Schnebergeri Tigurini, doctissimi in Polonia medici ad me literis: Ex magno quodam uiro, qui olim legatione ad regem Sueciæ functus est, & Moscouita quodam, de Rangifero hæc cognoui: animal esse gemino cornu, ceruini instar, sed magis ramoso, (*ramos intelligo mucrones ramorum propriè dictorum: nam ramos ipsos rariore quàm ceruus habet,*) ramis introrsum cōuersis, maiore, candidiore, fragili & cauernoso. in rupibus Lapporum degere: non feræ, sed placidæ naturæ, mulgeri. triginta aut amplius miliaria uno die conficere, pabulū cū eo uehi non opus esse, quod sub niue quærat radices quibus uescatur: & maiori ex parte musco piceastri (quam **Forhen** Germani dicunt) uiuat. Ungulam bisulcam habere, acutam & ualidam ac si ferrea esset: ideoque in glacie uelocissimum esse. liberè ad pastum dimitti ac facillimè reduci. Moschouita addebat in magnis campis circiter centū aut ducētos greges integros Rangiferorū reperiri, gramine saltem uesci: eandemque rationē ipsis utendi ad uecturā exponebat, cuius uir illustris Sigismundus Liber Baro in **Herberstein** meminit in Cōmentarijs Moschouiticarum rerum. Pellem eius ostendebat undique albam, nisi quod parum in dorso glauca erat. In oppido Bietz ecclesiastes quidā idemque medicus, narrauit mihi in Massouia Rangiferos ad quadraginta tantū adhuc superesse: eosque ita cicures, ut inter alia armenta pascantur. Hæc ille. Sunt qui Ceruo minorem esse dicant Rangiferum, & Afello conferant. uehiculi quod trahit fundū triangulum & carinatum fabricari solere, ut ita cōmodius sit ad fulcandum iter. non ferre calorem. in Bohemiam adductum uiuere non potuisse, Lappum qui adduxerat

sub finem Decembris, nunquã se maiorem cœli caloris uim sensisse testatũ. Cornua huius quadrupedis Bernæ in curia uisuntur. nos etiam Augustæ in ædibus amplissimi uiri Ge. Fuggeri uidimus. GALLICE Rangier, Ranglier.

GERMANICE Kein/Keen/Keyner/Kainger/Keinßhier. Wirt mit grossen scharen gefunden in Norwegen vnd anstossenden lande: auch in Massouia/welches ist ein gegne im künigrych Poland/aber zu vnserer zeyt vast wenig. Ich halt daß sein nam ein Teütschen vrsprung habe von dem rennen har: daß diß thier ist also schnäll/daß es eins tags vff xxx. Teütscher meylen louffen mag/2c.

POLONICE Kenscheron.

RHINOCEROS, uel Taurus Aethiopicus Pausanias: nam alij sunt Aethiopici illi tauri, quorũ Plinius & Aelianus meminere. Rhinocerotis nomen Græcum in linguis alijs plerisque seruetur. Latine dici posset Naricornis. ¶ Rhinocerotis eius picturã uidimus, cuius cadauer è naufragio eiectum est in Tyrrenum litus. Capite est suillo, tergore munitus scuulato. cornu gemino, altero pufillo in fronte, altero in nare robustissimo, quo audacissime pugnat ac uincit Elephantum, Scaliger. Indorũ lingua hoc animal Sandabenamet uocat. ¶ Rhinoceros magnitudine par est Equo fluuiatili.

Degit autē iuxta Nilum, ab Oceano ascendens: & cum apud Indos Bouis nomine dicatur, apud Nilū nominatur Rhinoceros, Scriptor Græcus recentior innominatus. Oppianus hoc animal Oryge non multo maius esse scribit. Strabo magnitudinē Tauri ei tribuit. Plinius Elephantō longitudine propē parem facit: alij uel parem, uel paulo longiorem, hu-
 miliarē tamen, & breuioribus cruribus. ¶ Pictura quā exhibeo, Alberti Dureri est, qua clariss. ille pictor Rhinocerotē Emanoeli Lusitaniæ regi anno Salutis 1515. e. Cambaia Indiæ regione Vlybonā aduectum, perpulchrē expressit.
 GERM. Ein groß frömmd thier vß India/mit einem kleinen hörnle/vß dem halß oben: vnd einem anderen starcken horn vß der nasen/mit welchem er fräsenlich wider den Heltanten streyt/reyßt jm den Bauch auf/vnd überwindet in. Mag ein Nasshorn geneit werden.

ELEPHAS Græcum uocabulum, Latinis etiam receptum est, dicitur & Elephantus à Cicerone

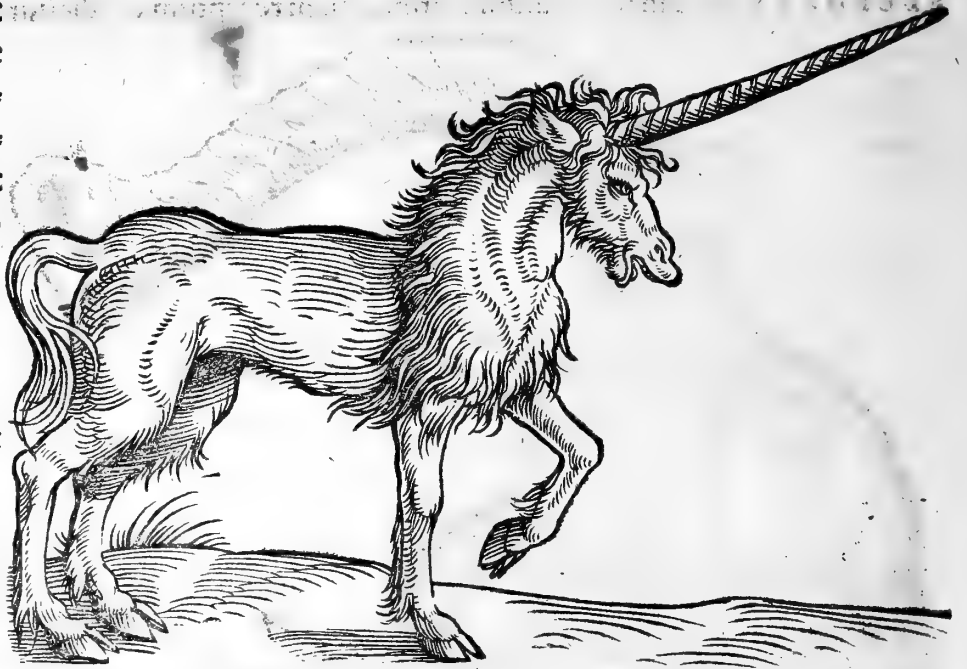
ac alijs bonis authoribus. Barrus, ut Grammatici quidam annotant, lingua Sabina Elephas dicitur: unde & ebur appellatum putat Seruius, tanquam e Barro. Barrire etiam Elephanti dicitur à sono, ut Festus scribit, per onomatopœiam. Elephantes Italia in Lucanis primùm bello Epirotico uidit, & Boues Lucas inde dixit, Plinius & Solinus. Amat insani Bellua Ponti, Lucius boues; Seneca in Hippolyto. ITAL. Leofante. GALL. Elephant.

GEMAN. Hefant.

MONOCEROS, hoc

est, Vnicornis à recentioribus nominatur, ut subaudiatur, fera, bestia, aut quadrupes: quod ab antiquioribus Asinus uel Onager uel Equus Indicus appellatur. ab Indis Cartazonus, ut Aelianus tradit.

Quod si quis Hippelaphum Indicum nominare uoluerit, nec fecerit absurdè, propter similitudinem ad utrumque animal:

quoniam alius est Hippelaphus Aristotelis, Orsei Indi uenantur asperrimam feram monocerotem, reliquo corpore equo simile, capite ceruo, pedibus elephanto, cauda apro, mugitu graui, uno cornu nigro, &c. Plinius: qui Rhinocerotis quaedam, Monoceroti attribuere uidetur, & in unam descriptionem feras diuersas confundere. Authores certè & ueteres & recentiores in describenda hac fera uariant: ita tamè ut omnes de eodem animali sentire uideantur. Color quidem cornu, & fortè etiam corporis, non conuenit: siue reuera, siue quia à scriptoribus erratum est. Sed color speciem aliam non facit. Maius ex pedum, differentia discrimen fuerit. nam Aristotelis Asinus Indicus solipes est: nostra uerò icon (talis, qualis à pictoribus hodie pingitur, certi quidè nihil de ea habeo) animal ostendit bifidum. Solinus & alij pedes Elephanti ei attribuunt. Ludouicus Romanus patritius unicomne animal Mechaë (quod Arabiaë oppidum est, sepulchro Mahometis insignè) se uidisse scribit, unguis anteriorum (quasi non similes etiam posteriorum sint) pedum bifidis, caprinos pedes fermè referentibus. ¶ Monocerotis figuram (inquit Scaliger) ex Vartomani facetissima narratione adscribemus. Vnicornibus Equi magnitudo: crura, pedes, caput, Cerui. pili color balius. Equi iuba, rarior, breuior. Coxæ uilloas. Cornu unum integrum Niceæ uidimus: alia alibi. Suffuluum unum: unum subluteum, accedens maximè ad buxum: unum subpuniceum. Etiam habemus frustum candidum. ¶ Nos multa de Monocerote primùm in eius integra historia scripsimus: deinde in Paralipomenis libri De quadrupedibus, & rursus in eiusdem Appendice.

Reperiuntur frequenter in Polonia cornua quaedam, quæ Monocerotis esse conijciunt quidam, duplici argumento: primùm quòd singula reperiri soleant, nunquam bina quod hætenus sit auditum, quanuis aliquando cum ipso craneo & reliqui corporis ossibus inueniantur: deinde quòd uis eorum contra magnos & difficillimos morbos explorata sit. qua de re diligentissimè Antonius Schnebergerus olim discipulus meus, nunc magnæ doctrinæ apud Sarmatas medicus, & summus naturæ perscrutator, ad me perscripsit ante quinquennium ferè, ad cornua aliquot huiusmodi spectanda, clarissimi hoc tempore in Sarmatia medici, & mathematici nostra ætate incomparabilis Ioachimi Rhætici, summi amici mei, opera admissus. Primum istorum cor-

num

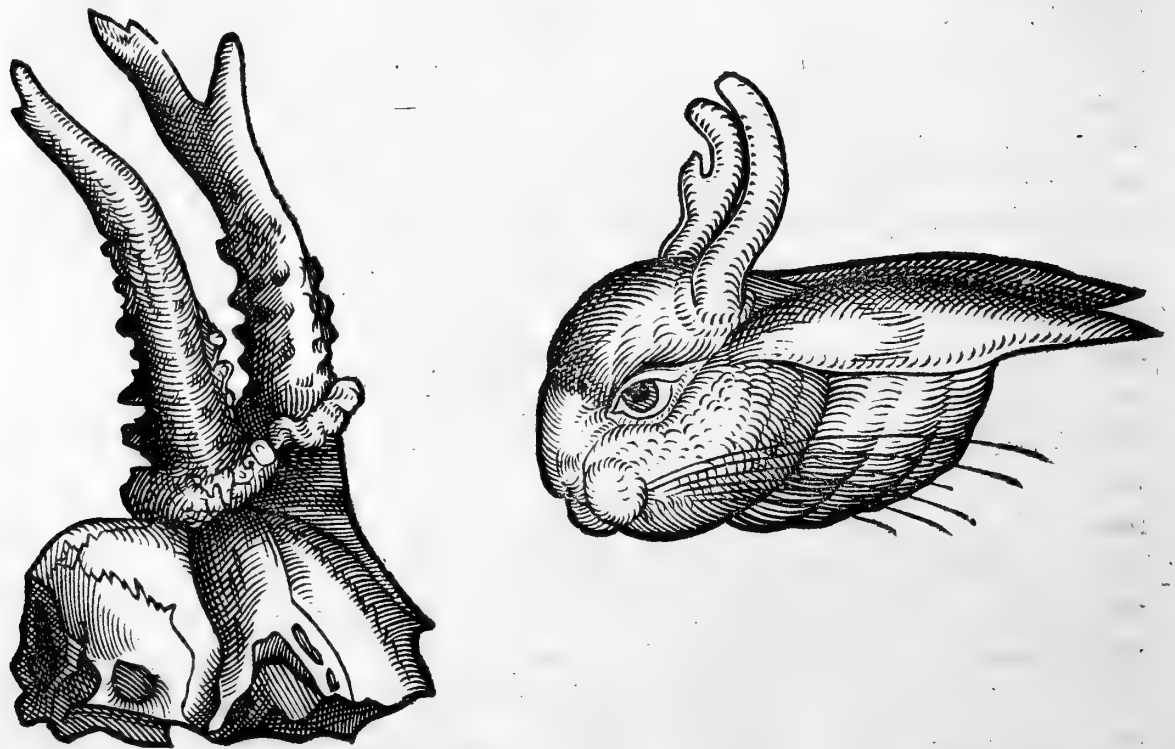
num (inquit) uidi longitudine orgyæ meæ, colore subcinericeo uel subnigro: mucrone acutissimo, terete. Diameter circa radicē cornu sesquidodrantem excedebat. Superficies erat plana, nullis spirarum uersuris: substantia friabilis, figura incurua: interius colore candidissimo: qui fuscum colorem contrahit, si uinū imbiberit. Octo tales coniunctæ ei erant scissuræ (*lamina*) quales in maiori parte quam mitto uides bis, est autem illa pars non de cornu, sed uel palati os, uel alia quæpiam ut conijcio. Inuentum est hoc cornu sub terra, non profundius pede, loco solitario, & excelso ut hîc sunt: inter duos colles sito, per quem torrens fluit, à rusticis fodientibus propter iacienda ædificij fundamēta. Percussum quidem securi cornu, in minimas partes dissectum est: generosus autem & magnificus uir Io. Frikasz (in cuius agro duo miliaria distante Cracouia, inuentum est cornu) qua potuit diligentia ne particulæ disgregarentur, è terra eximi curauit. A radice ad apicē usq; totum rotundū (teres) fuit, lingue contactu adhæret. dens tantus erat, quantum complecti manus potest, suprema (uel extrinseca) parte osseus, intus cauus, in medio albus, in fine subruffus. Inuentum est autem totū animal: & ut ex magnitudine ossium facile perspicitur, maius equo fuit. Quadrupes fuisse certum est ex humerorum, tibiârū & costarum ossibus. Quòd si dens Elephantis esset hoc cornu, ut quidam suspicantur, mireris cur nunquā (quod audierim) bina reperiātur. (*Sed neq; adeò curui sunt Elephanti dētes, seu potius cornua, ut ad semicirculum ferè accedant, quemadmodum ista.*) Huius cornu uires, denario eius exhibito cum uino aut aqua borraginis, in febribus inueteratis, tertiana triū annorum, quartana, & alijs mirabiles sum expertus, &c. uomitum nonnullis mouet, & aluum deijcit. Hactenus de primo ex quatuor illis quæ uidi cornibus. Alterum huic simile erat, sed minus integrū: colore foris nigerrimo, intus candidissimo, in torrente inuentum. Tertium & quartum durissima, ita ut uel saxum & ferrum eis cedere potuisse existimem, solida usq; ad mucronem. integra tamen non uidi: sed unius partem cubitalem, alterius sesquicubitalē: colore fusco, crassitudine eadem ferè, qua præcedentia duo. Verūm priora duo cum nullas habeant rimas aut scissuras, hæc habent per longitudinem instar striarum in caulibus herbarum. Horum alterū in agro quodam repertum est, ita prominens, ut palum esse rustici existimarēt. Horum etiam uim medica multi à febribus liberati sunt. Quòd priora minùs dura fuerint, causam arbitrator quoniā alterum eorum in aqua tanto tempore latuerit. alterū uerò sub terra uix bene absconditū. Vidi postea quintū simile primo. nullum ex eis directum, sed omnia curua, quædā ad semicirculū ferè. Hactenus Schnebergerus meus: qui hoc etiā addit plurima huiusmodi inueniri in Polonia, & idcirco ferè cōtemni. Reperta sunt autem apud nos quoq; in Heluetijs dico, mea memoria aliquot huiusmodi cornua: unum in Arula fluuio iuxta Brugam oppidum: alterum superiore anno Basileæ in Birsâ flumine; quod ipse uidi, sed fractum. sicuti etiam tertium apud illustrē Cimbrorum comitem Guilielmum Vuernerum in arce prope Roteuillam, qui magno fragmento me donauit: quod quia iam diu non reperio, furto mihi subtractum suspicor: sed aliud mediocre à chirurgo & tonsore Basiliensi, qui in Birsâ dum piscatur, reperit, accepi. In torrentibus quidem & fluuijs singula reperiri minus est mirū, ubi multo tempore partes separatæ aquarum uel in loca diuersa rapiuntur. An uerò in terra etiam semper singula reperiantur, considerandum est diligentius: & quærendum an de eodem animali sit cornu illud maximū, quod singulare in templo maiori Argentinæ ad columnā plurimis, ut apparet, annis iam pependit. uidetur enim eadem planè magnitudo, crassitudo, & figura, qua Schnebergerus sua descripsit. id superius post Boues feros exhibuimus. Cornua singula ueteres Monoceroti tantum tribuerunt, quem alij alijs nominibus appellarunt, ut dictum est, & præterea Orygi (feræ nostro sæculo ignotæ ni fallor,) quem Aristoteles & Plinius unicornem faciūt: Aelianus quadricornem: Oppianus non exprimit, uidetur tamen bicornem facere. Symeon Sethi Capream etiam quæ Moschum gerit, monocerotem esse scribit, &c. Res

centiores quidam (ut Scaliger repetit) in Aethiopia alicubi Bobus unicum è fronte media cornu prodire tradunt, pedali maius, curvitate supina, cuspidè retrorsum de uexa: eisdemq̃ pilo ruffo uestiri. Vnde non omnium unicorniũ cornu rectum esse colligimus. Sed cur in Polonia frequentius huiusmodi cornua reperiuntur quàm a libi: an inde suspicabimur, Vrorum quorundam ea fuisse? qui ut hodieq̃ in Sarmatiæ syluis sunt, ita olim nimirum longè plures fuerunt: & cum in maioribus magisq̃ desertis syluis uiuerent, nec tam assiduis uenationibus occiderentur, eorum aliquos ad grandæuam ætatem maioribus subinde cornibus insignem peruenisse uerisimile est. Nos hæc alijs considerata proponimus, Pharmacopolæ nusquam opinor ueri Monocerotis cornua habent: sed alijs adulteratum quippiam, alijs cornu illius maximi & ignoti, de quo diximus, fragmenta: & non solum de cornu, sed etiam de ossibus capitis: quorum nonnulla temporis longinquitate ita affecta sunt, ut triplicem in eis substantiam deprehendas, suo quanq̃ interstitio diremptam, unam ferè corneam, & pallidam: alteram albiorem, mollioremq̃: tertiam, lapideam, candidissimam. Audio & ex nouis insulis Monocerotis nomine cornu adferri, cõtra uenena laudatum: quod quale sit nondum rescui. quærendũ autem an sit Rhinocerotis. nam & ueteres & recentiores quidam hunc cum Monocerote confundunt. Vires quidem utriusq̃ cornibus propè easdem esse conijcio. ¶ Rupicapra genus unicornè, Polonice Skalna koza, quasi rupea capra, inuenitur in monte Carpatho, & sæpe ex uenatione Cracouiam in aulam adfertur: ut retulit Albertus Moscenius Polonus, eximia doctrinæ iuuenis, ipsum se non semel uidisse asserens.

ITALICE Alicorno uel Vnicorno.

GALL. Licorne.

GERMAN. Einhorn.

Leporis effigiem collocauimus infra in fine Ordinis III. Quadrupedum ferorum. At hoc in loco feris cornutis subiungere libuit monstrosa leporũ capita cornuta in Saxonia (ni fallor) reperorũ: quorum icones à Io. Kentmano Miseno medico accepi. Cornua hæc (inquit) ab amico mihi donata, cum prius à Saxonix principibus seruata fuissent, Leporis capiti adnata fuisse, uel ipsum cranium cui etiamnum hærent, arguit. sex ferè digitos longa sunt. Vidi & alia bina capita leporum similiter cornuta, sed nullum maioribus cornibus. Sic ille. Nos & maiorum & minorum cornuũ quæ misit figuras expressimus.

QVAD.

QVADRVPEDVM VIVIPARORVM FERORVM ORDO SECVNDVS, COMPLECTENS
feras non cornutas maiores,

LATINE Vrsus.

ITALICE Orso.

GALLICE Ours.

GERMAN. Bär.

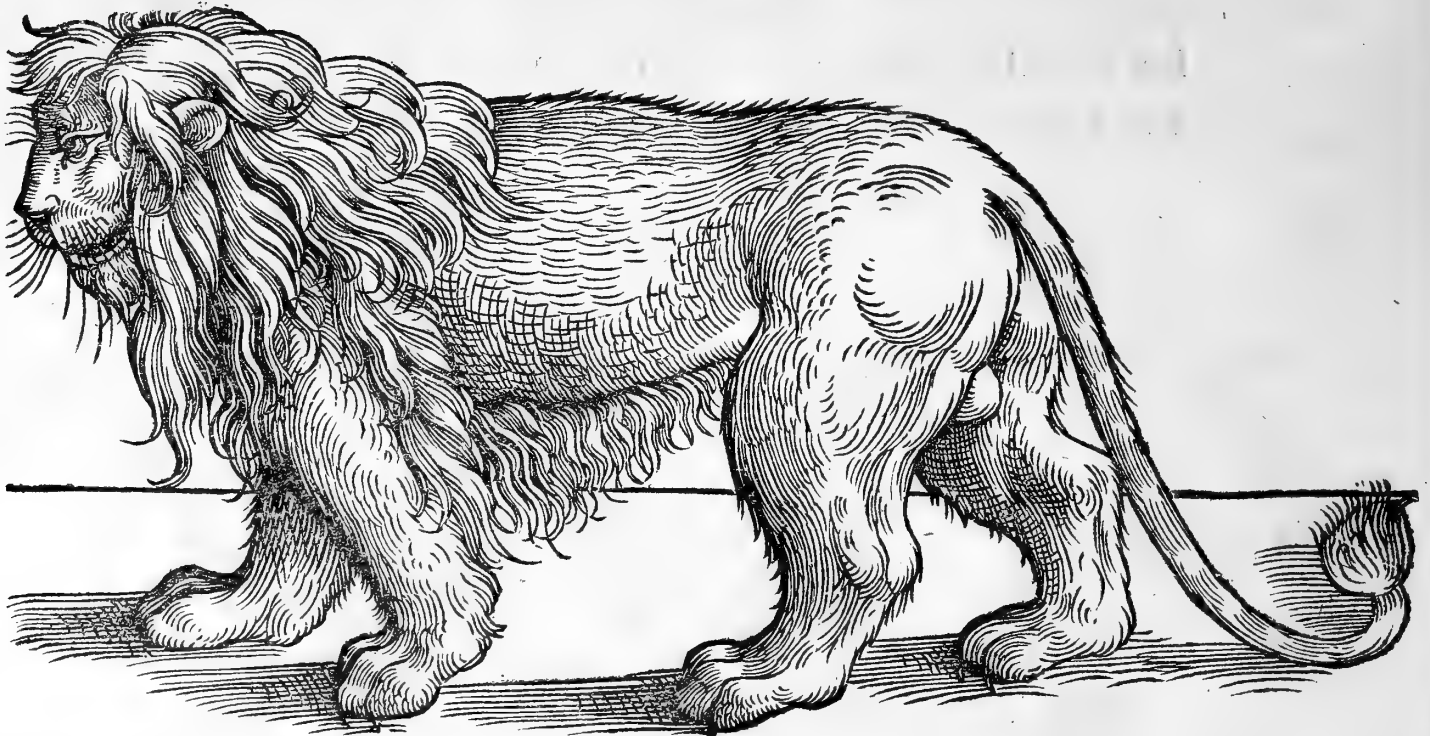
Vrsam non parere foetum prorsus informem, quem postea lambendo figuret atq; perficiat, argumento est foetus ex utero matris in uenatione captæ excisus in Polonia: quem Georgius Ioachimus Rheticus, medicus doctissimus, & Mathematicorū nostrī sæculi facilè princeps, è Cracouia dono ad me misit. Is paulò longior digito est, pollicis crassitudine, corpore pulchrè articulado, distinctoq; perfectè, nisi quòd posteriora crura imperfecta adhuc retrò extenduntur à corporis trunco rectà ferè, anteriora uerò perfecta sunt, ita ut manus etiā in palmam seu uolam, digitos ac ungues distinguantur, thoracis etiam costæ conspicuæ sunt: oculi, aures & dentes nondum.

LATINE Leo.

ITALICE. Leone.

GALLICE Lyon.

GERMAN. Löw.

LEO animalibus cunctis robore, animo, & crudelitate antecellit: nec feras tantum, sed homines etiam deuorat. Nonnulli quidem multis in locis uel ducentos equites inuadere audent. Armentorum greges intrepidè aggreditur, & quos capit in proximum nemus suis catulis defert. Equites, ut dixi, est qui quinos aut senos interficiat. Quicquid apprehendit, etiam si Camelus foret, rictu aufert. Qui montes frigidos incolunt Leones, minus habent atrocitatis & ferociae: quanto feruidioribus uero locis degunt, tanto maior eorum rabies & audacia est: uelut in Temesnae & Fessae regnorum confinis, Angad deserto iuxta Teleninum, quiq; inter Hipponam & TUNETUM degunt, quos inter celebriores & truculentiores totius Africae Leones referunt. Vere dum in Venerem propensi sunt, cruentam inter se exercent pugnam, octo aut duodecim unam (unam) Leenam insequentes, lo. Leo Africanus.

LATINE Tigris.

ITALICE Tigre, uel Tigrà.

GALLICE Tigre.

GERMAN. Tigerthier.

Tigres uulgò dictas non uerè Tigres, sed Thôas maiores esse aliqui putant, &c. Arrianus.

Dicta est Tigris à uelocitate, hoc enim uocabulum Armeniorum lingua sagittam significat. ¶ Indi Tigrim Elephanto robustiorem multò existimant. aiunt autem eam maximi Equi magnitudine esse, uelocitate & uiribus tantis, ut nullum ei animal conferri possit, nam si quando cum Elephanto pugnat, insilire in eius caput, & facile suffocare. Quas uerò nos uidemus & appellamus Tigres Nearchus scribit Thôas uarios & maiores esse, Arrianus in Indicis. Recentior quidam Græcus, qui sub Constantino Monomacho uixit, (cuius de natura animalium libellum manuscriptum habeo,) de Tigride & Hippotigride capita separata habet. Hippotigris (inquit) similis est Ona

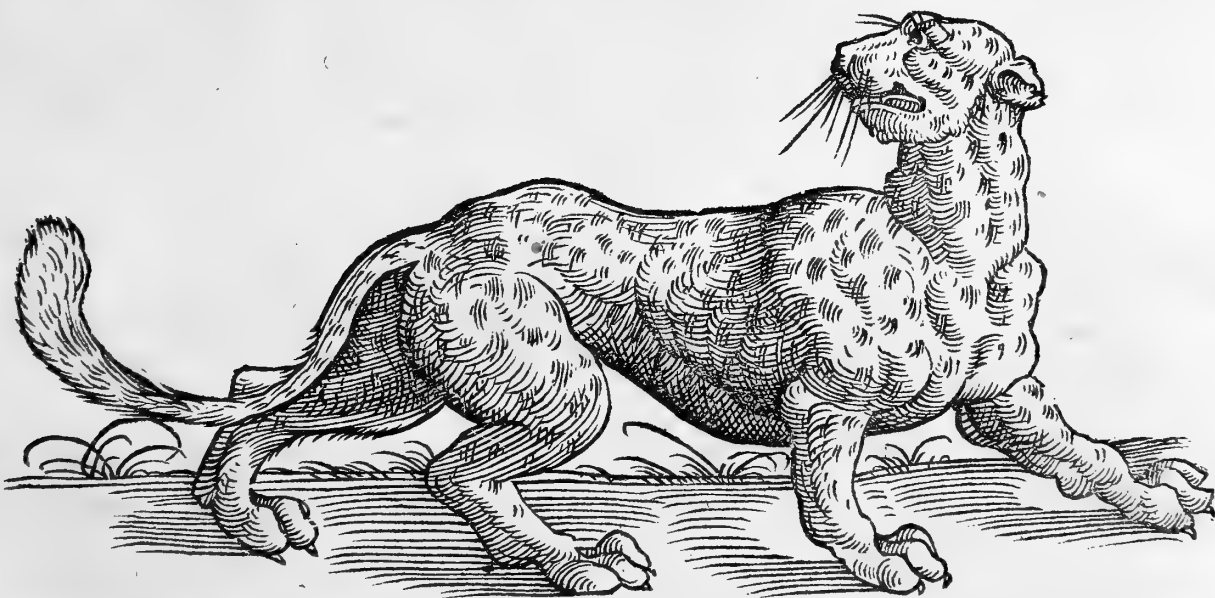
est Onagris, animal perniciosissimum, pelle maculosa, colore cinereo. Huius generis feræ Romæ in Theatro exhibitæ sunt currum trahentes agente auriga, mirabili spectaculo: & talis currus (Tigribus iunctus) regiam sponsam uexit.

LATINE Panthera, Pardalis, Varia, Africana, Leopardus. Pardum Plinius à Panthera sexu tantum differre putat, quanquam dubitat.

ITALICE Leonardo.

GALLICE Leopard.

GERMAN. Leppard. Sind klein vnd groß. Vide sequentes duas figuras.

PARdalium duplex genus est, inquit Oppianus. sunt enim aliæ maiores, sed cauda minore, aliæ minores, cauda maiore, robore non inferiores. Eandem coloris uarij, & figuræ corporis speciem similitudinemq; ambæ, præter caudam, gerunt, &c. Alner (inquit Andreas Bellunensis) est animal minus Lynce, id est, Lupo ceruario,

Leopardo simile figura & colore: sed aliquanto maius, pedibus quoque & unguibus maioribus & acutioribus; oculis obscuris & terribilibus, ut ipse uidi. Idem Leopardo (qui Arabicè nominatur alfhed) fortius, ferocius, & audacius est. Inuadit enim & dilaniat homines. Sic ille: ex cuius uerbis conijcias alnemer, Pantherum seu Pardalin Oppiani maiorem esse: Leopardum uerò seu alfhed, minorem. ¶ Alius est Græcorum Panther, masculini tantum generis, qui Lupis adnumeratur. alij enim hunc ceruarium Lupum esse uolunt, qui uulgò Lynx nominatur: alij canarium, (ut Theodorus & Niphus ex Aristotele uertunt,) quem Græci etiamnum Pantherem uulgò appellant, Arabes Lupum Armenium, Turcæ Cicalum, animal uile, minus Lupo, & cætera longe degenerans. Idem animal Pantherion & Lycopantheros nominatur, &c. Qui hunc Lupum canarium dicunt, ex Lupi Canisque coitu natum insinuant: quale animal nos non rarò uidimus, Cani domestico per simile, nulla cum Pantheris similitudine. Qui uerò Lycopantherum nominant, Lupi & Pantheræ sobolem faciunt: qui Leopardum, Leonis & Pantheræ. Sunt qui ut Pantheræ, Pardalidis, Pardi que nomina non distinguant, (nisi quòd Pardalis usitatus est Græcis, Panthera Latinis: Pardus Latinis frequens, in Græcis libris qui extat semel tantum legitur, quod sciam, apud Scholiasten Pluti Aristophanis, sexu tantum, teste Plinio quanquam dubitante, à Panthera differre uidetur:) ita ne Leopard quidem, Leopardi certè nomē apud Græcos, Latinosque ueteres hactenus non legimus, præterquam recentiore quendam Græcum innominatum, qui Constantini Monomachi ætate in libro De animalibus caput unum *περὶ παρδαλέως* inscripsit, alterum *περὶ λιωπαρδου*. Leæna (inquit) cum conceptum è Pardalide foetum ediderit, ne Leo inuentum dilaniet, se unà cum illo abscondit, & plurimis aquis adulterij odorem abluit. Deinde tertium *περὶ πάνθηρος*: Pantherem, inquit, mater è multorum animalium coitu grauida parit. Indicus uerò Panther odoris sui fragrantia feras ad latibulum suum allectas deuorat. Sic ille. Et debebat sanè Leopardus propriè dici id tantum animal, quod Leonis Leænæ uel cū Pardo coitu nascitur. Sed obtinuit ferè consuetudo, ut Leopardus simpliciter pro Panthera ponatur: unde & uulgares linguæ sua mutuantur nomina, peregrinū animal omnes uno ferè peregrino nomine uocitantes. Græci Grammatici annotant Pardalis per a, scribi pro fœmina, Pordalis uerò per o, pro mare, sed authores hoc discrimen obseruare non uidentur. Pardalis quidem dicta uidetur ab Hebraico Pards, quod est hortus: quòd macularum oculis tanquam floribus, pellis eius pulcherrimè ornetur. Aristoteles scribit chamæleontem habere pellem pallidam nigris distinctam maculis, ut Pardalia, *παρδαλία, τὰ*. ¶ In aula regis Galliarum Leopardos duorum generum alij audiuius, magnitudine tantum differentes: maiores uituli corpulentia esse, humiliores, oblongiores: alteros minores ad canis molem accedere.

ITALICE Lonza.

GALLICE Vnza, uel Vncia.

GERMAN. Ein Dntz/ oder kleiner Leppard. mag ein Hundleppard/(oder Hundpard/Wolspard/) genennet werden / dann er ist von größe wie ein Rüd/ze.

PANthera Pardalisue minor uidetur, quæ à recentioribus Vncia uocatur: quanuis impropriè, ut conijcio. uidetur enim Vnciæ nomen à Lynce corruptum. Est autè Lynx diuersa quidè & sui generis fera, Vnciæ tamen dictæ tum corporis specie, tum natura & moribus similis. ¶ Vnciæ effigiem hinc exhibitam Io. Caius (qui & alias multas rarissimorum animalium icones descriptionesque mihi communicauit, eo nomine de hac parte naturæ & eius studiosis optimè meritis) ex Angliā ad me misit cū hac descriptione. Vncia (inquit) fera est sæuissima, canis uillatici magnitudine, facie & aure leonina: corpore, cauda, pede & ungue felis, aspectu truci: dente tam robusto & acuto, ut

to, ut uel ligna diuidat: ungue ita pollet, ut eodē contra nitentes in aduersum retineat: colore per summa corporis pallescentis ochræ, per ima cineris, asperso undiq̃ macula nigra & frequenti, cauda reliquo corpore aliquanto obscuriori & grandiori macula. Au-

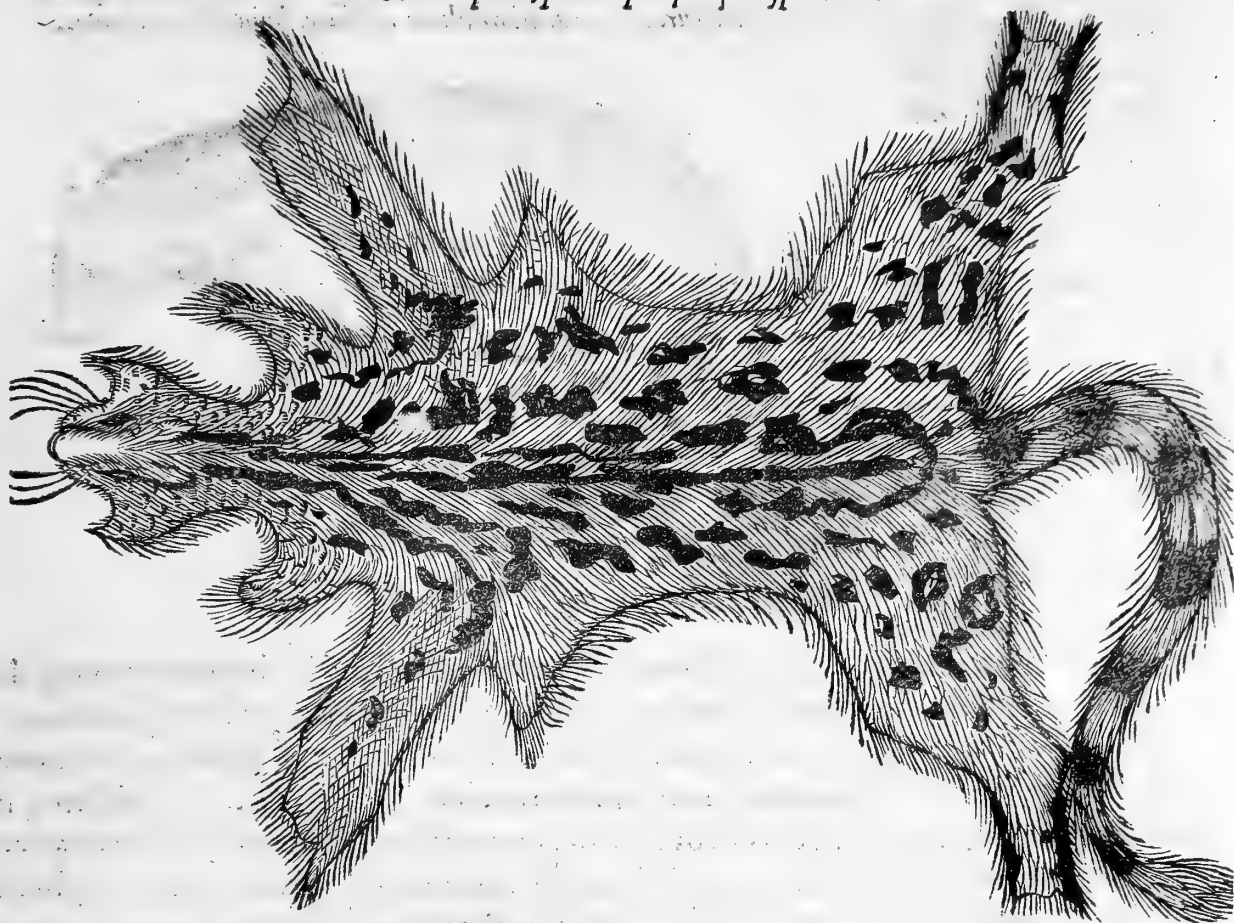

ris intus pallet sine nigro, foris nigricat sine pallore, si unam flauam & obscuram maculam è medio eximas. Ea è duplici pelle (ea uidelicet quæ è regione exteriori maxillæ assurgit, & quæ à summo capite conuenit) in summa aure coeunte, constituta est, facileq̃ in sicco capite (quale domi meæ habeo) & uideri & separari eadem possunt. Reliquum caput totum est maculosum frequentissima macula nigra, (ut & reliquum corpus,) nisi ea parte quæ inter nasum & oculum est, qua nullæ sunt, nisi utrinq̃ duæ, & eæ paruæ: quemadmodum & cæteræ omnes in extremis & imis partibus, reliquis sunt minores, maculæ in summis quidem crurū partibus & in cauda, nigriores sunt & singulares, per latera uerò compositæ, quasi singulæ maculæ ex quatuor fierent. Ordo nullus est in maculis, nisi in labro superiori, ubi ordines quinque sunt. In primo & superiori, duæ discretæ: in secundo, sex coniunctæ, ut lineæ esse uideantur. Hi duo ordines liberi sunt, nec inter se commisti. In tertio ordine, octo coniunctæ sunt, sed cum quarto ubi finit commiscuntur. Quartus & quintus in suo principio (quod ad nasum habent) tenui admodum discrimine separati, statim se committunt, & unâ decurrunt per totum superius labrum, faciuntq̃ non maculam per totum id, sed latam lineam. In mortuo animali ita se habent maculæ, propter cutis (puto) cōtractionem. In uiuo maculæ istæ in suis quæq̃ ordinibus uidentur separatæ. In ipso medio inter hos utrinq̃ ordines, aliæ minores sunt exactè per quincuncem dispositæ. Sed in imo labro maculæ, etsi magnitudinē, non tamen ordinem seruant. Nasus nigrescit, lineæ per longitudinem perq̃ summam tantum superficiem inducta leniter. Oculi glauci sunt. Dentes illi anteriores hinc inde sex sunt, humanis non absimiles, nisi quod ex his, qui in medio collocantur, minores: qui per extrema, maiores sunt, ut & superiores imis. His utrinq̃ dens grandis, acutus, atq̃ longus est, in ima maxilla cæteris iunctus, in superiori, tanto spacio disiunctus, quanto dens inferior capi possit. Hi labris uelantur in uiuo animali, sed in mortuo non item, reductis præ siccitate labris. Grandis ille dens, longus est digitos Romanos duos, in ambitu ad radicem non nisi digitis duobus cum semisse comprehensus. Denti inest cauitas quædam exilis per totam longitudinem, quæ tamen non apparet nisi rumpatur dens. Inferior maxilla durum os est & rigidū, tres dentes habens magnitudine inæquales, ut & superior, quatuor. Caua etiam ea est intus per longitudinem. Inter magnum dentem & maxillariū primum inferioris maxillæ, spacium est unius digiti uacuū, à quo positus statim est primus, cæteris duobus minor. huic contiguus alius est grandior, & post hunc tertius etiam, secundo maior. In summa maxilla, in medio illo spacio (quod digiti unius Romani esse dixi) inter dentem grandem & primum maxillarem, dens est exiguus admodum & informis, demittens se tantum leniter è maxilla, nullo inferiore, qui illi respondet, existente. Dimidiati digiti post eum spacio, secundus est, cui iunctus tertius est, & post hunc quartus. Inter se ita superiores & inferiores maxillares morfu cōmittuntur, ut pectinatim coeant. Duo priores in inferiori, & secundus & tertius in superiori maxilla dentes, eius sunt figuræ, cuius est iris in summo diademate coronatorum aureorum regis Angliæ atq̃ Franciæ. Eius etiam figuræ tertius est in infe-

riori, & quartus in superiori, nisi quòd interior utriusq; ala, quæ gulæ propior est, natura demitur. His coniuncti nulli erant alij in utraq; maxilla. An post interuallum unius digiti, finita dentium serie, relictum integrū, alij erant inserti, nescio. Illud scio, non nisi post id spacij amputatas maxillas, quasi studio monstrandi dentes id esset factum, indicioq; nullos superfuisse. Viuit ex carne. foemina mare crudelior est & minor. Vtriusq; sexus una, ad nos ex Mauritania est aduecta naue. Nascuntur in Libya. Si quod illis coeundi statum tempus est, hic mēsis lunius est. nam hoc mas foeminam superuenit, Leones cicurari possunt, id quod ex hoc intelligo, quòd in urbe Londino, & in arce Londinensi Leones custodum suorum oscula excipiunt, cōtactum admittunt, & colludunt. Ipse uidi. ista animalia, tam ferocia sunt, ut custos cum primo uellet de loco in locum mouere, cogebatur fuste in caput acto (ut aiunt) semimortua reddere, atq; ita in capsula lignea ad hoc facta, & respirationis gratia perforata reponere, atq; transportare. Post horam reuiuiscabant tamen hæc, ut cati, non nisi extremis iniurijs obnoxia morti. Itidem fecit custos cum è capsula exemit. Iam uerò nouas rationes inuenerūt reponendi & eximendi, trahendo ea in capsam fune, & eam promouendo. Aiunt hæc animalia sæpe cum Leone contendere. Paruū canem non lædunt, nisi fames urgeat: magnum uel satiati lacerant. Iratum, uocem ædit irati canis, r. literam geminantis, sed quàm quiuis canis maiorē, ex amplo pectore & arteria ductam; qualemq; canis uillaticus redderet, si in cupa grandiori inclusus, ad iram stimularetur. Quod scribunt esse cane longius, id mihi non uidetur. nam sunt apud nos multi canes uillatici, qui longitudine æquent. pecuario tamē & maior est & longior, ut & uillatico humilior. Vanum est: quem Vncia uulnerauerit, eum murium concursu permictū interire. Nā nos uidimus duos custodes ab una Vncia uulneratos, nec tamen mures accurrerunt, nec perminxerūt, neq; ex uulnere grauius quid est infecutum, quàm si ex sano cane, aut incisione leui uulnus esset. Quem ferit, caput perit si possit, idq; aut ex insidijs, si imparem se putet: aut simulata beneuolentia. Ita enim canem uillaticū (sic M. Varro & Columella eum nominant, quem hodie Molossum uocant; cuius generis præcipui pugnacesq; apud nos sunt in Britannia, ut si uspiam terrarum, adeò ut ne cum urso quidē certare singulari certamine uereantur) dudum interfecit intromissum. primo enim conspectu, caudæ motu applaudebat: mox se prosternebat tanquā supplex, tum appropinquabat uelut ludibunda, exporrecto pede uno, ut feles solent cum ludere gestiunt. tandem ubi securū putabat canem, ac de uita parū sollicitum, naçta opportunitate, impetu insultabat, ac morso iugulū petijt, nec nisi mortuū dimisit. à morte, ungue lacerando, pectus aperuit, & cor eduxit, primūq; uorauit, crudeli more. Hucusq; Caius. ¶ Alphec (*meliùs Alphed, quod nomen Andreas Bellunensis simpliciter Leopardum interpretatur. Vide supra in Panthera*) animal est perquàm ferox & noxium; multi in Italia, Gallia & Germania Leunzam (ma lim Vnciam) uocant, Albertus. Vncia (inquit Isidorus, neq; apud antiquiorem Isidoro ullum hoc nomen legi puto) est animal sæuissimum, non altius cane, sed longius corpore, canibus ualde infensum, prædam non edit nisi in sublimi. & sæpe cum ad arborem uenit, à summo ramo suspensam uorat, &c. Aliqui corruptius Lauzanum pro Vncia scripsisse uidentur.

LATINE Genetha, uel potiùs Genetta, aut Ginetta apud Albertum & recentiores. Forsan genus quoddam Pantherij, seu Pantheris Thoïsue minoris. ¶ Genetha ardua non ascendit, sed in humilibus locis & iuxta riuos degit, Isidorus: quo nemo antiquior puto hoc nomine usus est. Ginettas Hispania mittit, forma & moribus domesticis Mustelis, quas Itali Foinos uocant, similes, pelle uaria, ac nigro & cinereo alternantibus maculis distincta, Cardanus. Cōtra quem Scaliger: Quū domestica Mustela (inquit) perpusilla bestiola sit, quomodo Ginettarū speciem ei attribuere ausus es?

Ginetta pellis, qualis apud pellifices spectatur.

fus es? Vnius Ginettæ corium ampliùs tricenas continet Mustelinas pelliculas. Lutram enim maximam æquat. Deniq; Mustelæ nihil, præter auriculas. Pilo uerò longè diuersa. Si tam esset inuentu rara, quàm admirabili pulchritudine est: sine controversia, præter cæteras summo in precio futura erat. Macularum crebritas, ordo, uesgetus splendor nulli cedit. Idem in Hispania hoc animal generari scribit. ¶ Genethas Constantinopoli per domos, cicures uagari sinunt, tanquam Catos, Bellonius.

Ginetta icon à Bellonio exhibita, nescio quàm accurate facta. macularum quidem specie pellis differt ab illa, quam nos probè sciteq; à pictore nostro expressam dedimus.

GALLICE Ginette.

GERMAN. Genithatz.

LATINE Catus aut Felis Zibethi uel Zibetti: Catus Zibethicus Scaligero. Nonnulli è recentioribus Græcis, ut scribunt Hermolaus & Ruelius, hoc animalis genus Zapetion appellant: & eodem nomine cōpositionis (seu odoramenti) genus, quod ex animalis moscho, agallocho & ambare constat: quæ etiam net uocatur à

Hanc iconem doctus & nobilis quidam uir Mediolani nobis olim pingendam curauit. accuratiore aliam ad finem huius libri dabimus.

Græcis quibusdam uocabulo Arabico, & aliter algalia: hodie pharmacopœis galia moschata: Gallis uulgo ciuetta. Aëtius suffumigium regiū uocat: sed styracē addit. Fortè autem Zibetti nomen originis Hebraicæ fuerit, sicut & Cyphi medicis notū, (unde Cypriarum auicularum nomen seplasiarij Galli detorserunt,) & à suffitu (ut conijcio) dictum, caua enim uel cauot Hebræis urere significat, ut Græcis *καίω καίω*: nimirum quod qui ex hoc animali colligitur succus, eodem ferè odore, quo cyphi suffitum percipiatur. ¶ Aliqui hanc feram ad Pantheræ uel Pantheris genus pertinere conijciunt: Bellonius Hyænam esse suspicatur, ego uerò sui generis Indicum Aethiopicū me animal esse dixerim. ¶ In animalis huius, tam masculi quàm foeminae genitalibus folliculum odorati humoris feracem gigni Cardanus tradit: distinctius uerò Alexander Benedictus: Odoramentum (inquit) ex hoc animali colligitur, in foemina inter genitale & aluum, in mari inter genitale membrum ac testes. ¶ Zibeth (inquit Scaliger) uocatur odoramentum quoddam pingue, crassum, nigri saponis facie: quod sudor est animalis, & strigmentum quoddam: non semen, ut quidam putant, nec humor exactus è oculis genitalibus. extergitur autem cochleario argenteo *αρέουε*, aut quod nonnulli magis probant, corneo. neq; uerum est, quod aliqui aiunt, nullo unquã tempore mitescere. Tres Romæ uidimus apud Cardinalem Galeottum. Vnum Mantuæ, Romanenses illos pipionum carne ad succi prouentum ali uidebamus, nō nisi irritatis peti atq; distringi, quoniam & plus materiæ cieretur, & odoratius esset uirus illud. Tantumq; abest ut essent implacabiles, ut unus eorum humeris gestari se pateretur. Ab Alexandria aduectos illos aiebant Cardinali. neq; enim in Hispania gignuntur, ut aliqui fortè putant. Ladanū & Zibeth maximè sunt affinia. Collectum Ladanum (quippe è Creta quàm recentissimum allatum habuimus) tam malè olet, quàm Zibeth, cum detergitur. Tempore & arte purificatum deponit uirus, & fit suaue, sic & Zibeth. ¶ Ex literis Io. Caij Angli ad me: Nuper fortuna mihi Zibettum animal ex Africa obtulit. Id curiosius ad uiuum atq; diligentius depictum ad te mitto, ut non sit ouum ouo similius. Id fele quouis maius est, & taxo paulò minus, facie acuta ut taxi aut martis, aure breui obtusa & orbiculari, intus pallida, foris nigra, nisi in marginibus, ubi pallefcit. Oculo cœruleo & cœlesti, crure & pede nigro, explanatoq; magis quàm feli: ungue item nigro, nec in pede abdito, nec ita adunco ut feli, dente magis quàm ungue timendum. Totum est maculosum. Etenim nasus illi niger est, ima pars maxillæ superioris pallefcit, media nigrescit: inde ad uerticem melino colore est. Inferior maxilla nigra est tota. Setæ in labro superiori albæ sunt in pallida cute, ut & paulò supra oculum duæ aliæ albæ, in cute nigra. Guttur nigrescit. Paulò infra supraq; aurem lineæ tres nigræ oriuntur, quarū prima, re-

ctà des

Et descendit ad guttur: secunda, obliquè defertur ad mediam colli longitudinè: tertia obliquè item ad armum ferè pertinet. Paulò infra id loci, contrario ducto, aliæ lineæ exorsæ, semicirculari penè modo ascendunt ad spinam per armū, idè per armiantum regionem. Nam cæterum corpus macularum lineas (seu ordines) abruptas aut continuas, per corporis longitudinem dispositas, aut productas habet. Etenim quæ per spinam tenditur una, longa est & cōtinua, ab armis incipiens: secunda una item, sed abrupta ut & tertia. Quarta & quæ deinceps sunt, maculæ discretæ sunt, sed ita ut in longitudinem porrigatur earum positio. Cauda illi ex dimidio priori maculata, ex posteriori nigra ex toto est. Pilus per faciē, tibiam, atq; pedē, mollis est & fessilis: per reliquū corpus, profundus, rigidus, & erectus. Maculæ penitus descendunt, non per summa tantum incūbunt. Lingua non scabra, sed læuis est. Sub cauda meatus est, ut cæteris animalibus, per quem alui excrementum egerit. Paulò inferius, ciuettæ receptaculum est. Pari post spacio pudendum masculinum est, in corpore absditum. Iratum, uocem edit irati canis r. literam geminantis. Aliter affectū, felis, cum adhuc sit iuuenis, sed submissam. Longum est zibettum à capite ad caudam, pedem unum, palmos tres, & digitum unum Romanum. Crassum, sub uentre maximè, quàm maximū est, pedem unum, palmos duos, & digitos tres Romanos. Mansuetum animal hoc nostrum est, & tractabile. Vendebatur libris octo nostratibus, hoc est coronatis Gallicis uiginti quatuor, aut florenis rhenensibus quadraginta octo. Hæc omnia Caius. ¶ Tua Zibethici Cati imago (inquit Io. Kentmannus ad me) non probè expressa est: ea quam mitto (*misit autē illi quā à Io. Caio accepi undiquaq; similem*) accuratè depicta est ad huius generis animal uiuū, quod illustrissimus Saxoniae dux elector Io. Fridericus septuaginta taleris (*taleri precium est circiter denarios argenteos octo cum dimidio*) emptum habuit, anno Domini 1545. Animal est mundiciæ studiosum. locus in quo degit, euerri debet quotidie, & uasa elui. longum erat ulnam communem, dentibus instar Canis armatum. Succus odoratus quo turget, bis in septimana ei demebatur: secus enim affricabando se ad quæuis pxima, eum exprimebat. Cibi auidissimum & uorax est. consumebat enim quotidie oua elixa dura numero quindecim, singula decorticata singulis buccis: aut carnis libras (*16. unciarum nimirum*) duas, aut pipiones duos, aut duos gallinaceos pullos. Omnem eius cibum in aquam imponebat minister. Postea cum is princeps amico cuidam hanc felem donasset, negligentius tractata breui interiit. Quanquā autem sumptuosa sit eius nutritio, pretio succi qui ex eo colligitur, sumptus pensatur non sine lucro. Hæc ille. ¶ Zibethi feles, (inquit Io. Leo Africanus) naturæ syluaticæ sunt, atq; in Aethiopiæ syluis reperiuntur. Mercatores catulos saltem cōparant: quos lacte, furfure & carne nutriendos in caueis alunt. excrementum uerò bis uel ter singulis diebus excipiunt, quod quidem animalculi sudor est, nam uirgula crebris ictibus percussum frequenter per caueam agitur donec erumpat sudor: quem sub coxis, brachijs, collo & cauda excipiunt: quod quidem excrementum uulgò Zibethum dicitur.

LATINE Lynx uel Lupus ceruarius, uel Chaus, uel Raphius, & Thos secundum aliquos. Chaus animal (inquit Plinius) quod Galli Raphium uocant Lupi effigie, Pardorum maculis. ¶ Vnciæ nomen quanquam recentiores Leopardo seu Pantheræ minori tribuunt, à Lynce tamen corruptū uidetur, est autem & ingenio & corporis effigie simile animal, cauda breuior Lynxi, illi longior, &c.

ITAL. Lupo ceruero.

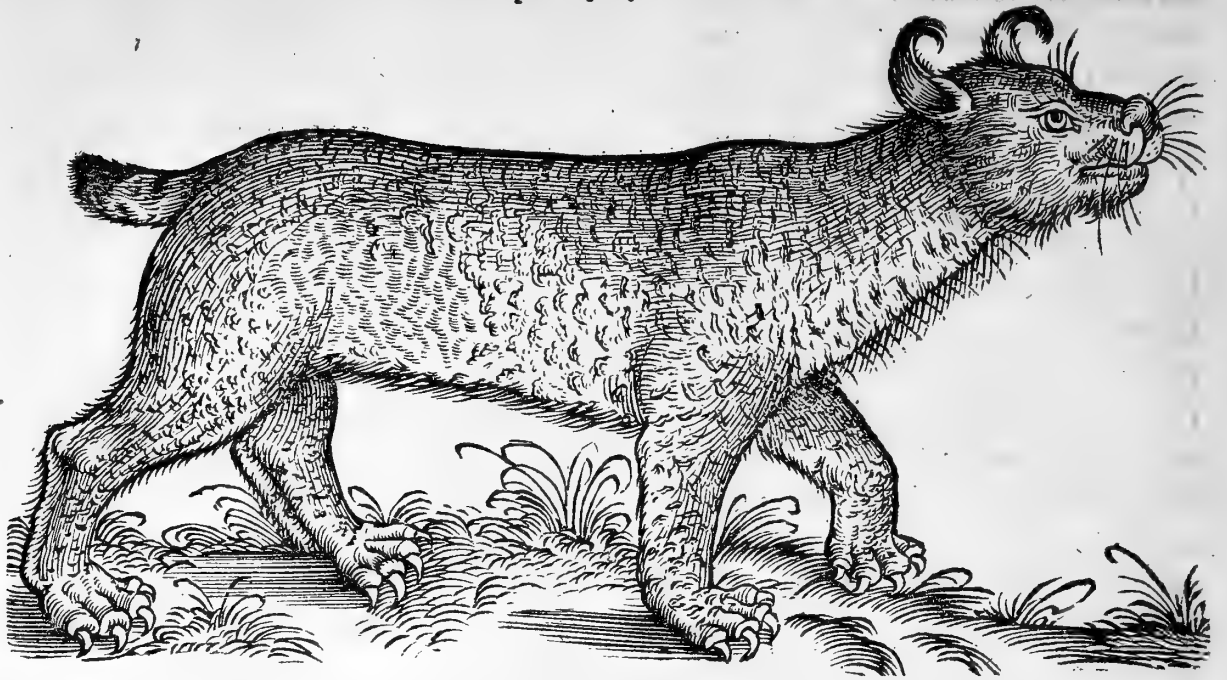
GALLICE Loup ceruier.

GERM. Luchs oder Lur.

ANGLICE Luzarne.

G

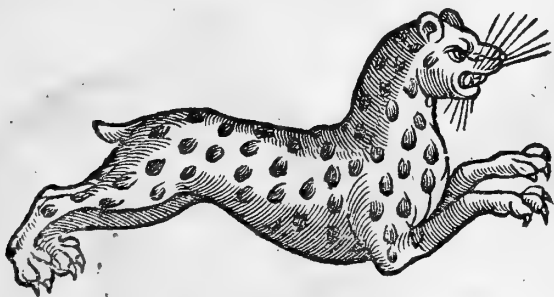
Icon hæc proba est, excepta facie, qua Felem referre debebat. meliorem quæres sub finem huius libri.

Est in arce Londinensi (inquit Io. Caius) animal carniuorum, agni bimestris magnitudine, corpore toto, capite, ore, pede & ungue felis. Sed sua barba atq; cauda, illa, utrinq; dependente, ex dimidio anteriori nigra, posteriori alba: hac, breui atq; crassa, ex dimidio superiori ruffa, inferiori nigra. Oculo flauescente, cilio obscure albicante. Aure, ut cati, erecta, pilo intus albo & tenui repleta, foris albo & nigro uestita, sed ita ut summa pars nigro, media, triangulari ferè modo, candido, & ima nigro uestiatur. Nec est ea contenta suo orbe finiri, nisi etiam & anterior eius pars seu extrema margo & posterior etiam, eo modo recuruetur in auersum, quo modo margines galeri sacerdotis Græcæ apud Venetos ecclesiæ ad superiora replicantur. Summis auribus insident pili aliquot nigri, ueluti cristæ. Color animali est in extima parte, ruffus, in intima albus, sed respersus hîc fuscis & ferè per quincuncem dispositis, illic sui coloris obscurioribus maculis, singulari pilo candido & item frequenti per uniuersum corpus præter cætera conspicuus, ut est in quibusdam cuniculorum nigris pelibus. Ex utraq; nasi parte, maculæ quatuor sunt, ordine recto positæ. In utroq; labro, ut nunc dicemus. In superiori labro, quinç; sunt macularû ordines æquidistantes. In primo ordine & summo, quatuor: in secundo, quinç;: in tertio, octo: in quarto, quinç;: in quinto, quatuor sunt, & hæ etiam in suo quacq; ordine æquidistantes. In imo labro, septem sunt tantû insigniores, duobus ordinibus collocatæ. In primo, quatuor, ad ipsam labri oram: in secundo post eas, tres aliæ: post has, aliæ minores, sed non ita certa lege dispositæ ut superiores. In superiori labro, utrinq; extant pili quidam rigidiores atq; albi, ut in catis & leonibus. Nasus illi ruffescit pallidè, distinctus à cætera facie undequaç; linea nigra. Extremum nasum per longitudinem alia linea (ut in Vnciâ) diuidit, sed per summa tantum leuiter ducta, non per ima altius impressa. Pes illi callosus est, & unguis, ut Feli & Vnciæ, in pede abditus, nec nisi appetendo prætendit, ut illæ. Scandit mirum in modum, ita, ut, ea in re quid possit, ipsa natura uel in cauea docet. Mobile animal est, & loco stare nescit, adeò ut nisi fortè fortuna Pici martij uox ex corbe cuiusdam rustici, (qui tum Leones uidendi caussa uenerat) quietum reddidisset & attentû, nulla fuisset spes exquisitoris delineamenti. Eo præsentem, quietissimum erat: illo discedente, nusquam consistebat. Quamobrem contactus eram missio post rusticum famulo, uocalem illum emere, quo præsentem, mirandum tantisper constitit, dum confecto negotio atq; absoluto operè discedendû fuit. *Luzarne* nostri uocant, Leunciâmne an Lyncem ex uocum symphonia dicturi, ambiguum est. Pellis in usu est magnatum, & precijs uenditur amplioribus. Nō ex candescit.

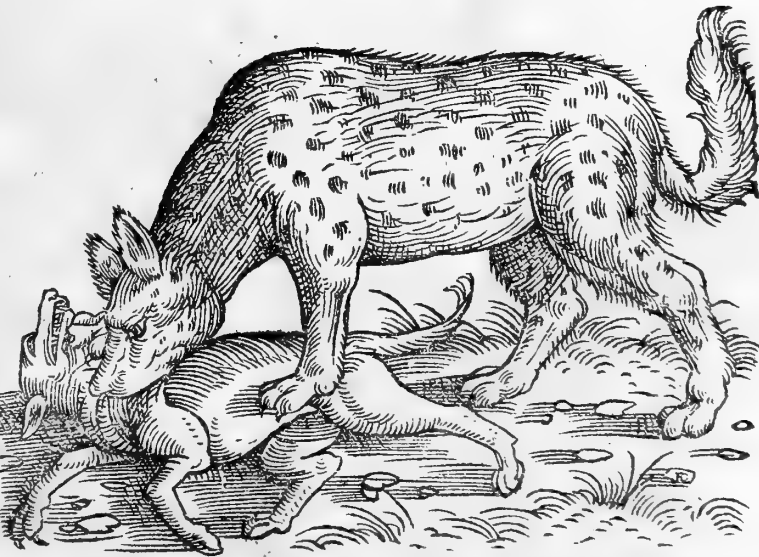
candescit nisi in iniuriosos. Vocem reddit qualem felis, cum succenset socio cibum prærepturo. Custodi blandum est & mite, nec in quenquã sæuum. Hactenus Caius. ¶ Inusitatae formæ animal anno Domini M. D. XLVIII. mense Maio è sylua Aureliana in agrum Bituricensium impetum fecit, tanta feritate, ut nemo agricoliarum aut uiatorum tutus ullis armis esset. Mediæ inter Lupum & Ceruũ naturæ fuit, (*dicere forsã uoluit Lupum ceruariũ fuisse,*) antea illis in locis ignotum. Hæc ex Chronicis cuiusdam, qui addidit Paralipomena historiæ Carionis. Ego, si benememini, non in Gallia natum animal ita grassatum esse accepi, sed Leopardum, qui ex aula Regis, ubi alebatur, euaserat, & hoc alicubi in Historia quadrupedum à me literis mandatũ puto, locus iam non occurrit, id cũ legisset lo. Caius, sic ad me scripsit: Quod scribis de Leopardo regis Galliæ, potest etiam scribi de quodam quem habuit Angliæ rex Henricus octauus, uti mihi retulit nobilis quidam septuagenarius eius olim familiæ. Sic ille: & certè uerisimilius est, Pantheræ quàm Lynxis tantum robur & tantam sæuitiam fuisse. ¶ Cæsar Scaliger libri de subtilitate ad Cardanum, Exercitationis 210. prima parte, sentire uidetur feram quæ Luberna uulgò dicatur, sceminam esse; Lynx uerò marem, Lupũ ceruariũ scilicet. Huic, n. (inquit) breues, orbiculares, distinctæ maculæ: illi productæ, & admodum continuæ pleræq;. Lupi autem dici uidentur ab auuiditate, uicina enim omnia populantur, quocirca in Scandinauia ubi Lynxum frequentia, aliarum ferarũ insignis raritas, ad uictum maxima ex parte agrestiu felium prædam faciunt. Ceruorum esse hostes acerrimos (unde ceruarij nimirum cognominantur) ex Oppiano disces: qui luculentissimis uersibus eiusmodi pingit uenationem, qualem pugnam Delphinis & Amiarũ: ac Thoas uocat, Sic ille. Sed cum Lynxes etiam alibi ab Oppiano nominentur, quorum genera duo facit, Thosne an Lynx sit Luchsa nostra, considerandum est.

ALIA Lynxis effigies (ex tabula regionum Septentrionalium Olai Magni) Felem syluestrem persequentis. **GERMANICE Der klein Luchs/ wirt in Gottland gefunden/ jaget die wilden Katzen.**

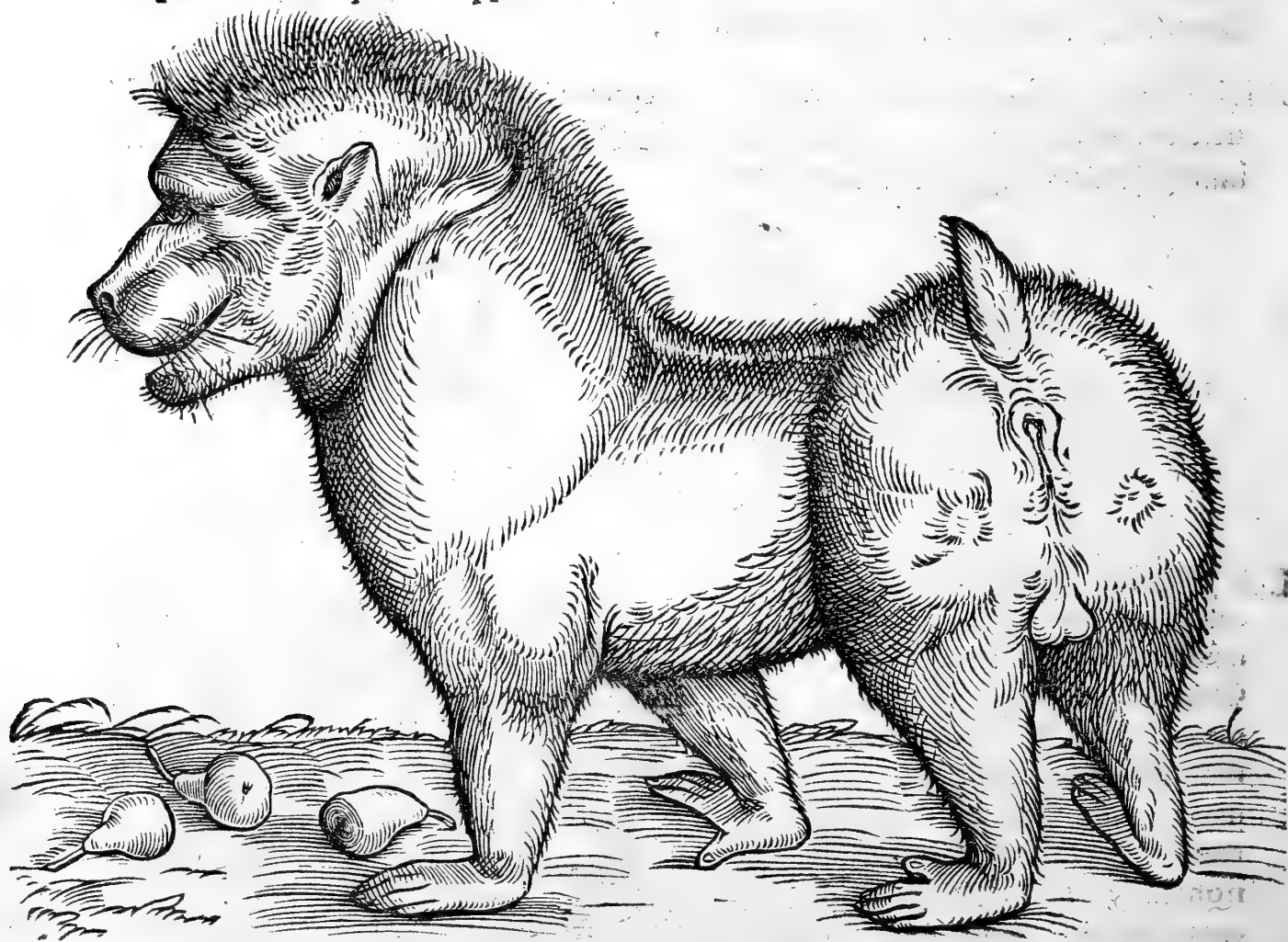

Hanc imaginem Hyænæ in ueteri Græco codice manuscriptorum poematum Oppiani reperi. mihi quidem non placet.

LATINE Hyæna uel Belbus: cuius hæc imago est, qualem in uetusto codice Græco poematũ Oppiani manuscripto reperiimus. Vomitionẽ hominis imitari traditur ad sollicitandos canes, quos inuadat, ut ex Aristotele Plinius repetit. Hyænæ aut nomen factum est, ab eo quòd eius dorsum seta duriore & longiore tanquam suilla rigeat: corpus reliquum, quod cærulei coloris (ut Oppianus tradit) teniæ distinguunt, non item. Phryges & Bithyni Hyænã Ganon uocitant, Hesychius:

sed Glanon uidetur legendum ex Aristotele : quanquã Augustinus Niphus etiam Hyænam Ephesij Gannum (n. duplici) uocari, ex Philopono annotauit. Et nimirum etiam Glanis piscis grassator ac uoracissimus (Siluro opinor cognatus) ab hac quadrupede suum nomen accepit. Arabicè Zabo uel Dabu nominatur. Syriacè Dabha uel Dahab. In sacris literis bis legimus Zeebe ereb, & semel Araboth : interpretes uariant, nam Lupos Arabiæ, aut solitudinum, aut uespertinos interpretantur. ego Hyænas esse crediderim: quæ uesperis & noctu grassantur, Lupis alioqui similes in multis: sed magis quàm illi astuti, malefici, uoraces atq; crudeles. ¶ Dabuh (inquit lo. Leo Africanus) Arabica appellatione, Africanis Iesef dicitur. Animal id & magnitudine & forma Lupum refert, pedes & crura homini simile, Reliquo bestiarum generi non est noxiũ, sed humana corpora sepulchris euellit ac deuorat, abiectum alioqui ac simplex animal. Venatores antrum in quo degit edocti, tympanũ cantantes pulsant: cuius harmonia demulsum, nõ animaduersis technis, solido fune crura constrictum extrahitur ac interficitur. Sicille. quibus perlectis statim animaduerti animal quod uulgò Papionem uel Babuin aliqui nominãt, omnino Hyænam esse. Olim Arctopithecum esse suspicabar, (propter informem & ursinam ferè corporis crassitiem, & ceu manuũ pedumq; cum eisdem in Simia aut homine partibus similitudinem, quodq; arbores similiter ascendit, & iisdem uescitur cibus:) quæ omnia tamen non solum cum Simia, sed etiam Vrso ferè, ut & pili colorem, communia habet, tanquam Arctocyon quidam, hoc est ex Cane & Vrso compositum animal. Bellunensis Cani simile esse dicit, medium inter Lupum & Canem, noctu latrare: in Syria abundare inter Damascum & Berytum. Eius figuram hinc adijcio, qualem reperi in charta quadam typis excusa.

In eadem charta descriptio Germanica continebatur huiusmodi : Hoc animal Papio (Pauyon Germanicè scribitur) à frequente populo spectatum Augustæ Vindellicorũ, anno Salutis 1551. in magnis Indiæ solitudinibus, & rarò quidẽ, reperitur. Uescitur malis, pyris, & alijs arborum fructibus : apud nos etiam pane, in potu uinum amat.

amat. Esuriens conscendit arbores, easque concutit, ut fructus decidant. Quod si Elephantum sub arbore uiderit, nihil curat: alia uero animalia cum ferre non possit, omnibus modis repellere conatur. Natura alacre est, & praecipue cum mulieres uiderit (ad libidinem pronum) alacritatem suam ostendit. Digitos in pedibus quatuor humanae manus digitis similes habet. Foemina in hoc genere semper geminos parere solet, marem simul & foeminam. Haec ad uerbum ex charta illa reddidimus. Papionem quem pingis (inquit Petrus Coudenbergius, pharmacopola Antuerpiensis eximius, in epistola ad me) uidi uiuum: nec inepte depictus est anum ostentans, nam ad nutum, haud secus atque caput reliqua animalia, eum uertebat, frequentius populo ostentans.

¶ Sub genere uno communi, sed quod nomine uacat, sunt Lupus, Canis, Tigris, Vulpes, & Hyæna, Scaliger. ¶ Ego aliquando Simiarum generis cum propter causas praedictas hoc animal esse conieci: tum quia Babuini nomen, ad Papionis nomen alludit, Sunt autem Babuini (ut Io. Leo Africanus scribit) Simiae non caudatae, uerum Papiro (ut apparet) caudam breuem gerit, qui si non Arctopithecus, Lycopithecus tamen nomen ex Lupo & Simia compositum, corporis simul & morum ratione meretur. Quod si Hyæna haec est, ut omnino persuasus sum, (nam & Arabes medici, ut Auicenna de animali Dabha nomine, eadem scribunt, quae de Hyæna Graeci,) non erit Lupus aureus Oppiani (is enim Hyænae seorsim meminit) ut Bellonius coniecit in Singularibus suis libro 2. cap. 108. Paruus quidam Lupus (inquit) in Cilicia & tota fere Asia reperitur, qui rapit & aufert quaecumque inuenerit noctu circa dormientes, (ad quos proximè accedit) ut pileos, ocreas, frenos, calceos, & huiusmodi. Forma ei inter Lupum & Canem est. Multi eius ueteres tum Graeci tum Arabes (Arabicum nomen non exprimit) meminerunt, Graeci hodie uulgo appellant Squilachi (*σκύλακι* *nimirum multitudinis numero pro σκύλακι:*) & hic esse uidetur quem Graeci authores Lupum chryseon, id est, aureum, cognominant. Non multo minor est Lupo. Noctu inclusus, Canis instar latrat. Nunquam solus reperitur. est enim gregarius, adeo ut aliquando ducenti in unum gregem coeant, & nihil per Ciliciam hoc animali frequentius sit. Vociferantur autem in grege alius post alium, ac si Canis uocem hau hau repereret. Color eis egregie flauus est: quamobrem pellis eorum uestibus fulciendis destinata non paruo illic in precio est. Haec ille. Atqui solus Oppianus Lupi aurei meminit: qui in altis montibus degat, Lupo praestantior fera ac robustissima, praesertim ore & dentibus, ita ut aes & saxa aliquando perforet. at Papiro inferior uiliorque est Lupo. quamobrem Papionem, Hyænam esse concludimus, multis hactenus seculis re, nomine & figura doctissimis etiam uiris ignotam. ¶ Quod ad nomen Dabha, Syriacum illud uel Chaldaicum esse apparet. Deeba Chaldaeis Lupus est, Hebraeis Zeeb uel Seb. solent autem Chaldaei, in d. mutare. Alsebha (inquit Andreas Bellunensis) nomen est commune ad omnes quadrupedes, quae hominem dentibus & unguibus inuadunt, mordent, lacerant, & aliquando interimunt, sicut Leo, Lupus, Tigris, & similes, inde mores alsebhae dicuntur, ferini scilicet, immanes, crudeles, beluini: quales huius generis animalium sunt. Sic ille. Vt Dabha Hyæna Syris & Assyrijs, sic Dob Vrsus significat. est autem, ut praediximus, aliqua inter has feras similitudo. Lupi quidem aurei, de quo diximus cognomen, ab Hebraeis seu Syris ductum uidetur, qui aurum nominant sahab, uel sehab, & dahab uel dehab: Lupum uero seeb, deeb, deeba. Circa Hyænae tamen colorem non omnibus conuenit. Aristoteles Lupi fere colorem ei tribuit, quanquam non omnes Luporum species eodem colore sunt: Andreas Bellunensis Vrsi: Bellonius aureum: Oppianus frequentes utrinque coerulei coloris tæneas. ¶ Coit Hyæna cum alijs etiam specie diuersis animalibus. nam ex Leæna Aethiopica Crocutam parit, ut Plinius scribit. Hesy chius Thoes ex Hyæna & Lupo generari sine authore tradit. Thos (inquit Eustathius in librum XI, Iliados) animal est Leonibus inimicum, & Lupo simile, secundum uetere, unde & uulgo forte Lycopanther uocatur. Et rursus in lib. XIII. Veteres (inquit) Thoem tra-

dunt Hyænæ similem esse, & cum saltu ingredi, idq̄ statim ut natum est: (ὅτι ἢ Βα-
 ρίσις μετὰ ἄλματ' ὁ τεχθεὶς ἅμα βαδίζει.) quamobrem erramus qui uulgo Lycopantheres
 feras degeneres (ἀγενεῖς) & fructibus uescentes, putamus esse Thões, qui uel aduersus
 Leonem audacia præditi sunt. Hæc Eustathius. Homerus quidem libro XI. Thoës
 Ceruum (sagitta percussum, cum iam sanguine exhaustus fugere amplius nequit) la-
 niantes, superuentu Leonis diffugere canit. Hyænæ, Crocutam (fœminino gene-
 re, uel Crocottam masculino,) Leucrocutam & Mantichoram seu Mantioram uete-
 res in suis descriptionibus confundere uidentur. Porphyrius Hyænæm dicit ab Indis
 appellari Crocutam. Videtur autem ut Pantherarum genus est duplex, ita & Hyæ-
 narum genus unum in Syria esse, minus & innocentius: alterum uerò maius & per-
 niciosius apud Indos ac Aethiopes, quod illorum lingua Crocuta nominetur, & ab
 imperitis cum Leucrocuta, cui acies dentium perpetua est, confundatur, eò quòd si-
 militer homini insidietur, &c. hanc Indicam Aethiopicamue Hyænæm cognomina-
 re licebit. Qui in Aethiopia uocatur Crocottas (inquit Agatharchides) tanquam ex
 Lupo & Cane compositum animal, hoc nomen accepit, utroq̄ tamen sæuius est, &
 multò grauius (βαρύτερον) facie ac summis pedibus. robore admirandus, dentium ui-
 præcipua, & uentris (omnia concoquentis.) facile enim omnium ossium genus fran-
 git, cõminuit, deuorat, & incredibili concoctione consumit. Eundem aiunt sermonẽ
 humanum imitari, quod nobis quidem non persuadent: & nominatim uocatos no-
 cte, accedentes ad se tanquã hominẽ, deuorare. ¶ Hyænæ ex Lupo concipit & parit
 Onolycum (lego Monolycum) dictũ, qui non in grege, sed solitarius degit, inq̄ ho-
 mines & pecora grassatur, ut scribit Græcus recentior, qui etiam pilum acutũ ac densũ
 sum (πίλον ὀξεῖον καὶ πυκνὸν) ei tribuit: & sine uertebis collum, uno rectoq̄ osse rigens,
 sicuti Plinius quoq̄ & Solinus, quod de Lupo etiam Aelianus scribit, & aliqui de
 Leone, ego omnium animalũ, quæ collum propriè dictum habent, uertebis id con-
 stare puto. Scaliger Leonis collum uertebis constare affirmat, contra quàm prodi-
 tum sit ab antiquis. ¶ Hyænæ forsan cognatum est animal quod aliqui Gulonem
 uocant, de quo proximè dicemus.

ITALI, GALLI, & GERMANI Papionem appellant, uel Babionem potius,
 nescio qua de causa: Babion, Babuin, **Babian**: quãquam aliqui Babion Gallicè, Ger-
 manicè & Illyricè dictum animal, Cynocephalum interpretantur. **Dis thier hat**
ein frõmbden namen Babian/mag ein Nachtwolff/Hundswolff/ Bärwolff/ o-
der Affewolff genennet werden: oder ein art des Vilfrassen/ von welchem hers-
nach volget.

GVLO dictus ab Olao magno, ex cuius Tabula Septentrionalium ad Europam re-
 gionum iconem hanc qualemcunq̄ mutuati sumus. Idem in regionum istarum his-
 toria, qua parte de animalibus earum scribit: Inter omnia (inquit) animalia quæ im-
 mani uoracitate creduntur insatiabilia, Gulo in partibus Suetiæ Septentrionalis præ-
 cipuè memorabilis est, ubi patrio sermone Ierff dicitur, & lingua Germanica **Viele**
frass, Sclauonicè **Roffomaka** à multa comestione: Latine uerò non nisi fictitio, **Gulo**
 uidelicet à gulositate appellatur. Magnitudo eius, quæ magni Canis: aures & fa-
 cies Cati: pedes & ungues asperrimi. corpus uillosum, prolixis pilis subfuscis. cauda
 Vulpis, (*Corpus et cauda Vulpis, inquit Matthias à Michou, qui in Lithuania et*
Moscouia hoc animal inueniri tradit,) sed breuior & pilis densior: unde optima confi-
 ciuntur hyemalia capitum tegumenta. Hoc animal reperto cadauere tantum uorat,
 ut uiolento cibo corpus instar tympani extendatur, inuentaq̄ angustia inter arbo-
 res se stringit, ut uiolentiùs egerat: sicq̄ extenuatum reuertitur ad cadauer, & ad sum-
 mum usq̄ repletur, iterumq̄ se stringit angustia priore, repetitq̄ cadauer, donec eo
 consumpto aliud sollicita uenatione inquirat, Caro eius omnino inutilis est ad hu-
 manam

manā escam: sed pellis percōmoda atq̃ preciosa. Cādet enim fulcata nigredine instar pāni Damasceni, diuersis ornata figuris: eadēq̃ eo pulchrior aspectu redditur, quò magis artificum diligentia & industria, colorum conformitate, in quocunq̃ uestium genere fuerit coniuncta. Soli principes & magnates eo indumento tunicarum more confecto hyemis tempore utūtur: quia calorem concipit citiūs, & diutius seruat cōceptum: idq̃ non solum in Suetia & Gothia: sed & in Germania, ubi raritas harum pellicum maiorem sortitur æstimationem. Et huius causa sagittis à uenatoribus hoc animal petitur. Hæc ille. Rosomachæ nomen Sclauonicum est, inquit Scaliger: nos ioco Vulturem quadrupedem consueuimus appellare, cadauera nanq̃ miro certoq̃ odore seſtiatur. ¶ An Hyæna quædam Scythica hoc animal sit, uel potius sui generis, quærendum. ¶ Pileo ex huius feræ pelle confecto uel Polonorum reges

aliquando utuntur. Pili in ea (ut Schnebergerus meus ad me scripsit) sunt longi, sed nō admodū densè dispositi, nigri, splendētes, ut Zobellæ uideri possint: minoris tamen quàm Zobella uenditur. Alitur hoc animal apud Lithuanos (ut audio) in principum aulis propter admirandam uoracitatem: tantumq̃ robore pedum ualet, ut arborem in duas partes diuidat, & alio per medium districta se exoneret, ita ut tu uerè scribis, iam scripsi ad CL. V. Ioachimum Zimnermanum, qui Vilnæ (quæ urbs Lithuaniae caput est) medicum agit illustrissimi principis, utq̃ curet mihi depingi hanc feram, & certam eius historiam perscribat tuo nomine rogauit. Hæc ille.

GERMAN. Ein Wilstraf/wirt gefunden im künigreych Schweden: auch in der Littaw/vnd bey den Moscouiten oder Rüssen. Frisset sich so voll an andern abgestandnen thieren/dzer vor völle vnd verstopfung ein enge zwüschend zweyen böumen sucht den bauch zu streiffen/vnd das gefür aufzetrucken.

LATINE Lupus.

ITALICE Lupo.

GALLICE Loup.

GERMAN. Wolff.

LUPORVM genera quinque

Oppianus describit: quorum primus ab eo uocatur *ῥοφευτης*, id est, sagittarius, (à celeritate fortassis: qua tamē non hunc, sed secundum inter Lupos præstare ait,) percipit audax, toto corpore rufoso seu fuluo, membris rotundis, capite præcæteris

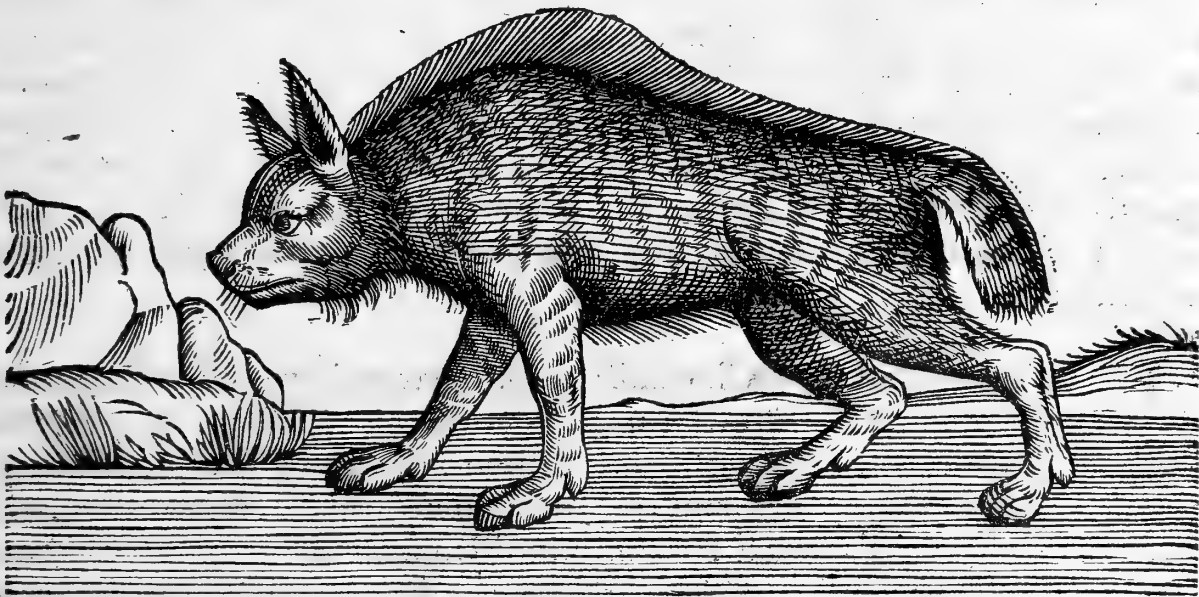
ris Lupis grandiori, ut cruribus etiā maioribus & uelocibus. Venter eius canis asperus maculis albicat. Ululat horrendum, & sublimi impetu fertur. Caput assidue concutit, igneis oculis. II. Circus (nimirum à simili ingenio Circi auis in Accipitrum genere) uel Harpax, id est, Raptor, corpore maior & longior, omnium uelocissimus, ar

genteo per latera & caudam colore. Hic montes habitat: & magno cum impetu summo mane uenatum exit, perpetuò famelicus: Cum montes niuibus replentur, interdum ad urbes per famem impudentissimus accedit, furtim omnino & placide, donec in propinquo alicubi Capram corripit. III, Aureus cognomine, præcipua pulchritudine spectabilis, multis comatus pilis resplendet. is niuosos Tauri scopulos, Ciliciæ rupes, & Amani iuga incolit, non Lupus, sed Lupo præstantior, ardua fera. Robustissimus est: præcipuè autem ore & dentibus ualet, æs, ferrum & saxa aliquando perforans. Sirium orientem metuit, & mox in aliquem terræ hiatus aut obscuram speluncam se abdit, donec Solis æstus imminuatur. IIII, & V. communi nomine Acmones nuncupantur, (nescio quam ob causam: nisi acmonis, id est, incudis aliqua in corpore eorum similitudo reperiatur: aut ab Acmone forsan aue rapace Aquilarum generis:) utriq; paruo sunt collo, humeris latis, hirsutis femoribus & pedibus, rostro minore, oculis paruis. sed differunt, quòd alteri dorsum argenteū & uenter albus splendeant, ac soli pedes imi nigricēt. hanc aliqui Ictinū (id est Miluum) cānum (*ικτινον πολιοτριχα*) nominarunt. Alter colore niger, corpore minor, non tamen infirmus, Lepores in primis inuadit, & rectis undiq; pilis riget. Hæc Oppianus. Videtur aut primum Luporū genus esse, quod plerisq; regionibus, præsertim planis, communius est, secundum uerò, montanum siue alpinum, in Rhætia quidem nostra magni Lupi nigricantes reperiuntur, robustiores, & maioris præcij: audio tamen cum illis sæpe etiam alios minores & communes Lupos inueniri. Moscouia qua iungitur Lithuania, passim in Hercynia sylua, prægrandes ac atros Lupos, eosq; ferocissimos gignit, Pellium apud nos artifices Lupos è Suetia in primis commendant: quòd egregij, magni & cinereo siue cano colore sint. In Landserucca (quæ maxima Scandinauia sylua est) tria Luporum genera capi, Olaus Magnus prodidit in explanatione Tabulæ suæ. Idem in Septentrionalium regionum historia: Sunt (inquit) in montibus Doffrinis, qui Suetiæ ac Noruegiæ regna diuidunt, Lupi albicantis coloris, gregatim ut pecora, partim in uallibus, partim in montibus uagantes: quorum esca sunt animalia imbecilla, ut Mures, Talpæ, & huiusmodi. Syluestres uerò & communes Lupi, armentis & pecoribus incolarum mira importunitate insidiantur. contra quos uenatio publica instituitur, non uerò tam curam habent ut ueteres Lupi interimantur: quàm ut tollantur catuli ne adolescant. Quidam ex catulis sic interceptis etsi domestici fieri uideantur uinculis clausi, sæuitiæ tamen suæ non oblit, qui busuis alijs, etiam uolatilibus, insidiantur. Fœtus quidem ex ijs & Cane domestica procreatus, ualde inimicus efficitur omni reliquo Luporum generi, quod gregibus insidiatur. Est & genus Luporū Thoës dictum, cæteris longitudine procerius, sed breuitate crurum dissimile, uelox saltu, &c. Sed hæc ueteres de Thõe scripserunt: quæ ab Olo non simpliciter repeti oportebat. ¶ Genus unum anonymū est, quod continet Lupum, Canem, Tigrem, Vulpem, Hyænam, Scaliger Exercitatione 202. ubi contra Cardanum scribit Luporum & Canum species esse diuersas, nec inuicem transire: & Lupum nō sola feritate à Cane distare, sed tota specie. Reperiuntur enim (inquit) Canes feri, qui neutiquam Lupi sunt. In latibulis montis Falconi multis iam sæculis agitant Canes absq; ulla hominum societate: cui tantum abest ut sese accommodent, ut maxima ex parte carnibus uescantur humanis. Lupi tamen neq; habent faciem, neq; uocem, neq; uocis modum, neq; mores. Non enim eos exigit inde fames ad uastandos greges.

L V P V S Scythicus, si libet, appelletur fera illa, quæ in ultima Scandinavia post Noruegiam & Sueciam reperitur: quam Olaus magnus in Tabula regionum illarum depinxit: unde nos hanc effigiem qualemcunq; mutuati sumus. appellat autem Germanico nomine **Grimflaw** ab unguium acie, quod illis præcipue sæuiat: animal Lupi magnitudine, perpetuò iracundum. In ipsa quidem historia Regionum illarum, ne uno quidem uerbo huius feræ mentionem ab eo factam reperio: sed neq; ab alio quoquam.

L V P V S marinus (inquit Bellonius) non cognitus, quod sciam, ueteribus fuit, amphibium animal, piscibus magna ex parte famem exaturans: in Oceani Britannici litore aliquando conspectum, sic terrestrem Lupum referens, ut non immeritò Lupi nomē apud uulgum retinuerit. Cicurem diu uixisse aiunt, capite enormi, oculos permultis undecunq; pilis adumbratos gerens, nare ac dentibus caninis, robustisq; barbibus ore

obfesso: pelle uillis erectioribus hispida: nigris maculis undiq; (ut & totum corpus) distincta: cauda oblonga, crassa, uillosa ac spissa, cætera Lupum referens, quemadmodum in pictura proposita apparet. Sic ille. Aristoteles historiae animalium lib. 9. cap. 36. Lupi (λύκος, id est, Quadrupedis Lupi, non Labracis piscis) piscatoris meminit: qui cum piscatoribus societatem inerat, ac nisi prædæ particeps fiat, retia discerpat. Sed id animal Lutra fortè potius, quàm Lupus aliquis fuerit.

GERMAN. Ein Meerwolff/ gleych einem rechten Wolff/ sol vff dem land wonen/ aber fisch vff dem meer frässen / am Britanischen meer gegē Francfreych etwan gefunden vnd zam gezogen.

LATINE Aper simpliciter, uel Aper agrestis: Sus ferus uel syluaticus.

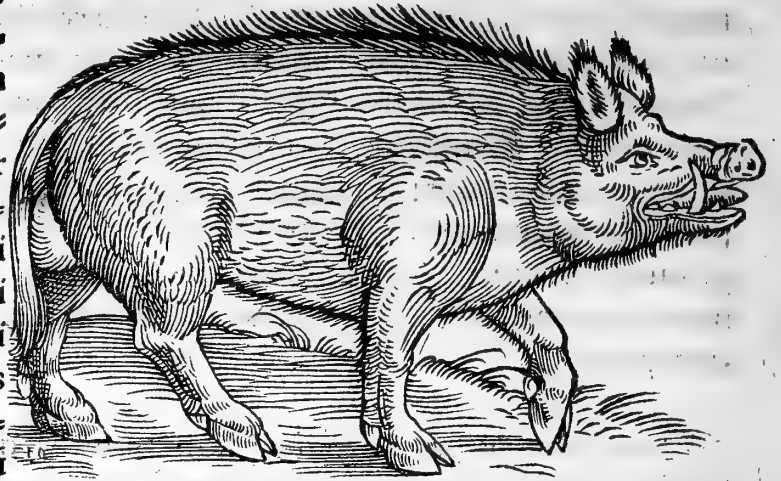
GRAECE uulgo Agrimochthera.

ITALICE Porco syluatico, uel Cinghiale, quasi Singularis.

GALLICE Sanglier uel Pore Sanglier.

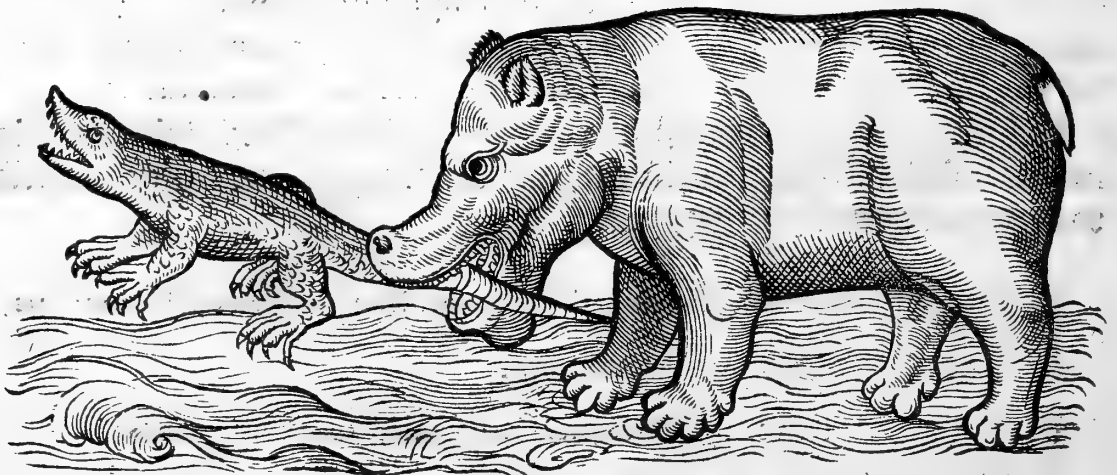
APRUM Græci Svagron uocant, & Cápron: sed hoc posterius nomen etiam mansueti Sui mari tribuunt. Sciendum est (inquit Cælius Rhodiginus) Chlunem (χλόννη) dici ab Græcis entomian, id est, exsectum eunuchumq; Aprum. Id quod Aeschyli do-

etrina comprobat, atq; Aeliani. Fiunt uerò eunuchi attritis arbori (ut Aristoteles prodit) aut saxo testiculis usq; ad affectionem pruritu. Alij chlunen Suem interpretantur χλοδύνη, id est, in herbis foenouue dormientē. alij magnitudine uisenda chlunem accipiunt. Aristophanes grammaticus: Sunt ex Suibus (inquit) qui dicuntur monij, quibus similis forsā fuerit, quem uocāt chlunem, saeuitia & uiribus. Moniū

sunt qui monolycum interpretentur: alij Suem ferum, qui cum alijs minimè aggregetur. Cyrillus in Oseam prophetam, Asinū eo nomine intelligit. Thomas Magister chlunen ac monion & chauliodonta, esse putat poëticas uoces. ¶ Hispani in quadā parte noui Orbis Apro inuenerunt nostris minores, caudis breuissimis, adeò ut abscissas fuisse arbitrarentur: pedibus etiam nostris dissimiles. posteriores enim pedes aiunt una ungula solida constare, anteriores bifurcos esse. Aristoteles sanè author est Sues solipedes gigni in Illyria, Pæonia, & Macedonia: quales etiam nostro tempore in Anglia repertos accepi, & Albertus in maritimis locis Flandriæ reperiri testatur. Agatharchides ait Sues in Aethiopia cornutos esse. ¶ Aprum habet Regulus Saluimontis ingenti magnitudine: qui cum hero & Canibus ad cornuum contentum exit in uenationē: certatq; cum cursoribus Leporarijs ad prædarū adeptiones: Scaliger.

HIPPOTAMVS, id est, Equus fluuiatilis, turpissima quadrupes, Nilo ferè peculiaris est, ambiguae uitæ: cui Aristoteles iubam & uocem equi attribuit. ¶ Capite Bouem aut Vitulum refert, inquit Bellonius: reliquo corpore ad Porci figuram magis accedit. Quamobrè Byzantini, apud quos mihi aliquādo uiuus Hippopotamus cōspectus est, uulgari lingua modò Porcum, modò Bouem marinum appellarūt: quæ res nonnullos, eosq; paulò eruditiores, cōmouit ut dicerent nostris temporibus uisum nunquam fuisse Hippopotamum. Cui sententiæ, nisi ego rerum potius quàm uocabulorum essem studiosus, facile subscriberem. Verùm in diuersum me pertrahit antiquorū numismatū atq; Hippopotamorum figura: quæ certè plurimum acce-

dit ad eam, quā ante uiuum animalis corpus Byzanti delinearē iussimus. Hæc ille. Imaginem quidem illam ad uiuum ab eo expressam nondum uidi. Volui autem hoc libro inter Quadrupedes uiuiparas Hippopotamum proponere, quòd non solum pariat educetq; in sicco, sed noctu etiam relictis agris fruges & foenum depascatur, ac proximas

proximas agrorū messes populetur: & ad ingrediendum magis quàm natandum à natura factus uideatur. PHOCAM uerò quanuis quadrupedem, oblæsam tamē & imperfectam: somniq̃ tantum causa, non etiam cibi in litora exeuntem, ad hunc librum non pertinere iudicauī. Sed de Hippopotamo quoq̃ in Libro qui aquatiliū icones cum nomenclaturis exhibet, plura dicemus.

TVRCAE & GRAECI hodie, utriq̃ uocabulis suæ linguæ, Porcum marinum uocant. etenim uetus Hippopotami nomen, prorsus ubiq̃ hodie oblitteratum est, & ne in Cairo quidem Aegypti cognitum ampliùs, Bellonius,

ITALI, præsertim qui Constantinopoli degunt, Bo marin, id est, Bouem marinum nominant, Bellonius.

GERMANICE Ein frömbd thier / wonet im Nilo dem fluß in Egypten: mag von seiner gestalt ein Wasserochs / oder ein Wassersau genennt werden: dann es mit dem kopff einem Ochsen oder Kalb gleych ist / mit dem übrigen leyb einem Schweyn: wirdt von den Türcken vnd Griechen diser zeyt ein Meerschweynge gennt / wiewoles nienan im meer gefunden wirt: von den Italiänern ein Meer-ochs. Ist den menschen auffsetzig / vnd stisset sy.

Hippopotami in precedente pagina icon, sumpta est ex Colosso, qui Nilum Aegyptium Roma in Vaticano refert.

QVADRVPE DVM VVIPARORVM FERORVM ORDO TERTIVS, DE FERIS NON CORNUTIS mediæ magnitudinis, minusq̃ noxijs.

GRAECE Castor, quod uocabulum Latini etiam receperunt, quanuis aliud proprium habeant, Fiber: quod fibras amnium, id est, ripas incolat.

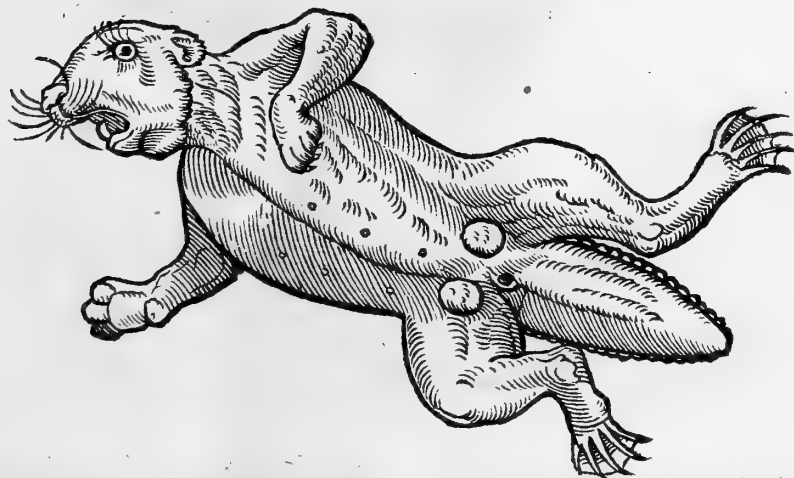
ITALICE Biuaro, uel Beuero.

GALLICE Bieure, Bifre.

GERMAN. Biber, Piber,

Castoris fœmina supina icon, à Rondeletio exhibita. Nostra Castoris icon proxima pagina sequetur.

GERMAN. Biber das wyble.

FIBRI in inguinibus (ut inquit Rondeletius) geminos tumores habent, utrinq̃ unicū, membrana sua cōclusum, opī aserini magnitudine. inter hos est mentula in maribus, in fœminis pudendum. Hi tumores, testes non sunt, sed folliculi membrana cōtecti, in quorum medio singuli sunt meatus, è quibus exudat liquor pinguis & cerofus:

quem ipse Castor saepe admoto ore lambit & exugit, postea hoc ueluti oleo quas potest corporis partes contingere, oblinat. Hos tumores, testes non esse, hinc maxime colligas, quod ab his nulla sit ad mentulam uia, neque ductus quo humor in mentulae meatus deriuetur & foras emittatur. Praeterea quod testes intus reperiuntur. Leporibus etiam similiter in utroque inguine tumor est. Eosdem tumores Moscho animali esse puto, à quibus odoratum illud pus emanat. Fœminæ, quam hic depinximus, unicus est meatus & ad excernenda excrementa, & ad pariendum. Hæc ille.

LATINE Lutra. Lutræ etiã Lytras dici possunt se Varro docuit: quia radices arborum in ripa succidere atq; dissoluere (quod Græcis est λύειν) dicuntur, potest tamen & à luendo uideri nominata, quòd in aquis selutet, sicut & Græcè Enhydriis, Hermolaus. Sed Varro Lutram cum Enydride confundit, teste Scaligero. Ab Aristotele Ενυδρις uocatur uocabulo oxytono, à quo gignendi casus ενυδριδῶν: Herodoto proparoxytonum est ενυδρις, ενυδριδῶν. Ενυδριδῶν, δ, Helychio est animal fluuiatile simile Castori. Scribit autè Herodotus libro 2. Enydrias in Nilo nasci, & sacras existimari. quo loco Enydrium nomine Ichneumones aliter dictas, peculiare Nilo quadrupes, intelligere mihi uidetur, nam Ichneumones quoq; sacros Aegyptijs esse legimus: & Marcellinus eisdem Hydros uocat, Isidorus Enydros, Alibi uerò cū scribit: In maximo apud Gelonos lacu capi Enydrias, & Castores, & alias feras τετραγωνόμοσώπους, (id est, forma oris quadrata, nimirū qualis Felium ferè est, aut Simiarum: ut fortè Satyria Aristotelis hæc sint, Castori Lutræq; cognata: nam Satyri etiam Simiarum generis existimantur:) quorum (omnium scilicet ex æquo) pelles circa sisyras pro fimbrijs assuuntur: testiculi uerò uteri remedijs apti sunt. In his uerò Enydriū nomine nō Ichneumones Nili, sed Lutræ ppriè dictas intelligo. Apud Gelonos quidem & Scythas omnes, Lutræ abundant: quòd in regionibus eorū flumina stagna q; per multa sint. & Lutræ testes non secus ferè quàm Castoris (quanuis impropriè testes dicuntur, ut in Castore indicatū est) ad uterum remedijs pollent. Aelianus & Aëtius Græci scriptores Lutram nuncupant Canem fluuiatilem, κύναι ποτάμιου: Seruius Castorem quoq; Canem Ponticum nominat. Bellonius Lutræ caput caninū, & dentes ferè Canis attribuit. ¶ Tanta est Lutræ sagacitas, ut ex aqua per riuulum effluente, per aliquot procul miliaria piscium odores excipiat è uiuarijs: quæ subiens uastet. Simul facilius haurit auram secūdo fluuio delatam: simul inanis superare cursum potest: quo satia sine labore atq; negotio unà cum ipso fluxu rursum delabatur, Scaliger. ¶ Lutræ (inquit Olaus Magnus) quadrato ore mordaces, ut Castores: quibus similes pelle, sed triplo longiores sunt, in Septentrionalibus aquis, præsertim Suetiæ superioris, &c. reperiuntur. pelles earum cum alijs mira multitudine ad Moscouitas & Tartaros pro tegumentis & uestibus exportantur, &c.

ITALICE Lodra, Lodria, Lontra,
GERMAN. Otter.

GALL. Loutre, Leurc.
H

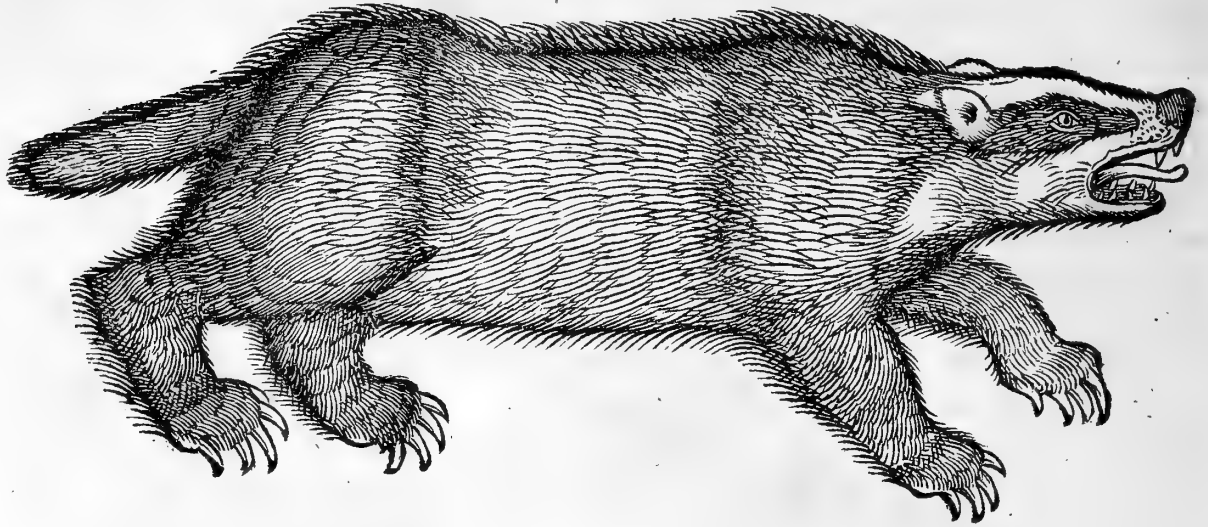
ITALICE Taffo. HISPANICE Tafúgo, Texón.

GALLICE Taffon, Taixon, Grifart, Blaireau, Bedouo.

GERMAN. Tachs/oder Dax.

ANGLICE Brocke/Bagert/(aliás Badger/)Banfon/Deer/Gray.

ILLYRICE Gezwecz.

MELIS, uel *Melis* potius, *foem. gen.* Varroni, Samonico, & Gratio, qui *lucifugæ* epitheton ei tribuit. Melo ab *Isidoro*, & ineptius etiam *Melotus*, à recentioribus dicitur: sicut & *Taxus*, *Taffus*, *Taxo*, *Daxus*, à Germanico eius nomine **Tachs**. *Melis* quidem dicta uidetur à mellis aueritate, cuius gratia aluearibus insidiatur, & fauos petit. Græcum eius nomen uetus non inuenio, neq; à nostri sæculi Græcis quomodo appelletur scio. *Galenus* (de alimentorum facult. lib. 3. cap. 1.) scribens apud *Lucanos* in Italia animal reperiri medium quodammodo inter *Vrsum* & *Suem* (*μετὰ τὴν πρὸς ἄρκτου καὶ σὺνός*) de *Mele* forsitan intellexerit. abundant. n. hoc animali, ut audio, non *Lucani* modò, uerùm etiã *Siculi*, & reliquæ regni *Neapolitani* partes: eoq; uescuntur, per autumnum præsertim, quòd tum maturis uuis & reliquis fructibus maximè pinguescat. quamobrem uno nomine *Σάρακτος* uel *Σάρακος* Græcè uocari poterit: nisi quis apud *Galenum* pro *σὺνός* legat *μύος*, ut *Arctomys* animal, hoc est, *Mus alpinus* intelligatur: sed animus magis inclinatur ad *Melem*: & *Murem alpinum* nō puto frequentem *Lucanis* esse. Habet autem cum *Vrso* cōmunia quedam *Melis*, ut crura humilia, corpus crassum, auriculis etiam & pedibus nō dissimilis: & quòd nōdē ferè uescitur, & in cauernis degit, somniculosus adeò ut magna hyemis parte dormiat: cum *Sue* uerò, pinguitudinis abundantiam. *Melum* genera duo faciunt: unū *Canis* instar digitatum, quod *caninū* uocant: alterum unguibus, ut *Sues*, bisulcas habet, quod idcirco *suillum* appellant. Quidam non unguibus tantum, sed ore etiam, siue naso & rostro, *suillum* *Sui*, *caninum* *Canis* similem faciunt: (ut in *Erinaceorū* quoq; genere.) *Caninum* (quem solum ego hætenus uidi) cadaueribus uesci, & nō cibis quibus *Canes*: *suillum* uerò radicibus, & nō quibus *Sues*, *Normannus* quidam mihi retulit: qui utrūq; genus aliquando se cepisse aiebat. ¶ Antiquis fuerat persuasum, promiscuum esse utrūq; in *Hyæna* sexum. eos castigat *Aristoteles*. Negat enim in masculo eam rimam, quæ sub excrementorū exitu est, peruiam introrsum esse. De *Melibus* hoc item dictum à nobis est, *Scaliger*, ego alium, in quo de *Melibus* hoc dixerit, locum iam non reperio.

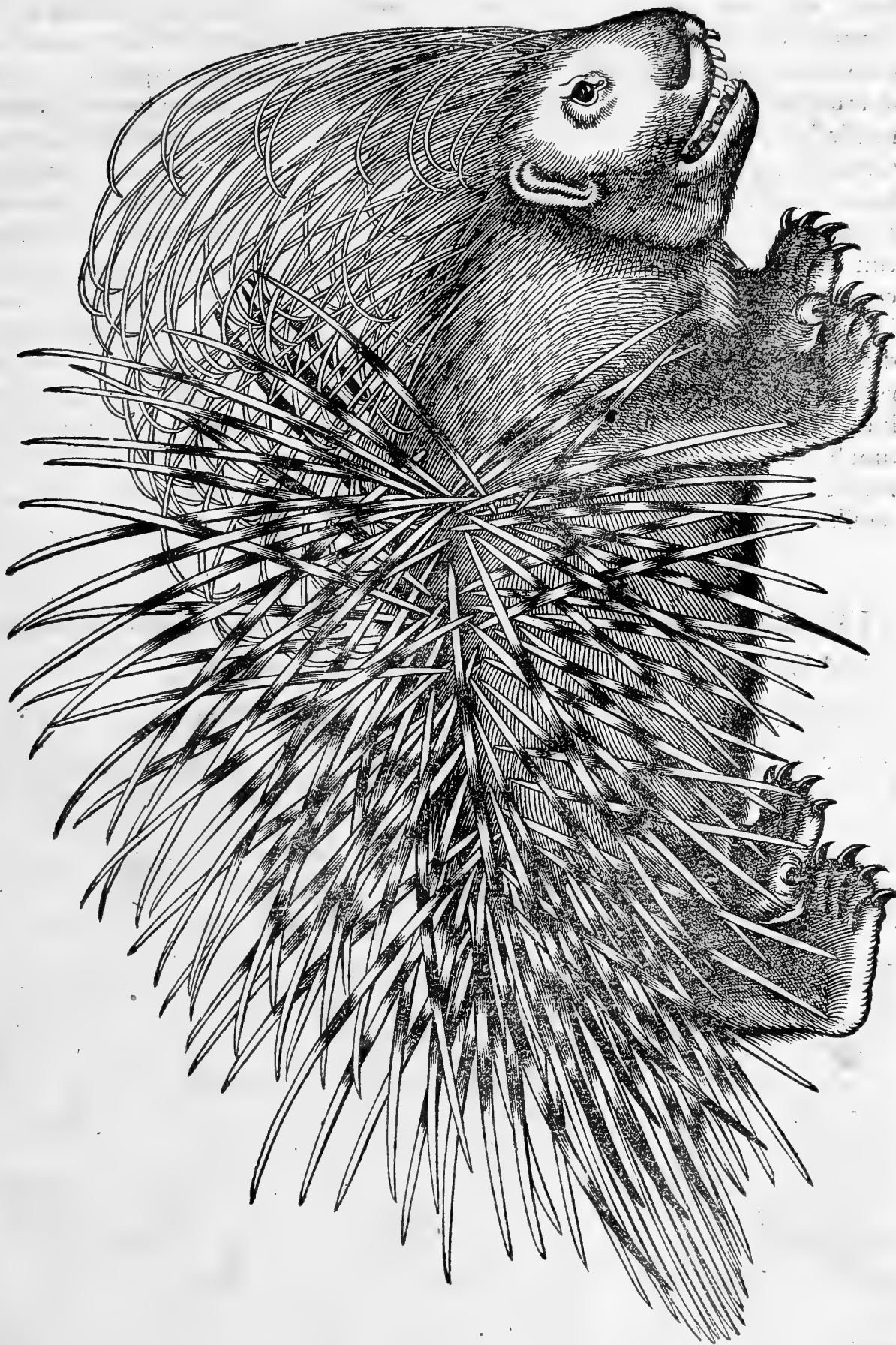
ITALICE Histrice, uel Porco spinoso. HISPAN. Puérco espin.

GALLICE Porc espic.

ANGLICE Porkepyre.

GERMANICE Meerschweyn/ Dornschweyn/ Stachelschweyn/
Porcopict/ Taran.

ILLYRICE Porcospino.

HYSTRIX subiiciatur Meli, quòd & naturam partim similem habeat, partim magnitudi-
dine non multum absit, Eas generat India, Aethiopia, Africa (præsertim circa Afros

pastorales, teste Herodoto:) & Tartaria. Hystrix quem ipse uidi, tres circiter pedes longus erat. Agyrta qui circunducebat, os eius leporino conferebat, aures humanis: pedes anteriores Melis, posteriores Vrsi pedibus. At Hieronymus Cardanus in opere de Subtilitate hac facie animal describit, quod non sit Hystrix, (quoniam spinas immobiles habeat, non emissarias ut Hystrix,) sed bigener fortè animal, quodc̄p ex Hystrice, alioq̄ uelut Vrsi, natū uideri possit: [Sed hoc diligentius considerandū est.] Hystricem (inquit idem) Africam mittere proditum est, sed nunc & Gallia habet, & Italia. ¶ Similiter ut Herinaceus spinis cōtegitur: sed multò maior est, rictuq̄ & pedibus differt. digitati enim Erinaceo sunt, illi bifidi, quanquam & Erinaceorum speciem bisulco esse pede tradunt: mihi ut uiderem nondum contigit: quod & Scaliger de se testatur. ¶ Hystrix ut in plerisq̄ uulgaribus Porcus spinosus hodie nuncupatur: sic & à Græcis recentioribus (ut Suida) Acanthochærus, idem ad uerbū sonante uocabulo uocatur: sed & uulgarem Echinum terrestrem eodem nomine uocitant, ut scribunt Etymologus & Varinus. quòd uerò Hystricē quoq̄ Echinum terrestre Suidas interpretatur, falsum est. Albertus cum Hericium alium marinum, aliū porcinū esse dixisset, subdit: Et similiter animal quod uocatur Succa (*nescio qua lingua*) cuius itidem duæ species sunt, quarum altera pedes Porci habet, altera Canis: est autē idem qui Porcus spinosus. Scribitur Græcè ὕστριξ, ὕστριχθ: uel ὕστριξ, ὕστριγγθ. Sic autem dictus uidetur à setis siue aculeis potius, quibus multò magis horret, quàm setis suis rigere Sues soleant. Plinius Hystrices foeminino genere protulit, Oppianus masculino. ¶ Animal foetidū esse audio, & in syluis cauernas fodere Melis instar. Quatuor hybernis mensibus (inquit Aristoteles) se condit ut Vrsa: & triginta diebus uterum fert, ut Vrsa: & reliqua facit perinde ut Vrsa. Hinc est fortè quòd ἄρκηλα à Crestensibus nominatur.

ITALICE Volpe.

HISPAN. Rapósa, à rapiendo nimirum.

GALLICE Regnard.

GERMAN. Fuchß.

ANGLICE Foxe.

ILLYRICE Liffka.

VULPES, apud Grāmaticos etiam Volpes scribitur: sic dicta, ut Aelius dicebat, quòd uolat pedibus. Vulpecula diminutiuum est. Apud Græcos ueteres Ἀλώπηξ dicitur, hodie Ἀλώπη. κινάδθ, τθ. sunt qui bestiam omnem appellari uelint, peculiariter uerò Vulpem: & Siculos priuatim Vulpem κινάδιον appellare. Usurpant hoc nomen Demosthenes, Sophocles, sed & Aristoteles. sunt qui non ipsam Vulpem, sed Martem à Martiale dictā, esse putent. ¶ Sunt in Septentrionalibus syluis (inquit Olaus Magnus) Vulpes nigræ, candidæ, rubæ, crucigeræ in dorso, aliæq̄ cœruleo colore aspersæ: omnes quidem ex æquo malignæ atq̄ astutæ. Nigræ pelles preciosiores cæteris æstimantur: quia Moschouitarū principes frequentius his utuntur. deinde crucigeræ, hoc est, quæ nigra cruce dorso tenus à natura signantur, propter maiorem ornatum & pellium magnitudinem: quam non nisi in maturiore ætate Vulpes confequitur. Hæ etiam pelles, uti nigræ, propter cōmercia Moscouitarum, Russorum & Tartarorum, magno in precio sunt. Candidæ minoris æstimantur, & quæ coloris cœrulei sunt, propter earum copiam, & quòd pilos faciliùs amittant. Nigræ aliquando adulterantur, atro colore fumo picearum tædarum inducto. Rubæ Vulpes omnium frequentissimæ ubiq̄ reperiuntur. ¶ Germani Vulpes quasdam uillo densiore & nigricante, à colore Brandfuchß nominant: nostri Kolerle, sunt autem minoris precij, & magnitudine etiam ut plurimum minores. ¶ Vulpium (ut scripsit Ge. Fabricius ad me) magnæ sunt in coloribus differentiæ. Vnū genus notissimū, quod in regionibus frigidis nobiliter coloratur, nam in ijs quæ ad meridiem & occasum pertinent plagis, colore est cinereo, & quasi lupino, & pilos fluxos habet, ut in Italia

Italia & Hispania. Hoc genus apud nos duobus nominibus, propter gutturis uarietatem, distinguitur: nam **Köler** appellantur, quibus guttur quasi carbonum puluere conspersum, in albo nigricat. Rursus **Berckfuchse**, qui candido sunt gutture: quod quò magis candet, eò est preciosius. Alterum genus est primo simile, sed nota insigni differens. nam ab ore per caput, tergum, caudam, recta nigri coloris linea ducitur: tū

per reliquum corpus & pedes anteriores, transuersa: ita ut utraq; crucis exprimat similitudinem, unde & nomen illis est **Kreuzfuchse**, quasi crucigeræ. Guttore hoc genus nigriore est, & ex alijs ad nos importatur regionibus. Tertium genus est quod colorem isatidis uel coeli sereni refert, **Blauwfuchse**, id est, coerulei coloris, sed diluti. **Vulpes** pili rutili capiuntur apud nos, **Brandfuchse**: candidi in Suetia & Noruegia, licet rariùs. ¶ **Vulpium** pelles nigerrimæ, nuper à mercatoribus in Galliam allatæ sunt, ad usum uestium non uulgarem, sed alia re admirabiles. Quippe rarissimis, & quasi ordine dispositis pilis candidis, singularibus uariæ. **Vulpes** accepimus amaris

amygdalis esitatis interire, nos Vulpeculam aloë cum carnibus deuorata, uidimus extinctam, Scaliger. Vulpes in Arabia (inquit idem) & Syriæ Palæstina, pilo fædo, audacia insigni, uespere mutuis ululatus quasi signo dato ad nocturnam conditæ prædam conuenire. Gregatim prædari. Omnia surripere, etiam calciamenta, atq; in sua lustra comportare. Ergo incolæ, incolarumq; monitu uiatores, auditis earum gannitibus, colligere uasa ex agris ac locis apertis. Nihil enim tutum esse. Hæc cum ex quodam Regulo accepissem: unus, qui in eodem fuerat comitatu, negabat esse Vulpes: sed Lupos esse haud magno corpore: neq; fædo pilo, sed colore luteo nitido. Hæc ille. Nos hæc animalia nec Vulpes, neq; Lupos, sed Hyænas esse supra ostendimus.

VULPES crucigera. Lege inter ea quæ proximè retrò de Vulpe scripsimus.

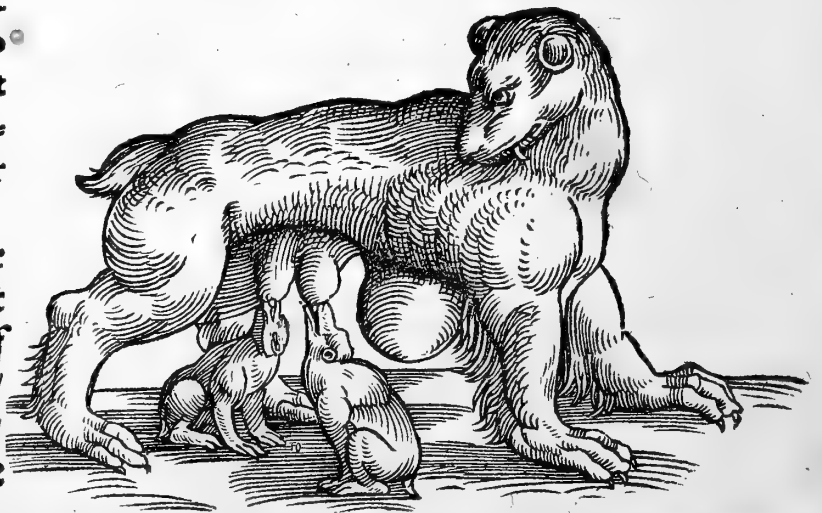
GERMAN. Kreuzfuchß. man bringt sy gwonlich vß Schweden/sind die köstlichisten nach den gar schwarzen frömbden Füchßen.

Simiulpa caudam Cercopithecæ habet, quod hæc icon non ostendit: ut inde cætera etiam non probè expressa aliquis suspicetur.

SIMI VULPA dici potest hoc animal peregrinum ficto nomine: Græcè *Γιθηκαλώπηξ*, aut *Αλωπηγοπίθηκος*: propter ambiguum inter hæc animalia corporis speciem.

GERM. Dis frömbd thier mag ein Fuchßaff genennt werde: dan es mit dem kopff gestaltet ist wie ein Fuchß/hindē auf aber wie ein Aff/mit einē langē schwanz wie ein Meerkatz: wiewol das

in der beygesetzten figur / die wir vß einer getruckten Mappen der wält / nachgemacht / nit angezeigt wirt. Arbores in Pariana regione ingentes sunt, (inquit Petrus Martyr, Oceanæ Decadis i. lib. 9.) inter quas repertum est animal monstruosum, uulpino rostro, Cercopithecæ cauda, uespertilionis auribus, manibus humanis, pedibus Simiam æmulans: quod natos sibi catulos circumfert, quocunq; proficiscatur, utero exteriori in modum magnæ crumenæ (dependente.) Id, licet mortuū, ipse uidi, conuolui, crumenamq; illam nouum uterum, nouum naturæ remedium, quò à uenatoribus aut aliàs à cæteris uiolentis ac rapacibus animalibus natos liberet, illos secum

secum asportando admiratus sum. Nunquā autem illos emittere dicitur, nisi aut recreandi aut lactandi gratia, donec sibi uictum per se quæritare didicerint. Cum catulis animal ipsum deprehenderant: sed in nauibus catuli intra paucos dies perierunt: mater per aliquot menses superfuit. sed & ipsa tandem tantam aëris & ciborū mutationē ferre nequiuit. Hæc ille. ¶ Cardanus in opere De subtilitate hoc animal Aethiopiam mittere scribit. Mittit & India occidentalis (inquit) Chiurcam è mustelino genere, quæ eodem modo filios secum fert. Et rursus in opere De rerum uarietate: Chiurcam (inquit) seu Chuciam noua Hispania mittit. ea minor Vulpe est, collo oblongo, pedibus breuibus, capite uulpino, colore cinereo, uelocissimè currebat, cum septem filios in crumena deferret. Videtur autem hoc animal medium esse inter Leporem ac Vulpem: sed alterius generis ab utroq; ob crumenam. Chiurca (inquit Scaliger) Viueræ facie ac magnitudine est, capite uulpino, sub terra habitat, foecundissima est. duodenos parit exiguos. Cauda ei tenuis, penè glabra. Ipsa pilo atro. Catulos in bursa sub aluo obtensa secum fert. In America uulgò uocatur Seruoy (inquit Io. Stadenius Hombergensis, qui Americam à se uisam describit: ipse u. duplici Germanicis literis *Serwoy* scribit) magnitudine Felis animal, & cauda eiusdem: pilis alijs ex albo fuscis, alijs ex nigro. Catulos parit quinos aut senos. Locū in uentre ad sex digitos ferè scissum gerit; et intra scissurā illā mamillas habet: eidemq; inclusos catulos circumfert. Sed forsan idem animal fuerit Alopecopithecus & Chiurca, etsi pro diuersis à Cardano & Scaligero memorètur: cum utrūq; capite sit uulpino, & in alui ceu bursa suos catulos gestet. hæc enim utriq; conueniunt: cætera quæ in alterutro describendo addunt, saltem nō aduersantur. Itaq; animal unum esse suspicabor, donec aliquis certiora docuerit. Hoc fortè interest, quòd Alopecopithecus lactandi gratia catulos è bursa sua emittit: & icon (si quid ei credendum) bursam illam anteriore uentris loco, mamillas posteriùs ostēdit. Chiurca uerò mamillas intra bursam (quanuis non bursam sed scissuram in uentre esse scribit Stadenius) habet. Coniunctio & Cynocephalis cognatum esse: quoniā Agatharchides author est Cynocephalum foeminam uterum per omnem uitam extra corpus gestare.

LATINE Simia.

ITALICE Simia, Bertuccia.

HISPANICE Ximio.

GALLICE Singe.

GERMAN. Aff.

FLANDRIS Simie/Schemitel.

ANGLIS Ape.

ILLYRICE Opicze.

SIMIA dicitur, ut grammatici annotant, quòd sima sit & naribus depressis: uel quasi mima & imitatrix. Simius masculino genere apud poëtas aliquot legitur, Simiolus apud Ciceronem. Græcis *ῥίμων*, & rariùs *ῥίβης*: recentioribus *μυμῶν* & *ἀρκιόζωον* uel *ἀρκοζωον*. Africa diuersis in partibus & India Simiarū genera uaria ferūt. Indi ad regē suum afferunt Simias albas & nigras. nam rufas ideo in urbem non adducūt, quòd Veneris libidine inflammentur in muliebrem sexum, Aelianus. Differunt inter se Simiæ cauda & barba, quòd aliæ habeant, aliæ careant. Deinde magnitudine, colore. Item faciei figura, qua uel hominē, uel Canem, uel Porcum repræsentant. Primæ simpliciter Simiæ dicuntur, alteræ Cynocephali, tertiæ Choeropithecici, id est, Simiæ porcarie, ut Gaza apud Aristotelē uertit: Qui uno tantum in loco hoc animal nominat, Chamæleontem scribens rostrum ei simillimū habere. Differunt autem inter se Simiæ, non solum ut nominibus distinctæ sunt, ut simpliciter dictæ Simiæ, Cercopithecici, Cepi, Callitriches, Cynocephali, Satyri, Sphinges: sed etiam quæ unius sunt generis & nomē cōmune habent, nō omnes sunt similes. nā ex simpliciter dictis Simijs, aliæ sua facie hominem, aliæ Canem magis referunt. Sunt & Cynocephalorum di-

uerſa genera, nec unum genus caudas
tarū. ¶ Simiarum (inquit Io. Leo Afri-
canus) uariæ ſunt ſpecies, quarum
quæ caudam gerunt, Monæ (*Hispa-
nico uel Africano uocabulo*) dicuntur:
aliæ uerò Babuini. Reperiuntur in
Mauritanix ſyluis Bugix & Cōſtan-
tinæ montibus. Humanam faciem nō
pedibus modò & manibus, ſed uultu
etiam referunt, admirando ingenio a-
ſtutiæq; à natura dotatæ. Herbis & gra-
no nutriuntur, & ſpicas paſturæ ma-
gno comitatu incedūt. Earum una ad
limites campi excubans, ſi percepto a-
gricola clamorem ediderit, reliquæ in
fugam maximis ſaltibus in proximas
arbores inſilientes aguntur. Fœminæ
catulos humeris geſtant, cum quibus
pariter ex arbore in aliam deſiliunt.
Quæ ex ijs edoctæ ſunt, res patrāt in-
credibiles: uerū iracūdx ſunt & cru-
deles, tametſi facilè placentur. ¶ Sine
cauda (inquit Scaliger) Simias plures
uidimus, quantus puer eſt annorum

octo. Marem quoq; ac fœminam cum prole. Filiolus ſi quid uideretur deſiderare: ma-
nu, pugnoq; fœminam à marito, tanquam malæ tractationis ream, etiam addita uul-
tus acerbitate, caſtigari, nempe ſupercilio, rictu, murmure, irati patris, atq; reprehens-
foris mariti animum præ ſe ferre. Multa leguntur in libris itinerarijs: ſic enim inſcri-
buntur. In India mediterranea ingentes corpore, audacia ciuiles, ultro citroq; non ſo-
lùm per agros, ſed etiam per oppida in mercatibus, ſine maleficio aut offenſione ci-
uium cōmeare. Tot earum ſunt ſpecies, forma, colore, cauda, iubis, magnitudine dif-
ferentes: ut non parum negocij faceſſat hixtoriæ ordinem meditantī. In Troglody-
tica iubatæ ſunt Leonum modo, maximi Veruecis proceritate. Simiam Mauri Bu-
giam uocant, nos Monam, (*Mona uocabulum Hispanicum aut Africanum uidetur
pro Cercopitheco.*) Et ruruſ: Simiarum genera quædam uiriditate conſpicua ſunt:
aliarum color luteus. Hæc omnia Scaliger.

GALLICE Magot, Tartarin.

GERMAN. Ein beſondere art groſſachter Affen: welcher männlichſ
gelid anzeſähen/als ob es von natur beſchnitten wäre.

CYNOCEPHALVS, ut uidetur, Græcè & Latinè dictus. Gaza Canicipitem transfert.
Genera eorum plura ſunt, Arriano teſte. Figura quam damus Simiæ cuiuſdam eſt
ad uiuum expreſſæ, quam Theodorus Beza ad nos miſit, qui uiuam ſibi talem Lute-
tiæ uiſam ait, Tartarinum uulgò dictam. Ego (inquit) ex Cynocephalorum genere
eſſe arbitror, quod uel ex pudendo natura circunciſo (nam Cynocephalum circun-
ciſum gigni author eſt Orus) animaduerti poteſt. Magnitudo eſt ut Canis lepora-
rii, Bipes plerunq; obambulat, & uocem penè articulatā habet. Videtur & hoc con-
uenire, quòd legimus Cynocephalos Simijs maiores eſſe, minùs erectos: roſtro lon-
giore, ferè canino. Caudas quidem alia etiam Simiarum genera habent. ¶ Simiæ
quoddam genus (inquit Bellonius) Galli Tartaretum uel Tartarinum, & in alijs lo-
cis Ma-

cis Magot nominant, uidetur autem eadē esse quæ ab alijs populis Maimon appellatur, & Aristoteli Simia porcaria. Sunt tamen qui Tartaretum Simiam ab illa quæ Magot uel Maimon dicitur, diuersam esse defendant.

¶ Cynocephalum unum barbatum uidimus (inquit Scaliger) foedum aspectu, nigrum, maleficū, moribus infamem. Magot genus illud maximū Galli uocant. In aula Regis unus fuit, qui diu bipes deambulabat, amictus sagulo militari, ensiculo accinctus. In sella iussus, continuit sese pernox, aut per diu publico spectaculo: ita ut non deessent, qui homuncionē putarent uerum.

¶ Quarendum an Cephus, de quo mox in Cercopitheco dicemus, cum Cynocephalis potius quàm Cercopithecis censeri debeat.

¶ Cynocephalus foemina uterum perpetuò extra corpus gerit, ut scripsimus supra in Simiuulpa: nescio an mas quoq; suum genitale, ita semper, ut hīc pingitur, exerat.

¶ Cynocephali uocis expertes strident acutum. Descendit autem eis barba sub mento (ὡς τῆν ἀπὸ τῆν ἄνω γῆλον) ut Draconibus hac in parte conferri possint. Edunt autem tum alias animantes, tum homines, prout contigit, Græcus quidā innominatus, Agatharchides eos ex Troglodytica uel Aethiopia mitti scribit: corpore hominē deformem, facie Canem referre, uocē edere mygmi instar, (μυγμὴ παραπλοῖαν. Grāmatici μυγμὴν interpretantur suspirium aut Muris sonum. Eustathius à uerbo μύξω deriuat, id autem μι. literam sonare interpretatur, uel clausis labijs per nares sonum quempiam edere:) ferum omnino animal & quod mansuefieri nequeat: uultum à supercilij & oculis præsertim austerum ostendens.

GRAECE & LAT. Cercopithecus, id est, Simia caudata.

ITALICE Gatto Maimone.

GALLICE Marmot.

GERMAN. Meerkatz.

ANGLICE Marmoset: &

species alia Munkai. Hispani uel Afri puto, Monas appellant Simias caudatas.

S I M I A E quidem caudatæ inueniuntur etiam aliæ: sed huic qd exhibemus generi priuatim hoc nomen cōtigit, siue per excellentiam, siue quòd aliæ minùs cōmunes sint.

¶ Aethiopia generat Cercopithecus nigris capitibus, pilo asinino, & dissimiles cæteris uoce, Plinius. Indiæ sylua supra Emodos montes abundat ingentibus Cercopithecis. Onesicritus scribit in India Cercopithecus esse, qui per præcipitia uaden-

tes, petras contra insequentes deuoluant, Strabo. Ex quibusdam Noui orbis regionibus Cercopithecus pulcherrimos aduehi aiunt. Cēbus (Κῆβος, Gaza Cebum interpretatur per æ,) Aristoteli Simia caudata est. nam Cercopithecici nomen in eius libris non reperitur, at Strabo, Aelianus, Plinius, Cephum (sic enim scribunt) à Cercopitheco distinguunt. Pompeij Magni ludi ostenderunt ex Aethiopia quos uocant Cephos: quorum pedes posteriores pedibus humanis & cruribus, priores manibus fuere similes, hoc animal postea Roma non uidit, teste Plinio. Cēpus (Κῆβος) faciem habet Satyro similē, cætera inter Canem atq̃ Ursū. in Aethiopia nascitur, Strabo: qui & alibi tradit in Arabia reperiri Cēpum, cui facies sit Leonis, corpus reliquum Pantheræ (πᾶνθηρ, Agatharchides,) magnitudo Dorcadis, id est, Capræ. Cēpum autem dictum uolunt, Græca origine, quod horti instar uarietate colorum insigne sit animal: siue uarietas illa, non aliter quàm in Pantheris, cui confertur eius corpus, maculis intelligatur: siue aliter, ut Aelianus tradit. Cēpus (inquit) circa mare rubrum cum cōfirmata ætate est, pari magnitudine est cum Eretriensibus Canibus: coloribus uarium. eius enim caput & dorsum & spina ad caudam usq̃ prorsus ualde igneo colore sunt: tum aurei quidam pili disseminati spectantur. Facies alba ad genas usq̃. inde ad collum aureæ uittæ pertinent, Collum & pectoris inferiores partes, & anteriores pedes omnino albi coloris sunt. Mammæ duæ manum implentes cœruleo colore uisuntur. Venter candidus, pedes posteriores nigri sunt. Rostri forma Cynocephalo rectè comparari potest. Hæc ille. Hebræi quidem Simiam Koph appellant: à qua uoce Græcos Cēpum, uel Cebum denominasse aliquis conijciat. Vis detur autem Cēpus, Strabonis præsertim & Aeliani, tum ab Aristotelis Cebo, id est Cercopitheco differre, tum ad Cynocephalos referri debere: sed nihil pronuncio. Nam & authores inter se non satis conueniunt: & natura sæpe ceu ludens inter duo genera medium aliquid producit. Hoc saltem dixerim, Simias caudatas alias concolores esse: alias uerò uarias, & his Cēpi nomen melius cōuenire: præsertim si *παρα τὴν κίτῳ ποικίλῃ* deriuus. ¶ Cercopithecorum (inquit Scaliger) tanta uarietas est, ut memoriam confundat, Catos Maimonos, appellamus subuirides, malignos. Hos uidimus sibiipsis caudarum exedere extremas partes. Hoc, aiebant, ab his solis committi, qui gustassent aliquando carnes. Albi dicuntur esse alicubi. Nos nigros cum maculis albis uidimus, sono uocis grauiore: croceos, fuluos, furuos, paruos, magnos, mediocres: agiles omnes, atq̃ maleficos. Imitatores maximi, ingeniosissimiq̃ omnium ij, qui bene olent. ¶ Angli Cercopithecum tum maiorem tum minorem, *Marmoset* uocant. Et rursus *Munkai* ijdem appellant, aliud Cercopithecorum genus barbatum, minus priore. idq̃ similiter in maius & minus diuidunt: ita ut ex magnitudinis differentia genera eorum quatuor sint: quorum minimum instar Sciuri ferè est. Habemus Cercopithecum seu Mamonetum (inquit Io. Caius Anglus in epistola ad me) colore dorli & lateris uiridi, frequenti inserto hinc inde pilo melino: uentre, mento, & barba (quam habet Turcicam) candidis: facie & tibis nigris, naso albo. ex minore eius animalis genere est, magnitudine uidelicet Cuniculi. Si placet, eius imaginem mittam, quanquam opus non est. Nam moribus, corporis figura & lineamentis, per omnia similis est cæteris Cercopithecis. Sic ille, hunc quidem meritò, propter colorum uarietatem, Cēpum appellaueris. ¶ Megasthenes author est (inquit Strabo) apud Prasios gigni Cercopithecus maximis Canibus maiores, & totos albos, præter faciem quæ nigra est: apud alios uerò ecōtra: caudæ longitudine supra duos cubitos: eosq̃ mitissimos, nec inuadendo & furando malignos. Aelianus etiam barbam eis tribuit, & comam ex fronte propendentem, caudamq̃ leoninæ similē: mansuetudinem insignem, & sensus propè humanos. Et quanquam syluestres sunt (inquit) ad suburbium tamen Latagis urbis frequentes quotidie proficiscuntur. quibus coctam oryzam rex comedendam obijcit. expletæ ad domesticas sedes magna moderatione reuertuntur, nec obuium quenquam lædunt. ¶ In ora Cariai (inquit Petrus Mar-

trus Martyr in Navigationum historijs) animal insolitum repererunt. Id est grandi Cercopitheco par, cauda longiore, procerioreq̄: qua & feras strangulat, & in arbore suspensus, uim terq̄ quaterq̄ sese deuoluens capiendo, ex ramo insilit in rami, & ex arbore sese projicit in arborem ac si uolaret, &c. ¶ Callitriches toto penè aspectu differunt (à cæteris Simijs) barba est in facie, cauda latè fusa priori parte. Hoc animal negatur uiuere in alio quàm Aethiopiæ quo gignitur cælo, Plinius, Callitriches quidem Hermolao à barbitio dictæ uidentur, quod Græci tricha uocant: atqui thrix Græcis pilum omnem significat: & hæ Simiæ non tam barbæ, quàm caudæ extreme pilis latius fuis à reliquis differunt.

CERCOPIITHECI seu Cepi Satyriue genus, (nam & Satyri inter Simias sunt, & Cepi faciem esse tanquam Satyri Strabo scribit,) cuius imaginem ex Germanico quodam libro descriptionis Terræ sanctæ mutuati sumus.

GERMAN. Ein wunderbare Affen oder Meerkatzen art/welche wir also conterfetet gefunden habend in einem Teütschen getruckten büch von dem Heiligen land/ıc.

De hac aut simili bestia sensisse uidetur Cardanus, cum scribit: Est & formæ raræ Cercopithecus, magnitudine & forma hominis. cruribus siquidem, uirili membro, facie, dicas hominem agrestem, quia totus est pilo obsitus. Nullū animal perseuerat plus stando illo, homine solo excepto. amat pueros & mulieres, non secus ac homines suæ regionis: conaturq̄ cum uincula effugerit, palàm cum his concumbere, quod nos uidimus.

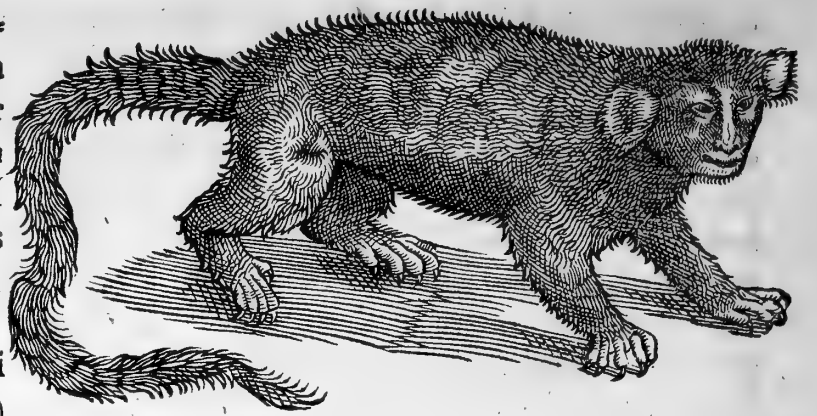

MONSTRUM Satyricum captum anno Salutis M. D. XXXI. in ditione Episcopi Salceburgensis, in saltu quem Hanesbergium uocant,

GERMAN. Ein wunder von einem thier/gefangen im jar von der geburt Christi M. D. XXXI. in dem Hansperger wald/in dem gebiet des Bischoffs von Salzburg.

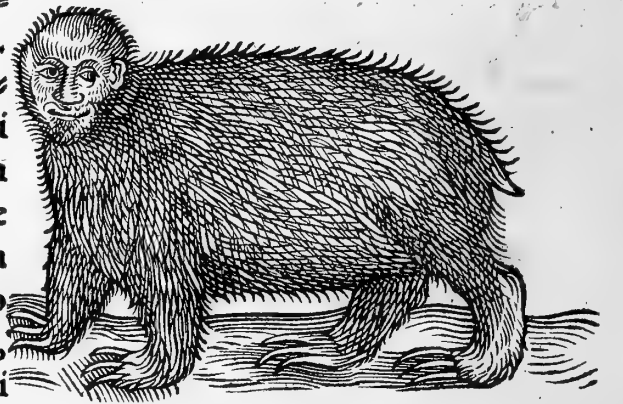
ANIMALIS quod Sagoin uul-
gò appellant (nomine forsan
Bresiliæ incolis usitato, unde
nuper aduectum est) iconem
perpulchrè & accuratè expres-
sam, Petrus Coudenbergius
doctissimus celeberrimusq̃
Antuerpiæ pharmacopœus
mihi communicauit, Sagoini
animalis (inquit in epistola)

imaginem mitto ad uiuum delineatam secundū omnes dimensiones. (*Pictura quam misit magnitudo, undique tripla ferè ad nostram erat: an uerò animal ipsum quam pictura exprimitur maius non sit, ignoro.*) Viuidum admodum erat, agile ac timidum. Pilis erat mollibus admodū. Uis passis uescebatur Sole siccatis, & pane albo modico. Coronatis hîc quinquaginta diuenditum est, aduectū ex Bresilia, forsan ex Sismia parua & Mustela procreatum, miscentur enim ibi uaria animalia, propter regionis caliditatem. Nusquam de eo quicquam legi. Sicille: nos eius uerbis & specie ipsa animalis inuitati, Galeopithecum nominabimus.

GERMAN. Ein frönd thier/ kurzlich vß dem nürwen land Bresilia gen Antioiff gebracht/ anzesähen den Meerfazen etwas gleych.

IN America (inquit Andreas Theuetus) reperitur animal corpore supra modū deformi. incolæ nominant Haÿt uel Haÿti, magnitudine Cercopithecii Africani (quem Galli uulgò Guenon appellant) satis magni. Ven tre ad terram ualde demisso, capite & facie ferè infantis, ut apposita pictura ad uiuum facta ostendit. Captum quoq̃ suspirare dolentis infantis instar solet. Pellis ei cinerea, & parui Vrsi modo uillosa. Pedibus terni

solū ungues hærent, quatuor digitos longi, similes magnis Cyprinorum spinis: quibus per arbores repit. in his enim frequentius quàm humi degit. Cauda tres digitos longa, paucis & raris pilis. Hominis uiui carnem nunquam gustare uisum est: quanquam incolæ aliquando longo tempore (absq̃ alio cibo) ipsum retinuerint, experiundi gratia. Galli quidam aliquando per syluam deambulantes, duo huius generis animalia in excelsæ arboris cacumine, ictu sclopeti deiecerunt: ex quibus alterum ualde læsum fuit: alterum attonitum duntaxat, & mihi donatum. quod cum ad dies ferè uiginti sex seruarem, cibo & potu omni abstinuit, in eodem semper statu: & tandem à Canibus nostris occisum est. Putant aliqui hoc animal uiuere ex solis folijs arboris cuiusdam, quam uernacula lingua Amahut uocant. ea præ cæteris excelsissima est, folijs perexiguis ac teneris, in hac quoniã ut plurimum degit hoc animal, ab eius nomine Haÿt appellatum est. Si mansuefiat, hominem deamat: & in humeros eius ascendere subinde cupit: quod ferre nequeunt incolæ nudi: cum ungues eius peracuti sint, & longiores quàm Leonis aut ullius alterius feræ nobis cognitæ. Toto hoc tempore quo ipsum sub dio retinui, quanuis multoties plueret, à pluuijs nunquam madefactum est. Hæc ille. Nos Arctopithecii nomen huic animali ponemus: nam Papiro dictus uulgò, hoc est Dabha Syrorum (quem olim Arctopithecum posse dici suspicabar) Hyæna nunc mihi uidetur.

CATI syluestres (*Wild Katzen*) in Heluetia multi capiuntur, in syluis præcipuè & ar-
bustis, iuxta aquas interdū: similes domesticis per omnia, (quamobrem effigie alia
opus non est,) maiores tantūm, densioreq̃ & maiore pilo, fulci coloris, &c. sed fortè
ut domestici coloribus uariant, ita etiam feri non uno colore reperiuntur, in diuersis
regionibus præsertim. ¶ Feles Scythica uel Moscouitica, (fera an domestica nescio.
Scaliger quidem, domesticorū Felium pellibus tradit foeminas in Moscouia uestes
munire aduersus hybernum gelu: quòd nullius æquè pili calore foueantur corpora)
cuius pellem nuper Ant. Schnebergerus ad me misit, longa est duos dodrantes cum
dimidio, Felibus nostris similis, sed colore diuerso, nempe nigricante, uel, si propiùs
& ad lucem inspicias, è nigro rufescente: undiquaqueq̃ ferè concolor. Cauda de-
cem digitos longa, terete, nigra. Sed unam tantūm pellē uidi, nec scio an omnes eius
modi sint. ¶ In Malabar prouincia (inquit Scaliger) Feles sunt agrestes in arbori-
bus agentes. De eorum celeritate in cursu nihil memorabile proditum est, Saltu ua-
lere potiùs. Peculiaris uerò uolatus. Idq̃, quod mirum magis est, sine alis. Membran-
am ab anterioribus pedibus ad posteriores usq̃ productam tendi, quam, dum qui-
escunt, ad aluum contrahunt. Vbi uolare instituunt, pedū crurumq̃ agitatione pro-
tenta, collectaq̃ membrana, tum sustinentur, tum feruntur: mirabilisq̃ est eorū, tan-
quam per aërem currentium species. Sic ille, addit autem uerisimilius hoc nobis fieri
ex Vespertilionis natura. De Mure Pontico uolante dicemus suo loco.

¶ Ad Feles fortè referri potest etiam Heyrat in America dictum animal, cuius iconem
(non satis explanatam tamen) Andreas Theuetus posuit, Genethæ cato nō dissimis-
lem, & similiter maculosam. Heyrat (inquit) uocatur animal, uocabulo bestiam mel-
lis significante: eò quòd passim desiderio mellis certas arbores (quas Vhebehason
incolæ uocant, è quarum fructu apes mellificant) perquirat. Colore est castaneæ ferè,
magnitudine Felis, mel tanta solertia suis unguibus extrahit, ut Apes neq̃ lædat, nec
ab eis lædatur.

MARTES, ut uidetur, à Martiali (nullus enim alius ueterum, quod sciam, hoc nomi-
ne usus est) dicta, (à recentioribus Marta, Martarus, Marturus, Marturellus, &
Mardur foem. genere,) nomen seruat apud pleraq̃ gentes hodie, Italos, Gallos, His-
spanos, Germanos & Anglos, terminationibus tantūm diuersis.

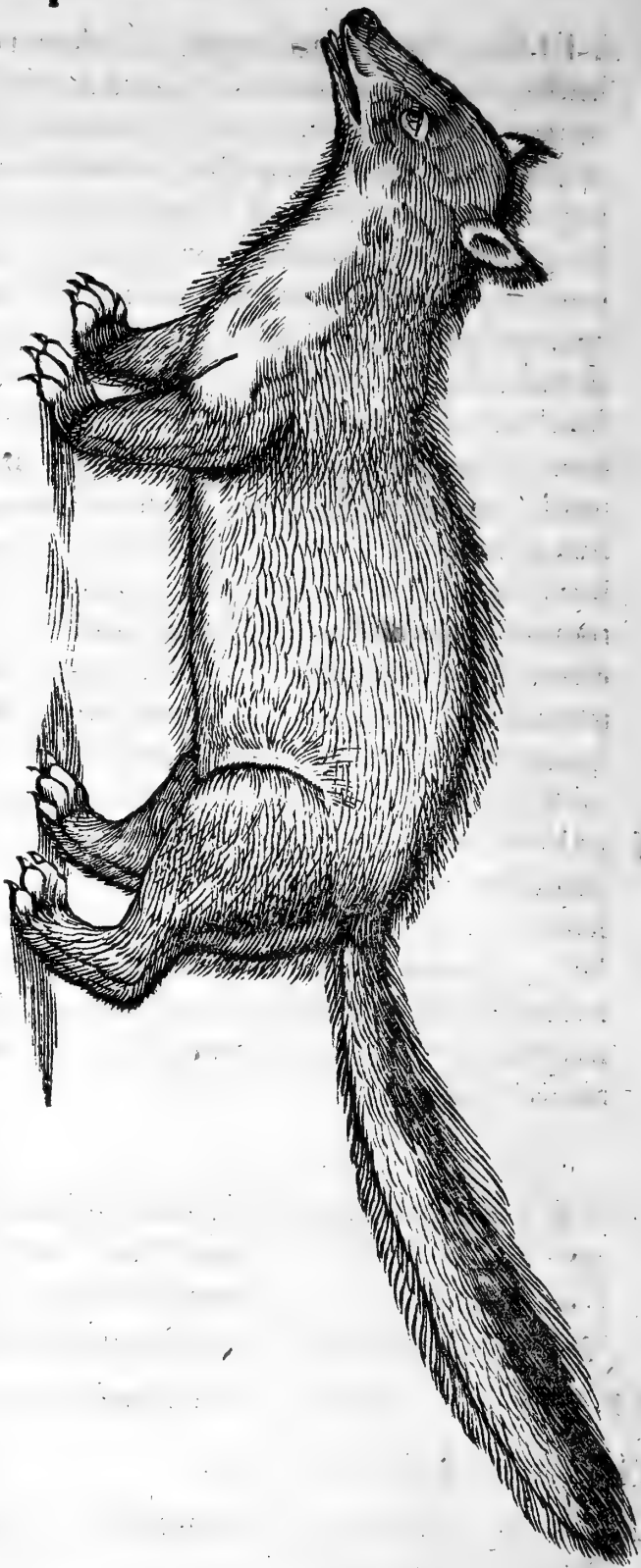
ITALICE Foina uel Fouina, fortè à fago, quam Galli fau appellant.

GALLICE Foyne, Foing.

GERM. *Marder / Tachmarder / Husmarder / Steinmarder / Büchmarder.*
Sunt apud Borussos nemora plena animalculorum, quæ indigenæ Gaynos, Ger-
mani *Marter* appellant, Erasmus Stella.

MARTEM sic dictam conijcio, quòd Martia, id est, pugnax & ferox bestia sit, iugulat
enim Mures, Gallinas, & aues cæteras. Species eius apud nos cognitæ duæ sunt:
una nobilior, cuius pars prona magis flauescit: altera ignobilior, parte prona albi-
cans. huius nomina in diuersis linguis paulò post seorsim referemus: illius iam dixi-
mus. Nobilior, magis syluestris est, & circa syluarū arbores, præsertim abietes, repe-
riri solet. Retulit mihi aliquando rusticus quidam, se initio Aprilis in præalta abiete
Martem cepisse cum quatuor catulis: & in abietibus eas Sciurorum instar nidificare.
Ignobilior circa fagos & saxa degit, & ad domos accedit, ubi ferè sub tectis latitat: no-
ctu grassatur, hæc domestica dici ad illius differentiam potest. In syluis supra Brigan-
tium ad Brigantium seu Acronium lacum, Martis genus inueniri audio, cuius pili
noctu luceant, *Zündmarder*. ¶ Inter eruditos ferè hætenus conueniebat, Martem
& similem ei bestiam Putorium, ad Mustelarū genus pertinere: id quod doctissimo

Scaligero non probatur. Sic enim scribit contra Cardanum, Mustelam domesticā esse, quæ ab omnibus hætenus sic uocata sit: syluestrem uerò, Ictidem Græcè dictam, non magnitudine aut specie corporis, sed loco tantum differre. nam & syluestres Mustelas (inquit) familiaribus similes, sicut & Mures, uidemus. A Mustelis uerò differre Vierrā, quam Furorem uulgò nominant: cuius nomen Græcum non ponit: & qui Ictidem interpretantur Vierram, reprehendit. Sicut & illos qui Putoriū, Ictis Germanice dictum, Ictidem arbitrantur ob similitudinem uocabuli: hunc enim sicut & Mardurem aquaticam (sic Galli uocant) esse ex genere illorum quinque quæ ab Aristotele nominantur, Enydris, Castor, Latax, Satherion & Sathyron. Denique Mardurem quoque sui generis esse: aliam (ut diximus) aquaticam: aliam terrestrem. Terrestrium excellentissima Sebellina, (inquit,) dilutior & splendidior, pilisque raris, ut ita dicam, argentea. Nostratis color fuluio. Tertiam uocant Calabram, colore longe minus saturo. Domitius Martē uult esse Vulpis genus, quod sit *κίραδος* Aristotelis. Audiui à Germanis nostratibus, qui in Russia siue Rutenia fuerant, Mardures Sebellinas tribus dotibus commendari: pilorum nigritia, densitate, prolixitate. Conueniunt hæc postrema duo cum Gallorum æstimatione. de nigritia non item. Hilariorum pilum eligunt, respersum ea

quam dicebamus, candicantium raritate. Hæc Scaliger. ¶ Marduri ac Zebelli (inquit Olaus Magnus) frigidarum regionum animalia sunt, agiles cursu, & saltu eximij. Ferè enim ut Sciuri, cauda quasi pro temone utentes, de arbore in arbore, ramos unguibus apprehendo saltant, morfu terribiles pro sua magnitudine. Dentibus enim natura eis quasi nouacula dedit: & ungues subtiles acutosque. Caro inutilis: pellis magno in precio est, apud remotas præcipuè nationes. Earum discrimen in hoc est, quod mardurinae crassioris pili sunt: à uertice ad caudam, non autem e contra, contractatae, pulchrum ordinem habentes: non item zebellinae, nam à cauda ad uerticem contractatae, æqualem seruant decorem, quia uillosiores sunt, & densioris pili. quæ ob id citius uermibus consumuntur, quam reliquæ pelles, nisi sint in continuo motu, aut absinthij ramis interpositis cõseruentur. Quòd si sub dio Soli siccandæ exponantur, plus uno die consumuntur, quam si toto anno tritæ uel gestatæ forent. Viuens enim bestia semper latitat in umbroso saltu, ubi auiculis insidiatur. Libidinosum est animal, & ualde foetidum libidinis tempore. Vtriusque tamen (Marduri & Zebelli) pelles, pili tactu sunt molliores: & ingenti luxui deditorum hominum precio emptæ, à uermibus tandem consumuntur. Nascitur Zebellus (Zobel dicunt Germani) in extremis

tremis Moschouitarum syluis, & magno terrarum mariumq̄ spacio deportatur ad exteros. Hæc Olaus. ¶ Martium genera inter se miscentur, & Martes fagi ferè sequitur Martem abietum, tanquam nobiliorem, ut ex ea foetum nobiliorem acquirat, Albertus. ¶ Martes hæc à nōnullis Fuina uel Foïnus dicitur, Gallico Italicoue nomine, ad Latinam terminationem deflexo.

MARTIS altera species, nobilior, solo colore à præcedenti differens: quare iconem eius propriam dare non opus fuit, Mardur Calabria, ut uidetur, Scaligeri, Vide plura retrò cum Marte simpliciter scripta.

ITALICE Marta, uel Martore, Martorello. GALLICE Mardre.
GERMAN. Marder/ Fåldmarder/ Wildmarder/ Baummarder/ Tannmarder/ Siechtmarder.

PUTORIUS, uocabulo à Gallis & Italis sumpto: qui à tetro odore, quo putet foetetq̄, hoc animal denominarunt, Scaliger (ni fallor) Catum foetentem uocat: & alio nomine Fuinam, Exercitationis De subtilitate 210. parte 2. Quidã è recentioribus (inquit) Ictidem Fuinam esse uoluit: quoniam Germanice dicatur *Iltis*. (Ego Fuinam, Martem ignobiliorem, non Iltissum Germanorum à Gallis & Italis dici existimo.) Et mox: Inter quinq̄ amphibia ab Aristotele memorata, (quæ sunt, Castor, Latax, Enydris, Satherion & Satyrion,) est etiam Catus foetens, pilo obscuriore, tetro odore.

Huius figura capitis, ab illorū (*amphibiorum scilicet quæ diximus*) capitibus abscedit ad domestici Felis formam, Scandit arbores in fuga, quarum præsidio saluti consulat. ¶ Putorius an ad Mustelas referri debeat, leges in ijs quæ de Marte scripsimus supra. ¶ Catiuare dictum animal in America, cuius lo. Stadenius Hefus meminit, an ad amphibia illa quinq̄ quæ diximus, pertineat, quærendum.

ITALICE Foetta, quod uocabulum ne cum Foïna ab Italis dicta, id est, Marte subtus albicante, confundatur, cauendum. Liguribus Taurinis Put.

GALLICE Putois, Pouttet. Picardis Cat haret, teste Scaligero.

GERMANICE Iltis/ Ilt/ Büntsing.

LATINE Mustela, Græcis *μαλῆ*. Obuersatur hæc circa domos: & similis reperitur ei syluestris, ita ut loco uictuq̄ tantum differre uideatur, Ictis à Græcis dicta: alia quam Vierra, ut dictum est supra: ubi etiam Scaligeri sententia explicata est, qui Martem & Putorium, à Mustelarum genere prorsus separat.

ITALICE Donnola, Ballottula, Benula.

GALLICE Belette uel Belotte, GERMAN. Wisel.

MVSTELA alba, specie corporis nihil prorsus à superiore differt, sed colore tantum, quo tota est alba. Hermelinum uocant recentiores. Aliqui uiri docti Murem Ponticum ueterum hunc esse putant. Mihi animus magis inclinatur, ut Sciurus Ponticus (is enim de Murium genere est) Mus Ponticus sit. ¶ Cōduntur (ut Plinius scribit, inquit Olaus Magnus, qui hoc animal Murem Ponticum esse putat) in hyeme Pontici mures, & ij duntaxat albi. Atqui si hyeme perpetua clauderentur, nunquam apparet albior pellis huius bestiolæ, quæ æstate subrufa uidetur in fine Maij: quando deposita albedine proli propagandæ certis diebus operã dat inter nouas herbas, prout obiter inter equitandū uidi apud Helsingos populos Septentrionales: ita ut in congressu propter nimiam cōiunctionem (*multitudinem earum conferctam*) in cursu uelocissimo cohærent, atq; dentibus striderent, tantum fœtorē in magna parte syluæ diuersarum arborum relinquētes, ut uix meminerim me deteriorē sensisse unquam. Singulo quoq; triennio ut plurimum, copia alimenti, maximo mercatorū lucro, ampliatur & extenditur earum pellis, quod hoc modo non in Noruegia solū, sed & in Helsingia & uicinis regionibus, accidit. Bestiolæ quadrupedes Lemar uel Lemus dictæ, magnitudine Soricis, pelle uaria, per tempestates & repētinos imbres è cœlo decidunt: incompertum unde, an ex remotioribus insulis, & huc uento delatæ, an ex nubibus feculentis natæ deferantur. Id constat, statim atq; deciderint, reperiri in uisceribus earum herbas crudas nondum concoctas. Hæ more Locustarum, maximo examine cadētes, omnia uirentia destruunt: nam quæ uel morfu attigerint, perdunt. Uiuunt hoc agmen, donec non gustauerit herbam renatam. Conueniunt gregatim quasi hirundines euolaturæ, sed stato tempore aut moriuntur acruatim cum lue terræ (ex quarum corruptione aër fit pestilens, & afficit incolas uertigine & ictero:) aut his bestijs dictis uulgariter Lekat, uel Hermelini, (*uocabulo non tam Italico quàm Gothico*) consumuntur. unde ijdem Hermelini pinguescunt, & reddunt pellium mensurã longiorem. Horum pelles (ut cæteræ etiam) uenduntur decadem munero, quadraginta præsertim in quolibet fasciculo: & in regiones longinquas nauigijs exportantur. Hæc Olaus, deinde uenationis eorum tribus aut quatuor modis expositis, per decipulam, foueas, canes, & sagittas, subdit: Caro eorum contemnitur: pellis sola in precio est propter candidissimum colorem, in summis principum utriusq; sexus aulis. Solent autem his pellibus interponi raræ caudæ nigræ, maximè in amplissimis uestium fimbrijs, antiqua honestate seruatis. ¶ Varius, Mus est Ponticus & Sarmaticus: Hermellinus, Sueticus: quem Aristoteles Murem album appellat, Scaliger. Recentiores aliqui Latini scriptores Armelinum uel Armillinum nominant.

GERMAN. Hermelin / Ein wylf Wiselin: in Noruegen Lekat. Hermelini nomen etiam GALLI & ITALI usurpant.

LAT.

LAT. Viuerra, apud recentiores Furo, Furus, Furetus, Furunculus: quæ nomina à uetere Viuerræ uocabulo per aphæresin facta uidentur. ad id quidem propius accedunt Angli *Ferret*, uocantes. Ictis Græcè dicta, Mustela syluestris est. Theodorus Latinè Viuerram transtulit: nullo, ut opinor, (inquit Scaliger) alio argumento, quàm quòd Plinius aiebat genitale esse osseum Mustelis & Viuerræ. id enim de Ictide Philosophus in secundo. Cæterùm de Ictide loquens ipse Plinius, Græca uoce nominauit: neq; Viuerræ naturam descripsit cum propensione ad depopulanda mella, sed ad Cuniculos tantùm debellandos. & Mustelas numero plurali cum posuisset, addidit: Viuerræ, in singulari, Tum autem Viuerra non solum mel non appetit, sed oblatum & respuit et fastidit. Vna etiam eo gustato cõtabit: atq; in eo fuit, ut penè moreretur. Hæc ille, ut Viuerrã neq; Ictidem, id est, Mustelam rusticam esse, neq; omnino Mustelarum generis, sed sui, ostēderet. Ictidē animal mellis auidum esse, & aluearibus officere, Aristoteles prodidit. Græcum quidem Viuerræ nomen nullum indicat Scaliger. At Strabo libro 3. de Cuniculis Hispaniæ loquens, & uenatricibus earum Viuerris, Ictides nominat, ex Africa importatas scribens: quo argumento & Mustelarum generis eas esse, & Ictides rectè nominari fortè aliquis asserat, sed ita ut Ictidum species non sit una. Mauritania Mustelas alit Felibus pares ac similes, nisi quòd rictus eis eminentior & oblongior est, Strabo, sunt autem hæc nimirum Viuerræ, *φωλεόςικος* ab Arcadibus appellari animal album, simile Mustelæ: quod sub quercubus & oleis nascatur (aut uersetur,) & glandibus uescatur, apud Etymologum & Hesychium legimus. & conuenit quidem Furonis quòd ad literas *φωλεόςικου* nominis pars prior: significatio (Latinè enim domiportam sonat) nõ conuenit: sed Cochleæ & Testudini. ¶ Viuerra sub terra tanta est ferocia, ut sexcuplo ac decuplo se maiorem Cuniculum superet atque interficiat. extra latebras illam deponit ferociam, Scaliger.

ITALICE. Viuerram uocat Italia Galliaq; Furetum, Scaliger.

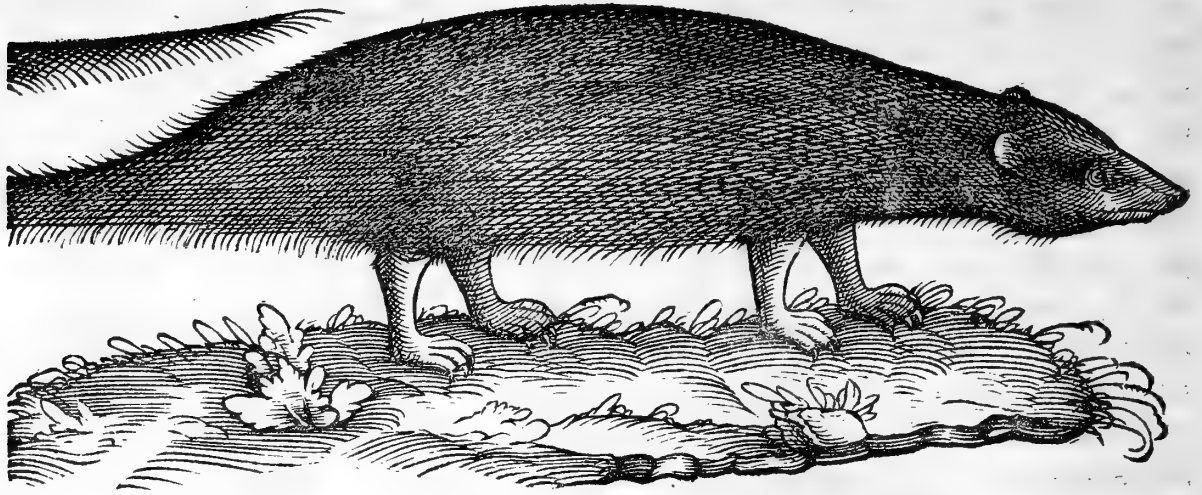
HISPAN. Hurón, Furam. Hispanum uulgus nunc *φωλεόςικος* uocat: quoniam iniiciunt eas in multifores Cuniculorum specus, Hermolaus Barb. & *φωλεός* quidem specum significat: sed Hispanicum nomen non uidetur accedere, nisi Furam nomen à foramine factum putemus.

GALLICE Furon uel Furet.

GERMAN. Frett/ Frettel/ Furette.

ANGLICE Feret/ Ferrette.

Ichneumonis picturam hanc desumpsimus ex uera eius effigie cum Crocodilo nobis conspecta, Bellonius. Ex eodem postea cognoui dorsum in hac pictura nimis eleuari, & planius esse debere: rostrum paulò magis acuminatum, crura minùs crassa. Colorem, talem ferè esse, qualis hùc nigro alboq; distinctus conspicitur.

Ichneumonis alia imago, ex ueteri manuscripto Oppiani poetarum codice.

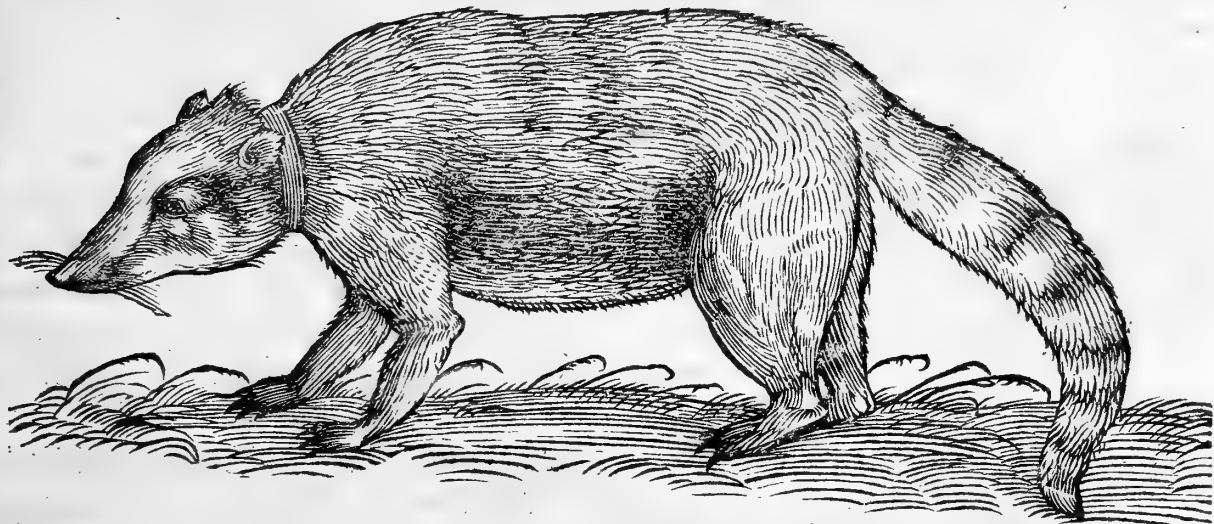

LATINE & Græce Ichneumon, ἰχθυόμων. Nicandro etiã ἰχθυότης, id est, inuestigator. Inuestigat enim & obseruat cum aues & animalcula quæ deuoret: tum Crocodilum, & Aspidem, eorumq; oua, &c. Aegyptij hodie Murem Pharaonis appellant, Bellonius. Est autem Hydri siue Enydri, id est, Lutræ species in Aegypto. quanquã Marcellinus & Solinus non Ichneumonem Hydri, sed Hydrum Ichneumonis speciem faciunt: quasi Hydrus latiùs pateat, quod non placet. Hydrus enim plerisq; in regionibus reperitur: Ichneumon uerò Lutra quædam est Aegypto peculiaris iuxta Nilum, amphibium & ipse animal. Latino nomine caret: nam quòd Suilis & Suillus ab Isidoro & Alberto uocatur, quoniam fetas pro pilis habeat, bonis authoribus receptum non est. Ab Auicenna Alcasim dicitur: uel, ut Bellunensis legit, Harimun. Ichneumoni magnitudo Felis est, species Muris: uulgò nunc Murem Indicũ uocant, aliqui Damulam, [uel potiùs Donolam, id est, Mustelam.] ¶ Ichneumon (inquit Bellonius) est corpore Melis, eodemq; pilo: recurtis pedibus, nigris: capite oblongo, nare prominula, Mustelam iratam esse dicerès. In Crocodili dormientis fauces magno impetu irrumpit, ut ab eo deuoratam escam depascatur: qua exaturatus, Crocodili uentrè erodere atq; ipsum enecare traditur. Magnus est etiam Aegypti serpentium depopulator. Aues in primis appetit, & præ cæteris gallinas ac pullos. Iratus pilos erigit: qui duplici in eo colore uisuntur, nempe albicantes uel subflaui per interualla, & leucophæi, duri asperiq; ceu lupini. Corpus ei quàm Feli longius & cõpactius est, rostrum nigrum & acuminatum instar Furonis dicti in genere Mustelarum, absq; barba. Digi in pedibus posterioribus quini: quorum postremus ab interiore parte perbreuis est. Cauda longa, & crassa ab ea parte qua lumbos attingit. Lingua, dentes & testiculi Felis. Hermaphroditus nõ est, ut quidam putarunt: sed uidetur, propter meatus

tum undiq̃ pilis cinctum extra meatum excrementi, genitali muliebri non dissimilē. Agilis & animosus est, ita ut magno etiā Cani se opponere nō dubitet, in primis uerò Catum si inuenerit, tribus dentiū ictibus strangulat. Et quoniam rostrum ei nimis acutum est, ægrè crassiusculum aliquid mordere potest, & ne hominis quidem pugnum clausum. Aegyptij eum in priuatis domibus, ut nos Felem, educant: nam similiter Mures captat. Hæc ille. Vide etiam superius in Lutra.

GERMAN. Ein Indianische Maus/oder Egyptischer Otter: mag ein Wasserfuret/oder Egyptische Wasserkatz genennt werden.

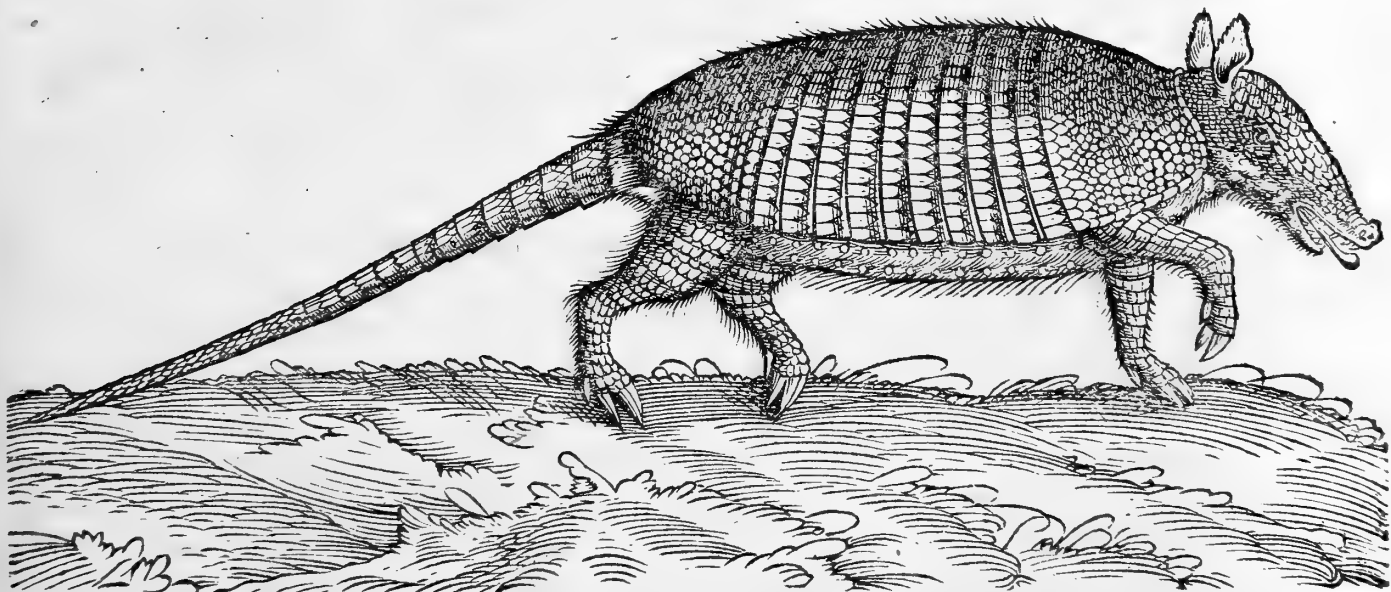
MVS Indicus alius, ut uidetur. Misit ad me aliquando Ant. Musa Brasauolus Muris Indici (sic enim appellabat) effigiem: quam ego priusquam ueram à Bellonio ex-

hibitam uidissem, Ichneumonis esse conijciebam: & rostro quidē (si barbā adimas) & auriculis ferè conuenit: sed differt cauda, qua Felem magis refert: & alijs pluribus, quæ facile conferendo est obseruare. Eam, ut accepi, posui.

GERMAN. Ein andere Indianische Maus.

TATVS quadrupes peregrina. Cum iter facerē per Turchiam (inquit Bellonius) apud agyrtas & uagos pharmacopolas inueni animal quod uulgò nominant Tatu, (Tato Scaliger:) quod è Guinea & Orbe nouo adfertur: cuius mentio nulla apud ueteres. Facile autem in longinquas regiones transfertur: quoniam natura munitū est duro cortice, & testa squamata ueluti loricatū, (testis scutulatis loricatum ad uentrem

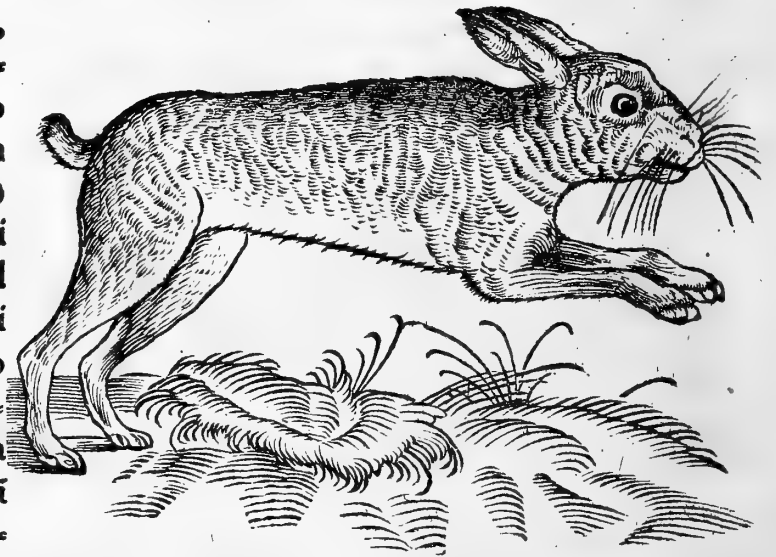

usq̃, Scaliger:) & quia facile potest caro eius intrinsecus eximi absq̃ ulla noxa natiuæ eius figuræ. Videtur autē esse Herinacei species Brasiliæ insulæ. retrahit enim se intra corticem suum, ut intra spinas Herinaceus. Magnitudine non excedit Porcellum

mediocrem; & porcino generi affine uidetur: quod cruribus, pedibus & rostro refert, (rostrò paulò contractiore & latiore quàm Porcellus: cauda longissima ac ueluti lacerata, tessellis item incrustata, Scaliger.) Iam enim in Galliam quoque allatum est hoc animal uiuum, ubi seminibus & fructibus ueluti uisum est. Sic ille: qui etiam quadrupedis huius figuram proponit, bisulcis pedibus ut in Sue, & cruribus quàm in nostra figura altioribus, rictu etiam alio. Nostram quidem Adrianus Marsilius à Dongen, pharmacopola Vlmensis egregius, ad me misit, unà cum cortice ipso, cauda & cruribus huius animalis: unde picturam quoque rectissimè opera eius expressam omnino apparet. pedes in ea non bisulci, sed multifidi sunt: quin in posterioribus digitis, quaternis ante, duo quidem extremi utrobique breuissimi sunt, & introrsum ita reducti ut ferè lateant, unguibus omnes satis ualidis muniti. Sceleti nostri longitudo duos dodrantes (absque cauda) æquat. Latitudo cum sit conuexa non rectè mensuratur: ad 7. tamen digitos accedit. Crusta illa dorsii non ad caudam usque pertingit: sed uacuum quatuor ferè digitorum locum relinquit, &c. ¶ Huic cognatum uidetur Aiochtli dictum animal peregrinum, de quo Cardanus: In noua Hispania (inquit) iuxta Aluaradum flumen, animal quadrupes est Aiochtli, Fele non maius, rostrum habens Anatis, pedes Ericij, collum longum, tegitur phalerati Equi instar corticibus inuicem insertis, non una, ut Testudines. Differt & ab ipsis, quòd collum & caput testis eisdem contactum habet, ut solæ aures promineant. unde ab Hispanis armatum aut contactum appellatur. Aiochtli nomen Indorum lingua Cuniculum cucurbitalem sonat. Sunt qui referant grunnire ut Suem: rostroque suis esse, & ungula bifida, sed quasi equina.

GERMANCE dici potest ein Schaligel / von wägen der schalen / mit welcher es wie einem harnisch über den rücken / seyten vñnd vmb den gantzem schwanz gewapnet ist. Ein frömbd thier vñ Bresilien.

LEPUS L. Aelio dictus uidebatur, quasi leuipes, ego (inquit Varro) arbitror à Græco uocabulo antiquo (sic dictum,) quòd eum Aeoles Bœotij Leporē (Λέποριμ) appellant: sicut & Siculi, sed hi Roma orti, fortasse hinc illud nomē tulerunt. Græcè λαγώς dicitur, uel λαγός, uel λαγώος. uulgò etiā hodie λαγός. Dasypus quoque Lepus est, à pedibus supra infraque hirsutis dictus: quanquā Aristoteles alicubi cōiungit λαγών & δασύποδα: ut Plinius Leporem & Dasypodem: ubi Gaza Leporem & Cuniculum uertit. Strabo Cuniculos λαγιδῆς γλωγύχες, id est, Lepusculos terræ fossores nominat. Plutarchus Dasypodum catulos, λαγιδῆς (à recto λαγιδῆς) uocat: (Eustathius ipsos Cuniculos simpliciter:) Cicero & alij Lepusculos. Græcè etiam λαγιδία & λάγια legimus. ¶ Leporum species & differentias uarias, ut Chelidonias, Elymaeos, Italicos, Gallicos, Candidos, explicauimus in Quadrupedum historia. ¶ Apud Moscouitarum oppidum Mosaiscum, Leporum multitudo multorum diuersorumque colorum habetur, Scaliger. Leporem aliquando aluimus (inquit idem) qui adultus cum Cane leporario, etiam interdum à recenti cruento uenatione, liberè ac securè lusitaret. Alium Leporem domesticum in arce Montispesati memini, posterioribus pedibus terram bis, ter, quater supplodentem, quo quasi sese acueret, belli cientem simulacra, ultro Canes prouocare.

ITALICE Lepre uel Lieuora.

HISPAN. Lièvre.

GALLICE Lieure.

GERMAN. Has/Has.

ANGLICE Hare.

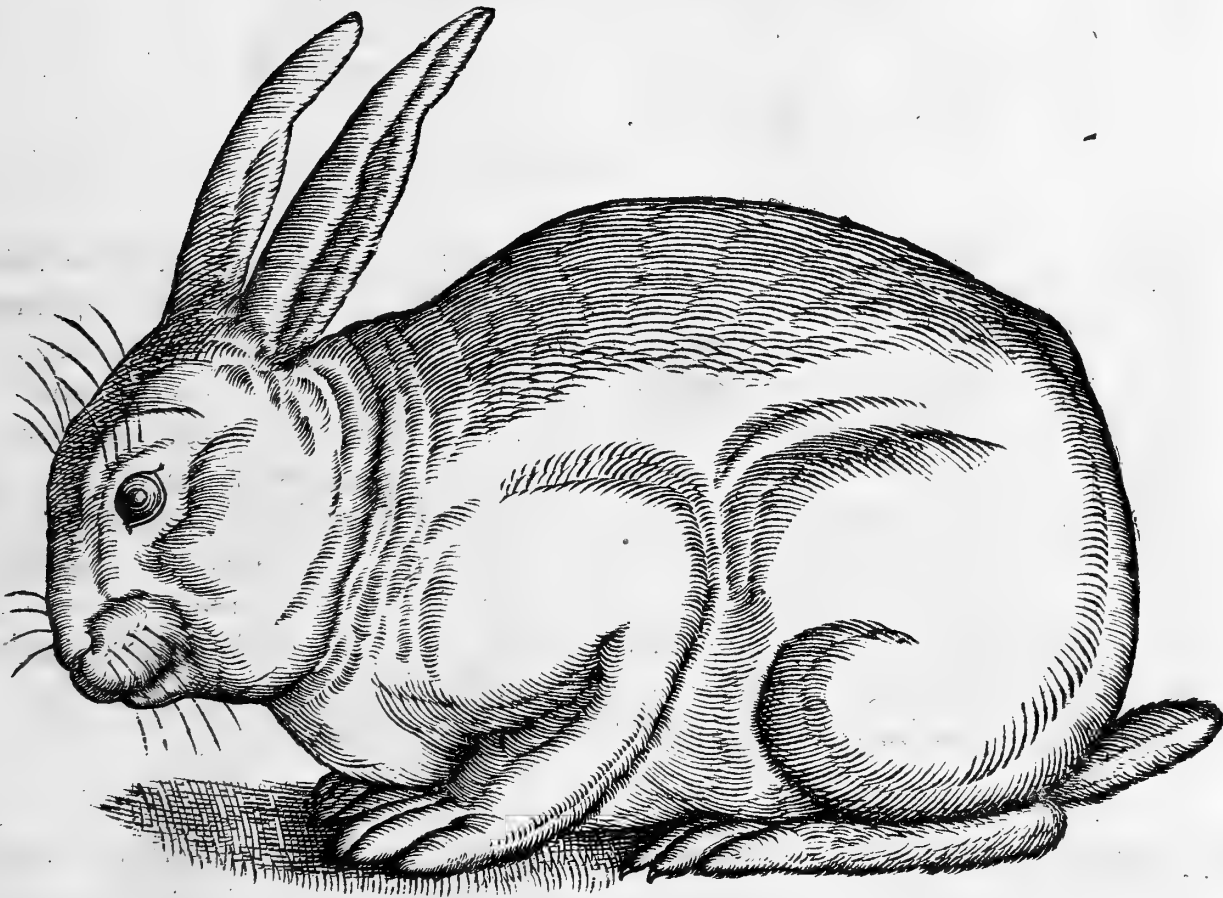
ILLYRICE Zagicz.

POST Leporis mentionem non uisum est prætereundū animal Noui orbis, de quo Cardanus: Guabiniquinax (inquit) quem alij Guadaquinaium uocāt, Lepore maius paulò est, colore roseo, piloq; ut Taxus oblongo, pedibus Cuniculi: collo & reliqua corporis parte inferiori Vulpi non absimili: capite Muris: carne iucunda, gustui & ualetudini commoda, est autem animal agreste.

ANIMALIUM QUADRUPEDUM FERORUM

RUM ORDO QUARTVS, NON CORNUTA

& minima complectens.

LEPORUM generis est, & quem Hispania Cuniculum appellat, teste Plinio. sed quoniam magnitudine differūt, hunc primum inter Quadrupedes minimas feci, Leporem uerò ex mediocribus ultimum. Lepus hic uel Lepusculus Hispanicus cognominari potest. Est Leporum genus Hispanicum (inquit Hermolaus) Adapis nomine. Cuniculus autē nominatur, quòd sub terra cuniculos ipse faciat, Strabo Leberides (quod à Latino Lepores corruptum iudico) à quibusdam nominari tradit ipsos Cuniculos. De Græcis uocabulis Dasypus & Lagides, in Lepore iam dictum est. ¶ Apud nos habentur Cuniculi albi, nigri, uarij ex utroq; fului, cinerei, Scaliger. Cuniculi sunt in Thracia ac Macedonia, (inquit idem,) qui iuxta ac nostri, sub terra agitant: leporino pilo, breuioribus auriculis: curto corpore, crasso, cōpacto: qui maximi Gliris haud excedunt magnitudinem: cauda longa & ad sciurinam quàm proximè accedente. ¶ Τὸ τοῖς λαγωῖς ὁμοίον ζῴδιον, ὃ καλεῖται Κουνιπῶν, Galenus de medic, fac, lib. 3.

ITALICE Coniglio.

HISPANICE Coneio.

GALL. Connin.

GERM. Künigle/Künele/Künlein.

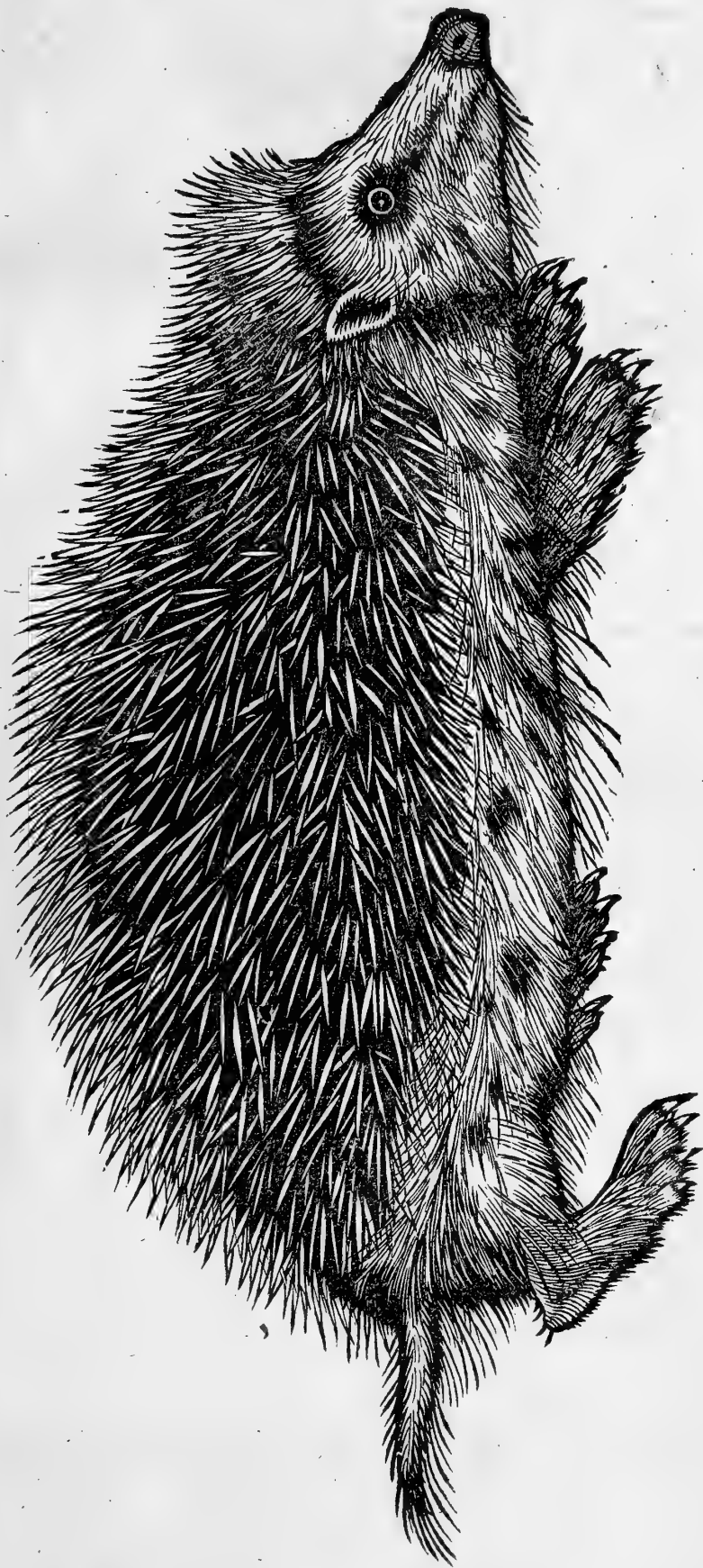
CUNICVLVS Indus, antepaucos annos primùm in Europã inuectus ex Nouo orbe: nunc ubiq; frequens, est enim foecundissimum animal, cum octonos uel plures uno partu edat, Magnitudine ferè Cuniculi nostri, minor plerũq; sed corpore breuiore. Crura ei breuia: digiti seni anteriùs, quini posteriùs, dentes ut in Muribus, caudæ ue stigium nullũ. Color alijs alius. Vidi ego totos candidos, & totos ruffos: & utroq; colore distinctum, Vox nonnihil ad Porcellorum uocem accedit: unde aliqui uulgò Porcellum Indicum appellare malunt, Vescitur omne genus herbis & fructibus, pane, auena. Parit hyeme etiam, & catulos uidentes, non ut Cuniculi cæcos. Superfoetare solet, Potu opus non habet: nisi modico fortè, si cibo sicciore utatur: alioqui facile hydropetentatur. In cibo satis suauis est, & pinguis multo subflauo adipe, aut lardo ferè suilli instar, carne minùs alba quàm Cuniculi nostri & humidior.

GERMAN. Ein Indiamisch Künele/oder Indisch Seüle.

LATINE & GRAECE Echinus, ἔχινος, (ἀπὸ τοῦ συνέχειν ἑαυτὸν στρογγυλῶμενον: uel per antiphrasin quòd teneri manu non possit,) Vocatur & Herinaceus Latine: quod nomen sunt ex recentioribus qui sine aspiratione scribant, (in penultima etiam, i. uocalem pro e, ponit Eucherius;) ego semper aspirare malim, siue ab horrendo deriuens, quoniam spinis horret: siue ab hærendo, quòd fructus & alia spinis eius infixæ hæreant, Theodorus Echinum marinum non aliter quàm Echinum interpretatur, Plinium fortè imitatus: at eum qui terrestris est, Erinaceum conuertit, Ego aquatilem Echinum, à Latinis Erinaceum appellari, authorem non inuenio, quamobrem Hermolaum miror Echinum piscem (sic enim loquitur) Erinaceum Latine uocari scribere. Legitur & Hericius apud Eucherium, Ericius apud Varronem, & Herix apud Perottum, Implicitumq; sinu spinosi corporis Erem, Nemesianus dixit. Ἀκανθόχοιρος (id est Porcus spinosus) recentioribus Græcis Herinaceus est, aut etiam Hystrix, uide supra in Hystrice, Ordine III. Ferorum. Græci recentiores Scanzocheron dicunt. ¶ Erinacei species duæ traduntur à recentioribus, una quæ rostro & pedibus bifurcis Por-

cis Porcum referat, (nondum mihi uisam, ut neque peritissimo harum rerum Scalio
gero :) Sewigel Germanis dictam, alteram pedibus multifidis & rostro similem
Cani, Hundsigel Germanis.

*Icon hæc est Herinacei quem caninum Ger-
mani cognominant.*

ITALICE. Riccio, Rizo.

HISPAN. Erizo. Lusitanice

Ouriso: uel Orico cachero, eò quòd corpore contracto sese occultet.

GALLICE Herisson.

GERMAN. Igel.

MVS Alpinus. Conduntur hys me (inquit Plinius) ut Vrsi, & Pontici mures, ita & alpini: quibus magnitudo media est. [Atqui Alpinos in Murium nobis cognitorum genere maximos esse, Albertus testatur. Hermolaus in Corollario hos Mures magnis oculis esse scribit, prominentibus media magnitudine: quasi in Plinio legerit, quibus magnitudo media oculorum extat. Scaliger Marmota sua, quam tamē Murem alpinum esse negat, Melis magnitudinē tribuit.] Sed hi pabulo antē in specus conuecto: cum quidam narrent alternos marem ac fœminā supra se complexo fasce herbæ supinos, cauda mordicus apprehensa, inuicem detrahi ad specū: ideoq̄ illo tempore detricto esse dorso. Sunt his pares & in Aegypto: similiterq̄ residunt in clu-nes, & binis pedibus gradiuntur, prioribusq̄ ut manibus utuntur. Hæc Plin. Ex cuius uerbis quin Mus mōtanus ille hīc exhibitus, Plinij Alpinus sit, non est dubitandum: quāuis Scaliger Pliniū nullam eius mentionem fecisse scribat, & nouo tantū nomine Marmotam appellet. Emptra uel Enitra apud Albertum & huius farinae scriptores, nescio cuius linguæ sit. Germanicū fortē fuerit, quasi Embder, id est, fœni cordi collector. ¶ Arctomys (Ἀρκτομῦς) à diuo Hieronymo nominatur, animal (ut inquit) in Palæstina abundans, à similitudine Muris ac Vrsi nominatū. Hoc Gelenius noster Murem uulgò Cricetū dictū, interpretabatur.

eruditus uerò quidā apud nos pro Mure alpino accipit, & quanquā apud nos in al-
tis tantū ac niuosis alpibus degat, fieri tamen potest, ut in Palæstina quoq̄, hoc est,
in regionis illius mōtibus inueniatur. Vrsō quidē & Muri cōmunia quædā habere
uidetur, tum corporis specie, tum aliās. Galenus apud Lucanos ait reperiri animal
μεταξὺ πῶς ἀρκτοῦ τε καὶ οὐός. ubi si μῦς legeretur, Arctomyōn intelligerē. nūc uerò de Me-
le potius accipio. uide superiūs in Mele. Græcus quidā recentior, cuius de animalibus
aliquot libellū manuscriptū habeo: Arctomys (Ἀρκτομῦς, paroxytonum, inquit)
unus custodit cæteris pascentibus: & singuli partem pabuli ad eum deferūt. at si ne-
gligen-

gligentior fuerit in custodia, & (homo) aliquis subito superuenerit, (cuius scilicet aduentum ille non prodiderit uoce,) à cæteris occiditur. Sic ille. Ego hæc alpino Muri tantum conuenire puto: non etiam Criceto. ¶ Marmotæ (inquit Scaliger) Melis sunt magnitudine (nostra minores sunt, inter Leporem ferè & Cuniculum) & pilo: cauda itè nulla penè. [Nostrarum cauda ad sex plerunq; digitos accedit.] Eundem quoq; ad modum crura breuia, aures breuissimæ, auriculis curtissimis, atq; ad aspectum nullis. Ungues longi, acuti, firmi, unci, robusti, nigri. Inter Mures quidam cõnumerarunt: cum quorum natura nihil habent cõmune, præterquam quòd, sicuti Sciuri, sedentes, pedibus anterioribus utuntur ad officia manuum. At hoc etiam Leporum genus utrūq; facit: quorum capita non malè suis capitibus Marmotæ quoq; referunt. Cum Gliriū specie conueniunt in somno, hybernos enim totos menses transigunt sopore. Cum Leporum Muriumq; dentibus eorum dentes multam habent affinitatem. Non nisi irritatæ sæuiunt, postquam cicures factæ sunt. Vnam aluimus in Taurinis mansuetam: quæ laneam lineamq; omnem supellectilè dentibus absuuebat. Hoc etiam domestici solent Cuniculi, Earum uox à leporina recedit in soricinam, aut potius in cercothecinam. Hæc Scaliger, Ego cum Plinio, & Alberto, Murium generi adnumerari, multas ob causas, astipulantur & uulgaria nomina, quæ nunc exponemus.

ITALICE Murmont, id est, Mus montanus: Marmota, Marmontana, Montanella, Varoza.

GALLICE Marmote, ni fallor.

GERMAN. Murmelthier / Murmentle / Mistbellerle. postremum hoc nomen ab acuta & tinnula eius uoce factum est, qua Caniculas domesticas sic propriè dictas quodammodo refert & superat.

GLIS à pinguitudine dictus uidetur. gliscere enim crescere & pinguescere significat, pinguescit autem somno hoc animalculum, tota hyeme dormiens. Albertus Magnus hunc Murem uarium nominat, eò quòd dorso fusco sit, uentre autem albo: sed breuioris (inquit) pili est, & tenerioris corij quam animal quod uerè Varium (*Mus Ponticus nimirum, siue Mustela alba*) appellatur. Græci *μυροφου* uocant, ut ex Oppiani & Epiphaniij scriptis cõstat, recentiores aliqui Myoxum, malè Bufonem interpretantur. *μυροφια* per o, magnum in antepenultima, Murium cauernam significat. *μύροφου*

(malim *μύροφου*, à quo fortè per syncopen factus est Myxus) est qui apud nos uulgò *λαγόνερο* (*λαγόνηρος*, Varinus) dicitur, Suidas, ego non aliud quam Glirem intelligo: quem uulgus Italorum hodie multis in locis Galerum uocat, nomine ad Lagonerum accedente, literis trãspõsitis. De Myxo incantatio legitur apud Suidam ad Asini dysuriam: Gallus bibit & non meijt: Myxus non bibit, & meijt. An uerò Glires non bibant, affirmare non possum. *νηξίς* quoq; uox detorta uidetur à Myoxo: Varinus Camers interpretatur Murem Cappadocem, qui alio nomine Sciurus dicatur: deceptus nimirum, sicut & illi qui *ἐλάφου* pro Sciuro acceperunt, ut mox dicemus. Oppianus Myoxos & Sciuros disertè distinguit: ut Plinius Glires & Sciuros. Apud Aristotelem nec Myoxi nec Sciuri nomen extat: sed *ἐλαίς*, oxytonum: Gaza Glirem uerè

tit. Ge. Agricola Sciurum esse putauit: deceptus nimirū Hefychij uerbis: apud quem legimus, corrupta, ut suspicor, hæc: ὄλιθ, σκίον, ἔλιος. aliqui enim nimirū ἔλιον Sciurum esse putabāt, quorū sententiam ipse in uocabulo ἔλιος reijcit, nam cū ἔλιον dixisset uermi simile animal esse, quo pisces inescuntur, subdit: οὐκ ἔστι γὰρ ζῷον πετρώων ἢ ἔλιος καλῶν μὴ δὲ σκίονος, (lego σκίουρος:) hoc est, Neque enim ἔλιος est animal illud quadrupes è Murium genere, quod Sciurum uocant. Doctissimus Scaliger etiam ἔλιον & μυξῶν, diuersa nomina unum Glirem significare existimat. Cui aliquis obiecerit locum Galeni lib. 3. de aliment. facult. ubi scribit singulis regionibus suas quasdam peculiare animantes esse: ut Cuniculum Hispaniæ: animal inter Vrsum & Suem ambigens, Lucanis: sicut & illud quod in medio sit τῶν ἀρξαρῶν μῶν, καὶ μυξῶν καὶ τῶν καλῶν μῶν ἔλιον, (à recto ἔλιθ proparoxytono,) quod in illo Italiæ tractu & alijs multis estur. Ego hæc uerba, καὶ μυξῶν, abundare puto, & fortè interpretandi gratia dictio nem ἔλιον, utpotè antiquiorè aut obscuriorè, in margine ab aliquo adscripta, postea in contextum irrepsisse. accedit, quòd ferè cum animal unum inter alia quædam ambigere dicimus, duo nō tria nominamus. Medium autem illud inter Murem aruensem & Glirem animal, apud Lucanos edis solitum; mea quidem coniectura Sciurus fuerit. ¶ Sciurum Gliremque (inquit Scaliger) temere quidam cōfudère. Sciurus cauda tegit se: fuluo colore est. Mansuescit: scurriliter & gannit, & ludit. Glis cinereus est, & esculentus. Nunquam placet, nisi inter patinas. Nihilo uerius quod aiunt, ἔλιον ab Aristotele dici, quem nos Sciurū, quòd caudam inuertat. hoc enim est κάμηλον, id est, flectere: non autem ἐελίξεν, id est, uertere aut uoluere. Sed quia in cauis arborum inuoluit sese, ubi dormiens pinguescat, Sciurus autem ab umbra caudæ, & à flexu, Campsiurus. ¶ Lardironus à Cardano dictus libro 10. de Subtilitate, non alius mihi quàm Glis uidetur: & nomen fortè ab eo confictum, propter lardum, hoc est, pinguitudinem qua gliscit hoc animal. Lardiolum Scaliger putat esse Lombardā uocem, neque cuius animantis ea sit intelligere uidetur.

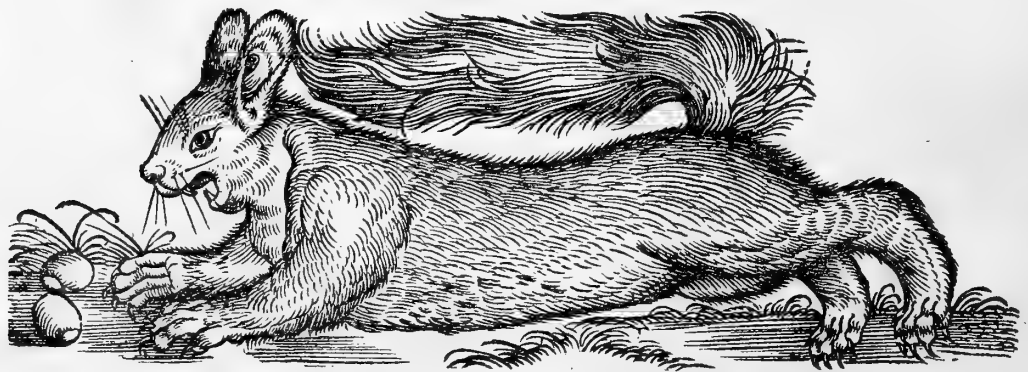
ITALICE Galero, Gliero, Ghiro: & in Lombardia fortè Lardirono, ut diximus.

GALLICE Liron, Rat liron, Loir, Rat ueul.

GERMANICE Greul/Well/Wellmuff/grosse Haselmuff.

¶ Gliri congenerem puto Murem Bilchmuff dictum, &c.

SCIURVS Græcum est uocabulū, quo tamen ueteres Græci non usi sunt: sed primus, quod sciam, Oppianus, Antonini Cæsaris tempore, Latini nomē eius non habent, sed Græco utuntur: à quo aliarum etiam gentiū aliquot deducta sunt nomina, quæ

dam adeò distorta, ut originem uix agnoscas. Sic autem Græci uocarunt à cauda, qua supra dorsum reflexa se tegit & inumbrat. Alio nomine à flexu caudæ κάμηλον dicitur, apud Hefychium: & ab eiusdem magnitudine ἵππουρος. Cæterū ἔλιος & μυξῶν Græca uocabula, Glirem potius quàm Sciurum significant: ut supra in Glire ostendimus, simulque eius à Sciuro differentiam. Recentiores quidā, qui Latine ineptius scripserunt, Pirolum & Spirolum aliquando uocitant. Ineptè etiam Vincentius Beluacensis: Scurulus, inquit, à currendo dictus est. Reperiuntur apud nos tum rutili, tum nigri.

tum nigri. Albertus intra primum ætatis annum nigros esse putat, deinde rutilos fieri. ¶ Scythicus à nostris colore tantum differt: de quo proxime.

ITALICE Schiriuolo.

HISPAN. Hárda, Esquilo.

GALL. Escurieu uel Escureau.

GER. Eichorn/ Eychhorn/ Eichhermlin.

ILLYRICE Vveuercka; à quo nomine nostri forsan Sciuros Scythicos Deeh/ & Werck appellant.

Sciuri Scythici iconem non damus, quòd solo colore à nostrate differat.

SCIURVS Scythicus fortè non alius est, quàm Mus Ponticus olim dictus: à recentioribus (ut Isidoro, Alberto, alijs) Varius, ob colorem. Aliqui Fennicum aut Venetum murem nominant: Hermolaus Muris Pontici nomine tum Varios, tum Hermelinos accipit: cum hi omnino Mustelæ albæ sint, illi Sciuri uarij aut cinerei. Sciurus Fennicus (inquit Agricola) solo colore differt à nostrate Sciuro, nam in candido cinereus est, in Polonia inuenitur cui rutilus color mistus cinereo. Græci hodie uulgò etiam domesticum Murem, Ponticū ineptè uocant. Venetis (Muribus) in dorso color (*uarius*), à quo doffuariæ (*Italis uulgò Doffe*) pelles uocantur: quandoq; ferrugineus, deterior priore, Hermolaus. Venetorum autem nomine in eius uerbis Septentrionalem gentem intelligo. Conduntur hyeme & Pontici Mures, hi duntaxat albi: quorum palatum in gustu sagacissimum authores quonam modo intellexerint, miror, Plinius. Vide superius in Mustela alba. ¶ Sciurorum (inquit Olaus) infinita est multitudo in Septentrionalibus syluis, pilorū densitate & colore distincta. Eorum pelles tanto pulchriores sunt, quanto remotius ad Septentrionē capiuntur: deteriores, quòd propius Austrum, Caro huius bestiolæ assa uenatoribus est pro esca suaui, & cætera.

ITALICE Vare, à uario colore. Pelles priuatim Doffe uocantur, nam uenter albicat: dorsum duntaxat propter uarium aut cinereum colorem in precio est. Varum uentris pellem uocat Venetus: dorsum, Doffum, Scaliger.

GERMAN. Feeh oder Deeh/ quasi Venetus aut Fennicus Mus. Vide superius etiã in Sciuri simpliciter nominibus Germanicis. Pundten/ Pundtmus: nō à Ponto opinor: sed à decadibus pellium, quæ in fasciculos (*Bündt* uocant Germani) color ligantur. Werck/ Graumerck.

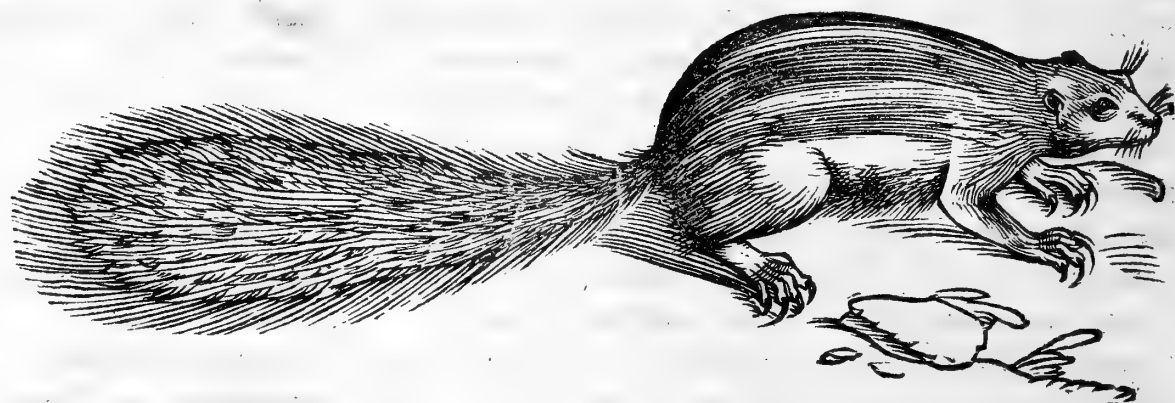
MVS Ponticus aut Scythicus, Sciurusue, alius, quē uolantem cognominant. licebit & Sciurum lastum nominare. Huius pelles duas Antonius Schnebergerus meus è Lithuanix Vilna ad me misit. Mitto tibi (inquit) pellem paruam, superficie pilorū cinerea siue albicāte: radice uerò (.i. parte interiore) è fusco nigricante. Popyelycza latayacza, id est, Murem Ponticum uolantem, à celeritate cognominant. Semper humidior apparet. non potest à pellionibus præparari. Vtuntur ad oculos dolentes abstergendos, uim quandam singularem ad oculorū dolores mitigandos aut curandos ei inesse persuasi, ego mollitiem eius puto inuitasse primum ut oculis abstergendis adhiberetur, sed cum pili non firmiter cuti hæreant, non sine periculo fieri uidetur. Iuxta uel supra anteriores pedes, pilos ferè in orbem eminentes habet: alas appellant. quidam de arbore in arborem uolare putant. Sic ille. Ego pelles missas cum crudæ essent, & à tineis ne perirent periculum, pellifici dedi: qui eas præparauit cum aceto & fæce uini, &c. unde egregiè remollitæ & extensæ sunt. earum nunc utraq; longa est palmos duos (id est digitos octo) capite & cauda exceptis, latitudo eadem: ut Mus

uel Sciurus quadratus uocari mereatur. Cauda quatuor aut quinque digitorum est: similis cæterorum Sciurorum caudis, densis hirsuta pilis, albo nigroque distincta. Ventris & totius pronæ partis color candicat, pilis interiùs fuscis. Pilorum mollities summa est, & ad oculos aliàmue partem demulcendā lenissimo ductu tanquam holoserici, sed multò mollior, idonea. Auriculæ breuiores rotundioresque quàm in Sciuro. Pedes non satis apparent: Prona pars à supina distinguitur ceu linea quadam, à qua prominentes pili densiores solidioresque sunt: & ut conijcio, ad uolatū promouent: sicuti etiā ipsa corporis prætenuis latitudo: ut pisces lati sua latitudine natant. Aiebat pellifex uidisse se apud Silesios uestes etiam his pelliculis (quibus nihil tenerius) præparatis subduci.

GERMAN. Fliegend Veeh.

Lineas caudæ pictor non expressit corporis lineis respondentes.

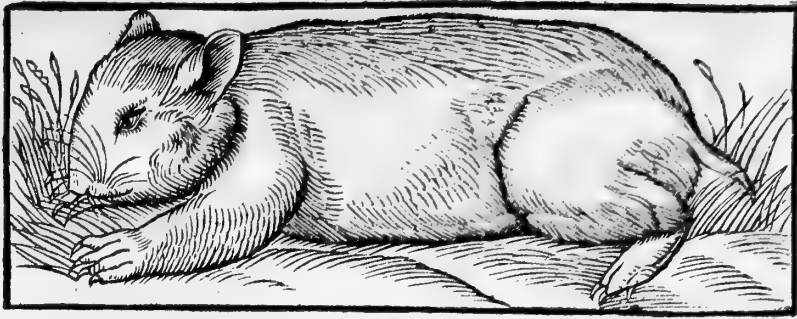

SCIURVS Getulus (inquit lo. Caius, qui hanc eius iconē misit) coloris est mixti ex rufo & nigro. Eum ab armis ad caudam per latera albæ fuscaque lineæ, alternatim certis distinctæ interuallis, decentissimè depingunt. Idem aliquibus fit in colore ex albo & nigro, respondentibus etiā in cauda lineis: nisi si quando expansa cauda propter pilorum raritatem eadem dispereant. Venter illi cœruleum colorem imitatur in albo positum. Paulò minor is est uulgari Sciuro, nec aures extantes habet, ut ille: sed depressas magis & ferè capiti æquas, orbiculares, & per cutis superficiem deductas in longum. Caput, Ranæ ferè est. Cætera similis uulgari Sciuro. Nam figura corporis eadem, eadem natura pili, mos idem, & uiuendi ratio. Cauda se contegit more cæterorum Sciurorum. Hæc Caius. Et rursus in alia epistola: Sciurum Getulum ad uiuum depinxi. Nam è Getulia (quam hodie uocant Barbariam) à mercatore quodam aliquot uiui ad nos allati sunt, utriusque, quem dixi, coloris. Eos ad delicias uiuos alimus, & extra omnem controuersiam Sciuri sunt. Nam (ut dixi) & mores, & magnitudo, & uiuendi genus, & uox, & agilitas, & usus caudæ, & erecta infessio quādo est, & cætera respōdent: etsi ego depingendum curauim extenta cauda, ne corpus adumbraretur, caudaque, qualis esset & colore & figura, ostenderetur. ¶ Hic nimirum ex Aegyptiorum seu Africanorum Murium genere est. In Africa (inquit Herodotus) tria Murium genera sunt: quorum alij bipedes uocantur: alij Zegeries Punica lingua, quod in nostra pollet idem quod colles, (*Bouoi*), alij Echines, &c. Plura leges in nostra Quadrupedum historia, capite De Muribus diuersis secundum regiones. Echines quidam dicuntur pilos duros sicut Herinacei habere, Zegeries nomen ad Sciuros aludit. Bipedes dicti feruntur (similiter ut Sciuri) prioribus pedibus pro manibus uti: & cum urgentur, salire.

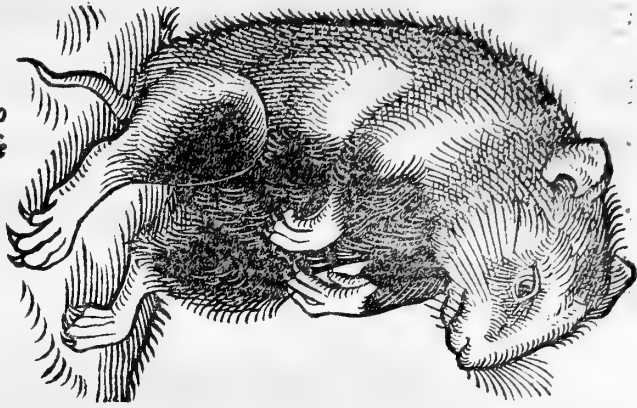
GERMANICE Ein Africanischer Eichorn: ein sundere art der Eichornen vñ Barbaryen.

Effigies

Effigies Criceti hæc sumpta est ex Germanico libro De quadrupedibus Michaëlis Heri.

Alia eiusdem accuratior, quam à Io. Kentmano accepi, eo corporis habitu, quo per iracundiam esse solet, aut cum se comprimit, ut color eius (nam pictum cum coloribus ad uiuum misit) in parte prona supinaq; & in lateribus appareret.

CRICETVS, ut dicunt quidam, (inquit Albertus,) animal est paruulum, dorso rubro, &c. quod de antro suo non facile extrahitur, nisi aqua feruente, uel alioquin humore infuso: in quo ei conuenit cum Cuniculo & Citello. Germanice uocatur *Hamester*, Albertus. Coniicio autem idem esse animalculum, quod alibi ab eo *Traner*, nescio qua lingua, uocatur. Id (inquit) animal est paruulum, speciosum, rubri coloris, Cuniculi magnitudine: mirum in modum pugnax & animosum: in cuius signum ad protectionem capitis & cerebri à natura galeam osseam accepit. ¶ Criceti quidem nomen nouum est, & ab Illyrico *Strzecziel*, ut coniicio, factum. Vetus quidē eius Latinum aut Græcum nomen, nullum scio: quanquam aliqui hunc *Arctomōn* diui Hieronymi esse putarunt: quem nos potiùs pro *Mure alpino* accipimus. ¶ *Mustelarū* generis (inquit Ge. Agricola) est etiam *Hamester*, quem quidam *Cricetū* nominant. Etenim existit iracundus & mordax adeò, ut si eum eques incautè persequatur, soleat prosilire, & os equi appetere: & si prehenderit, mordicus tenere. In terræ cauernis habitat, non aliter atq; Cuniculus, sed angustis: & idcirco pellis, qua parte utrinq; coxā tegit, à pilis est nuda. Maior paulò quàm domestica *Mustela* existit. Pedes habet admodum breues. Pilis in dorso color est ferè Leporis: in uentre, niger: in lateribus, rutilus. Sed utrūq; latus maculis albis, tribus numero distinguitur. Suprema capitis pars, ut etiam ceruix, eundem, quem dorsum, habet colorē: tempora rutila sunt: guttur est candidum. Caudæ, quæ palmum longa est, similiter Leporis color. Pili autem sic inhærent cuti, ut ex ea difficulter euelli possint. Ac cutis quidem faciliùs à carne auellitur, quàm pili ex cute radicitus extrahantur. Atq; ob hanc causam, & uarietatem, pelles eius sunt preciosæ. Multa frumenti grana in specum congerit, & utrinq; dentibus mandit. Ager Turingiæ eorum animalium plenus est, ob copiam & bonitatem frumenti: Hucusq; Agricola. Sed inter *Mures* potiùs quàm *Mustelas* numerandum hoc animal mihi uidetur: quod ex dentibus maximè confirmari posset: qui tamen quales sint, adhuc ignoro. ¶ *Mus Noricus* quoq; uel *Citellus* dictus, (inquit idem Agricola) in terræ cauernis habitat. Ei corpus, ut *Mustelæ* domesticæ, longum & tenue. cauda admodum breuis. Color pilis, ut Cuniculorum quorundam pilis, cinereus, sed dilutior. Sicut *Talpa* caret auribus: sed non caret foraminibus, quibus sonum ut auis recipit. Dentes habet *Muris* dentibus similes. Ex huius etiā pellibus, quanquam non sunt preciosæ, uestes solent confici. Hæc ille: qui & Germanicè *Pile* interpretatur: Albertus *Zysel* uocabulo in Austria usitato, aliqui, ni fallor, *Bilch*

mus uocant: alij grosse Zifmus/grosse Haselmus. Huius Muris iconem nondum habere potui.

GERMAN. Hamster uel Hamester, ut dictum est. Circa Argentoratum **Roms fârle**, id est, Porcellus frumentarius, quod cauernas in aruis frumento consitis fodiat. Græcè *μῦ σιθλόγυ* dixeris.

ILLYRICE Skrzeczek: unde Criceti nomen ductum uidetur.

MVS domesticus communis uel minor.

GRÆCE *μῦς, μῦς καὶ ζικίδιος*. Vulgò hodie *ποντικός*.

ITALICE Topo, (Hispani Talpam sic uocant:) Sorice, Sorgio di casa.

HISPAN. Rat, nam Murem maiorem uocant Ratón.

GALLICE Souris. **GERM.** Maus/Hausmaus.

ANGLICE Mows/Mouse.

MVS exiguum est animal, incola domus nostræ (ut Plinius loquitur) rofor omnium rerum. Ruinis iminentibus (inquit idem) Musculi præmigrant. ¶ Soricem cum Mure communi aliqui confundunt, ut Galli & Itali uulgaribus uocabulis. alij Murem maiorem interpretantur: alij Araneum murem. Plinius manifestè distinguit, Soricem syluestrem faciens, & maiorem, auriculis etiã caudæ pilosis: qualem mox exhibebimus. *μῦ ἀρουραῖος*, id est, Murem aruensem Aristotelis, Gaza Soricem uertit. ¶ De Muribus diuersis America; lege Andream Theuetū in eius descriptione Gallica, cap. 67. ¶ De Muribus uulgò Lemmer dictis, qui in Nortuegia è nubibus cadunt, uide supra in Hermelino, id est, Mustela alba.

MVS domesticus maior, quem Rattum appellârim cum Alberto, quoniam hoc nomine non Germani tantum; sed Itali etiam, Galli & Angli utuntur.

ITALICE Rato di casa, Pantegana, (quod nomen sumptum uidetur à Græco uulgaris Ponticus, quo tamen Murem simpliciter, etiam minorem appellant;) Sourco.

HISPANI Murem minorem Rat uocant, maiorem Ratón.

GALLICE Rat. **GERMANICE** Rat.

ANGLICE Rat/Katte.

MVRIS huius distinctam à minore mentionem apud ueteres non inuenio. Gelenius noster in Lexico symphono suo tria hæc uocabula, Sorex, Rat, *ῥάτς*, Latinū, Germanicum, & Græcum, tanquam idem significantia coniungit. Græcū fortè apud recentiores aliquos reperitur. nam in ueterum libris nusquam mihi occurrit, sed ne in Lexicis quidem. Cynoraistes Græcè, Croton seu Ricinus est, dictus quod Canes perdat. *ῥάτς* enim interpretantur *φθέρου*. Hyrax quidē (*ῥάτς*) quo pro Mure Nicander utitur, prima syllaba omissa, satis cum Germanico cōgruit: ut & cum Latino Sorex, aspiratione in s, mutata, ut fieri solet, sed & *ῥίονος* fortassis, qd Muris genus facit Hesychius.

lychius. ¶ *Ge. Agricola* Rattum putauit esse *Mygalen*, id est, *Araneum murem* quòd magnitudine ferè *mustelina*, *Muris* autem specie sit. *Aëtius* certè contrà, *Mygalæ* magnitudinem *Muris* tribuit, colorem autem *Mustelæ*. Nos uerum *Araneum murem* mox dabimus.

♁ **SOREX** *Plinij*. nam & *syluestris* est, & *cauda pilosa*, & *per hyemè* dormit: quæ omnia *Sorici* *Plinius* adscribit. an uerò *Sorex* hic noster etiam *aures pilosas* habeat, ut *Plinius* uult, non satis memini. Videntur tamen aliquando etiam pro domestico *Mure Soricis* nomen usurpare ueteres. Domestico quidem, sed maiori, similis est *syluestris* ille, quem hic pingimus. Vide superius in *Mure minori*. *Græcè* forsitan *Υρξ*, ut iam in *Rano* dixi. Recentioribus *Mus corylorum* uel *auellanarum*. Potest & *Mus syluaticus* dici.

HISPAN. *Sorce*, uel *Raton pequenno*, ni fallor.

GALLICE *Lerot*.

GERMAN. *Hafelmuß*/kleine *Hafelmuß*/Schlafratz.

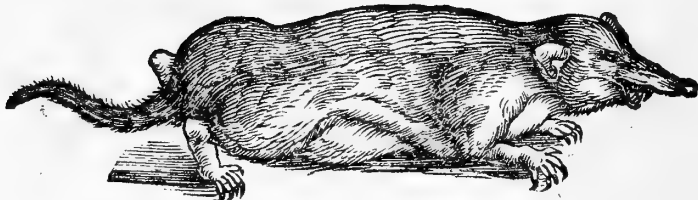
ILLYRICE *Niemegfa myß*/ni fallor.

MVS *aquatilis quadrupes Bellonij*, ultimo *Aquatilium Ordine* inter *amphibia* nobis exhibitus est.

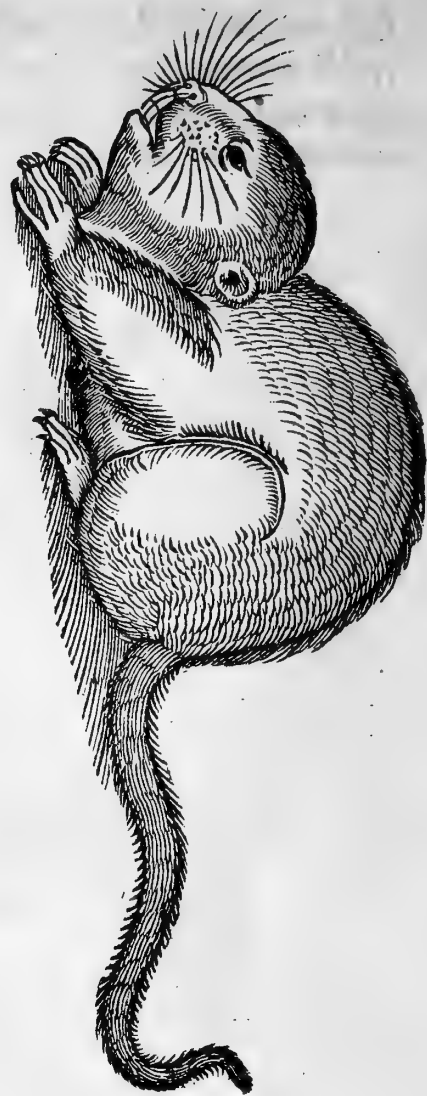
MVS agrestis maior, *Mūs ἀρουραῖος* Aristoteli, hoc est, Mus aruensis. Gaza Soricem transtulit: Plinius Murem agrestem, quod magis probo, distinctionis causa. Alius & minor, quàm hic, est agrestis Mus ruffi coloris: quem in agris frumentarijs aliquando abundare, terrę scilicet putredine in Mures conuersa, existimo.

GERMAN. Erdmuf / Nälmmuf / Schormuf / Stofmuf / Luckmuf / groffe Ackermuf.

Mus Araneus.

Eiusdem maxilla cum dentibus.

MVS araneus, Mus cæcus, Mygale. Vide superius in Mure domestico maiore.

ITALICE apud Rhætos Mufferaing.

GALLICE Muserain, Muzeraigne, Mufet, Mufette, Sery.

GERM. Mürger / Spizmuf / Zifmuf. Silesijs Bisem_{mus}. siccatus enim in furno mirè moschum olet: ut inde meritò *Mūs μοσχίας* dici queat. Sed est aliud etiã Muris genus, (quod recentiores aliqui Latinè Citellum,) Zifmuf Germanis dictũ, sed differentia ferè maioris adiecta: Die groffe Zifmuf / Pile / Bilchmuf / Büchmuf.

LATINE Talpa.

ITALICE Talpa.

HISPANICE Tópo.

GALLICE Taulpe.

GERM. Maulwerff / Moll / Mollmuf / Scherrmuf.

ANIMALIVM QVADRVPE DVM VIVI

PARORVM ICONES ET NOMEN.

CLATVRAE.

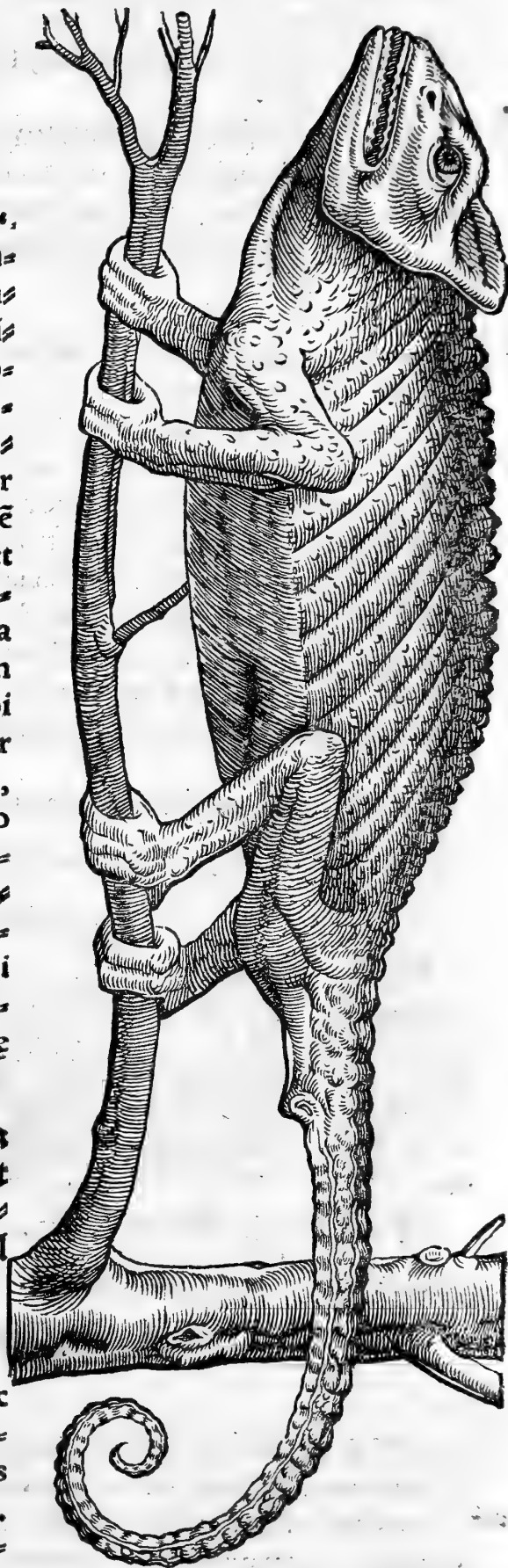
CROCODILORVM Fluvialis & terrestris: & PHATTAGAE, id est, Caudiuerberæ uulgò dictæ, icones & nomenclaturas dedimus sub finem Libri De aquatilibus.

Chamaleontis icon, quam Venerijs olim à Petro Gillio accepi. Ioanni Caio Anglo tum hæc tum à Bellonio posita imago, ad sceleton potius, quàm ad uiuū aut recens corpus depictæ uidentur.

LATINE & GRAECE Chamæleo, *Χαμαλεών*. Animal est peregrinū ex Africa, quam obrē nomen in alijs linguis nō habet. Chamæleon (inquit lo. Leo Africanus) animalis figura & magnitudine lacertæ, deforme, gibbosum ac macilentum, cauda prelonga & instar Muris tenui, lentè p̄greditur. Aëris alimento ac Solis radijs nutritur, ad quorū exitum rictu diducto se uoluit, corpusq̄ ad Solē gyrat ac flectit. Colorem pro loci quem uidet uarietate facilè commutat, modò uiridis, modò niger, quod & ipse uidi, effectus. Venentis serpentibus admodū insidiatur: & si quem sub arbore dormientem conspiciat, eam subito conscendit, & locum capiti serpentis aduersum dispiciens, ex oris rictu mucoris filum, cuius extremitati guttula margaritæ similis appendet, uibrat; quæ si obliquè cadere animaduertat, loco pedes amouet, donec mucoris extremitas serpentis caput contingat, cuius uirtute penetratus euestigio moritur. Nostri scriptores plurima de huius animalis proprietate occultisq̄ uirtutibus in scripta retulere, quæ memoria nobis exciderunt.

GERMAN. Ein frömbd thierle vß Barba reyen / Chameleo genannt. Mag ein Katt ader / oder Katzgochs geneñt werden. Darumb daß es zum teil einem Katzen / zum teil einem Heidoß sich vergleyhet.

TESTUDO terrestris (*Χελώνη χερσαία*) est, quæ nec in dulci, nec in falso humore degit, nec in cœno & paludibus, sed locis siccis. Terrestres in operibus Chersiuæ uocantur, inquit Plin. Nicander *ὄφειν*, id est, montanam cognominat, Oppianus *ὄφεισφόρον*. Videntur autem montanæ (*ὄφειναι*, Arriano) cæteris terrestribus maiores fieri. Differunt terrestres colore, (nam & albæ reperiuntur,) testæ

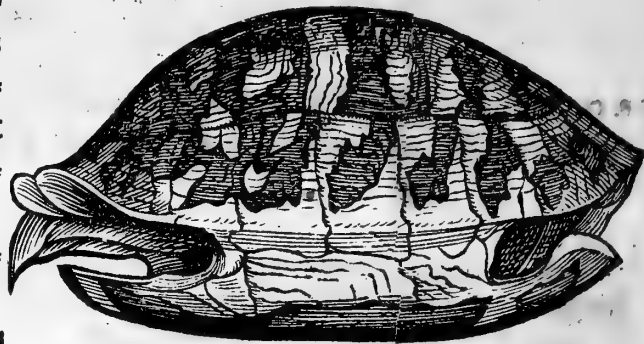

crassitudine, & aliter. In Africa et in sulis quibusdam Rubri maris, laudatę & preciosę reperiuntur earũ testę. ¶ De Testudinibus quidē in genere, & marinis priuatim, diximus in Libro iconum Aquatiliũ, ad finē Ordinis XII. qui est De cetis. De lutaria uerò, inter Amphibia, eiusdem libri.

GALLICE Tortue des boys, id est, Testudo sylvarum.

GERMAN. Ein Erdschildkrott: wohnet allwäg oder allermeeft vff der erden: wie die Tällerkrotten (welche ein äbne schalen/ gleych einem täller/ oben vnd vnden hand) im mür: vnd andere im meer.

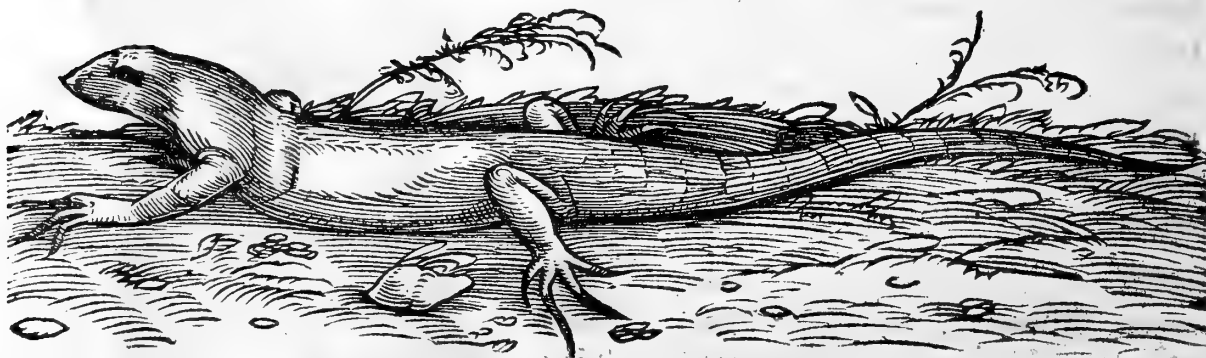
Testudinis terrestris putamen tantum hoc tempore habuimus.

TARTARVCAE, id est, Testudines plurimę (inquit Io. Leo Africanus, amphibijs eas adnumerans: quanuis inter terrestria etiam referri poterant ex ipsius sententia, quòd in desertis uitam degant) in desertis Libyę reperiuntur, quę ad magnitudinem dolij accedant. Tradit Bicris geographus, hominem itineris tædio defatigatum, sub uesperam eminens in deserto saxum, ne à uenenosis animalibus infestaretur, cõscendisse. qui ad lucem grauiter dormiens, tribus ferè passuum milibus à quo reclinauerat loco traductus, intellexit quod subijisset saxum Testudinem fuisse: quę interdiu firma, noctu rependo pabularetur, uerũ adeò lentę, ut uix percipi posset. Huiusmodi Testudines uidi quę mediocris uasculi amplitudinem attingerent, nullas autem tam prodigiosę magnitudinis, Carnes aiunt lepram curare, si septennium non excedant, quibus septem diebus continuo uescendum sit.

LATINE Lacertus aut Lacerta uiridis.

GRAECE Σαύρα χλωρά: & recentioribus χλωροσαύρα, Κολιγαύρα.

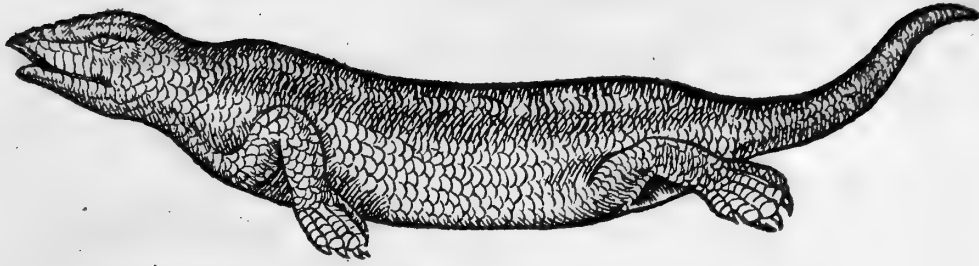
ITALICE. Ramarro, Gez.

GALLICE Lyfarde uerde.

GERMANICE Grüner Ader/ grüner Egochs.

LATINE & GRAECE Scincus, Σκίγχος, Κίρκος, Κροκόδαλος χερσαίος. Crocodilus terrestris, minor nimirum. nam alium maiorē cum amphibijs post Aquatilia posuimus. Verus hic Scincus ex Alexandria, nostra memoria adferri cœpit: cū prius Salamandra aquatica quę apud nos reperitur, pro Scinco: hoc est, presentissimo ueneno pro remedio uterentur pharmacopolę. Scinci nomen ab Aegypto Suchus (sic enim Crocodilum in Aegypto uocari author est Strabo) deflexum coniecimus.

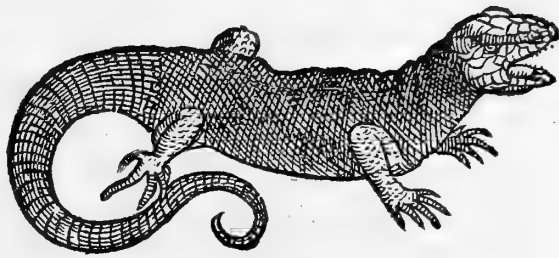
ITA.

ITALICE Scinco uel Stinco.

GERMAN. Ein Egochsen art vß Aegypten/in den Apotecten bekant vnd Stinck genennet.

LATINE Lacertus uel Lacerta simpliciter. Kiranides Lacertæ tria genera facit: heliacam, omnibus notã, ut inquit: Χαλκήν, id est, æream: & chloràn, id est, uiridem. Ego uulgarem nostrum Lacertũ pro heliaco (cuius etiã Epiphanius meminit) acceperim: cui nomen forsan ab eo factũ est, quòd Sole & apricatione gaudeat. ærea uero seu chalcidica cognomine, à colore nimirum, (quæ & Chalcis & Zignis & Seps uocatur,) peregrina & alterius orbis, multoq; magis uenenata mihi uidetur: quam Ge. Agricola Germanicum eius nomen finxit, Kupferader, id est, ærea Lacerta.

ITALICE Liguro, Leguro, Lucerta, Lucertula. & fortè etiam Ramarro: Videtur Italicis nominibus Buffonis.

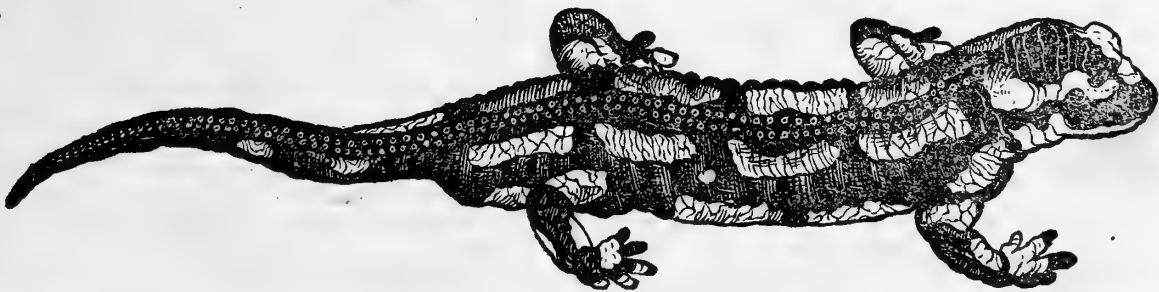
GALLICE Lysarde.

GERMAN. Ader/Egles/Egochf.

LATINE & GRAECE Salamandra, Σαλαμάνδρα.

ITALICE Salamandra.

GALLICE Sourd, Blande, Alebreñe, Arrassade, That, & Normannis (ni fallor) Muron.

GERM. Maal/Moll/Molch/Moldwurm/Olm/Puntermaal/Quattertettsch.

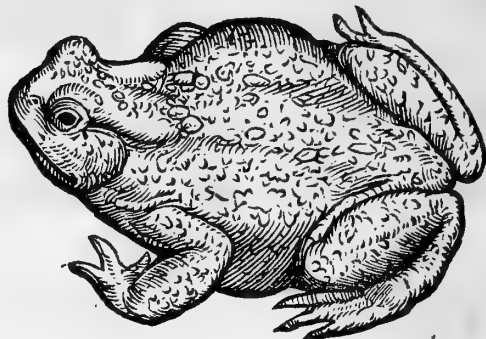
Salamandræ figura falsa: quam addidimus reprehendendi tantum causa illos qui eam publicauerunt. Apparet autem confictam eam esse ab imperitis, ne dicam impudentibus quibusdam, Salamandram & Stellionem unum animal esse arbitratis: & cum à stellis Stellionè dictum legissent, dorsum eius stellis insignire uoluissent. Pilos etiam addiderunt contra huius generis naturam: quoniam amiantum, alumen plumæ uulgò dictum, pilorum quadam specie, Salamandræ pilos aliqui nominant.

LACERTI Aquatici, seu Salamandræ aquatilis, imaginem & nomina dedimus sub finem Libri De aquatilibus inter Amphibia.

DE RANIS aquaticis ibidem leges, & Ranarum in genere diuisionem. hic de Terrestribus dicendum.

B V F O (seu Buffo, sed malim per f. simplex) à Vergilio nominatur his uerbis, Inuentusq; cauis Bufo. Rubeta (inquit Hermolaus) inflat se irata, tam proteruè audax, ut insiliat quoq; proximū, quam suspirio se frequētius quàm mor-
su uindicans: Buffo inde, ut arbitror, à Vergilio & uulgo dicta. Sic ille. Qua uoce Græci Buffonem appellarent, frustra quæsiui diu. Qui *Μυροβόλον* ab illis nominatum arbitratur, à ueritate absunt tan-

tum, quantum distat à Glire Buffo, Scaliger. Ego omnino *φρύνον* Græcorū esse puto, nam quanuis aliqui *φρύνον* & *βάτραχον ἑλεον*, id est, Rubetam, & Ranā palustrem (uenenatam scilicet) non distinguunt: alij tamē manifestè distinguunt, siue quòd species separatae sint: siue quòd relictis paludibus, aut eis desiccatis, ex palustri Rubeta terrestris fiat. Ego species duas constituo, terrestrem perpetuò: & aquaticam: quæ si aquas deserat, aut deseratur, propter elementi mutationem, speciem ferè immutat, (ut tertia hæc sit Bufonis species,) & multò perniciosior redditur: sicuti Hydrus etiā in Chersydrum cōuersus. Accedit, quòd similiter turgere per iracundiā, & inflare se dicitur, apud Aëtium: ut Buffo à nostris: & afflatu quoq; similiter malefica esse. Sed *κάρφικτος* quoq; Rhodijs usitatum nomen pro Phryno (teste Hesychio) cum Gallico Crapau de fermè conuenit. *φρύνον* masc. genere frequentius est, Aelianus etiam foeminino *φρύνην* dixit. Phryganium Plinio memoratū non aliud quàm Rubeta mihi uidetur. ¶ Rubetam terrestrem trium generum obseruaui: unam maiorē, quam Rondeletius similem esse ait palustri Rubetae (quam inter Amphibia in Aquatiliū libro ab eo mutati sumus) sed maiorem, alteram minorem, quæ sub terra uel stercore inuenitur, oculis multum prominentibus & uirescentibus: cuius iconem hic exhibemus. Et huius (minoris) alteram speciem, oculis aureolis: quam descripsi cum aquatiliū Ranarum iconibus in diuisione generis Ranarum ad numerum 5. Ibîdem ad numerū 6. Rubetae fossilis seu saxatilis mentio fit: Ea circa Regenspurgum, agri Tigurini castellum, reperitur (*Steinkrotten* uocant,) inter lapides montis, qui ferè calcarij sunt: in quorum rimis & fissuris latet, nulla in propinquo aqua. uère non apparēt, nisi instet calor cum primum incipiunt apparere. Vocem edit per interualla, aliarum Rubetarum uoci (de qua *Mōnen* dicunt, per onomatopœiam puto) dissimilem. Foemina oſua uentri annexa gerit ut Cancris: quod ex egregio & doctissimo uiro Con. Sutore, eius loci ecclesiaste cognoui.

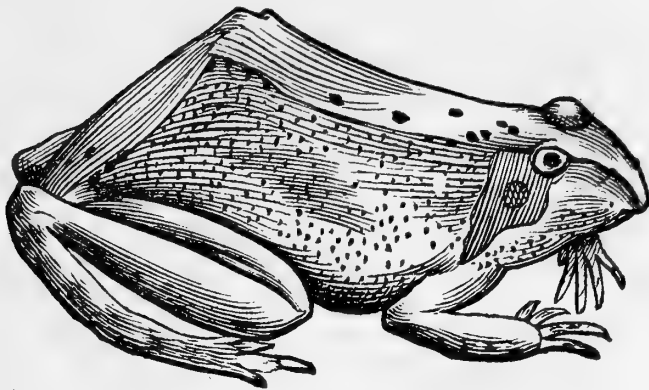
ITALICE Rospo, Botta, Boffa, (Babi etiam, Scaligero:) alicubi Chiatto (ut apud Rhætos qui Italicè loquuntur Chatt) uel Zatto. item Buffo, Buffa, Buffone, Ramarro. sed postremum hoc nomen Lacerto minori potius deberi puto.

HISPANICE Sápo escuérco.

GALLICE Crapault: circa Neocomum Boug. Scaliger scribit Crapaud, unde (inquit) lapidem Buffonitem, Crapaudinam uocant.

GERM. Krott/Krote/Quapp: Gartenkrott/Erdkrott: Flandris Padde.

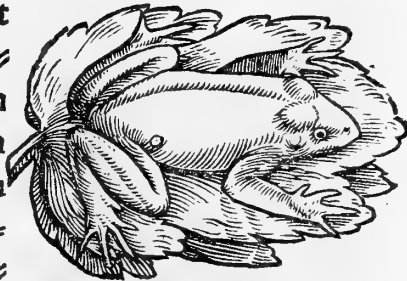
RANA uel *Rubeta gibbosa*, ut nos cognominauimus. Lurida hæc terrestris Rana, & (ut ex ipso colore apparet) uenenosa, muta (nisi uox ui aliqua exprimatur) in hortis & syluis inter frutices reperitur apud nos: magnitudine qua uulgares aquaticæ Ranæ, dorso gibboso utrinque ad latera eminentibus officulis, Color ei uiridis ferè, sed

obscurus & subfuscus est. latera maculis ruffis scatent. sunt & digiti pedum ruffi. De mutis quidem Ranis non satis sibi constant ueteres, & species diuersas confudisse uidentur.

GERM. *Grasfrösch/Gartenfrösch/Holzkrött.*

RANUNCULUS seu *Ranula uiridis*, *Rana calamites* aut *dryopetes* cognomine: quòd inter arundines aut arbuta degat. Veterum aliqui hanc mutam dixerunt: sed cum uoce sua pluuias præfagiat, unde & *Mantis* appellata uidetur, non est muta: nec adeò uenenosa, arbitror, ut *Rubetæ* & *mutæ* ab eis dictæ *Ranæ*. ego nullam prorsus mutam esse puto *Ranarum* speciem: sed si fluuiatilibus & coaxantibus Ranis conferantur terrestres, mutæ uideri possunt, in primis uerò gibbosa, ni fallor.

GRÆCE βάτραχος καλαμίτης, βάτραχος χλωρός ἢ μικρός ὁ ἐπὶ τῶν καλάμων γινόμενος. βρέξας (ut *Aias*) aliquibus, Galeno teste, per onomatopœiam forte: aut à præfagio pluuiæ, βρέξαι enim Græcis pluere est: quasi diceret βρέξαι, βρέξαι, id est, pluet, pluet. βρεκεκεκέξ, ποάξ, ποάξ. Aristophani fictitia de *Ranarum* uoce nomina sunt, Germanicum etiam *Ranæ* fl. nomen ad Græcum *Brexas* accedit. ¶ Vbi manum inicit benignè, ibi onerat aliquam zamiam, Plautus de homine auaro blandiente: ubi Scholiastes: zamiam (inquit) id est, damnum. nam zamia dicuntur *Ranulæ* in arbore, quæ nisi detrahantur, alios lædunt. Sic ille: sed absque authore, ego ζημίαν Græcè damnum significare scio, pro quo Doricum est ζαμία, (cui simile Germanicum *jamer*, id est, calamitas:) qui tamen uel Latinè uel Græcè hoc uocabulum pro *Rana* usurpauerit inuenio neminem.

ITALICE *Racula, Ranocchio, Verdacula, Ranuoto, Ranonchio de rubetto.*

GALLICE *Renogle, Graisset, Croisset, Verdier.*

GERMANICE *Laubfrösch.*

F I N I S.

L

ADDITIONES QVAEDAM.

AD ORDINEM II. QVADRVPEDVM
MANSVETORVM.

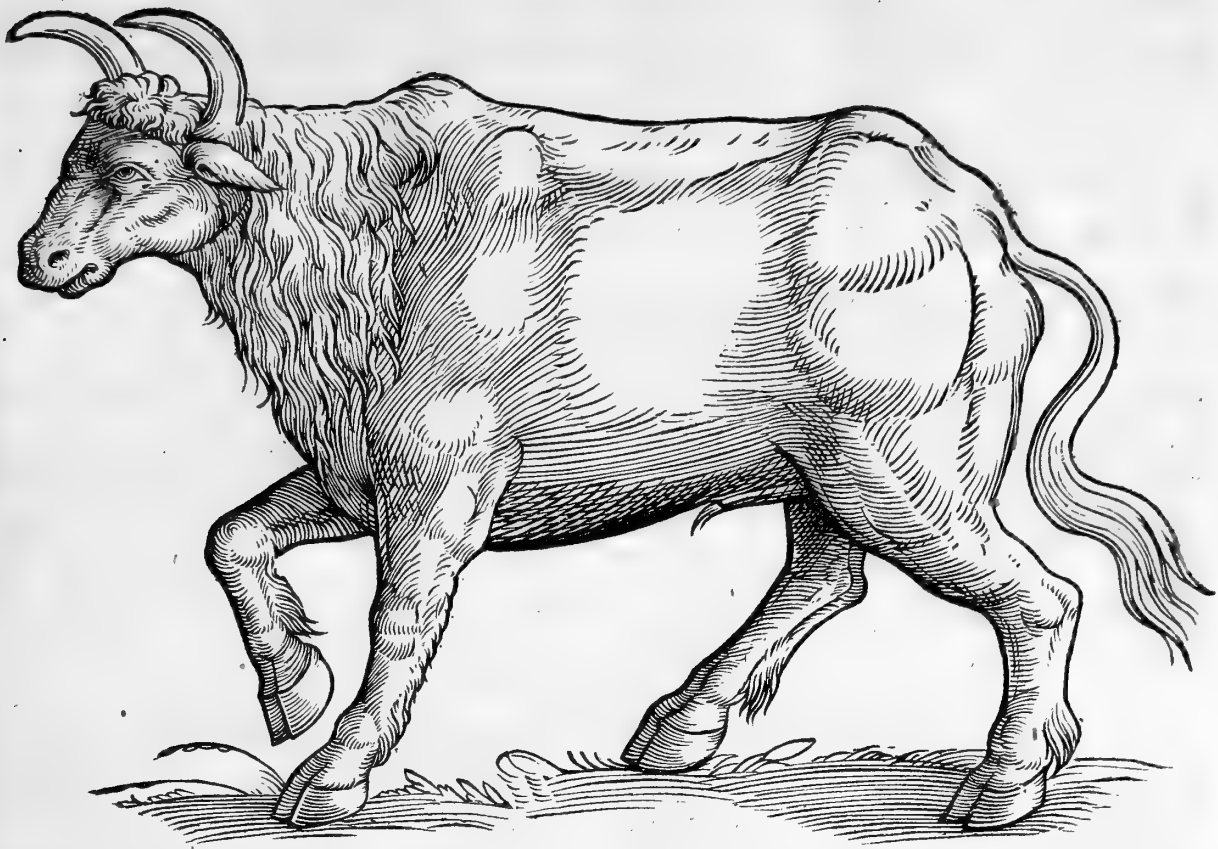
HINNVLVS ex Tauro & Equa generatur. Multos uidimus, inquit Scaliger, duos olim habuimus: nunc unam foemellam; cuius aures inter, ossea tubercula duo semijuglandis magnitudine paternæ frontis præ se ferunt rudimentum. Huic generi aiunt quidam superiores deesse dentes. Illud in ijs uitium frequens, quòd inferior mandibula porrectior est superiore: quod in multis conspicitur piscibus, Bess dicuntur à Gabalis & Aruernis.

Constat in Cozumella & Iucatana atq; alijs insulis, **CANES** a tiles haberi ad uescendum: quos latratum ullum edere negant, Scaliger. De **CANIBVS** feris leges in Lupo.

AD ORDINEM I. QVADRVPEDVM FERORUM, qui est De feris cornutis.

BISONTEM Lithuani (inquit Sigismundus liber Baro in Herberstain, &c.) lingua patria uocant Suber: Germani improprie **Aurox** uel **Drox**: quod nominis Vro conuenit, qui planè bouis formam habet, cum Bisontes specie sint dissimillima, lubati enim sunt Bisontes, & uillosi secundum collum & armos, barba quadam à mento propendente: pilis moschum redolentibus, capite breui: oculis grandioribus & toruis, quasi ardentibus, fronte lata, cornibus plerūq; sic diductis & porrectis, ut intervallo eorum tres homines bene corpulentos insidentes capere possit: cuius rei periculum factum perhibetur à rege Poloniae Sigismundo, (huius qui nunc regnat Sigismundi Augusti patre,) quem bene habito & firmo corpore fuisse scimus, duobus alijs se non minoribus sibi adiunctis. Tergum ipsum ceu gibbo quodam attollitur, priore & posteriore corporis parte demissiore. Qui uenantur Bisontes, eos magna uigilantia & solertia præditos esse oportet. Deligitur locus uenatui idoneus, in quo sint arbores iustis diremptæ spacijs, truncis nec crassis nimis, ut facile circumiri possint: nec paruis, ut ad tegendum hominem sufficiant. Ad has arbores singuli uenatores disponuntur, atq; ubi Canibus persequentibus exagitatus Bison eum in locum propellitur: qui primus ex uenatoribus sese profert, in eum magno impetu fertur. At is obiectu arboris sese tuetur, & quâ potest percutit uenabulo feram: quæ ne sæpius quidem icta cadit, sed incensa magis ac magis rabie, non tantum cornua, sed etiam linguam uibrat: quam ita scabram & asperam habet, ut uenatorem solo uestis eius contactu cõprehendat & attrahat: nec antè relinquet, quàm occidat. Quòd si quis fortè circumcursitando & feriendo delassatus respirare cupit, is feræ obijcit pileum rubrum, in quem & pedibus & cornibus fauit. Si uerò alteri in idem certamen non confecta fera descendere libet, ut fieri necesse est, si salui illinc abire uelint: is eam facile in se prouocat, si uel semel sono barbaro Lululu succlamârit. Sic ille in Commentarijs suis Rerum Moscouiticarum, editione secunda, ubi imaginem quoq; huius feræ, qualem nos etiam ab ipso nacti sumus, exhibet.

BISON albus Scoticus. Calydonia Scotiae sylua gignere solet boues candidissimos, in formam Leonis iubam ferentes, cætera mansuetis simillimos: uerum adeò feros indomitosq; atq; humanum refugientes consortium, ut quas herbas arboresq; aut frutices, humana contrectatas manu senserint, plurimos deinceps dies fugiant. Capti autè arte quapiam (quod difficillimum est) mox paulò præ mœstitia moriantur. Quum uerò sese peti senserint, in obuium quencunq; magno impetu irruentes eum prosterunt, non Canes, non uenabula, nec ferrum ullum metuunt, Carnes eius esui iucundissimæ

diffimæ sunt, atq; in primis nobilitati gratæ, uerùm cartilaginosa, Cæterū quum tota olim sylua nasci ea solerent, in una tantum nunc eius parte reperiuntur, quæ Cummirnald appellatur: alijs gula humana ad interneccionem redactis, Hæcille. Mihi quidem genus hoc Bouis uidetur rectè appellari posse Bison albus Scoticus uel Calydonius: eò quòd Leonis instar iubatus sit, ut de Bifone Oppianus scribit: sed non etiam barbatus, ut Bison simpliciter dictus eidem.

GERMAN. Ein art wilder Ochsen / findt man in dem wald Caldar oder Calendar genaht / im künigreich Schottland / ganz weysß von farw / mit langē haar vmb die schultern vnd brust wie ein Löw.

VROS (inquit Sigismundus Liber Baro) sola Masouia Lithuanix cõtermina habet: quos ibi patrio nomine Thur uocant, nos Germani propriè **Врох** dicimus. Sunt enim uerè Boues syluestres, nihil à domesticis bobus distantes, nisi quòd omnes nigri sunt, & ductum quendam, instar lineæ ex albo mixtum per dorsum habent. Non est magna horum copia: sunt t̄q; pagi certī, quibus cura & custodia eorum incumbit: nec ferè aliter quàm in uiuarijs quibusdam seruantur. Miscentur Vaccis domesticis, sed non sine nota. Nam in armentum postea, perinde atq; infames, à cæteris Vris non admittuntur: & qui ex eiusmodi mixtione nascuntur Vituli, non sunt uitales. Sigismundus Augustus rex mihi apud se oratori donauit exenteratum unum, quem uenatores eiectum de armento semiuuium confecerant: recisa tamē pelle quæ frontem tegit, quod non temerè factum esse credidi: quanquam cur id fieri soleret per incogitantiam quandam non sum percontatus. Hoc certum est, in precio haberi cingula ex Vri corio facta: & persuasum est uulgò horum præcinctu partum promoueri. Atq; hoc nomine regina Bona, Sigismundi Augusti mater, duo hoc genus cingula mihi dono dedit: quorum alterum serenissima domina mea Romanorū regina, sibi à me donatum, clementi animo accepit. Hæcille. Ego etiam ex Vri pelle cingulū ab Antonio Schnebergero meo ex Polonia missum accepi: cuius corium duriusculum ualidumq; est, pili uerò (quod mireris) mollissimi, instar pecoris lanæ, densi, coloris nigri, sed ruffo modicè admixto, si propiùs spectes. ¶ Icon quā supra posuimus pag. 30. tanquam Vri, cum uenatore post arborē stante & uulnerante, ipsum uenabulo,

Bifontis est potius secundum Sigismundum Baronem, (quanuis non satis probè facta,) qui hoc modo Bifontes (quibus & barbam tribuit) non Vros capi scribit. ¶ Plinius alicubi Bouem syluestrem nigrum nominans, Vrum intellexisse uidetur. Sunt & apud Arachotos Boues feri, colore atro, corpore robusto, rictu leuiter adunco, (επιρροου,) quorum cornua resupinantur, εφυπιαζουσι: qui ad Bifontes potius quam Vros accedere uidentur.

INTER Floridam peninsulam Noui orbis & Palmam flumē, (inquit Andreas Theuetus) ferarum monstrosarum formæ diuersæ reperiuntur: & inter alias Taurus quidam grandis, cuius cornua sunt pedalia tantum, dorso imminet tumor sicut in Camelo, pilus toto corpore prolixus est, colore Mulæ flauæ aut ex ruffo nigricantis, eximè parte quæ sub mento est. Huius generis duo uiui aliquando in Hispaniam aduecti sunt, (quorum alterius pellem solum uidi,) sed uiuere diu non potuerunt. Aiunt hoc animal perpetuum esse hostem Equi, nec ferre posse ut in propinquo sit. Sic ille, qui iconem etiam eius in Gallica sua descriptione Americę proponit. Carici Boues Plinio in parte Asiæ, foedi uisu, tubere super armos à ceruicibus eminente, luxatis cornibus, excellentes in opere narrantur. Idem memorat Scythicos, in quorum dorso, similiter ut Camelorum, gibber sit, & eos quoque cum dorso clitellæ imponuntur, perinde ut Camelos genua flectere, &c. Quin etiam Syriacis gibber in dorso esse scribit, palearia negat. Sed hi omnes mansueti uidentur: Theueti uerò Bos ferus est: quem idcirco Bouem camelitam ferum nominabimus, legitur autem camelitæ nomen apud Suidam, his uerbis: *καμηλίτης βοῦς ἔτιω κελόμενος.*

Pag. 36. uersu 11. post hæc uerba, animal fuerit, notandus est punctus geminus, & addendum: aut fortè Subus Oppiani, qui similiter amphibius eodemque colore est.

Pag. 38. uersu 7. post hæc uerba, caprino tectas, addendum: In Rupicapra etiam paulò antè diximus, Cemadē Aeliani, uideri posse Oppiani Subum.

COLI (ut nos appellauimus ex Strabone) caput cum suis cornibus, cuius picturā à generoso uiro Sigismundo Libero Barone in Herberstain, accepi. Ego superius (pag. 40.) eiusdem ferè cornua satis rectè quidē picta exhibui, (nam corpus reliquum ex coniectura ad descriptionem expressum est,) quantū imitari meus pictor cornu uerum, quod habeo, potuit: flectuntur enim ita in diuersas partes hæc cornua, ut pictura nō satis assequatur. at situm eorum inter se, (qui ad Strepsicerotis Cati cornua ferè accedit) & elatam sublimitatem, non rectè.

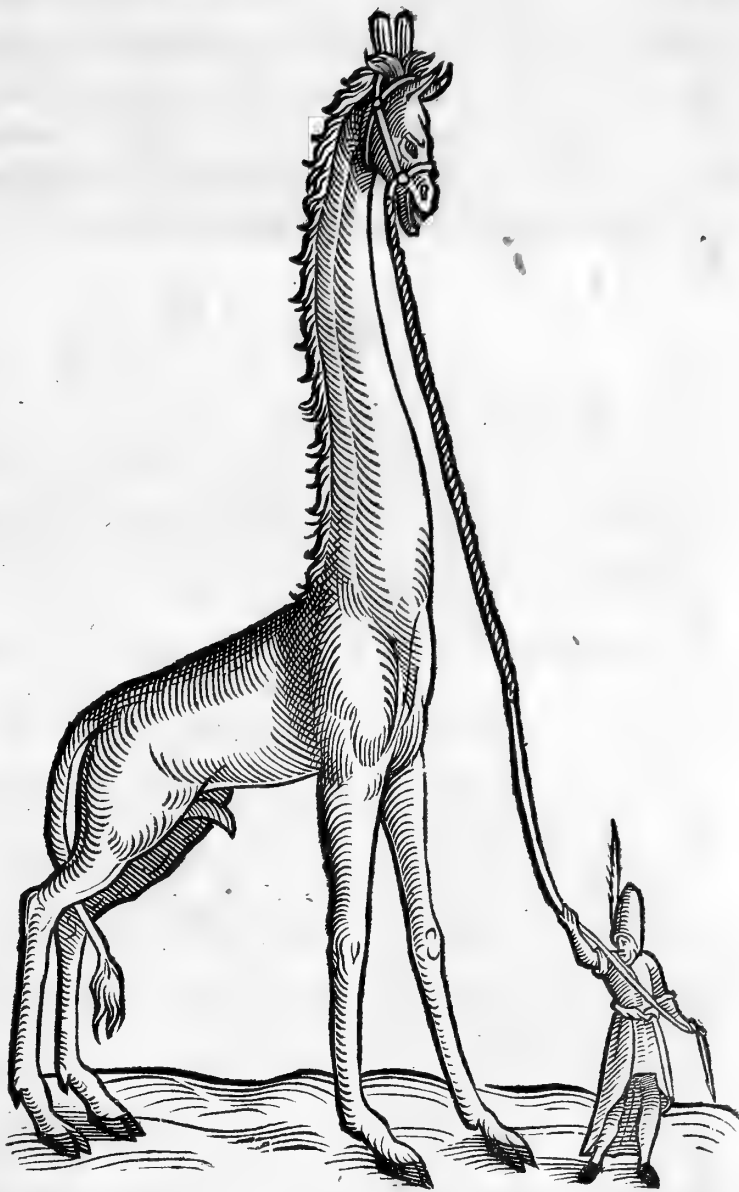

¶ In desertis campis circa Borysthenem (inquit idem Baro in Commentarijs rerum Moscouiticarum) Tanaim & Rha, est Ouis syluestris, quam Poloni Solhac, Mosci, Seigak appellant, magnitudine Capreoli, breuioribus tamen pedibus: cornibus in altum porrectis, quibusdam circulis notatis: ex quibus Mosci manubria cultellorum transparentia faciunt: uelocissimi cursus, & altissimorum saltuum.

CAMELOPARDALIS icon accuratior (quàm exhibita sit suprà pag. 41.) ex charta quadam nuper impressa Norimbergæ, ubi hæc etiam uerba leguntur: Rarum & admirabile animal, nunquam prius uisum (in Germania) Surnappa nomine, altitudine ad summum uerticem supra quinque orgyas, corniculis duobus ferrei colors, pilo læui (& cōposito,) colore pulchro: diligenter & probè depictū per Melchiorem Luorig

Luorig Constantinopoli, (ubi Turcarum imperatori hoc animal donatum fuit,) & amico cuidam in Germaniam trāsmisſum, anno Salutiferi partus M. D. LIX.

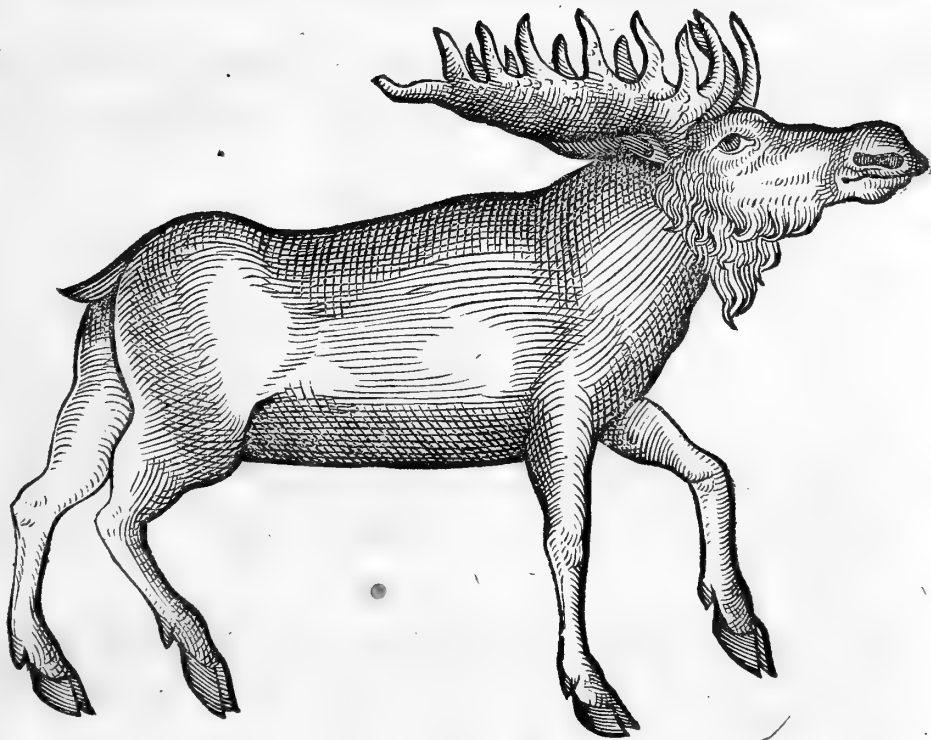
CERVI Burgundici, seu Subulonis, aut ſemper Subulonis (de quo ſcriptum eſt ſuprà in Ceruo, paginis 44. & 45.) caput ad ſkeleton expreſſum.

GALL. Brocard in Burgundia. idem quidem nomen Galli cæteri Ceruo communi bimo attribuunt.

GERMAN. Ein Spiß oð Spiß hirtz/der von natur ein Spiß hirtz iſt vñ bleybt: dan̄ ſunſt nennet man die zwey jährigen Hirtzen auch alſo. wirdt in Burgund gefangen.

ALCES figura accuratior quàm ſuperius (pag. 53.) exhibitā. Hanc quidē ceu ad uiuum pictam Io. Kentmannus & Io. Pontanus, excellentiſſimi medici, ad me dederunt: nec diſſimilem, ſed breuiore & magis cōpacto corpore Ant. Schnebergerus.

Quę fera Lithuanis (inquit Sigismundus Liber Baro) ſua lingua Loſs eſt, eam Germani Ellend, quidam Latine Alcen uocant; Poloni uolunt Onagram, hoc eſt, Aſinum agreſtem eſſe, nō reſpondente forſ

ma. Sectas enim ungulas habet : quanquam & quæ solidas haberent, repertæ sint, sed id perrarum est. Animal est altius Ceruo, auribus & naribus prominulis, cornibus à Ceruo nonnihil diuersis, colore item magis ad albedinem tendente. Cursus est uelocissimus; non quo cætera animalia modo, sed (Equi) gradarij instar. Ungulæ, tanquam amuletum, contra morbum caducum gestari solent.

AD QVADRVPEDVM FERORVM
ORDINEM II.

DE Pardalide seu Leopardo diximus pag. 67. cui hæc addes. Pardalin Persæ (inquit Scaliger) Barbuçt uocant: Leænæ similem pilo ruffo, maculis oblongis picto, nigris ex transuerso. Faciem habet subrubram, nigris uariam maculis, & candidis: uentrem album, caudam Leonis. Sunt & quædam dorso minùs fuluo, & maculis minùs uegetis. Oculos eis glaucos esse scit, qui uidit, ut nos. ¶ Pardalis (seu Panthera) Oppiano, maior & minor est. hæc quidem uiribus & animo nihil inferior maiore, unde apparet Pantheras minores, alias esse quàm Pantheres (πάρθηρας) ab eo dictos sub finem secundi de uenatione: [ubi eos θήρας ἑτιδανούς, id est, nullius precij uel nullarum uirium feras; & χαρποῦς nominans, cum Felibus & Gliribus numerat.] Cæterum ut Thoës, sic etiam Pantheres duorum generum statuuntur: & forsan Thos minor, Panther minor fuerit: qui & Lycopantheros, Pantherium, & Lupus canarius dicitur. ¶ Leopardi (inquit Io. Leo Africanus) degunt in syluis Barbariæ, neque homini, cum robusti sint & crudeles, nocent: nisi alicui (quod rarò contingit) in angusto calle obuij, illi aut cedere non possint, aut redarguantur, fastidioq; afficiantur. in hunc enim irruentes unguibus uultum comprehendunt, tantumq; carnis auferunt, quantum prendunt: & plerunq; cerebrum homini perfringunt. Gregem inuadere non solent: Canibus alioqui infestissimi, quos occidunt ac deuorant. Monticolæ Constantinæ regionis equestrem uenationem aduersus illos instruunt, exitus uiarum occludentes. Leopardus autem hac illac fugiens, dum uia equitibus obsessa se nequaquam euasurum perspicit, in crebros flexus gyros confodiendum se præbet. At si Leopardum effugere contingat, qui incautiùs eam partem obseruauit, conuiuium cæteris uenatoribus, recepta consuetudine, præparare tenetur, Sic ille.

Pag. 72. iconem Felis Zibethi dedimus, non ita accuratè expressam atq; hæc est, à doctissimo diligentissimoq; uiro Io. Caio ex Anglia ad me missa. Alteram quoq; huic

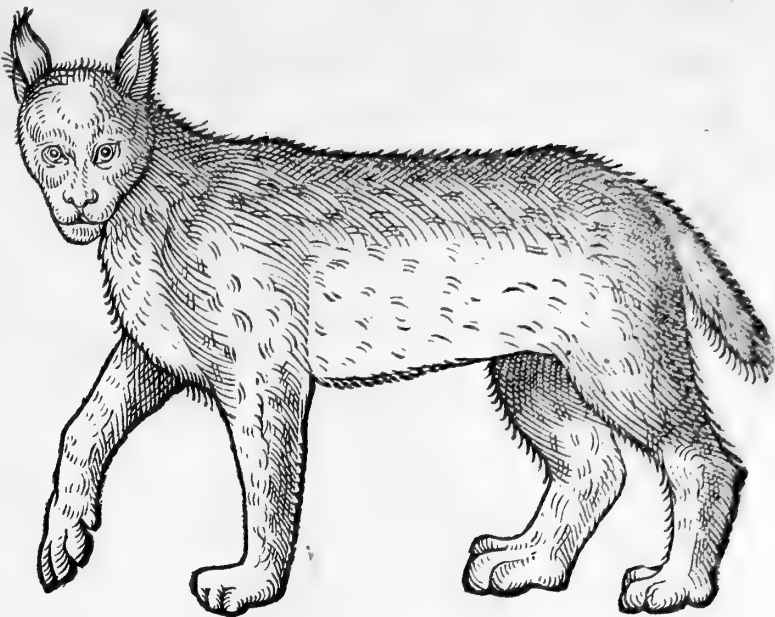
per omnia similem Io. Kentmanus medicus eximius ad me dedit. Zibetti liquorem, umbilico impositum uteri strangulationibus mirum in modum mederi, alijsq; multis remedijs pollere aiunt.

Pag. 74. Lyncis imaginem proposuimus, nō incitè factā, capite excepto. quamobrem aliam à Io. Caio mihi cōmunicatam, & probè expressam; hīc adijcere uolui. Ungues Lynx

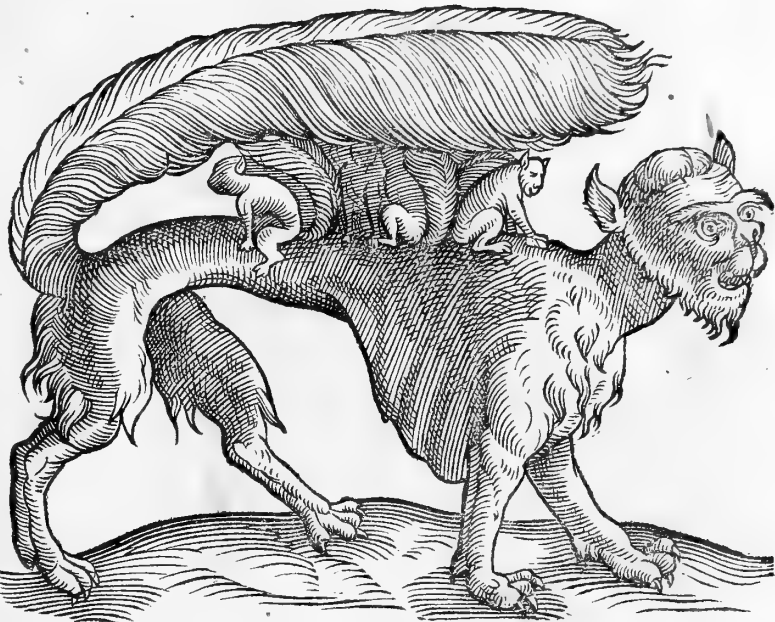
Lynx modò occultat, ut hîc: modò exerit, pro arbitrio, ut cum irascitur, pugnat, scandit aut se retinet, & quidem præ longos, ut illic.

GERMAN. Ein Dutz / ist ein Luchz oder Luchsen art.

Lyncum genera duo solus Oppianus facit (lib. 3. De uenatione) maius & minus. Lynces parua (inquit) Lepores uenantur: maiores uerò in Ceruos atq; Oryges facile insiliunt. Ambę corporis figura similes: & similiter oculi utrisq; suauiter fulgēt, &c.

NOVI Orbis regionem quandam Gigantes dicti (lingua ipsorum Patagones) incolunt. & quoniam cœlo non admodum calido fruuntur, uestiunt se pelibus animantis illius, quam Su appellat, id est, aquam: ab eo nimirum, quòd magna ex parte circa fluuios degat. Est autē omnino rapax hæc fera, & formæ monstrosæ, qualem hîc exhibeo. Cum à uenatoribus urgetur, suæ pellis gratia, catulos suos in dorsum admissos cau-

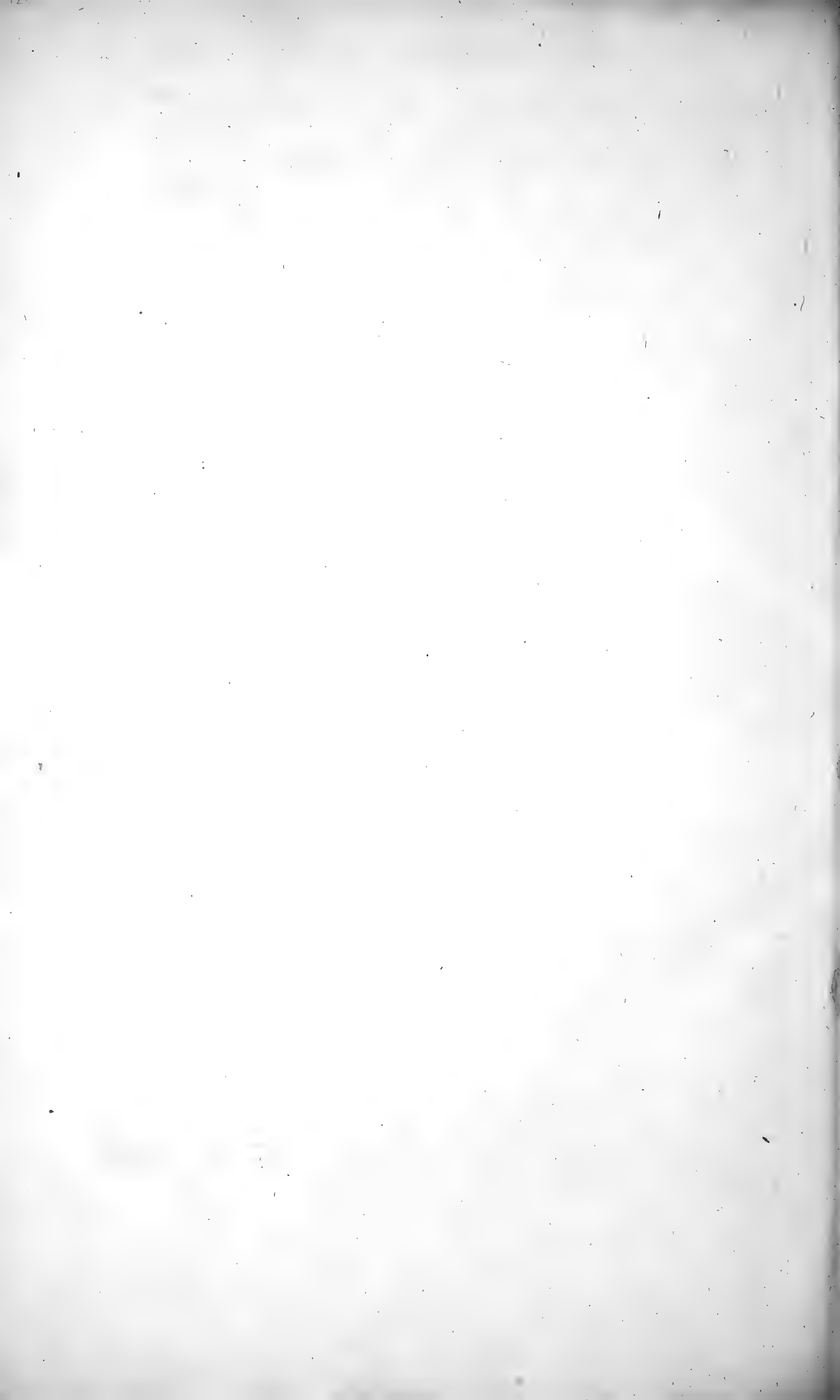

da ampla longaq; tegit, & fuga elabitur. Itaq; dolo scrobe effossa, & frondibus obtecta, unà cum catulis capitur. Cum autem ita inclusam se uidet, rabie quadam suos catulos obtruncat & occidit; & clamore horribili ipsos etiam uenatores terret: à quibus tandem sagittis confossa excoriatur, Andreas Theuetus cap. 56. Descriptionis Americæ.

AD ORDINEM IIII. DE QVADRVPEDIBUS FERIS MINIMIS.

ASPREOLVM in Germanicis cōmentarijs lego: & quid legam, nescio, Scaliger. Ego Sciurum Ponticum, siue Varium esse conijcio. Quoniam Sigismundus Liber Baro in Cōmentarijs rerum Moscouiticarum, ubi de pellibus diuersis è Moscouia adferri solitis mentionem facit, Sciuros Ponticos præterierit, quorum pelles inter præcipuas sunt, nisi Aspreolorum nomine eos intelligamus. Aspreolorum pelliculæ (inquit) ex diuersis partibus adferuntur, &c. ex nōnullis semper decem numero colligatę, quarum in singulis fasciculis duæ sunt optimæ, quas Litzschna appellant. tres aliquanto deteriores, quas Crasna uocant: quatuor, quas Pocrasna: & ultima Moloischna dicta, omnium uilissima. Harum singulæ una aut duabus dengis emuntur. Meliores & selectas in Germaniam & aliò mercatores magno suo cōmodo portant. Sic ille, Aspreoli quidem nomen, ad Pirolum uel Spiriolum (sic enim barbari quidem scriptores Sciurum uocant) accedit.

FINIS.

INDICES NOMINVM OMNE GENVS QVADRVPEDVM IN DIVERSIS LIN

GVIS. I. LATINORVM. II. GRAECORVM. III. ITALICORVM.

IIII. Hispanicorum. V. Gallicorum. VI. Germanicorum. VII. Anglicorum.

VIII. Illyricorum IX. Hebraicorum, Arabic. X. Aethiopic. Indic. Punicorum, Persicorum, Phrygum, Turcicorum, Americae.

LATINA ET GRAECA QVAEDAM QVAEDRUPEDUM NOMINA: & BARBARA ETIAM LATINIS TERMINATIONIBUS PROLATA ALIQUOT.

A.		camelopardalis 41. 124.	57. subulo Burgundicus	foinus	99
		camelopardus 41	uel anamyntes, uel semper	fuina	99
A	Chaines ceruus 43. 46	camelus Arabica uel Dromas	subulo 44.	furcarius ceruus	44
	acmones Lupi 80	23	chalcis 119	furo 98.	101
	adapis 105	camelus Indica 41	chamaeleo 117	furetus	101
	addax 37	camelus, uel camelus Bactria	chaus 73	furunculus	101
	adimain Afris. 18	na 22	chiurca 91	furus	101
	africana 67	canarius lupus 68	chæropithecus 91	G.	
	alce, et eius figura accuratior	caniceps 92	chucia 91	Galeopithecus	96
	125. Vide Alx.	canis 25	cicalus Turcis 68	gannus Ephesijs	76
	alces species 57	canes altilis muti 122	circus lupus 79	ganos Phrygibus et Bithy-	
	allocamelus 42	canis auarius aquaticus 27.	citellus 113. 116	nis	75
	alx uel alce 52. eiusdem cor=	auarius campestris 27	colos uel colus 40. 124	gazella	51
	nu 55	Britannicus siue Scoticus,	cricetus 108. 113	genetha uel genetta	70
	anabula 41	25. Britannicus uenati=	crocodilus fl. & terrestris	ginetta	70
	anamyntes ceruus 45	cus 26. Britannicus fa-	terestris 118	giraffa	41
	aper domesticus 24. agre-	gax 26. ferus 80. flu	crocutas 78	girapha	41
	stis 81. eunuchus 81	uiatilis 85. Getulus 28.	crocuta 77	glanos	76
	araneus mus 114	Græcus 26. leporarius	cuniculus 104. 105	glis	109
	arctocyon 76	26. Ponticus 85. sagax	cuniculus cucurbitalis 104	gulo	78
	arctomys 108. 113	sanguinarius 25. sagax	cuniculus Indus 106	gyrapha	41
	arctopithecus 76. 77. 96	sanguinarius apud Ang-	cynocephalus 78. 91. 92	H.	
	armelinus 100	los 27.	D.		
	armillinus 100	caprea 48 moschi 51. pla	Dama 51. Plinij 36.	Harpax lupus	79
	afinus 20. indicus 62	tyceros 36. 50	recentiorum 50.	hericius	106
	aspreolus 127	capreolus 48	damula pro mustela 102	herinaceus 106. canarius	
	aureus lupus 80	capreoli feminae cornua 50	dafypus 104	107. suarius 106	
B.		capra 17. Cretica 36. fe-	daxus 86	herix 106	
	Babio 78	ra 35. 37. 50. fera uel	dorcadium 49	hermelinus 100	
	babuinus 76. 77. 92	alpina minor 36. feræ	dorcalis 49	hermellinus 100	
	barrus 62	unicornes in Carpatho 54	dorcas 48. 49. Libyca	hinnulus cerui 49	
	belbus 75	Indica 18. Mambrina 18.	36. platyceros 50.	hinnulus ex Tauro et Equis	
	bifon 122	montana 36. syluestris	dorco 49	122	
	bifon 30. qui illic pro Vro	alpina 49	dorcus 49	hippardium 57	
	exhibetur: & melior 31	caprea moschi monoceros	dorx 49	hippelaphus 47	
	bifon albus Scoticus uel Ca-	63.	E.		
	lydonius 122	capricornus 35	Echines 112	hippelaphus Aristotelis 55	
	bonafus, uel bonassus 31. 32	carrazonus Indis 62	echinus terrestris 88. 106	duplex 57	
	bos 12. Aethiopicus uni-	castor 83	elephas, uel elephantus 62	hippelaphus Indicus 62	
	cornis 64. cerui figura	catus 28. foetens 99. syl	emptra 108	hippotigris 66	
	54. 58. camelita ferus	uestris 97. zibethicus 72	enitra 108	hippopotamus 82	
	124. castratus 12. do-	caudiuerbera 117	enydris uel enydrus 85	hircoceruus 39. 45	
	mesticus dorso gibbero, &	cebus 94	enydri species 102	hirculus Carnicus uel Ca-	
	ferus quidam 124. Indi-	cemas Aeliani 36	equicera 52	rinthiacus 36	
	cus 61. 33. luca uel lu-	cepus 91. 94. 95	equiceruus 47. 57	hircus 16. mutilus 40.	
	cus 62. marinus 82.	cephus 93. 94	equus 19. fluuiatilis 82	syluestris 39	
	syluestris niger 124. apud	cerastes 48	Indicus 62. syluestris 82	hydrus 85	
	Arachotos ibidem	cercopithecus 92. 93	ceruino cornu 58	hyæna 75. 90. Bello-	
	brocardus. i. subulo 44	cerua 43. cornuta 45	eres 106	nij 72. Indica 78	
	bubalus 13	ceruorum tria genera 46	ericus 106	hystrix 87. 106	
	bubalus Africanus Bellonij,	ceruarius lupus 68	erinaceus 106	I.	
	uel bubalis 33	cerui hinnulus 49	euryceros 50	Ibex 34. 35	
	bufalus 13	ceruus 43. Britannicus 46.	F.		
	bufo non est myoxus 109	Burgundici seu subulonis,	Felis 28. agrestis uolans	ichneumon 85. 102	
	bufo uel buffo 120	aut semper subulonis ca-	97. Scythica uel Mo-	ictinus lupus 80	
C.		put cū cornibus 125. mo-	scouitica 97. zibethi uel	Ictis 98. 99. 101	
	Cæbus 94	namyntes 46. palma-	zibetti 72. & accuratior	L.	
	callitriches 91. 95	tus 46. platyceros 56.	eius imago 126	Lacertus uel lacerta 119.	
	camelita bos 124	ramosus 45. Scythicus	fiber 83	uiridis 118. 122. uel	
				chalcidica 119. aqua-	
				sicus 120	
				lardiolus uel lardiron ^o 110	

Index.

<p>Iatax 98 Iauzanus 70 Iaena. Vide Leo. 66 Iaena Aethiopica 77 Ieberides 105 leo. Vide Ieana 66 leopardus 67. 126 leporum differentiae 104 lepus 104. Hispanicus 105. lepusculus 104. Hispanicus 105. leucrocota 78 Ieunza 70 Iuchsa Germanorum 75 Iupus 79. Arabiae, solitudinum, aut uespertinus 76 Iupi in Arabia aut Syria generus 90. Armenius 68. aureus 77. canarius 126. ceruarius & canarius 68. ceruarius 73. unde dictus 75. marinus 81. Scythicus 81 Iuporum genera V. 79 Iutra 81. 85 Iutra species 102 Iycopanther 77 Iycopantheros 68. 126 Iynx 68. 73 Iycopithecus 77 Iyncis alia icon 75 Iynx melius picta 127 Iyncum genera duo 127 Iyura 85</p> <p style="text-align: center;">M.</p> <p>Machlis 54 maimon 93 mamonetus 94 mantichoras 78 mantioras 78 mantis 121 mardur uel mardurus 97. 98 mardur aquatica 98 marmota 108 marta 97. 99 marrarus 97 martes 97. abietum 99. Calabra 98. 99. domestica 97. fagi 99 sebellina 98 marturelius 97 marturus 97 meles uel melis 86. canaria 86. suaria 86 melo 86 melotus 86 miluus lupus 80 monamynta ceruus 46 monoceros 37. 62 monolycus 78 monops Paeonibus 32 muflor uel musfro Sardorum lingua 39 mulus 21 mures bipedes 112 mus agrestis maior et minor 116. alb. Aristot. 100. alpinus 86. 108. aquatilis quadrupes 115. araneus 116. aruensis 110. 114. aruensis uel agrestis Plinij 116. auelanarum 115. caecus 116. Cappadox 100. corylorum 115. cricetus 108. domesticus 111. domesti-</p>	<p>cus maior 114. domesticus communis uel minor 114. Fennicus 111. Indicus 102. alius 103. maior 114. montanus 108. Noricus 113. Pharaonis 102. Ponticus 111. Ponticus ueterum 100. Ponticus uel Scythicus uolans 111. quadratus 112. Sarmaticus 100. Sueticus 100. Syluaticus 115. uarius 109. Venetus 111 musculus 114 musimon, uel musmo 39 mustela 99. alba 100. domestica 98. syluestris uel rustica 98. 99. 101 mygale 116 myoxus 109 myxus 109</p> <p style="text-align: center;">N.</p> <p>Nabis Aethiopum 41 naricornis 60</p> <p style="text-align: center;">O.</p> <p>Onager 125. Indicus 62 onolycus 78 ophion 39 orastus 41 orastus 41 ouis 14. Arabica caudata 15. longa ibid. Cretica uel Idæa 37. fera 37. 41. fera circa Borysthenem 124. fera Hirthæ insulae Hebræidum unius 40. Indica 42.</p> <p style="text-align: center;">P.</p> <p>Panther Luporum generis 68 panthera 67. 126. confusa camelo 42. minor 68 pantheres duorum generum 126 pantherion 68. 126 pantherij seu pantheris generus 70 papio 76. 78. 96 pardus 67 pardalis 67. 126. minor 68 phattage 117 phoca 83 phryganium 120 pirolus 110 platyceros 50. 51 porca 24 porcus 24. marinus 82. 83 spinosus 88. 106 porcellus frumentarius Germanianis uulgo 114. Indicus 106 pordalis 68 putorius 97. 98. 99 pygargus 36. 38. 39</p> <p style="text-align: center;">R.</p> <p>Raingus barb. 57 ranæ aquaticæ 120. calamitates 121. dryopetes 125. muræ 125. terrestres 120. uiridis 121 ranunculus uiridis 121 rangifer barb. 54. 57. 59 raphius 73 raptor lupus 79 rattus 114 rhinoceros 60 ricinus 114 rossomacha 79. 89</p>	<p>rota 50 rubeta (Vide Rana) 120. fossilis 120. gibbosa 121. palustris 120. saxatilis 120 rupicapra 36. unicornis 64 rusticæ rei instrumenta depicta cum nominibus Græcis 10</p> <p style="text-align: center;">S.</p> <p>Sagoinus 96 salamandra 119 salamandræ icon falsa 119 salamandra aquatica 118. 120 satherion 98 satyricum monstrum 95 satyrion 98 satyri 91. 95 scincus 118 sciurus 110. non est Nasus, nec Enas 109. Fennicus 111. Gertulus 112. Iarus 111. Ponticus 100. 127. quadratus 112. Scythicus 111. uolans 111 scropha 24 scurulus 110 sebellina Martes 98 seps 119 seruoy Americae 91 simia, & earum genera diuersa 91. caudata 93. porcaria 91. 93 simiolus 91 simius 91 simiuulpa 90 singularis 81 snacca 40 forex 114 forex Gazæ 116 forex Plinij 115 forex syluestris uel maior 114 sphinges 91 spiriolus 110 strepliceros Bellonij 37. & alius Io. Caij. ibid. & 38. rursus Caij 124 subulo (Vide ceruus) 43. 44 subus 37. 38 succa 88 suchus 118 suilis uel suillus 102 sulacus 41 sunappa 124 sus 24 sus folipes 82. cornutus, ibid. sus ferus uel syluaticus 81</p> <p style="text-align: center;">T.</p> <p>Talpa 116 Tarandus uel Scythicus ceruus 48. 57 uus 92 tartaretus 92 tartarinus 92 tartaruce 118 tastus 86 taurus 10. Aethiopicus 60. Paeonicus 31 taxus 86 taxo 86 testudo syluarum 118 testudo terrestris uel chersina montana 117 thos 73. 77. duorum generum 126. minoris generus 70. uarius maior 66 thuro 30 tigris 66 tragelaphus Bellonij 38. 40</p>	<p>tragelaphus quorundam Ceterorum generis 46</p> <p style="text-align: center;">V.</p> <p>Vacca 11 uariata 67 uarius 100. 111 uerres 24 uiuerra 98. 101 umbri 39 uncia 68. 73 unicornis 62 urfa 65 urfus 65 urus 29. 123 uri cornu Argentinae in æde summa 34 uulpes 88 uulpes crucigera 90 uulpes aut uulpecula 88 uulpis in Arabia aut Syria generus 90 uultur quadrupes 79</p> <p style="text-align: center;">Z.</p> <p>Zamia 121 zapetion 72 zebellus 98 zibethi felis 72 zignis 119 zirafa 41 zorces 49 zubro 31</p> <p style="text-align: center;">GRÆCA VETERA & recentiora: quibus R. literam addidimus. Veterum quibus multa Latinis characteribus scripta, Latinis permixta sunt.</p> <p style="text-align: center;">A.</p> <p>Agrimochthera R. 81 ἀγαργε 36 ἀγασσ 36 ἀξ ἀγρι 35 ἀκανθάχοι R. 88. 106 ἀλλοκάμηλο f. 42 ἄλκη 52 ἀλοπύ R. 88 ἀλωπεκοπίδη 90 ἀλώπηξ 88 ἄρκηλα Cretensium 88 ἄρκοβίζω R. 91 ἄρκοβίζω R. 91 ἄρκτομυς 108 ἄρκτομυς 108 ἀχαιίνης 43. 46. 47. 48</p> <p style="text-align: center;">B.</p> <p>βάτραχο καλαμίτης 121 βάτραχο χλωρός ἢ μικρός 121 βρέξας 121 βανοί 112 βῆς 12 βῆς καμλίτης 124</p> <p style="text-align: center;">Γ.</p> <p>Γαλή 99</p> <p style="text-align: center;">Δ.</p> <p>Δασύπτε 104 ἔλα</p>
---	--	--	--

Index.

E.		P.		chiatto	120	scrofa	24
Έλαφος	43. 46	Γαρδάλια πύ	68	cinghiale	81	simia	91
έλειος oxyt. al. proparo =		πατταλίας	43	coniglio	106	forgio di casa	114
xyt.	109. 110	πιδνηκάλωπης	90	D.		forice	114
έλι	110	πιδνηκ	91	Daino	51	fourco	114
έχιν	106	πιδνηξ	91	danio	51	stainboch	35
Z.		platogni	51	donnula	100	stinco	119
Zarchadion	50	ποντικός	114	donola	102	T.	
I.		πρόξ	49. 51	dosse	111	Talpa	116
ΐκθιν	80	P.		dromedario	23	tasso	86
ΐορκ	49	Ρασις	114	F.		tigre uel Tigra	66
ΐορξ	49	ρίσκ	114	Foetta	99	topo	114
ΐεαλος άεξ	35	S.		foina	97	toro	10
ΐππερ	110	Σαλαμάνδρα	119	fouina	97	troiata	24
ΐνεξ	49	σαύρα χλωρά	118	furcto	101	V.	
ΐχνύμων	102	scanzocheros	106	G.		Vacca	11
ΐχνύτης	102	σκήγκ	118	Galero	110	uaro, uare	111
K.		σκύλακτι	77	gatta uel Gatto 28. maimo	72	uaroza	109
Καμηλίτης έξ	124	σπαθηνάια	46. 47. 48	ne 93. de Zibetho	72	uerdacula	121
καμψίερ	110	σύαγκ	81	gez	118	uerro	24
κάπερ	81	σύαγκ	86	ghiro	110	uefina	35
κάρφυκτ	120	σύαγκτ	86	gliero	110	unicorno	64
κμάς	43. 46	T.		H.		uolpe	88
κράσης	43	Τετραγωνοπρόσωπι	85	Histrice	87	Z.	
κνβ	94	τξδύτηρ λύνκ	79	L.		Zatto	120
κνπ	94	Y.		Lardirono	110	HISPANICA.	
κίπερ	118	Υραξ	114. 115	lafino	20	A.	
κινάδιου	88	ύσριξ uel ύσριγξ	88	leguro	119	Adapis	105
κίναδι	88. Arifot. 98	Φ.		leofante	62	C.	
κωλισάρα R.	118	φείριον	101	leone	66	Cabroncillo montés	50
κωνικός	105	φρών	120	leonpardo	67	capra montes	36
κρονόσειλ	118	φρώτ	120	lepre	105	conéio	106
croton	114	X.		lieuora	105	E.	
cynoraiftes	114	Χαμαιλέων	117	liguro	119	Erizo	107
κύνωρ ποτάμι	85	χελώνη χερσαία	117	lodra	85	esquilo	111
Λ.		χλόνης	81. 82	lodria	85	F.	
Λάγια	104	χλωροσαύρα	118	lontra	68	Fura	101
λαγίδης	104	ITALICA.		lonza	75. 77	φωλδύται	101
λαγιδίς γεωργίαι	104	A.		luberna	119	H.	
λαγίδια	104	Alicorno	64	lucerta	119	Hárda	111
λαγόνηρ R.	109	B.		lucertula	79	hurón	101
λαγόνηρ	109	Babi	120	lupo	73	L.	
λαγώς	104	babion	78	lupo ceruero		Licbre	105
λαγώς, η λαγός	104	ballouula	100	M.		O.	
λεοπαρδ	68	beccho	16	Marmota	109	Ourfo	107
λέποεις	104	benula	100	marmontana	109	orico cachieo	107
M.		bertuccia	91	marta uel Martore	99	P.	
Μιμώρ	91	beuero	83	martorello	99	Púerco espin	87
moniós	83	biuaro	83	montanella	109	R.	
mygale	115	bo marin	120	mulo	21	Rapóla	88
μύξ	109	boffa	120	murmont	109	rat	114
μυξός	109. 120	botta	120	mufferaing	116	raton	114
μύς 114.		bue	12	O.		raton pequenno	115
άεραξ	114.	bufalo	33	Orfo	65	S.	
116. κατοιμίδι	114.	C.		Pantegana	114	Sápo escuérco	120
μοχίας 116. σπολόγ	114.	Camello	22	pecora	14	force	115
114		camorcia	36	pecora d' Arabia con la coda		T.	
N.		camuza	36	larga 15. con la coda lon		Tafúgo	86
Νεβρός	43. 46	cane	25	ga	ibid.	taxón	86
νεξίς	109	capra	17	porco 24. spinoso 87. fyl	81	tópo	116
O.		capra de la India	18	uatico	81	X.	
Όλι	110	capriolo uel cauriolo	48. 50	put	99	Ximio	91
		capriolo del musco	52	R.		Zorlito	50
		cauallo	19	Racula	121	GALLICA.	
		cerua	43	ramarro	118. 119	A.	
		ceruo	43	ranauoto	121	Asne	10
		chatt	120	ranocchio	121	alebrenne	119
				ranonchio de rubetto	121	arrassade	119
				rato di casa	114	B.	
				riccio	107	Babion	78
				rizo	107	bedouo	86
				rosfo	120	befo	122
				salamandra	119	bellette	108
				schiriuolo	111		
				scinco	119		

Index.

<p>belotte 100 beuf 12 beuffie 13 biche 43 bieure 83 bifre 83 blaireau 86 blande 119 bouc 16 boug 120 brebis 14. de Arabie à que- ue largue 15. longue ibid. C. Cat haret Picardis 99 cerf 43 chameau 22 chamois 36 chat 28. du Zibeth 72 cheual 19 cheure 17. d'India 18 cheureul 48. 50. du musc 32. sauuage 50 chien 25 chieureau 50 connin 106 crapaud uel crapaude, cra- pault 120 croiffet 121 D. Dain 51 daim 51 dromedario 23 E. Efcureau 111 efcurieu 111 elephant 62 F. Foing 97 foyne 97 furet 101 furon 101 G. Ginette 71 graiiffet 121 grisart 86 H. Heriffon 107 I. Mard 36 L. Leopard 67 lerot 115 leure 85 licorne 64 lieure 105 lyon 66 liron 110 lyfarde 119. uerde 118 loir 110 loup 79 loup ceruier 73 loutre 85 M. Magot 92. 93 mardre 99 marmote 93. 109 muron 119 mulet 21 muserain 116 mufet 116 mufette 116 muzeraigne 116 O. Ours 65 P. Porc 24. efpic 87. fanglier 81</p>	<p>100 pouttet 12 putois R. Rangier uel ranglier 60 83 rat 83 rat liron 86 rat ueul 119 regnard 16 renogle S. Sanglier fery finge fourd fouris T. Taixon tartarin tallon taulpe that tigre toreau tortue des boys truye uel coche V. Vache uerdier uerrat uncia unza GERMANICA. A. grosse Aecermuß 116 ader 119 grüner Ader 118 off 91 affen art 95 ein befondere art großlach- ter affen 92 affewoiff 78 aurox 29. 30. 122 awerockß 29. 30. 31 B. Babian 78 bär 65 bärwoiff 78 baummarder 99 berckfuchse 89 biber 83 büchmuß 110. 113. 116 büsem muß 116 büsem reech 52 büsem tierle 52 bock 16 ein frömbde art wilder bö- cken 39 ein art wilder Böcken oder fchaaffen auß Hispania oder Sardinia 40 brack 26 brandfuchß 88. 89 brandhirtz 46. 48 büffel 13 büntfing 99 ein wilde Büffel art 32 büchmarder 97 büchmuß 116 C. Chameleo 117 D. Dämlin 51 dam 51 damhirtz 51 dap 86</p>	<p>99 Dornfchweyn 99 Dromedari Z. Zber 114 egles 110 egochs 110 grüner Egochs 88 egochfen art auß Egypten 121 119 eichhermlin 111 eichorn uel eyhorn 111 eichorn vß Africa oder Bar- barien 112 einhorn 64 elch/elke 52. 54. 57 elg / elke / Süch elch 52. 54 86 ellend/elend/ elent 52. 54. 92 125. 57 86 embder 108 116 erdfrott 120 119 erdmuß 116 66 esel 20 10 118 24 feldmarder 11 fech 121 fiechtmarder 24 freit 68 frettel 68 graß fröfch 68 garten fröfch laub fröfch fuchs blauwfuchse 11 fuchßaff 121 wafferfuret 24 furette G. Gabler gayni Borufforum 97 gamß 36 gartenfrott 120 geiß 17. Indianifche 18. ein frömbde art wild Geiß- fen/mit fürfich gebognen höneren 36 gemß 36 71 genußfatz 99 giraff ein frömdes thier vß India 42 83 graßfröfch 121 grauwerck 110 greul 81 grimflaw 38 ein ghürn von einem fröm- den gwild 38 ein ander horn von einē vn- bekänten Gwild H. Haas 105 hamster od hamester 113. 114 105 haß 115 hafelmuß 110. 114 große Hafelmuß 115 kleine Hafelmuß 62 helfant 100 hermelin 43 hinde oder hindin 43 hirtz 125 Burgündifcher spifs-hirtz 117 ein gehürn eines frömbden gewilds/ von der art der Hirtzen dem Kenner än- lich 21. 48 lich 121 holzfrott 25 hund</p>	<p>87 ein art Hunden auß Africa 23 28 blüt hund 25 24 hunds igel 107 119 hund leppard 68 119 hund pard 68 118 fchlarthund 25 vogelhund 27 hunds wolff 78 hußmarder 97 I. Ybßch 35 ybßchgeiß 35 jerff Sueticc 78 igel 107 iltis 98. 99 K. Kämelpard 42 Kämeltzier 22 Katz 28 116 wildkatz 97 20 Egyptifche wafferfatz 103 Köler 89 Kolerle 88 99 Koinfärle 114 111 Krott/oder Frote 120 99 Kummerer 46 101 Kupferader 119 101 Künigle 106 121 Künele 106: Indianifche 121 ibidem 121 Künlein 106 88 Kü 11 L. Laubfröfch 121 101 Iekat Nortuegis 100 101 lemmar Nortuegis 100 44 lemmus Nortuegis 100 97 leppard 67 36 Kleiner Leppard 68 120 looff 24 18 löw 66 luchmuß 116 luchß 73. der Klein 75 luchß oder lüchfen art 127 lux 73 M. Maal 119 marder 97. 99 111 maulwerff 116 110 mauß 114 81 haußmauß 114 103 Indianifche mauß 103. andere 103 meerfatz 93 ein meerfatz art pag. 59 ein frömd thier kurzlich vß dem neüwen land Brestia lia gebracht/den Meerfa- tzen etwas gleych 96 83 meerochs 83. 87 meerschweyn 109 miffbellerle 119 mold 119 moldwurm 116. 119 moll 116 mollmuß 24 mor pag. multhier oder mulefel 21. 21 109 murmelthier 109 murmentle 116 müzger Nacht</p>
--	--	--	--

Index.

<p>N. Nachtwolff 78 neßhorn 62 nülmuß 116</p> <p>O. Ochß 11 wilde weyße Schottische ochsent 113 olm 119 otter 85. Egyptischer 103</p> <p>P. Padde 120 pauyon 76 piber 83. porcopick 87 pundren 111 puntermaa 119 pundtmuß 111 Quapp. 120 quatterteisch 119</p> <p>R. Rainger 60 ratt_ader 117 ratz 114 ratz_egochs 117 reech 49. 50 reechbock 50 reechgeiß 50 ein gebürn einer reechgeiß 50 reen uel rein 60. reyner 60. rell 110. rind 12. Sau 24 Schaaff 14. eine breiten schwanz 15 mit einē langē schwanz 15 ein art gewilds / einē schaaß gleych 41 schal_igel 104 schemitel 91 scherrmuß 116 schlaf_ratz 115 erd_schilkrött 118 schorrmuß 116 serwoy 91 Indisch seüle 106 sew_igel 107 summe 91 spise/spisbirz 44 spitzmuß 116 stachelschweyn 87 steinbock 35 steinkrotten 120</p>	<p>steinmarder 97 stier 10. stosmuß 116 sulac 41</p> <p>T. Tachmarder 97 tachs 86 tällerkrott 118 tannmarder 99 taran 87 tigerthier 66 traner 113</p> <p>V. Veech 111. vilefrax 78. vilfrassen art 78 vlf 99. vrochß oder Vioz 29. 30. 31. 122. 123.</p> <p>W. Wasserhünd Schottisch 26 wasserochß 83 wasserlau 83 werck 111 weyßars von alten Griechē genaht 39 weyß wylselin 100 wildmarder 99 wisent 29. 31. 32 wolff 79 meerwolff 81 wolffpard 68 ein Wüder vō einē thier 95</p> <p>Z. Zißmuß 114. zisel 113 grosse Zißmuß 116 zobel 98 zündmarder 97</p>	<p>97. hierth / Scotorum prisca linz 14 gua 26 grew hornnd / Scot. 26 hunde 26 Luzarne 73. Marmoset 93. mouse 114 mows 114 munkai 93. Porfepyne 87 Rache 26 ratt 114. Slut hornnd 25 Waterspagnelle 27</p> <p>ILLYRICAE LIN- gua nomina: quibus etiam Po- loni, Bohemi, & alij, (Tarta- ri quoq; aliqua ex parte, ni fallor) utuntur.</p> <p>Akkijk albo Vwana 40 Corytanykykozlik 36 Dzyka koza 36 Gezwecz 86 Lisska 88 loni 32 los uel las Polonis 62. Niemegka mysz 115 Opicze 91 Pefletz Moscouitis 28 popyelycza latayacza 111 porcospino 87 Renscheron 60 rossomaka 78. Skalna koza 64 seigak Moscis 124 skrzcziek 113. snak 40 sniatky Moscis 40 solhac 124 suber 31 sulac Moscis 40 Thur 29. Vueuuercka 111 Zagicz 105 zuber 31</p> <p>HEBRAICA, ARABICA & Chaldaica, uel Syriaca. Alcasim 102 alfhed 68. alphec 70 alnemer 67 alfebha 77 Dabha Syr. 76.</p>	<p>dabu 76 dabuh 76 dahab 76 deb 77 deeb 77 deeba 77 dischon 39 Koph 94 Seb 77. zeeb 77 seeb 77 serapha 42 Zabo 76 zeebeereb uel araboith 76</p> <p>AE TIO P I C A. Nabis 41 Sandabenamet 60</p> <p>I N D I C V M. Cartazonus 62 P O E N I S V E L Afris usitata. Addax 37 adimain 18 Dant 33 Harimun 102 Iesef 76 Lant 33 Mona Hisp. uel Afr. 92. 93 Zegeries 112</p> <p>P E R S I C A. Barbuēt 126 Girnassa 41</p> <p>P H R Y G V M E T Eithynorum uocabulum. Ganos 75</p> <p>T V R C I C A. Akoim 40 Cicalus 63 Tatu uel tato 103. sed Ame- rica potius hoc uoca- bulum est.</p> <p>A M E R I C A E I N C O- lis usitata, aut alijs No- ui orbis. Aiotochli 104 Catiuare 99 Guabiniquinax in Orbe nouo 105 guadaquinaium in Orbe nouo 105 Hait uel Haiti 96 heyrat in America 97 Su animal Noui orbis 127 Tatu 102</p> <p>FINIS INDICVM.</p>
--	---	--	---

M V T A N D A E T A D D E N D A Q V A E D A M.

L. lege. A. adde.

Pag. 14. uersu 7. post omnium Hebridum, A. inquit Hector Boethius. 19. 3. l. cū Suibus, Canibus & Fele. 30. 1. l. Vri uulgo dicti (id est, Bisontis ueterum, secundum Sigismundum Baronem) alia icon non proba, ex tabula Chorographica Lithuaniæ Antonij Vuied, olim nobis desumpta 35. 4. l. 37. 6. post, appellat. distingue & A. Plinius. & uersu 15 post misit, A. (quæ pag. sequenti dabimus,) Ad eiusdē pagine iconē adscribatur Strepficeros Bellonij. 38. post uersum 11. A. GERM. Ein art wilder schaaßen in den Bergen der Insel Candia. mag ein Wundhorn oder Straubhorn genennt werden / daruñ dz seine hörner gleych als ein straubē gewunden sind. Et qui mox sequuntur uersus Germanici quatuor, imagini Strepficerotis lo. Caij subijciantur. 43. 14. l. 7. 1. 54. 32. post Germanicum nomen Elg / distingue & A. von welchem die hörner hernach volgend vff zweyerley gestalten. 56. 10. l. imo. 57. post uersum 41. A. GERM. Ein ander geschlecht deß Elends / vß Noortvuegen in Engelland gefürt. 63. 38. l. Vuernherum. 64. ad finem pagine A. GERM. Gehürn an etlichen Hasen gefunden: welcher contrafactur mir zūgeschickt hat ein glaubwürdiger glerter mañ vß Meyssen. 68. 4. l. Pantherā. 75. post uersum 39. A. I T A L I C E Gatto de Zibetto. GALL. Chat du Zibeth. GERM. Zibethfarz vß Africa. 76. 5. l. & semel Zebee araboith. & uersu 15. l. Babuinum. 81. in Italicis nominibus Apri, l. Singularis in Gallicis, Porc. 86. in Melc. pro canino & suillo, l. canariū & suarium. Ibid. uersu 25. l. simile, & 26. pro quem. l. quod. 98. 21. l. Satyrion. 110. 23. A. Gallicum nomen Gliris, Muret. 117. 39. l. cher sine. 118. 16. l. Tartaruca, minoribus literis: coherent enim hæc adhuc præcedentibus. 125. post uersum 6. A. GERM. Ein frömbd thier Giraffa genaht / od Surnappa / wol vnd eigentlich conterfect. 127. post uersum 34. A. GERM. Ein wild vnd ganz reübig thier in America od nūwen India Su genaht / das ist / wasser: dan es gern bey dem wasser wonet.

AMPLISSIMIS HEROIBVS. D. THOMAE ET

D. IOANNI ILLVSTRISSIMI AC POTENTISSIMI

Principis Henrici Gray Suffolchiæ ducis fratribus, Conradus

Gesnerus Tigurinus S. D. P.

MVCULENTVS ille uirtutum uestrarum, Heroes præstantissimi, splendor à Britannis (ut ille inquit) penitus toto orbe diuisis, tanto maris terræq; interuallo, ad nos usque diffusus, ut hæc Quædrupedum animantium Icones, omnigenorum Deæ & mirabilium operum umbras, Eminentia uestræ dedicarem, facile mihi persuasit. Siquidem amplissimæ familiæ uestræ diuinas planè uirtutes & regia ornamenta, quibus illa iam inde à maioribus magnifice tanquam hereditaria successione, animi corporumq; & fortunæ bonis resplendet, nemo nõ bonus & egregius uir, qui semel cognouerit, laudare, & in donis suis Dominum Deum prædicare pergit. Neque uerò id mirum: in hac enim nunc frater uester illustrissimus Suffolchiæ dux, uir nunquam satis laudatus, instar Solis inter minora sydera elucescit. Qui non ipse tantum omnibus boni & felicitatis Principis laudibus gloriaq; absolutus est: sed pleriq; omnes qui in eius aula & familia uiuunt (plurimi quidem illi & nobiles uiri) uirtutum optimi Principis æmuli, in bonarum literarum ac pietatis studio tum sponte sua, tum doctrina & pietate præstantium uirorum, præcipuè uerò Iacobi Haddoni, Thomæ Hardingi, & Io. AElmeri conçonibus exhortationibusq;, subinde exercentur. Quid dicam de filiabus Principis, Ioanna, Catharina? quæ ut præcipuis sui sexus ornamentis pudicitia ac modestia insignes, ita supra sexus conditionem doctrina rerum linguarumq; cultiorum Latine & Græcæ, & (quod præcipuum est) diuino synceræ ueterisq; religionis Christianæ studio instructæ excellent. Has quidem ut Deus omnipotens, pulcherrimum humano generi propositum exemplar, quàm diuissime pro sua ineffabili benignitate incolumes conseruet, ac in illustre fastigium, ubi quàm plurimos ad felicem sui imitationem mouere, & ad uitæ sanctimoniam Christi, nostri gloriam promouere & allicere uelint ac possint, maturè euehar, toto equidem pectore opto & oro. Iam uerò de uestris laudibus, inchyri uiri, quæ non pauca in uobis Dei liberalissimi munere conspicuæ sunt, longior mihi instituenda erat oratio: quam ego, tenuitatis in dicendo meæ cõscius mihi, illis relinquere, qui propius uos uestraq; omnia perspecta habent, quàm pauca forsitan & minora duntaxat afferendo multa magnaq; præterire, posteris tradendam malui. Hoc unum dicam, magna apud nos per homines fide dignos de uestro in ueram pietatem bonasq; artes & literas studio, ac homines earum studiosos fauore, præconia iam in plurimorum animis certa confirmataq; esse. His accedit mirifica cum prudentiæ uestræ in rebus domi ac in pace Regni gerendis, tum foris & in bello circa rem militarem peritiæ ac fortitudinis, ut multis hæctenus periculis declarastis, laus & prædicatio. Quibus in uobis diuinitus collocatis bonis ut Anglia uestra diu & prosperè fruatur fasces Deus opr. maximus. Hæc ita se habere cum mecum æstimarem, animi uestri celsitudine fretus, has Animalium picturas sub nominis uestri patrociniò ædere non dubitauit. Quanquam enim insula uestra, uiros multos incomparabilis doctrinæ subinde producat: spero tamen magnum & excelsum animum uestrum nullis locorum finibus includi aut cohiberi posse, quò minus se qualis quantusq; sit erga externos etiam declaret: idq; diuina quadam Dei omnium patris imitatione, qui beneficentiam, ita ut Sol suam lucem, æquè in omnes partitur. Accipite igitur, magnanimi uiri, hoc ceu anathema uirtutum uestrarum ueluti templo consecratum, in quo per otium aliquando uarias & admirandas Animalium species contemplemini: ex qua contemplatione tū oblectemini obiter, tum in meditatione Dei omnium opificis (per quem est, mouetur & uiuit quicquid in rerum natura extat, suo quodq; modo & quodam diuinitatis uestigio) animis prouehamini. Spectabitis hic uelut in theatro bestias, non uulgares tantum, quarum si nõ raritas, pictura saltem delectabit, ars semper liberalis & nobilis iudicata: sed peregrinas etiam, quas uel Asia, uel mirabilium ferarum mater Africa, uel ad extremam meridiem remotus orbis nouus, uel ad ultimum Septentrionem diuersæ regiones alunt. Spero autem nõ pictoribus tantum alijsq; artificibus, qui rerum imagines quoquo modo exprimere conantur, propter artem cuius suam, sed alijs etiam plerisq; propter uoluptatem quam rerum naturæ admiratio parit, institutum hoc nostrum approbatum iri. Nam licet eadem ferè imagines in magnis Voluminibus nostris, cum prolixis singulorum descriptionibus reperiantur: iucundius tamen & cõmodius pro multorum conditione fore uisum est, si separatim æderentur: & uobis quoque non ingratum, quibus propter grauissima Reipub. negotia, magna Volumina uersare nõ uacat. Valere. Tiguri in Heluetia, Anno redempti orbis M. D. LIII. quinto Calendas Augusti.

Hanc epistolam cur hîc in uoluminis calce posuerim, in Præfatione ad Serenissimam Angliæ Reginam exposui.

IN LIBRVM, qui Auium eicones & nomenclaturas continet, emendationes & additiones pauculas, quæ ad eius finem ponendæ fuerant, incuria quadam omiffas; huc referre libuit.

Pagina 44. post Fringillæ iconē & nomina, hæc subiiciantur. Aues insolitæ Salodori uisæ per hyemē anni 1559. fuerunt auiculis, quas Fringillas uocant, magnitudine æquales, & omnino iisdē quoq; cum illis (præsertim fœmellis) coloribus, sed paulò explicatioribus: & rostro subflauo, in extremitate tantum nigro. Vox non eadem, sed magis incondita, & rauca quodammodo. In summa, ita repræsentabant Fringillas nostras pulchriores, ut dubitare aut negare nullus fuisset ausus, quin essent de illarum genere. Multitudine autē uolabant incredibili. solas syluas frequentabant, & præcipuè fagorum: tribus aut quatuor mensibus conspectæ. Hæc ex literis præstantissimi Salodorensis medici Apollinaris Burcardi.

Pag. 67. uersu 1. ut Rondeletius coniicit, dele hæc uerba.

Pag. 68. 3. esse, lege etiam.

Pag. 71. ad uersum 7. adde, Vide infra pag. 101. in Gallinula Serica.

Pag. 74. 4. diuersam, adde exhibet.

Pag. 75. penultimo uersu, pro Rondeletius scribe Bellonius.

Pag. 77. 6. post uocatur, adde, quasi Costée. (nam costam pro latere dicunt, s. non proferunt) Ibidem uersu 8. Iconem Bellonius non apponit. Gallicè circumloquitur, petit plongeon espece de canard, hoc est, Mergus paruus species Anatis. Nos Mergum ab Anate specie distinguimus: & hanc auem Anatum potius quam Mergorum generi adnumeramus. Capitur etiã in nostro lacu, in uentriculo dissectæ cochleas & Strombos reperi. Nostri uocant *Dollentle*, à pleno & probè compacto parui corporis habitu: & alio nomine *Muggentle*, uel *Klein Muggent*: id est, Anatem muscariam minorem, sed nomen Muscariæ ad duas aut tres species referunt, quare magis probârim alterum, nam & aliam quandam Anatem maiorem, per omnia huic similem, & similiter cirratam, sed crista maiore, *Dollent* appellant, pondere unciarum 33. plerunq; minor, hoc pondere uncijs 10. plerunq; leuior est, crista tam parum eminente, ut non nisi ab attento animaduertatur, &c.

78. 1. post uocant, adde, ein *Muggent*.

90. 3. dele hæc uerba, Ortygometra fortè Bellonij. & ad finem uersus noni, adde: De nomine Ralli plura leges in Ortygometra pag. 71.

100. 5. plumbino, lege piombino.

Pag. 130. post ea quæ de Caprimulgo scripsi addantur hæc: His scriptis, doctissimi uiri Guil. Turneri ex Angliã literas accepi: in quibus præter alia de hac ipsa aue ita ad me scribit: De Caprimulgo, tam in Angliã quàm in Germaniã mihi sæpissime uiso, nisi tardius tuas accepissem, plurima scripturus eram, nam lacte diu alui. Gulam habuit longè proportionem capacissimã. Prope Bonnam uocatur ein *Nacht-rap*, in Angliã an *Leuebur* & an *Horfit*.

Ad finem pag. 131. De Passere solitario, hæc addantur. Alius est Passer solitarius, sic dictus circa Geneuam: cuius (maris in eo genere) picturam summa arte & elegantia factam Claudius Textor Benedicti uiri doctissimi & præstantissimi Geneuæ medici, summæ spei filius, nuper ad me dedit: capitis, colli dorſiq; colore cœruleo, sed maculis subruffis inspersis: uentre ruffo: cauda nigro & ruffo distincta. pennis alarum fuscis, marginibus tamen subruffis, aut subflauis, macula ad alarum initium candida & transuersa, dorsum uersus, ubi punctis etiam candidis uariatur. Crura fusca sunt. rostrum longiusculum, directum, & acutum, nigricat. Hæc ego ad picturam, ipse uerò in epistola: Aliquando (inquit) misisti ad patrem Rubeculæ saxatilis (ut uocas) iconem, quæ prorsus consentire uidetur cum fœmina Passeris soliuagi maris. Hæc auis, mas præsertim, si edocta fuerit canere, suauissimè uarias uoces imitatur: quas etiam in syluis admodum sonoras summa gutturis contentione acutissimè eiaculatur. Mas & cicur qui canere nouerit, numo aureo uanit his in locis. nam & propter egregiũ cantum, & insignes colores, cœruleum præsertim ac puniceum, quibus ornatur, maximo est in precio.

Ad finem pag. 132. adijcienda sunt hæc. Sic ille. Sed alius Passer canarius nominatur Geneuæ, (cuius iconem doctissimus iuuenis Claudius Textor mihi donauit,) non Citrinellæ nostræ dissimilis, similis uerò Passeri spermologo illi, quem Emberizam flauam (propter partis supinæ colorem,) nostri nominant, ut ex primo picturæ aspectu iudicauit.

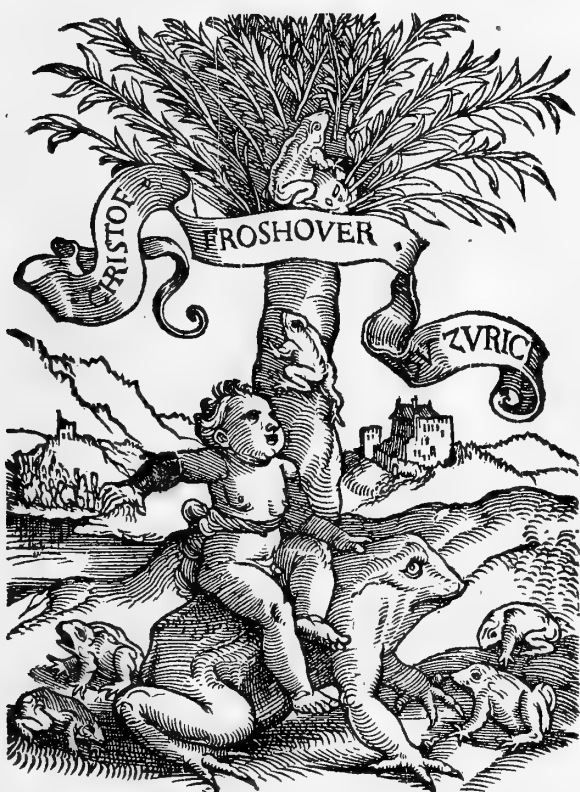
ICONES AVIVM OM
NIVM. QVAE IN HISTORIA AVIVM CON
RADI GESNERI DESCRIBVNTVR, CVM NOMENCLAS
TVRIS SINGVLORVM LATINIS, ITALICIS, GAL
LICIS ET GERMANICIS PLERVNQVE, PER
CERTOS ORDINES DIGESTAE.

EDITIO *secunda, nouis aliquot Eiconibus aueta.*

I Ritratti e le figure de gli ucelli.

LES Figures & pourtraictz des oiseaux.

Die Figuren vnd contrafacturen der vögeln.

CVM Priuilegijs S. Cesareæ Maiestatis ad annos octo,
& Christianissimi Regis Galliarum ad decennium.

TIGVRI EXCVDEBAT C. FROŠCHOVERVS,
ANNO M. D. LX.

GENEROSO ET MAGNIFICO VIRO VLRI

CHO FVGGERO, KIRCHBERGAE ET VVEISSENHORNI

Comiti, &c. domino & Mœcenati suo bene merito Conradus
Gefnerus Tigurinus S. D. P.

VO T homines tot sententiæ, & suū cuiq; pulchrum. Et ut circa esbū ac potum Tres mihi conuiuæ prope dissentire uidentur Poscentes uario multum diuersa palato: sic ingeniorum quoq; (uir nobilissime) mira uarietas est, non modo alijs alia studiorū genera probantibus, sed in eodem etiam genere alium atq; alium modū. Plerunq; tamen ita cōtingit, ut illi qui certaratione & aliquo sine sibi proposito in literis uersantur, quod ex professo studiū delegerint, in eo prolixè ac diligentissimè sese exercent: in pximis mediocriter, remotiora uel degustasse contenti. Quod cum animaduertērem in illustranda Animalium historia triplicem modum mihi proposui. Primum enim omnia huius argumenti scriptorum (nisi prorsus falsa aut barbara essent) omnium collegi, & de proprijs obseruationibus nō pauca adieci, in libris duobus de Quadrupedibus uiuiparis ac ouiparis, & nunc tertio de Auibus à me æditis. Quod si uixerō, eorundem Cōpendia breui publicanda curabo. Deinde icones cū solis nomenclaturis (in quibus præcipua difficultas est) separatim exhibui, Quadrupedum antehac, nunc etiam Auium, in illorū gratiam qui hæc tantum degustare, & picturis spectandis se oblectare potius, ac sola tenēre nomina, quàm prolixiori lectione animalium naturas cognoscere uoluerint. Est autem honesta hæc oblectatio ingenuis animis, ab altioribus studijs & cōtemplationibus aliquādo se demittentibus: quemadmodum oculis cœlos eorumq; splendorem contemplatis, deorsum ad terram & stirpium uirorem sese reuocare & ita recreare iucundū est. sic enim nimium lucis obtutu dispersa ac hebetata oculorū acies colligitur. Et sanè animus quoq; res maximas & diuinas contemplantis, in earū amplitudine & excellētia ueluti dispergitur, & immēsa luce percellitur: inde ad res inferiores demissus ad sese redit, seq; iterum colligit. quandiu enim in hoc corporis tanquam carcere animus noster coercetur, nihil sine phantasia agere & concipere potest, atq; ea ex parte passibilis est, & recreatione per interualla indiget. Cum igitur te quoq; uiderem VLRI CHE FVGGERE Mœcenas optime, in magnarum & sacrarum rerum lectionumq; studijs subinde exerceri, atq; adeo tempus omne quod huc non collocaueris, tibi perire arbitrari: has Auium icones supra ducentas, suis depictas coloribus, quibus spectandis & oculos & animum aliquando recreares, grauioribus studijs & curis intermissis, Excellentia tuæ offerre ac dedicare uolui. Nam & tua & gentiliū tuorū (patraui imprimis ANTONII, & fratris IOAN. IACOBI clarissimorum heroum) liberalis in me beneuolentia, aliquod à me gratitudinis officium postulat. Et insuper meretur illustris nobilitas & excellēs doctrina tua, claris publicisq; testimonijs celebrari. Tu enim inter nobiles nostri sæculi doctissimus, inter doctos nobilissimus es. Tu utriusq; linguæ & optimarum scientiarū cognitione tantum profecisti, ut eruditissimus quisq; ad hoc sapientiæ simul & eloquentiæ fastigium in hac ætate & hoc splendore fortunæ te peruenisse miretur. Non uerò erudititas tantum illas, sed etiam uulgares linguas, in quibus ego animalium nomenclaturas propono, Germanicam, Italicam & Gallicam, egregiè diserteq; calles, adeo ut uel Italus uel Gallus Germanū te esse ex sermone non facile deprehendat. Suscipe igitur hunc librum serena fronte, ut partim in Auibus spectandis delectēre, partim Platonis illud ex Phædro tibi in mentē ueniat, uiri etiam boni & sapientis animā, quæ relictis humanis curis sursum ad cœlos subinde euolet, uolucrem & alatum esse. Sic enim ait

Plato: πέρφυκτον ἢ πέρδ' ἀνώγει τὸ ἐμπεδίδες ἀγχι ἀνω μεπωρίζεσθαι, ἢ τὸ πρὸς θεῶν γήθησθαι οἰκεί. *κεκοινώνηκε δὲ πικράλιστα τῶν ποδῶν τὸ σῶμα τὸ θεῶν ψυχῆ. τὸ δὲ θεῶν, καλόν, ἠφρόν, ἀγαθόν, καὶ πᾶν ὃ, π τοῦτο.*

Τῆτοις δὲ πρέφεται τε καὶ αἰξεται μάλιστα τὸ πρὸς ψυχῆς πρῶτα. ἀγχι ὅ, καὶ κακῶ καὶ τοῖς γυαντίοις, φθίνε τε καὶ δόλλυται.

Vale Tiguri, tertio idus Martij

anno Salutis M. D. L. V.

ORDINVM singulorum argumenta in fine libri posuimus.

AVIVM ORDO PRIMVS. QVI

CONTINET AVES RAPACES, QVAE OM-
nes rostris ac unguibus aduncis, & carniore sunt, & interdum uolant.

F. litera prefixa nomen à nobis fictum significat, quoties uetus nullum inueniebamus.

LATINE Aquila.

ITALICE Aquila.

GALLICE Aigle.

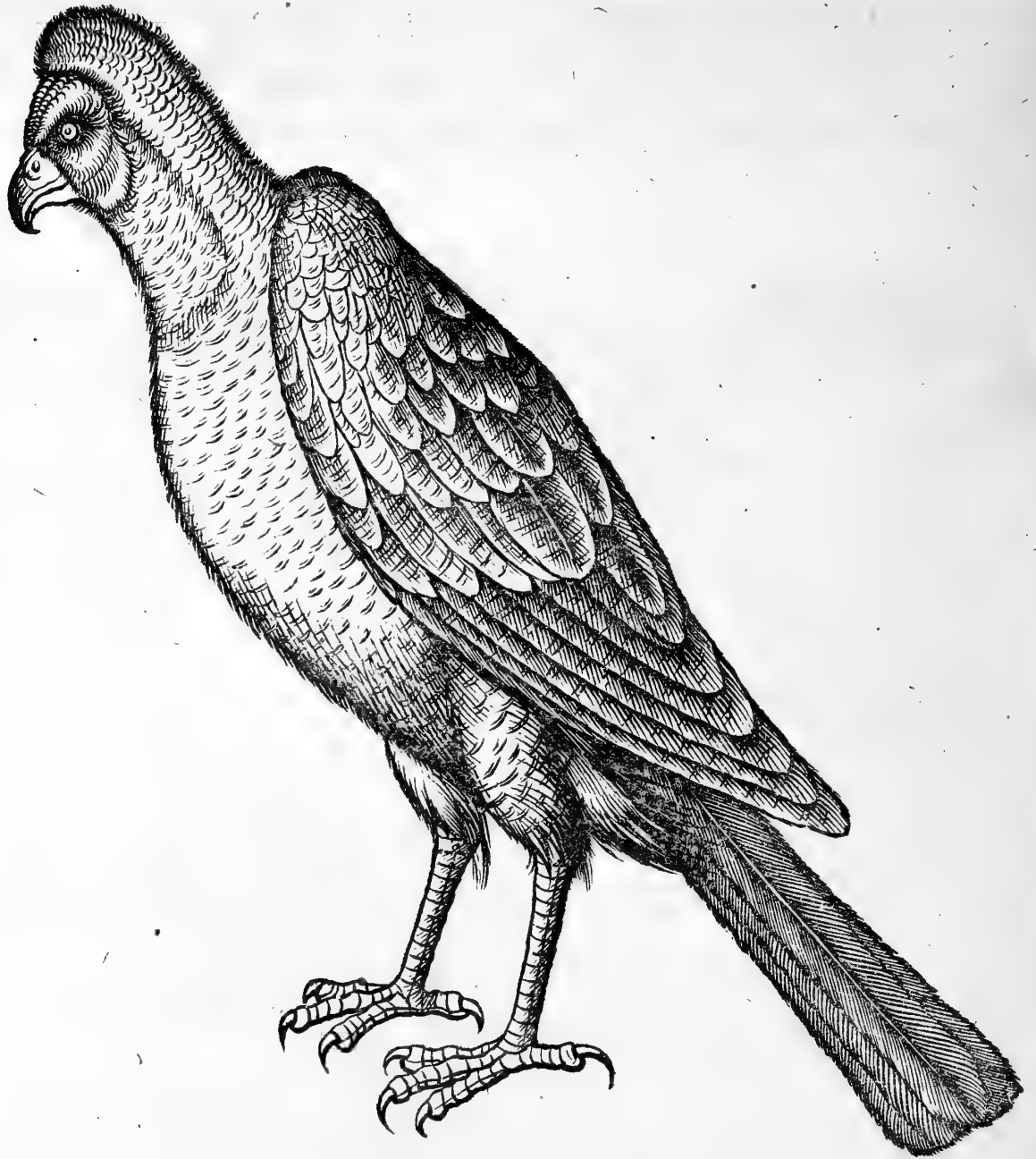
GERMAN. Adler.

Figura hæc aquilæ est, quæ in montibus Rhætia & Heluetia capitur.

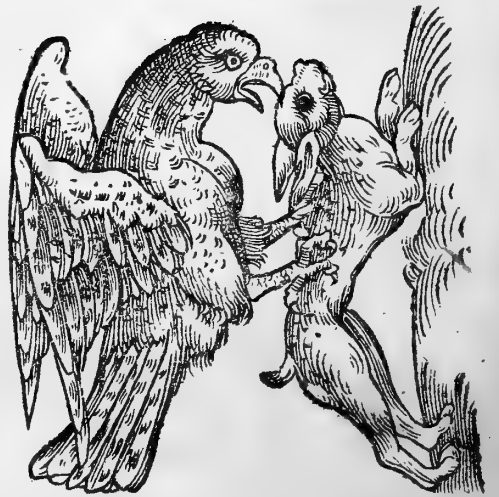

Aquilæ genus, cuius picturam ab Argentinensi quodã pictore sum nactus, qui se eandem ab alijs ceu uerã accepisse aiebat. Nos hoc in ea præcipue miramur, quòd crura coloribus diuersis insigniantur, sinistrum coeruleo, ut rostrũ quoq; dextrum fusco albicante, &c. Ergo si quæ huiusmodi aquila est, heteropus cognominari poterit.

GER. Ein adler geschlecht/an eim süß oder schenckel blau/am anderẽ lichtgraw.

Aristoteli auis Scythica magnitudine Otidis. Circa Scythiam regionem Septentrionalem remotissimam aquila grandis detracta leporis pelle oua sua inuoluit, cuius foetifico calore pulli educuntur, ut scribit Olaus Magnus, ex cuius Regionũ Septentrionalium tabula hanc figurã mutuati sumus. Omne genus aquilarum (inquit Albertus) partes uulpinæ pellis colligere solet, ut oua in eis reponat, uel in alijs mollibus & calidis pilis. Quod autem Plinius prodit aquilam aquilonarem oua in pelle uulpis inuoluta à ramis arborum suspendere, donec Solis calore perficiantur, expertus sum esse falsissimum, &c. Vide in Historia Aquilæ C.

GERM. Ein ander groß adler geschlecht in Mittnächtschen landẽ hinter Gotts land/welcher einem hasen sin balg abzücht vnd wicklet sine eyer dryn/das sy von der werme des balgs vffschliessen/alsetlich schryben.

Figura hæc siue aquilæ, siue maioris cuiusdam auis, quæ propter magnitudinem non in unius sed duarum aut plurimum arborum uicinarum ramis nidificat, ex Tabula Regionum Septentrionalium Olai Magni desumpta est. Sed ipse in Tabulæ & picturarū explicatione, nullam huius auis mentionem facit. Nos in Capite de Aquilis diuersis apud recentiores, talem auem ex Ge. Fabricij ad nos epistola descripsimus.

Aristotelis Hypæetus, id est Subaquila, ut Gaza uertit: uel potius Gypæetus, id est Aquila uulturina, uidetur enim & corporis specie, & animo seu moribus, ex uulture & aquila mixtum hoc genus. Vocatur & Oripelargus, id est Ciconia montana, quòd albicante & nigro coloribus ferè ut Ciconia distinguatur. & percnopterus, à nigro pennarum (in alis) colore. Hæc cuius iconem exhibemus auis, (quæ si Gypæetus non est, planè ei cognata & fortè magnitudine tantum diuersa fuerit,) semel tantum nostra memoria Basileæ capta est, omnibus ignota. Hebræis & Arabibus Racham & Alrachme dicitur.

GALLICE percnopterus Bellonius interpretatur Boudrée.

GERMAN. Ein frömbd Adler geschlecht/mag genennt werden Ein Geyradler.

LATINE Aquila anataria, Clanga, Planga, Percnus, Morphnus. Omnia enim (inquit Turnerus) quæ Aristoteles & Plinius percno tribuerunt Anglorum balbushardo (is autem est cuius picturam damus, ut facile ex Turneri descriptione conijcio) conueniunt, si solam magnitudinem exceperis, &c. Ego an Harpe Aristotelis sit hæc auis dubito, cognatam saltem ei esse putauerim.

ITALICE Aquilastro.

GALLICE Huart, ni fallor.

GERMANICE Moswy / Fischer / Entenstößel, hoc est, Miluus palustris, Piscator, Anataria uel Anaticida.

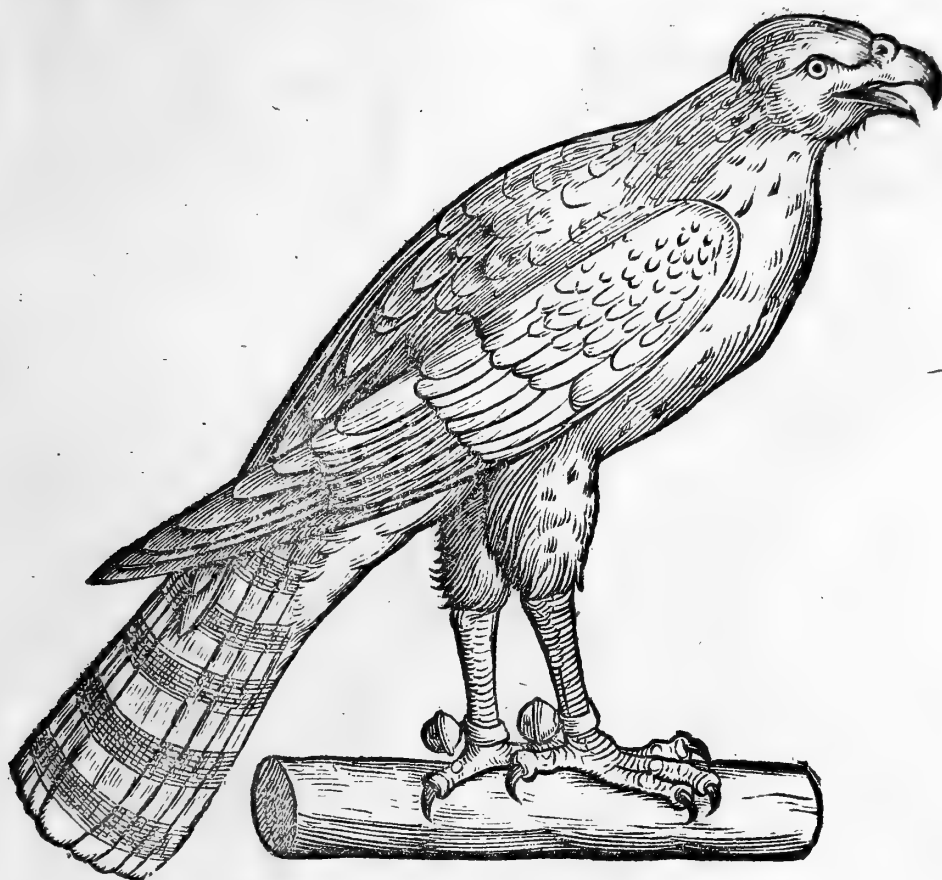
Ordoprimus.

7

LATINE Accipiter absolute, uel Accipiter maior. Firmico & recentioribus Astur. Pinximus autem foeminam, quod in rapacium genere foeminæ maribus præsent, Tertiolus (aliqui tercellinum, uel tricellum, uel trizolum scribunt) uocatur mas in accipitrum & falconum genere, quia simul tres in nido nascuntur, duæ foeminæ, & tertius mas: qui foemina minor est, minusq; audax & fortis. Foeminæ quidem simpliciter accipitres aut falcones dicuntur, Crescentiensis,

ITALICE Astur, mas, Terzolo. **GALLICE** Aufstour, mas, Tierzelet.

GERMAN. Habich/Hapch. Das männle/Ein Hapchle.

LAT. Accipiter minor, Nisus recentiorum. (nam Nisus Ouidij Haliaetus est, id est Aquila marina,) Accipiter fringillarius Aristotelis, ut Alberto & nobis uidetur: etsi Turnerus accipitrem palumbarium hunc esse conijciat. Mas recentioribus appellatur Muscetus.

ITAL. Sparuiero, Sparauier, Sparauiero, Loyetta.

GALL. Esperuier, Esparuier, mas, Muschet.

GERM. Sperber/Sperwer. Frisij Wickel/ni fallor. Das männle/Ein Sprinz/Sprinzle.

A iij

LATINE Tinnunculus Columellæ & Plinio, (quidā apud Plinium nō rectē tristunculū legunt,) Cenchrus.

ITALICE Canibello, Tristinculo, Tristarello, Gauinello.

GALLICE Cercerelle, Quercerelle. In Narbonensi Gallia Siricach.

GERMAN. Wannenwäher / Wandwäher / Wanntwehen / Wiegwehē. Saxonib. Steingall / Steinschmätz.

LAT. Miluus, Miluius.

ITALICE Nichio, Miluio, Nibbio, Niggo.

GALL. Milan, Escorffle.

GERMAN. Weye / Wy / Weiber / Hünerath / Hünerdieb. Flädris Wüwe.

Ordo primus.

9

LATINE Buteo, Triorches. Lanarius apud recentiores, & Villanus, Alberto etiam Buteus & Butherius.

ITALICE Aieta, circa lacū Verbanū. alibi, nisi fallor, Poyana, Bucciaro, Lainero.

GALLICE Buyfard, Buzart, Boufant, Lanier. Subaudis Boufat, Bose, Lazonoy, Faciunt autem Sabaudi genera bufati quatuor, primum cognominant nobile, alterum cōmunem, tertium albū aut caligatum, (blanc ou chaulsé,) quartū marinum.

GERMANICE Bushart/Busant/Busarhn/Buse. Saxones Küttelwy. Germani inferiores Brobyren. Sunt qui genus quoddam buteonis improprie nominant Moswy/Moshuw. Albertus & Murmellius Lanarium Germanicè interpretantur, Lanete/Sweimer/Swemer.

L A T I N E Falco, apud Firmicū, Suidam & recentiores, Aquila, Theodotion & Symmachus omnia accipitrū genera, uel omnes aues rapaces, quarū usus est in aucupio, falcones uocant. Accipitrem palumbarium Michaël Ephesius falconem gentilem (id est generosum) interpretatur, Niphus Italus. Accipiter palumbarius est falco tertiolus dictus, Idem.

I T A L I C E Falcon.

G A L L I C E Faulcon.

G E R M . Falck. Belgis Valke. Est autē figura falconis, quam exhibemus, nigri: quem Germani priuatim **Kolfalck**, id est carbonariū falconem uocitant.

Ordo primus.

II

Æsalon Aristotelis, ut eruditi quidam conijciūt.
Recentioribus Smerillus, Smerla, Smerlus,
Merlina, Ismerlus, Merillo, Meristio.

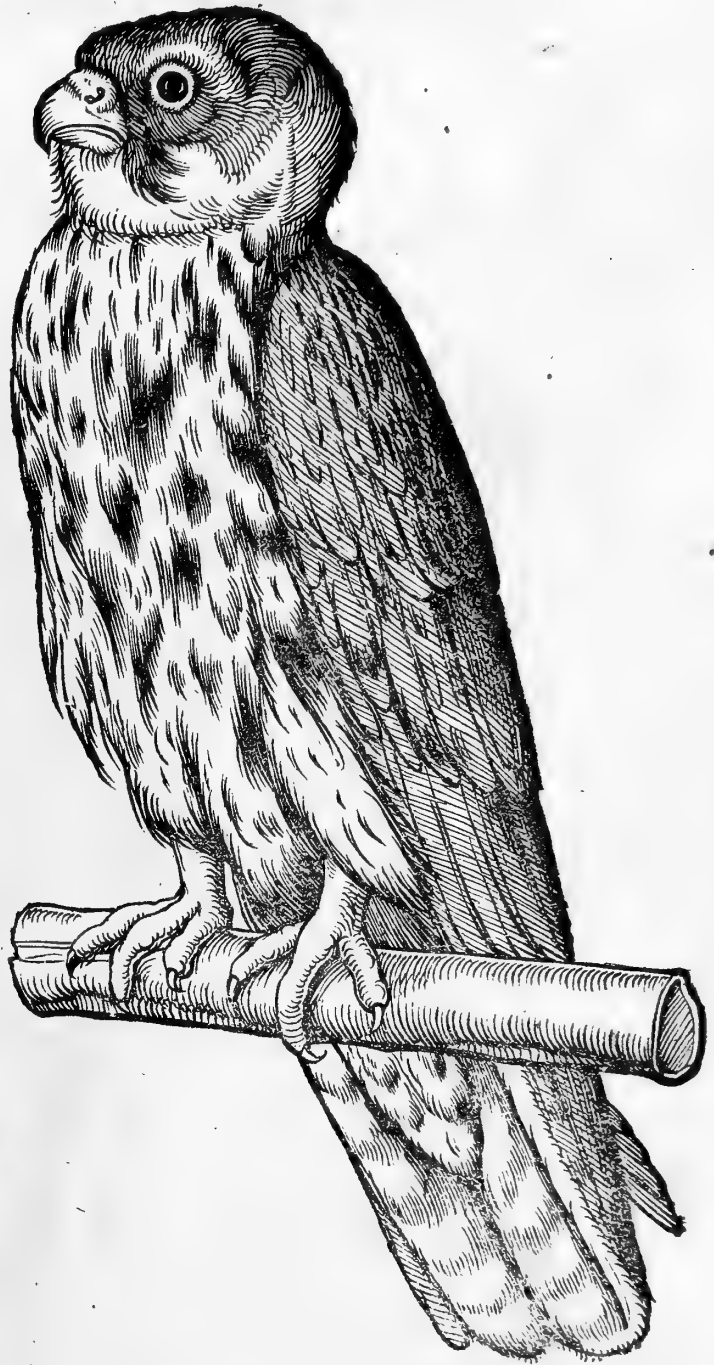
ITALICE Smerlo, Smeriglio.

GALLICE Emerillon, Esmereillon.

GERMAN. Nire/Smirlin.

F. Dendrofalcus, Falco arborarius Alberto.
Fortè accipiter fringillarius ueterum.

GERMAN. Baumfalck/Baumfelckle.

Osifraga.

Harpe.

VULTUR Alpinus, uel aureus (à colore) ut Heluetij cognominant. Tota pars supina, id est, colla inferius, pectus & uenter, & pedes quoque, ruffo colore sunt, dilutiore quidem caudam uersus, rubentiore autem uersus caput, &c. *Iacobus Dalechampius, medicus Lugduni longè doctissimus, Osifragam ueterum hanc auem esse iudicat. Pelliones (inquit) nostri adhuc uocant un Freneau, quasi Feneau, ad emulationem Græci nominis Φῆν. Sequani uocant Briseos, Osifragam exprimentes. In uentriculo dissecti repertus est Bouis pes. Ex inferiore rostri parte, barba nonnihil propendet. quàmobrem Aquilam barbatam olim uocauerunt. Hæc omnia monstrant Osifragam esse, non Vulturem, cuius exuuiæ frequentes hinc in tabernis pellionum uisuntur, à Vulturis pennis magnopere diuersæ. Hæc ille. Bello-nius Osifragam suam longè aliter pinxit. Phena suæ Aristoteles colorem cinereum tribuit: qui Vulturi aureo à nostris dicto non conuenit. Osifragam habere barbam, colligimus ex uerbis Plinij: Sex Aquilarum generibus (inquit) quidam adijciunt genus Aquilæ quam barbatam uocant, Thusci Osifragam. at Φῆν barbatam esse, Græcorum (quod sciam) nemo scripsit. Oppianus tamen Harpe suæ ceu barbam attribuit: & alia quædam quæ alij authores Latini Osifrage, Græci uerò Phena, τῆ Φῆν. & Grammatici quidam Græci, Harpe interpretantur Phenen. Quàmobrem Dalechampij sententiæ acquiescemus, donec aliquis meliora proferat.*

GERMANICE Goldgeyr.

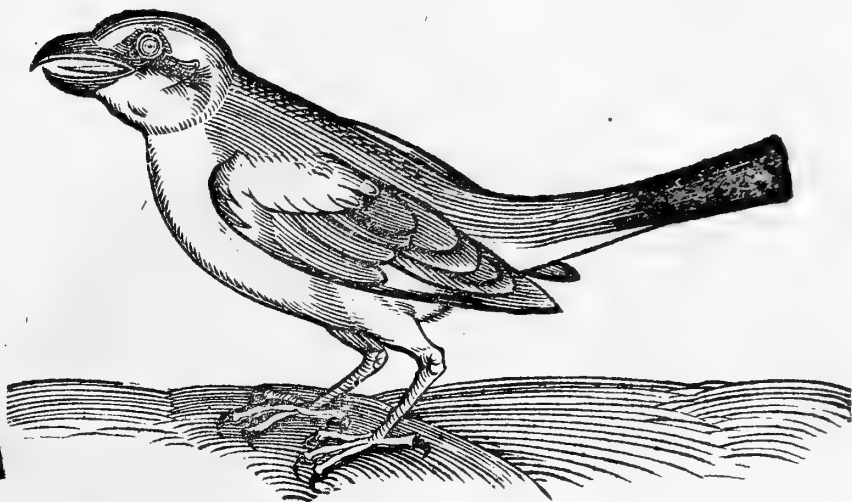
LATINE Vultur.
 ITALICE Auoltoio.
 GALLICE Vautour.
 GERMAN. Geir/Asgeir/Hasen-
 geir.

F. Lanius (solet. n. dilaniare cæteras quas potest auiculas) cinereus medię magnitudinis. Bellonio est Collurio Aristotelis, minor: quanquã Aristoteles nullã magnitudinis differentiã facit. Collyrion (inquit) auis est similis Merulg, & eisdẽ cibis uescitur: magnitudine uerò Pardali & Mollicipitis. capitur potissimum hyeme.

GER. Thontrezer/Thontraer/Nünmöder.

ITAL. Regestola falconiera, Gaza speruiera, Gaza marina, Passera gazera.

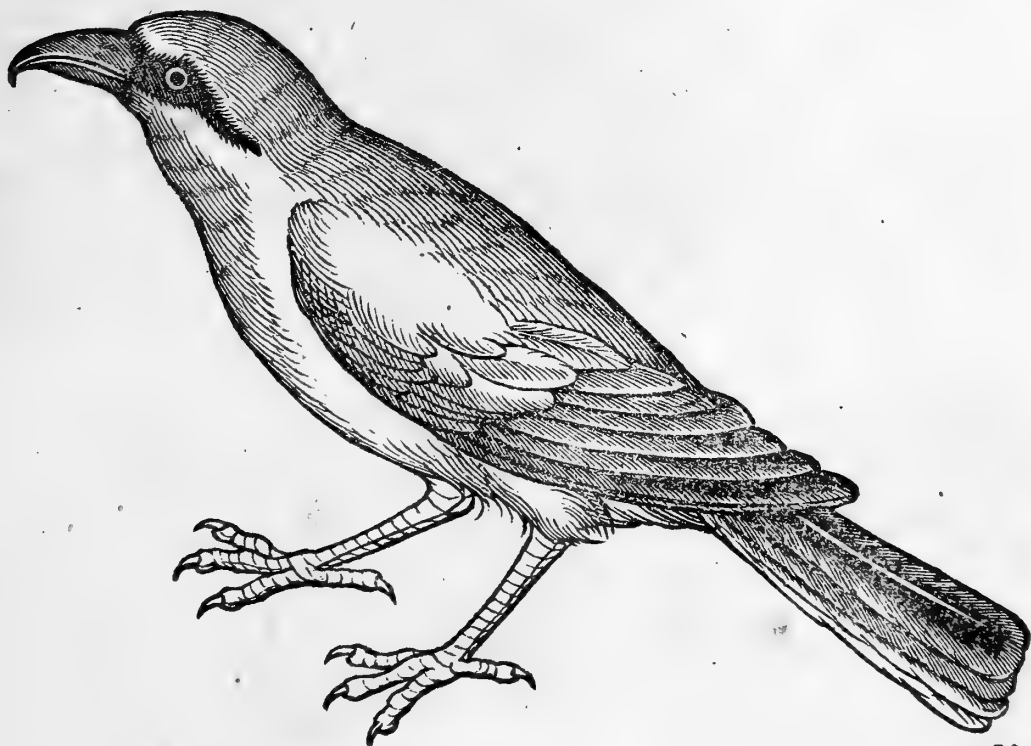
GALL. & Sabaudice Matagasse, Pie griayche, uel Pie Griesche, ut Bellonius scribit. Pie escrayere. Pie ancrouelle, Arneat.

F. Lanius maior, Collurio Aristotelis maior, secundum Bellonium,
 Vide quæ minori huius generis formæ adscripsimus.

GERMANICE Warfengel.

Italica & Gallica nomina eadem ei conuenire uidentur, quæ sequenti.

ORDO SECVNDVS DE AVIBVS RAPACIBVS CARNIVORIS NOCTVARNIS.

LATINE Bubo. ITALICE Duco, Dugo, Bufo.
 GALLICE Chat huant, Hibou. Duc Bellonio, uel grand
 Duc: nam alium minorem, quem Otum facit, Gallicè nominat
 Duc moyen, ou Hibou cornu. SA Baudice, Duc, Chassetont,
 Lucherant.
 GERMANICE Franck/Herzog/Berghuw/Hüru.

LATINE Vlula. Bellonius Vlulam auritam pingit similiter ut Bubonem, & Græcè Aegolium nominat.

ITALICE Vlula.

GALLICE Grimauld, Machette. Bellonius (ut dixi) auritam pingit Vlulam, & Gallicè nominat Hulote, uel Huette.

GERMAN. Vl / Eül / üs
wel / Zuhu.

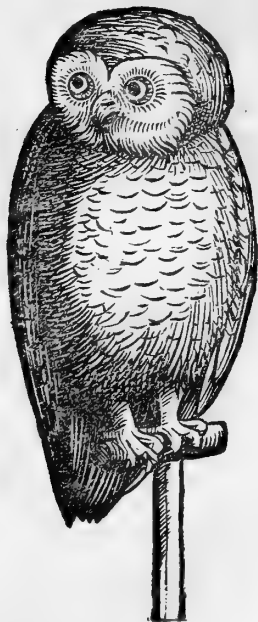

LATINE Noctua, uel potius noctuæ genus paruum. Bellonij Noctua digitos binos prorsum, & totidem retrorsum uertit.

ITALICE Ziuetta, Zueta, Ziguetta.

GALLICE Souette, Siuette, Zoëta, Chouette. Bellonius Noctuam aliam, ut dixi, pingit, & Gallicè Cheuechen nominat.

GERMANICE Kuz.

Auritæ Bellonio aues nocturnæ sunt, Bubo, Otus, Vlula: Gallicè, Grand duc, Hibou cornu, Huette.

Cruribus hirsutis, Bubo, Aluco (id est, Hibou Gallicè, uel Chahuant) Vlula.

Digitis antrorsum binis, & totidem retrorsum, similiter ut Pici, Aluco, Noctua, Vlula.

Vlulæ genus alterum, quod quidam flammeatum cognominant. Hæc fortè est aut cognata auis, quã pro Caprimulgo Bellonius pinxit, & Gallicè ab horribili clamore, quem inter uolandū ædit, Effraye aut Frezaye uocari scribit: & alio nomine petit Chauant, nam Chauant simpliciter Aluconem suum appellat. Sed idem Caprimulgum alium & ueriores, postea ad nos misit.

ITALICE Barbaiano.

GALLICE. Lege proximè retro scripta. Gallis Cisalpinis Dama, hæc uel simillima auis.

GERMAN. Schleierül / Kirchül / Kanfulle. Crura paucis raris uel pilis uestiri debuerant.

Noctua quam saxatilem Heluetij cognominant: Latine Lagopodem cognominare licebit, ppter digitos pedū similiter ut Lepori uel Lagopodi aui alpinae, hirsutos.

GERMANICE Steinkuz.

LATINE Vespertilio.

ITALICE Nottola.

Notula, Sportegliono, Ratto penago, Barbastello, Pipistrello, Vilpistrello.

GALLICE Souris chauue, id est, Mus glaber; uel Rattepenade, id est, Mus

GERMANICE Flädermus / Speckmaus.

(pennatus.

Nycticorax, non ueterum, sed uulgò sic dictus circa Argentinam
& alibi circa Rhenum, auis pisciuora.

GERMANICE Nachtram/Nachtrabe.

ORDO TERTIVS DE CAETERIS AVIBVS

AEREIS SEV VOLACIBVS, QVAE RAPACES NON
sunt, & primum de maioribus, deinde de reliquis mediæ magni-
tudinis. Minores ad Ordinem quartum differuntur.

LATINE Grus.

ITALICE Gru, Gruta.

GALLICE Grue

GERMAN. Kran/Kranich/Krye.

Paradisi auis, uel Paradisea, ex Nouo orbe, nostri tantum
 sæculi scriptoribus commemorata.

ITALICE Manucodiata: quod uocabulum Indi-
 cum uel Noui orbis est, ubi Mamuco diata, id est Auis
 cula Dei nominatur.

GEMANICE Paradyfnogel/Lufftnogel.

Ordo tertius.

21

LATINE Coruus.

ITALICE Coruo, Corbo.

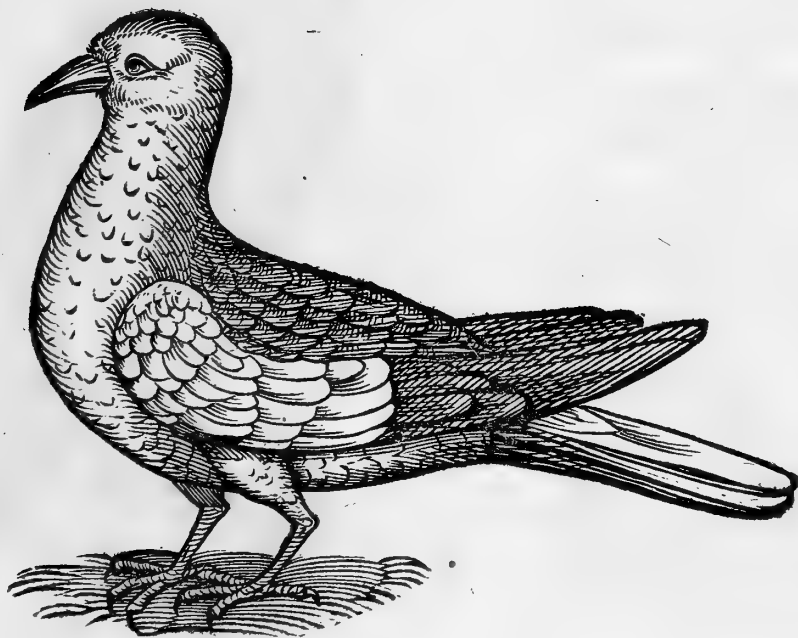
GALLICE Corbeau.

GERMAN. Kapp/Kab.

Cornix carulea apud Misenos.

GERMAN. Wilde Holzkräe/Galgenregel/
Halckregel/Teutscher Pappagey.

F. Coruus sylvaticus, Ibis nigra secundum Bellonium, ni fallor. quanquam imago ab ipso exhibitæ, non satis cum hac nostra conuenit. Ibidem albam Herodoti, Ciconiam esse putat: cui Strabo Ciconie colorem attribuit, non ipsam Ciconiam esse dicit.

ITAL. Coruo seluatico, Coruo spilato, Coruo Marino.

LOT Haringis Corneille de mer,
GERM. Waldrapp / Steindrapp / Clausdrapp.

Cornix uaria uel cinerea, marina, hyberna, apud recentiores: uel cognata ei species, colore nonnihil differens.

ITALICE Mulacchia
uel Munacchia,

GALL. Corneille fauua-
ge, Corneille emmantelee,

GER. Nabelkrae / Schilt-
krae / Pundterkrae / Aßkrae.

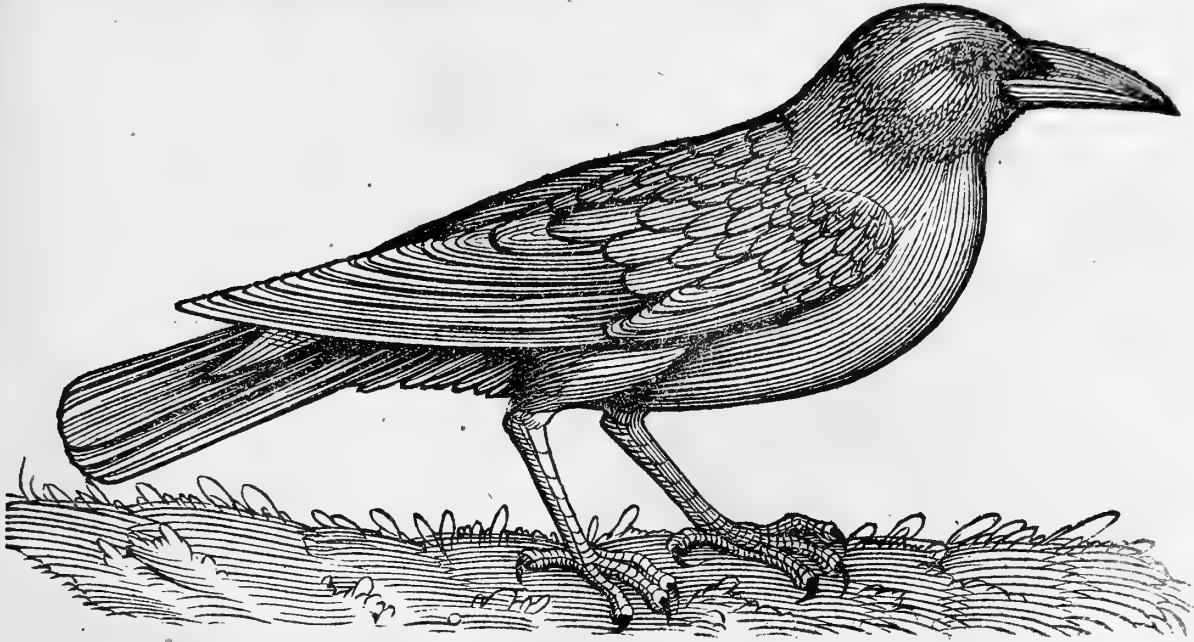
*Eiconem huius auis accuratiorem de-
dit Bellonius: qui docet aliam Corni-
cis speciem esse, maiorem, quæ rostro
longiore, albo, in locis cultis grana &
uermes eruat: uulgò dictam à Gallis
Graye, (ab Anglico noīe Craye/
quod Cornicem etiam Germanis sig-
nificat,) uel Grolle, (aliqui scribunt
Graille, Graillat:) & Freux, ueluti
corrupto nomine à Frugilega. sic enim
Latinos eam uocare, Græcos Spermio-
logum. Eadem à Germanis Rûch
uocatur.*

LATINE Cornix. **ITAL.** Cornice, Cornacchia, Gracchia.

GALLICE Corneille, un petit Corbin. qui hanc auem Graye uel Grolle nominant Gallicè, cum Cornice uaria eam cōfundunt, ut admo-
net Bellonius.

GERMANICE Kräe/Krahe/Hußkräe/Schwarzkräe.

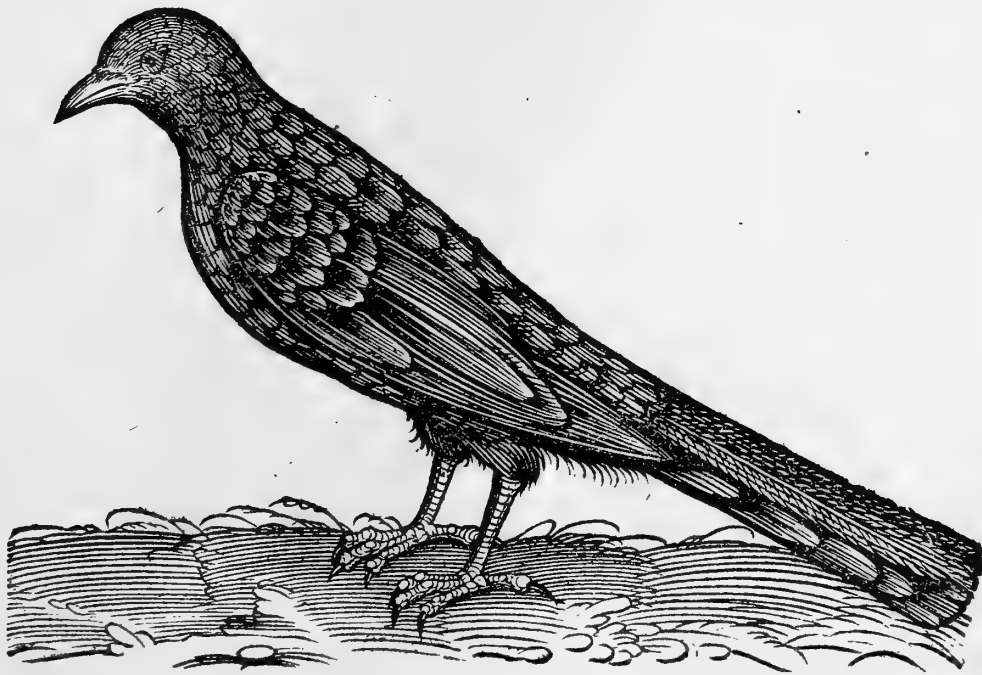
Pyrrhocorax alpinum peculiaris est, luteo rostro, niger, Plinius.

ITALICE Speluier, Taccola, Pason, Zorl.

GALLICE Chouette, ou Chouca rouge.

VALE sijs qui Sabaudicè loquuntur, Choquar, Chouette: quæ
tamen communia gracculorum generi nomina sunt.

GERMAN. Alprapp / Alpkachel / Wildetul / Bergtul /
Steinhetz / Beena.

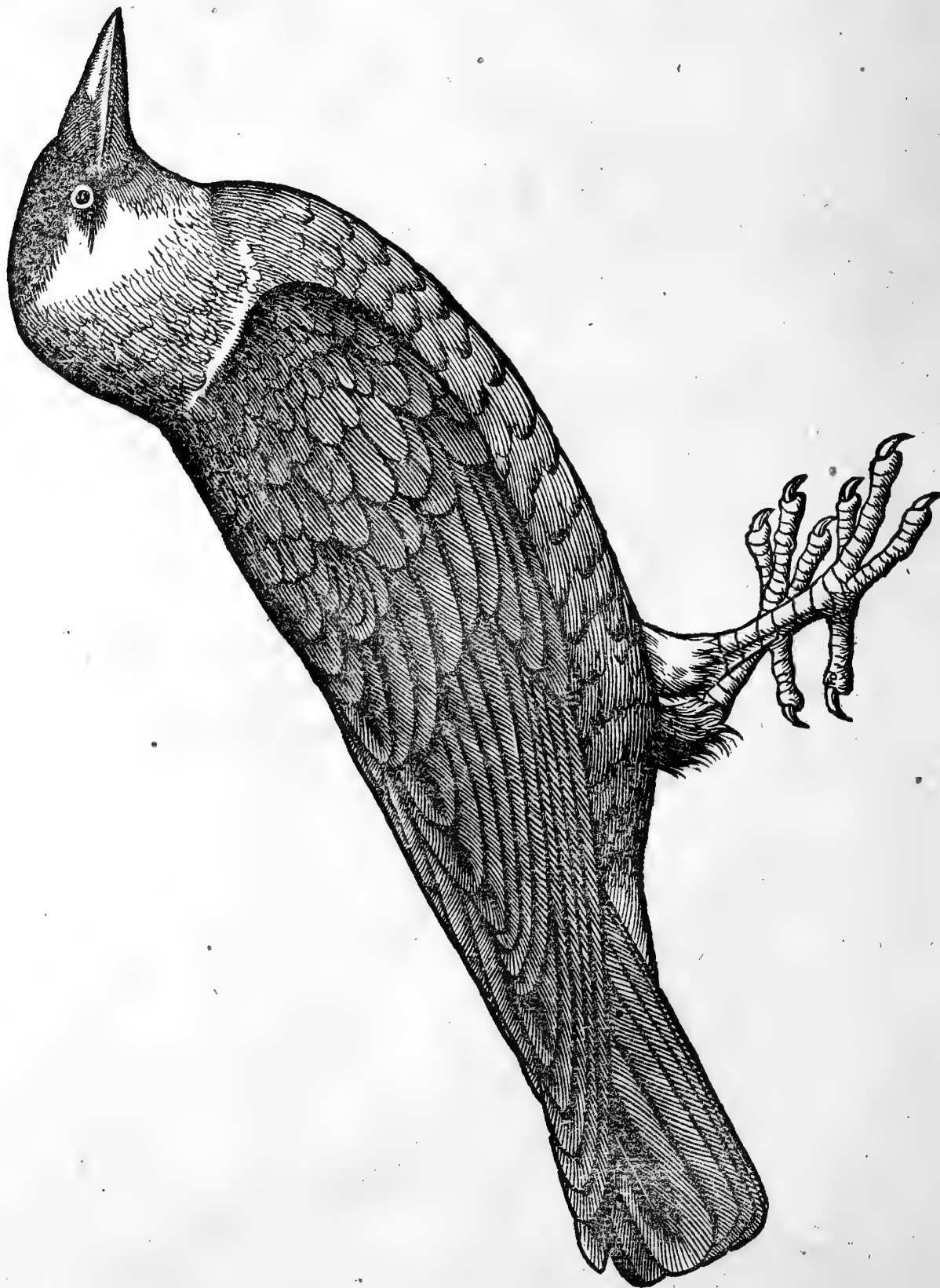

LATINE Gracculus, Monedula, Lycos Aristotelis.

ITALICE Ciagula, Tatula, Taccola, Cutta, Pola.

GALLICE Chouchette petite, Chouca, ou Chouëtte, ut Bellonius habet,
aliqui scribunt Chucas, Choca.

GEMANICE Tul/Dole/Zelte/Kaycke/Gacke/Tabe.

F. Caryocatactes uel Nucifraga.

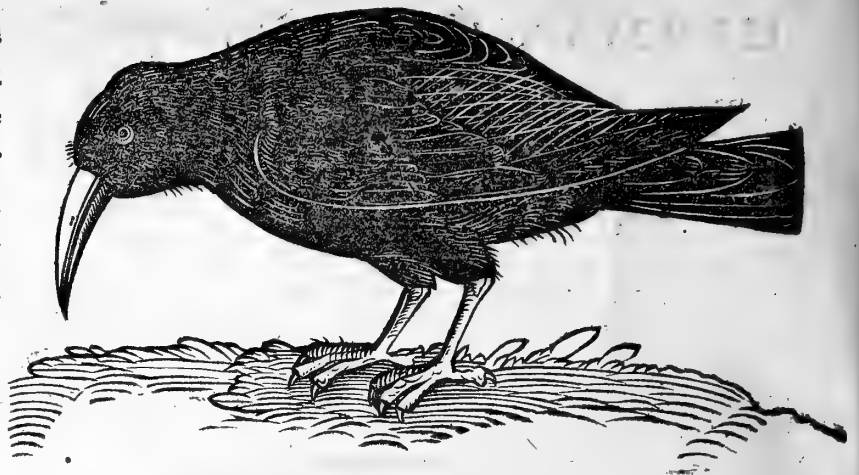
GALLICE Cassenoix.

GERMAN. Ausbrecher/Ausbretscher/Ausbicker/Ausbäher.

L A T. Graculus coracias,
rostro & pedibus rutilis.
Belloniſ Pſyrhocoracem
noſtrum & Graculū Cora-
ciam eundem facit: nos di-
ſtinguere uoluimus, præſer-
tim colore roſtri admonen-
te: qui in Pſyrhocorace lu-
teus eſt Plinio; in Coracia
puniceus, Ariſtoteli.

G E R M. Steintahen/
Steintulen.

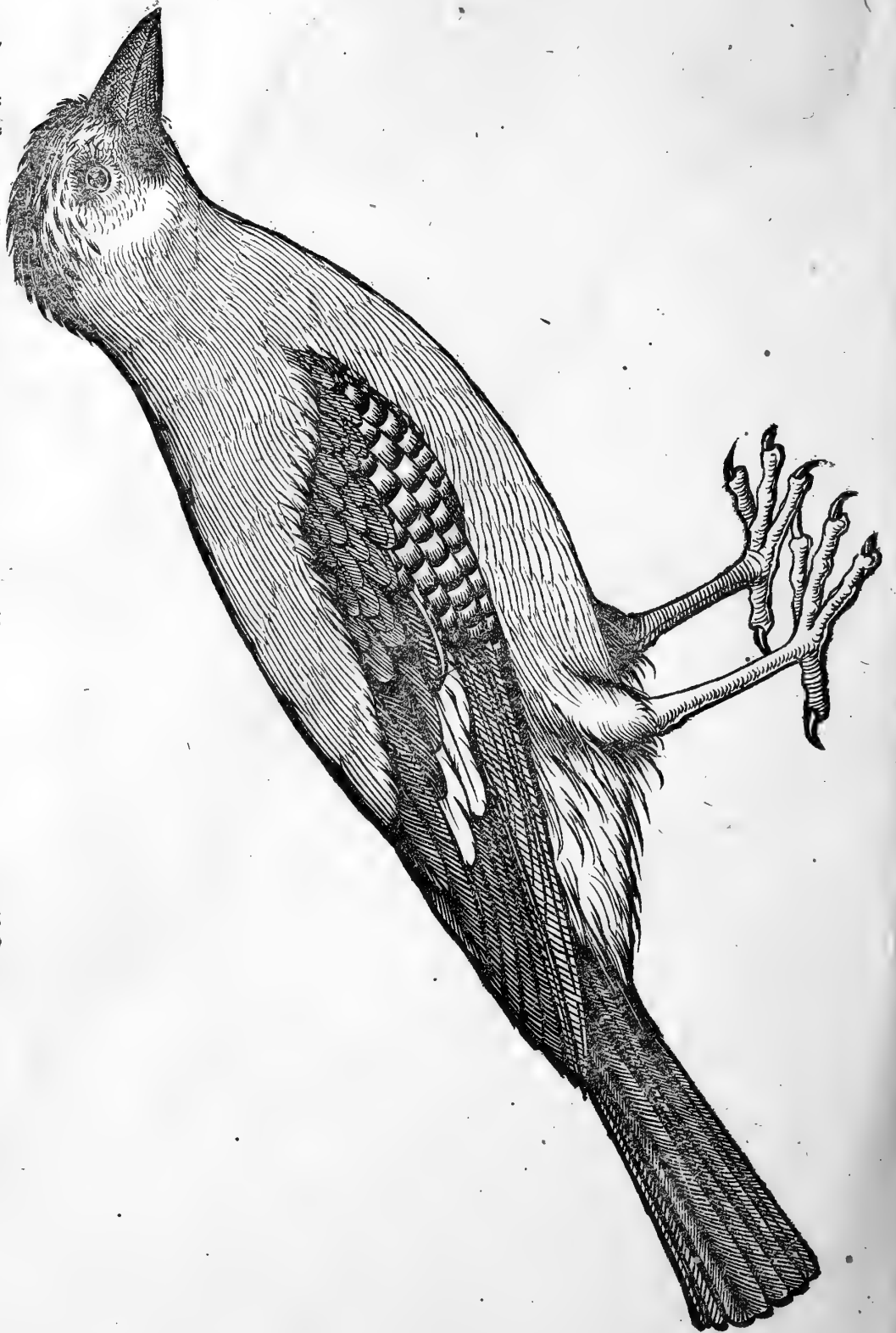

L A T I N E

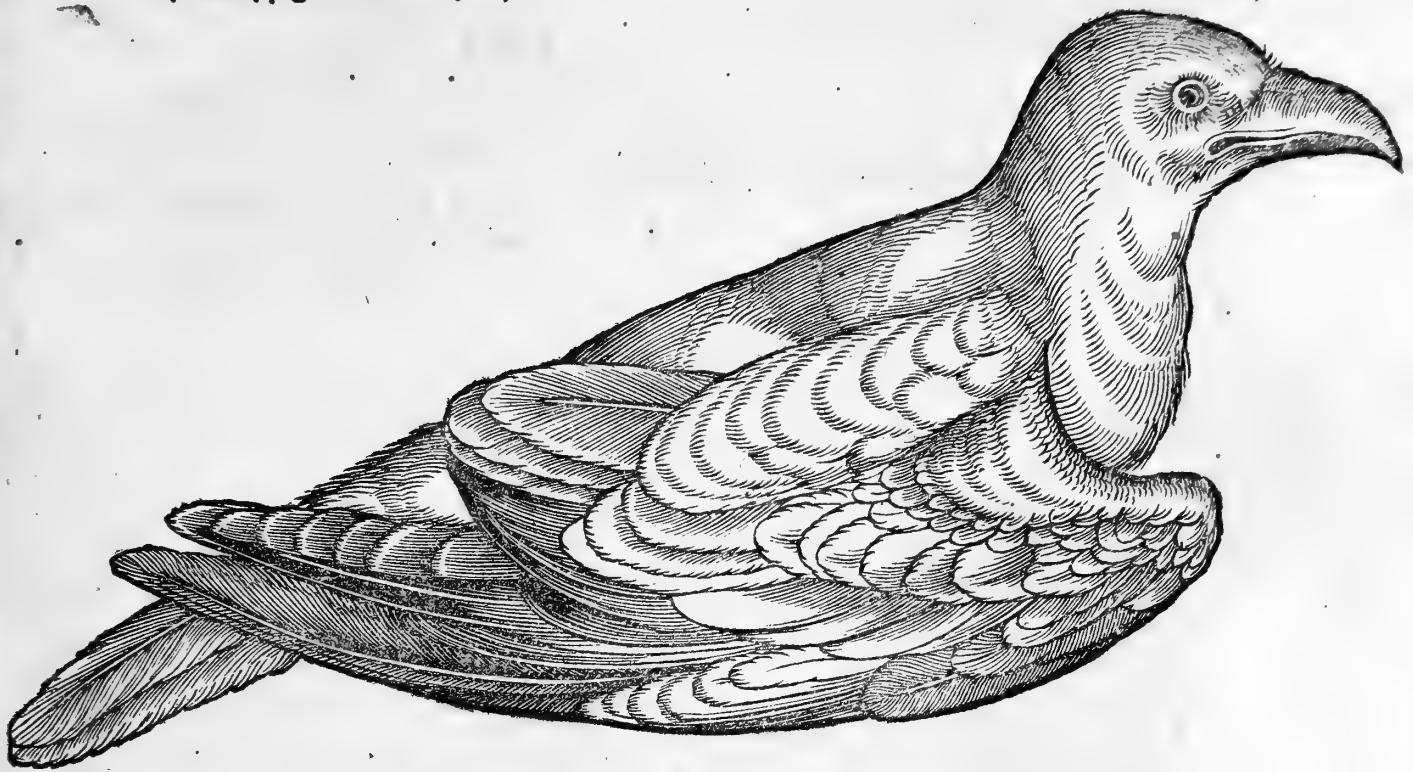
Pica glandaria.
Pica quæ glan-
de ueſcitur, Plī-
nio. Garrulus
recentioribus.
Mollicept Ari-
ſtotelis an ſit,
querendum. Co-
lios, ut quidam
putat, κολιός ἢ κω-
λιός, eſſe nō po-
teſt.

I T A L I C.

Gaza ghiādaia
uel ghiandara.
Gaza uerla.
Berta. Ab inco-
lis Chiſ, qui ex
Genuenſibus et
Græcis mixti
ſunt, uulgò o-
mnibus nomi-
natur Bertina,
hoc eſt cinerea,
Bellonius.
G A L. Gay.
Sabaud. Gaion.
G E R. Häber.
Häzel/ Baum
häzel/ Häzler/
Herrenvogel/
Här/ Jäck/
Wargraff/
Warcolfus/
Holzſchreier.
Brabantis Gi-
rau, Richau.

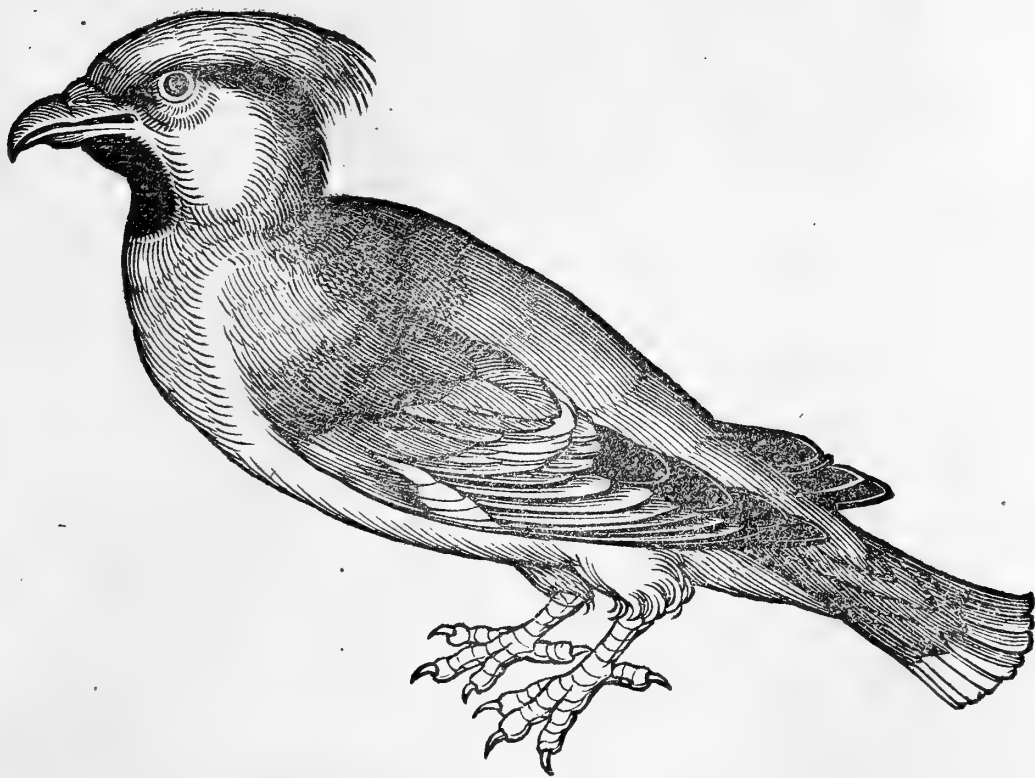

Garruli uel Picæ glandariæ genus alterum, quod GERMANI circa Argentoratum Koller appellant per onomatopœiam. Ein andere art des nächstgemälten Häbers.

F. Garrulus Bohemicus, uel Picæ glandariæ genus tertium. Quærendū an hæc sit Hercyniæ syluæ auis, noctu ignium modo collucens.

GERMAN. Behemle / Beemerle / Zinzerelle / Seidenschwanz / Wipstertz.

LATINE Pica uaria uel caudata, longa
insignis cauda.

ITALICE Gazza, Regazza, Putta, Pi-
cha, Gazzuola, Gazzara, Ghiandara.

GALL. Pie, laquette, Dame, Agasse.

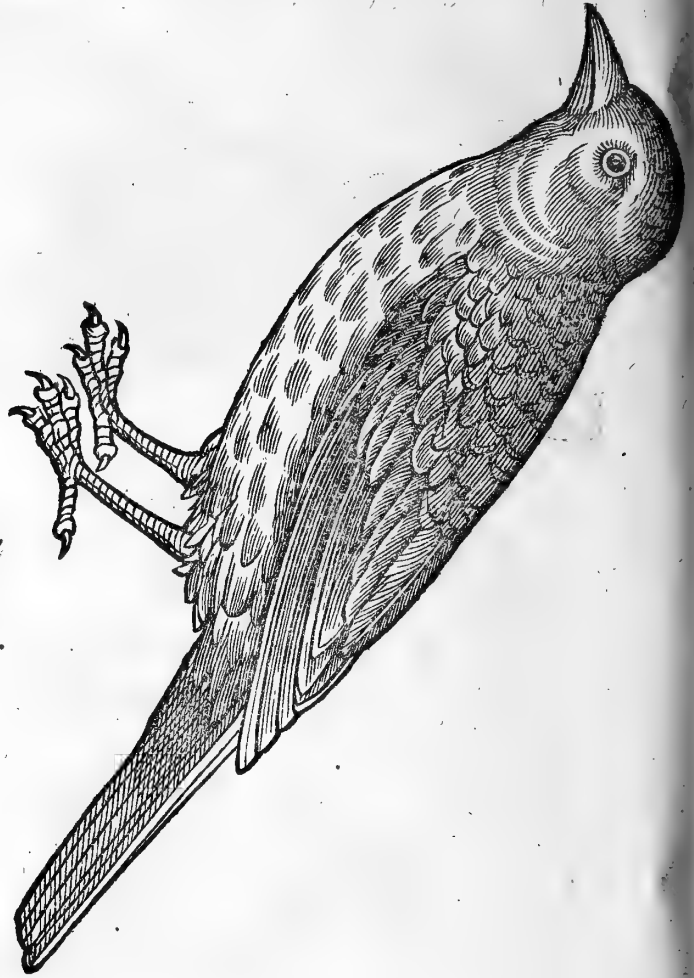
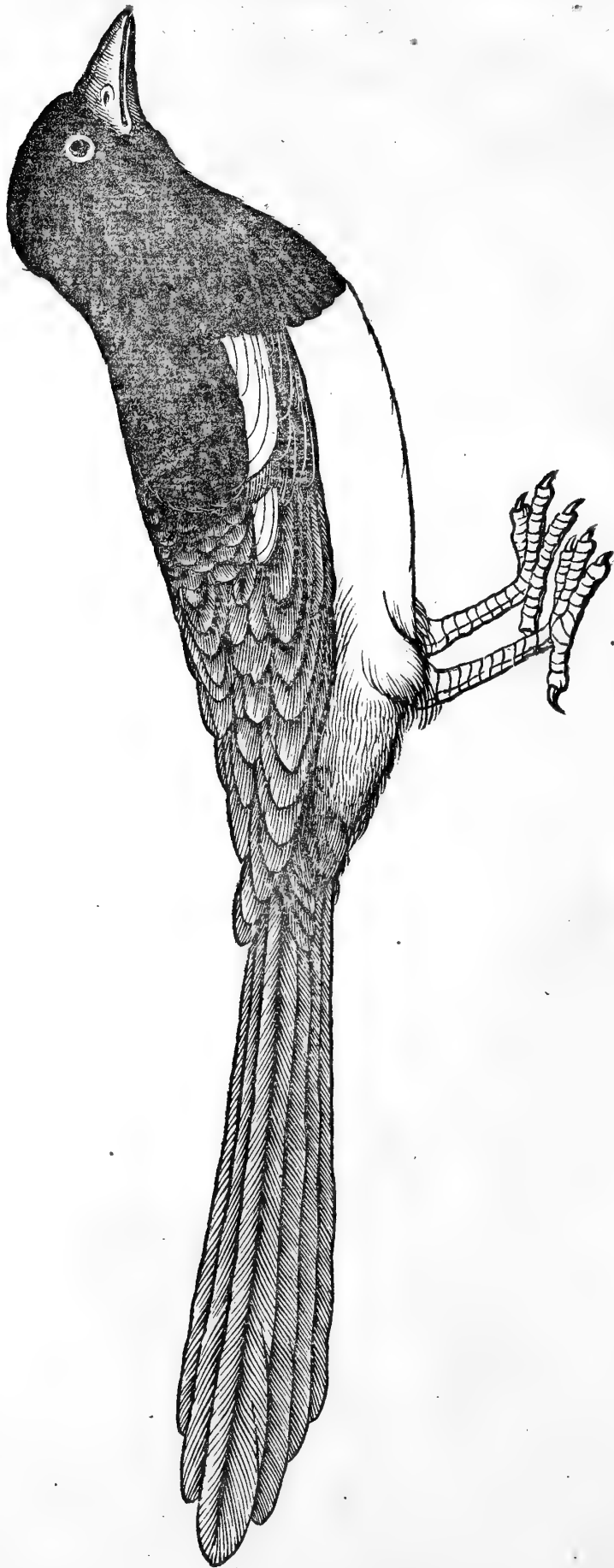
GERM. Aegerst/Aglaster/Elster/Äzel.

LATINE Turdus minor, quem illas
dem uel tyladem cognomināt, Gaza llias
cum uertit.

ITALICE Maluizo, Cion, Cipper.

GALLICE Mauuis, Griuette, Trasle,
Touret.

GERMAN. Winzel/Winze/Bergs-
trostel/Behemle/Bömerle/Beemer zies-
mar/Wyntrostel/Kot trostel.

Ordo Tertius.

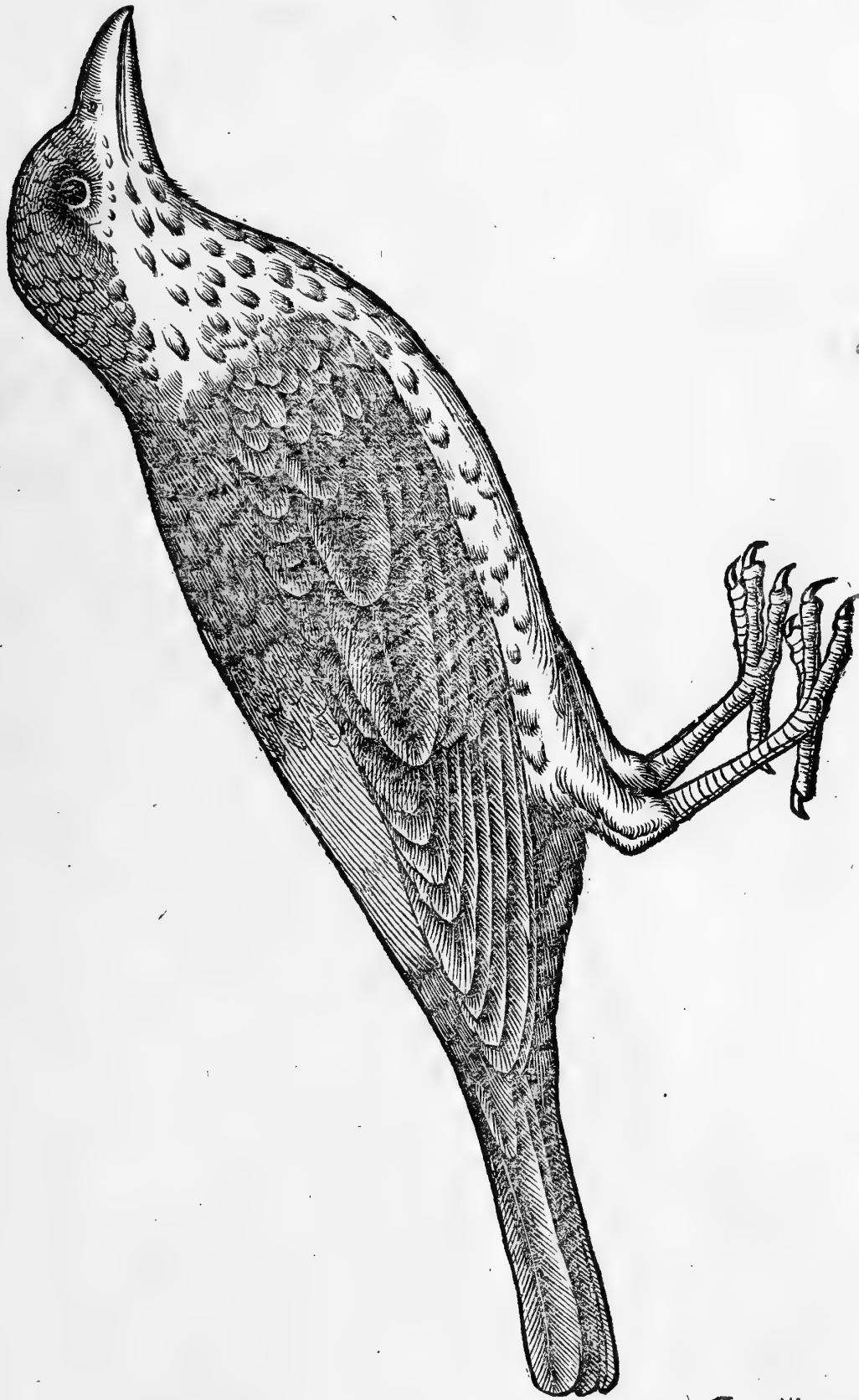
29

LATINE Turdus simpliciter dictus, mediæ magnitudinis. Tri-
chàs Aristotelis, Gaza Pilarem uertit.

ITALICE Tordo.

GALLICE Tourd, Litorne, Oiseau de herte.

GERMAN. Krametvogel/Reckolternogel.

C iii

LATINE Turdus uisciuorus, uel maior, turdela quibusdam recentioribus,

ITALICE Turdela, Drexano.

GALLICE Griue. Siferre Lugduni. Sabaudis Griue sifalle.

GERMAN. Mistler/Mistelfinck/Ziering/Zerret/Schnerrer.

Est & altera species minor; Germanis ein Trostel, Gallis Griue petite.

Ordotertius.

31

LATINE Vpupa, Epops.

ITALICE Buba, Vpega, Gallo de paradiso, Galleto de Magio, Pupula.

GALLICE Hupe, Huppe, Putput, (uel, ut Bellonius habet, Puput, per onomatopœiam,) Lupoge.

GERMANICE Wydhopf/Kathant.

C iii

LATINE Merula, quòd mera & solitaria ferè uolet.

ITALICE Merlo, Merulo.

GALLICE Merle, Merle noir.

GERMANICE Amsel/Merl/Lyfter Hollandis.

Merula torquata, ut nos appellauimus à re ipsa, & Germanici Galliciꝝ uocabuli imitatione. Bellonius aliam Merulam torquatam pingit, torque (quam tamen pictura nō exprimit) in collo fusci coloris: quam Aristotelis bæum esse suspicatur, sed in eo torquis Aristoteles non meminit, & Gaza non bæum, id est, paruam: sed phæum, id est, fuscam legit, quod laudamus. Nostri id genus à montibus sæpibus/ue *Birgamsel* uel *Hagamsel* denominant. Sed considerandum an potius Passer solitarius uulgò dictus, Merula fusca Aristotelis sit, quemadmodum Aug. Nipho placuit: & ante eum, Alberto Magno ut uidetur.

ITALICE Merulo alpestro.

GALLICE Merle au collier.

GERMAN. *Birgamsel*/ *Waldamsel*/ *Steinamsel*/ *Kureramsel*/ *Kofamsel*/ *Birgamsel*. Sed postremum hoc nomen frequentius tribuitur mesularum generi fusco, non canoro.

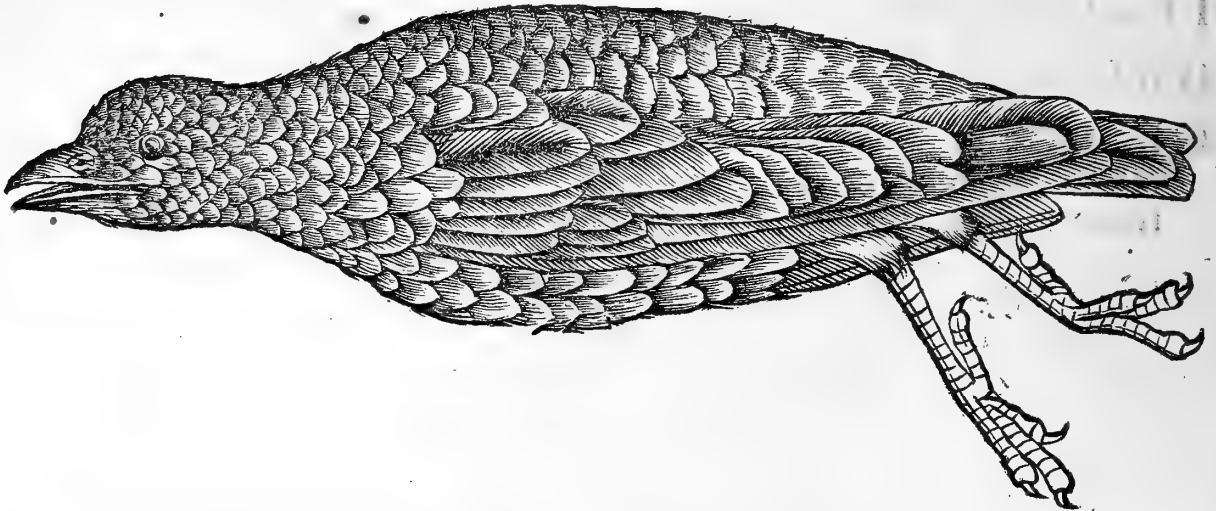

F. Rubecula uel potius Merula saxatilis. Natura & specie ferè, cantusq̄ suauitate Merularū generi, aut Passeri solitario, cognata uideri potest: nec non Cyano Aristotelis, quam Græci hodie Petrocossyphon, id est, saxorū incolam Merulam uocant: Italicè quidam, ut Ragusī, Merlo biau. Germani Blawuogel, colore differt.

ITALICE Crofferon circa Bellizonam, alibi (ni fallor) Corossolo, quod nomen rutilicillæ seu phoenicuro alioqui tribuitur.

GALLICE dici potest Merle de Rochiers.

GERMANICE Steindrötele/Steindröstel.

LATINE Cuculus, Coccyx.

ITAL. Cucculo, Cucco, Cuco, Cucho.

GALLICE Cocou, Coquu, uel ut quidam scribit, Coqu.

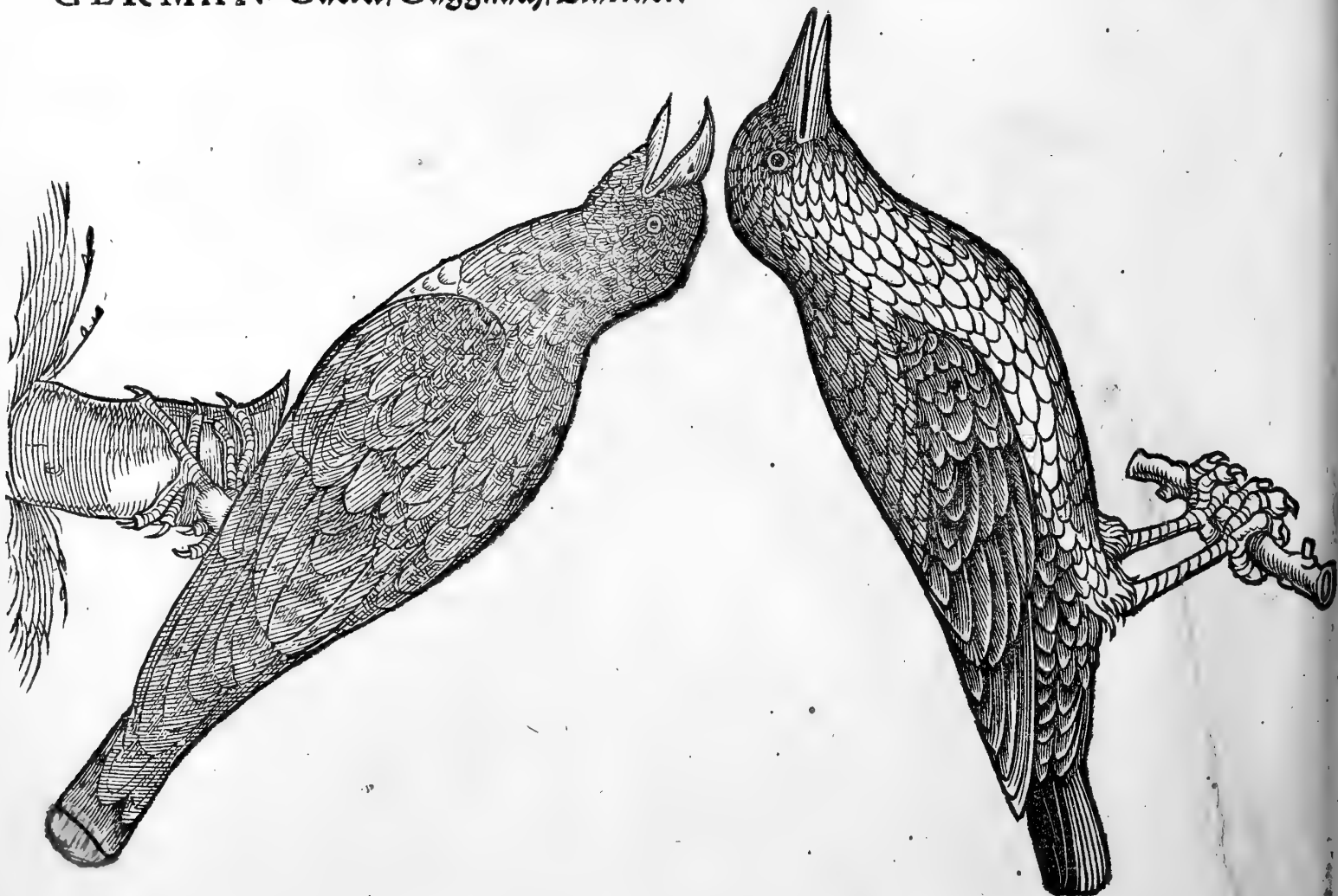
GERMAN. Gucker/Guggauch/Kuckuck.

LATINE Sturnus.

ITAL. Storno, Stornello, Sturnello.

GALLICE Estourneau.

GERM. Staar/Kinderstar/Sprehe.

Ordo tertius.

35

LATINE Picus maximus, uel niger, Tertiâ species Pryocolaptæ Aristoteli.

ITALICE Pico, Picchio.

GALLICE Pic, Pimar, Pieumart: Le plus grand Pic uerd. ab utuntur enim nomine Pic uerd ad quosuis Picos.

GERMANICE Holzkräe/ Holkräe/ Kráspecht/ Ein grosser schwarzer Specht.

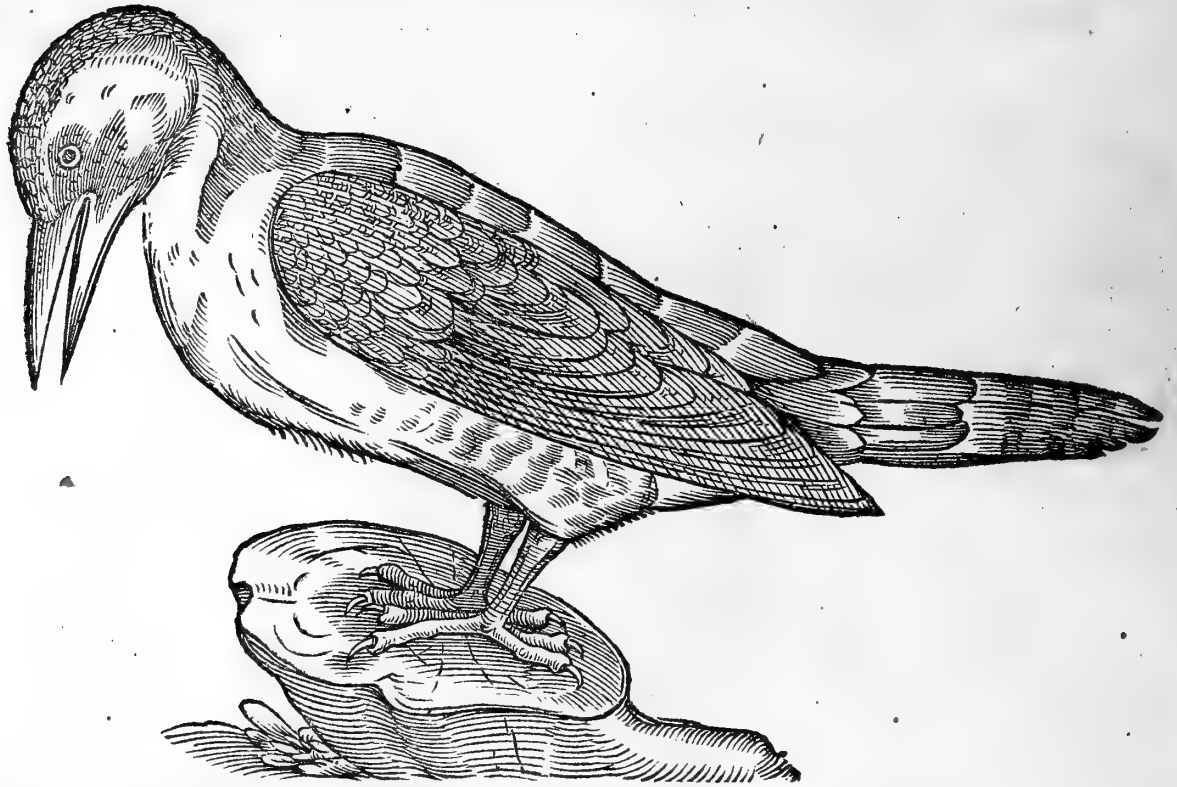

LATINE Picus uiridis. Picus arborarius uel arborum cauator, Picus Martius maior, Bellonio.

ITALICE Pigozo.

GALLICE Piuert, Picuerd, uel Piciaulne.

GERMANICE Grünspecht.

LATINE Picus uarius, albo nigroq; distinctus. Bellonio Pipra, Pipo, & Picus Martius minor.

GALLICE Epeiche, Coul rouge, uel Picrouge.

GERMAN. Aegerstenspecht / Elsterspecht / Bunterspecht / Wylspecht. Minimus inter uarios, à nostris uocatur Spechtle / Grayspecht.

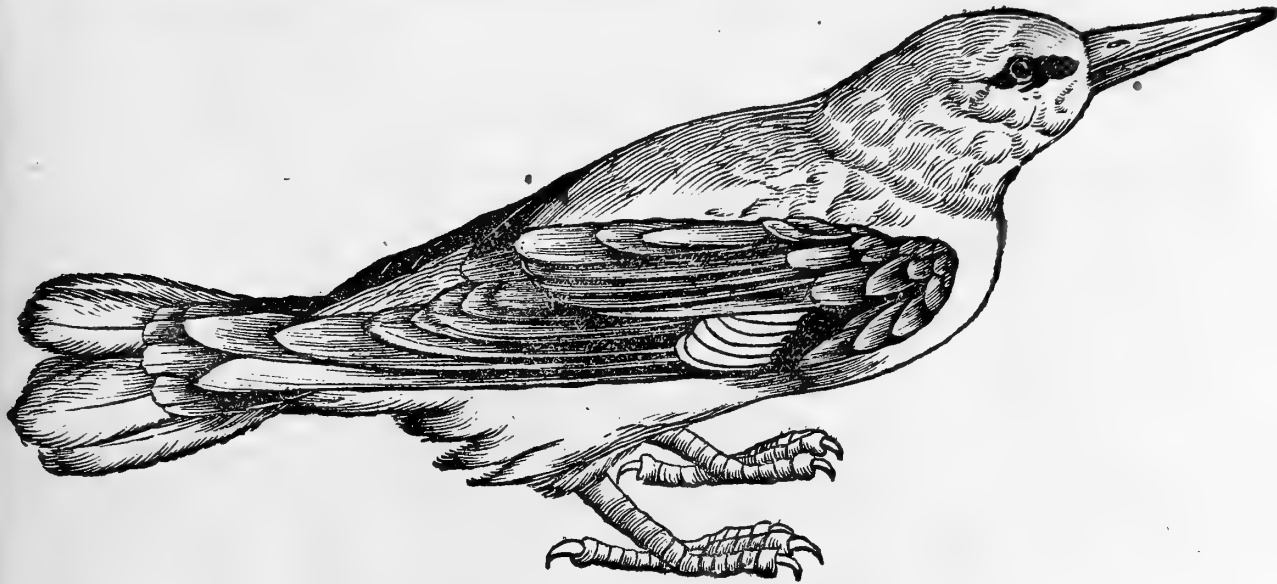

Oriolus apud recentiores quosdā, Plinio picus qui nidum suspendit in furculo primis in ramis cyathi modo. Bellonio Galgulus, Icterus, Chlorion, Colios.

ITALICE Becquafiga, Brusola, Galbedro, Garbella.

GALLICE Lorient, Orio.

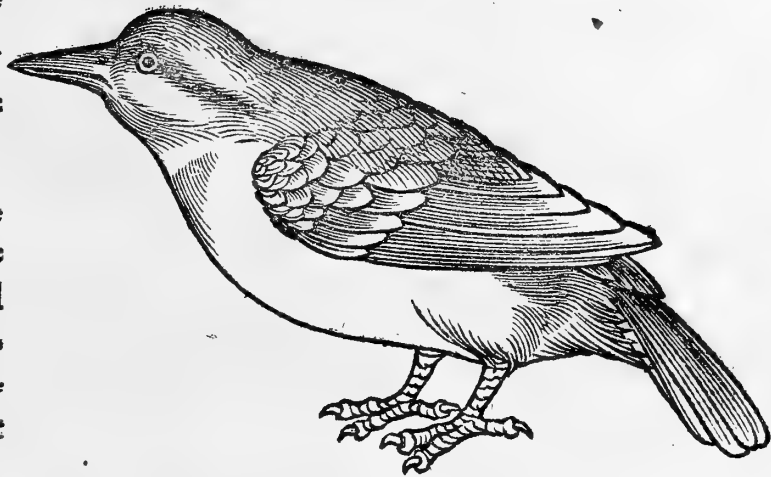
GERMAN. Wittewal/Widwal/Bierolff/Brüderberolff/Gerolff/Byrolt/Tyrolt/Kerssenryse/Goldmerle/Olimerle.

F. Picus cinereus uel subcæruleus. Sitta fortè Aristotelis.

ITAL. Ziollo circa Bellizonam prope Alpes.

GALL. Torche pot, ab artificio nidi è terra pingui tanquam à figulo facti: uel grand Grimpereau, Bellonius alteram quoque speciem eius minorem inueniri tradit. Vide mox in Certhia.

GERMAN. Chlän/Tottler/Kottler/Aufbicker/Aufhacker/Blauwspetzle/Baumhecker/Kläber/Meyspecht.

Certhias uel Certhius Aristotelis, nisi quis Cnipológon eiusdē esse malit. Scandulaca Latine uel Reptitatrix uocari potest. Turnerus uidetur Cnipológon lyngem nostram facere. Presentem uerò auiculam, Picorum formæ respōdere negat, & rostri teneritudinem ut Picorum albo adscribatur, non pati.

GALLICE dici potest petit Grimpereau: quanquam Bellonius auiculam sic dictam Gallicè aliter pingit, Certhiam Aristotelis & ipse faciens. Proximè quidē antè exhibitam auem Galli grand Grimpereau uocant.

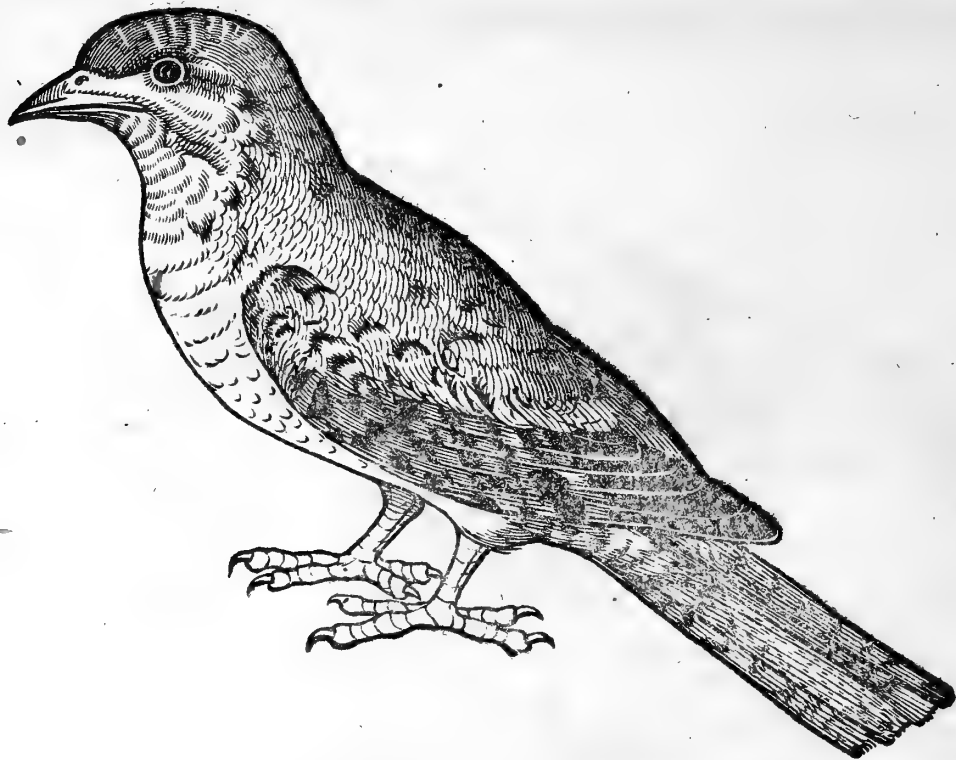
GERMAN. Baumkletterlin/Kinnenkläber: melius fortè Kindenkläber dicenda, quod corticibus arborum adhæreat.

LATINE lynx, Torquilla, Turbo.

ITALICE Collotorto, Stortacoll, Capetorto, Vertilla,
Formicula.

GALLICE Tercot, Turcot, Torcot, Tercou, Torcou.

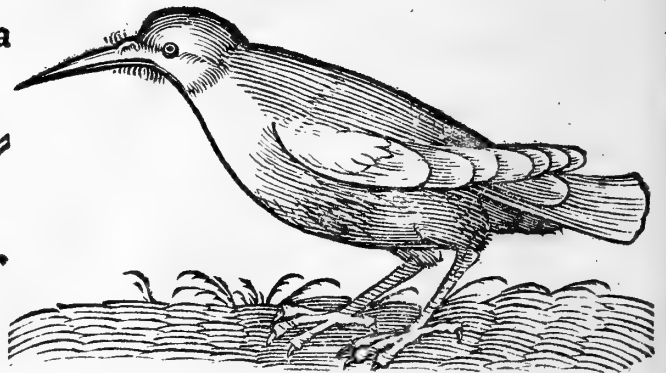
GERMAN. Windhals/ Naterhals/ Naterwendel/ Nas
terzwang/ Træhals/ Kriniz.

F. Picus muralis. SABAVDIS circa
Neocomum Pitschat.

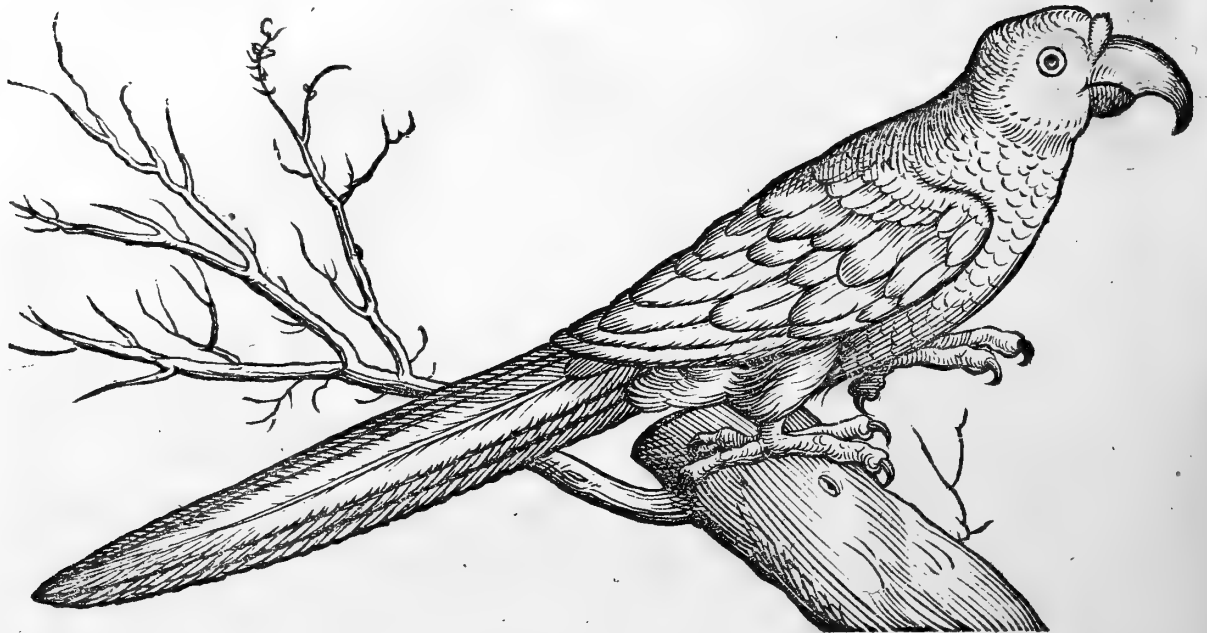
GALLICE Pic de muraille; uel Es
schelette, Ternier, apud Aruernos.

GERM. Murspecht/ Klätterspecht.

Pittacus quem erythroxanthum distinguendi gratia cognominare uisum est.

GERMANICE Einrotgelber Sittich.

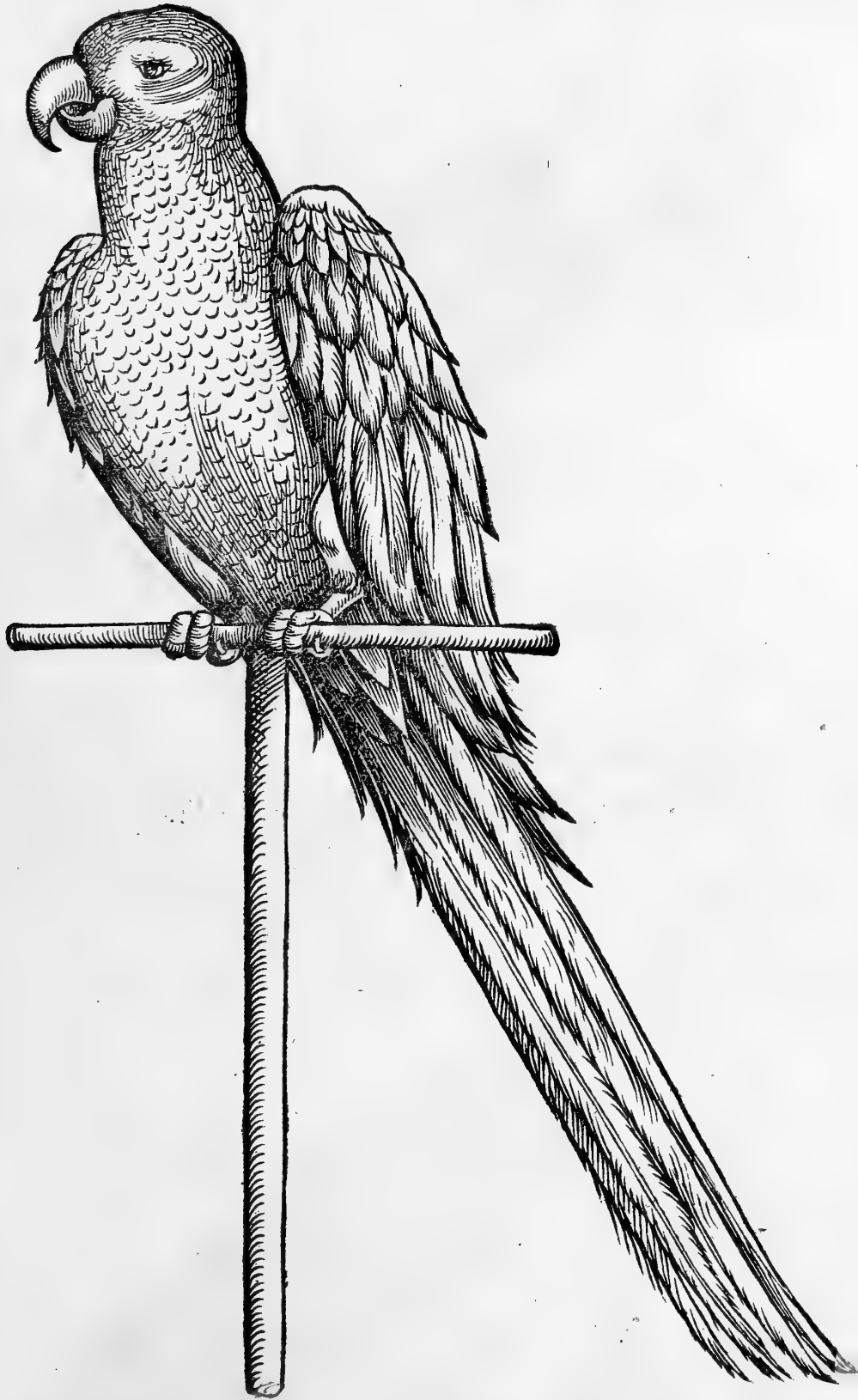

LATINE Psittacus, Psittace. Sunt autem species huius generis diuersæ. Psittacum illum cuius hæc figura est erythrocyænum nos à præcipuis coloribus cognominamus.

ITALICE Papagallo.

GALLICE Papegay, Papegaut, Perroquet.

GERMAN. Sittich/ Sictust/ Pappengey.

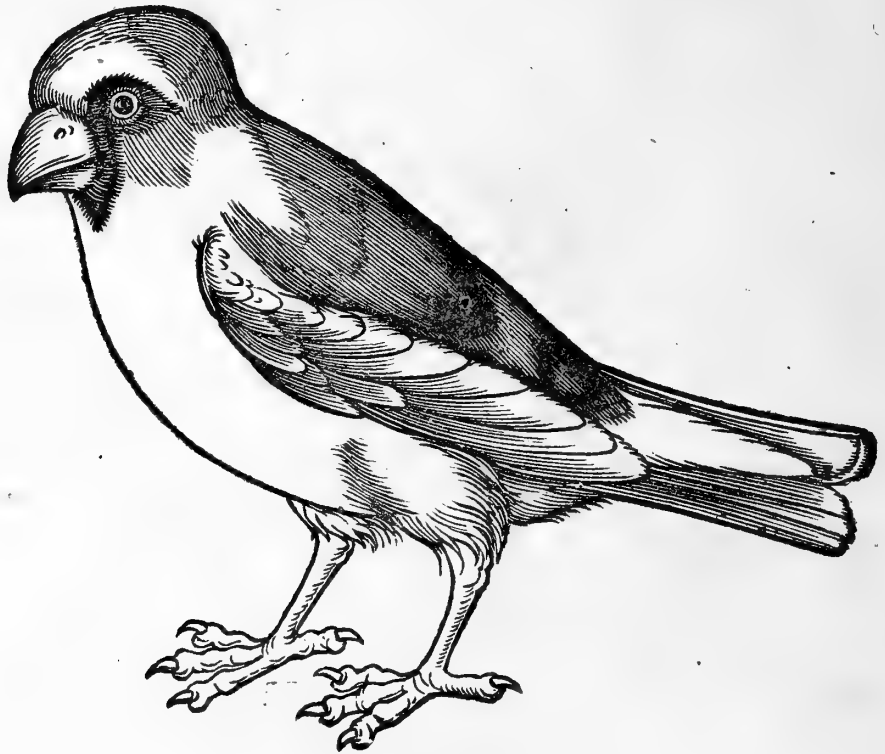
ORDO QVARTVS DE AVIBVS VO-
lacibus siue Aëreis minoribus, frugiuoris pri-
mum, deinde uermiuoris.

Coccothraustes Græcè, Latine Ossifragus dici poterit, quod ossicula cerasorum cōfringere soleat ut nucleis uescatur, Sed longè alia est Ossifraga Aquilarum generis. Hic fortè est Pardalus Bellonij, quamuis colore differt. sed ipse etiam pro ætate colores eum uariare scribit.

ITALICE Frison, Frusone, Grison, Franguel montagno.

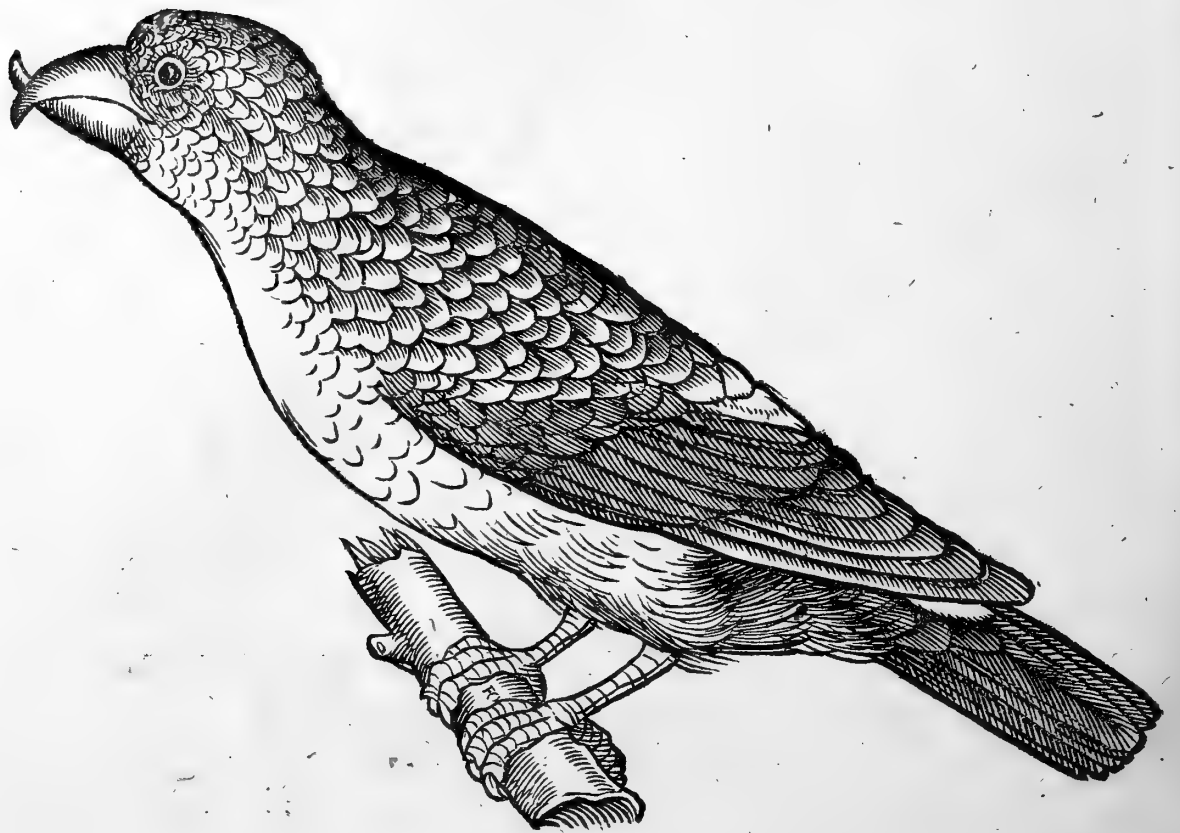
GALLICE Choche pierre: eadem fortè quæ Grosbec & Pinson royal à Bellonio dicitur.

GERMAN. Steinbysser/Klepper/Kernbeiß/Kirpsfinck/Kirseschneller/Vollebick.

F. Loxias uel Curuirostra.

GERMAN. Krüzvogel/Krummschnabel.

LATINE Passer.

ITALICE Passara,
Celega.

GAL. Moineau, Mou
cet, Passe, Paiffe, Moif
son, Passereau, Passer
rat.

GERMAN. Spar/
Spatz / Huszpar/
Sperck / Sperlinkg/
Lüninkg.

Passeris species quã GER
MANI uocãt Gaulam
mer / Gollammer: aliqui
Emberling similiter ut p
ximè sequentem auem.

Passeris species alia, fortè passer spermologus ueterum, nos Ger
manici uocabuli imitatione Emberizam flauã nominauimus,
Vide mox in Gallicis nominibus.

ITALICE Cia, Megliarina, Verzerot, Paierizo, Spaiarda.

GALLICE Bruyan, Verdun, Verdrier, Verdereule, Ver
dere. Sed hoc postremum aliñ chloridi nostræ attribuunt, Bel
lonñ Anthus hic uidetur, quem à Græcis hodie Latino nomi
ne Florum appellari scribit. Gallicum nomen unum duntaxat
ponit, Bruant, à uoce factum.

GERMAN. Embritz / Emmeritz / Emmering / Emmer
ling / Gilbling / Gilberschen / Kornuogel / Geelgorst. Aliqui
hanc quoq; (ut aliñ superiorem) uocant Goldammer.

F. *Emberiza alba*, uel potius *Spermologus albus*, superiorem
differentiæ gratia flauum cognominabimus.

ITALICE *Cia montanina*, ni fallor.

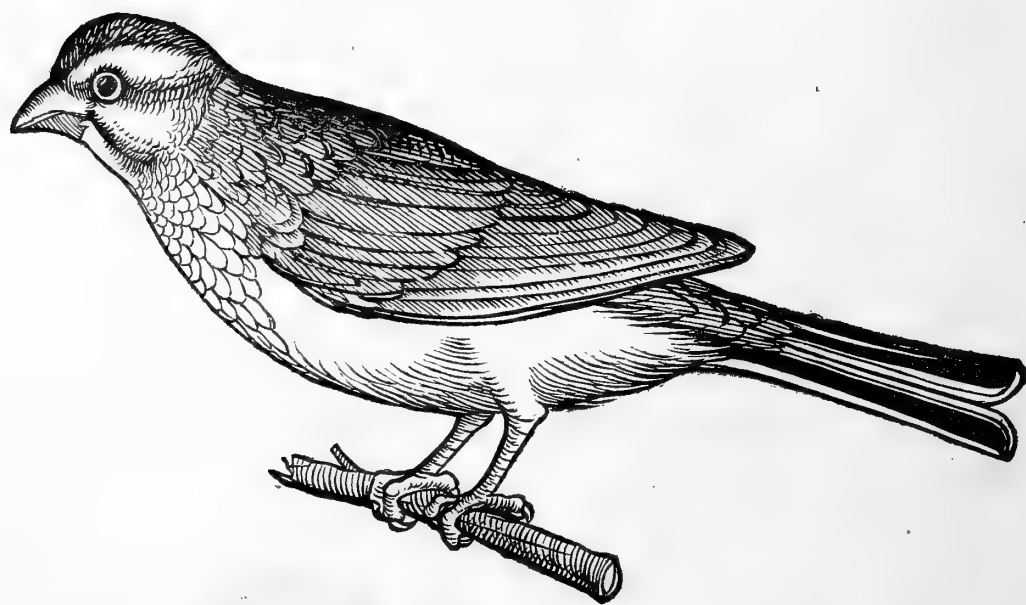
GERMAN. *Wyffe Emberitz*.

F. *Emberiza pratensis*.

ITALICE *Ceppa*, circa lacum *Verbanum*.

GERMAN. *Wisemmertz*.

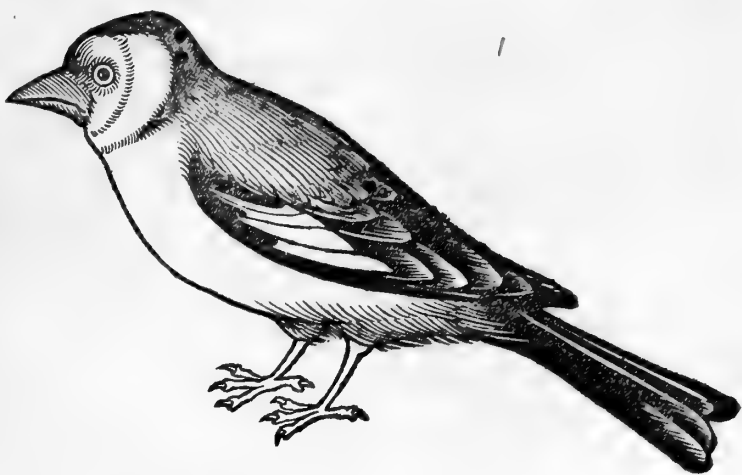
F. *Prunella*.

GALL. Hæc fortè est auicula,
quam Bellonius Gallicè uocat
petit Mouchet aut Mouche-
relle, & Latinè *Passerem rubi*
(aut sepiù) uocari posse putat.

GERM. *Prunell*.

L A T. Carduelis, Thraupis Aristotelis: & fortè Acanthis recentiorum Græcorum, quam et Phœcilida (id est, Variā) uocāt. Zena, & Astragalinus Græcis uulgò. Aristoteles Pœcilides & Alaudas inimicas facit, et oua in uicem deuorantes. Nostra quidē Chloridis ueterū species altera, Bellonij Thraupis uidetur.

I T A L. Raparino, Rauarino.

Vel potius Gardello, Gardellin, Gardelino, Cardellino, Carzerino.

G A L L I C E Chardonneret, Sabaudis Charderaulat.

G E R M A N. Distelfinck / Disteluoegel / Stigeliz, Frisij Petter.

F. Linaria, Ruellius Miliariam uocat. Columellæ quidē et Varronis Miliaria, alia maior uidetur auis fuisse, milio faginari solita: ea (ut conijcimus) quam Itali Bononiæ Hortulanū uocant. Linariam nostram Bellonius Aegithum Græcorū esse putat, Salū Latinorum: alij uerò sequentem proximè auiculam.

I T A L I C E Fohonello, Fanello, Canuarola.

G A L L I C E Linotte, uel Picaueret, Sabaudis Lynnette.

G E R M A N I C E Lynfinck / Schösszlin / Hensfling / Flachsfinck. Frisij Rubin.

F. Linaria rubra, Aster fortè Oppiani, nisi ea Carduelis sit.

I T A L I C E Finett, circa Lacum Verbanū.

G A L L I C E dici poterit, Linotte rouge.

G E R M A N. Schösserle / Stockhensfling / Tschütscherle. Eruditi quidam hanc ueterum Aegithon seu Salum esse putant: & Germanicè interpretantur Zötscherlin. Bellonius uerò auiculam proximè retrò positam, Aegithum facit.

LATINE Fringilla uel Fringilla.

ITALICE Franguello, Franguello, Fringuello.

GALLICE Pinson, Grinsson, Quinson.

GERMAN. finck / Kotsfinck / Büchfinck.

LATINE Fringilla montana.

ITALICE Franguel montagno, quod tamen nomen alij etiam alijs auibus attribuunt.

GALLICE Montan, Mountain, Pinson d'Ardenne. Aliqui nō rectē Passerem sylvaticū uocant, Paiffe ou Moineau de bois.

GERMANICE Waldfinck / Thausfinck / Schneefinck / Winterfinck / Kowert.

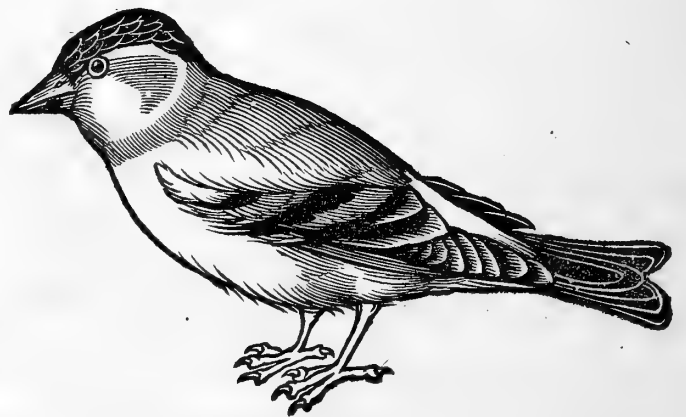

Acanthis Aristotelis, Gaza Spinum & Ligurinum transtulit.

ITALICE Lugaro, Lugarino, Legora, Legorin, Luganello.

GALLICE Scenicle, Cerifin, Cinit.

GERMAN. Zinsle / Zeisel / Zysle / Zyschē / Gälvogel / Sissgen.

F. Citrinella, Chloridis ueterum species. Bellonio hæc Thraupis Aristotelis est, nos Carduelis uulgò dictam, Thraupidē appellamus.

ITALICE Citrinella, Lequila.

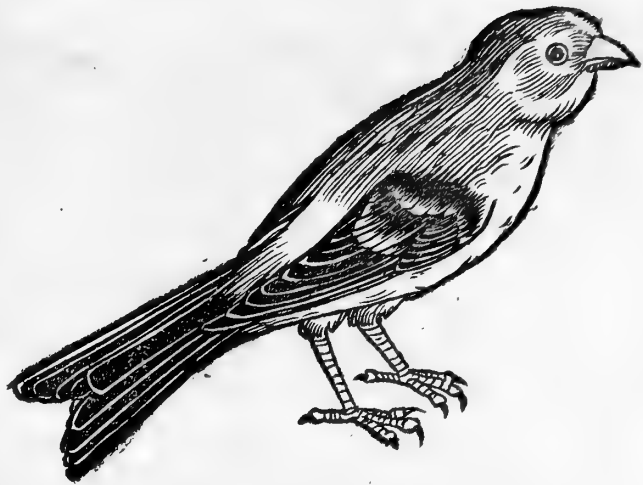
GALLICE Tarin, per onomatopœiam, Tirin.

GERMAN. Citryule.

F. Serinus, Chloridis ueterum species alia: quæ Gallis & Italis Serin, quasi Siren quædam, à dulcedine cantus uocatur. Bellonius hanc Acanthidem, hoc est, Spinum seu Ligurinū facere uidetur.

ITALICE Serin, Scartzerino.
GALLICE Serin, Cedrin.
GERMAN. Fädemle/Schwä-
derle/Girlitz/Grill/Hirngrill.

Chloris Aristotelis. Gaza Lutea & Luteolam uertit, malim ego Viridiam.

ITALICE Verdon, Verderro, Verdmontan, Zaranzto, Tarato, & Frinson circa Tridentum.

GALLICE Verdier, Verdier de haye, Serrant, ut Græcis alicubi uulgò Afarandos. Sabaudis Verdeyre: quod nomen etiã passeris spermologo nostro à Gallis attribui puto.

GER. Grünling/Grünfinck/
Kuttvogel/Tutter/Kappvogel/
Hirsvogel.

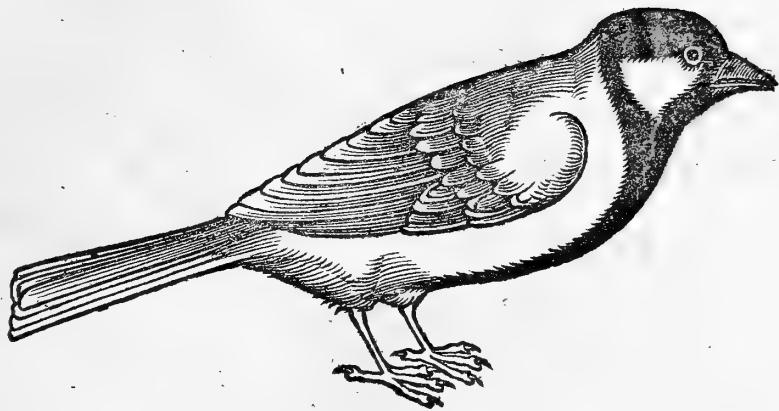

LAT. Parus uel Aegithalus maior, Fringillago Gazæ.

ITAL. Parifola, Paruffola, Parifola domestica, alicubi caponegro, & circa Alpes tschirnabó. Priora duo ex his nomina parorum generi cõmunia sunt: Caponegro atricapillæ seu ficedulæ potius attribuendum est.

GALL. Mesange, uel Nonnette. Sabaudis Maienze.

GERM. Spiegelmeiß/Grossemeiß/Brandtmeiß/Kolmeiß aliquibus. nostri enim de minore paro uerticis nigri hoc nomē efferunt.

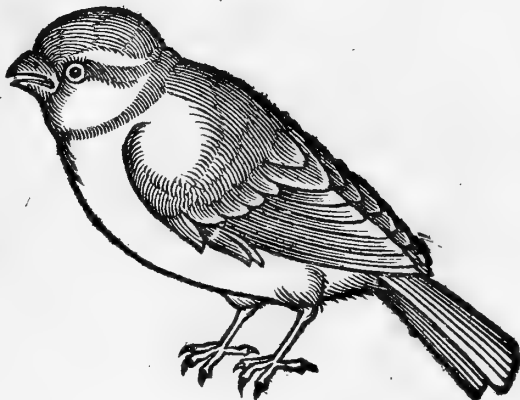

Parus caruleus uel minor hic cognominari potest. Aegithali tertia species Bellonio.

ITAL. Paruffolin, Parozolina.

GALL. Mareng, uel Mesange bleue.

GER. Blawmeiß/Bymeisse/
Pimpelmeiß/Meelmeiß.

Parum atrum appello, quem pleriq;
Germani *Kolmeiß*, id est parum
carbonariū nomināt: quanquam
etiam parū maiorem Saxones &
alij quidam similiter appellant.

Parus syluaticus hic à nostris dicitur.

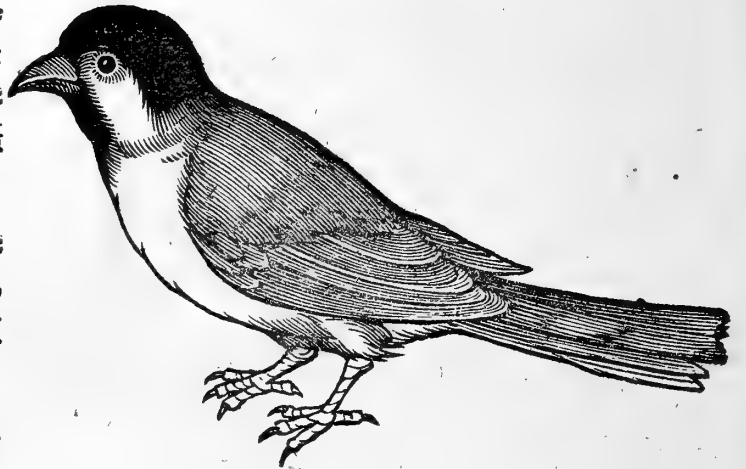
GERMAN. *Waldmeißle/Thaß-
meißle/* & à uoce *Zilzelperle*. Aliqui mi-
nus propriè *Waldzinßle* uocant.

Parus palustris uulgò dictus. no-
stri hunc carbonarium uocant:
quod nomē alijs paro maiori, a-
lijs minori, quē paulò antè atrū
appellauimus, attribuunt.

GALL. Videtur hæc etiā auis
cula post cæteros paros à Bello-
nio describi, sed nullo peculiari
nomine Gallico.

GERMAN. *Mürmeiß/Kiet-
meiß/Keitmeiß/Aeschmeißle/
Kaatmeißle*. Nostris *Kolmeiß*.

Parus cristatus uulgó.

GALLICE *Mefange hupée*.

GERMAN. *Kobelmeiß/
Strußmeißlin/Heubelmeiß/
Heidenmeiß*.

Parus mōticola Aristotelis, ut cōjicio.
nostri caudatū nuncupāt, quod cau-
dæ lōgitudine paros ceteros excedat.

GALLICE Mefange a la longe
queue.

GERM. Schwanzmeißle/Pfan-
nēstil/Berckmeißle/Zagelmeiß/Pfā-
nenstiglitz.

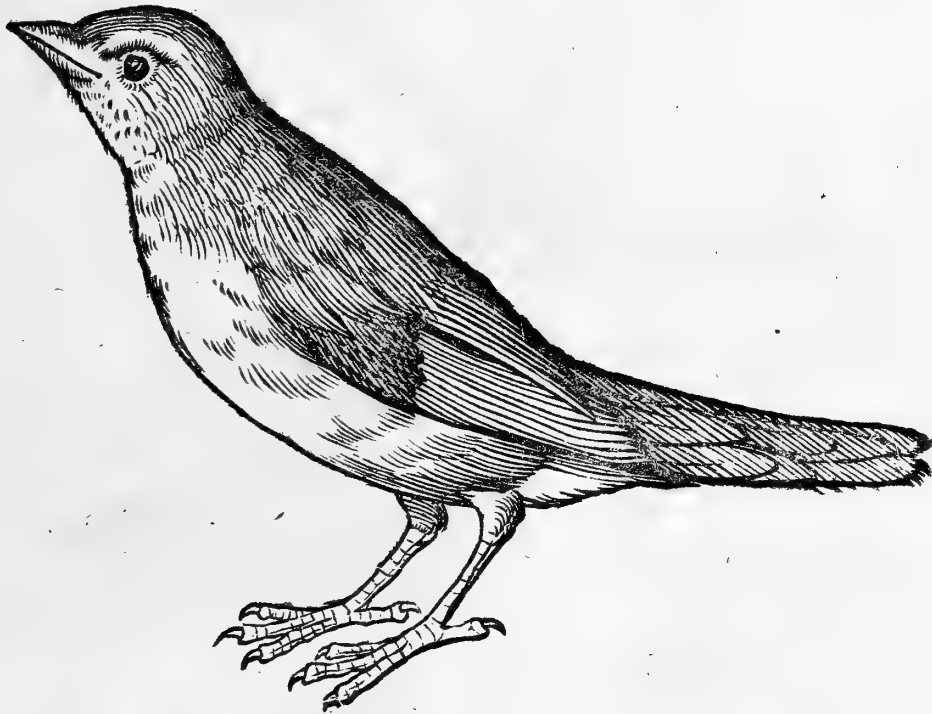

LATINE Curuca, uel Curruca per duplex r. Sub hoc genere etiam
ficedulas & atricapillas comprehendo. Bellonius Ficedulam facit.

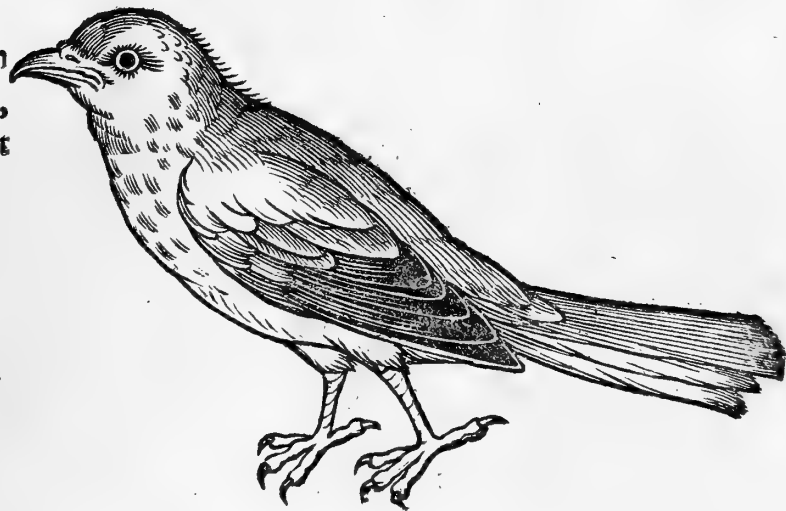
ITALICE Pizamofche, Becquefigo, Piccafiga, Capo nero,
Testa nera, Sartagnia.

GALLICE Becquefigue, Papafigho.

GERMANICE Grafmuck/Schnepfli/Wüßling. Es sind
jeten IIII. oder V. vnderscheid/vnder welchen sunderlich der
Schwarzkopff oder Münchlein (in Saxon) genennt wirt.

Currucis seu ficedulis cognatam
hāc quoq; auiculam dixerim,
quā circa Argentoratū uocāt
ein Bürstner.

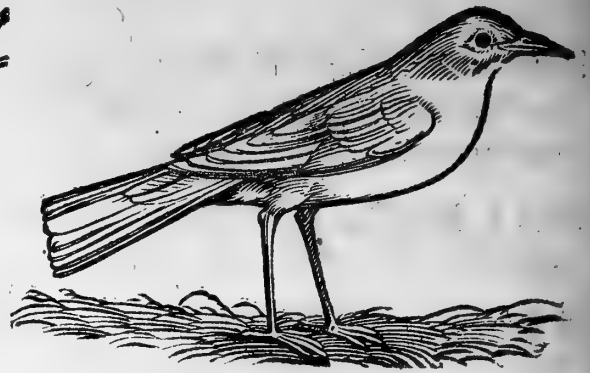

LATINE Luscinia, Philomela etiam Latinis quibusdam. Nam Græci plerique Philomelæ nomine hirundinem intelligunt,

ITALICE Rosignuolo, Roscignolo, Ruscigniuolo, Lusigniuolo.

GALLICE Rossignol, Roussignol.

GERMAN. Nachtgall.

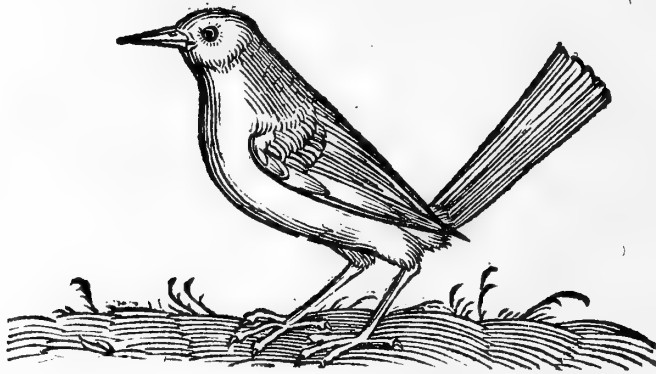

Erithacus Aristoteli, Rubecula Gazæ. Hanc auem hodie plerique à rubicundo pectoris colore denominant.

ITALICE Petto rosso, & per syncopen petusso: Peccietto, Pechietto, Ferbott.

GALLICE Rubeline, Gorge rouge, Berée: aliquibus etiam Gaduille, Roupie. Saubaudis, ni fallor, Rouge bourse.

GERMAN. Rôtele/Winterrôtele/Kotbüßle/Waldrôtele/Kotkröpflein/Kotfelchyn.

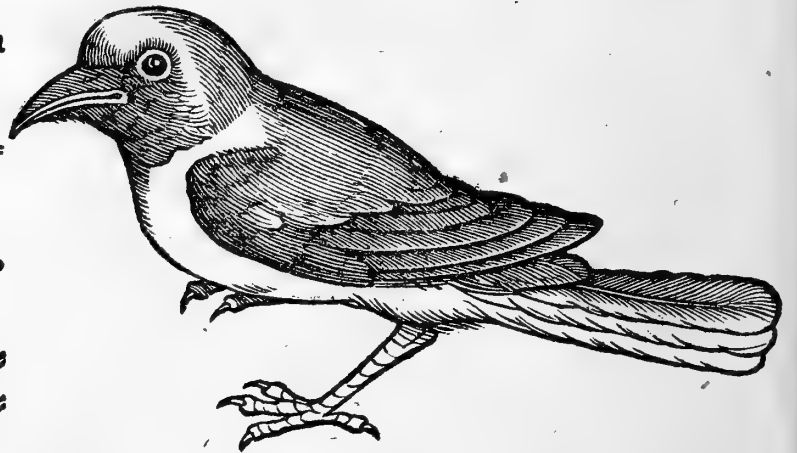

Phoenicurus Aristoteli, Rutililla Gazæ.

ITALICE Reuezôl, Corrossolo.

GALL. Roussignol de mur, Rossignol de muraille.

GERM. Husrôtele/Suniersrôtele/Kotschwenzel/Kozâsgel/Kotstertz/Wynuôgele.

Phoenicuri species altera: Pyrrhulas fortè Aristotelis, quam Gazæ Rubicillam interpretatur.

GERMANI circa Argentoratū uocant Kotschwenzel/quod tamen nomē ab alijs plerisque superiori tribuitur.

F. Rubrica. Pectore inter aues hæc una maxime omniū rubet, Bellonio hæc est Sycalis seu Ficedula, & alio nomine Melanocyphus, id est, Atricapilla.

ITAL. Suffuleno, Franguello montano, (quāuis & aliæ quædam fringillæ montanæ uocantur,) & alicubi circa Alpes Franquel inuernengk, id est fringilla hyberna.

GALL. Piuoine, Sifleur, & Groulard, sed postremum hoc potius debetur alteri auiculæ, quam Batidem Aristotelis Bellonius putat. Lotharingis Pion.

GERMAN. Gügger / Blütsinck / Goldsinck / Güttsinck / Bronnesser / Bollensbyffer / Rotvogel / Hail / Goll / Gympel / Gumpel / Thumherr / Thumpfass / Pfäfsflin / Quecker / (Das wyble / Quetsch) / Pilart.

LATINE Regulus, Trochilus, Rex, Senator, Basiliscus. Bellonius Troglodyten nostrum, cuius icon statim sequitur, pro Trochilo & Rege auium pingit: & Roytelet quoque nominat Gallicè, hunc uerò nostrum Regulū, facit Aristotelis Tyrannum: quem Aristoteles paulò maiore cica-da esse scribit, crista punicea. noster hic non cristam, sed maculā auream, nō puniceam, in uertice gerit.

ITALICE Reillo, Regillo, Scricciola, Rectino, Reatin, Fior rancio.

GALLICE Rottolet, Roytolat, Petit roy, id est Regulus, ab alijs Poul, quòd propter paruitatē semper pullus appareat, alijs Sourcicle, uel melius Soulcie, quòd plus mas nigras supra oculos ceu supercilia gerat.

GERMAN. Goldhendlin / Strüfle / Ochsenengle. Sed pleraq; hæc nomina in diuersis linguis à rege denominata, passerē troglodyten potius significant, quem cum regulo multi confundunt.

LAT. Passer troglodytes. Bellonius quidē lōgē aliū Troglodyten facit, auiculā Phœnicuro ualde similē, multò minorē, corpore oblongo: Gallicè dictam Fouette rousse, ab eo quòd foueas intret, & ruffo colore sit. Sed nostrum Troglodyten uerū esse ex Aëtij descriptione perspicuum est.

ITALICE Reillo, &c. uide superius in Regulo. Perchia chagia (ni fallor) Siculis.

GALL. Beurichon, Farfonte, Contafasona, Rebetre, Roy, Rezeto, Redoyell. uide supra in Regulo. Bellonio Roytelet, Bœuf de Dieu, & Berichot.

GERMAN. Zunschliffle / Thurnkönick / Schnykünig / Zunkünig / Nesselkūnig / Winterkūnig / Neupkūnig / Dumeling.

Passerculi genus solitarium, cuius nomen nobis incognitum est, nisi quod aucupes quidam nostri nominat **Todtenußgele/Flügensbacherle**, id est, Myiocopō. In arboribus & syluis semper irrequietum muscis uicitat. Batidem Aristotelis esse cōiectat Bellonius, cui à batis, id est uepribus nimirum impositum est nomen,

GALLICE Traquet, Groulard, Tarrier. Nomen quidem Groulard, etiam proximè antè depictæ **Atricapillæ Bellonij** quidam tribuunt.

Auicula Argentorati dicta **Wydenußcherle** / minima est: colore partim fusco, partim subflauo, &c. Nostris **Wyderle** / quòd salices amet, quāuis aquatica non sit: & **Zilzepsle** / à uoce, Latine **Salicariam** dixeris.

Ibidem auiculam muscis uicitantem appellant **Suckerlin/ Gickerlin/ Grienußgelin**. Latine si libet, **Glareanā** uocemus. Est enim glarea Latinis, quod **grien** Germanis: hoc est minutissimi lapilli & arenæ in ripis ac litoreis.

Est & quæ **Güntel** dicitur ibidē, gregaria auis, & seminibus uicitans, pectore rubicundo uel rubricæ colore: ad **Passeres** nimirum referenda, uel rostri specie.

Avis quam circa
Argentoratum
Wegfleclin no-
minant, magni-
tudine & specie
Phoenicuru seu
Erithacum refe-
rens, sed pectore
caeruleo, &c.

LATINE Hirundo.

ITALICE Rondine, Rendena, Rondena, Rondinella, Cefila, Zifila.

GALLICE Harondelle, Hironnelle petite.

GERMAN. Schwalm/Schwalbe/Hufschwalm.

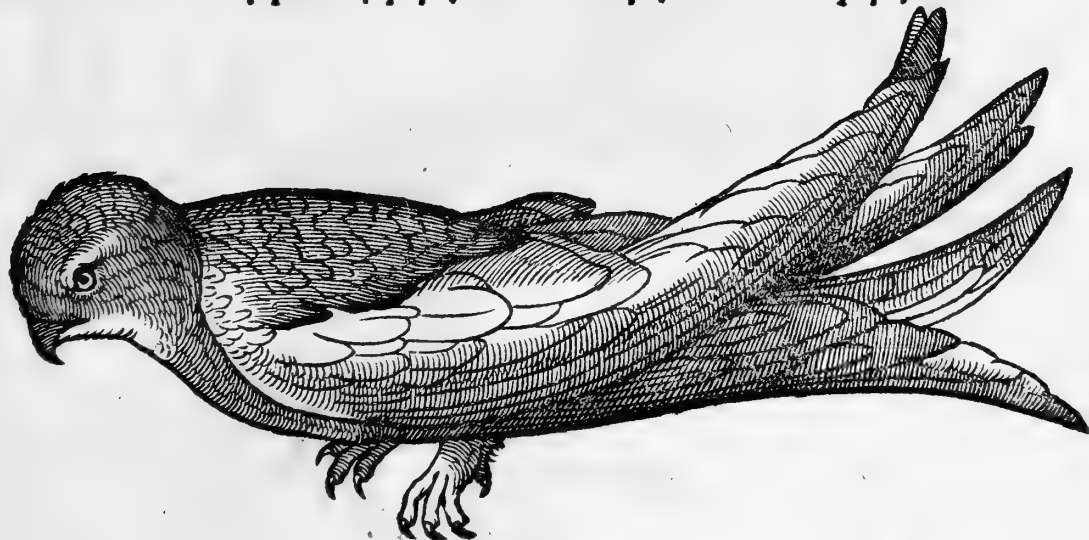

LATINE Cypselus, Apus: Gaza apedes & depedes dixit.

ITALICE Rondone, Biui, Dardano.

GALLICE Martinet, Martelet, La grande hirondelle, grand Mar-
tinet, Moutardier.

GERMAN. Spyr/Spyrschwalb/Gerschwalm/Geyrschwalb.

LATINE Hirundo rustica cognomine, uel agrestis, uel syluestris. Drepanis uel Riparia Bellonio, ut suspicor. Potest & Apus minor uocari, uel Cypselus minor. nam superior, maior est.

GALL. Petit Martinet, Hironnelle de riuage Bellonio ni fallor.

GERMAN. Murspyr / Münster-spyr / Kirchschwalb / Murschwalb / Bergschwalb / Wyffer spyr.

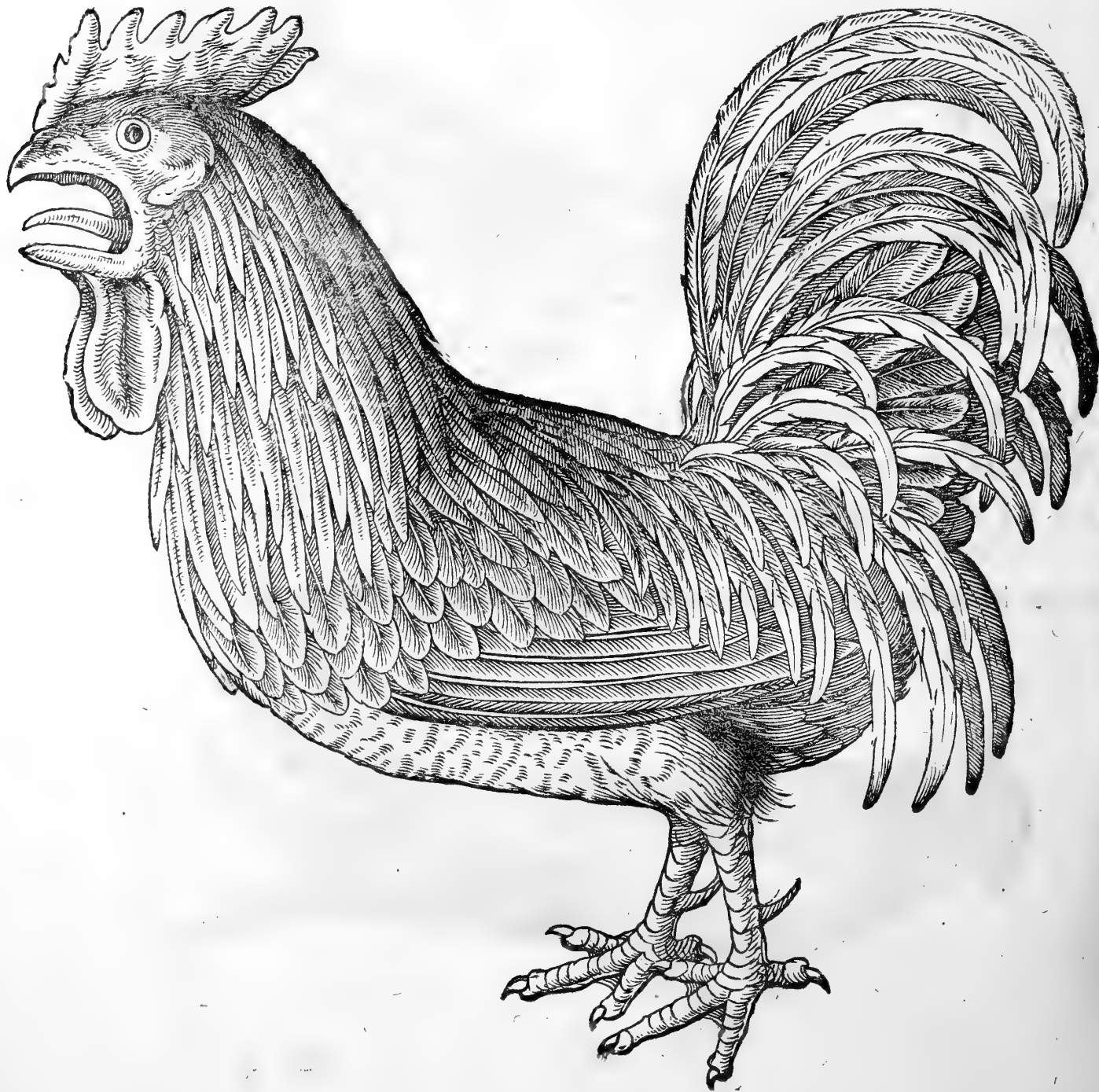
ORDO QUINTVS DE TERRESTRIBVS SEV HVMI-
uolis auibus, quæ pulueratrices sunt: & primum de mansuetis: quibus & columbas adnumerauit ex sententia Aristotelis, etsi Gyb. Longolius columbas inter aues pulueratrices rectè numerari non putat.

LATINE Gallus, uel Gallus gallinaceus, & Gallinaceus seorsim.

ITAL. Gallo.

GALL. Cocq, Gau, Geau, Gal, Cog.

GERM. Han / Haufhan / Gul / Guggel.

Ordo quintus.

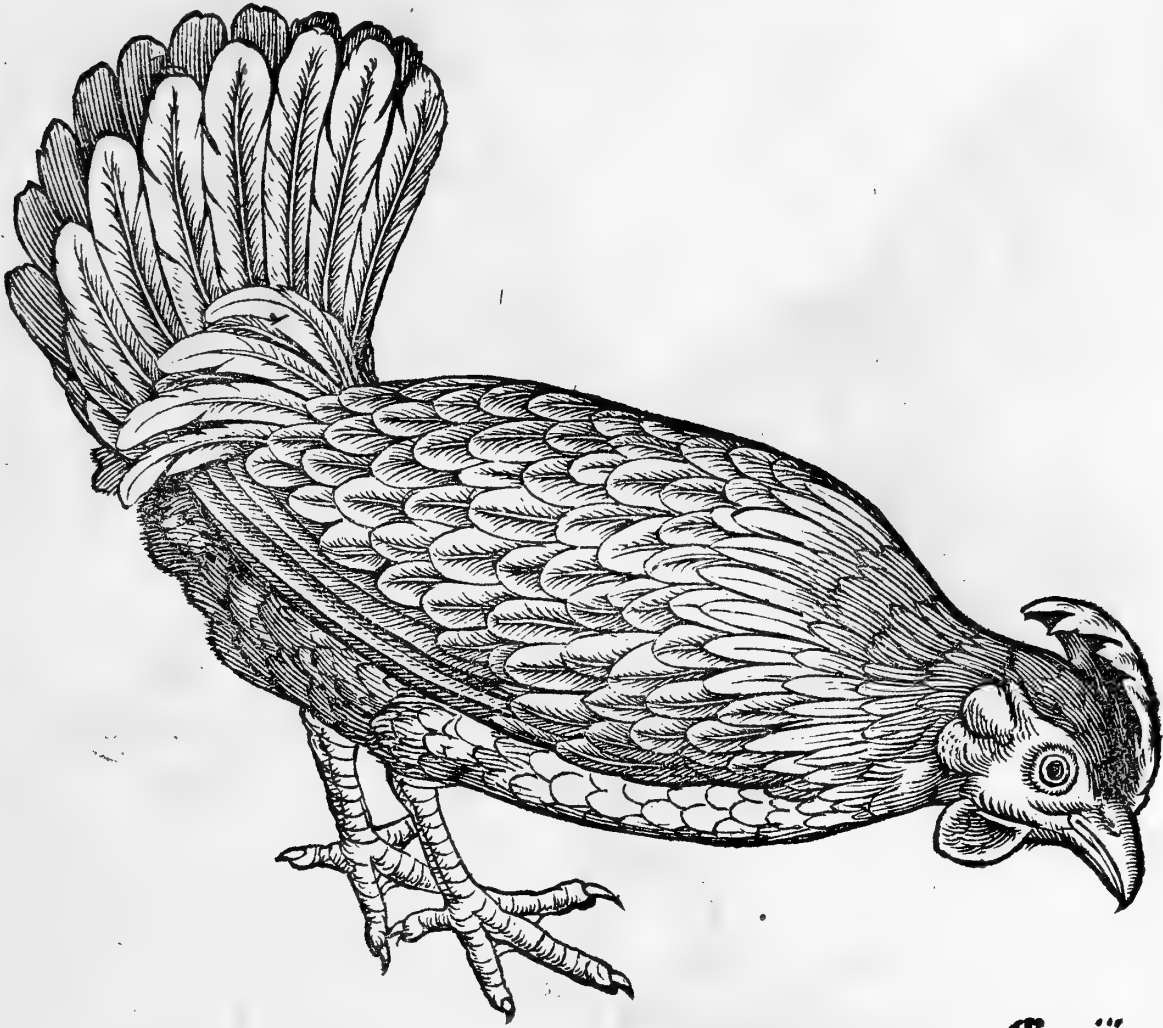
53

LATINE Gallina, Gallina uillatica uel uillaris.

ITALICE Gallina.

GALLICE Geline, Poule.

GERMANICE Henn/Hän.

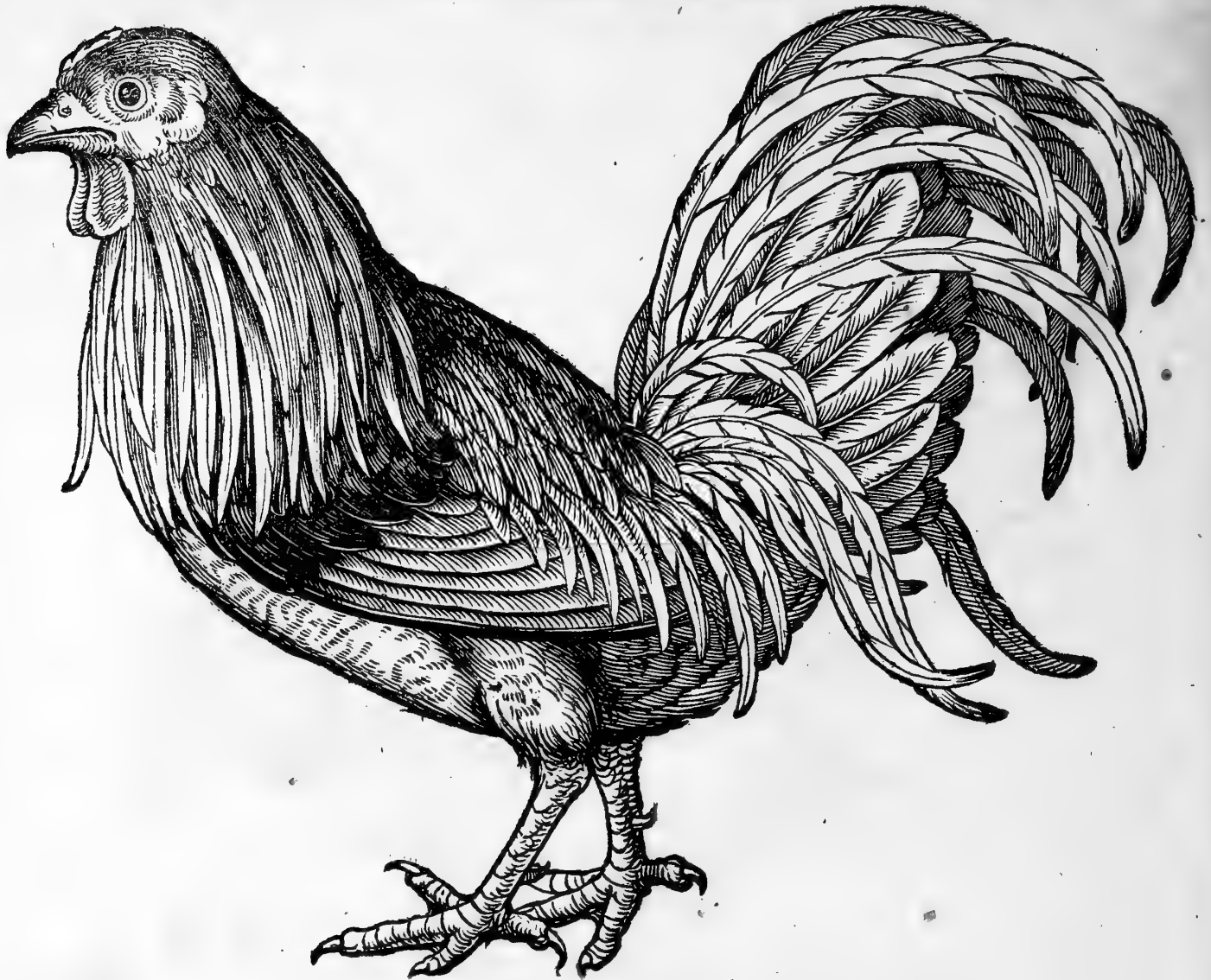
Æ iij

LATINE Capus, Capo.

ITALICE Capon, Capone,

GALLICE Chappon.

GERMAN. Kappun/Kapaun/Kaphan.

Gallina lanigera, in regno Mangi, ex Charta quadam Cosmographica.

GERMAN. Ein seimbder Han/hat wullen nit fädern.

Ordo quintus.

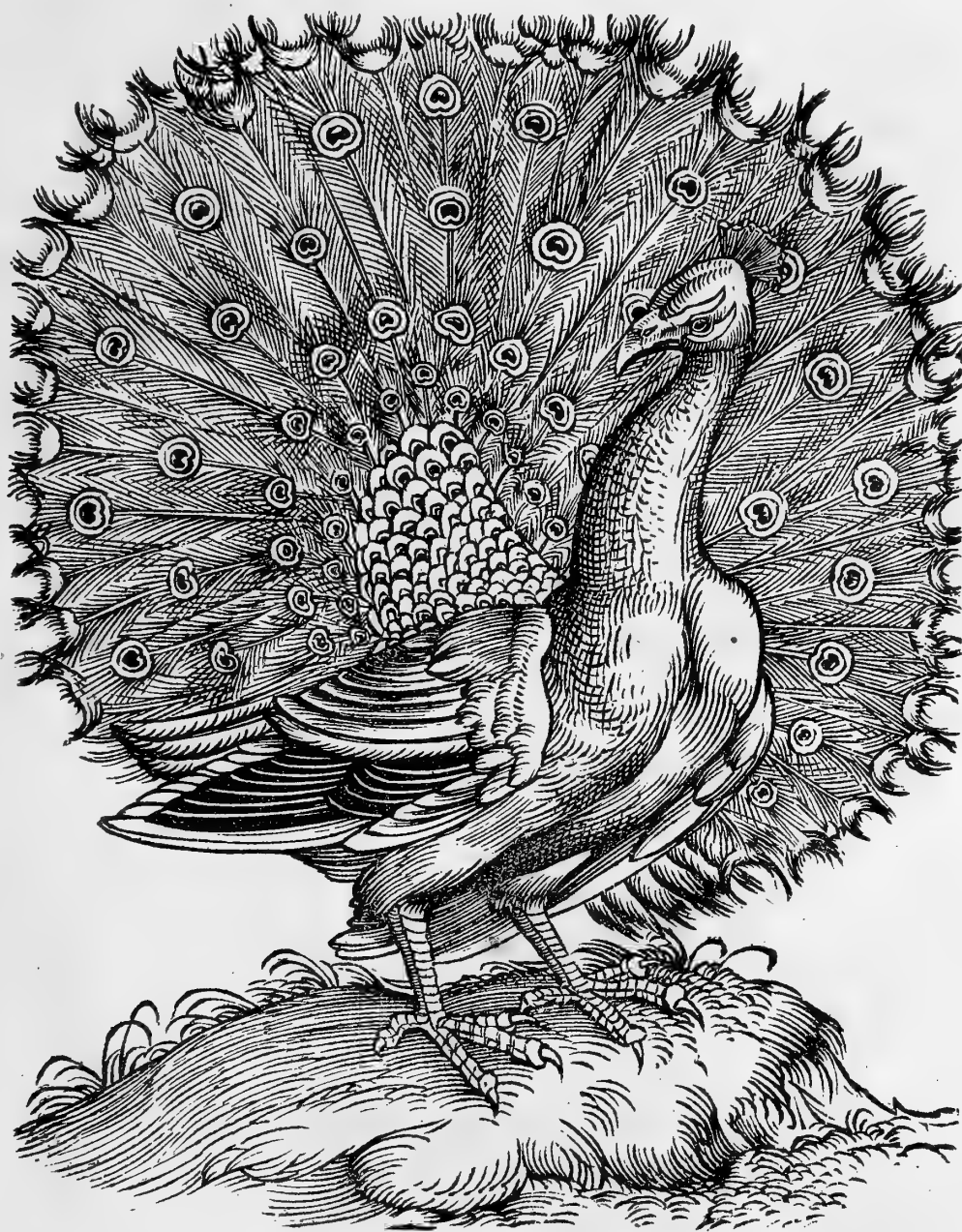
55

LATINE Pauo, Pauus: fœmina priuatim Paua Aufonio.
lunonis auis, ales lunonia,

ITALICE Pauon, Pauone, Pagone.

GALLICE Paon.

GERMAN. Pfaw, Saxonice Pagelin.

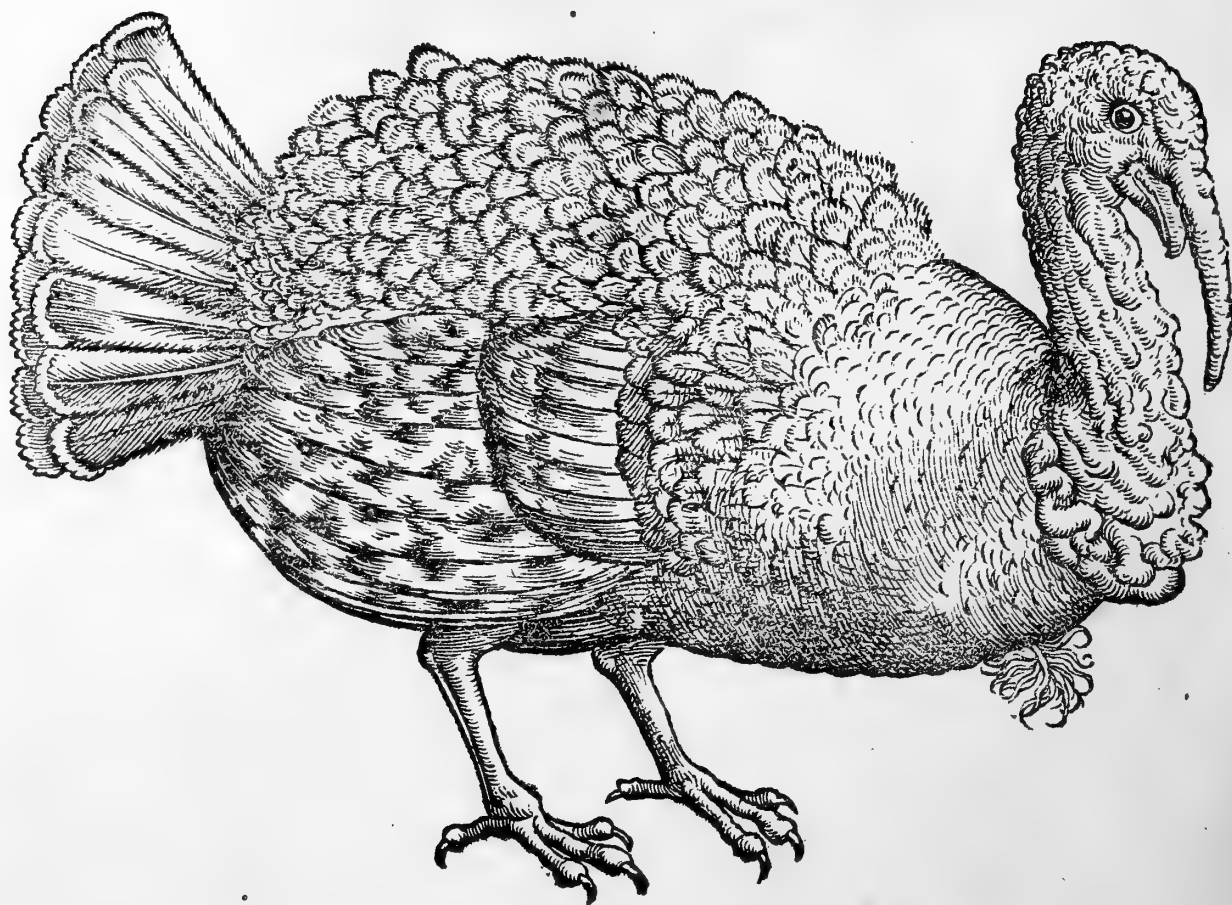
Æ iiij

F. Gallopauus. Auis est Gallinacei generis, non pauonini; neq̄ aliud cum pauonibus commune habet, quàm caudæ explicationem. quare aliqui non rectè pauonem Indicū uocitant. Aelianus de animalibus 16, 2. Indicū gallinaceum nominat. Meleagridum generi cognata uidetur auis. Bellonius hanc ipsam, Meleagridem putat: uel Gibberam (gallinam) Varronis. Meleagrides, hoc est, gallinarum genus gibberum, uarijs sparsum plumis, &c. Plinius. Nos paulò post aliam Meleagridē dabimus, (quam Bellonius Gallinam Africanam seu Numidicam facit,) cui crura sine calcaribus, & alia ex Clyti descriptione conueniunt. Bellonius huius generis marem cum calcaribus pingit, foeminam absq̄ illis; & à Ptolemæo in penultima tabula Asiæ, Pauonem Asiæ nominari scribit. Varro & Plinius Gallinam Africanam à Meleagride non distinguūt. Grandes, uarias, seu uarijs sparsas plumis, & gibberas esse scribunt. Columella uerò distinguens: Africana Gallina est (inquit) quam pleriq̄ Numidicam dicunt, Meleagridi similis, nisi quòd rutilam galeam (forè paleam) & cristam capite gerit: quæ utraq̄ sunt in Meleagride cærulea. Tranquillus etiā Meleagrides à Numidicis separat, Martialis Numidicas guttatas dixit. Clytus scribit magnitudinē ei esse gallinæ generosæ. caput paruū & glabrum: in quo crista carnea, dura rotundaq̄ clauī aut paxilli instar emineat, colore lignū referens. Ad malas ab ore orta caruncula longa, barbæ (palarū) loco dependet, rubicundior quàm in genere gallinaceo, barbam autē mentūmue in gallinis dictum, quod rostro adhæret, non habet. Corpus nigrū, maculis plumarum candidis, frequentibus, lente maioribus, distinguitur, sunt autem orbiculi isti in rhombis nigris. Crura sine calcaribus: foeminæ maribus tam similes, ut uix dignoscas. Sic ille.

ITALICE Gallo d' India.

GALLICE Coc d' Inde.

GERMAN. Ein Indianischer oder Kalekuttischer han.

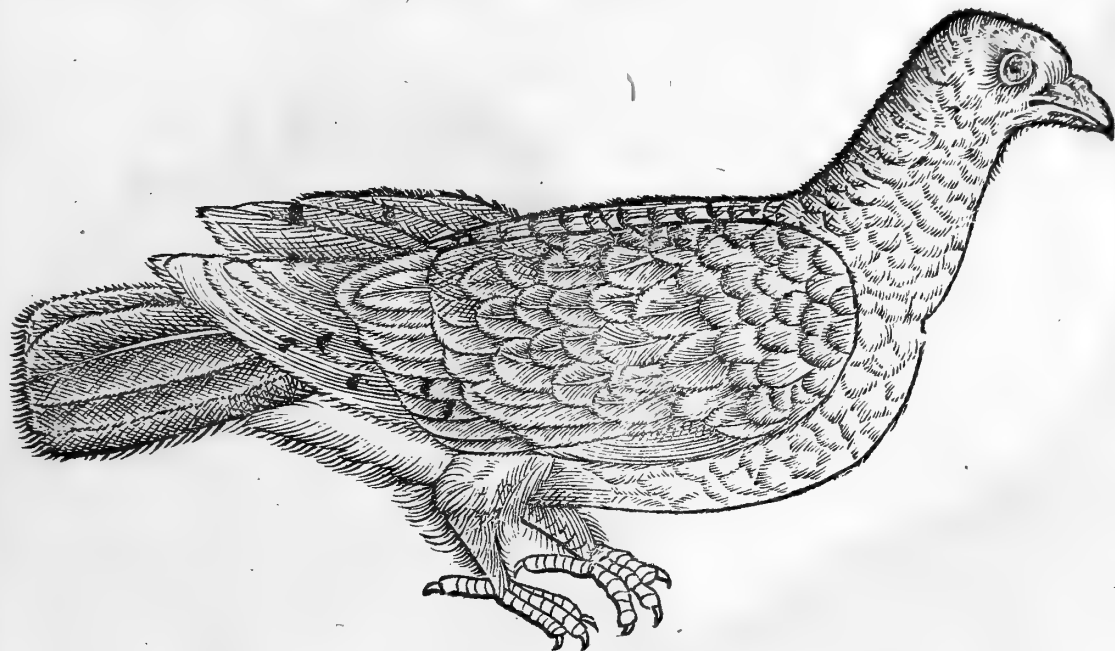

LATINE Columba uulgaris, uel domestica. Albæ propriè sunt domesticæ: illæ uerò quibus niger color in alis accedit, turricolæ uel saxatiles cognominantur, in quo genere etiam Oenades seu Vinagines sunt, maiores albis: eas Galli Pigeons Fuyards appellant. Rondeletius aliam auem Oenadem facit, de qua infra. Tertium genus ex duobus superioribus mixtum, Misellum aut gregale cognominari potest, Bellonius.

ITAL. Columbo, Columba, Colomba, Puniono, Palumbo etiam aliquibus.

GALLICE Coulon, Columbe, Pigeon priué.

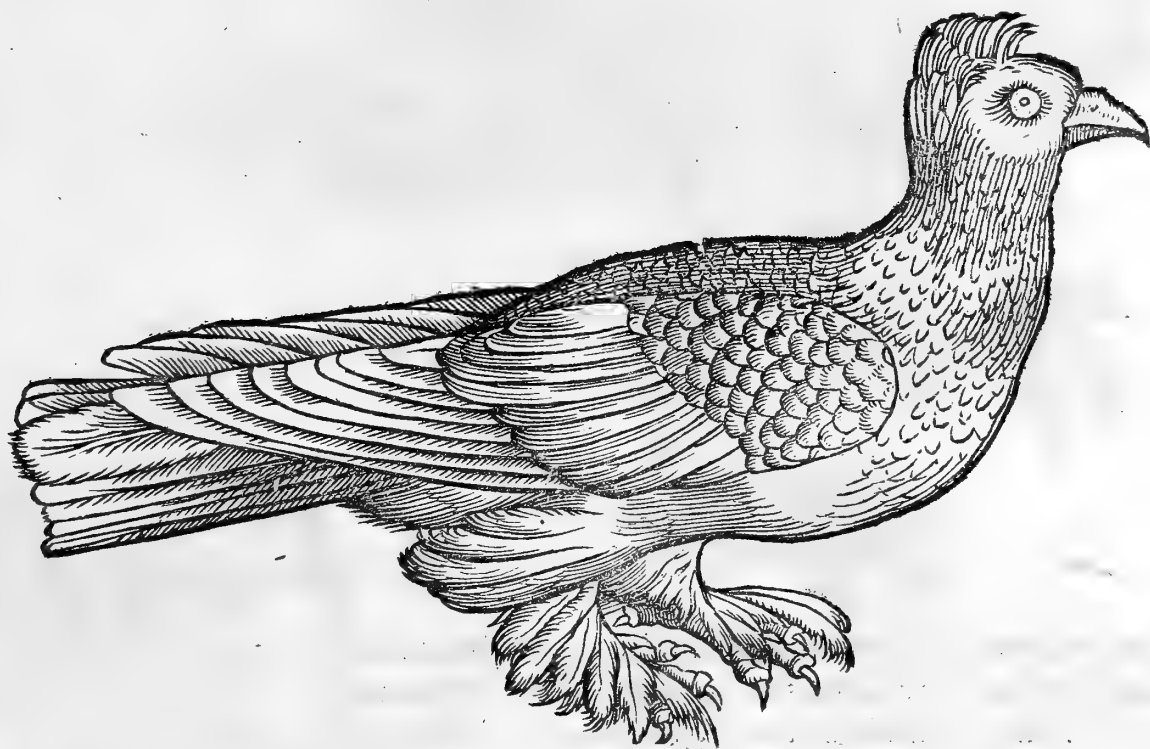
GERMAN. Tüb/Taube/Zametaube.

Columba Anglica uel Russica, Palumbus cicur.

GALLICE Pigeon paté.

GERMAN. Zame schlagtüb/Welsche tüb/Gehöflete tüb.

ORDDO SEXTVS DE PVLVERATRIBVS FERIS

seu syluestribus, maioribus primum, quæ ferè gallina-

cei generis sunt: deinde minoribus.

F. Vrogallus simpliciter, uel Vrogallus maior. Videtur autem Tetraon Plinij, Bellonius etiam Tetraonem uel Erythrotaon nominat. Otidem uerò uel Tardam, facit alteram Tetraonis speciem hanc. Gallus syluestris uel montanus maximus.

ITALICE Cedron, Gallo Cedrone, Gallo seluatico; Stolzo, Stolgo, Stolcho.

GALL. Apud Sabaudos & Aruernos, Coc de bois, Faisant bruyant.

GERMAN. Oihan/ Oihan/ Awerhan/ Pirckhân/ Großer bergfasan.

Vrogalli minores in Septentrione duobus aut tribus mensibus sub niue sine cibo latitant, quod Olaus Magnus testatur, ex cuius Tabula Oceani Septentrionalis hanc iconem mutuati sumus olim, priusquam Vrogallum utrūq; ad uiuum depictum haberemus.

F. Vrogallus minor. Tetraon minor.

ITALICE Fasàn negro, Fasiano alpestre, Gallo alpestre.

GERMAN. Laubhan/in Heluetia: alibi (ni fallor) Bromhan.
Kleiner bergfasan.

F. Grygallus maior, ut nos uocamus per onomatopœiam, & Germanicè uocabuli imitatione. Eadem aut prorsus cognata uidetur Bellonij Attagen: ipsa etiam in altis tantum montibus degens, apud Hispanos, Aruernos, in alpibus & alibi, maior quàm Gallina rustica: similis feræ Canæ petieræ Gallorū, sed minor. Colore ut plurimum eodem est, (illum quidem non exprimit:) inuenitur tamen etiam tota candida, ita ut à Lagopode sola magnitudine discernatur. A Græcis hodieq; Taginari uocatur.

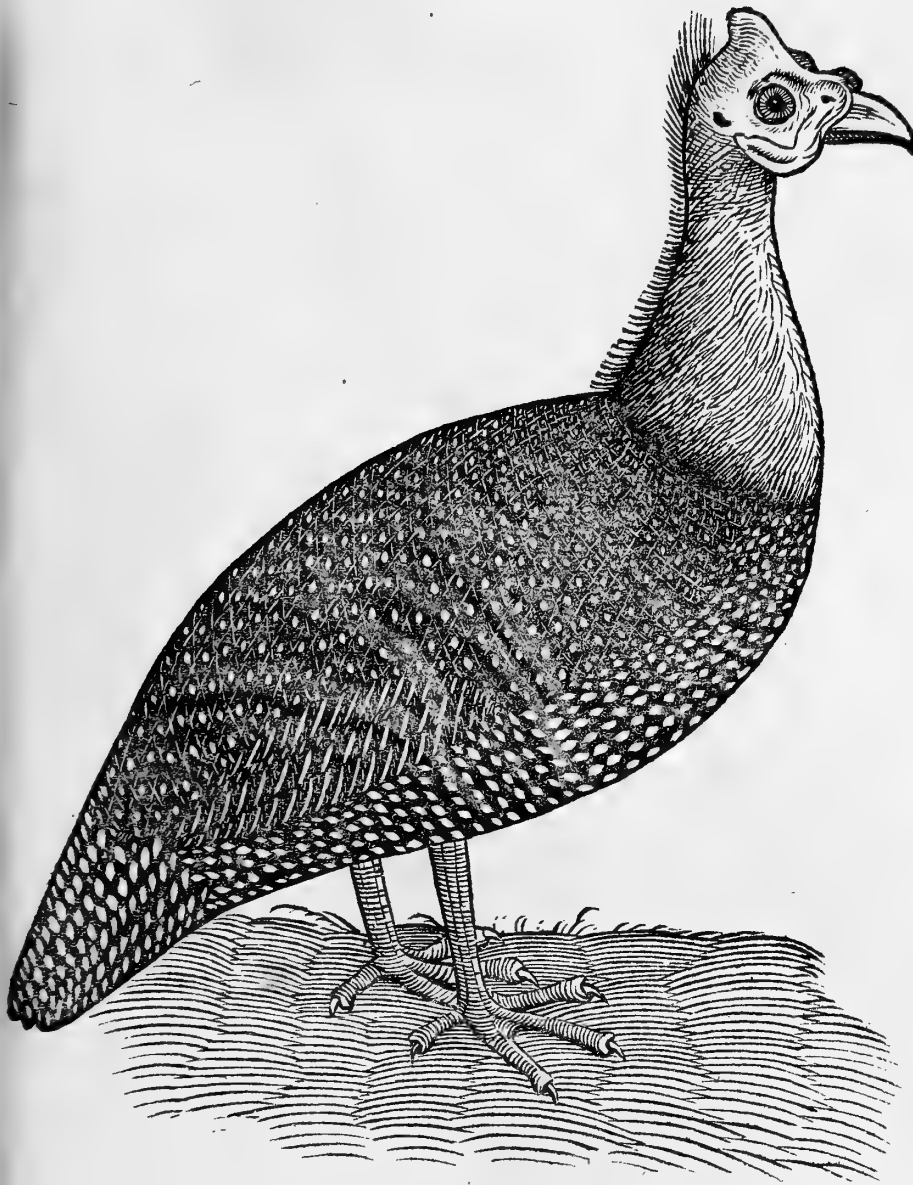
GALL. & ITALICE Francolino: quanquam id nomen Itali quidam etiā Gallinæ rusticæ tribuunt, ut circa Brixiam.

GERMAN. Grügelhan/in Alpibus Heluetiæ.

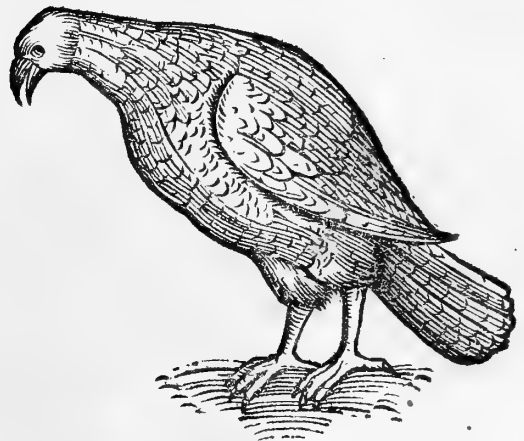
Ab hoc non differt Grygallus minor, quem Alpium nostrarum incolæ uocant eist Spilhan: nisi quòd dimidio ferè minor est, nempe sesquialter ad Gallinam rusticam, quam à corylis Germani denominant, comparatus; ad quam Grygallus maior triplus est.

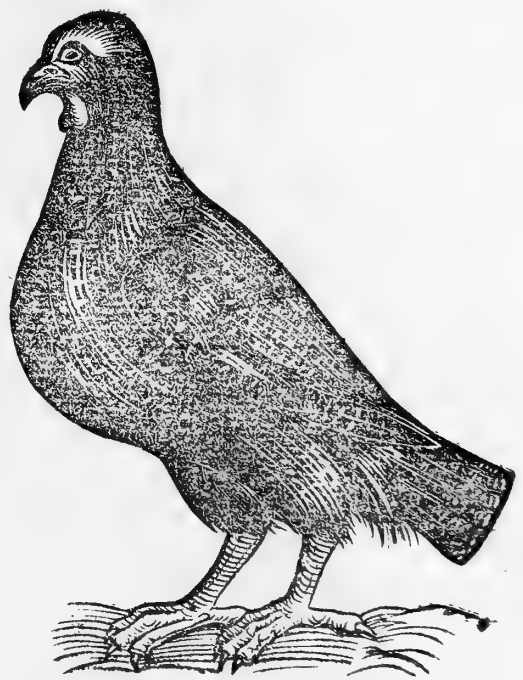
L A T. Meleagris, Gallus Numidicus uel Mauritanus syluestris. *Afra auis, Horatio.*
Gallina Africana seu Numidica Bellonio. Plura lege supra in Gallo Pavo, pag. 56.
GALLICE Poule de la Guinoe.
GERM. Ein fremder wilder han vß Africa oder Barbarien.

Aliud Galli syluestris genus in Scotia, quod indigenæ uocant ane blak cok, hoc est gallum nigrum; fœminâ uerò quæ magnitudine inferior & colore dilutior est, ane grey hen, hoc est gallinâ fuscâ. Eadem fortè auis est quam Turnerus uocat Anglicè Morheñ, & Hethcok.

Scoti hunc Gallum palustrem uocant: sua lingua, ane mwyre cok: quod nos pferremus ein Märhan. Haud scio an eadem sit Gyb, Longolij Gallina palustris quâ Germanicè uocat Rûthenn.

LAT. Phasianus.

ITAL. Fasan, Fasano, Fagiano.

GALL. Faifant.

GERM. Fasan/Fasian/Fasant.

Bellonius suum Phasianum nec capite cristato pingit: nec cauda tam longa, sed eadem qua corpus eius, colore & capite demptis, longitudine, &c. In descriptione quidē duo Phasianorum genera, sicuti & Perdiciū, inueniri scribit: & in utriusque capite binos è plumis apices spectari, quos tamen cum libuerit, demittant.

LATINE Attagen, ut quidā putant, Recentioribus qui Latinè balbutiuerunt Bonosa, Alberto etiam orix, inepté. Bellonius aliam Attagenē facit, eam scilicet auem aut cognatam, quam supra Grygallum appellauimus. Hanc uerò Gallinam rusticā uocat, de qua scripserit Varro: Gallinæ rusticæ sunt in urbe raræ, nec ferè mansuetæ sine cauea uidentur Romæ; similes facie non his uillaticis gallinis nostris, sed Africanis aspectu & facie contaminata. In seruitute non fœtant, sed in syluis. Ab his Gallinaria insula in mari Ligustico dicta est.

ITALICE Francolino, ut circa Brixiam uocant: Pernis alpedica, Perdice alpestre, Fasanelle. Sed Francolini nomen alteri potius aui debetur, nempe Attageni.

GALLICE Gelinette sauuage, Perdrix de montaigne: Lutetiæ (quò aliquando ex Arduenna sylua adfertur, Gellinote de bois. Præfertur Phasianis: & una auis aliquando duobus numis aureis uænit.

GERMAN. Haselhân.

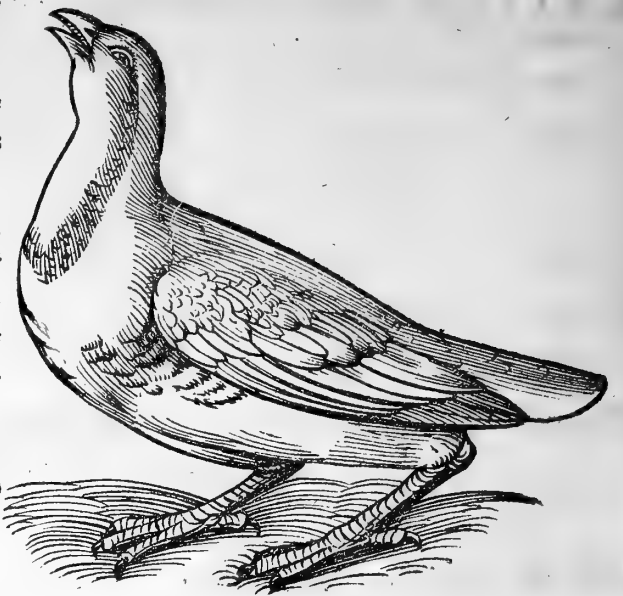

L A T. Perdix maior, rostro & cruribus rubris; Perdix Græca.

I T A L. Coturnis, Chotronisse, Pernisso, Pernisa. Græci etiam hodie Italos imitati Cothurno uocant.

S A B A V D I S, Perdris gaye, uel gaille, uel gaule. Perdris aux pieds rouges, Pernisse. Eadem uideretur Gallorum Perdris cognomine franche uel rouge, nisi duplo ferè minor esset.

G E R. Kothûn/ Kotrâbhûn/ Welsch râbhûn/ Pernisse/ Parnisse.

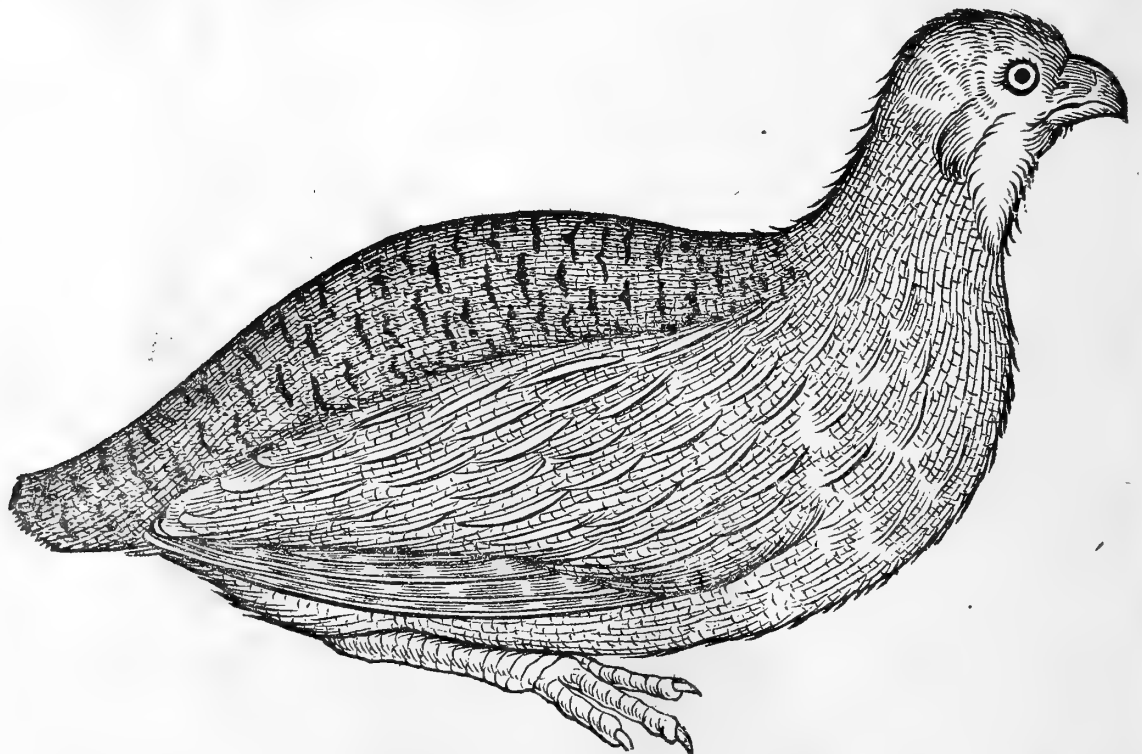

L A T. Perdix minor (uel fulua, Bellonio.) Auis externa Plinio.

I T A L. Perdice, Pernifette, Pernigona, Starna.

G A L L. Perdris, Perdris gringette ou griesche, Perdris des champs, Perdris grise, Perdris goache, (aliàs gouache, uel goiche.)

G E R M A N. Kâbhûn/ Dâldhûn.

L A T. Lagopus uaria, colore tantum (ut uidetur) à sequente differens. Perdices alpinae etiâ uocari poterunt, hæc uaria: quæ sequitur, candida.

I T A L. Otorno (ni fallor) circa Tridentum, circa Verbanum lacum Colmestre.

G E R M A N. Steinhûn.

Est præterea Perdix Damascena (quæ Bellonius pingit ac describit,) uulgari Perdice nostra minor: cruribus hirsutis usq; ad digitos pedum, ut Tetræon & Attagen. colore per collum ac dorsum gallinaginis siue scolopacis. alarum uerò color uarius est, &c. sub alis & uentre albicat. cauda breuis est. torques diuersis coloribus in pectore. Aliâ denique est Syroperdix, nobis adhuc ignota, corpore nigro, rostro rubro.

LATINE Lagopus, cui pedes leporino uillo insignes nomen hoc dcdêre, cætero candidæ, columbarum magnitudie, teste Plinio. Inuenitur & Attagen totus candidus, ita ut sola magnitudine à Lagopode discernatur, ueluti minore, ut refert Bellonius.

ITALICE Vrblan, Rhoncas, Herbey, Perdice alpestre, Perdice blanche de la montagne.

GALLICE Perdris blanche de Sauoie, Arbenne.

GERMAN. Schneehûn / Schneeuogel / Berghûn / Wyßrâbhûn / Wyßwildhûn / Steinhûn / Schrathûn Hæcauis Attageni congener est, ut Bellonio uidetur.

LATINE Palumbus uel palumbes minor. Liuia columba, ut Gaza ex Aristotele uertit, Græce Phaps, uel Pelias oxytonum.

ITALICE Palumbella.

GALLICE Croiseau, à cauernis; & Bifet à colore, ut pain bis.

GERMAN. Lochtub / Kleine wilde tub / Holztaub.

LATINE Palumbus maior (quæuis icon hæc per negligentiam minor facta est) uel torquatus. Græce Phatta.

ITALICE Torquato, Ghiandaria, Colombo fauaro, uel fauacco: Tudon, alibi Colombo butaracco, à uoce.

GALL. Coulon ou pigeon ramier, (à ramis arborum puto quibus insidet;) Mansart.

GERMAN. Kingeltub / Schlagtub / Groß Holztaub / Plochtub. Flandris Kriesdune.

LATINE Turtur.

ITALICE Tortore, Tortole, Tortora, Turtura.

GALLICE Turtrelle, Tourte, Tourterelle, Tortorelle.

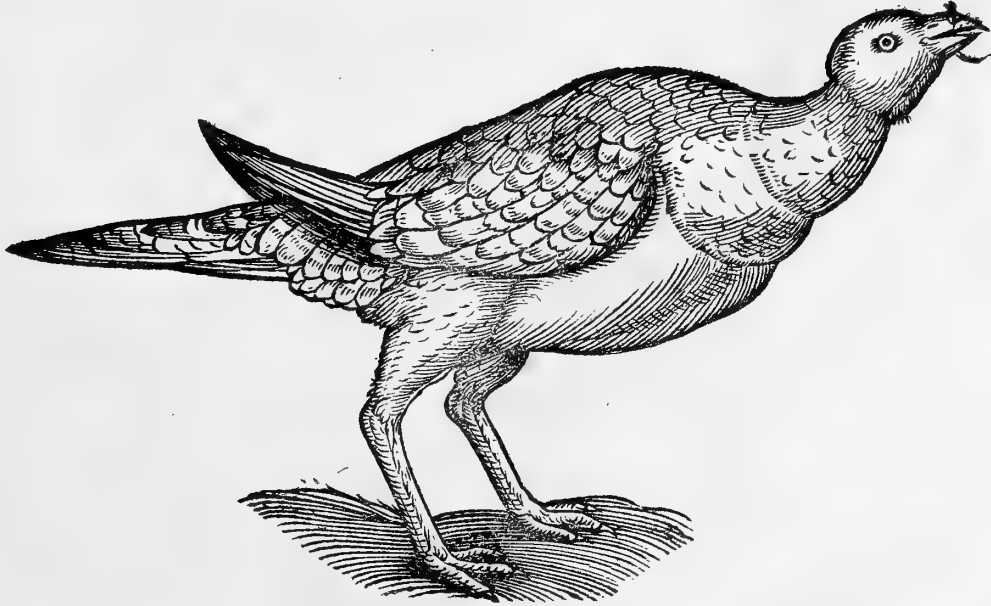
GERMAN. Turteltub / Turtel.

Oenas Aristoteli, Gazæ Vinago, ut Rondeletius conijcit. Alchata Arabicè. Rondeletio ivæs potius nominanda uiderur hæc avis quam exhibemus, à fibris quas Græci ivæs nominant. ita enim fibrosa & dura est, ut neq; edi, neq; ad cibum parari, nisi detracto tergo, commodè possit. gregalis est, simillima Perdici, &c. cruribus, ni fallor, anteriori parte tibiæ ad pedem usq; hirsutis, ut pictura præ se fert. Bellonius aliam Oenadem facit, ut supra in Columba domestica dictum est. Similis huic aui & cognata, Cana petiera uulgò Gallis appellata, uiderur: colore differt. Canam quidem illam Bellonius pingit ac describit, putatq; Oridi siue Tardæ aui affinem esse, ita ut magnitudine ferè tantum differre uideatur. quamobrem Otis minor appellari poterit: hæc uerò Rondeletij Inas, Otis minor altera.

GALLICE Angel circa Monspessulum.

GERMAN. Ein vogel im Tütschland vnbekannt: bedunckt mich der art der Trappen etwas ähnlich/möchte ein kleiner Trapp genennt werden.

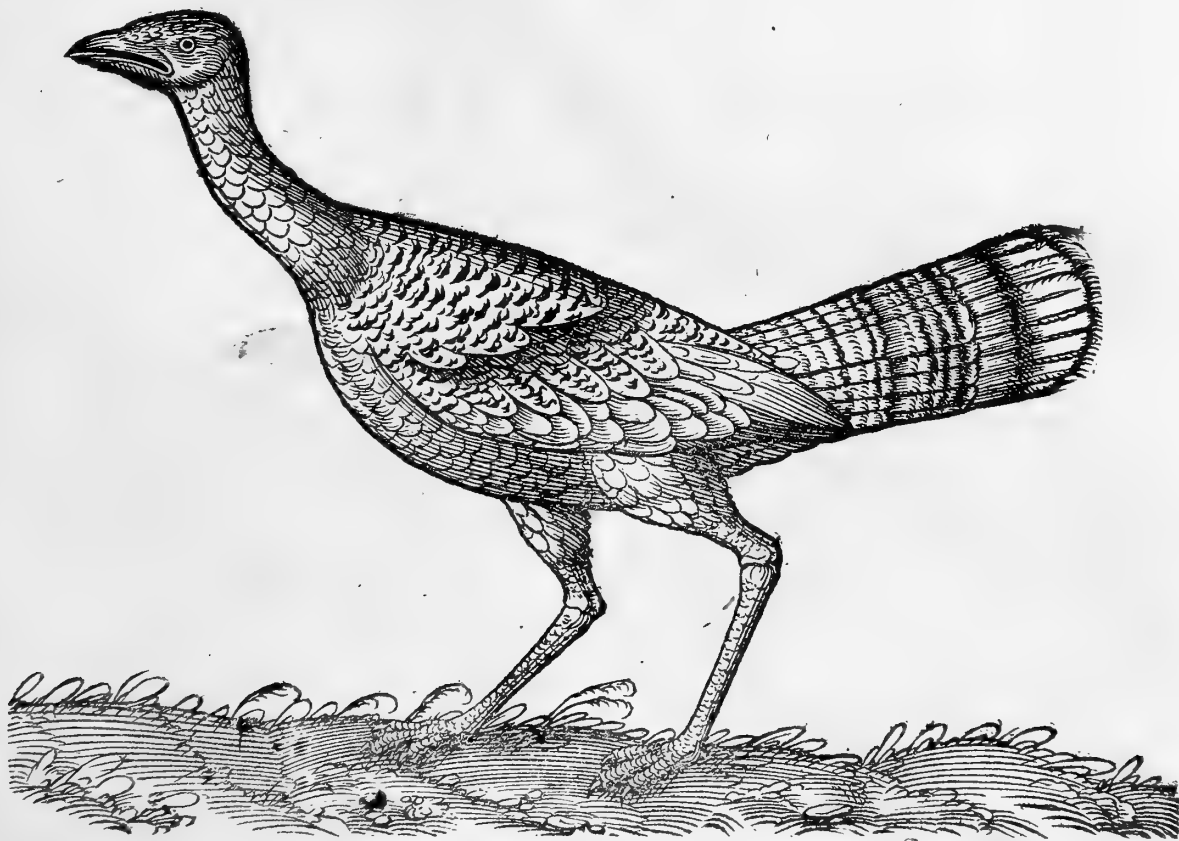

Otis Aristotelis. Recentiorum Tarda uel Bistarda. Nemesiani Tetrax uel Tarax. Tetraonis altera species Bellonio. sed multum sanè differt à Tetraone uero, hoc est, Vrogallo nostro. Huic Canam petieram uulgò à Gallis dictam, cognatam esse conijcit Bellonius: uide quæ annotauimus ad auem proximè præcedentem.

ITAL. Starda.

GALL. Oustarde, Ostarde, Houtarde, Bistarde.

GERMAN. Trapp/Trappgans/Ackertrapp.

F. Trochilus terrestris (uel Rallus terrenus) ad differentiam eius qui circa aquas uicinat, nomen Trochili à celeritate cursus indidimus: alius quidem longè est Trochilus, qui alio nomine Regulus dicitur, &c. Alius esse uidetur Rallus terrenus Bellonij, ut supra in Ortygometra diximus.

GALLICE Vne forte du Rasle.

GERMAN. Heggenschär/Eggenschär.

Ordo sextus.

69

LATINE Struthio, Struthocamelus, Struthio Africa, Struthio Libycus,
Struthiocamelus.

ITALICE Strutza.

GALLICE Austrouche, Autruche.

GERMAN. Struß/Strauß.

LATINE Alauda, Alauda non cristata uel gregalis.

ITALICE Allodola, Allodetta, Lodola, Lodora.

GALLICE Alouette. Quæ Calandra apud Gallos uulgo dicitur, Alauda nō cristata maior est, nomine (ut uidetur) à Greco Corydalis detorto.

GERMAN. Lerch/Heidlerch/Sanglerch/Himmellerch/Holtzlerch.

LATINE Alauda cristata uel terrena, Galerita, Cassita.

ITALICE Lodola capelluta, Chapelina, Couarella, Ciperina.

GALLICE Cocheuis.

GERMANICE Heubellerch/Wäglerch.

LATINE Ortygometra: cuius iconem à clarissimo medico Aloysio Muzdella ex Italia accepimus, Bellonius quavis auē Italis Re de qualie dictā Ortygometram esse putat, paulò aliter tamē eam pingit: rostro præsertim longiore & directiore, &c.

ITALICE Re de qualie, id est, Rex coturnicum.

GALLICE Rasle, Ralle, aliqui circunloquuntur, Le roy & mere des cailles, Rallæ quidem nomen etiam alijs similibus auibus tribuitur. Bellonius Rallum (Rasle masculino genere) alium terrenū facit, qui circa genistas degat, colore subrubro, rostro breuiore, rariorem: quem Ortygometram alteram nominat. alium circa aquas degentem, crebriorem, rostro binos digitos longo, cætera similem, sed colore nigricante, quem simpliciter Ortygometram uocat, Gallicè Rasle noir; ut illum Rasle rouge, ou de genet; genistarum enim & huiusmodi fruticum seminibus uescitur, Rusticula uel Rustica Perdix Martialis fortè, ex illius coniectura.

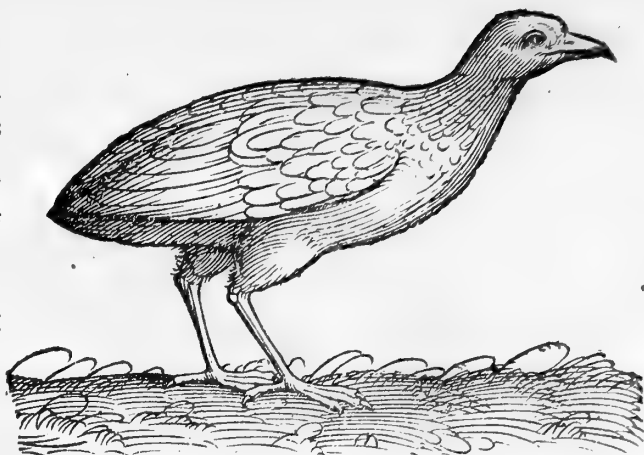
GERMAN. Der Wachtlen künig in Italia geneit. Ein fremder vogel den Wasserhünereu glych: flügt im Herbst mit den Wachtlen hin.

LATINE Coturnix. Recentioribus Qualea & Quiscula.

ITALICE Quaglia, Quallia. *Anglice Quail.*

GALLICE Caille.

GERMAN. Wachtel. Flandris Quackel.

ORDDO SEPTIMVS DE AVIBVS AQUATICIS

Palmipedibus: quæ uel in aquis natant, ut Anatum & Mergorum genera;
uel circa aquas uolitant, ut Lari & aliæ quædam. His adduntur etiam
non palmipedes, sed circa aquas uolare solitæ, ut ripariæ.

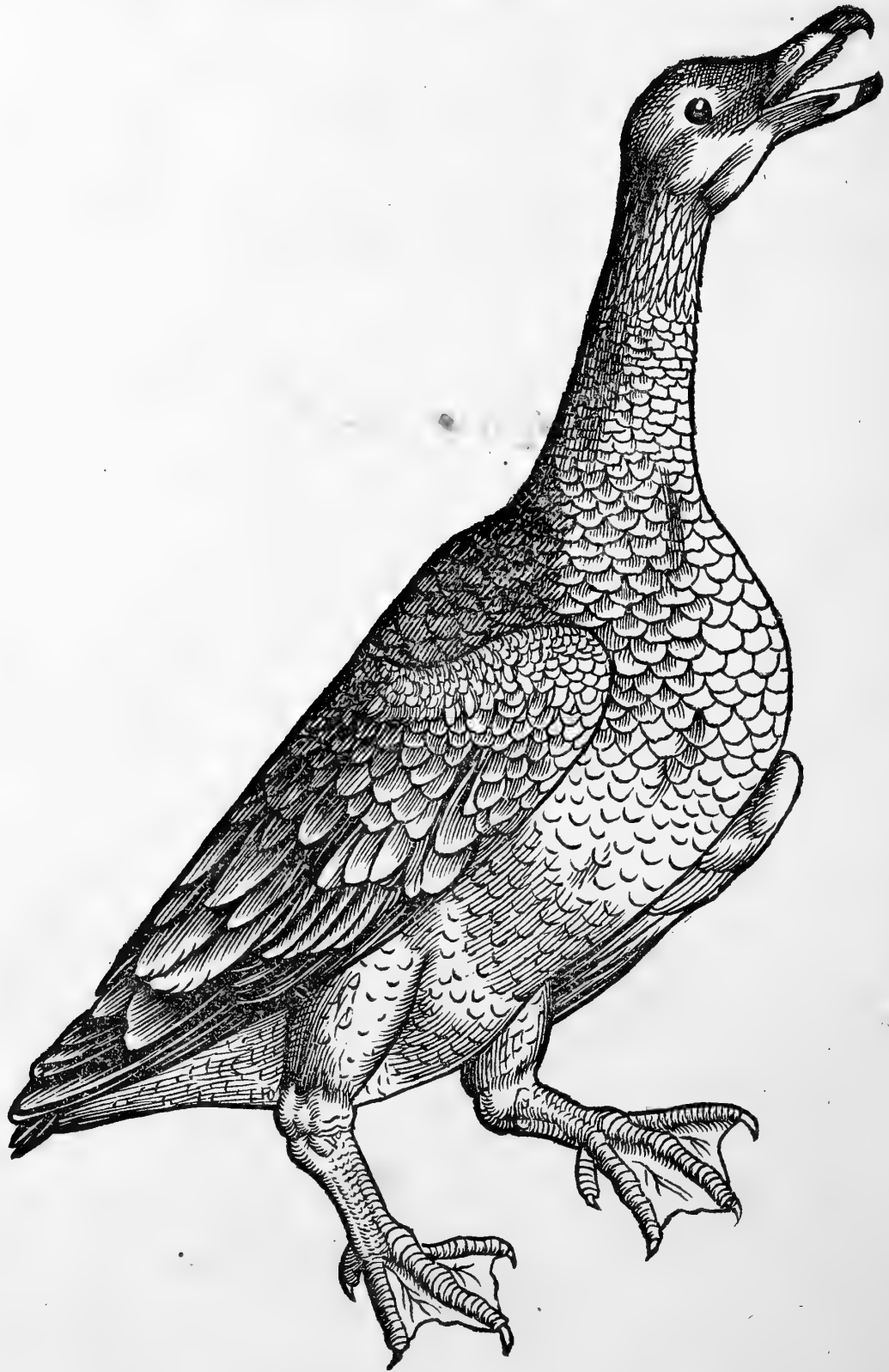
PARS I. De palmipedibus, quæ in aquis natant.

LATINE Anser ferus, eius generis quod sub initium hyemis sub-
limi uolatu gregatim migrat.

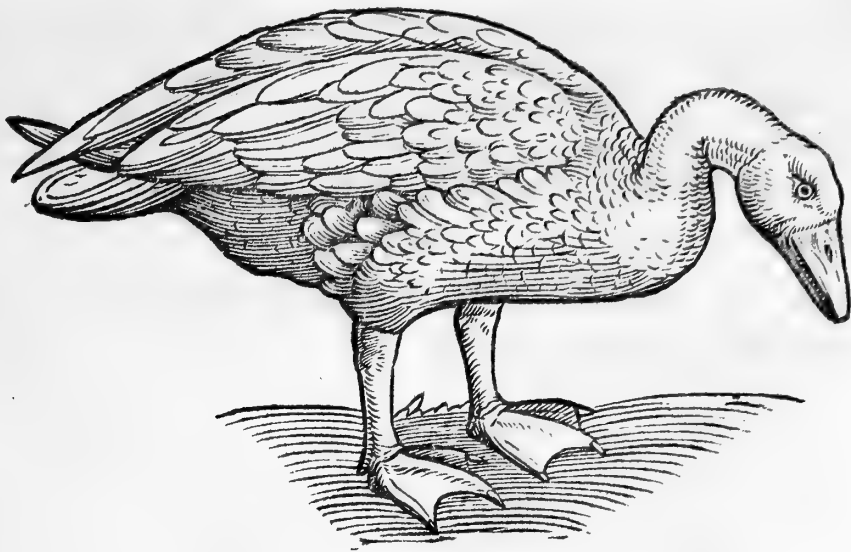
ITALICE Ocha saluaticha,

GALLICE Oye fauluage.

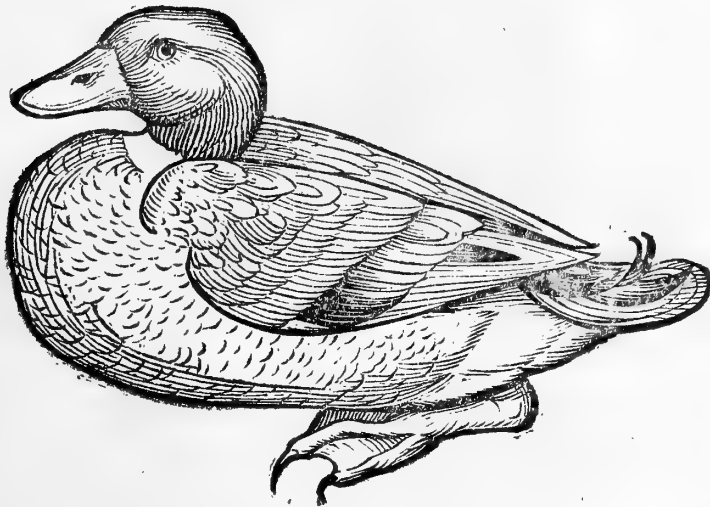
GERMAN. Wildeganß/Schneeganß.

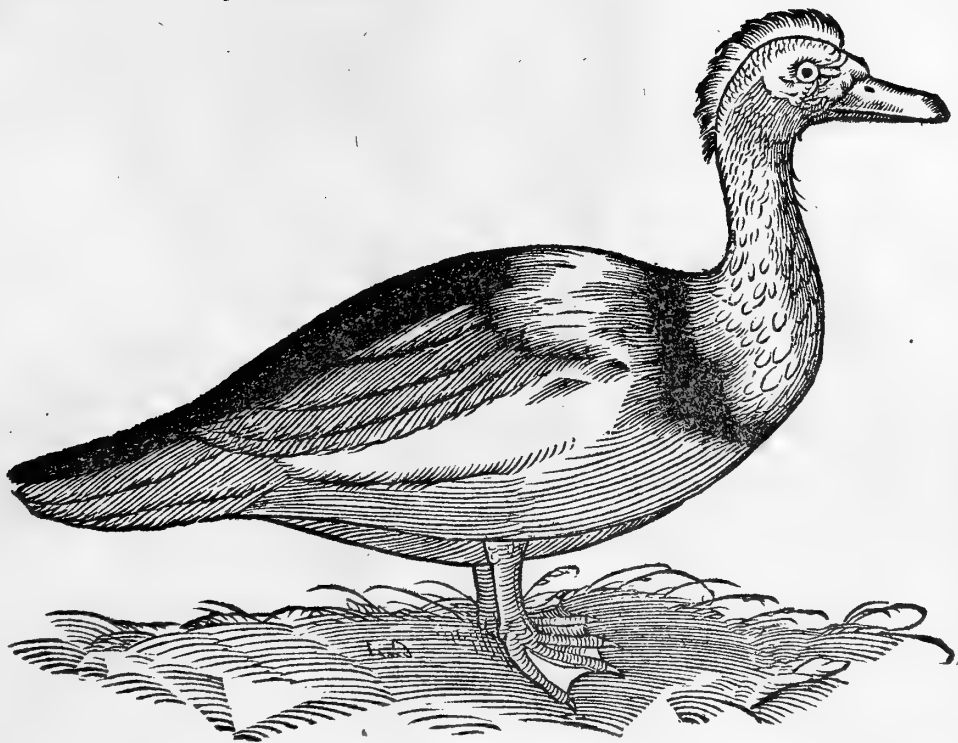
LATINE Anser.
ITALICE Papa-
ra, Ocho, Ocha.
GALL. Oye, lars.
GERM. Gansf.

LATINE Anas.
ITALICE Anatre, Anas
dre, Anitra.
GALLICE Canard, Cane.
GERM. Endt / Ent / Ant /
Antvogel.

Anas Indica mas.
ITALICE Anatre d' India.
GALLICE Canard d' Inde.
GERMAN. Ein Indianischer Entrach.

Anas fera torquata maior, Boscas maior Athenæi. nam Boscas minor, uidetur Querquedula, quam pag. 77. pictâ dabimus. Periezomenen hanc Græcè dixeris, ut etiam sequentem: quanquam Bellonius ab utraq; diuersam, Anatem marinâ à Gallis uulgò dictam, quæ cum coloris ruffi seu castaneæ sit, alba circa collum torque insigniatur: [sicuti etiam sequens.] sed rostrum quale pingit, cum uerbis in descriptione eius positis parum conuenit. Aliam marinam Anatem, pagina sequente dabimus.

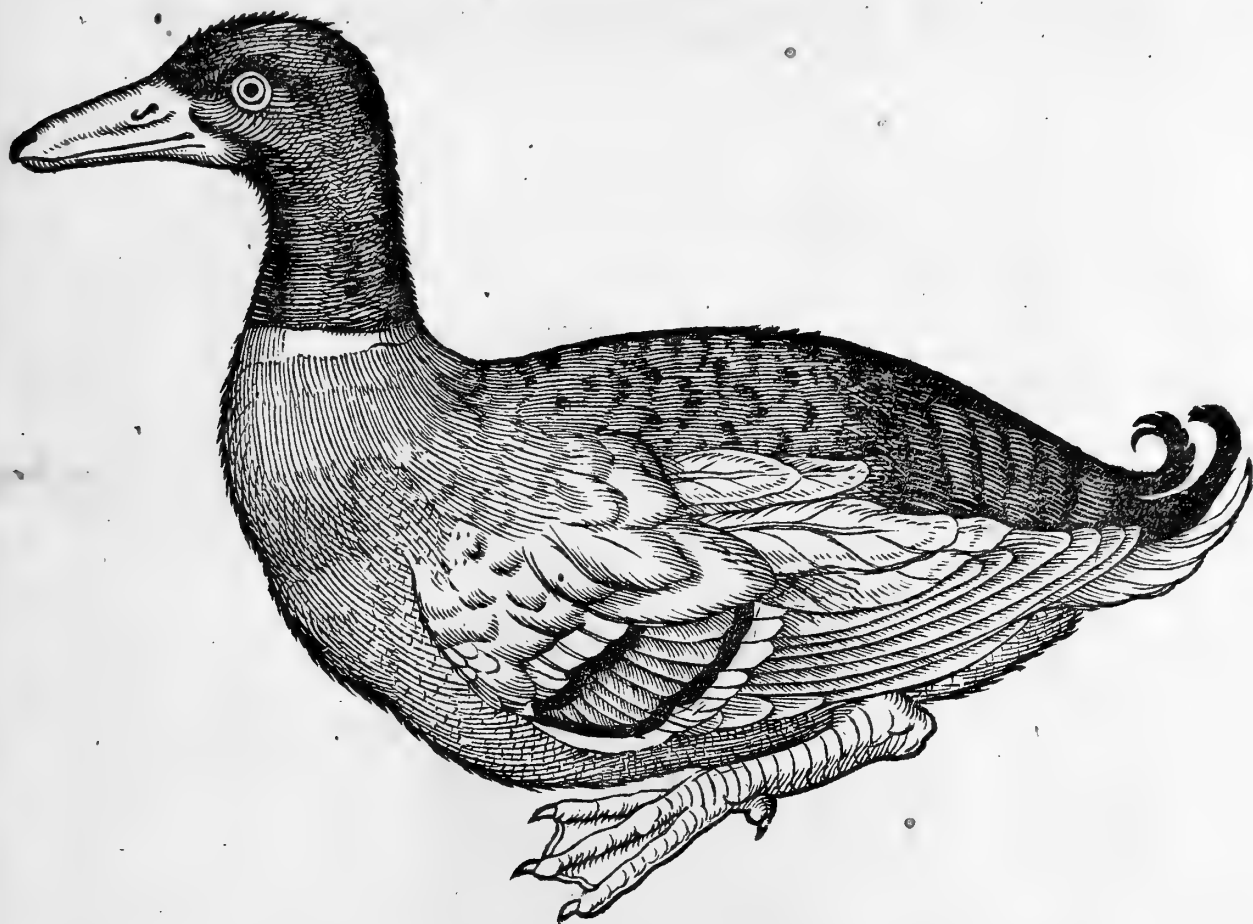
GERMAN. Storzent/Storent/Grosse ente/Merzent. Alicubi, ni fallor, etiam Muggent/Mosent/Märent.

Anas fera torquata minor. Lege quæ cum antecedente scripsimus.

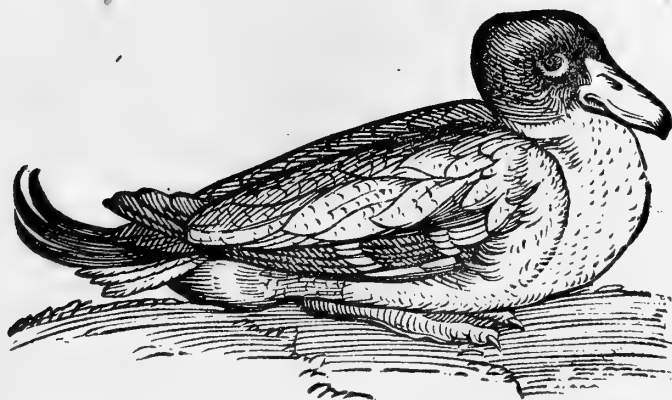
ITALICE Circa lacum Verbanum Ceson, ni fallor. nam
ali bi cygnum sic appellant.

GERMAN. Ketschent/Blassent/Spiegelent/Wilde blaus
wo eent/Hagent

Anas fera quædam marina, quam inter platyrhynchos, id est latirostras,
in opere nostro descripsimus. Huic cognata fortè est, quam Miseni
Caudacutam cognominant, ein Spitzschwanz. longior enim acus
tiorq; eius cauda uidetur, quàm plerisq; huius generis. Aliam quidè
marinam Anatem Rondeletius pingit,

GERMAN. Ein seenogel/Ein meerent.

Anas fera fusca uel media, id est mediæ magnitudinis. Penelops ueterum uidetur: quanquam Bellonius hanc aut simillimam; Glaciū ueterum facit: quæ à Gallis Morillon dicatur, libro 3, De auibus, cap. 10. Deinde cap. 18. aliam ei similem esse dicit, capite ruffo, &c. quam Gallicè circunloquitur, Cane a la teste rousse. Idem fortè Penelops ueterum est, similiter puniceo uarioq; collo, &c.

GERMAN. Wildegraweent/ Kothals/ Mittelent.

LATINE Querquedula, per onomatopœiam. Græcis Boscas minor aut Phasgas, sicut etiam Bellonio uidetur, (qui tamen Latinum eius nomē nullum posuit,) lib. 3. De auibus, cap. 21. Descripta ab eodem Anas parua, capite $\sigma\tau$, eiusdem libri, rostro cæterisque partibus anatinis, sed capite cirrato, oculis fuluo colore splendidis: capite, collo toto, & anteriori pectoris parte nigris: linea per alas candida trāsuersa (unde à Gallis Cotee uocatur,) Querquedula cristata dici posse uidetur: uentre plumbei coloris. Colymbis quidem ea non est, ut ipse putat, cum rostro sit lato, quod Colymbidi Athenæus acutum tribuit. Quæ Anas Circiā à Ge. Fabricio nominatur, Germanicè ein Birckilgen, à sono uocis: Querquedula fusca est. Quæ uerò circa Argentinam Kernell uocatur, à coloribus diuersis Querquedula uaria cognominetur.

ITALICE Cercedula, Cerceuolo, Scauolo, Garganello, Garganei, Sartella.

GALLICE Cercella, Cercerella, Sarcelle, Alebranda, Halebran, Garfote.

GERMAN. Kleine ent / Grawentle / Märentle / Sozentle / Trössel / Socke / Krichentlein / Krigente / Kruckentle.

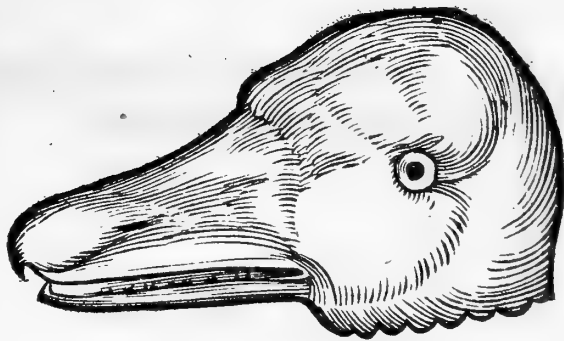
Anas muscaria, ut nostri uulgò uocant. quanquam & torquatam maiorem alibi muscariam cognominari audio. Magnitudo ei & figura ferè quæ mansuetæ Anati. peculiare ei dentes utrinq; ferrati, latiusculi, & quodammodo membranacei, flexiles. Color plumarum per totum ferè corpus uarius est, ex nigricante, charopo, albo & mustelino alicubi mixtus: qualis Perdicum ferè, hoc est, *κεραυνοῦς*. Huic congener uideatur Anas strepera à Ge. Fabricio nominata, Misenis, *ein Leiner*; à uocis strepitu grauiore.

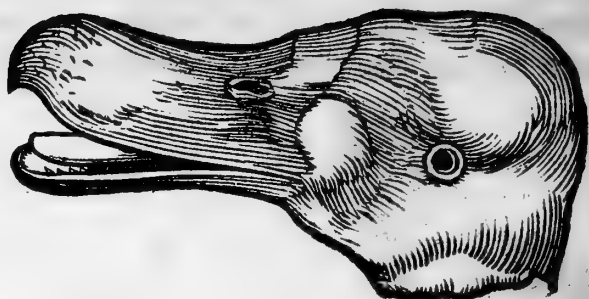
Anatis platyrhynchi, id est latirostræ species, quam nostri Schellent appellant: uel à rostri figura. rostro enim genus crepitaculorum ex ære, quod schellas nuncupant, ferme refert. Vel potius quoniam inter uolandum alis suis ita perstrepat, & crepitaculorum huiusmodi sonum repræsentet. Figura hæc rostri latitudinem non satis exprimit.

Caput Clangulæ. Sic autē hanc anatem appellare uoluit Ge. Fabricius, nam & Miseni uocant ein Klinger/ ab alarum clangore, quæ firmissimæ sunt, nec sine sono in uolatu mouentur. Mihi uel easdem, uel omnino congener superiori uidetur.

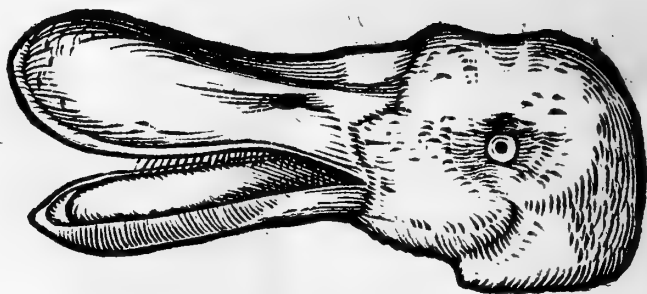

Caput Fuligulae. Sic enim hãc quoq; G. Fabricius nominat, à fuligineo totius corporis colore; unde & Germanicum nomen ein Kûsgen.

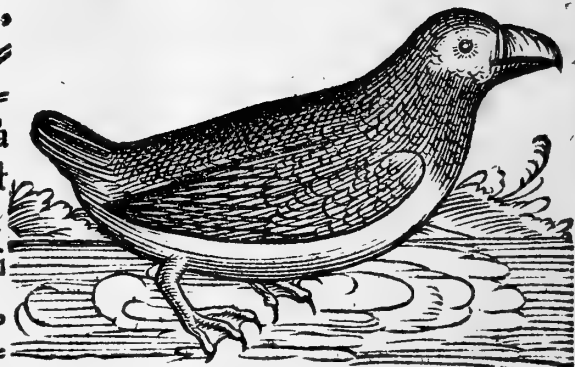

Caput Latirostræ maioris, ut idẽ Fabricius appellat, quòd rostrũ ei duplo ferè (inquit) quàm cæteris latius sit.

GERMAN. Ein breitschnabel.

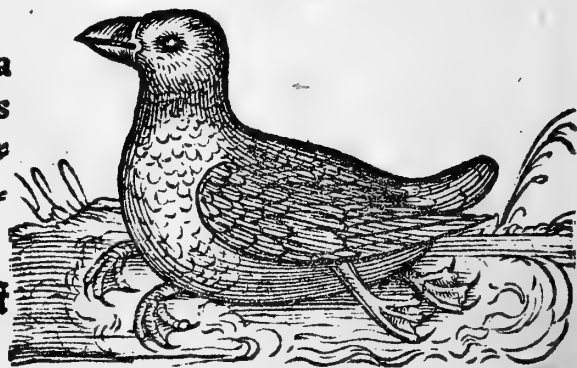
Puphinus uulgò ab Anglis dictus, auis marina, cuius iconem & descriptionem Io. Caius medicus Anglus ad nos misit, anatis parvæ magnitudine. Vox illi naturalis, Pupin, est: à qua Pupinus melius diceretur. In piscis usu est apud Anglos, uel in solenni ieiunio: carne & gustu Phocæ haud dissimilis. gregalis, carne, si domi nutriatur, libentius quàm pisce uescitur, &c. Hanc priùs adhuc incognitam, ficto Picæ marinæ nomine in Paralipomenis Historiæ auium descripsimus.

GERMAN. Ein sundere gattung der Meerenten/ wirt in Engelland ein Puffin genañt/ vnd ouch in der Fasten für fisch geassen: mag ein Fischvogel oder Fischent geheissen werden.

Anas quadrupes, cuius historiã dedimus in Volumine de Auibus pagina 117. in Capite de anatibus quas Ge. Fabricius apud Misenos nobis descripsit. Videtur autem à Puphino Anglorum, pximè exhibito nihil ferè differre, nisi numero pedum.

GERMAN. Ein ent mit vier füßen/ sunst in allwäg anlich der nächstgesetzten.

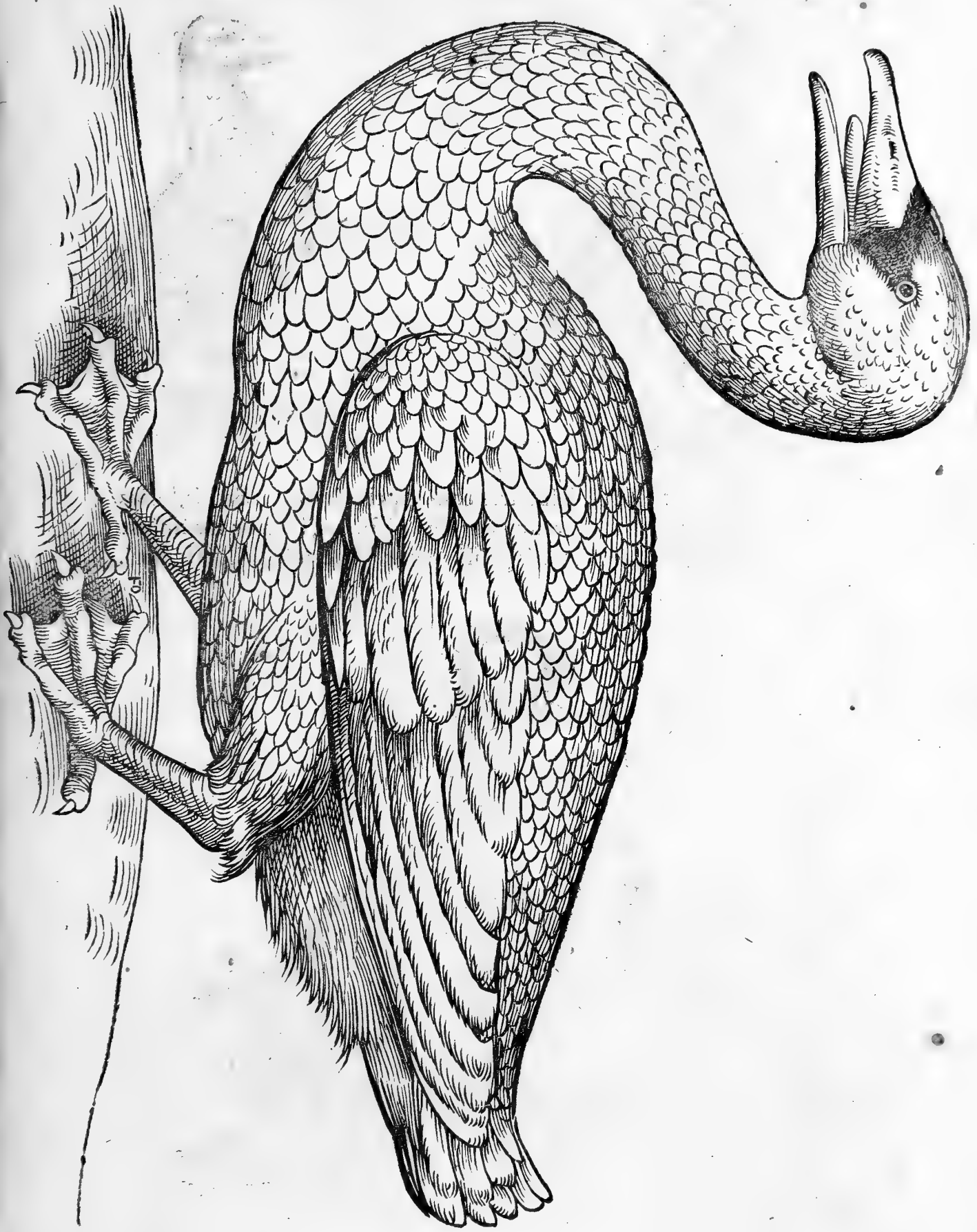
Ord sept. Pars I.

LA TINE Cygnus, Cynus, Olor,

ITALICE Cino, Cigno, Cesano.

GALLICE Cyneuel Cygne,

GERMAN. Schwan/Well/Elbs.

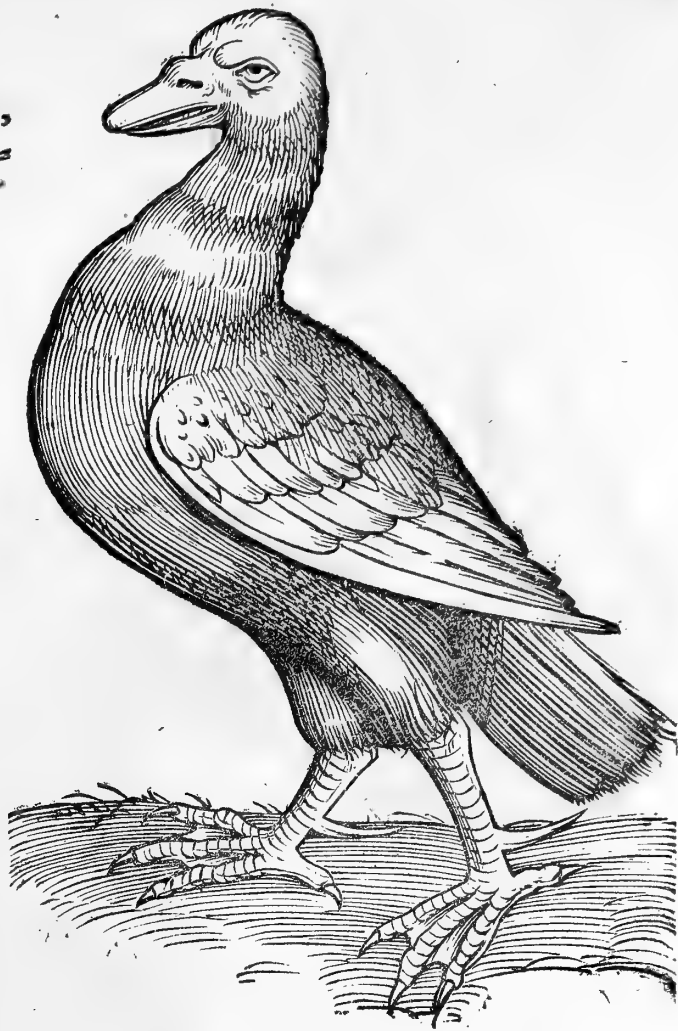
- Anferes marini, quos Scoti **Clafis** appellant, quæ ex putrescentibus in marilignis nasci creduntur. Recentiores quidam Brantas & Berniclas appellant, ut Albertus & alij. In nonnullis codicibus scribuntur etiam Barliatæ, Berneçæ & Barbates, corruptis (ut conijcio) uocabulis.

Capercalze, id est syluestres equi appellati uulgò à Scotis, solius pinus arboris extremis flagellis uicitant, Hector Boëthius. Aiunt has aues coruis paulò maiores esse, ac in delicijs haberi.

Gustarda auis uulgò apud Scotos dicta,
ni fallor, à tarda uel bistarda, id est otis-
de, longè diuersa.

Anser Bassanus uel Scoticus, auis
marina.
SCOTICE uulgò à Solendguse.
GERMAN. dici potest Sol-
lendgansf/ oder Schottengansf.

Coruus aquaticus (aut *Graculus palmipes*) *Aristotelis* fortè, nisi is idem cum *Phalacrocorace* est. *Carbo aquaticus* *Alberto*, & *Mergus magnus niger*. *Bellonius* *Phalacrocoracem* aliter pingit: rostro penitus recto, non unco parte extrema. *Aristoteles* *Coruum aquaticum* solum palmipedum in arboribus consistere & nidulari scribit. *Bellonius* præter *Phalacrocoracem*, etiam *Mergi* speciem (quam *Galli Fibrum* nominent) in genere *Palmipedum* id facere tradit. Facit hoc quidem & hîc exhibitâ auis, ut hoc quoq; nomine (sicut & magnitudine, coloreq;) *Phalacrocoraci* cognata uideatur: & *Anseris* genus ferum (ni fallor) quod arboreum *Germani* cognominant, quanuis non unam speciem, sed alijs in locis aliam.

GERMAN. Scharb/Nezescharb.

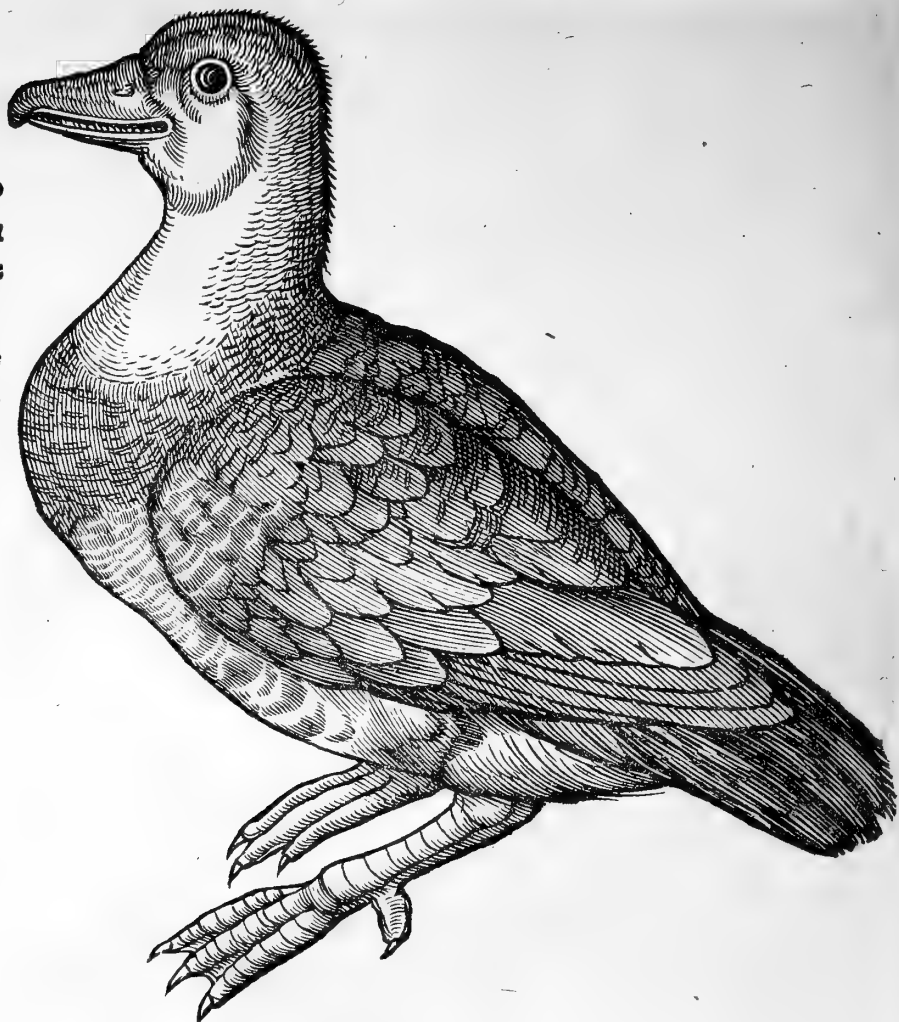
F. Merganser, Mergus anseri magnitudine figuraq; similis. Cognatus omnino huic uidetur Mergus ille quem Bellonius describit uulgari Gallico nomine, Herle uel Harle, ad Ligerim fluuiū usitato. sed is Anseris fero minor est. Specie (inquit ipse) Anatem magis quàm Anserem refert. Circa collum & in uentre pomi Nerantij colorem habet. Plumæ supra collum & capitis nigrae sunt. alæ prorsus albæ forent, nisi partes illæ quas diminutio nomine Galli allerons uocant nigricarent. Rostrum longum digitos tres, in hoc ab anatino differt, quia teres est, & mucrone reflexo, colore subrubro, ut etiam crura & pedes. Idem Morillon (id est, Anatis feræ fuscæ uel mediæ nostræ, aut maximè simili) in eodem Capite coniungit aliam ueluti affinem, quam Gallicè uocat un Tiers, quòd tertia mediq; sit inter alias duas Anates, nempe cicurem & syluestrem illam quam Morillonum uocant. ego inter Anatem & Mergum, mediam facerem. huius enim rostrum habet, illius autem corpus ferè, &c.

ITALICE circa lacum Verbanum, Garganèy: Bellonius tamen Querquedula nostram Mediolani sic uocari tradit.

GERMAN. Meerrach/Weltsche ent: & in Acronio lacu Seesluder/ni fallor.

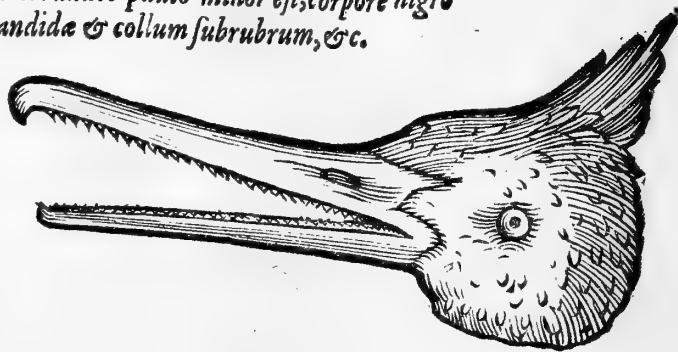

Anser arborum uulgò dictus Germanis circa Argentoratū, **Baumgansf.** Anser paulò minor est, & in salicibus moratur infra supraque aquam.

F. Mergi longirostri minoris caput. Ipse mediocri anate paulò minor est, corpore nigro præter alas, in quibus pauca tantum penna candida & collum subrubrum, &c.

GERM. Langschnabel / à rostri longitudine: Schluchente / à gemitu uocis. Est & alius apud nos Mergus longiroster maior, cristatus & ipse, simili rostro, & ruffo capite: quem Bellonius quoniam **GALLICE** Bieure dicitur, id est, Castor, Latine Fibrū nominat, quoniam (inquit) ut Fiber quadrupes maxima pernicie in pisces grassatur (Rondeletius Castorem corticibus ramisque arborum & folijs, & fructibus potius uesci quam piscibus docet:) ita hæc

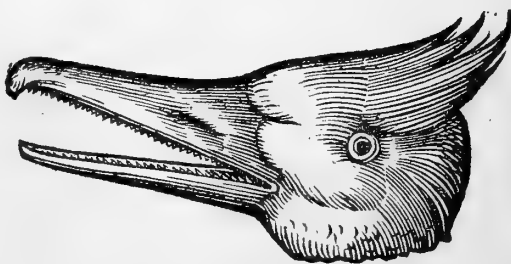

auis in stagnis & piscinis piscium uoracissima est. Idem hunc Mergorum maximum facit, magnitudine mediocris Anseris feri. nos præcedenti pagina ficto Merganseris nomine, maiorem dedimus: hunc, Merganserem minorem cognominabimus. Eiusdem generis est quam Miseni uocant, ein Rogis, Ge. Fabricius Anatem raucedulam: cui itidem caput cristatum est, corpus & alæ cinereæ, &c. **GERM.** Gann / Ganner / Merg / Kleiner Weerrach: quem ueterum Hipparion esse conijcio.

Caput anatis seu Mergi quæ uulgò Miseni mustelarem appellant, **Ein wiselgen:** quòd mustelæ ruffo capitis colore referat. Cognatus hic est superiori.

GALL. Castagneux, ni fallor, à castagneæ colore. Nostri eandem aut simillimam & eiusdē omnino speciei auem

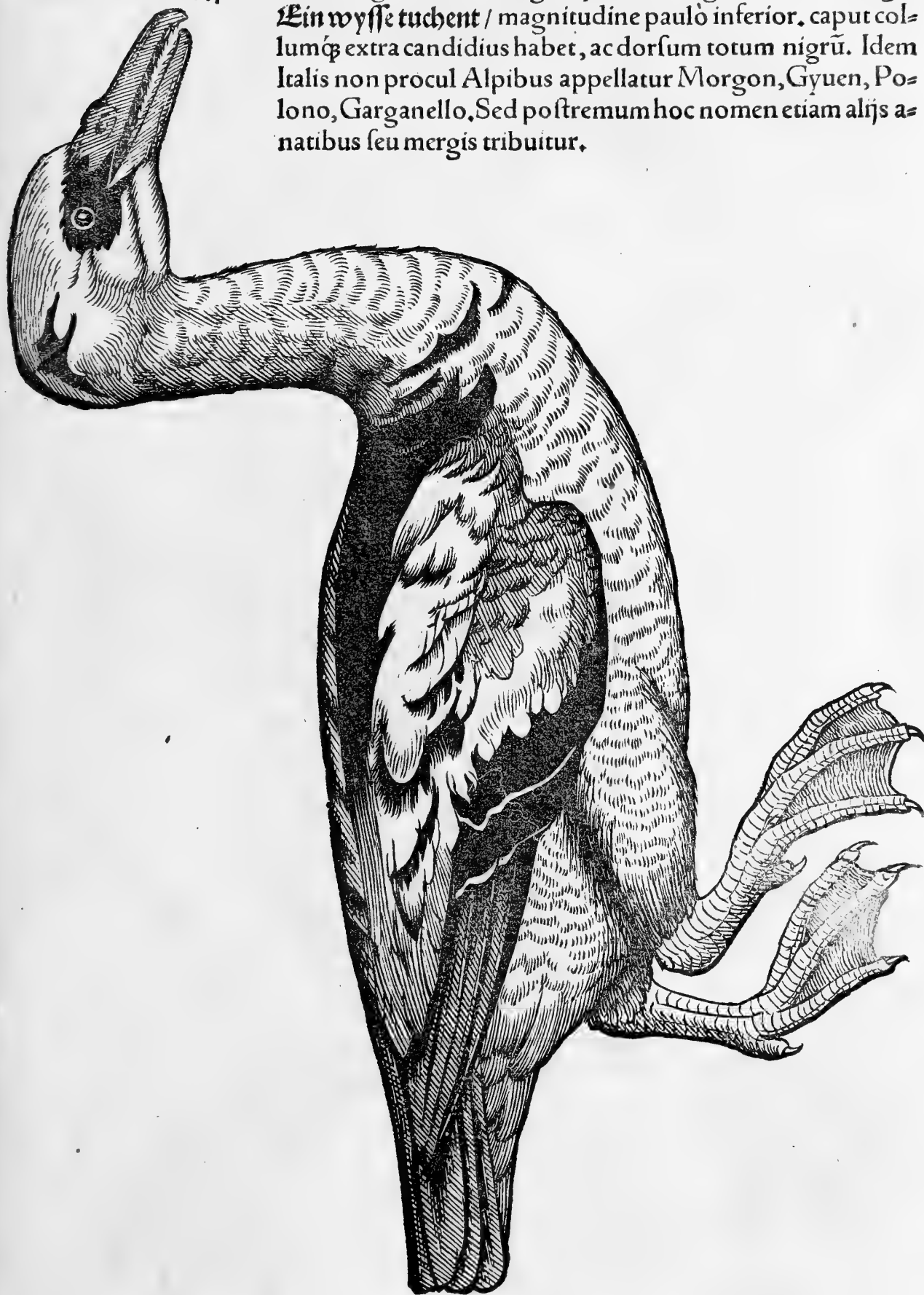
Ysentle / hoc est anaticulam glaciale appellat. Ego hanc ipsam cum præcedente & sequente, mergi uarij uel glacialis nomine cōmuni appello. nō enim tam specie, quàm cirrho capitis, coloribus & magnitudine differunt, omnium quidem corpus albo & nigro colore distinguitur. **Kernella** tantum uulgò Germanis dicta in hoc genere nō similiter ut cæteri his coloribus pingitur.

Mergus uarius maior, uulgò Mergus Rheni, & Monialis alba à colorum uarietate. Bellonius hanc ueterum Phalaridem esse suspicatur. mihi nō uidetur. Constat quidam ex ueteribus Phalaridem palmipedem esse, circa lacus & amnes degere: & sparsis ad stagnorum fluminūque margines frugibus, illaqueari. rostrum habere angustum, caput rotundius, uentrem & dorsum cinerei coloris. Cremonensis Kiranidæ interpres, Phalaridem interpretatur auem que uulgò dicatur Alba frons, tota nigra, fronte tantum alba. ea quidem ab Italis Folega quasi Fulica dicitur.

GALLICE Piette, quòd albo nigroq̃ Picæ instar distinguatur ut plurimum.

GERMAN. Rhynent / Numm. Aliqui hanc quoq̃, ut superiorem, Anatem glaciale nominant, yfente. Eiusdē generis est mergus qui albus cognominatur uulgò, Ein wyffe tuchent / magnitudine paulò inferior. caput columq̃ extra candidius habet, ac dorsum totum nigrū. Idem Italis non procul Alpibus appellatur Morgon, Gyuen, Polono, Garganello. Sed postremum hoc nomen etiam alijs anatis seu mergis tribuitur.

Colymbus maior. Vria uel Vrinatrix maior. (Bellonius quoq; Vriam nominat, & uelay, ex Athenæo.) Pygoscelis maior. Species huius generis tres aut quatuor sunt, quidam cristas habent, quos mergos cornutos ex Seuero Sulpitio appellare licebit (quanquam & de mergis uarijs & longirostris supra dictis aliqui cirrhati cornutine sunt:) alij non habent. Magnitudine etiam differunt: & colore, & punctis. est enim genus unum, prona parte nigricans, candidis punctis uarium: membranis pedum integris, non dissectis ut in reliquis huius generis. pondere sex libraru ferè. Reliqua specie, præcipuè rostri & pedum, conueniunt. in lacubus degunt.

ITALICE Sperga, Iurár.

SABAVDICE Loere, ni fallor.

GALLICE Grand Plongeon de riuere.

GERMAN. Dúchel / & Fluder / ni fallor, in Acronio lacu. Hollandis Arsevoet / quod nos scriberemus Arsfúß.

Ordinis sept. Pars I.

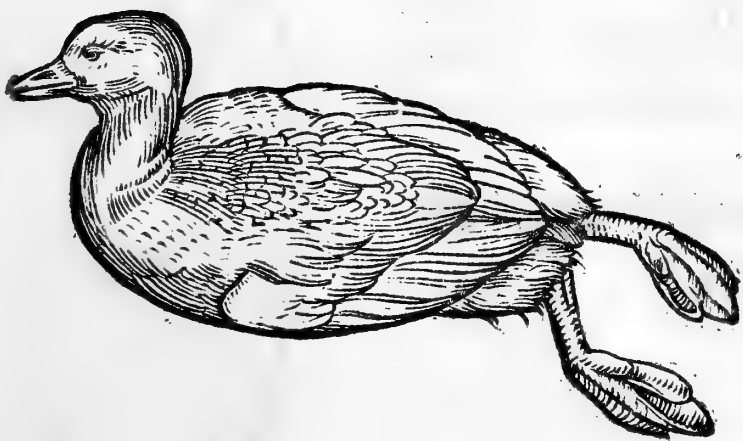
89

Colymbus minor, Colymbis, Vria uel Vrinatrix minor, Pygoscelis minor. Mergulus. Bellonio Mergus minimus fluuiatilis: quam in mari etiam eum uiuere scribit.

ITALICE Trapazorola, Arzauola: & circa Lacum Verbanum Piombin, id est Plumbina, quod nomen alij ispidæ aui melius, ut puto, attribuunt.

GALLICE Petit Plongeon, Castagneux, Zoucet.

GERMAN. Dücchelin / Hürchelin / Duchentlin / Küche / Küggele / Tüchterlin / Pfürtzi / Käferentle / Arßfuß der klein / Mirsigeln quasi Mergulus.

Eiusdem genus alterum, aliquanto maius & nigrius. Mergulus niger.

GERMAN. Ein anders Dücchele / Schwarz dücchele.

Rallus hæc auis circa Venetias appellatur, palmipes, aquatica, & in delicijs habita. Ortygometra fortè Bellonij. Refert ferè fulicam nostrā corporis specie; sed in alis & circa oculos plus albi coloris habet, rostrum nigrum, crura subviridia, membranas inter digitos non ita dissectas, caluitium nullum, quantum ex pictura assequor.

GERMAN. Ein Welsch wasserhän.

LATINE Fulica. Pullus aquæ Alberto. Phalaris Kiranidæ. De Phalaride plura leges superius in Mergo uario, pagina 87. Quærendum an hic sit κορῳίος, id est, Gracculus palmipes ille Aristotelis, quem circa Lydiam & Phrygiã reperiri scribit, (nimirum quia in illis regionibus plures & maiores sint lacus,) potius quàm Phalacrocorax Plinij, quæ Aristoteles aliò in loco Coruum (aquaticū) nominare uidetur, & Ciconiæ magnitudinē ei tribuit, sed crura breuiora: Gracculis quidē ad summum Cornicis magnitudo tribui potest, quæ huic potius aui quàm Phalacrocoraci conuenit.

ITALICE Folega, (sed audio Italos duplicē facere folegam. minorē, cuius hæc icon est: & maiorē, quæ phalacrocoracē esse conijcio, & eundē apud Holãdos dici Meer-coot uel Marcol. nec displicuerit si quis etiam fulicā nostrā, phalacrocoracem minorē appellet.) Polun, Pullon, alibi ei nomē à fronte alba, ut Kiranidę interpretes scribit.

GALLICE Pulle d' eau, Foulque, Foucque, Foulcre, Diable Parisijs ab atro colore, lodelle, loudarde, Belleque. Bellonius Gallus fulicam Italis dictam, gallinam aquaticā esse ait.

GERM. Belch/ Böllhinen/ Belchinen/ Florn/ Pfaff/ Bles/ Blessing/ Wasserhün/ Korheñle/ Zapp.

Sunt qui Fulicā ueterum non hanc auem, sed Aristotelis Cephphum esse existiment, quemadmodū etiam Gaza transtulit, præsertim cum marinas fulicas Vergilius dicat, nostra uero palustris seu lacustris tantū sit. Quæ apud Misenos Wasserhün, id est gallina aquatica, nominatur, fulicæ nostræ per omnia similis est, nisi quod caluitiū in fronte (seu maculam glabrā & albam) non habet, infra oculos uerò utrinquē alba macula in plumis rotunda apparet, si rectē pictura repræsentat.

Pelecânus, ut uulgò à pictoribus effingitur.

L A T I N E Pelecanus, Platea uel Platalea, auis ad uiuum expressa.
 Bellonius Pelecanum uel Plateam auem, eandem Onocrotalo facit,
 (quod non laudamus :) hinc uerò depictam, Ardeolam candidam,
 uel Albardeolam nominat, Nos Ardeam albam, à cæteris Ardeis
 rostro non differentem, exhibebimus infra,

I T A L I C E Becquaroueglia.

G A L L I C E Pale, Truble, Poche, Cueillier.

G E R M A N. Löffler/Löffelgans/Lesler/Lepler.

F. Recuruirostra uocari poterit hæc auis, donecaliud aptius nomen inueniatur. Sola enim rostrum neq̃ rectum habet, neq̃ deorsum flectit, sed sursum.

ITALICE Auosetta, Beccostorta, Beccoroëlla, Spinzago d' aqua.

GERMAN. Ein frembder wassernogel / wirdt selten by vns gesehen / aber offte in Italia: mag genennt werden ein Oberschnabel / darumb daß er den schnabel usber sich bügt.

LAT. Onocrotalus Græcis & Latinis, Truo apud Festum. Bellonius hanc auem eandem Pelecano uel Plateæ (aut Plataleg) facit: quod nos non probamus.

ITAL. Grotto, Agrotto, Grotto molinaro, Grotto marino, Ocello d'el ducha.

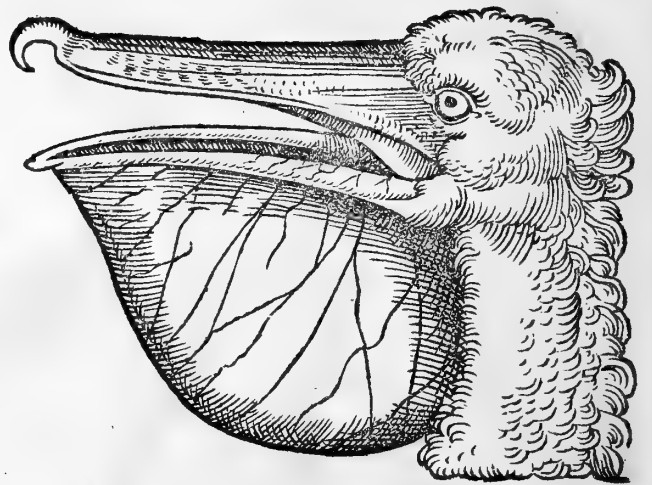
SABAVD. circa lacum Lemannum Gouttreuse, id est, Gutturosa. **GALLI** quidam, præsertim Brabanti, Liuanæ uel Libanæ uocant.

GERM. Onvogel/ Meer-
gansf. Quidam interpretatur
Schneegansf/ nescio quã re-
ctè: nam nostri tantum anseri
fero cuidam paruo id nomẽ
tribuunt. Possent etiam fingi
nomina, Kropfelb / Esels-
schryer/ Kropfgâf/ Sack-
gansf.

Onocrotali caput à pictore quodam olim nobis communicatum.

GERMAN. Des Onvogels kopff.

Eiusdem figura ex tabula Septentrionali Olai Magni, in qua quid malè expressum sit præcedentium collatione intelligi potest.

GERMAN. Ein Onvogel / wie in etlich malend / aber nit recht.

ORDINIS SEPTIMI PARS II. DE PALMIPEDIBVS

quæ circa aquas uolitant, & piscibus magna ex parte uiuunt, Ex his quatuor priores
 laros uel gauias generali nomine appello: qui omnes circa dulces aquas
 degunt, maritimi enim adhuc nullius iconem habere potui.

L A T I N E Larus cinereus Aristoteli, Gauia cinerea, ut Bellonius etiam appellat.
 Larus tum cinereus tum albus (inquit ille) à mari ad loca mediterranea, dum am-
 nes & lacus sequuntur, satis altè ascendunt. Albi species duæ sunt: Vna, maior,
 candida instar niuis, nisi quòd parum cinerei in alis habet: rostro & pedibus rubris,
 Altera minor, capite nigro.

I T A L I C E Galedor, Galettra, Gauina.

G A L L. Gauian, Mouette cendree, Glaumet, Maulue. **S A B A V D I S** Grebeuel
 Griaibe, Beque, Heyron. sed hoc postremum nomen ardeæ potius debetur.

G E R M A N. Neb/Mew/Mies/Allenbock/Solbrot/Solbrüder.

Larus minor, Sterna uel Stirna ut Britāni & Frisij nomināt. A marinis sola magnitudine & colore differt. Rostro & cruribus rubet: capite nigro, collo & pectore albo: dorso & alis cinereis.

GERMAN. Stirn / Spyrer / Schnitzring.

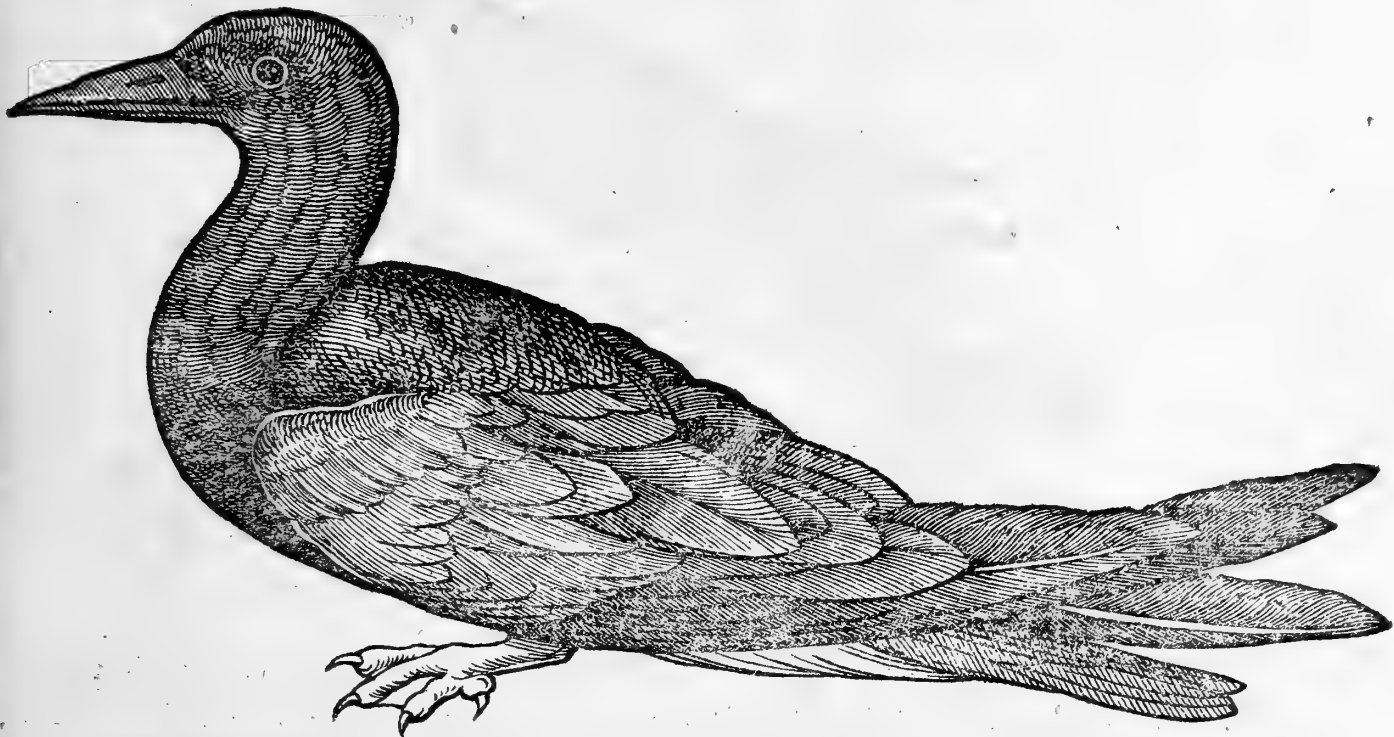
Larus quem piscatorem cognomino, imitatione Germanici uocabuli circa Argentinam usitati. Caput nigrum est, rostrum pallidum: collū antèrius & pectus alben: dorsum cum alis cinereum est.

GERMAN. Fischerlin / Fel.

Larus niger, pleræq̃ enim eius partes nigræ sunt, (rostrum, caput, collum, pectus, &c.) alæ tantum cinereæ, crura leui rubore notantur. Albertus Fulicæ & Mergi nigri appellatione non Fulicam nostram, sed Larum nigrum intelligere uidetur.

GERMAN. Meyußgelin/Schwarzer mewb: & Brandvogel/ni fallor, circa Gandauum.

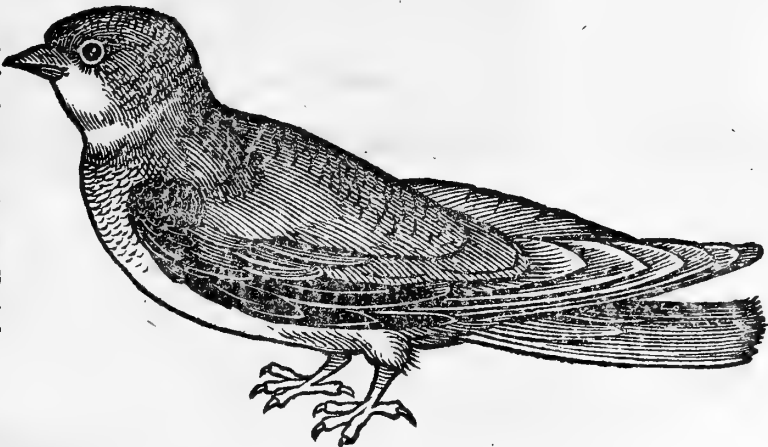

ORDINIS VII. PARS III. DE AVIBVS NONNVLIS
quæ circa aquas uolitare solent quanquam non palmipedes.

LAT. Hirundo syluestris uel riparia, Ripariola, Drepanis: ut à Bellonio etiã nominatur, qui tamen iconem nõ exhibuit.

GAL. dici potest Hirondelle de riuage.

GERM. Xynußgele / Xynschwalm / Wasserschwalme / Feelschwalm / überschwalmbe: nõ nusquam Spyr: sed nostri apodem sic uocant.

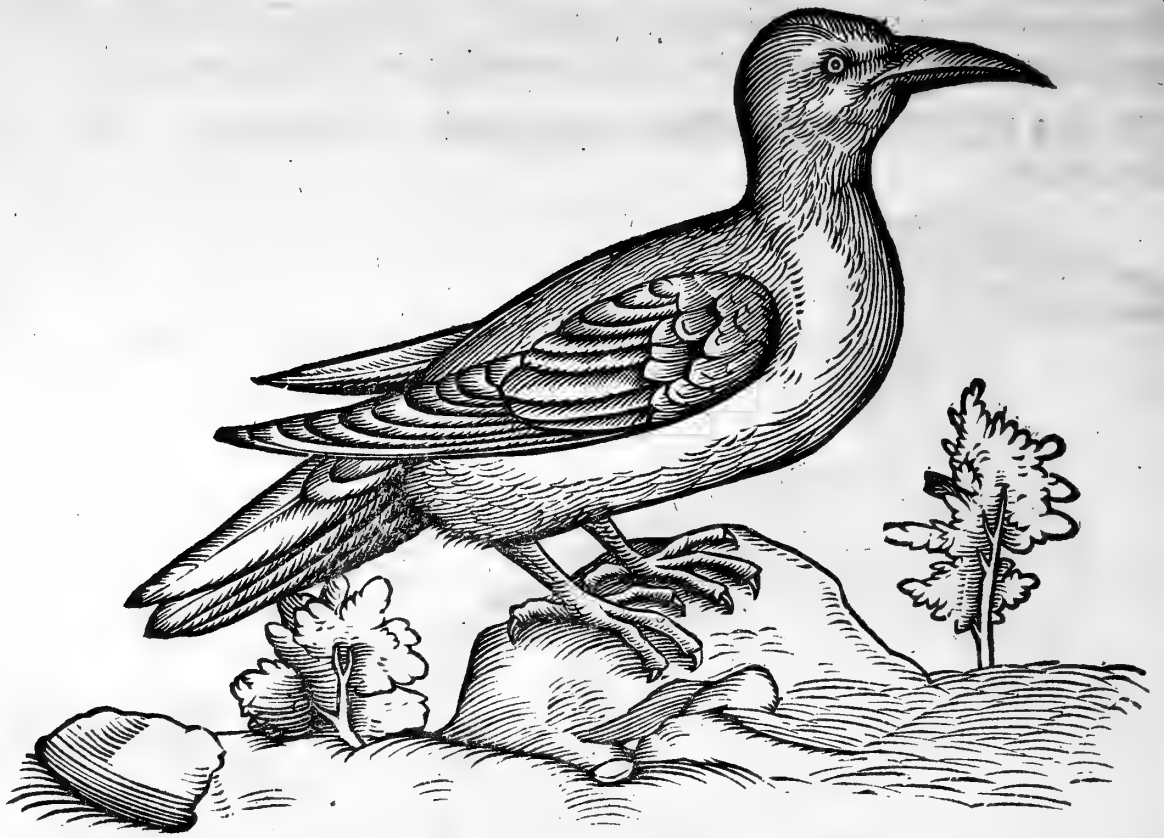

LATINE Merops, Apiaster, Flôrus, (sed alia est Anthus Aristotelis quam Gaza Flôrum reddit.) Iconem hãc Bellonius nobis exhibuit, eiusdem (ut conijcio) uel parum diuersæ auis ab illa quam subijciemus statim.

ITALICE Dardo, Gaulo, leuolo, Lupo de l'api (Italus quidam hoc nomine in Italia auem, rostro flauo esse mihi retulit: Bellonius suo nigrum tribuit) Picciferro: alibi etiã Grallo, ut Niphus scribit: qui tamen alibi Galgulum quoq̃ grallum interpretatur.

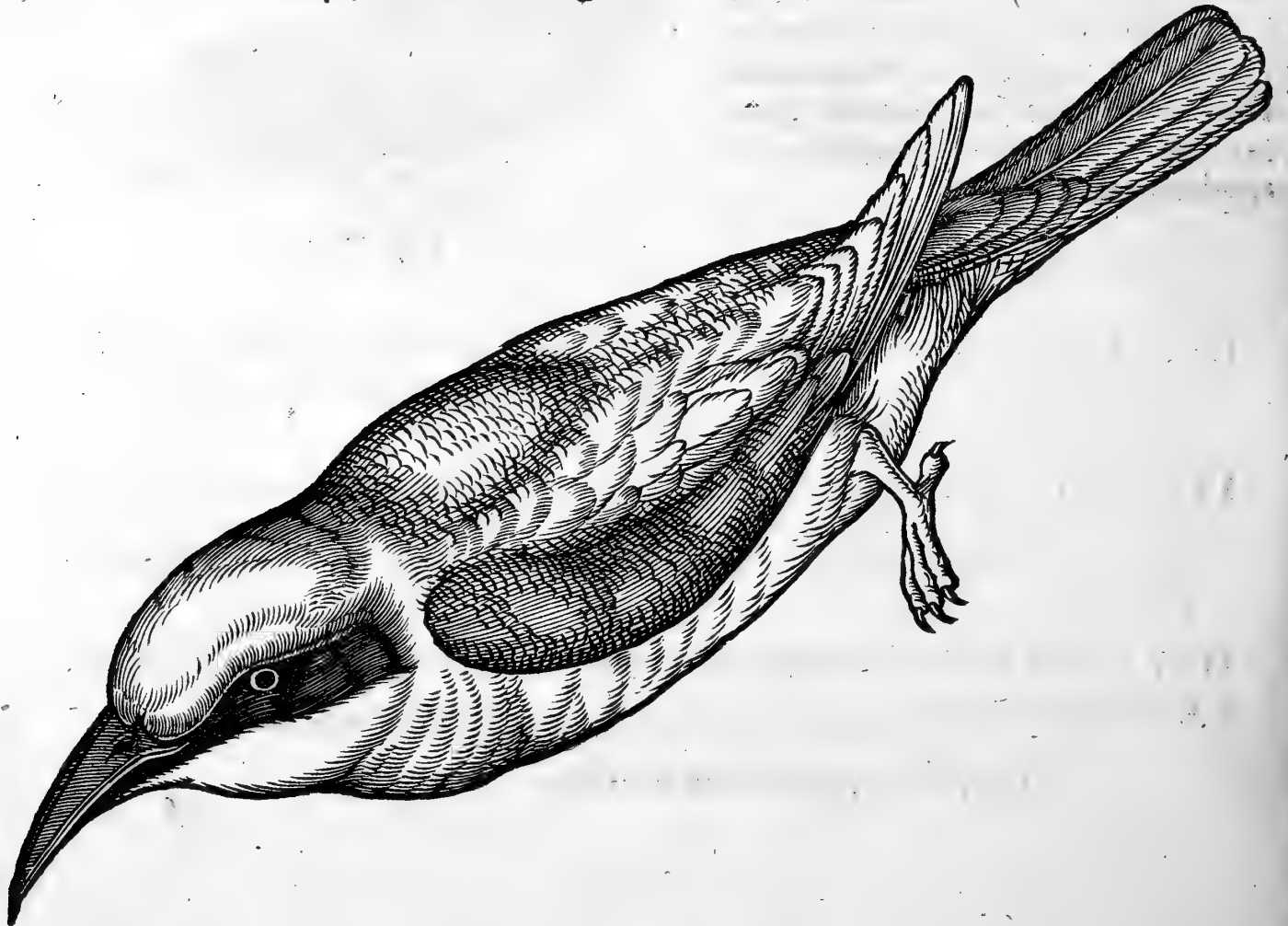
GALLICE dici posset Guespier, ab eo quòd apiculis & uespis uescatur, Bellonius, GERMANICVM nomen fingere licebit, Imbenwolff/Imbenstraß.

Lege quæ cum sequente mox icona annotauimus.

F. *Merops alius, uel cognata auis, Hirundo marina, ut quidam Germanicè nominant. Ispide nostræ, quæ paulò post sequetur, cognata est auis. Merops (inquit Bellonius) Italis rarus, Gallis nullus. apiculis & uestis uestitur, quas sequitur ad latera montium uolitando gregatim, sicut & Græcè hodie uulgò in Creta, ubi frequens est, Melisophago dicitur, Latine Apiafter. Magnitudine est Merula, in cibum non uenit, ut nec Ispida à quibusdam dicta auis, cui persimilis est, & similiter terram excauat: plumis & coloribus tam eleganter uestitus quàm Psittacus: pedibus etiam similiter digitatis, ita ut digiti bini retrorsum, & totidem antrorsum tendant. Lingua ei longa & gracilis est. Rostrum nigrum, oblongum, & falcis instar inflexum, quasiq; triangulū. cauda prorsus cærulea, ultra alas extensa. Crura breuia, ut agrè super terra consistat, ut plurimum uolans. Pars sub rostro & pectore pulchrè flaua est: & uirinq; linea nigra distinguitur. Magnitudo ei quæ Merule, quanta ferè hic pingitur. Hæc certè descriptio, eam ipsam auem, quam nos hic pinximus, esse arguit. digiti quidem pedum in ipsius etiam pictura similiter ut hic collocati sunt. Vox Meropi (inquit idem Bellonius) clara, & tam alta ut Orioli, similis ferè sibilo hominis, qui ore in rotundum aperto (lingua ad palatum reflexa) editur, ac si cantillaret Grulguruurul. Ab ea fortè Meropis nomen Græci ei fecerunt.*

GERMAN. *Seeschwalm/circa Argentinam, quanquam rarissimè illic conspicitur.*

Capra uel Capella (Αἴξ) Aristotelis, ut Bellonius conijcit, quòd uocem instar Capræ ædere uideatur, eam ipsam scilicet qua nominatur Aex, Aex. Sunt qui Parcum Plinij esse putent. Plinius semel tantum non Parci, ut quidam legunt, sed Parræ meminit, cornicula ei tribuens, Albertus & alij Vanellum nominant.

ITALICE Pauonzino, Paon, Paoncello, Paonchello: id est, Pauo, uel Pauunculus: sicut & à Græcis hodie Ταῦς αγρίος, id est, Pauo syluestris. nam & cristata hæc auis est, ut Pauo: & collum, quæ capiti iungitur, similiter gracile habet: & plumarum colores similiter uario pro diuerso ad lucem positu splendore ostendit.

GALLICE Vanneau, Papechieu: uel per onomatopœiam Dixhuit.

GERMAN. Gysiz/ Gyuit/ Gybyz/ Kyuiz/ Zweiel.

Ispida apud recentiores. Italis Plumbina, quod plumbi & perpendiculi instar rectà deorsum, dum piscibus inhiat, feratur. Galli quidam, Angli, & Itatorum etiam multi piscatorem appellant, uel simpliciter, uel Martinum piscatorem, uel regium. Sunt qui Alcyonem fluuiatilem appellandam censeant: cuius ego olim sententiæ author fui, sed nihil dum affirmo. Bellonius Alcyonem duplicem facit: unam, Ispidam nostram: quam aphonon, tanquam ex Aristotele, id est, mutam, (non simpliciter, sed comparatione alterius,) uel maiorem cognominat: (cuius & species & natura serè ad Meropem accedit, ut in Merope diximus: pedibus etiam similiter breuius, quare in terra non insistit.) Alteram uerò minorem & uocalem nominat, quæ in locis palustribus omnium suauissimè cantillet: unde à quibusdam Rosignol de riuere appelletur, id est, Luscinia fluuiorum: quoniam & suauissimo cantu, eoque dies ac noctes perpetuò, audientes oblectet. Scandit per arundines ita ut Picus per arbores. quauis digitos pedum non ut Pici, sed ut Merula & pleræq; aues habeat. Colore & cauda iungen refert, magnitudine auem Proyerum à Gallis dictam, (Miliariam Latine uocat Bellonius, & Alauda cristata maiorem facit.) Rostrum ei quodammodo ad Picæ Græcæ (id est, Lanij nostri) rostrum accedit. Videtur esse cristata, quoniam capitis eius plumæ longiusculæ sunt. Crura & pedes mediocri longitudine, colore cinereo. Hanc, inquit, Galli uocant Rousserole, nimirum à colore ruffo uel infumato: alij Roucherole, quoniam interdum in carectis degat: ubi etiam nidificat ex paruis arundinum stipulis. Oua ut plurimum quinque aut sex parit. Hyeme non recedit. Hæc Bellonius. mihi quidem inter quas has aues cognatio nulla esse uidetur: & neutrius historia congruere cum Alcyone ueterum, multò minus autem posterioris.

TALICE Plumbino, Vcello del paradiso, Pescatore, Pescatore del re, Martino pescatore, Vcello di santa Maria, Vitriolo à colore chalcanti.

GALLICE Pescheur, Martinet pescheur, Tartarin per onomatopoiã. Artre quòd tineas abigere credatur eius sceletos. Mounier, ni fallor, circa Lutetiam: & à nonnullis improprie etiam Piuerd, id est picus: cui si Aquatilis differentiam addas, non erit ineptum nomen.

GERMAN. Yfuogel/ Eifuogel/ Yfengart.

Digitus pedum, neq; in nostra, nec in Bellonij pictura (quanquam uerbis ipse probe descripserit) probe expressi sunt. habet enim illos peculiari quodam modo, ut nulla alia auis, &c.

ORDO OCTAVVS DE AVIBVS AQUATICIS
illis quæ non in aquis, sed circa aquas degere solent, & circuire potius quàm circumuolare, sunt autem fidipedes omnes, non palmipedes, & pleræq; cruribus longiusculis. Et postremò de motacillis quibusdam.

IN HOC ORDINE PRIMVM ILLAS PONAM, QVAS GENERALI uocabulo Gallinages uel Gallinulas aquaticas appello, uel Trochilos aquaticos. ITAL. Giarioli, Girardelli. **GERM.** Wasserhünle. Germanica quidem nomina singulis adiecta, circa Argentinam in usu sunt.

ARISTOTELES Historia 8.12. ubi Ortygometram scribit παραπλάσιον εἶναι τῶν μαρφῶν τοῖς λιμναίοις: hoc est, specie similè palustribus auibus: (& in Physiognomonicis, τοὺς ἀστύγας (malim ὀρνίθας) ἢ λιμναίων σφόδρα εἶναι: hoc est, Aues palustres, pedibus angustis esse, digitis nimirum angustè coniunctis, & natura timida, unde homines etiam timidi esse conijciantur illi, quibus digitus pedum similiter συμπεραχμένοι fuerint:) de hoc genere auium proculdubio sensit. Gallicè Rasles omnes hæ aues dici posse uidentur, (& Italicè fortè Ralli.) differentia aliqua adiecta, Bellonius. Bellonius duas tantum huius formæ aues describit & pingit: nempe Rallum nigrum Gallicè dictum, quem Ortygometram facit: & Rallum rubrum uel à genistis cognominatum: quam Perditem rusticam seu rusticulam esse conijcit.

F. Gallinula Serica dici hæcauis poterit, quòd color ater in ea holoserici instar splendeat. Quærendum an hæc sit Ortyx gometra Bellonij.

GERMANICÛ etiã nomen similiter finxerim Samethünle.

F. Erythropus maior, à rubro colore crurū. An hæc sit Erythropus cuius Aristophanes meminit, dubio to. Minoris iconem requires inferius.

GERMAN. Kotbein.

F. Phæopus, à pedibus fuscis.

GERMAN. Brachvogel. alia etiam avis
maior Brachvogel uocatur, quam nos Ar-
quatam maiorem uocauimus.

F. Phæopus alter, Arquata minor.

F. Ochiropus magnus, cruribus pal-
lidis. Medij minorisq̃ icones se-
quentur inferius,

ITALICE Tarangolo.

GERMAN. Schmirring.

GERMAN. Kågenuogel. sed
Arquatam maiorem quoque (ni
fallor) nō defunt qui eodem no-
mine appellent.

Auim

F. Poliopus, à cruribus incanis.

GERMAN. Dëffyt.

F. Glottis, fortè Aristotelis Glottidi congener. quam Gaza Lingulacam interpretatur. Ea linguam exeret prælongam, & duces se præbet abeuntibus Coturnicibus, sicut & Ortygometra, &c. non plus tamen uno diè pergit, &c. Elaphis Oppiani pennas in dorso ceruinæ pelli colore similes habet: & lingua longissima in aquam protensa, sensim ad fauces deceptum aliquem piscem attrahit: Ardeolarum generis potius quàm Galinularum fuerit. hæ enim (opinor) piscibus non uescuntur.

GERMAN. Glutt.

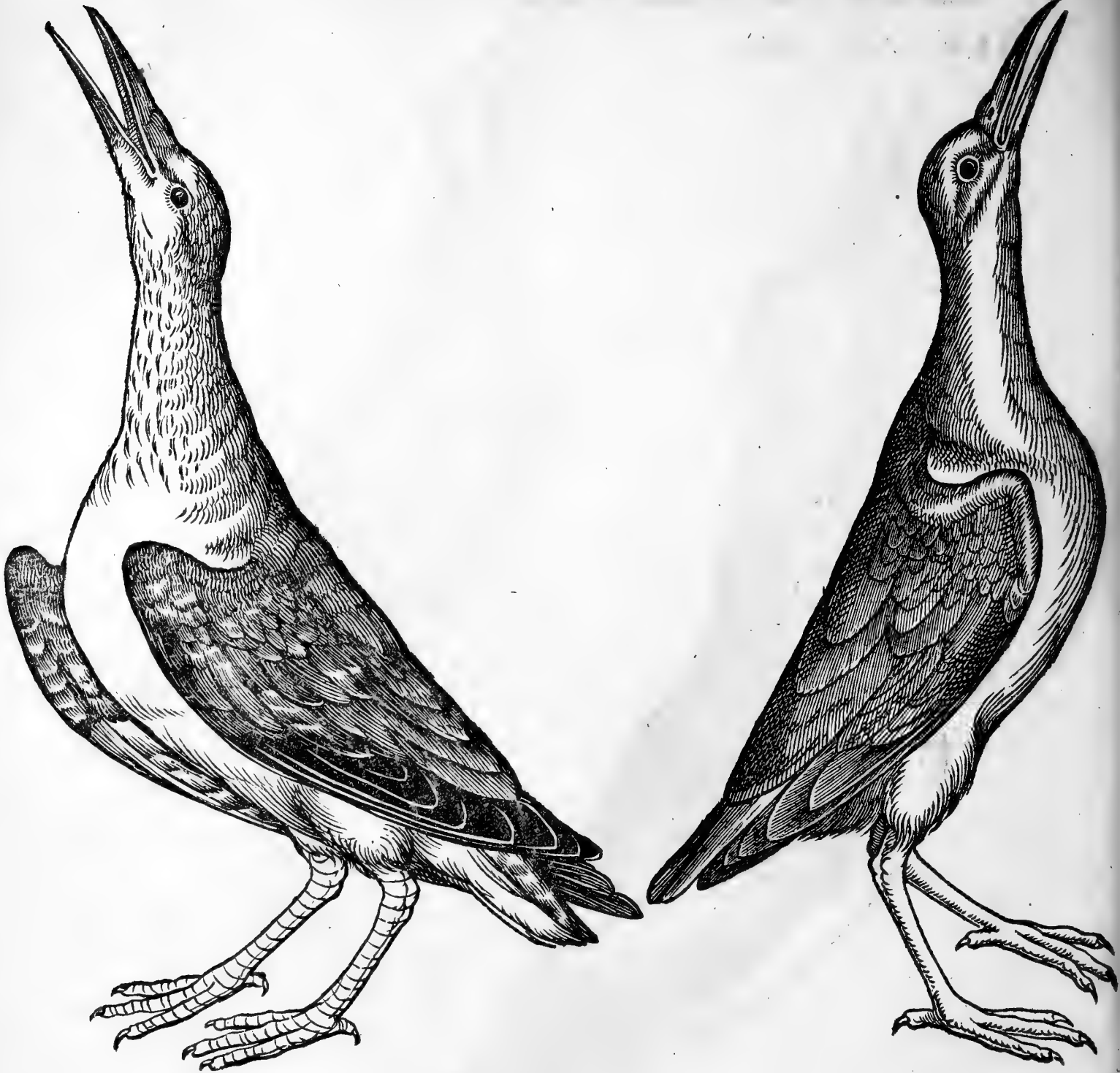

F. Rhodopus, à roseo colore crurum.

GERMAN. Steingällyl.

F. Hypoleucos, à colore partium supinarū
(colli, pectoris, uentris,) qui purè candidus
& absq̃ maculis est: reliquū corpus fuscū:
crura quoq̃ fusca cū modico colore ruffo.
Rostrum nigrum, modicè flexū anterius.

GERMAN. Fysterlin.

Ordo Octauus.

107

F. Melampus, cruribus nigris.

GERMAN. Kottmillis.

F. Ochropus medius, cruribus pallidis, Minoris icon sequetur, magni præcessit.

GERMAN. Mattmillis.

F. Erythra, à colore rubro. Totū enim ferè corpus ei rubicundum est, Venter quidem albicat, sed rubro colore suffunditur. crura leucophæa sunt. Obscurior hic rubor in dorso est, & maculis nigris interceptus: clarior in alarum alis quot pennis: in quibus longissimæ ad rubricæ fabrilis colorem accedunt. Rostrū nigricat non absq̃ rubore, breuius q̃ plerisq̃ in hoc genere.

GERMAN. *Mattkern*. Audio ab alijs etiam *Xynuogel*/hoc est auem Rheni appellari paruum quādam in gallinularū genere, colore uariā, subfuscā, & alio nomine *Mattkern* dici.

F. Ochra, à totius ferè corporis colore subuiridi, sed sordido & obscuro: prona parte magis fusco. Caput, cololum, pectus & alæ, punctis & maculis cādidis insigniuntur. cauda aliqua ex parte albicat, Rostrum partim nigricat, partim puniceum est. Crura, ut in Ochropodum genere, lutea.

GERMAN. *Wynkernell*.

F. Erythropus minor, Maioris iconem superius habes.

GERMANICE Koppriegerle.

F. Ochropus minor, cruribus pallidis, Magni & medijs icones præcedunt.

GERMANICE Kiegerle.

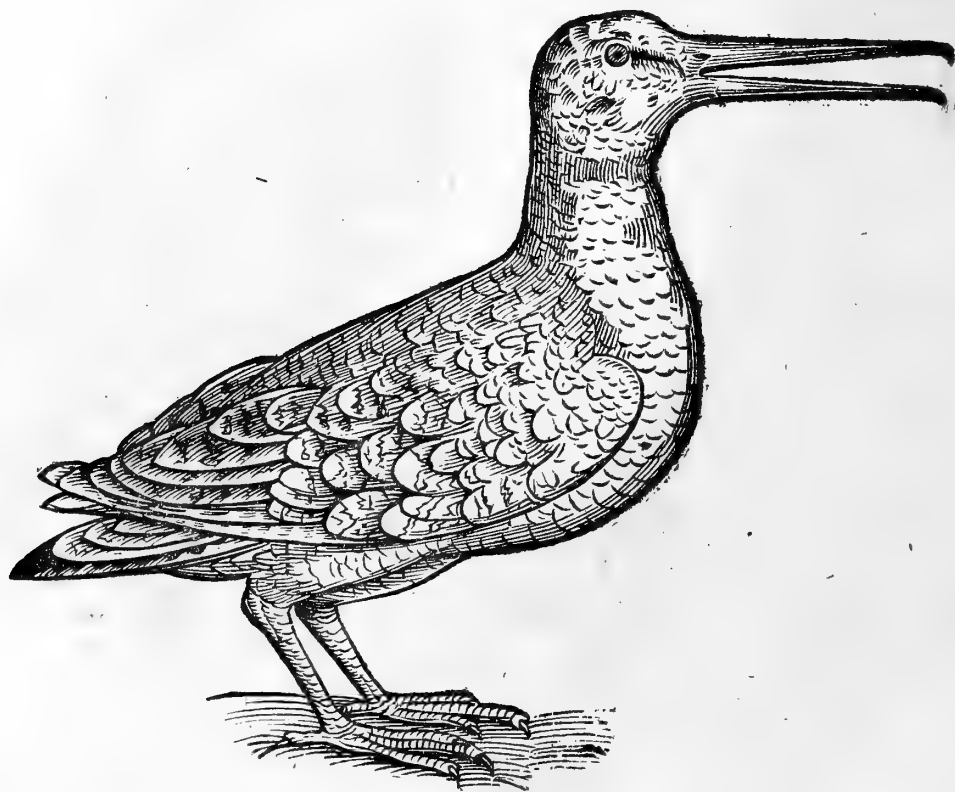

L A T I N E Rusticula uel Perdix rustica maior. Aristoteli Ascolopax: uel ut alibi melius legitur, Scolopax, ut Herodianus etiã habet, Gallinago, ut Gaza transfert. Auicæca Gallis quibusdam hodie ficto nomine, quoniam panthero retis genere tam facile capiatur, ut aliqui auem cæcam esse existimarint. **G R A E C I S** hodie Xylorintha. Alia est Gallina rustica, ut Bellonius docet, quã nostri à corylis denominant: quæ tamen Perdicum potius generi, quàm Gallinarum cognata uidetur, & syluatica quædam aut montana Perdix esse.

I T A L I C E Gallina arcera, Arcia, Pola, Gallinaza, Gallinella, Beccassa.

G A L L I C E Becasse (alijs c. geminant, Beccasse,) ac si rostricem Latine dicas, Becasse grande, Bequasse: alijs Videcocq, uel Vitcoc, ab Anglico nomine **Wodcoc.** quod Gallum syluestrem sonat.

G E R M A N. Schnepf / Schnepfhün / Xietschnepf / Grosser schnepf. Flandris **Sneppe.** Brabantis **Neppe.**

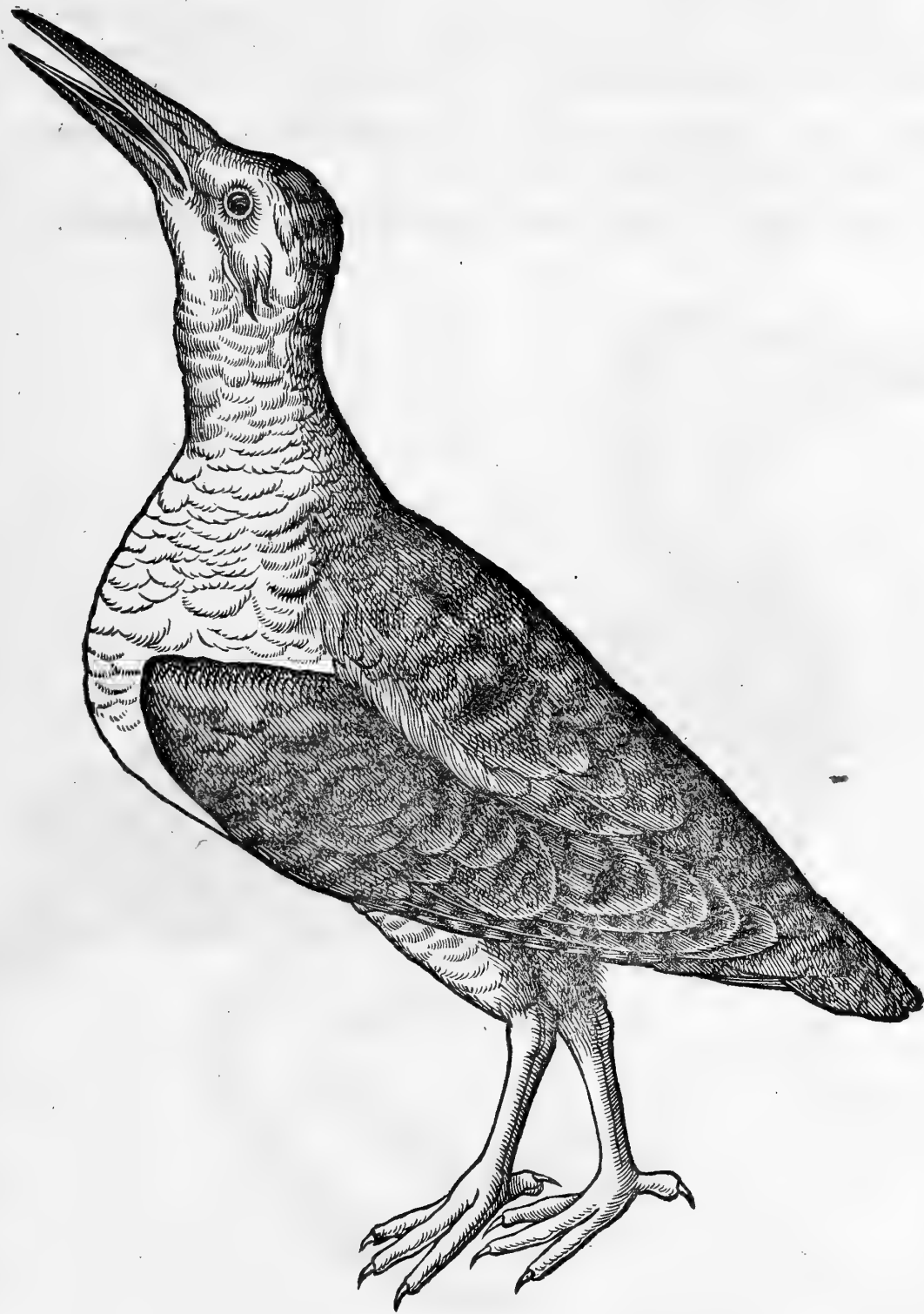
Versus Nemesiani.

Cum nemus omne suo uiridi spoliatur honore,
Fultus equi niueis syluas pete protinus altas
Exuujs. præda est facilis & amœna scolopax.
Corpore non Paphijs auibus maiore uidebis,
Illa sub aggeribus primis, qua proluit humor,
Pascitur, exiguos sectans obsonia uermes.
At non illa oculis, quibus est obtusior, etsi
Sint nimium grandes, sed acutis naribus instat,
Impresso in terram rostri mucrone sequaces
Vermiculos trahit, & uili dat præmia gulæ.

Martialis distichon, sub lemmate Rusticula.

Rustica sum perdix. Quid refert, si sapor idem est?
Carior est perdix, sic sapit illa magis.

Alia est quæ simpliciter Rusticula dicitur, uel Rusticula palustris maior, cuius icon præcedit: alia uerò Rusticula syluatica, cuius hæc figura est, syluatica potius quàm palustris: unde & à Germanis uocatur **Waldschnepf / Holzschnepf**: maior superiore, cum Gallinam ferè æquet: & colore simili quidem, sed saturiore, cruribus cinereis, uentre albicante, rostro minus longo, ut pictura ostendit, quam ab Argentoratensi aucupe eodemq; pictore accepti.

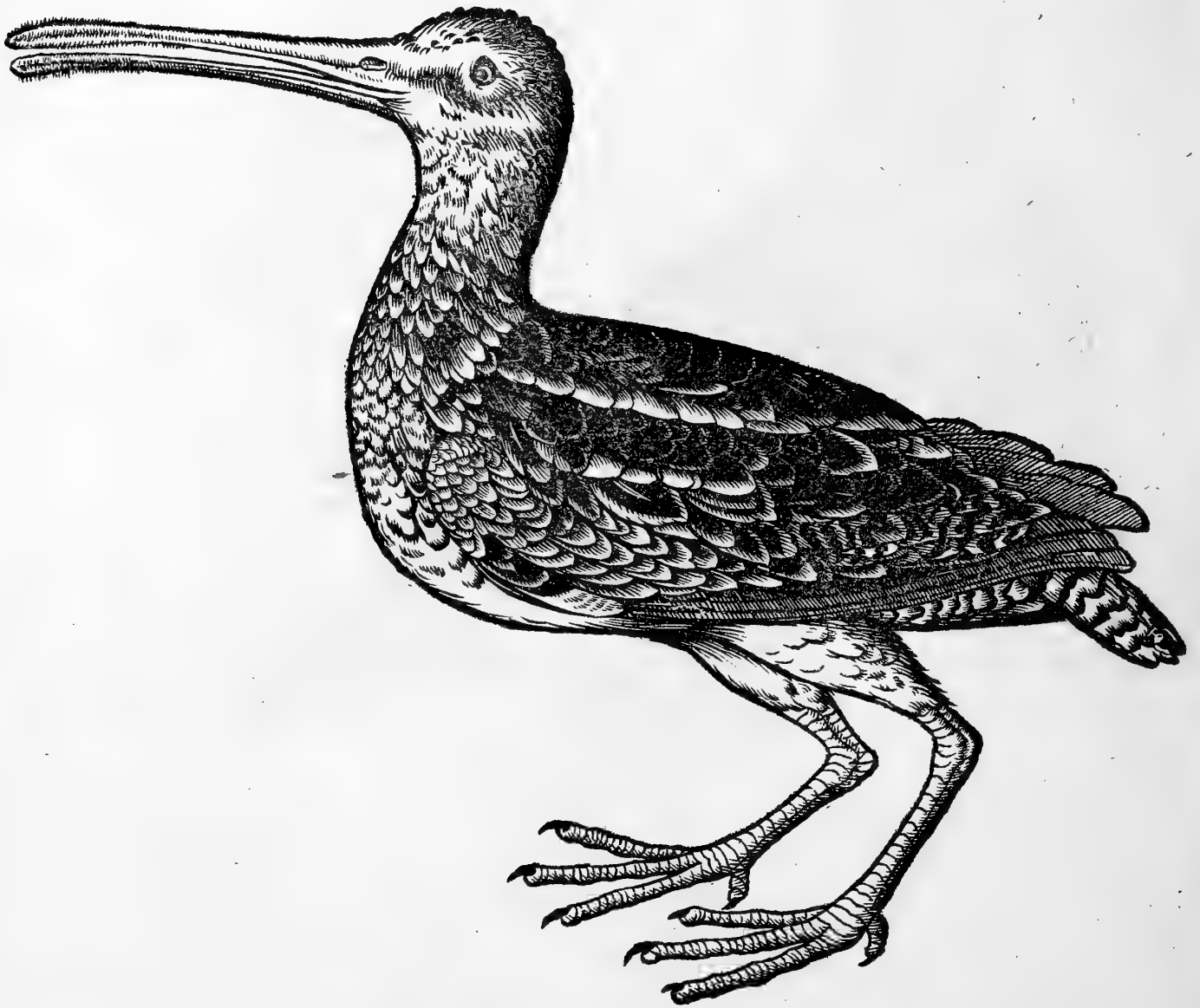

LATINE Gallinago uel Scolopax minor, siue Rusticula minor. Bellonius Ascolopacion etiam appellat, ficto nomine diminutiuo ab Ascolopace.

ITALICE Piczardella.

GALLICE Becasson, Becasse petite, Becassine, Becasseau. Vocantur & aliæ duæ auium aquaticarum species à Gallis eodem nomine Becassine. quarum prior ea uidetur esse, quæ à nobis **Samethünle** nominata est supra pagina 101. ipse Cinculum Aristotelis esse suspicatur. posterior Gallicis tantum nominibus ab eo uocatur Becassine la plus petite, id est, Gallinago minima: et Deux pour un, quòd cum dimidio minor sit Gallinagine maiore, duæ huius generis precio unius maioris uæneant: & obsceniùs Fouton, nomine Oceani accolis usitato, quoniã caudã præ cæteris ferè auibus subinde agit: unde Cinculum minorem appellare licebit: & Germanico nomine ein **Halbschnepflin**. Vtraq; à Bellonio describitur, sed non pingitur. Lege etiam infra in fine paginæ 123. in Motacillæ genere, &c.

GERM. Hertschnepf/Härsness/Harschnepf/Graschnepf/Schnepflin.

Numenius ueterum, uel ei cognatus, Arquata maior, ut nos uocamus. Bellonius Eloquentium Aristotelis esse conicit: & aliam quoque eius speciem paulò minorem inueniri ait, quæ Gallicè petit Corlieu uel Barge uocetur, (& ab aliquibus ab hac maiore non discernatur:) uidetur autem ea esse, cuius icon proximè sequitur, rostro nō arcuato, sed recto, &c.

ITALICE Arcafe, Torquato, Charlot, Tarlino uel Terlino, Spinzago: uel, ut Bellonius habet, Caroli, Insubribus.

GALLICE Corlis, uel Corlieu per onomatopœiam.

GERM. Brachvogel/ Kågenuogel/ (nos suprâ Arquatam minorem etiâ isdem nominibus appellari diximus,) Wettervogel/ Windvogel/ Grüy. Frisij Schrye. Frisij Orientalibus ein Wallop. Hollandis Hamkens. Anglis a Curlew uel a Whaupe.

Gallinulæ maritimæ genus, quod Venetijs uulgo Limosam uocant. Limosa & Tostanus Venetijs dictæ aues, ut Jac. Dalechampius medicus rerū naturæ peritissimus ad me scripsit, non sunt Ardeolarum generis, (piscēs enim minimè captant:) sed Gallinulis aquaticis potiùs adnumerandæ. Bellonius pro Calidri scitè depinxit. Galli Equites (Cheualiers) uocant, ob crurum longitudinem: earumq; colore distinguunt alteram ab altera, eam cuius pedes rubent & crura, uocantes Cheualier aux piedz rouges: alteram cuius è uiridi pallent, Cheualier aux piedz uerds, Sic ille. Colorem quidem rostri & crurum in Calidri suo rubere ait Bellonius: & in altera eius specie utrobique nigrum esse. At in nostris, non idem est rostri qui crurum color, &c. Sed cum reliqua ferè congruant, color non poterit genus diuersum facere, cuius species etiam una uidetur quæ Barge Gallicè à Bellonio uocatur, Latine Aegocephalus: quam imperiti quidam, ut proximè retrò monuimus, cum Arquata confundunt.

ITALICE Limosa Venetijs, Girardel ad lacum Verbanum, Leuersina circa Neapolim.

GALL. Cheualier. Vide in Latinis nominibus.

GERM. Ein meerhân.

Gallinulæ maritimæ genus aliud, Venetis Totanus. Vide quæ cum præcedenti adnotauimus.

ITALICE Totano Venetijs, alibi Charlot: quod nomen potius ad Arquatam proximè dictam referendum est.

GALLICE Cheualier aux piedz rouges.

GERMANICE Ein ander meerhün.

Falcata Latinè dici potest à rostri figura, Ibidi cognata uidetur, Italis circa Ferrariam Falcinellus uulgò dicitur, ab alijs Ardea nigra, sed improprie. nã ardearũ generi illæ tantũ aues collo & cruribus proceris adnumerãdæ uidentur, quibus rostrum est longiusculũ & directũ. Color etiam huic aui niger nõ est, sed uiridis ferè, pro diuerso ad lucẽ positu uarians, ut in Vannello.

ITALICE Falcinello, Ayron negro.

GERMAN. Ein Weltscher vogel/ wirt offt vñ Ferrar gefangen/ mag geneit werden Ein Sichler od Sägiser/ vñ der gestalt sines schnabels.

LATINE Ardea uel Ardeola pulla uel cinerea, Aristoteli pella,

ITALICE Airon, Anghiron, Garza,

GALLICE Heron gris ou cendre, Sabaudis Airon uel Heyron.

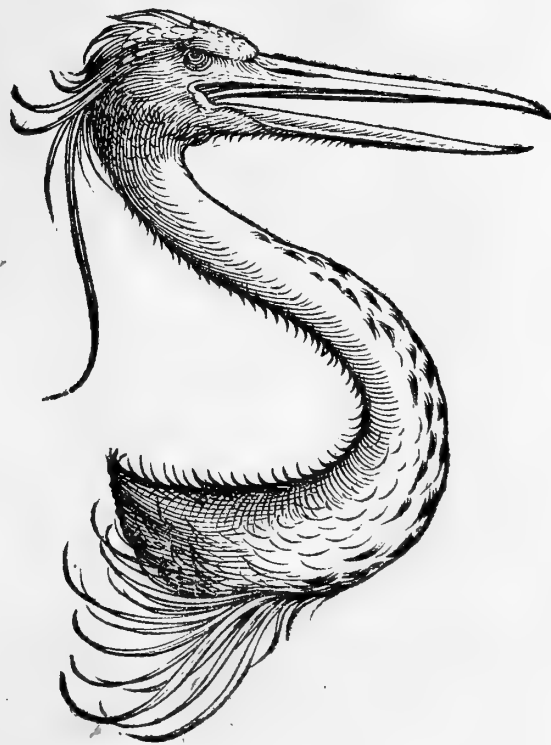
GERM. Keiger/Keigel/Ein grauer oder blauer (äschfarber) reigel/
Keiber/Kayer/Heerganf. Frisjs Karg. Flandris Kiegher.

L A T. Ardea cirrhata uel cristata maior. Genus hoc ardeæ magnū est, capite & collo candidis, dorso & alis cinereis: sed maiores alarū pennæ nigricant. &c.

GERM. Ein reigel art/mag genent werden Ein strußreigel.

Alia Ardeæ species cirrhato ferè similiter capite, pingitur à Bellonio: qui illam Gruë Balearicam esse suspicatur, & Gallicè uocat Bihoreau: uel Roupeau, à rupibus in quibus nidificat ad Oceanum Gallicum. Quærendum an hæc sit Quaiotto Itolorum: de quo lege mox pag. 119.

LATINE Ardea alba, Albardeola. **ITAL.** Airon bianco, Garza biancha: alicubi Agroto, ut Bellonius putat, sed hoc nomen Onocrotalo nostro debetur, quem Itali corrupto scilicet antiquo nomine Onocrotali sic uocitant.

GALLICE Heron blanc, Aigrette à uoce clara & magis sonora quàm Ardeæ.

GERMANICE Wyffer reigel.

IN Italia Ardeam albam duplicem obseruauit, unam fusca seu cinerea maiorem, Itali Girono uocitant: alteram minorem, quæ iisdem Garzetto uel Garietto, uel Gargea nominatur. hæc etiam cirrho seu crista uerticis aliquando insignis reperitur. Bellonius Pelecanum nostrum, uel Plataleam, quæ dedimus supra pag. 92. Ardeolam candidam facit, quoniam Aristot. libro 8 cap. 3. rostrum latum porrectumq; ei tribuit: eam uerò quam hic exhibemus Ardearum quoq; generi adnumerans, eam esse suspicatur, quam Gaza Albicula nominauerit ex Aristotele, alio nimirum usus codice quàm Aldus & alij quidam, in quibus Græcè nullū nomen Albicule respondet. Ego Ardeæ albæ nomen commune fecerim ad species tres, quarū una alio nomine Platea uel Pelecanus dicatur: altera quæ pulle uel cinereæ æqualis aut etiā maior est, generis tantum nomine uocetur, Ardea alba: de qua scribit Bellonius lib. 3. cap. 3. Historia auium, nec pingit: quòd solo colore, ut inquit, à pulle differat tertia minor, quam hic exhibemus, quæ rectè Ardeola alba uocabitur: quamuis ueteres nō ita exactè distinxerint.

LATINE Ardea stellaris maior. Hoc genus compositum uidetur ex ardea fusca & stellari minore, quæ propriè ueterū stellaris uidetur. Elaphis Oppiani fortè, aut cognata. Vide quæ scripsimus supra inter Gallinulas aquaticas, pagina 105.

ITALICE Ruffey, circa lacum Verbanum, fortè à colore ruffo colli & uentris.

GERMANICE. Grosser rorzeigel.

Cognata huic & similis est ardea Quaiotto dicta circa Adriaticum mare, iride oculorū similiter flaua: quæ cum ad ætatem peruenit cirrhos à capite retro oblongos tendit, albos, in extremitate nigros, &c. Vide caput Ardeę cirrhatum superius pagina 117.

LA TINE Ardea stellaris Plinio & Aristoteli, quòd punctis tanquam stellis eleganter picta distincta^q sit. Vocatur & Ocnus. Bellonius eandem Taurum à Plinio dictam esse conijcit. Butorius uel Botaurus (quasi Bos taurus) recentioribus à mugitu quem ædit rostro in terram palustrem inserto, uel inter harundines.

ITAL. Trumbono, Tarabuffo, Terrabusa, Aigeron. **GALL.** Boutor. Armoricis Galerand. **GERM.** Wirind/Meerrind/Moskù/Mosochs/Kortum/Kordump/Kordumpf/Kordumel/Koreigel/Mosfreigel/Lorind/Wasser ochs/Moz/Dompshorn/Erdbüll/Hotybel/Pickart/Fauser. Frisij's Keidom mel/Kosdam. Sunt qui Gallico nomine corrupto Pittouer appellant.

LATINE Ciconia, Ibis alba Herodoto, ut Bellonius sus-
spicatur. Vide supra Ordine III, in Ibide.

ITALICE Cigogna, Zigognia.

GALLICE Cigogne.

GERMANICE Storck/ Storch. Saxonibus Ebeher.
Rostochij & alibi Adebax uel Odeboer. Flandris Houare.

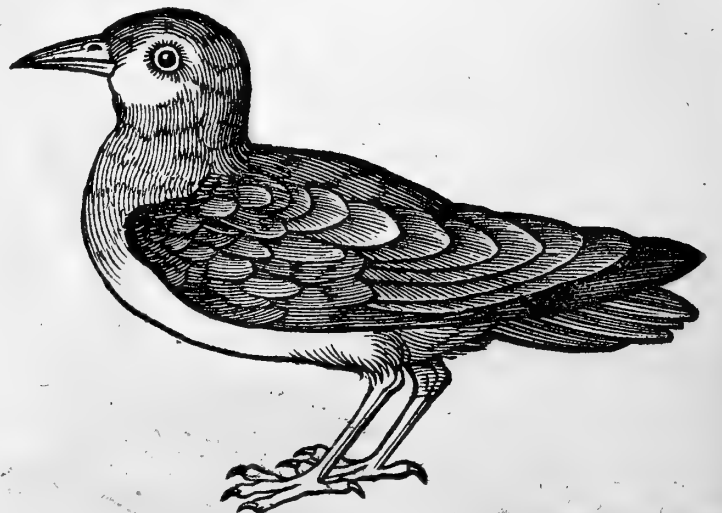
Ciconia nigra, cuius ueterum nemo meminit præter Albertum Magnum. Genus *ciconiæ* (inquit) dorso omnino nigrum (si minus uideas: sin propius, in nigro subuiri- de apparebit, cum cœruleo & pauco purpureo mixtum, ut in *Coruo syluatico* & *Vanello ferè*,) uentre subalbum: quod non in locis habitatis ab hominibus, sed in paludibus deserti nidificat. Reperitur multis Heluetiæ locis desertis & montanis.

GERMANICE *Schwarzer storck*.

LAT. *Cinclus*, ut Turnero placet. *Auicula* (inquit) quam ego *cinclū* esse puto, *galerita* paulò maior est, colore in tergo nigro, uentre albo, tibijs longis, & rostro neutiquam breui. Vêre circa ripas fluminum ualde clamosa est & querula, breues & crebros facit uolatus. Aliã auẽ *Cinclum* esse suspicatur *Bellonius*, de qua scripsimus suprà in *Gallinagine minore* pag. 112.

GERM. *Lypflicker*/circa *Argentnam*, alibi *Steinbicker* & *Steinbeyffer*. Nostrates hoc postremo nomine *Coccothrausten* nostrum appellant.

F. Merula aquatica uel riuialis.

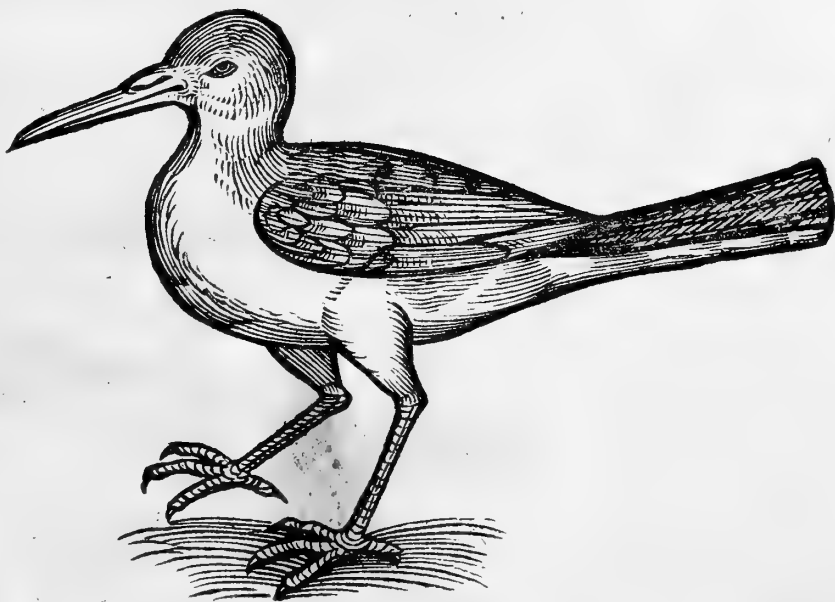
ITALICE Folor uel Folun d' aqua, Lerlichirollo, circa lacum Verbanum.

GERMAN. Wasseramsel / Bacchamsel. Cæterum Eberus & Peucerus in Saxonia etiam palmipedem auem minimam in mergorum genere, quam Vrinatricem ueterum esse putant, Germanicè nominant Wasseramsel / & Schwartztücherlin / id est merulam aquaticam, & mergulum nigrum. Georgius Agricola merulam interpretatur Amffel & Sehamffel / marinam quoque uel maritimam quamdam merulam esse aut dici insinuans.

Motacillæ genus, fortè Tryngas Aristotelis, aut Schoeniclus, id est iūco, ut Gaza uertit.

GERM. in Misnia Pilwencgen / uel Pilwegichen / nomine composito à sono uocis, et ab agitatiōe caudæ, uel Pilente / à quadā similitudine cū anate. quanquā palmipes nō est, & rostrū longū, (molle et colore cinereū) ac alta crura habet. Eius duo genera sunt, maius & minus. Minus est cuius picturam damus, magnitudine merulæ, tergum ei cinereum, uenter albus, alæ & cauda superiore parte cinereæ, inferiore cum albo distincte.

Quærendū an aliqua Gallinaginis minoris aquaticæ species Bellonij, (de quibus suprâ scripsimus pag. 112.) cū harum alterutro genere conueniat.

Motacilla quam nostri albam cognominant. Albicula uel Albicilla uno nomine uocari poterit. Legitur quidē Albiculæ nomen inter aues caudam motitantes in Gazæ translatione ex Aristotele, sed quod ei respondeat nomen Græcum nullum reperio. Bellonius in Historia auium hanc auiculam non solum Motacillam, sed & Culicilegam (Cnipologon) Aristotelis nominat, cognomento cineream, ut à sequente distinguat: addit & Sufuradam uocari, nec exprimit qua dialecto, in Singularibus Observationibus à Græcis uulgò Culicilegam non hanc, sed sequentem sic nominari scribit. Est & altera Motacillæ huius cinereæ species minor, eodem teste.

ITALICE Balarina, & circa lacum Verbanum Geron.

GALLICE Lauandiere, quòd circa aquas iuxta mulierès lotrices uersetur, uel quòd similiter ut illæ podicē asidue agit. Enguane pastre, circa Monspeffulū, nisi id nomen sequenti potius debeat, Sabaudis Colapa.

GERMAN. Wyffe oder grauwe wassersteltz oder bachsteltz/ Quickstertz/ Wegestertz: alicubi Klosterfrenwle/ id est Monialis, ab albi & nigri colorum distinctione.

Motacilla flaua, quā aliqui Florum esse putant. Huic quoq; nomina conueniunt quęcunq; superiori, flauæ tantum differentia adiecta. Sed habet etiam peculiaria sua nomina. Bellonius hanc Culicilegam (Aristotelis) alteram nominat, superiorem distinguendi causa cineream cognominans.

ITALICE Cotremula.

GALLICE Bergerette, uel Bergeronnette iaulne, ut Bellonius scribit: quod pastorum instar pecora frequentet. Battequeue, Batteffifue, Battemara. Sabaudis Auffecue uel Haussequeue.

GERMANICE Gälbe wassersteltz.

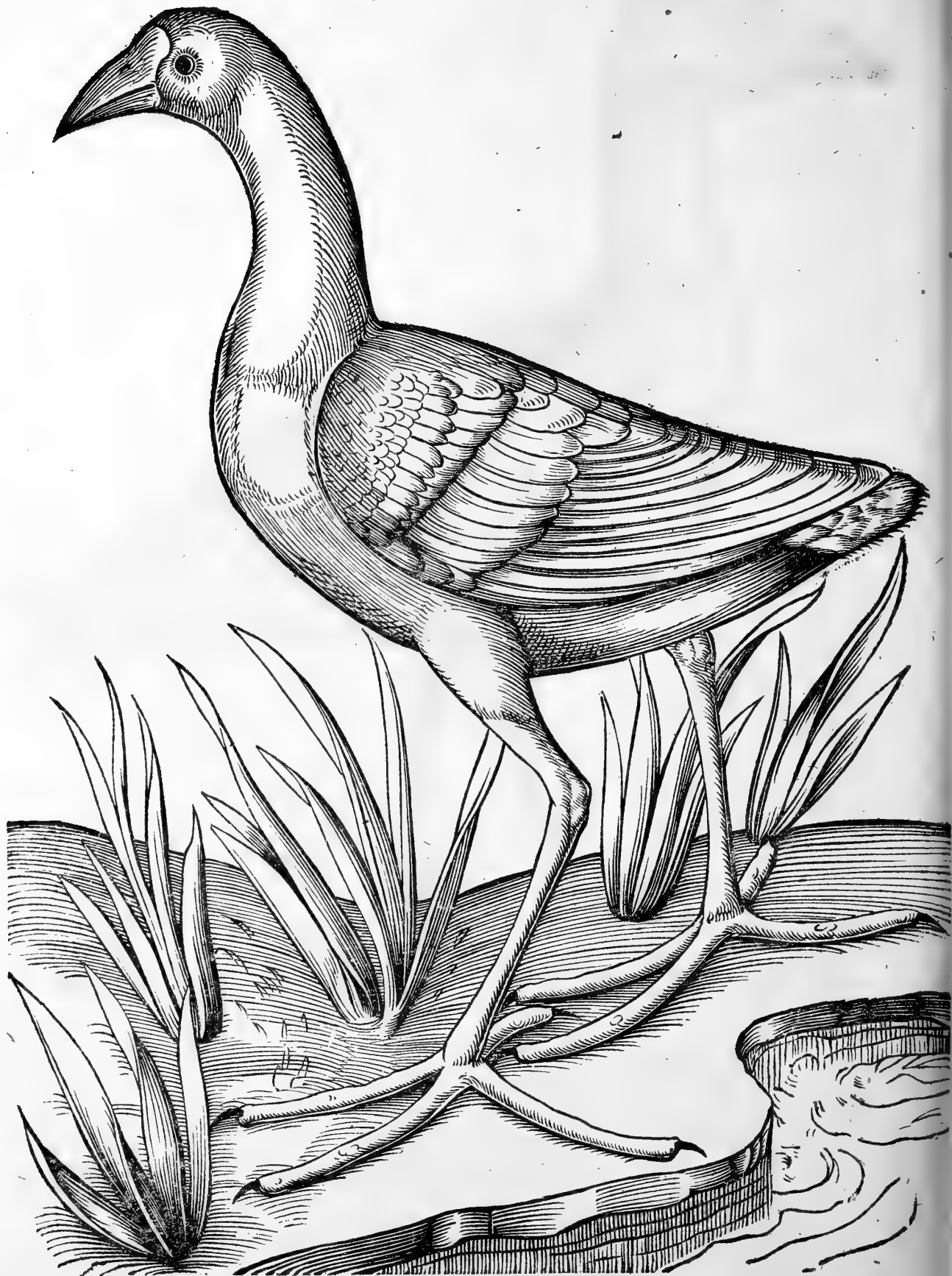
Charadrius, ni fallor, Aristotelis hæc auis est: Gaza Latine hiaticolam dici posse scribit, quod circa fluminum alueos & riuorum charadras, siue hiatus riparum uersari soleat. Alibi Rupex ab eodem transfertur. Alia eius nomina nescio: nisi ITALICE Coruz: & GERMANICE alicubi Triel uel Griel nominetur, ut quidam nobis retulerunt.

PORPHYRIONIS ET HORTVLANAE PICTVRAS SERO
*nacti sumus, quare extra suos Ordines posita sunt. Haec ad Ordinem sextū post Alaudam
 referri poterit, ille ad Ordinem tertium post Grucm.*

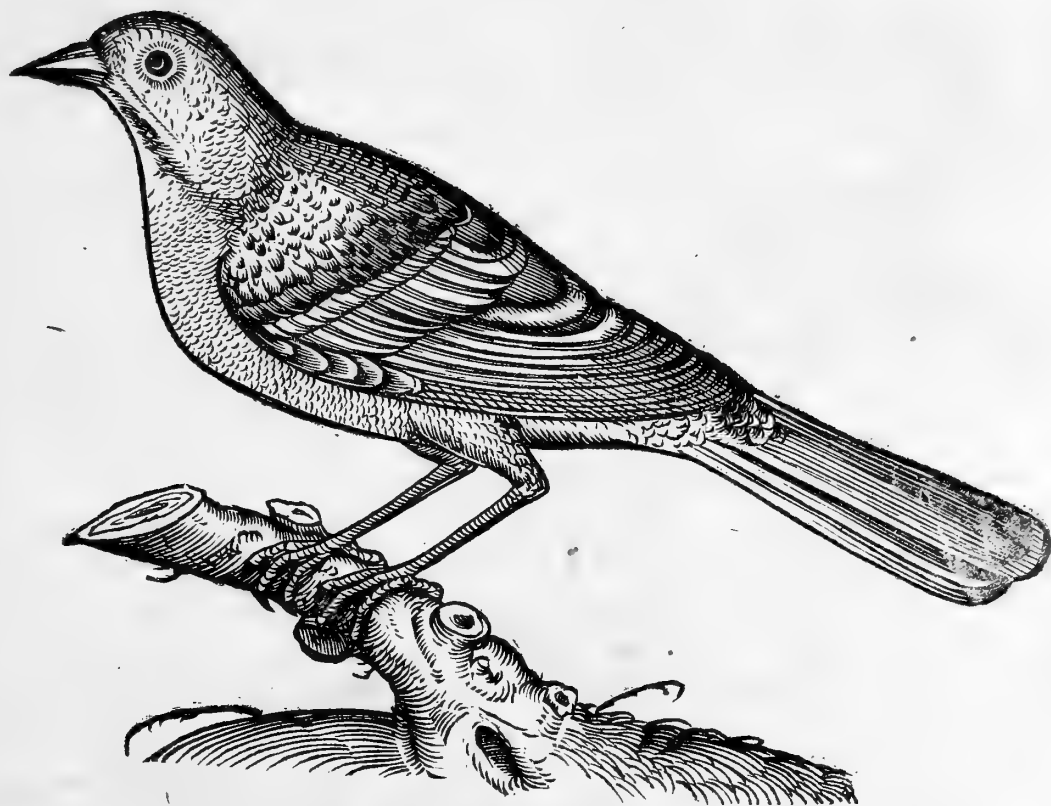
Porphyrion HISPANICE Telamon.

GERMAN. Ein frembder vogel / möchte in Tütsch genennt
 werden ein Purpurovogel: darumb daß er die füß vnd schnabel
 purpurfarb oder rotlacht hat / die sädern am ganzen lyb sind
 blauw.

Hortulana, ut circa Bononiam uulgò uocatur. Fortè Miliaria ueterum.

ITALICE Ortolano. GER. Ein frömder vogel/in Italia gemein
vmb Bononi: mag in Tütsch genent werden ein Weltcher gilbling.

AVIVM ORDINES OCTO

fecimus: qui sunt,

PRIMVS, De auibus rapacibus carniuoris diurnis.

II. De rapacibus carniuoris nocturnis.

III. De cæteris auibus aëreis seu uolacibus, quæ rapaces non sunt: & primū de maioribus, deinde de reliquis mediæ magnitudinis. Minores ad ordinem quartum differuntur.

III. De generis eiusdem auibus minoribus (siue auiculis,) frugi uoris primum, dein uermiuoris.

V. De terrestribus seu de humiuolis auibus, quæ pulueratrices sunt: & primū de mansuetis, quibus etiam columbas adnumeravi ex sententia Aristotelis, etsi Gybertus Longolius columbas inter aues pulueratrices rectè numerari non putat.

VI. De pulueratricibus feris seu syluestribus, maioribus primū, quæ ferè gallinacei generis sunt: deinde minoribus.

VII. De auibus aquaticis Palmipedibus: quæ uel in aquis natant, ut Anatum & Mergorum genera: uel circa aquas uolitant, ut Lari & aliæ quædam. His adduntur etiam non palmipedes, sed circa aquas uolare solitæ, ut ripariæ.

VIII. De auibus aquaticis illis, quæ non in aquis, sed circa aquas degere solent, & circuire potius quàm circumuolare: ut cum aliæ quædam, tū gallinulæ aquaticæ uel trochili aquatici à nobis in genere dicti. sunt autem fidipedes omnes, non palmipedes, & plerèq; cruribus longiusculis. Postremo de motacillis quibusdam.

FINIS.

℞ iij

CL. V. IOHANNI PARKHURSTO, ECCLESIAE CLIVIENSIS IN ANGLIA

ANTIISTITI, DOCTRINA ET PIETATE INSIGNI,
Conradus Gesnerus Tigurinus S. D.

Vauissima illa recordatio rare benignitatis et iucundissima comitatus tuæ, aliarumque virtutum ac eruditionis eximia, (quibus mihi etiam inter ceteros qui hinc sunt eruditos postremo, dum in clarissimi theologi Rod. Gualtheri adibus per annos quatuor et) amplius, affatim frui licuit, ut sapissime in animum mihi subit, ornatissime Parkhurste, ita mirificum tui desiderium subinde excitat. Atque hoc ipsum est, quod nunc te, quantum tanto terra marisque intervallo remotum, ac dulcissima patria Dei gratia restitutum, aliquo munusculo ut salutem, et) memorem tui futurum perpetuo animum declararem, inuitat simul ac impellit. Accipe igitur latissima illa candidissimaque fronte, (qua viros bonos et) amicos tuos exhilarare soles: quam ne exilium quidem illud, quod Verbi Dei gratia fortissimè tandiu sustinuisti, tibi excussit,) hanc de aliquot Anibus quantulamcumque Accessionem, argumentum doctrina et) prestantia tua longè inferius, non iniucundum tamen spero tibi futurum. memini enim te aliquid nostris aliquando siue Musis siue nugis tribuisse. Quod si auctoritate tua effeceris, ut viri aliqui docti apud vos, illarum auium quæ in Anglia reperiuntur ultra eas quas hinc exhibui, effigies mihi communicent, librum hunc aliàs ipsi iconibus, et) alijs forte (si quas aliunde interim nanciscar) Domino Opt. Max. vitam largiēte, augendum curabo. Hoc autem felicissimè omnium prestare mihi poterit Gulielmus Turnerus vester, vir multijuga eruditione insignis: qui primus ferè nostro seculo (ceu Phoenix quidam è cineribus eruditæ antiquitatis enatus) Auium historiam suis scriptis magna cum laude illustrauit. Poterit et) Io. Caius, medicus ille et) philosophus summus: à quo imagines tum Auium tum aliarum animantium, una cum descriptionibus accuratè ab eo per scriptis, hactenus permultas accepi. sed neq. Io. Falconerus, ut spero, theologus simul et) medicus præclarus, mihi deerit. His Angliæ vestrae ornamenti ut me meaque studia etiam atque etiam commendes, vehementer te rogo. Sic enim fiet ut Bellonio Lutetiæ apud Gallos, Benedicto Textore Geneuæ inter Sabaudos, Gesnero autem tuo in Heluetijs, Auium historiam excolentibus, Dei architecti et) creatoris omnium bonitas ac sapientia immensa, in hac tanta varietate naturæ, hoc in genere vel maximè vocaliusque se exerentis, plenissimè cognoscatur. Nec est quod aliquis metuat vel obijciat, multis et) magnis libris ingenia obrui. quod studiosius enim hæc inquiruntur, eò magis subinde, et) nomina singulis conuenientia, et naturæ deprehenduntur: unde fiet, ut exoriat proculdubio breui aliquis, qui nostris hisce præuijs laboribus adiutus, veriora utilioraque quam breuissimè omnia complectatur: ad quod efficiendum ego viam et) aditum alijs sternere ac præparare, quoad vixero, non desinam. Utinam verò hoc breui ac bonis auibus aliquis perficiat. VALE vir clarissime, cum uxore honestissima et) amicis omnibus. Saluere cupio apud vos, præcipuos doctrina, pietate auctoritateque viros, dominos mihi honorandos, Robertum Horn, Io. Iuellum, Thomam Samsonum, Iacobum Pilkintonum, Richardum Chambers, Thomam Leauer, Thomam Spenserum, Laurentium Humphrydum: et) quos iam prius nominaui: et) insuper alios pios ac eruditos viros, qui me nouerunt aliquando. nomina enim singulorum iam non occurrunt. Salutant te et) illos omnes ecclesiæ nostræ antistites et ministri, imprimis Rod. Gualtherus hospes tuus, et Henrychus Bullingerus cum tribus generis, Ludouico Lauatero, Huldrico Zuinglio, et Iosia Simlero: itè Petrus Martyr, Io. Vuolphius, Io. Frisius, et) alij viri boni. Iterum Vale. Tiguri, quinto Kal. Martias, Anno salutis M. D. LX.

AD LECTOREM.

HACTENUS, benigne Lector, Avium Eicones prius etiam editas, dedimus: nomenclaturas tamen aliquot addidimus aut emendavimus, (ex collatione præsertim nostrarum Iconum cū his quas Bellonius in Gallica, sua Avium historia dedit, quantum per angustiam temporis licuit,) & alicubi brevissimas descriptiones, ne nimium chartæ uacaret. Deinceps aliquot novas non editas hæcenus à nobis aut alijs, per amicos nacti, subiiciemus: & descriptiones quibusdam addemus uberiores paulò, quod ex in uolumine Avium historiæ non reperiantur.

AD ORDINEM I. DE AVIBVS
rapacibus carnioris, diurnis.

HALIAETVS, id est, Aquila marina: quæ plurimum damni adfert sua piscium uoracitate, in aquis marinis præsertim. Est genus Aquilæ paruum, inquit Albertus, quod Aquila piscium uocatur (à Germanis.) Huius pes alter digitos membranis iunctos habet, ad natandum idoneos: alter fissos, ad apprehendendum, &c. Idem recentiores quidam parum Latini de Aurifrigio aue scribunt: quod nomen ab Osifrago corruptum suspicor, (sicut & Gallicum eius nomen,) non quod auis eadem sit, sed quia similis. Memini & Burgundum audire, qui idem de Coruo piscatore Burgundis dicto referebat. Sed an Haliaetus in Burgundia inueniatur, dubitari potest. In eicone quam damus à Io. Caio Anglo medico præstantissimo communicatam, similiter in utroq; pede fissi sunt digiti, nullis iuncti membranis: quod itidem in Bellonij pictura apparet. ¶ Haliaetos (inquit Io. Caius) id genus aquilæ est, quod ex mari lacubusq; prædam querit, unde nomen inuenit. Is magnitudine Milui est, capite albis & fuscis distincto lineis, ut melino: rostro aquilino: oculis in medio nigris, in ambitu aureis: lingua ferè humana, nisi quòd ad radicem utriusq; habet appendicem: colore per summa asturis, per ima albo: gutture maculis notato ruffis ut & uentre, pectore medio purè candido: crure crasso & squamoso: pede unguis & cœruleo. digitis quatuor per superna ad dimidiam longitudinem etiam squamosis, ad reliquam incisis, per inferna asperis & aculeatis tenacitatis causa: & his tam ualidis, ut flexos uix ulla ui extendas. Prædator is est piscium, discussis decidens corporis impetu aquis, ex eisq; uiuit. & quamuis ex pisce uiuit, fidipes tamen est utroq; pede, non altero palmipes ut uulgus putat. Supra magnitudinem corporis alæ longitudo est, quæ ad pedes Romanos duos & digitos undecim extenditur. Inoleuit opinio istic apud nostrum uulgus in Britannia, eam inesse uim naturalem huic aui, ut quem conspexerit piscem, eum se quàm mox resupinare & conuertere, atq; ad summam aquam ascendere, in eaq; fluitare ut sopitum, quò facilius præda sit uolanti. ideoq; eius adeps studiosius asseruatur à nostris piscatoribus, quòd eandem uim habere creditur. frequentes sunt apud nos in maritimis locis & Vecti insula. Nostri an Osprey uocant. Moribus placidus est & tractabilis, & famis patientissimus. uixit enim septem dies sine cibo, & in alta quiete: nisi si hoc non mos fecit sed fames, quæ omnia domat. Carnem oblatam recusauit: piscem non obtuli, quòd eum ex hoc uiuere didici. Caro illi nigra est.

ITALICE Aguista piombina, id est Aquila plumbina, ab eo quod è sublimi in aquam præceps plumbi instar rectà feratur: quod in mediterraneis etiam circa stagna facit Aquila anataria dicta.

GALLICE Orfraye uel Ofraye, ab Osifrago nimirum corrupto nomine sicut diximus. Poterit etiam Aigle de mer uocari. A Burgundis audio Crot pêche rot, id est, Coruum piscatorem dici.

ANGLICE Osprey, corrupto nimirum Gallico nomine.

GERMANIS maritimis Dishörn / nostri scriberent Fischarn / Fischadler / id est Aquila piscium. Mag auch ein Meeradler genennt werden.

AD ORDINEM II. DE AVIBVS NOCTURNIS.

Caprimulgus, Aegothelas, depictus ad sceleton à Petro Bellonio nobis donatum, magnitudine ferè Merulæ, hoc est, dupla quàm hîc exprimitur. Rostrum ei breue, exiguum, tenue, superiori eius parte leuiter adunca. extremitas acuta & angusta est, ad caput ualde latû. fauces amplæ. Crura ad pedes usq; hirsuta. Digiti pro portione perparui & tenues. Unguiculi illius qui medium digitum prælongum armat, squamæ ab altera parte serratæ sunt. Cauda, ut apparet, longa. Color toto corpore uariis, partim fuscus, partim maculis ruffis distinctus; in cauda dorsoq; & minoribus alarum penîs admodum uariis & punctis notatus. Species tota nonihil ad Apodemum uel Cypselum accedere uidetur. In libro quidem de auibus Gallicè edito, aliam auem Ulularum opinor generis, pro Caprimulgo exhibuit Bellonius: de qua leges supra pag. 16. postea uero illum, quem hîc damus, ceu ueriores agnitum ad me misit: cuius antea etiam penas, Caprimulgi nomine à doctissimo Turnero acceperam. Horum ego auctoritati facile acquiesco.

GER. Wagein Milch
suger/oder Geismelcher
geneht werden/den Tei
schen (so vil mir ietz zu
wissen) vnbehat: wirdt,
etwan in Franckrych ge-
funden.

AD ORDINEM III. DE AVIBVS VOLACIBVS, QVAE
rapaces non sunt, maioribus ac medijs.

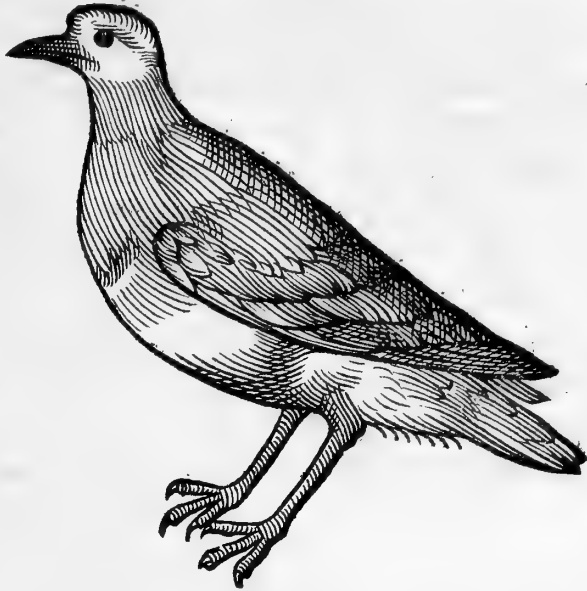
PICA Bresillica, cuius rostro Io Ferrerius Pedemontanus summæ eruditionis uir me donauit, quod hîc expressi, reliquum corpus ex Gallia Antartica descriptione Andreae Theueti Gallicè edita adieci. Rostrum hoc permagnum (inquit Ferrerius) auis est cuiusdam ex Bresilla regione allatum: non maioris (ut referunt qui ex illis locis ad nos reuertuntur) Pica nostra. Is qui mihi hoc rostrum pertulit, eam auem refert nutrire piperem: quo quidem uoracissimè repletur, & non digerit, sed statim egerit. atq; eius piperis egesti magnum apud illius regionis incolas esse usum, potius quàm alterius ex arbore recenter collecti. Persuasum etenim habent, uim piperis illic maximam, sic ab auricula domari, ut minus utentes eo lædat. Et pleraq; alia de eadè aue referunt, quæ omnia an uera sint, non facile dixerim. Hæc ille, qui postea etiam pellem de pectore cum plumis aureo uel croceo colore splendidissimo pulcherrimiq; insignibus, (reliquum corpus nigrum est, nisi quod caudæ initium & extremitas rubent,) ad me misit. Rostrum ei ferè crassius & longius esse quàm reliquum corpus tradit Andreas Theuetus: quod eò facilius credimus, quoniã tenuissimū instar membranæ, & ferè pellucidum, leuissimumq; & cauum est, aërisq; interni capax: quam obrem hoc etiam ei peculiare, quod odorandi meatu careat. in tanta enim tenuitate ut facilius penetrant odores: ita si quid apertum fuisset, facile frangi potuisset rostrum, quod idcirco etiam denticulatum à natura factum uidetur, ut minore ui aliquid secaret. An uerò etiam aër obiter circa hos ueluti dentes, quibus rostrum penitus claudi prohibetur, se insinuat ad fauces & arteriam? Auis ipsa ab hac rostri magnitudine Burhynchus aut Ramphestes (sicut & pisces quidam) appellari poterit. Toucan ab America incolis uocatur. Lege Theuetium cap. 47. libri iam citati.

GER.M. Ein Indianischer vogel/glych vnseren Aegersten/vsognomē den schnabel. Ein Pfeffervogel/Pfefferfraß.

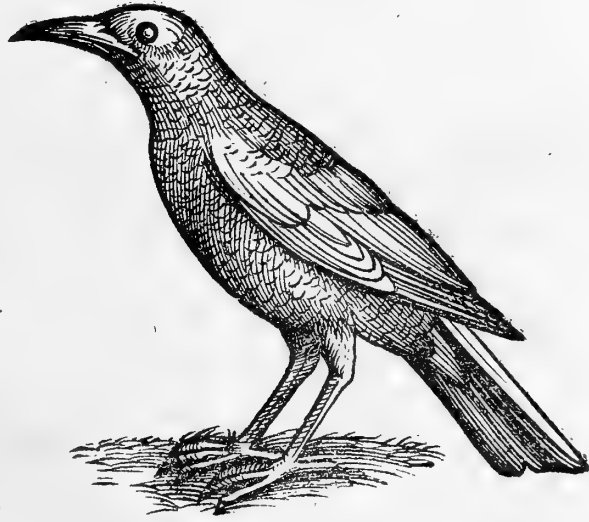
Morins

Morinellus Anglorū, cuius effigiem & descriptionem Io. Caius Anglus ad me dedit: Mitto (inquit) ad te etiam Morinellum auem, nobis cum Morinis cōmunem. Stulta admodum est, sed in cibis delicata, & apud nos in summis delicijs. Capitur noctu ad lumen candelæ pro capientis gestu. nam si is expandit brachium, extendit & illa alam: si is tibiam, & illa itidem. Breuiter quicquid gerit auiceps, idem facit & illa, ita humanis gestibus intenta auis, ab aucupe decipitur, et rete obuelatur. Auis parua est, magnitudine sturni: tribus tātum digitis anterioribus, posteriori nullo, uertice nigro, genis candidis, Coturnicis ferè colore, si cinericei parum admisceas, potissimum circa collum. Morinellū uoco duplici de causa, & quod auis est apud Morinos frequentissima, & quod auis stolidi est, quæ stultitia Græcis *μωρότης* dicitur: eā ob rem nostri Doterelle uocant.

GERMAN. Ein vogel gemein in Engelland/ Doterelle genannt: möchte von seiner thorheit wāgen ein Thor genannt werden/ &c.

Passer solitarius à recentioribus, Alberto magno & alijs, hodieq; uulgò Germanis, nominatur Merulæ genus fuscum, minus Merula, suauissimè canorum: cognatum, ni fallor, Cyano, hoc est Merulæ cœruleæ, tū genere & magnitudine, tum cantus suauitate, tum loco: quoniam similiter in saxis, præsertim montium, degit, unde Cyanū Græci hodie uulgò Petrocossyphum uocant, Germani à colore **Blawvogel**. Merula hæc fusca, quoniam super tectis & saxis solitaria cantillat, Passeris solitarij nomen aliqui indiderunt: ex sacris literis nimirum: quoniā Psalmo 102. Passer solitarius in tecto nominatur, sed rectiùs Merulam solitariam, q̄ Passerē solitariū appellaueris: quanq̄ Merulæ omnes ab eo denominantur, quòd meræ, id est, solæ uolitent, Aristoteles Merulam fuscam appellat, nos aliud quoq; genus Merulæ fuscū habemus, montanum uulgò cognominatum, quod cantus gratia nemo alit. Non reperitur in nostra regione Passer hic solitarius: sed ab Italis aut Rhætis, qui nobis transalpini sunt, mittitur. Mediolani & Geneuæ in foro aliquando magno precio uendi audio. Falconarius Friderici imperatoris ad remedia quædam utitur fimo passeris Indici siue solitarij: uel eius loco, passeris cōmunis. Iconem eius ab Aloisio Mūdella medico eximio missam, in Auium historia etiam posui, quæ in prima Iconum editione nescio quomodo nos subterfugit.

ITALICE Circa Tridentum Merulo solitario nominatur. Albertus Romæ Merulum stercorosum uocari scribit, quòd in latrinis antiquis & rimosis degat, iuxta Larium lacum uel hanc, uel Cyanum potius, Passerem montanum uocant.

GERMAN. Passer solitari/ nomine ab Italis, à quibus petunt hanc auem, accepto. Posses autem uocari ein Steinamffel: uel ein grawe Steinamffel/ Cyanus uerò ein blawe Steinamffel.

Cyani Aristotelis hæc dum scribo, iconē Godefridus Seilerus Augustanus, admodū adolēscens & supra ætatem eruditus, (Geryonis Seileri nobilissimi medici & Archiatri Augustæ, maximæ spei filius, & Raphaëlis I. C. præstantissimi, Comitispalatini frater,) ad me misit, ad uiuū depictā, unā cū descriptione, quam hîc subiñcio. Ccerulea auis (der Blawvogel/ oder Eysvogel: sed posterius nomen, Alcyoni fl. ut quidam uocant, potiùs conuenit) uescitur grossiori illo & minus contrito quod à farina hordeacea seiungitur, ac cum lacte recenti commixto. Cantu suauis admodum atq; iucundo, uarij generis. multos enim maximeq; uarios sonos à cæteris auibus, quibus cum fuerit, exiguo temporis spacio, si præcipuè tenella ac nuper è nido recepta sit, discere solet. atq; ita cantus eius multiplex est, ut ad certum quoddam genus referri nequeat. Qui pullos è nido suffurari conantur, obuelare penitus faciem coguntur propter parentes: qui suos tueri strenuè conseruareq; student, cui rei dum intenti omni studio sunt, & hostem depellere conantur, oculos tantummodo eius obseruant, quos si uel minimum attingere liceat, gaudēt ac uictores sese agnoscunt. oculos enim hominis confodere rostro conantur.

AD ORDINEM IIII. QUI EST DE AVICVLIS.

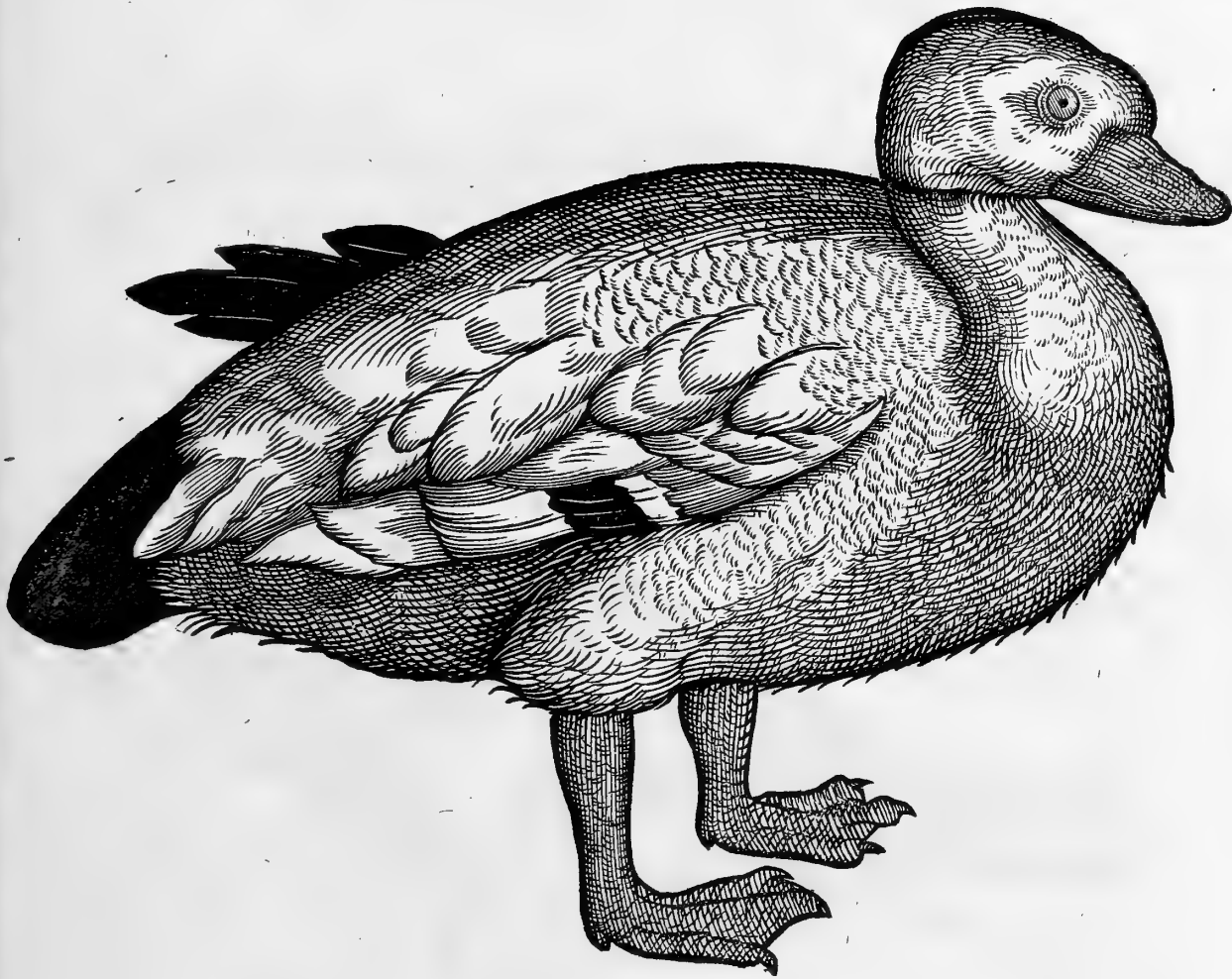
Godefridus Seilerus Augustanus, unā cum Cyano superius exhibito, CHLORIDIS peregrinæ etiam, quæ è Canarijs insulis aduehitur, imaginem dedit: quam hoc loco posuiffem, nisi per omnia Chloridis illam speciem, quam uulgò Citrinam nostri cognominant, supra à nobis positam, coloribus, figurâ, magnitudine, & (ni fallor) etiam uoce cantuq; ita referret, ut uix distinguas. Vescitur (inquit) auicula hæc semine lini uel papaueris apud nos: in natali autem solo, saccharo incocto pascitur. Cantus ei omnium dulcissimus: uox ualde canora, ac mirum in modum sonora: qua inter omnes alias similes excellit.

Ad Ordinem

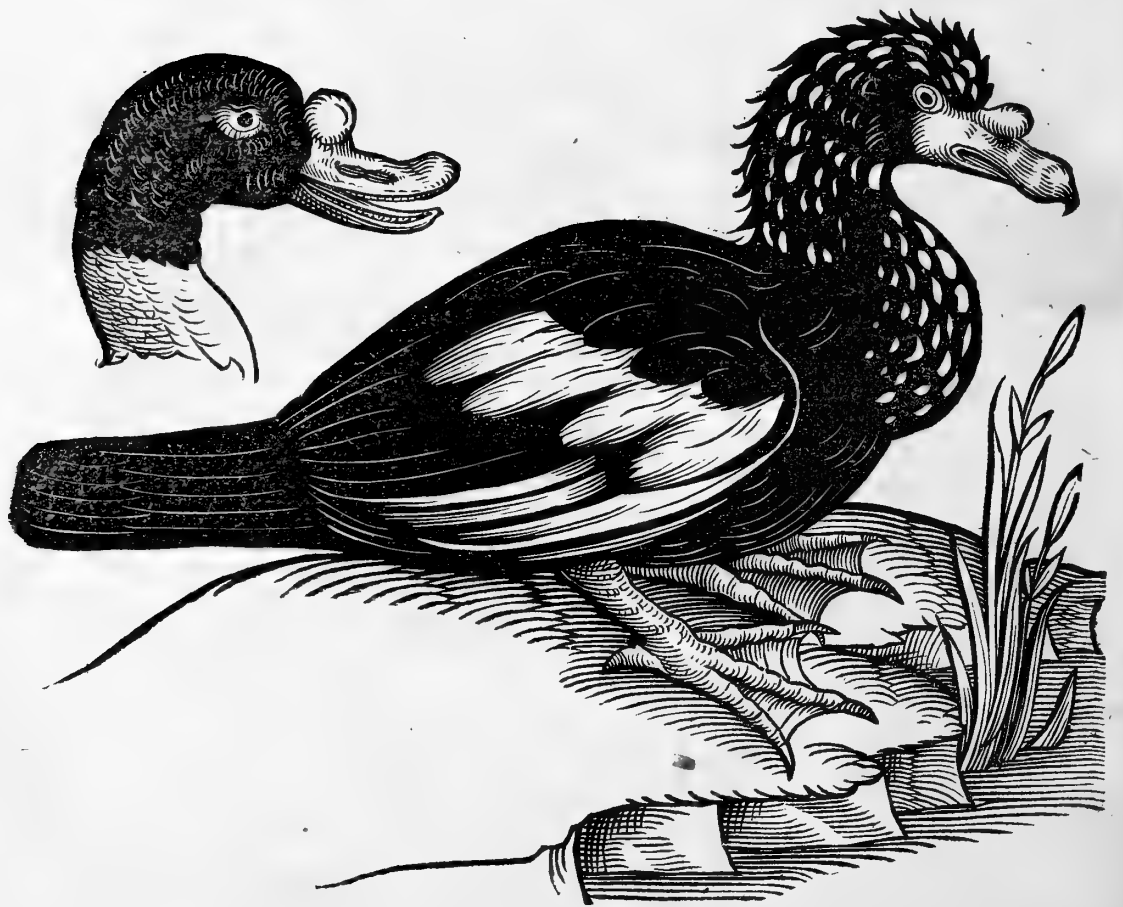
AD ORDINEM VII. DE AVIBVS AQVATICIS PALMIPEDIBVS.

Anatis Indicæ rara quædam species, cuius eiconem Io. Thannø myllerus F. chirurgus egregius, Augusta Vindelicorum ad me misit. Caput ei albicat, ut pictura ostendit, Rostrum, crura, cauda, & extremæ longissimæ alarum pennæ, atrii coloris sunt. reliquum corpus, concolor fermè, ruffum aut rubricæ fabrilis colore, (non qui rubricæ est, sed lineæ ex ea ductæ,) alarum tamen partes quædam albicant: in masculo aliquid etiam puniceï & uiridis coloris per alas spectatur, Collū suæ premum angusta linea nigra ambitur.

GERMANICE Ein bsundere frömbde art der Indianischen Enten.

Anas Indica alia, cuius picturam doctissimus Cardanus misit. Corpus undiq; nigris pennis integitur, candidis alarum maculis exceptis per transuersum & secundum longitudinem: & candidis in capite, collo ac pectore punctis: sicut in icone à prælo statim apparet, nullis à pictore coloribus inductis, sed crurum & rostri color cinereus uel corneus est. Pars oculis subiecta, & rostri posterior pars cum tuberculo illo rotundo, ut apparet, egregiè rubent. Anatis iam descriptæ figuram integram posui: alterius uerò quam Rondeletius misit, caput duntaxat cum collo expressi. Maritima est (inquit ille in epistola ad me) in stagnis degēs, & cristata, satis rara apud nos, nec aliud addit, nisi quòd ex Anatum genere esse suspicatur, in quo facile ei assentior, cum palmipes Anatum instar sit, & rostrum simile habeat: cui hoc peculiare in Anatum genere quòd resimum est: tuberculum rotundum cum Indica ei adiuncta commune habet, à quo globirostram aut sphaerorhynchum cognominare licebit, distinguendi causa ab alijs Anatibus. Crura etiã ei pro portione q̄ alijs proceriora uidentur. ea roseo (rosæ syluestris) ferè colore rubent, sicut & rostrum cum tuberculo. Caput nigricat, non sine uiridibus exiguis maculis. In pectore color rubricæ fabrilis est: albus in collo; reliquum corpus albo fuscoq; distinctum.

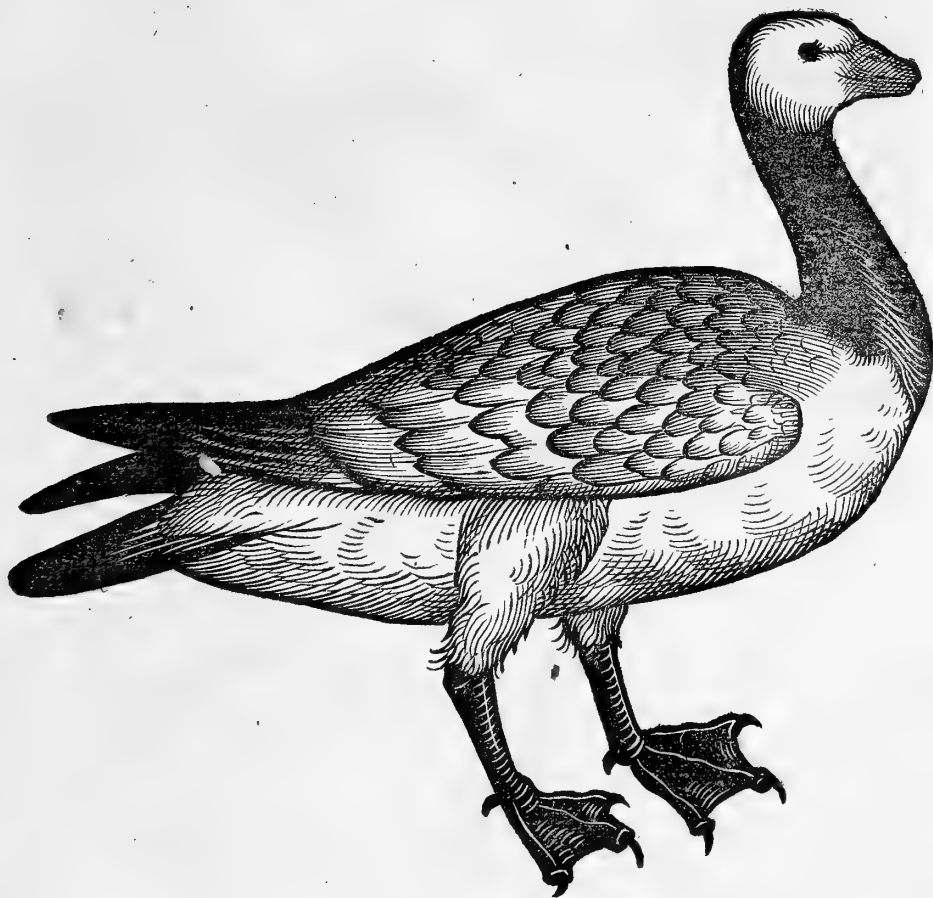
Bernicla

Bernicla uel **Branta** Anglorum, quam pulchrè depictam nobilissimi medici Io. Kentmannus Torga Misenorum, & Io. Caius Londino Angliæ ad me miserunt. De ueteri eius nomine non constat. Eliota Anglus Chenalopecem suspicatur esse Barnaclam (sic ipse scribit) Anglorum, Turnerus uerò (cuius maior apud me autoritas) aliam auem mediæ inter anserem anatemq; magnitudinis, alis ruffis, in cuniculorum foueis more uulpium nidulantem, **Bergander** (quasi montanam anatem, quòd in excelsarum rupium cauernis nidificet) uulgò in Anglia dictam, Chenalopecem esse credit. Chenerotè uerò Plinij (si rectè Chenalopeces & Chenerotes apud Plinium leguntur: alia enim lectio est, Penelopes & Chenalopeces, quibus lautiores epulas Britannia non nòrit) uel Berniclam, uel Anserem Bassanum Scoticumue (quem exhibuimus supra, pag. 83.) esse conijcit. Berniclae uocabulum quid sibi uelit non habeo quod dicam: conijcio quidem è ueteri Britannica lingua, quæ hodieq; Vualorù in Anglia, Britonum uerò in Gallia est, relictum esse: quoniam Armorici, id est, Britones, eo etiamnum utuntur. At Brantæ nomen (Caius Brendinum anserem mihi uocauit) originis Germanicæ uidetur, Anglofaxonibus in usu, ab atro ceu titionis colore factum: qui & ceruis & uulpibus quibusdam apud Saxones nomen fecit. Ater enim hic color in capite eius, rostro, cruribus, collo, dorso, pectoris parte caudaq; insignis est: in alarum parte & uentre cinereus: post oculos maculæ albæ sunt: pectoris etiam pars & laterum interior candicat. Albertus Magnus de his auibus scribens, ut ex descriptione liquet: Falso (inquit) quidam dicunt eas idcirco nominari **Baumgans**, (id est Anseres arborum,) eò quòd ex arboribus nascantur, uel putridis in mari lignis, assèrentes à nemine unquam has aues uisas coire uel oua parere. sed hoc omnino absurdum est. ego enim & alij complures mecum uidimus eas coire & oua fouere, ac pullos alere, & cætera. Ego in historia Auium Turneri uerba copiosè retuli, quibus ut persuadeam has aut similes aues è putredine gigni aut quomòdocunque ex arboribus aut lignis posse, ferè inducor. Idem in epistola ad me: Branta (inquit) Anserem palustrem ualde refert: differt tamen, quia breuior est. à collo, quod rubescit nonnihil (in nostris quidem picturis nihil ruboris apparet) ad medium usque uentrem, qui candicat, nigra est. Anserum more segetes populatur. In Vuallia (quæ pars est Angliæ) in Hybernia & Scotta aues istæ adhuc rudes & implumes in litore, sed non sine forma certa & propria auis, passim inueniuntur. Est autem præter hanc aliam auis, quæ originem suam arbori ad litus Scotici maris refert acceptam. Sic ille, est autem altera hæc auis, quam Scoti Clakis uocant, suo loco à nobis exhibitæ: quam in mari è ligno nasci Hector Boethius (cuius uerba in Auium historia recitauit) tanquam testis oculatus planè affirmat. Anates Oceani Britannici (inquit Iulius Cæsar Scaliger, enarrans librum primū Aristotelis de plantis,) quas Aremorici partim Crabans, partim Bernachias uocat. Eæ creantur è putredine naufragiorù, pendentq; rostro à matrice, quòd ad absolutæ decidant in subiectas aquas, unde sibi statim uictum querant: uisendo interea spectaculo pensiles, motitantesq; tum cruratum alas. ¶ Non uerò in maritimis tantum tractibus Berniclae inueniuntur, sed in mediterraneis quoq;: ut Sonneuualdi in ditio ne illustris comitis Sulmensis, sex miliarium interuallo distante Torga Misenorù: ubi in arborib. nidulantur, ut doctissimus Kentmannus noster obseruauit. ¶ Bellonius Historiæ auium lib. 3. cap. 5. eandem auem describit, quanquam rostrum longius pingit, & anfit Crauant Aremoriorù dubitare uidetur. ego omnino eadem esse auem absq; dubio dixerim, cõueniènte prorsus descriptione, & c. (Nomen quidem Crauant, Germanicum uideri potest, quasi **Grauent**, id est, Anas fusca.) Qua tamè eas parere et pullos excludere se obseruasse ait, & falsam esse persuasionem, quod ex malis nauium putrescentibus oriantur, à ueteribus quidem Chenalopeces, id est, Vulpanseres dictas putat, cum in Singularibus Mergi genus quod Galli Fibrum nominant, (ipse in Historia auium Vriam,) Chenalopecem appellauerit. Est autem Chenalopex, ut emaculatiores (ni fallor) Plinij codices habent, in summis Britannorum delicijs: Bernicla (Turnero teste) insuauior est, & diuitibus parum expetitur. ¶ Quæ Io. Caius de Bernicla seu ansere Brendino ad me scripsit, nunc non occurrunt. Hoc animaduertendum, aliud etiam Anseris syluestris genus circa Argentinam similiter **Baumgans** nominari, cuius iconem dedimus supra.

GALLICE apud Armoricos Crabant, Crauant, & Bernachia, ut dictum est.

GERMAN. Ein Baumgans/wiewol auch ein andere art wilder gensen an etlichen orten also geneit wirt.

ANGLICE. Bernacla/Bernicla/Branta/Brendin.

Phœnicopterus, qualem doctissimus Rondeletius mihi transmisit, degit in medijs stagnis marinis. Vescitur cochleis, pisciculisq; &c.
 ¶ Mirum est huius tam pulchræ & eximiæ auis nomen ab Aristotele taceri, cum Aristophanes, qui uixit eadem ætate, meminert.
 sed Græcis etiam raram esse hanc auem puto. Nam Heliodorus Nili incolam eam facit. Bellonius quidem eandem Aristotelis Glottidem esse suspicatur: ego uerò ijs quas Gallinulas aquaticas nostri uocant auibus Glottidem adnumero, quæ omnes fidipedes sunt.
 GALLICE Flammand, Flament, Flambant: à corporis proceritate, quali solent esse Flandri, uel à colore flammineo.
 GERMANIS ignotam puto auem, sicut & Gallis ad Oceanum Bellonio teste, quare fingo nomen interpretatum ex uetere Græco eius, Latinis etiam recepto nomine: Mag ein Kotseck oder Kotuogel genennt werden/dann er rot ist am schnebel/schencklen/vnnd secken/aufgenommen die schwingfädern/welche schwarz sind/2c.

AD ORDINEN VIII. DE AVIBVS AQVA-

TICIS FIDIPE DIBVS.

HÆMATOPVS, quem pingendum curavi ad sceleton, à præstantissimo Lugdunensi me-
dico Iacobo Dalechampio, omnibus ingenij & doctrinæ uirtutibus ornatissimo uiro mihi do-
natum. Mitto (inquit) & do auem non admodum frequentem, à te nusquam memoratam in copio-
sissimo uolumine De auibus, palustrem & aquas etiam profundas adeuntem, quod ex crurū altitu-
dine intelligi potest. Hæmatopoda siue Himantopoda (nam utroq; modo apud Plinium in alijs at-
que alijs exemplaribus legitur) censet esse Benedictus Textor: nomine conuenienti, siue crurū san-
guineum colorem, siue obsequiosam ferè lori modo flexilitatem spectemus. Hæc ille. ¶ Porphy-
rionibus rostra & prælonga crura rubent, hæc quidem & Himantopodi multò minori, quanquam
eàdem crurum altitudine nascitur in Aegypto. insistit ternis digitis. præcipuum ei pabulum mu-
scæ. uita in Italia paucis diebus, Plinius lib. 10. cap. 47. quæ descriptio ei quam exhibemus auì om-
nino fauet, quod ad nomen, meliores codices non hæmatopodi, ut alij quidã, sed himantopodi ha-
bent. aliqui Hæmantopodi, quod ab Himantopode corruptum facile apparet: nã si ab hæma, quod
est sanguis, deriuetur, n. literam habere non potest. Nos etiam in Paraphrasi Ixeuticorum Oppia-
ni Himantopodes legimus. ἰμαντόποδες aues (inquit) nomen à crurū tenuitate habent, hoc nouum,
in eis, quòd maxilla inferiore fixa, superior solùm in ipsis moueatur, Sic ille, sed in aue hic propo-
sita maxillarū motus nihil ab aliarum auìu natura uariat, ut ex articulis in sceleto apparet. Himan-
topodis quidem (hoc est Loripedis) nomen probò, rei etiam ipsius argumèto: uix enim alijs auis
tam procera crura cum tanta exilitate reperias: sanguinea uerò plurium. ¶ Quod ad partiū magni-
tudinem & colorem, sceletos sic se habet: Rostrum digitos ferè quatuor longū est, caput paruum:
collum digitorum v. reliquum corpus (quod leue & gracile est, instar auium palustrium ferè quas
Gallinulas aquaticas uocamus) digitorum vi. cauda iiii. crura xv. Alarum longitudo parū exce-
dit dodrantē. Color rostri nigricat, in capite & collo prono fuscus: dorso et alis niger, pauco sub-
uiridi admixto, si diligentius intuearis, cauda cinerea. Partes pronæ omnes, & latera quoq;, albi co-
loris sunt. Crura sanguinea: digitis dūtaxat ter-
nis, (sicut in Bistarda, Oenade Rondel. Mori-
nello Cañ, Struthocamelo, Pluuiali, et Cana Pe-
tierra Bellonij, eiusdemq; Pica marina:) quorū
medius longissimus est, breuissimus interior:
iūgitur aut̄ medius cum exteriori breuissima
membranula tanquam palmipedū. Poplitum
cauitas insignis est, articulo tam flexili ut in sce-
leto etiam tibia ad femur tota facillimè reflecta-
tur. Videtur sanè non cursu tantum ualere, sed
etiam uolatu hæc auis: quoniam oblonge eius
alæ sunt, ita ut longissimæ earum pennæ cau-
dam seu orrhopygium duobus aut amplius di-
gitis excedant. ¶ Alia auis est, quam pro Hæ-
matopode Bellonius exhibet lib. 4. cap. 11. De
auibus: quam à Gallis Pie uel Becasse de mer,
id est, Picam uel Scolopacem marinam uoca-
ri scribit: quòd rostrum instar Scolopacis ha-
beat: in alis uerò transversam maculam albam
ut picæ, &c. cruribus rubentibus quidem, sed
breuioribus crassioribusq; quam Himantopo-
dis nostræ.

GERMANICVM nomen fingendum est,
utpote auis peregrinæ. Ein frömbder vo-
gel/ wirt etwan in Francckreych gefangen/
doch seltē: mit roten/ langen vñ gar tūnen
schencklen: mag ein Riemling genennet
werden.

In Himantopodem Tetrastichon nostrum,

Loripedem Graio uocitant me nomine: quanquam

In ripis celeri curro citata gradu.

Hæmatopun alij: nullo quæ nomine malle

Nota, ornithophagis uiuere sola mihi.

FINIS.

INDEX IN AVIVM NOMI- NA, QVARVM PICTVRAE HOC IN LIBRO EX- HIBENTVR, O. LITERA ADIECTA MENTIONEM alicuius avis, sed absq; icone, significat.

LATINA.						
	anser ferus	72	rus	120	colymbus minor	89
	anser marini Scotici		branta Anglorum	135	cornix	23
A.	82		brendinus anser An-		cornix cœrulea apud	
Acanthis 44. Bellonij	anthus	98.0.	glorum	135	Miseno	21
45	Bellonij	41	bubo 14	buteo 9	cornix uaria uel cine-	
acanthis recentiorum	apiafter	98	butherius	9	rea, marina, hyberna,	
Græcorum	apus	51	butorius	120	apud recentiores	
accipiter, uel Accipiter	apus minor	52	C.			
maior	aquila	3	Calandra	70	coruus	21
accipiter minor	aquila anataria	6	calidris	114	coruus aquaticus	84
accipiter fringillarius,	aquila barbata	12	capercalze Scotica	3	coruus syluaticus	22
palumbarius	aquila heteropus	4	uis	82	corydalus	70
accipiter palubarius	aquila mar.	129	capra, capella	99	coturnix	71
ægithalus maior & mi-	aquila Scythica	4	caprimulgus	16.130	cuculus	34
nor	aquila uulturina	5	capus, capo	54	culicilega cinerea	124
ægithus	ardea uel ardeola pulla		carduelis	43	altera	124
ægocephalus	uel cinerea	117	caryocatactes	25	curuca, curruca	47
ægolus	ardeæ albæ tres	118	casita	7	currucis cognata quæ-	
ægotholas	ardeola candida Bello-		cenchrus	8	dam	47
æsalon	nij	92	certhias uel certhius		curuirostra	40
æx	ardea cirrhata uel crista	37	charadrius	125	cyanus	34.132
afra auis	ta maior	117	chenalopex	135.0.	cypselus	51
alauda non cristata uel	ardea stellaris maior		cheneros	135	cypselus minor	52
gregalis	120.119.		chlorion	37	D	
alauda cristata uel terre	arquata maior	113	chloris	45	Dendrofalcus	11
na	arquata minor	103	chloridis species alia		drepanis	97
alba frons	asclopacion	112	44.45. alia e Canarijs		Bellonij	52
albardeola	asclopas	110	132.0.		Dryocolaptes tertius	
Bellonij	aster	43	cinclus	112	Aristotelis	35
albicilla, albicula	astragalinus	43	cia montanina	42	E.	
124	astur	7	ciconia	121	Elaphis	119. & 105.0.
alchata	atricapilla 47. Bellonij		ciconia montana	5	elorius	113
alcon fluuiatilis	49		ciconia nigra	122	emberiza alba	42
alcyon maior & muta	attagen 63. Bellonij		cinclus	122	emberiza flaua	41
Bellonij 100. minor &	attagen candidus	65	citrinella	44	emberiza pratensis	42
uocalis ibidem o.	attageni congener auis		clanga	6	epops	31
alrachme	65		clangula anas	79	erithacus	48
aluco	15.0.		cnipologos	37.124	erythra	108
anas	73		Turneri	37	erythropus minor	109
anas caudacuta	75.0.		coccothraustes	40	erythropus maior	101
anas circia	77		coëcyx	34	externa	64
anas marina quædam	75. alia 74.0.		colios	26.37	F.	
anas fera torquata ma-	aurifrigius	129	collurio uel collyrio		Falcata	116
ior	B.		Bellonij minor 13. ma-		falco arborarius	116
anas fera torquata mi-	Barbates	82	ior,		falco niger	10
nor	barliatæ	82	ibidem		fiber Bellonij, ex mer-	
anas fera fusca, mediæ	basiliscus	49	columba uulgaris, uel		gis	86
magnitudinis	batis	50. & 49.0.	domestica, albæue, 57.		ficedula	47
anas Indica 37.133. alia	bernece		Turricula seu saxati-		Bellonij	47.49
134	bernicla	135	lis,		ficedulis cognata quæ-	
anas periezofmene	bistarda	67	columba Anglica uel		dam	47
anas raucedula	bonofa	63	Rufica	57	florus	98.41.124
anas strepera	bosca maior	74	colymbis	89	fringilla uel frigilla	44
anser	bos taurus, botau-		Bellonij	77	fringilla montana	44
			colymbus maior	88	fringillago	45
					frons	

Index.

frons alba	91	hiaticola	125	nor 86, maior ibidem	P.
frugilega	22.0.	himantopus	137	mergus mustelaris	86 Palumbus minor
fulica	91. & 87.0.	hipparion	86	mergus Rheni	87 palumbus cicur
fuligula anas	80	hirundo	51	mergus uarius maior	87 palumbus maior, uel
G.		hirundo riparia	97	merlina	11 torquatus
Galerita	70	hirundo rustica cognomine, uel agrestis, uel syluestris	52.97	merillo, meristio	11 paradisi auis, uel paradisæ, ex Nouo orbe
galgulus	37	hortulana	127	merula	32 20
gallina aquatica uel fulica uulgò Italica	91	hypæetus	5	merula fusca	33.0.
gallina eiusdem generis		hypoleucos	106	merula saxatilis	34
Ibid.		I.		merula torquata	33
gallina Africana seu Numidica	56.61	Ibis alba	121. & 22.0.	merops	98
gallina gibbera	56	ibis nigra secundum Bellonij		merula aquatica uel uialis	123
gallina rustica Bellonij	63	Ionium	22	miluus, miluius	8
gallina lanigera	54	ibidi cognata auis	116	miliaria Ruellij	43
gallina uillatica uel uillaris	53	icterus	37	molliceps	26
gallinaceus	52	inas	67	monialis	124
gallinago	110	ismerlus	11	monialis alba	87
gallinagines uel gallinulæ aquaticæ	100	ispida	100	monedula	24
gallinago minor	112	iunco	123	morinellus Anglor.	131
gallinaginis minoris aquaticæ (Bellonij) species	123	iunonis auis	55	morphus	6
gallinulæ maritimæ & 115		iyinx	38 & 37.0.	motacilla alba	124
gallinula ferica	101	L.		motacilla flaua	124
gallus, uel gallus gallinaceus	52	Lagopus	63.65	motacillæ genus	129
gallus Numidicus uel Mauritanus ferus	61	lagopus uaria	64	motacilla cinerea maior	124. minor o. ibid.
gallus palustris uel montanus maximus	50	lagopodi similis, maior	60.0.	muscetus	7
galli syluestris genus nigrum in Scotia	61	lanarius	9	mustelaris mergus	86
garrulus	26	lanius maior	13	myiocopos	50
garruli genus alterum	27	lanius cinereus, mediæ magnitudinis	13	N.	
garrulus Bohemic.	27	larus alb. duplex	95.0.	Nisus recentiorum	7
gibbera gallina	65	latirostra anas maior	80	noctua saxatilis uel lagopus cognomine	17
glareana	50	ligurinus	44	noctua, uel potius noctuæ genus paruū	15
glaucium	76	Bellonij	45	nucifraga	25
glottis	105	linaria	43	numenius	113
gracculus	24	linaria rubra	43	nycticorax, non ueterum sed uulgò sic dictus	
gracculus coracias	26	lingulaca	105	circa Argentinam & alibi circa Rhenum,	
gracculus palmipes & 91	84	liuia columba	66	auis pisciuora	18
grus	19	loxias	40	O.	
grus Galearica	117.0.	luscinia	48	Ochra	108
grygallus maior	60	lutea & luteola	45	ochropus magnus	103
grygallus minor	60	lycos	24	ochropus medius	107
gustarda Scotorum	83	M.		ochropus minor	109
gypæetus	5	Martinus piscator	100	ocnus	120
H.		melampus	107 (nij) 49	œnas	67. & 57.0.
Hæmatopus	137	melancoryphus Bellonij		onocrotalus	49. ter
haliaetus	129	meleagris minor	86	Bellonij	92.0.94
harpe	5	merganfer	85	oripelargus	5
helorius	113	mergulus	89	orix	63
hercynia auis	27	merguli genus alterum	89	ortygetra	71
		mergulus niger	89	ortygetra Bellonij	90
		mergi cornuti	88	ofsifraga	11.40
		mergus albus	87	ofsifragus	ibid.
		mergus anseri similis	85	otis uel Tarda	67. bis
		mergus minimus fl.	89	otis minor	67
		mergi glaciales uar.	86	otus	14.0.
		mergus longiroster minor	86		

Index.

cipper	28	frufone	40	legorin	ibid.	perdice	64
cipperina	70			lerlichirolo	123	perdice alpeftre	63.65
citrinella	44	Galbedro	37	limofa	114	perdice bianche de la	
collotorto	38	galedor	95	lodola	70	montaigne	65
colmeftre	64	galetra	ibid.	lodola capelluta	70	perdigona	64
columbo, columba, colom- lomba	57	galleto de magio	31	lodora	ibid.	pernis alpedica	63
colombo fauaro, uel fa- uacco uel butaracco	66	gallina	53	loyetta	7	pernisette	64
coroffolo	34	gallina arcera	110	luganello	44	pescatore	100
coroffolo	48	gallinella	ibid.	lugarino	ibid.	pescatore del re	98
corbo	21	gallinaza	ibid.	lugaro	ibid.	petto roffo	48
cornacchia	23	gallo	52	lupo de l'api	98	petuffo	48
cornice	ibid.	gallo d'India	56	lufigniuolo	48	piccafiga	47
coruo	21	gallo alpeftre	59	M.		picciferro	98
coruo marino	22	gallo cedrone	58	Maluizo	28	picha	28
coruo feluatico	22	gallo de paradifo	31	manucodiata	20	pigozo	36
coruo fpilato	22	gallo feluatico	58	martino pefcatore	100	picchio	35
coruz	125	garbella	37	megliarina	41	picciferro	100
cotremula	124	gardelino	43	merlo	32	pico	35
coturnis	64	gardellin	ibid.	merlo biauo	34.0.	pipiftrello	17
couarella	70	gardello	43	merulo	32	piombino	89.108
crofferon	34	garganel	77	merulo alpeftro	33	pizamofche	47
cucco	ibid.	garganello	77.87	merulo folitario	132	pola	24.110
cucculo	ibid.	garzea	118	miluio	8	polono	87
cucho	34	garietto	118	morgon	87	polun	91
cuco	ibid.	garza	117	mulacchia	22	poyana	9
cutta	24	garza bianca	118	munacchia	22	pullon	91
		garzetto	ibid.	N.		puniono	57
		gauina	95	Nibbio	8	pupula	31
		gauinello	8	nichio	8	putta	28
		gauulo	100	niggo	ibid.		
D.		gazza	28	nottola	17	Quaglia	71
Dardano	51	gaza ghiandaia uel ghi- andara	26	notula	ibid.	quaiozzo	117.119
dardo	98	gaza marina	13	O.		quallia	71
drexano	30	gaza fperuiera	ibid.	ocha faluaticha	72	R.	
duco	14	gaza uerla	26	ocello d'el ducha	94	Rallo	90
dugo	ibid.	gazzara	28	ocho, ocha	73	raparino	43
		gazzuola	ibid.	ortolano	127	fatto periago	17
F.		ghiandara	ibid.	otorno	64	rauarino	43
Falcinello	116	ghiandaria	66	P.		re de qualie	71
falcon	10	giarioli	100	Pagone	55	reatin	49
fanello	43	girardelli	ibid.	paierizo	41	rectino	49
fafan, fafano	62	girono	118	palumbella	66	regazza	28
fagiano	ibid.	gyuen	87	palumbo	57	regeftola falconiera	13
fafan negro	59	geron	12	paon	99	regillo	49
fafanella	63	gracchia	23	paoncello	99	reillo	49
fafiano alpeftre	59	grallo	98	papafigo	47	rendena	51
ferbott	48	grifon	40	papagallo	39	reuezol	48
finett	43	grotto	94	papara	73	rhoncas	65
fior rancio	49	grotto marino	ibid.	parifola	45	rondena	51
fohonelo	43	grotto molinaro	94	parifola domeftica	45	rondine	51
folega	91. & 87.0.	gru	19	45		rondinella	51
folor	123	grua	ibid.	paruffola	45	rondone	51
folun d'aqua	ibid.	H.		paruffolin	ibid.	rofcignolo	48
formicula	38	Herbey	65	parozolina	45	rofcignuolo	48
francolino	60	hortulano	43	pafon	23	rofcigniuolo	48
franguoglio	44	I.		passara	41	ruffey	119
franguello	ibid.	Ieuolo	98	passera gazera	13	S.	
franguel inuernengk	49	iurar	88	pauon	55	Sartagnia	47
		L.		pauonzino	99	fartella	77
franguel montagno	40-44.49	Lequila	44	peccietto	48	fcartzerino	45
fringuello	44	legora	ibid.	pechietto	ibid.	fcauolo	77
frinon	45			perchia chagia	49	fcricciola	49
frifon	49						

Index.

serin	45	zigognia	121	boutor	120	coulon ou pigeon ra-	
smerlo, smeriglio	11	ziguetta	5	bayfard	9	mier	66
spaiarda	41	ziollo	37	buzard	9	crabans	135
sparauier	7	zifila	51		C.	croiseau	66
sparuiero	7	ziuetta	15	Caille	71	crot pescherot	129
speluiet	23	zorl	23	calandre	70	cueillier	92
sperga	88	zueta	15	canard	73		D.
spinzago	113			canard d'Inde	73	Dame	16.28
spinzago d'aqua	93	HISPANICVM.		cane	73	deux pour un	112.0.
spörtegliono	17	Telamon	126	cane a la teste rouffe	76	dixhuit	99
starna	64			cane petiere 63. et 60.0.		diable	91
stolcho	58			& 67.0. bis		duc uel grand duc	14
stolgo	58	GALLICA.		caffenoix	25	duc moyen	14.0.
stolzo	58	Agasse	28	castagneux	86.89		E.
stornello	34	aigle 3. de mer.	129	cedrin	45	Effraye	16
storno	34	aigrette	118	cercella	77	emerillon	11
stortacoll	38	airon	117	cercerelle	8	enguane pastre	124
strutza	69	alebranda	77	cercerella	77	epeiche	36
sturnello	34	alouette	70	cerifin	44	eschelette	38
suffuleno	48	angel	67	chahuant	16.0.	escorffle	8
	T.	arbenne	65	chahuant petit	16	esmereillon	11
Taccola	23	arneat	13	chappon	54	esparuier	7
taccola	24	artre	98	charderaulat	43	esperuier	7
tarabuffo	120	auffecue	124	chardonneret	43	estourneau	34
taranto	45	aufftour	7	chaffetont	14		F.
tarangolo	103	aufftrouche	69	chat huant	14	Faisant	62
tarlino	113	autruche	69	cheualier aux pieds		faisant bruyant	58
tatula	24		B.	rouges, 114. 115. aux		farfote	49
terlino	113	Barge	113.114	pieds uerds	114	faulcon	10
terrabufa	120	battelesifue	124	cheueche	15	flammand	136
terzolo	7	battemara	124	choca	24	flambant	136
testa nera	47	battequeue	124	choche pierre	40	flament	136
tordo	29	becasse 110. de mer.	137	choquar	23	foucque	91
torquato	66	becasse petite	112	chouca	24	fouette rouffe	49.0.
torquato	113	becasseau	112	chouca rouge	23	foulcre	91
tortore	66	becassine, aues tres di-		chouchette petite	24	foulque	91
tortole, tortora	66	uerfae	112	chouette	15.23.24	fouton	112.0.
totano	114.115	becasson	112	chucas	24	francolino	60.63
trapazorola	89	belleque	91	cigogne	121	freneau	12
tristarello	8	bequasse	110	cygne	81	freux	22.0.
tristinculo	8	beque	95	cyne	81	frezaye	16
trumbono	120	berée	48	cinit	44		G.
tschirnabo	45	bergerette	124	coc de bois	58	Gadrille	48
tudon	66	bergeronette iaulne		cocheuis	70	gay	26
turdela	30	124		cocou	34	gaion	26
turtura	66	bernachia	135	cocq	52	gal	52
	V.	berighot	49	cog	52	galerand	120
Vcello del paradiso	100	beurichon	49	colapa	124	garfote	77
ucello di fanta Maria	100	bieure	86	colombe	57	gau	52
100		bihoreau	117.0.	conta fasona	49	gauian	95
uerdon	45	bifet	66	coquu	34	geline	53
uerderro	45	bistarde	67	corbeau	21	gelinette sauage	63
uerdmontan	45	boeuf de dieu	49	corbin petit	23	gellinote de bois	63
uertilla	38	brifeos	12	corlieu	113	geau	52
uerzerot	41	bruyan	41	corlieu petit	113.0.	glaumet	59
uilpistrello	17	bose	9	corlis	113	gorge rouge	48
uiriolo	100	boudrée	5	corneile	23	goutreuse	94
ulula	15	boufant	9	corneile de mer	22	graye	22.0.23.0.
upega	31	boufat	9	corneille emantelee	22	graillat	23.& 22.0.
urblan	65	boufat gentil, comun,		corneille sauage	22	grebe	95
	Z.	blanc ou chaulse, ma-		cotee	78	griaibe	95
Zaranto	45	rin	9	coulon	57	grimauld	15
						grim-	

Index.

grimpeur petit &		maulue	95	pic de muraille	38	roufferoles	100.0.
grand	37	mauvais	28	pic rouge	36	rouffignol	48
griue	30	merle	32	pic uerd, uel iaulne		rougebourse	48
griue petite	30.0.	merle au collier	33	36		rouffignol de mur	48
griue fiffalle	30	merle de rochiers	33	pic uerd le plus grand		rubeline	48
griuette	28	milan	8	35			
grolle	22.0.23.0.	mesange	45	picaueret	43	Sarcelle	77
gros bec	40	mesange bleue	45	pie	28	scenicle	44
groulard	49.50	mesange hupée	46	pie ancrouelle	13	semetre	50
grue	19	mesange a la loge que-		pie escrayere	14	sein	45
guespier	98	ue	47	pie griayche ou grie-		ferrant	45
guinon	44	moineau	41	sche	13	siffleur	49
H.		moineau de bois	44	pie de mer	137.0.	firicach	8
Halebran	77	moiffon	41	pieumart	35	fiferre	30
harle	85	môtan, uel môtain	44	pigeon fuyard	57	fiuette	15
hauffequeue	124	morillon	76	pigeon priue	57	foucie	49
herle	85	moucet	41	pigeon paté	57	fouette	15
heron gris ou cendre		mouette cendree	95	pimar	35	foulcie	49
117		mounier	100	pinfon	44	fourcicle	49
heron blanc	118	moutardier	51	pinfon d'Ardenne	44	fouris chauue	17
heyron	117	moucherelle	42	pinfon royal	40	T.	
hibou	14 et 15.0.	muschet	7	pion	49	Tariér	50
hibou cornu	14.0.	N.		pitschat	38	tarin	44
hirondelle grande		Nonnette	45	piuert	36.100	tartarin	100
51		O.		piuoine	49	terco	38
hirondelle petite	51	Ofraye	129	plongeon grand de ri-		tercou	38
hirondelle de riuage	52	oye	73	uere	88	ternier	38
houtarde	67	oye fauluage	72	plongeon petit	89	tiers	85.0.
huart	6	oiseau de nerte	29	poche	93	tierzelet	7
hutte	15.0.	orfraye	129	poul	49	tirin	44
hulote	15.0.	orio	37	pouille	53	torchepot	37
hupe	31	ostarde	67	pouille d'eau	91	torcot	38
huppe	ibid.	ouffarde	67	pouille de la Guinee	61	torcou	38
I.		P.		pouille d'Inde	56	tortorelle	66
Iaquette	28	Paille	41	puput uel putput	31	tourd	29
ars	73	paille de bois	44	Q.		touret	28
iodelle	91	paon	55	Quercerelle	8	tourte	66
iodarde	91	papechieu	99	quinon	44	tourterelle	66
L.		papegay	39	R.		traquet	50
Lainero	9	papegaut	39	Ralle	71	trasle	28
lauandiere	124	passé	41	rasle	68.71	truble	92
lanier	9	passerat	41	rasle noir, & rouge ou		turcot	38
lanoy	9	passerau	41	degenet	71	turtrelle	66
lynette	43	perdris blanche de Sa-		rattepenade	17	V.	
linotte	43	uoie	65	rebetre	49	Vanneau	99
linotte rouge	43	perdris franche uel rou-		redoyell	ibid.	uautour	15
loere	88	ge	64	rezeto	ibid.	uerdeyre	45
loriot	37	perdris gaye uel gaille,		roy	49	uerdere	41
litorne	29	uel gaule	64	petit roy	ibid.	uerdereule	ibid.
lucherant	14	perdris goache (al. gou-		le roy & mere des cail-		uerdier	45
lupege	31	ache) uel goiche	64	les	71	uerdier de haye	45
M.		perdris, gringette, grie-		roytelet	49. bis	uerdrier	41
Machette	15	sche, de champs, gri-		roytolat	49	uerdun	ibidem
maienze	45	se, goache.	64	rosignol	48	uidecocq	110
mansart	66	perdris de montaigne		rosignol de muraille		uitcoc	110
marenge	45	63		48		Z.	
marcelet	51	perdris aux pieds rou-		rosignol de riuere		Zoetta	15
martinet	51	ges	64	100.0.		zoucet	89
martinet grand	51	pernisse	ibidem	rottolet	49		
martinet petit	52	perroquet	39	roucherole	100.0.	GERMANICA: quibus	
martinet pescheur	100	pescheur	100	roupeau	117.0.	etiã Anglica pauca inse-	
matagasse	13	pic	35	roupie	48	runtur, A litera notata.	

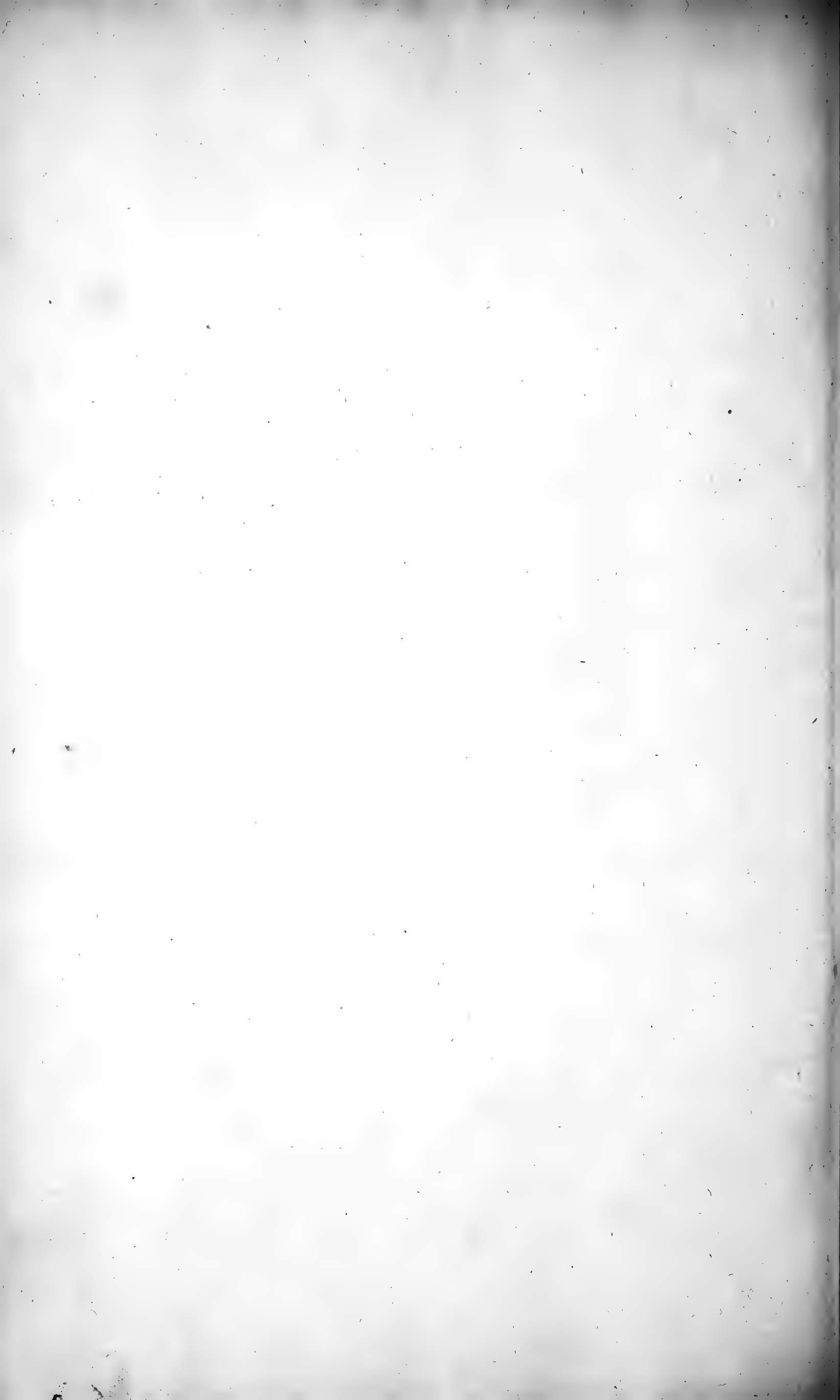
Index.

21									
Ackertrapp	67	birgamsel	323	graw Entle	77	gyutte	99		
adebar	121	blassent	75	grosse Ente	74	goldamer	41		
adler	3	blawmeiß	45	ent mit vier füßen	80	goldfinck	49		
adler gschlecht zweyer		blawuogel	132. & 34.0	kleine Ent	77	goldgyr	12		
ley / in Wittnächti-		blesß	91	weltche Entt	85	goldhendlin	49		
schon landen	4.5	bleßing	91	wilde blawe Ent	75	goldmerle	37		
ein adler an einem füß		blütfinck	49	wilde grawe Ent	76	goll	49		
blaw / am anderen		böllhine	91	ent Indianisch	133.	gollammer	41		
lichtgraw	4	bömerle	28		134	glutt	105		
ägerst	28	bollebick	40	Deerent auß Engel-		grasnmuck	47		
ägerst vß India	130	bollenbyffer	49	land	80	graschnepf	112		
ägerstenspecht	36	brommesser	ibid.	entensköffel	6	graspecht	36		
älte	24	brachuogel	102. 113	erdbüll	120	griell	125		
äschmeißle	64	brandtmeiß	45	eselschryer	94	grill	45		
aglaster	28	branduogel	79	eul	15	grüy	113		
alenbock	95	branta 21.	135			grünfinck	45		
alpfachel	23	breitschnabel	80	F		grünling	45		
alprapp	23	brendin 21.	135	fademle	45	grünspecht	36		
amsel	32	brobuyen	91	falck	10	grügelhan	60		
birgamsel	33.0	bromhan	59	fasan/fasian/fasant/		gucker	34		
bagamsel	33.0	brüder berolff	37	62		guckerlin	50		
steinamsel graw	132	bunterspecht	36	fauser	120	guggauch	34		
blaw/o.	ibidem	bürstner	47	fel	96	güggel	52		
ant	73	büchfinck	44	feelschwalm	97	gügger	49		
antuogel	73	bufant	9	finck	44	gul	52		
arßfüß	88	bufarbn	ibid.	rotfinck	44	gumpel	49		
arßfüß der klein	89	buse/bushart	ibid.	fischadler	129	güntell	50		
asgeyr	13			fischarn	129	gürtfinck	49		
astrae	22	C		fischent	80				
atzel	28	Chlan	37	fischer	6	H			
awerhan	58	citrinle	44	fischerlin	96	Habich	7		
B		clakis Scotice	135	fischuogel	80	haber	26		
Bachamsel	123	claufrapp	22	fysterlin	106	haber ein andere art			
de duabus diuersis		curlew Angl.	113	flachßfinck	43				
aibus		craye Angl.	22.0	flädermuß	17	hapchle	7		
baumfalck	11	S		florn	91	har	26		
baumgansß	134	Seffyt	104	fluder	88	harsnaff	112		
& 135.0.		distelfinck	43	flügenstächerle	50	hätzler	26		
baumbäzgel	26	disteluogel	43	franc	14	hagent	75		
baumbecker	37	dole	24	G		hail	49		
baumkletterlin	37	dompshorn	120	Gacke	24	halbschnepflin	112.0.		
beemerle	27	doterelle 21.	132	galgenregel	21	halckregel	21		
beemerziemar	28	düchhel	88	gäluogel	44	han	52		
beena	23	düchhele zweyerley	89	gän/ganner	86	ein frembder wilder			
behemle	27.28	schwarz düchhele	89	gansß	73	Han auß Africa od			
belch	91	duchentlin	89	wilde Gansß	72	Barbarien	61		
berckmeißle	47	dumeling	49	gaulammer	41	ein Han mit wullen			
belchine	91	E		geelgorst	41	54			
bergander 21.	135	Leber	121	geir	13	hanikens	113		
berghün	65	eggenschar	68	geyradler	5	hapch	7		
bergschwalm	52	eisntle	86.87	geyrschwalm	51	harschnepf	112		
grosser bergfasan	58	elbs	81	gerolff	37	haselhün	63		
kleiner bergfasan	59	eisuogel	100.132	gerschwalm	51	hasengeir	13		
berghuw	14	elster	28	gybytz	99	hätzgel	26		
bergtroffel	28	elsterspecht	36	gickerlin	50	haufshan	52		
bergtul	23	embriz	41	grienuogelin	50	heggeschär	68		
bernicla 21.	135	emmeritz	41	gyfitz	99	heidenmeiß	46		
bymeisse	45	emmering	41	gilberschen	41	heidlerch	70		
bierolff	37	emmerling	41	gilbling	41	heyron	95		
birckilgen	77	wyße Emberitz	42	welscher Gilbling	127	henn	53		
byrolt	ibidem	endt	73	gympel	49	hensfling	43		
		ent	73	girau Brabantis	26	herrenuogel	26		
		graw Ent	135	girlitz	45	beergansß	117		
						herzog			

Index.

rinnenkläber	37	schwalbe	51	stirn	96	waldrötele	48
rynschwalm	97	schwalm	51	stockhensfling	43	waldschnepff	111
rynuögele.	97	hußschwalm	51	storck/storck	121	waldzinsfle	46
rynuogel	108	schwan	81	schwarzer storck	122	wallop	113
rötele	48	schwanzmeißle	47	stozent	74	wandwäher	8
hußrötele	48	schwarzkopff	47	stozent	74	wannenwäher	8
summerrötele	48	schweimer/schwemer/		struß	69	wantweber	8
rogis	86.o.	9		strußmeißlin	46	wasseramsel	123
roller 27 (rordumpf)	120	seevluder	85	strüßle	49	wasserhünle	100
rordümel/ rordump/		sehamsfel	123	strußreigel	117	wasserhün	91
rorheñle	91. bis	seydenschwanz	27	Tabe T	24	welsch Wasserhün	90
grosser Rorreigel	119	seeschwalm	97	taube	57	wasserochs	120
rorreigel	120	seevogel	75	zame Taube	57	wasserschwalme	97
rortrum	120	sickust	39	thänfinck	44	wassersteltz wyß oder	
rosamsel	33	sichler	116	thänmeißle	46	graw 124. gälb ibidē.	
rosdam	120	sigen	44	thor	132	wegestertz	124
rotbein	101	sittich	39	thornkrezer	13	wegflecklin	51
rotbrüßle	48	rotgelber Sittich	38	thornträer	13	weye	8
rotseck	136	smirlin	11	thumberz	49	weiber	8
rothals	76	sneppe	110	thumpfass	49	wettervogel	113
rotkelchyn	48	socke	77	thurnkönick	49	whaupe A.	113
rotküllis	107	solendgans	83	tyrolt	37	wy	8
rotkröpflin	48	sorentle	77	todtenuögele	50	wickel	7
rotschwenzel	48	spar	41	totler	37	wydenzückerle	50
rotstertz	48	hußspar	41	träehals	38	wyderle	50
rotuogel	49. 136	sparz	41	trapp	67	wydhopf	31
rotzägel	48	grün Specht		trappgans	67	widwal	37
rowert	44	grosser schwarzer		triel	125	wiegwehen	8
rubin	43	Specht	35	trössel	77	windhals	38
rüche	89. & 22.o.	weyßspecht	36	troffel	30.o.	wynkernell	108
rüggen	80	spechtle	36	rot Troffel	28	winsel	28
rüggele	89	blauw Spechtle	37	tshütscherle	43	winterfinck	44
rüttelwy	9	speckmauß	17	schwarz Tücherlin		winterküninck	49
		sperber	7	123		winterrötele	48
S		sperck	41	tüchterle	89	wyntroffel	28
Sackgans	49	sperwer	7	tub	57	wintze	28
sägysen	116	sperlinck	41	gehöflete Tub	57	wynuögele	48
samethünle	101. et 112.o	spiegelent	75	welsche Tub	57	winduogel	113
sanglerch	70	spiegelmeiß	45	wilde Tuben art	67	wipstertz	27
scharb	84	spilhan	60	kleine wilde Tub	66	wisemertz	42
schellent	79	spyr	51. 97	wyße Tuchent	87	wiselgen	86
schiltkrae	22	weyßer spyr	52	tul	24	wittewal	37
schlagtub	66	spyrschwalm	51	wilde Tul	23	wodcoc A.	110.
zame Schlagtub	57	spyrer	96	turtel/turteltub	66	wüßling	47
schleyereil	16	spitzschwanz	75	tutter	45	wüwe	8
schluchtente	86	sprebe	34				
schmirring	103	spritz/spritzel	7	V			
schnäpflin	47	staar	34	Väldhün	64	Zagelmeiß	47
schneefinck	44	steinamsel	33	valcke	10	zapp	91
schneegans	72.94	steinbicker	122	überschnabel	93	zeifel	44
schneehün	65	steinbeyßer	40.122	überschwalbe	97	zerrer	30
schnepf/schnepshün	110	steinberz	23	vishhörn	129	ziering	30
grosser Schnepf	110	steingall	8	ül	15	zilzelperle	46
schnepflin	112	steingällyl	106	vzhan	58	zilzepfle	50
schnerrer	30	steinhün	64.65	vzrind	120	zinsfle	44
schneuvogel	65	steinkautz	17	üwel	15	zinerelle	27
schnykünig	49	steintrapp	22			zyschen	44
schnirring	96	steinrötele	34	W		zysle	44
schösserle	43	steinschmatz	8	Wachtel	71	zötscherlin	43
schösslin	43	steintaben	26	8 Wachtlen künig	71	zunkünig	49
schottengans	83	steintröstel	34	wäglerch	70	zunschlipfle	49
schrathün	65	steintulen	26	waldamsel	33	zweiel	99
schrye	113	stigelitz	43	waldfinck	44	AMERICVMUOCABULU	
schwäderle	45			waldmeißle	46	Toucan 130.	
				waldrapp	22		

NOMENCLATOR

AQUATILIVM ANIMANTIVM.

ICONES ANIMALIVM A-
quatilium in mari & dulcibus aquis de-
gentium, plusquam DCC. cum nomen-
claturis singulorum Latinis, Græcis, Itali-
cis, Hispanicis, Gallicis, Germanicis,
Anglicis, alijsq; interdum, per cer-
tos ordines digestæ.

*EXPLICANTUR autem singulorum nomina ac nominũ rationes, præ-
sertim in Latina & Græca lingua uberrimè: & nominum confirmandorum causa
descriptiones quorundam, & alia quædam, præsertim in magno nostro De aquatili-
bus volumine non tradita, adduntur: de quibus singulis Rondeletij, Bellonij, Saluiani, &
nostræ sententiæ explicantur breuissimè.*

PER CONRADVM GESNERVM TIGVRINVM.

Le Figure de pesci e d' altri animali, li quali uiuono ne l' acque
falle e dolci, piu che D C C.

*Les Figures & pourtraicts de plus de DCC. poissons & autres bestes aquati-
ques tant de la mer, que des eaux douces.*

Figuren vnd Contrafacturen von allerley fischen vnd anderen thieren/die im
meer vnd süßen wasseren gefunden werdend/mee dan D C C.

c v m Priuilegijs S. Cæsareæ Maiestatis, ad annos octo, & poten-
tissimi Regis Galliarum ad decennium.

TIGVRI EXCVDEBAT CHRISTOPH. FROSCHO-
VERVS, ANNO M. D. LX.

NOTIFICATION

BY THE BOARD OF DIRECTORS

OF THE COMPANY

AND THE MEMBERS

OF THE COMPANY

AND THE MEMBERS

OF THE COMPANY

AND THE MEMBERS

OF THE COMPANY

AND THE MEMBERS

OF THE COMPANY

AND THE MEMBERS

OF THE COMPANY

AND THE MEMBERS

OF THE COMPANY

AND THE MEMBERS

OF THE COMPANY

AND THE MEMBERS

OF THE COMPANY

AND THE MEMBERS

OF THE COMPANY

AND THE MEMBERS

OF THE COMPANY

AND THE MEMBERS

SERENISSIMO AC POTENTISSIMO REGI BOHEMORVM D. MAXIMILIANO, ARCHIDVCI AVSTRIAE, DVCI BVRGVNDI, &c. Domino suo clementissimo Conradus Gesnerus

MILIANO, ARCHIDVCI AVSTRIAE, DVCI BVRGVNDI, &c. Domino suo clementissimo Conradus Gesnerus

die, &c. Domino suo clementissimo Conradus Gesnerus

S. P. D.

AESAREAE Maiestati (Celsitudinis tuae parēti Augusto) serenissime Rex, ante biennium ferē Historiam animalium aquatiliū nostram consecraui: eamq̄ non ingrātā illi fuisse, cum ex ipsius benignissimo sermone, tum alijs argumentis liquidō cognoui. Quamobrem hoc tempore eiusdem libri Compendium quoddam, quod ad nomenclaturas praecipuē, in lucem editurus, tuae Maiestati

Dedicationis huius occasio.

merito multas et graues ob causas inscribi dicariq̄ debere, existimaui. Tu enim cū aliorum maiorum tuorum, quorum perillustris ad omnē posteritatem gloria pertinet, tum imprimis sacratissimi parentis, praclaras et uerē regias virtutes, ac raram in principibus uiris doctrinam, summa cum laude adeo faeliciter emularis, paternisq̄ uestigijs insistis tam luculenter, ut haec honoris tui elogia nemo omnium ignorare possit. Mihi quidem frequentem, et pleno omnium ore de uirtutibus tuis doctrinaq̄ celebrem famam, Paulus Scalichius Comes Hunnorum, (antiquissima generis nobilitate illustris, et eruditione multijuga, sacrarum maxime literarū, excellentissimus uir, idemq̄ dignitatis tuae obseruantissimus assiduusq̄ predicator,) uerissimam esse iam pridem asseruit: et eandem nuper cum alij quidam non uulgares et si de digni uiri, tum praecipuē Ioannes Sambucus, (uir multarū linguarum cognitione, et eruditione uaria summus, deq̄ omnibus bonis literis optimē meritus,) planē confirmarunt. Itaq̄ confidentius ad hanc dedicationem accessi: et librum hunc qualemcunq̄, ad optimum maximumq̄ patrocinium tuum, omnino pertinere iudicaui. Sed dicat aliquis: Quō maior Celsitudinis tuae in omni uirtutum doctrinaq̄ genere praestantia est, eō minis audere me debuisse de rebus huiusmodi, nec magnis per se, nec satis pro dignitate à me tractatis, ad te scribere. Huic ego responderim: Uirtutum et eruditionis comitem perpetuō esse humanitatem atq̄ benignitatem erga inferioris conditionis non improbos homines, et ad ignoscendum facilitatē: quam in M. tua quoq̄ mihi nō defuturam: eamq̄ animum meum, uoluntatem, studium ac obseruantiam tui, magis quam re ipsa quid praestiterim, estimaturam, indubitata spe memet mihi promississe. Fateri me et agnoscere ingenij mei angustiam, doctrinae tenuitatem, et eloquentiae inopiam: sperare tamen haec omnia rerum ipsarum, quas tractādas suscepi, raritate, uarietate, et admiratione, operisq̄ magnitudine ac difficultate, siue compensatum siue excusatum iri. Res autem illas nec magnas esse, nec regum et principum uirorum fauore et contemplatione dignas, haudquaquam concesserim. Neq̄ id pluribus probandum mihi existimo: qui minime dubitem, M. tuam, si quis alius, probe intelligere, cum aliarum rerum (qua a D E O O. M. ad suam gloriam et hominis usum condita sunt) omnium, tum uerō illarū quas naturales appellamus, scientiam, planē liberalem, et animis bene institutis, familiaritate quadam inuitante, prorsus iucundam esse: nec priuatos duntaxat homines, aut ex professo philosophos, sed principes etiam uiros mediocrem earum cognitionem decere: idq̄ adeo, ut post pietatis officia, et in moribus actionibusq̄ hominum positas uirtutes, non aliunde maius ornamentū eis accedere possit. Quis enim uarias illas et admirabiles corporum in mari agitantium formas non libenter agnoscat: ac inde immensam Naturae uim, nullo in elemento satis adhuc, ne diligentissimis quidem mortalium, perspectam et exploratam, miretur? Quis inde, nisi stupidus et tantis indignus spectaculis, non secum superiorem aliquam et principem omnium rerum causam ratiocinando inquirat? Si enim tam multiplex, admiranda, et infinita haecenus homini, circa centrum hoc mundi Natura est, (cuius nos quoq̄ pars sumus, et quidē praecipua,) infinities et incomparabiliter maiorem esse oportet uim conditoris, motoris primi, et conseruatoris omnium: qui ut ineffabili numine, ac praesentis ubiq̄ sapientiae suae operibus omnia replet: sic caelos omnes et omnem loci temporisq̄ conditionem solus excedit. quamobrem omnis et in-

Rerum Naturae cognitionē aliquam, Reges etiam decere: et his contemplandis animos ad DEI notitiā euehi.

Epistola

finita ei soli gloria, ac veneratio perpetua debetur: ut prorsus impietatis & laesa maiestatis diuina incusandus sit ille, qui ullum comparationis modum aut gradum (ita ut in regno dignitatum deinceps ad proregem, & regem denique sui gradus sunt) hic constituerit. Nam & ipse de sese clarissime testatur, se unum ac solum esse, cui diuinus honor uniuersus sit deferendus: & tanquam emulatione quadam afficiatur, honorem eundem, aut eius partem aliquam, alteri cuiusquam contribui, ferre non posse. Diuinus autem honor est, quicumque confertur propter uniuersale aliquod bonum: ut sunt, cognoscere & posse omnia, facere & conseruare cuncta, propitium & benignum esse omnibus, & huiusmodi. In ipso certe solo omnis per uniuersa se extendens absoluta perfectio est: cetera ut in suo genere ac sibi perfecta sint, (quanquam hoc etiam Deo omnium principio debent,) non tamen alijs rebus, aut certe non semper, non ubique, non omnibus prodesse, aut de suo, cum nihil eis abundet, largiri possunt. Res conditae quantumcumque excellent, comparationem aliquam admittunt: ita ut scintilla aliqua, si ad Solem conferas: guttula aquae ad Oceanum & uniuersam aquarum vim, aliquid & aliquota pars sint, & communis aliqua definitio (ut luminis aut aquae) eis accommodari possit. Solus conditor & architectus, tum infinitus undique, tum ab omni comparatione alienus est. Ad huius igitur summi, aeterni, infinitique boni notitiam, amorem & cultum, preparantem animos nostros quacunque cognitionem, non aspernabimur: sed ea ceu gradibus quibusdam utemur: in quibus tamen non insistamus diu, & semper altius animis enitamur. Frustra gigantes olim montibus imponebant, ut corpore in caelum quod oppugnabant, ascenderent. Animo & mente, amore non odio accensa, conscenditur, idque per gradus quosdam ceu colles montesque exaggeratos.

Gradus ad DEI
cognitionem.

Res inanimatae

Incipiamus ab infimo gradu, qui Terra est, ceu fundamentum & basis Mundi inferioris. In ea gigni uidemus pulchras plurimasque rerum variarum species, quae anima carent, lapides, metalla, & gemmas: quarum aliqua ceu stellae quadam terrestres, & caeli stellarum, ut ita dicam, materiae suae puritate, simplicitate, aut etiam splendore uideri possunt. Magnae etiam motu suo polum sequitur. Horum omnium (sicut & ceterarum ubiuis Naturalium rerum) Natura tam mira ac multiplex est, ut cognosci tota adhuc nondum potuerit, ne nominibus quidem & historia: quanuis ingeniosi aliqui homines acerrime in harum rerum cognitionem incumbere, ut olim ita hodieque, uoluerint: nedum interiori causarum exploratione. Quod si rebus inanimatis tanta cum caelo cognatio & similitudo est: animatis certe corporibus maiorem multo cum eodem coniunctione intercedere existimandum est: et sicut corporeae res a perfectissimo corpore (caelo) ceu principio sui dependent, mouentur, reguntur: ita incorporeas substantias esse aliquas, quae a prima, optima maximaque aliqua causa gubernentur ac moueantur, omnino statuendum. Altior deinde sequitur gradus, Stirpium genus uniuersum: quod Solis Lunaeque imprimis uires et effectus recipit. In his primus animae gradus, primum uergetat & alit, deinde auget, tertio sibi simile procreat. Recte autem comparatur caelesti, ea quae in singulorum (plantarum & animalium) seminibus inest formandi & effingendi corporis organa uirtus aut facultas. Tertium supra hanc gradum animantibus terrestribus tribuo: quibus etiam uolucres adnumero. In his anima melior, nempe cognoscens, per sensus exteriores interioresque se prodit, (plus minus in alijs:) atque talis ferè quodammodo humanae animae similitudo in illis est, qualis in homine DEI. aliud autem similitudinis nomine hic intelligo, quam supra comparationis. Similitudo enim aliqua esse potest in ijs etiam quae toto genere differunt, comparatio non potest. Et hi ferè gradus in Terra reperiuntur: alij in aquis. In his enim post

Stirpes.

Animalia.

Homo.
DEVS.

Aqua.
Animalia aqua
tilia.

Aer.
Meteora.

Ignis.

res marinas inanimas, animalia primum occurrunt, piscium aliorumque in humore uiuentium innumerae formae: imprimis uero Cete & stupendae tum figurae tum magnitudinis belluae. Tertio, in Aere, per ea quae uocant Meteora siue Sublimia, ab exhalationibus aut uaporibus nata, prout inferius aut in medio summoue aere consistunt, quodammodo ascendimus. harum enim superiora, ut igneo fulgore coruscant, ita & stellas magis referunt, mouenturque similiter in orbem, & durant plerumque diutius: & maiori animos hominum, tanquam Domini DEI grauiter succensentis minantisque signa, horrore percellunt. Postremo per ignis elementum, quod omnibus corporibus reperit uacuum, (propter nimiam forte substantiae suae subtilitatem seu raritatem, & caloris uim omnia consumentis, ac perpetuae uertiginis uelocitatem,)

tem,)

Nuncupatoria.

tem,) veluti saltu transilit animus: quanquā in igne etiam multa diuina potentia argumen-
ta sunt, & inter elementa hoc maximè **D E U M** nobis refert. Et sic ad ipsum deniq; cælum Cælum.
peruenit: in eoq; alias materia, loci, tēporis motusq; sui & ordinis rationes, quam in propriè di-
ctis naturalibus rebus deprehendit: omnia nempe magis diuina, certa, pura, simplicia, lucida,
pulchra, & omnis ferè mutationis immunita: ac primas omnium rerum corporearum inde sca-
turientes causas, ceu quosdam Naturæ fontes. In hoc miratur deinceps septemplici gradu Pla-
netarum orbis: inq; summo ceu vertice cælum stellatum: deniq; primum mobile, ut vocant, Planetarum or-
bes.
Cælū stellatum
Primum mobile.
Primus motor.
non sensu iam hoc ut inferiora omnia, sed ratione deprehensum. Inde quid aliud cogitet mens
pia quam primum illum ex quo cælum vniuersum, & tota Naturæ series dependet, motore?
Nam ut singulæ res animata suam in se habent incorporeā causam à qua mouētur: ita vni-
uersus mūdus cum moueatur (nihil enim seipsum mouet) principium aliquod & causam sui
motus habeat oportet: non similiter tamen inclusam: ne vis illa terminis vllis circumscripta fi-
niatur, (nam corporis finiti vis etiam intrinsecus mouēdi finita est,) & temporis longinquit-
ate defatigetur. Defessum autem quod est, primum inæqualiter mouet: deinde demum om-
nino cessat. Quamobrem vis infinita, & ultra supraq; omnia se diffundens, nullis organis,
nullo medio, solo nutu (unde & numen dictū) & imperio cælum supremū mouet: à quo dein-
ceps ordine suo inferiora cientur omnia, suis temporibus, vicibus, ordinibus, locis. Atq; ita,
ut plurimū, motus rerum secundum Naturam procedit. at quoniam idem & cæli opifex, &
Naturæ Dominus est: potest, cum possit omnia, sine cælo, sine Natura, aut etiam contra Na-
turam, nullo medio, quemadmodum cælum primum mouet, sic res alias quascunq; pro sua sta-
tim voluntate agere & mouere. Porro, ne longius abeam, cum multi sint gradus, (sive cor- Aquatilia ani-
mantia.
porum, sive animorum discrimina spectes,) ad **D E I** notitiam euehentes, is qui ab Aquatili-
um animantiū contemplatione petitur, præteriri aut negligi nullo modo potest aut debet. Ta-
lia enim tantaq; in aquis, & earum alumni animalibus miracula sunt, ut ea nō philosopho-
rū modò libri, sed sacra litera etiā nostræ multoties demirētur. Caterū ut necessarij ferè (ni In gradibus nō
immorandum.
si diuiniore modo ad **D E I** notitiā trahamur) sunt omnes isti, quorū mētio facta est, gradus:
ita, ut cuiq; vel tardius uel acrius ingeniū contigerit, aut alia quæpiā causa impederit, plus
minúsue in eis immoratur: hic fœlicior, infœlicior ille, infœlicissimus omniū qui ne ascēdere qui-
dem cogitat aut incipit. fœlicissimus qui quàm citissimè gradus omnes peruolitat, aut etiam si
fieri potest, transilit. Et quoniam corporis quo coercemur infirmitas magna est, & grauiā per-
turbationum cupiditatumq; in nobis momēta, unde fit ut sæpius ab isto diuina contemplatio-
nis ceu vertice, deturbemur, & ad inferiorem deterioremq; statum relabamur: iterū atq; ite-
rum perpetuò ascēdere, & vires diuino auxilio, quotiescunq; deiecti fuerimus, renouare cona-
bimur. Quotidie quidem quasi à nouo principio multi nostrum viuere incipimus: tanquā quæ
prius didiceramus obliui, ut socordes aut indociles discipuli solent: & ut ij qui se in speculo cō-
templati, tanquā non ampliūs satis memores suorum vultuum, subinde ad se contemplan-
dos redeunt. Iam qui diutius quàm par sit in rerum naturalium cōsyderatione hæserit, ut eo In rerum natu-
ralium contem-
platione diuti-
na tædium ori-
ri, & uanitatis
sensum animo
bene affecto,
&c.
nomine infœlicior est: ita si tædium aliquod eius & fastidium obrepit, de meliore & perfectio-
re aliquo inquirendo (modò non prorsus à Deo alienus, hoc est, miser & infœlix sit homo) hac
occasione cogitat. Quauis enim plurimū temporis in his noscendis insumat, semper tamen ea-
dem atq; eadem ei recurrunt, quibus animus minimè satiatur aut acquiescit: ut sunt materia,
forma, oriri, augeri, declinare, occidere, moueri, & quoquo modo mutari: et easdē temporum,
ac rerum quæ eis circumscribuntur omniū, uices perpetuò redire. Vnde tædio exorto nil mirum
sapientem illum Ecclesiasten exclamasse: Omnia omni tempore obnoxia esse vanissimæ va-
nitati. Quem enim stabile fructum (inquit) referet homo ex ijs quæ sub Sole sunt: etiamsi mul-
tis modis se torqueat in hoc, ut fructum aliquem inueniat? Quicquid olim fuit, nunc est: et
simile est illi, quod paulo pōst erit. quicquid factum est olim, nunc est, & aliquantò pōst simi-
le illi fiet. In summa, nihil omnino est sub Sole nouum, quod huic vicissitudini obnoxium non
sit. Ego quauis rex essem totius populi Iudaici, toto pectore in hoc incubui, ut sapienter inue-
stigando, perdiscerem quicquid sub Sole fit. Hoc molestum cognoscendi studium immisit Deus
in animos hominum, ut eo se torqueant, &c. Sed hæc apud **M. T.** prolixius tractari non Epilogus cū ex-
cusatione.

Epist. Nuncup.

debet: quare finem faciam. Hoc tantum superest mihi roganda M. T. ut si non per omnia tibi & doctissimis hominibus, quorum consuetudine fruere, tot rarissimis animalibus ad viuum pingendis, ac nominandis diuersarum linguarum antiquis & recentioribus nomenclaturis, denique describendis satisfecero: ipsa rei difficultas, & laborum sumptuumque magnitudo, me excuset. Feci quod potui, & quantumcumque in me fuit, in presentia prestiti. Quod si venia facilitate, ubi ea opus fuerit, me plurima (fateor) ignorantem, vultusque tui serenitate librum hunc verecunde & egré ad M. T. accedentem, tuumque patrocinium suppliciter expetentem, dignaberis: animum multis iam laboribus fessum ac labantem, mihi reddes & recreabis, ut alacrius alia quoque in posterum, quae ad illustrandam rerum Naturam diu iam mediator, perficere & in lucem edere cogitem. VALE. Tiguri Heluetiorum Idibus Iunij. anno Salutis Christianae M. D. LX.

CONRADI GESNERI AD LECTOREM PRAEFATIO.

ANIMANTIVM Quadrupedum, Avium, & Aquatilium historias quatuor libris copiose descripsi: ita ut quaecumque de illis uel ipse obseruassem, uel apud alios ueteres ac recentiores innumeros diuersis in linguis scripta legissem, omnia diligentissime complecterer: singulorum ferè historijs in octo capita diuisis: quorum primum nomina continet in uarijs linguis. Secundum species aut differentias unius animalis, si quae sunt: tum corporis eiusque partium descriptiones. Tertium actiones & passiones uarias naturales & contra naturam. Quartum animi affectus, mores, ingenia, consensiones & dissensiones naturales. Quintum uarios ex animalibus usus ad hominem pertinentes, praeter cibum & remedia. Sextum alimenta ex eis, & ad cibum apparatus. Septimum remedia ex ipsis aut eorum partibus: & si quae homini morsu ictuue nocent, contra illorum uenena. Nam de ipsorum animalium morbis, hisque curandis, tertio semper capite agitur. Octauum philologiam & magnam uarietatem tractat, hisdem ferè ordinibus. Est autem Liber primus De quadrupedibus uiuiparis conditus, satis magnus per se. Secundus De quadrupedibus ouiparis: qui cum exiguus sit cum tertio de Avibus coniungi & uno uolumine ligari potest. Quartus De Aquatilibus: in quo Rondeletij etiam & Bellonij libros de hisdem complexus sum. In omnibus autem illis libris Ordinem alphabeti magna ex parte secutus sum, ut quilibet facilius statim quaesita inueniret. In Iconum uero libris, qui imagines cum nomenclaturis tantum continent, ordines siue classes à natura institutos sequi uolui: ita ut quae unius naturae essent animalia, siue unius generis proximi species, siue aliter multa haberent communia, quoad eius fieri potuit, coniungerem. Comprehendi autem uno libro Quadrupedum uiuipararum simul & ouipararum effigies: altero Avium: tertio Aquatilium. Et priores quidem duo libri hoc anno denuo editi, multo auctiores prodeunt: tertius uero de Aquatilium nomenclaturis nunc primum. Hi omnes (tres inquam Iconum libri) commodè uno uolumine ligandi iungentur. Tertius quidem copiosius multo ceteris conscriptus est: quoniam simul argumenti uarietas & difficultas ita postulare uidebatur: simul harum rerum studiosis hac diligentia gratificaturum me sperabam, his omnibus quae in maiori uolumine nostro De Aquatilibus, quod ad nomenclaturas maxime, in Bellonij, Rondeletij & meis scriptis, partim in suis locis, partim in Paralipomenis, sparsa & fusiùs tradita leguntur, ueluti in compendium redactis. Saluiani De piscibus librum nuper Romae editum, cum nostra Aquatilium historia iam praelo ferè absoluta esset, accepi. itaque eius sententias, & nomina ab eo posita, non potui eo in libro complecti: quae nunc in hoc Nomenclatore posui: quanquam ea omnino paucissima sunt, quae à me & alijs prius non sint dicta: quod ad nomina dico. Fuit quidem hoc praecipuum meum institutum, ut ea quae ad nomenclaturas pertinent, imprimis traderem: id quod (ut dixi) copiosius & maiore apparatu faciendum fuit hoc in libro, quam ceteris Iconum libris. Nam & maior piscium numerus est: & nomina saepe confunduntur: & unus plerumque multis uariisque, etiam in eadem lingua nominibus appellatur. neque enim Turdus piscis solum πολύωνμος est, qui priuatim etiam sic nominari solebat apud ueteres Graecos, sed profecto alij etiam plurimi pisces. Volui autem non ipsa simpliciter nomina, sed etiam etymologias plerumque, rationes & significationes scrutari: ac his quae exhiberentur, animalibus, ea deberi ostendere, & quae obijci possent argumenta, diluere. Rei difficultatem auxit, quod Aquatilium historia intra paucos annos nuper, & à paucissimis excoli coepit, plurimis adhuc controuersijs & dubitationibus intricata. Graeca nomina non semper fortè characteribus Graecis adscripsi, quod mihi non difficile fuisset, sed aliquando Latinis tantum. Fluuatilium & lacustrium multi antiquis nominibus Graecis & Latinis carent: quos ad genus aliquod simile retulimus, aut fictis nominibus nouis nominauimus: ita tamen ut ficta aut noua quilibet statim ab usitatis & antiquis discernere queat. F. litera etiam si quando ponitur, nomen fictum indicat: quod imprimis in Germanicis mihi faciendum fuit, Veteres enim de solis ferè marinis in mediterraneo

Ad Lectorem præfatio.

diterraneo piscibus scripserunt, nulla plerorumque fluuiatilium & lacustrium, ac plurimorum qui in Oceano reperiuntur mentione facta. Multi etiam (non dubito) pisces Germanica sua nomina habent, accolis Oceani Germanis probe cognita: mihi uero mediterraneo homini, cui oras illas adire nondum licuit, hæcenus ignota: quauis non adeo multa superesse puto, quæ ab amicis non acceperim. Licere autem ab homine in rerum natura exercitato, nomina, ubi desunt, apte & significanter confingi: quoque modo id fieri debeat, cum in Historiam Aquatilium præfaret, & partim in hoc ipso Iconum libro post Cyprini lati mentionem, ostendi, Theodorum Gazam laudant eruditi quidam, quod fictis aliquot nominibus Latinis, linguam Latinam locupletaret, ac illustraret: qui tamen hoc fecit uocabulis Græcis conuersis: quorum pleraque à Latinis authoribus, Plinio imprimis & alijs, iam recepta erant, aut recipi poterant, propter magnam & omnibus ferè familiarem Latinæ Græcæque linguarum in rerum nomenclaturis affinitatem. At Germanicæ nulla ferè cum alijs linguis cognatio, nec usus externorum uocabulorum receptus est: & Belgarum aliorumque maritimarum Germanorum uocabula, à nostra dialecto plerumque adeo abhorrent, ut nouis & apte fictis uti, quam apud illos receptis, nostris hominibus commodius existimem. Sed de nominibus satis.

Est ubi præter institutum, corporis etiã notas, (insigniores præsertim: pro reliqua enim descriptione icô ipsa satisfecerit ferè:) & partium descriptiones, aut alia quædam adtuli: præcipue si quæ noua essent, & in Volumine maiore prius non scripta. Aliubi ipsum chartæ spacium, uacuum alio qui relinquendum, ad quædam addenda inuitabat. Descriptiones multas, sed breues, eo consilio posui, (cum aliorum, tum exanguium imprimis, ut Concharum, Cancrorum, Insectorum, Zoophytorum,) ut ad oblatum aliquod animal cognoscendum, hic liber satisfaceret, nec opus esset in maiori uolumine perquirere. Nolim tamen his compendijs (propter nomina tantum & animalium ipsorum simpliciter cognitionem, inque illorum gratiam qui libros maiores emere aut legere fortuna aut negocijs alijs, diuersoque uitæ instituto, prohibentur, à me perscriptis,) quenquam ab Historijs integris, ubi non solum nomina & descriptiones, idque uberiùs, sed alia etiam quam plurima, sicut dixi, pertractantur, auertere. doctiores quidẽ spero hoc ueluti gustu & specimine percepto, ad Historias ipsas legendas magis allecturi iri. Iconum alias ipsi nouas & nostras dedimus: alias (& quidem plurimas) ex Rondeletij opere mutuati sumus: & à Bellonio quoque nonnullas, ita ut plerumque ad quem authorem cuiusque imaginis primùm exhibitæ gloria pertineat, non sit obscurum.

Tabulam qua Animalium marinorum diuisio continetur secundum loca in quibus degunt, in fine primi Tomi huius libri posuimus, ex Oppiani Halieuticis. Ante singulos etiam Aquatilium Ordines, de singulis in genere aliqua præfati sumus.

ENVMERATIO ORDINVM, QVOS HOC

IN LIBRO SEQVVTI SVMVS.

Libri huius Tomi sunt II. prior, De animalibus mar. posterior, de ijs quæ in dulcibus aquis degunt.

Tomus I. Ordines XVII. quibus continentur hæc.

- I. Pisciculi, nullo certo genere aut forma comprehensi: ut sunt, Apua & similes: Trichis, Harægus, Liparis, Gobij, Blænus, Scorpioides, Alaudæ, Exocætus Bellon. Pholis, Scolopax. Pag. 1.
- II. Pisces saxatiles, & aliqui eis proximi: Ut Scari, Merula, Turdi diuersi, Anthia, Iulis, Adonis, Alphestes, Channus, Canadella, Perca mar. Phycis. Pag. 12.
- III. Pisces Lyriformes, seu Lyræ pisci similes, qui corpore sunt tereti, capite crasso: plerique rubicundi: partim squamosi, partim sine squamis: Ut sunt Cuculus, Lyræ, Lucernæ, Corax, Hirundo. Et his ferè consimiles, Callionymus, Mulli. Pag. 31.
- IIII. Pisces lati & compressi, (diuersi à planis,) squamosi & litorales plerique: Ut sunt, Aurata, Sparus, Cantharus, Sargus, Melanurus, Melanderinus, Erythrinus, Phagrus, Synagris, Acarnæ, Mormylus, Chromis Rondeletij, Orphus Rondeletij, Orphus Bellonij, Hepatus, Chromis Bellonij, Glaucus Bellonij, Umbra, Latus, Coracini. Et alij quidam non squamosi: qui nihil ferè cum præcedentibus commune habent, excepto Apro Bellonij, quem Sargo cõparat, &c. ut Capricus, Capros uel Aper Rondeletij, Aper Bellonij, Stromatei, Seferinus, Nouacula, Faber. Pag. 41.
- V. Pisces simpliciter dicti: qui ferè rotundi sunt, (minùs tamẽ quam Lyriformes,) non compressi: alij squamosi, alij læues: Ut Mæna, Smaris, Boops, Salpa, Mugiles, Cephalus, Lupus, Sphyraenæ, Animodytes, Hippurus, Afelli, Mustelæ, Aranei, Dracunculus, Scorpij, Lacertus peregrinus. Pag. 65.
- VI. Pisces longi, spinosi, quorum species ferè serpentina est: Ut Muræna, Conger, Serpens mar. Acus, Saurus, Guaicanus uel Reuerfus piscis Indicus, Serpens marinus rubescens, Serpentes Oceani. Pag. 87.

Ordinum enumeratio.

VII. Pisces spinosi plani: Vt, Rhombi, Cithari, Passeres, Buglossus, Solea oculata, Cynoglossus, Arnoglossus, Solea parua, Hippoglossus, Tæniæ. Pag. 94.

VIII. Lacerti ac similes pisces, & alij quidam maximi, non tamen Cete: ut post Lacertos, Colias, Scôber, Pelamys, Thynni, Orcynus, Amia, Pompilus, Gladius, Glauci, Anarrichas. Pag. 105.

IX. Pisces Cartilaginei plani: Vt sunt, Rana piscatrix, Pastinacæ, Torpedines, Raia diuersæ, Squatina. Pag. 117.

X. Pisces cartilaginei lōgi: Vt Galei uel Musteli, Canes seu Caniculæ, Centrines, Vulpes, Chararias, Maltha, Simia mar. Pag. 141.

XI. Pisces orbiculati cartilaginei, cuius generis ueteres non meminerunt: Vt sunt, Orbis seu Phya è Nilo, (qui ad fluuiatiles pertinet:) & similes ei quidam marini in Oceano: & Orthragoriscus. Pag. 154.

XII. Ceti propriè dicti: Vt sunt, Delphinus, Phocæna, Phocæ, Brethmechinus Maris rubri, Balæna, Orca, Phyfeter, Viuella seu Serra, Scolopendra, Maculo: Monstra marina Leonis, Monachi, Episcopi, aut alia quadam peregrina specie: item Cete Oceani Septentrionalis diuersa: Equus fabulosus Neptuni. Postremò Testudines mar. Pag. 160.

XIII. Mollia dicta: (quæ primo Exanguium loco esse uoluimus, nam antedicta omnia sanguine prædita sunt:) Vt sunt, Sepiæ, Loligines, Polypi, Nautilus, Lepores mar. Vrticæ mar. Pag. 185.

XIIII. Cruftata, seu Crufta tenui contacta: Vt sunt Cancer, Pagurus, Maia, Cancris diuersi, Cancellus. Item Locusta, Astaci, Leo: Et Squillarum genera. Pag. 199.

XV. Testacea: Vt sunt Lepas seu Patella, Auris mar. Ostrea & Conchæ diuersæ, Tellinæ, Chamæ, Pectines, Pinna, Vngues. Item Cōchæ turbinatæ, ut Purpura, Murices, Buccina, Conchylium, Turbines seu Strombi, Trochi, Nerites. Deinde Cochleæ diuersæ, Umbilici, Conchæ Veneræ. Et alia quædam quæ ad superiora referri non possunt: Vt Balani mar. Penicillus mar. Tubulus mar. Deinde Echini & Stellæ. Postremò quæ propiùs ad Zoophytorum naturam accedunt: Vt Holothuria, Tethya, Pudenda mar. & Pulmones. Pag. 221.

XVI. Insecta mar. Vt sunt, Hippocampus, Eruca, Pediculus, Pulex, Asilus, Hirudo mar. Vermes & Lumbrici quidam, Scolopendræ. Pag. 267.

XVII. Zoophyta mar. quæ sui generis operimento teguntur, (non corio duro & testaceo, de quibus diximus ultima parte Ordinis XV.) Vt sunt, Eschara Rondeletij, Epipetrum, Cucumis mar. Málum insanum, Vua, Manus, Penna. Pag. 271.

TOMI II. QVI EST DE ANIMALIBVS AQUATILIBUS Dulcium aquarum Ordines II.

ORDINIS I. QVI EST DE PISCIBVS FLUVIALIBUS, Partes sunt v. quibus continentur hæc.

1. Pisciculi fluuiatiles: Vt sunt Phoxini, Eperlanus fl. Centrines, Alburnus, Lampreda minima, Pœciliæ, Porcus Nili, Leucisci. Pag. 282.

2. Saxatiles, qui in saxosis fluuijs aut riujs degunt: Vt Cottus, Asper, Cobitides. Pag. 290.

3. Latii: Vt Cyprini & similes, Orfus Germanis dictus, Rutilus, Ballerus, Tinca: omnes squamosi, præter Tincam. Pug. 294.

4. Pisces simpliciter: Vt, Perca fl. Capito seu Squalus & cognati, Nasus, Barbus, Mustelæ fluuiat. Asper Danubij, Truttæ, Thymallus, Vmbra fl. Lucius, Lucio-perca, Sphyræna fl. Ostraciones, Glanis, Anguilla. Pag. 302.

5. Anadromi, qui è mari subeunt amnes: Vt, Thrissa, Capito quidam, Eperlanus, Lampetra maior & media, Salmo, Silurus, Acipenser seu Sturio, Antacæi, Attilus, Galeus Rhodius. Pag. 321.

ORDINIS II. PARTES SVNT V. QVIBVS TRACTANTVR HÆC.

1. Pisces lacustres, magnis lacubus (qui à fluuijs efficiuntur) proprii: Vt sunt, Albulæ, Truttæ, Vmbra uel Vmbra, Cyprinus clauatus, Albus uulgò Italis dictus Squalo cognatus, Chalcides, Liparis. Pag. 339.

2. Cruftacea, dulcium aquarum, ex quibus duo tantùm à nobis cognoscuntur, Astacus & Cancer fluuiatiles. Pag. 347.

3. Testacea dulcium aquarum: Vt sunt Cochleæ & Conchæ quædam: quibus etiam Cochleas terrestres adiunximus. Pag. 348.

4. Insecta dulcium aquarum: Vt, Vitulus aquaticus, Hirudo, Phryganium Bellonij, Libella fl. Tinea, Pygolampis, Cicada fl. Squilla fl. Pag. 350.

5. Amphibia: & primum uiuipara quadrupeda: Vt Fiber, Lutra, Mus aquatilis, Hippopotamus. Deinde quadrupedes ouiparæ, ut Crocodili, Phattages, Testudo lutaria, Rana aquatica, La certus aquatilis. postremò Serpentes aquat. Pag. 352.

Ad libri finem sequuntur Paralipomena quædam: & Accessio de Germanicis quibusdam nominibus piscium.

FINIS.

INDICES NOMINVM A QVATILIVM. I. LATINORVM, QVAE PRIMO

LOCO POSVIMVS PROPTER QVAERENTIVM COMMODITA

tem. II. Hebraicorum & Arabicorum, &c. III. Graecorum. IIII. Italicorum.

V. Hispanicorum. VI. Gallicorum. VII. Germanicorum. VIII.

Anglicorum. IX. Vngaricorum. X. Illyricorum.

LATINA TVM ANTIQVIS RECEPTA: TVM

quaedam recentioribus solum usurpata, quanuis barbara, Lati-

nis tamen literis & terminationib; scripta, &c.

A.							
Abramis	321	ammocetus	75	aristula	3	barbo	307
abramis fl.	296	ammodytes	75	arnoglossus	102.103	barbota	310.331.335
abrytus	257	ampelos	273	ascolopas	11	barbulus	306
acanthias	63	amphisbæna aquatica	350	asellus	71.76.77.78.79	barbus	39. 282. 306
acarnan	49	amplioæ	2	asellus callarias	30	barbus marinus	39
accipenser	332	anadromus	284	asellus fl.	315	barinus	307
accipiter	34	anchoiæ	2	asellus minor	81	basilicæ	228
accrina	3	anchorago	328	asellus primus	365.374	basiliscus	10
acharnas	49	angelus	141	aselli	24	batrachus	120
acharnus	49	anglicus cetus	173	aselli aquatici	352	batus rotundus	157
acheluda	51	anguilla	282. 319	asellorum genus	371	bauosa	18
aco	346	anguilla apyrenos	325	asilus	268	bebradon	3
aconias	62	anguilla de arena	75	asilus marinus	269	bebras	3
aculeatus	91	anguilla marina	89	asinus barbatus	24	belennus	8
aculeatus pisciculus	284	anarites	250	asinus mar.	189	belliculi	252
acus 65. 74. 91. 92. 371.		anarrhichas	316. 374	asinus piscis	81	belluæ marinæ	249
372. 373		anarra	250	asinus uarius	78	belone	92
acynopoda	226	aniger	371	asini pedes	226	bembras	3
adonis	11. 27. 83	anadorcas	38	aspargi	42	berberi	333.235
adonon	265	anser mar.	163	asper	291. 310	berellus	163
adomastus	365	anicæus	282. 334. 335	aspis	268	bernardus	210
alurus	331	antale	256. 270	aspreo	288	bezola	290
alolias	55	anthias 23. 24. 60. 79. 104.		astacus	300. 210. 212	bifas	203
alrica	5	296		astacus fl.	347	blatta Byzantia	247
alraeus	44	anthracides	65	astacus marinus	373	blax	309
aldellos	26	anthropophagus	285	astacus parvus	213	blennias	71
aganon	234	aper 45. 57. 58. 59. 151. 369		astaci chela	213	blennodes	71
agnus	38	aper cetaceus	179	aster	258	blennus	7.8.11.71.
agonus	290. 346	aper mar.	148	asterium mar.	258	blennus fl.	291
agonus lacustris	4	aphya Mugilum	2	atherina	23	blepsias	71
aulone (Græcè uulgo)	91	aphyc	1	attagenus	16	blicca	296.300
alabes	308. 325	aplysia	194	attilus	335	blinnus	12
alauda	293	aplysia	271	aulopena	25	boa	362
alauda cristata	9	apolectus	109.111	aulopia	24	boax	66
alauda non cristata	10	aporrhais	223. 243. 245	aulopion	25	boca	66
alaudis	10	aprilis piscis	108	aulopus	24.25	bocas	164
alaufa 4. 6. 282. 309. 321.		apua	374	aulos	241	boithus	1
371. 374.		apua aphritides	1	aulus	231	boitus	290. 291
albica	76	apua cobitis	1	auena	210. 220	bolbidium	191
albinus	323	apua Phalerica	2	aurata	41. 64. 296	bolbotine	191
albi pisces	282	apua uera	1	aureolus	108	bolitana	191
albo	303	aquatilis serpens	362	atures	264	boops	65.66.67
albula	340. 341. 342	aquatilium animantium di-		auriculæ	254	borbocha	310
albula cærulea	340. f.	uisio	274	auris marina	223	borbota	331
alburnus	288. 303	aquila 118. 120. 121. 135		auris Veneris	254	bos	67.130.132.136
alburnus Ausonij	282. 283.	aquila marina	121	auxis	110	bos mar.	164. 165. 355
285		aquila piscis	77			botatrisia	325
albus	345	aquipenser	332	Bacchus	68. 71. 76	botolus	291
alchuffi (Arabicum)	165	aquo	4. 346	bæron	8	bouis mar. caput	118
alecyonium	195	arana crustata	208	balæna	166.167.176.367	box	66.164
alex	65	araneus	83	balenarum dux	82	brama	282.296
alga maris	371	araneus mar.	186.188.200	balanus	197.227.228	bratti	111
alofa	88. 346	araneus piscis	372	balanus mar.	255.256	brema	296
alphestes	27.30. 83	arcos	215	balbus	307	bresma	296
alfa	321	ardea marina 114. 371. 373		ballerus	300	brethmechin	165
alutarius (aliàs lutarius) mul-		argentini	106	ballerus maior	296	brichus	38
lus	40	aries	178. 235	barbatus	307	briffus	257
amathius concha	254	aries mar.	77	barbatulus	282	britus	257
amia	25. 110. 112. 312	arista	3	barbatula	309	brunchus	89
		aristofus	321	barbellus	307	bubofa	132

Index.

bubulca	283	caramidia	214	chelidonium	11	concha longa	231.241
buccina	245. 246	caramis	225	cheluda	51.76	concha margaritifera	193
buccinum	246	caranidia	219. 347	chellares	71.76	concha nigra	231.237
buccinus	256	caranis	347	chelon	68.71.306	concha pictorum	238
bucephalus	291	carbonarius	65. 79	chelone	183	concha rhomboides	227
bufo	118. 122	carcharia	144	chelydrus	362	concha rugata	237
bufo aquatilis	362	carcinus paruus	206	cherfydrus	361	concha S. Iacobi	232
buglossus	98.101	cardus mar.	257	chinades	229	concha striata	235.236
bulbulus	294	carides	214.219	chlorocarides	219	concha Venerea	243
	C.	carinus	307	chremes	81.50	concha Veneris	253.254.255
Caab	165	caro marina	195	chremps	50	conchæ longæ	349
caballio mar.	267	carpa	294	chremys	50	conchæ rhomboides	255
cæcilia	92	carpa marina	23.56.	christopsarus	63	conchæ Scoticæ margaritifera	348
cælara Squilla	214	carpanus	294	chromis	50.52.296	conchula lactea	248.255
calagnone	227	carpio	254.298	chrysopterus	67	conchula rugata	230.238
calamaria	186	carpio Benaci	343	chuchi (Arabicum)	165	conchula uaria	230.232.236
calcinella	230	carpo	294	cibotides	1	conchulæ	233
calculus uteri uel matricis	255	castyas	111	cicada fl.	352	cōchylum	231.242.246.250
callaria	13.56	castor	352	cicada mar.	216.220.221	conchylij operculum	247
callarias	71.80.81.83.308	cataphractus	33	cichle	14	condylium	247
callichthys	24.38.60.61	catapoda	189	cinædus	30.234 (aliâs Cynæ)	conger	82.89.372
callionymus	24.38.80	catillo	73	dus	27	congri	282
caluaria marina	154	cattus algarius	145	cirrhades	19	copanus	111
callus	262	catulus	145	cirrhis	11.19.27	coplus	335
cammarus	216.219.347	catulus maris	141.373	citharædus	97	coraceus	55
cânadella	28	catulus maior	145	citharus	96.97.98.104.373	coracinus	13.35.53.54.55.56
cancellus	206.208.209	cauda	265	citharus asper	101	296	
cancellus	209.220	caudiuerbera	357.358	citula	63	coranus	1.6.291
cancer	190.200	cauedulus	304	citus	291	corallina concha	233
cancer brachychelus	207	cauorofas	89	clanius	319	corax	35.55
cancer fl.	347.348	celerinus	3	claria	80	cordyla	110
cancer flauus seu undulatus	206	centrinæ	146	claria fl.	307.308	cordylus	357.358.361
cancer Heracleoticus	201.215	centrifcus	282.284.372	clarias	76	coriacea	185
cancer latipes	205	cephalinus	71	clauellata	135	coriax	35
cancer marinus	201.203.373	cephalus	68.69.288	clupea	108.321.323.372	coris	102
cancer paruus	208.210	cephalus fl.	303	cobitides	1	cornuta	181
cancer uarius siue marmoratus	206	cephalurus	118	cobites	292	coruulus	55.57
canerarium genus	200	cereda	19	cobitis	2.292	coruus	35.305
cancri hirsuti	207	ceris	11	cobitis barbata	285	coruus marinus	56
canes	142	cernua fl.	50	coccyx	31	corycus	235
canicula	144.145.371	cernua	288	coccyx maior	32	coryphæna	116
canicula marina	141	cerrus	65	coclano (Græcè uulgo)	70	coryphia	248
canicula saxatilis	146	cestra	73	cochlea	242.251	corythia	243.244
canis	113	cestreus	68.70	cochlea cælara	251.252	cottus	1.6.8.182.290
canis carcharias	118.151	cetus	110.366	cochlea cylindroides	252	crange	217
canis fl.	352.353	cetus barbatus	180	cochlea depressa	252	crango	214.215
canis fuscus	144	cetus capillatus uel crinitus	181	cochlea echinophora	252	cremys	30
canis galeus	144	cetus dentatus	178	cochlea marina	373	crocalium	234
canis glaucus	149	cetus hirsutus	368	cochlea nuda maior	350	crocodilus	356
canis lingua	102	cetus ingens	176	cochlea rugosa	253	crocodilus terrestris	356.358
canis marinus	144. 164. 373	cetus iubatus	181	cochlea terrestris	349	crustata	199
canis paruus	144	cete	160. 172	cochlea Umbilicata	253	ctena	233
canis pinguis	148.336	ceti	369	cochleæ paruæ	348	ctenia	228
canis Ponticus	352	cetorum dux	82	cochlioides	9	cuculus	31
canistrum	32	cetula marina	243	cōchlon	242	cucumis marinus	272
cantharis	44.352	chabotus	7	cœli spectator	38	cuniculus	226.227
cantharus	43.55	chalcis	4.346.373	cœli speculator	38	cunnus mar.	266
caper	57.58.287	chalcides	3.4	colias	106.107	curides	219
caper piscis	151	chama aspera	231	colios	107	curfores	216
capitatus	70.291	chama læuis	229	colizana	195	cyanei	60
capitellus	291	chama marina	231	collanus	335	cybeas	109
capito 76. 69. 289. 291. 303. 304. 323.		chama nigra	231	columba mar.	120	cynædus	27
capito Ausonij	182	chama nigra Peloris	231	columbus	120.155	cynoglossus	102
capitoleus	166.169.170	chame	230	colybdæna	195.214.264	cyprianus	294
capitosus piscis	77	chame Glycymeris	229	colycæna	195.196.264	cyprinus	282.294.295
capreolæ	219	champfæ	231	colycia	243.245	cyprinus asper	298
capreolus	115	chamula	356	colymbæna	264	cyprinus clauatus	345
caprifcus	57.287	channa	27	concha	221	cyprinus latus	282.296
capros	58	charax	282.296.297	concha Aegyptia	239	cyprinus monstrosus	295
carabos (Græcè uulgo)	212	chane	28	concha corallina	233	cytheriaca	254
carabus	203	channo (Græcè uulgo)	28	concha crassæ testæ	236	cytus	69
carakidia	55	channus	27	concha echinata	235		D.
		chelidon	36	concha fasciata	237	Dacolithos	351
		chelidonia	36.109	concha galas	237	dacolithus	293
				concha imbricata	234	dactylus	247.253
				concha læuigatoria	254	damon	

Index.

diemon mar.	175	efox	315.328	gillaros	70	hædus	219
daina	54	eunuchi	30	gladius	113.151	holothuria	262.271
dama	54.115	euopus	25	glanicus	319	holothurium	194.265
dactylus	231.241	exocætus	8.10.28.286	glanis	309.329.318.319	holosteus	33.92
dardus	289	exocætus mar.	75	glans	255	homicida Raia	130
delcanus	52	exos	334	glaucidium	114.115	horcynus	111
delphax	163	F.		glaucifcus	114	huperus homicida	365
delphinus	161.162.163.372	Faba mar.	251.252	glaucus	15.53.114.115.149	hufo	310.334
dens Lamia	153	faber	41.63	glaucus finuosus	115	hyæna	146.179
dentale	48.256.270	fario	312.328	glinos	11	hycca	26.46
dentex	47.48.296	falsa uela Romæ	132	gliffa	111	hydra monstrosa	362
dentices	46	falx	104	glorinus Mafsiliæ	120	hydrus	91.361
de ponente monasterio	74	felchus barb.	165	glofopetra	153	hyrcha	169
diabolus mar.	118	fiber	252	glycymeris	231	hyftrix	156
digitus	231	fidicula	97	gnotidia	55	I.	
dobula	304	flamma maris	195	goberge Afellus	78	Iallus	234
donax	231.241	flafcopfarus (Græcè uulgo)	155	gobio	1. 6	iberus piscis	108
dracæna	84	155		gobio fl. Aufonij	285	ibis	11
draco	84.267	flaffada Mafsiliæ	130	gobio niger	7	icftar	3
draco marinus	86.91	flator	170	gobius	6	ichthyocentaurus	175
dracunculus	84.267.268	flefus	100	gobius albus	8	ichthyocolla	79.332.335
dromas	328	fleteletus	100	gobius capitatus	282	iecorinus	51
dromias	328	flutæ	88	gobius caulines	7	iecur marinum	51
dulcinus	257	forina Germanorum	328	gobius fl.	309.290.291	ieiunus	69
dux ceti	81	foficles	238	gobius faxatilis	7	iglecqua (Græcè uulgo)	26
dyca	46	foficles pifces	287	gobius marinus	7	ilcca (Græcè uulgo)	26
E.		frictura	106	gofidaria (Græcè uulgo)	61	iudæus piscis	74.151.258
Eceola	234	fuca	29	gongrus	89	iulia	25
echeneis	243.253.325	fullo	300	gopos	191	iulis	25
echeneis fl.	293	fundulus a.	293	gouius	6	K.	
echinata	205	fundulus faxatilis	293	graculus	55.107	Kochi (Arabice)	165
echini	221	fungus marinus	194.263	granceolæ	203	koky (Arabice)	165
echinometra	258	futuarius piscis	76	grillus	81.82.89	L.	
echinus	256.257	G.		gryllus fl.	352	Labeo	71.69.306
edone	11	Gados	76	guaiacanus	93	labraca	73
eglefin	77	gaidaros	76	gurnardus	31	labrus	71
egrefin	77	gaideropoda	216	gufterus Germanor.	282.300	laccia (Romæ uulgo)	372
elacaten	111	gaideroparo	81	gyrinus	118.361	lacerta	356
eledona	191	gaideropa	226	H.		lacerta paluftris uel lutaria	361
elenchus	234	galades	229.237	Habramis	321	lacertus	92.105.106.309
elephantus	11.210	galarias	76.79.83	halec	4.65.	lacertus aquatilis	361
elephas	179	galarias marinus	309	halecula	2.65	lacertus Indicus	370
elepox	30	galaxia	309	halecularius piscis	65	lacertus maris rubri	87
ellopis	24	galaxias	76.79.143	halefurion	264.265	lacertus peregrinus	87.92.
empetrus	10	galbio	31	halofurion	264	106	
enchlorus	219	galea	82	halidona (Græcè uulgo)	191	lachfus	328
enchraficholus	12	galeotes	113.151	harengus	4	læuiria	129
engraulis	1	galeonymus	80.142.325	hafela Germanorum	290	lagena piscis	155
enhydriis	361	galeridas	76	hedone	83	lambena	30
enneophthalmus	286	galerita	9	heleus	165	lamia	151
enneophthalmus anguilla	326	galeus	141	heledona	191	lampina	30
enthalius	256	galeus acanthias	142.146	hemerocætus	38	lampreda	270.282.285.324
epelanus	6.284.323	galeus canis	144.371	heminerus	55	lampreda media	326
eperlanus	294.323	galeus centrinus	58.59.146	hepar	52	lampetra	81.269.324
epipetrum	272	galeus glaucus	149	hepatus	21.51.61.77.296	lampetra parua	92
equerucus	267	galeus læuis	120.149	hepsetus	2	lamprias	325
eques	207	galeus Rhodius	335.336	heracleoticus cancer	201	lampyris	325
equiculus mar.	267	galeus stellaris uel afterias	143.145.	hefychus	315	lanifica Raia	137
equites	206	galeus stellatus	146	hiatula	27.229	lapillus pro Margarita	234
equonilus	355	galexias	325	hiærax	34	latilus	54
equus fl.	354	gallarias	76.79.81	higoana	370	latus	53.54.332
equus marinus	368	gallina mar.	16	hinnulus	145	lauaretus	340
equus Neptuni	182	gallulus	232	hippidium	267	lautus F.	340
eremita	210	gallus	64	hippocampus	267	lebias	52
ericus	256	gallus marinus	32.156.195.	hippoglofius	103	lebianus	52
erinaceus	256	201.202.267.373		hippopotamus	179.354.368	lelepris	16.30
erycina concha	254	gammarus	210.216	hippus	267	leo	210.213
eruca mar.	221.268	gammarides	347	hippurus	75.116	leoninum monftrum	173
erucula	351	gardus	288.305	hircus	8.82.288	leopardus	78
erythinus	46	garus	66	hirci	65	lepas	223
erythræa concha	254	gemma maris	76	hirci oculus	223	lepidotus	294
erythrinus	46.296.373	genitale mar.	265	hirculus	219	lepras	16.f.
erythrophthalmus	282	gerres	66	hirundo	34.35.36.37.72.109	leptochelus Cancer	207.208
efchara	271	gerynus	361	372.351.		lepusculus	30
efcharus	102.171	gibba Squilla	214	hirundo marina	269.325	lepus marinus	9.32.196.

Index.

157.193.194.		margarita	201.234	mugil	68.305.372	neptuni equus	227.200.182
lethrinus (Græcè uulgó)	46	margaritifera Concha	251	mugil uel mugilis	68. alatus	nerites	249
leuciscus	68.282.288.289.290	margaritum	234	72. fluuiatilis	288.290.	nerophidion	92
303. maior	309	margotir (Græcè uulgó)	123	niger	72. striatus	niger oculus Monspelzi, Me-	
leucomænides	65.66	marides	2066	mullaster	39	lanurus	45
leucorini (Græcè uulgó)	289	marina auris	224	mullus	38.282. asper 40.	nobiles pisces	307
leucus	24	marina cauda	265	fluuiatilis	307. imber-	noctua marina	159
leuiathan	160	marinus serpens	362	bis	39. lutarius 39	notidanus F.	146
libella	151.351	maris fus	164	multipes	189.352	nouacula	62.97.104
lilinga (Græcè uulgó)	289	marlangus	77	muræna	87.325	O.	
lima	141	marmotus	104	murex	242.243.246. co-	Oculata	45.124.286
limaria	108	marfio	291	racoides	245. lacteus 245	oculata	124
limax	349	marcius panis	16	marmoreus	244. trian-	octapodium (Græcis uulgó)	
limnœstrea	225	masculi Echini	258	gularis	244	189	
limosa	108	massones	71	murilegulus	304	oculus hirci	223
lingula	103	mastopogon F.	365	muris cauda Germanis uul-		æstrus	268.269
lingulaca	101	mater perlarum	238	gó	372	ololygon	350
liobatus	141	mater unionum	233	muruca	372	omidium	184
liparis	5. 193	matriculæ	195	murus	88	omys	184
liparis lacustris	346	mauriculi	254	mus piscis	57	oniscus	71.76.79
liparides	5	macrorhynchoteros uermis	269	mus aquatilis quadrupes ui-		onos	189
lissa (in Cræta uulgó)	111	maxinus	79	uiparus 354. ouiparus,		onyx	241.247
lissæ in America	111	melanderinus	16.45	seu Testudo lutaria	358.	ophidion	82.89
lochias (Gallis uulgó)	293	melandryd	109.110.111	mus aquatilis mar.	184.	ophidium	11
locusta mar.	212	melanthynus	110.111	Testudo mar.	182	ophthalmias	45
loliginæ	188	melanurus	45.71.124.288.	mus mergus	354	orata	41
loligo magna	187. minor	296. rotundior	46	musca	226.227	orbes	154
187.189		melanurispes	45	musco	309	orbiculati pisces	154
lolius Gazæ	187	meleta Mafsilæ	2	musculus	26. 82. 92.167.226	orbis piscis	120.149.157.371.
lopas	223	melicarides Squillæ	219	227.307.349		Aegyptius	154. Echina-
lucerna	34.35.36	membras Apua	2.3.5	musculus maior	227	tus siue Muricatus	156.gib
lucerna fl.	291	mentula alata	265.273. ma-	musculus striatus	227	bofus	158. marinus 193.
lucerna faxatilis	38	rina	264.265	mustacatus	307	oblongus	158. scutarus 156
lucio-perca F.	316	mercurij testudo	185	mustela	52.282.324.372. flu-	orca	159.163.166.168
lucius	306.315	merlanus	77	uiautis	80.194.293.307.	orchis	154
lucius marinus	21.74	merlengus	77	310. fossilis aut uaria	286.	orcyn	111
lumbicus	270 longus 270	merlinus	30	marina	287. quarta 82.	orcynus	109.110.111
marinus	325	merlucius	14.74.76.365	tertia	82. uulgaris 81	orfus (Germanis uulgó)	298
lumbrina	54	merula	13.14.56	mustelaris Afellus	79	orphanus	283
lumpus Anglorum	157	merula fl.	300	musteli	141	orphanus	50.51.64.296
luna maris	262	merulus	14	musteligena piscis	142	orphanus lacustris	300
luna piscis	158	meryx	12	mustelus centrines	58. uari	orthagoriscus	58.63.154.158
lupus	2.72.282.315. mari-	microhynchoteros uermis	269	us	144	Species eius	159
nus	164.165.208.373.	midia	226	myax	227	osmylidium	191
uarius	312	miles	114	mydia	226.227	osmylium	191
lutaria Testudo	108	miluago	34.36	myes	227	osmylus	191
lutarius Mullus	40	miluus piscis	31.72	myia	226.227	osolis	121
lutra uel lutris quadrupes	353.361	34.35 marinus		myllus	54.55	ostracion	33.318
lycius	315	minuti pisciculi	1	myllocopion uel Mylocopi-		ostracon	247
lycos uel lycus	8.73.315	minutula	351	on (Græcè uulgó)	52.54.	ostracium	247
lycoftomus	2	mogni (Græcè uulgó)	198	55		ostrea	221.225.264. pelagia
lyra	31.32.193.373. cornu-	mola	159	myrinus	88	uel marina	225. faxatile pa-
ta	33	molitoris pollex	291	myron	88	226	
lyriformis	31. armatus 34	molua	78. maior 78.	myrus	87.88.93	ostridia	225
lytra	353	minor	78	myfca uel Myscus	226	otaria	254
M.		monachus piscis	174.304	myfticerus	167	otia	254.264
Macarei	108	monedula	107	myftoceros F.	317	ouis mar.	54.77
macarellus	108	monoceros cetus	181	myftus	307	ouum polypi	192
macrochelus Cancer	207	monothyra testacea	223	mythus	307	oxyrhynchus	65.74.130.293
maculo F.	173	monstra mar.	174.175.180.	mytilus	228	306.315.317.332	
mæna	8.51.65. alba 66	181		mytulus	227	ozæna	191
mæa	203	monstrum leoninum	173	myxinus	68.70.156	ozolis	191
maia	201.203. fœmina 204.	mordens lapidè (Germanis		myxo uel Myxon	68.309.71	P.	
mas	204. parua 204	uulgó)	293	N.		Pachyrhynchus	306
mala uxor, piscis	84	mormur	49	Narica	2	pagrus	46.296.373
malè armatus (Gallis uulgó)		mormylus	49	narcoter	123	pagur	46
pag.	33	morona	332	nafo	306	pagurus	200.202.203. flu-
malleolus	74	mormyr	49	nafus	306	uiatilis	348
malleus	151	mormyrus	49	nafutus	306	pallax	110
maltha	153	mors	165.178.179	natex	249	pallacis	110
malum marinum	257	morfus	368	natrix	361.362. torquata 362	palmita	109
malum punicum	201	moschites	191	nauplius	192	palumbus	149
mantis F.	214.216.226	muco	156	nauta	192	pan	175
manus marina	273	mucosa	132	nautilus uel Nauticus	191.	panthera fl.	315
maquerellus	108			192		papilio	38
				192		papilla pilofa	208
				145		pardalis	

Index.

<i>pardalis</i>	144. 145	<i>pileus mar. uel carnosus</i>	158	<i>pungitius</i>	284. 372	<i>saperda</i>	55
<i>pascuales pisces</i>	340	<i>pinna</i> 239. 240.	<i>fluuiatilis</i>	<i>purpura</i> 242. 243. 246. 256.		<i>sapidia</i>	187
<i>passer</i>	94. 96. 98. 99. 282	239. magna	239	<i>pentadactylus</i>	243	<i>sarachus</i>	346
<i>passerum species</i>	372	<i>pinnae uenator</i>	208	<i>pygolampus aquatica</i>	352	<i>sarda</i>	112
<i>pastinaca</i> 120. 143. 149. 372		<i>pinniceps</i>	75	<i>pyrus uel Pyrusia, Pyrusiaue</i>	312	<i>sardella</i>	4
<i>pastinaca maior</i>	121	<i>pinnophylax</i>	208			<i>sardica salsamenta</i>	112
<i>patella</i> 223. fera 223. 264		<i>pinnoteres</i>	208	Q.		<i>sardina</i> 3. 4. 112. 231. 373	
<i>maior</i>	223	<i>pinnother</i>	208	R.		<i>sardinus</i>	5
<i>pauo</i> 17. 22. 62. pauones ma-		<i>piperata concha</i>	230	<i>Quadratulus Gallorum</i>	99	<i>sargi caput</i>	44
<i>rini</i>	10	<i>piren</i>	264	<i>Racemus marinus</i>	187	<i>sarginus</i>	44. 68
<i>pauperculi (Venetijs uulgo)</i>	238	<i>piscator paruus Gall.</i>	120	<i>raia</i> 128. aspera 137. aspera		<i>sargo</i>	68
<i>pauus</i>	22	<i>pisces fossiles</i>	287	<i>rima</i> 138. asterias 134. cla-		<i>sargon</i>	68. 288
<i>pecte</i> 63. 97. 99. 104. 232. 233		<i>pisciculi minuti</i>	1	<i>uata</i> 121. 135. 136. fulloni-		<i>sargus</i> 42. 44. 68. 288. 296	
<i>pectunculus</i>	228. 232. 233	<i>piscirana</i>	358	<i>ca</i> 138. lauis 129. 132. 141.		<i>sario</i>	312. 328
<i>pecus uel Ouis Afelli species</i>	77	<i>piscis</i>	73	<i>nigra</i> 121. oculata 133		<i>sasan Græcorum qui Turcis</i>	
<i>pedes affini</i>	226	<i>piscis marinus</i>	43	<i>oculata aspera</i> 134. spi-		<i>seruiunt</i>	294
<i>pediculi</i> 352. aquatici 351. ma-		<i>piscis regius</i>	54	<i>nosa</i> 137. stellaris aspera		<i>satyris marinus</i>	175
<i>rinus</i>	221. 268	<i>piscis S. Petri</i>	64	<i>135. uenenata</i> 121. undu-		<i>sauris</i>	87. 91. 106
<i>pelagiae</i>	242	<i>piscis uolans</i>	40	<i>lata</i>		<i>saurus</i>	87. 91. 105
<i>pelamys</i> 108. 110. magna 48.		<i>pistris</i>	171	<i>raiarum uulua</i>	373	<i>saxatilis priuatim dictus</i>	293
<i>sarda</i>	112	<i>pistrix</i>	160. 171	<i>ranarum diuisio</i>	359	<i>saxaulis</i>	101
<i>peloris chama</i>	230	<i>plagitia</i>	99	<i>rana</i> 118. 309. 359. palustris		<i>saxaulus</i>	101
<i>pelorides</i>	230. 238	<i>plani pisces</i>	60	<i>uenenata</i> 361. piscatrix		<i>scaisor</i>	116
<i>pelorina</i>	230	<i>plantanimalia</i>	271	118. 371		<i>scarda</i>	296
<i>pelta</i>	55	<i>plantanimes</i>	271	<i>rappus Germanorum</i>	282	<i>scardua Itolorum</i>	296
<i>penicillus marinus</i>	256	<i>platax</i>	55	<i>regiae Tellinae</i>	228	<i>scardula Itolorum</i>	296
<i>penna mar.</i> 199. 265. 273		<i>platanes</i>	300	<i>regina Itolorum</i>	294	<i>scarus</i> 12. 22. 296. uarius 13. 16	
<i>pentadactylus turbo</i>	249	<i>plateffa</i>	99	<i>regius piscis</i>	54	<i>scatarus (Græcis uulgo)</i>	44
<i>Pephycarisma (Græcè uul-</i>		<i>platistacus</i>	55	<i>remora</i>	92. 325	<i>scauros</i>	259
<i>gò)</i>	30	<i>platognia (Græcè uulgo)</i>	300	<i>reuerfus piscis Indicus</i>	93	<i>scepanus</i>	16
<i>peræas</i>	68	<i>platypus Cancer</i>	205	<i>rex</i>	128	<i>scepinus</i>	16
<i>perca</i> 28. 282. fluuiatilis 302.		<i>plesty (Græcè uulgo)</i>	282.	<i>rhamphestes</i>	11	<i>schillus Germanorum</i>	317
<i>maculosa</i> 303. marina 28.		300	<i>plicca Germanorum</i>	282	<i>rhena</i>	54	
<i>minor</i> 50. fusci coloris		<i>plocenus Germanorum</i>	297	<i>rhina</i>	141. 142	<i>sciathis</i>	54
<i>303. rotunda</i> 57. 287.		<i>ploia Itolorum</i>	300	<i>rhinobatus</i>	141	<i>sciæna uel sciænis</i>	54
288. 303		<i>podex affini</i>	196	<i>rhyades</i>	42	<i>scincus</i>	356. 357. 361
<i>percides</i>	28. 303	<i>pæciliis</i> 11. 282. 286. minor	293	<i>rhombus</i> 94. 96. 374. lauis	96	<i>scinis</i>	54
<i>percidia</i>	303	<i>pollicipedes Gallorū</i>	197. 255	<i>rhomboides</i>	97. 227	<i>scios (Græcis uulgo)</i>	54
<i>perdix maris</i>	39. 101	<i>polyonymus</i>	14	<i>rogetus Gallorum</i>	31	<i>sciphidria</i>	228
<i>pergolici</i>	372	<i>polypioum</i>	192	<i>rophos (Græcis uulgo)</i>	51	<i>scirrhis</i>	19
<i>persecus</i>	302	<i>polypodine</i>	191	<i>rosmarus</i>	165. 178. 368	<i>scalipetra (Græcè uulgo)</i>	271
<i>perficinus</i>	302	<i>polypus</i>	189. 190. 191	<i>rostrum uituli Sabaud.</i>	340	<i>scolopax f.</i>	11. 171
<i>petaglida (Græcè uulgo)</i>	223	<i>pompilus</i>	113. 192	<i>rostrum uris ostreum Mon-</i>		<i>scolopendra</i> 26. cetacea 172.	
<i>petri piscis</i>	51	<i>porcellana</i> 232. 251. 253. 254.		<i>spelij dictum</i>	225	<i>marina</i> 180. 269. 270.	
<i>petropfarus</i>	64. 51	<i>porcellio</i>	58. 287	<i>rostris</i>	11	<i>scomber uel Scombrus</i> 107.	
<i>phagorius</i>	46	<i>porculus</i> 94. fluuiatilis 59		<i>rota</i>	64. 158. 249	<i>372. minor</i> 107. spurius 106	
<i>phagrus</i>	46	<i>porcus</i> 57. 89. 158. 159. 374.		<i>rubellio</i>	46	<i>scordyla uel scordyle</i> 110. 358	
<i>phalæna</i>	166	<i>marinus</i> 63. 146. 16. 3355.		<i>rubeta</i>	399	<i>scordylus</i>	358
<i>phantages</i>	358	<i>Nili</i>	282. 287. 372	<i>rubeta mar.</i>	120. 194	<i>scorpæna</i>	84. 86
<i>phlegmaticum animal</i>	194	<i>pota marina</i>	265. 266	<i>ruburnus</i>	5. 46	<i>scorpidi (Græcè uulgo)</i>	85
<i>phoca</i> 144. 164. 165. 179.		<i>prasinus Germanorum</i>	296	<i>rubus</i>	128. 136	<i>scorpidius</i>	84
366. 373		<i>precans Deum Monsp.</i>	220	<i>ruffus Alberti</i>	332	<i>scorpij</i>	31
<i>Phocæna</i>	151. 163. 372	<i>premales</i>	112	<i>ruminalis</i>	12	<i>scorpina (Græcè uulgo)</i>	85
<i>phocida (Græcè uulgo)</i>	30	<i>premnades</i>	112	<i>ruscupa</i>	5. 46	<i>scorpioides</i>	9
<i>pholades conchæ</i> 228. 255. 232		<i>prenades</i>	112	<i>rutilus</i>	282. 300	<i>scorpius uel scorpiæ piscis</i> 38.	
<i>pholis</i>	11. 193	<i>presbyter Genuæ</i>	38	S.		84. 372. 374	
<i>phoxinus</i> 373. Iquis 282. 283.		<i>prestis</i>	153. 170	<i>Sabot Arabicè</i>	85	<i>scorpius minor</i>	86
<i>squamosus</i> 282. 283.		<i>primadæ</i>	112	<i>facerdos</i>	38	<i>scouranca (Græcè uulgo) uel</i>	
<i>phragolinus</i>	48	<i>pristes</i>	171	<i>facier piscis</i>	24. 113	<i>scouranici</i>	289
<i>phrissa</i>	323	<i>pristis</i>	168. 170	<i>fachetus Itolorum</i>	21	<i>scrophulæ aquaticæ</i>	325
<i>phryganium</i>	271. 351	<i>prunarius piscis</i>	65	<i>salamandra</i> 268. aquatica 361		<i>scurio Danubij</i>	332. 335
<i>phuca</i>	29	<i>psammodytes</i>	38	<i>marina</i>	267	<i>scutifer</i>	156
<i>phycea</i>	30	<i>psetta</i>	94. 98. 101	<i>salanx</i>	328	<i>scylium</i>	144. 145
<i>phycidion</i>	29	<i>psitracus</i>	17. 22. 23	<i>salar</i>	311. 312. 328	<i>scyllarus</i>	209. 210. 220
<i>phycis</i> 29. 56. 77. 80. 81. 300		<i>psoli (Græcè uulgo)</i>	265	<i>salar nanus</i>	282	<i>sector Pristes</i>	171
<i>uera</i>	29	<i>psorus</i>	16. 45	<i>salena Larij lacus</i>	4	<i>sepia</i>	186. 373
<i>phycos</i>	30	<i>psygrus</i>	45	<i>salicum folia pisces</i>	279	<i>sepia os</i>	373
<i>phyfa</i>	154	<i>psifana marina</i>	14	<i>salmarinus circa Tridētū</i>	370	<i>sepitaria</i>	187
<i>physalus</i>	170. 171. 268	<i>pudendū mar.</i> 264. 266. 272		<i>salmo</i>	282. 328	<i>sepium oua</i>	187
<i>physema</i>	234	<i>pulcher</i>	38	<i>salmones Lemanni</i>	344	<i>sepidium</i>	186. 187
<i>physeter</i> 166. 169. 170. 171.		<i>pulex mar.</i>	221. 268	<i>salmonculus</i>	328	<i>sepiola</i>	186. 187
268. 367		<i>pulmo mar.</i> 61. 194. 198. 265.		<i>salmulus</i>	328	<i>sepium</i>	186
<i>pigus</i>	345	266. 271		<i>salpa</i> 67. 76. minor 68		<i>serpens cupparia</i>	183
		<i>pulpus</i>	189	<i>sanguifuga</i>	351	<i>serpens Indicus</i>	166
				<i>sandalium</i>	101	<i>serpens marinus</i>	89. 92. 93

Index.

serpens palustris	361	strophilides (Græcè uulgó)	trachurus 87. 91. 92. 105. 106	uiuella barb.	171
serpens scutellaria	183	246	tragus 8. 82	uligines barb.	188
serpentis lingua	153	strumulus barb.	tranius 113	ulula mar. Anglorum Afelli	
serpula	91	stupefactor barb.	tremula barb.	species	79
ferra	11. 171	stupor barb.	trichis 4. 5. 321.	umbilicus 252. 251. 253	
feserinus	61. 158	sturio barb. 76. 282. 325. 332.	tridacna ostrea	umbilici lacustris	348
fesilus	350	333	trigle	umbra 343. 344	
feta	350	suala Germanorum	triglis	umbra 53. 306. equestris in	
fgourdelle (Græcis uulgó)	26	subula Germanorum	triglitis	Lemano 345. fluuiat. 313.	
fillago	371. 397	fuchus Arabicum	trigólas 31. 39. 40.	314. lacustris	344
silurus 160. 282. 318. 319. 329.		fudis	trisca Germanorum	unguis 241. 247	
374. Nili	309	sumus barb.	triseus Germ.	unicornis cetus	181
simia mar. 10. 104. 153. ma-		sus 57. 163	trissia Italorum	unio 234	
ris rubri	185	sutor Germanorum	triton 109	uniuales conchæ 223	
simo	163	syacion	trochi 249	uoca Gazzæ, Box Pliniij	66.
simus piscis	306	syagris	trocta uel troctes	164	
finodon	47. 48	synagris 47. 48. 296	trogodyta f.	uranoscopus 38. 80. fluu. 291	
smaris	65. 66	synodon 47. 296. 298	trogodytes f.	ureomastix f.	357
smyrus	88	synodontis	truttarum diuifio	ursus uel urfa 201. 202. 215. mi	
snotalfus Germanorum	158	synodus	trutta species	nor	210
solaris barb.	332		trutta lacustris 282. marina	urticarum diuifio	196
solea 99. 101. altera 102. 111=		T.	328. piscinaria 313. riuu-	urtica 194. 195. 371. cinerea	
uerfa 102. oculata 102.		Tannin	lis 290. taurina 311	197. parua 196. 264. ru-	
parua	103	râra rotunda Gallorum	tympanum	uter Gallorum 169 (bra 197	
solen mas & fœmina	241.	tartaruca barb.	typhla uel typhle	uua alga	273
242		tænia 97. 103. altera 104	typhline mar.	uua mar.	272
solen quorundam	231	tellina 228. fluuiatilis 228.	typhlinus, typhlina, typhlini	uulpecula	146. 148
sol marinus	261	regia 228. 229	dium	uulpes 11. 114. Galeus 248.	
sparus	42. 296	tenca barb.	tyrffio 151. 163	marina 58. Rhodia 336	
sparulus	42	tencha barb.	tuber mar.	X.	
spatagus	257	tencon barb	tubulus mar.	Xiphias	113
spatanges	257	tenóras in Nouo orbe	turbo	xiphidria	228
speculum	205	20. 25	turbines	xyrichos (Græcè uulgó)	332
spettus uulgarib. linguis	74	teffarada ctylus Turbo	angulatus 248. aurig 249	Z.	
speufippi Nympha	221	testacea	longus & magnus 247.	Zapphirus (Romæ uulgó)	12
spherdoclos (Græcè uulgó)		testæ	muricatus 248. tuberosus	zarganes (Græcè uulgó)	74.
264		testis Orchis	turdus affinis 22 (248	91	
sphondyli	226	testudo 182. 183. aquatilis 359.	turdus 14. 87. maior 20.	zerta Germanorum 282. 300.	
sphyræna 69. 73. 74. 151. flu-		coriacea 185. corticata 183	Turdorum species XII.	323. 373	
uiatilis	315. 317	lutaria 184. 358. marina	â pag. 15. usq; ad 22.	zillo (fæos, Græcè uulgó)	26
spinax Galeus	142	114. marina altera 185.	turonilla barb.	ziphius barb.	177
spinachia barb.	284	tethe	284	zoophyta	271
spinula barb.	38. 85	tethea	turpæna	zuchinda (Græcè uulgó)	195
spirinchus Germanorum	1	262. 263. 271	turfio	zydeath barb.	267
spiringus Germanorū	374	rethya	turtur	zygæna	74. 150
spondylus	226. 227	rethynacia		V.	
spondyli	226. 241	reuthis	Vacca marina 130. 164. 369.	uadi pisces barb.	340
spongia	264. 371	teuchus	181	uariata f.	6
spuma maris	194	thannin	110. 160	uarij	287
squalus	141. 142. 303. 305	thedo	294	uariolus	312
squatina 129. 139. 140. 141.		thinca	300	uarius	73. 312
142. 151. 372. 373		thrasfa	312. 322	uasconus Gallorum	217
squatius	303	thrauta	312. 322	uendofia Gallorum 285. 289	
squatoraia	141	thranis	113	uenerea (concha)	232
squatus	141. 142. 303	thriffa	4. 6. 321. 372	uenerizæ	192. 253
squatus	303	thunna	110	ueretillum	265
squilla 214. 219. 264. cælata		thunnus	109. 110	uergiliades barb.	345
216. 221. cælata & glabra		thurianus tomus	113	uermis aquatilis	325. 350.
214. fluuiatilis 219. 352		thymallus 282. 294. 313. par-		marinus 270. macrorhyn	
gibba 218. 219. lata 214.		uus 285		choteros 269. microrhyn	
215. maior 215. parua 208.		thynnax	110	choteros	269
210. 219. 220. rubra 210.		thynnus	109. 110. 113	uerruca	268
uaria	217	thyrfio	151	uerrucatus Gallorum	54
squillula	220	tibicen	20	uertibula	262
squinada Gallorum	205	tinca 282. 296. 300. marina		uerticillum	264
stauris (Græcis uulgó)	346	13. 26. 56		ueru	74
stella mar.	258. 115. 221	tincha barb.	300	uespillo	302
arborescens 260. echinata		tineæ 351. fontium	325	uindofa	289
261. læuis 260. pectina		tirffio	113	uiola Gallorum	324. 373
2260. reticulata seu can		tonficula	62	uirgatus Gallorum	68
cellata	261	torpedo 123. 127. tertia 125.		uirginale	265
stincus	196	quarta 126. oculata 45.		uirgines Gallorum	108
stora	332	oculata uel maculosa 124		uitta	104
strigil	289	torrentina	312	uirulus aquaticus barb.	350
stromateus 52. 59. 61. 62. 68		rottuca	183	uirulus marinus	164. 165
strombi	242. 348	trachelos	226		

Index.

<p>T.</p> <p>ταυνία 103 πλίναι 218 πυθίς 187. 189 πυθθ 187 τούθωδ'η 187 τήθη 214. 263. 264 τήθνα 263 τράγθ 8 τράγοι 65 τράχθθ 87. 105 τραχθθθ 106 τριγλη 39 τριγόλας 31 τριχίας 4. 112 τειχίας 112 τειχίς 4. 112 τρουγών 120 τρώκτης 112 τρέπανα 123 τύφλη 285 τυφλήθ 285</p> <p>Υ.</p> <p>Υδρθ 361 ύκκης masc gen. potius quàm ύκκη foem. 46 ύρχη 169 ύς 57</p> <p>Φ.</p> <p>φάγθθ 46. 203 φεγθθθ 46 φεγθθθ 46 φάλασσα 166 φεττάγης 358 φθέρθθαλάθθθ 268 φιλομήθια 109 φιλομήθια 109 φάθθθθ 283 φάθθθθ 246 φύκιου 29 φυκίς 29. 30 φύκθ 30 φύλωθ 300 φύσθθθθ 170. 268 φουσητήθ 170 φώθθθθ 163 φώθθ 164 φώθθθ 163 φωλάθθθθ 228 φωλαίθθθθ 228 φωλίς 11</p> <p>Χ.</p> <p>Χαλκίς 63 χάλωθ 71 χάμψαε 356 χάινη 27 χάινθθ 27 χάινη 27 χελών 71 χελιδών 36 χελάρης 76 χελών 71</p>	<p>χελών 71 χελώνη 182. θαλάθθθ 184 χήμη λεία 229. πλωρίς 230 τραχία 231 χοιρίναε 254 χοίρθθ 57. 287 χλωροκυτίθθθ 219 χλωρός κωβίός 6.7 χλωροκαείθθθ 219 χρόμης 50 χύνσθθθθ 41</p> <p>Υ.</p> <p>Υαμμωθύθθθ 38 ψήθθθ 94. 98 ψισίον 98 ψόρθθ 16 ψύγθθθ 16 ψύλλθθθαλάθθθθ 268 ψύλωθ Ω. 300 Ωμίς 184 ώθθθθθθθθθθ 192 ώπεία 254 ώπία 224. 254</p> <p style="text-align: center;">ITALICA.</p> <p style="text-align: center;">A.</p> <p>Accone 346 acicula 91 acucella 91 acufigola 91 adano 335 adello 335 adena 335 adeno 335 agula 288 agusco 142. 143 alagousta 212 albo 345 albores 49 aliczi 2 anchoy, uel Anchoies, uel Anchioes 2 ancludæ 2 angoella 3 anguello 3 angufigola 91 aquila 122 aquilo 122 aquone 346 arachia 3 araneo 73 arbolica 296 arboro 46 arceta 215 arguzella 91 armato pesce 33 arfella 238 arfilli 134 arzilla 134 arzinarello 92. 134 afello 76 afilato 142 afino 76 aftase 210 aftese 210 aftura 239 attina 335 aurata Padi 300 azio 142</p> <p style="text-align: center;">B.</p> <p>Baicolo 73</p>	<p>balbero 307 balena 167 balestra pesce 58. 151 barbari 307 barbico 307 barbo 307 barbono 39 barqueta 28 bastardo 70 bastonaga 120 battipota 124 bauecqua 11 bauofa 132 bec in cauo 38 beueraza concha 230. 238 biancheti 1 bisca 183 biuaro 352 biuero 230. 238 bo marin 355 boca in capo 38 bocca in ca. 38 boga 67 bogancitola 257 bogue 67 bolassus 28 boloma 371 booba 67 borbolus 284 borrebotza 9 bofegua 70 bofritz 309 bot 291 boia 159. 309 botaccio 159 botatrisia 331 boietrisia 309 boiola 309 bouatriso 309 boto 291 botus 309 boue marino 165 bouteiolo 291 bouualo 350 bronca uel branchna 210 bronco uel brongo 89 brucho uel bruccho 120 bruncho 89 bubalo 350 bulbaro 294 bulbers 294 buo 165 burbaro 294 burchi 123</p> <p style="text-align: center;">C.</p> <p>Calamarro 186. 188 calcinella 229. 238 camarugia 217 cambaro di mare 210 cammarella 219. 220 cammaro 348 cancharo de Barbarie 203 cancreola 205 caneglia 144 canestrello 70 canofa 144 cantara 44 capa tonda 235 capa-roza 230 capa-rozola 230 capello di mare 198 cape-roze 238 capefante 232 capidolio 170 capidolium 166 capidon 304</p> <p>capidono 291 capistello 70 capitello 70 capitón 291 capodoglio 170 capo 34. 40 capo grosso 57. 291 capone pesce 31. 32. 35 caparozola 238 cappa 241 cappa-roza 238 cappa da deo uel da detto 241. cappa da ferro 241 capparola 229 capparocula 229 carabo 203 carbo 55 carlino 42 carlinoto 42 carpano 294 carpena 294 carpione 343 castagno 50 castagnola 50 castrangiolo 208 caualin marino uel ritotto 267 caueano 304 cauedano 304 cauedo 304 caueden 304 cauezale 304 cazo marino 265 cephalo 69. 70 cepia 186 cepolla mar. 83 cercalina 361 cerna 11. 50. 302 cerres 65. 66 cetola 64 ceuola 70 chalcena 229. 230 chalena 230 chana 28 chual 267 cheuena 306 chiepa 323 chiocciola 350 chiozzo 291 chran 52 chro 52 chrom 52 ciambetta 151 ciualo 69 citula 64 cneuri 2 coaliotto 92 cocho uel cocchou 31 cocco 31 coecho 31 cofano 32 colabucco 335 colombo pesce 149. 155 colpesce 104. 335. 336 conchole 226 copefice 335 cops 336 copfo 336 coracino 43 corbetto 53. 55 corf uel corfo 55 coruafile 57 coructo 55. 246 coruo 52. 55 coruo di fortiera 55</p>
---	---	--

Index.

pic	345	fardina	4	squilla	214.219	uechio marino	165
picho	345	fardono	2	stella	115.259	umbrina	75.53.54
pigo	345	fargo	44.45	sterniculo	283	umbrino	54
pinna lana	239	fargono	44	stornazzo	283	umbrinottus	54
pione	343	fargo imperiale	44	stracciafacco	293	urfella	293
piota	300	farofano	46	stramazzo	131.132	urfeta	202.215.217
piscatore pesce uel piscatrix		faucij	306	stratzarigla	284	urtica	195
118		scarda	296	strea	290	usel	293
pittara	30	scardola	296	stretta	305	usella	293
piuero	238	scarmo	76	stria	290		
plane	99	scazion	291	strigio	290	Z.	
polanda	109	scazon uel scazione	143.291	strilato	290	Zaphile	44
polpo	189	370		strinco	309	zaphirus	64
porcellete	332	scazor	291	strintz uel strinzo	309	zedola	293
porcellana	242.243.254.	scapa	186	sturion	332	zerli	66
255		schiaua Menola	65	suaro	87.105.106	zigurella	26
porco	58	schille	214.219	suazo	96	zino	257
porco marino	145	scieuolo	69	sueta	290	zinzin	257
poreffa	103	sciaua Menola	65	surelle	106	zifila	36
porga	17	scombro	108	un Suro	106	zolere	6
porpo	189	scorfano	86	suuaro	106	zozero	8
porroni	203	scorpena	86				
pota marina	198.199.265	scorzone	145	T.		HISPANICA ET	
prete	38	sebolo	69	Tanada	44	Lusitanica.	
preue	38	seccia	186	tanna	44		
prufa	269	seppia	186	tarantella	111	A.	
		serpe marina	91	tarantola pesce	87.105	Aguia pescado	91
Quennaro	2.3	serpente marino	92	tarantula	361	agulia	91
		pesce Serra	171	tartuca	183	aguilla	91
Raggia	128	ferran	28	tartugella	183	alache	108
ragno pesce	73.84	ffoglia	101	tellina	229	almeia	223
ragno pagano pesce	84	ffolia	101	tellina regia	229	aranha	203
raia	134	ffolia	98.101	temalo	313	armilla	238
raina 294. de mer	23	ffolia	98.101	temelo	313	atun	110
rana	359	ffolio	98	temero	313	B.	
rana piscatrix	118	ffunge	264	temolo	313	Bárbo	307
rasa	130	sgompha diggio	109	tenca	301	báruo	307
rason	63	sgramfo	123	tenca mar	14.81	báruo de la mar	39
rate penade	122	fitula	64	tephanus	44	bezogo	47
pesce Ratto	121.122	smaride	66	testudine	183	bize	112
reina	294	soagia	96	testugine	183	bodian	22
riombus	94	somniolo	208	testuma	183	bonito	111.112
riccio marino	257	sopi	186	tinca mar.	14	bout	159
riczo	32	sopracielo	28	ton	109.110	bregigam	223
rizzo de mare	257	force	82	tonnine	110	budiam	22
rombo	96	forgo morgange	354	tonno	110	buzios	255
rometa	135	tot	130	tordo	20	byza	112
romia	233	fou	106	torpedine	124	C.	
roncera	243	spada	114	tortora	120	Cabra pesce	34
rondela	36	sparlo	42	totano	188	cagador	9
rondine	36.72	sparo	42	totena	188.189	cagarolo de mar.	252
rondola	36.72	sparnochia	217	trachina	84	calamár	188
rosfo	118.122	sparo	42	tragina	84	calandra	183
rosfeti	1	sparro	42	tragono	69	camaran de Lysboa	219
rosoneto	66.67	specchio	205	tratzcina	84	camaran de Villa franca	220
rotulo	64	spertotza	217	treglia	39	camarón	210
rubellio	47	spetto	74	tremolo	124	cangreia	205
ruffata	296	sphonga	264	tremoriza	124	cangreio	201
rybon	46	sphunge	264	tremula	124	cangreiola	205
		spicola	73	triga	39	cantheno	44
Saccheto	28.43	spigaro	66	trigla	39	caracól	350
sacheto	21.28.52	spigola	73	triglia	39	caracól de la mar	250
salamandra	361	spoletta	241	trinca	309	caragoio	250
salamandrino	312	spongiola	264	trotta	312	carpa	294
salena	346	squadra	141	troy	289	carpa	145
salmarino	312	squadro	304	truellia	61	cauallo	108
salpa	68	squadro di mare	141	trull	289	caulinho marino	267
salpono	68	squaglio	141	trutta	312	ceiema	52
sanguetola	351	squatam	304	turdo	15	centola	205
sanguinerol	283	squaio	141	V.		chabro	205
sanguisuca	351	squaio	304	Vacca	132	chocco	188
farba	68	squaio	304	uairolo	73	concha	350
farda	2.4	squalo	304	uairon	283.285	confalme de mar	227
fardanella	346	squalo	69.304	ualena	167	cromgo	89
fardella	2.4.346	squaqua	141	uailopa	217.221.267		
fardena	346	squatina	141	uarolo	73.317	D.	
		lo pesce squatro	141	uaron	283	Dorade	41

Index.

<p>E.</p> <p>Emiffole 143 emxarroco 118 engie 286 enxaroquo 309 erizo di mar 257</p> <p>G.</p> <p>pes Gada 76 gal 64 gamaruli 219</p> <p>H.</p> <p>Huga 131. 132. 141 hugia pag. 124. 132. 141</p> <p>L.</p> <p>Lagarito 356 lamio 141. 151 lamprea 326 lampugo 75 lenguado 101 liebre de la mar 193 limada 151 peis Limo 151 linguado 101 lobo marino 165 loguſta 212 lupo 73 lyra 141</p> <p>M.</p> <p>Marlucz 374 marmo 49 marſopa 170 merluza 76 merula 14 mexilla 227 molebout 159 molere 31. 81 moreia 88 mourone 88 muſole 143. 227</p> <p>O.</p> <p>Oſtia de la mar 225</p> <p>P.</p> <p>Pagello 47 pampano 61 peixe uoator uel uolator 36 percha 28 peſcada 76 phagro 47 picarel 66 picque 316 pulpo 189</p> <p>R.</p> <p>Raia 128 rodouallo 94 ruño 22</p> <p>S.</p> <p>Saboga 323 ſalema 68 ſalmoncius 39 ſargo 45</p>	<p>ſcaragol 252 ſerran 28 ſolho 332 ſollo 316. 332 ſpargoil 42 ſpetto 74 ſullo 332</p> <p>T.</p> <p>Talpaire 154 thanna 28 tinca 301 tinet 166. 169 toilandalo 151 tortuga 183 tremiciga 124 turdo 15</p> <p>V.</p> <p>Vallena 167 uolador 36</p> <p>X.</p> <p>Xarocho 118 xibia 186</p> <p style="text-align: center;">GALLICA, SABAV dica & Normannica.</p> <p>A.</p> <p>Able 285 ablette 285 aguillade 143 aguillar 143 agroueles 352 aiguille 92 aiol 13 albergaines 272 alofe 323 angelin 370 angelot 141 angelo 141 anguille 141 apron 319 arcigne 292 areng 84 arondelle de mer 5 athelan 36. 72 athon 2 auguyata 110. 111 auriol 45 peis d'auriou 13. 21. 108 108</p> <p>B.</p> <p>Balene 167 bandroy 120 bar 73 baratella 151 barbarin 39. 307 barbeau 39. 307 barbet 307 barbier 24 barbote 309. 310 barbue 96 baſtango 120 bauſe 11 beccard 328 beccaffe 92 bec d'oye 163 bechet 316 bechus 264 becquet 316 beluga 34. 35 belugo 35 berdin 223 berlin 223</p>	<p>bernadet 146 bernard l'ermite 210 bertoneau 94 biche 115 bieure 352 bifre 352 bigorneau 250 bigornet 250 bille 20 bios 243. 246 bios cornetos 246 bious cambus 210 biſſole 340 bize 112 bizole 340 blanchets 340. 342 bodroy 120 bogue 67. 67. rencau 67 bondalle 340. 341 boniton 25. 110. 112 bouquet 219 bordeliere 300 borrugat 54 bortiere 328 boufron 186 bougnette 120 boulerot 7. 8 boulaufe 309 bouquet 219 bouuiere 283 brame pag. 296. mer 41 braſme 296 bremme de mer 44. 47 brefme 296 brochet pag. 316. mer 74 brocheton 316 byza 112</p> <p>C.</p> <p>Cabot 70 cabote 34. 35 cabrolle 115 caburlaut 291 cagarel 65 cagarolo 350. de mar. 252. ca gnola 151. cagno 144. biau 150 caine 54 calamar 183 calamaro 189 calderon 170 calliaſtro 304 calliques 3 calug 70 canadella 43 cancre 201 cantena 44 cantheno 13. 44 canudo 27 canus 27 capeau carnu 198 capelau 24 caramboti 119 caramot 219 caramote 217 carbaffe 203 cardaire 137 carlet 99 carpe 294 cafferon 186. 189 caſtagne de mar 257 catto rochiero 141. 143. 146 catto algario 143 cauillone 40</p>	<p>celerin 8. 346 cero 19 chabot 291 chabre 200. 203 chaluc 71 chanadelle 28 channa 28 charrec 351 chaffo 291 chaffot 291 chat 145 charillon 286 cheual 267 cheualot 267 cheuena 306 cheueſne 304 cheurettes 119 chien de mer 142. 143 chouan 304 cicada mar. 217 cicharou 106 cigale de mar 221 ciuada 110. 115. 220 clauelade 133 cloniſſa 238 cogniol 107 coguol 107 colliart 129 congre 89 coquillado 10 coquille 235. large 232. de pourcelene 251. uettade 237. de ſaint lacques 232. 233</p> <p>coquin 106 corbau 56 de cormontein 371 corner 188. 189 corniche 189 corp 34. 56 coulac 323 couſeaux 241 couteaux 241 crado 3 crape 200. 203 crappaude 120 crapau d'eau 361 crappe 120 creac 332. de buch 141 creuettes 219 crocodile 356 cul d'Asne 195. 196 cul de Cheual 197 cullier 232 curez 243</p> <p>D.</p> <p>Daine 54 daing 54 damo 115 dard 290 dardo 300 dauphin 163 daurade 41 dauree 41 delphin 163 dente 13. 48 derbio 115 domiſella 26 donſella 26 donzelle 83 dorade 41. 64 doradilla 41 doree 64 dormilouſe 124 doulcins 257 dousin 257. rafcas 257 draconeto</p>
--	--	--	--

Index.

draconero	268	gouion	285.	de mer	6	ligumbault	212	mullet	70.	372
dromilla	294	gournautus			32	limanda	99.	munier		304
durdo	15. 21. 56	goate			7	limaffon	350	murena, (forté Moureine)		
E.		gobio			7	loche 1.	292. 294.	franche	88	
Egau	106	boifon	285.		292. 294.	de mer	1	muschebout		78
egullat	143	gornart	32.		195	lochette	294	musc		191
eleno	130	grampella	205		205	longoustin	217	musiner		306
emiffole	145.	grauan	114.		8	lota	81. 307.	musnier	291	304
emperador	114	grand espadas	114.		341	louta	309	mustela		81
epelan	284	grauenze	341		359	loup	73			
eperlano	373	grenouille	359		205. 206	loupaffon	73	N.		
epinarde	284	grita	205. 206		340	loutre	354	Nacre		239
epinoche	284	groen de ue	340		31. 32	lubin uel lubine	73	nacre de perles	233.	234.
erango	122	gronau	31. 32		193 195	lucerne	35	239		
escarcot	350	gronaut	193 195			lucz	316	nadelle		2
pes Escomé	74	grosse Coquille de nacre de				lunc	159	nigr' oil		45
Escrouelles	352	perle	251					niffola		145
escruiſſe 348.	de mer	grougnaut	32			M.		O.		
espadas grand	114	grundin	32			Maigre	94	Oblado		45
peis Espafe	114	Guat aughier	145			malarmat	33	oeil de bouc		223
espaulars	169	guernettes uel gueruettes	219			maquereau 108.	bastard	ocillet		278
estaille	294					106		oestre		225
estouregon	332	H.				marguaignon	319	olhada		45
		Hadou	77			marmo	48	oreol		108
F.		hal	131. 132			marmot	309	ostres 225.	peires	225
Fagule	203	halachia	108. 323			marſion	1	oudre	163.	169
falco	122	hannos	233			marſouin 163. 164.	166.	ouelle		284
falco mar	72	hannons	233			169		ouitres		225
farra	341	harengade	3			marſupa	164	oyata		45
fenicte	323	haseaux	296			martegue	28	oye de mer		163
ferra	340.	Hautin	74			maxon	71	P.		
ferrassa	120	herifſon de mer	257			medola	65	Pagre		47
ferrau	143	heron de mer	114			meiane	41	pal		144
ferraza	122.	homar	212			melet	3	pala		341
ficte	323	horreaux	108			meleta Maſſiliae	2	palaez		340
fiela	89	hoſties	225			melete	2	palamide		109
fielaz	80	des huiſtres	225			peis de menage	8	palamodo		109
filat	89	humanthin	146			mendole	65	palourde		230
flambo	104	I.				meneftrier	20	paloumbe		149
flamme	230	Iau	64			menuiſe	1	pampalo		113
flammette	230	iblada	45			merlan	77	panſar		96
flafiade	132.	imbriago	39. 40.			merle	14	paſſar		96
flelet	100	louziou peis	151			merlu	14	paſtenago		120
flentan	103	iraigne de mer	205			merſouin	163	patella		223
fliez	95.	itre alle calle	225			miefine	71	peange		141
flion	229	iuoil	2			migrane	201. 257	pegouſe		102
frax	151	iufcle	65			milandre	144	peires Oſtres		225
friteau	305	L.				minchia di Re	17	pelamide		115
friton	305	Lacert	84			mirallet	132. 134	pelorde		232
fumado	129	lampedo	223			moil	39	pelourdes		238
fumat	129	lamprezze	326			mole	31. 81. 158.	perce	292.	293
		lamprillon	286			159		percepierre		10
G.		lamproye	326			molebout	159	perche 302.	de mar	28
Gabor	11. 34	lamproyon	286			morho Armoricis	163	perle		234
gagnola	92	lampugo	326			morhua	79	perlon	31.	35
gaian	20. 21	lanceron	326			morhouch Armoricis	163	perpeire		103
gal	64	landola	326			morme	49	peoquet	17.	23
gallanga	120	langouſte	286			mormo	49	peſcheteau		120
galline	31	langrout	115			mormuro	49	peteuſe		283
gaute	323	lamio	316			morrude	31	petoncle		233
gardon	289	lanzeron	72			mort pierre	293	phialaſſus		89
garlet	59	lanzon	212			motanche	294	pholado		232
gaſcon	106	laſche	212			motella	309	pibale uel piballe	287.	326
gatto peſce	145	lebre de mar	151			moule	349	picarel		66
garuſio	145	lendole	316			mouſches de mar	226	plane		99
gauot	11	lentillade	316			mouſtelle	226	platte		300
gerres	66	lentillat	3			mouſtoile	309	platon		300
giarets	66	lepada	9			moutelle	309	plateron		300
gibbar	166.	leure	36			mouttoile	294	plauſe		99
giroflade	166.	ligombaude	130			muge	294	plye		99
glaugio	271		144			muguetin	70. 71	pole		103
glaurio	189		223			mular peis	191	pommes d'amours		272
glorinus	120		354			mulaffo Maſſiliae	170	porcelaine petite		248
			212			mulet	170	pouille de mer		16
							70	porc		146

Index.

brasem 196
 braufisch 108. 304. 540. 372.
 braufarpfe 295. 304
 braunfisch 166
 bresching 283
 breschsam 296
 breitele 300
 breiufuß f. 206
 breme 296
 brenner f. 226
 brennling f. 226
 bresem 296
 bresfisch f. 100
 bruck 326
 brofen 296
 broffen 297
 brunfisch 163. 164
 brüfling f. 264
 brysem 296
 bücking 5
 büsch 99
 büzle 283
 büb 295
 büchfisch 340
 buckelstraub f. pag. 248
 buckling 5
 bufolz 156
 butt 99. 283
 bug 341

C.
 Cab 7
 cabbellau 371
 cabbelow 24
 canizen 329
 canizle 282
 capellengau 24
 carpel 295
 caper 295
 carutz 298
 cent 371
 clam-muscheln groß f. 230
 churling 314
 clammen vnd clammen art 231
 cleuwe 371
 cob 285
 cop 291
 corallmuschel f. 233
 cormontein 371
 creest 200
 crocodyl 356
 currfisch f. 34
 cuttelfisch f. 188

D.
 Danneltgryn 371
 Deuel 304
 Dick 332. 335
 Dickruck 305
 Diebel 297. 304
 Dobias 91
 Dollöpfel f. 272
 Dorisch 76. 371
 Dorst 371
 Donedauben 121
 Durst 371

E.
 Ecke straub f. 248
 edelfisch 340
 edelkrebs 347
 edelspizling 340
 egyptisch wasserross f. 355

egyptischer lumpfisch pag. 156
 egle 303
 einhorn f. 181
 einschale f. 223. 224
 einödler f. 210
 elbnasen 323
 elderitz 283
 eldrutz 283
 elst 299. 371
 elenbot 100. 371
 elritz 283
 elschouwe 371
 else 323
 elte 304
 engelfisch f. 141
 erdputten 287
 erdrüschken 287
 erfle 299. 371
 erling 283
 eselshüb f. 226
 eßten 371
 eychelschnecke f. 248
 Far-Futtel f. 193
 federkopff. 75
 feißling f. 6
 felchen oder felken pag. 340
 feiworfrott 360
 fischekecke 176
 finger f. 241
 fingerschale f. 241
 flachfisch 76. 94
 flachschneck f. 252
 fläckfisch f. 173
 fläckhund f. 144. 146
 fläckhunds art f. 146
 flämling f. 104
 fläschling 156
 flammen groß f. 203
 fläm-muscheln f. 203
 fliegender meerfisch f. pag. 72
 förine 312
 fore 312. 374
 forhen 312
 forel/oder forell pag. 312
 fornfisch 289
 fraß f. 152
 fraßhund f. 152. 153
 fräßling f. 73
 frösch 359
 frofch 359
 fuchßhund f. 148
 furn 289. 304
 fürnling 289

G.
 Gable f. 34
 gabler f. 34
 gad 76
 gälber meerschum 194
 gaernaert 31
 gangfisch 340
 ganghaßle 305
 gangßchweyn f. 163
 gangz-fisch 99
 gardföune f. 343
 gariß 298
 garnart 214
 garnole 124
 gebbei 91
 gerfisch 91. 371

geer-vis 371
 geißbrachsme f. 45
 gernard 214. 219
 gernier 214. 218. 220
 gerwal 176
 geuster 300
 giffertuttel art f. 193. 194
 giblichen 298
 giffit-rocche f. 121. 122
 gim-muscheln f. 230
 gim-muscheln geschlecht f. 318
 glattmuscheln art 236
 glett-muscheln f. 254
 glyffen 305
 glyßling 352
 gnitt 289
 gob 285
 göbe 285
 goldbrachsme f. 42
 goldbreme f. 42
 goldfisch 282. 288. 323.
 goldfischen art f. 371
 goldforen 312
 goldstreymer f. 68
 gornart 31
 gornard 214
 gornard art f. 34
 grabmacher 301
 gräsig 285. 290
 granatöpfel f. 201
 gramacker 301
 graw-berfich 303
 grebling f. 322
 greß 285
 greßling 285. 200. 314
 grobarsch 303
 gropp 7. 291
 grossen 106. 371
 großkopff. 57
 grünling f. 20
 grundele 285. 293. 294
 grundföinen 312
 grundlin 285
 gscherzenfider 183
 guellfisch 309
 guse 285
 gufin 285
 guufin 285
 güllenfrötle 360
 gypsen 351
 gyzen 351

H.
 Haafifick 371
 haarwal f. 181
 haarwurm im meer f. 268
 hägele 342
 hägener 283
 hägling 342
 häring 5
 häring art 346
 häßling 305
 haeyfisch 371
 haßguffe 273. 371
 hagen 324. 372
 halbfisch 94. 99. 282.
 340
 halbtarab 298
 halbtunün 111
 hammemuschel f. 239.
 240
 hanerkeis 176
 harder 372
 harderen 69. 71
 harinck 5
 harluchle 283
 har-muscheln f. 226. 227
 hasel 305
 hasle 305
 hauß 336
 haufen art 336
 hautin 65. 74. 306.
 318
 hautinck 92. 371
 heberdum 78
 heechel-frabb f. 205.
 heechel-rocch f. 137
 hecht 316
 grosse hecht 316
 heffie f. 241
 heidor-fisch vß dem roten
 meer. f. 106
 heiligbutt 94. 100. 373
 herder 69. 372
 herill 176. 179
 hering art. f. 3. 4
 hertzfrabble. f. 208
 hesling 282. 305
 heydoxen art 358
 hill 176
 hille 372
 himmelgugger. f. 38
 hirseit 372
 hoger-gernier. f. 219
 högerling. f. 219
 hoger-lump. f. 158
 hoger-wal. f. 166
 hornfisch 91. Klein. f. 92
 hornfische art. f. 92
 hornschneck. f. 246
 houtinck 65. 66
 hüch 313
 buch 313. hüch 313
 rot huechen 313
 humer 212
 humer art 212. 213
 hundes-zunge f. 102
 hundfisch 142. 144.
 148. 165. Blaw f. 150.
 gestirnt oder gefleckt. f.
 144 gfläcket rotlach. f.
 146 glatte art. f. 149
 groß. f. 152
 hündle. f. 144
 hund-zan f. 153
 hürling 303. 316
 buyghe 141. 372

J.
 Jacobs-muscheln 232
 jentling 304
 jese 304
 jesen 304
 jesitz 304
 jesus 304
 igelfläsch f. 156
 igelschneck f. 252
 jud. f. 151
 jünckerlin f. 26. 307

K.
 Kaatmuscheln f. 232.
 291
 Kableau 24
 Känel. f. 241
 Känelnassel. f. 270
 Känelwürm f. 270
 Kärdter 351
 Kamp-stern. f. 260
 Kanizle 329

Index.

Faras	295.298	lägerbarben	307	meer-bone	252	meer-seelen art f.	23
Farauß	298	lagenen	290	meer-brachsme f.	45	meer-seckel f.	93
Farckwal	176	lake	351.372	meerbrachsminen art f. 42.43		meer-smerlin f.	1
Fariß	298	lake	326	50.51.53.56. Kleine art f.		meer-schmid f.	64
Farp	295	lambreiz	326	42. brun f. 44. rot		meer-schweyn f. 58.159. 163.	
Farpe	295	lampereij	326	lachs f. 49.51. rot f. 46.		166	
Farpf	295	lampheryn	326	groß rot f. 47. schwarz		groß	169
Farpkarab	295.298	lampred	326	lecht f. 46.52.56. wyß f.		meer-schwum	194
Farren_rock f.	138	land-egle	303	49		meer-sonn f.	262
Farrenschef.	138	langmuscheln f.	231.	meer-bräm f.	269	meer-spinn 186.188.200.203	
Faul_barß	288	349.		meer-buten f.	96	meer-spinnle	208.209
Faul_bersich	372	laß	328	meer-cors	372	meer-spinnen art	pag.
Faul_heupe	291	lauch	290	meer-eichlen f.	255.256	205	
Faul_krott	361	laungele	290.300.346	meer-engel f.	241	meer-sterne f.	259.260
Faul_parsß	303	laugschale f.	241	meer-esel f.	268	meer-stichling us. groß f.	
Faul_persich	288	lauwen	301	meer-fisch f.	31	115	
Faul_rapp	291	lechpfrill	283	meer-flam	196	schwarz f.	72
Fautt	288	leimfisch f.	104	meer-flohe f.	269	meer-stöffel f.	221
Ferderle	351	leitfisch f.	113	meer-fuchs f.	148	meer-tätschen art	201
Ferderen art	351	lempfrid	326	meer-gans f.	163	meer-taube f.	111
Fculing	291	leuffer f.	206	meer-geiß f.	219	meer-teüfel f.	120.175
Filchen	341	letze-zunge	102	meer-gob f.	7	meer-traub f.	187
Filchenstüb	341	leußfisch	323	meer-gob f.	8	meer-trostel f.	15
Finckhorn	221.246	leüterer	285	schwarz f. 8. wyß f. 8		meer-trübel f.	273
Finckhornen gschlecht	246.	linse-rock f.	130	meer-gropp f.	7.8	meer-trüsch f.	81.287
252. spitz f.	242	löw	214	meer-groppen art f.	9.38	meer-trüsch art f. 31. 52.	
Firchling	341	louwen	301	meer-grundel f.	1.287	81.82. 83	
Fläbnessel	196	löwkrebs	214	meer-gwechs f. 262. 266.		meer-wolff	165
Flipfisch	116	lüder	328	272.273		meer-wunder einem Löwe	
Fnab	314	lumpen	309	meer-han	33	wen gleych 174. ei-	
Fnackfisch	92.372	lumpfisch in Egypten	156	meer-hand f.	273	nem münchen	174
Fobellerch f.	10	lunck f.	266	meer-hecht f.	74	meer-wurm f.	269
Fönling	314	lyckelake	351.372	meer-heidox f.	106	meer-woye f.	34
Fokodrill	356	lyder	328	meer-heydox f.	87	meer-zungen art 98. das	
Fofisch	305	M.		meer-hüel	79	größt gschlecht f.	103.
Fongerfchlang f.	91	Maccarell	108.377	meer-hund	165	glatt f.	103
Fop	7	macquer_alse f.	92.106	meer-hüt f.	196.198	meer-zünglin f.	103
Fopt	291	macrell oder Macrill	108.	meer-igelf.	257	meyfisch	305.323
Frab 200.348. f. süßwasser		304. 377.		meer-kalb f.	165	melfer	309
Frab f.	348	106. groß f.	107.	meer-krabbe f.	348	menechen	304
Frabe	200	Klein f.	107. ruch	meer-krabben art	201.206.	merle	14
Frabbe f.	348. 200.203	f.106.		207.208		merlesisch f.	14
Frab_egle	303	macrellen art f.	106	meer-krabbe klein	209	merzen-becht	316
Frampffisch f.	124	mägling f.	264	meer-krabbe f.	209	meschen	351
Framesfisch f.	15	mäschen	351	meer-krebs f.	212.348	meüfesser	304
Framesfischen art f. 17.18.19.		mager f.	54	meer-krebsle f. 209.210.214		mewbrachsme f.	pag.
20.21.22		magerfisch f.	54	meer-krott f.	120	13	
Framesfisch rot f.	16	mafrel	372	meer-kü f.	181	mewer oder Mewer f.	
Frebs	200.347.348	makryll	372	meer-kutt	287. 310	13. ein anderer schön	
Freeft	200	malbrachsminen f.	50	meer-lauff.	268	geteilt f.	13
Freeß	294	malermuscheln f.	238	meer-lerchen art f.	11	mewling f.	13
Freeßen	285	mannemer hengst	pag.	meer-lunck	266	S. Michels muschel f.	
Freeßing	285.314	323		meer-meitel	270	233	
Freezer	303	marmelbrachsme f.	pag.	meer-nägele f.	271	migling	340.342
Freeuits	348	50		meer-nafen	323	mießmuscheln f.	226.
Frotte-rock f.	111	marmelkrabb f.	207	meer-ochs f.	181	227	
Fülberfing	288	maul_harderen f.	71	meer-pfawen art f.	17	milcher	79
Fuling	291	meckel	300	meer-pfrille f.	2	milcker	309. 310
Fülingk	291	meeraal	89	meer-puten	287	milling	283
Fulheit	291	meeradler f.	121	meer-rauppe f.	268	minderkrabb f.	pag.
Fulpoge	361	meer_ägel f.	269	meer-rözele f.	256	201	
Fungle	329	meer_ägle f.	269	meer-rözele f.	324	minwe	304
Fupferlachs	329	meer-aff f.	104	meer-roose f.	197	mittel-tunijn f.	pag 210.
Fü-rock f.	132	meer-agune f.	4	meer_rose f.	182. 268	111	
Futt	287.288.310.311.372	meer-alet f.	69	meer_schaam.	194.265	mittler	314
Futtelfische	186	meer-aleren art 2. 70.	71.	meer_scham	196.198	mönen	304
Futtelfischen art	187.189	72.		meer_schiltkrott	184.185	mönle	360
Futtelfisch giffug	193	meer-nasseln f.	271	meer_schlangen f.	94	möscheln	227
L.		meer-bär f.	216	meer_schlangen art f.	88.	moeß	294
Labordeau	78	meer-bambele f.	2. 6	89.91. roslacht f.	93	molenaer	372
lachs	327.328	meer-barbel f.	39	meer_schlye f.	14	mon f.	159
lachsfozen	312	meer-barß f.	28	meer_schnecken art 250.252		monfisch f.	159
loebberdane	78	meer-bersich f.	28	meer_schnepff.	11	morsß	368
läberbrachsme f.	45.52	meer-bersich art f	28.31	meer_schaum	194	monfische art	159
		meer-blawling f.	115	meer_scorp f.	86	moferte	309
				meer-seelen f.	1	mofcheln	232
						moffeln	

Index.

moffeln	222	pappegey f.	17. 23	Quapp	81. 194. 309	rotscher	76
mull	291	parme	307	querclen	351	rott	344
mullenacr	69. 372	pars	302	quep	101. 373	rotte	300
mulling	283	peilfert	121. 372. groß			rottcl	300
mundtleyrn	335	122				rottele	300. 344
müdhund	301	peißer	287	R.		rottene	300. 344
mürmuscheln f.	228	pen	1. 372. 374.	Kaan-Futtel f.	188	rottine	284
232		perkfisch	152	rab f.	56	rub	165. 373
mürneüneugen	286	perficf	302. 372	rad f.	64	ruch	128
mütermuscheln f.	254	perle	234	räpplin f.	57	rüchling f.	pag. 137.
mütermuscheln geschlecht		perlemüter	234. 238	raff	100. 373	292	
254. 255		perlemuschel	234	randecker	340	292	
mürerstein	255	perlemuscheln art f.	239	rauchfisch	76	rufelcken	81
muraal f.	88	240		rauchling f.	137	ruffelck	309
muroica	372	perleschneck f.	234	rauenwal	176	rufolck	309
murte	372	petermanche	84. 372.	raup	309	rugget	309
musc	294	Klein f.	84	rapp f.	56. 304	rundkopff rotlacht f.	24
muschel	349	S. Peters fisch f.	64	rappe	305	runzelmuscheln f.	pag.
muschelen	222. 227.	pfäl	283	raite-point f.	121	237	
232		pfären	242	redfisch	34. f. 373.	flie	runzelmuscheln art
muschelen Klein vñ schwarz		pfaffm.	38	gend 32		238	pag.
f. 227		pfeffermüschele f.	229.	redfisch art f. pag.	34. 39	rüclle	351
muschel rot	233	230		redfisch gebartet f. 39. ge	32. 34	ründling	156
muscheln rund f.	235	pfell	283	harnesch f.	32. 34	rup	309
muschelen art	223. 227.	pfellen art	292	schwarz	32. 35	ruppen art f.	81
228. 235		pfrill	283	redfische	31	rußor	178. 368
muschelgast f.	209	pfrillen art	292	reeling	303	rußwal	176
mutterlosichen	372	pfülisch	287	regling	100	rutte	81. 309
mydelfisch	340	pickelhering	5	renchen	340	ryben	372
V.		pietersfisch	84. 372	ren. Fernegle	303	ryserle	290
Nabelschneck f.	253	puzling	344	rettel	289	ryßling	290
nabelschnecken art	253	piadyß	99. 372	reynfröschlin	360		
nachtfisch	340	plactens	99. 372	rheynanck	328	Sagfisch f.	11. 172
nachtwal	176	plattidice	99	rheynfisch	77	fälhund	165
nagel f.	241	plattfisch	94	riemling	284	falm	327. 328
nagel-muscheln f.	241.	plattgin	99	riemlingen geschlecht	284	falspeck	165
242		platyßcol	99	246		salaut	309
nagel-roch f.	135. 136	plateyse	99	rifele	290	salut	309. 318. 319. 332
nagel-schale f.	241	platysle	99. 372	rocka	128	sandat	76
nagel-schneck f.	243	platysle art f.	98. 99	roch 128. schwarz 121. über-		sandgangfisch	340
nagmanl	316	plözen	297	rauch f.	138	sandfressen	285
naf-n	306. Elbnasen	ploffisch	297	rodibart	31	sandling	98. 373
323		ploze	300	roddau	300	sant	76
naß-walf.	181	plye	99	roddow	300	sardeyn	4. 373
nater	362	pösch	372. 288	rodibart	373	saretens	373
netze-stern f.	260	po. fisch f.	189	rodtscher	76	sauff-wal	178
neünaug	286. 326. groß	polkuttel f.	189. 190	rodtscher	371. 373	saug-wal f.	368
236		pomuchell	76	rdubling f.	73	saufwisch f.	58. 159
ndißling	299. 371	porces	287. 288	rduchling f.	129	saubhund f.	148
nonwarfrack	176	porpel	372	rörele	344		
nopsen	76	posck	372	rosolck	309	Profch. Belge f. tantum ple-	
nordwal	176	posck	372	roobaert	373	runq; scribunt.	
O.		posken	24	roore	344	schaafzunge f.	103
Oberköttichen	285	posken	84. 86. 87. 372	rooten art	345	schärfack	63
octele	282	prafem	296	roze	176	schaid	319. 332
octeln	290	prarme	296	roz-egle	303	schaidle	317
oelrappe	309	p. essen	296	roz-hecht	316	schal	222
öpfel der liebe im meer f.		puick	286. 324	rosenmucken	372. 374	schalfisch f.	318
272		puicke	326	rosmar	368	schamlot-frabb f.	206
een oestre	225	proffen	296	wasser-roßz in Egypten		schamlot-roch f.	129
ohalizen	284	puntelparß	302	355		schedel	317
ol	319	puntergernier f.	217	roßkopf	361	schellfisch	77. 222. 373
olrupen	106. 282. 309	punterfisch f.	15	roschering	5	schellewyn. fe	176
onbart f.	40	punterfisch rot f.	16	rostinger	176. 179. 368	schel-vis	373
onhöpt	290	punter-han f.	11	röttle	313	scherrren	99. 373
oor-straub f.	249	punter-hund f.	144	rot	313	scheynf. sch f.	34
oiff	299. 371	punter-frabbe f.	207	rotahert	31	scheynfische art f.	35
oilen	283	punter-mewling f.	13	rotaug	289	scheyfferling f.	65. 66
orwangen	372	punter-parß	302	rotbart 39. f. 46. glatt/on-		schied	317
oster	225	purponum	372	bart f. 40. rauch f. 40		schiffgell f.	113
ostern art f.	235	purpurschnecken art	243.	roteüggle	285. 289	schiffkuttel	193
otter	354	245. 246		rosfäder	46. 300	schiffleiter f.	113
P.		putte	309. 81	rotfisch	46. 371	schiler f.	6
Palen	89. 372	püüt	309	rotfisch fliegend f.	38	schill oder schillin	316
palsneck	89. 319	pymper-ele	287 326	rot-Futtel	193	schiltfrott	183. 359
pambele	284	pype-oyle	287	rot-ranck	300	schiltwal	176
				roiser	373	schläffer f.	208. 124.

Index.

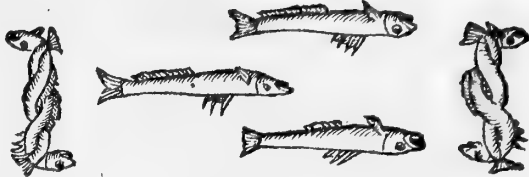
pourcuttel	189	sturf	311	chergnier	45	platanij siedz	5
powte	310	sleue	188	chiergner	59	polauda	115
pzan	215	sinie	3.6	czypo	70	psfranik	293
preke	189	smelte	7.373	Dlonnij karpik	295	sczuka	315.316
punger	203	snayle	350	dubiel	295.297	siedz uel Sliedz	5
purple	243	sole	101	glauoche	291	stys	204
purpose	372	sperling	1	glouuacz	295	sprall piotink	295
pylcharde	4.323	spirall_oyle	1	glouuaz	304.391	scicka	216
pylcher	4.323	spzote	287.326	herynk	5	fsuuecz	302
pyntelfishe	265	sterrefishe	1.373	hlemayzd 350.al. Hlemayzd	5	ftzuka	316
pyperfysh	91	sticklebat	259	laiz	304	sum	160.332
pype oyle	326	sticling	284	iazdz	288	tlausie	304
				iesch	288	tlaufslie	304
				iesienn	304	uoruol	165
Q.	84	T.	302	kak	348	uuodny uuaz	362
Qua wjuer		Tenche	128	karp	295	uuokauny	303
		thornebacke	311.312	karpkaras	298	uufdrenka	300
R.		trowte	311	kielb	294	uuyz	335
Kaye	128	trutte	111	knezik	26	zoluu	183
redfish	35.46	tunie	111	koza	287		
rochet	32	tuny	94	laccizza	120	VNGARICA.	
rotchet	35	turbot	94	larantola	210	harcha	332
ruffe	288	turbut	84	lin	302	harcza	332
				linie	302	hartfcha	332
S.		V.	84	lofos	329	kolkz	311
Salmon	329	Viuer	160	lofos tzarny	329	schuureg	332.335
Samond	329		75	lun	302	tock	335
sandele	7.75	W.	362	mientus	310	tockhal	335
sandil	7.75	Wale	354	morfz	179	zick	287
scalop uel Scallop	232	walmester	160	morsz	163	AMERICAE ET CA	
scat of koy	141	watter_ader	170	morskafuunia	165	nariarum uocabula.	
schadde	323	watter_ratts	170	morski_ciele	142	Brechos	13
schafilyng	284	whalefishe	170	morski_pies	310	houperou	365
schalfisch	222	whirlepoole	76	mnik	294	samouhata	318
scharplyng	284	whorpoul	76	mrzen	326		
schelfisch	76.222	whyrlepole	76	nayn_og	326	OMISSA IN INDI	
schmelt	324	wittig	76	neyn_ok	303	ce Latinorum.	
schympe	214	wyting	76	okaun	303	Acarnan	46
schwerdefishe	114	wyting	76	okun	47	alburnus	288
sea_caulfe	165	wyrtink	76	pagro	287	ancludæ	20
seale	165			pegorella	47	blennus	9
sea_snayle	362	ILLYRICA, QVA		phagro	351	mazos uel muzos Byzatij ho	
seebreme	45	lingua utuntur Dalmatę, Sla		pijauuka	295.298	die uulgó)	77
see creuis	212	ui, Poloni, Bohemi, Lithua		piotrus uel piotrufs	142	muzos, uide Mazos	
seelsiecke	373	ni, Moscouitę, alię plurimi,		psia ryba	287		
seeoul	158	dialectis tantum diffe-		piskors	298		
seerode	120	rentes.		pitruffa		FINIS.	
sele	165	Bydlinek	5				
shelfisch	222	cany	22				
skate	14.1.373	capr	295				
skate	228.141						

ANIMANTIVM MARINORVM ORDO PRIMVS, QVI CONTINET PISCES MINORES, NVLLO CERTO GENERE aut forma comprehensos.

APVARVM SPECIES DIVERSAE.

APVA uera, Aphye, ἀφύη. Ex aphyis (inquit Rondeletius) ea uerè aphyia dicitur, quæ ab Aristotele ἀφρός, ab Athenæo ἀφρίτης, à nonnullis ἀφρύν, à spuma maris, unde oritur, nominata est: uel à candore, si Suidæ credamus, qui etiam ἄφραυλις à multis dictam fuisse scribit, sicut & Oppianus. Sic ille. Sed engraulis magis propriè uocatur alia Apuæ species maior, quæ & Encrasicholus. Apuam Latini uocant, quoniam is pisciculus è pluuiâ nascitur, Plinius.

ITALICE. A Liguribus Non nata appellatur, Rondeletius. Nonnatos uel Nonnados uulgus Genuense nominat, quasi nõ adhuc prouectos dicere uellet, quorum duæ sunt insigniores differentia: peculiari autem nomine alij ab albedine Biancheti, alij à rubedine Rosseti: & Romæ Pesci noui appellantur, omnium quos aqua producit piscium minimi, (ut Aphya non ab aphro, id est spuma: neq; ἀπὸ τοῦ ἄφρου, ut Plinius insinuat: sed à paruitate quasi ἀφρύν & μικροφρύν dicta sit,) Bellonius. Idè rursus Apuas aphritides Genuæ tradit Rossetos nominari, Cibotides uerò (lego Cobitides) bianchetos.

GERMANICE hos pisciculos *Weerseelen* nominare licebit: quoniam & lacustres pisciculos diuersorum generum conferctis agminibus natantes, *Seelen* (id est, animas, à paruitate) non stri appellant. ¶ Apua quæ à Cantabrigiensibus (IN ANGLIA) uocatur a *Spirling*: à Londinensibus, dum recens est, a *Sprote*: & infumata a *rede Sprote*/ aut a *dryed Sprote*: non est harengæ soboles, ut quidã affirmant, sed sui generis piscis, à parente nullo ducens originem, Turnerus. Sed an alia fortè quædã Apuæ species sit, non uera, qui *Spyrling* Anglis uocatur pisciculus, quærendum. Frisij & Germani pleriq; ad Oceanum, pisciculum quendã nominant *Spirling*/ *Spietinch*/ *Spirinck*: Angli *Sperling*. Murmellius *spirinchum* interpretatur *ein Spietinch* uel *Sint*. Prioris equidè nominis rationem nescio: posterius à foetore factum est. nam & recēs captus, & si aliquandiu feruetur, foetere uidetur. Circa Rostochiũ et alibi nominatur *Stint*: alicubi *Stinckeling*/ uel *Stinckfisch*/ coctum salicis foetentis odorem referre aiunt. Huic similem alium, sed minorem ac breuiorẽ Hollandi *Pen* appellant, &c. Io. Echius, præstantissimus Coloniae medicus, inter alias Oceani Germanici piscium picturas *Spietinck* piscem pictum misit ad me, septem ferè digitos longum, dentatum, &c. Apuæ ueterum omnes (opinor) dentibus carent.

APVA COBITIS Aristoteli à Gobionibus paruis qui terrã subeunt, (uel ut Athenæus habet, qui in arena degunt,) creatur. ἀφύη κοβίτις. ¶ Hæc nunquam ad gobionum magnitudinem accedit, simillima alioqui gobionibus marinis, &c.

GALLICE Loche de mer uocatur circa Monspelii. est enim ijs pisciculis (*fluuiatilibus*) quos Galli Loches uocãt, tam similis, ut uix ab his distinguatur. Eadem in stagno marino frequentissima est, & Loche uocatur, Rondeletius. Bellonius aliam Cobitidem ostendere uidetur: Qui Venetis (inquit) in piscaria diuenduntur pisciculi, quos uulgus Marsiones uocat, hi sunt Cobitæ & Hepseti, hos à gobijs nasci putauerim, & uulgo nostro uocari Menuise. Terentius minutos pisciculos nominauit. Et rursus Cibotides Genuæ scribit nominari bianchetos, &c. ut iam in Apua uera recitauit. Marsioni Venetijs dicti iconem subiiciemus proximè.

GERMAN. uocabimus *ein Weergrundel*/ *Weersmerlin*. Nam & Angli in litore Cumbriaco uocant a *Grundling*, Lochæ pisciculo undiquaq; similem.

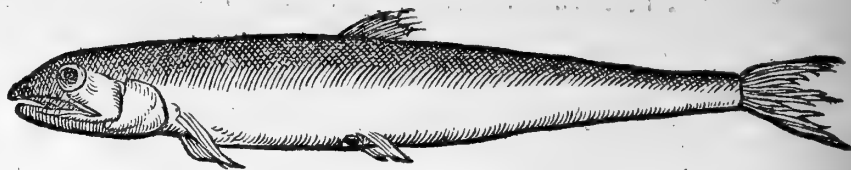
PISCICVLVS qui Venetijs Marsio nominatur: (*Vide paulo antè in Apua cobitide uerba Bellonij.*) Petrus Gillius ueterum Cottum esse putabat. Pisces quosdam (inquit) Gobioni saxatili propemodum similes, Aristoteles Cottos nominat, quos adhuc nonnulli Coranos nuncupant. Sic ille. Sed Cottus Aristotelis (in Græcis nostris codicibus legitur boithus) fluuiatilis est, Marsio au

tem marinus. Vide mox in Encrasicholo.

GERMAN. Ein fischlin von dem geschlecht der Meerseelen/ zu Venedig Marsion genannt.

ENCRASICHOLVS
uel Engraulis, Ἐγκραυ-
λις, (quanquā & Apuæ sim-
pliciter aliqui hoc nomen
tribuūt,) Apuæ species: quæ
& Lycostomus ab oris for-

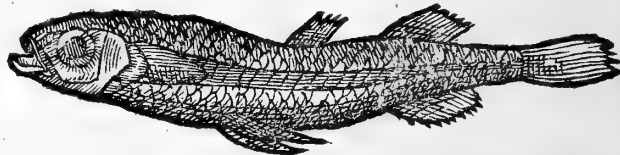
† Ego inutili
legerim, ut a-
libi etiam ha-
beretur.

ma dicitur. De hoc pisciculo loqui Plinium autumant, quum garum fieri ex † mutilato pisciculo scribit: quo loco alij minuto, alij minimo pro mutilato legunt, Rondeletius. Cœpit garum priuatim ex inutili pisciculo minimoq; confici, Apuam nostri uocant. Foroiulenses piscem ex quo faciunt, Lupum appellant, Plinius. uidetur autem Lupi nomine eundem piscem, nempe Apuam lycostomum intelligere: cum & nomen conueniat, & genus Apuæ, & garum similiter optimum ex eo fiat. ¶ Cum Græco cuiusdam eas quas Anchoias siue Amploias littus Ligusticū & Gallicum nominat, ostendissem, summa asseueratione appellabat Lycostomos, Gillius. Recentiores quidam uulgaris apud Italos uocabuli imitatione Ancludas nominant, Bellonius nimis generali nomine Haleculas.

ITALI cum alijs in locis tum circa Genuam, item HISPANI & GALLI Anchoy, (Anchioe, Anchoies Rondeletius) nominant. Veneti (inquit Bellonius) Sardonos, ad Chalcidum differentiam, quos Sardellas uocant: Sed Romani pro Sardonis Sardas intelligunt. Tractus litorum Liguriæ incolæ, Cueuri, Cueunari, uel Cueuneuri appellant: sicq; Genuenses, Romanum uulgus Aliczi nominare malūt, quasi Haleces dicerēt. ¶ Cueunari nomine ad Coranos (Vide in precedente pisciculo) accedunt. sed Atherina quoq; Genue Quennaro uocatur Bellonio.

GERM. circumscribatur, ein kleine Hering art/ ein Spiring art: uel nominetur ein Dn-
hopt/ id est Mutilatus, acephalus, caput enim amarum & ueluti bile infectū habet, quod uel Græcum Encrasicholi nomen arguit: unde & mutilari solet, ein Meerlaugle.

HEPSETVS pisciculus sui generis Ronde-
letio, ut ex his Dorionis uerbis cōiicit: A-
phyæ generis quæ alba est, Cobitis uocatur: &
Hepsetus paruus pisciculus eiusdē generis est.
Hunc pisciculum (inquit Rondeletius) esse o-

prior, qui à nostris luoil dicitur. Bellonius Hepsetum à cobitide Apua non distinguit: Dorion certe, ut iam recitauimus, distinguit. Gaza ex Aristotele uidetur Naricam transtulisse, Grammatici quidā Naricam apud Plautum piscem minutulū interpretantur. Hepsetus alioqui cōmune est nomen multorum tenuium & exiguorum pisciculorum, ut Encrasicholorum, Iōpum, Atherinarum, Gobionum, paruorū Mullorum, Sepiolarū, paruarū Loliginum, paruorum Cancrorum.

GALLICE, luoil, ut dictū est. GERM. F. Ein gar kleines meersfische/ mag ein Meer-
sprille/ od Meerbambale geneit werdē: wirt vnder die Meerseelen oder Spirinch gezellet.

APHYA (Apua) Mu-
gilum, cuius Aristoteles meminī. Aphyam
Mugilum (inquit Rondele-
tius) nihil aliud esse puto,
quā Mugilū speciē eam,

quæ sponte sine maris & foeminae coitu nascitur ex terra arenosa uel limo: cuiusmodi ea est, quam habemus, quæ nascitur in fossis, non procul à uicino nobis (Monspelienfibus) eoq; antiquissimo oppido Latera uocato. Eiusdem generis est quæ in Lado nostro capitur, & Athelan nuncupatur.

GERM. circumscribatur, ein kleine art der Meeraleten / welche von jr selber wachst vñ dem mür vnd sand.

APVA Phalerica Ron-
deletio. Sic autē uo-
cat Aristoteles (à Phalereo
Atticæ portu) piscē, è quo
Membrades gigni scribit.

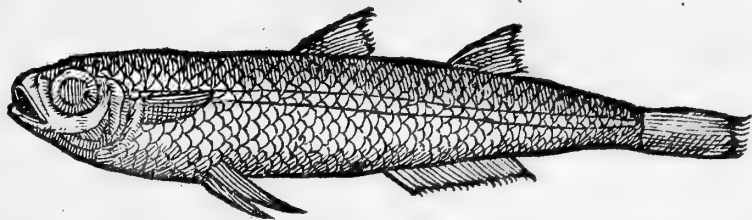

ITALICE. Vide in Gallicis. GALLICE Nadelle uel Melete circa Monspelium, ut Rondeletius iudicat. At masculino genere Melet, Atherina est. Bellonius quidem Membradem esse putat, quæ uulgò dicatur Meleta Massiliæ: circa Rothomagum uerò & in litore Oceani ubi Sequana

quana in mare influit, un Crado. Italice circa Genuam Arachia. ¶ Huius piscis uenter ita linea quadam à squamis exasperatur, ut in Alosis & Sardinis, Rondeletius, de piscibus etiam alijs similem hanc lineam habentibus, leges in Sardina.

GERM. circumloquor, ein meerfische von der art der Spirlingen: ganz lind vnd fett: bat ein rauchen strich am bauch wie ein Haring. Idem forte est qui ab Anglis in Essexiæ comitatu uocatur a Smie: qui si diu seruetur, in aqua resoluitur. nam & Rondeletij Meleta adeo mollis est & pinguis pisciculus, ut si aliquandiu digitis tractetur, liquefiat, &c.

A THERINA, Ictar. apud Pliniū medicū perperā Acerina legitur. Gaza Aristā uel Aristulā conuertit, atheres Græcis aristæ sunt, unde uerbum ἀβρίση, quod est contemnere. Vilis autē & contemp-

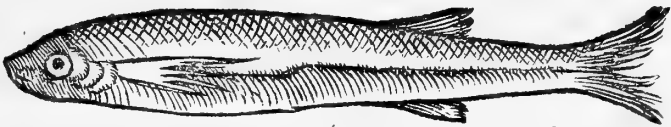
ptus hic pisciculus est: & paruis spinis tanquā aristis, durioribus quā reliqui huiusmodi pisciculi, abundat. GRAECI hodieq; Atherinam uocitant.

ITAL. Latharina Romæ: aliqui tamen hoc nomen cum alio pisce, quem Latharolum nominant, confundunt. Genuæ Quennaro: Venetijs Angoëlla, Bellonio teste.

GALLICE. In litore nostro raro capitur: diciturq; Melet (masculino gen. nam Meleta gen. fœm. Apua Phalerica est:) Massiliæ & in stagno quod Martegue uocatur, frequentissimè, & Sauclez (Sen clez, Bellonius) nominatur. Pro Encrasicholo sæpe uenditur, Rondeletius. Gregales illos pisciculos, quos Sanctetos Massiliæ uocant, Græcis innumeris Genuæ & Massiliæ ostendi: qui omnes statim atherinas appellarunt, Gillius.

GERM. F. ein art der Spirlinchen oder Meerseelen: ein kleine raane Hering art.

EGO aliā atherinam (ut Gillius mihi ostendenti uocabat) Venetijs olim pingēdam curauit: ubi Anguello nominatur uulgo: quod nomē forte ceu diminutiū ab anchoia factū est. anchoiæ enim (id est, encrasicholo) persimilis est.

GERM. F. ein ander geschlecht der Meerseelen.

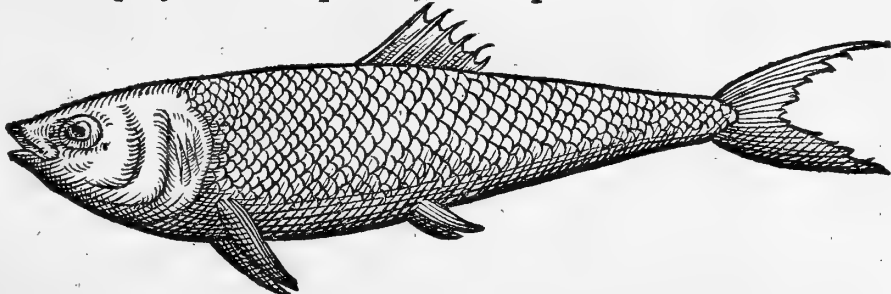
MEMBRAS, Bembras, Bebras, Bebradon.

GALL. Mēbrades sunt, quantū coniectura assequi possum, hi pisciculi, quos Galli Celerins uocant, Vel qui Agathopoli magna copia sæpe capiuntur, paruis Alosis similes, uocanturq; illic Calliques uel Lasches,

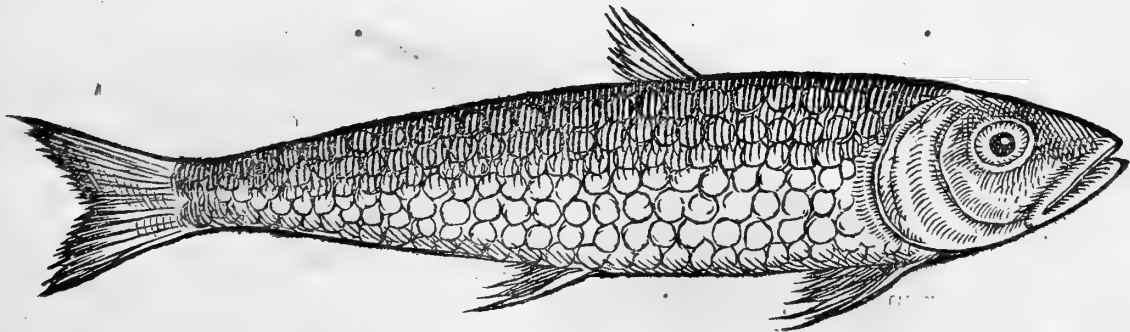
Massiliæ Harengades, Rondeletius. Bellonius tū Celerinū Oceani, tū Sardinā mediterranei maris, Chalcidē interpretat, magnitudine tantum distinguēs. Quod si Oceano peculiaris Celerinus est, non fuerit membras Græcorū. ¶ Plura de Celerino & cognatis ei piscibus leges in Sardina.

GERM. circumloquemur, ein kleine Hering art.

Icon hac non Celerini Oceani est: sed illius piscis qui Massiliæ Harengade uocatur, &c. ut Rondeletij uerbis recitauimus. nam Celerinus lineā in uentre spinosam habet, & quidem asperiore quā Harengus.

Sardina icon à Rondeletio posita, tam similis est Agono, (quem inter Lacustres dabimus,) ut discerni uix possit. Nostra uerò Sardina hæc Venetijs depicta, lineam asperam in uentre non ostendit: & squamas non bene, ut puto, dispositas habet.

TRICHIS uel Trichias, *Τριχίς, ἢ: Τριχίας, ὀ.* Rondeletio unus est piscis, sic dictus ob spinarum copiam & paruitatem: sicuti & Thrissa, nam & *θρίψ* rectus per *θ.* in singulari num. reliqui casus per *τ.* scribuntur, exiguae enim spinæ ueluti pili sunt, quos Græci *Τριχίας* uocant. Latine Sardina dicitur à Columella: sicut etiam hodie uulgò à Gallis & Italis. In Gallia nostra Narbonensi, (inquit Rondeletius,) Prouincia, & Italia, Sardine dicitur, minor adhuc: deinde maior Sarde. Et forte etiã ex Græcis uocabulis Trichias ad maiorem, Trichis ad minorem pertinet: quod & Gaza sensisse uidetur: qui cum animaduerneret Aristotelem Trichiam à Trichide distinxisse, illã Sardam, hanc Sardinam interpretatus est: uulgi nimirum nomenclaturas secutus, nam Sarde ueterum, ut Plinij & Athenæi, longè alius piscis, ex Lacertorum uel Pelamydum genere est. Pisces tum molliores tum sicciore iusto, ad salendum idonei nõ sunt. Coracini uerò & Pelamydes, & Mylli, Sardæ & Sardenæ, (*Σαρδάαι ἢ Σαρδάναι,*) &c. ad falsuram sunt apposití, Galenus De alim. facultatibus lib. 3. cap. penultimo. Et mox: Præstantissima autem omnium, quæ mihi experiẽtia cognoscere licuit, falsamentorum sunt, quæ à ueteribus medicis Sardica falsamenta nuncupantur, hodie Sardas uocant. Sic ille, Nõ est autem quod aliquis putet Sardas & Sardenas, quoniã simul nominauit, eum pro cognatis duxisse, Sardica certè falsamenta ad Sardas tantum retulerim, ad Sardenas minime: quamuis tum Sardas, tum Sardinã à Sardinia insula, unde primum nimirum mittebantur, nominatas fuisse, uerisimile est. ¶ Chalcides etiã olim ab aliquibus *Σαρδίναι* (masculino genere) nominabatur: (& Callimachus Trichidium interpretatur Chalcidem.) Sic & Agonos lacustris pisces, Romæ nomẽ mutare audio, postquam falsi sunt, & uocari Sardenas. Fracastorius distinguit: Sardellarumq; cateruæ: His est maior Aquo. Benedictus Iouius in Larij descriptione Aquonis tantum meminit, nam quæ Salena ab eo nominatur, (hoc uersu: Scardua, & Incobia ex Pigis, & Plota, Salena,) alia quàm Sardena uidetur, Sardellæ ex Benaco admodum laudatur, Platina: qui hos pisciculos ab Agonis diuersos, assimiles tamen facit. Quærendum an Sardellæ & Aquones (seu Agoni,) ætate tantum differant, hos enim maiores esse Fracastorius canit. ¶ Thrissis sanè, id est Alausis & Trichidibus, multa sunt communia: nominis ratio, ut dictum est: quodq; pisces sunt parui, arisiosi, uiles: quod gregatim capiuntur, & quidem utriq; cantu saltationeq;. Linea quidem illa spinosa in uentre, in Alausis & Sardinis, tum marinis tum lacustribus, conspicitur: item in Celerino Gallis ad Oceanum dicto, quem Rondeletius Apuam Membradem facit. Eidem Apua Phalerica piscis est Sardina similis, minor, tenuior: uentre similiter exasperato. Bellonius tũ Celerinũ Oceani, tum Sardinã mediterranei maris, Chalcidẽ interpretatur, magnitudine tantũ distinguens: Celerinus (inquit) asperiore sub uentre ex aristis lineam habet, quàm Harengus. Ab eodem Liparis nominatur pisciculus lacustris in Macedonia: qui Sardinam toto habitu refert: sed uentre est latiore, & lineam sub uentre asperam habet. Idem aut simillimus uidetur, qui Agonus in Verbano lacu dicitur, alibi in Italia Sardanella, à maxima cum Sardinis similitudine, spinosa illa uentris linea & ipse insignis. Ancludes uulgò dictæ (Apuæ Encrasicholi Rondeletij) Sardinis Sardellis uel similes sunt, ita ut hæc pro illis aliquando dolose uendantur, Ancludes enim maioris precij sunt, Brasauolus.

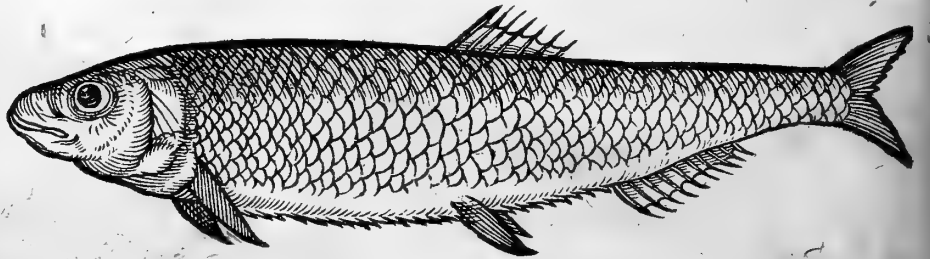
ITALICE Sarde, Sardelle.

GALLICE similiter, ut in præcedentibus dictum est. Sardinæ nomen Oceanus Gallicus non agnoscit, ut scribit Bellonius: qui tamen Celerinum à Gallis Oceani accolis dictum, piscem eundem putat: Rondeletius distinguit.

GERM. Sardinæ an in Oceano nascantur, nondum mihi constat. Germanicè tamen Sardinam interpretari libet, *ein kleine Haring art im meer: ein Meeragune.* quæ interpretatio etiã Atherina & Membradi Rondeletij conueniet. Chalcides uerò & similes in lacubus dulcibus, *Seeagunen/ Haring arten im süßen wasser.* Vel Sardinam faciemus Alausæ speciem: *ein art der Zigen oder Goldfische im meer.* ¶ Bellonius Trichidem facit Alausam ætate minorem: quæ Gallis Pucelle dicitur: Anglis a *Pylcher/ uel Pylcharde.* ¶ His scriptis piscem *Sardeyn* nominatum à Germanis ad Oceanum, Io. Echthus pictum misit.

HARENGI nomẽ barbarũ est: neq; ulla est, quod sciam, huius appellatio siue Latina, siue Græca. Sunt qui non rectè Halecẽ uocent, Rondeletius. Chalcidum generis hũc piscem Bellonius putat, neq; id temere: quanquam Rondeletius Alausæ potius quàm Chalcidum generi Harengũ attribuat. Videtur enim Chalcidis nomen commu-

Icon Haringi, partim ad Rondeletij, partim ad Bellonij iconem expressa.

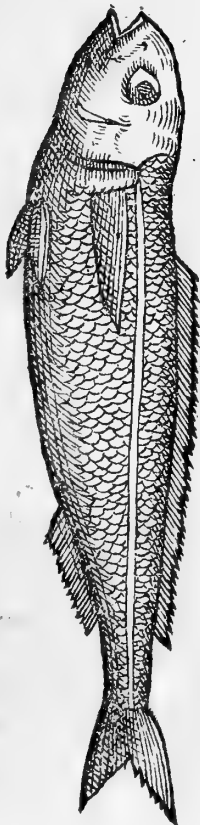

nus esse: cum Oppianus Chalcides marinas fecerit, Aristoteles fluuiatiles aut lacustres: (sicut & Sardinæ hodie tum lacustres, tum marinæ dicuntur.) & ex ueteribus aliqui Trichides (uel Trichades, uel Trichiades) interpretantur Chalcides: Heracleon, Membrades. & rursus Chalcides, Sardinios. Coniunctio autem ab æris colore nominatas Chalcides, (Æricas Gaza transtulit, nomine ab eo conficito quidem, quod tamen ad nostrum *Herring* alludat:) non quod ñs uiuis (opinor) is esset color, sed inueteratis: sicut in Harengis alijsq; infumatis maxime, apparet. Est igitur Harengus, Chalcis aut Trichis Oceani maior: Celerinus uero eiusdem, Chalcis Trichis uel minor. In hoc tamen falli puto Bellonium, quod Sardonum uulgo Romæ dictum, non modò congenerem Harengo, (qui in mediterraneo nullus est,) sed eundem putauit. ¶ Harengi uocabulum est Germanicum, Germani pleriq; *Hering* scribunt & efferunt e. obscuro, ad æ. diphthongum accedente: Flandri *Harinck*. Galli aspiratione, ut sæpe solent, omissa, per a, un areng: unde Latinum uocabulum alijs aliter formant & scribunt. Ego quoniam Germanicam dictionem esse agnosco, Haringus, uel Heringus scripserim, ut suam orthographiam originem fateatur. uidetur autem à Græco *πείλας* deductum nomē, quod falsamentum significat, ut haringus, quasi harichos, pro tarichos, appelletur. nullum enim falsamenti genus usitatius per omnem Germaniam reperias. ¶ De cognatis Harengo piscibus, & similiter spinosam in uentre lineam habentibus, diximus in Sardinia. ¶ Sale fumoq; inueteratum hunc piscem, recentiores aliqui Haringum passum appellant: alijs Ruscupam & Ruburnum, forte à rubente ob fumum colore. Germani *Bockling* / *Bücking* / *Bucking* / *Buckling*. & eundem piscem muria seruatum, *Pickelhering* / *Roschering*. Aqua maceratum, *ein gewässerten Hering* / *ein Braathering*.

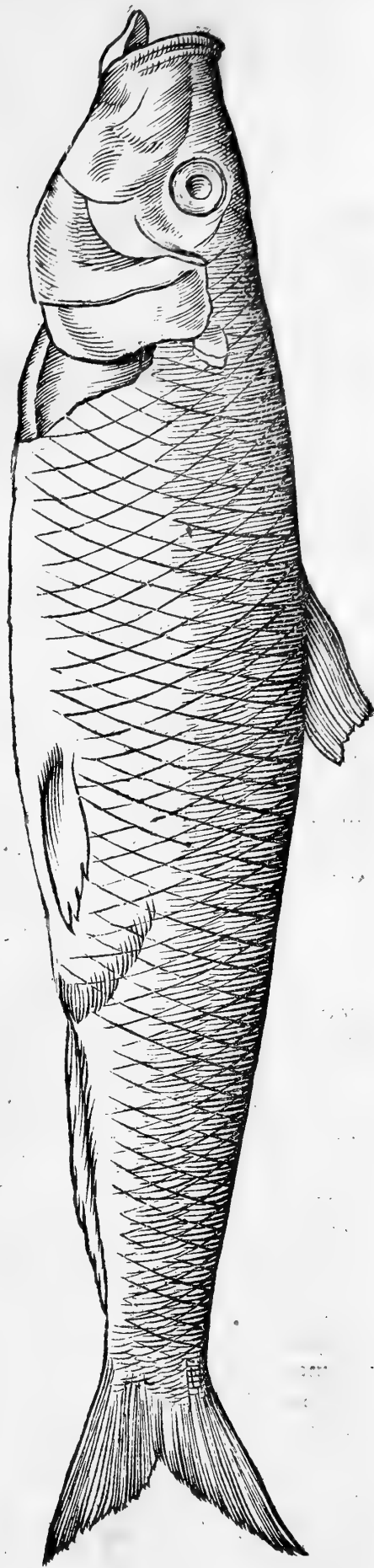
ANGLICE. *Heryng* / *Hearynge* / *Hearing*. Infumatus uerò a *redde Heryng*.

ILLYRICE & Polonicè, *Herynk*, *Sledz*, *Sliedz*. infumatus uerò *Platanij Sliedz*, uel *Bydlinek*.

LIPARIS (marina) Rondeletij. Piscem hunc rarū (inquit) & inspectu dignissimum, cum aliquandiu seruare uellem, totus in oleum abiit: qui euentus me impulit, ut Liparim (*Liparidem potius, à re ἴσος oxytono feminino λιπαρῆς*) quasi λιπαρῆς, id est, pinguem, nominem. Capite terrestrem cuniculum refert: ore est paruo, sine dentibus, &c. Adeò pinguis est, ut non uentri solū intestinisq; infarcta sit pinguedo, ueluti in Mugilibus & Lupis: sed etiam sub cute carnis loco nihil aliud uideatur esse quam pinguedo. Idem Rondeletius Agonum quoq; lacustrem piscem Liparin (*Liparidem*) à nonnullis appellari scribit, à pinguitudine: quòd cum in craticula assatur, pinguitudo uelut oleum destillet. ¶ Alia

Alia eiusdem inueterati figura.

6 Animalium Mar. Ordo I.

est Liparis lacustris in Macedonia, Bellonio descripta.

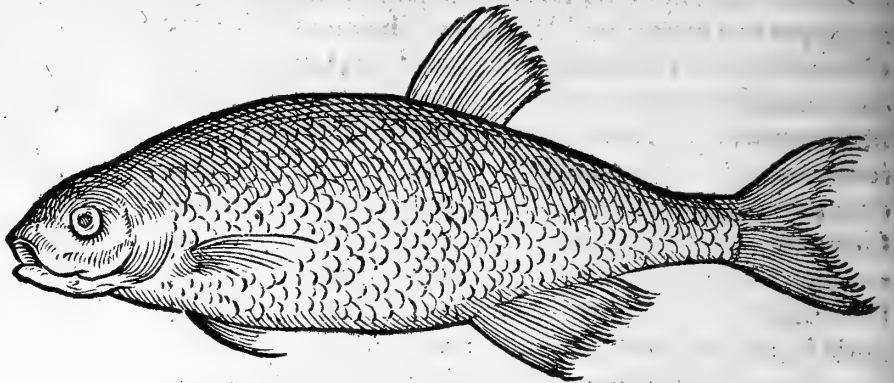
GERM. F. *Ein Schmelzling/ein Feisling.* Caterum ut hic piscis (teste Rondeletio) in oleum resoluitur: sic in Essexia comitatu Angliæ habetur piscis, qui uocatur a *Smie*: qui si diu seruetur, in aquam resoluitur, ut Eliota Anglus scribit. Apud Phalerica quoque, Sardinis atque Alausis non dissimilis, & linea uentris similiter aspera insignis, in pinguedinem ferme resoluitur. Aelius est ab accolis Oceani dictus *een Smelte*, cuius iconem Io. Echtius ad nos misit.

Bellonius figura Variata apud me uisa, omnino Epelanum fl. suum esse aiebat. Icones quidem utriusque conueniunt, nisi quod pinna uentris non similiter posita sunt, pictorum forte culpa. Vide inter Fluiatiles.

THRISSA, id est Alausa, quãquam post Apuas cum Harenge inter marinos censeatur à Rondeletio, à nobis ad fluiatiles referetur, procul enim flumina subit.

VARIATA ficto nomine. Epelano fluuiatili Bellonij perque similis est piscis, quem Io. Caius medicus Angliæ ornamentum, Variatam appellauit, & his uerbis mihi descripsit, delineata etiam quæ hic appositae est figura. Variata (inquit) piscis est marinus, illustris, aureus & resplendens magis, uersicolor tamen, ut si multo colori & splendescenti exiguum purpureum admisceas. Is color, prout ad Solem in hanc aut illam partem uerses piscem, ita alius atque alius est, ut in collo columbino: unde pisci Variatæ nomen dedimus. Magnitudine est Alburni, cute & carne Percæ: in australi nostræ Britannia maris plurimus, inter scopulos atque saxa frequens. Mortuo marcescit color, & ad pallorē degenerat. Sic ille. Nos quoniam Alburno maior non est, quamuis Saxatilem hunc pisciculum, primæ huic Classi adnumerare uoluimus. Idem uidetur à Io. Echtius pictus ad me missus piscis, adscripto nomine *Dore*, tanquam accolis Oceani Germanis usitato.

GERMANICE F. *ein Meerbambel*; uel à coloris uariatione, *ein Schiler*.

DE GOBIIS MARINIS, ET PRIMVM in genere quædam.

GOBIUS, Gobio, Cobio. Gouius in Haliout. Ouid. Græcè *Κωβίος, Κωβίος*, aliquib. *Κωβίος, Σωβίος*. *Cottus*. *Gobios*. Pisces Gobioni saxatili propemodum similes, Aristoteles Cottos (imò *Cothos, Κωβίος* Athenæus) nominat, quos adhuc nonnulli Coranos nuncupant, Gillius. Lege supra in Encrasicholo. ¶ Gobiones marini & fluiatiles toto genere distant. Fluiatiles nunc appellamus non è mari in flumina deuectos, sed in fluminibus ipsis genitos, à marinisque corporis etiã figura differentes. Horum apud ueteres Græcos nulla habetur mentio. Aristoteles nanque & Galenus de ijs tantum qui è mari ad flumina annatant, loquuntur. & nimirum etiam Dorion apud Athenæum: sin minus, quos ipse Gobiones fluiatiles uocauerit, ignorare nos fatendum est, Saluianus. ¶ Gobius marinus, Venetis *Go*. Liguribus *Zolero*. Gallis *Gouion de mer*. Plinio modò *Cobio*, modò *Gobio*. Huius à Saluiano posita imago, nostris omnibus dissimilis est, tum forma ferè, præsertim capitis: tum pinnis in dorso tribus, quanquam in descriptione author duarum duntaxat meminit. Color (inquit) non idem omnibus, hæc tamen colorum siue picturæ uarietas, non species diuersas, sed differentias tantum Gobionum facit, non secus enim quam Anguillæ & Tincæ, loci ratione colorem uariant. Nam qui Gobionum puriorem maris partem incolunt, minus picturati sunt: eoque ab Hicesio & Diphilo, nõ quia uerè candidi sint, sed quia minus colorati, ac ex albo leuiter flauescentes, albi uocantur. Qui uerò in cœnosis atque paludosis marinis locis degunt, cum ex flauo nigriscent, (cuiusmodi noster hic piscis est à Venetis *Go* appellatus,) nigri dicuntur ab Hicesio. Qui postremò circa saxosa maris loca uicitant (quales sunt Venetijs Paganelli appellati) etsi uarijs depicti sint coloribus, cum eorum tamen partes plurimæ flauescant, *χλωροί* (id est pallentes siue flauescentes, nõ autem uirides) ab Hicesio & Diphilo iure uocantur. Hæc Saluianus. Ego sanè species Gobiorum maris diuersas esse cum Rondeletio putarim: neque temere nomina etiam diuersa à uulgo eis imposita. Quòd si ipse genus unum omnium in mari Gobiorum existimauit, hoc est speciem unam: cuius indiuidua differentijs tantum differant colorum, (neque enim differentias alias ullas exprimit:) cur piscem *Si*, suum, priuatim nigrum facit, *Go* Venetijs dictum, à Paganello alijsque distinguens: cum pro quouis Gobio mar. accipi queat, si in coloribus tantum discrimen est: nõ uerò libris impressis, ad nos aduectis additi non sunt. ¶ Aeliani & Oppiani Gobius mar. noxijs aculeis armatur, quòd

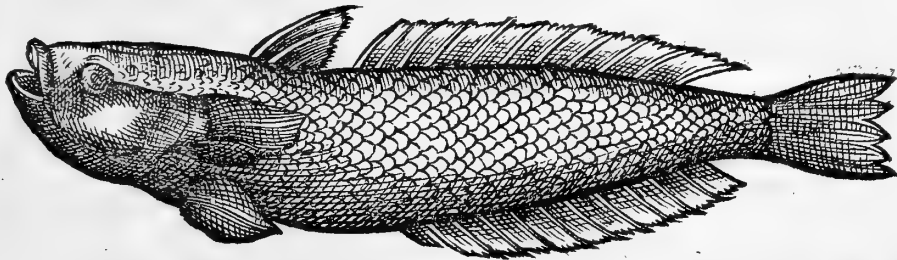
quòd in cògnitis hodie non deprehenditur. ¶ Gobionum (marinorū, inquit Rondeletius) multa sunt differentia, à loco uiuendiq; ratione, à substantia, à magnitudine, à colore. A loco quidē & uita, quòd Gobiones quidam litorales sint: alij saxatiles, alij in fluuiorum ostijs aut marinis stagnis uiuunt. alij fluuiatiles. Substantia, quòd alij alijs præferatur, uel quòd ad palati gustum, uel quòd ad salubritatem. Colore: quoniam alij albi sunt, alij nigri, alij flauescens sive pallidi, quos uirides non rectè appellant. Magnitudine: sunt enim alij magni, nimirum flauescens: alij parui, alij inter hos mediij, nigri.

GERMANICVM nomē singo ein Weergob. quoniam & Gobij fluuiatilis genus Kop uel Cab Germani uocant, nostri Grop. Sed Blennium interpretor ein Weergropp, quòd fluuiatili persimilis sit; Gobium uerò differentia causa ein Weergob, alludendo simul ad Latinum uocabulum.

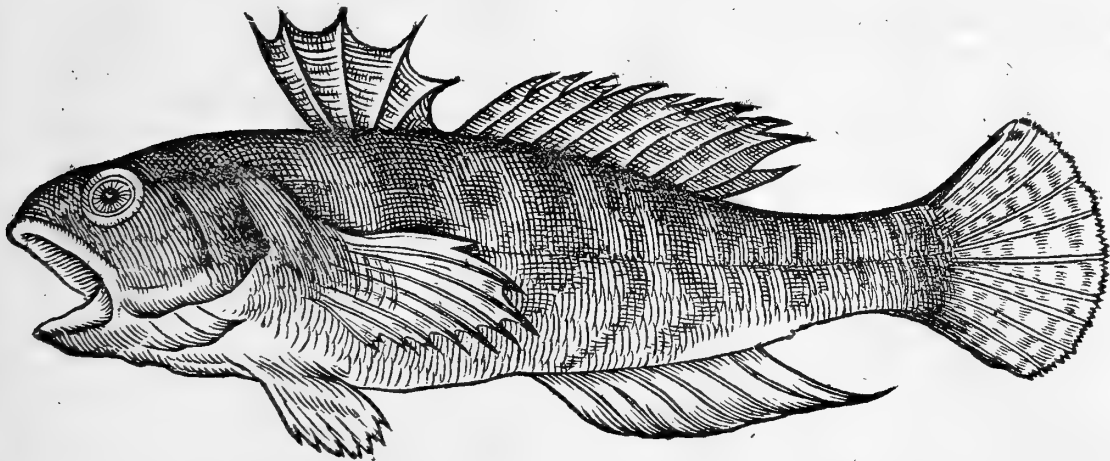
ANGLICVM Gobionis nomen ignoro, neq; ad hoc genus referendas puto duas piscium species, quarum alteram Angli Sandele, uel Sandil (composito ab arena & anguilla uocabulo) appellant: quæ in Mediterraneo mari an reperiatur dubito. alteram, Smelte, quam Eperlani nomine Gallico descripsimus.

GOBIOS marinos in hūc Ordinem potiùs quàm Saxatiliū asciui, quòd & omnes parui sint: et una tantum ex eis species saxatilis, quam primo nunc loco describemus.

Gobij saxatilis effigies à Rondeletio exhibita.

Alia eiusdem Venetijs delineata, maior quàm uellem.

GOBIVS marinus maximus, flauescēs, & uerè saxatilis. Græcè Καβίος καυλίνος, ἢ χλωρός: hoc est, Gobius caulines, uel subflauus. errant enim qui uiridē interpretantur: cū χλωρός nō modò uiridem, sed aliquādo etiam pallidum uel subflauum significet. ¶ Bellonius hunc Gobium album facit: Rondeletius album diuersum exhibuit.

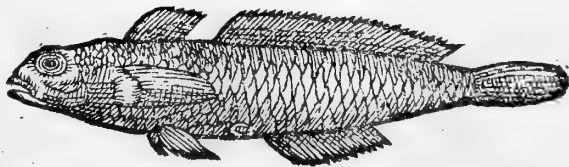
ITAL. Venetis Paganello. Vercellenfes rustici Gobium fl. quoq; (quem alij Chabotum) Paganellum uocant, Rondeletius, Paganello autem nomen fortè à rubro colore impositum fuerit, quo ad Pagrum accedit.

GALL. Malsiliensibus Gobio. Circa Monspelium Boulerot, teste Rondeletio: qui tamen Gobionem nigrum ibidem priuatim Boulerot dici scribit. ¶ Gobij saxatiles, uulgò Goatae uocantur, Gillius.

GERM. Ein Steingob im meer: ein gälblachter Weergob.

GOBIO Niger, (qui in litoribus & stagnis seu paludibus marinis degit) magnitudine inter subflauū & albū mediocri. Καβίος μέλας. Similis est priori, (inquit Rond.) sed minor: coloris nigri, maxime parte anteriore. Loco binarū pinnarū, quæ ceteris sunt in uentre, unicam habet nigrā, barbam esse

Gobio niger Rondeletij.

Tragos.

diceret. Quæ nota facit, ut credam hunc esse pisciculum, quem Athenæus libro 8. Τραγόν uocat, id est, Hircum, cui Exocœtum cōfert, his uerbis. Exocœtus omnino similis est pisciculo qui Hircus dicitur, præter nigrū illud quod uentriculo subest, quod Hirci barbam uocant. Sed etiam Mæna mas, quum fœmina fœtu impleri incipit, Hircus uocatur Aristoteli.

ITAL. Venetis Go, Guo, Gobi.

GALL. Circa Monspelii Boulerot: quod nomē Rondeletius saxatilis etiam uel subflauo adscribit.

GERM. F. Ein schwarzer Aeergob.

Gobius niger Bellonij, ab omnibus Rondeletij Gobijis diuersus uidetur, etiam à nigro ipsius Gobio. Gobiones marini (inquit) Venetis Goi, Genuensibus Guigiones, Romanis Missori uocatur: quanquam Missoris uox ad plerumque alios pisces transferatur. Incolæ urbis de le Specie, & qui Portum Veneris ac Genuam inhabitant, Zozeros nominant.

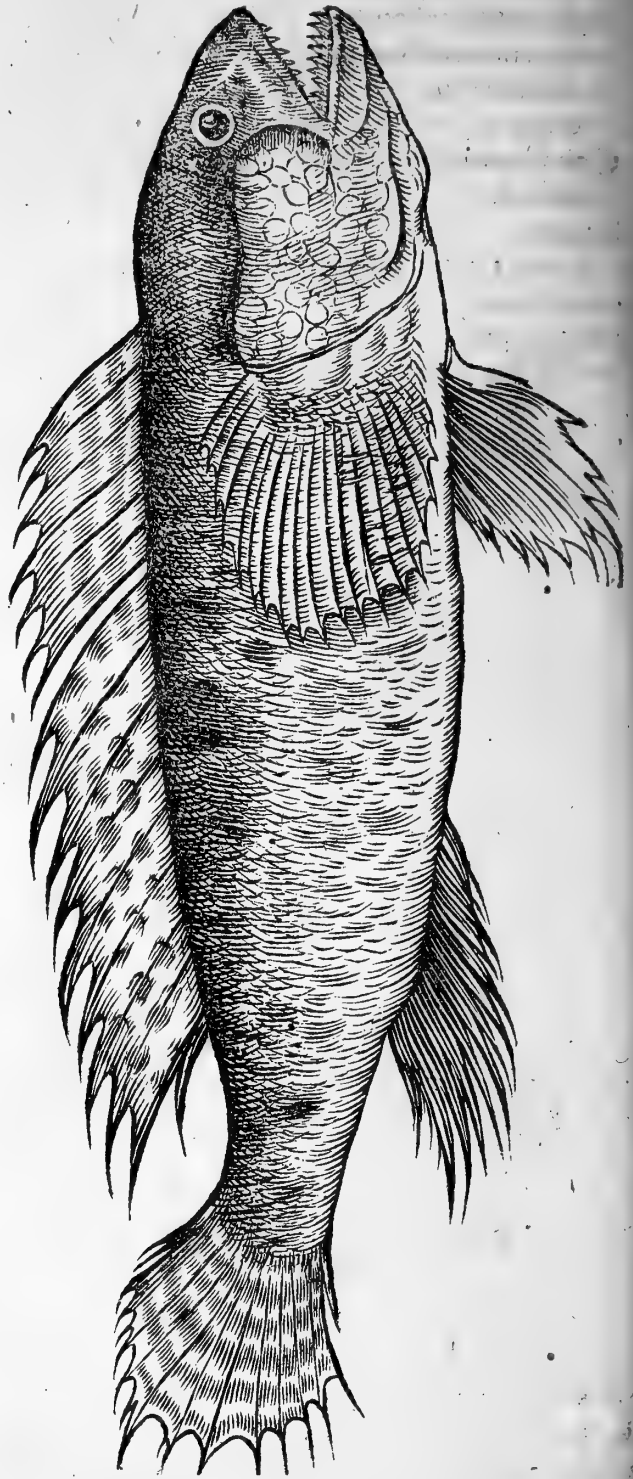
GOBIVS Albus, Καβίος λευκός, omnium minimus, nō ita quidem cādīdus est, ut cum aliorum multorū piscium candore possit contendere: cæteris tamen Gobionibus candidior, Rondeletius. Bellonius Gobium saxatilem & flauescens Rondeletij, album cognominat.

GERM. F. Ein wyflachter Aeergob.

DE ALIIS QVIBVSDAM paruis piscibus, ut Blennis, Aulaudis, & similibus: Item de Scolopace.

Eiusdē alia icon Venetijs picta, licet maior quā Pa ganelli, id est Saxatilis, qui maximus Gobiorum à Rondeletio dicitur.

BLENNVS, Belennus, Βαον, Rondeletij. (nam alius est Bellonij Blennus.) Βλῆν, Βελεννος, Βαλῶν. Pisciculus est (inquit) similis ei, qui à Tholosatibus Peis de menage uel Grauan dicitur: Cotto etiam fluuiatili pisciculo tam similis, ut uix discernatur, nisi ab eo qui nouerit; hunc in fluuijs, illum in alto mari degere. Pelagius est & rarissimus. corporis specie Ranam piscatricem refert: colore & carnis substantia Aphyam Cobitidem. Sic ille. Non ineptē etiam Cottus marinus uocabitur. Plura leges mox in Blenno Bellonij.

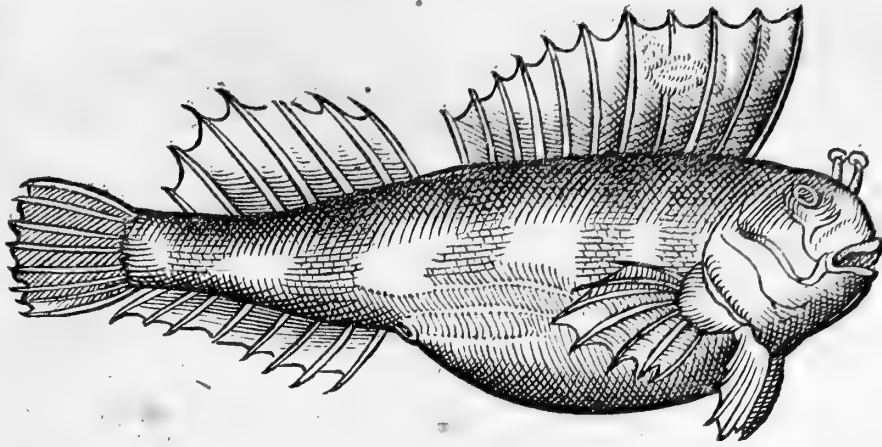
GERM. F. ein Aeergropp.

Vilis, humida carne, & planē insipidus est pisciculus: à blenna fortē, id est, mucō, nomen sortitus; nam & Βλίννος, & Σιαλῆς uocatur: & Lycos quoque Diophani in Geoponicis 18. 14.

BLENNVS Bellonij & Saluiani. Nomina diuersa leges supra cum Rondeletij Blenno, qui pelagius est, hic enim saxatilis est, non tamen dignus qui saxatilibus adnumeretur. nam propriē dicti saxatiles circa saxa frequentī natatione exercentur: eorū sicciorem, friabilem & salubrem in cibo carnem habent: Blennus autem & similes, in petris stabulantur, & propter ignauiam minimē exercentur, ideoque mucosa sunt carne: & ferē figura etiam à propriē dictis saxatilibus differunt.

Et quan-

¶ Et quanquam Blennum hunc esse ex ijs quæ authores tradiderunt, prorsus affirmari non possit: uidetur tamē is esse: cum βλίννα cum significet, βλίννη ignauum & segnē. est enim hic piscis præ ceteris mucosus, ignauus, timidus, segnis ac tardus, & in herbosis litoribus uiuit: & Cothio siue Gobio absimilis non est: hoc enim de Belēno Athenæus:

illud de Blenno Oppianus tradit. Fortassis autem idem etiam Epicharmi Βαίω (Βαίω) fuerit. paruus enim est, id est, Βαίω Græcè: & simul malus ac uilis piscis Epicharmo teste. Hæc ferè Saluianus. Varino quidem Βαίω non alius est quàm βλίννη: sic enim apud illum scribitur. Vide etiam infra in Exocæto Bellonij. Belennum dici non laudo, nisi fortè carminis gratia. ¶ Hunc piscem (qui Scorpioidi Rondeletij mox exhibendo idem aut planè cognatus uidetur) ego quoq; olim in Italia Blenni nomine pictum, à Cor. Sittardo accepi.

CORCYRENSIS & Zacynthij Cæpolam à cepæ similitudine uocant. Capite est grandi, spicula to, &c. Totus quadrantalem non excedit longitudinem: crassitudo eius ut cepa mediocris esse cōsueuit, quā & ita flauus est ut cepa, & Scorpænam colore refert. Quosdam audiui qui hunc Boacem perperam uocarent, Bellonius.

ITALICE Borrobotza. Pesce de petre, quòd semper inter petras agat. Pesce de fortessa. ¶ Romæ non secus quàm Vranoscopus & Citus (sic Cottum fl. seu Gobium fl. capitatum uocat) Messore dicitur, Saluianus.

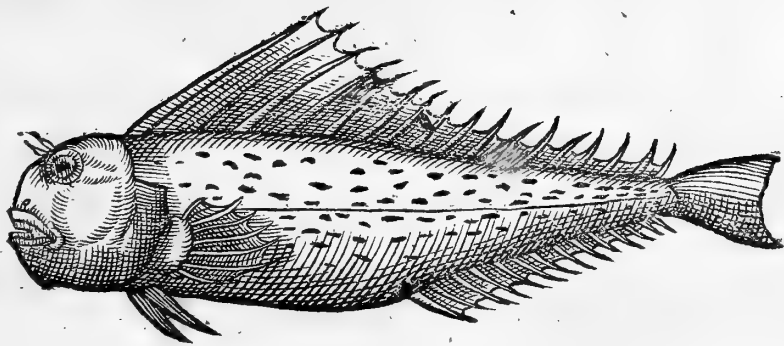
HISPAN. Cagador (ni fallor) Lusitanis.

GALL. In Narbonensi Prouincia à nonnullis Lebre de mar dicitur, Saluianus. Rondeletius Scorpioidem suum uulgò Lebre de mar uocari scribit, est autem is idem cum Blenno Saluiani & Bellonij: nisi duæ species unius generis proximi alicui uideantur. Vide in subsequente pisce.

GERM. F. Ein andere Weergroppen art: ein Schleymling/ein Zwibelfisch. Leporem mar. Germanicè interpretari non libet propter euitandam synonymiam.

Blenno Bellonij & Saluiani, & Rondeletij Scorpioidi, Galerita utraq; eiusdem & Pholis, cognati mihi uidentur, item Galetta Venetijs dicta, & Gutturosula: cognati inquam tum inter se, tum Gobijs, uel potius Mustelis marinis: unde & Galetta fortè diminutiue dicta. hæc tum corporis specie, tum pinnis & læuitate cutis, & molli mucosaq; carne, ad pisces prædictos accedit. Gilio cum ostendissem Venetijs, Gobijs genus pessimum esse dicebat.

SCORPIOIDES Rondeletij: idem ut uidetur, uel cognatissimus Blenno Bellonij, &c. de quo proxime retro dictum est. Vulgò à nostris (inquit Rondeletius) Lebre de mar: id est, Lepus marinus dicitur. quia rostrū terreni Leporis πητομῆ admodum simile habet. Lepori quidem marino ueterū omnino dissimilis est. Scorpioidem nō ineptè appellabimus: est enim capitis forma Scorpioni marino similis, totidemq; supra oculos apophyses molles habet, dentibus differt. Præterea differt à Scorpione & Galerita pinnae dorfi magnitudine, duabusq; maculis nigris eiusdem pinnae. Cutis læuitate Galeritæ similis est, & carnis substantia, non autem Scorpioni. Litoralis est: mucosus & aqua uescitur.

GALL. Lebre de mar, ut prædictum est.

GERM. Vide cum præcedente pisce. Poterit etiam ein Schneckling, id est, Cochlioides appellari: quoniam Cochlearum seu Limacum instar cornicula protendat.

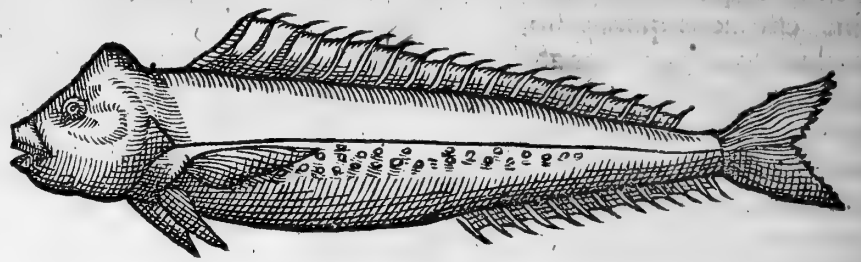
ALAVDA cristata uel Galerita piscis, ut à Rondeletio uocatur. In faxis uiuit, & naturam formamq; faxatiliū imitatur, in faxatilibus tamen non habetur (à medicis.) In uertice cristam erigit (Alaudæ auis instar) mollem, & cœruleam dum uiuit, Carne est molli, & ob paruitatem ne-

Basiliscus.

gligitur, Rondeletius. ¶ Basilisci pisces circa petras leprades degunt Oppiano: uerisimile autem est Alaudas nostras à crista, à qua et regulis auiculis nomen, Basiliscos ab eo dictos. Poterunt & Pauones marini dici hi pisces. nam & uersicolores sunt, & cristam habent cœruleam, qualem Pauoni pisci Phasidis Philostratus attribuit.

GALLICE. Percepierre, Coquillade.

GERMANICE uocetur *ein Seelerch/ein Kobellerch.*

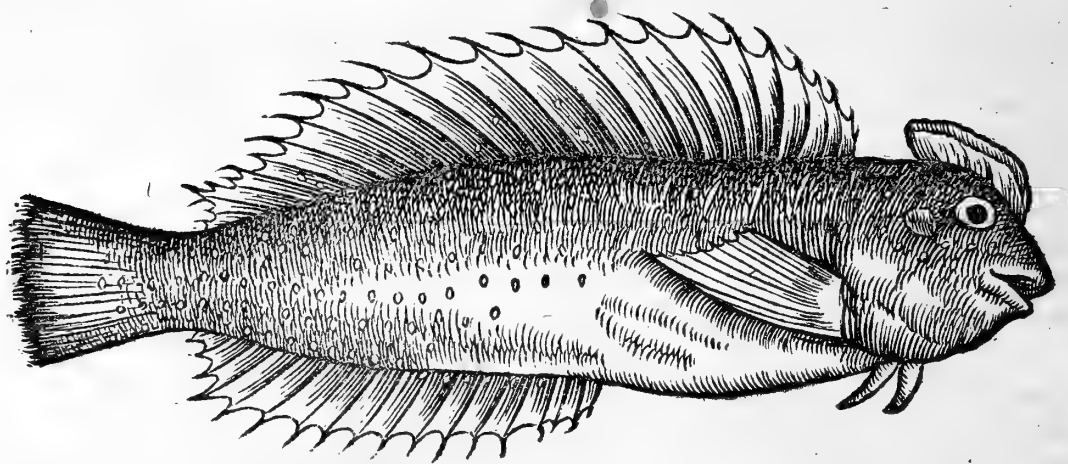
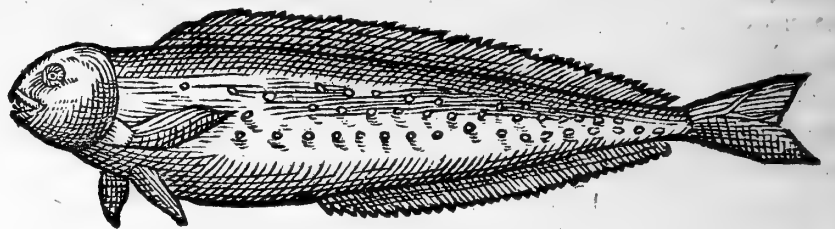

Simia.

ALAUDA non cristata Rondeletij, similis superiori, crista excepta. Possis etiam (inquit) optimo iure Simiam appellare, quia capite Simiam refert, paruo scilicet & rotundo, uel si nostrorū appellationē sequi uelis, qui Percepierre nominant, non absurdè Empetrum uocaueris, in petrarum enim cauernulis degit, inq̄ abditissimis earum rimis se occultit.

GALL. Percepierre, ut prædictum est.

GERMANICE circumscribo, *ein Seelerch on ein Kobel/on ein Kamp.* Mordet hæc quidem, sed morfu innoxio; quamobrem Iulis non est.

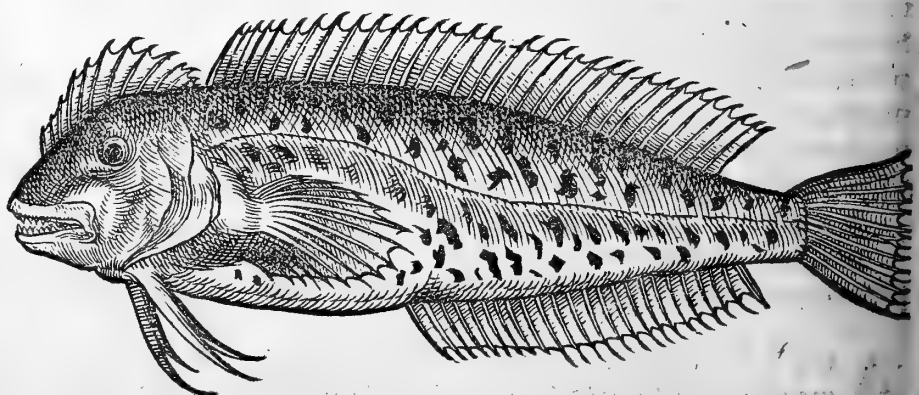
ALAUDIS Rondeletij cognatus piscis: Exocæto quoque Bellonij idem, aut eius species. ITALICE Venetij Gotorosa uel Gutturifusa, à prominente nimirum sub faucibus tumore.

*Troglodytes.
Basiliscus.*

GERMAN. F. *ein art der Seelerchen.* Litoralis est piscis, & ferè subit foramina lapidum, aut parietum ædificiorum in litore: unde nō ineptè Troglodytes appellabitur: uel à crista, Basiliscus, sicut & Rondeletij Alauda cristata. ¶ Idem uel cognatissimus est piscis Exocætus Bellonij, qui mox sequitur: ubi & alia nomina Germanica reperies.

EXOCÆTUS Bellonij. (Alius est Rondeletij Exocætus, saxatilis.) In saxis degit: non tamē est propriè saxatilis, ut medici nomināt. Idem aut eius species cognatissima est piscis proximè retro positus.

¶ Exocætus (inquit Bellonius) species habet plures: quarum una cristata est, (cuius iconem damus,) Massiliæ frequens: primo aspectu aliquatenus gobium referens, cute glabra & lubrica: unde uulgu

Græciz

cia glinon nominavit. Tertium Exocœti genus etsi Byzantinis piscatoribus nõ alio quàm Glini nomine pernoscatur, ac nonnullis Chelidonium appelletur, tamen à Glino ac cristato Exocœto differt, &c. Hæc ille. Quærendū an hic fortè ueterū Blēnus sit, quoniā & mucosus est, opinor, & lubrica cutē, unde hodie Græcis Glinos nominatur, ut olim Blennus uel Blinnus. ¶ Exocœtum in Arcadia Lychnon modò uocitant, Massarius. Plinius Exocœtum cum Pœcilijs Arcadiæ piscibus confudisse uidetur.

Blennus.

Lychnus.

Pœcilius.

Adonis.

Ophidium.

Cirrhis.

Ceris.

Quærendum an Adonis alius quàm uel Rondeletius uel Bellonius proposuere, piscis sit: quoniam apud Kiranidem Edone piscis (idem nimirum Adonidi) alio nomine Ophidium dicitur. Ophidij autem species una Rondeletio flauis coloris est: qui color à ueteribus Adonidi tribuitur, unde & Cirrhis Cerisq̃ uocatur, &c. ut non tres pisces diuersi, Adonis, Ceris & Ophidium sint: sed unus, tribus diuersis nominibus indicatus, & pro Ophidio rectè à Rondeletio demonstratus. Adonis quidem Rondeletij, Turdorum generi adnumerandus mihi uidetur.

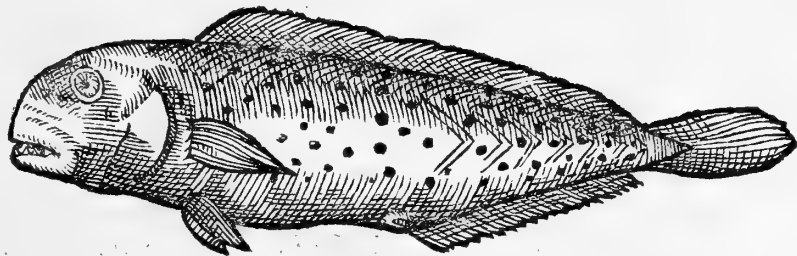
GRÆCI Constantinopoli uulgò Glinon uocant.

ITALI circa Genuā Bauacqua. Romani cum alijs minutis piscibus confundunt, modò Cerinam, modò Missorem (aliàs Messore: uagum nomen ad Vranoscopum, Blennum & Cottum fl.) appellantes. Indigenæ Comasce Vulpem uocant, una Folpe, Bellonius.

GALLI circa Massiliam Gabot uel Gauot.

GERMANICVM Exocœti Bellonij nomen ignoro, quanquam in Oceano frequentissimum esse tradit, & in rupibus Bononiæ penè innumeros reperiri, fingamus igitur nomen, ein Punterhan, à maculis & crista: uel ein Steinrip, quòd ueluti Gobius aut Mustela saxatilis sit. Vel eadē nomina quæ præcedenti ponamus, idem enim uel cognatissimus esse uidetur.

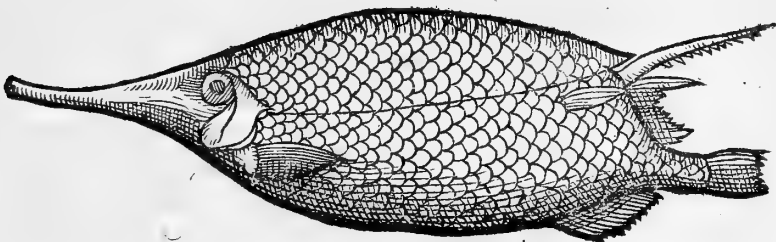
PHOLIS Rondeletij. Φωλις. Superioribus (inquit, de Alaudis autem & Scorpioides proxime scripserat) & maxime Alaudæ similis est piscis, qui Antipoli à mucò Bauosa dicitur. Mollissima est carne & glutinosa. Piscis hic

(inquit Aristoteles) mucum quem ipse emittit, sibi obducit, ut in eo quasi cubili quiescat. Cubile autem Græci θαλάμην aut φωλεόν appellant: inde nomen.

GALL. Bauose, ut prædictum est.

GERMANICE nominabimus ein Schleymlerch/ein Meerlerchen art.

SCOLOPAX Rondeletij, (fictio nomine Græco à rostri longitudine, quod scolopis, id est paxilli instar productum habet, sicut & Σκολόπαξ uel Ascolopas, auis, quam aliqui recēiores Rostricem nominant,) haud scio ad quem Ordinem referri mereatur. Rondeletius piscibus peregrinis adnumeravit: quos cum ego plerisque omnes ad suas classes retulerim, & hic unus supersit: in fine Ordinis primi, propter paruitatē, collocare uolui. Peregrinus (inquit) & rarus est piscis: semperq̃ paruus, ut arbitror. Aliqui Elephantum, tanquam à proboscide, sed rostrum proboscidis instar flexile non est: alij Ibidem uocare uoluerunt. Sic ille. Ego hunc piscem Serram Plinij potius dixerim, (ab aculeo ferrato:) quàm Cetum illum quem Rondeletius Pristin appellat. Licebit & Rhamphestem appellare. Ραμφισαί enim Hesychio pisces quidam sunt, à rostro nimirum dicti, quod in auibus, præsertim maioribus, Græci rhamphos appellant.

Elephantus.

Ibis.

Serra.

GERM. F. Ein Sagfisch, id est, Serra piscis: uel ein Meer Schnepf, id est, Scolopax marinus.

ORDO II. PISCIVM MARINORVM, QUI CONTINET SAXATILES, ET ALIQUOS EIS PROXIMOS, MAGNA ex parte latos & compressos.

DE SAXATILIBVS QVAEDAM IN GENERE.

SA X A T I L E S pisces à ueteribus, non in dulcibus aquis, sed in mari tantum appellati sunt: qui nimirum in litoribus, non impuris & cœnosis, non terreis & arenosis; sed qui in puris & saxosis locis & circa promontoria degant. Quòd si quis tamē in dulcibus etiā aquis saxatiles aliquos contra ueterum consuetudinem nominare uellet, non ij qui sub lapidibus stabulantur & latent plerunq; qui & squamis carēt, & humidiori sunt carne minimeq; friabili; sed illi potiùs qui in saxosis fluuijs & riuis degunt, exercenturq; subinde contra aquam natando: ut præcipuè Thymalli, qui saxatilibus mar. conferri possunt (quanquam & alij quidam minus laudandi, in saxosis fluuijs reperiuntur: qui tamen cæteris eiusdem generis in alijs aquis degentibus collati, multò præstantiores sunt) sic uocari poterunt. ¶ E saxatilibus marinis Galenus nominat præcipuè Scarū, Merulā, Turdū, Iulidem, Phycidem & Percam. Hi (inquit) nec alimenta, nec loca mutant, nec dulcibus aquis utuntur, ob eamq; causam omnes perpetuò sunt inculpati: & nullum in eis discrimen manifestum reperitur, ut qui perpetuò in purissimo mari degant: aquamq; dulcem, & eam quæ ex dulci & marina mixta est fugitent. Itaq; illos (inquit Saluianus) qui non perpetuò, neq; omnes eiusdem generis in saxosis locis uicitant, cuiusmodi (ipso authore) Gobio est, à uerè saxatilibus excludit; etsi à plerisq; antiquis scriptoribus hi quoq; inter saxatiles censeantur. ¶ Saxatiliū quidam naturam formamq; imitantur, ut Alaudæ Rondeletij: qui tamen inter saxatiles à medicis non habentur, immorantur enim ferè saxis, nec ita circumnatando subinde exercentur, unde molliori sunt carne, aliqui etiā mucosa ut Blenni: quare nos ad primum Ordinem eos reiecimus. ¶ Sunt qui in saxis quidem degant; sed neq; figuram, neq; naturam saxatiliū referant: ut Canicula illa quæ Gallis Cato rochiæro dicitur; ut Locustæ, Murænæ. Saxatiles pisces pleriq; à Gallis communi nomine Rochiers uocantur, à Germanis dici possunt *Steinfisch/Steinling*.

Scari iconem queres ad finem libri.

SC A R V S, Σκάρου, inter saxatiles omnes principatū tenet. Genera eius duo sunt, *ὄνιαι*, de quo hic agimus, (qui propter latitudinem corporis, & cum Sargo similitudinem, ad quartum Ordinem referri poterat); & alter *αἰόλος*, id est, uarius cognomine. Vtriq; multæ communes sunt notæ; sed sunt etiā propriæ. A uerbo *σκάρομαι* (id salire uel saltare significat: aliquando etiā pasci, piscis quidem hic algam & herbas depascitur) fiunt *σκάρου* & *σκαρῆς*, Athenæus & Eustathius, sed fortè duo hæc nomina piscis unius fuerint: ut Perca & Percis, &c. Nō alius hic piscis uidetur, quàm qui alibi Meryx (*Μήρυξ*) ab Aristotele uocatus est, hoc est, Ruminalis. solus enim hic piscium ruminare creditur; & solus uocalis esse Oppiano. ¶ Nostris (inquit Rondeletius) diu incognitus fuit: neq; mirum, cum Romanis olim & toti Italiæ ferò uisus fuerit. nam Columella: Scarus (inquit) qui totius Asiæ Græciæq; litoribus Sicilia tenus frequentissimus exit, nunquam in Ligusticum, nec per Gallias enauit ad Ibericū mare. Et Plinius: Scarus Carpathio mari maximè frequēs, promontoriū Troadis Lecton spōte nunquā transit. Inde aduectos incredibili multitudine nauibus, Tiberio Claudio principe, Optatus è libertis eius, præfectus classis, inter Ostiensem & Campaniæ orā sparfos disseminauit. Quinquennio ferè cura est adhibita, ut capti redderentur mari. Postea frequentes inueniuntur Italiæ in litore, non antè ibi capti. In nostro mari (inquit Rondeletius) capiuntur non procul à Mafsilia, & maximè circa Stœchadas insulas. Rhodi maximam esse copiam à Rhodijs accepi. Idem apud Athenæum perperam scribi ait, hūc piscem dentibus ferratis, & carniorū esse, & Lepore mar. uesci: omnia enim hæc falsa esse. ¶ Colore ex cæruleo nigrescit, uentre est candido: Sargo similis, corporis forma ad rotundam accedente, aculeorum pinnarumq; situ & numero, &c. Dentes planos hominis modo maxillasq; habet: immò propriè solus latos habet, (Plinio teste,) atqui Sargi etiā dentes, & Picij seu Melanderini, & Auratæ, plani humanisq; similes uidentur, Aristoteles hunc piscem ut solum ruminare, ita etiā non utrinq; dentatum esse scribit, & superioribus dentibus carere.

GRÆCI etiā huius temporis Σκάρου nuncupant, Massarius.

ITAL. Nonnulli existimant Scarum Romæ inter Auratas à piscatoribus uendi: qui similitudine (quod faciliè credo) decepti, neq; animaduersa saporis nobilitate, in foro piscario eum Auratis & Sargis commisceant. consensu tamen piscatorum, Zaphirus piscis, (sic à cyaneo eius gemmæ (*sapphiri*) colore dictus,) inter Auratas longè sapidiſſimus existimatur: qui fortasse Scarus anti-

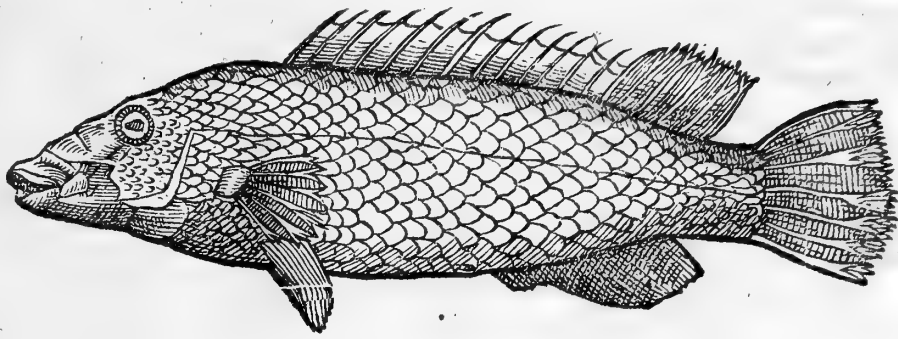
quis

quis fuerit, Iouius. Romanis nostrisq̃ non planè notus est, Rondeletius.

GALL. Romanis nostrisq̃ non planè notus est. alij enim ob similitudinem Dentè, alij Sargo, alij Cantheno uocant. à nostris piscatoribus pro Sargo uenditur.

GERM. In Oceano Germanico an reperiatur hic piscis nondum mihi constat. (Scarum quidem uarium in Oceano non capi Bellonius testatur.) quamobrem nomen eius Germanicum fingo: ein *Wewer* oder *Wewling*: id est Ruminator: ein *Wewbrachsine*/ein *Steinbrachsine*. ein *Sänbrachsine* art.

SCARVS uarius, Σκάρος αἰόλος. Αἰόλος quidem, id est, uarij cognomen, multis etiã alijs piscibus est commune: ut Percis, Coracino: & multis alijs faxatilibus epitheton hoc cōuenit, Rondeletius. Superior Scarus (inquit idem) ferè concolor est. hic uerò, oculis, uentris inferiore partè, in qua podex, purpurei est coloris: cauda coloris Indici: reliquum corpus partim ex uiridi, partim ex nigro, cæruleum est: squamæ ueluti notis obscurioribus aspersæ.

In medio uentris notas duas purpureas habet: formosissimus fanè piscis, si quis alius. Romæ per semestre spatium unus tantum mihi uisus est. Capitur aliquãdo in nostro mari, è regione Magalone, & nō procul à Malsilia, & Antipoli: circa Stœchades insulas sæpius. ¶ Bellonius superioris non meminit: & hunc simpliciter Scarum nominat. Nullus (inquit) est in Propontide, Ponto, & Helleponto: in Creta plurimus. ¶ Piscem corporis forma Scaru uario similem, totum purpurei coloris, Rondeletius tertiam Anthiæ speciem facit. Vide infra in hoc Ordine.

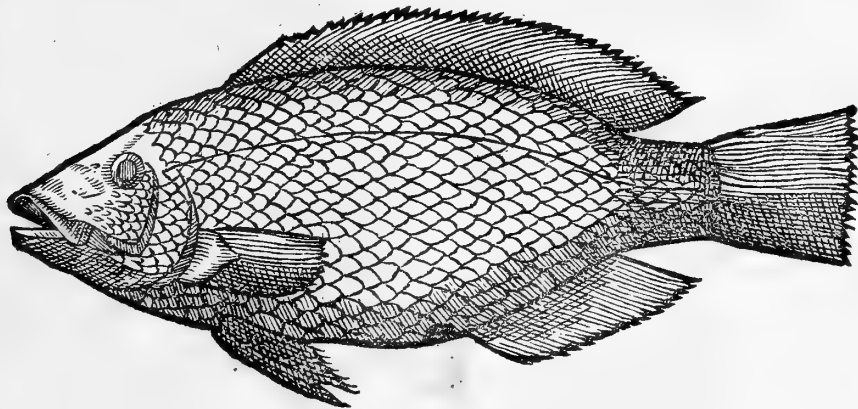
GRAECVM in Creta uulgu hodieq̃ antiquam appellationem retinuit, Bellonius.

GALL. Aliquieum communi faxatiliu nomine Rochau nuncupant: alij Aiol, alij Auriol: seruat, ut credibile est, nominis αἰόλος uestigijs, Rondeletius.

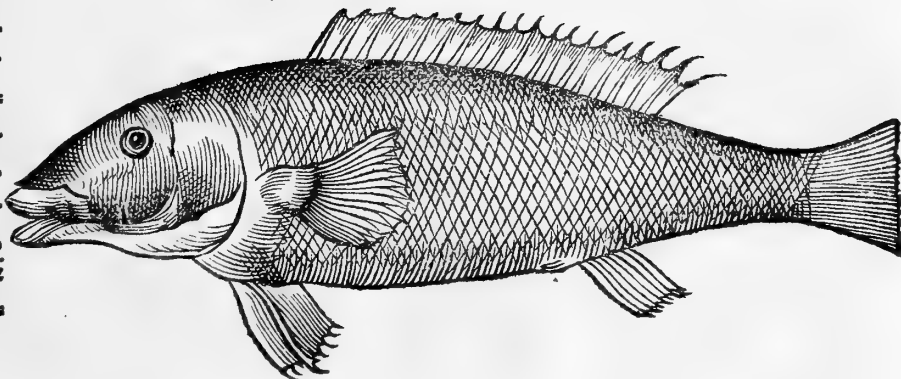
CANARIARVM insularum incolæ, ut ferunt, Brechos appellant, Rondeletius.

GERM. In Oceano reperitur circa Canarias: fortè & alibi: quanquam Bellonius in Oceano reperiri negat: de Gallico nimirū Oceano tantum sentiens. Nomen fingemus, ein *Puntermewling*, hoc est, Ruminator uarius: uel circumscribemus, ein *schöner geteilter Wewer*.

Merula Rondeletij.

Bellonius aliam Merula iconem quam Rondeletius exhibet, nescio an diuersi piscis. Suum quidem Rondeletius *Tincæ* fl. corporis habitu similem esse scribit: & suū Bellonius ab Italis *Tincam* mar. appellari, &c. sed corporis species differt, ut apparet. Saluianus etiam *Callariam* suum, id est, *Phycidē* Rondeletij, Romæ *Tincam* mar. uocari scribit: & aliqui (ni fallor) *Coracium* similiter uocant.

MERULA piscis, dictus est à colore avis eiusdem nominis: sicut & Κόσσυφος uel Atticè Κόσσυφος Græcè: quanquam in aue color niger est, in pisce ad uiolaceum accedit, ex indico nigrescens. sed ueteres etiam indicum aut purpureum exaturatum colorem, nigrum uocabant, ut in pura, uiola. Isidorus Hispalensis masc. genere Merulum dixit. Merulæ, Turdi, Squillæ, uere nigrescunt, postea candorem suum recipiunt, Aristoteles: hoc est, suum quidem colorem seruant; sed is magis exaturatus sit circa uer, æstate uerò magis diluitur, minusq; niger est, Rondeletius. Idem etiam aliud Merularum genus obseruauit, dorso nigro, uentre indico, quibusdam partibus cœruleis, ut pinnis, cauda & circa branchias. ¶ Oppiano Merula mas est, Turdus (Κίχλη) uerò fœmina, quod fortè nonnullis persuasit formæ similitudo: quæ facit ut hodieq; nonnulli horum piscium nomina permutent. Terminatio quoq; in Græcis uocabulis (nam apud Latinos contra se habet) hanc persuasionem promouisse uidetur. Grammatici quidam Græci etiam Κόσσυφον hunc piscem nominant, sicuti auem. ego pro pisce apud authores Κόσσυφον tantum reperire memini.

Turdus an
mas Meru-
le.

I T A L. Piscatores maris Ligustici, Adriatici & nostri quoq; hoc est, Mediterranei, ad unum Merulam agnoscunt, quæ cum Phycidibus etiam confundunt. Romani tamen peculiariter speciem unam Merlo nominant, sæpe etiã Canarellas, Canadellas & Phycides Merulæ nomine uocant. Merulam Itali æquè atq; Phycidem, Tincam mar. nominant, Bellonius. Merula Turdo simillima est, sed nigrior, eam quia Tincæ formam habet, Tincam mar. Veneti cognominant, Massarius.

H I S P A N I & Sardi adhuc nomen Latinum retinent, Gillius.

G A L L. Vide superius in Italicis. Peritiores piscatores Merle uocant: nonnulli Tourd, non distinguentes Turdum à Merula: alij communi saxatiliū nomine Rochau, Rondeletius. Cauendum ne quis Merlu dictum à Gallis piscem (Merlucium recentiores quidam Latine efferunt, quasi marinum Lucium) pro Merula accipiat.

G E R M. F. Ein Merlesfisch, uel Amselsfisch: Germani quidem inferiores Merulam auem uocant Merle, ut etiam Galli, qui & auem & piscem ita nominant, uel ein Meerschlye, id est, Tincamar. quanquam & Phycis quibusdam Italis eodè hodie nomine uenit, & fortè alij etiam pisces, ut genus quoddam Iulidis. Ein Meerschlyen art.

A N G L. Merulam (inquit Turnerus in epistola ad me) in litore Angliæ occiduo uidisse me puto. hanc piscatores illic uocabant a Cookesfische: quod nautarum coci iure quodam suo propter delicatum saporem apud se retineant & coquant, quum reliquos omnes facile ad quæstum distrahi patiantur.

DE TURDIS IN GENERE: IN GENTIVM TAMEN NOMENCLATURIS QUADAM AD SPECIES ALIQUAS TURDORUM PRIUATIM PERTINERE UIDENTUR.

TURDORVM multa sunt genera (inquit Rondeletius,) uaria nomina: tantaq; colorum uarietas, ut in ijs creandis luisse uideatur natura. Pancrates apud Athenæum author est, multis nominibus appellatum fuisse Turdum, & Nicander πολυώνυμον cognominat. etenim Κίχλη, Σαύρος, Αιολίας, nuncuparunt: ex quibus nomen Κίχλη frequentius est: & ita potius scribendum quam Κίχλα. Athenæus ex Aristotele μελανόστικτυ, id est, nigris maculis insignem facit: sed potius ποικιλόστικτυ dixerim, id est uarijs notis distinctum: & sic apud Athenæum legisse uidetur Phaurinus, & Eustathius. Hæc ille. Addit, multas illas à se positas Turdorum species, solo ferè colore differre. ¶ Turdus piscis à colore dictus est, ut tradit M. Varro: non à sapore simili, ut forsitan aliquis suspicaretur. Atticis Κίχλη, Doribus & Siculis Κιχλά dicebatur. πολυώνυμα recentiores Græci philosophi uocant, quæ Grammatici synonyma: unde & hic piscis Polyonymus cognominatur, quod diuersis uocabulis rem eandem significantibus appelletur, Σαύρος quidem nomen frequentius alteri cuidam pisci attribuitur: siue illi quem Acui similem Rondeletius exhibuit: siue Lacerto eiusdem peregrino, (Græcè enim Σαύρος lacertum sonat:) quem (inquit) aliqui propter uiriditatem iucundam, simul & oris totiusq; capitæ similitudinem cum terrestri, Lacertum uocant. In Turdis quidem nullam ad Lacertos formæ similitudinem reperio: sed quidam ex eis planè uiridi colore sunt, qui præ cæteris fortè Sauri nomen merentur. Æoli siue Æoliæ nomen, uarium significans, alijs quoq; diuersis eandem ob causam piscibus, siue ut nomen, siue ut epitheton tribuitur: ut Scarro, Coracino, alijs. ¶ Merulam in eodem genere marem: Cichlen uerò, id est, Turdum, fœminam esse, solus tradit Oppianus: necdum inuenit (puto) qui consentiret: ex uulgi nimirum opinione. Alexander Trallianus medicus: Turdus (inquit) piscis est tener, humidus, concoctu facilis: & si fortè ipsam Ptisanam marinam nomines, non erraueris: adeò recrementi expers est alimentum quod ex ea capitur. ¶ Turdorum plura esse genera (inquit Saluianus) res ipsa declarat: licet solus antiquorum Columella (quod sciamus) id notauerit, inquiens: Turdi complura genera includemus. Cauendum est autem ne omnes picturatos pisces (quod ichthyopolæ ubiq; ferè faciunt) Turdos uocemus: non solum Turdos ipsos, qui uerè picti sunt (Turdorum auium instar:) sed Percas etiam, Hiatus, Fucas, Merulas, Pauones, atq; reliquos depictos pisces, Turdos perperam appellant. Hunc autem errorem facile uitabimus, si ueterum authorum testimonio, Turdi piscis alium

Κίχλη.
Σαύρος.
Αιολίας.

Κιχλά.

Ptisanama-
rina.

Turdi

Turdi auis instar, uariam siue maculosam esse animaduertimus: quamobrem qui uariam aluum non habent, Turdi non sunt. Hæc ille. Veteres quidem illi, quorum testimonio Turdorum aluum uariam esse comprobatur, non alij sunt, quam diuus Ambrosius, qui Turdum aluo uarium appellat: Isidorus Hispalensis albouarium dixit, [forte quod in uentre candido uarij coloris puncta sint:] sed horum scriptorum in hoc argumēto non magna est autoritas: ego Turdos pisces non in uentre tantum, sed alijs etiam partibus maculosos, & uarijs coloribus insignes esse uideo: quod nimirum cum alijs multis saxatilibus commune habent. Recte igitur dixerit Saluanus, aluo uarios esse Turdos: sed addendum, alijs etiam nonnullis partibus. Post hæc, Turdorum species tres describit: quas nos suis locis cum Rondeletij Turdis componemus: generibus summis hic indicatis: Turdus (inquit) aut minor est, & latus: aut maior, & oblongus, qui rursus subdividitur in uiridem & rubrum, nulla alia quam coloris differentia distantes.

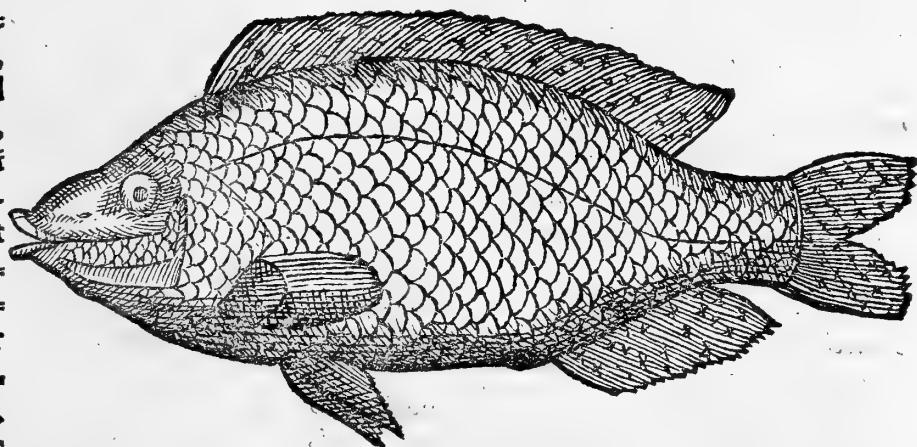
ITALI, Hispani & plerique alij Turdum (Turdo) appellant, Rondeletius & Saluanus. Glau cum piscem Malsilienses falso Umbrinam, Veneti (eundem uel Chromin Bellonij) Turdum nominant, qui uerus Turdus non est, sed qui inter Genuensium Lagionos peculiariter Turdus dicitur, is merito Turdus est, ab eo potissimum uocatus, quod cum eius color ex rufo in melinum uergat, ad uiridem tamen inclinēt, &c. Bellonius. ¶ Papagallo: Vide inferius inter Germanica.

HISPANI & alij plerique etiamnum Turdo appellant.

GALL. Nostrates, Prouinciales, Itali, Hispani Turdo nominant: Galli Vielle, Rondeletius, qui tamen rursus duodecimum Turdi genus priuatim Vielle nominat: undecimum uero peculiariter a quibusdam Durdo uocari scribit. alibi etiam Coracinum in Gallia Narbonensi quosdam Durdo uocare testatur. ¶ Vielle nomen ad Græcū Cichla uel Cichela ferè accedit.

GERMANICVM nomen fingimus Punterfisch, à punctis & maculis quibus distinguitur. Vel Krametfisch: nam Krametvogel, Turdus auis est. Vel Weertrostel, nam inter Turdos aues minorem alterum Germani Troffel uel Troffel appellant. uel Seepfawe, id est, Pauo marinus. Rondeletius quidem genus secundum de suis Turdis mar. priuatim Pauonem nuncupat. Bellonius in Gallico libro de piscibus, piscem Romæ Papagallum dictum, Pauonis nomine exhibuit: quem Turdum postea in libro Latino nominauit. is uel idem cum Saluiani Papagallo est, (quem infra post Turdos collocabimus,) uel planè similis. Vel communi Saxatiliū nomine uocamus Steinling/ein art der Steinlingen: ut etiam Galli Rochau.

TURDVS I. Rondeletij. Non admodum (inquit) dissimilis est Cinædo, minor paulo & latior, ad Auratæ figuram accedens, dentibus recuruis: pinnarū situ numeroque cæteris saxatilibus similis. Labra habet crassa & rugosa: dorsum fuscum est, uenter ex albo liuescit, &c. ¶ Idem est Turdus minor Saluiani, ut coniectio: quem & latus facit. Rondeletij quidem effigies

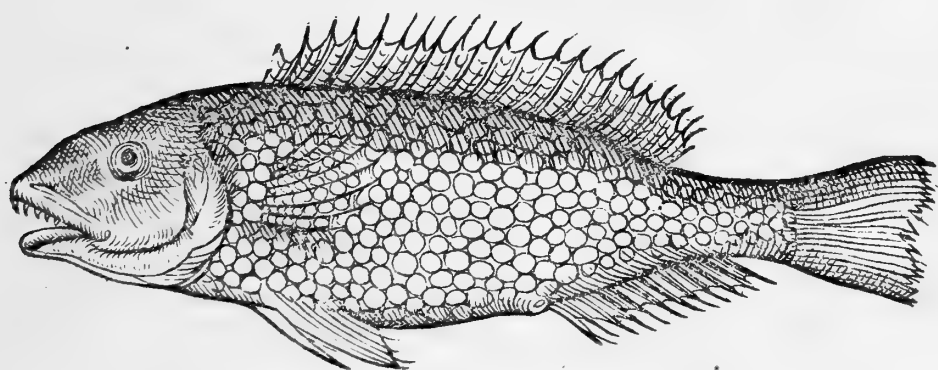
proportione latiore ostendit: & caudæ pinnam aliquousque bipartitam, cum in descriptione aliter dicat, Cauda non in duas pinnas, sed in unam latam desinit: (qualis nimirum in cæteris etiam Turdis & saxatilibus plerisque spectatur.)

ITAL. HISPAN. Vide Gallicum nomen.

GALL. A pluribus (simpliciter) Turdo dicitur, sicut & apud Italos, & Hispanos.

GERM. F. Sie erst art der Krametfischen/Weertrosteln/oder Weerpfawen.

Lepras Bellonij.

Scarus.

Eiusdem alia icon, Venetijs facta pro pisce nomine Marzapan: quam apud me uisam Bellonius, eandem suæ Lepradi esse asserebat. Cognatus huic uideri potest Scarus uarius Rondeletij, quem Bellonius simpliciter Scarum nominat, sed differt dentibus, quos planos (suprà) habet Scarus, & in Oceano non capitur: cum hinc exhibitus & Mediterranei & Oceani piscis sit.

Pforus.

LEPRAS Bellonij, (fictio nomine,) piscis saxatilis, qui ab Oceano ad mediterraneos deferri solet. Mihi quidem Turdis cognatus hic piscis uidetur. Lege mox in Gallicis eius nomēclaturis. Bellonius hunc Pforum & Lepradem Græcorū esse putat, Leleprin uerò Latinorum, in lemmate historiæ huius piscis. Sed leuis est coniectura, eaq; ex solo nomine, Pforum hunc piscem idcirco facere, quod eadem in ipso suggillationes, quales in pfora uel lepra laborantibus, uisuntur, atqui pfora uel lepra affectus est turpissimus, & foeda cutis asperaq; facies: huius uerò piscis colorum uarietate (ut Bellonius ipse refert) nihil pulchrius. Hoc etiam non animaduertit huius piscis nomen (ὄρα) per o. breue scribi, pfora (ὄρα) cutis uitium per o. longum. Præterea Athenæus significare uidetur, Melanderinū à Speusippo ὄρα, à Numenio ὄρα dictum: Melanderinum autem longè diuersum Rondeletius exhibet. Sed Athenæi locus aliquid dubitationis habet. Porrò Lepradem piscem nullus quod ego sciam authorum nominauit: & Lelepris Græcum, non Latinum uocabulū est, sed diuersi piscis, qui aliter Phycis dicitur, teste Hesychio in λελεπρις. ¶ Quid si Attagenus sit hic piscis Athenæo memoratus, propter maculas & puncta, quibus similiter ut Attagen auis distinguitur: similiterq; in cibo lautissimus est? Scio Attagenum alio nomine Scepinū dici à Dorione, à quo fortè diuersus fuerit Oppiani Scepanus, (per a. in penultima,) qui in cæno & paludibus maris uiuit.

Lepras.

Lelepris.

Attagenus.

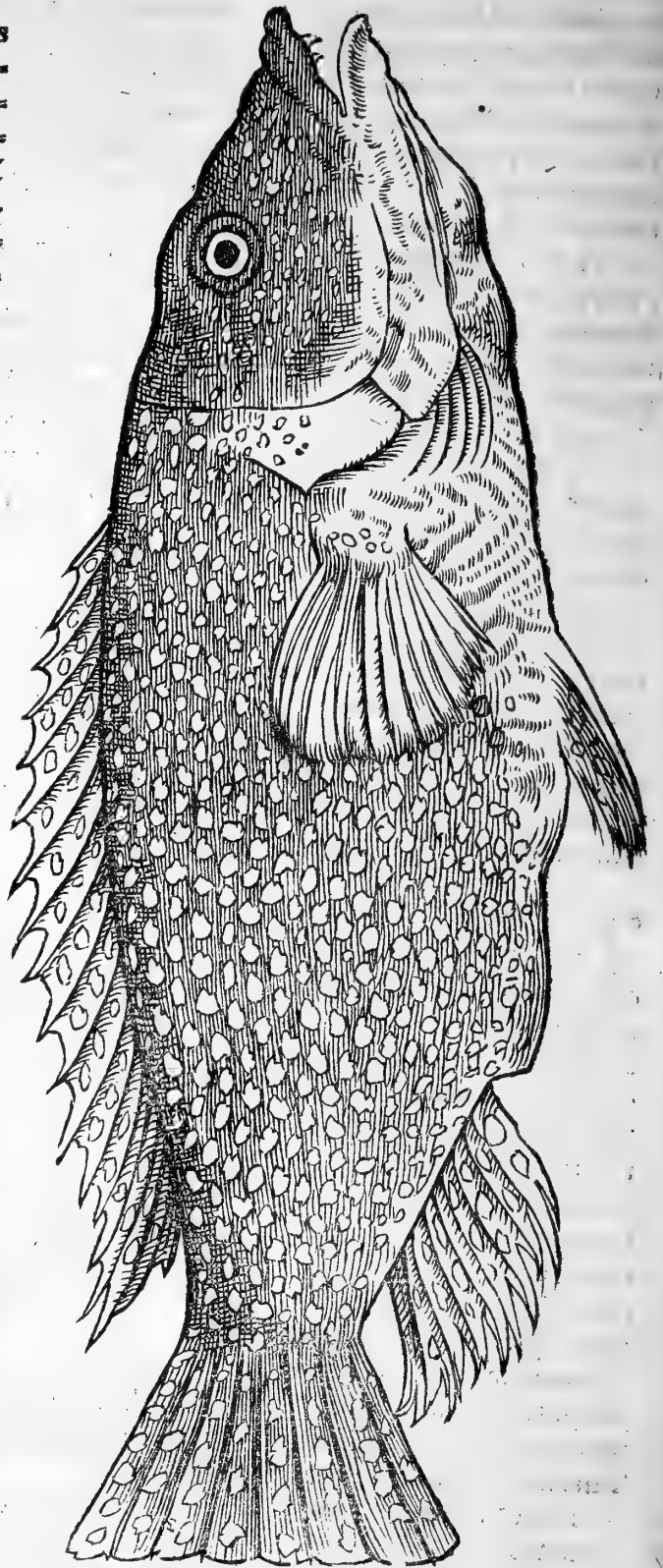
Scepinus.

Scepanus.

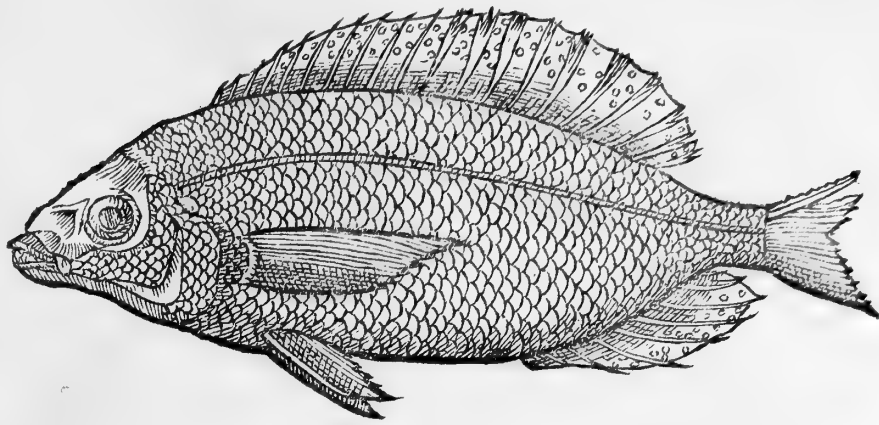
ITAL. Venetijs Marzapan nominatur: nimirum quòd æquè in delicijs appetatur, ac Martius panis uulgò dictus.

GALLICE. Armoricis ad Oceanum uocatur Poulle de mer, id est, Gallina marina, ab alijs Rosse, nimirum à colore rubicundo, quibusdam Vieille, circa Lutetiam. at Rondeletius Turdum suum à Gallis Vielle uocari author est, in primo Turdorum genere, & rursus similiter duodecimū atq; ultimum. Videatur autem hic quoq; piscis Turdis cognatus, tum specie corporis, tum colorum uarietate insigni, primo præsertim generi quod Rondeletius ponit.

GERM. F. Ein rooster Punterfisch: uel ein rooster Krametsfisch, hoc est, Turdigenus rubicundum.

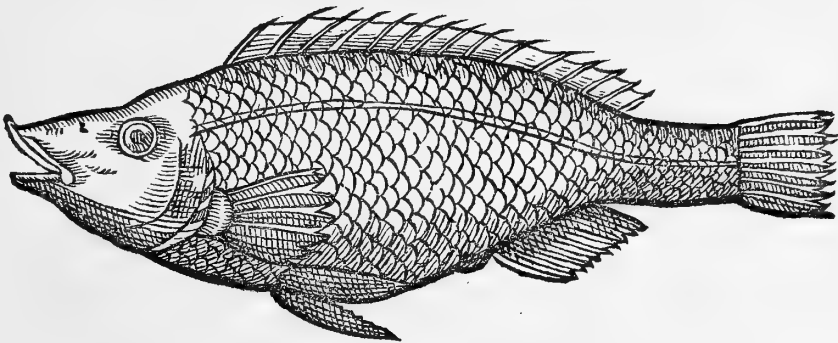
TURDVS II. Rondeletij. Hic (inquit) à nobis distinctionis gratia Pauo nuncupatur, priori similis, maior tamen plerumq; colore ex uiridi ceruleo uel indico, colorem colli Pauonis referente in pinnis omnibus, & in cauda. ¶ De Pauonis nomine lege supra in Germanicis nominibus Turdi in genere: Saluianus Pauonem alium, & ipsum tamen, ni fallor, Turdis cognatum exhibuisse uidetur: cuius uerba recitabimus infra.

Pauo.

GERM. F. Sie ander art der Krametsfischen oder Meerpsawen/von farben an flossfäden vnd am schwantz blawgrün/wie ein Psaw am hals.

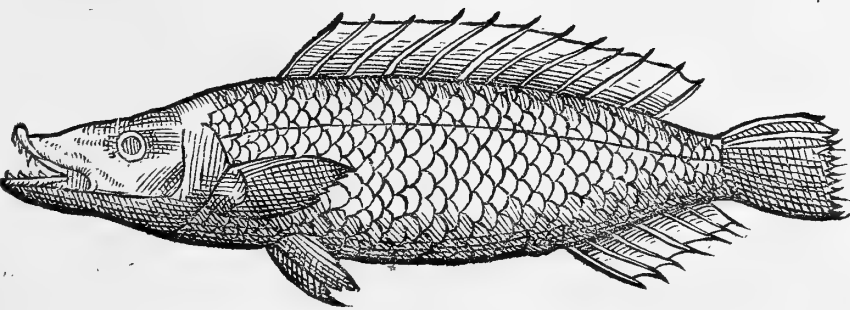
TURDVS III. Rondeletij. Superioribus (inquit) similis est, colore uerò dispar. est enim uariis admodum: uixq; ullus est qui plures colorum differentias habeat. Viridis est magna ex parte; sed punctis purpureis, caeruleis, indicis & alijs confusis coloribus confusus, &c. Frequens est Romæ, & Antipoli, & in Lerino insula. Vide in decimo Rondeletij Turdo inferius.

GALLICE (circa Monspelium puto) Minchia di Re à nonnullis uocatur, ut Rondeletius scribit. at Saluianus Iulidem Romæ & Neapoli obscœna uoce Menchia di Re (id est, Mentulam regis) uocari tradit.

GERM. F. Sie dritte art der Krametsfischen / ist am meerern teil seins leybs grün/ mit mancherley tüpfelin/roten/blawen vnd andern gespreckeler.

TURDVS IIII. Rondeletij. Hic etiam (inquit) uariis est, dorso nigrescente, pinna eius uirescente, &c. Nonnulli ex piscatoribus nostris Perroquet, id est, Psittacum uocant, quòd ea sit coloris uarietate, qua uis illa Indica. ¶ Alius opinor, sed cognatus est, Pauus Saluiani, quem Romæ uulgò Papagallum (id est, Psittacum) uocari scribit, ob oculorum uarietatem: de quo inferius post Rondeletij Turdos leges.

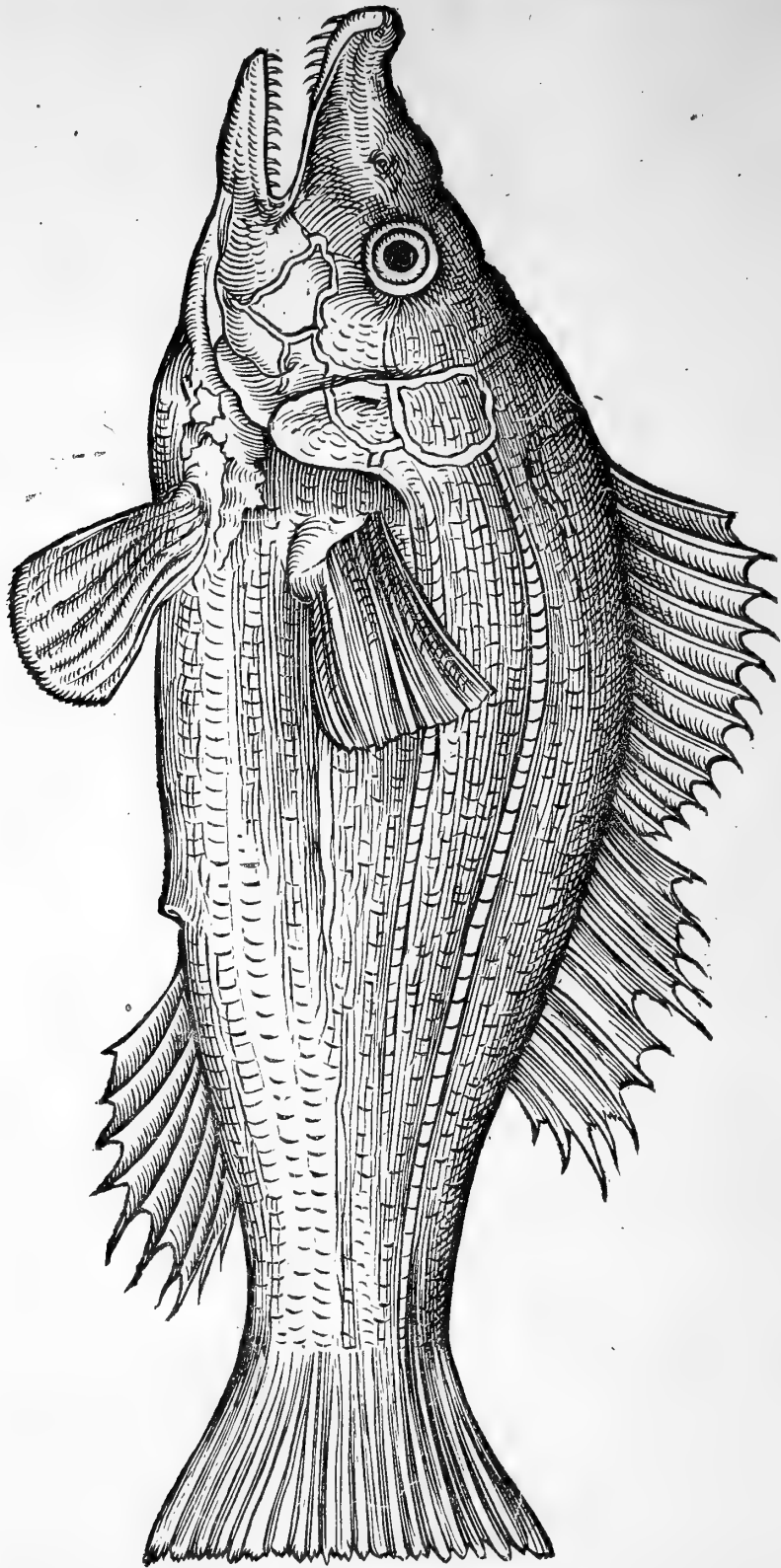

Psittacus.

GALLICE Perroquet, ut iam dictum est.

GERM. F. Sie vierdte art der Krametsfischen/am rucke schwarzlacht/mit einer grün lachten flossfäden darauff. wirdt bey Nonpelier von etlichen ein Pappagey genennt / von wägen seiner farben.

TURDO Rondeletij quarto cognatus uidetur piscis, cuius imaginem, qualem Venetijs (ubi Porga, si bene scribo, uulgò uocatur) nactus sum, hic exhibeo. Colores in pictura nostra, huius modi ferè sunt: Dorsum & laterum dimidia pars superior, fusci sunt coloris, maculis crebris subnigris uariantibus. Lineæ tres aut quatuor cœruleæ à branchijs ad caudam tendunt. In oculis circuli duo aurei pupillam ambiunt, inter quos medius unus fusci coloris est. Cauda quoque maiori ex parte cœrulea est: idemq; color initio pinnarum ad branchias, & in capite circa infraq; branchias

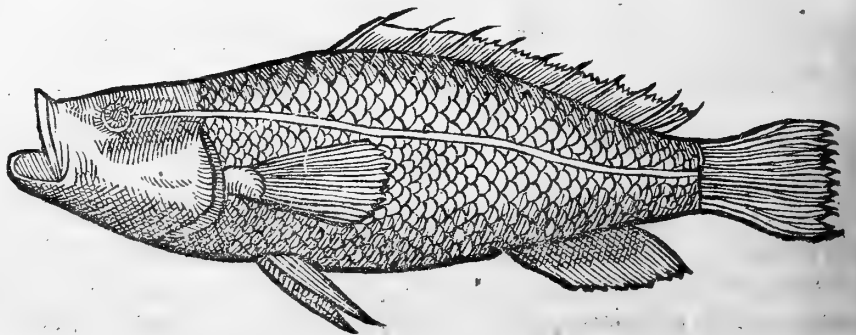

apparet, eodem dimidia pars dorsi pinnae anterior, pulchre pingitur: posterior uero pars cum flaua sit, caerulei coloris maculis distinguitur. Laterum pars dimidia inferior flaua est, & maculis sub-ruffis uariat. Pinnae ad brachias fuscae; binae in uentre, & una a podice, flauescunt. Reliqua apparet.

GERM. F. Ein art der Kramerfischen/der yetz gemelten vierdten art ähnlich.

TVRDVS V. Rondenletij. Hic (inquit) Gobionem flauum refert, hoc ab eo discrepans, quod linea albam ductam ab oculis ad caudam habet; & maculis nigris, quibus aspersus est Gobius, caret, colore aureo est, &c.

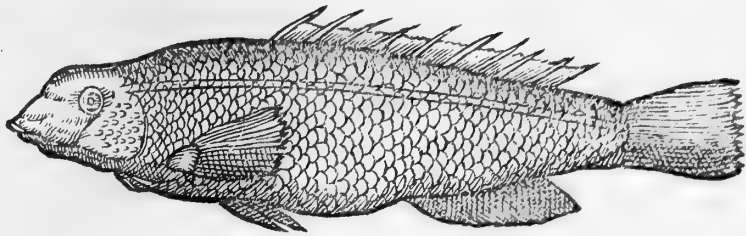
GERM. F. Die fünfte art der Kramerfischen/ist gold-

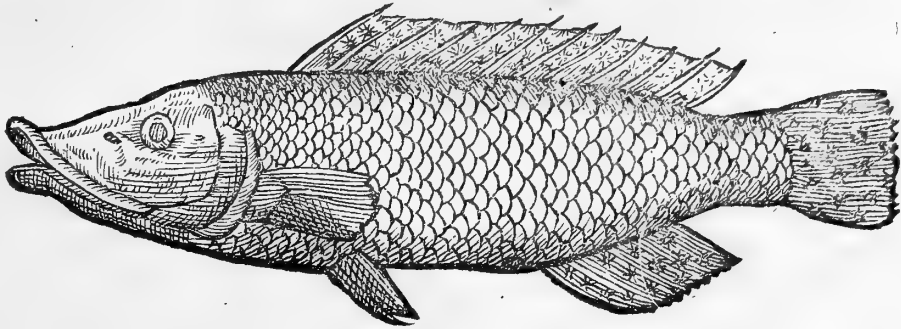
goldfarb/ mit einer weysen linien von den augen bis zu dem schwantz.

TVRDVS VI. Ron-
deletij: quinto omnino
similis. linea ab oculis ad
caudā ducta, nō alba est, sed
cerulea: rostroq; est longio-
re & aquilino.

GERM. F. Sie sechs-
te art der Krametfischen/
der fünfften ähnlich/hat a-
ber nit ein weysse/sunder ein blawe linien von den augen bis zum schwantz: vnd am schnabel
ein vndercheid.

TVRDVS VII. Ron-
deletij. Magnitudine
(inquit) est cubitali, colori-
bus varijs insignis, dorso au-
reo, uiridibus maculis con-
sperfo, uentre candicante: li-
neis rufis & tortuosis, nul-
lo ordine dispositis. Hoc
genus esse puto, quod *Κηείς*
ab Athenæo dicitur, (unde
Cero fecerūt nostri:) quam
facit teneræ carnis, aluo faci-
lem, stomacho gratam: cu-

Κηείς.

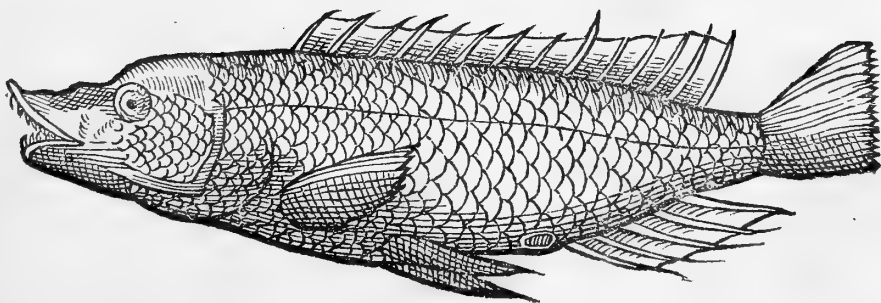
ius succus incrasset & abstergat. Sic ille. ¶ Meminit eius aliquoties Trallianus inter salubres pi-
sces: apud Plinium medicum Cereda pro Ceris legitur. Idem uidetur esse Cirrhis (*Κιρρής, ή*) Oppia-
ni, quem circa petras leprades degere scribit: & alibi eundem, ut puto, cirrhadem uocans, à Perca
deuorari refert. Ceris quidem à ceræ colore uocatur: cirrhis uerò ab eodem: Græci enim giluum
uel subflauum (citrinum aliqui uulgò uocant) colorem *κιρρῶν* appellant. Hæc coloris similitudo fe-
cit, ut aliqui hunc Turdorum generis piscem, cum Adonide seu Exocæto cōfunderent. sic enim
in Phaurini Lexico legimus, *Κιρρής ὁ ἰχθύς, ἐπειδὴ ἡ κιρρός ἐστὶ τῶν χοιῶν. ὁμοίως δὲ λέγεται παρὰ Κυπείους Κιρ-
ρής, ὁ ἄδωνις: παρὰ Λάκωσι δὲ ὁ Λύχνος.* in quibus uerbis Lychnū quoq; pro pisce acceperim: etiamsi ab
Adonide seu Exocæto distinguere eum uideatur: nisi deprauata est lectio, & sine articulo legen-
dum, *παρὰ Λάκωσι δὲ Λύχνος.* Lychnum in Arcadia modò uocitant, ut nos interrogauimus Exo-
cætum olim dictum, Massariis. Verisimile est autem Lychnum dictum similiter ut Ceridem à
cereo colore: quoniam & lychni seu candelæ è cera fiebant. (Alius uidetur Dilychnus Nilī piscis,
memoratus Strabonē.) Oppianus quidem Adonidem seu Exocætum & Cirrhidem planè diuer-
sos facit. Inuenio in Græcorum Lexicis nomen hoc uariè scriptum, *Κηείς, Κιρρής, Κερρής, Κιρρῶς, Κιρ-
ρῆ, Κιρρῶς, Κιρρῶν.* ex quibus ultimum fortè tantùm probari poterit: reliqua perperā mihi scribi uidentur.
Apud Vuottonum etiam Scirrhīs legitur: abundante nimirum σ. ut in Scordylo & Scolijs.

GALLICE ad mediterraneum Cero, à Græco uocabulo *Κηείς*.

GERM. F. Sie sibende art der Krametfischen/mit einem goldfarben rucken mit grünē
fläckē besprengt: mag ein Wächsling genennt werden/dann er wachsfarb ist.

TVRDVS VIII. Ron-
deletij. A septima (in-
quit) nō admodum differt,
est enim eodem ferè modo
uarius: sed lineas multas ha-
bet in uentre sese interse-
cantes.

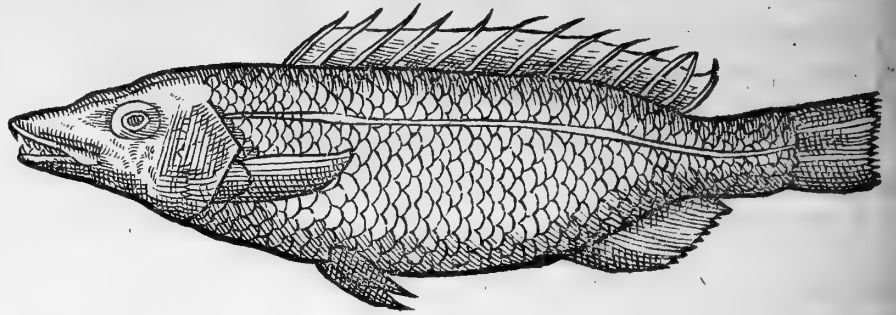
GERMAN. F. Sie
achtende art der Kramet-
fischen/dem sibenden bey-
nach geleych: hat aber vil
übertwäre striche durch
einander am bauch.

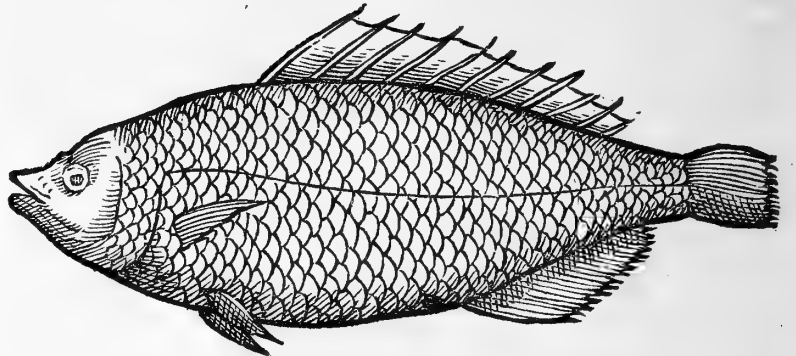
TVRDVS IX. Rondeletij: similis superiori, nisi quod lineam candidam habet à branchijs ad caudam: alias multas confusas, obliquas, ut Ceris, quæ aurei sunt coloris, alioqui colore est uario, uiridi, & flavescente.

GALL. A quibusdam Gaian (sicut & undecimus) dicitur, ab alijs Bille: à nostratibus Menestrier, hoc est, Tibicen: quia uarijs est coloribus tibicinum ritu, qui uersicolori habitu uti apud nos solent, Rondeletius.

GERM. F. Sie neunte art der Krametsfischen / geleych der achtenden / außgenommen daß sy ein weysse linien hat von den orwangen biß an den schwantz.

TVRDVS X. Rondeletij. Colore (inquit) est uiridi, extrema operculi branchiarum & pinnarum uentris purpurascunt, oculi rufi, uenter ex albo flavescit, ore est paruo, labrisq; paruis. ¶ Idem hic Saluiani Turdus maior uidetur, et si latior proportiōe quàm à Saluiano pingitur. Turdus maior (inquit) et si partibus externis internisq; (fe-

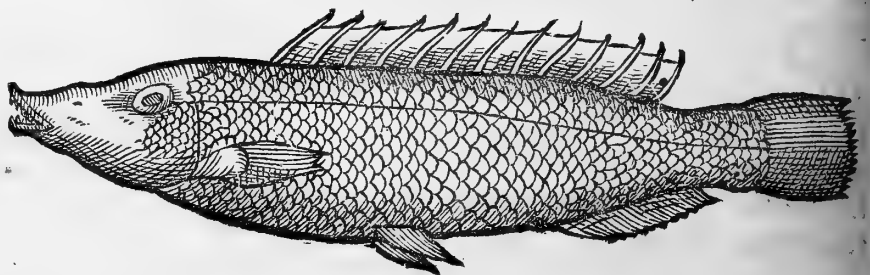

rè) omnibus, minori (primo nimirum Rondeletij) simillimus est: tamen ab eo corporis figura, colore & magnitudine plurimū differt. Nō enim Tincæ instar lata figuræ est, ut ille, sed oblongæ: nec eisdē depingitur coloribus. Nam cum hic maior coloris ratione duplex sit, neutri cum minore cōuenit color, horum nanq; unus (quem Romæ & Tordo & Verdone appellant) totus uiridis est: alter uerò subrubet: cetera simillimi. Vtriusq; dorsum maculis paruis, rotundis atq; cæruleis conspersum est, uenter uerò & latera maculis confusè permixtis, Turdi auis more, insignita conspiciuntur: quæ una nota minori Turdo similes sunt, qui etiam palmi mensuram non excedit: hi ad cubitalem aliquando excrescunt magnitudinem. ¶ Aliqui Turdum simpliciter alio nomine Σαύρον uocant: quod nomen si à colore, ut aliquis coniciat, impositum est, non omnibus, sed huic præcipuè, utpote uiridi: aut etiam tertio, qui magna ex parte uiridis est, conuenire uidetur. Saluianum quidem, Turdi maioris uiridis nomine, (qui Romæ Verdone uocatur,) non tertium Rondeletij Turdum, sed decimum hūc intellexisse animaduerto uel ex eo, quod à Turdo subrubro, colore solū eum separauit: quemadmodum Rondeletius quoq; decimum suum ab undecimo, colorum tantū uarietate diuersum facit, ille enim uiridis ei est, &c. ut diximus: hic uerò colore rubricæ, multis nigris & liuidis maculis respersus, uentre plumbei coloris, labris magnis. ¶ Idem, ut suspicor, Teragus Ouidij fuerit: de quo ille in Halieutico: Tum uiridis squamis, paruo saxatilis ore. ego pro squamis, Teragus legendum censeo, ex Plinio Ouidium citante. Quod si quis pro Terago, Turdum legere maluerit, parum refert: Bellonius quidem eundem Ouidij uersum de Turdo interpretatur.

ITALICE. Tordo aut Verdone Romæ, ut supra dictum est.

GERM. F. Das zähende geschlecht der Krametsfischen / grün von farben / darumb es Grünling genennt mag werden.

TVRDVS XI. Rondeletij. Hic (inquit) inter Turdos maximus, ad Lupi cubitalis magnitudinem & crassitudinem accedit, &c. Vide plura in decimo Turdo: à quo (Rondeletio teste) colorū dumtaxat uarietate differt, picture quidem ab eo exhibitæ alias

Teragus.

etiam

etiam differentias ostendunt: Saluianus pro utroque unicam iconem exhibuit, cum in colore duntaxat discrimen esse admonuisset.

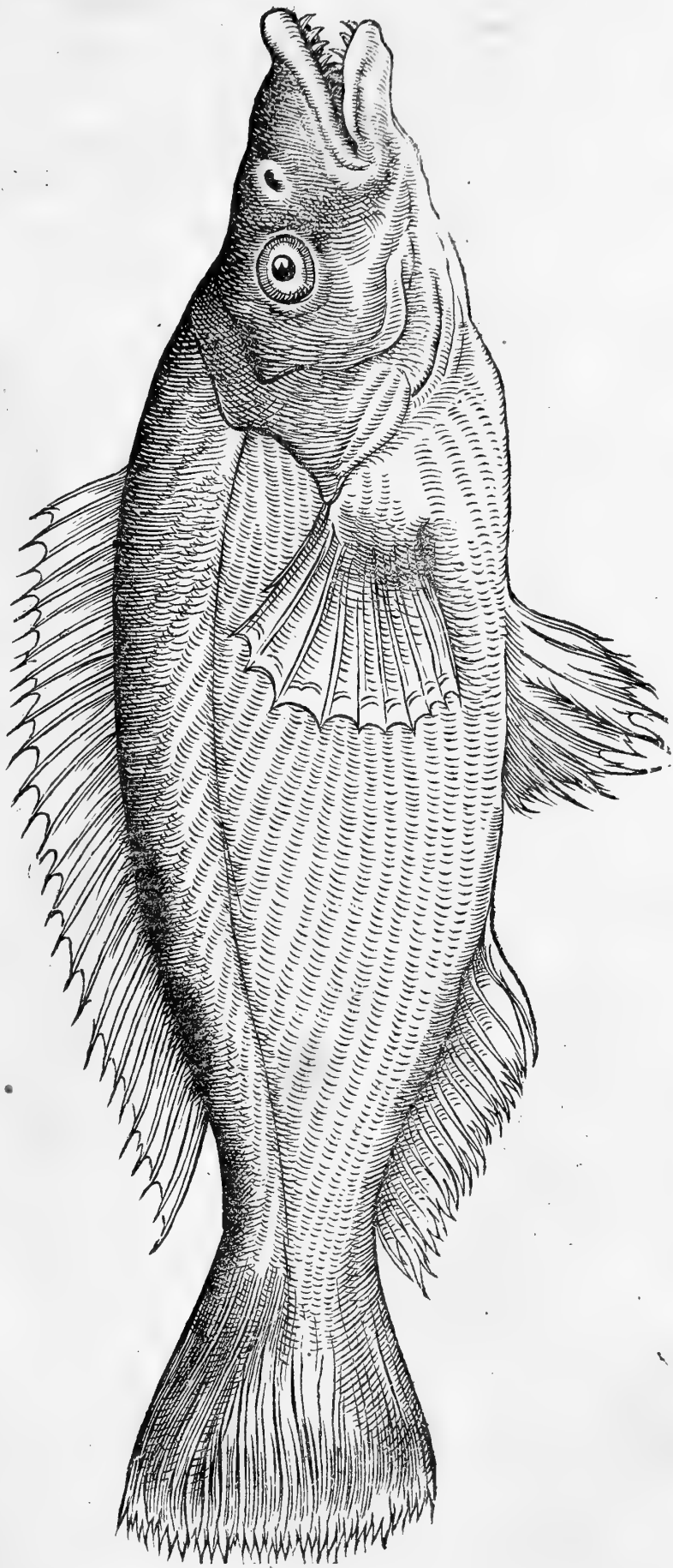
GALL. Auriol nostri uocant, alij Gaian, alij Durdo, Rondeletius. suspicatur autem Auriol, quasi *αὐρίου* dictum, cum supra Turdum primum priuatim *αὐρίου* nominarit. Gaian quoque nonum Turdum suum à nonnullis uocari dixerat.

GERM. F. Sie einlifte art der Krametsfischen / ein rotlacht geschlecht der Steinlinge.

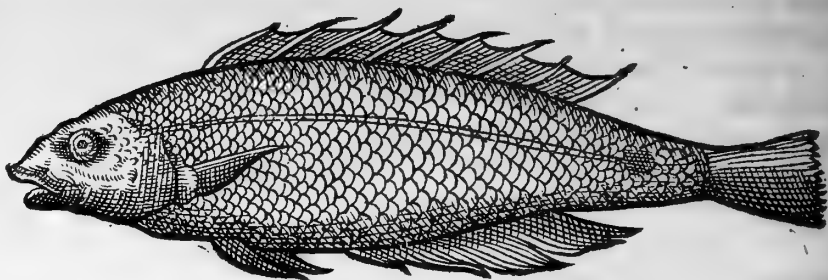
TURDO undecimo Rondeletij specie similem cognatumque esse conijcio, cuius figuram hic, qualem amicus quidam Venetijs depictam ad me dedit, opposui. Bellonius hunc piscem suis coloribus expressum apud me cum uidisset, Hepatum à se descriptum (nam iconem non dedit) esse affirmabat. Piscis est undique ferme rubicundus, magis quidem circa dorsum, circa uentrem albicat. Dorsum dimidia sui posteriore parte, tribus maculis atris deinceps notatur, ita ut macula ultima caudam attingat. Oculorum pupillam nigram circulus ruber ambit: isque rursus includitur caeruleo, ut pictura nostra præ se fert. Turdorum quidem generis uerè esse hunc piscem, non habeo quod affirmem: Rondeletij tamen Turdo undecimo similem aut cognatum esse ut putarem, similitudo aliqua effecit, ut prominentia labra, color rubricæ, pinnae consimiles. Noster tamen latior uidetur, Rondeletij oblongior: qui etiam (inquit) multis nigris & liuidis maculis aspersus est: quas in nostro non uideo, nisi quòd dorsum ternis (ut dixi) atris maculis notatur.

ITAL. Venetijs uulgo aliqui Lucium marinum uocant, ut audio. sed Sphyrænae etiam id nomen tribuitur: & Afellus quoque Merlucius, quasi Lucius marinus appellatur. Bellonius à uulgo Venetorum Sachetum, ut etiam Chanadelam, indifferenti nomine appellari scribit. solo enim (inquit) colore, qui paulò magis in Hepato fuscus est, inter se differunt.

GERM. F. Ein rotlachte art der Steinlingen oder Krametsfische/bedunckt mich der nächstgesetzten einlifften art ähnlich vnnnd gleych/ wo es nit åben der selbig fisch ist.

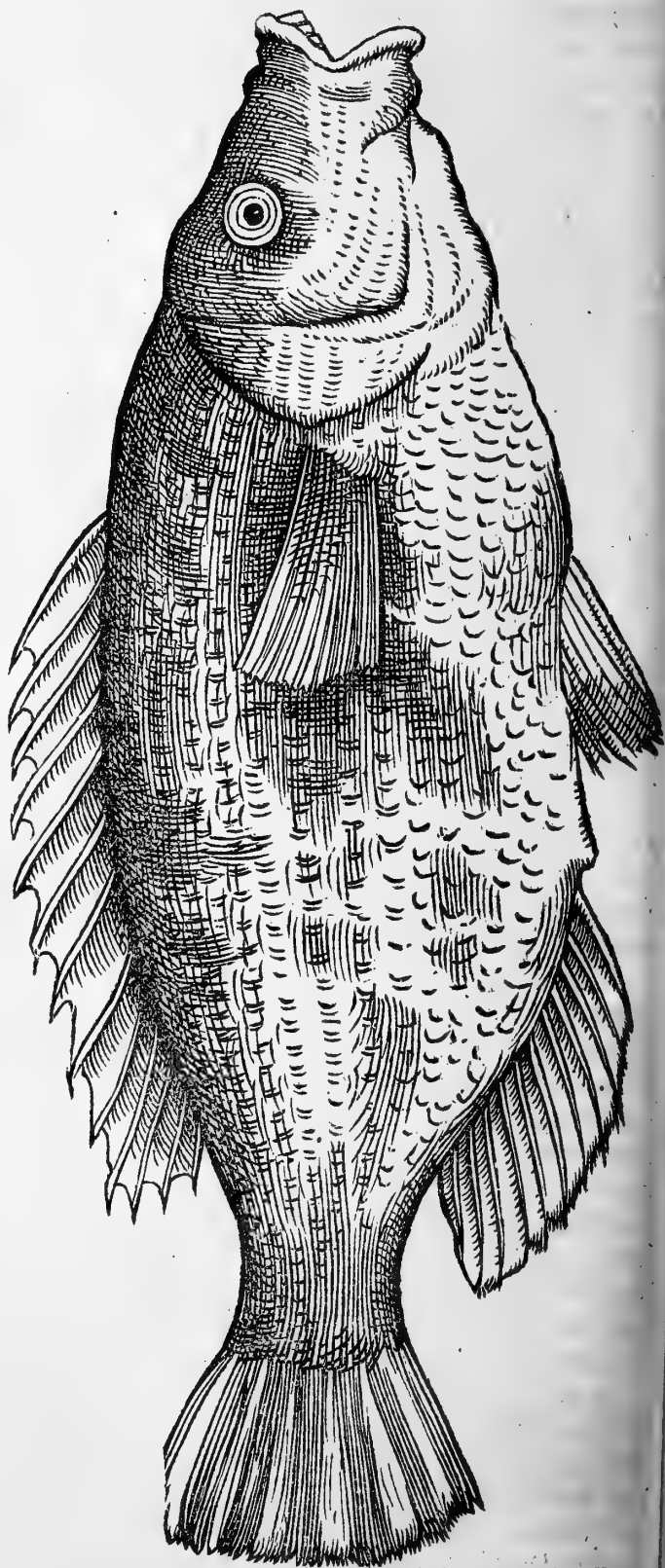
TVRDVS XII. Rondeletij. Et hic (inquit) in Turdorum genera referendus mihi uidetur, qui uulgò Vielle (suprà Turdum in genere à Gallis Vielle uocari scripserat) dicitur: neque enim minus uariis est, quàm ceteri iam descripti. Capite est caruleo, dorso uirescente, Linea uiridis & tenuis à branchijs ad caudam ducta est, in cuius extremo macula est rotunda, paulò supra caudam. reliquo corpore est rubescente. Pinnæ uariæ, sed maiori ex parte purpureæ.

GALL. Vielle, ut suprà dictum est.

GERM. F. Sie zwölffte art der Krametsfischen/mit einem blawen kopff/vnnd grünem rucken. es streckt sich auch ein enger grüner strich von den flossädern/an den schwanz zu.

TVRDIS uel Scaro uario fortè affinis est piscis, cuius picturam, ut olim Venetijs accepi, huc apposui. Lusitanos Bodian uel Ruijo uocare audio, Illyrios Cany. Coloribus uarijs eleganter depingitur ac uariatur: fusco præsertim, seu nigricante & rubro. Pinnæ ad branchias flauis coloris sunt: reliquæ fuscæ, sed fibris spinis'ue (ad picturam hæc scribimus) rubris distinctæ, uti etiam cauda. In oculis pupillam nigram circulus è luteo subuiridis ambit: quo exterior alius est uiolaceus, sequitur luteus, postremus niger. Maculæ quædam magnæ per latera nigricant, &c. ¶ His scriptis incidit in Saluiani piscē 94. quem uulgari nomine Papagallum nominat, figura nostro hîc exhibito planè similem: quanquàm coloribus ab eo descriptis nonnihil dissidet. Romæ (inquit) ob oculorum uarietatem Papagallo uocant, Lusitani Budiam. A diuo Ambrosio & Isidoro Hispalensi propterea quòd Pauus auis colorem imitatur, Pauo uel Pauus uocatur. (Descriptionem prætereo. conuenit enim cum icone nostra, coloribus exceptis: & quòd dentes nimis magni nostro adpinguntur.) Circa saxosa maris litora atque scopulos uicinat: ubi etiam ineunte æstate parit. Carniuorus est. nõ solùm enim alga atque alijs maris purgamētis, sed minoribus etiam piscibus uescitur. Solitarius est: & ferè semper singuli capiuntur. solentque uerno ac autumnali dumtaxat tempore capi: eò quòd forsàn æstate caloris, hyeme frigoris impatientes lateant. Insuper atque ignobilis piscis habetur. carnem habet mollem potius quàm duram, cui & lentor aliquis inest. Hæc ille. Vilis quidem & insipidus cum sit, Scari nomen non meretur. Romani (Bellonio teste) genus omne piscium diuersis coloribus insignium, nomine Psittaci, Pauonis, Turdi uel Merulæ uocare consueuerunt. Idem in Gallico libro de Piscibus Pauonis nomine piscem, ut scribit, Romæ Papagallum dictum exhibuit: quem Turdum postea in libro Latino nominauit. is uel idem cum Saluiani Papagallo est, uel planè similis. Sunt & Rondeletij quidam Turdi eidem similes.

Alius ab hoc est, opinor, quartus Rondeletij Turdus, quem circa Monspeliū à nonnullis Perroquet (id est Psittacum) uocari scribit. Idem etiam Turdum secundum suum, Pauonem uocare uoluit.

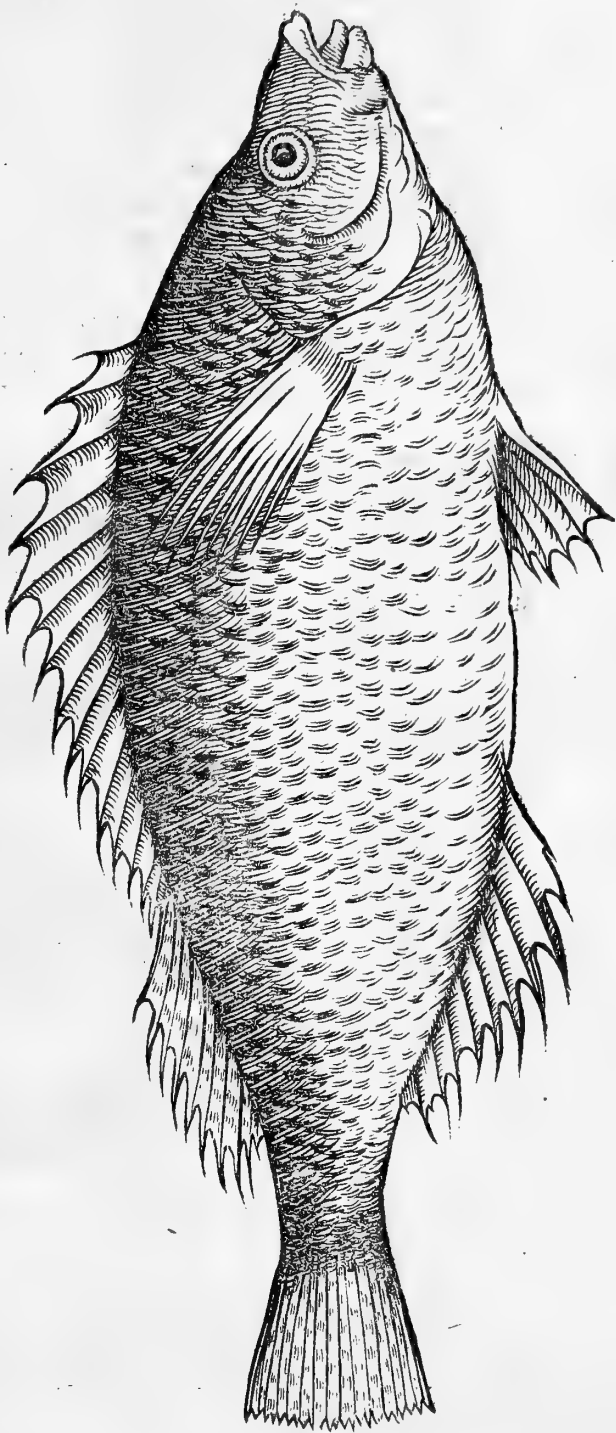
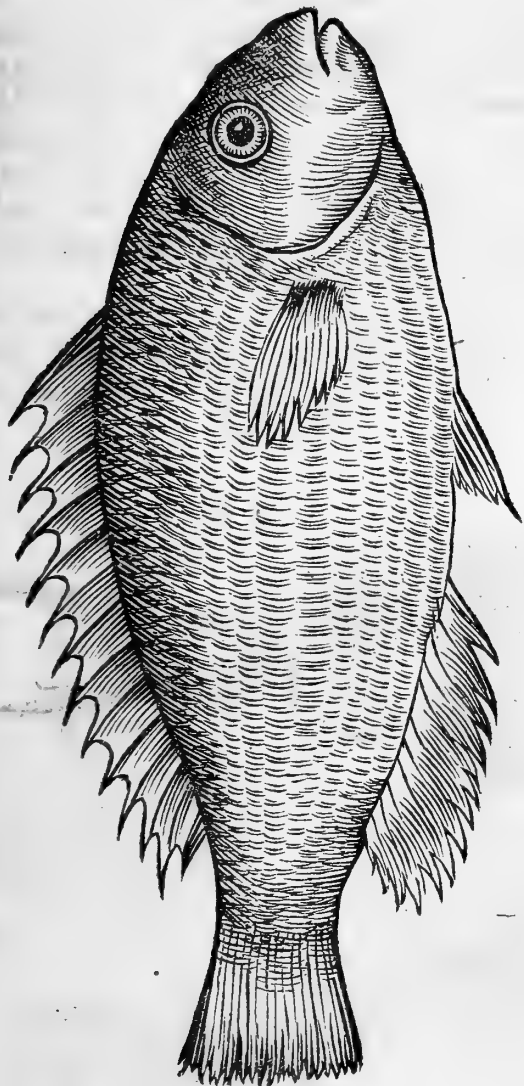
ITAL. Romæ Papagallo, ut supra dictum est.

LVSITANICE Bodian, Budiam, Ruño.

ILLYRICE. Cany.

GERM. F. Ein art der Steinfischen / wirdt zu Rom ein Pappagey genannt / von wãgen daß er so mancherley farben in den augen hat.

TURDORVM etiam generi planè cognatus uidetur, quem pro Anthia tertio, Rondeletius ponit.

SUNT etiam pisces duo Venetijs mihi depicti: quorum icones hinc subiungere Turdorū historię uolui, quod utriq; horum piscium speciem præ se ferant aliquam, (unde etiam saxatilem utrunq; esse cōjicio,) & colore sint uario: et alia eorum uetera nomina ignorem.

Ex his maior, (quem propius ad Turdos accedere puto quàm minorem,) Raina de mer, id est, Carpa marina uulgò dicitur, (si modò rectè hoc nomen à pictore adscriptum est,) mihi quidem nō placet. nã & Coracinus Bellonio Malsi

liæ alibiq; pesce Carpa uel Scarpa dicitur: Raina autem Italicè Carpam sonat: & Rondeletio Coracinus à Gallis quibusdam ad mediterraneum Durdo.) In eo (ut pictura præ se fert) cauda, & posterior pinnæ dorsi pars, rubicunda & punctis uaria est, anterior uerò & maior eiusdem pinnæ pars, è fusco albicat. Dorsum ipsum cœruleo uiridicq; colore mixtis tinctum apparet: uenter candidat: pars ad caudæ initium nigricat. Punctis toto corpore subnigris aut fuscis uariatur. In oculis pupillam nigricantem circulus aureus uel croceus ambit: quem alius fuscus, hunc deniq; subflauus circumdat.

Minor uulgò Venetijs Luisolo dicitur, si bene lego adscriptum à pictore nomen: in quo plus *Minor.*

cœrulei est, præsertim in cauda extrema, & parte prona tum corpore tum pinnis, cuius etiã coloris in oculis circulus apparet, medius inter alios duos albicantes. Corpus ferè fuscum, sed aliã coloribus passim modicè admixtis, & punctis quæ magis fusca aut subnigra sunt uariantibus. Hęc ad picturas. Eundem aut similem in Oceano ab accolis Germanis, præsertim Flandris, audio **Posten** uocari, à uelocitate, sic enim propriè appellamus nuncios Principum, (astandas siue angaros Persæ,) qui equis dispositis itinera accelerant.

DE ANTHIIS IN GENERE.

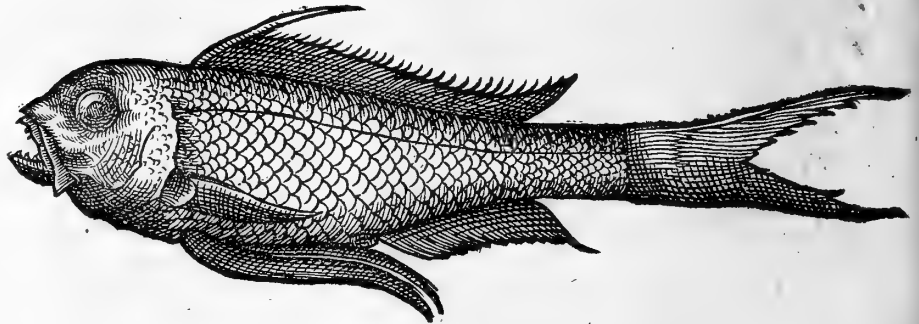
ANTHIAS ut Aeneas dicitur: Græcè *Ἀνθίας*, ὀ. Oppiano *Ἀνθίος*. Huius quatuor genera Rondeletius libro sexto De piscib. mar. inter Saxatiles descripsit. Oppianus piscibus uagis eos adnumerat. Præcipuè (inquit) circa petras profundas degunt; non semper tamen, oberrant enim undiquaq; pro libidine gulæ, utpote edacissimi piscium, quanuis edentuli, magni & cetacei sunt, in quatuor genera distincti. Primi flaui sunt, secundi candidi, tertij punicei: quarti Euopi uel Aulopi, propter superciliorum speciem dicuntur. Lege infra quæ scripsimus cum quarta specie Anthiæ. Quanquam autem quatuor illi Rondeletij Anthiæ omnes toto genere differant: hoc tamẽ loco eos cõiungere uolui, donec certius aliquando de his piscibus aliqd cõstet. ¶ Aristoteles Aulopiam eundem Anthiã facit, neq; in species distinguit: fortè quòd nulla præterquam colorum notabilis esset differentia: quæ si tanta fuisset, quãta in Rondeletij Anthiis apparet, nomina certè cuique propria deberentur, non unum tribus, coloris duntaxat differentia expressa.

Anthias alio nomine Callichthys dicitur. aliqui Callionymum & Ellopem quoq; uocant. aliqui sacrum piscem: sed hæc appellatio cum multis alijs ei cõmunis est, aliqui Leucum, *λευκον*, (qui nimirum Oppiani Anthias candidus fuerit.) aliq; Aulopiam, *Ἀλωπία*. Oppianus Aulopum priuatim quartam speciem Anthiarum facit.

ANTHIAE prima species, Rondeletio.

GALLICE circa Monspelium Barbier.

GERMANICE circũscribi potest: *ein rotlachter Rundkopff*. nam & colore rubescit, & capite est rotundo, non compresso.

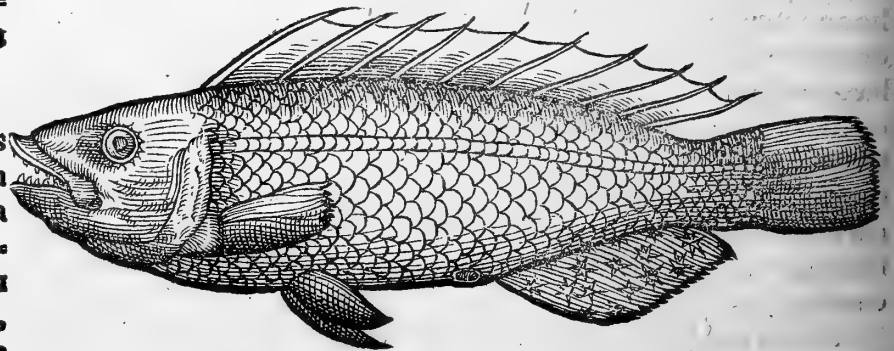
ANTHIAE secunda species fortassis, ut Rondeletius suspicatur. Anthiæ rubescenti (inquit) subiungit Oppianus *ἀργυρόν*, id est, album & splendidum, quis autem is sit, me nondum planè scire fateor, nam hic à nobis exhibitũ, suspicio-

ne tantũ quadam motus, anthiam album esse puto: utpote quo candidiorem splendidiorẽq; nullum unquam uidi. Piscis est pelagiũ, ad asellorũ genus accedens, sed paulò latior, nostri Capelan appellant.

Aselli.

GERM. *Bolck/Kableau/Capellégau*. ¶ Ex Asinis Oceani est (inquit Turnerus in epistola ad me) uentricosus ille piscis, cui in labro inferiori barbula est, unde Asinus barbatus cognominari poterit. Hunc Angli Boreales uocant *a Keling*, Meridionales *a Cod*, Occidentales *a Welwel*: Frisij orientales *ein Cabbe-low*: Rheni accolæ salsum, *ein Bollich*.

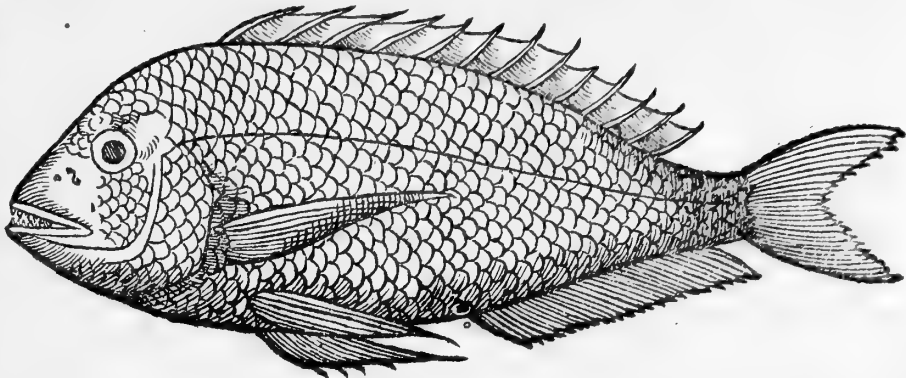
ANTHIAE tertia species Rondeletio. Tertium Anthiæ genus (inquit) Oppianus nigrum (*ἄμα κελαιόν*, pureum exaturatum) facit, cuius generis piscem esse eum, quem

quèm hîc exhibemus, affirmare ausim, est enim saxatilis, totus purpurei coloris uel indici, corporis forma Scaro uario similis. ¶ Turdorum generi forma naturaq̃ cognatus hîc piscis uideri potest.

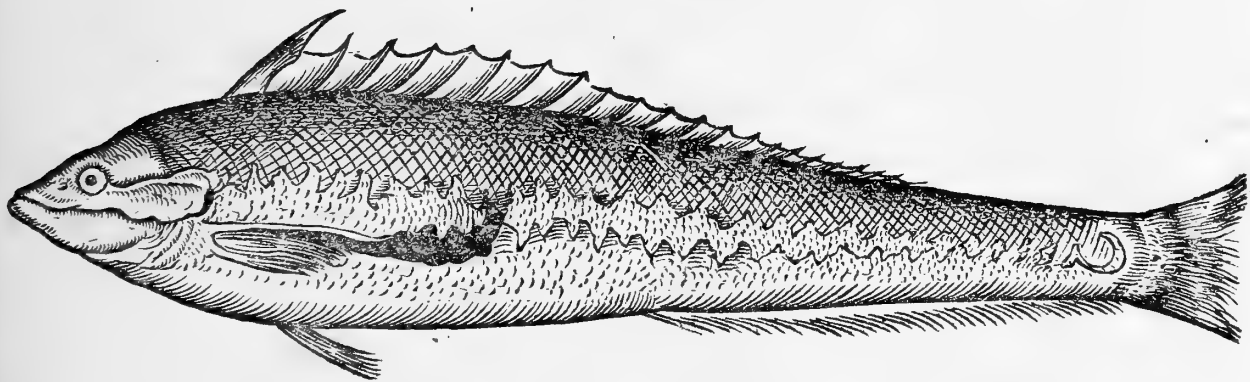
GERMANICE circumloquemur: ein schwarzbrauner Steinling oder Steinfisch.

ANTHIAE quarta species, Rōdeletio. Quarta Anthiæ species (inquit) Oppiano dicitur Euopus, Εὐωπός, quod bonis sit oculis, & optima uisus acie, (uel à pulchris uel magnis oculis:) & Aulopus, Αὐλωπός: nimirum quod oculi in orbem ueluti supercilio rotundo, obscuro uel nigro, cincti sint & coronati: quo fit ut caui & sint

& uideantur, cernantq̃ acutiùs. Hæc nota cum huic, quem oculis subiicimus maximè conueniat, quin Anthias sit quarti generis non dubitamus. ¶ Aelianus (inquit idem Rondeletius) Aulopiam alium uidetur descripsisse, magnitudine maximum: qui magnos etiam Thynnos, etsi mole inferior, robore uincat. Cum captus est (inquit Aelianus) eximia forma spectatur. oculis est parulis, rotundis, magnis, cuiusmodi Homerus bubulos canit. maxillæ non solum robustæ, sed etiam pulchræ sunt, dorso est cœrulei coloris saturati, uentre candido, à capite ad caudam pertinens aurea quædam linea in orbem definit. Ex his (inquit Rondeletius) colligunt nonnulli, Aulopion esse quem lingua uernacula uocamus Boniton, nos Amiam esse demonstrauimus. Hæc ille. Ego Aeliani Aulopiam, utpote magnum piscem, &c. ab Anthiis diuersum non fecerim. nominat enim Oppianus αὐδιῶν μεγακίπτα φύλα: & quas earum species facit, omnes edentulas, non tam forma q̃ colore aut specie oculorum distinguere uidetur: at Rondeletij Anthiæ, siue omnes, siue pleriq̃, minores sunt, dentatq̃ omnes, & genere toto inter se differunt. ¶ A Neapolitanis de piscatore quodam probo uiro accepi, piscem quendam uocari Aulopenam uulgò, quem uidere mihi nondum licuit, Gillius.

GERMANICE. Ein Seebrachsen art mit einem schwarzlichten kreis oder ring vñ die augen.

IVLIS, Ιουλίς. Gaza Iuliam conuertit. Piscis uix digito (palmo, Bellonius. dodrantem interpretor) longior, uariis: nimirum dorso uiolaceo: à capite ad caudam, subauream lineam ductã habet, hinc & inde rostri modo dentatam: cui pars quæ subest, colore est cœruleo, uenter candido flauescente, &c. Rondeletius. Hi pisces frequentes inuadere muscarum instar, & mordere solent illos, qui in mari urinantur aut natant: nec ueneno caret morsus eorum. ¶ Idem forte est Teragus, O. Teragus. uidij hoc uersu celebris: Tum uiridis squamis paruo saxatilis ore, ut nostri codices habent, ego pro squamis repono Teragus, è Plinij catalogo piscium, qui Teragum paruum ex Halieutico Ouidij nominat, sed est etiam in Turdorum genere (decimus Rondeletio) uiridis quidam, & paruo ore. Iulidem quidem magna ex parte uiridẽ uidisse memini. Non est una Iulidum species (inquit Bellonius.) euariant enim colore: sed semper reuertuntur ad suas notas, quibus ab inuicem discernuntur. Lege mox in Italicis nominibus. Sed magis placet, ut Turdum uiridem, de quo supra scri-

Hycca.
Iulus.

psimus, Teragum Ouidij faciamus. ¶ Hyccam pro Iulide Hermippus Smyrnæus accipit. Synesius in epistolis Iulum pro Iulide dixisse uidetur. Hycca fortè, id est Sucula, à uoracitate dicta fuerit: Iulis uerò dicta uideri potest, quòd similiter, ut Iulus insectum, suo morfu prurimum in corpore excitet. Oppianus certè de uenenosis morfu piscibus agens: primùm Scolopendras mar. suo morfu in corpore prurimum & calidum ruborem tãquam ab urtica herba excitatum inducere ait. deinde, Iulides simile illis ore uenenum continere. Est autem Scolopendra mar. insectum à similitudine terrestris sic dictum: terrestri rursus similis est qui Iulus uocatur uermis multorum pedum, ita ut nauim longam referat, unde Lycophron *νῆας ἰδλοπέζους* dixit: & Synesius nauim quæ remis impellitur *ζῶω πολύποδι* comparat: Nicander Scolopendræ: Aelianus cetaceam quoq; Scolopendram nauim remis impulsæ confert. Aut fortè Iulis dicta est, quòd ut eruca maior lanuginosa, (nã & alij uermes multipedes, iuli dicuntur, ut Scolopendræ: licet pilos non habeant, quòd plurimi pedes fortè in eis quasi pili quidam sint,) uarietate colorum insignis sit. ¶ Colore est tam uario, ut pulchritudine cum Pauone pisce contendat: pisciumq; omnium formosissimus uideri possit. Palmi magnitudinem non superat. Iulis Aristoteli gregalis est: nostra in Romano maris tractu rarissimè, & sola semper capitur. Hermippus quidem captu eam difficilem scribit. Aelianus & Oppianus tradunt Iulides pisces saxatiles esse, quibus os ueneno refertum sit, adeò, ut quemcunq; piscem degustarint, inhabilem cibo & perniciosum reddant, eisdem hominem urinantem aut natantem infestissimè persequi, & Muscarum in terra instar, frequentes incurrere & morfu affligere. Hæc Saluianus Iulo pisci diuerso, non autem Iulidi adscribenda putat. Oppianum ait diuersis in locis utriusq; meminisse: qui tamen piscis sit Iulus, nondum constare. Neq; enim Hermolao (inquit) sub scribendum censemus, qui Balænæ ducem, quem alij Musculum uocant, Iulum uocari testatur, atqui hic pisciculus ab Oppiano *ὀδύγος*, id est, dux, nō autem Iulus uel ab illo, uel ab alio quoquã, quod compererim, nominatur. ¶ Iam cum non Aelianus modò & Oppianus, Iulidem, non Iulum, piscem morfu infestum & uoracem appellent, sed Numenius quoq; *ἰαλίδια μάργου* unã cum uenenata Scolopendra nominet: Iulum autem uenenatum esse nemo dixerit: est quòd diligentius hac de re cogitet Saluianus. Natantes quidem ab hoc pisce morderi & infestari Rondeletius suo experimento testatur: qui etiam incuruos eius dentes esse tradit. Os paruum apparet: quare cum escam uorare nequeant, præmordent: unde captu difficiles sunt. Ego ita uenenatum morsum earum esse puto, ut punctura Apum & Vesperum uenenata traditur, hoc est, magis propter dolorem quem excitat, quàm periculum. Exesos uerò ab eo pisciculos uenenatos reddi, non simpliciter crediderim, ex illa quam recitat Aelianus historia: piscatores cum Squillam media ex parte ab Iulidibus exesam gustassent, uehementes alui cruciatus sensisse. Piscem enim nō recentem quem uis, aut à quouis alio aliqua ex parte exesum, nemo tutò ingesserit: & qui fame coactus id fecerit, periclitabitur. An Iulides quia panphagi sunt, noxijs etiam circa saxa animalculis, ut Scolopendris alijs ue non abstinent: & inde morsus earum nocentior redditur: quamuis simpliciter etiam paruis & recuruis dentibus uulnuscule inflicta noceant, an à Scolopendris marinis, quos etiam Iulos dixeris, exesa, potius quàm ab Iulide, ueneno non carent: Vt cunq; est, Iulidem à Bellonio, Rondeletio & Saluiano exhibitam: ueram, & eandem Aeliani Oppianiq; Iulidem esse persuasus sum. ¶ Iulis, sicut & ceteri saxatiles, teneram, friabilem, concoctu facilem, & saluberrimam carnem habet. Saporis quidem suauitate cum sapidissimis minimè conferri debet, Saluianus.

GRÆCVM uulgus Illecum uocat, uel Iglecquam, Rhodium Afdellos. nonnulli Zillo, (*ζῆλος*), uel Sgourdelle, Bellonius.

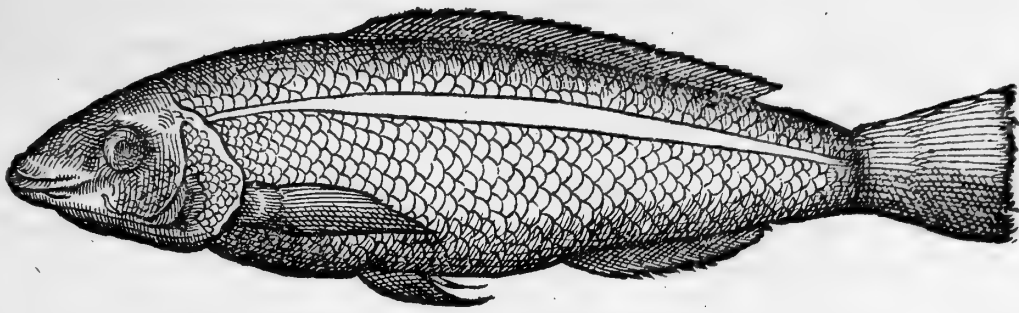
ITAL. Veneti & Mafsilienses Donfellam & Domifellam uocant: Genuenses Zigurellam, hoc est, puellam, Bellonius. A Liguribus Girello siue Girella nominatur, à nonnullis uerò Donzella: ab alijs Iurela, Iula, Rondeletius. ¶ Romæ & Neapoli obscœna uoce Menchia di Re uocatur, Venetis Donzella, Saluianus. Rondeletius Turdum tertium quoq; suum ab aliquibus Minchia di Re appellari scribit, *ἰσως ἐστὶ τὸ πλὴν κεφαλῶν καὶ σώμα τὸ ἰχθυόειον τῶτον, βάλανου καὶ ἐρῆθραυ ἀνδρὸς μοεῖς μὲν ὀδύγος ὡς δὲ κέρειν.* Nos alium quoq; piscem rubicundum, Donzellæ nomine alicubi (in Italia puto) dictum, descripsimus in Corollario de Alpheste. Rondeletio Ophidion Plinij (Asellorum generis pisciculus ut uidetur) circa Monspelium uulgò Donzelle uocatur. eius quidè species una Rondeletio flauis coloris est: qui color etiam Adonidi pisci tribuitur, quem alio nomine Ophidion dictum Kiranides tradit, ab Adonide quidè Donzellæ nomen deduci potuit: quanquã à Græcis hodie nonnullis *ζῆλος* appellatur: quod nomen fortè per aphæresin à Donzella factum est. ¶ Ex picturis Cor. Sittardi habeo, non forma, sed coloribus, ab ea, quam hic exhibeo, Iulide, non nihil differentem: quæ & dentes ore aperto ostendit. Tincam marinam ab aliquibus uocari adscriptum erat, nimirum quòd magna ex parte uiridi colore sit Iulidis illa species, sed Itali Merulas ac Phycides in mari, Tincas mar. uocitant, ut scribit Bellonius.

Tinca marina.

GALL. Mafsilienses, sicut Veneti Donfellam & Domifellam uocant. Lege plura in Italicis nominibus. Nostris (inquit Rondeletius) incognita est, quia uix in toto nostro litore reperitur.

GERMANICE & ILLYRICE. Sclauonicè (ut Sigismundus Gelenius ad me scripsit) dicitur Knezik: quod nomen significatu ab Italico non discrepat, nisi quòd hoc masculinum est, æque ut illud diminutiue formulæ à Knez primitiuo, Germanicè diceret *Jünckerlin*. Videtur enim

enim hic inter pisces cultior, nimirum prasinatus, ceu quispiam aulicus, aut puella aulica. ¶ Licebit & à pulchritudine Schönling appellare.

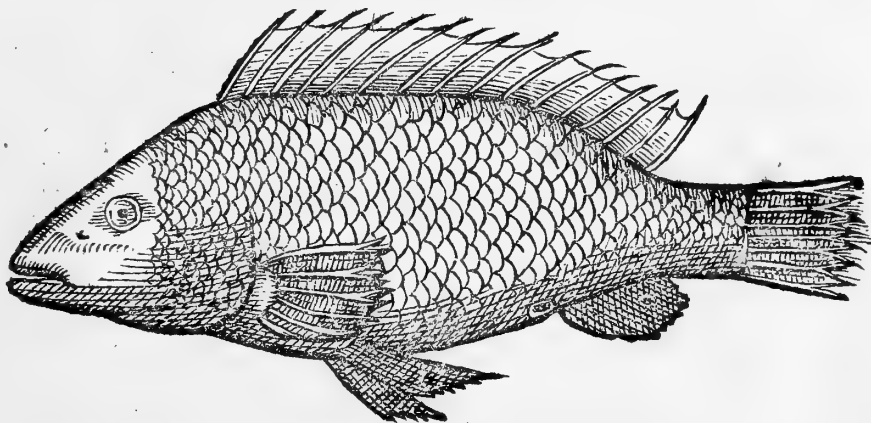

ADONIS seu Exocoetus Rondeletij, nam alius est Bellonij, Ordine I. inter Gobios. Hic & Cirrhis apud quosdam à cirrho, id est, subflavo colore dicitur: aut Lychnus, à colore ceræ cerei ue. Vide supra quæ cum Turdo Rondeletij VII. annotauimus.

GALLICE. Nullum huius (inquit Rondeletius) uulgare nomen comperi, sed cōmuni tantum Saxatiliū nomine (Gallico, Rochau scilicet) uocatur.

GERMANICE circumscribatur: ein gälber oder goldgälber Steinling. Nomine quidem Steinling communi uti licebit ad omnes saxatiles. Lege scripta ad finem Exocoeti Bellonij, Ordine I.

ALPHESTES Rondeletij: quem eundē Cinnedo statuit: quod ueterum nullus (puto) expressit, erudita tamen hæc Rondeletij coniectura est, quod utriq; cereus color tribuatur: & Alphestæ ueluti libidinis causa, quod cinædorum est, κατὰ τὸν ἑνὸς alter alterum sequantur. Bellonius quoq; hūc piscem Cynædum (per y.) nominat.

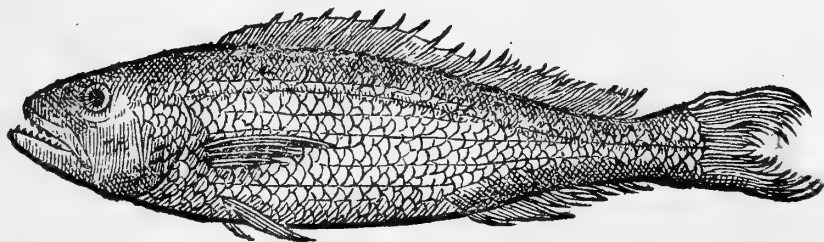
Cinædus.

GALLICE. Rochau, communi saxatiliū nomine. Peritiores piscatores uocant Canus, Malsilienses Canudo, (un Sanut, Bellonius,) corrupto uocabulo cinædum uolentes dicere, Rondeletius.

GERMANICE. Ein art der Steinlingen oder Steinfischen/auff dem rucken purpur farb/am übrigen leyb gälblacht.

Quærendum an Adonis, qui & Ophidion & Cirrhis dicitur, cognatus sit Alphestæ. est enim Ophidion ueluti Mustela quædam marina: sunt autem Mustelæ quædam colore luteo, omnes quidem *μονάκανθοι*, ni fallor, &c. ut alius fortè sit, quàm Rondeletius putauit, Alphestes: quem tamen cinædum esse non dubitârim. Bellonius pro Alpheste eundem quidem piscem pingit: sed minùs latum, crassioribus labris, bene dentatis: corpore maculoso, & punctis distincto, non expressis squamis. ¶ Alphestes ab Aristotele, ut citat Athenæus, monácanthus dicitur. Dorion scribit fluuiatilem Mitranam (Lampredam nimirū) spinam unicam solūm habere, Onisco galaræ similē.

CHANNVS uel Channa piscis est sic dictus *ἡ γὰρ τὸ χάνειν*, hoc est ab hian do, liquida Aeolicè duplicata. *Χάνω*, *Χάνω*. Non probo eos q̄ *Χάνω* per *eu*, diphthongum in prima scribūt, &c. Gaza Hiatulam interpretari uoluit: sed quoniam

& Chamam concham alicubi similiter interpretatur, præstiterit nos Græca retinere uocabula, ne res diuersæ confundantur. ¶ Channa piscis moriens perpetuò hiat ac rictum ædit. ¶ Hunc piscem Aristoteles inter pelagios numerat: ipsa tamen experientia in saxosis potiùs litoribus reperiri demonstrat: quod & Oppianus testatur, non uerè tamen saxatilis est, Saluianus.

GRÆCORVM uulgius adhuc Channo uocat, Bellonius. Chane, Gillius.

ITAL. Genueses Bolaffos uocant, incolæ portus Veneris, Barquetas, Bellonius. Græci etiam hac ætate & Veneti uocant Chanen, Gillius. Romæ, Sopracielo. Genueses & Hispani, Serran, Saluianus.

GALLICE & HISPANICE, A Mafiliensibus, nostratibus (circa Monspeliū) & Hispanis Serran dicitur, à quibusdam Thanna, Rondeletius. Mafilienses piscem alium isti similem, Channam uocitant: & stagni, quod lingua nostra Martegue dicitur, accolæ, pisciculum alium Canadelle: quod fieri propter similitudinem reor, & hos pisces cum Channis confundi, Idem. Mafilienses Serranos uel Serratanos uocant.

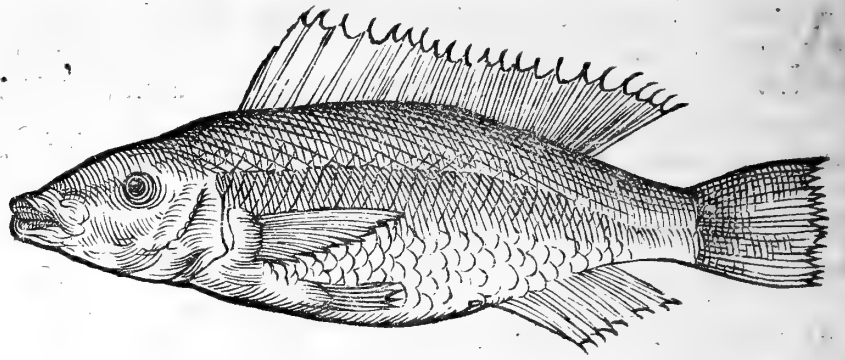
GERM. F. Ein fisch gleych dem Weerbersich/ein Weerbersich art. Tanta est (inquit Bellonius) huius piscis cum Orpho, Hepato & Perca mar. (cum qua publicè diuēdi solet) similitudo, ut piscem penè eundem esse credas, &c.

CANADELLA uulgiò dictus piscis à Gal-
lis ad Ligusticū mare, nun-
quam ad eam magnitudinē
extuberat ad quam alij pi-
sces saxatiles, Bellonius.

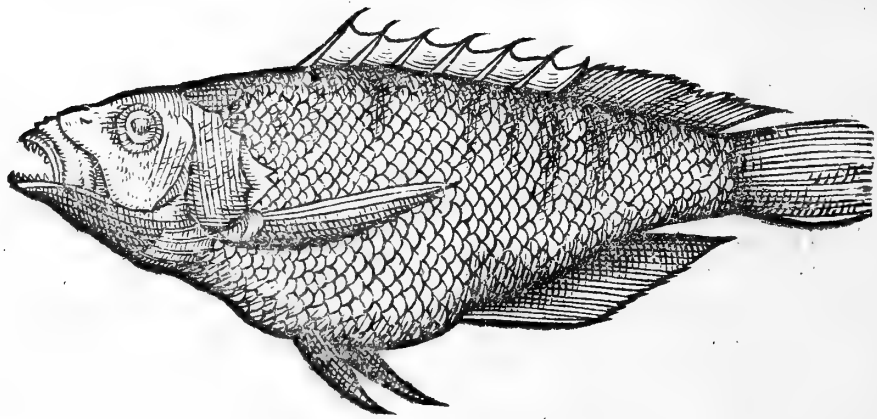
ITAL. Veneti Sacheto uel Saccheto uocāt: quod nomen etiam Hepato nostro tribuunt (inquit Bellonius) à quo, solo colore dif-
fert.

GALLICE. Chanadelle: quòd fortè tanquam diminutium à Channa nomen est. ¶ Mafilienses alium piscem Channæ similem, Channam uocitant: & stagni, quod lingua nostra Martegue dicitur, accolæ, pisciculum alium Canadelle: quod fieri propter similitudinem reor, & hos pisces cum Channis confundi, Rondeletius.

GERM. F. Ein besondere vnd kleine art der Weerbersichen/oder Sceparsen.

Perca marina Rondeletij.

PERCA marina, tenera & friabilis est: fluuiatilis uerò, de qua suo loco dicemus, dura & glutinosa. Græcè *περκα* dicitur, aliquando *περκίς*, Rondeletius. Etsi Plinius eodem capite Percas & Percides nominat, illas amni & mari communes: has uerò maris peculiare faciēns: Græci tamen hæc nomina non distinguunt, Saluianus. Percam conijcio dictam à colore, quem Græci *περκα* uocant.

GRÆCI etiam hodie antiquo nomine utuntur, Rondeletius.

ITALICE. Romæ Perchia dicitur, quanquam & Phycis eodem nomine ibidem sic appellatur.

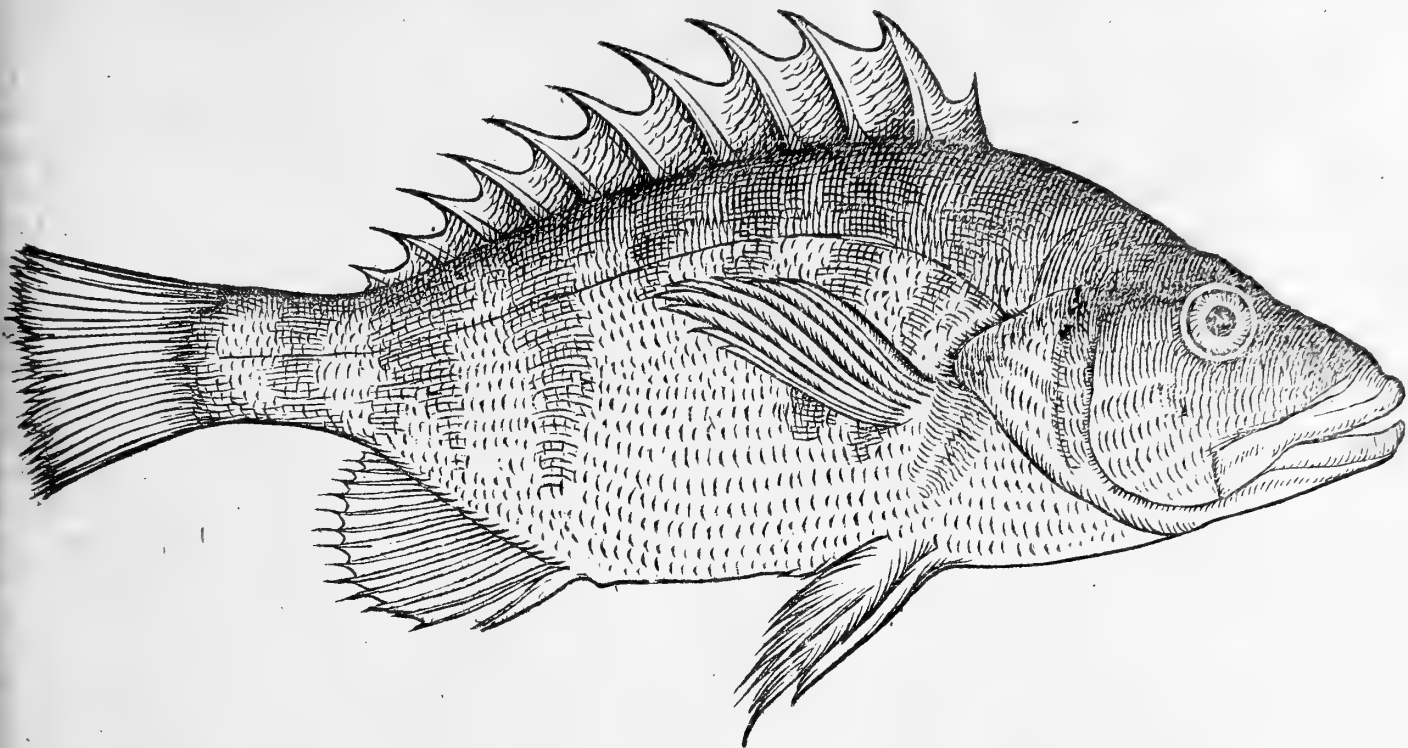
HISPANICE Percha.

GALLICE Perche de mar, ad mediterraneum.

GERMANICE ut fluuiatilem nominamus *Bersich/Barß*: ita marinā nominabimus *Weerbars/Weerbersich*. Apud Boruffos *Bertschge* uocatur marinus piscis, subfuscus, dodrantalis, gratus in cibo, & solidæ carnis: non alius puto quam Perca: etsi Bellonius Percam ex Oceano nunquam se uidisse scribat, Albertus Percam mar. piscibus, qui circa litora maris Germanici capiuntur, adnumerat.

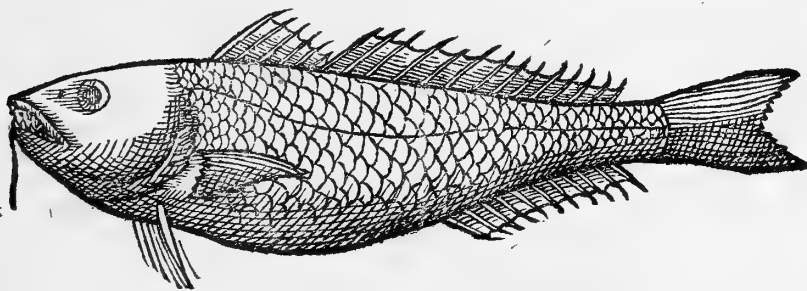
ANGLI similiter Gallis nominant Perche.

Hanc quoque iconem Venetijs olim cum alijs ad me missam, Perca mar. esse conijcio, cum alijs, tum propter maculas transversas, fuscas, punctis nigrioribus notatas, ut pictura præ se fert, interuallis rubicundis. ad latera ex ruffo subflauus color est, &c. sed aculeus ab ano, non uidetur conuenire Perca: nisi hæc proxima pinna pars est, à pictore imperito diducta.

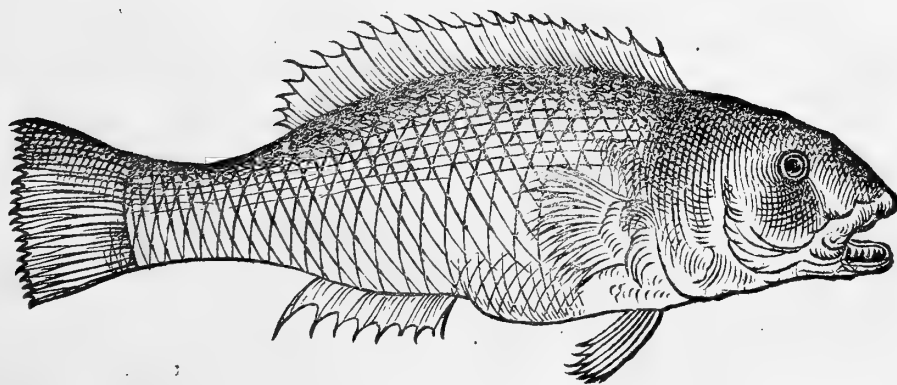

Vt Bramæ marinæ species multas feci, non quòd reuera generis unius species sint: sed similitudine quadam formæ inter se conuenientes pisces diuersos, Germanis ita interpretari uolui: sic ab aliqua cum Perca similitudine, alios quoque diuersos pisces ceu species eius interpretari nobis licebit, ut Channam, Phycidem, Hepatum Bellonij, & eiusdem Canadellam, &c.

Phycis Rondeletij, picta pro pisce quem Phycos (alijs Figo) Romæ uocant: cuius aliam imaginem Ordine V. dabimus. neq. enim saxatilis is piscis est.

Phycis Bellonij, Merulæ cognata.

Phycis uera Saluiani, pingitur ab eo pag. 227.

PHYCIS. Græcè φύκισ & φύκιοϋ dicitur: à Gaza Phuca uel Fuca uertitur. Phycidion Aristotelis, nihil aliud est quàm parua Phycis. Phycis ita dicitur, quoniam pisciũ sola nidificet ex alga,

quam Græci phycon uocant. Phycis etiam phycos Aristoteli dicitur, ut recentiores quidam scribunt, mihi *φυκίς* oxytonum genere fœm. per iôta, solum rectè scribi uidetur, (non etiam *φυκ* aut *φυκίον*) sicut & apud alios auctores inuenio; nec aliter apud Aristotelem in præsentia, apud quem tamen libro 6. historiarum cap. 13. *φύκνς* paroxytonum per *υ*. reperio, de Phycide mare. A Diphilo nominatur *ὁ φυκίη, καὶ ἡ φυκίς*, siue specie diuersi pisces, cognati tamen inter se: siue sexu tantum, ut *ὁ φύκνς καὶ ἡ φυκίς* ab Aristotele, sexu solum differentes. *φυκίη* (inquit Saluianus) fortè corruptum pro *φύκνς* est. ¶ ——— *καὶ φυκίδης ἄσ, ἀλιπὲς ἄνδρὸς ἐπωνυμίη δηλύφρον & ηυδίαφαντο*, Oppianus. pro *ἄσ*, ex uetustis codicibus, legendum *ἄσ θ*. Græcus Scholiastes: His uerbis (inquit) pœta notat eunuchum quendam: qui patrem ipsius apud regem detulerat: unde is in exilium missus fuit. In tribus quidem manuscriptis codicibus (inquit Saluianus) super nomen *φυκίδης*, glossematis loco *λεπίναι* inscriptum reperiri: quasi Phycides *λεπίναι* fuerint dictæ, eo nomine ab eunucho eis imposito, Hæc ille. mihi pœtæ uerba clariorem expositionem requirere uidentur. Rondeletius diuersos à Phycidibus pisces, Alphestas siue Cinædos interpretatur: sicut & Brodeus. Lippius ex Oppiano uertit, Phycides eunuchi uero de nomine dictæ: quem Rondeletius & Saluianus reprehendunt, nescio quàm rectè. mihi quidem meritò hi pisces, Eunuchi nominari posse uidentur: quoniam pisci soli *δυνείς*, siue (ut Aristoteles loquitur) *σιβάστας*, hoc est, lectos potius quàm nidus, ut quidam uertunt, sibi construant, in quibus eis pariant, Alga uelut nido constructa fœtus circundant, & contra tempestates tuentur, Plutarchus. Eunuchus sanè lecti custodem significat, ut poliuchus urbis. Confirmat sententiam Lippij & nostrâ, quod in quatuor manuscriptis Vaticanæ bibliothecæ exemplaribus (Saluiano teste) legitur *ἄσ θ*, id est, quas, fœminino genere. ut ad Phycides referamus: nam si de alijs quibusdam piscibus sensisset pœta, *ἄσ θ* masc. genere prolatum ab eo oportuisset. Idem pœta hos pisces canit degere circa petras *φύκναι*, id est a gis, & musco plenas. Quare Phycis siue à cubili suo algario, ut ita dicam: siue à petris, ubi degit, algosis dicta fuerit, *λεπίνης* quidem nomen ad Leleprim accedit: est autem Lelepris Hesychio piscis, qui aliter phycis dicitur, *λελεπρής*. Cum Phycida Massiliensi piscatori ex oppido Neapoli oriundo demonstrarem, dixit Neapoli Leprem uocari, Gillius. Rondeletius etiam Phycidem suam Venetijs Lepo nominari scribit. Sed Gillius de quo pisce senserit, nondum mihi constat: qui tamen cum hodieq; Græci, ut ipse testatur, Phycida nominent: & Neapolitani Lepre (tanquam Leleprin) ueram Phycidem cognouisse uidetur. Veneti (inquit idem) quendam piscem falsò Phycum uocant. is enim squamis caret, & paruulæ Pelamydis similitudinem gerit. Phycis squamosus est, & saxatilis, trientalis longitudinis. Sic ille. Puto autem eundem piscem quem Phycum Venetijs uocari scribit, Romæ Figo dici: & squamis carere, sic enim & Tincæ mar. quod ei tribuunt nomen conueniet. Saluianus in icone squamas paruas addere uidetur: quarum in descriptione non meminit. mea etiam, quam ex Italia accepi, huius piscis icon squamis caret. Rondeletius magnas & manifestas suæ Phycidi attribuit, quam Romæ Phyco uocari scribit. Quamobrem diligentius expendenda res est. Rondeletius certè Phycidem ueram non agnouisse uideri potest, ex eo quod Romæ Phyco nominari scribit: qui piscis, Saluiano teste, in cœnosis litoribus capitur: at Phycis saxatilis est, Aristoteli, Diocli, Galeno, Plinio. Oppianus eam circa saxa muscosa degere canit. ¶ De Bellonij Phycide, leges inferius in Italicis nominibus.

GRÆCOS hodie uulgo Phycida (Phocida Rondeletius) antiquo nomine uocare Gillius tradit: Phyceam, Massarius: Pephycarismenam, Hermolaus. Lampinam uel Lambenam, Bellonius.

ITAL. Phycides Tincarum uiridium colorem atq; effigiem referentes, Fici uulgo nuncupantur, Iouius. Est autem qui Romæ Fico uocatus piscis, Rondeletij quidem Phycis, Saluiani uero Afellus callarias. De Italicis nominibus Lepre & Lepo, leges supra: ad uetus enim Græcum Lelepris accedunt. ¶ Audio à Neapolitanis piscem quendam ostendi, nomine Pittara, pro Phycide, quem Græci huius temporis Phocida nominent, Rondeletius, in cuius uerbis pro Pittara primum Lepre legendum puto: deinde pro Phocida, Phycida: idq; ex Gillij uerbis, quæ imitatum esse Rondeletium apparet. ¶ Phycidem uti Romæ unà cum Percis, quibus simillima est, uendunt: sic à Percis non distinguentes, Percia (etsi perperam) appellant, Saluianus. cuius sententiam approbat Speusippus, Percam, Channam, & Phycidem similes inter se faciens. Lepo nomen Venetijs usitatum, tum ad Leleprin alludit, ut dixi: tum ad Elepoca, quem Hesychius Phycidi similem facit, his uerbis: *Ἐλεποκάδ, ἰχθύς, ὅμοιος φυκίδι*.

Elepor.

Phycis Bellonij.

Phycis (inquit Bellonius) multorum colorum est piscis, fluuiatili Tincæ persimilis. Hunc Veneti promiscuè Lambenam, Genuenses Lagionum, Romani ut plurimum Merlinum (Merlo cum icone scriptum erat) uocant, nam id genus omne piscium coloratorum, nomine Pittaci, Pauonis, Turdi uel Merulæ illis (minùs tamen rectè) uocari consueuit. Sic ille. Est autem Phycis eius alia quàm uel Rondeletij uel Saluiani Phycis: & meo quidem iudicio, à Phycide ueterum, omnino diuersus piscis, Merulæ potius quàm Percæ similis & cognatus. Itali quidem Merlo, Merulam piscem uocant, Saluiano teste. Lambenæ nomen Venetijs usitatum, à labijs crassis & carnosus factum uideri potest, etsi Bellonius Græcis quoq; uulgarem eam uocem esse scribit.

HISPAN. Vide in Gallicis.

GALL. Phycidis Saluiani, quam ueram existimo, Gallicum nomen non habeo. ¶ Rondeletius

letius suam Monspessuli Mole uocari ait, fortasse ob carnis mollitudinem, Hispanis Molere. ¶ Bellonius suam Mafsiliæ Roquau: quod nomen Saxatilibus omnibus commune est.

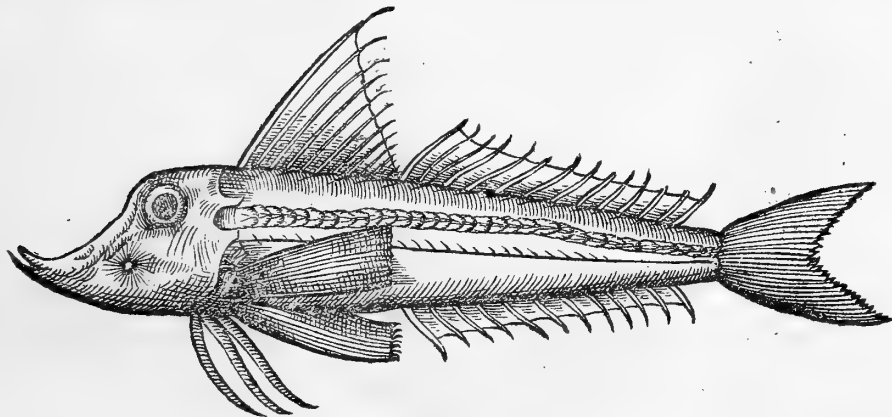
GERMANICE circūscribemus, Ein art des Meerberfichs / ein Meerfisch oder Steinling / dem Meerberfich an der gestalt vast ähnlich / hat aber keine übertwäre mackeln wie der Berfich. ¶ Rondeletij Phycis: Ein Meertrüfchen art. ¶ Bellonij Phycis, Ein Steinling / ähnlich dem Meerberfich.

SCORPII quanquam à quibusdam Saxatiles dicuntur: à nobis tamen Ordine quinto positi sunt, &c.

ORDO III. DE LYRA ET SIMILIBVS PISCIBVS, QVOS LYRIFORMES

(ΑΥΡΟΕΙΔΕΙΣ) APPELLAMVS: QVI CORPORE SVNT TERE-
ti, capite crasso: plerique rubescunt, &c. Horum alij sunt
squamosi, alij squamis carent.

Bellonius piscem quendam huius generis Cuculū simpliciter nominat, uel minoris cognomen addit. maiorē enim illum facit, quem Rondeletius Lyrām: cui pinnas cæruleas tribuit, minori rubentes. Icon quidem Bellonij Cuculum representans, omnino alia quàm Rondeletij est, similis Lucernæ Venetijs dictæ, (ubi nos aliquando pingi curauimus, quanquam cæruleis ad branchias pinnis, quem colorem maiori Cuculo suo Bellonius adscribit,) nisi quòd tres utrinque infra branchias cirros ostendit: quales in Rondeletij Cuculo, ab altera tantum parte terni spectantur.

VCVLVS piscis à uoce dictus est, Κοκκυξ. Coccyx similis est Trigla, id est, Mullo: & Typhon in libris de animalibus author est, putare aliquos Trigolan (τεγόλαν) eundem esse Cuculo piscem, propter similitudinem formæ, & partium posteriorum siccitatem, Athenæus. ¶ Cuculi caput grandius, & alæ breuiores (si Hirundini & Miluo præsertim conferas) quàm ut uolare posse uideatur. Massarius hunc Miluū facere uidetur, sed falso. in Miluo enim Ouidius tergus nigrum requirit: huic rubet, Saluianus.

ITAL. Neapolitani Græci nominis uestigia seruantes Cocchou, quasi Cocygem, (Cæchum, Siculi uerò Cochum, Gillius. Itali quidam el Cuccho) uocant: Maris Illyrici accolæ Organo à uoce, Rondeletius. sed Lyrām quoque similiter à uoce Organo uocari scribit apud Ligures. ¶ Romæ pesce Capone dicitur. Neapolitanis & Siculis Cocco. Liguribus Organo. Venetis Lucerna, Saluianus.

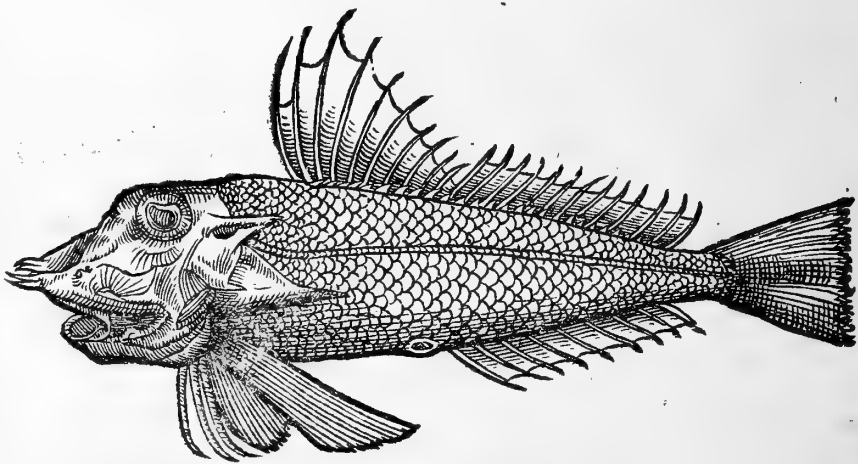
GALL. Anostris (circa Monspesium) Morrude dicitur ab ore: quia morre uocant os cum prominentibus labris. Galli à Mullis non distinguentes, quòd eiusdem sint coloris Rouget uocant, (ut Lyrām quoque:) Santones hunc & similes Perlon. Mafsilienses Galline, (Corax etiam similis piscis à Romanis Gallina dicitur, Rondeletio teste.) Agathenses Rondelle, à corporis rotunditate.

GERMANICE & ANGLICE. Aut Cuculus est, aut Cuculo simillimus, magnitudine solum fortassis, aut colore differens piscis, quem inferiores Germani Hornart, uel Gaernaert appellant: Angli Gurnarde, à crasso naso fortassis. omnibus enim huius generis piscibus capitis magnitudo communis est. Galli quidam Gronau proferunt: tanquam à grunnitu uocis, ut Rondeletius coniicit. Redfisse, id est, piscem rubentem Angli Gurnardo suo similem esse aiunt. quare Cuculum, cui color rubicundus in hoc genere maximè conuenit, Numenio teste, Redfisse appellarim: Lyrām uerò Rondeletij, Gurnardum. (Alius est Rotfisch Anglorum, inter Oceani Assellos à Bellonio nominatus.) Licebit & Redfisch nomen (aliqui Germanorum Rotahert uocitant: Adamus Lonicerus scribit Rodtbart. Ab authore Regiminis Salernitani Galbio uel Rogetus nominatur) ceu genus ad species aliquot inter se similes extendere. nam & Galli Rogeti (Rouget) nomine similiter à rubore facti, Mullum, Cuculum & Lyrām comprehendunt. Græcè λυροει-

δῆς, id est, Lyriformes, huiusmodi pisces appellarim: ut Hirundinem, Miluum, Coracem, Lyram utranq; Cuculum. hi enim omnes multa habent communia. Mullus quoq; parum ab eorum forma recedit: longius aliquanto Vranoscopus. Omnes ferè corpore tereti sunt, capitibus crassiores, &c. Itaq; genus unum commune statui poterit, cuius species Germani differentijs expressis circumloquentur. Cuculus generis nomine appelletur *ein Redfisch*, ob excellentiã nimirum rubicundi coloris, quem tamen cum Lyra & Mullo communem habet. Hirundo & Miluus, *stiegen de Redfische*, id est uolantes Lyriformes. Corax, *ein schwartzlachter Redfisch*. Mullus, *ein Rotbart*. Lyra, *ein Hornart*, uel *Seehan*: uel *Seehaß* ut quidam putat. Lyra altera, *ein geharnischter Redfisch*. In quibusdam Angliã locis huius generis fusco colore piscem, *Curre*, à sono quem ædit, indigetant. Gurnardorum (inquit Turnerus) habemus duo genera: quorum alterum, quod cinerei ferè coloris est, in occiduis & meridionalibus Angliã prouincijs appellatur simpliciter a *Gurnard*, apud boreales Anglos a *gray Gurnard*. Alterum genus quod rubrum est, à meridionalibus nostris uocatur a *Rochet*, ab aquilonalibus a *rede Gurnarde*. In littore orientali Angliã, ut in *Essexia*, hoc est, orientali Saxoniam, & *Norfolcia* & *Sudfolcia*, fieri potest ut Gurnardus *Curre* appelletur: at in alijs omnibus Angliã prouincijs nomen hoc prorsus ignotum est. ¶ Antuerpiã piscem toto genere diuersum Leporem marinum (uulgò *Seehaß*) nominant, qui totus est mucosus, & Orbis scuratus à *Rondeletio* uocatur. ¶ *Gyldenpolle* piscis apud Anglos alicubi dictus: similis est *Lucernæ* (uel *Cuculo*, ut audio) mixti coloris ex cinereo & rubro. *Polle* caput eis significat, quo lucet (nimirum etiam noctu) ut aurum, quod Angli *Gylde*, nostri *Gold* appellant.

Est & alius piscis (inquit Bellonius) Romæ tritissimus, quem piscatores *Griczo* uel *Riczo* uocant, hic squamis obducitur crassissimis & tangenti asperulis, uelut in Galeorum pellibus uideamus. *Rougetum* Gallicum, atq; etiam *Grundinum* (*Lyræ Rondeletij*) capite, pinnis, cauda, & toto corporis habitu refert, unde piscatores pleriq; *Caponem* nominant.

LYRA, *Λύρα*, sic dictus est piscis, quia rostri (bi furci) cornua Lyre antique figuram referunt. Sonum quidem hic piscis seu stridorem edit, quem ei Aristoteles tribuit, *Rondeletius*. Sed fortè ab ipso quem edit sono, Lyra fuerit dicta, per onomatopœiam. nam & Lyra instrumentum est sonorum: & sonus talis est, ut ab Aristotele *γυλισμός* appelletur: quod uocabu-

lum literis quibusdam partim omisissis, partim transpositis, cum Lyra colludit. ¶ Bellonius hunc piscem *Coccygem* (id est, *Cuculum*) alterum seu maiorem nominat. ¶ Ab huius piscis similitudine alij non pauci forma ei consimiles, *λυροειδῆς* appellari poterunt, hoc est, Lyriformes, ceu generis uocabulo: Vide superius in Germanicis Cuculi uocabulis.

λυροειδῆς.

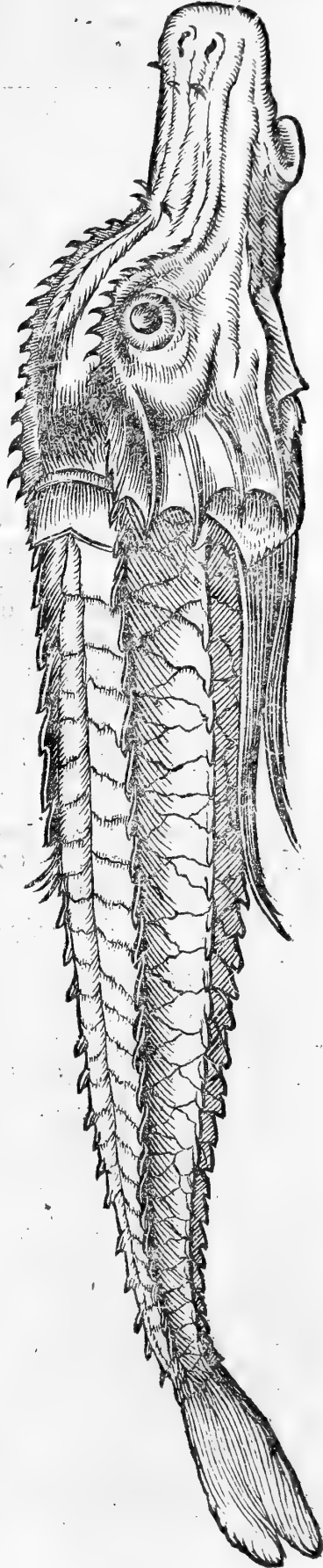
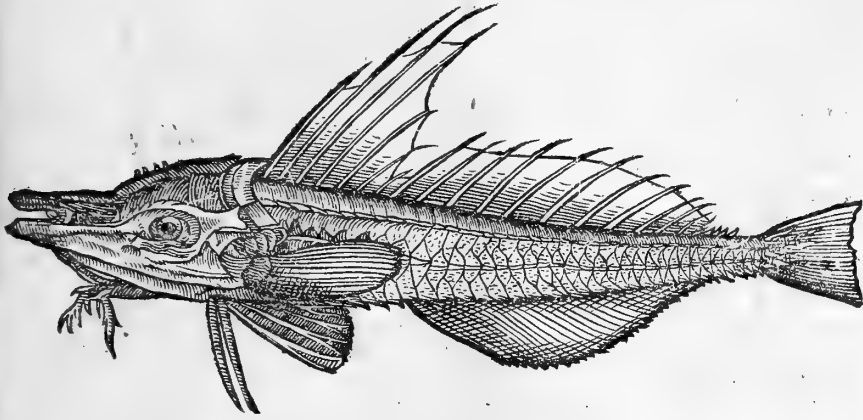
I T A L. A Liguribus uocatur *Organo*, ob sonum quem edit, *Rondeletius*. (Idem *Cuculum* quoque ad mare Illyricum *Organo* uocari scribit, à uoce.) *Genuenses* *Organum* uel *Organum* uocant, (nomen accedit ad *Gornart Gallicum*, per *metathesim*.) alij *Canistrum*, un *Cofano*, *Bellonius*. *Romani* *Caponem*, *Iouius*. sed *Caponis* nomen communius est: & *Miluo* quoque tribuitur. *Saluianus* *Cuculum* quoq; Romæ sic uocari tradit.

G A L L. Circa *Monspeliu* *Gronau*, uel *Grougnant*, quòd grunniat more suis, (aut fortè tanquam à *naso grosso*.) A Gallis *Rouget*, à rubro colore, *Rondeletius*. *Gournautum* (uel *Grundinum*, à grunnitu, nostri simul & Angli uocant: *Rothomagenses* *Tumbam*: (origine fortè Germanica, à pollice. nam & *Gobium fl. capitatum Angli* *Wyllersthombe* uocant, & pisci *Curre* *λυροειδῆς* conferunt.) *Bellonius*.

G E R M. *Seehan*, id est, *Gallus marinus*, *Rondeletius*. (Albertus quidem hunc piscem pro *Lepore mar.* accipit, qui Germanicè diceretur *Seehaß*.) De Germanicis nominibus Lyre & similibus piscium plura scripsi in *Cuculo*. Color quidem rubicundus non in *Cuculo* tantum excellit, sed in *Lyra* etiam: ut uterq; simpliciter *Redfisch* Germanis ab eo colore denominari uideatur, sicuti Gallis etiam *Rouget*. ceterum *Curre* Anglis quibusdam dictus, quoniam fusco colore est, non rubro, ut *Gornard* eorundem, nec *Lyra*, nec *Cuculus* fuerit, sed alia eiusdem generis species, *Corax* ne, an alia, dubito. ¶ Germanicum nomen *Seehan*, quo *Pomerani* utuntur, uel à rostri figura factum fuerit, quod durum corneumq; in hoc pisce prominet: tanquam in uetere galinaceo, ut *Io*. *Kentmanus* ad nos scripsit. Vel ab eo q; inueteratus in aëre suspensus, cauda unde uentus

uentus spiret, indicet, (quod de Lyra altera Rondeletius scribit,) ut cantu suo tempestatis mutationem Gallinacei. Vel à sono quem edit in hoc piscium genere Cuculus, quo Gallinæ aut Pulli uocem quodammodo imitatur; translato postea ad alios similis formæ pisces nomine. Quare & **Waltus** piscis, uel **Woltus** à Danis & Pomeranis dictus, alio nomine **Weerhan** uocatur, cuius ad sceleton iconem idem Io. Kentmanus ad me misit: qui uiuum uiderint, ad aliquem ne ex illis quos hic proponimus, referri debeat, an sui generis piscis sit, iudicabunt. Lyriformem quidem esse dubium non est. Branchiarum oræ multis aculeis horrent, os studio diductum, & maximè hi-ans, ueluti orbem, nulla parte prominente efficit: maxillis intus asperis dentium loco. Pinna caudæ & reliquæ rotundæ apparent, præter binas oblongas quæ infra branchias dependent, in dorso geminæ sunt.

Lyra alterius Rondeletij effigies (quanquam cornua ab ore prominentia, tanquã in Lyra instrumẽto, nulla ostendit) ad sceleton olim nobis delineata.

*Cataphract.
Holosteus.*

LYRA altera siue Cornuta Rondeletij. Plinius (inquit) duobus locis Cornutæ meminit: priore, cum de uolantibus piscibus loquitur, (lib. 9. cap. 27.) altero, cum de cetaceis, (lib. 33. cap. 11.) De Cornuta cetacea aliàs: nunc de pisce qui cornua attollit è mari, quiq; uolare nititur. Eum esse existimo, quem hic exhibeo. Nonnulli Lyrae superioris marem esse arbitrantur, sed falsò. Octagonus est, colore phœniceo, totus squamis osseis contextus, &c. Hanc aliquando Lyræ putauimus; sed cum uocalis non sit, (Bellonius Lyræ appellat, & uocalem esse insinuat,) etiamsi cornua maiora habeat, Cornutam rectius dici nunc arbitramur. Plinius sesquipedalia eius cornua dicens, de maximis Cornutis intelligit: quæ uerò sæpius capiuntur, semipedalia ferè, uel etiam minora cornua habent, ut fortasse apud Plinium semipedalia pro sesquipedalia legere oporteat, Rondeletius, qui etiam Cataphractum hunc piscem uel Holosteum, se primum nominasse scribit, quod undique armatus, totusq; osseus sit. Bellonius etiam in Nilo quendam piscem Holosteum uocauit, quem nos Ostracionem ex Strabone. ueteres holosteum tantum herbam quandam dixerunt. Fallitur autem in hoc Rondeletius, quod Plinium lib. 9. cap. 27. Cornutæ tanquam piscis uolantis meminisse scribit. Volantes quidem Hirundinem & Miluum capite 26. proximè nominarat. hic uerò Lucernam primum, non uolare, sed in summa maria subire dicit. Et mox subdit: Attollit è mari sesquipedalia ferè cornua quæ ab his nomen traxit. Sesquipedalia quidem cornua, cetis magis quam pisci conueniunt: sicut & hoc, quod è mari ea attollit, siquidem aëris inspirandi causa ceti plerunque capita ad summam aquam efferunt. & libri 32. cap. ultimo Plinius Cornutas cum beluis numerat. Cæterum Cornutæ beluæ nusquam alibi Rondeletius, ut hic pollicetur, mentionem facit. Eam tamen Gillius descripsit. Apicius ius seu condimentum Cornutæ describens, piscem intellexisse uidetur.

I T A L. A Liguribus uocatur Malearmato pesce: à Romanis Forchato & pesce Forcha, à duobus cornibus. Nonnulli Lyrae superioris (quam Caponem nominant Romæ) marem esse arbitrantur, Rondeletius. A Genuensibus pesce Armato, Bellonius.

G A L L I C E circa Monspelium (& Malsillam, Bellonius) Malearmat, id est, Malè armatus, per antiphrasim, Rondeletius,

GERM. F. Ein geharnischter Redfisch, hoc est, Lyriformis armatus: uel ein Gable / ein Gabler, à rostro præ cæteris huius generis piscibus bifurcato.

Pleraque ex prædictis uulgaribus nominibus, alijs etiam eiusdem generis piscibus adtribuuntur, quare cauenda est Confusio. nam ne eruditi quidem in hoc argumento species huius generis omnes, etsi non multas, satis adhuc distinxerunt. Venetijs quem hic exhibemus Lucernam uulgò uocant: uel potius similem ei alium, nigriorem, cæruleis ad branchias pinnis: cuius ego recens extincti oculos noctu lucere obseruauit.

Miluus.
Hirax.

Miluago.

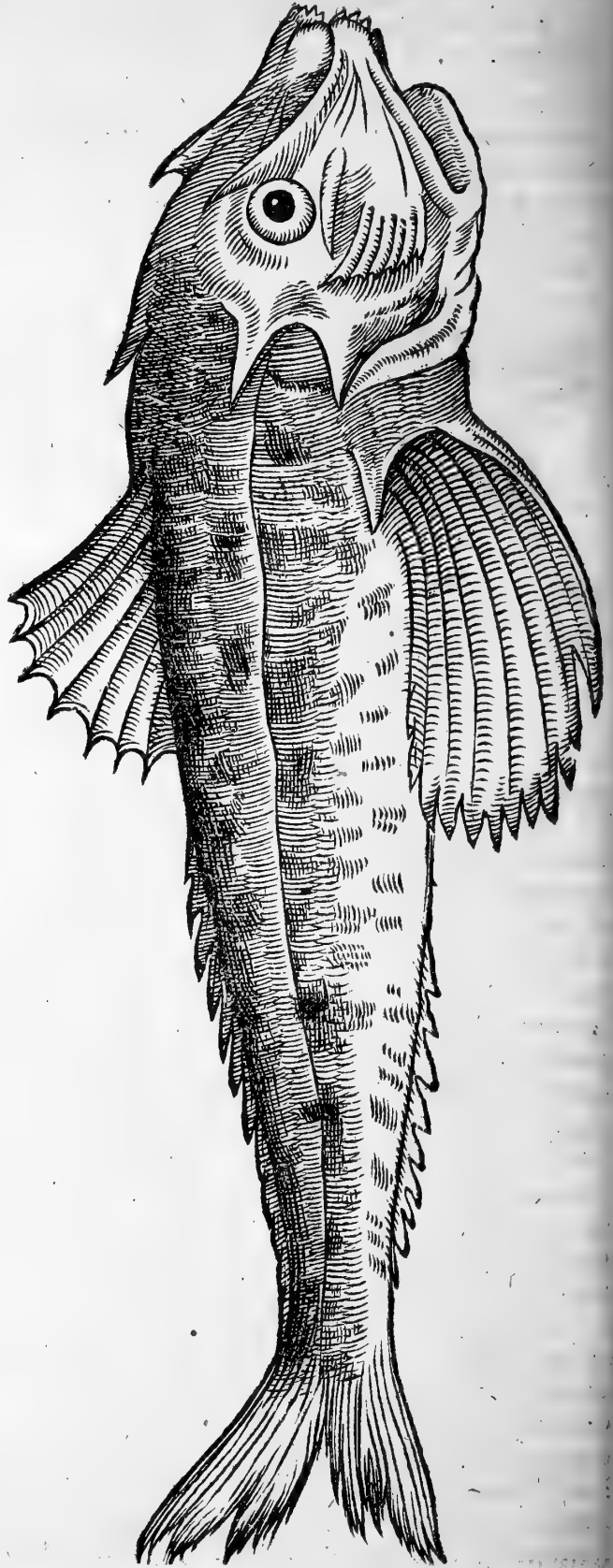
LUCERNA piscis olim à Plinio dictus, & hodie Venetijs. Subit in summa maria, piscis ex argumento appellatus Lucerna: linguaq; ignea per os exerta, tranquillis noctibus relucet, Plinius. Rondeletius conijcit Hirundinem piscem eundem esse, qui à Plinio Lucerna sit appellatus: Lucernam uero hodie uulgò dictam, Miluum esse Plinij, *εἰρηνη*, (uel *εἰρηνη*, ut Oppianus) id est, Accipitrem Græcorum, quanquam Miluum auem Græci *ιχθυον* nominant. Vide quæ cum Hirundine annotauimus: nobis enim distingere libuit. Miluum quidem eundem Lucernæ Gillius quoq; & Massarius faciunt. Lucernam Plinius tranquillis noctibus lingua per os exerta lucere ait: id quod omnes piscatores negant: & sanè piscium lingua explanata & mobilis ut exeri queat, nō est. Fortè potius Lucerna appellata fuit, uel quòd pinnæ uersicolores noctu fulgorem quendam mittunt, uel quia antiquæ Lucernæ speciem similitudinemq; gerit, Gillius. Nos oculis hunc piscem recens mortuum noctu fulgere obseruauimus. Ouidius nigro tergore Miluos dixit. Eadem est nimirum Miluago Plinij, (sicut & Rondeletio uidetur:) ea quoties cernatur extra aquam uolitans, tempestates mutari, Trebius Niger author est. ¶ Cuculū nostrum Massarius Miluum facere uidetur, sed falsò, Saluianus. Vide in Cuculo. Idem Cuculum suum à Veneris Lucernam dici prodit. Miluus à Bellonio pictus, squamosus, &c. Hirundo Rondeletij est. Aliqui Coruum (Coracem) nostrum Cuculum faciunt: cum ille niger sit: Cuculus uerò *εἰρηνη*, id est ruber dicatur. Miluum uerò, quem nos Coruum (fortè Hirundinem: huic enim longissimas pinnas tribuit) appellamus, ob pinnarum quæ ad branchias sunt longitudinem, Rondeletius, Bellonij sanè & Saluiani Miluus, Rondeletij Hirundo uidetur. Lege in Hirundine.

ITAL. Venetijs Lucerna antiquo nomine uocatur. Romæ Capo, uago nomine, ut in Lyræ prædiximus.

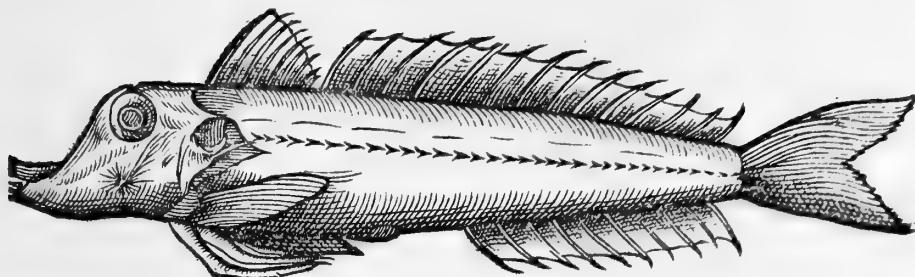
HISP. A Lusitanis pesce Cábra.

GALL. Circa Monspelium Gabot, uel Cabote aliquibus, à capitis magnitudine: ut fortè Italicè etiam Capo quasi Capito dicatur. Rondeletius tamen Coruum (in hoc genere nigerrimum) Cabote uocari scribit à suis. ¶ Massiliae Beluga. Vide mox in Lucerna Rondeletij.

GERMANICE nominari posset ein *Deerwye*, id est, Miluus marinus, nisi id nomē ad Halæetū potius pertineret. Circūloquemur igitur, ein art vō Hornard / oder Currfisch / oder Seeban / oder Redfisch: ein fliegende Redfisch art / die bey nacht scheynet. uel uno nomine appellabimus ein Scheynfisch.

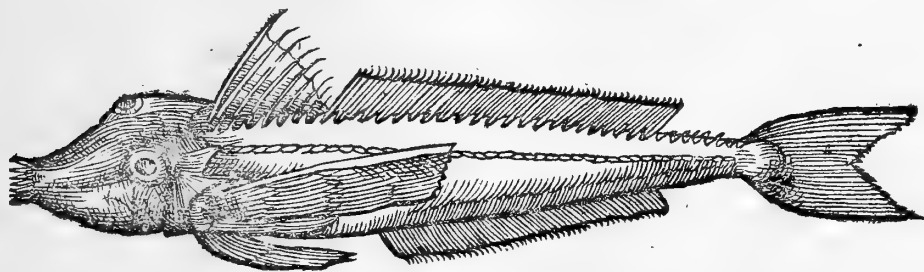
ANGLI Redfish uel Gurnarde uocāt; & similem huic, sed nigriorem, minorem, Rotchet.

LUCERNA seu Milus Rondeletij. Piscis est (inquit) corporis forma coruo per similes, colore magis rubro, capite minus lato, utrinque compresso: pinnarum numero caudaq; similis, magnitudine & colore dissidens. Partis pinnarum quæ ad branchias sunt externæ, nullæ maculæ rubræ insunt: interna ex uiridi non nigricat: sed pinnæ istæ partim flauescunt, partim nigricant, &c. Vide mox in Gallicis nominibus.

GALL. A nostris Lucerna, quod noctu splendeat, eadem de causa à Prouincialibus Belgæ: nam Belugnez fauillas appellant, Rondeletius, Gillius Lucernam ab accolis Adriatici sinus uulgò dictam, (quæ à Rondeletij Lucerna uulgò circa Monspelium dicta, nonnihil distare uidentur, coloribus saltem,) Malsiliæ Belugam (nomine nimirum factò à Græco φλόγα) nominari scribit. Generis quidem unius species duæ proximæ uidentur.

GERM. F. Ein andere art des obgesetzten Seehanens oder Scheynfischs.

CORAX piscis, id est Coruus Rondeletij. Corporis forma Miluo similis est. dorsum ei ex cœruleo nigricat, &c. ¶ Græcè Κόραξ, Latine Coruus à Plinio, Celso & Isidoro Hispalensi uocatur, Saluianus.

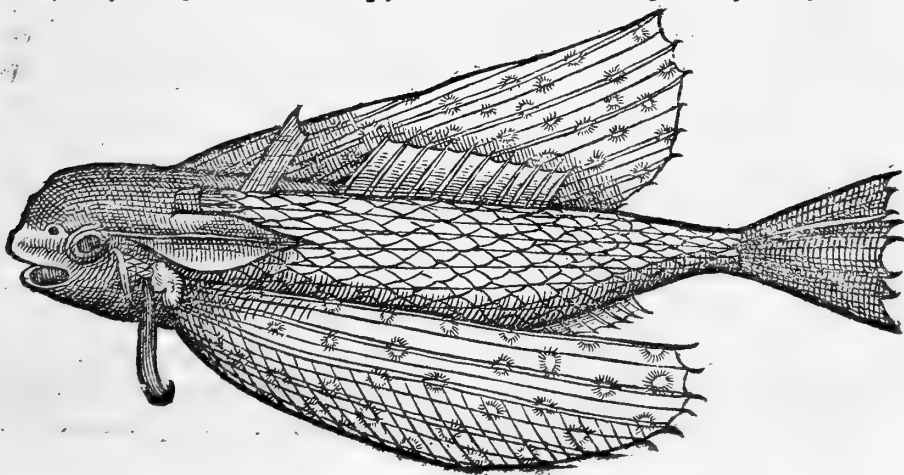
Qui Coruus piscis & apud Latinos ueteres quosdam uocatur, ut Celsum: & hodie uulgò apud Italos, non alius quàm Coracinus est. Rondeletius diuersum ut faceret, uno (opinor) Athenæi loco commotus est: ubi is scribit Corui carnem, duriolem esse quàm Milui: insinuans speciem reliquam esse similem, carnem duntaxat in cibo duriolem. Xenocrates Coraxum (Κόραξον) scribit piscem esse præduræ carnis: qui & in maiorem auctus magnitudinem durior euadat, sapore uiroso, Vuottonus. Coriæx uel Coriæxus falsamentum non semel à Tralliano memoratur.

ITAL. Romæ Gallina uocatur, Rondeletius. Sed Cuculus quoq; piscis (eiusdē generis species) à Malsiliensibus Galline dicitur. ¶ Romæ communi nomine cum Lyra & Cuculo, Capone uocatur, Saluianus.

GALL. A nostris (circa Monspelium) Cabote uocatur, à capitis magnitudine, Rondeletius. (Ab eadem & Lyram Rondeletij, cognatum piscem, aliqui Caponem uel Capitonem uocant.) Burdegalenses Perlon, ut reliquos similes.

GERM. Ein schwarzglachter Redfish. Quære in Cuculo.

Hirundo Rondeletij: eam Milus à Bellonio pictus propius refert, quàm Hirundo ab ipso picta: quæ ad sceleton fortè facta est, non ad uiuum piscem. Milus autem Rondeletij, diuersus est.

HIRUNDO, Græcè *Χελιδὼν* dicitur piscis, uolucris hirundini perquam similis est. quam ob causam idem nomē ab omnibus ferè gentibus seruatum est. Oris eius partes internæ rubræ sunt, coloris iucunditate & splendore sandaracham uel cinnabarin superantes. ijs partibus Hirundo noctu lucet, uideturque candentes carbones ore cōtinere. quam ob causam piscis idem existimari potest, qui à ueteribus Lucerna appellatur: ut Plinij super hoc pisce locus inemendatus sit, &c. Rondeletius. Sunt qui piscē, quem Veneti Lucernam uocant, Miluū esse credant, Bellonius. ipse uerò Lucernam Venetorum, Cuculum facit. Equidem Plinij locum non mutarim: & Hirundinem à Lucerna distinxerim. nam & hodie uulgò Venetis alium piscem Hirundinem uocant, (Rondola uel Zifila uulgus dicit) aliū Lucernam. Hirundinem noctu lucere, ita ut Rondeletius scribit, non dubito. sed non cōtinuò qui noctu lucet piscis, in hoc etiam genere, Lucerna fuerit. Vidi ego Lucernam Venetis, ut illic uocant, noctu in cubiculo meo, mortuam quoq; recens, oculis lucere. Hirundo piscis Lucernæ ualde similis est, Massarius Venetus. Miluus siue Lucerna piscis, tam similis est Hirundini pisci, ut Græci hodie falsò eum Chelidonem uocent: Adriatici sinus accolæ Lucernam appellant, Gillius. ¶ Cuculo mulloq; colore & corporis specie similis est Hirundo, longissimas latissimasq; pinnas habet, uolat extra aquam, cuius rei testes sumus oculati, sunt & testes qui ad Herculis columnas nauigant: ubi tanta aliquando uolantium hirundinum turba conspicitur, ut non pisces sed aues aquatiles esse credantur, Rondeletius. Oppianus lib. 2. inter pisces quorum uenenati sint aculei, hirundines recenset. ¶ Hirundinis piscis, quæ Chaldæi uocant *ἰχθύρ χελιδονία*, caput habere fertur piscis cœlestis iuxta Andromedam, Theon in Aratum. Alius uerò piscis est Chelidonia ille, qui Pelamydi comparatur. ¶ Cum Miluus (Hirundo Rondeletij) super aquam uolitet, & nigro tergore ab Ouidio describatur: nullus alius reperitur & hoc colore simul, & ad uolandū idoneus. Idem autem & Miluago Plinij & Lucerna est. quare in Catalogo cum Lucernam connumerasset, Milui non meminuit, Saluianus.

GRÆCI huius ætatis *Χελιδὼνα* uocant, addita uoce *Ψάρο*, (melius *opsaro*, pro *opsario*, id est *pisce*) ad distinguendum piscem ab aue, Rondeletius. Miluus seu Lucerna piscis tam similis est Hirundini pisci, ut Græci hodie falsò eum Chelidonem uocent, Gillius.

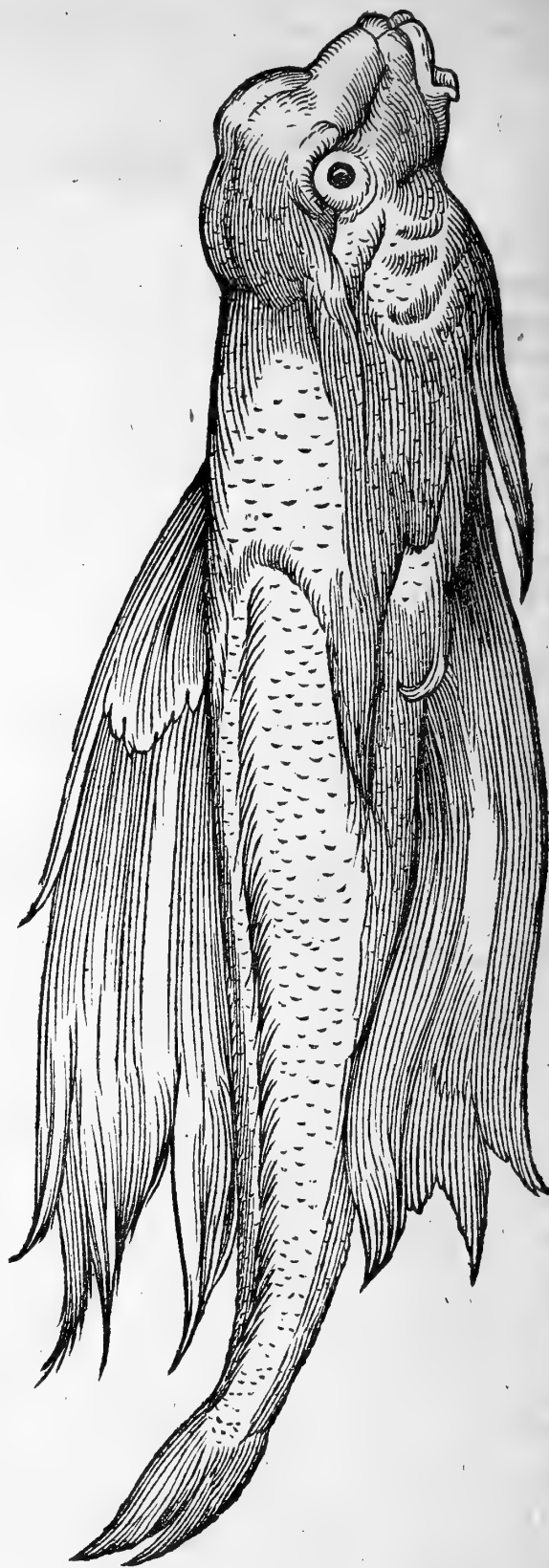
ITALICE, Adriatici maris accolæ Rondela uel Rondola uocant, Rondeletius. Rondola uel Zifila Venetis uocatur: in Sicilia Rondine, quæ tria nomina etiam aui hirundini tribuuntur. ¶ Romæ, pesce Rondine, Saluianus. Vide quæ scripsimus in Mugile alato.

HISPANICE, Volador. Lusitanis Peixe uoator, uel potius uolator.

GALL. Arondelle, uel Arondelle de mer. Mafsiliensibus Rondole, uel Lendole. Gallorū nonnulli (inquit Rondeletius) Volant appellat, quòd auis instar ad lapidis iactū extra aquā uolet.

Alij

Hirundinem ad sceleton effectam cum iam olim haberem, hic etiam apponere libuit.

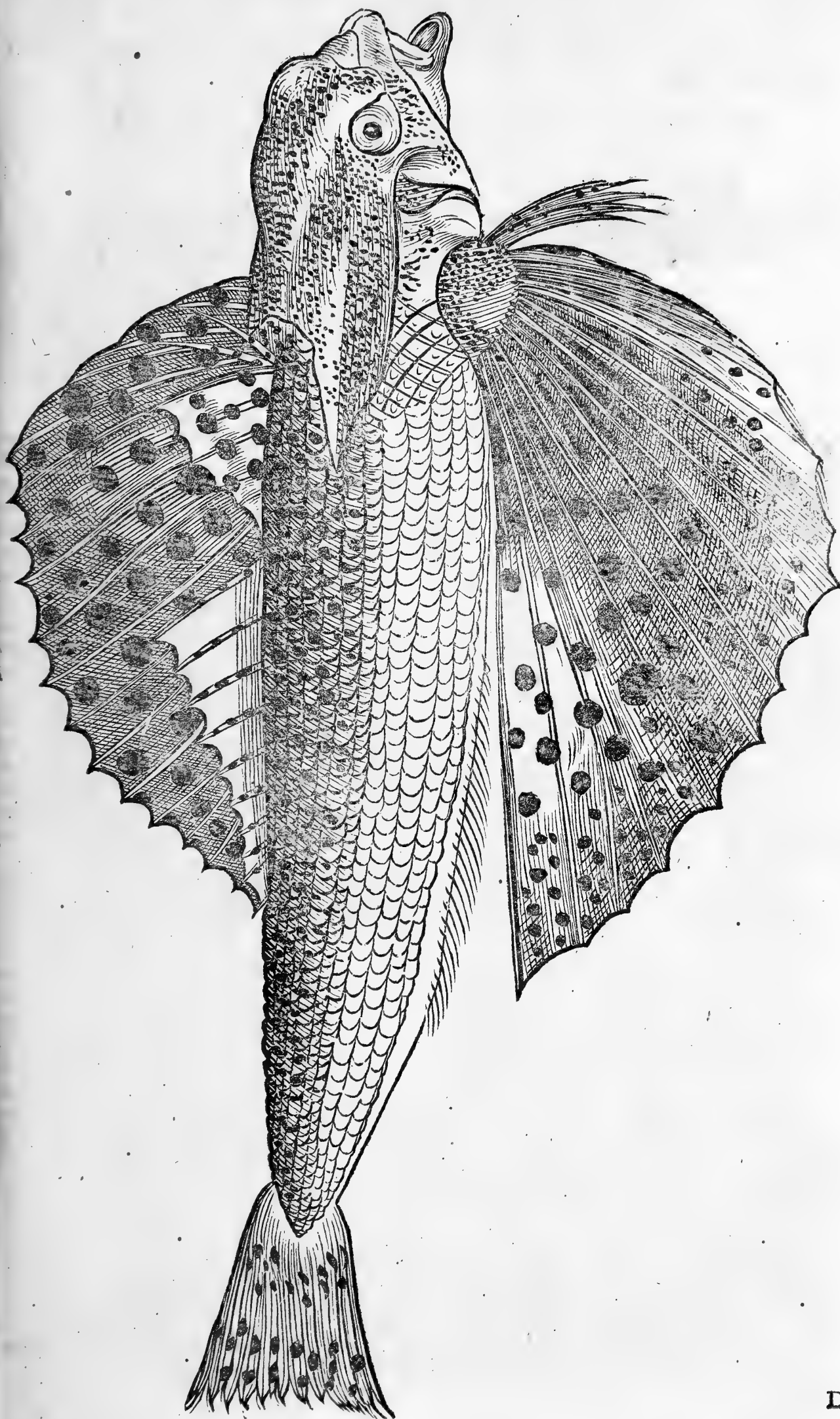
Lucerna.

Chelidonia.

De Piscibus Lyriform.

37

*Alia Hirundinis imago, quam ex Italia accepi, piscis uolantis specie: pinnis nempe in trans-
uersum extensis. eadem demissa natantis speciem praebebunt.*

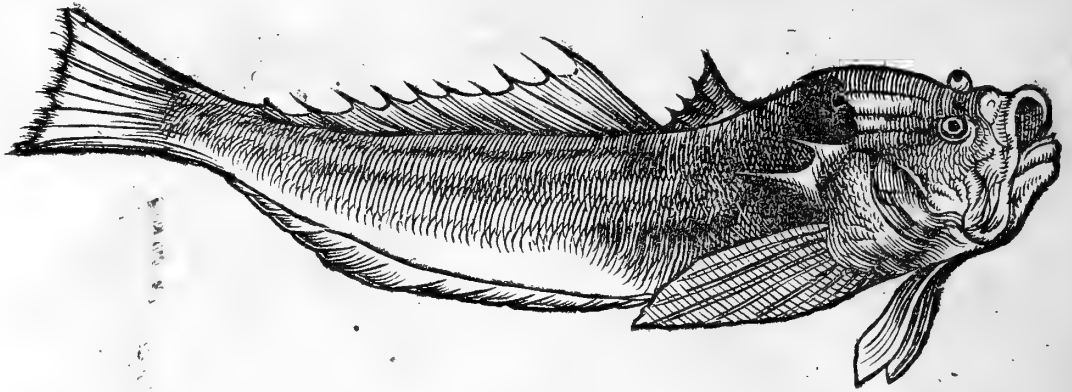

D

Alij Papilionem, Alij Rate penade, id est Vespertilionem: quòd colòre, alarum magnitudine maculisq; Vespertilionem æmuletur. Quæ tamen si attentius cõsideres, tum etiam uolatum (demis- se enim uolat, quemadmodum aues è flumine aquam hausturæ, uel à terra festucas cibum ue colle cturæ) Hirundini uolucris magis quàm Vespertiloni assimilaueris. Hæc ille.

GERMANICE nominari poterit ein Schwalmfisch: uel ein fliegender Kotsfisch: uel ein art der Zündfischen.

Pictura hæc Venetijs facta est: satis bona, sed minus elegans & accurata quàm Rondeletij: quæ cirrhum etiam à medio inferioris maxillæ propendentem ostendit.

Anodorcas.
Bricchus.
Pulcher.

CALLIONYMVS, Vranoscopus, Agnus. Καλλιωνυμος, οὐρανοσκόπος, ἄγνος. Agnus quidē ca- stum significat: nihil autem de huius piscis castitate legitur. Vranoscopus Cœlispicem signi- ficat: Galeni interpres Cœli speculatorem appellauit. oculi enim eius supra caput siti, rectā cœlum intuentur. Latino nomine caret. Idem nimirum fuerit Anodorcas à Thebanis dictus, teste Hesy- chio: & alio nomine Bricchus. Ἀνωδ' ὀρνιθός, Βερίχθ' ὀϊχθὺς, ἰσοὶ οὐραίου. Gaza Pulchrum piscem inter- pretatur, tanquam Callichthyn, nō Callionymon legisset. Atqui tum ob fuscum colorem, tum ob capitis totiusq; corporis speciem, foedus est aspectu. & Callionymus, id est, pulchri nominis piscis nominatur, ob Vranoscopi appellationem, quæ pulcherrima est, & homine quàm pisce dignior, ut Rondeletio uideatur. Sed an ab aliqua membri genitalis similitudine potius, ita uocatus sit, con- siderandum est. nam callionymus Hesychio, non piscem modò, sed etiam utriusq; sexus genitale significat. & Tapecon hic piscis à Mafsiliensibus nuncupatur, quòd pefsi instar conformatus esse uideatur, &c. (Hicesius diuersum piscem Anthiam ab aliquibus Callionymum uocari scribit.)

Hemerocœ-
tus.
Nycteris.
Psammody-
tes.
Sabot.

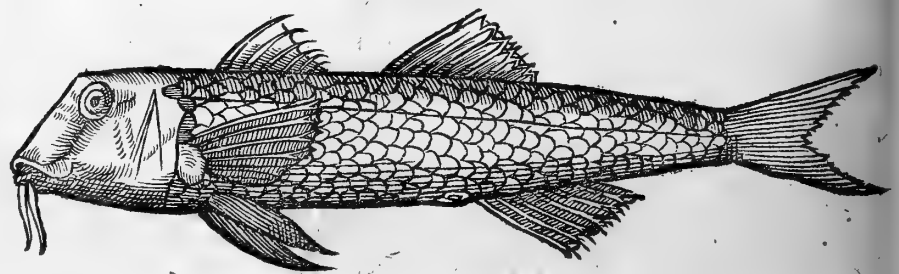
Oppianus Hemerocœtū (Ἡμεροκόπιον) nominat, quòd interdum in arena dormiat, noctu uigilet, præ- dæ quærendæ causa: unde & Nycteris (Νυκτερίς, id est Vespertilio) uocatus est. & Psammodytes (Ψαμμοδύτης) apud Hesychium, quòd arenas subeat. ¶ Hic an Gobius ille Oppiani sit, quem acu- leis suis uenenatum facit, quærendum. ¶ Piscem Arabicè dictum Sabot, uel Alsabut, aliqui ho- die Callionymum Græcorum interpretantur: Syluaticus Spinulam (uulgò dictam: hoc est, Scor- pium piscem.) at hi marini sunt pisces; Sabot uerò (teste Andrea Bellunensi) fluuiatilis, in Fora Per- sia flumine.

ITAL. Bocca in ca, Boca in capo: Venetis Bec in cauo. Genuæ Prete uel Preue. Romæ Mis- fore, quod nomē etiā alijs piscibus attribuūt, (Belēno & Cotto fl.) Alicubi etiā Lucerna de petret: id est, saxatilis Lucerna. alius enim est qui simpliciter Lucerna uocatur. ¶ Romæ Messoro (sicuri & Blennus mar. & Cottus fl.) & pesce Prete, Saluianus.

GALLICE. A Mafsiliensibus turpi nomine uocatur Tapecon, quòd pefsi instar conforma- tus esse uideatur: & Raspecon, quòd caput ob asperitatē ad scalpenda muliebria pudenda accom- modari possit, inquit Rondeletius. Circa Monspelium, Rat. ¶ Mafsilia (inquit Bellonius) Ra- scassa bianca, quasi album scorpionem dicerent, uocatur. Alibi Responfadoux.

GERMANICVM confingi nomen licebit, ein Psaff, id est presbyter uel sacerdos, nam & Genuenses Prete (id est Presbyterum) uocant, ab eo nimirum quòd cœlum suspiciat, ut solent qui preces ad Deum fundunt sacerdotes. Vel, ein Himmelgugger, hoc est Cœli spectator. Vel peri- phrasticè, ein Weergroppen art. nam & Romani eodem nomine, quo Cottum siue Gobium fl. capitatum nominant: & eruditi quidam hunc piscem Blenno cognatum iudicant. est autem Blen- nus quoq; Gobio fl. per similes, & à Romanis similiter appellatur.

MVLLVS nomē tra- xit à colore mulleo- rum calceamentorum, qui- bus reges Albanorum pri- mùm, deinde patritij usi sunt. Hos (inquit Rondele- tius) purpureos fuisse oportet,

et, cū Mulli sanguinei, id est, purpurei sint, uel uarios: Mulli enim magna ex parte purpurei sunt, aliqua parte candidi, alia liuidi: habent & lineas aureas parallelas. Maximè cum expirant, colorem mutant. Sic ille. Sunt qui Mullum à mollitiè deriuent, ut Isidorus: quòd mollissimum hoc genus piscis sit, non quidem in cibo, sed seruitutis indignantissimum, Columella teste. quare in piscinis non crescit. Non laudo qui Mullum l. simplici scribunt, sicut iumentū quadrupes. Græce τεύλα dicitur, idè rectius quàm τεύλα per α. quamuis sunt qui hoc commune, illud Atticum putent. Oppianus (carminis causa fortè) τεύλα trochaicum usurpauit. Aristoteles hunc piscem ter parere scribit: & inde forsitan nomen habere. id confirmat Oppianus. à quo etiā τεύλιδα pisces lutarij nominantur, cū paulò antè Triglam dixisset tanquam diuersum piscem in litoribus arenosis uersari. Dorion Triglides paruas, Hepsetis pisciculis connumerat: unde conijcio eandem esse Triglitidem Apuarum generis. Si quis tamen Triglidem, Mullum Lutarium à Plinio dictum esse uouerit, & eundem fortè imberbem, esto. ¶ Mulli quidem in mari species quedam sunt: in fluuijs nulla: & qui Barbum fluuiatilem piscem, Mulli fl. nomine dignantur, non parum aberrant. ¶ Trigla & Trigola an ijdem sint pisces, difficile est explicatu, Saluianus. Nos in recto casu Trigolas, ut Aeneas, dicimus, quem piscem à Trigla Sophron difertè distinguit. Typhon aliquos Cuculum putare scribit, propter similitudinem (formæ) & partium posteriorum siccitatem. Porro cum Trigla similis sit Cuculo: eidemq; Trigolas tam similis ut pro Cuculo à quibusdam accipiatur, ipsum quoq; Trigolan, similem Triglae esse oportet, ut non temere nomen ab ea sit mutuatum, ac si Mullastrum Latine dicas. Et probabile est eundem esse Mullum imberbem: quoniam idem Sophron alibi de barbato loquens, cæteris (nimirum imberbis) eum præfert.

Trigla.

Triglis.

Triglitis.

Triglas.

Plinius (inquit Saluianus) eorum plura genera facere uidetur: sed quæ non uerè genera aut species sint: sed leues quedam differentia ex alimenti uarietate desumptæ: quibus tamen non perpetuò Mulli differunt, quippe quorū haud perpetuò hi alga, illi ostreis, alij limo, aliqui uerò aliorū piscium carne uescantur: sed quilibet horum quolibet sibi obuio indifferenter pascatur.

GRÆCI etiā nunc rectè antiquo nomine Triglam uocant, Gillius. Cretenses nomine composito ex Græco corrupto, & Veneto, τεύλιμπαρπώνυ. ij enim β. per μπ. efferunt.

ITAL. A Romanis Trigla, (Triglia, Saluianus) à Venetis Barbono, à nonnullis Treglia uel Triglia: Liguibus Triga.

HISPANI Mullum Salmonetum appellant, Amatus Lusitanus. Aliqui, ut audio, Baruo de la mar, id est, Barbum marinum.

GALL. Burdegalenses Barbeau, Galli Surmulet: (fortè quòd Mugilem, quem Muller uocant, precio superet:) aliqui Barbarin, alij Moil, id est, maris Perdicem, Rondeletius. sed nomen Moil à Mullo detortum uideri potest. Parisienses uel gò Rougetos barbatos, uel Surmuletos appellant, Burdegalenses & Baionæ Barbarinos dicunt, Bellonius. Massilienses & Ligures, Trigam: qui Niceam incolunt, Strilham, Gillius. Galli Cuculum Rouget uocant, non distinguētes à Mullis, quòd eiusdem sint coloris, Rondeletius. qui alibi etiā Mullum, Cuculum, Lynam, à Gallis indistinctè Rouget uocari scribit. Et in Erythrina: Obseruandum (inquit) diligenter est Cuculum, Lucernam, aliosq; rubros pisces Gallis, & maximè Parisiensibus dici Rougetz: nobis autem Monspeliensibus Mullos, Rougetz nuncupari: ne quis Gallica nomina cum Græcis temere confundens, illos Erythrinos esse putet.

GERMANICE Mullum nominabimus ein Weerbarbel, id est, Barbum marinum: quancq; Bellonius etiā Mystum piscem mar, Barbo fl. comparat, uel ein Redfish art/ein Rotbart/ ein gebarteter Redfish.

ANGL. In Portlandia peninsula Mullum uerum uidi, quem piscatores uocant, a fore Wullet, Turnerus in epistola ad me. Wullet quidè Anglis, sicut & Gallis Mugilem significat. sed Galli etiā aliqui Mullum Surmulet appellant: ab eo fortè quòd Mugilem precio superet. à Gallis Portlandi suum nomen mutuati uidentur. Plinius: Septentrionalis tantum hos (inquit) & proxima Occidentis parte non gignit Oceanus. In Gallico quidem Oceano Mullos capi, Bellonij autoritate constat: in Britannico, Turneri.

Mulli imberbis (inquit Saluianus) solus Athenæus meminit: reuera quidem nullus eorum imberbis reperitur. Duplex tamen Mullorum genus esse nos primi notauimus: quæ nō solum magnitudine (unum enim maius est, alterum minus): sed colore etiā manifestissimè distinguuntur, utrunque barbato, &c. Hæc ille. At secundū Rondeletium, Mullorū alij imberbes sunt: species una barbata, quam semper intelligi puto cum Mullus simpliciter nominatur, sunt enim Mulli barbati, τεύλα γυεατιδα, multò suauiores.

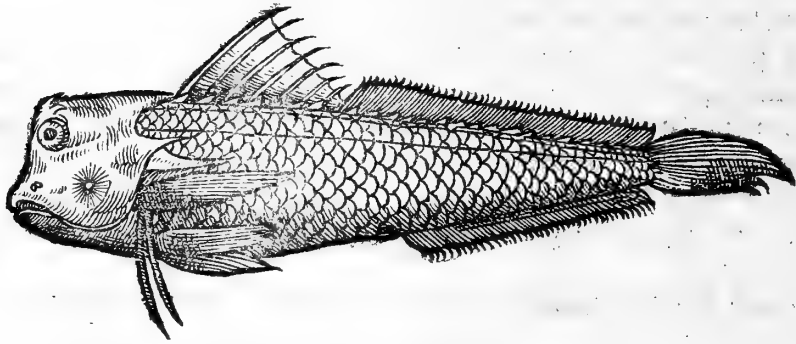
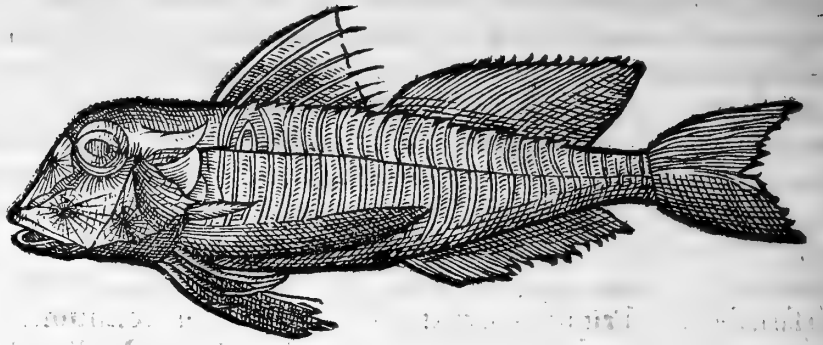
MULLVS imberbis (inquit Rondeletius: Saluianus enim dissentit, ut proximè indicauimus) is est, qui à nostris Imbrigo, (sic etiā Lepus mar. quòd expressus succum, remittat instar rubri uini) dicitur, ab insigni rubore. ebriosus enim, quos imbrigos nostri uocant, sepius rubet facies. Ab hoc igitur exaturato & splendido rubore, (quo similes sibi figura pisces Cuculum & Hirundinem uincit,) nomen ei à nostris datum est. Caput ei magnum, stellulis cælatum. A capite ad caudā dorso medio duo sunt officulorum acutorum ordines, cauum efficientes, è cuius medio pinna rubra

aculeis cōstans erigitur: cuius pinnæ aculei parum serrati uidentur, &c. Hic piscis ueteribus (inquit idem) parū notus fuisse uidetur, qui de solo Mullo barbato uidentur scripsisse. Atqui Sophronis apud Athenarum uerba paulò antè recitauerat, hæc: Mulli barbati longè suauiores sunt cæteris: hoc est, imberbibus. ¶ An

Triglis Oppiani hic Mullus sit, quærendum. Vide supra in iis quæ de Mullo simpliciter scripsimus. Sed Triglas potius Mullus imberbis mihi uidetur, ut supra scripsimus. ¶ Piscem Caponè uulgò Romæ dictum, (Venetis Lucernam,) Mullum imberbem sibi uideri, eundemque Alutarium (melius Lutarium) Plinij, insinuat Iouius. ego Rondeletij magis sententiã circa hos pisces probo.

GALLICE Imbrigo, ut superius indicatum est.

GERM. F. Ein glatter Rotbart/ein Onbart.

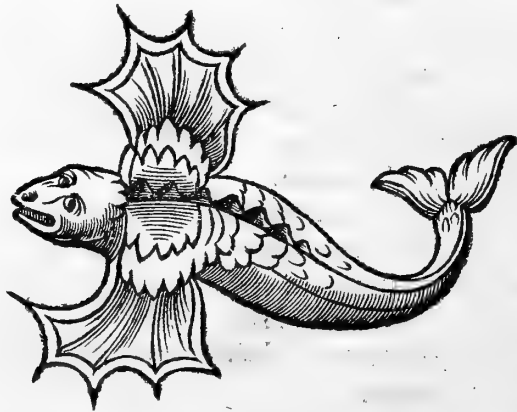

MVLLVS imberbis alius, asper cognominandus, Rondeletij. Hunc piscem (inquit) ob similem corporis figuram, similem colorem, Mullorum generi subieci: & à squamarum asperitate Mullum asperum nominaui: cum nullum aliud nomen, immò ne mentionem quidem ullam piscis istius, apud antiquos scriptores legerim.

GALL. A nostris Cauillone dicitur, à clau lignei, qui cauille à nostris uocatur, similitudine.

GERM. F. Ein raucher Rotbart/mit rauchen schuppen / dem gebarteten Redfisch ähnlich/aber on ein bart.

QVAE sequitur pictura piscis incogniti nobis, exhibetur in Tabula Septentrionalis Oceani Europæi per Olaum Magnum, qui aliud nihil de eo tradidit. Videtur autem piscem uolantem exprimere uoluisse.

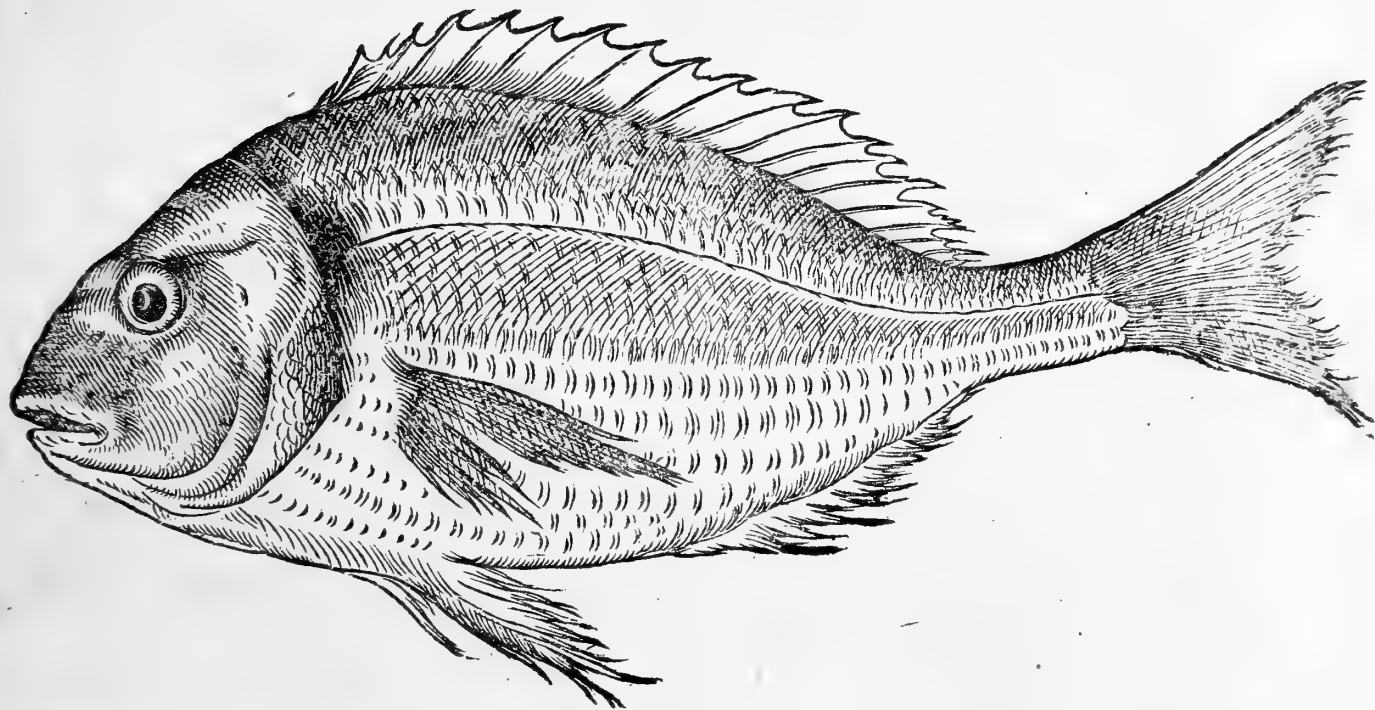
ORDO III. DE PISCIBVS LATIS ET COMPRESSIS, SQUAMOSIS, VT SVNT

AVRATA, ERYTHRINVS ET SIMILES, LITORA-

les ferè, &c. Item De Apro, Caprifco, Stromateo, Nouacula, Fabro, Seferino.

Latius & squamosis huius generis piscibus, Anthias quartus Rondeletij etiam adiungi poterat: & Scarus is, quem idem Rondeletius Auratæ comparat. Nos eos inter saxatiles posuimus, &c.

Iconem hanc dedi, ut Venetijs expressam habui. Rondeletij meliorem esse puto: quæ & dentes in ore, & toto corpore squamas ostendit. & pinnam dorsii non undiquaque similem: sed anteriore dimidia parte spiculis distinctam per interualla spinosis, posteriore non item.

VRATA uel Orata, ab auri colore. Græci melius à parte, supercilijs scilicet aureis, χρύσοφρυγῶν appellarunt: non solum tamen piscem hunc, sed etiam Pompilum eodem nomine.

GRÆCI hodieq; nomen uetus seruant.

ITAL. Orata Romæ, Saluianus.

HISPAN. Dorade. Vide mox in Gallicis.

GALL. Prouinciales & Hispani (à quibus alicubi Doradilla dicitur) Dorade uocant. In Gallia Narbonensi pro ætatis differentia, quæ magnitudine definitur, diuersa nomina habet. Quæ palmi magnitudinem nondum attingit, Sauquene dicitur: quæ cubiti est magnitudine, Daurade; quæ inter illas est, Meiane, quasi dicas mediam. Piscatores nostri maximam Auratam Subredaurade uocant, id est Supra Auratam. Galli Dauree, quem nos Fabrum esse dicimus, uocant: Auratam uero nostram, Brame de mer; quo nomine etiam Sparum, Cantharum, & similis figuræ pisces nuncupant, Rondeletius. Video Sargum, Melanurum, Auratam, Sparum, Synodontem, Dentalē, ita similes esse, ut uix ab oculatissimo distinguere possint, Bellonius. Bramæ seu Bremę mar. nomē nō solum Gallis, sed Anglis etiam & Germanis late patet ad pisces diuersos, qui omnes tamē squamosi latiq; sunt, & Cyprino, præsertim lato (ut Rondeletius cognominat) aliqua ex parte similes, quanquam certis in regionibus fortē speciem unam quampiam sic appellant, alicubi enim marinum piscem Bremæ lacustris similem, sed crassiorē & maioribus oculis, priuatim sic nominari audio. ¶ Aurata mari mediterraneo cognita, Gallis ignota est, nihil enim habet cum Dorada Massiliensium commune, Bellonius: qui alibi Piscem S. Petri à Gallis Dorade uel Doree nominari scripserat.

ANGLIS Gilthead, uel Gyldenpole, piscis est sic dictus ab aureo capitis colore: uel Goldeneie, quasi Aureum dicas oculum, habet is in fronte, ut ferunt, aliquid concretum, quod auri

42 Animalium Mar. Ordo III.

instar in aquis lucet, &c. Hunc aliqui Auratam, alij Scarum esse putant. Sed Auratam in Britannico Oceano esse Iul. Cæsar Scaliger negat.

GERM. F. Ein Goldbreme/oder Goldbrachsme/oder Meerbrachsme art.

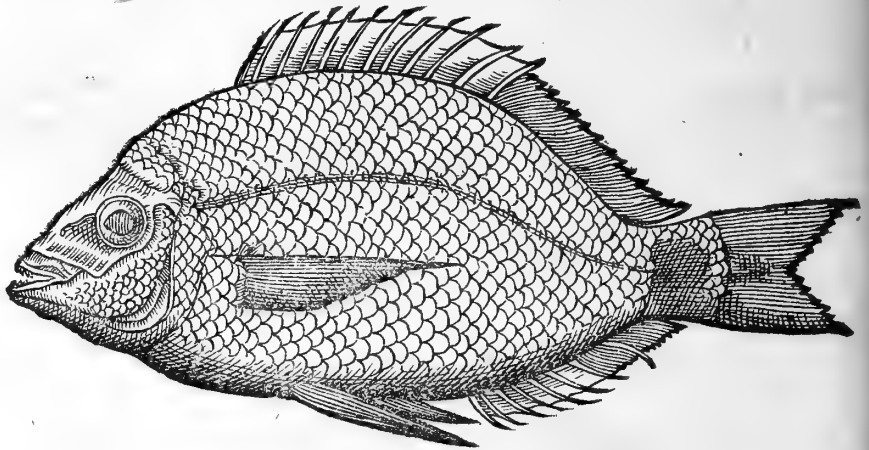
SPARVS (Σπάρκος) Aurata tam similis est, ut ob coloris lineamentorum corporis similitudinem, aliquando à piscatoribus ipsi primo aspectu non inter noscatur, Rondel. Parua Aurata tam similis est, ut Romæ persepe pro ea uendatur, Saluianus. Sargo etiam simillimus est, & solo ferè colore distinguitur, teste Bellonio. Sparulus apud Ouidium & Martiale dicitur. Isidorus sic dictum ait à sparo lancea (uel iaculo) missili, quod eiusdem figuræ sit. Sed cum nomē sit Græcum, origo quoque Græca potius ei quærenda fuerit. Eustathio Σπάρκος dicitur uidetur à uerbo σπάρειν, quod est palpitare. Sparus apud Plinium legitur lib. 31. in Catalogo piscium, nec usque alibi quod sciam. nam lib. 9. cap. 51. melior lectio est Sargus. ¶ Rhyades non Spari sunt, ut recentiores quidam, Gaze translatione decepti, putauerunt: (Gaza quidem uariè cõuertit:) sed generalis differentiæ uocabulum. Gillius ex Aeliano Rhyades interpretatus est Aspargos, quod non probob. Ex eo quidem quod de eis scribit Aelianus, per hyemem eos quiescentes simul manere, sed in tuo tepescere: uerno autem tempore longius migrare, gregarios pisces esse intelligitur. & quoniam longius abeunt, ita fit, ut non obuijs modò, sed & inuestigatis cibus uescantur, quæ omnia arbitror in uniuersum ad gregarios pisces complures pertinere: ut generale quoddam hoc uocabulum sit, &c.

Sparulus.

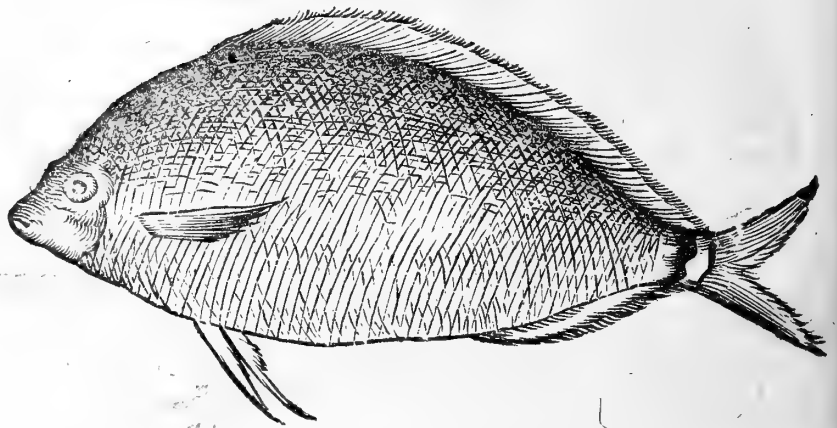
Rhyades.

Aspargi.

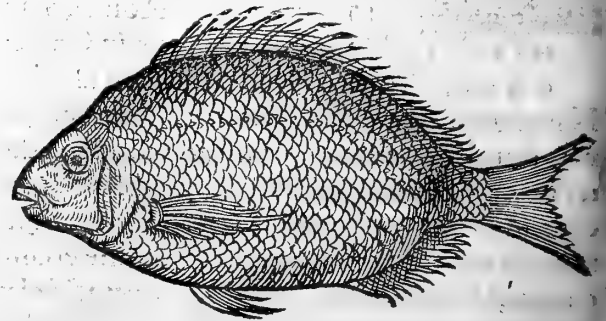
Iconem hanc Rondeletius dedit. à Saluiano exhibitam, maculas quasdam transversas, latiusculas ostendit, quatuor aut quinque, quæ piscis latera supernè distinguunt, ut in Mormyro ferè. Nigram in cauda maculam, similiter ut in Melanuro, Rondeletius pingit: eandem Saluianus neque pingit, nec in descriptione eius meminit.

Alia Spari effigies, Venetijs mihi depicta.

Sparus qui in stagnis marinis degit, inquit Rondeletius: marino planè similis, & specie, & ceteris corporis partium, tum internarum tum externarum, differentijs. Quod cum ita sit, cur nouam eius iconem dare uoluerit, mireris.

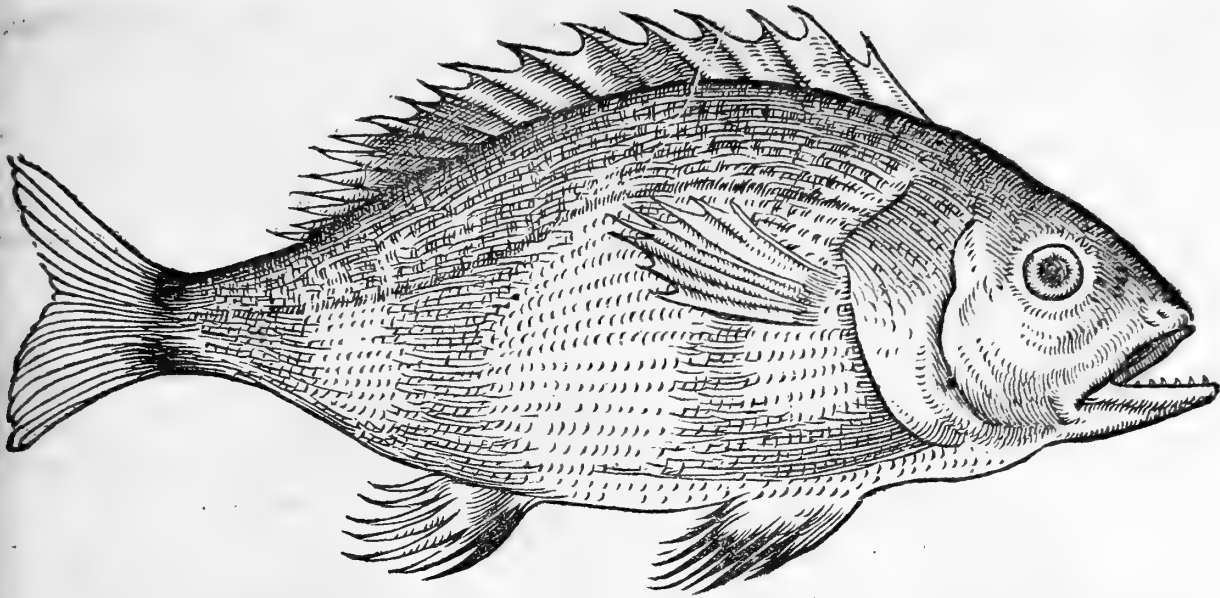

ITALIS Sparo uocatur, aliquibus Carlino & Carlinoto, Rondeletius. Romæ Sparo, Genuæ (& in Portu Veneris, Bellon.) Sparlo, Saluianus. Tametsi quotidie Romæ ex mari in forum piscarium Spari adferuntur, tamen piscatorum nemo piscem hunc Spari nomine agnoscit. promiscuè autem cum Auratis & Sargis diuendi solet, Bellonius. Spari nunc quoque Spari appellantur, Massarius Venetus. Aliqui r. geminato el Sparro proferunt.

HISPAN. Spargoil, Rondeletius.

GALL. Circa Monspelium Sparallon. Massilienses corruptè Sparlum appellant, Gillius.

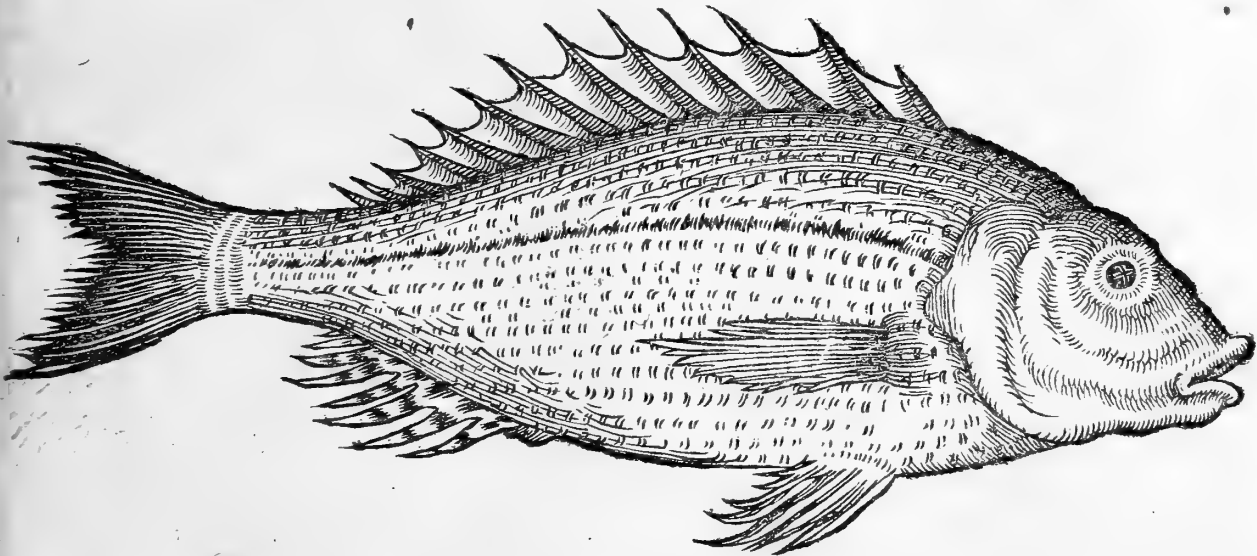
GERM. F. Ein Sparbrachsme: uel per circumloquutionem, ein kleine Meerbrachsme art/bat ein schwarzen flecken am schwanz/wie auch der Sargus vñ Melanurus, von welchen barnach.

PISCIS marinus, de cuius antiquo nomine dubitamus. Coloribus pingitur varijs: pinnae ad branchias & cauda flavescent. sed cauda innumeris etiam maculis ruffis distinguitur. pinnae binae in ventre Indici coloris sunt: illa quae podicem sequitur, primum Indica, deinde flava, in extremo rubicunda, &c. Venetijs audio Saccheto uocari, aliqui Sparo congenerem esse putant. Bellonius quidem Canadellam piscem hodie uulgo dictum à Gallis ad Ligusticum mare, à Venetis Saccheto uocari tradit, ut etiam Hepatum suum, qui undecimo Rondeletij Turdo cognatus uideatur: ab his uerò omnibus, quem hic exhibemus, differre.

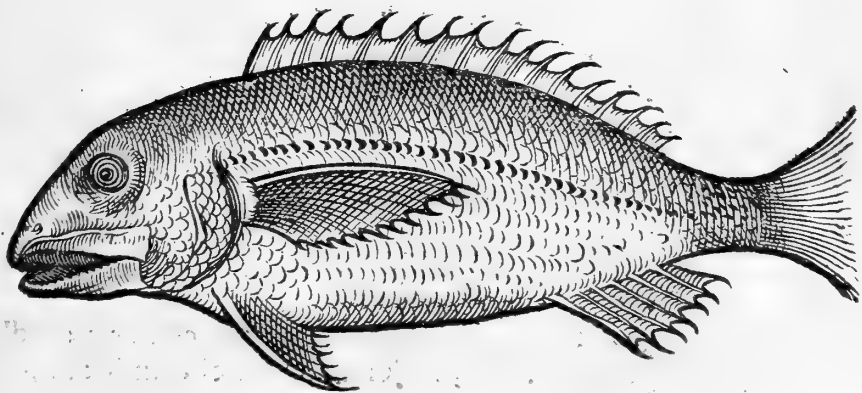
GERM. F. *Ein kleine art der Meerbrachsman/oder Sparbrachsman.*

Iconem hanc Canthari ex Italia accepi. ea quam Rondeletius exhibet, corpus ostendit latius: & si caudam excipias, infra supraq. rotundius. os minus prominens, & denticulatum, &c.

Piscis hic à Bellonio pro Coracino exhibitus, Cantharus uidetur. nam & Rondeletius Cantharum esse docet piscem à Liguribus Tanado dictū, non Coracinū. & Gillius piscē Massilia à colore castaneae nominatum, Coracinum Neapoli uocari, audiuisse se ait. unde nimirum deceptus Bellonius, Cantharum bis pinxisse uidetur, primum pro Coracino, non expressis dentibus: deinde pro Cantharo, dentatum.

CANTHARVS (Κανθαρος) à similitudine canthari terreni dictus mihi uidetur. Vt enim hic fimo delectatur, & in eo hyeme conditur: sic Cantharus piscis in luto & sordibus libenter uersatur. quare in litoribus & portibus degit, Rondeletius. ego à colore dictū existimari. Profertur &

44 Animalium Mar. Ordo III.

Cantharis fœm. gen. *Κανθαρίς*, &c. Idem Rondeletius, nomen Aetnæus (*Αιτναίος*) apud Oppianum, Canthari piscis epitheton esse putat; nos sui generis piscem esse monuimus.

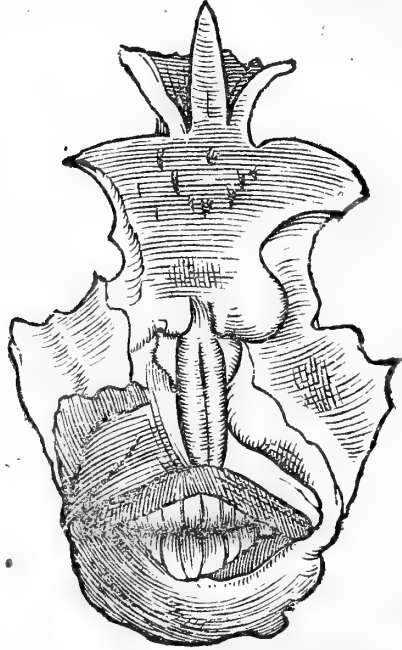
GRAECI hodie Cantharum corruptè Scatarum nominant, Gillius.

ITAL. Ligures Tanada à colore pullo. Quidam Cantara, Romani Zaphile. Genuenses (inquit Bellonius) Tanna uocant, alij Daphanum, Dephanum uel Tephannum, Bellonius.

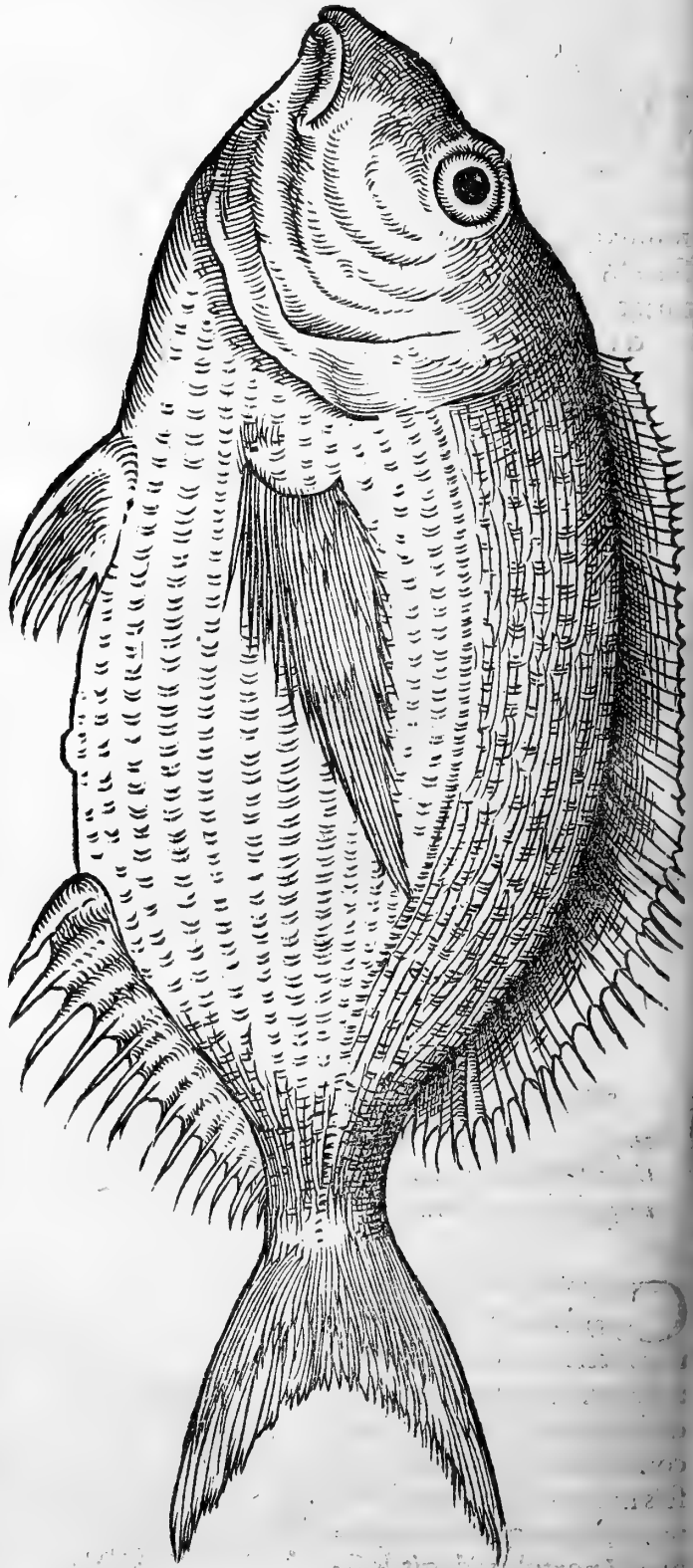
GALL. In Gallia Narbonensi, Prouincia, Hispania, parum mutato nomine Cantheno dicitur, Rondeletius. Lutetiæ ex Oceano tritissimus hic piscis, uulgò Bremma marina appellari solet, Mafsiliæ Cantena.

GERM. F. *Ein braune Weerbrachsme.*

Hanc picturã olim Cor. Sittardus misit: quæ Sargi (si bene memini) caput, os & dentes, representaret.

Nostra hæc Sargi icon est: Rondeletij accuratior. nam & lineas à summo dorso descendentes octonas representat, (quæ tamen in mortuis ferè euanescent:) & dentes humanis non dissimiles: & nigram, iuxta caudam, maculam.

Sarginus.

SARGVS quanquam ab Oppiano petras herbidas incolere dicitur, piscis tamen saxatilis non est, sed litoralis, & in cœnosis litoribus frequentior, Rondelerius. Græcè *Σαργός* dicitur, oxytona dictione: uidentur autem à carne (quam Græci *σάρκα* nominant) sic dictus, est enim pro corporis magnitudine spissus, plusq; carnis habet, quam similes ei pisces Sparus & Cantharus. Apud Aristotelem quinto historiæ, bis uel ter *Σαργός* pro *Σαργίνος* mendosè legitur. est autem Sarginus longè diuersus piscis, in genere Mugilum. ¶ Similis est Sargus prædictis piscibus, (à Sparo ferè solo colore differt,) item Melanuro, macula quoq; similiter ad caudam nigra: sed corpore est rotundiore, compresso, spissiore, &c. item Scaro: Lege mox in Italicis nominibus, et Apro, uide in Illyricis. ¶ Circa branchias & caudam in eo nigra nota satis ampla apparet: & lineæ subnigræ à branchiis ad caudam ducuntur: quæ omnia cum Melanuro communia habet, atque insuper corporis figuram, Saluianus.

GRAECI etiam hodie ueterem eius appellationem retinuerunt.

ITAL. Sargo Genuæ, Venetijs, alibiq; ferè ubique: Romæ Sargono. Non modò Mafsilienses & Ligures, sed omnes quas obuii regiones, Sargum adhuc uulgò nominant, Gillius. Romæ Sargus imperialis dicitur, ut Cor. Sittardus olim indicauit. ¶ Scarus Romanis nostrisq; non

Scarus.

non

non planè notus est. alij enim ob similitudinem Dente, alij Sargo uocant. à nostris quidem piscato-
ribus pro Sargo uenditur, cui similis est corporis forma subrotunda, & aculeorum pinnarumq; si-
tu ac numero, Rondeletius.

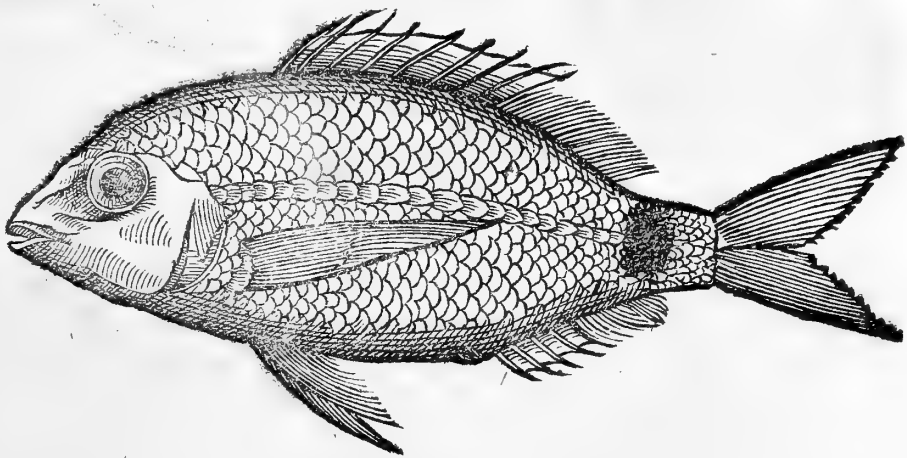
HISPAN. Lusitanis Sargo.

GALL. Circa Monspelium & Mafsiliæ, Sargo. Oceano quidem Gallico ignotus est piscis,
mari rubro & Nilo peculiaris, Bellonius: qui pro peculiari frequentem dicere debuerat.

ILLYRII piscium affinitate decepti, Aprum Chergnier uocant, sed uox ea Sargo debetur. *Aper.*
Aper enim Sargi modo corpus tornatum habet, Bellonius.

GERMANICVM nomen fingendum est, nam cum in Oceano Gallico ignotus sit piscis, te-
ste Bellonio: in Germanico etiam deesse uerisimile est. appelletur igitur ein Geißbrachsme, ut &
corporis eius speciem (Bramis uulgo dictis piscibus similem) & occultum cum genere caprino cõ-
sensum indicemus. Vel, ein Brandbrachsme art im meer: id est, Melanuri species in mari. Vel
describatur: Ein Weerbrachsme art/ mit übertwären schwarzen streymen von dem rucken
hinab/ wie an ein Bersich/ oder auch an dem Mormyro: hat auch ein schwarzen flecken gã-
gen dem schwanz.

MELANVRVS (Μελανύρ-
πος) Sargo similis est,
caudæ nigra nota insignis,
ut nomen etiam præ se fert.
at nota hæc illi cum alijs qui
busdam, (ut Hepato, Sparo
& Sargo,) communis est: à
quibus alijs notis secerni de-
bet. Gaza Oculatam uer-
tit. Plinius Melanurum &
Oculatã ueluti diuersos no-
minauit: sed is in alijs quoq;
multis similiter diuersa ali-
quãdo rei unius nomina, ad

Oculata.

res quoq; diuersas pertinere putauit. Nec de alio pisce sensisse uidetur Plautus Ophthalmiam no-
minans, (nimirum à recto masculino Ophthalmias.) Vulgaria quidem hodie pleraq; huic pisci no-
mina ab oculis facta sunt. hos enim ratione reliqui corporis admodum magnos habet, ex cœruleo
nigrescentes, &c. ¶ Veterum Oculatam Melanurum esse Saluianus negat comprobari posse.
Plinium manifestè distinguere. Celsum sic scribere: Deinde qui quauis teneriores, tamen duri
sunt, ut Aurata, Coruus, Scarus, Oculata, ex quibus uerbis (inquit) haud ulla uerisimili coniectu-
ra Melanurum ab eo Oculatam appellari, conijcere possumus: ut neq; ex Plauti uerbis: alius ue-
rò ueterum nemo Oculatæ meminit.

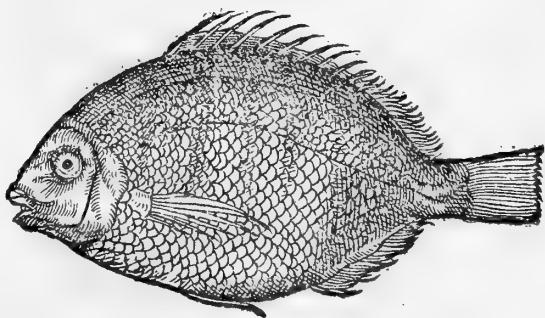
Ophthalmias

ITAL. Romani Ochiado nominant, uel Ochiata: Torpedinem uerò oculatam, Ochiatellam.
Veneti Ochía, (uel Ochíada: proferunt autem ac si nos scriberemus Otschada:) Siculi similiter,
uel Okada, uel Marilia, si bene memini, à Melanuro nimirum deprauato nomine. Genuenses, Oia.

GALL. Mafsilienses Oblado, uel Olhada, Monspelienses Nigr' oil, id est, Nigrum oculum,
Nicenses Iblada, uel Auguyata, Oyata.

ANGLI. Seebreme: quod GERMANICE nostra dialecto diceret Weerbrachsme, nimis
generali nomine: quare cõtractiùs dixerim ein Brandbrachsme, à titionis extincti colore nigro,
nam & Græci quidam similiter à titione Melanurū, Δαλός appellat, Hesycho teste. Ein Weer- *Δαλός*
brachsme art mit einem schwarzen flecken am schwanz/ wie auch der Hepatus, Sparus, vnd
Sargus: welche drey man nennen mag Lãberbrachsme/ Sparbrachsme/ Geißbrachsme. Ocea-
no Gallico perrarus est, Adriatico & Mediterraneo frequentissimus hic piscis, Bellonius.

MELANDERINVS Græcis à nigrore di-
citur, Μελανδρινον. Meminit eius Athene
us duntaxat, qui significare uidetur Melanderi-
num à Speusippo Pfygrum, à Numenio Pforū
appellari. (Athenai quidem uerba dubia sunt, ut nos in
Corollario ad Lepradem seu Pforū Bellonij ostēdimus.)
Melanuro similis est, sed corpore paulò rotun-
diore. Toto ferè corpore nigrescit: circa caput
ex nigro purpurascit, sicuti uiola, &c. Ronde-
letius.

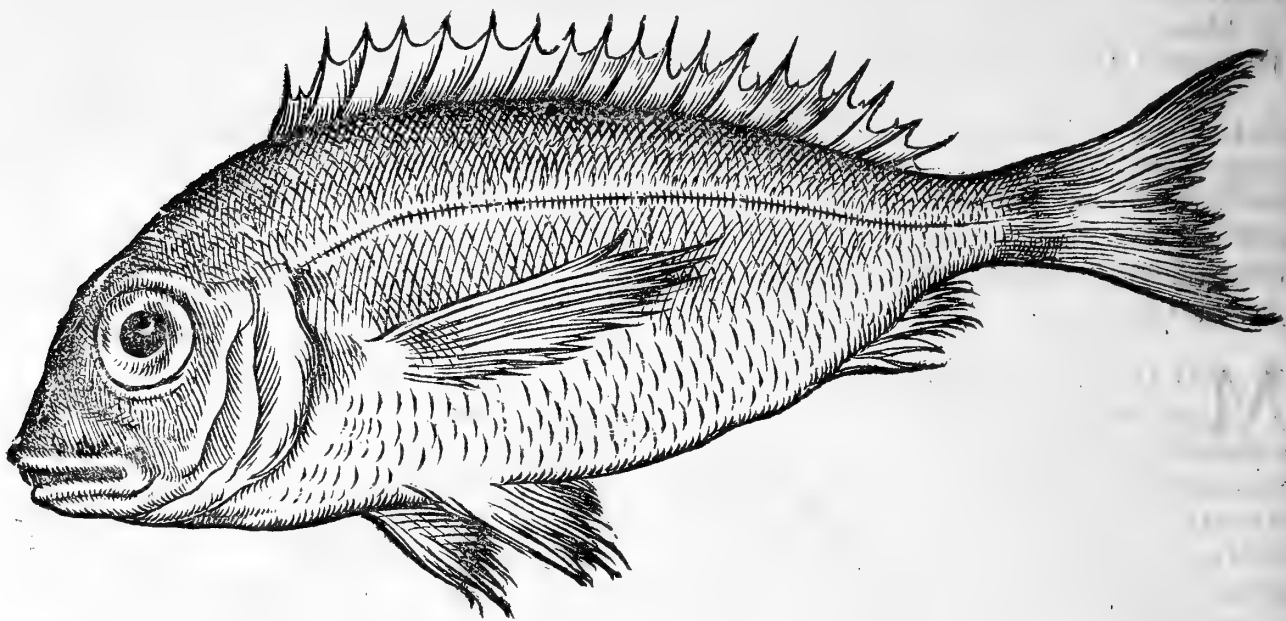

GALL. In nostro mari reperitur, & Sargi no-
mine uenditur, ob similem corporis figuram, Rondeletius.

46 Animalium Mar. Ordo III.

GERMANICE circumloquemur: Ein schwarzglachte Meerbrachsme art/ründer dann der meerteil andere Meerbrachsme. Ein runde Brandbrachsme/ id est, Melanurus rotundior.

Pro Rondeletij icone nostram iam olim Venetijs pictam exhibuimus, etsi minus accuratè.

Rubellio.
Hycca.
Dyca.
Dentices.

ERYTHRINUS uel Erythinus. Ἐρυθρίνος, Ἐρυθρίνος. Erythrinus (inquit Rondeletius) aliquando à Plinio Rubellio, aliquando seruato Græco nomine Erythrinus dicitur. Gaza Pliniū imitatus Rubellionem uertit. Nomen à rubro colore positum est. Cyrenæi Ἐρυθρίνη uocabant, uel Δύκη. Falsum est hos pisces uerti in Dentices. qui error inde ortus est, quòd cum maiores fiunt, propius ad Synagridis Denticis ue formam & colorem accedunt, minusq; solito rufi sunt, ac ueluti canescunt. quem colorem aptè refert minium pauco candido dilutum. sed facillè periti maculis & dentibus à Synagride distinguunt. ¶ Recentiores quidam Ruscupam & Ruburnum pro Harengo infumato accipiunt. ¶ Erythrinus Pagro simillimus est, (differentiam eorum leges inferius in Pagro:) unde diuersæ gentes à Pagro diminutiuo nomine denominarunt. ¶ Apud Aristotelem de generat. animal. lib. 3. cap. 1. ubi Erythriini fl. nominantur, ut qui sine mare concipiant, Phoxini legendum uidetur, Saluianus.

GRÆCI hodie Lethrinum nominant.

ITAL. Romæ Phrangolino uocant uel Fragolino, quasi paruum Pagrum. confundunt enim Pagros cum Erythrinis. In Liguria & quadam Italiæ parte, Pagro. Veneti Arbore uel Lalboro uocant, Siculi Sarofano. Arborem Michaël Sauonarola tanquam Latine nominauit. Qui Istriâ incolunt, Illyrii puto, Rybon. Acarnan Romæ frequens, inter Erythrinis & pro Erythrinis ueniditur: eodemq; nomine (Phragolino) nuncupatur, Rondeletius.

HISPANI (ut & Galli Narbonenses) Pagel. Lusitani, Pargo.

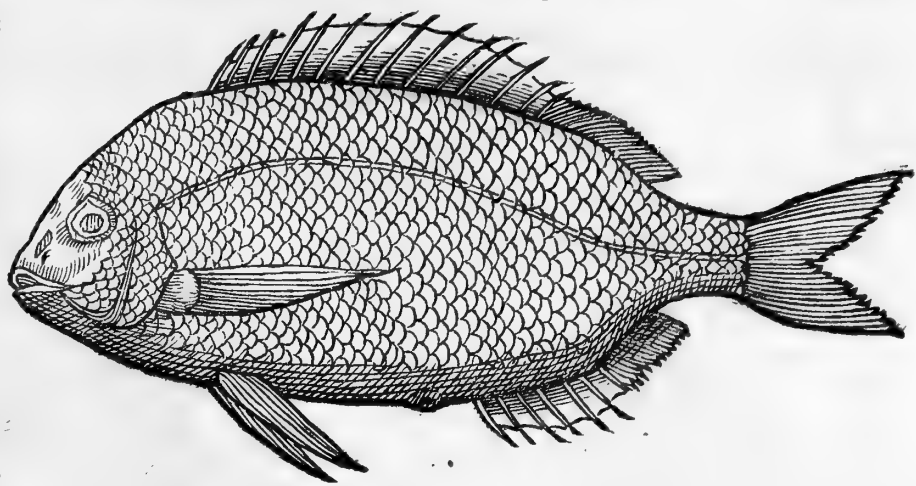
GALLI Narbonenses, ut & Hispani, Pagel uocant. Malsilienses Pagium intelligunt ad discrimen Pagri, quem etiam Pagre nominant. Cæterum Rougets Gallicè dicti à rubro colore pisces, longè alij sunt.

GERMANICE circumloquemur, die kleiner rote Meerbrachsme: hoc est, Bramæ marinae genus rubicundum minus. Pagrum enim ei similem, sed minorem esse aiunt. Vide in Cypriano lato inter fluuiatiles. Qui à rubro colore Germanis denominantur marini pisces Rotfäder & Rotbart, non Erythriini, sed λυραεσδία pisces sunt. Rotfisch, id est, piscis ruber, in Noruegia piscis est marinus (ut audio) Bramæ nostræ magnitudine & figura ferè similis, minoribus pinnis, totus rubens intus & foris: laudatus in cibo. Hic Pagro aut Erythrinis cognatus fuerit, si non alteruter est. Sed cauenda est homonymia: quoniam Angli alium quoq; piscem λυραεσδία, hoc est Lucernis aut Miluis congenerem, Redfisshe uocitant: & Rotfisch Anglorum inter Oceani asellos à Bellonio nominatur.

PHAGRUS (Φάγρος) Græcè dictus piscis, apud Latinos & multos alios populos nomen retinuit. φ. litera in π. mutata. Pagrus enim Latine dicitur, Græcè Phagrus tantum. Phagrus autem uocatus est quasi φάγος à uoracitate, ad quam dentibus bene instructus est, adeò ut echinos etiã frangat & pascatur. Vnde & recentiores quidam (ut Albertus) hunc piscem cum Dentice confuderunt. Apud Strabonem Phagrus in Nilo alio nomine Phagorius dicitur, ut interpret Latinus habet: in Græco codice nostro φαγώει & legitur, cū rhô in penultima simul & antepenultima: unde & Phagroriopolis Aegypti ciuitas apud eundem, φάγρος & est in Hesychijs & Varini Lexicis. Pagur in Halli

eutico

eutico Ouidij, nisi mendum
subsit. Phagri ab Oppiano
nominantur, simul & ἀγεί-
φαγος, tanquam duæ unius
generis species. Phagrus
fluuiatilis marino inferior
est, auctore Diphilo. is an è
mari flumina subeat, ut Ni-
lum: an à marino specie dif-
ferat, quærendum. Ronde-
letius è mari subire putat.
¶ Phagro quanta cum Ru-
bellione similitudo sit, leges
mox in Italicis nomenclatu-
ris. ¶ Pagurum ne quis cum Pagro confundat, cauendum.

GRÆCI Phagrum adhuc uulgò nominant, Gillius & Massarius, uel, ut Bellonius scribit, Fangro. ¶ Pagri similitudo cum Dentice, tanta est, ut aliqui ætate tantum differre putent. Vide mox in Synagride.

ITALI Pagro, nonnulli Phagorio, Rondeletius. sed Phagorij nomen potius Græcum fue-
rit, ut prædictum est. Romani Erythrinum Phragolino, quasi Phagorino à Phagorio, id est, Pa-
gro, diminutiuo nomine appellant, Massarius. Inter Rubellionem & Pagrum (inquit Gillius)
tanta est similitudo, ut eadem magnitudine inter se collati, non ab imperitis internoscantur, ut Li-
gures Rubelliones etiam Pagros imperite uocent, & tota Prouincia Narbonensis atq; Hispania
Pagellos, quod Pagri longè maiores euadunt. Sed à piscatoribus facile distinguuntur, nam Pa-
grus capite est rotundiori, Rubellio longiori, tum hic tenuiori est habitu, & cauda longiore; ille
crassiori, & cauda breuiore. Huius extrema pars magis attenuatur, illius multum larga & crassa.
Pagri pinnae in imam uentris partem magis inflexæ, Rubellionis uerò magis in dorsum eminent.

HISPANI quidam Bezogo nominant: Dalmatae & Lusitani Phagro, Rondel. Dalmatae,
Hispani ac Lusitani Pagro, Massarius. Hispani Erythrinus, quoniã sunt Pagris similes minoresq;
Pagellos uocant, Idem.

GALL. In toto litore Galliae nostrae Narbonensis Pagra dicitur, Rondeletius. Galli Ocea-
ni accolæ, ut etiam Angli, proprium eius nomen non habent, sed communi etiam alijs quibusdã
piscibus nomine Bremmam marinam uocitant.

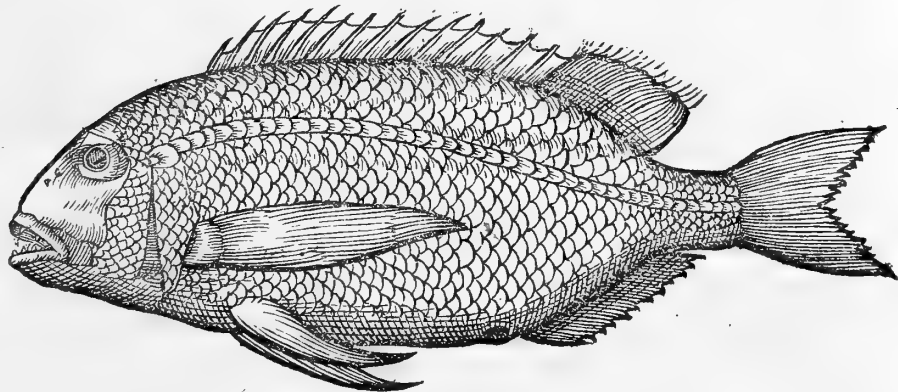
DALMATIAE. Vide supra in Hispanicis.

GERMANICE circumloquor, *Sie grösser rote Meerbrachsme.* Vide in Erythri-
no.

ANGLI. Lege in Gallicis.

*Iconem hanc Rondeletius dedit: qua cum satis conuenit à Bellonio exhibita: pinna dorsi excepta, quam Bello-
nius uniformem (qualis & in nostra icone apparet) & pluribus aculeis munitam ostendit.*

SYNAGRIS & Syno-
dus (Συναγρίς, Συνόδου)
duo nomina apud Aristote-
lem, recentiorum alijs pisci-
um simpliciter specie diuer-
sorū, ut Gillio & Bellonio,
alijs ætate tantum differen-
tium: alijs unius eiusdemq;
piscis uidentur. Gaza pisce
unum ratus, pro utroq; La-
tinum nomen Dentex po-
suit, à Columella sumptum.

Synodus.

¶ Quod ad nomina: Synagrides quidem cur appellentur aliqui pisces, non facile dixerim: nisi for-
te quia gregales sint, sicut & Synodontes: *ὅσα το συναγρίδα καὶ συναγριλάδα, ἢ καὶ ὁμοῦ ἀγροβία.* Sy-
agrides uerò, alijs nimirum pisces (Epicharmo memorati) ab aliqua ad syagrum, id est, aprum si-
militudine dicti fuerint, Synagridi quidem hodie apud Græcos dictæ, dentes quatuor, teste Bello-
nio, cæteris longiores eminent: quod cum uerre & apro ei commune est. Idem Synodonti dentes
omnes caninos exertosq; esse scribit, sicut & Cinædo: unde Synodontem quoq; tanquam Cyno-
dontem dictum coniicias: & Cinædi quoq; nomen inde detortum. Scribitur autem Synodus per
ypsilon in prima syllaba, & sic à Diphilo nominatur, ab Aristotele Synodon, (Συνόδω,) & alibi a-
pud eundem prima syllaba per iôta, *Σινόδω.* quo modo scribi à Dorione & Archestrato, Athenæ-
us etiam admonet: *παρὰ τὸ σινέδω ἢ βλάπτει τοῖς ὀδόντι.* mordaces enim & noxios dentes habet. ¶ Ego

Syagris.

Synodonti.
Sinodonti.

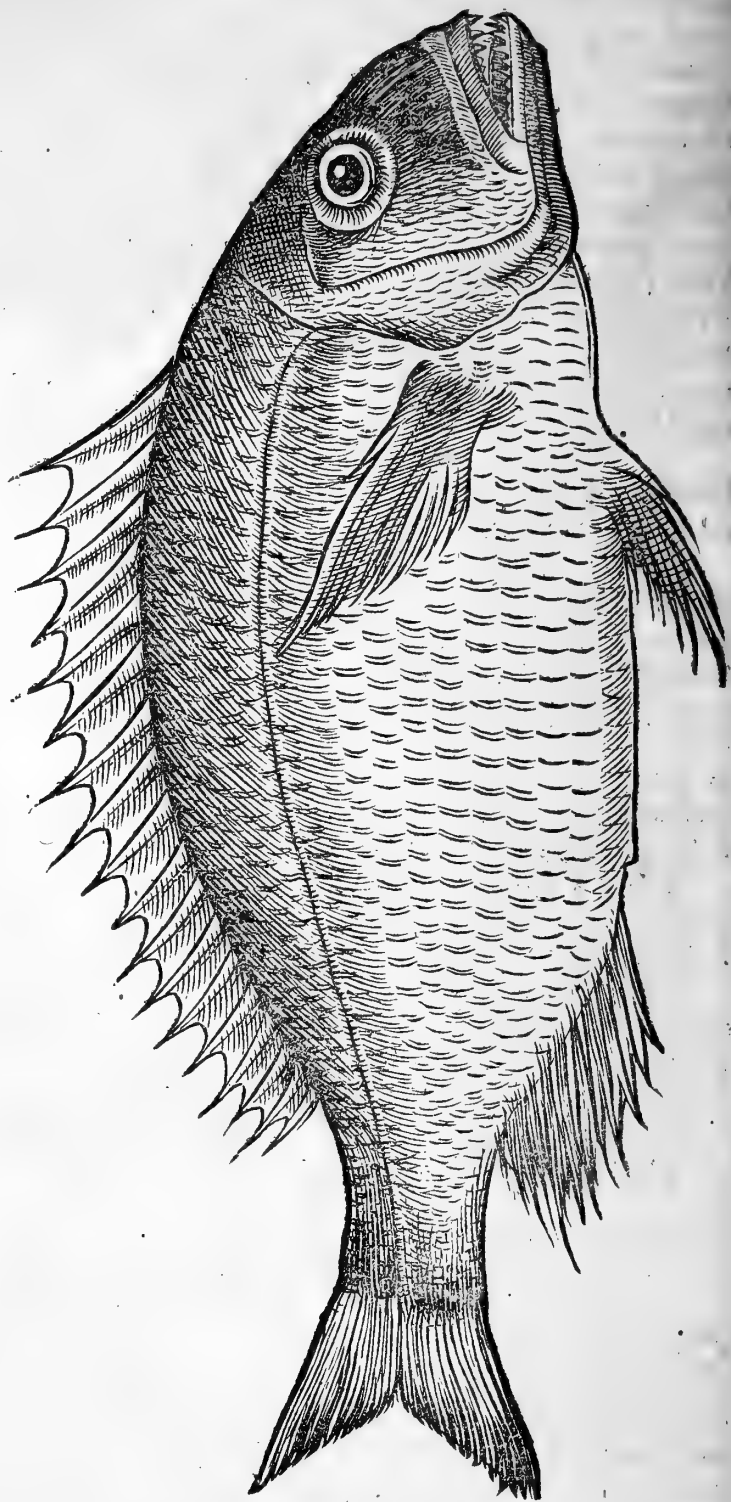
eundem piscem, cum minor & iunior est, Synagridem dici sentio; cum maior Synodontem, Rondeletius: sed nulla firma ratione innixus. Hic est simile alimentum è Synagride & Synodonte haberi ait: quod si ætate tantum differunt, ut Rondeletius putat, simile non fuerit, pro ætate enim id uariat, at si specie differunt, simile esse potest, in eadē nimirum ætate. Synagridem hodie à Græcis uulgò dictam, omnino Synodontem esse, neque notis ullis (nisi forte quas ætas, temporis uel aut loci uarietas attulerint) differre sentit Saluianus. Veterum autem Synagris (inquit) quoniam piscium sit, quò uel Latino nomine aut uulgari uocetur, haud nobis hucusque notum est: suspicamurque in posterum etiam cognitum non fore, quòd nec nomen eius, nec quæ ei authores tribuunt, ullam ad id coniecturam afferant. ¶ Synagridē (inquit Bellonius) uulgus Græcum optimis notis à Synodonte distinguit, hic enim magis recurto est corpore: Synagris Cyprini in modum, ueluti circino ita circumductus, ut pro longitudine ac latitudine magis crassus appareat, &c. Idem Synodontem tantum Denticem interpretatur: Synagridi Latinum nomē esse negat: nec ullum eius uulgare nomen profert: Synodontem uerò seu Denticem, genuinam & antiquam appellationē ubique retinere scribit, huius etiam iconem dat, illius nullam. ¶ Phragolinos (sic puto uocant tum Phagros tum Erythrinos) quum sesquipalmi magnitudinem excefferunt, in Denticem siue Synodontem euadere, cōmunis piscatorum consensus existimauit, Iouius. Dentex corporis figura ac partibus ferè omnibus Phagro similis adeo est, ut non facile ab inuicē internoscantur, sunt qui credant eos ætate sola atque magnitudine differre, ita ut unus idēque piscis, minor adhuc, Phagrus: ad sesquipalmum uerò auctus, Dentex appelletur, Saluianus. Sed Denticis nomen à piscatoribus minus peritis, ad alios etiam pisces transfertur. ¶ Synodontem, Sargum, Auratam, &c. Bellonius adeo similes esse tradit, ut uix ab oculatissimo distingui possint. Ab Aurata (inquit) differt Synodon, quòd exteriores branchias spinosas habet: & tegumentum ei perpetuò rubet, nec aureis est cilijs ut Aurata. ¶ A recentioribus quibusdam Dentalis masculino genere profertur: uel etiam neutro Dentale, ut à Platina. ¶ Synodontis (Συνodontis, fœmininum oxytonum) alius piscis est, nempe Pelamys magna.

GRÆCI hodieque Synagridis nomen habent: siue id Synagridis ueterum quoque sit: siue Synodontis ut Saluianus putat, Synagris autem ueterum ignota nobis est. ¶ Synagris & Synodontem similes sunt, ut Græci utrosque Synagrides nominent, Gillius.

ITAL. Dentale. Synagris & Synodon tam similes sunt, ut Ligures ac Mafsilienses utrosque Denticem appellent, Gillius. Sunt qui à Phagro ætate solum distinguant, ut supra dictum est.

GALL. A Mafsiliensibus Dente dicitur hic piscis, in Gallia nostra Narbonensi Marmo pro Mormyro enim ostenditur uenditurque, Rondeletius. (Vide proximè retro in Italicis.) Idem admonet Scarū etiā ab ichthyopolis circa Monspelium Dente uocari, à dentibus magnis latisque: Et alibi, Scarū ob similitudinem ab alijs Dente, ab alijs Sargo nominari. Synodon siue Dentalis nostro littori (Oceano Gallico) admodum rarus, aut eo nomine ignotus est, Bellonius.

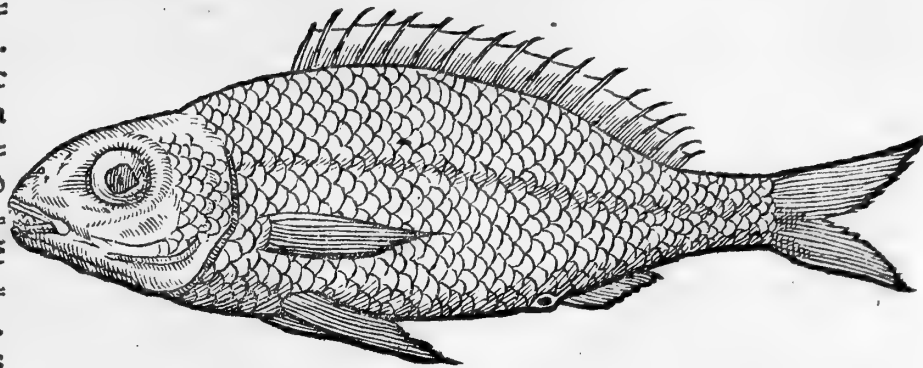
Alia Denticis imago Venetijs picta.

GERM. F. Ein rotlachte Meerbrachsen art: ein Zanbrachsme/ein Zansfisch.

ACARNĀ, Acharnas, A=charn^o, Græcis & Latin.

ITAL. Hunc piscē nec in Prouincia, nec in Gallia Narbonensi, nec in Hispania uidere potuim^o: sed Romæ tantum, ubi inter Erythrinos & pro Erythriuo uēditur, eodemq; nomine (scilicet Phragolino) nūcupat. Idē est fortasse qui Albores etiā dicūt Venetijs, quod albus sit, Rondeletius.

GERMANICE. Ein Meerbrachsen art/wyß von farben/hat ein schwarzrote mackel am anfang der floßfädern by den orwangen.

Figura hæc non Rondeletij est, sed nobis adumbrata Venetijs. Ea quam Rondeletius ponit, denticulos labris diductis ostēdit: et à superiore labro per breuem sursum eminentem cirrum. Bellonius angustiore hūc piscem pingit, nec satis latitudinis proportionem seruat.

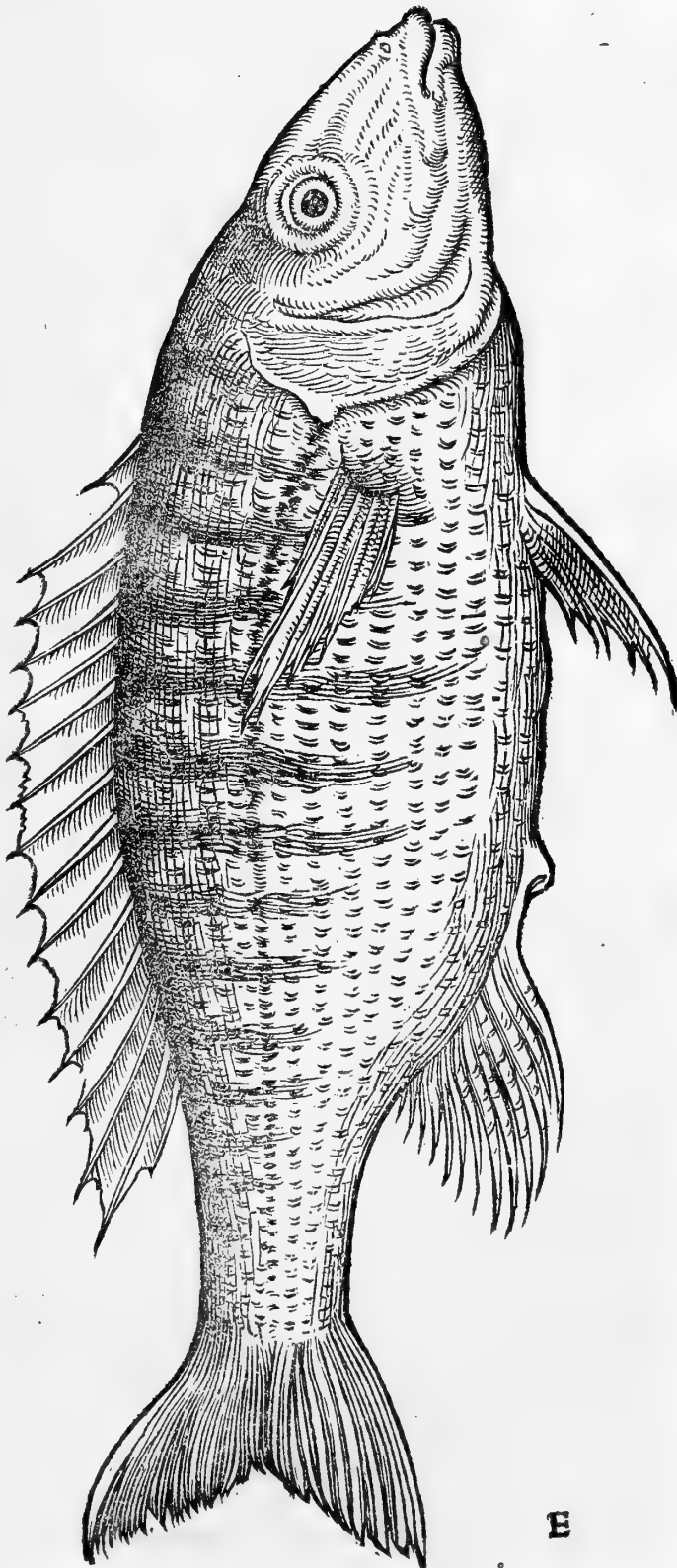
MORMYLVS uel Mormyrus, Μορμύλος, Μορμύρος: à uerbo μορμύρειν, ut Eustathius annotat, nescio qua ratione, quamquam id uerbum producit suum ypsilon, quod in pisce corripitur à Græcis: Ouidius quidem produxit, à quo etiam Mormyr in recto singulari dicitur. Et rarus Faber: et pictæ Mormyres, & auri, &c. Videtur autem meliùs paroxytonum hoc nomen scribi, quam proparoxytonum, & duplici quidem ρ. Μορμύρος, magis propria primariaq; ratione: Μορμύλος uero propter euphoniā: quare & posteriori hoc Græci poëtæ in carminibus utuntur. Idē puto Μόρμας Epicharmi fuerit. A Theodoro Mormur couertit. ¶ Piscis est litoralis Auratæ similis, sed minus rotundus: colore argenteo, lineas habet transversas à dorso ad uentrem, nigras uel pullas equalibus spatijs distantes, &c. Rondeletius.

GRÆCI hodieq; ut Byzantinum uulgus, Mormyrum nominant.

ITAL. Romę Mormillo, Venetijs Mormiro. In toto Ligurię sinu, (ut & Mafsilię,) Mormo, Rondeletius. Mafsilienses & Ligures, Mormurum uocant, Gillius. Rusticè Marmur dicitur, Niphus Italus. Romæ & Venetijs Mormoro, Saluianus.

HISPANI Marmo.

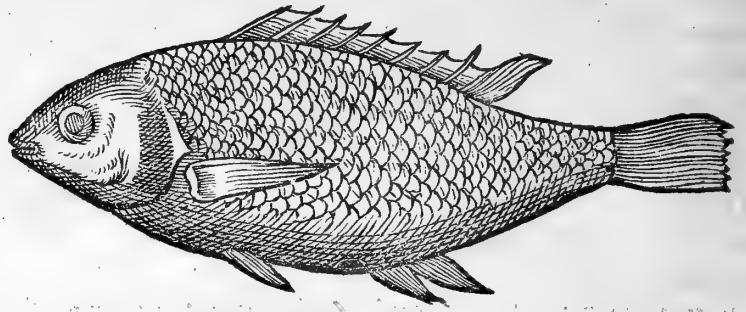
GALL. Mafsilienses Mormo uel Mormuro. Vide proximè retrò in Italicis. ¶ In Gallia Narbonēsi, Morme. Nostri ichthyopolæ quandoq; Synagridem (Marmo nōminantes) pro Mormyro uendunt: qui admodum frequens apud nos nō est, sed Romæ & Neapoli frequentissimus, Rondeletius.

Mormyrus.

GERM. F. Ein Meerbrachsamen geschlecht/langlecht/nit also breit wie der meerteil andere. Velein Walbrachsme: nam & Ouidius pictas cognominat. Vel, ein Darmelbrachsme: nam corpus eius albissimum esse, & lacteo argenteo ue colore nitere, (maculis tantum seu lineis transversis exceptis,) Bellonius scribit: qui Mormyrum etiam, à marmoris maculis & albedine dictum conicit: sed absq; authore, à marmore quidem Marmarum, nō Mormylum, dici oportuisset.

CHROMIS Rondeletij, piscis litoralis. Vide mox in Italicis nominibus. ¶ Χρόμις & Κρέμις an ijdem, an diuersi sint pisces, nescio. Athenæo uidetur diuersi esse, semelenim ex Epicharmo Chromis ab eo nominatur: & alibi ex Aristotele Κρέμις, cui lapidē in

Cremys alius q̄ Chromis

Chromis.

capite tribuit, (quem in hac nostra etiam Chromide inuenimus,) Rondeletius. Nos Cremyn & Chromin diuersos esse pisces liquidò ostēdimus. uidetur autem Cremys piscis unus, uarijs quod ad terminationem nominibus appellari: nempe Cremys, Chremys, Chremes, & Chremps: & A. fellorum minorum generis esse, quod etiam Aelianus insinuat, sicuti & Hepatus Aeliani & Mustela. Mustela (inquit) Hepato persimilis est, sed barbam quàm is maiorem habet, minorem uerò quàm Chremes. Chremes quidem in ueterum Comicoꝝ fabulis, senex, nimirum barbatus, inducitur: nomine forsàn à sc̄eatione, ad quam hæc ætas procliuis est, facto: ut inde etiam piscis barbatus ueluti ioco Chremetis nomen tulerit. Ceterum Chromis ab Hicesio, Pagro & Synodonti comparatur: non solum quòd ad alimenti ex eis rationem, de qua is author præcipuè tractat: sed (nisi fallor) etiam quòd ad formam. Videtur autem per onomatopœiam dictus Chromis, quòd ueluti grunnitum ædere audiatur. Chromis immunda in Halieuticis Ouidij legitur gen. foem. nos masculinum potius esse ostēdimus, declinandum ut *ὄφρις, ἰος*, non per d. in obliquis.

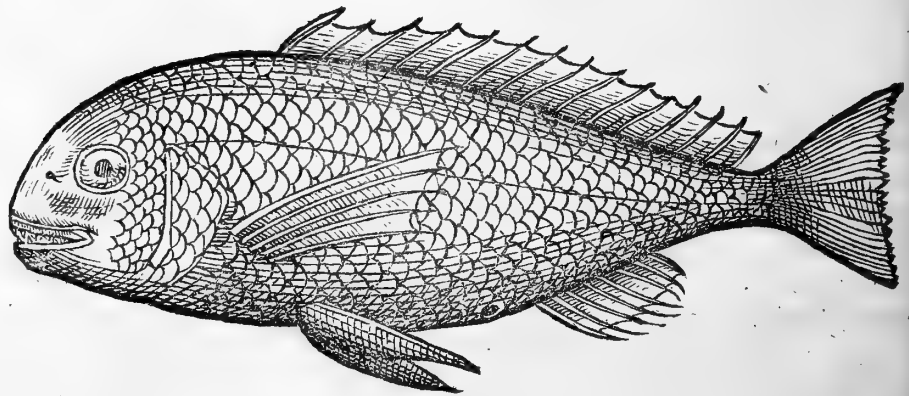
Alius est Bellonij Chromis, Umbra scilicet, uel cognatus piscis: de quo infra.

ITAL. Chromin (inquit Rondeletius) esse puto, quæ in ora Liguriæ, Antipoli, & in insula Lerino, frequentissima est: uocaturq; à Liguribus Castagno, à castaneæ colore. corpore toto nigricat: figura alioqui Melanuro uel Cantharo similis. ¶ Vulgò Genuensium, Malsiliensium, & incolarum Portus Veneris, Castagnola dicitur, Bellonius.

GALL. Piscatoribus circa Monspelium incognita est, Rondeletius. Castagnola Malsiliæ, Bellonius.

GERM. F. Ein geschlecht der Meerbrachsamen/überal schwarzglacht.

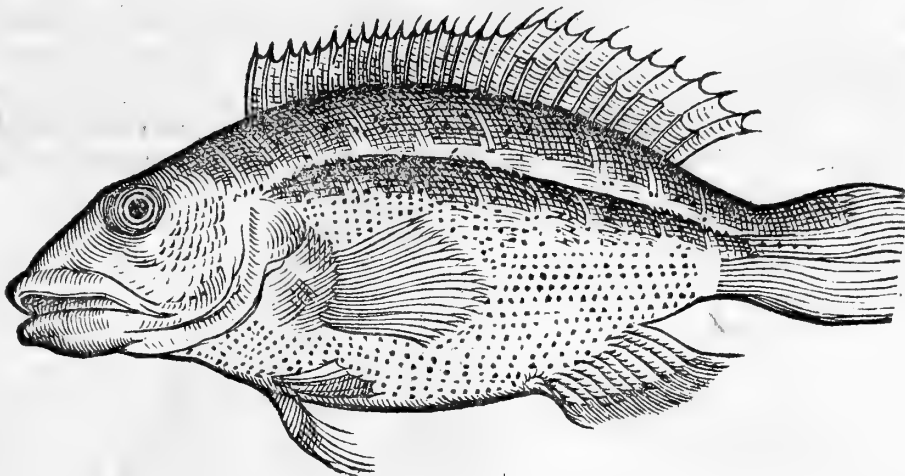
ORPHVS Rondeletij. ὄρφος, Atticè ὄρφως, ὄρφωνος diminutiū est. Latinum nomē uetus non habet. Gaza & eū secuti Cernuam uerterunt: quod nomen inconstans & dubium est: diuersos em̄ pisces Romæ alibiq; in Italia Cernas appellant, ut Percam marinam, Channam, Canadelam, Merulam. Bellonius Cernuā fl. uocat, quā Germani Percam minorem uel rotundam cognominant. ¶ Orphum Hicesius eiusdem generis esse cum Chromide, Pagro, Synagride, ceterisq; huiusmodi. Verum is de nutrimenti non formæ similitudine agit. Alexander Benedictus temere Orphos lacustres appellauit pisces, quos uulgò Tinca nominamus. ¶ Nos (inquit Rondeletius) Orphum hîc non depingimus eum, qui à Græcis quibusdam hodie uulgari lingua Orphi nomine dicitur, est enim nostro longè maior, utpote qui pondere uiginti libras æquet, nec sit litoralis. Sed Orphum depingimus ex Aristotele, Athenæo, Plinio. Is piscis est litoralis magis, quàm pelagijs, Pagro quodammodo similis, colore ex purpureo rubescente, ideo rubentem appellauit Ouidius: (Verum hæc apud Plinium ex Ouidio non rectè citata leguntur.) Pinnarum situ numeroq; & aculeis, Pagro similis est. podice admodum paruo. seminis meatibus nullis, quod huic pisci proprium est: sicut & hoc, quòd dissectus diutius uiuat, Rondeletius: qui etiam solitariū & carniuorum esse scribit, & breuè è paruo magnum fieri. Ouidius pelagium facit, Aristoteles uerò & Aelianus litoralem. Oppiano degit in petris cauernosis, quæ plena sunt

næ sunt chamis & patellis, (quibus nimirum uescitur.) Amipsias quoque carniuorum esse insinuat, Errat Plinius, quum solum Ouidium huius piscis meminisse scribit.

GRÆCI hodie, ut dictum est, alium piscem uulgo Orphum uel Rophum appellant: quem Bellonius Orphum facit.

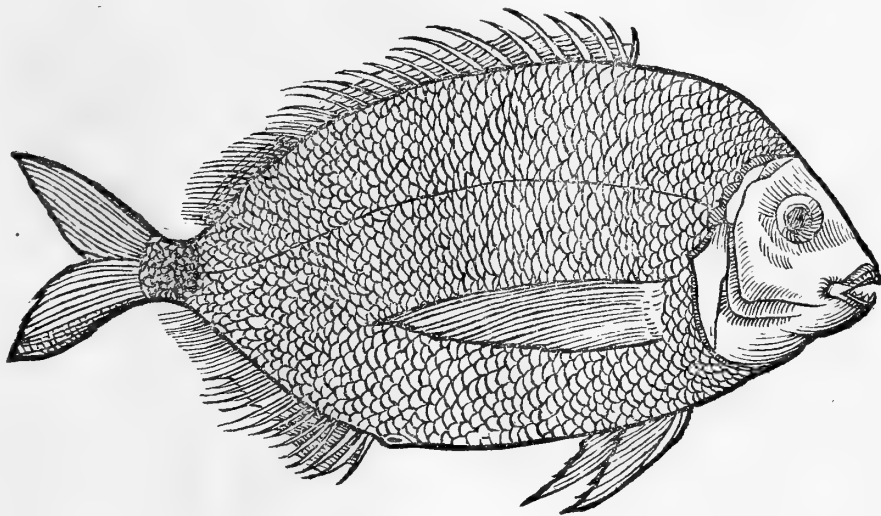
GERM. Ein rotlachte Meerbrachsen art/in welcher man zu keiner zeyt milchen findt.

ORPHVS Bellonij: quem is Orphum ideo esse putauit, quoniam uulgo hodie apud Græcos adhuc Orphos uel Rophos uocatur: sicuti etiam Gillius, sed cum ueterum descriptione non conuenit, ut Rondeletio uidetur. ¶ Vulgus Græcorum (inquit Bellonius) multa ei nomina imponit. Lemnij Rophum uocant, Cretenses Cheludam, alij Acheludam, plerique Petropfaro nominant: (id est, Petri piscem: Romæ etiam Fabrum, piscem S. Petri uocitant.) Colore rubet, quamuis etiam aliorum colorum uideri possit, magis compressus est quam teres, hoc est, plus in latum quam in longum effusus, os habet paruum, (icon satis magnum ostendit,) squamas asperas & firmissimè inhærentes. Pinne eius uarijs coloribus insignes spectantur, Labra, ut Scarus, carnosâ habet: (ab ijs fortè Cheluda in Creta uocatur:) dentes quoque Scaro persimiles, minores. A media sui corporis parte secundum dorsum liuet ac nigricat, albicat sub uentre. Caput est illi penè rubeum, ut Channæ. Maculam in radice caudæ, ut Melanurus, nigrâ gerit. Apud Græcos magno est in precio, Herbis uescitur, (Veterum Orphus carniuorus est,) ut Salpa & Sparus.

GALLICVM nomen non inuenit, quia in litore Gallico uideri non solet.

GERM. Ein stömbder fisch bey den Griechen bekant / mag vnder die Meerbrachsen gezelt werden.

HEPATVS Athenæi & Aristotelis, Rondeletio, Hepatus (inquit) similis est Pagro & Erythrina, teste Speusippo. Ἡπάτος aut λιβίας Græcis dicitur. Gaza uerbum e uerbo exprimens, Iecorinum interpretatus est. Hermolaus modò Iecur marinum, modò Hepatum appellat. Huius piscis nullum uulgare nomen neque in Gallia, neque in Hispania, neque in Italia, potui à piscatoribus extorquere. A solis Græcis huius temporis didici Σείπρος hodie uocari. Ceteri omnes anonymum esse dicunt, ob raritatem: & pro Mæna uendunt, à qua tamen plurimum oculorum magnitudine, corporis latitudine, colore, differt. Hæc ille. ¶ Sed alius est Bellonij Hepatus, Hepatis color (in-

Σείπρος.

Mæna.

Bellonij Hepatus.

*Figo Ital.**Lebias.**Lebianus.**Delcanus.*

quit) ac magnitudo Hepati pisci nomen dedit. Vulgus Venetorū Sachetum, ut etiā (*alium piscem*) Canadellam, indifferētī nomine appellat. solo enim colore (qui paulò magis in Hepato fuscus est) inter se differunt. Sic ille. Videtur autē hic piscis undecimo Rondeletij Turdo cognatus. quere inter Turdos. Idem Bellonius deiectamētī cuiusdā marini genus, Hepatis nomine describit. ¶ Hepar pro pisce legitur apud Pliniū in Catalogo. à Græcis semper tribus syllabis Hepatus nominat: quanq̄ & Kiranidæ interpret Cremonensis Hepar dixit. Cauendū ne quis cum Hepato confundat pisces, quos Itali hodie ab hepate denominare vidētur, ut sunt Figo dictus Venetijs piscis, qui fortē Stromateus est: & in Ligustico litore Figon, quē Græci nostrę ætatis Myllocopion appellāt. ¶ Lebias Athenæo marinus piscis est, qui aliās Hepatus dicitur. Bellonius Lebiam à rutilo & sub obscuro colore dictū suspicatur, tanq̄ à lebeate nimirū, sed Hepatū siue Lebiā illius iam diuersum esse diximus. Dorion Leptinū, Lebianū (τ λεπτινον, λεβιανον) nominans, eundē & Delcanum esse quosdā asserere ait. Delcanū quidē piscē à Delcone fluuio nominari, in quo etiā capiatur, & salus stomacho q̄ comodissimus sit, author est Euthydemus. Delcus quidē Hesychio lacus est piscosus circa Thraciam: & Lebia (λεβια) pisces qdā lacustres.

AB ITALIS, HISPANIS & GALLIS, nullū huius piscis, utpote rarissimi, nomē resciscere Rondeletius potuit.

GERM. F. Ein Lãberbrach sme. Ei schwarzblawe Meer brachsmẽ art/mit einẽ schwar zẽ fleckẽ am schwãtz/wie auch der Melanurus. Sed alius est Aelianus Hepatus: paruus (inqt) piscis est Mustela nomine, &c. Hepatū esse dices. nam piscis est breuis, oculis cõnientibus. Eius barba q̄ Hepati maior est, & minor q̄ Chremetis. Ein Meertrüschẽ art.

Piscis huius, quem Chromin uocat Bellonius, icon hæc Venetijs mihi expressa est: differt autē ab ea quã Bellonius dedit, in hoc, quòd cirrū sub mento seu inferiore labro nõ ostendit: nec caput, præsertim labro superiore, aded simum & obtusum, &c.

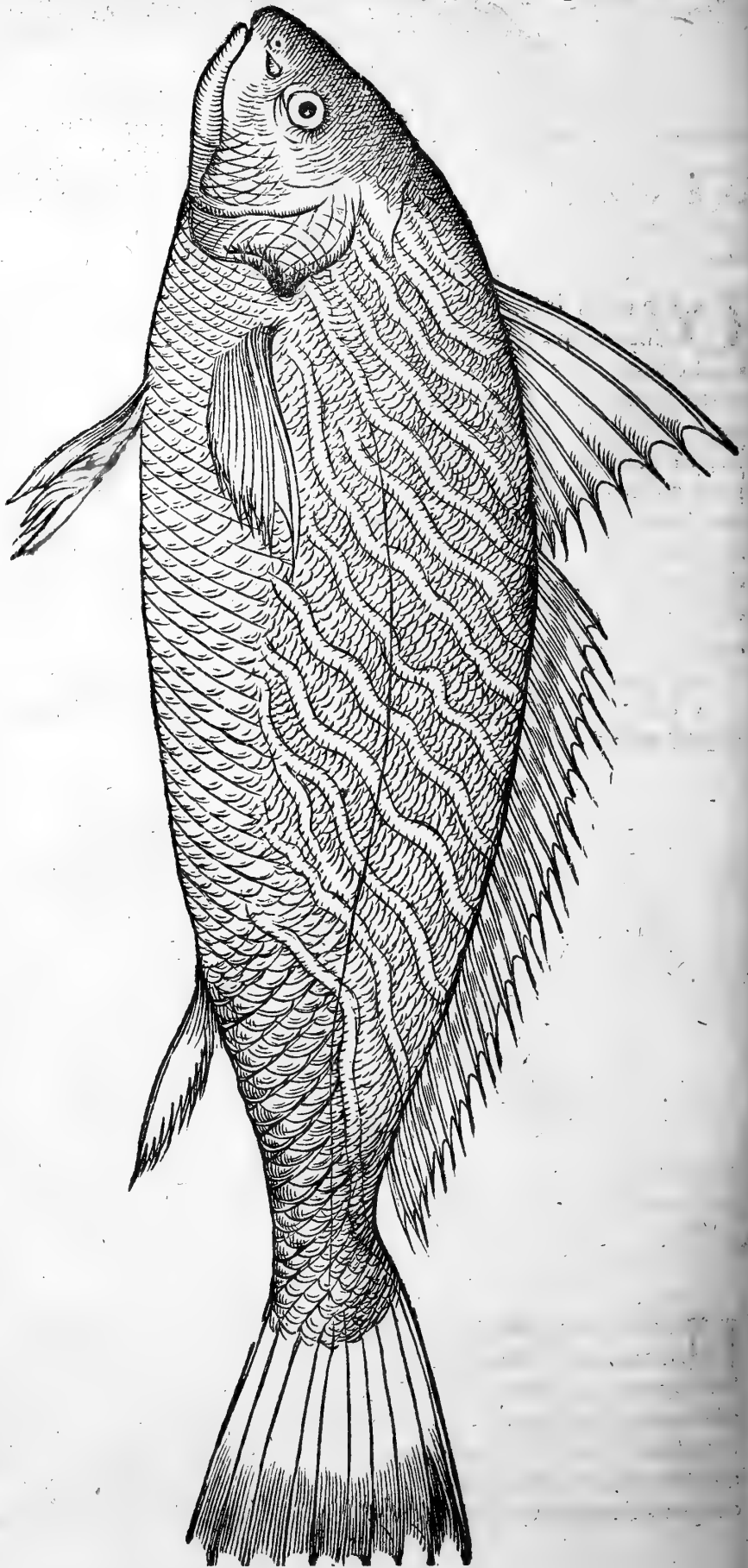
CHROMIS Bellonij, Vmbra Rõdeletij, ut uidetur. Alium ab hoc diuersum Chromin Rondeletij (cuius sententiæ magis fauerim) dedimus supra. Magna est (inqt Bellonius) Chromidis cū Glauco (Rondeletius Glaucum longè alium facit) pusillo, ut & Glauci prouecti cum Vmbra similitudo.

ITAL. Veneti Turdum falso appellant, Bellonius. Ligures Chro, (al' Chrõ, uel Chrau) Veneti falso Coruum, Gillius.

LVSITANI Celema.

GALL. Massilienses Vmbri nã (à similitudine cū Vmbra) falso appellāt, Bellon. qui & Glau cum ab eadē similitudine falso Vmbri nam uocari tradit.

GERMANI Vmbri & cognatos

gnatos ei pisces Corui marini nomine circumscribere poterunt, adiecta magnitudinis differentia: ita ut Vmbra simpliciter dicatur, ein Seerapp, à colore, qui Græci etiam & Latini nominis causa fuit: Látus, ein grosser Seerapp: Coracínus inter hos mínimus, sed corpore latiusculo, ein kleiner Seerapp: ein Weerbrachsmen oder Weerkarpsen art.

Látus.
Coracínus.

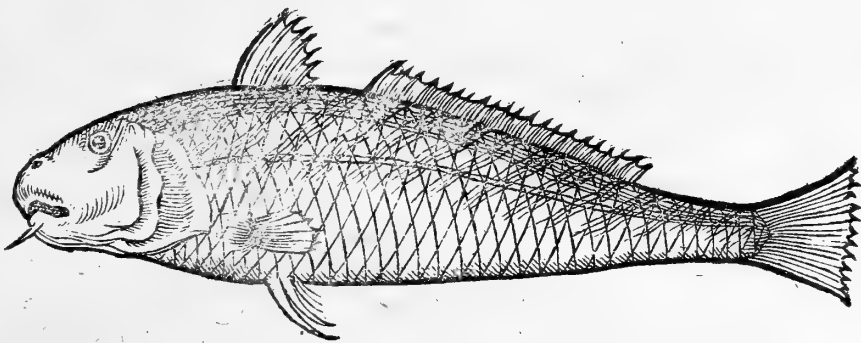
Ex hoc pisce esse puto lapidem, quem uulgò Coruinum appellant, uel lapidem Colicæ, Germani ein müterstein. nisi fortè è Coracínus sit. uterq; enim in capite lapidem habere proditur.

Gillium & Bellonium ut hunc pisces, Chromin existimarent, nominis Chro uel Chrau, quo Ligures utuntur, similitudo mouisse uidetur. Rondeletius Vmbra hunc pisces uocat, & dentibus carere ait, cum suæ Vmbrae dentes Bellonius appingat, nomina interim eadem quæ suæ Vmbrae Rondeletius tribuens. Danda igitur est opera, ne pisces diuersos confundamus: Vmbra dico, Coracínus & Látus: qui tres tam similes sunt Rondeletio, ut magnitudine potius quàm alijs notis discernantur: & piscatores aliqui ætate tantum (sed non rectè) eos differre existiment. Coracínus ad cubitalem peruenit magnitudinem: Vmbra ad multò maiorem, præsertim in Oceano: Látus maximus est, Vmbra uerrucam seu tuberculum in mento habet, Coracínus & Látus carent. Lineas siue lituras illas obliquas, (quæ à dorso descendunt, partim aureæ, partim obscuræ & aliarum ueluti umbrae,) Rondeletius Vmbrae tantum attribuit.

Distinctionis horum piscium gratia quosdam ueluti aphorismos subijcere libuit.

1. Glaucus Rondeletij, toto genere à Chromi & Vmbra diuersus est.
2. Glaucus Bellonij, Vmbrae cognatus est, uel species Vmbrae, à Rondeletio non descripta, quod sciam: quanquam à Venetis Corbetum quasi Coruulum uocari scribat: Rondeletius uerò Coracínus (inquit) Italia ferè tota Coruum nuncupat.
3. Vmbra Rondeletij & Bellonij unus est piscis, & iisdem nominibus ab utroq; nominatur: sed non similiter describitur. Rondeletio enim dentibus carere: Bellonio dentes habet in oris ambiturarios, firmos, acutos, &c.
4. Coracínus Bellonij longè alius est quàm Rondeletij, ut & figuræ & descriptiones ostendunt: unde non specie modò, sed toto genere diuersos esse pisces apparet.
5. Chromin & Vmbra confundere uidetur Bellonius.
6. Chromis Bellonij, Coracínus est Saluiani.
7. Chromin & Coracínus ut confunderent aliqui, occasionem fecit uicinitas nominum, tum ueterum, tum illorum quibus hodie quidam utuntur.

GLAUCVS Bellonij Vmbrae cognatus est, ut apparet. A Rondeletio quidem descriptum nusquam reperio, nec Vmbrae, nec Coracini, nec Lati nomine: quos pisces tres cognatos & simillimos facit. Glaucus (inquit Bellonius, qui Coracino cognatum Glaucum esse putat, ego Rondeletij potius sententiam sequor) pelagius piscis, à

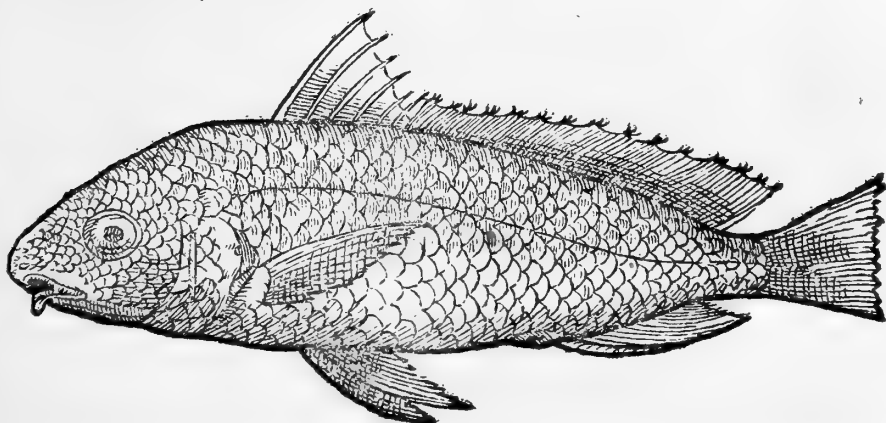
squamarum colore dictus, ex eorum piscium numero est, qui in partes diuiduntur, pluresq; patinas implent. Chromidi (sed alius est Rondeletij Chromis) adeo similis est, ut pro eo plerumq; diuendatur.

ITAL. Lutetia inuisus, Genuensibus frequens est, apud quos Fegarus appellatur: Venetis Corbetus, quasi Coruulum dicerent. Massiliensibus & Romanis nullo alio quàm Vmbrina nomine cognoscitur: quanuis ab hac quibusdam notis dissideat, Bellonius.

GALL. Vide in Italicis nomenclaturis.

GERM. F. Ein geschlecht der Seerappen. Vide in Chromide Bellonij, proximè retrò.

VMBRAM piscem à colore nominatum auctor est Varro: & Isidorus colorem umbrosam ei tribuit. A Latinis plerisque Græcâ significationem emulatis, Vmbra uocatur: uel

Sciæna.
Sciædens.

Sciathis.
Sciænis.
Sciænis.

Latus.

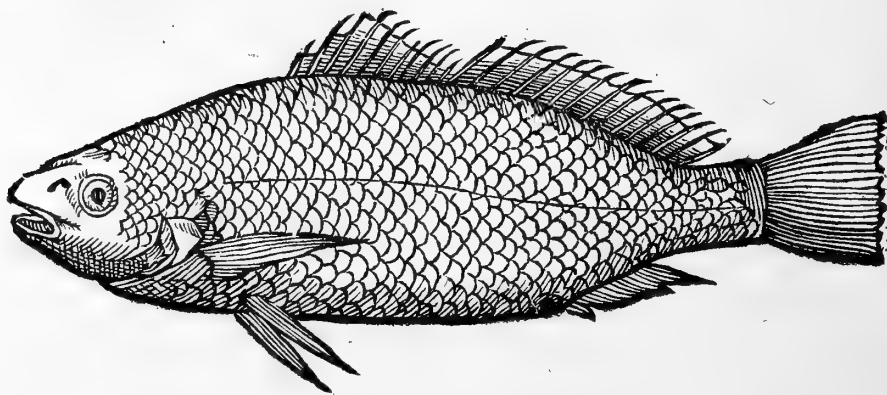
quòd liueat colore, ut canit Ouidius: uel quia celeri suo natatu oculos effugiens, umbra piscis potius quam uerus piscis, intuentibus appareat, ut innuere uidetur Aufonius, inquiens: Effugiens oculos celeri leuis Vmbra natatu, Saluianus, Sed Aufonius Vmbræ fluuiatilis tantum meminit, toto genere diuersæ. Rondeletius cum de Coracino scripsisset, subdit: Vmbra Coracinum sequitur, nec melius certè umbra corporis sui habitum refert, quam Vmbra Coracinum. Ob quam similitudinem piscatores & ichthyopolæ tam Romæ, quam in Montepelio Coracinum pro Vmbra, & Vmbram pro Coracino uendunt: existimantes Vmbram, Coracinum, Latum, sola ætate differre, ut Coracinus paruus sit, Vmbra maior, Latus uerò maximus. Vmbra (inquit Bellonius) nomen fortita est, quòd quidpiam habeat inter Coruum & Lupum adumbratum: uel quòd, dum mouetur, adumbrantem quendam oculis colorem iridis in morem rutilet. ¶ Græcè dicitur Σκιάουρα proparoxytono nomine: ut etiam Σκιάουρα, qui diuersus est piscis. Item Σκιάουρα Xenocrati, Saluianus monet Sciænam & Sciædem unum atq; eundem piscem esse, etsi utriusq; ceu diuersorum in suo piscium catalogo meminerit Plinius. Epicharmus Sciathidem appellat, Σκιάθιδρα: ego Sciænida (Σκιάθιδρα) potius legerim, ut à Sciæna deriuetur Sciænids: à quo rursus per syncopen fiat Sciænis, Σκίης, quòd nomen Galenus usurpat, & Sciænam interpretatur. ¶ Coracini cum Vmbra similitudinem, & ab ea differentiam, graphicè explicat Rondeletius.

GRÆCI hodie corrupto uocabulo Scion uocant, alij *Μυλοπόπιου*, (*Myllus uulgò Myllocopion à Græcis dicitur, Hermolaus. Myllum autem Rondeletius eundem Coracino putat,*) Rondeletius. Idem alibi Ouem marinam à Græcis hodie hunc piscem nominari scribit.

ITAL. Vmbrinam Romanorum uulgius nominat: atq; huius quidem minorem speciẽ, quæ argentei est (coloris) Vmbrinottum, Bellonius. Ab Italis & Mafsilienfibus, deniq; à toto illo tractu qui à Mafsilia est Neapolin usq; Vmbrino uocatur, Rondeletius. Vmbrina, à Platina Lumbrina dicitur: aliqui Ombrina proferunt: Veneti Nembrella, ut audio. Bellonius Glaucum etiam suum prouectiorem propter similitudinem cum Vmbra confundi, eodemq; nomine, Mafsilie & Romæ nominari scribit: similem autem esse imprimis cirro labri inferioris.

GALL. Mafsilie Vmbrino, ut in Italicis dictum est. Baionæ Borrugat, quasi Verrucatus, à uerruca quam in mento habet, Rondel. Gallis & Parisinis Maigre uocatur, à carnis candore atque albedine, quam uulgius maciem appellat, quòd nullo sanguine colorata sit, Bellonius. In Gallia Narbonensi Daine, nonnullis Peis rei, id est, Piscis regius: sed peritiores Dainam à Pisce regio & Coracino sic distinguunt, ut Peis rei sit is qui Latus dicitur. Daina uerò, Sciæna. postremò Coracinus, Corp. Minus corruptè pro Daine dicitur à quibusdam Caine, omisso s. id quod Galli plerunq; faciunt in nominibus quorum initium est s. Rondeletius. Mediterranei maris incolæ, apud quos magis nigricat, Damam appellant, ung Daing, Bellonius.

GERM. F. *Ein Seerapp*. Licebit & Gallicum uocabulum Maigre interpretantes nominare ein *Wager* oder *Wagerfisch*, uel à uerruca menti, ut Baionenses Galli, ein *Wertzer*. *Lege* paulò post in Coracino.

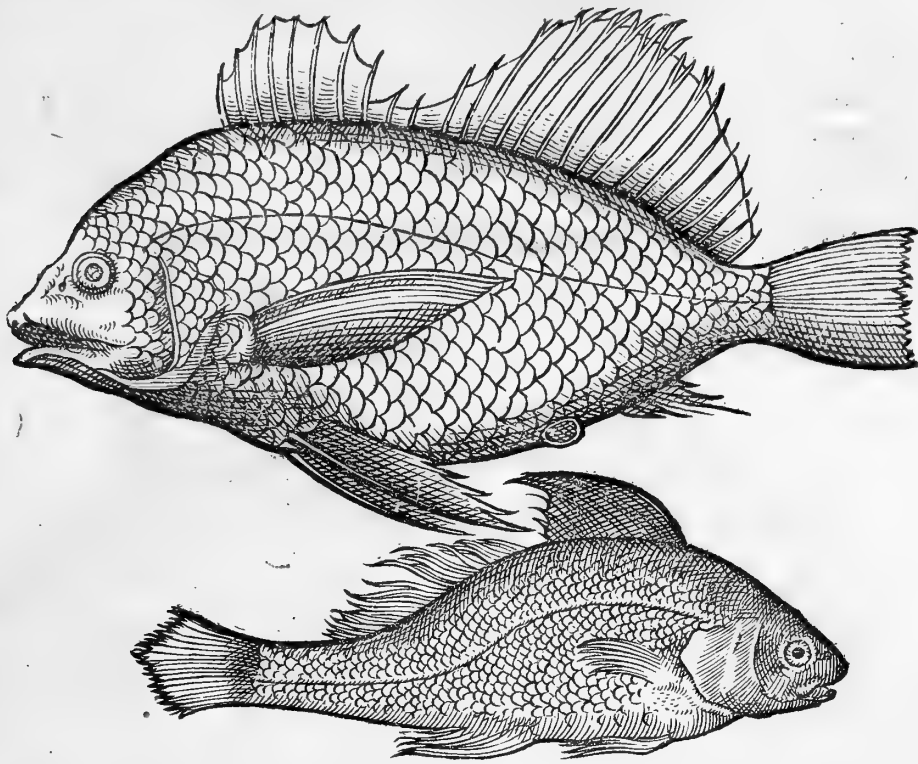

LATUS (prima breui, *Λατῶ*) piscis à Coracino & Vmbra distingi non debet. Eum esse putamus, quem nonnulli pro Vmbrina uendunt. Sunt qui Coracinum album esse credant: quorũ sententiam nec probo, nec improbo. fit enim per sepe ut idem piscis, diuersis in litoribus, diuersis nominibus nuncupetur, Rondeletius. Latilus piscis (*Λατῖδος*) à Tarentino nominatus, idem ne sit qui Latus, quærendum.

GERM. De Coracini, Glauci Bellonij, Lati & Vmbræ piscium confusione distinctioneque & nominibus Germanicis, lege superiùs paulò in Chromide Bellonij. F. *Ein grosser Seerapp*.

Coracinum

Coracinum nigrum Rondeletius maiorem ne an minorem hinc pictum intelligat, nescio. in descriptione non explicat: sed simpliciter tanquam de uno loquitur, nisi quod ex Athenæo coloris differentiam affert: qui uerò hinc pingitur, magnitudine etiam, & reliqua specie, differunt.

CORACINVS piscis (Κορακίνος) nomine Græco melius uocabitur à Latinis, quàm Coruulus *Coruulus.* uel Graculus, ut Gaza conuertit, neq; enim apud omnes constat à Corui Graculi ue, id est, à *Graculus.* nigro colore dictum esse Coracinum, ut docet Athenæus libro 7. nominatum esse scribens *ὅσα τὸ διννεκῶς πῆς ἰσθμῶς κινεῖν, καὶ ὅδ' ἐποτρὺ παύεσθαι:* id est, quia perpetuò oculos moueat, & nunquam mouere desinat. Contrà Cælius Rhod. *παρὰ τὸ κροθόν,* id est, à nigro colore dici putat. Et Oppianus: *Καὶ Κορακίνον ἐπὶ ὠκυμοῦ ἀεδοπὶ χροῖν.* Non omnes tamen coracini nigri sunt. *Κορακίνος δ' ἐκ τοῦ Νείλου; ἢ τῶν (uel* *potiùs κρείττων, ut iudicat Rondeletius) ἢ ὁ μέλας τοῦ Λιβυκοῦ.* hoc est, Coracinus ex Nilo: minor autem (uel præstantior) niger est albo, Athenæus. qui & *κροθινὸς* cognominatos coracinos tradit, hoc est, cerei coloris. Eodem authore Coracinus etiam Saperda & Platistacus (*Σαπερδῆς καὶ Πλατιστάκος*) *Saperda.* *Dorion Myllum* inquit, *Platistacum* uocari cum auctior est, non Coracinum) dictus fuit, Nili incolæ Peltam *Platistacus.* (*πέλτην*) uocant, Alexandrini Heminerum, uel Platacem, [*Ἡμίντρον ἢ Πλάτακα.*] Sed quod in Aurota, idem in hoc pisce usu uenit, ut pro ætatis ratione, diuersa nomina sortiatur, nam maiores Coracini, Platistaci: qui mediæ ætatis sunt, Mylli (*μύλλοι*) minimi, Gnotidia (*γνοτιδία*) nominantur, Rondeletius. ¶ Coracinus à nonnullis Aeolias uocatur, aut potiùs cognominatur. ¶ Saperdam aliqui Apuam salitam interpretantur. ¶ Coracinus à nonnullis Saperdes dicitur, Dorion, Aristoteles Saperdam inter fluuiatiles ac lacustres numerat. Coracinus uerò tum marinus, tum fluuiatilis est, & Aristoteles fortè (inquit Saluianus) marinum simpliciter Coracinum, fluuiatilem uerò Saperdam uocauit. Coracinum autem fluuiatilem dico, in fluuijs natum, eisq; peculiarem; non qui è mari ascendat: ut species duæ sint diuersæ. Et rursus in fluuijs (ut Nilo) alius albus est, præstantior: alius niger: quæ coloris differentia marinis etiam conuenit: & si id ueterum nemo quod sciam notauerit unquam. Albus autem est, (*is quem Bellonius Chromin facit.*) Niger, qui Romæ Coruo di fortiera uocatur. Corporis quidem forma conueniunt, ut ambos eiusdem generis esse dubium nō sit. Hæc Saluianus. ¶ Rondeletius Coracinum Nili, è mari subire putat: Massarius uerò specie à marino differre: sicut Perca etiam marina & fluuiatilis differunt. Capitur apud nos Coracinus (inquit Rondeletius) in mari, & in stagnis marinis, in fluuijs minimè. Aelianus Coracinos & Myllos etiam in Istro, id est, Danubio reperiri ait. Mihi quidem ubi & quo nomine in eo flumine capiuntur, nondum innotuit. ¶ Coracino idem uidetur *Κορακίνος* & *Κορακίνος*: unde diminutiui formæ *Coracenus.* mari potest *Κορακινίδιον.* At alius piscis est Corax ueterum, à quo diminutiua fuerint *Κορακίδιον,* *Κορακίον,* *Κορακίνος.* ¶ Bellonius Cantharum, de quo supra diximus, pro Coracino accepisse uidetur. *Coracinis.* ¶ Umbra Coracino simillima est: quamobrem ichthyopolæ tam Romæ quàm in Montepello Coracinum pro Umbra, & Umbra pro Coracino uendunt, Rondeletius. *Corax.*

GRÆCÆ quidē hodie Coracinum, Coraca (ut Massarius:) uel *Κορακον* (ut Rondeletius) Carakidia (ut Bellonius scribit) nominant. ¶ Coracinus à Græcis uulgò nunc Mylocopi dicitur, Saluianus. Hermolaus Myllum, hodie Mylocopion uocari annotat.

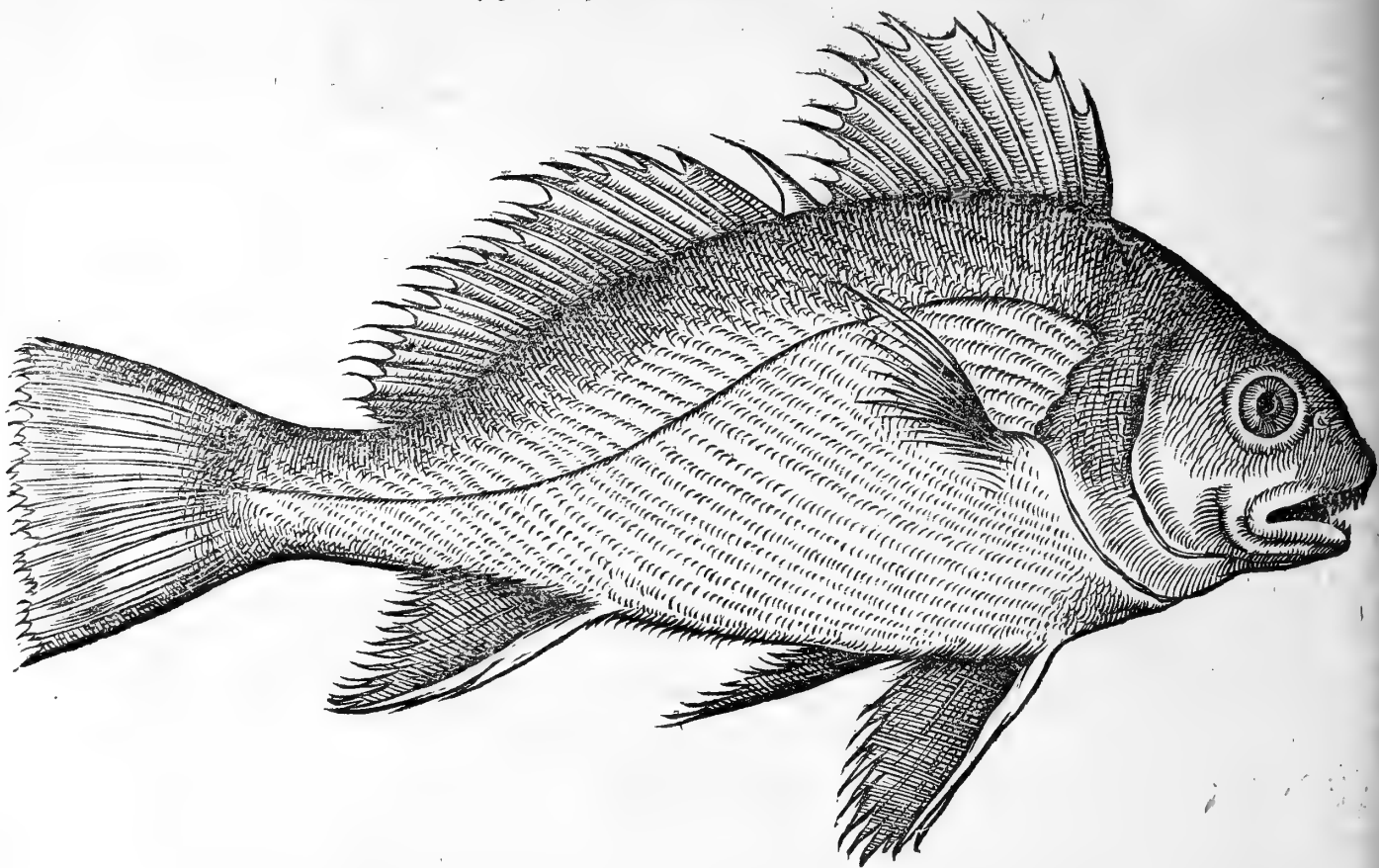
ITALICÆ uulgò Carbo, Coruo, Corfo, uel Corf appellatur, Venetijs & alibi. (Corbetto autē Venetijs dictus, Bellonij Glaucus est.) Romæ Coruo & Corueto: & in plerisq; Italiae locis pesce Coruo, Saluianus, qui etiam Coracinum fl. nigrum, Romæ Coruo di fortiera uocari ait.

GALL. Nostra Gallia Narbonensis Corp (per apocopen) uocat: alij Durdo, alij Vergo, alij Corbau.

GERM. F. Ein kleiner Seerapp. (Nab quidem uel Kapp piscis fl. apud Saxones dictus, Capitoni fl. cognatus est.) Ein schwarzglachte Meerbrachsen art.

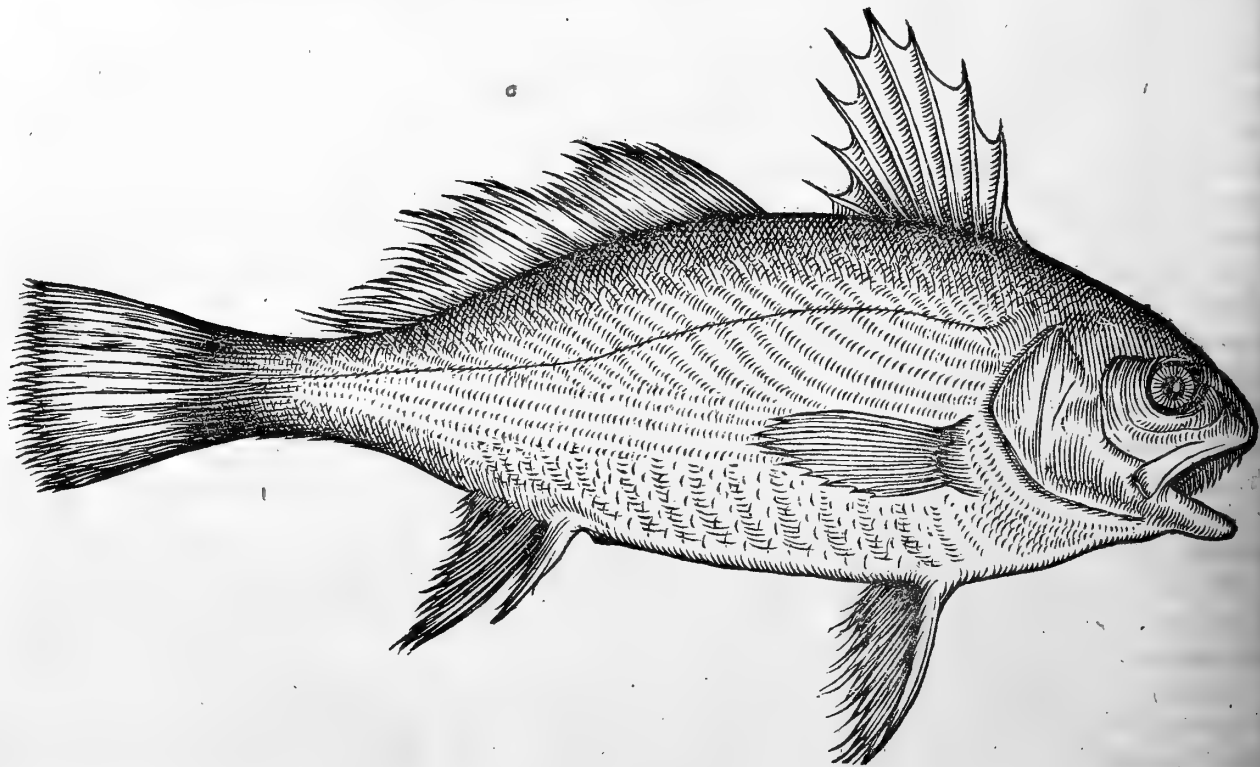
Venetijs pictum hunc piscem, quondam Tincæ marinæ nomine accepi: sed falso, ut admonuit Bellonius: qui uisa hac effigie statim Coruum mar. siue Carpam mar. id est, Coracinum esse pronunciauit. Colore magna ex parte nigricat tum corpore, tum pinnis: sed per latera fusco colori aliquid subuiride admixtum est. unde coloris nimirum ratione, Tincæ mar. nomē (quod alij uulgò Merula tribuunt, Romani etiam Phycidi Rondeletij, id est, Callariæ Salviani) imperitior aliquis ei adtribuit.

GERM. Ein andere figur deß obgenanten fischs/ des schwärzeren.

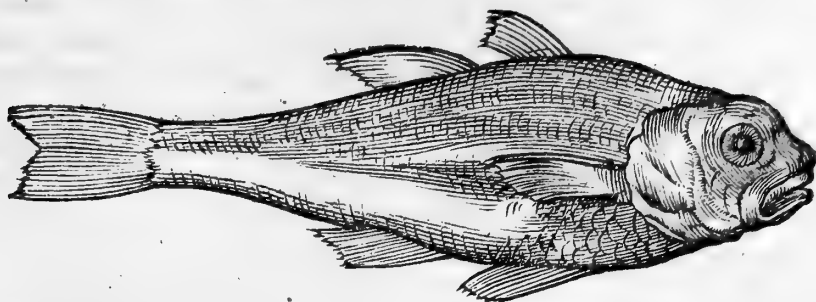

Hæc quoq; Coracini species uidetur, colore ferè tantum à præcedenti differens. est enim candidior: reliqua uerò specie similis, oris nempe & caudæ, item latitudine, ac pinnis & aculeis in uentre.

GERM. Ein weyßere gattung deß obgenanten fischs.

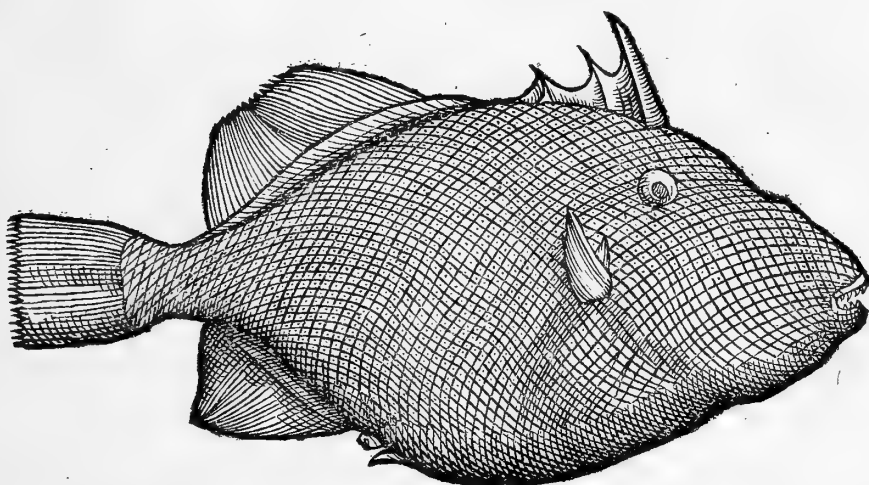
Pisces hunc Coruuli nomine in Italia pictum Cor. Sirtardus misit, colore rubicundo, &c.

PRÆTER album & nigrum Coracinum, fuerit fortè etiam tertia quædam species, minor, rubescens: quam alicubi in Italia Coruulo uocant: & alijs nominibus Guarracino, (quasi Coracinum,) Capo grosso, Coruasili.

GERM. F. Ein rotlachter Meerfisch/Großkopff/Käpplin.

SEQUUNTUR LATI QUIDAM PISCES NON SCYAMOSI:
qui nihil ferè cum præcedentibus latis commune habent, excepto
Apro Bellonij, quem Sargo comparat, &c.

CAPRISCUS (*καπελιος*) piscis à Græcis dicitur, & *mūs*, Athenæo & Oppiano: & à Strabone lib. 17. inter Nili pisces *χοιρος*, (id est, Porcus,) Rondeletius. Ego non Capriscum hunc, qui marinus est piscis, sed alium fluuiatilem (quem Percam rotundam Germani pleriq; nominant) Porcum Nili esse suspicor. ¶ Aprum suum Bellonius squamas habere negat: Rondeletij uerò tū Aprum tum Capriscus squamosi sunt. In cæteris plerisq; descriptio Apri Bellonij, & Caprisci Rondeletij, ferè conueniunt: ut uel ijdem, uel omnino cognati inter se pisces uideri possint. Vtriq; pellicula dura & aspera, qua ligna expoliri possunt: duæ in tergo pinnae: quarum prior fortibus aculeis obfirmatur. branchiæ non detectæ, corpus rotundum ferè. lineæ cancellatæ in cute, una utrinq; in lateribus pinna. Oculi sursum in capite. Os paruum: in quo dentes acutissimi & ualidissimi, Rondeletio: humanis æmuli, in gyrum siti, Bellonio. Hactenus descriptiones conueniunt. Icones uerò ab utroq; positæ, multum dissimiles sunt.

E libro Saluiani. Piscis Græcè dictus *καπρος*, *καπελιος*, *χοιρος*, *γς* & *μūs*. Latine Caper, Aper, Porcus, Sus & Mus. *καπρος* Aristoteles & Athenæus nominant: Plinius Græcam uocem imitatus, Caprum: Gaza Aprum. Eundem hunc esse Caprisco piscem, non solum ex maxima nominum affinitate: sed ex eo etiam intelligi potest, quod uterq; duram pellem habere traditur. quod præterea *καπρος*, *χοιρος* etiam (cuius apud Strabonem & Athenæum habetur mentio) sit, & dicatur. Athenæus enim Aristotelis *καπρος*, *χοιρος* uocat. *γς* uerò apud Athenæum: licet is dubitare uideatur an Caprus sit: unum tamen & eundem piscem esse, eadem nominum significatio insinuat. accedit, quod quemadmodum alij *καπελιος* & *χοιρος* ferum esse tradunt: ita Ouidius Sues diros appellat. Postremo quod *mūs* etiam (cuius Aelianus atq; Oppianus mentionem fecere) & *καπελιος*, unus sit piscis, apertissimè declarat Athenæus, his uerbis: Capriscus uocatur etiam *mūs*, (id est Mus,) nec est, ut unà cum Hermolao Barbaro, *γς* hoc Athenæi loco, pro *mūs* restituendum cōiciamus: quando quæ *μυι* ab Aeliano & Oppiano tribuuntur, Caprisco optimè respondent. Interim non negandū etiam alios dici Sues marinos, ut Thynnos, quod glandibus uescantur. Isidorus Hispalensis Sturionem, Suem uocat. Marini Mures etsi non magno corpore, (nec magnis uiribus, Oppianus:) in expugnabili tamen septi sunt robore atq; muniti: quippe qui ad propugnandū duplici confidunt armaturæ, præduræ nimirum pelli & dentium robori. cum ualentibus enim piscibus & rei piscatorie peritissimis hominibus pugnant, Aelianus: ex quo & Oppianus transcripsit. Aristoteles Ca-

pri singulas utrinque branchias esse tradit, easque duplices. Congro binas, alteras simplices, alteras duplices. Verum ut de Congri, ita etiam Capri branchiis hæc perperam scripsit. Vtrinque una tantum pinna parua & rotunda ad branchias conspicitur, nam illis, quæ in piscibus alijs utrinque in uentre sunt conspicuæ, prorsus caret. In dorso ferè medio tres membranæ inter se iuncti reperiuntur aculei robustissimi & magni: quorum prior reliquorum duorum triplus est: eosque omnes non solum ubi uult deprimat (hic piscis:) sed in sulcum etiam osseum in dorso ob id sculptum recondit. Depressi autem & reconditi, uti quàm facillimè omnes simul eriguntur, ita eorum unus dumtaxat erigi nequit. Et pari ratione erecti omnes deprimi possunt, cum eorum unus solus nequeat. Suntque ea arte fabricati, ut cum prior & maior quantumuis impulsus deprimi nullo prorsus pacto possit: postremi tamen deprehensione quæ facillima est, statim deprimuntur: non secus quàm in arcubalistis uocatis accidit: in quibus paruo ac inferiori ferreo uecte compresso, tensus illico remittitur arcus: ob cuius similitudinè hic piscis Romæ pesce Balestra uocatur, &c. Horum aculeorum meminisse Strabo, his uerbis: *Χοιροι*, id est, Porci, cum rotundi sint, & spinas ad caput habeant, periculum Crocodilicis afferunt. Et Plinius hisce: Inter uenena sunt piscium Porci marini spinæ in dorso, cruciatu magno læsorum, &c. Corio tegitur squamoso, (cuius tamen squamæ serpentis potius quàm piscis uidentur,) ita duro & aspero, ut uix dissecari queat, atque lignum & eborâ eo poliri possint. Totius piscis figura ualde compressa & lata, atque ferè orbicularis est. Pondere duas libras raro excedit: (quantum Plinius scribat: Appion maximum piscium tradit esse Porcum, quæ Lacedæmonij Orthrogiscum uocant.) Reperitur in plerisque maris locis, etsi ferè nullibi admodum frequens. Aelianus quidem & Oppianus Murem, marinum faciunt: Ouidius etiam Suem: & Arcestratus Caprum: Aristoteles uero & Plinius Caprum in Acheloo amne reperiiri testantur: Strabo & Athenæus *Χοιροι* inter Niliacos pisces connumerant. Hucusque Saluianus. Ego Plinij Porcum aculeis uenenatis Galeum centrinen esse potius suspicor: qui & uulgò hodie Italij Porcus dicitur, & eius aculeos ueneno non carere Oppianus cecinit. Nili etiam *Χοιρος*, id est Porcus, alius fortè fuerit: ego Percæ similem piscem minorem & rotundum, capite aculeato, unde à Lucijs non deuoratur, & Porcellio apud inferiores Germanos uocatur, Nili Porcum esse conijcio, sed hic an in Nilo reperiatur, non constat mihi: ut nec Saluiano, an Caper eius usquam in ullo flumine. ¶ Vide mox in Capro Rondeletij.

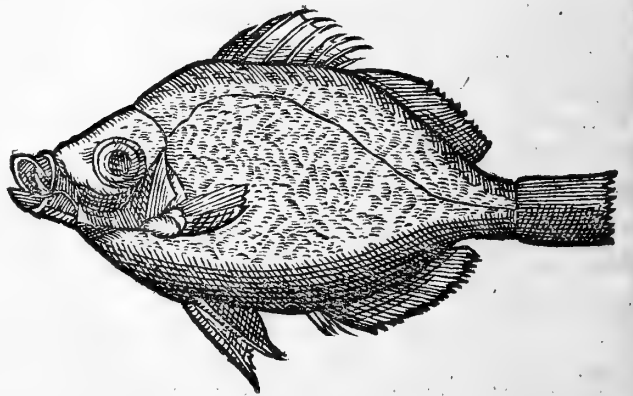
Plinij Porcus.

ITAL. GALL. A nostris (circa Monspelium) & Siculis Porco dicitur, Rondeletius. Romæ Pesce balestra. Saluianus: propter causam supra expositam.

GERM. F. Ein Sauwisch im meer. quanquã etiã Delphini & Phocænae uulgò Meer-schweyn uocantur: sed ij cete sunt, non pisces.

CAPROS, *Καπρος*, ab Aristotele dictus piscis, à Gaza Aper conuertitur: à Plinio non rectè Caper. hoc enim Latinis hircum significat, capros uero Græcis aprum.

An piscis (inquit Rondeletius) quem hic exhibeo Aper sit, pro certo nondum habeo: sed cum rarus admodum sit, & notas insignes habeat, studiosos, proposita pictura, ad rem diligentius expendendam, inuitare uolui. *Τραχιδεγυος* est *καπρος* Athenæo, & noster hic duris asperisque squamis tegit. Sed noster marinus est, Aristotelis uero fluuiatilis, nempe in Acheloo amne, idemque uocalis. Alius est

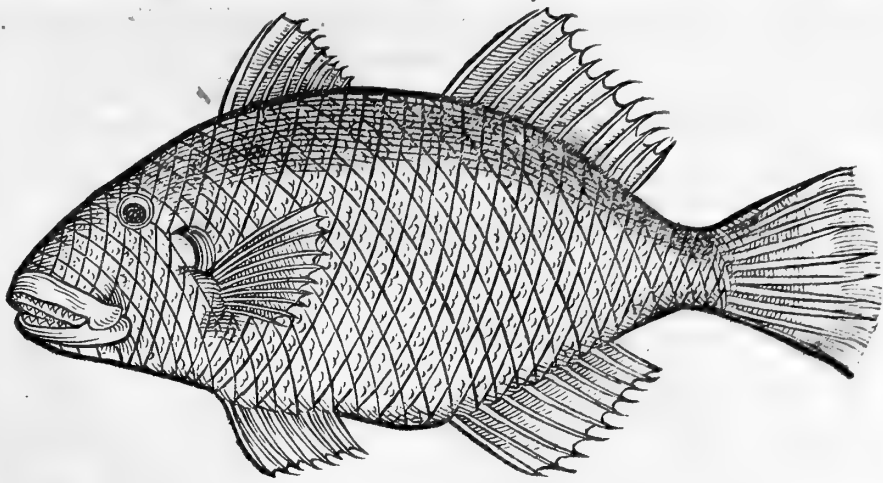
Capriscus dentibus acutis & ualidis, uirus olens, durus. Capros uero dentibus caret, & ab Arcestrato laudatur. Hæc ille, qui etiam rostrum oblongum & obtusum, Suis modo, in eo quem exhibet pisce, haberi scribit: multos firmosque aculeos in pinnis uentris: à podice etiam tres, breues & acutos. Idem præterea Aprum suum à figura rostri aculeorumque seras referentium sic appellandum censuit: cum ueterum Aper à uoce & grunnitu hoc nomen tulerit. ¶ Capron aliqui recentiores cum Caprisco confundere uidentur. Aprum piscem (inquit Gillius) uidi Venetijs in foro diui Marci conditum in opificis cuiusdam officina pendere: quem cum Thraci cuiquam ostendissem, Capriscum dixit appellari: cumque huius piscem effigiem Siculis piscatoribus ostendissem, Porcum esse affirmarunt. Sic ille. Venetijs quidem Porcum appellant Mustelum centrinen, quem aliqui Vulpem ueterum esse putarunt. & Bellonius cum scribit: Piscis quem antehac aliqui pro Apro descriperunt, Vulpes marina est: Gillium notare uidetur. ¶ Equidem Rondeletij Aprum Hyænae, uel Caprisci (quo cum plurima habet communia) speciem esse coniecero. ¶ Plura lege superius in Caprisco.

GERMANICE circumscribo: ein selzamer Sauwisch im meer/mit gantz rauchen schuppen: vnd mit scharpffen dörnen in den flossfäden am bauch vnd nach dem weidloch.

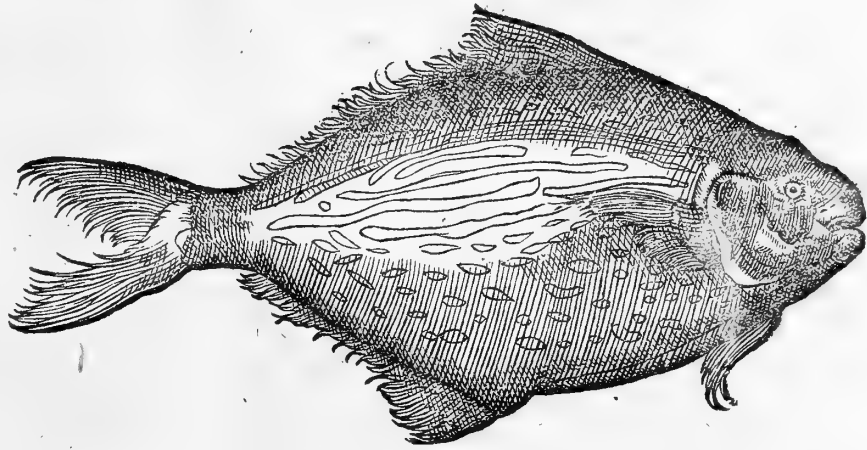
APER

APER à Bellonio exhibitus, à Rondeletij Apro differt, cum aliàs, tum quòd squamas ei negat: dentes albos & humanis æmulos tribuit, &c. Illyrij (inqt) piscium affinitate decepti, piscem istum Chiergner uocant: sed uox ea Sargo debetur. Aper enim Sargi modo corpus tornatum habet. Erit forsàn is quem Athenæus Porculum fluuiatilē uocat: quem etiã ex Aristotele uocalem esse tradit, Hæc ille. Plinij quidem Porcus aculeis in dorso noxijs, Galeus centri nes (meo iudicio) fuerit. ¶ Lege etiã quæ proximè retrò de Capro Rondeletij scripsimus.

GERM. Ein vnbekannter frömbder fisch/einer Weißbrachsman gleych.

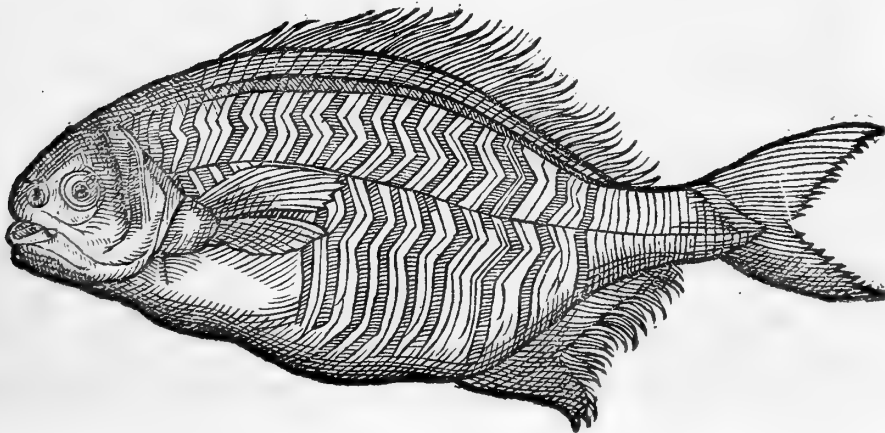
STROMATEVS, Στροματέως. Nascitur Salpæ similis piscis in mari Rubro, qui Stromateus appellatur, per cuius totum corpus lineæ seu uirgæ aureæ extenduntur, Athenæus ex Philone. Stromata Grecis sunt stragula & tapetes elegantiores, uarijs colorum imaginumq; differentijs spectabiles: unde & pisci nimirū nomē. Plura leges cum sequentibus tribus Eiconibus scripta.

ITAL. Piscis hic si in aliqua maris mediterranei parte reperitur, nec mari Rubro tantum proprius est, forsàn is fuerit qui Romæ Fiatola nuncupatur, eo à Salpa disidens, quòd lineas aureas breuiores habeat, nec ad caudam usq; productas, (atqui Philo requirit in Stromateo *πέλοδος δι' ὄδου τοῦ σάλματ' & κραιμύνας, χρυσαῖστας*: hoc est, per totum corpus tendentes lineas aureolas: ut etiã in Salpa, cui confertur:). Rondeletius. Idem piscem alium, de quo proximè agemus, in fine octaui libri cum peregrinis describens, Romæ uulgò, similiter ut hunc quoq; Fiatolam nuncupari scribit: tanquam uterque in Mediterraneo mari iuxta Romam capiatur.

GERMANICE F. Ein Teppicher/oder Teppich fisch: zü Rom bekannt / mit schönen goldfarben streymen durch den leyb wie ein Goldstreymer: gleych als ein Teppich die von farben schön ist.

Fiatola (alterius) eiconem à Bellonio exhibitam omisimus: quòd formà & circumscriptione corporis, ac pinnis, cum ea, quam Rondeletius dedit, conueniat. Lineæ tamen seu striae & maculae, longè alie ac aliter in utriusq; pictura sunt: ut pisces esse diuersos aliquis existimaret: sicuti etiã ex utriusque descriptione idem non uidetur. Rursus uerò propter formam & pinnas, ut dixi: & quoniam uterque circa Romam frequentem esse, & Fiatolam uocari, scribit, unus uideri potest.

Alia eiusdem piscis effigies, quam à Cor. Sittardo cum alijs piscibus Roma depictis olim accepi. Hæc cum Belloniana ferè per omnia congruit, nisi quòd rudimenta quadam dentium ostendit, cum Bellonius omnino edentulam faciat: & lineam mediam rectam à branchijs ad caudam non exprimit, (cuius tamen in descriptione Bellonius non meminit:) nec aliam superiorem Bellonio memoratam, incuruam & squamosam, cum reliquum corpus squamis careat.

Addebat (Sittardus) non excedere hanc magnitudinem, erat autem missa ab eo pictura uno altero ue digito longior, quàm à nobis hic proposita est.

GERM. Ein andere figur des obgenannten fische.

Callichthys.

STROMATEI species altera, sive cognatus ei uideri potest hic piscis. Rondeletius nulli ei uetus nomē posuit. Bellonius Callichthyn appellauit: hoc est, Pulchrum piscem, quod nomen (inquit) nulli pelagio pisci rectius conuenerit, quàm huic: ut qui totus ferè sit argenteus ut Lampuga, ac præterea multis aureis lituris uariatus.

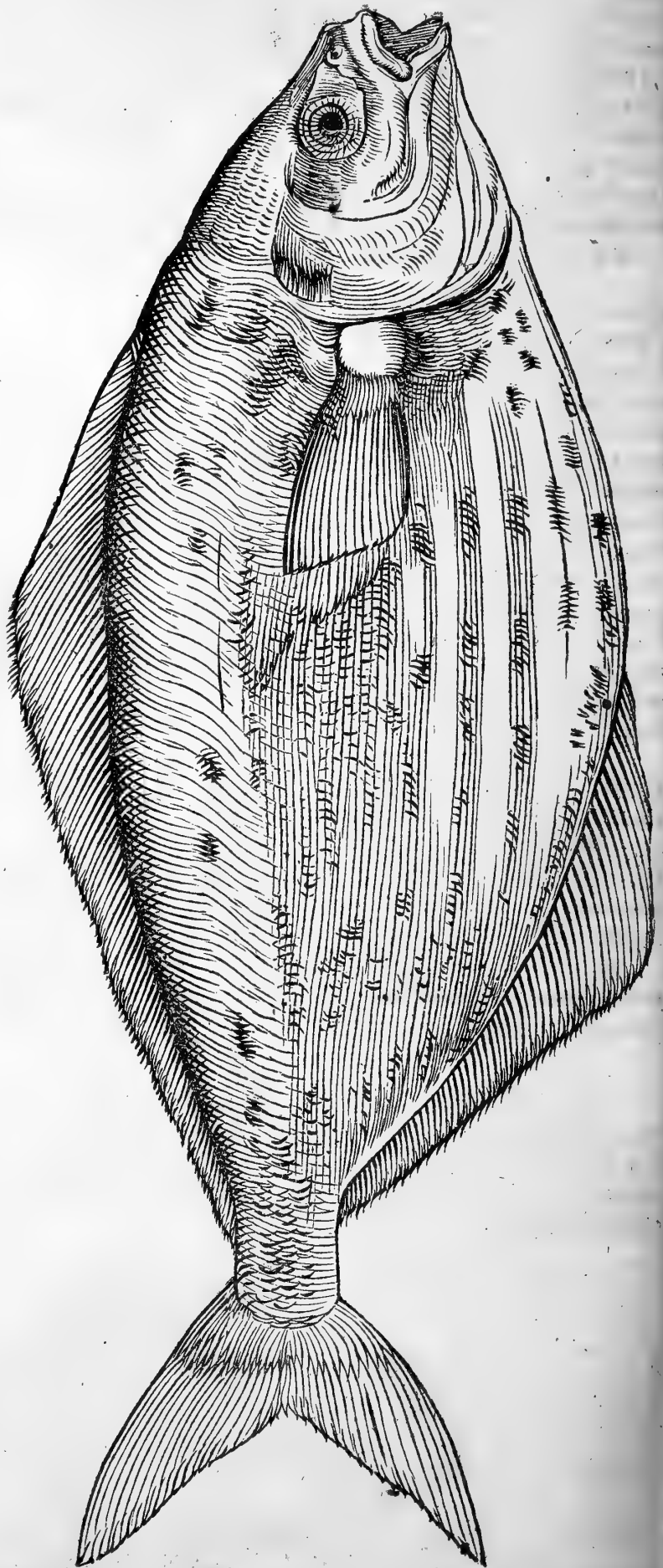
Sed nihil tale de Callichthye suo ueteres prodiderunt. Hæc tantum ex eorum scriptis obseruauimus: Callichthye piscem Anthiam esse, (ex Athenæo: sed meliores auctores distinguunt:) gregarium, cetaceum, dentibus serratis, & è Thunno esca gaudere. Aristoteles & Oppianus, ubi Anthias piscis appareat, nullum animal noxium illic in mari esse tradunt, ideoque sacrum haberi. Plinius (lib. 9. ca. 47.) ubi de periculo scribit, quod urinibus imminet à Canibus marinis: Certissima (inquit) est securitas uidisse planos pisces: quia nunquam sunt, ubi maleficæ bestia: qua caurinant, sacros appellant eos.

Anthias.

Plani pisces.

Hoc in loco pro planos reposuerim Anthias. Plinium enim ab Aristotele mutuatum, ut alia pleraque, non dubito. Bellonius forte hinc occasione cepit, ut latos pisces, (qualis est Faber, Fietola, Lampuga,) eosdem Anthias faceret, constituto hoc quasi genere ad pisces forma plurimum differentes. Latos enim pisces, quanquam à planis distinguit, quòd non sua latitudine natè sicut plani: uideri tamè & ipsos planos ait, si super solo collocètur. Sed hanc sententiam eius, nemo (quod sciam) doctorum approbauit. Rondeletius cum superiorem piscem libro 5. in Latorum censu descripsisset: hinc in fine octauum inter cyaneos (id est cœruleos) collocat, cum diuersis forma piscibus Hippuro, Serfino, & Glaucis ipsius, (quos Bellonius etiam Lampugæ nomine Anthias suis adiungit.) Ego à ueteribus pisces cyaneos tanquam generis nomine appellatos non reperio: neque à colore aliò ue huiusmodi adiuncto, genus constitui laudo, sic enim sæpe unius speciei pisces,

Cyanei.

speciei pisces,

pisces, ad genera diuersa trahentur: (Anthiæ Oppiano alij flauī sunt, alij niuei, alij atro sanguine fuscī) & species generis unius proximi, nihil ferè præter colorem aut tale quippiam commune habent. Nos igitur neq; latos pisces adeò anguste ad tres aut quatuor species infimas cōtrahemus: neq; ab accidente genus propriè uocandum statuemus. ¶ Dorsum lateraq; in hoc pisce cœrulea sunt, uenter candidus, labra purpurea. ferè rotundus & compressus est, Seferino non ualde absimilis, nisi quòd lineas duas à branchijs ad caudam ductas non habet: sed unicam duntaxat. A dorso autem ad hanc lineam, & ab hac ad uentrem lineæ demissæ sunt, perbellè inflexæ, Rondeletius.

¶ Præter omnium piscium morem, pinnis sub uentre caret, estq; prorsus inermis: Cantharo quidem similis, sed eo maior euadit, non tam æquè crassus. Lineam habet à capite sub uentre ad umbilicum extensam, atq; utrinq; in ceruice nigram maculam. Squamis undecūq; caret: præterquam in eo lineæ ductu, qui piscis huius latera distinguit, &c. Bellonius.

GRÆCI uulgò Gofidaria uocant, ni fallor.

ITAL. Romæ uulgò nuncupatur Fiatola, quemadmodum Stromateus ob similitudinem quandam, Rondeletius. Romæ ac Neapoli Fiatola: Tyrrheno familiaris, Adriatico non itè, Bellonius. ¶ De hoc pisce, missa eius icone, doctissimus Sittardus sic ad me scribebat: Ferolo uulgò dicitur, Romanis Lampeca, delicatissimus piscis, (atqui Bellonius: Nullū, inquit, inter apprime delicatos pisces nomen retinet:) fertur nasci ex Pulmone marino. Ego ex Pulmone aliò ue zoophyto marino piscem nasci, non temere crediderim. Lampecæ uel potiùs Lampugæ nomen, alijs piscibus (quos Glaucos Rondeletius facit) debetur. ¶ Quærendum an hic Venetijs à quibusdam Figo, ab alijs Truellia nominetur.

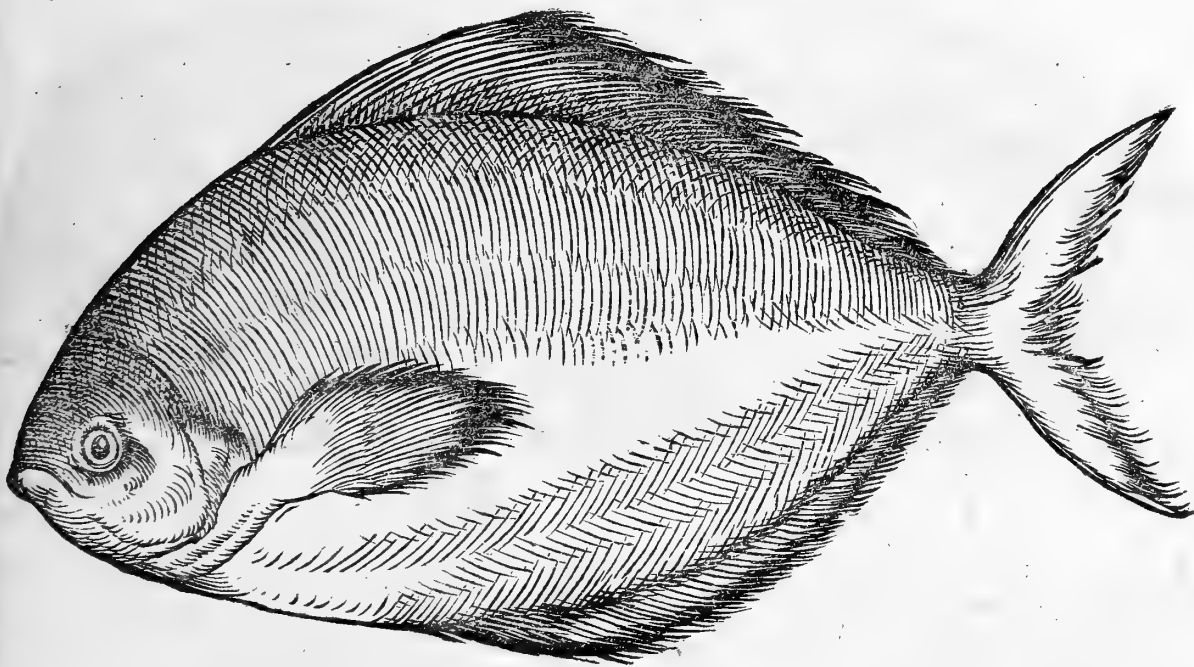
Pulmo mar.

HISPAN. A Lusitanis Pampano, ut audio.

GALLICVM nomen non habet, ut neq; superior. in nostris litoribus (inquit Rondeletius) nunquam uisus.

GERM. F. Ein andere art des Teppichers/zü Rom bekant vnder einem namen mit dem nächst gemelten.

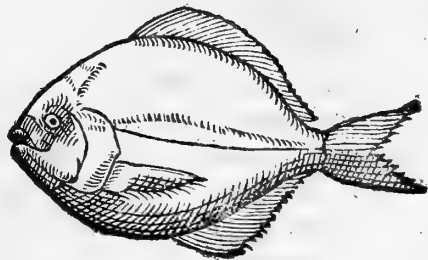
Rursus alia eiusdem piscis eicon, Venetijs facta.

Hunc primùm Hepatum esse conijciebam, quoniam à Venetis Figo nominatur: & Italicè iecur quoque Figato: & figura Hepati à Rondeletio posita, ad hanc proximè accedere uidebatur. Color etiam nigricans conueniebat. Postea me admonuit Bellonius, piscem hunc potiùs esse Callichthyn suum, (seu Stromateum Rondeletij:) quanquam non sint eidem colores & maculæ. idq; animaduerti cùm ex figura eius, tum quòd solus hic piscium pinnis sub uentre caret, nec aliam parte supina habeat, quàm quæ ab ano est. Hepatus squamosus est, &c.

GERMAN. Nach ein andere figur des selbigen fischs.

SESERINVS Rondeletij. Σερερινός. Sola (inquit) cōspicua latitudine à Glaucis discrepat, est enim corpore breuiore quidem, sed latiore, compresso: sine squamis, cute læui, dorso cœruleo, uentre argenteo. Lineas duas à branchijs ad caudam ductas habet, superiorem curuam, inferiorem rectam, ob quam notam in isto pisce manifestissimam, in eam adducor sententiam, ut existimem Seferinum esse, cuius ex Aristotele πῶς ζῶον meminuit Athenæus, his uerbis: Duas uir

F

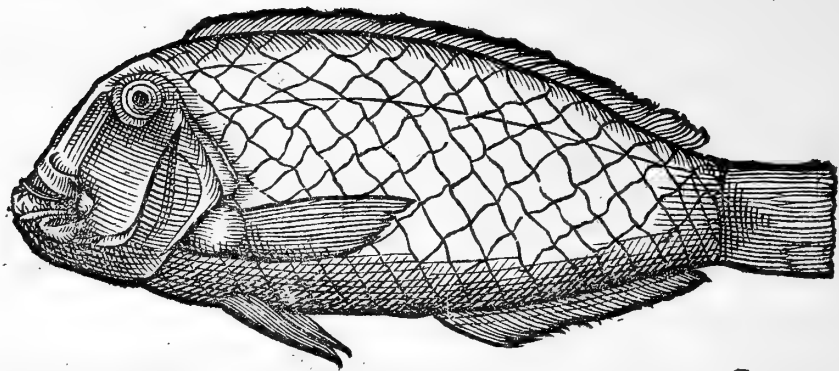
62 Animalium Mar. Ordo IIII.

gas siue lineas habent alij pisces, ut Seferinus: alij plures & aureas, ut Salpa. ¶ Idem Rondeletius in Orthrorisico pisce recitatis Aeliani de Luna pisce uerbis, descriptionem eius Seferino conuenire coniectat. ¶ Illum cuius eiconem damus, Rondeletius inter pisces Cœruleos ponit: & in eodem genere Stromateo non ualde ab similem facit.

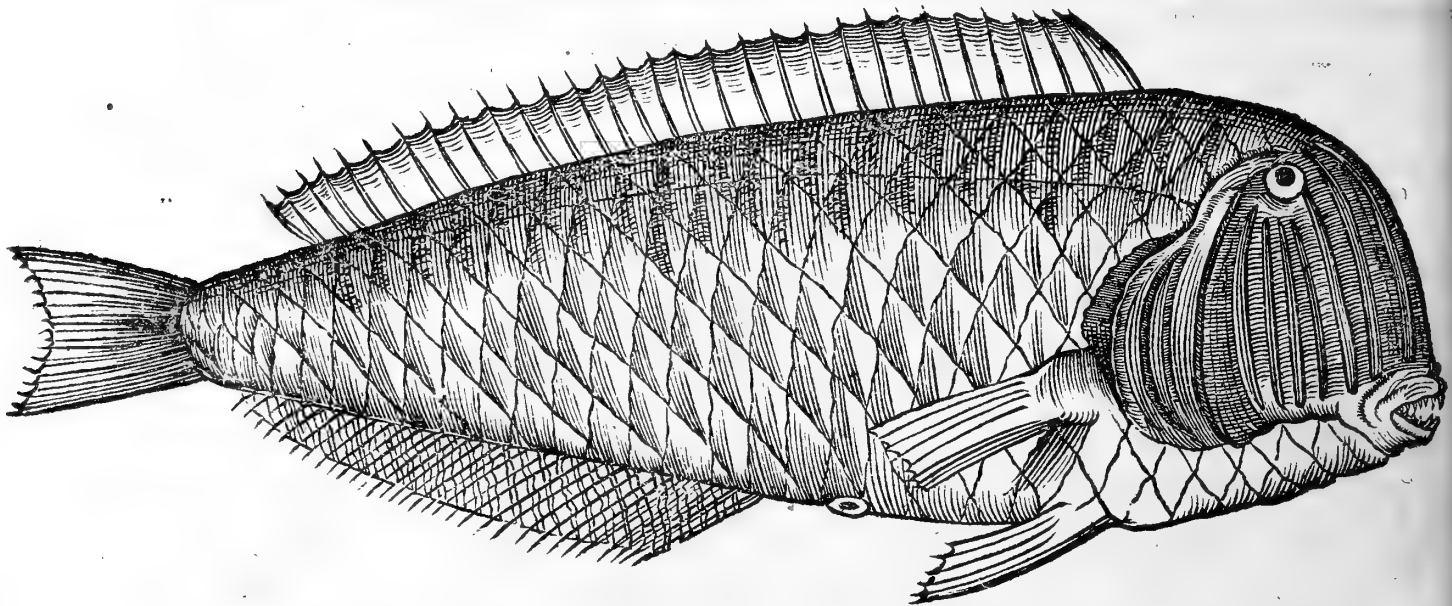
GALL. Circa Monspelium Tronchou, Rondeletius.

GERMANICE circumloquemur: Ein besunderer breiter meersfisch / on schuppen: mit zweyen strichen von den orwangen gâgen dem hinderen teil.

Nouacula Rondeletij.

Eiusdem alia icon, qualis Romæ olim depicta est, à Cor. Sittardo nobis communicata.

NO V A C V L A Rondeletij, (inter latos planosq; ambigit, ut mox in Fabro dicitur.) Sequor in hoc pisce (inquit) uulgarem appellationem, quam ex Latina sumptam arbitror, dicitur enim Rason; que uox nobis & Hispanis nouaculam significat: à Plinio uerò, qui solus ex ueteribus piscis huius meminit, Nouacula piscis. Eius uerba sunt: Nouacula pisce quæ tacta sunt, ferrum olent. nam in uulgaribus codicibus perperam locus hic legitur, eo quo citauim modo restituendus. Et merito quidem Nouacula dicitur. est enim dorso cultellato, (atqui Plinius à ferri odore Nouaculam dictam insinuat,) quo maiorem nouaculam aptè repræsentat. piscis est marinus, palmi longitudine, tres digitos latus, unum spissus. capite Pagrum quodammodo refert, posteriore corporis parte Buglossum. Ore est paruo: dentibus acutis, magnis & recuruis. Oculis est paruis, à quibus descendunt ad os lineæ obliquæ, purpureæ & cœruleæ. Squamis tegitur magnis, rubescens: (unde aliqui pro Erythrina perperam hunc pisces acceperunt.) Piscis est Rhodo frequens, & in Melitâ insula, ex quo post Rhodum à Turcis expugnatam illuc migrarunt milites qui Rhodij appellantur. Capitur & in Maiorica Minoricaq; insulis. Carne est tenera, & delicatissima, ac in illis insulis, quas modò nominauim, summo est in precio. Sic ille. ¶ Eundem pisces postea Cor. Sittardus me dicus Romæ depictum ad me misit, Pauonis nomine. sed nomen hoc alijs quoq; diuersis piscibus attribuitur. Varietas & elegantia colorum Stromatei nomine dignum hunc pisces faceret: sed alius est Athenæi ex Philone *Στροματεὺς* in mari rubro, *ῥαβδίου ἔχων δι' ὅλη τοῦ σώματος πτερυγίας χρυσίας*. Aconias pisces quosdam Numenius apud Athenæum nominat duntaxat. acône autem Græcis cotem significat, ad quam Nouacula exacui solent. Tonsicula ex Orimis celebratur nomine tenus à Calsiodoro, non describitur. ¶ Saluianus nullum adhuc Græcum aut Latinum no-

Pauo.

*Stromateus.
Aconias.
Tonsicula.*

men huius piscis inuenisse se profitetur. Peculiarem (inquit) adeò figuram habet hic piscis, ut nulli alij piscium similis uideatur, ab omnibusq; internosci facile possit. Capite enim permagno est, ualde tamen (non secus quàm corpore toto) compresso, & omni prorsus rostro carente. Latiusculus ualde est, Fabri instar compressus. Squamis magnis tegitur: & uarijs atq; pulcherrimis coloribus egregiè depingitur. Palmi mensuram excedere non solet. Soliuagus, infirmus & imbellis, carni uerus tamen. In Romano foro piscatorio uix deni aut duodeni quotannis conspiciuntur. In Rhodio, Siculo & Hispano mari frequentior gignitur. Carnem habet teneram atq; friabilem: boni succi & concoctu facilem. Vnde in Saxatiliu penuria ipsis substitui potest. Gustui suauissimus est, & in maxima habetur existimatione. Incola est litorum, maximè què faxis abundant. Nullis ferè alijs spinis, præter eas quæ dorsi spinam constituunt, interciditur.

I T A L. Romæ pesce Pettine uocatur, (*fortè quasi Pecten, propter parallelas capitis lineas,*) & in plerisque alijs locis Rason, Saluianus.

G A L L. Rason: quæ uox nobis & **H I S P A N I S** nouaculam significat, Rondeletius. Causa nominis exposita est supra.

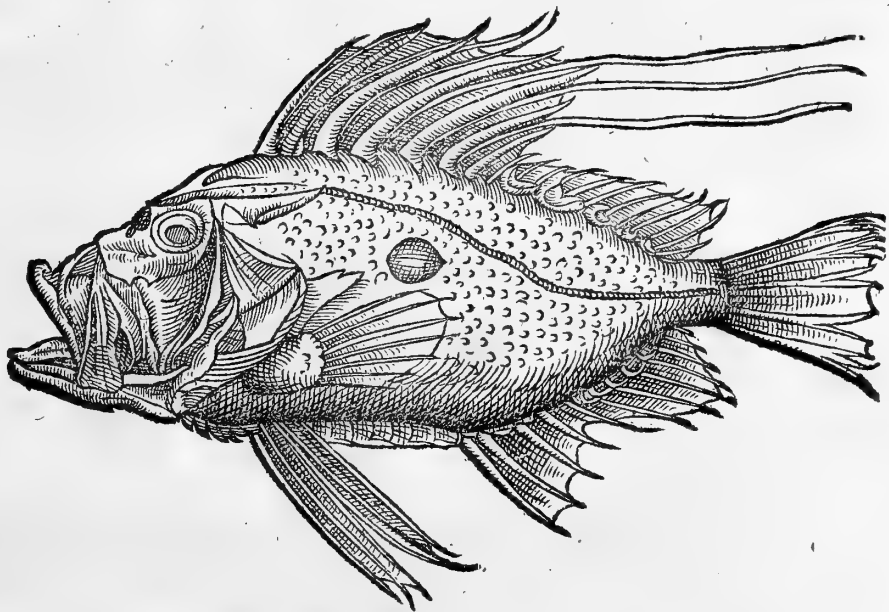
G E R M A N. Ein selzamer fisch/wirt im meer vmb die inseln Sicilia vnd Malta gefunden: mit mancherley schönen farben gezieret. Die Franzosen vnd andere völkter am meer vor Africa über in Europa/nennen in ein Schärfsack/zc.

F A B E R. Græcis *Zeús*, id est Iupiter: uel *Χαλκίς*, id est, Faber ferrarius, alius omnino piscis est Chalcis. *Zeús* nomen fortè ex posteriore nominis *Χαλκίς* syllaba factum fuerit. Putauerunt aliqui Fabrum dictum à similitudine fabri ferrarij qui fuliginosus est: (qui etiam cum Coracino hunc piscem confuderunt:) macula quidem insignis est nigra.

¶ Multæ in eo partes nigricant: ut à colore forsan Fabri nomen inditū ei aliquis conijciat: quanquam simul & hunc & Coracinum nominans Oppianus: non utrumq; sed Coracinum tantum à nigro colore denominatum ait, Saluianus.

Dalmatæ etiam hodie Fabrum uocant: qui cū ex eis percunctarè (inquit Gillius) cur sic nominarent, mihi pulchrè responderunt, se ideo ita nuncupare, quòd omnia instrumenta fabrilia in ipso reperiantur: quod quidem ipsum statim uerum esse periclitatus sum. ¶ Non est hic Cytus Athenæi, ut quidam suspicati sunt, quoniam à Romæ Citula nominetur. ab Athenæo quidem Cytus nominatur tantum, inter pisces, tanquam Dionysio facer. Neq; Acanthias, ut propter spinas dorsi aliqui putarunt: is enim Mustelorum generis est. Neq; Orthragoriscus, uel Porcus marinus, quanuis dum capitur, grunnit. ¶ Dubitauimus quando (inquit Rondeletius) in quam piscium classem piscem hunc referrem. neque enim inter squamosos, neque inter cartilagineos, neque inter beluas collocari potest. neque inter *ὑποσολέας* inter planos & latos ambigere. quippe qui una parte candidus, altera nigricans non sit, sed corpore concolore, dempta unica macula. A planis uerò oculorum situ differt. At cum exigua sit hæc differentia, corporeque plano sit, & figurà Rhombo capite tenus quodammodo simili, non ineptè planis piscibus adnumerari posse uidetur. Sic ille. Bellonius latis piscibus adnumerat, contra latorum appellatione ad paucos, Fiatolam, Lampugam, &c. ut paulò antè in Stromateo altero diximus. Nos latis simpliciter piscibus adnumerare uoluimus: quoniam à planis & oculorum situ, pinnisq; plurimum differt: & non ut illi sua latitudine in aqua natat: Natura quidem, ut plerunque solet inter duo genera, quædam ita ambigua producere, ut ad utrum referas, dubites: sic Fabrum etiam & Nouaculam inter Latos planosq; *ἰπαιφοτελόντας* nobis genuit. refert enim Nouacula posteriori parte Buglossum: & latiusercula ualde est, Fabri instar compressa, Saluiano teste.

G R A E C I hodie Christopharum (nomine composito à Christus & opsarium, quod piscem significat) appellant: aiuntq; Christophorum, dum Christum humeris gestans mare trañceret, piscem hunc apprehendisse, & impressa digitorum uestigia reliquisse. ¶ Hodie forsan ideo Christopharon nominant, quia olim *Zeús*, id est, Iupiter nominaretur, Gillius.

Χαλκίς.

Cytus.

Acanthias.

Porcus mar.

Piscem hunc

inter planos

& latos am-

bigere.

64 Animalium Mar. Ordo III.

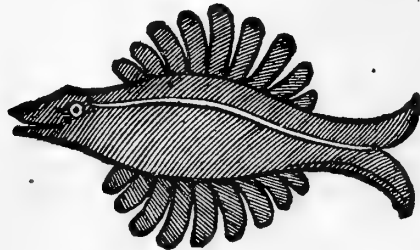
ITALICE. Romæ Citula uel Cetola uocatur: hoc quidem nomen ceu diminutiuum à *Zeús* fortassis factum fuerit, à Gillio Situla scribitur. Item Piscis S. Petri, *Pesce san Pietro*, ferunt enim hunc piscem fuisse, quem iubente Christo diuus Petrus, ut in eius ore numisma pro tributo reperiret: unde digitorum impressorum uestigia in medio corpore relicta fuerint. (Sed Orphum etiam Græci multi hodie Petrosfaro, id est piscem S. Petri nominant.) Genuenses ab orbiculari eius forma Rotulum nominant: Dalmatæ Fabrum. ¶ Ligures Zaphirum appellant, Iouius: alibi tamen Scarum, Zaphirum uulgò nominari insinuat.

HISPANI, ut & Galli Narbonenses, Gal, id est Gallum uocant, causam leges mox in Gallicis nomenclaturis.

GALL. A Mafsiliensibus Trueie uocatur: siue ab insigni uoracitate, ut Bellonius putauit: siue ab aculeis dorsi setarum instar erectis: unde & Hystricis similitudinem Iouius ei assignat: siue potius, quia dum capitur suum more grunit, quod Rondeletio placet. In Lerino insula & Antipoli *Rota*. Rode uocatur, id est, Rota: quia rotæ modo rotundus ferè sit, & in medio corpore maculam nigram habeat ueluti centrum, alia quidem Rota est Plinij inter beluas. Galli (ad Oceanum) Doree uel Dorade uocant, ab aureo laterum colore, quasi Auratam: nam antiquorum Auratam ignorant. In Prouincia Gal, sicut & Hispani: id est Gallum: ut & Santones & Baionenses Iau, id est, Gallum, à dorsi pinnis surrectis, ueluti Gallorum gallinaceorum cristis: uel (ut Bellonius conijcit) ab aureo atq; micante colore, quem habet cum adulti Galli rustici maioribus plumis communem appellauerunt un Iau, uel un Cocq.

GERMANICE nominemus licet *S. Peters fisch*, ut & Romani appellant. (Gallum enim & Porcos marinos uocare non libet: quòd hæc nomina alijs quoque piscibus attribuantur.) uel *ein Weerschmid*, hoc est, Fabrum mar. uel *ein Rad*, id est, Rotam.

ANGLI piscem quendam *Sozee* uocant, alij *Sare* uel *Sorry* pronunciant: qui alius uideatur quàm Doree Gallorum, hoc est, Faber. Prasino enim non dissimilem esse aiunt, latiore, colore *Tincæ*, in cibo lautissimum.

ICON hæc nescio cuius piscis reperitur in Tabula Oceani Septentrionalis ab Olao Magno edita: qui nihil aliud de ea refert, quàm piscem esse duodecim pedum. Mihi quidem huiusmodi pinnarum in eo positus, minimè uerisimilis uidetur.

GERMAN. Ein unbekannter Weerschmid/in der Tafel des mittnächtschē hohen meers/von dem Olao Magno beschriben: sol zwölff schüch lang seyn.

ORDO V. DE PISCIBVS SIMPLICITER DICTIS: QVI FERME ROTVNDI

(MINVS TAMEN QVAM LYRIFORMES,) NON compressi sunt: alij squamosi, alij læues.

Mænæ hæc imago Venerijs facta est. macula in medio latere talis esse debet, qualis in Smaride mox sequente cernitur: & pinna à podice longior quàm sit.

MAENA, *Mauis*. Gaza nõ rectè Halecem cõuertit, & Mænidion Haleculã, (Alex Plinio nõ piscis, sed gari uitiũ est, gen. fœ. sine aspiratione: etsi in Geoponicis ἀλιξ legit. Halec uel Alec gen. neut. Horatius & Plautus dixerunt: liquamen ex intestinis piscium interpretantur. Halecula diminitiuum semper pro pisciculo capitur, uili nimirum quouis, [Columella riuales haleculas dixit:] quem etiam halecularium Hermolaus appellat: Græcè anthracidem, id est prunarium uel carbonarium: quicunque scilicet in pruna & craticula commodè coqui potest.) Mænarum species aliæ in utroque latere nigram maculam orbiculatam habent, quæ simpliciter Mænæ dicuntur, aliæ, Leucomænides, uel Smarides, aliæ, Boopes. ¶ Euenit ut cum foetu impleri Mænæ fœmina incipit, maris color in nigriorem, plurisq̃ uarietatis mutetur, & caro deterrima cibo efficiatur: uocantur à nonnullis per id tempus τράγος, (id est Hirci,) Aristoteles. De alio Athenæi Hirci, dictum est in Gobione nigro Rondeletij.

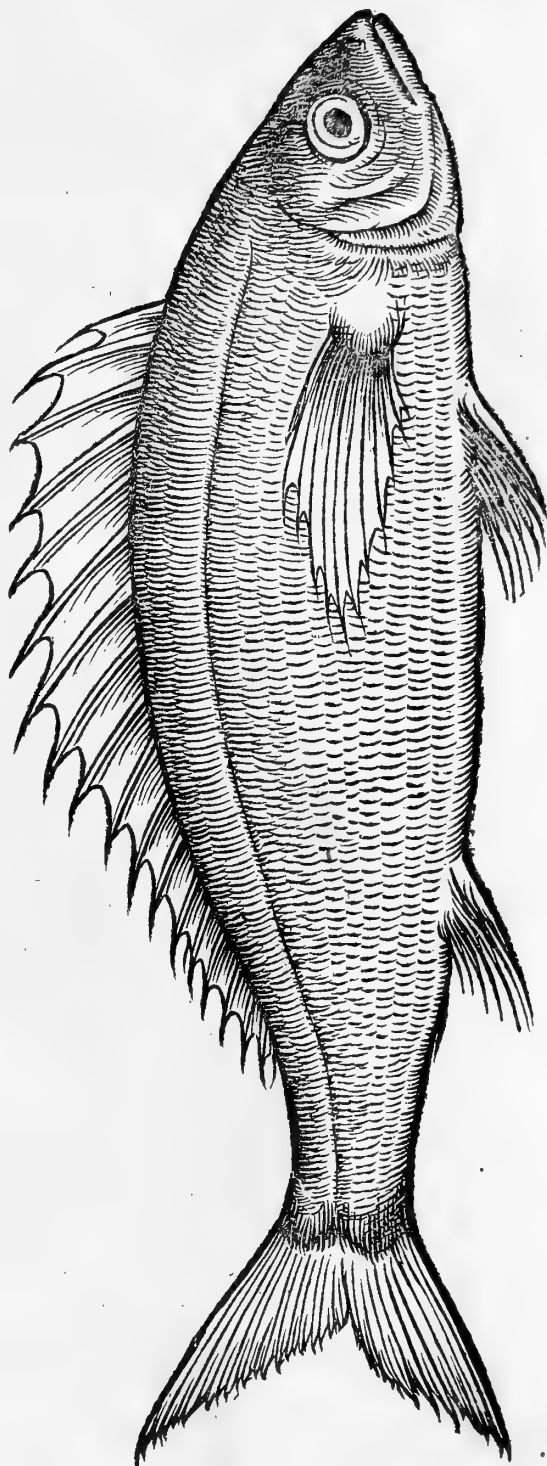
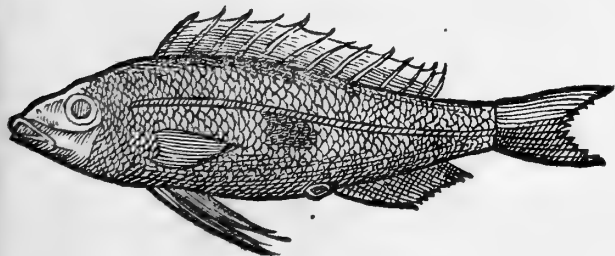
I T A L. A Liguribus ac Romanis Menola uocatur: ab ijs qui Adriaticum sinum incolunt Sclaua, uel Menola Sclaua: uel, ut ipsi proferunt, Schiaua.

G A L L. A Malsiliensibus Mendole, (aliàs Medola,) ab aliquibus Cagarel, quòd aluũ cieat, à nostris in Gallia Narbonensi Iuscle, Rondeletius.

G E R M A N I C V M nomen non habeo. Bellonius, Rarò (inquit) in Oceano capiuntur, quod sciam. Scheyfferling uocari potest, interpretatione Gallici nominis Cagarel.

Mænulam Itolorũ à Germanis inferioribus *Houtinck* uocari, olim accepi: sed certi adhuc nihil habeo. Rondeletius Oxyrhynchum suum, qui Antuerpiæ crebrò cernatur, Hautin illic uocari scribit: aliqui Acum Aristotelis sic nominant.

Bellonij icon squamas omittit: sex autem septem uel lineas à capite caudam uersus exprimit.

Alex.

Halec.

Halecula.

Mænarum species.

Hirci.

S M A R I S & Græcis (Σμαρίς) & Latinis dicitur. Gaza Cerrum Latine uertit, (ob id fortasse quòd *Cerrus*. Neapoli Smarides uulgò dicuntur Cerres, Malsiliæ Gerres:) mirum cur non potius Plinij &

*Gerres.**Leucomanis.**Garus.*

Martialis appellatione usus, qui Gerres dixerunt. Est autem Smaris ea Mænæ species, quæ Letucomanis etiam à Græcis dicitur, id est, Mæna alba, quia semper albâ remanet, cum Mæna prior colorem mutet. Eundem piscem Garum esse, nominis affinitas facit, ut suspicer, cum pro Garo Cerrus dicatur: & à Plinio & Martiali multitudinis numero Gerres, & Antipoli hodie Garon. præterea ex hoc pisciculo optimum fieri garum experientia docet, ex Garo uero pisce optimum fieri garum testis est Plinius, Rondeletius. Leucomanides aliqui Boaces nominant, Athenæus. Smarides uocantur etiam Marides Athenæo.

Smaridem, Bocam & Mænâ cognatos pisces, sic distingues. Boca lituris caret, quibus Smaris prædita est. Smaris quoque asperiores fert squamas: lineasque rectas, serie quadam in lateribus dispositas, quales & in Mæna cernimus: sed Mæna nullo seruato ordine confusas, Bellonius.

GRÆCI hodieque Marides aut Smarides appellant.

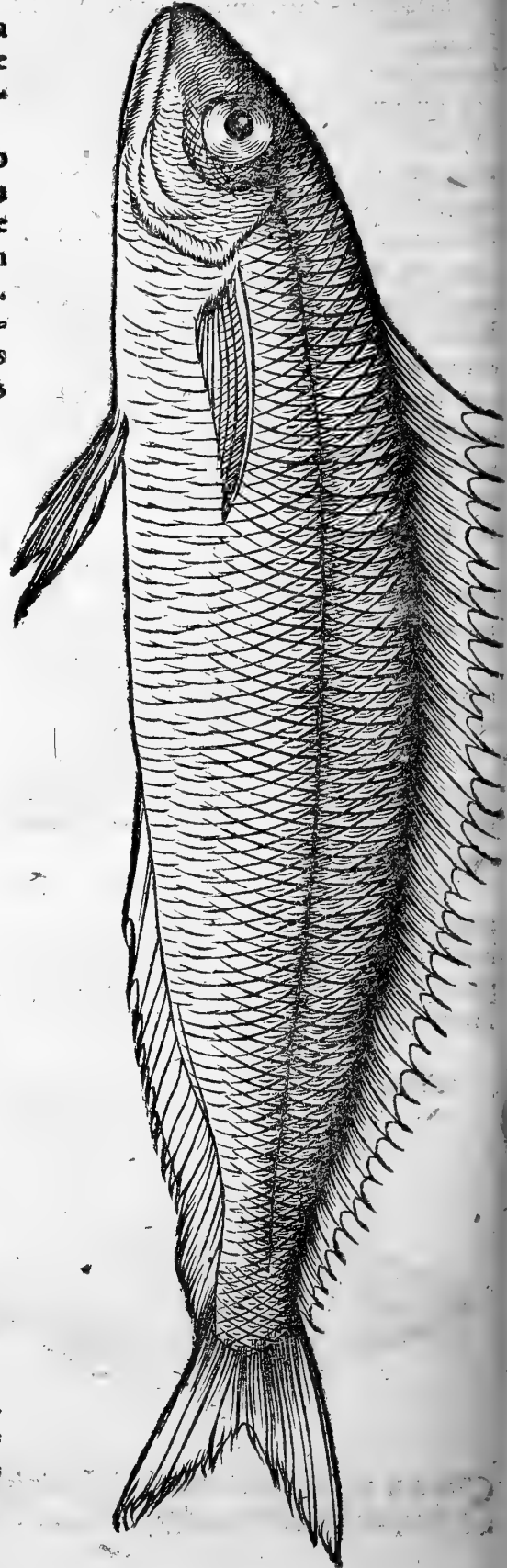
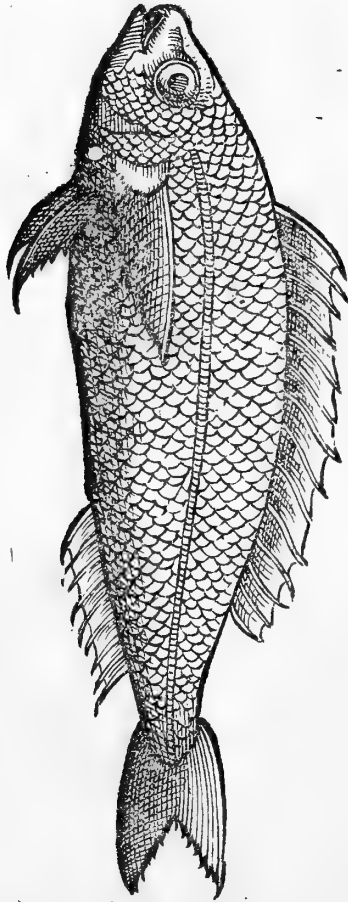
ITAL. Neapoli, Cerres. Venetijs, Giroli, Gerruli, alijs etiam Giri, Zerli. Romæ Spigaro: ubi & Rotonetum aliqui uocant, quod nomen Boopi debetur. Siculi etiamnum Smaridas uocant.

Bôcis alia effigies Venetijs expressa.

HISPANICE Picarel. Vide mox in Gallicis.

GALL. Mafsiliæ, Gerres uel Giarets. In Gallia Narbonensi, ut & in Hispania, Picarel: ob id fortasse quod salitus hic piscis & fumo exiccatus, linguam acrimonia quadam pungit & mordet, Rondeletius.

GERM. F. Ein wyffer Scheyfferling. uel imitatione Hispanis & in Prouincia usitati nominis Picarel, ein Bizling. Bizelen enim nostris de sapore pungente & mordente linguam in usu est. Mænulam Italarum à Germanis inferiorib. Houtincê uocari olim accepi. quod si uerum est, Smaridem seu Leucomanidem interpretabimur ein wyffer Houtincê: Et Boopis species duas aut tres, geschlächte des Houtincês / oder des nächstgemelten fishes.

B O O P S, Box, Boax. Βόωψ, Βόψ, Βόαψ.
Hic piscis litoralis est, ex Mænarum genere: in Gallia nostra Narbonensi, Italia, Hispania, & re & nomine notissimus. A Plinio Box dicitur, uel (ut alij legunt) Beca. Gaza Vocam conuertit, Rondeletius.

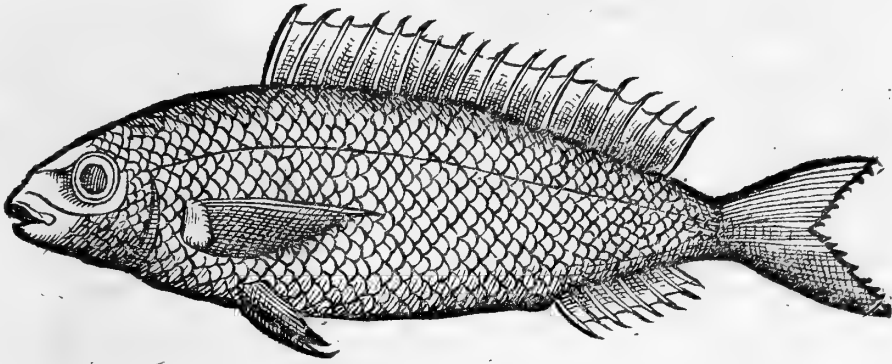
GRÆCI hodieque Boopa nominant.

ITAL.

ITAL. Venetijs Booba. in reliqua Italia, Liguria, Gallia Narbonensi, Hispania, Bogue uel Boga nominatur. Romæ etiam Boga uel Rotoneto, quòd corpore sit rotundiore.

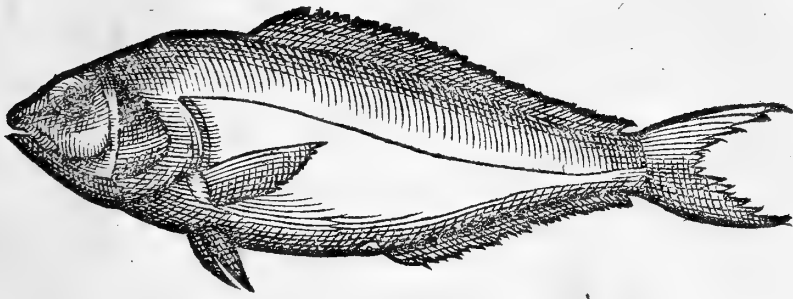
GALL. Bogue, ut in Italicis nominibus dictum est. Sunt qui cum Leucomænide (quæ potius Smaris est) confundant.

GERM. Ein geschlecht des Houtincks. Lege superius in Smaride.

BOOPIS secunda species Rondeletio. Ex ueteribus solus Oppianus Boopis species duas facit. Piscem hunc (inquit Rondeletius) in multis superiori similem, Bogue ravel appellant. quid uerò istud ravel significet, non potui omnino assequi: nisi quòd peritiores piscatores sic dictum esse putant, quia capiatur & uendatur cum piscibus, uulgò raualle appellatis, id est, minutis, quiq; simul elixantur & apponuntur, nec propter paruitatem seliguntur, Rondeletius. Haud scio an idem sit, (uidetur autem esse,) pisciculus litoralis, qui à Bellonio Bogue reneau nominatur.

GERM. Ein ander geschlecht des Houtincks / ein rotlachter Houtinck. Lege superius in Smaride.

BOOPIS tertia species Rondeletio.

Rarus est hic piscis (inquit) cuius nomen neque à piscatoribus nostris, neque ab alijs potui unquam extorquere propter raritatem.

GERM. Das dritt geschlecht des Houtincks. Vide supra in Smaride.

SALPA, Σάλπη. Græcum Salpæ nomen Latini retinuerunt: & hodie plerique Europæ populi retinent. Hunc piscem alio nomine Bouem (Βούμ) appellat, ut est apud Hesychium, sed nos alium dabimus magis proprie Bouem dictum in planorum cartilagineorum genere. — Σάλπη τ' ἰσομήκεδν ἰχθύς, ἅς τε Βόας πόρκινδν ἀλίζωνοι καλιουσι; οὐνεκε γασίει φύκθ' ἀεί ἀλέγουσι ὀδοῦσι, Antiphanes, hoc est: Et Salpæ, quas Halizonorū piscatores nomināt Boues, ab eo quòd dentibus semper algæ suis uentribus molant. Cognominātur aut fortè ἰσομήκεδν, quòd in nullo alio pisciū genere, æque atque in Salpis, eadem ferè semper seruari magnitudo uideatur. ad summum quidē bilibres fiunt, aut semper ad librā auctæ apparent, Saluian. Pro πόρκινδν, lego πορκινδν, id est, piscatores retiarij, nam πόρκθ' genus retis est. Halizoni populi sunt Asiæ minoris. Pro ἀλέγουσι, quòd est, curant, malim ἀλιουσι, id est, molunt. Est autem Σάλπη apud authores semper fœminini generis. Archippus per iocum masculino genere protulit, tanquam de uiro tibicine, propter allusionem uocabulorum. — κήρυξ μὲν ἢν Βόας, Σάλπιγξ δ' ἰσάλλιγξ. ¶ Chrisopleurus, piscis dictus Salpa, Syluaticus; scribendum autem Chrysopeurus, ab aureo per latera colore.

Salpæ similis est piscis in mari Rubro, Stroma-
mateus nomine, Athenæus.

GRÆCI etiam nunc nomen antiquum u-
surpant.

ITAL. Romæ & apud alias plerasq; gentes
(quæ Græcæ aut Latinæ linguæ uestigia reti-
nent) nomē seruat, Gillius & Saluianus. Veneti
Salpam proferunt, Romani ferè Sarbam: alicu-
bi Salpono.

HISPAN. Lusitani Salema uocitant.

GALLI etiam Salpa nominant, Mafsilien-
ses Sopi, Bellonio teste.

GERMANICVM fingo, ein Goldstrey-
mer, à strijs seu lineis aureis: uel circumloquor,
ein art der Weerberfichen mit etlichen gälbbē
strichen durch die seyten/vom kopff gägē dem
hinderen teil.

SALPA minor est, ætate tantum differens:
Suel potius species ei similis, qui in Gallia
Narbonensi Vergadelle uocatur piscis, hoc est
Virgatus, à uirgis siue lineis parallelis, quibus
distinguitur, omnino similiter ut Salpa: qua cū
etiam partibus internis, saporis insuauitate, car-
nis mollitie, & uictus ratione conuenit. Rursus
autem ab ea differt figura: est enim tenuior, bre-
uior, rotundior, Sparis uel Auratis quàm Sal-
pis similior, ad Salpæ magnitudinem nunquam
accrefcit. reperitur in stagnis marinis tantum:
Salpa uerò tum in mari tum in stagnis. quam-
obrem, ut diximus, specie potius quàm ætate
differt, contra Rondeletij sententiam: qui piscē
hunc in Salpa descripsit, eiconem uerò eius nul-
lam dedit. ¶ Germanicè nominari poterit ein
Streymbzachsme.

DE MUGILIBVS IN GENERE.

MUGIL dicitur Ouidio, Plinio: Mugilis,
Iuuenali, Horatio, Gazæ, sicut as & absis.
Mugil dictus est, quòd sit multum agilis, Isido-
rus.

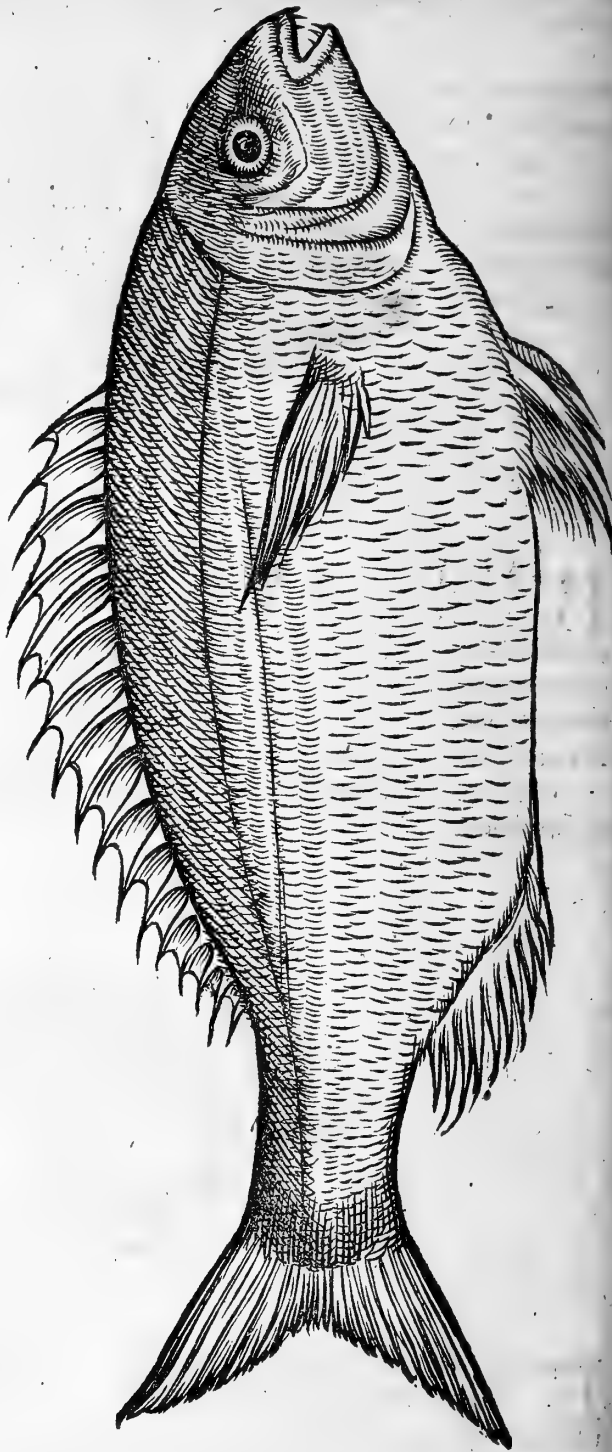
MUGILES frequentissimi (inquit Ronde-
letius) & uulgò notissimi sunt pisces: sed in eorū
generibus distinguendis difficultas est. Sunt e-
nim qui Cephalum (Κεφαλον) genus Mugilum o-
mnium siue marinorum, siue fluuiatilium con-
stituunt, ut Galenus. alij Leuciscum, Λευκίσκοι, ut Hicelius. Galenus quidem Leuciscum, fluuiati-
lem tantum Mugilem facit. Aristoteli Cephalus species est, quæ cum alijs (Chelone, Sargino, &
Myxone) Κεφάλως nomine continetur. ¶ Dorion Κεφάλως marinos & fluuiatiles facit: & rursus ma-
rinorum species duas Κεφαλον & Νήστιν, nimis concisè. Hicelius species Leuciscorum quatuor no-
minat: Cephalum, in cibo optimum: deinde Cestream: tertio Myxinum: postremo Chelonē, (qui
& Bacchus dicatur: Rondeletius tamen Bacchum, potius Myxonem esse putat:) ex quibus tres et-
iam Aristoteles nominat: quartum uerò non Cestream, ut Hicelius, sed Sarginum, Σαργίνου: (ali-
qui Sargonem Latinè uertunt. Sargus alicubi pro Sargino perperam legitur apud Aristotelem.)
Ego Chelonem non Mugilis speciem proximam fecerim, sed Cephalo. Docet enim Aristoteles
Cephalorum speciem unam litoralem esse, quam Chelona nominat: alteram translitoranam, quæ
adiectiuo nomine περιάου cognominat, & muco suo nutriri dicit, ecq; semper ieiunum esse. unde
quoniam, cum quatuor Mugilum species faceret, Chelonem nominauit, Peræam omisit, uel Ce-
phalum simpliciter dictum, uel Sarginum pro Peræa eum nominasse probabile est. Rondeletius
Cephalum Peræam, eundem Cestreo (Hicelij) Nestidi, id est, Ieiuno, & Sargino facit. Quòd si
quis

Cephalus.

Leuciscus.

Cestrens.
Nēstis.

Peræas.

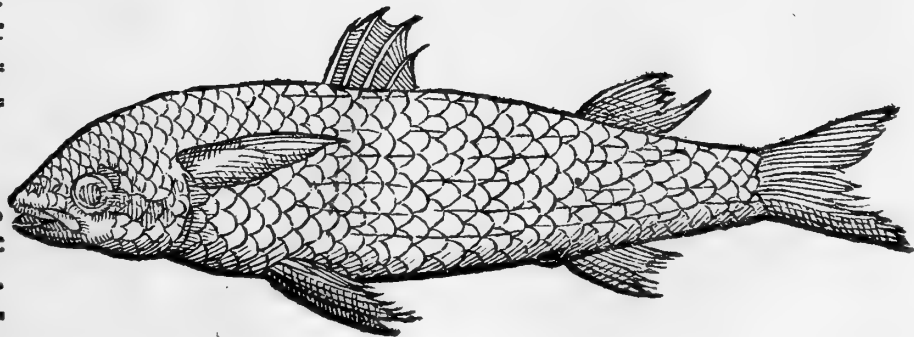
quis (inquit Rondeletius) Peræam cum Myxino (quoque) eundem esse uelit, non repugno, præsertim cum dicat Aristoteles mucro (myxa) tantum suo uesci. Sic ille. Hicetius Myxinum tum à Chelone, tum à Cephalo diuersum facit: & Rondeletius quoque in sequentibus distinguit, quanuis dubie. Ieiuni quidem epitheton (& prouerbium *Κεφαλὸς νηστεύει*) Rondeletius Mugilibus omnibus conuenire posse fatetur, cum omnes carne abstineant, imprimis tamen Cephalo translitorano conuenire id uidetur, qui suo tantum mucro uicitat, cæteri enim algis & limo uescuntur: ut hic præ cæteris sicut est, ita etiam dicatur *νηστis*. Aristoteles cum Mugiles aliquot locis recenset, tribus, scilicet Myxonî, Chelonî, Cephalo, Sarginum Ieiuni loco annumerasse uideri potest, Cestreo pro genereposito: quibus in locis mendose *Σαργὸν* pro *Σαργίνῳ* in uulgaribus nostris codicibus legitur. Omnes autem hæc Mugilum quatuor species in mari marinisque stagnis nascuntur. Sunt & fluuiatiliū non pauciores differentia, Rondeletius, ¶ Mugilum in fluuijs alij è mari subeunt: alij in eis geniti paruis & numerosis spinis abundant, Galeno teste. ¶ Vocantur & *πλωτῶν* à nonnullis, sed Oppiano pisces omnes *πλωτῶν ἄλδς* dicuntur. ¶ Aristophanis Scholiastes Cestream cum Cephalo confundit. Cestreus apud Aristophanem Murænas aliqui interpretantur. Cestram Dorion & Pollux eandem esse cum Sphyræna uoluerunt. ¶ Inter Mugilum species legimus etiam *Σφινία*, à figura cunei dictum, quadratum & *λαγαρόν*, id est, gracilem uel uacuum. & *δακτυλία* uel *Διδ' ακτυλάϊον*, à magnitudine. ¶ Aristotelis Historiæ 8.2. uerba: *τρεφετοὺ δὲ πᾶς κεφαλὸς φύκει καὶ ἄμμω. ἔστι μὲν δὲ κεφαλὸς, ὃν κελῶσι πινδὸν χελῶνα, πρόσγειον: ὃ ἢ περαίας. ἢ βόσκειται δὲ ὁ περαίας, ἢ τὴν μύξα τὴν ἑαυτοῦ: δ' ἰδ' ἢ νηστis ἔστιν αἰεὶ, οἱ δὲ κεφαλοὶ νημοντῶ τὴν ἰλύμ. διὸ ἢ βαρεῖς ἢ βλεννώδεις εἰσὶ.* Gaza uertit: Uescit Mugilis uniusquisque alga atque arena. Capito quem aliqui labeonem uocant, litoribus gaudet. alter generis eiusdem translitoranus est: qui non nisi mucore uescitur suo, quamobrem semper ipse ieiunus est. pascuntur limo omnes (in Græco non est, omnes) capitones: quo fit ut graues & sordidi sint. Rondeletius non recte uertit, Capito quem alij Labeonem uocant: sic enim aliquis duo hæc nomina pro una specie accipere posset: cum Aristoteles hoc ipso capite disertè distinguat, species Cestrei quatuor nominans, Chelonem, Sarginum, Myxonem, & Cephalum. Quare ita mecum statuo, Aristotelis hanc sententiam fuisse: Cephalî tres esse species, unum simpliciter cephalum dictum, (quem Hicetius etiam à Myxino & Chelone separat:) alterum cognomine chelonem: & tertium cognomine peræam uel ieiunum, longius enim hic à litore degit: quare limum & algam non inuenit, & mucro suo pasci uidetur, unde & Myxinus nimirum idem fuerit. Sunt igitur tres istæ species Cephalî, ceu generis proximi: Cestrei uerò tanquam remotioris. Restat Sarginus, non iam Cephalî, sed Cestrei tantum species: & hic aliquando Cestrei nomine (ut Hicetio præsertim) absolute uenit: nihil enim quam *κεφαλὸς* est, non etiam Cephalus. Hanc sententiam plerique & clariora authorum loca confirmant: quod si pauca quædam & dubia, opponi possunt: cogitandum ipsos etiam ueteres forte aliquando non omnia satis distinctè, sed quædam ita ut acceperant, tradidisse. ¶ Ibidem Aristoteles scribit: Cestream gulosum & insatiabilem esse: quare uentrem eius distendi: & quâdo ieiunus fuerit, inertem aut uilem esse. (in Græcis abundat negatio, καὶ ὅταν ἢ μὴ νηστis, φαῦλος. Aldina editio & Athenæus, negationem non habent.) Et possunt hæc quidem omni Cestreo conuenire, Myxino uel Ieiuno excepto, is enim semper ieiunus est. Athenæus libro 7. ex Aristotele recitans, quædam non mendosa, ut Saluianus suspicatur, sed distinctius certiusque quam nostri Aristotelis operum codices habeant, exponit, ut, *ἔστι δὲ ὁ μὲν πῖς κεφαλὸς, ὃ ἢ χελῶν, ὃ δὲ περαίας*, (lego *περαίας*, non *περαίον*, ut Saluianus:) καὶ τροφὴν ἔχει τὸν ὁ μὲν περαίον, τὸ ἄπ' αὐτοῦ γινόμενὴν μύξα: ὃ ἢ χελῶν ἄμμω, καὶ ἰλύμ. ¶ Cestreo dictus est à figura, nempe à cestra, quod teli uel missilis genus est, Latini uiriculum uocant, Veruculum alij scribunt.) teli enim modo publica Atheniensium poena intrabat adulteros, &c.

ITAL. Veneti omne Mugilum genus Cephalos nominant, Gillius. Vulgus circa Venetias profert, Cieuolo, Scieuolo, Sebolo, aliqui etiam Tragono.

GERM. Mugil uel Cephalus à nostris Germanicè appellari poterit *ein Weeralet*, nam & eū piscem, quem nostri uocant *Allet*, Ausonius Capitonem uocat, Itali Squalum, quasi Cephalum. Scio Anglos à Gallis mutuatos, Mugilem uocare *a Mullet*, & Albertum Germanico nomine *Harderen*: (Flandros *Mullenaer*): sed illud nobis insolens & ignotæ significationis est, hoc originis Latinæ & Gallis usitatum, Albertus quidem perperam Mullum pro Mugile nominauit.

Inter icones Oceani Germanici piscium, quas à Io. Echio accepi, *Molenaer* & *Herder* nomina non uni sed diuersis piscibus adscribuntur.

CEPHALVS, κεφαλος, species Mugilū, à Theodoro conuertitur Capito, est autē capite magno, crasso, latoque. Degit maxime in

marinis stagnis & fluminibus : cubiti magnitudinem aliquando superat. Alius est Capito fluuiatilis Aufonij. ¶ Vide supra in ijs quæ de Mugilib. in gen. scripsimus.

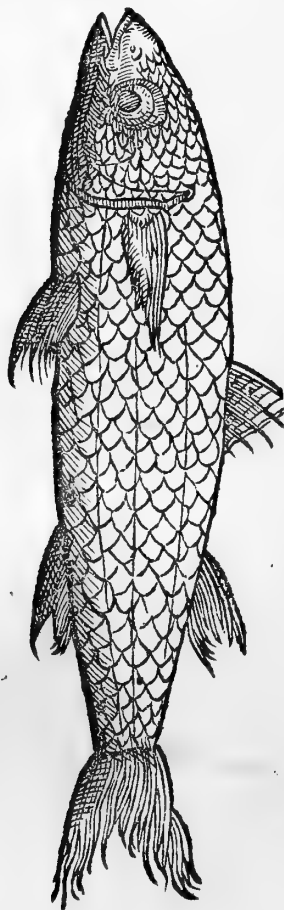
GRÆCVM uulgo Cephalum maiorem, ex quo botargæ fiunt, Coclano uocat, Bellonius; minimos uerò, Gillaros.

ITAL. Romæ & in tota ferè Italia Græco nomine Cephalo uocatur, Rondeletius. Venetis Ceuola. Qui ad oras Padæ agunt, Cephalos uarijs nominibus pro magnitudine appellant : Canestrellos nempe minimos, quos in canistris ferre solent. Alios quoque Eastardos, medios inter maiores & minores. Alios Letreganos, cæteris paulò latiores, Bosseguas alios, mediam magnitudinem inter Letreganum & Miesine fortitos, Bellonius. Priuatim Cephalum grandem, Miesine, quasi Myxinum, uocant Padæ accolæ, Idem. Capitones in sinu Adriatico Capitellos uocant, siue Capistellos, Gillius.

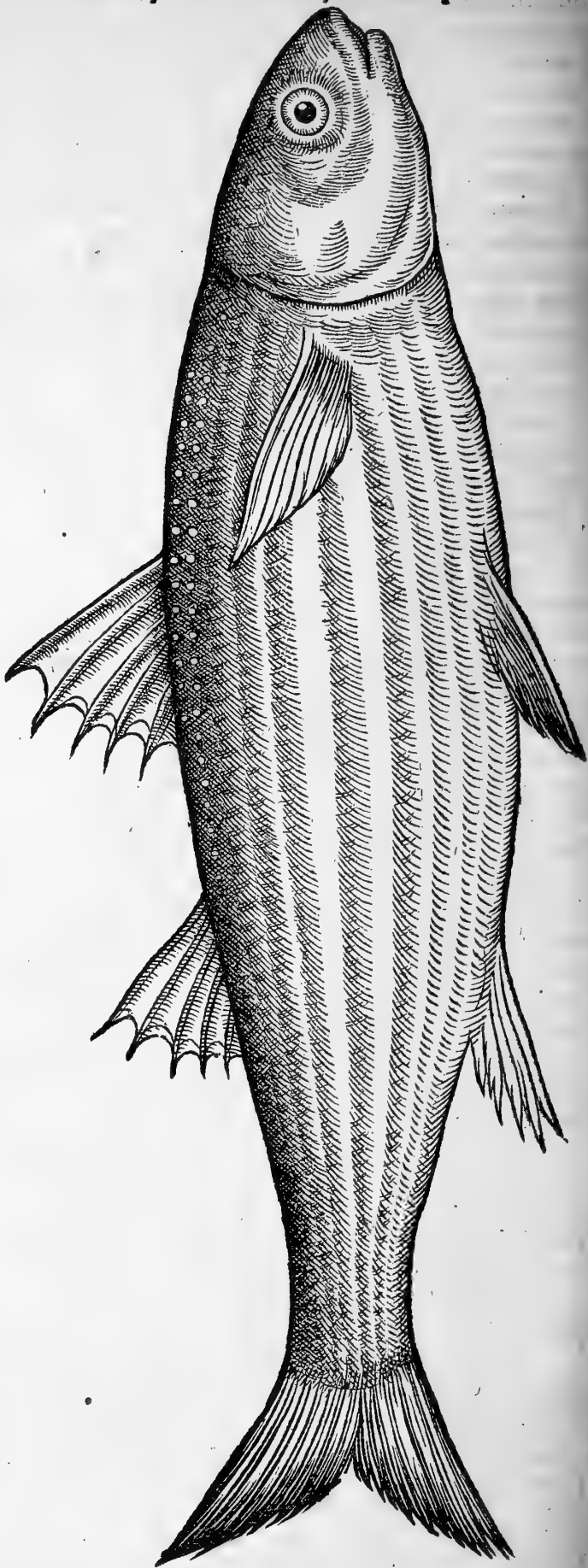
GALL. Circa Monspelium Cabot, quasi Capitatus: à Gallis Mullet, Rondeletius. Bellonius scribit, un Mulet, & Mafilia un Muge uocari. Cephalum autem grandem, à uulgo Stæchadum Vergado nominari addit, (Rondeletius à piscatoribus se accepisse ait, Samez uulgò dictos Monspelij de Mugilum genere, ipse priuatim Cestreos facit, in eos quos Vergadelles uocant, mutari: ut Capitones in Mugiles.) Mafilia Calug. Gillius simpliciter Capitones, Mafilia Calugos uocari tradit.

ILLYRICE Czypo.

GERMAN. Sas erst geschlecht des Weeralets. Vide superius cum Mugilibus in genere.

Alia eiusdem eicon, Venetijs olim nobis picta.

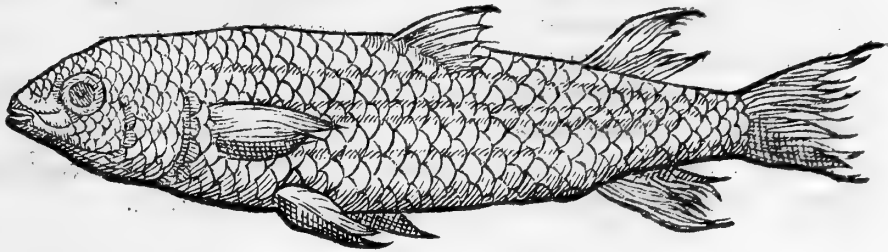
CESTREVS, *Kesgaw's*, Rondeletio, Leuciscorum seu Cephalorum species altera. Aristoteles semper opinor pro generis nomine accipit, Hicelius Leuciscum genus constituit, cui inter alias species Cestream subijcit. Vide in ijs quæ de Mugilibus in genere scripta sunt. ¶ Est hic piscis Cephalo similis omnino, & idem uideretur nisi capite esset minore, & acutiore: lineas à branchijs ad caudam ductas breuiore habet, Rondeletius.

GALL.

GALL. A nostris Same dictus est. Piscatores hunc piscem cum senuerit in piscem Vergadel
le dictum, mutari aiunt, Rondeletius.

GERM. F. Sas ander geschlecht des Weeralets. Vide supra in Mugile in genere.

MYXON Rondeletij,
Mugilum species al-
tera. *μύξων* (inquit) uel *μύξων*
appellatur, à myxa, id
est mucosus & pituitoso humo-
re; Cestreo omnino similis,
sed magis mucosus: capite
minùs acuto. ¶ Est hic Ce-
phali species, qui & peræas
& nestis cognominatur. Le-

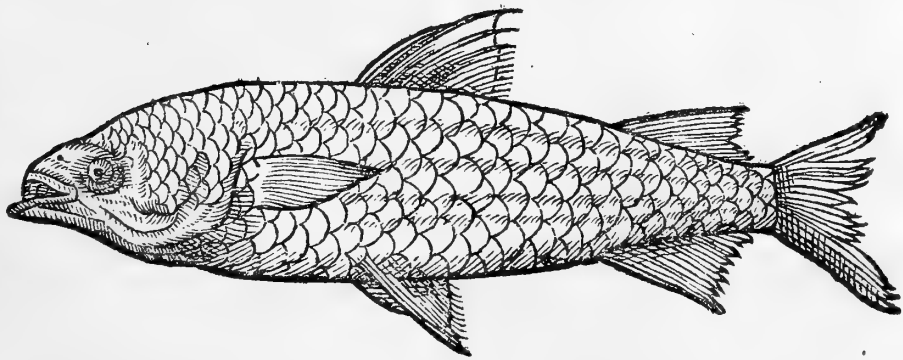

ge quæ supra de Mugilibus in genere scripsimus. ¶ Dorion Cephalum tradit differre à Ceph-
alino, qui & Blepsias uocetur: Rondeletius quoniam nulla Blepsia uocabuli ratio appareat, (tanquã
id necesse sit,) pro Blepsia, Blennum uel Blennodem legendum putat, ut idem sit qui Myxinus:
quoniam blenna idem quod myxa significet. Sed longè alius est Blennus marinus, quare Blepsia
am si quis mutare uolet (ego quidem non laudo) in Blenniam potiùs quàm Blennum aut Blenno-
dem mutet: nullius equidem piscis nomen in *ωδύς* terminari puto. ¶ Chelônes, Hicesio teste, etiã
Bacchi nominantur. Plinio non hi, sed Myxones Bacchi uel Banchi appellatur. Sed hic in ñs quæ *Bacchus*,
à Græcis mutuatur sapiuscule errat. maior fides Hicesio, Græco scriptori in Græcis nomenclatu-
ris; ut Chelon alio nomine Bacchus dicatur. quanquam hoc etiam considerandum est diligentius.
Suspicio enim Bacchi nomen ad Afelli tantum speciẽ minorem pertinere, quæ Oniscus & Chel-
lares uel Callarias uocatur, ex Athenæi autoritate. (nam hîc etiam Plinius aberrauit, Afellos ma-
iores, Bacchos appellans.) ab Afelli autem nomine Chellares, Hicesius ad Chelonem, uel (ut alicu-
bi scribitur) Chellonem, facile transferit. Bacchus quidem non Banchus legendum, tum ex uetu-
stis Plinij codicibus, tum ex Græcorum scriptis apparet. Et ut Asinus quadrupes Libero, id est
Baccho consecrabatur, ita piscem quoq; Afellum minorem, eiusdem nomine appellatum uerissi-
mile est. ¶ *μύξων* & *μύξων* pro hoc pisce scribi, non probo.

ITAL. GALL. Prouinciales & Ligures Maxon uocant, nostri communi uocabulo Muge,
Rondeletius. Mugilum genus etiam hac ætate Græci Myxones appellant: qui Niceam accolunt,
Massones nuncupant, Gillius. Saluianus Cephalum simpliciter Senis Mazone dici scribit. ¶ Pa-
di accolæ Cephalos grandes Miesine uocant, uoce ad Myxinum accedente, (fortè quasi *μύξωνες*.)
Bellonius. Eustathio *μύξων* (penanflexum) est parui Mugilis genus.

GERM. F. Sas dritt geschlecht des Weeralets. Vide supra in Mugilibus in genere. Ein
Schleymharderen/ein Schleymling.

CHELON Rondeletij,
Mugilum species quar-
ta. Græcè scribitur *χελών* uel
χελών, *κοιλών* & *χελών* & *χελ-
ών*, uocabula sunt corru-
pta; Gaza Labeonem uer-
tit. Labrum cauda placente
nominauit Plinius inter O-
uidianos pisces: sed Melanu-
rum legi oportet, non La-
brū. Piscis est (inquit Ron-
deletius) Cephalo similis, ca-
pite paulo minore, oculis

prominentioribus, sine pellicula illa molli, ueluti pituita concreta, quam ueluti palpebram habet
Capito. Lineas nigricantes à branchijs ad caudam æqualibus spatijs distantes, protensas habet, un-
de Vergadelle à quibusdam (circa Monspelium) uocatur. Labra crassa, spissa, prominentia. Che-
lônes Hicesio teste, etiam Bacchi nominantur: de quo leges superius in Myxone, & plura de hoc
piscis inter ea quæ de Mugilibus in uniuersum annotauimus.

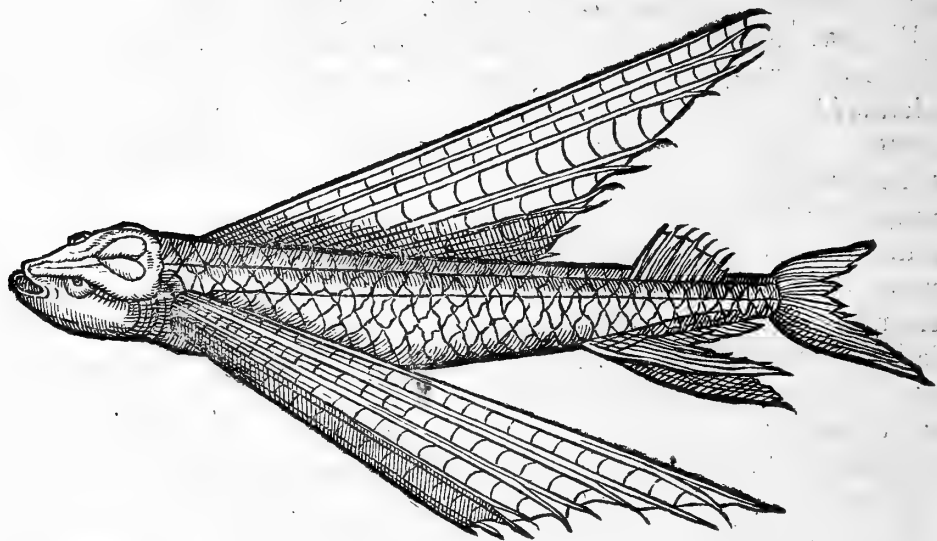
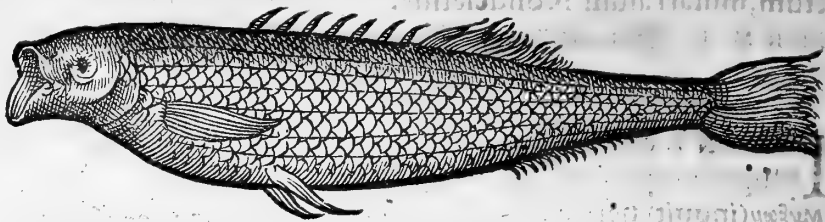
GALL. Circa Monspelium, Chaluc: à quibusdam Vergadelle, quoniam lineis seu uirgis qui-
busdam nigricantibus, à branchijs ad caudam distinguitur.

GERM. F. Sas vierdt geschlecht des Weeralets. Ein streymharderen, id est striatus Mu-
gil: Vel, ein Maulharderen/ein Harderen art mit grossen läffgen.

MUGIL niger Rondeletij. Vndis nostris (inquit) incognitus est quē hic expressimus: Mugili corporis specie ualde similis, sed totus ater: lineasq; negras à branchijs ad caudam producit: quam ob causam Mugilem nigrum uocauit.

Maxillam inferiorem ualde diducit, ob id ualde hiante est ore. Septem octo ue aculeos in dorso gerit, ut effigies (quam Pisis à Portio philosopho accepi) ostendit.

GERM. F. Ein frömbder schwarzer fisch von der art der Meeralete/mit sibem oder acht dōnen auff dem rucken. Ein schwarzer Meerstichling.

MUGIL alatus Rondeletij. Hic piscis (inquit) alatus & uolans, cum Hirundine & alijs uolantibus collocari posset. sed quia & corporis figura, (pinnis, caudaq; exceptis,) & uicijus ratione planē Mugil est, (& internas partes reliquis Mugilibus omnino easdem habet, carne quoque & succo similis,) ideo Mugilibus alijs subiunxi. Bellonius hunc pro Hirundine descripsit; nos aliam Rondeletij Hirundinē dedimus. ¶ Mugilem alatum Rondeletij, Saluianus quoq; Hirundinē facit: Hirundinem uerò Rondeletij, Miluum, ne Mugil hic alatus, ueteribus indictus relinquatur; &c. Speusippi uerba, quibus duos stimulos Hirundini tribuit, & Cuculi Mulliq; similitudinem, ei suspecta sunt; cum Mullus etiam Cuculusq; (inquit) præterquam colore nonnihil, similes non sint. Oppianus quoq; ei uidetur non rectē hunc piscem aculeatum facere, cum alibi mitem uocet, (hoc tamen Lippius interpres, non Oppianus fecit:) præsertim cum Gobium quoq; non rectē aculeatis adnumeret. Sic ille. Ego Rondeletij opinionem præfero.

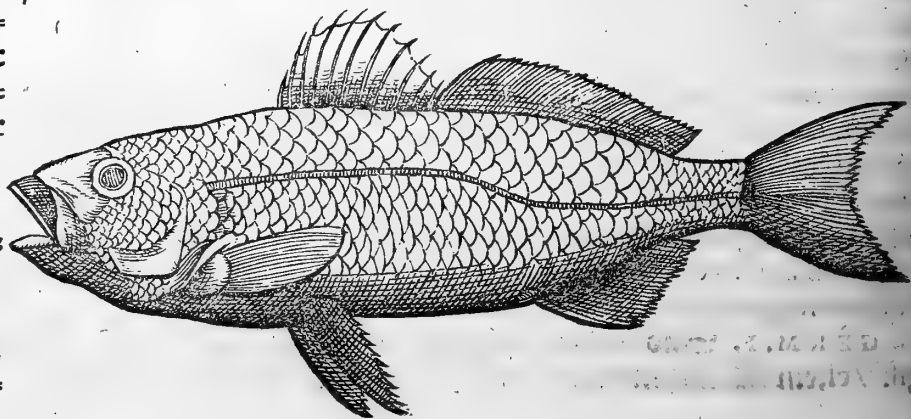
ITAL. Romæ non rectē Rondola uocatur, & Hirundo marina creditur; nostra autem & uera Hirundo (Cuculo, Mullō ue similis, ut Speusippus ait) Miluus Romæ creditur, & uulgō dicitur Miluo, (Nibio.) ¶ Depictus hic piscis Romæ, & plerisq; locis Italiæ, Saluiano teste, pesce Rondine uocatur.

GALL. Agathenses Falconem marinum uocant, Rondeletius. Bellonius, qui pro Hirundine hunc piscem descripsit, à Gallis Arondelle de mer uocari tradit, Massiliæ Landola. Sed ea nomina cum Hirundinem significant, minùs propriè huic pisci tribuuntur. Vide supra Ordine tertio in Hirundine Rondeletij.

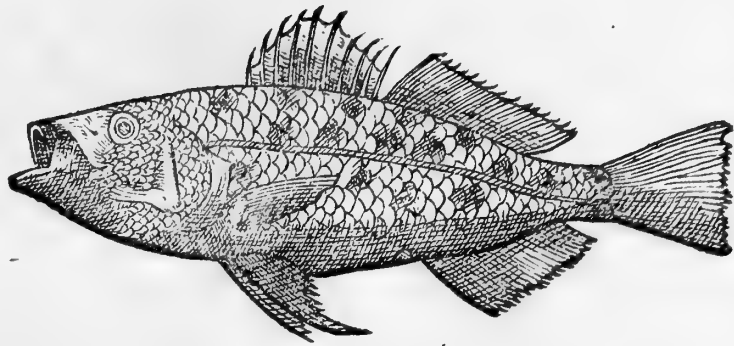
GERM. F. Ein fliegen-der Meerfisch: der gestalt nach (außgenōmen die fecken vn̄ schwantz) vō der art der Meeraleten.

Idō prior, maioris Lupi et lana ti est: posterior uarij et minoris.

LVPVS piscis Latine, Græcè λυβραξ (nam Lycos

cos alius est: Vide in Lucio inter fluuiatiles) dictus est à uoracitate, os enim illi hiat, & repente ac cum impetu uorat glutitq; escam: qua de causa facile capitur. ¶ In tãto honore apud antiquos fuit, ut per excellentiam Piscis nomen adeptus sit. Lucilius poeta Catillonem pro Lupo dixit. ¶ Luporum duo uidentur esse genera, alius enim uariius est, teste

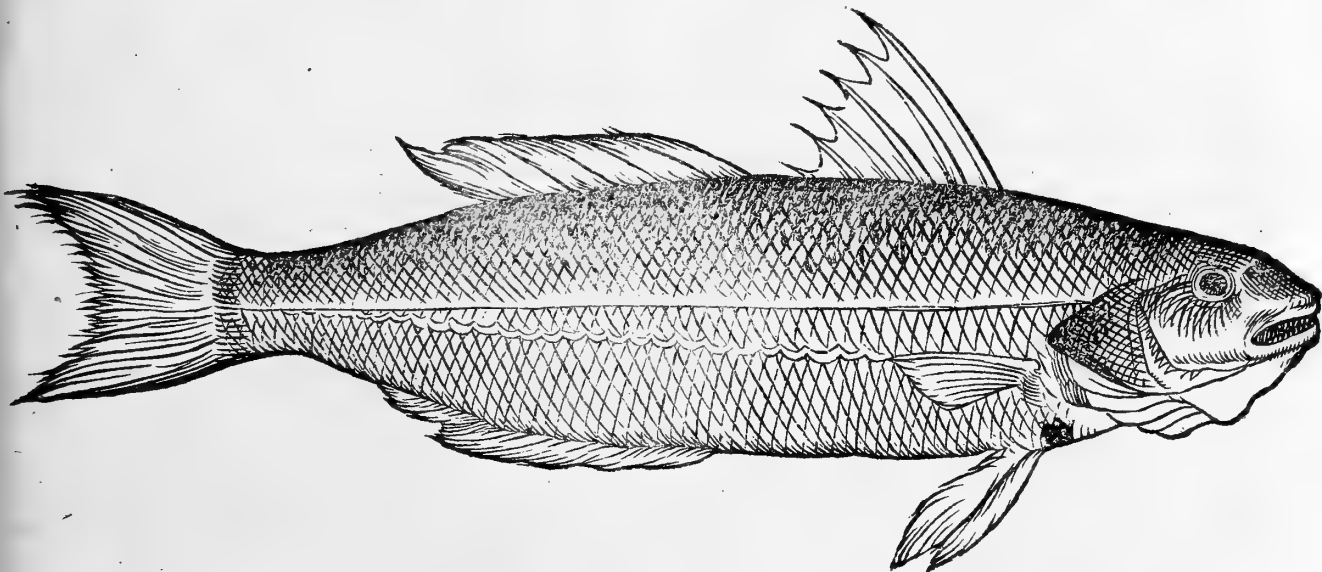

Piscis.

Carillo.

Columella, id est, cuius dorsum ex albo cœruleum est, uenter candidus, nigris maculis conspersus. Alius sine maculis, qui appellatur (cognominatur) laneus siue lanatus, à candore mollitieq; carnis. Vterque in mari, marinis stagnis, fluuiorum ostijs, & fluuijs reperitur; non quòd in fluuijs nascatur, sed quòd è mari marinis ue stagnis fluuios subeat, Rondeletius.

Alia Lupi effigies, Venetijs quondam nobis depicta.

Columella Lupos alios uarios, alios sine macula nominat. Neq; uerò est (inquit Saluianus) q̄ paruulos Lupos, nigricantibus notis insignes, uarios ab eo uocari arbitremur, nam hi ab illis qui sine macula sunt, atate sola ac magnitudine differunt: grandioresq; facti, nigris illis deletis notis sine macula apparent. Hæc ille: qui Lupum uarium Columellæ, piscem fluuiatilem, uulgò Truttã dictum esse arbitratur, ut etiam ante ipsum Iouius, à Rondeletio ob id reprehensus.

GRÆCI hodieq; Lábraca appellant, Gillius.

ITAL. Hodie à Romanis Lupasso & Spigola (aliàs Spicola) dicitur, à Liguribus Louuazzo. Venetis Varolo (uel Vairolo, quasi Varius.) à solis Hetruscis, Araneo, (Ragno, Saluianus,) Rondelet. Paruus adhuc Venetijs, Baicolo dicitur.

HISPAN. Lupo, Robalo.

GALLICE. Lubin. Apud nos Loup: minor uerò, Loupasson, Rondeletius. Oceano finitimi Var uel Bar, siue à Græco Laurace corrupto nomine, siue à uario colore factus, Burdegaleses Lubinam nominant, Bellonius.

GERMANI eodem quo ANGLI nomine uti poterunt: (uocant autem Angli a Base, nimirum à Gallico nomine Bar;) aut fingere proprium, ein Fräsling/ein Roubling.

SPHYRÆNA (Σφύρανα) piscis est, quem Attici plerunque Cestram nominant, Dorione teste. Plinius Sudim. Sunt præterea (inquit) à nullo autore nominati: Sudis Latine appellata, à Cestris Sphyræna, rostro (nauis nimirum) similis nomine, magnitudine inter amplissimos, rarus, sed tamen non degener; & Pernæ Concharum generis, &c. Atqui meminit Sphyræna Aristoteles

Cestra.
Sudis.

(semel quod sciam lib. 9. hist. cap. 2.) & è recentioribus Græcis Oppianus, Athenæus. Sudis teli militaris genus est: & palus acutus, qui in terra defigendus præurebatur. Ob eandem formæ similitudinem, κέσρα dicebatur ab Atticis, (nam κέσρα teli (σφύρας σιδυράς, Pollux) genus est: aut stimulus siue stylus apud Sophoclem & Aristophanem:) ab acuta rostri figura: ut Cestheus etiam Mugilum siue genus, siue species, dictus uideri potest, quia teli (cestræ) modo, publica Atheniensium pœna, intret adulteros, Hermolao teste. Sphyræ etiam (σφύρα, oxytonum, ut differat à plurali σφύρα, quod est, malleoli) teli genus significat, Rondeletius. Sphyræ quidem Græcè sudim sonat, ut arbitrator: cui simile & eiusdem significationis uocabulum nostri usurpant, ein Schwire. A sphyræ autem nomen factum apparet Sphyrææ pisci: qui non solum nomine, ut Plinius scribit, sed re ipsa etiam similis est sphyræ, nimirum rostro suo: ut fortè nomini (in dandi casu) legi debeat apud Plinium, hoc sensu: Sudis piscis rostro (auferendi casu) similis est nomini suo, hoc est sudis seu sphyræ. Vocabula piscium (inquit Varro) plerumque translata sunt à terrestribus ex aliqua parte similibus, ut Anguilla, Sudis. Ab eadem rostri figura, Hispani, & Itali, & ad mediterraneum Galli aliquot, Spettum (hoc est, uerum) hunc piscem appellant. Est enim piscis longus, & acuto rostro. qua de causa Speusippus Acui assimilauit. ¶ Errant qui piscem Iudæum Malsiliæ uulgò dictum (is Zyganæ ueterum est, & capite suo libellæ aut mallei speciem repræsentat) Sphyrænam interpretantur. Malè etiam Gaza Sphyrænam transtulit Malleolum: cum mallei forma Zyganæ tantum capituli conueniat (unde & pesce Martello à quibusdam Italis uocatur) Sphyræ uerò sudis pali uerè. ¶ Dubium quidem mihi non est, quin exhibitæ à Rondeletio & Bellonio Sphyræna, uerè sit ueterum Sphyræna: quanuis de eius magnitudine nihil tradiderint: (nisi quòd Rondeletius Sphyrænam suam primam corpore longo & tenui esse scribit: alteram, minorem esse prima, & palmi longitudinem non superare:) & Plinius inter amplissimos piscem hunc rarum esse prodat. ¶ Species eius duas Rondeletius facit, de quarum altera mox dicetur. Saluianus unicam tantum hucusque se reperisse fatetur. Bellonius duarum, ætate solum differentium, meminit: Sphyræ (inquit) duæ obseruantur species, quæ inter se minimè dissidere comperirentur, nisi uetustas indicio esset, siquidem haurum altera Trachurum colore refert: atque eodem modo sub uentre albicat. altera autem senescens Mormyri laterales picturas colore assequitur, &c. Hoc eis peculiare, quòd inferiores eorum maxillæ, in Pelamydis modum, superiorem magnitudine uincant, &c. ¶ Vtraque Sphyræna Lucio pisci fl. corporis figura tam similis est, ut qui proprium nomen ignorant Romæ & Montepelio, Lucium marinum appellent, Rondeletius. Venetijs etiam alium piscem Lucium mar. nominari quidam aiunt: undecimum scilicet genus Turdi Rondeletij, uel omnino cognatum piscem, sed minus aptè. Alius est, qui à Gallis Merlu, quasi Lucius mar. uocatur, ex Asellorū genere. ¶ Sphyræna utraque squamis caret: nisi quòd per medium ferè corpus prioris linea ducta est ex squamis cõtexta. ¶ Mugilis fl. genus illud, quòd à rostri figura Rondeletius Oxyrhynchum cognominat, Sphyrænam fl. quoque dici posse arbitratur, à quadam similitudine.

Spettus.
Zygena ali-
us piscis.
Malleolus.

Magnitudo.

Species.

Merlucius.

Sphyræna fl.

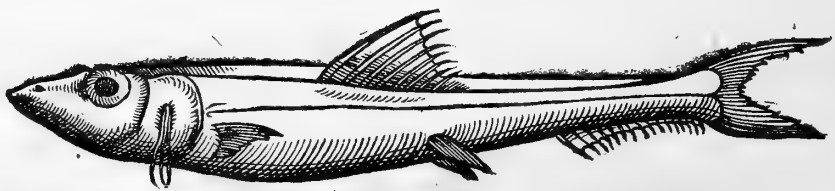
GRÆCI huius temporis Σφύραναν adhuc nominant, Gillius & Massarius. ¶ Græcorum uulgus, quòd ab Italis uoces mutuatum est, Lucios mar. nominat. Lesbij Sphyrnam. Græci qui in Asia agunt, Zarganes: uoce quidem falsa, quæ Belonæ pisci debetur.

AFRICANI Scaumè, Rondeletius: ut & Malsilienses ferè lege mox in Gallicis.

ITALI & HISPANI Spetto uocant, Galli circa Monspelium, Spet, id est uerum: ut dictum est supra. Italicorum aliqui (ut Romæ) Lucium marinum, Lucio de mare.

GALLI. Circa Monspelium Spet, ut iam dictum est: uel Brochet de mer, id est, Lucius mar. Malsiliæ pes Escomè nominatur, quòd Scalmò multum affinis sit, id est, utrinque fastigiatus, Bellonius, ab Africanis Scaumè, Rondeletius.

GERMANICVM nomen non facile erit inuètu, cum in Oceano deesse uideatur hic piscis. In Gallia ex Oceano nunquam habetur, quòd sciam, Bellonius. Quamobrem fingo, ein Meerbecht, id est, Lucius marinus: ein Spisszisch/ein Schwirefisch, hoc à pali, illud à ueru figura.

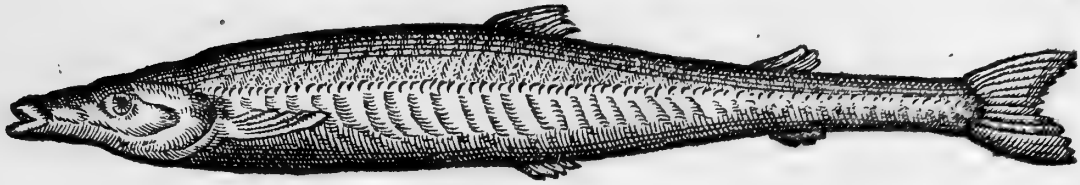

SPHYRÆNA altera, siue parua Rondeletij. Oppianus quidem species duas huius piscis reperiri auctor est, quæ in petris arenisque pascantur. Vide in præcedenti pisce.

GALLICE circa Monspelium Hautin dicitur exhibitus hic piscis, corporis specie superiori ualde similis: rostro tenui & acuto, &c. quare Sphyrænam alteram Rondeletius esse coniicit. Eodem nomine Antuerpiæ uocant fluuiatilem piscem, qui Sphyræna fl. dici posse uidetur: & Germani aliqui Acum Aristotelis Hautin.

GERM. F. Ein ander geschlecht des Meerbechts/Spisszischs oder Schwirefischs.

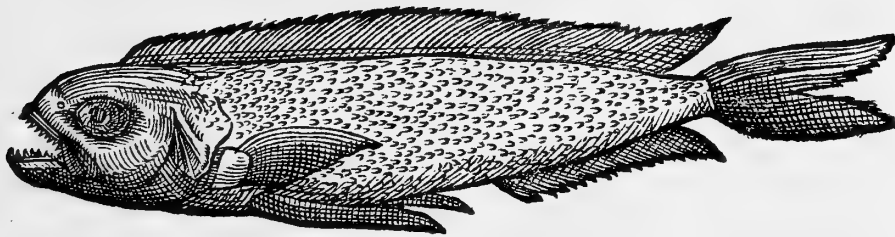
PISCIS

PISCIS huius iconem ex primo Saluiani libro mutuati sumus : qui nullam eius apud ueteres scriptores mentionem se reperisse scribit, cum Septentrionalis tantum Oceani alumnus sit. Quamuis enim arenam subiens facile penetret, quod serpenti mar. Aristoteles tribuit, (Plinius Draconi marino, quem Rondeletius Araneum interpretatur) Serpentem tamen marinum non esse constat, cum is Congro corpore coloreque conferatur. Sed neque Gobio ille paruus & ignobilis fuerit, quem terram subire tradit Aristoteles, & ex Apua gobitide gigni, nihil enim cum Gobij commune eius forma ostendit. Quamobrem nos nouo nomine uocabimus Ammocœtū, Exocœti exemplo: nam & ipse Exocœtus quidam marinus est: ut qui extra mare in arena se condat. Aut Ammodyten, ab eo quod arenas subeat: sicuti & serpens quidam Ammodytes uocatur: & Callionymus piscis, alio nomine Psammodytes.

*Ammocœt.
Exocœtus
mar.
Ammodytes.*

ANGLICE Sandilz appellatur, hoc est, De arena anguilla: & *Walmester*, id est, De ponente monasterio, Saluianus: nescio quam recte quod ad nomē *Walmester* pisci attributum. ¶ Pisciculus est litoralis (inquit Turnerus in epistola ad me) quem Angli Northumbrienses, Cumbrienses & Caletenses uocāt a *Sandele*: (composito nimirum ab arena & Anguilla uocabulo:) albus, tenuis, capite pusillo: forma aliqua ex parte Anguillam referens. Is nunquam aut raro extra arenam, in qua post recessum maris ad eiusdem usque reditum delitescit, conspici potest. Eruitur autem magna copia ex arena, falcibus denticulatis quibus segetes demetuntur. ¶ Si ex piscatorum manibus in arenam forte delabatur, celerrimè ac profundè adeò sub arenam penetrat, ut nullo prorsus modo capi rursus queat, Saluianus. Idem longis & paruis piscibus annumerari eum debere scribit: cum neque pollicis latitudinem (in medio,) neque palmi longitudinem excedat unquam. Qua ratione nos eum primo Ordini, hoc est, Pisciculis marinis adscribere poteramus: propter aliquam tamen cum Sphyrænis similitudinem, ipsis statim subiungere eum uoluimus. cum altera quidem Rondeletij Sphyræna, in multis conuenit, rostri figura & tenuitate, ore paruo, sine dentibus, cute glabra, magnitudine, differt pinnis & alijs fortè, quæ iudicabunt qui inspexerint.

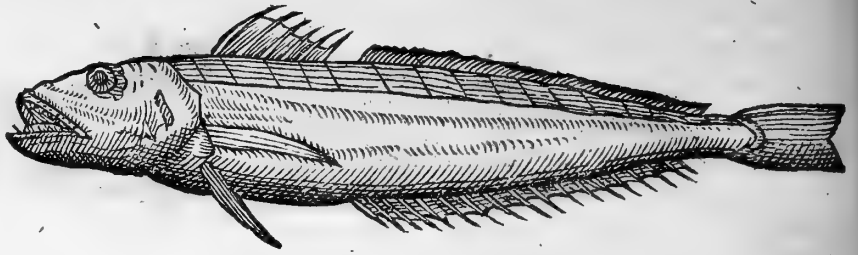

HIPPURVS, ἵππυρος. Gaza Equiselem uertit. Plinius Græco nomine uti maluit. Dorion & Epænetus Κορυφαίον etiam uocari scripserunt. Hicesius ἵππυρος nominat. Numenius ἵππυρος ἀρνύου uocat, (melius, cognominat,) Rondeletius. Vocatur autem (inquit) Hippurus à cauda equina, quod pinna à capite incipiens caudæ equinæ simillima sit, id est, longa, continens, uillisque multis constans, cuiusmodi in nullis alijs piscibus reperitur. Præterea Κορυφαίον nomen ad id alludit, nam à pinna, quæ à uertice incipit, in eoque ueluti crista erigitur, Κορυφαίον dicitur. est enim κορυφή, uertex, pars capitis inter occiput & synciput: & per metaphoram cuiuslibet rei summum & extremum. Hæc ille, Hippurum fortè aliquis dictum conieceroit, ὅτι τὸ ἵππος δίκτυν ὀρέσει καὶ δὲ ἀλλεῖται, unde & ἀρνύου uocatur. ¶ Rondeletius hunc piscem cœruleis adnumerat. Glauco (inquit, cui à colore suo glauco, id est, cœruleo nomen impositum est) colore internisque partibus similis est: ab eo dissidens, quod hic à capite sensim tenuior fit strictiorque, ille à podice tantum, donec in latam caudā desinat. Nos Cœruleis piscibus genus peculiare statui, in Stromateis improbauimus. Quantus quidem hic piscis sit, à Rondeletio non exprimitur: quamobrem ad Pisces simpliciter eum retulimus.

HISPANICE. Lampugo, teste Rondeletio: qui alibi Glaucum maiorem quoque à quibusdā Lampugo perperam uocari, scribit.

GERM. F. Ein Federkopff, id est, Pinniceps: quoniam pinna dorsi à capite ei incipiat, eius Weerfisch in Hispanien Lampugo genannt.

ASELLVS piscis à colore dictus est, aut pigritie: qui uulgò Merlucius dicitur, tanquam Latino nomine ab Italico & Gallico detorto. *ὄνος* Aristoteli, alijs etiam (ut Galeno) *ὄνιονος*. Dorion tamē onon esse tradit, quem aliqui gadon uocent: alium ab onis-

fco, qui & galleridas & galarias, uel gallarias, (claras Oppiano per syncopen) & *μάγειον*, & *χελώνης* dicatur. Oppianus etiam distinguit. *ὄνος* enim in alto mari collocat: *ὄνιονος* uerò in cœno lutulentisq; litoribus. Plinio duo Asellorum genera sunt, callariæ, minores: & bacchi, qui non nisi in alto capiuntur, ideoq; prælati prioribus. ¶ Dorionis Oniscum gallariam, & Galeni galaxiam, esse Sturionem Rondeletius sentit, mihi non uidetur. Gallariæ nomen etiamnum in Græcia uulgare esse Gillius à naua quodam Mafsiliæ cognouisse se scribit: sed incertum de quo pisce. Bacchi Plinio maiores Aselli sunt: Callariæ, minores: Athenæo uerò Bacchus, Oniscus & Chellares idem est piscis. Oniscum equidem minorem esse puto quàm sit Onos, cum pro diuerso pisce accipitur, (quod & forma diminutiua innuit,) cum Plinio, quantum aliter Rondeletio uideatur.

GRÆCE hodie Gaidaros, Arabico asini nomine: uel quasi Gados, ueteri Græco.

ITALICE. Ligures hodie quoq; Asello nominant, alijs Asino, alijs Nasello. Romæ (inquit Niphus) Scarmus & Merluzus dicitur, Merluzo, Saluianus. ¶ Venetijs Mollo. Vide mox in secunda specie Asellorum.

HISPAN. Merluza, Lusitanis Pescada, Saluianus, malim Pes Gada, hoc est, Piscis Asinus.

GALL. Merlus, quasi maris Lucius, huic enim oris scissura caudaq; ualde similis est, Rondeletius. Corcyrenses & Cretenses Sphyranam hodie, improprie Lucium marinum nuncupant, Bellonius.

GERM. *Ein Wyting* uel *Wyfling* / *ein Gad*. Vide mox in Anglicis. Vel *ein Stockfisch*: quod tamen nomen nimis commune est ad omnes Asellorum (quæ diuersæ sunt in Oceano) species. Merlucius fortè fuerit, qui priuatim ab accolis Oceani Germanis *Zandet* / *Sandat*, uel *Sant* appellatur. ¶ Nomine *Stockfisch* Galli etiam & Angli utuntur, id à trunco factum est, quem Germani *Stock* nominant, huic enim aridus hic piscis tundendus imponitur, quoniam ariditate adeò riget, ut nisi præmaceratus aqua aut prætunsus, coqui non possit. At longè alius piscis est Salpa, qui recens etiam ferulæ ictibus ad coctionem præmollitur. Erasmus Rot. in epistola quadam fustuarium piscem hunc uocat, à baculo quo contunditur, cum à trunco potius denominari deberet. ¶ Partes circa uentrem & pinnas resectæ, seorsimq; salitæ, *Rodtser* (uel *Rotscher*) à Germanis nominantur, carne aliquanto molliori suauioriq;. Aliqui *Stockfisch* & *Törtisch* uel *Sorzsch* eiusdem generis esse dicunt. Aliqui Latine Capitonem uocant, propter capitis ad reliquum corporis magnitudinem, excessum. Venter piscis, qui *Törtisch* Lubeci uocatur, aptus est cibo. delicatior uerò eius pars, rostrum & pinna: *Sporten* appellant, uel *Sporiden*. ¶ *Pomuchell* piscis uocatur in Dania, ubi abundat, & Prussia: cui caro est mollis, caput magnum, secur quale in *Mustela* fluuiatili & similiter suaue. E maioribus in hoc genere sunt, qui uulgò *Stockfisch* & *Rauchfisch* (frigore indurati, uel infumati) dicuntur, è mediocribus fiunt *flachfisch* dicti (nescio qua ratione, *flach* nobis planum significat, quare pisces planos ego *flachfisch* interpretor.) Parui saluntur, & doljs inclusi *Sorzsch* appellatur. Minimis uescuntur incolæ, quas ita coquunt ut *Mustelas* fl. solent mediterranei. Capitibus mutilati pleriq; omnes exportantur. Capita enim, maiorū præsertim, caudas & abdomen (*flitten* uocitant, id est, partes uentris inferiores) abscindunt: & *pulpas* (*die vzwengelein*) ac si quid esui est, separant: & Sole tostas has partes doljs cōdunt, & *Sporten* appellant, cibus hic delicatissimus est. Hoc piscium genus quo remotius ad septentrionem capitur, eò melius pinguiusq; habetur. Aliqui *Nopsen* uocant, si bene memini. Murmellius Latino nomine ficto *Strumulum* nuncupauit, haud scio quamobrem. Capiuntur hi pisces uigente frigore duntaxat, ut mense Ianuario, calor enim eos laxat & emollit, ut exportari non queant: frigus uerò indurat.

ANGLICE. *Wyting*, quo nomine etiam Germani quidam ad Oceanum utuntur, Albicam uocat recentior quidam. Germani & Angli, alijs aliter scribunt, *Whyting* / *Wyrink* / *Wittig* / *Wittling*. Germanis inferioribus *Wyt* album est. ¶ Eundem piscem non ultra dodrantem longum Frisij orientales uocant *ein Gad*: ubi adoleuerit, *ein Witling*. Vulgus ibi Latine loquentiū uocat *Gemma* maris, (ut etiā Albertus Magnus,) Angli Occidui iam exiccatū uocant *a Buthorn*, à duritie cornu, ut nos docuit Turnerus Anglus, uir ut eruditione clarus, ita fide dignus: qui non ex lectione uel auditu, sed quæ præsens uisa & contracta à se obseruauit, præsertim circa Asellorum Oceani Britannici genera, cōmunicare mihi dignatus est. ¶ Qui *Wyting* *Schellfisch* / & *Cableau* uel *Bolch*, nō tres diuersas esse species putat, sed ætate tantū ac magnitudine (ut primus sit paruus, secundus mediocris, tertius magnitudine ferè hominis) inter se differre, fallunt.

Stockfisch.

Salpa.

Rodtser.

Rotscher.

Törtisch.

Sorzsch.

Capito.

Sporten.

Pomuchell.

Stockfisch.

Rauchfisch.

flachfisch.

Sorzsch.

flitten.

vzwengelein.

Sporiden.

Nopsen.

Strumulus.

Albica.

Gemma maris.

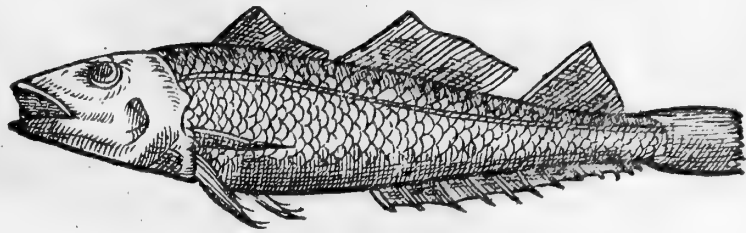
ASELLORVM species se-
cunda; Merlanus Ron-
deletio, Marlangus Bellonio
ad Gallici nominis imitatio-
nem.

GALLICE. Qui uulgò à
nostris Merlan dicitur, Alini
species est minor: multumq̃
ab eo pisce differt, qui à Vene-

tis pesce molle, à Romanis Phycò nominatur, qui est antiquorum Phycis, Rondeletius. Dubiũ
est mihi an is sit piscis, qui à carnis mollitie & candore antiquis **GRÆCIS** *ῥέβλαρον*, hoc est *Ouis*
seu Pecus dici cõsueuerat. Hoc asseuerare possum, Venetis pisce mollem, Byzantinis Muzum
uel Mazum, (*Dorion Oniscum, etiam Μάξισσιν uocari scribit.*) uulgo Romano Ficum appellari, quanquã
etiam hoc uocabulum ad permultos alios Asellos transferant, quemadmodum Græci uulgares su-
um Gaideropsarum. Est etiam Phycus alius ab hoc, ut orthographia, sic natura longè diuersus, de
quo in Phycide agemus, Bellonius.

GERM. F. Ein andere art des Stoltfischs.

ANGLICE. Britannia litora uocant a *Warling*: uel rectius, a *Wereling*. Rarus est tamen
apud Britannos piscis: & Vuitingo carnis bonitate conferri potest, Turnerus. Ab Arnol-
do Villanou. Merlengus dicitur: & Rogeto Gornatoq̃ exceptis, salubrior alijs plerisque piscibus mari-
nis iudicatur.

ASELLORVM species
tertia Rondeletio. E-
grefin (inquit) uel Eglefin
uocamus piscem: cui **AN-**

GLI Scotiq̃, qui hoc piscis
genere abundant, nomẽ de-
derunt, est is ex Asellorum
genere, Græcis (ut arbi-
tror) incognitus. Hunc salu-

tum (à Gallis *Hadou*) à Bri-

tannis *Hadock* quidã uo-

cari existimant, at mihi aliũ

ab Egrefino pro *Hadock*

ostenderunt aliquando ich-

thyopolæ: qui latior erat, et

ad eum quẽ Goberge uul-

gò uocant, propius accede-

bat, Rondeletius. Quidam

hunc piscem non rectè He-

patum esse putarunt: ut alijs

Ouem marinam, aut Arie-

tem marinum. ¶ Oceano

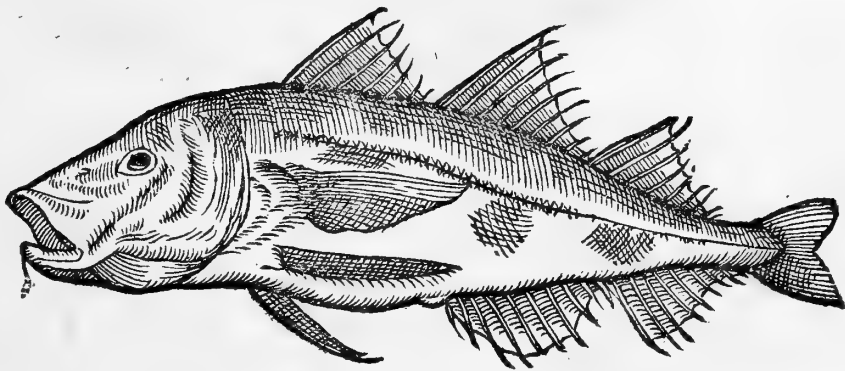
Gallico peculiaris est, reli-

quis litoribus infrequens.

Rostrum aquilinum ei tri-

buit Rondeletius: unde for-

san & *Eglefin* nomen ei fa-

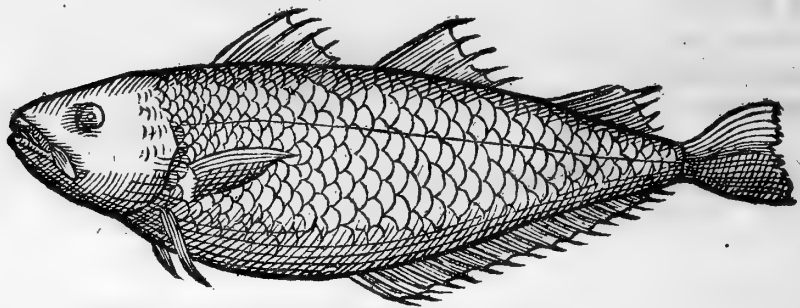

*Eicon Aselli cuiusdam ex Oceano, ad falsum hunc piscem delineata olim
Francfordiæ, ubi eum Rheynfisch appellant salsamentarij.*

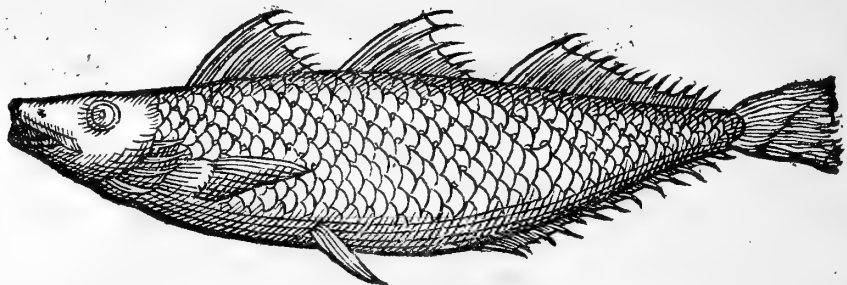
ctum est, nam *Egle* Aquila est Anglis, ut Gallis *Aigle*. sed illud fin quid sibi uelit, non assequor.
malim *Eglefisch*, id est, Aquila piscis. quanuis longe alia est ueterum Aquila.

GERM. Piscis qui ab Anglis uocatur an *Haddock*, à Germanis dicitur ein *Schellfisch*, Tur-
nerus. Audio *Schellfisch* Colonia & alibi *Rheynfisch* appellari, id est, Rheni piscem, pedalem
plerunq̃. Murmellius Latine ficto nomine piscem Capitosum uocare uoluit. Scalda, siue Scaldis
flumen est apud Antuerpiam profluens in mare, in quo capi hunc piscem aiunt quidam, & nomẽ
ab eodem mutuari: (nisi ab Asello ita dicatur, quasi *Sellfisch*.) Ego neq̃ in Scaldi neq̃ in Rheno
capi existimo: sed quoniam per ea flumina ad diuersos mediterraneos uehitur, ab ijs denominari.
¶ Caro huius piscis crassior & durior est carne Vuhytinigi, & apud Frisios orientales, ubi mare
ualde limosum & uadosum est, febres excitare creditur. Verum in mari Northumbrico, quod ual-
de profundum, undosum & clarum est, piscis fatis est innocens, Turnerus.

ASELLORVM species quarta, Rondeletio. Maris Oceani piscis est (inquit) qui vulgò Goberge dicitur, & ex terræ parte nuper reperta salitus ad nos aduehitur, Morhua siue Molua latior & maior, &c.

GERM. *Ein andere art der Stockfischen.* Goberge nomen à Rondeletio positum, loci alicuius uidetur. *Stockfisch* appellantur etiam *Bergerfisch*, *Eberus* & *Peucus*.

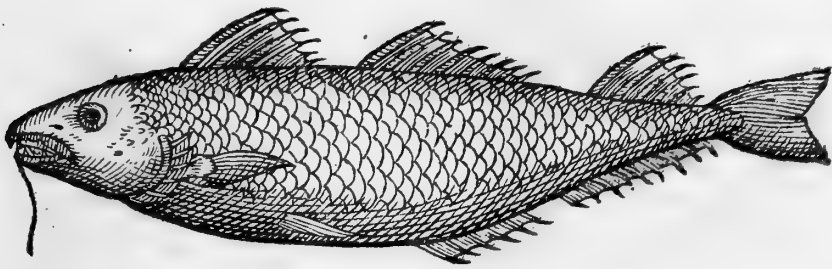
*Molua
Leopardus.
Asinus vari-
us.*

ASELLORVM quinta species, Rondeletio. Est etiam (inquit) inter Oceani Asinos, is piscis qui à nonnullis Molua, ab alijs Muschebout (nimirum à maculis seu punctis. nam *mouscheter Gallis ita distinguere significat.*) ab alijs Leopard à maculis nominatur, nos Asinum uarium appellabimus, & Moluam maiorem. Moluæ enim similis est hic piscis, (sicut & Gobergo,) & eodem modo maculatus. ¶ A Bellonio *Heberdū* uocatur hic piscis, ab oppido Islandiæ, à quo ad Scotos primùm, deinde ad Britannos (Anglos) apud quos magni nominis est, perueniat. ¶ Hic piscis puto à Germanis Oceano uicinis nominatur *Labordeau* / & *Laebberdane* Angli proferunt *Habberdyne*: Galli aspiratione neglecta, l. pro articulo addunt. Ego *Leouardiã* oppidum esse audio, uel pagum prope Groningam Frisiæ, à quo fortassis nomē pisci factum fuerit: aut à iecore forsan, quod Germani *läber* uocant, ab eo enim *Aselli* quidam laudantur. Alicubi *Yssisch* uocari audio, quòd ex Islandiã aduehatur: idem nimirum qui alibi apud Anglos *groß Islandfisch* dicitur.

Idem, opinor, piscis est *Ling* appellatus ab Anglis: quem meliorem & deliciosem esse audio quam *Stockfisch*: per quadragesimam edii loco bubulæ, capi etiam circa Angliam, sed paucos, quamobrem piscatores Anglos circa Maium mensē in Islandiam se conferre, ubi magnam copiam conquirant. solos ferè Anglos hoc pisce uti. De hoc doctissimus Turnerus ita ad me scripsit. *Asini* (inquit) genus quoddam à longitudine uocamus a *Leng*, e. in hac dictione non aliter, atq; in plerisque merè Anglicis, ut alij iota pronunciantes. Est enim reliquis omnibus Asinorum generibus longior, primo aspectu Asinum barbaturum refert, sed multò tenuior est & longior, capite non ita crasso, nec uentre tam prominente. Caro huius, saporis est iucundissimi, dum adhuc recens est. Cutis illi densa est & glutinosa. Quare post coctionem glutinosus humor in patinis reperitur, qui ab artis popinariæ magistris gelu, aut gelatinum appellatur.

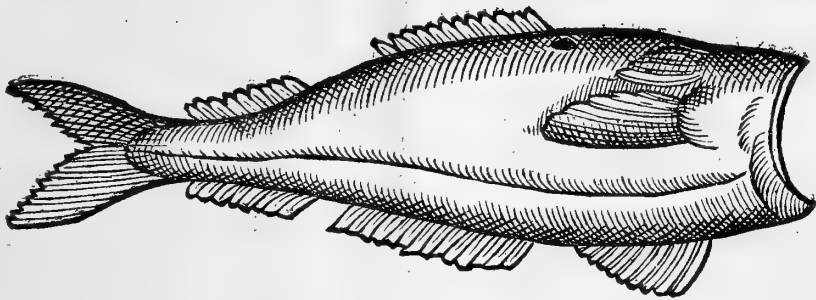
Memorato iam pisci, quem Angli *Leng* uel *Ling* appellat, forma similis est piscis *Haka* ab eisdem dictus: ut sapore alius, quem *Codlyng* appellant: de utroque quæ ex Turneri epistola cognoui, adscribam. *Asini* genus (inquit) quod *Codlyng* appellant, nusquam in tota Angliã, nisi in Northumbriã uidi, piscis est *Haddocco* multò maior: sed *Coddo* multò minor, forma *Coddu* & sapore *Lengum* (nisi me mea fallat memoria) refert. In litore Northumbrico prope oppidum *Beduel* in copia multò maxima capitur. ¶ At qui *Haka* uocatur (inquit idem Turnerus) in nostro mari nunquam cernitur: sed in illo, quod Galliam respicit, piscis est ualde frequens. forma, nempe longitudine & tenuitate ad *Lengi* similitudinem ferè accedit, colore & sapore *Coddu* utcunque exprimit. Sic ille. *Haka* nomen unde sit inditum nescio.

Germani uncum uocant *Haggen* uel *Hacken*: & forsan aduncum huius pisci rostrum est, quale & *Haddocco* Rondeletius tribuit.

ASELLORVM sexta species Rondeletio, Molua simpliciter, uel Molua minor. Molua (inquit) uel Morhua à Gallis nominatur, ab Anglis *Wozhuel*: piscis Oceani, magis corporis figura quam carnis substantia Asinis similis: minor superiore Moluâ. ¶ Bellonius tamen hanc Asellorū speciem præter cæteros maximam esse scribit. ¶ Fit ex hoc etiam pisce, ut alijs quibusdam ichthyocolla. non ideo tamen (ut Ruellius putabat) hic ipse piscis ichthyocolla (per synecdochen à parte dictus) ueterū est, cum hunc etiā ut & reliquos Oceani pisces, ueteribus ignotos fuisse existimemus. Molua à carnis mollitie dici potuit, ut Merlucius Italis Mollo, Gallis Mole. Morhua uerò à Germanico uocabulo, quo & Angli utuntur, *Wozhuel*, quanuis Germani primam syllabam per e. longum potius efferūt, *Woeerhuel*: quod marinam Vlulam sonat, forte quòd oculi eius hebetiores sint.

Ichthyocolla

ASELLORVM alia species, quam *Colefisch* appellant Angli, id est, Carbonarium, à nigricante colore. Col enim carbonem sonat Anglis, sicut & nobis. Caput huius piscis non ostendimus (inquit Bellonius) quòd id ne apud Anglos quidem (apud quos sanè peregrinus est hic piscis,) nobis usquam fuerit compertum. Defertur ad nos ex eo tractu Britannico, qui ad Hollandiam spectat. Cauda ei lunata ac bifurca: quæ cæteris (in hoc genere) rotunda est. Sic ille. Anglis non est peregrinus hic piscis, sed lippis & tonsoribus notus, inquit Turnerus: neque Asinorum uilissimus, ut alius scribit: sed recens captus, tam iucundi saporis est, ut cum Vuhyingo & Merlinga propemodum certare possit. Ego Haddoko, si quid meo palato tribuendū sit, multum præfero. Verum non diffiteor, quin Carbonarius illè exiccatus, omnem saporis sui gratiam amittat.

EST præterea Asellorum Oceani generis proculdubio *Anthias secundus Rondeletij*: de quo leges supra, Ordine 2. pag. 24.

Gallarias Saluiani: qui eiconem exhibuit nostræ huic à Sittardo missæ, satis similem: nisi quòd dorsi pinnam, & quæ à podice incipit supinam, digitum ferè citra caudam terminat: & squamas ostendit hinc omiffas. Eadem est Rondeletij Phycis, quanquam eicon eius, supra (pag. 29.) posita, diuersa uideri potest.

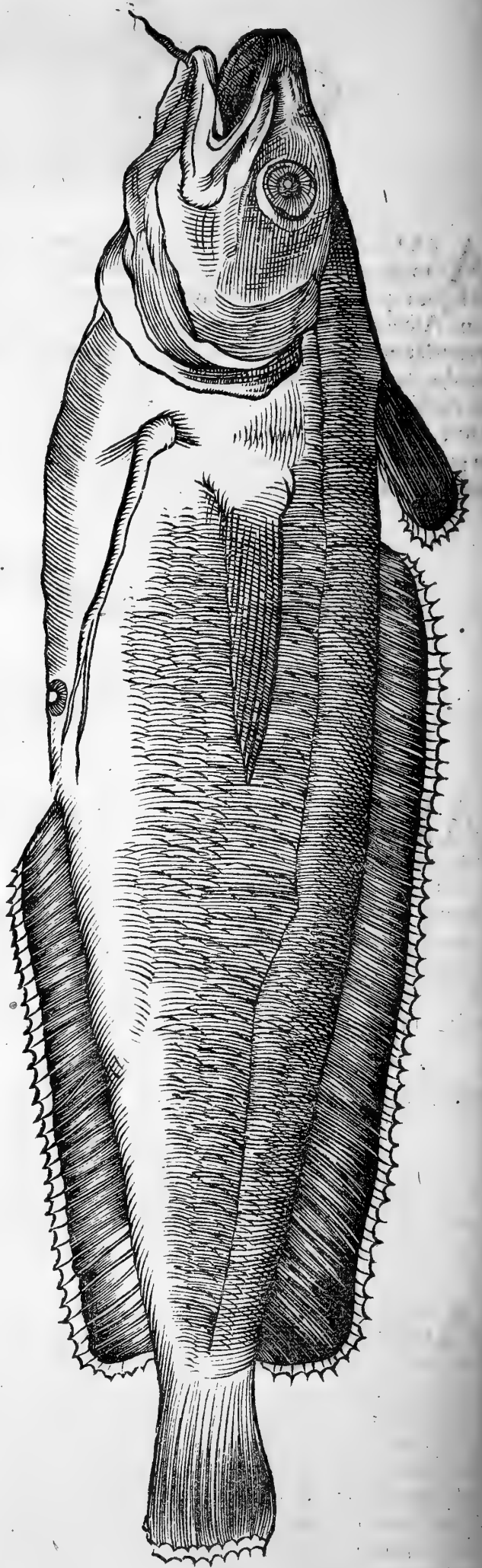
ASELLVS Galarias, apud Græcos diuersis modis scribitur, *γαλαρίας* & *γαλαξίας*, tanquam à lacte: à nonnullis per λ. duplex *γαλαρίας*. Et à lacte forsan dictus fuerit, quòd iecur lacteum habeat: (Callariæ suo subalbum id tribuit Saluianus) sicut etiam Germani inferiores Mustelæ fl. genus *Wilcher* appellant. ego à *γαλι* potius siue *γαλία*, quod est Mustela, *γαλαρίας*, id est Mustelæ, uel Mustelæ cognatus deduxerim. nomina quidem in *ίας* ueluti adiectiua quædam sunt, & habitum quendam significant. sic ab *αἰθῆ*, *αἰθῆς*, fiunt *αἰθῆας*, *αἰθῆας*, &c. Dorion O'non ab Onisco distinguit, ut O'nos sit prima species Asellorum de qua diximus. Oniscus uerò (*ὄνισκος*) alio nomine Galleridas (malim Galerías) & Maxinus (*μάξινος*) uocetur. Idem alibi tradit Murænam fluuiatilem unicam solùm spinam habere, Onisco galariæ similem. Arbitrantur aliqui Oniscum siue Asellum minorem, genere non differre à maiore. ego uerò ut nomine Oniscus galérias dicitur, sic etiam re ipsa genus esse medium in O'non & Galen siue Mustelam crediderim, appellari autè Oniscum forma diminutiua, quòd magnitudine minor sit. Aristoteles quidem Onon semper nominat; alij Oniscum absolute dictum pro Ono accipiunt. ¶ Hæc cum ita se habeant, sententias

Galaxias!
Gallarias.

Galerias.

*Clarias.**Phycis Ron-
deletij.**Callarias.**Galeonymus**Mustela fl.*

Saluiani Callariam siue Clariā (sic enim per syncopen carminis gratia, gamma insuper in x. mutato, Oppianus uocitat) eum esse piscē, qui pro Phycide à Rondeletio descriptus sit, facile assentior. is quidem piscis in litoribus cœnosis agere dicitur, quod conuenit illi quē hīc exhibemus; non autē Saxatilis est, ut ueterum Phycis. Vide etiam suprā in Phycide Rōdeletij, Ordine 2. pagina 29. ¶ Rondeletius (inquit Saluianus) Phycidem esse cōtendit hūc piscem, inde nimirum persuasus, quōd uulgō Romæ pesce Fico appelletur. Verūm is non Græca origine sic nominatur: sed quōd maturissimī & passī fici instar, mollis, flaccidus, & non succi plenus sit. Athenæus Phycidem uarij coloris facit, & spinis ualidam uel coronatam: & Percæ, Channæq; similem: quorū nihil huic pisci quadrat. Nos Callariam esse asseueramus, Afello congenerem, sed minorem; non quōd simpliciter minor Afellus sit, sed similis. Dorion καλλαια uocauit: Oppianus καλλαια, & per syncopen metri ratione κλαία. Quōd si fortē in hīstoria undecima: hęc ita absolute distincta nō sunt, ea ad huius hīstoriæ censuram reuocamus. Piscis est haud suauis: & propterea ubique ferē plebeius & parui precij esse solet. carnem habet satis mollem, sed non friabilē: concoctu facilem, sed excrementitiā. Hęc ille. Atqui Galenus tradit Galaxiam preciosissimum Romę piscem ē genere Galeorum, (id est, Mustelorū,) γαλεών, uel Galeonymorum esse, & in Græciæ mari fortē non inueniri, sed fieri potest ut Mustelarum Mustelorumq; genus non rectē distinxerit Galenus: hos γαλεός, illas γαλαός uel γαλαίος Græci appellant. Galeonymus quidem ex Galeni uerbis uidetur aut idem esse qui Galaxias, aut genus ad eum ceu speciem: ut lōgē alius sit qui Callionymus uocatur, & alio nomine Vranoscopus. Bellonius Mustelam fl. (Lotam Gallorum) Clariam fluuiat. uocat, pro Callariam: & similem ei in Nilo quendam piscem Clariam Niloticum: & in mari Mustelā Masiliæ dictam. ¶ Afellus minor Athenæo lib. 7. os habet magno rictu dissectum ὁμοίως τοῖς γαλεοῖς, hoc est, Mustelis similiter, Aristotelis testimonio. Sed hoc (inquit Saluianus) apud Aristotelem non legitur, neq; Galeis huiusmodi os est. Sic ille. Ego pro τοῖς γαλεοῖς, legitur τοῖς γαλαίος uel γαλαός, id est, Mustelabus similiter. Idem Saluianus, Afellus minor (inquit) est περιλαίω, id est, uētriosus, Athenæo (lib. 7. fol. 163. uersu 33.) etsi alibi apud Athenæum, eādē Epicharmi sententia repetita περιλαίω mendose legitur, &c. Ego περιλαίω uocabulum corruptum ac minime Græcum esse dixerim. & in hoc etiam falli Saluianum, quōd Athenæum de Afello minore hoc scribere dicat: cum is nihil quā Epicharmi uerba referat hęc: Μεγαλοχάμμονας τε χείνας, περιλαίωσας τ' ὄντας: sic enim & in Ono, & in Channis legi debet lib. 7. Athenæi: ut carmen sit

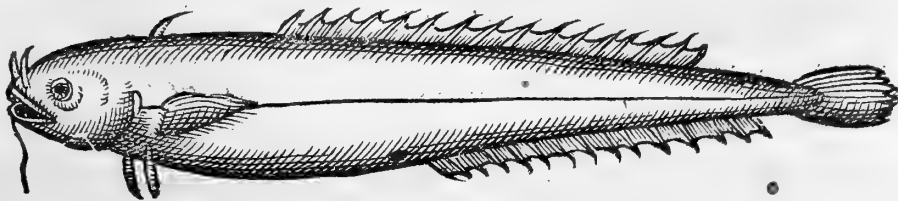
fit trochaicum, tetrametrum, catalecticum, non constabit autem Trochaici, sed neque alterius puto carminis ratio si *παιδαγογας* legas, *ὄνος* certe Afellos minores interpretari ineptum est.

ITAL. Romæ hic piscis Tenca marina uocatur, & pesce Fico, (aliq̄ Figo scribunt,) propter causam supra expositam: à nonnullis Mesanca, ut audio. Venetis etiã Figo: uel, ut aliq̄ dicunt, Lepo: Neapoli Lepre.

HISPAN. Vide mox in Gallico nomine.

GALL. Circa Monspelium Mole, fortè ob carnis mollitudinem, ut & Hispanis Molere.

GERM. Ein fisch den Trüschchen oder Allputten ähnlich im meer: sol zum teil einem Wytling/zum teil einer Meertrüschchen sich vergleychen.

MVSTELA uulgaris Rondeletij. Sit ne hæc Plinij & Aufonij Mustella, magna inter doctos contentio est. Mihi uerior eorum sententia uidetur, qui Mustelam illorū (Plinij & Aufonij) Lampetram nostram interpretantur. Quare piscis quem hic oculis subiicimus, à ueterū Mustela procul abest. Ob id Mustelam uulgarem cognominauimus: quam ex Afellorum genere esse puto, ut fortasse Callarias sit, Afellus minor Plinij, Rondel. Ego hunc piscem à ueterib. etiã Mustelam dictum arbitror: & Græcos Italosq̄ hodie Mustelæ nomen ab antiquis accepisse. talis enim ferè describitur ab Aeliano libri 15. de animalibus cap. 11. ¶ Dux ceti, quem Oppianus describit, est piscis quem uulgò *γαλῆν* (hoc est, Mustelam) nuncupant, Paraphrastes Græcus innominatus Halieuticorū Oppiani. ¶ Porro Callariã & Gallariã unum & eundem piscem puto, Afellorū seu Mustelarū generis, ab Acipenserè seu Sturione diuersum: Mustelæ marinæ, quam hic Rõdeletius exhibet, cognatum: siue is Grillus hodie dictus sit, siue Phycis Rondeletij, ut Saluianus putat. Horum enim uterq̄ Mustelæ fluuiatili isti, quam Lotam Galli nominant, similis est. Mihi Mustelæ marinæ nomen latius extendere placet, ut species aliquot complectatur: quarum tamen una quæpiam priuatim nomine generis appelletur. Hæc quidem à Rondeletio exhibita, si non ipsa priuatim dicta Mustela, Chremes Aeliani forsitan fuerit: qui & barbatulus, & generis Afellorum describitur: & cum Mustela mar. comparari ab Aeliano uidetur, alius autem piscis Chremes est quàm Chromis, ne quis decipiatur.

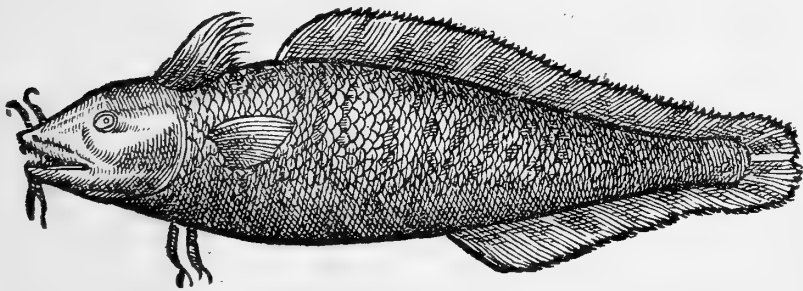
GRAECI hodie Gaideropsaro (id est, *Asinum piscem*) appellant.

ITALI, ut Adriatici accolæ & Ligures, Galeam: aliq̄ pesce Moro.

GALLI circa Monspelium, Mustellam.

GERMANICVM F. Ein Meertrüschchen: ein art der Ruppen/ oder Allruppen/ Rutten/ Ruseelcken/ Putten oder Quappen im meer.

Cirrus à maxilla inferiore simplex & singularis dependere debet, ut in Bellonij figura.

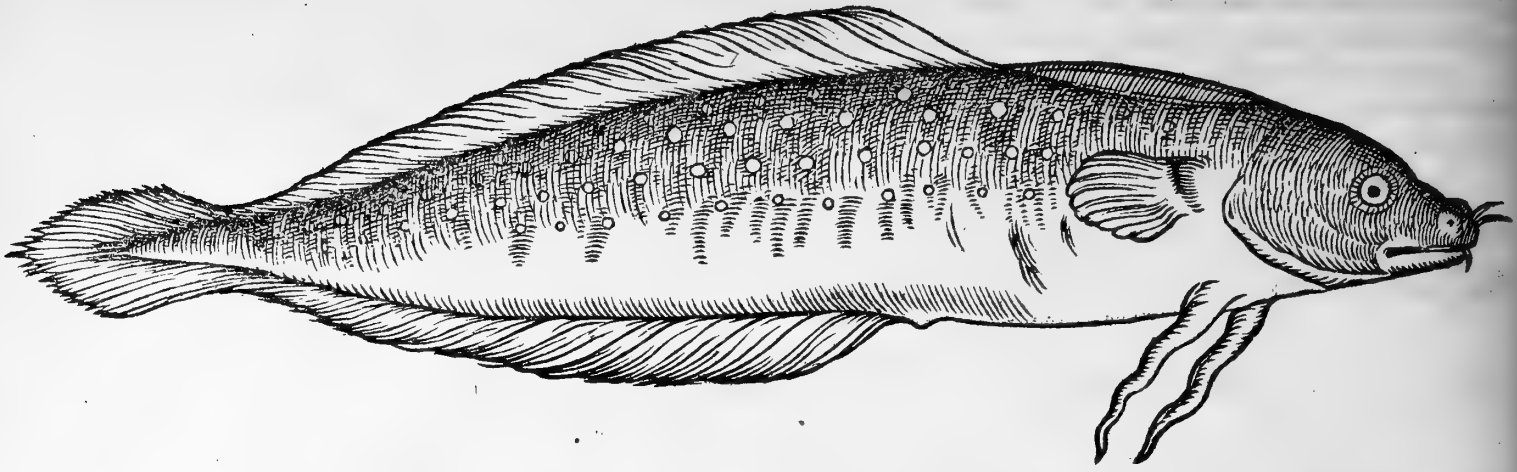

MVSTELAE uel Galeæ marinæ species altera: quam Rondeletius similiter non simpliciter Mustelam, sed uulgarem (id est, uulgò tantum sic dictam) facit. Lege quæ cum superiore annotauimus.

Piscem hunc apud nos rarissimum, comperi eum esse qui à Mafsiliensibus (& Genuæ, Bellonius) Mustella uocetur, ob similitudinē quæ cum superiore habet: ab Illyricis (indigenis ad Portum Veneris) Pegorella: à Græcis huius ætatis etiã (ut superior) Gaideropsaro, id est, piscis Asinus. Notæ quidē aliquæ insignes, quæ Asino uel Afello tribuunt ab Aristotele, huic magis competere mihi uidentur quàm Merlucio, (quæ omnes hodie Afellum ueterum esse iudicant,) maxime uirgulæ ad alliciendos & capiendos pisces, quibus prorsus caret Merlucius: quod lapides molares in capite habeat, quod lateat, Rondeletius.

Bellonius Aristotelis & Galeni Callariam hunc esse putat.

GERM. F. Ein andere Meertrüschchen art/ &c.

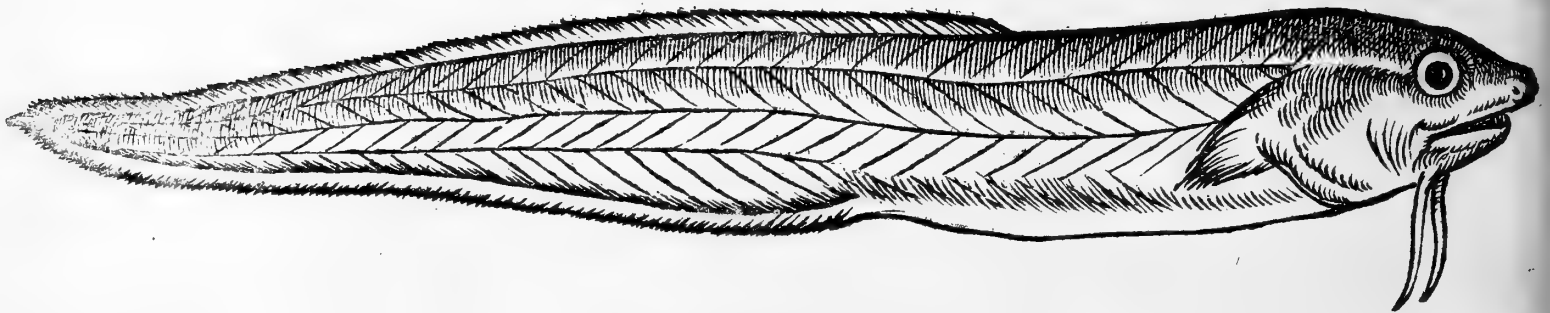

MVSTELA mar. tertia. Huic pisci nota peculiaris est, q̄ inter caput & pinne dorsi principiū, media dorsi pars, ad longitudinē pollicis trāsuersi caua est, & albicantē intus lineā ostendit. in superiori labro duo ceu pili breues nigricantes eminent, ab inferiori unus albicans dependet. à quibus fortē Musculi nomen ei factum est, quòd pilis istis barbulas murium repræsentet: quanq̄ alijs quoque mustelarum generibus ijdem non desunt. Caput ceu serpētis denticulos habet, &c.

ITAL. Venetijs Sorce, quasi Sorex uel Mus, unde Musculum à Plinio dictum, Balænarum ducem, esse conijcio, nam & Oppiani Paraphrastes, Cetorum ducem, uulgò γαλιπ, hoc est Mustelam nuncupari scribit.

GERM. F. Das dritt geschlecht der Meertrüschchen/ze. ein Walfstirer/ein Walleiter.

Icon hæc non est, quam Rondeletius dedit: sed nostra Venetijs picta: eadem prorsus, ut iudico: nisi quòd innumeris illis & rotundis ferè maculis caret, quas in sua ostendit Rondeletius, Bellonius omittit. Quare genera Ophidij tria statuerim: Barbatum maculosum: alterum sine maculis: & tertium imberbe, idemq̄, flauum.

Ophidion.

MVSTELA marina quarta. Ophidion Plinij, secundum Rondeletium: quem Plinius semel nominat tantum, alibi autem Congro similem facit. ¶ Rondeletius hunc piscem Afellis (& Mustelabus) adiudicandum negat, cum planè eis dissimilis sit (inquit) corporis habitu, capite, pinnis: atq̄ cum longis planè connumerandus.

Mollium Afellorum classis est Italarum plerisque Grilli nomine cognitus piscis, palmum ex mediterraneo non excedens, carnis admodum delicatæ, Romanis antistitibus in delicijs habitus: à quorum uulgo pro Congro accipitur, atq̄ interdum ab ichthyopolis eius loco supponitur. Sed à Congro longè diuersa est huius capitis ac pinnarum effigies, &c. quamobrem quid de hoc pisce statuam non habeo. Veneti quidem hunc quoq̄ Galeam (id est Mustelam) appellant: sed quòd Mustela sit, ipsius pinne caudam ambientes ac nigricantes, (atqui in Musculo etiam nostro, & in Mustela altera Rondeletij, pinne caudam ambiunt:) ipsaq̄ carnis in manducando iucunditas plurimum reclamant. Audio qui Tragum antiquorum esse iudicent, Bellonius. Sed præstâtia saporis à ueteribus, quod sciam, Mustelarum generi non negatur. quamobrem forma tantum à Mustelabus nonnihil diuersa obstiterit: quæ cum rursus in Grillo uulgari aliqua ex parte similis sit Mustelabus, cum aliàs, tum gemina ceu barba è maxilla inferiore: & longitudo palmum nō excedens ad Mustelas potius quam longos pisces accedat: ambigere (επαμφοτελεσεν) inter utrunq̄ genus potius dixerim, q̄ ab alterutro excluderim. Tragum quidem esse hunc piscem, nullis ueterum testimonijs comprobari potest: & barbula illa à mento dependentes, à quibus forsitan tanquam arunco Tragum, id est Hircum, aliquis uocandum censuerit, non huic tantum pisci peculiare sunt. Gryllus Nicandro idem qui Coger est, Diphilus distinguere uidetur. anguilla enim similem facit, & insuauem, cum congnos iam prius nominasset. Rondeletius piscem circa Antipolim & Lerinum insulam, frequentem, reperiri tradit, corporis specie carnisq̄ substantia Ophidio suo similem, sed flauo coloris, & imberbem, id est, nullis è maxilla inferiore propendentibus cirrhis. Hic nimirum potius

Tragus.
Gryllus.

Ophidion

Ophidion fuerit, utpote similior Congro, cum barbulis careat: idemq; Alphestes Athenæi, quem *Ophidion.*
 flauum (κιρρόν) & μονάκωνθον facit, nam & Kíranídes Hedonen (ἡδονή) piscem memorat, qui alio no- *Alphestes.*
 mine Ophidió dicatur. Fuerit autem Hedone, idem qui Adonis piscis, cui flauus color tribuitur, *Adonis.*
 unde & Ceris nomen. Quòd si Grillus uulgaris Afellorum aut Mustelarū generis esse posset, ille
 forsan potiùs quàm ulla alia Mustelæ species Callarias seu Galarias fuerit, cum saporis bonitate an- *Galarias.*
 tecellat: nomine etiam nonnihil alludente. Nihil defíno: in medium propono.

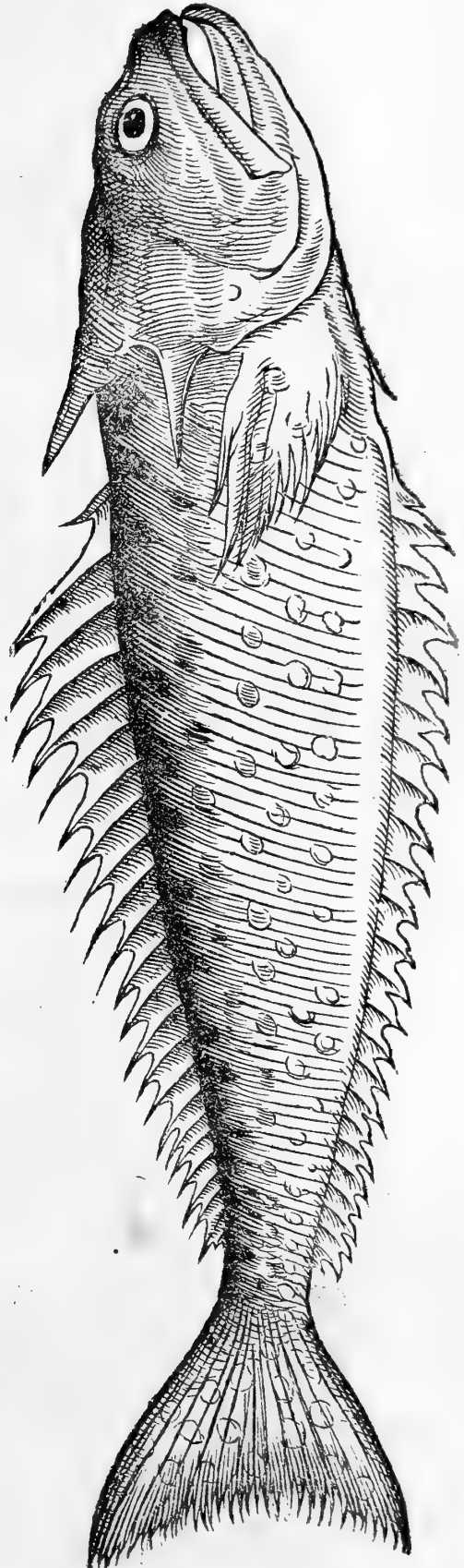
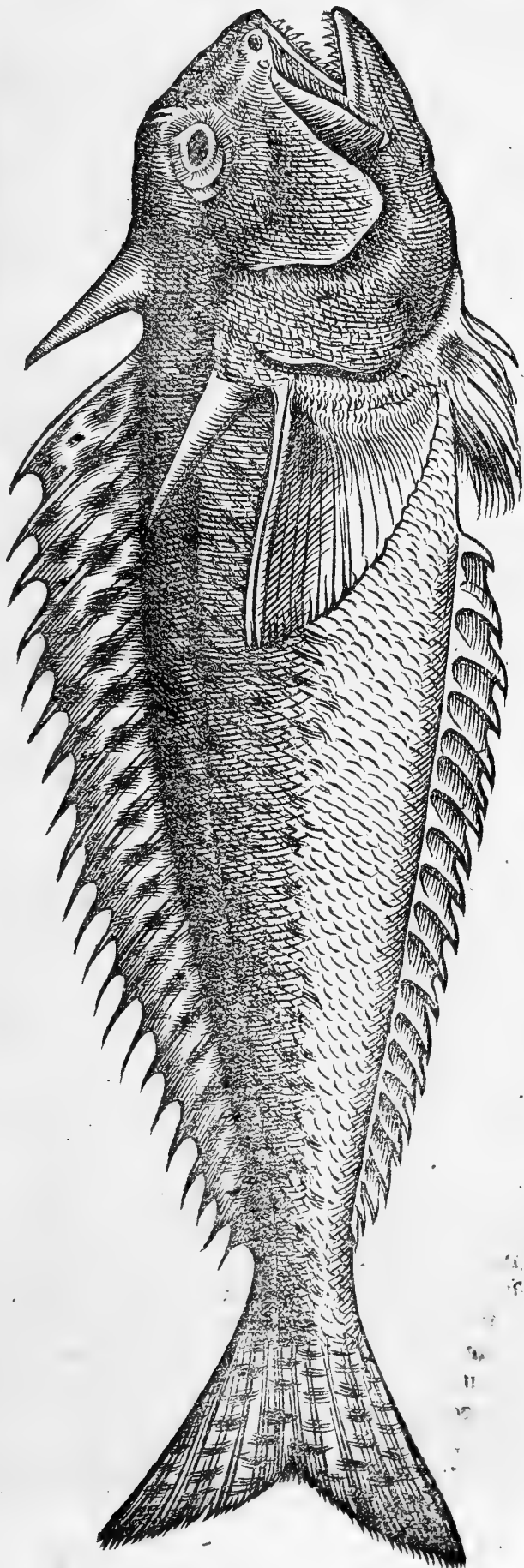
ITALIS plerisq; Grillo dicitur: Venetijs Galea uel pesce Galia (ut secunda etiam specie Muste-
 læ,) Bellonius. Aliquibus Cepolla marina.

GALL. Circa Monspelium Donzelle, Rondel, sed hoc nomen alijs etiam alijs piscibus tribuunt,

GERM. F. Sas vierdt geschlecht der Meertrüschchen /z. ein lange Meertrüsch.

Araneus Rondel. Aranei alie icones nostræ, quas Venetijs accepimus. Maioris.

Minoris.

DRACO Aristoteli, Plinio alibi Draco, uel Draco marinus: alibi Araneus. *Δράκων θαλάσσιος*. Aranei appellationem retinuerunt Galli circa Monspelium, Malsilienses, Ligures & Hispani. ¶ Genera Aranei (inquit Saluianus) duo sunt, (quod tamen neque ueteres, neque recentiores animaduertentur,) maius & minus. ¶ Aculeorum eius ictus uenenatus est: quare & à uenenatis animalibus nomen tulit.

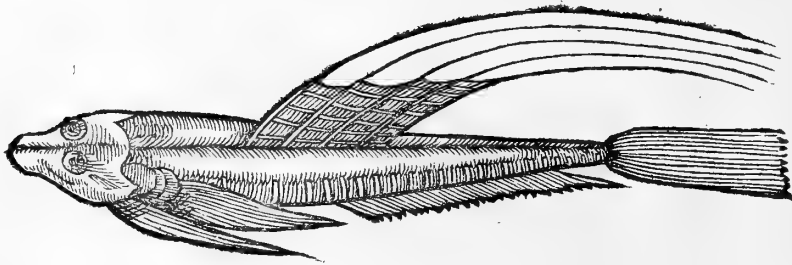
GRÆCI huius ætatis Dracenam dicunt.

ITAL. Siculi, & Neapolitani, & Genuenses, Tragina, corrupta uoce, pro Dracena proferrunt. alij Trachina, Tratzaina, Intrafine. ¶ Romæ maiorem & minorem speciem, Tragina nominant, Saluianus. Venetijs minorē in hoc genere, pesce Ragno: maiorē, pesce Ragno pagano.

GALLICE. Viue. Viua aut Viuio Gallis dicitur, quod præter aliorum piscium naturam, captus diu extra aquam uiuat: Malsilienses Areigne uocant, Bellonius. Ego maiorem in hoc genere à Gallis alicubi Tumbuocari audio.

ANGLI Viuer, ut Galli Viue: siue à uiuacitate ut dictum est: siue à feбри, quam Fiuer nominant Angli, aculeo enim ueneno cum alijs noxius est, tum febrim ac delirium protinus excitat. Turnerus tamen alicubi in Angliā hunc piscem a qua wyuer, hoc est malam uxorem uocari mouit. nimirum autem ut pisces Aranei Scorpij tuto non atrectantur: sic malæ mulieres intractabiles sunt: & nisi cautissimè tractentur, noxiæ. Qua pro malo Flandricum esse audio, ut & Wyuer pro muliere. Angli plerique uocem Qua non agnoscunt, & pro uxore scribunt a Wyse.

GERMANI Petermanche uocant, nescio an corrupto Italico uocabulo, quasi Pesce ragno, alibi Torpoz, ut audio: quod nomen fortè à Scorpio insecto factum fuerit. quanquam & alius piscis est similiter uenenatis aculeis, quem ueteres Scorpium appellarunt, Germani quidam Postfen: Araneum uerò minorem Pietersfisch, ut in picturis Oceani Germanici piscium, quas Ioan. Echtius communicauit mihi, obseruauit.

DRACUNCULVS piscis, cuius solus Plinius, quod sciam, meminit. Poterat is propter paruitatem ad primum Ordinem referri, sed malui alijs nomine & ueneno cognatis ipsum adiungere.

GALLICE. Hunc esse putamus qui à nostris Lacert uocatur, quod lacertis terrenis corporis figura similis sit: & Dracunculum, ut à dracone maiore distinguatur, esse appellatum, Rondeletius.

GERM. F. Ein kleiner Petermanche.

Rondeletius & Bellonius unam tantum Scorpij iconem dederunt: pro qua nos Scorpij maioris Venetijs depicti effigiem posuimus, quauis cum neutra illorum undiquaque conueniat. Rondeletius quidem in fine Capitis, Scorpanam (id est, Scorpium minorem) se effigiasse scribit: quod annotatum ab eo superuacaneum uidetur, si corporis forma non differunt, ut ipse sentit, sed colore duntaxat. Idem à lyncipite Scorpij sui ceu cornicula quædam in summo trifida produxit. de quibus in descriptione puto sentit, cum inquit, superciliorum loco cartilagineas apophyses duas molles esse. Bellonius quidem super oculis appendices quasdam Scorpionis esse scribit, ut in Exocæto suo: sed nihil tale representat eius pictura. Idem pinnam quæ ab ano proximè est, tribus aculeis exasperari scribit, non item pingit. Rondeletius ad pinnae illius initium aculeos duos expressit.

SCORPIVS uel Scorpio, siue pro pisce, (qui pungit & ferit, uenenumque suis circa caput aculeis effundit, Scorpij terreni ritu,) siue pro insecto uenenatis, Græcum est nomen, *Σκορπιος*, paroxytonum. Idem piscis *ἰσέλας*, nescio qua dialecto, dicitur apud Hesygium: item *ἑφέρα*. ¶ Pselus Scorpidium nominat diminutiua forma, cuius etiam Scorpis uideri potest. *Αἰσχορπίδιον ἢ ἰσέλας*, Aristot. historiae 5. 10. cum præcedenti statim capite dixisset: *ὁ δὲ σκορπιος πικτός* est. unde Scorpidis Scorpij nomen, promiscuum ei esse apparet: ita quidem ut Scorpis de femina potius dicatur, Scorpis de utroque sexu, Athenæus tamen, quoniam Aristoteles hæc duo nomina diuersis locis (nimirum iam recitatis) usurpat, an unius & eiusdem sint piscis, dubitat. Scorpium quidem & Scorpanam disertè distinguit, Scorpanas (inquit) & Scorpis saepe edimus, & eos succo coloreque differre nullus ignorat. Cum Scorpio & Scorpana (inquit Gillius) eiusdem generis

ἰσέλας.

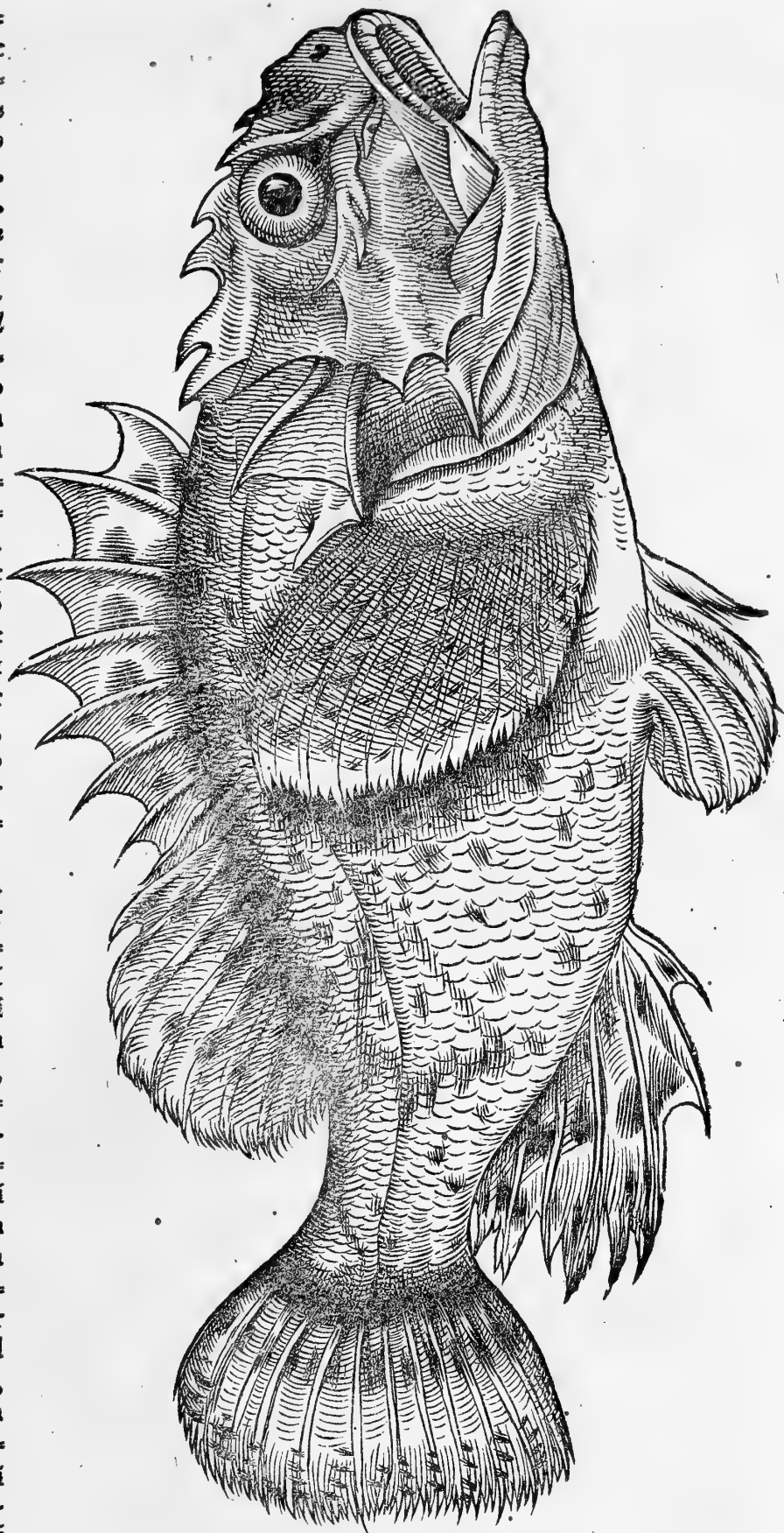
ἑφέρα.

Scorpidium.

Scorpis.

Scorpana.

generis sint, multum tamen & colore & bonitate differunt. nam Scorpio rufus (πυρρός *Hicesio*, *Plinio rufus*, *Diphilo κίρρος*, *Numenio κίρρος*: *Epicharmo ποικίλος*, quod maiori ex parte rufus sit, aliqua ex parte nigrescat, *Rondelet.*) & pelagijs est: Scorpena nigra & litoralis (πυρρόδωλος, id est, palustris uel in cœnoso litore degens,) & cibi suauitate longè Scorpio inferior: quod ipsum non modo ex antiquorum (*Hicesij*) conscriptione accepi, sed certa palati sapientia expertus sum. Hec ille. Quæ cum ita se habeant, specie hos pisces differre, non uero solum colore, sapore locoque, ut *Rondeletius* suspicatur, crediderim. Hoc uel ex eiconibus nostris, utrisque ad uiuum factis, apparet. *Plinius* quoque Scorpenam & Scorpium tanquam diuersos numerat. *Oppianus* primo Halieus, et si Scorpionis simpliciter genera duo esse dicat, utrumque tamen in petris & arenis collocat. quod si etiam loco dissideant, quem admodum *Hicesio* placet, (cui hac in parte magis faueo,) multo iustius species duæ stantur: ut longè fallatur *Eustathius*, qui Scorpium & Scorpenam sexu tantum differre putauit, sicut Leonem & Leenam. Ambigit autem Scorpius uterque *Oppiano* ad petras & arenas: hoc est, modò in saxoso, modò in arenoso litore degit. *Aristoteli* Scorpiones inter litorales ac pelagios ambigunt: qui nimirum speciem unam tantum existimauit,

Quod non sit
proprie saxa-
tilis.

loco duntaxat differentem. *Hicesio* (ut diximus) alius in pelago, alius in cœnoso litore pascitur. *Mnesitheus* Scorpiones saxatiles facit: *Philotimus* duram carnem eis tribuit, quod approbat *Galenus*, in saxatilium penuria eos substituens. saxatiles quidem duræ carnis non sunt. ¶ Quod ad magnitudinis differentiam, *Bellonius* rufum, qui pelagijs quoque & saxatilis ei est, multo maiorem facit: fuscum uero, (quam priuatim Scorpenam nominandam & ipse & *Rondeletius* putant,) minorem. id quod mihi quoque uidetur, & nostræ icones præ se ferunt. *Rondeletius* differentiam ex magnitudine non meminit, sed *Diphili* tantum uerba recitat: qui contra, non pelagios & rufos, sed illos qui in cœnosis litoribus agunt, magnos facit. ¶ Scorpius apud recentiores quosdam *Spinula* uocatur, nimirum à spinis capitis. Vide mox in *Italicis* nominibus. *Sabot* nomen est piscis, & est *Spinula*, *Syluatico*. nos super *Arabico* hoc nomine aliquid in *Callionymo* annotauimus.

Magnitudo.

Scorpena.

Spinula.

Sabot.

GRÆCI hodie Scorpidi; Scorpenam uero, Scorpionam nominare solent, *Bellonius*. Græ-

ci à uero nomine aberrantes, utrunq; Scorpium appellant, Gillius.

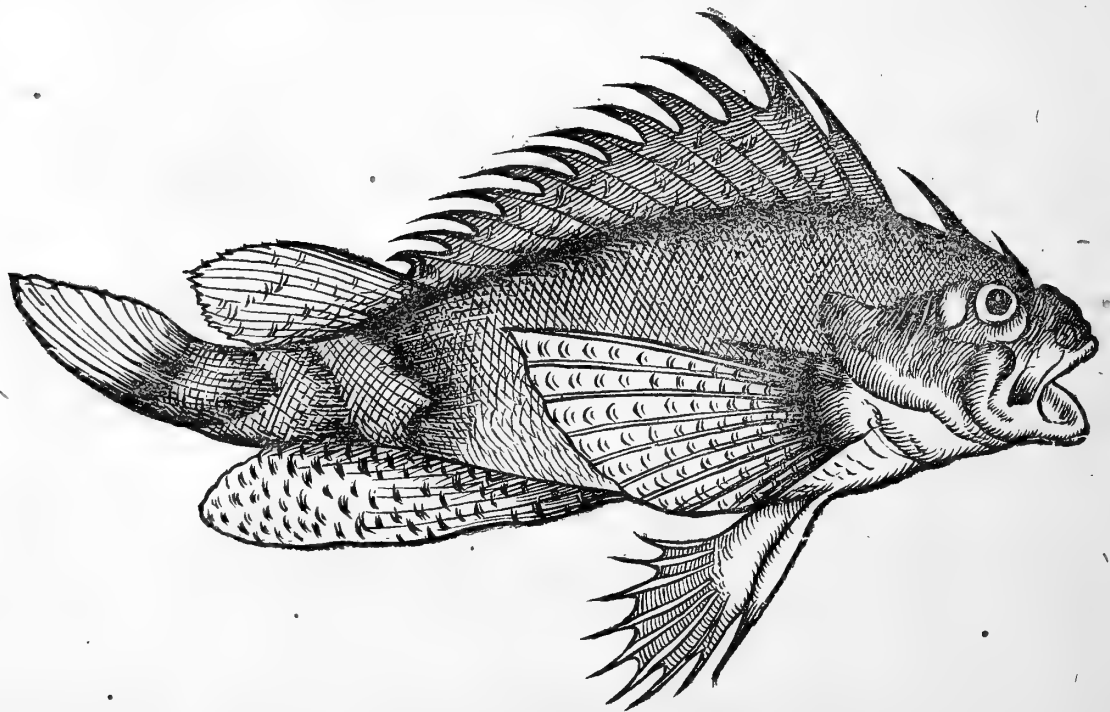
Spinula.

ITAL. Nonnullæ regiones Italiæ Scorpium utrunq; Scorpanam appellant, Gillius. Romani Scorfano, Saluianus. Genuenses Scorpitum, ad discrimen Scorpanæ, quam Strasnam dicunt, Bellonius. Aliqui pesce Spin uel Spino, uel Spinoso, præsertim Scorpanam, nuncupant. Aggregator Spinulam piscem à Galeno libro 3. De alimentis memorari scribit. nominatur autem Scorpio eodem libro inter duræ carnis pisces. Scorpio, piscis nostro idiomate Doracæna dicitur, Syluaticus, sed alibi melius Draconem marinum interpretatur, qui hodieq; à Græcis uulgò Draçæna dicitur. ¶ Scorpana Romæ Scrofanello dicitur, Saluianus.

GALL. A Mafsiliensibus Scorpeno dicitur, à nostris Rascaffè, Rondeletius. Et rursum: Mafsilienses eum qui niger est, Scorpeno: qui flauus est, Scorpena uocant. ¶ Scorpionem Mafsilienses Scorpanam uocant: Scorpanam autem ueterum (id est, Scorpium minorem) Rasquessa, Bellonius. Idem & Callionymum Mafsiliæ Rascaffam biancam, quasi Scorpionem album appellari prodidit.

GERMAN. Bellonius Gallico Oceano Scorpionem infrequentem esse tradit: quare Germanico etiam Balthicoq; rarum existimârim. In picturis Oceani Germanici pisciû, quas Echtius Colonienfis medicus ad me misit, inuenio unum Scorpio (minori) similem, quem Germanicè *Postten* appellat. Licebit nobis fingere nomen, ein *Scorpion* oder *Scorpfisch*, id est, Scorpionem piscem; uel ein *Weerscorp*, id est, Scorpionem marinum. Priuatim quidem ruffum circumloqui licet, *der gröffer rotlach Scorpfisch*: fuscum uerò, *der kleiner graw Scorpfisch*. ¶ Scorpius ei' ue cognatissimus uidetur piscis, què à Io, Echtiio Colonienfi medico pictû accepi, adscripto Germanico nomine *Postten*, tanquam accolis Oceani Germanis usitato, capitis, quod magnum ei est, & multis aculeis (qui branchiarum operculis & reliquo capiti hærent) infestû: ac reliqui corporis magnitudine, proportione, forma, Callionymum refert, fuscus est colore, & maculosus, præsertim cauda (quæ subrotunda est) & pinnis. Hæc ad picturâ. ¶ Audio Frisios appellare a *Stozme* piscem ferè similem Rochetto Anglorum, colore Scombri: pinnis, ut Perca, aculeatis in dorso, binis prope nares in capite aculeis, opercula etiam branchiarum aculeata esse. Caput proportione magnum, oculos magnos, caudam rubram, maculis nigris. Idem hic uel simillimus illi quem iam *Postten* nominauimus, uidetur: colore forsan solùm differens.

Scorpij minoris eicon, & ipsa Venetijs ad uiuum efficta: à qua nonnihil diuersam exhibuit Saluianus.

Scorpana.

SCORPIVS minor, qui priuatim Scorpana dicitur. Scorpioni (maiori, inquit Saluianus) simillimus est, ut colore tantùm & magnitudine differre uideatur. Falluntur qui ætate tantùm eos distinguunt: item qui solo sexu: & qui Aristotelem quoq; eius meminisse putant: cum Plinius tantùm & Athenæus eius meminerint. ¶ Plura leges supra in Scorpio maiore, proximè retro. ¶ Athenæus Scorpium à Scorpana colore tantùm & succo differre scribit, Rondeletius: (sed dictio tantùm apud Athenæum non legitur.) Nos Scorpanam (inquit idem) eam esse credimus, quæ nigrescat, quæq; insuauior sit, minusq; boni succi, & litoralis, lutoq; gaudens.

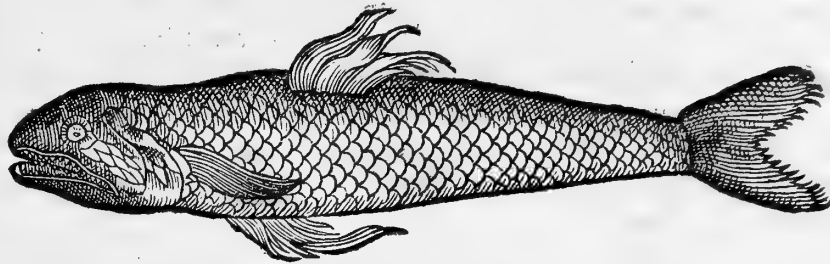
ITALICA & GALLICA nomina Scorpij utriusque, leges proximè superiùs in Scorpio maiore.

GERM.

GERMAN. Das kleiner vnd schwärzter geschlecht des Scorpfischo/welchen fische etliche Teutschchen ein Postken nennend/als ich acht die Friesländer a Storme.
SCORPIOIDEM Rondeletij, Blenno Bellonij simillimum, nisi idem est, Ordine primo collocauimus.

LACERTVS peregrinus uel maris Rubri. Piscem hunc, tum à coloris uiriditate iucunda, tum ab oris totiusq; capitis similitudine cum Lacerto terrestri, multi Lacertum uocāt, Rondeletius. Est autem (inquit) Lacertus maris Rubri ab Aeliano descriptus.

Ab ano etiam pinnula exprimi debuerat, quam Saluianus non omisit qui piscem hunc accuratius depinxit.

Saluiano hic Saurus uel Sauris (σαῦρος, σαυρίς) Græcorū est, diuersus aliquantum ab eo qui in Rubro mari reperitur, ab Aeliano descriptus.

Sauri (inquit) Latinorum ueterum nemo meminit. Theodorus in Aristotele non rectè Lacertum conuertit: quanquam σαῦρος quadrupes, Latinis Lacertus est. at eorundem Lacertus piscis, Græcorum ὀλιός est. Nos hunc piscem Græco uocabulo Saurum appellabimus. Esse autem hunc Saurum Græcorum, tum ex eo conijcitur, quòd ad terrestris Lacerti similitudinem, propiùs, quàm quiuis alius piscis accedat: tum quòd ea omnia quæ Sauro ueteres tribuunt, huic nostro perbellè conueniant. Is qui Romæ hodie Suaro appellatur, Trachurus potiùs fuerit, quàm Saurus. Oppianus Τραχούρου & Σαύρου manifestè distinxit. Aduertendum præterea Turdum etiam, σαύρου à nonnullis appellari. Non in omnibus aut plerisq; maris locis, sed in quibusdam dumtaxat reperiri solet: cœnosoq; loco delectatur, Oppiano teste. Hæc ille.

Lacertus Latinis priscis, alius quàm Saurus Græcis. Trachurus.

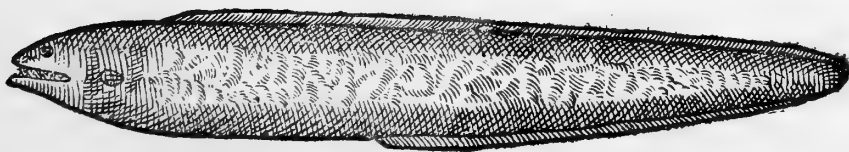
ITAL. Romæ pesce Tarantola, Saluianus.

GERM. F. Ein frömbder Meerfisch/mag seiner gestalt vnd schöne der grünen farb haben ein Meerheydog genennet werden.

ORDO VI. DE PISCIBVS LONGIS, SPINOSIS, QVORVM SPECIES FERÈ SERPENTINA EST.

Longi pisces (inquit Rondeletius) ferè omnes cartilaginei sunt, (sed à cartilagineis illis, quæ Græci Σειλαχæ nominant, diuersi.) Dicuntur autem longi à corporis specie, qua à Galeis, qui longo etiam sunt corpore, differunt, quòd rotundiores sint: quodq; illi Mustellis, hi Serpentibus similiores sint. Præterea Galei neq; seuum neq; pinguedinem habent, ut Athenæo placet, ex longis autem sunt qui pinguedinem habent.

Bellonij Muræna flexuosa pingitur, sicut & Saluiani: maioribus per interualla maculis: & à superiore latro duo ceu cornicula protendit, ut Saluiani quoque: & rostrum longius latiusque, superiore eius parte ultra inferiorem prominente, &c.

MURÆNA, Græcè μύραινα, uel Σμύραινα: Massarius hoc Doricum esse putat, cum tamen apud Platonem legatur. apud Kiranidem Σμύραινα. Eustathius docet multas dictiones ab σμ. incipientes, olim per ζμ. scribi solitas. Eidem μύρος, μύραινα, ut & Μορ μύρος, pisces, à uerbo μύρειν uel μύρειναι deducunt, quod fluere significat, unde & μύρον unguentum liquidum, est quidem Myrænæ, cuius mas Myrus dicitur, cutis læ-

uis & lubrica, ueluti unguento oleoëue delibuta, sicut & aliorum læuium: & motus eorum flexuosus uelutiq; undosus ut fluere uideatur, sed horum neutrum Mormyro conuenit: in quo nomine etiam ypsilon corripitur à Græcis, (Ouidius produxit:) in $\mu\upsilon\rho$, $\mu\upsilon\rho\alpha\upsilon$, $\mu\upsilon\rho\epsilon\upsilon$, $\mu\upsilon\rho\epsilon\delta\alpha$, semper producitur, quare $\mu\upsilon\rho$ etiam penanflexum scripserim, non ut pleriq; omnes solent, paroxytonum. ¶ Muræna corporis habitu Lampetræ affinis est: Anguillæ etiam aspectu proxima, sed latior, Rondeletius. Anguillam (inquit Bellonius) magnitudine ac figura refert: sed recurto & crasso est magis corpore: & adulta Anguilla omnibus modis Murænam magnitudine exuperat. ¶ Morbis à Muræna eadem accidunt quæ à uipera morbis, & similia remedia adhibentur, Aëtius. In cibo quidem expetitur, & à Galeno commendatur. Imprimis placebant flutæ cognominatæ, à Græcis plotæ, ($\pi\lambda\omega\tau\alpha$), quod præ pinguedine in summa aqua fluitantes, cute iam Sole adusta mergi amplius non possent, præcipuè in Siculo freto: & similiter anguillæ. ¶ Sphyræna & Smyræna piscium longè diuersorum uocabula ab imperitis librarijs aliquoties permutata deprehendimus. Aelianus etiam Myrum, uel ut ipse uocat, Myronem, non agnouit. Muræna, ut & Alofa, quanquam marini pisces, paruis ac numerosis spinis conspersi sunt: quod non animaduertit Galenus, qui pisces tantum in fluminibus ac stagnis genitos huiusmodi spinis abundare scribit: marinarum uerò nullum.

Fluce.

GRÆCE uulgò, ITALICE, HISPAN. GALL. Vbique gentium in hunc diem Muræna nuncupatur, ut docet Massarius Italus, & Gillius Gallus. A nostris, ab Italis & Hispanis Morone dicitur, Rondeletius. Ab Italis profertur Murena, uel Morona, sed cauendum, ne Antacæus piscis cetaceus, quem recentiores aliqui, (& Itali uulgò,) Moronam uocant, cum Muræna confundatur. ¶ Myrum piscatores nostri (inquit Rondeletius) peculiariter non agnoscentes, Serpentem uocant. Sed alij sunt serpentes marini magis propriè nominandi.

LVSITANIS Moreia.

GERMANICVM nomen ignoro: & sanè Bellonius nihil Muræna in Oceano rarius esse tradit. & alibi, Murænas in Gallia esse negat: nam oram fortè Mediterranei maris, ut Prouinciã, Gallia nomine non est complexus: ubi Murænas reperiri non dubito. In Gallia Septentrionali (inquit Plinius, de Oceano nimirum sentiens) Murænis omnibus dextra in maxilla septenæ maculæ. In Hispanico etiam Oceano circa Tartesum & Carteiam, Murænas maximas, minarum aliquando supra octoginta reperiri legimus. Circunloqui licebit, ein *Deerschlangen art*: hoc est, Serpentis mar. genus. Vel nomen fingere, ein *Quraal*, à Latino Muræna, & Germanico *Al*, quod est Anguilla, compositum. Non probo quidem composita ex diuersis linguis uocabula: sed ea quoq; tolerantur, cum meliora desunt.

MYRVS, hoc est, maritus Muræna, Latinum nomen non inuenit. Græcè $\mu\upsilon\rho\sigma$ uel $\mu\upsilon\rho$. Vide superius in Muræna. Gaza Murum interpretatur. Apud Plinium alicubi Myrinus pro Myro mendosè legitur: apud Aristotelem $\mu\upsilon\rho\epsilon\upsilon$ pro Myxino Mugile. ¶ Dorion auctor est Myrum per carnem sparsas spinas non habere, totumq; utilem esse, & supra modum tenerum. Genera eius duo esse: unum nigrum, præstantius: alterum, ruffum. ¶ Smyrus etiam apud Plinium legitur: apud Aelianum $\mu\upsilon\rho\alpha\upsilon$. Myron (inquit) piscis est, nescio unde dictus: Serpentem marinum esse aiunt. ¶ Mirum hoc, si Myrus & Muræna sexu tantum differunt, foeminam spinas habere, marem non item: cum hic robustior, illa imbecillior prædicetur, & hunc concolorem esse, illam uariam, cum in plerisque, ubi colorum differentia est, uel pulchrior uel magis uarius in masculis sit. ¶ Myrus serpenti similior est, quàm Muræna: rostro acuto, longo corpore, nigricante, tenui, rotundo, sine maculis, &c. Rondeletius. ¶ Murænam foeminam esse, Murum uerò marem, Aristoteles non asserit, sed aliorum opinionem refert: quæ quidem (inquit Saluianus) uerisimilis non est, què enim fieri posset, ut inter numerosas toto uere quàm plurimis marinis litoribus captas Murænas, aliqui etiam non caperentur Myri: cum tamen neque nos multis iam annis id summo opere contendentes, ullum prorsus uiderimus unquam, ab alijs'ue alicubi uisum audierimus. Quod si caperetur, facile ex scriptis de eo à ueteribus notis, internosceretur. Quamobrem credendum potiùs arbitror, Murænas non secus, quàm alias ferè omnes piscium species, in mares & foeminas diuidi, neque si quis eas omnes ouis grauidas capi assereret, ob idq; foeminini solum sexus esse contenderet: ad Viperae (ut ueteres quidam faciunt) aut Myri concubium confugiendum esset: cum & alij quidam pisces memorentur ouis grauidi omnes capi, ut Erythini, Channæ, &c. Hæc ille. ¶ Serpens marinus rubescens, (quem pictum dabimus sub finem huius Ordinis,) Myrus alter fortè fuerit, cuius Dorion meminuit tanquam $\mu\upsilon\rho\alpha\upsilon$, id est, rufi coloris.

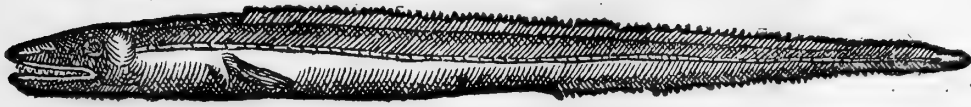
GALL.

De Piscib. longis, spinosis.

89

GALL. Circa Monspelium Serpentem uocant. Vide supra in Muræna.

GERMAN. Sas männle (als etlich meinend) von der obgesetzten Meerſchlangen art.

CONGER uel Congrus. *κόγγρος* Græcis, non etiam *κόγγρος* per α . ut nuper quidam somnia- bat. Nicander Epopœus Congros aliter Gryllos uocari scribit, id est Porcos, à uoracitate ni- mirum, &c. Conger, quem & Gongrum Plinius 32. uolumine appellasse uidetur, Plinius.

Gryllus.
Gongrus.

Duo Congrorum genera sunt: unum albicat, & pelagium est; alterum nigricat, & litorale ma- gis est quàm pelagium, Rondeletius.

Duo breuia cutaceaq; cornicula in extremo rostro tum Congri (tum Murænae) existunt, Sal- uianus.

GRAECIS nostri temporis Cauorofas, Saluianus: composito nimirum nomine ab ophis, & nescio quo alio.

ITAL. Romæ Drongo uel Brongo (Bronco, Saluianus) uocant. Veneti Grongo. Anti- ates Brunchum appellant, Platina. ¶ Græcum Latinumq; uetus huius piscis nomen pleræque gentes retinent, Itali, Hispani, Galli pleriq; & Angli.

HISPAN. Lusitanis Cromgo, Saluianus.

GALL. Congre. Masienses nominant Filat (Fiela, Fielaz, Bellonius) quia instar retis pi- sces inuoluit & implicat, Rondeletius. Masienses planè barbarè Phialassum appellant, Gil- lius.

GERM. Ein Meeraal: id est Anguilla marina. Quidam in parte Germaniæ inferioris, Palen uocari mihi retulit, nescio quàm rectè. Palynck quidem Flandris Anguilla est.

ANGLICA sunt a Conger/a Congre/a Congerele. Dicuntur & Eluerz ab Anglis Con- gri pusilli (nomine, ut apparet, ab Anguillarum similitudine facto) in fluuio Sabrina prope Glo- cestriam; in quem paruuli duntaxat è mari subeunt.

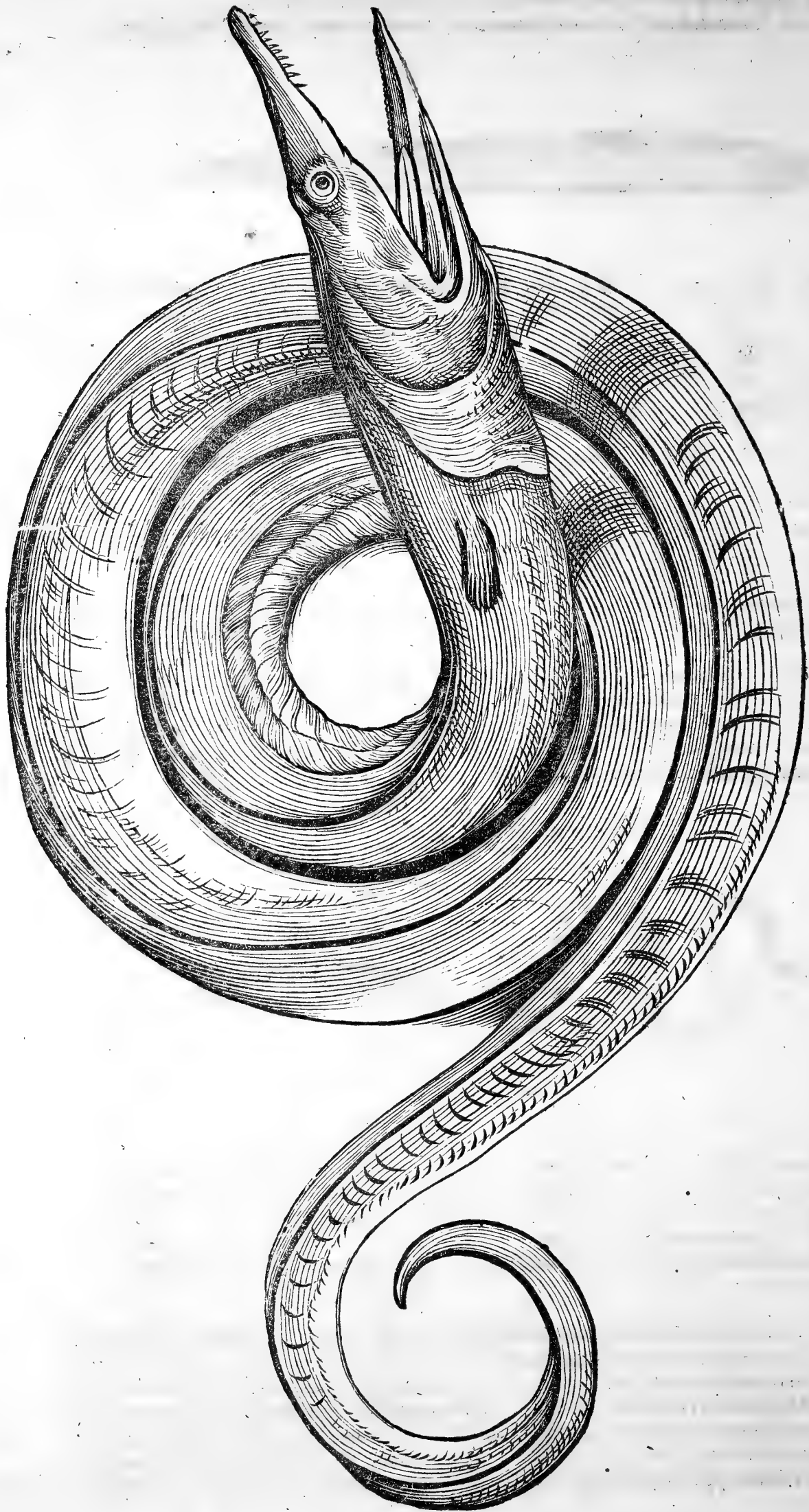
Pictura à Rondeletio posita.

Picturam à Bellonio exhibitam omisimus: similem ferè ei quam Rondeletius dedit, sed multis implicitam spiris, (non quòd in mari adeò inuolutus sit hic Serpens, sed ad longitudinem eius expri- mendam:) uentre crebris uelut internodijs crisso. qualem ego etiam, hìc adiunctam, ab amico ex Ita- lia missam Serpentis marini imaginem olim accepi. corpore ubique plano, non tanquam aculeis qui- busdam eminentibus aspero, quales in Rondeletiano uisuntur: quanuis eorum in descriptione non meminit.

SERPENS marinus, *ὄφιο δαλκίη*, similis est terrenis, dempto capite quod magis ad Congrū saccedit, Aristoteles: qui tamen alia etiam multa serpentium marinorum genera esse tradit, quæ in gurgitibus seu præalto mari nascantur, alia alijs coloribus omnis generis, *χόρυ δ' ἔχουσι παντοίας πύ.* Is quem depinximus (inquit Rondeletius) terreno uel fluuiatili serpenti simillimus est. ad trium uel quatuor cubitorum longitudinem accedit. corpore rotundiore quàm Anguilla, capite Congro similis: colore fuluus, sed uentre & rostro cinereus, &c. ¶ Ab Ophis diminutiuum est Ophidion, quo nomine piscem appellat Plinius: quem nos dedimus supra Ord. v. cum Mustela

Ophidium.

bus mar. Bellonius quidem & Saluianus Ophidion Plinij ab Ophi (id est, Serpente mar.) non distinguunt, nos Rondeletium distinguentem sequimur, cum alias, tum quia maior est hic serpens, quam ut Ophidium, id est, Serpula diminutiue nominari debeat. Hydus dici potest omnis aquaticus serpens, tum in dulcibus tum in salis aquis. nam & marinos serpentes Hydus nominat Aelianus, (quos alij ὄφεις θαλάσσιους:) eosque asperum potius serratis dentibus quam uenenosum os uideri habere. Idem Aelianus alibi de Myrone pisce, (quem Myrum esse, id est, Murænae marem ignorasse uidetur:) eum ipsum (inquit) esse dicunt marinum Serpentem. ¶ Alius est Draco marinus Aristotelis, quem non à corporis figura, sed ueneno Græci sic nuncuparunt, ut Latini Aranæum. ¶ Vide infra penultimam huius Ordinis imaginem, & quæ adscriptimus.

Hydus.

ITAL. Serpe marina, Saluianus.

GERM. Ein art der Weerschlangen / mag ein Kongerschlange genennet werden: dann sy von leyb vnd gestalt ist wie ein schlang: mit dem kopff aber geleychet sy bass einem Weeraal/oder Kongeraal.

ACUS (prima species,) Aculeatus, Belone, his tribus nominibus utitur Plinius. Græcè Βελόνη, Βαφίς. habet enim rostrum acus aut subulæ instar, item Ἀκλυνίς, ab eo nimirum quod sicca sit carnis & minime mucosa. ¶ Rondeletius Acum lib. 8. descripsit, cum Lacerto siue Colia & similibus piscibus: mihi illis qui Serpentem corpore quodammodo referunt, adnumerare libuit.

GRÆCE uulgò Βελονίδα, Zargane, Aiulone.

ITALICE Arguzella, Acucella Romæ, Acicula, Acusigola, Angusigola.

HISP. Aguilla, (Aguia, Saluianus:) Aguia pescado.

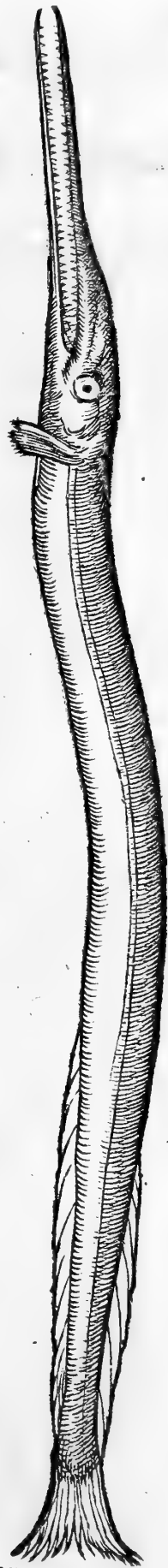
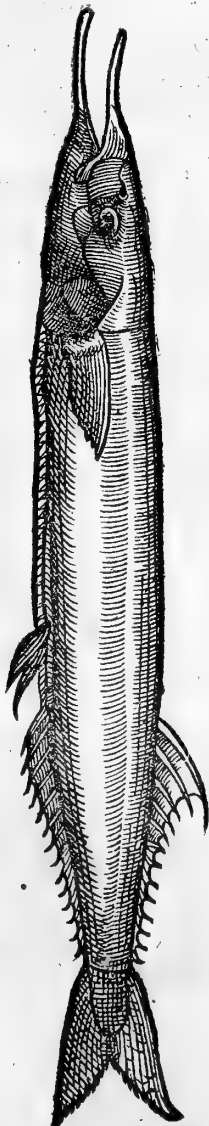
GERMANICE. Hornfisch/ Snacotfisch: Tobias/Sobias/Topeiaß/Gebbei: & alicubi (ni fallor) Gerfisch.

ANGLICE. Hornetk/ Garresfyshe/ Pypersfys/ Hornebeacke.

* Querendum an hæc sit Acus Bellonij, quæ proximè ponetur, maxime propter pinnas illas paruas uersus caudam, &c. Sed cognatus uidetur potius piscis, quam idem. Suum ex Oceano Bellonius habuit, hunc ex Mediterraneo Rondeletius.

† Acus minor Bellonij: quæ magnitudine tantum (inquit) à priore differt, &c. Hic fortè Saurus Rondeletij, proximè retro exhibitus fuerit. Lege quæ cum illius eicone scripta sunt.

SAURUS (alius à Trachuro quæ Saliqui Saurum nuncupant) Acubus similis, breuior & crassior, &c. ea uerò corporis parte quæ à podice ad caudam est, caudaque ipsa, Scombrum refert: siue partis huius caudaque figuram, siue eiusdem pinnullas spectes. & similiter carnis substantia. Rondeletio hic potius, quæ Trachurus, Saurus appellatur: & diminutiue etiam Sauris: Σαυρῆ, Σαυρίς. Sed Sauri fortè communior

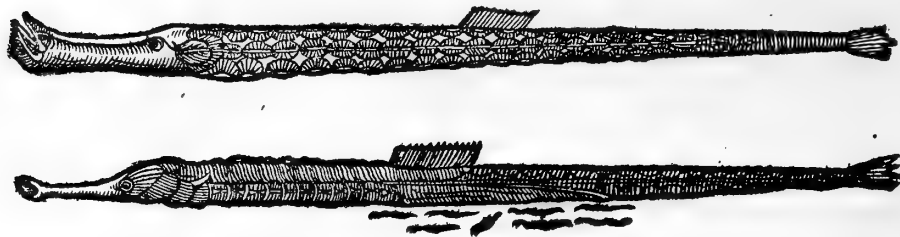
Hanc Acus figuram Venetijs accepimus.

Trachurus. est appellatio, & hunc & Trachurum comprehendens: ut ex uulgaribus Trachuri nominibus cõ-
 ñici potest: Sauris uerò priuatim qui hîc exhibetur: Sauridem enim, Acum, & Sphyrãnam simi-
Lacertus. les esse Speusippus prodidit. Præstat autem Græcum Sauri nomen retinere, quàm ex uocabuli si-
 gnificato, Lacertum Latinè interpretari. Lacertus enim Latinorum ueterum, *Κολίας* Græcis di-
 citur. *Σαῦρος* uerò uel Sauris Græcorum, is piscis est Saluiano, quem Lacertum peregrinum Ron-
 deletius nominat, in fine Ordinis v. à nobis propositus.

GALL. A quibusdam circa Monspelium Aiguille uocatur, ab alijs Beccasse.

GERM. F. *Ein Macqueralse.* Vide infra in Trachuro, Ordine 8. *Ein kleiner Hornfisch.*

A Rondeletio propositæ figure.

*Duas has eicones (ut scripsi) Cor. Sittardus misit. Magnitudinis quidem inter
 ipsas proportio non eadem seruat, que in Rondeletianis apparet.*

*Typhle.
 Typhline
 mar.*

A C V S (alia species.) Acus seu Belone Aristotelis, secundum Ron-
 deletium. Sunt qui Serpentem mar. esse credant, sed falso, ut in
 Serpente mar. Rondeletius arguit. Bellonius Typhlen uel Typhli-
 nen marinam nominat, à similitudine cum Typhlope seu Typhline ser-
 penti terrestri. Sed Typhle Athenæo, Typhlinus Hesychio, inter Nilii
 pisces est, Lampetra parua si. nimirum. Saluianus hunc piscem Græ-
 co & Latino nomine carere putat. Ego huius piscis eicones duas, ue-
 luti unius generis species, à Cor. Sittardo Cæcilie nomine olim acce-
 pi. uocatur autem hoc nomine piscis quidam apud ueteres Latinos nul-
 lus: sed Typhlines serpens, &c. Eisdem ex Rondeletio, breuiori spacio
 pictas, exhibemus, &c. ¶ Qui Remoram esse conijciunt hunc pisci-
 culum, uel Musculum Iulum ue, falluntur.

GRÆCE uulgo Nerophidion.

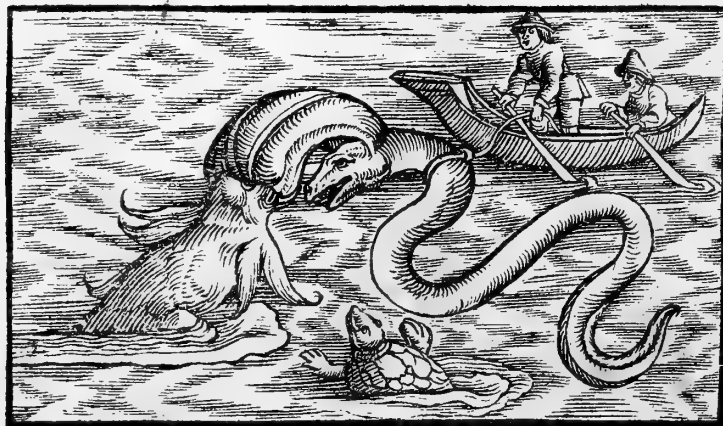
ITALICE alicubi Diauolo. sed alij Ranam piscatricem Diaboli
 mar. uocant. Priuatim speciem alteram, quæ corpore rostroq; minor
 est, uulgo in Italia Arzinarello uel Coalotto nominari, Cor. Sittardus
 nos docuit. Saluiano utraq; species, ut Græco Latinoq; ita etiam uul-
 garin nomine caret. pauci enim (inquit) temere potius, quàm compro-
 bata aliqua consuetudine, Serpente marino uocari aiunt.

GALLICE Trompette. Massiliensibus Gagnola.

GERMANICE dici potest ein Trommeeter: uel circumscribi,
 ein art des Hornfischs. ¶ Inter eicones piscium Oceani Germanici,
 maiori huius generis (cui os ferè rotundo hiatu, tubæ instar aperitur,)
 picto, Germanicum nomen Hautinck adscriptum est: quod tamē eti-
 am Mugili cuidam Oxyrhyncho Antuerpiæ tribuitur, & Sphyrænæ
 alteri Monspelij. ¶ Knatsfisch audio esse piscem, qui sola cute & osi-
 bus cõstet, (Holosteum dixeris,) inutilis cibo, & captus abijci solitus in-
 litus: ubi mox corrugatur. Hic an Acus sit, quarendum.

Holosteus.

Figura hæc desumpta est ex tabula quadam descriptionis Orbis terrarum.

GVAICA-

GVAICANVS uel Reuersus piscis Indicus. De nouo piscationis genere Petrus Martyr Oceanæ Decadis primæ libro 3. Non aliter (inquit) ac nos canibus Gallis per æquora campi lepores insectamur, illi (piscatores Cuba insula in Nouo Orbe: in cymba, id est caua arbore piscantes, Christ. Columbus) uenatorio pisce pisces alios capiebant. Piscis erat formæ nobis ignotæ: corpus eius anguillæ grandiori per simile: sed habens (caput grandiusculum, &) in occipite pellem tenacissimam, in modum magnæ crumenæ. Hunc uinctum tenent in nauis sponda funiculò, sed tantum demisso, quantum piscis intra aquam carinæ queat inhærere, neq; enim patitur ullo pacto aëris aspectum. Viso autem aliquo pisce grandi aut testudine, quæ ibi sunt magno scuto grandiores, piscem soluunt. ille quum se solutum sentit, sagitta uelociùs, piscem aut testudinem, quæ extra testam partem aliquam eductam teneat, adoritur: pelleq; illa crumenaria iniecta, prædam raptam ita tenaciter apprehendit, ut exoluere ipsam eo uiuo nulla uis sufficiat, nisi extra aquæ marginē paulatim glomerato funiculo extrahatur. Viso enim aëris fulgore statim prædam deserit. Præda igitur iam circa aquæ marginem euecta, in mare saltat piscatorum copia tanta, quanta ad prædam sufficiat sustinendam, donec è nauis comites eam apprehendât. Præda in nauim tracta, funiculi tantum soluant, quantum satis est uenatori ut ad locum suæ sedis intra aquam redeat, ibiq; de præda ipsa per alium funiculum escas ei demittunt. Piscem incolæ Gaicanum, nostri Reuersum appellant, quòd uersus uenetur.

GERM. Ein wunderbarer fisch in dem Indianischen meer/mag ein Meerseckel/oder ein Seckler genennt werden.

SERPENS marinus rubescens, rarus: quæ Rondeletius exhibuit. Hunc (inquit) nonnulli Myrum esse putauerunt, sed falso, nam branchias osseo operculo squamosorum modo iniectas habet: pinnasq; ad natandum maiusculas, quibus Muræna & Myrus carent, sed Dorionis Myrū alterum esse *Μυρὸν ἄλτιον*, id est, rufescentem, non absurdè quis existimauerit.

Myrus.

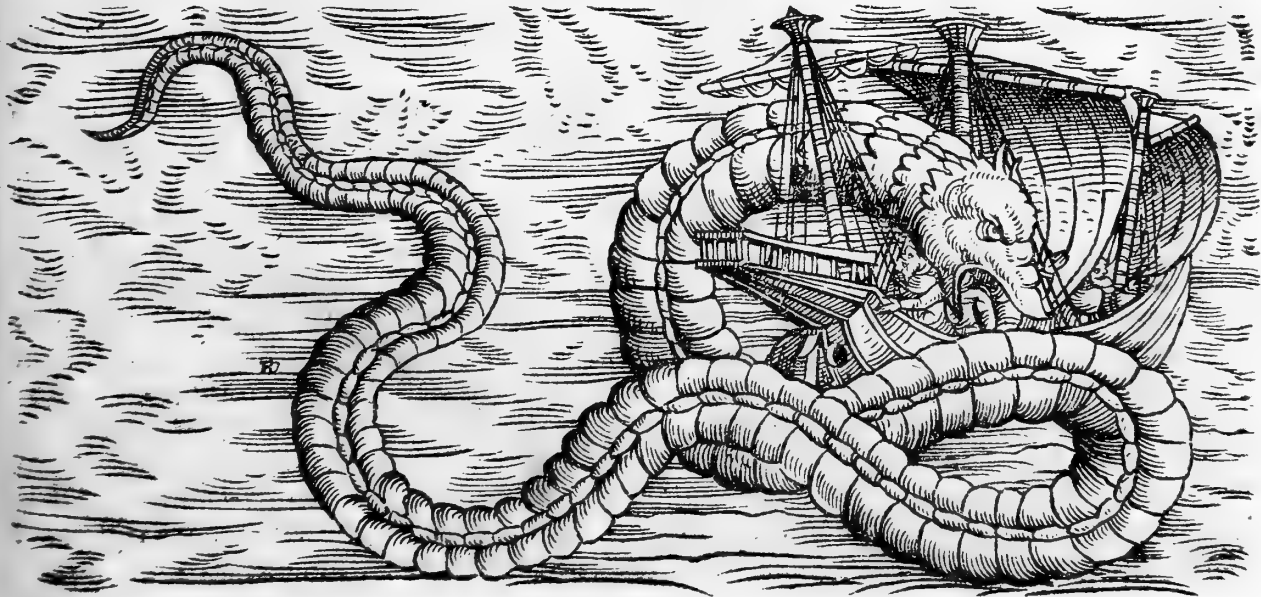
Myrus alter.

GERM. Ein seltsame rotlichte MeerSchlang. ein Schlangfisch im meer.

Hic fortè Serpens iste marinus fuerit, cuius meminit Aristoteles, capite Congro quàm Serpenti similior: nam is quoque fului coloris est. non mirum autem si in Oceano longè maior euadat.

IN Balthico uel Suecico Oceano, flauī quidam serpentes marini reperiuntur, triginta aut quadraginta pedes longi: qui, nisi iritati, neminem lædunt. Quorum iconem Olaus Magnus in Tabula regionum Septentrionalium Europæ iunctarum, dedit huiusmodi.

IN eadem Tabula alius Serpens marinus, ad centum aut ducentos pedes longus, (ut descriptio habet; uel etiam trecentos, ut numerus iconi adiunctus præ se fert,) circa Noruegiam interdum apparet, mari tranquillo infestus nautis, adeo ut homines quandoque è naui abripiat. Nauim ab eo inuolui aiunt tantam, quantæ ferè in nostris fluuijs aut lacubus maiores fieri solent, quæ mercium uecturæ destinantur, inuolutam subuerti, Spiras supra mare tantas aliquando erigere, ut nauis per unam transire possit, Figuram, qualis in Tabula illa est, apposui.

GERM. Sie groß Weerschlange in Norwegischen landen/welche die schiffleüt schediget/wenn der wind still ist.

ORDO VII. DE PISCIBVS MARINIS SPINOSIS, PLANIS.

PLANOS pisces non cartilagineos, sed spinosos, Græci *ῥομβοειδῆς*, Latini Passerinos uocant. Multa sunt huius generis apud nostros Gallos nomina, multoq; plures species quàm apud antiquos, Bellonius. Aristoteles *ῥομβοειδῆς* dixit; recentiores quidam Passerina specie pisces & Psettaceum genus. Vt Passer auis prona parte fuscus est, supina albus: ita in hoc genere non solum priuatim ab hac aue denominatus piscis, sed etiam reliqui omnes. Omnes situm corporis & oculorum (Tænejs exceptis) aliter quàm reliqui pisces habent. Eorum alij læues, alij squamosi sunt, &c.

GERMANICE Plani pisces communi nomine *Plattfisch* appellari poterunt; ut species una *Plateysle*: eiq; similiores in suo genere *Plateysfisch*. Communius uerò ad pisces latos planosq; omnes (tum cartilagineos, ut *Raias*: tum spinosos, ut *Passeres*) nomē fuerit *Flachfisch*: quauis idem nomen Saxonibus *Afellorum* quoddam genus significat. ¶ *Halbfisch* priuatim dicuntur Passerini generis quidam pisces in Albi fl. ex Oceano subeuntes: cuius nominis significationem si respicias, (sonat autem dimidiatum, *ἡμιτρομον*, à corporis specie ueluti per medium dissecta,) pro generis uocabulo usurpari posse uidetur.

Rhombi effigiem, quæ hic collocari debuerat, cum spacium desit, in sequentem paginam retulimus.

Psetta. **R**HOMBVS aculeatus Rondeletij. Rhombi uocabulum Græcum Latini retinuerunt, Aristoteli & reliquis Græcis piscis hic *ῥομβος* est. Romani (inquit Athenæus) Psettam, Rhombū appellant, nomine Græco. Rhombi quidem nomen apud Aristotelem non extat. Sumitur etiam Passer siue Psetta pro diuerso pisce à Rhombo. Marinorum (inquit Plinius lib. 9. cap. 20.) alij sunt plani, ut Rhombi, Soleæ, ac Passeres: qui à Rhombis situ tantum corporum differunt. Galenus etiam & Diphilus Psettas à Rhombis manifestè seiunxerunt. Rhombus piscis à Rhombo figura (turbinata, Bellonius) nomen habet, quæ quatuor æqualibus lateribus constat, non autem re-ctis angulis, Rondeletius. Syacion nominatum animal, id est, Porculum apud Symeonem Sethi, aliqui pro Rhombo accipiunt.

Syacion.

GRÆCI huius temporis adhuc *ῥομβος* uocant, teste Gillio.

HISPANI Rodouallo.

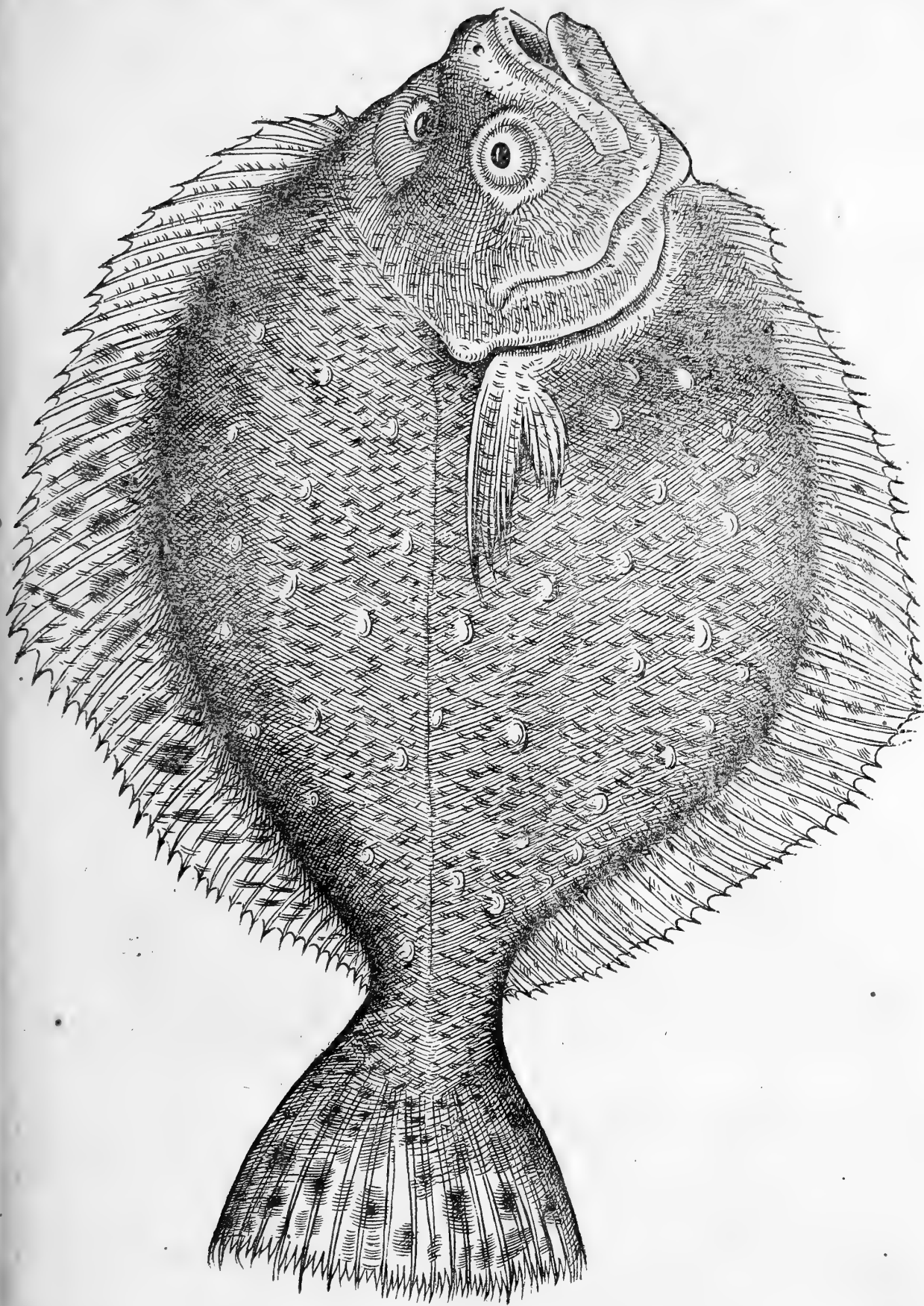
ITALI omnes, Ligures & Mafsilenses Rhombum uocant, ut Gillius & Rondeletius scribunt.

GALL. Circa Monspeliū Romb appellant, Mafsilenses Rombo (ut etiam Rhombum læuem:) Galli Turbot (quasi turbatum, Bellonius:) Normani Bertoneau, Rondeletio & Gillio authoribus.

ANGLI similiter ut Galli Turbot uel Turbut.

GERMANI *Tarbutt*: Frisij *Terbut*/Terbot. Possunt autem uideri hæc nomina deriuata uel à Latino Turbo, idē quod rhombus Græcis significante: uel ab origine Germanica *Thornbut*. compositum enim hoc uocabulum, aculeatum Passerem significat. Arnoldus Villanouanus etiam Turbotum Latina terminatione dixit. *Butt* quidem inferioribus Germanis Passerem significat: (alij enim quidam Germani fluuiatilem quendam pisciculum, Phoxinum, ei'ue cognatum, *Butt* appellant. *Putt* uerò Mustelæ fluuiatilis species est.) Inde compositæ sunt uoces *Tarbutt*/Heiligbutt/Steinbutt. Ex his *Steinbutt*, ni fallor, non alius est quàm *Tarbutt*: nomen hoc partim à lapidibus factum, illud à spinis. quoniam corpus eius acutis eminentijs ossis & lapillorum instar duris (basis quidem singularum instar calculi rotundi est) ceu rubi spinis, ut Raiarum quoq; exasperatur.

Icon hac non à Rondeletio posita, sed à Veneto pictore nobis efficta est.

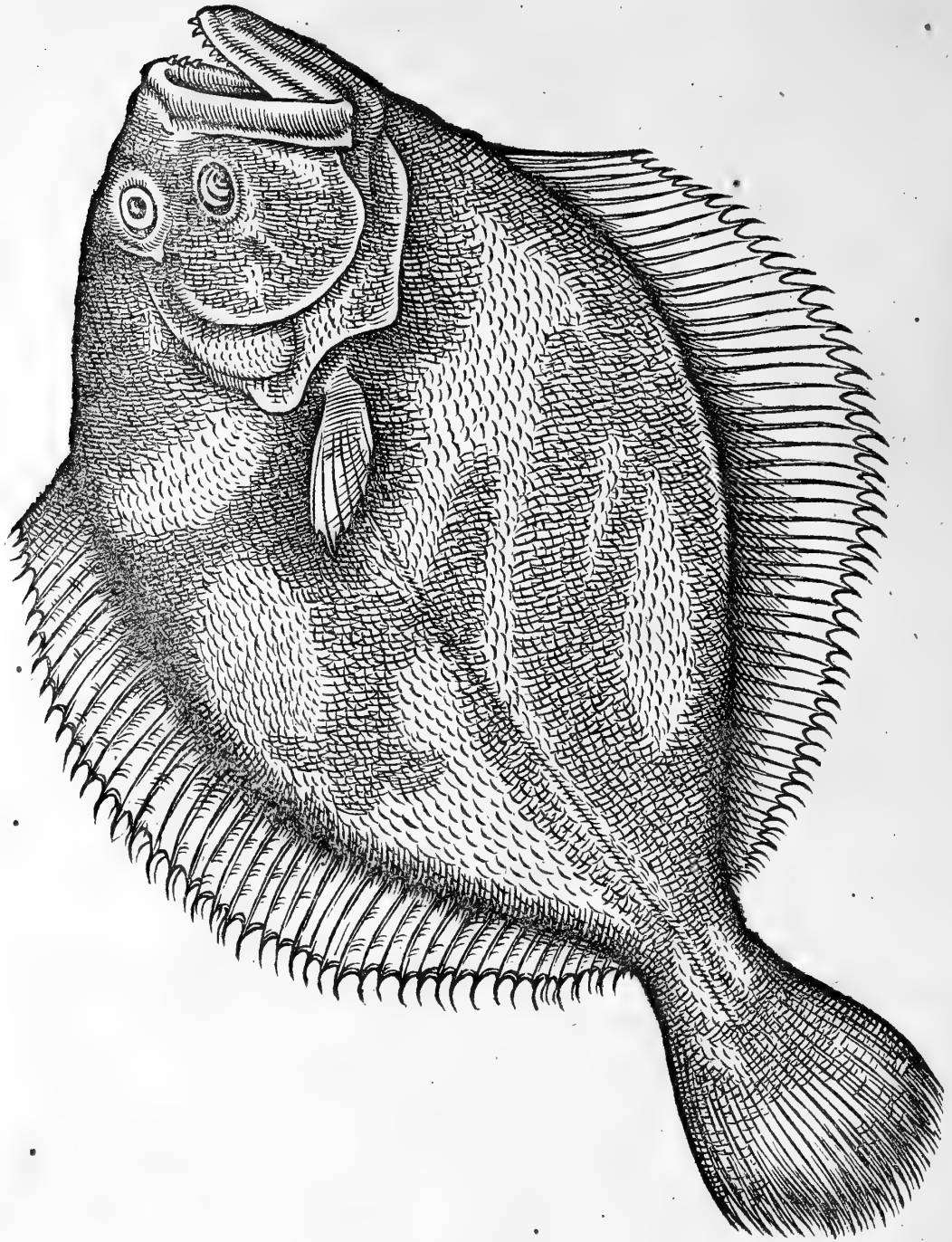

ANGLICE. Rhombum marinum in meridionali Britannici maris litore uocamus a
Flounder, (& fluuiatilem a freshwater **Flounder,**) ut eundem piscem in
Septentrionali litore **Flüße** uocamus, Turnerus. Bellonius
non Rhombum, sed Passerem fluuiatilem, Galli-
licè **Flez,** Anglicè **Flonder** uo-
cari tradit.

96 Animalium Mar. Ordo VII.

*Rhombi læuis species, ab amico Venetijs ad nos missa, alia quàm à Rondeletio posita: cuius iconem addere ideo mi-
nus necessarium uisum est, quoniam læuem suum aculeato per omnia parem facit, dempro quòd aculeis caret.*

Rhombus alter.

RHOMBUS alter est (inquit Rondeletius) qui ut à superiore distinguatur, læuis à nobis dicitur, quòd aculeis prorsus careat. Plura lege in nominibus Gallicis. ¶ Fortè non absurdè quis existimauerit Rhombum læuem, Galeni Citharū esse: quòd is mollis sit carnis, cuiusmodi Rhombum læuem esse constat: quodq; eum Rhombo similem faciat.

Citharus.

ITAL. Venetijs, Romæ & Massiliæ, etsi frequenter reperiri solet, tamen & Rhombi nomen habere, & pro Rhombo apud eas nationes diuendi solere, frequenter conspexi. Rhombo quidem minor est, læuior, & magis plano corpore, minusq; carnosus, solido ac delicato: capite etiam magis elato ac grandi, &c. Bellonius. Itali quidam Rhombum læuem ac sine spinis Suazo uel Cuco uocitant, aliqui (Itali an Galli nescio) Soagia.

GALLIS Barbue dicitur, à nostris (inquit Rondeletius) per similitudinem Passar, quasi Passer: à nonnullis Panfar, id est, uentriosus. nos enim Panse uentrem appellamus. Sed Passar, meo quidem iudicio, rectius dicitur: quanquam uerus Passer seu *Ἰνῆρα* non sit, sed ei figura duntaxat similis, situ uerò dissidens. huic enim dexter resupinatus est, Passeribus læuus, Rondeletius. [Si Rhombum sic in latus componas, ut oculi cœlum suspiciant, & mentum deorsum spectet, pars supina, erit dextra. sed si similiter Passerem constituas, supina pars erit læua, Gillius & Massarius.] Massilienses Rombo. uide supra in Italicis. ¶ In Gallia quidam (etiam ex coquis) hunc piscem se xu tantum à Rhombo aculeato differre rati, Rhombi fœminam temere appellant.

GERMANOS *Deerbutten* uocare puto, ut ab ijs (conjectio) qui flumina subeunt, distinguat. Sunt.

Sunt & alij quidam marini duntaxat generis pisces *Meerbuttē* (aut potius *Meerputten*. Muste labus fortē cognati) dicti, prorsus læues, ut *Anguillæ*, carne etiã simili, ut audio.

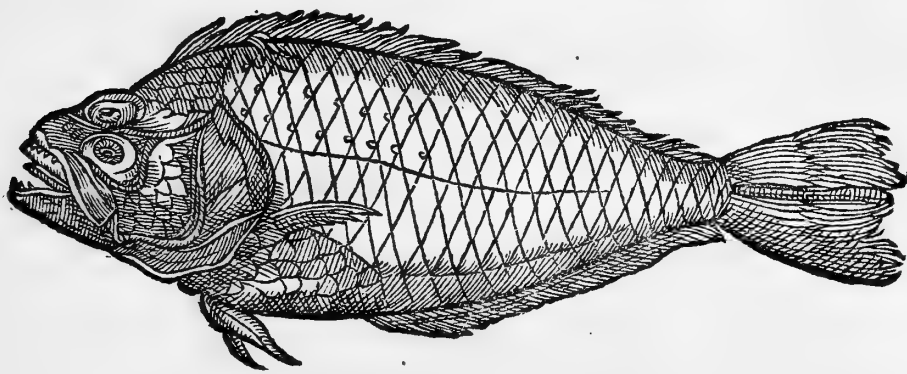
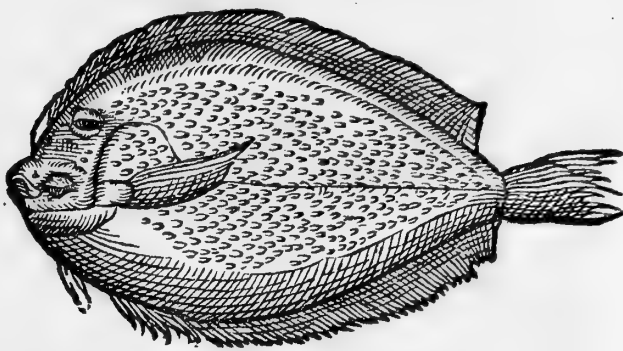
RHOMBOIDES Rondeletij. Romæ (inquit) piscē sæpe uidimus, qui ab ichthyopolis Rhombi nomine uenditur: quem tamē à superioribus Rhombis diuersum esse sensus ipse doceat, etiã si figura Rhombum imitetur. Quare hunc Rhomboidē appellauim⁹, ut tantum à Rhombo pisce differat, quantum figura rhomboides à rhombo figura.

est enim rhomboides figura, quæ neq; latera æqualia, neq; angulos rectos habet. Huius mentionem nullam à ueteribus factam fuisse comperio. ¶ Vide an hæc sit *Tænia* Bellonij.

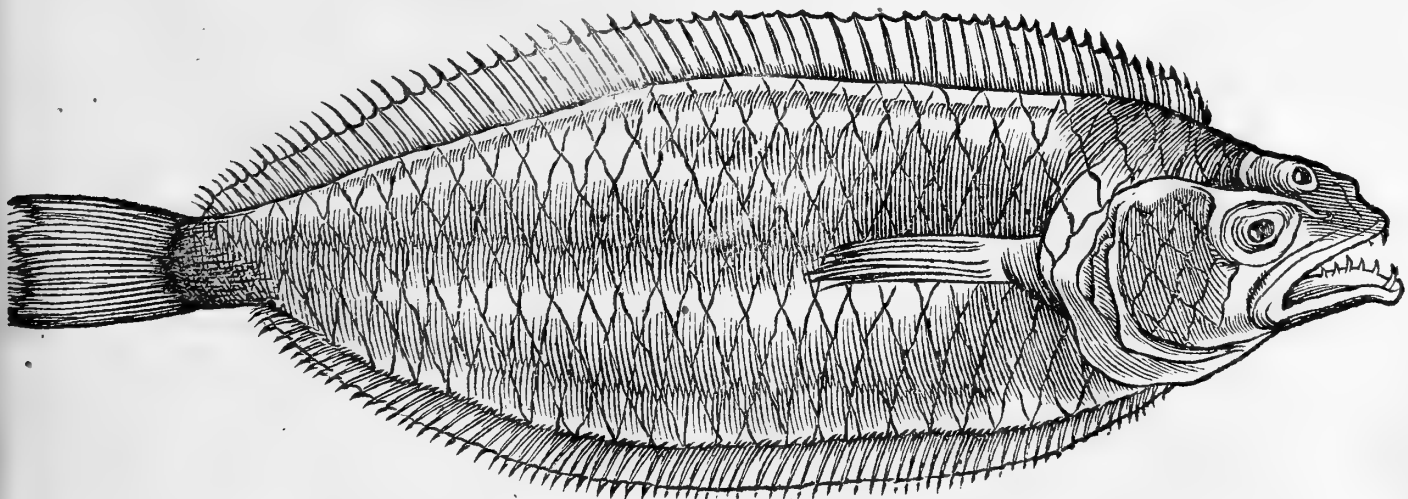
ITAL. Romæ cum Rhombo confundunt, ut iam dictum est.

GERM. *Ein kleine Tarbutten* art zu Rom/wirt niemet über ein spann lang.

Citharus Rondeletij.

Alia eiusdem piscis (ut uidetur) eicon, à Corn. Sittardo missa, pro pisce qui Romæ uulgò Pecten uocetur. sed Saluianus Nouaculam Rondeletij, Pectinem Romæ uocari scribit. Differt quidem hæc imago à superiore, cum aliàs nonnihil, tum pinnis.

CITHARVS Rondeletij. κίθαρος uel κίθαρα Varino. Oppiano κίθαρον. Gaza ex Aristotele Fidiculam conuertit. ¶ Citharædus Aeliani, piscis est, cuius ille in mari Rubro genera duo describit, solis corporum pigmentis à Citharo nostro diuersa, Rondeletius. Latitudine (inquit Aelianus) Buglossum præ se fert. lineis à summo capitis ueruce ad extremam caudam nigris sic distinguitur, ut eas citharæ fidiculas cõtentas esse dicas: unde & Citharædus appellatur. ¶ Qui- *Tænia* dam hunc piscem *Tæniam* esse putauerunt, quæ Romæ uulgò Pecten uel Pectenozzo dicatur. Nos alias *Tæniæ* Rondeletij dabimus. ¶ Rhombum alterum siue læuem Rondeletij, Galeni Citharum esse non absurdè quis existimauerit: quod is mollis sit carnis, cuiusmodi Rhombum læuem esse constat: quodq; eum Rhombo similem faciat Galenus. ¶ Citharus à Strabone inter

98 Animalium Mar. Ordo VII.

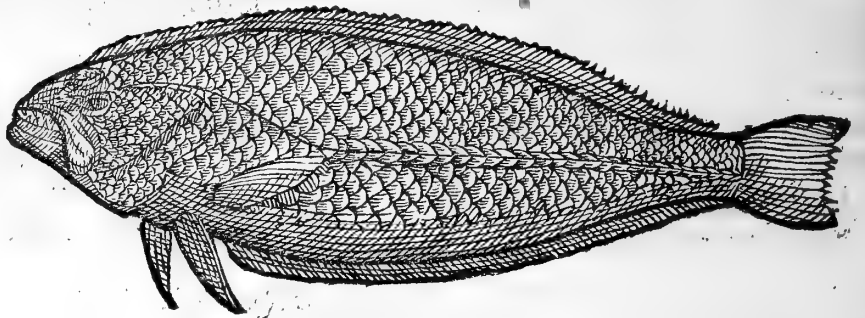
Nili pisces recensetur.

ITAL. Romæ fatis frequens est, & Folio nominatur. Bellonio Tænia ibidem Sfolia, uel Sfolio; quo & Veneti nomine (inquit) Soleam uocare consueuerunt. Buglossum quidem, id est Soleæ, quam Rhombo similior est hic piscis, si squamas excipias, quæ in Citharo sunt magnæ, rhombi figura.

GERM. Ein Plateysle oder Zungē art. Ein Sandling: Vide mox in Anglico nomine.

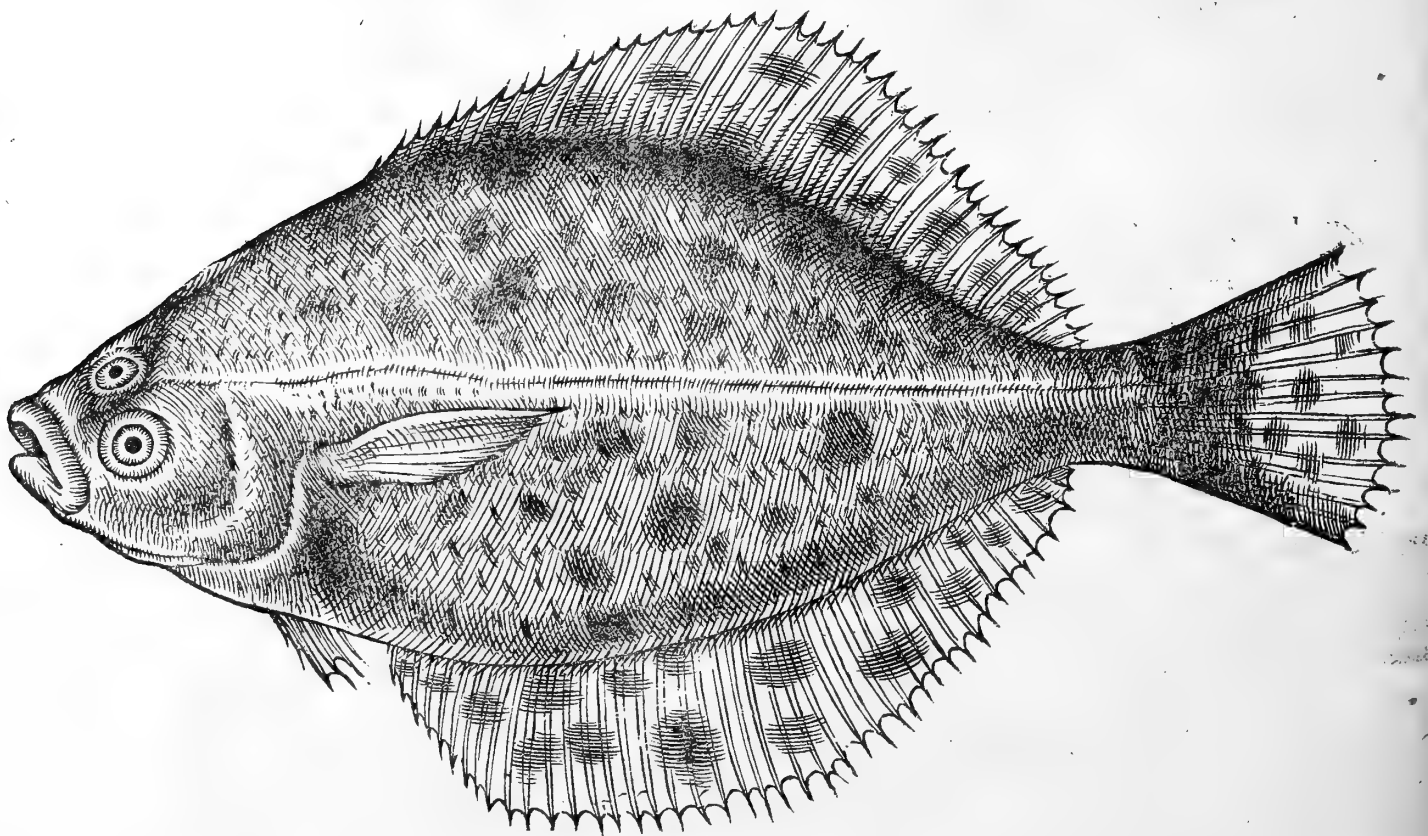
GALLICE. Piscis qui ab Anglis uocatur a Sab, à Frisjs Orientalibus ein Sandling, Galeni Citharus mihi esse uidetur. Is Rhombo minimo similis est, sed candidior: & circa caudā summasq; oras, quæ piscem totum ambiunt, rubescit, Saporis non iniucundi, utcunque apud Londinenses in paruo precio habeatur, Turnerus.

CITHARVS alter Rondeletio, quem flauum siue asperum cognominat. Athenæus quidem ex Arcestrato Citharum unum ῥόμβου, alterum πύργου facit. ¶ Sunt (inquit Rondeletius) qui uerum Buglossum esse credant, nec sine ratione: non ob figuram solū, sed etiā ob asperitatem. est enim bouis lingua, magna & aspera.

GERM. Ein andere gälblachte Meerzungen art.

Passeris effigies Venetijs facta, ab ea quam Rondeletius dedit, differens, cum alijs nonnihil, tum quod pinna superior in pictura Rondeletij ad oculos usque procedit, paulatim humilior, &c.

PASSER. Piscis ψῆθα à Græcis, à Latinis Passer dicitur, Rondelet. A colore Passerum auium Passeres dicti sunt, parte enim supina candidi, prona uerò terre coloris, ut Passeres aues sunt, Massarius. Psetta Græcis genus uidetur esse ad Rhombū & Passerē: (lege supra in Rhombo:) Itaq; & Rhombus aliquando Psetta nomine uenit: & Buglossum Athenæus Atticè Psettam uocari scribit. ψῆθα pisces leguntur apud Suidam: ego ψῆθα scripserim per ψ. circumflexum. Στρούδος Græcis Passer auis est, Aelianus (De animalib. 14. 3.) piscem quoq; Passerem scilicet, uel aliquam eius speciem similiter nominat, unā cum Rhombo, Psetta & Torpedine. quare apud Aristotelem quoq; Historia 2. 15. idem nomen pro pisce rectè legi aliquis coniecero, quanuis diuersum sentiat Rondeletius. ψῆθου quoq; apud Symeonem Sethi & Psellum De diæta, non aliū quam

Psetta.

Στρούδος.

ψῆθου.

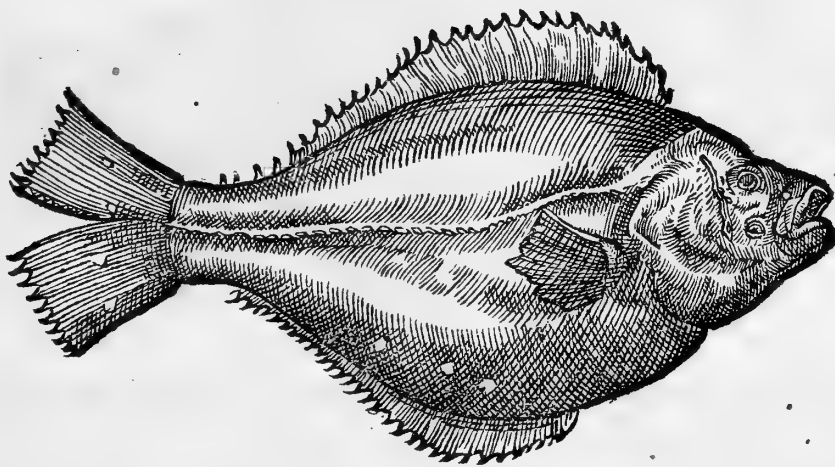
quàm Passer piscis mihi uidetur. Pectinem (qui ueteribus in Testaceo genere est) Alberti Ma- *Pecten.*
gni ætas imperitè pro Passere accepit: inde forsan, quòd spinæ huius generis piscium rectæ & pa-
rallæ, pectinis instrumenti speciem præ se ferant. Eundem piscem Aufonius Plateflam nomi- *Plateffa.*
nat, & mollis epitheton attribuit. uidetur autem factum nomen à Græco πλάτυς; est enim de gene-
re planorum & latorum: à qua origine forsan & Gallica quædam & Germanica nomina mox di-
cenda deriuantur. Plagitia barbarum nomen est, Arnolde usurpatum pro Latino. *Plagitia.*

ITAL. Ab Italis nostrisq; Plane dicitur, Rondeletius. Passer hodieq; nominatur Romæ, &
in multis Italiæ litoribus, (uulgò Passaro,) Iouio & Gillio testibus.

GALL. Ab Italis nostrisq; Plane dicitur, ab alijs Platusæ, à Gallis Plye. Passerū species mul- *Quadratulus*
tæ sunt. maxima à Gallis Plya, nescio qua ratione uocatur: quæ à Quadratulo sibi congenere pisce
(uulgò Carlet) non nisi ipsa forma ac magnitudine differre uidetur. est enim Plya Quadratulo tan-
tùm maior: qui ad quadrangulum proximè accedit, uterq; flauis lituris in tergo cinereo suggilla-
tur: subtus, ut & reliqui huius generis, albicat, Bellonius. Sunt inter Gallos qui Passerem cum
Solea confundant, Gillius.

GERM. Nostri uocant *Platyfle*, alijs *Plateyse*/*Pladyß*: cuius nominis & similitum in alijs
linguis etymon esse Græcum paulò antè monuimus. *Plattgin*, Flandricum nomen est. *Bot*
uel *Butt*, unde diminutiuum *Bütch*, inferioribus Germanis, Flandris & alijs, Passerem sonat.
Inde nomina composita, quæ in Rhombo diximus. *Bot* tamen & *Pladyß* aliquos distinguere
uideo. *Butt* (ut audio) in lacubus seu stagnis dicitur, marinis crassior, pinguior ac nigrior: in ma-
ri *Schollen*, qui ad nos uehuntur, capiuntur enim maiore copia. A nomine *Schollen*, speciei
unius nomen *Platyßscol* compositum apparet. *Scholl* quidem uel *Schull* Germanis quibus-
dam maritimis usitatum nomen, quanquam ipso sono ad Soleam accedit, & quidam non indocti
nuper Soleam interpretati sunt, non aliud tamen quàm Passerem populis eo nomine utentibus si-
gnificat: eundem scilicet piscem quem Flandri *ein Plattdice* nominant, Angli a *Place*, ut Tur-
nerus me monuit. ¶ *Ganzfisch* & *Halbfisch*, hoc est, integri & dimidiati pisces, genera quæ-
dam Passerum nominantur apud inferiores Germanos: sola (ni fallor) magnitudine diuersa: ut ille
maior sit, hic minor: quem etiam è mari in Albim uenire audio. Lege quæ scripsimus suprâ de pla-
nis spinosis in genere, initio huius Ordinis. ¶ *Plye* Gallica Passeris nomenclatura est: sed eodè
nomine Germani in lacubus aquarum dulcium ad Septentrionem, piscem, haud scio an Passerini
generis, appellant. ¶ Est & *Plaettens* Passeris parui (opinor) nomen.

ANGLICVM nomen *Plase* uel *Playse*, uidetur per syncopen factum à Germanico *Platyß*
le. Turnerus Anglus scribit a *Place*.

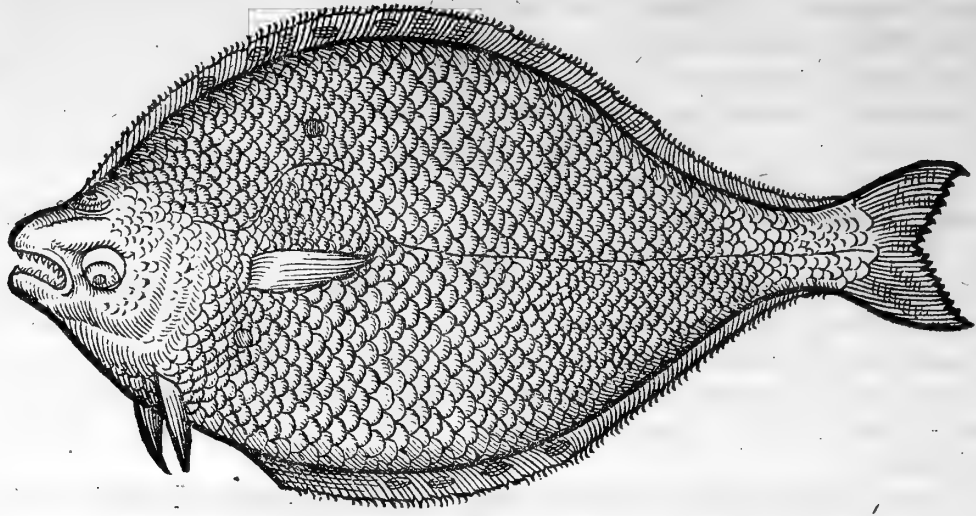

PASSERIS alia species. Planum hunc piscem Quarrelet uocant, hoc est, Quadratulum.
Sunt qui eum hoc tantùm nomine appellent, cùm minor est: cùm uerò senuit, Plye. Ego ue-
rò specie hunc ab illo differre existimo. magis enim quadrata est forma, unde Quadratuli no-
men: maculasq; rufas siue subflauas plures habet. Totus læuis est. carne candida, molli, ualde hu-
mida. Magna eius copia in Oceano capitur, Rondeletius. A Passere quid differat, leges suprâ
in Gallicis nominibus Passeris.

GALL. Quarrelet, ut prædictum est: uel Carlet, Garlet.

GERMAN. *Ein kleine Plateysle art* / *ein gesiertts Platyfle*. Quærendum an idem sit,
qui à nonnullis Oceani accolis *Scherren* uocatur Passer, deprauato forsan Gallico nomine.

PASSEREM Asperum siue Squamosum cognominare licebit, quem Galli uocant *Liman-*
dam. Flauas maculas in pinnis quæ corpus ambiunt, & in reliquo corpore habet. Linea cor-
pus intersecans sinuosa, in Passere nostro rectior est. Antuerpiani exiccatos uendunt, Ronde-
letius.

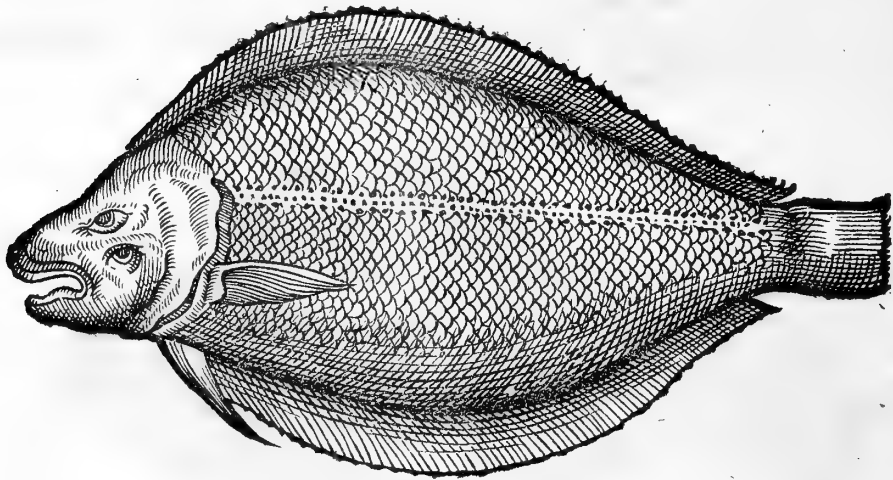

ITALIA hunc piscem ignorat, Bellonius.

GALL. Ob tenuitatem corporis, quam cum asseribus dolabra in laminas diffisis communè habet (eas laminas uulgas limandas uocat) Limandæ nomen adeptus est, Bellonius.

ANGLIS admodum uulgaris est, & *Brut* appellari solet, Rondeletius & Bellonius. Ego Anglos proferre audio *Burte*, uel *Birte*, uel *Brette*: fortè à latitudine plana. (sic enim nostri quoque asses siue asseres & tabulas ligneas uocant: & inde pisci huic nomen aptum fingemus, ein *Brettsfisch*.) Vocatur & *Burtcock* Anglis, eiusdem generis piscis, mas, ni fallor. *Cock* quidem gallinaceus est. Bellonius in litore Angliæ exiccatum hunc piscem ad Germanos transferri ait: Ioannes Caius uerò Anglus, nunquam in Angliâ siccatum se uidisse, etiamsi uulgaris sit piscis, mihi testatus est.

GERM. Vide in Anglicis.

PASSERIS aliud genus uulgò à Gallis *Flez* nominatur, eiusdemq; species alia maior *Fletelet*. nos *Flesum* & *Fleteletum* Latinis terminationibus appellare nihil prohibet. *Flesus* squamis paruis integitur, colore est nigro. In corpore pinnisq; id ambientibus maculas rufas habet. Hoc pisce mare nostrum caret, ac fuisse utranq; eius speciem ueteribus incognitam affirmare auisim, quòd Oceani pisces ignorarint. E mari flumina subit, ut aliæ etiam *Passerum* species: non autem nascitur in eis, Rondeletius. *Fleso* corpus est paulò longius quàm *Passeris*: cumq; adoleuit, crassius. *Fleteletus Fleso* ut plurimùm maior (etsi nomen eius diminutiuum esse uideatur) ab Anglico tractu ad Gallos adfertur, Bellonius.

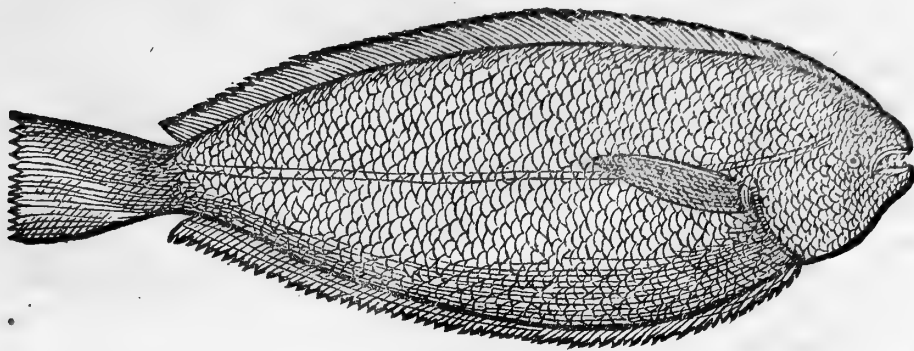
ITALI hos pisces Oceano peculiare ignorant.

GALLI, ut dictum est, speciem minorem *Flez*; maiorem *Fletelet* nominant.

ANGLI speciem minorem, Bellonio teste, *Phlonder* uocitant: maiorem *Helbut*. Ego Anglos uideo sua lingua scribere *Flunder*, uel *Flonder*/ *Flownder*. in Tamesi capitur. Maioris nomen Eliota Anglicè scribit *Hallibutte*, Caius *Holybut*. *Heiligbutt* (sic enim nomen integrum Germanicè scribitur) *Passerem* sacrum significat, fortè à magnitudine. Audio piscem in ora Germaniæ dictum *Quep* uel *Heiligbutt*, similem *Passeri*, pedes circiter xij. longum, ualidissimum esse in aqua, segmenta eius oblonga indurari ad solem, & uocari *Rass* uel *Regling*: quæ aliò deportata in delicijs habeantur. Idem piscis (ni fallor) alicubi *Elenbot* uocatur.

GERM. Vide in Anglicis.

Icon à Rondeletio exhibita.

Alia, quam Venetijs nacti sumus, ijs quas Rondeletius pingit, omnibus dissimilem.

BUGLOSSVS uel Buglossum (Βούλωσος ἢ Βύλωσος) genus est piscis, Psettae & Taniae similis, auctore Speusippo. A Varrone & Plauto Lingulaca dicitur, à linguae figura, quae Graecis est γλωττα; cui *βου* particulam additam fuisse puto, ut magnitudinem potius, quam bubulae linguae figuram significet. A Plinio Ouidioq; Solea: à figura Soleae, quae solo pedis subijcitur. Galenus Philotimum reprehendit, quod Passeris aut Psettae uocabulum ad Buglossum, nulla speciei habita ratione, temere transtulerit. Buglossum Attici Psettam uocant, Athenaeus. Psetta pisciculus planus est: uelis quem nonnulli Sandaliū (Σανδάλιον) aut Buglossum nominant, Varinus. ¶ Citharum asperum sunt qui uerum Buglossum esse credunt, nec sine ratione, &c. ¶ Saxaulis uel Saxaulus piscis Arnoldo est Solea, nescio cuius linguae uocabulo.

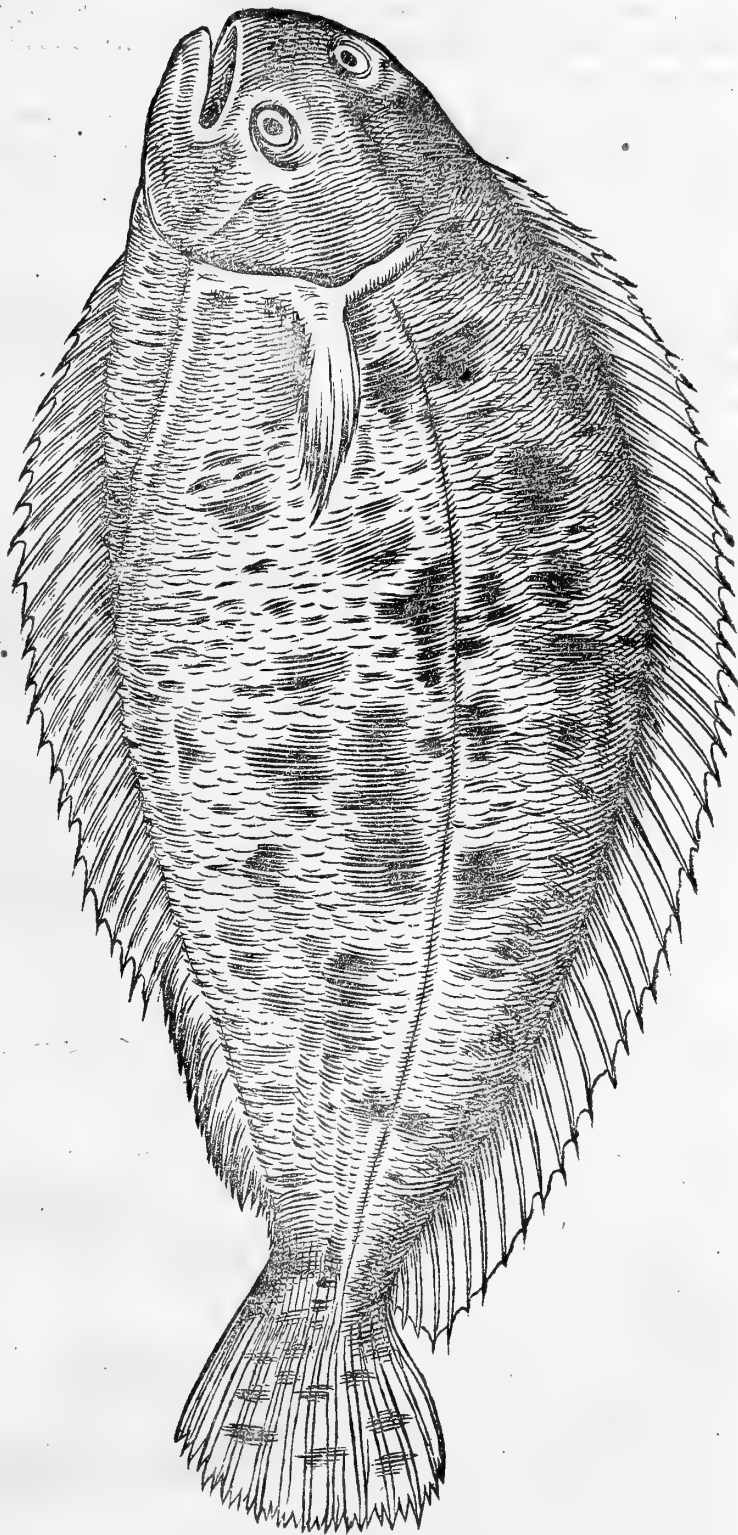
GRÆCIS hodie γλωττα dicitur. **ITAL.** Romæ Linguata uel Lēgua ta. Venetijs Sfoia uel Sfogliā, uel Sfolia, à maioris alicuius folij forma, ut Bellonius scribit. Sed Romanū uulgus aliud quoq; Passeris genus, (alteram Solee speciem,) quod Bellonius Taniam facit, Sfolia nuncupat.

HISPANI Lenguado, Lusitani Linguado uocitant.

GALLI Sole. Aliqui à carnis delicata (solida tamen & candida) iucunditate, Perdicem marinam.

ANGLI similiter ut Galli nominant a Sole.

GERM. Piscis quē inferiores Germani Scholle/ Schulle uel Scolle indigetant, Solea non est, etsi illā nomine præ se fert, sed Passer ut prædiximus. Soleam uerò Frisij & alij quidam nominant Tonge uel Tunge, id est, linguam, nos Zunge proferimus.

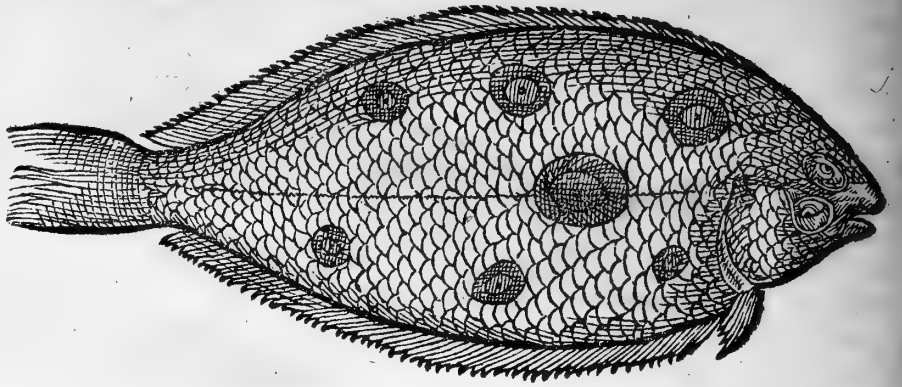

Lingulaca.

Solea.

*Sandalium.
Citharus asper.*

SOLEA oculata Rondeletij. Est (inquit) alijs Soleis corporis habitu & partibus internis omnino similis: sed in prona parte maculas habet magnas, oculorum effigiem cum iride & pupilla referentes, unde Soleam oculatam appellandam esse censeo: quemadmodum Torpedinis oculatæ, item Raie oculatæ species una est. Huius mentionem nullam à veteribus factam fuisse com-

Coris.

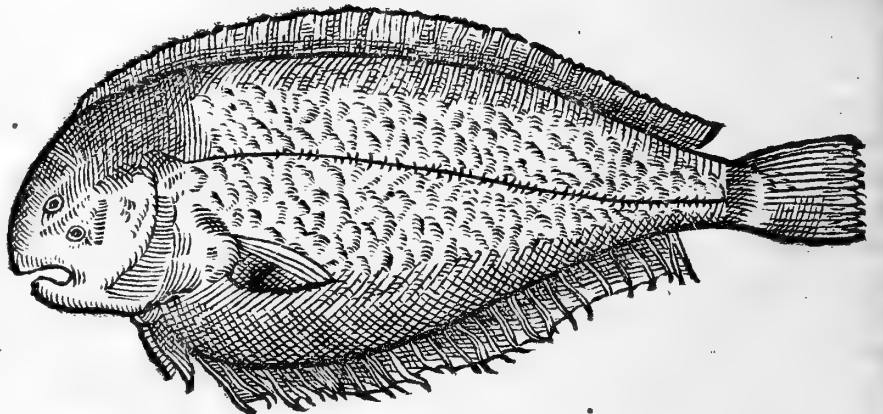
Escharus.

perio: nisi quis Athenæi Escharum aut Corin esse putet. Hæc ille. Corin quidem apparet de genere planorum esse: & *πρὸς τὰς κόρας*, id est, ab oculis, uel pupillis dictum aliquis coniecerit. Eundem autem & Escharum dici Dorion tradit. Cæterum Eschara Rondeletij, planta quædam marina esse uidetur.

GALL. Piscis hic Malsiliæ satis frequens & apud nos, Pegouse dicitur, à squamarum (ut arbitror) tenacitate. ita enim tenaciter hærent, ut nisi diu in aqua calida maduerint, desquamari non possit, Rondeletius.

GERMANICE uocetur ein Spiegelbot/ein Spiegelzunge. uel ein Zugebot/ze.

CYNOGLOSSVS. Hæc inter Buglossi species numerare necesse esse, forma ipsa satis arguit, qua Buglossi planè similis est. Est tamen corpore spissiore & breuiore. Squamis tegitur paruis, in ambitu ferratis. Colore est fusco. Vt Rhombus à Passere, ita hic à prima Buglossi specie differt situ corporis, nec non sapore. Eundem fortè Epichar-

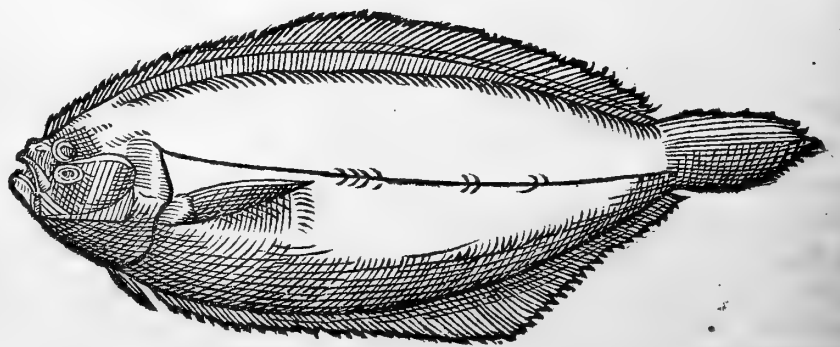

mus apud Athenæum Cynoglossum (*Κυνόγλωσσον*) appellauit. Vel si is non sit (nihil enim certi ex tam paucis uerbis Epicharmi ab Athenæo citatis colligi potest) optimo tamen iure, ut à cæteris Buglossi generibus distinguatur, Cynoglossum nuncupabimus: neque aliud est genus, cui nomen hoc aptius quadret, Rondeletius. Bellonius Soleam alteram nominat.

GALLI Pole nominant. est autem frequens in Oceano piscis. Similitudine decipiuntur, qui in mari nostro (Mediterraneo ad Monspelium) capi putant: eumque esse piscem, quem Malsilienses Seruantin uocant, Rondeletius.

GERMANI uocare poterunt ein Hundes zunge, id est, Canis linguam: uel ein verkeerte zunge/Leze zunge, id est, Soleam inuersam, quod os ei oppositum ostendat, quemadmodum & Rhombus Passeri.

ARNOGLOSSVS Rondeletij. Arnoglossus (inquit) lauis, siue Arnoglossus simpliciter, ea Buglossi species à nobis uocatur, quæ squamis carere uidetur, prorsusque lauis esse. Nam ut plantagini herbæ à figura uel foliorum lauitate, arnoglossi, id est, agnæ linguæ nomen positum est: ita species hæc Arnoglossus à lauitate uel figura re-

ctè nominabitur. eum ex Buglossorum genere reuera esse, corporis habitus, figuraque indicat. à cæteris differt, quod multis squamis tenuissimis & statim deciduis integatur, ut merito lauis dici possit,

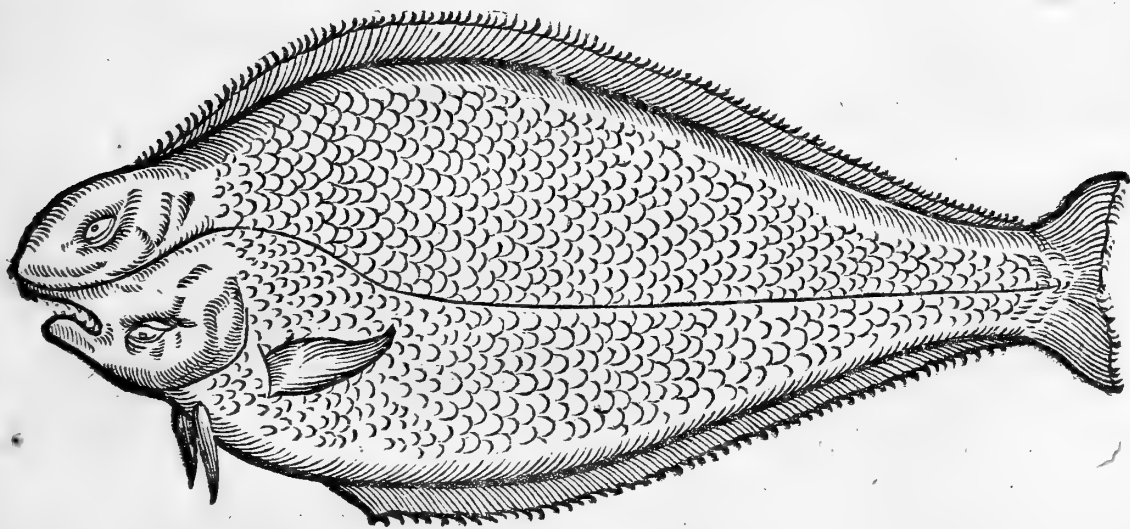
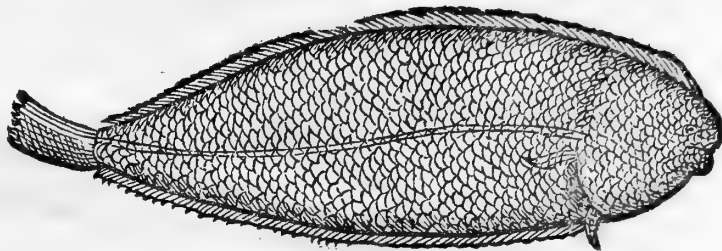
possit, tenuisq; tantum cute opertus esse uideatur. Corpore est ualde gracili, pellucido, candido. Tænia non est, ut quidam existimarunt, cum pinnas quatuor habeat, Aristoteles uero Tæniæ duas *Tænia.* duntaxat attribuat, Rondeletius.

GALL. Perpeire circa Monspelium.

GERMANICVM nomen fingimus, Arnoglossi significationē interpretantes, ein Schaafzunge. uel circūloquimur, ein glatte art der Meerzungen: hat wol vil schüppelen: die sind aber gar klein/vnd fallend flux ab.

SOLEA parua, Lingula Rondeletij. Lingula (inquit) appellamus, quod sit Buglossorum omnium, quæ à linguæ figura nomen traxerunt, minima. Dodrantalem magnitudinem nunquam excedit. Linea quæ corpus dirimit, spinamq; firmat uel tuetur, ex squamis contexta est longè eminentioribus quam in toto corpore, dempta ea parte quæ circa maxillam inferiorem est. Satis rarus est piscis, & ob corporis tenuitatem uilis.

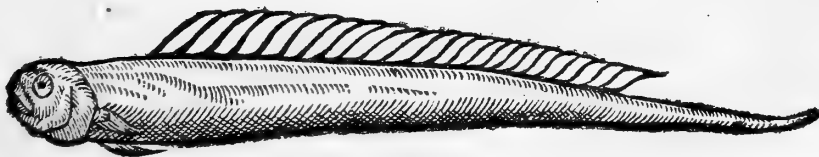
GERM. Sie aller kleinste art der Meerzungen/ein Zünglin/Meerzünglin.

HIPPOGLOSSVS Rondeletij. Hippoglossum (inquit) Buglossi speciem, (Oceani tantum accolis notam, ueteribus incognitam,) sic uocauimus, quod Buglossa omnia magnitudine superet. Græci enim rei magnitudinem indicant *Βου & ἰππο* particulis.

GALLI Flettan appellant, quod fluitando natet, ut opinor, Rondeletius. Hæc etymologia si proba est, Fleso quoq; & Fleteleto piscibus, à Gallis ita dictis, in eodem Passerum genere nomen dedisse uideri potest.

GERMANICE uocetur, ein Duzunge: das größt geschlecht der Meerzungen.

TÆNIA (*Tænia*) piscis quanquam corporis specie, pinnis & oculorum situ à cæteris planis spinosis differt: à Rondeletio tamen, propter corporis tenuitatem opinor, planorum historiae additur. & Speusippus Passerem, Buglossum ac Tæniam, similes facit. Corpore est oblongo, candido, & tenuissimo, fasciæ instar, (quam Græci tæniam uocant, sicut & uitam seu redimiculum et cingulum,) unde nomen inuenit. Tenuitatis quidem tantæ est, ut ossa uertebrae spinæq; carne (ceu) non tecta appareant. Oculos habet magnos: non in prona parte ut plani, sed utrinq; unum. Corporis tenuitate, carnis (quæ dura & glutinosa est) sapore candoreq; Buglossi similis, Rondeletio teste. ¶ Is quem Arnoglossum paulò antè nominauimus, non potest esse Tænia, ut quidam *Arnoglossus.*

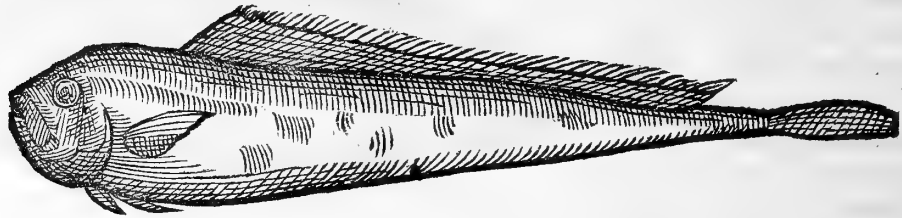
Vitta.

Citharus Rō
deletij.

putarunt, cum pinnas quatuor habeat. nam Tæniæ Aristoteles (apud quem Gaza Vittam interpretatur, Plinius Tæniæ uocabulum retinuit) binas tantum iuxta branchias attribuit. Aliqui etiam Citharum Rondeletij, qui Romæ Pecten (quo nomine Saluianus Nouaculam Rondeletij Roma uocari tradit) uel Pectenorzo dicatur, Tæniam esse suspicati sunt.

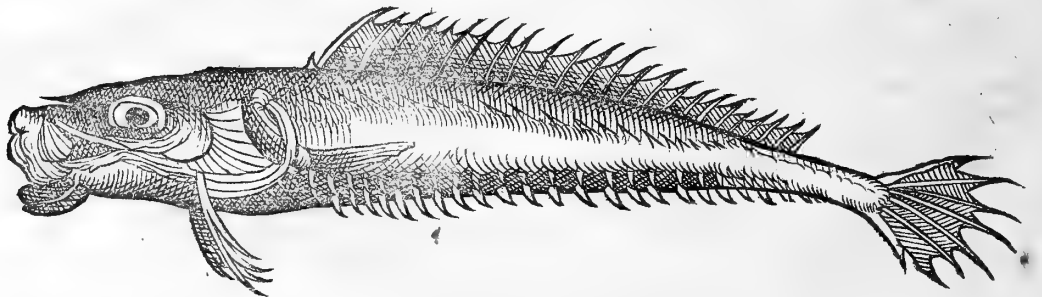
GALLICE. Circa Monspelium Flambo uocatur, id est, flamma, quia colore est rufo siue flammeo: uel quia cum natat, flammæ modo moueatur & flectatur. A quibusdam Spase, id est, enfis nominatur, à figura. capite enim lato est, reliquo corpore in acutum paulatim desinente, Rondeletius.

GERM. F. Ein Binde/ein Flämmling.

TÆNIA altera à Rondeletio, propter similitudinem superioris, (quæ uera Aristotelis Tænia est,) uocata. Et huic (inquit) tæniæ, id est, fasciæ nomen aptissimè quadrat. est enim tenuis & longissîma, quippe quæ ad duum trium ue cubitorum longitudinem excreseat. Differt tamen à priore, quod præter pinnas quæ ad branchias sunt sitæ, duas alias habet sub maxilla inferiore rufas, cuius coloris sunt uilli dorli caudaq̃. Præterea quinque maculas habet in parte prona, purpureas, rotundas. colore est argenteo, &c.

GERM. Ein andere gattung des nechstgemelten fischs.

TÆNIAE genus tertium, ut uidetur, quod Bellonius Falcem uisitato Venetis nomine appellauit. Exhibita quidem ab eo figura, propter illas ueluti crenas, quibus, inquit, in gyrum serrata est, & asperam in lateribus lineam, cum Rondeletianis duabus non conuenit. Tenuis (inquit) est adeo ut penè transpareat. Quod si caudam diligentius inspexeris, uitrarij penicillum refert: quoniam sicca cum fuerit, equinas imitatur setas. Argentei coloris est arida. Ea quam uidi, digitos lata sex, quinque palmos longa erat: ore prægrandi, sine dentibus: nulla subtus (ab ano) pinna, quod in alio piscium nullo obseruati. Hæc ille. Tæniam autem alium piscem, quandam Soleæ speciem appellat, quæ Rondeletij Citharus siue primus, siue secundus, uideri potest.

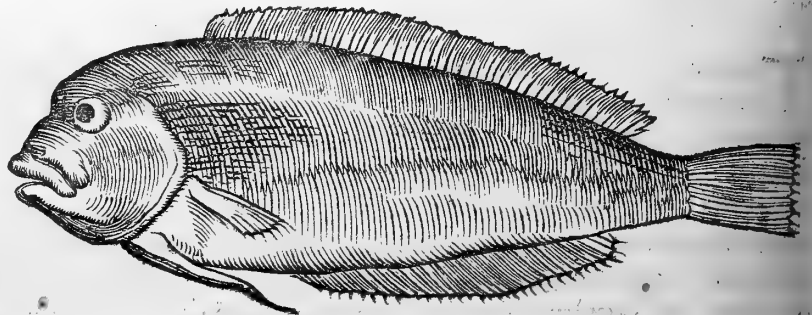
GRAECE uulgo apud Tenedum Anthias, sed falso.

ITALICE. Mollis est piscis (inquit Bellonius) ita ut perfrigus uel assus, in quoddam ueluti glutinum resoluatur, unde ab omnibus ferè mensis explosus, nullum præterquam formæ (qua rusticam falcem aliquo pacto imitari uidetur) nomen uulgo Italico retinuit. nostro (Gallico) autem litri planè inuisus est. Capite est deformi, ut Simiam esse dicas, unde Marmotum plerique uocant, alij in Italia Colpiscem: alij ut libuit.

GERM. F. Ein Meeraff: ein sundere art der obgenannten Flämmlingen. ein Leimsfisch.

Falx.
Simia.

PASSERINI generis uideri posset hic etiam piscis, si pinnæ extenderentur, & oculi ambo una parte, prona scilicet, apparerent. Iconem eius olim à Corn. Sittardo qualè accepi, apposui. color est rubicundus, &c. (Sunt qui Pectinem in Italia uocari dicant. Saluianus Romæ Nouaculam Rondeletij ita

nominari

nominari author est, alij alium piscem Pectenorzo, quasi Pectinem, Romæ uocari mihi retulerunt, qui Citharus Rondeletij uidetur.) Hunc ultimo loco posui: quod super eo incertior sim.

ORDO VIII. DE LACERTIS, SIMILIBVSQVE PISCIBVS, ET ALIIS QVIBVS-

DAM MAXIMIS, NON TAMEN CETIS, VT

sunt Pompilus, Gladius, Glaci.

DE LACERTIS IN GENERE.

LACERTORVM nomen communius est, aut esse potest, & plures Coliæ similes pisces compectitur. Colias enim Græcorum, Latinis propriè Lacertus est. huic & similibus plerisque omnibus, appendices quædam pinnularum uersus caudam spectant, ut Scombro, Acus generi uni alteri ue, & inter maiores Pelamydi, Thunno, Orcyno, Amiæ. Sed Acus Ordine VI. cum Longis piscium numerauimus, qui serpentium ferè speciem referunt, unà cum simili illis, rostro præsertim, Rondeletij Sauro siue Sauride. nam alius est Saluiani Saurus, Lacerto terrestri similis rictu, capite, colore, & ferè corporis figura, quem ad finem Ordinis quinti retulimus. Et quanquam Saurus Græcis Lacertum quadrupedem significet, Latine tamen Saurum piscem non interpretabimur Lacertum, ut caueatur homonymia. (Latius enim Lacertus patet Latinis: Saurus uerò Græcis species una est, nec huius generis.) Siquidem Lacertus Latinorum, ut diximus, propriè Colias Græcorum est; non à quadrupedis similitudine; sed ob similitudinem, quam habet cum musculis nostri corporis, qui lacerti etiam dicuntur, ut Saluianus scribit, sed an Latini ueteres Lacertos pro Musculis posuerint, ut superiori seculo rei medicæ scriptores parum Latini soliti sunt, nescio an ulla authoritate cõstet: fieri potest ut à Lacertorum quadrupedum aliqua simili specie, Coliæ etiam suum obuenerit nomen: quoniam ut quadrupedum illorum corpus in caudam attenuatur, uel ut cauda illorū crassior primo, in magnam exilitatem colligitur, (καὶ μνουεῖζα, quod uocabulum idem significans à Muris cauda tractum est Græcis,) καὶ κολιόπτου, hoc est, imminuitur: unde & de Latina & Græca horum nominum origine constare nobis potest: ut Græcè etiam κολίας dicatur ὅτι τὸ κολιόπτου καὶ ἐλαττοῦται πρὸς πλὴν ἔργον: non ab aue quam Græci κολιόπτου, Latini Graculum uel Monedulam uocant, ut perperam Gaza Coliam piscem apud Aristotelem Monedulam uerterit. nihil enim his animalibus commune: etsi κολιός auis ab eodē uerbo κολύει denominetur, sed propter aliam eius significationem, quæ est turbare, tumultuari. Bellonius tamen ab auis Coliæ similitudine hunc piscem eodem nomine uocatum putat: quod eius latera similiter multis coloribus uariiegata conspiciantur. sed Colœus (Κολοῖός) Græcè scribitur pro Graculo: Colias nullius auis nomen est, apparet autem ipsum eo nomine auem illam intellexisse, quæ genus Picarum est, & ab Italis uulgo Glandaria uocatur: à Plinio modò Pica simpliciter, modò Pica quæ glandibus uescitur: quam à Græcis κολιόπτου dici nemo (opinor) eruditus asseruerit. ¶ Videtur ex Plinio Lacertus genus esse, quod species aliquot contineat: & in his Colian esse minimum. Hicelsus tamen Scombrum Colia minorem facit. Elacatenes sunt Lacertorum genera Plinio, sic enim uidetur legendum. ¶ Scombrum nostri Lacertum appellant, & Celsus etiam eum pro Lacerto accipere uidetur, Iouius. Pelamydes, Thynnum, Scombrum, Coliam & Lacertum, habitu figuraq; conuenire Bellonius obseruauit: corpus eodem modo efformatum habere: pinnis etiam, cauda, tergoris appendicibus inuicem persimiles. His addo Amiam Rondeletij. Pancrates Arcas Turdum piscem alio nomine Saurum uocari scribit. Rondeletius piscem Lacertum uulgo dictum circa Monspelium, Dracunculū Plinij facit.

LACERTVS siue Trachurus, Scombro similis. Trachurus (τραχὺρος) idem esse creditur, *Trachurus.* qui & Saurus, (σαῦρος) cui opinioni uulgaris appellatio consentit. à nostris enim Saurel, uel *Saurus.* Sieurel dicitur. Aristoteles Trachuri nusquam meminit, sed Sauri tantum, &c. Athenæus diuersis locis de Sauro & Trachuro loquitur, ut diuersos existimasse uideri possit. Oppianus proculdubio diuersos fecit, sed siue eundem cum Sauro, siue alium Trachurum existimes, haud equidem ponam in magno discrimine, nam, ut res habeat, uerum Trachurum nos certè depingimus, Rondeletius. ¶ Trachurus (inquit Saluianus) etsi Romæ Sauro dicatur, ut Massiliæ Saureau, non tamen est ueterum Saurus. nam Saurus aliquam similitudinem, ut nomen præfert, terrestris Lacerti habere debet. Is autem qui Romæ Tarantola nominatur, colore ac uniuersa corporis forma, similis adeò terrestri Lacerto est, ut dubio procul σαῦρος censeretur, ut historia 92. docebitur. τραχὺρος proparoxytonum apud Athenæum bis; apud Galenum semper

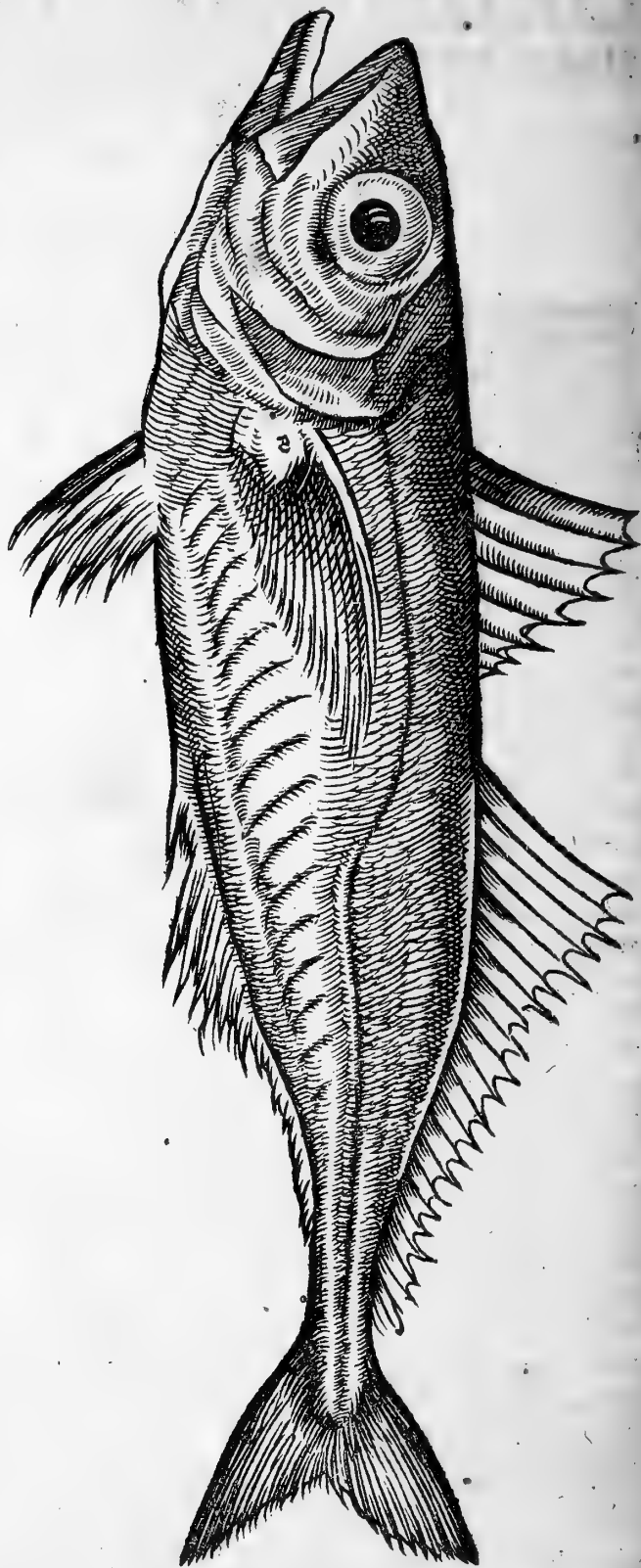
Τραχῦς & penanflexum. Hæc ille, Scombrū nostri (Itali hodie, circa Romam) Lacertum appellant. Celsus quoque eum pro Lacerto accipere uidetur: & interpretes Galeni antiquior Saurum, Lacertum appellauit, Iouius. Idem Dracones uel Araneos pisces non rectè Trachuros uocat. Trachuro nomen inditum à reflexis uersus caudam quadragenis utrinque uncinis, (quibus exasperatur, & præcipuè cauda,) Bellonius.

ITAL. A Romanis Sauro dicitur, Rondeletius. Romani Suuarum uocant, quem Veneti un Suro. Genuenses un Sou uel Surrelle nominant. Mediolanenses alijque Longobardi missos ad se hos pisces, Argētinus, à colore quem sale conditi præ se ferunt, appellant, Bellonius. Saurus Romæ antiquū nomē retinet, minores Fricturę nomine ueniunt, (nimis communi.) multa enim pisciū genera ob paruitatem frigi solita, sic appellantur, Iouius. Olim Cor, Sittardus de Lacerta pisce, ut ipse nominat, sic ad me scripsit: Lacerta rarò capitur, uagatur enim in alto mari. Pellucida est, estur, uulgò (in Italia) Racantus dicitur. Lacerta autem uocatur, quòd caput eius quandam cum Lacerta similitudinem habeat. Dentés omnes habet mobiles. Sic ille. De quo autem pisce loquatur, mihi non liquet.

GALL. Malsilienses maiorem huius generis piscem Suueram, un Suuereau: minorem uerò un Egau, (Germani ferè Lacertū terrestrem sic uocant,) uel un Coquin appellant. ¶ Circa Monspelium Saurel uel Sieurel dicitur, ab aliquibus Gascon, à Santonibus Cicharou, à Gallis Maquereau bastard, id est, Scomber spurius.

GERM. Ego Lacertorum genera, donec certius aliquid cognouero, Germanicè sic nominabo, plerosque à similitudine, quam cum Scombro habent, (Scombrum autem Germani & Angli uocāt Waccarell/Wacrell/Wacrill:) Lacertum simpliciter, ein Wacrellen geschlecht. Trachurum, (qui Scombrum figura, colore, & sapore refert: & à Gallis quoque Maquereau bastard dicitur,) ein bastard Wacrell/oder ein raucher Wacrell. Sauridem, ein Wacqueralse, composito ex duobus piscibus quos refert nomine, Scombro inquam & Acu. [Scio Allsen à quibusdam Germanis Alaufam uocari: sed quoniam eadem uox subulam quoque, quæ ueluti acus ansata est, significat, accommodare ad hoc nomen libuit: cui componendo ceteræ Acus piscis usitatæ Germanis nomenclaturæ ineptiores sunt.] Coliam Rondeletij, ein grosse Wacrellen art. Coliam Bellonij, ein kleine Wacrellen art. Denique Lacertum peregrinum, qui toto genere à prædictis differt, ein Weerheidox/ein Heidoxfisch auß dem Rooten meet. ¶ Qui Lacertum Germanis Alrupen (quod Mustelæ fluuiatilis genus est) interpretantur, prorsus aberrant. ¶ Grossen in Germaniæ maritimis uocari audio piscem Lacerto Trachurò ue similem, qui hamum ex ore emittat.

Effigies hæc est Trachuri, Venetijs olim mihi delineata. Rondeletij icon pinnas duas dorsi contiguas ostendit: & lineam per medium utrinque, corpus serratam melius exprimit, circulus perexiguus in medio coherentibus deinceps, eminentibus sursum ac deorsum spinis.

Lacertus.
Trachurus.

Sauris.

Colias.
Lacertus peregrinus.

COLIAS piscis à Græcis dicitur, (Κολίας:) quæ Gaza Monedulâ interpretatur, parû rectè, ut opinor. Monedula enim auis Κολοιδὸς ab Aristotele & alijs nominatur, Rondeletius. Alius est Coliâs Bellonij, nempe Scomber minor, siue ætate tâtum, siue etiâ specie ab eo differēs. Rondeletius suum Scombro maiorē facit.

Vterq; tamē Malsiliæ Coliam piscē uulgò Coguiol (uel Cogniol) uocari scribit. Nos Coliâ Bellonij, minorem appellabimus: quoniâ & Græci hodie Colion uocant, qui Lemnum, Thasum, Samothracen & Imbrû incolunt. Rōdeletij, maiorē, ut sententiæ utriusq; faueamus. ¶ Coliâ Plinius Graculû reddidisse uidet, ut cum Draconē piscē Graculo similē esse scribit, nam & auē Κολοιδὸν Plinius Graculû interpretat, aliq; Monedulâ. Galeni tamē interpres in libris de alimen. pro Coracino Graculû cōuertit, ut prius etiâ Gaza ex Aristotele. Athenæus Amyclanos & Sexitanos Coliâs cōmēdat. Cû Saxetani (Sexitani) ponatur cauda Lacerti, Martialis, uidet aut de Coliâ sentire: sicut & Galenus Saxatina falsamēta (Σαφατινα πτερίκη) nominās, Coliâs siue Parianus, siue Sexitanus à patria Bætica, Lacertorû minima, Plinius, ego p[ro] [minima] lego, genera. nã & Helacatenes (quod paulò antè dixerat) sunt Lacertorû genera. ¶ Plura de huius piscis nominib. eorûq; causis, suprâ ab initio huius Ordinis, sub lēmate De Lacertis in genere, scripsimus. καὶ σκολιάς, σκυτάλας τε, &c. Oppianus inter pelagios, ubi, p[ro] σκολιάς, malim Κολιάς.

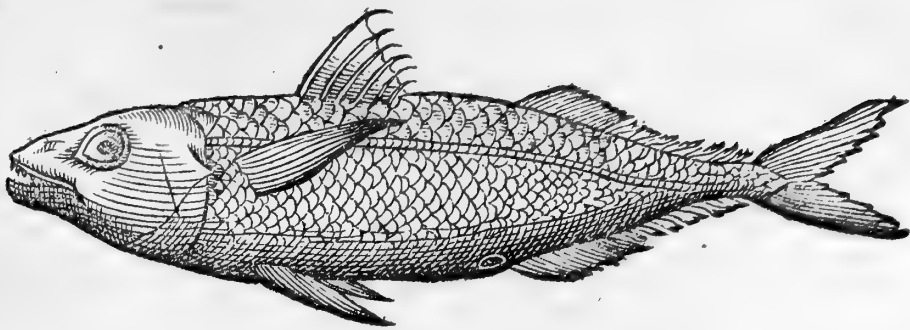
AGRÆCIS etiâ hac ætate Colios (uel Σκολιός, ut Rondeletius habet in Scombro) pro Coliâs effertur.

GALLI, A Malsiliensibus Coguiol uocant, Rondel. Qui Niceâ incolût Coguiol corruptè uocant, quasi Coliâ, Gillius. Rōdeletius Coliâ piscē Scombro maiorē facit, Bellonius minorē, &c. uterq; tamen suum Malsiliæ Coguiol uocari tradit.

GERM. F. Bellonij Coliâ nominabimus ein Kleiner Macrell, id est Scombrû paruû. Rondeletij uerò, ein grosser Macrell: id est, Scombrum magnum, uel potiùs magnâ Scombri speciē, ne quis magnitudine tantû aut ætate differre putet.

Scombri hæc effigies Venetijs facta, non satis probè exprimit pinnulas illas uersus caudam. nam & plures, & suprâ infraq; esse debeant: tales omnino, quales in Amias, Colia, & Thynnorum genere spectantur.

SCOMBER siue Scombrus à Plinio & Latinis Somnibus dicitur piscis, qui Græcè Σκόμβος. Scombrus etiâ Lacertos nonnulli uocant, à figura musculorum nostrorum siue lacertorû, potiùs quàm terrenorû Lacertorum similitudine: (Vide quæ scripsimus suprâ De Lacertis in genere ab initio huius Ordinis:) nisi quis ob uiriditatem quæ in Scombris exigua est, eos terrenis Lacertis cōm-

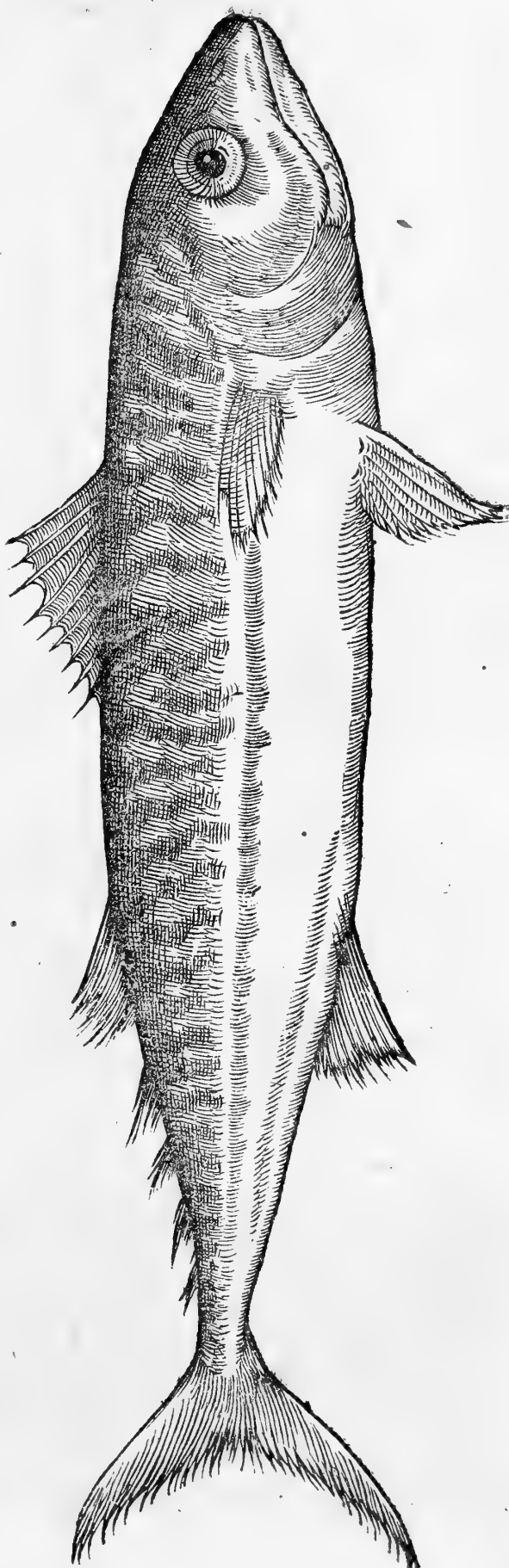

Colias minor.

Colias maior.

Graculus.

Lacertus.

parare malit, Rondeletius. Non est hic ueterū Lacertus: an uerò ex Lacertorum sit genere, quod Gillius asserit, dubitari potest. Coliam quidem Græcorum, Latini Lacertum dixerunt: cui Scomber similis est, Solus Plinius Lacertum genus fecit, quod species contineat, Saluianus. Horatius Sermonum 2. 8. piscem Iberum uidetur pro Scombro dixisse. Bellonius Coliam non alium esse putat, quàm Scombrum ætate paruum: (Rondeletius species diuersas facit:) Vide mox in Græco nomine uulgari. ¶ Scombrus per omnia maria affatim capi solere, uel hoc argumenti esse potest, quòd ubiq; cognoscatur. in Oceano tanta crassitudine proficiunt, ut pari cum Pelamydibus crassitudine plerunq; euadant, Bellonius. ¶ Macarellum Albertus nominat, Arnoldus Villa nouanus Maquerellum, barbaricis uocabulis.

GRÆCE uulgo Lemnij (inquit Bellonius) minores Scombrus, Colias, aliàs Colios nominant, quemadmodum & Thasij, Samothraces & Imbrij. Et sanè quid inter Scombrum & Coliam intersit, nihil aliud obseruari posse puto, quàm quòd Colias magis paruus sit: Scomber uerò, paulò maior. Aiebant quidem Lemnij quidam indigenæ, Coliam idem cum Scombro non esse: sed quum nullam uiderem notam, qua utrunque distinguere possem, totam in magnitudine posui differentiam. Hicelius tamen Scombrum Colia minorem esse affirmat.

ITAL. Ab Italis Lacerto uocatur, à Venetis Scombro, Rondeletius. Genuæ, un Oreol: Vide in Gallicis mox. Genuenses (inquit Bellonius) quoddam Scombrigenus uulgo Lacertum nominant, cuius tergus multò magis quàm alijs Scombris uiret, & uenter est uariegatus: quem reuera Coliam esse Scombrini corporis paruitate liquet. ¶ Ligures & Neapolitani uocant Lacertum, Gillius. Romani Macarello, Saluianus.

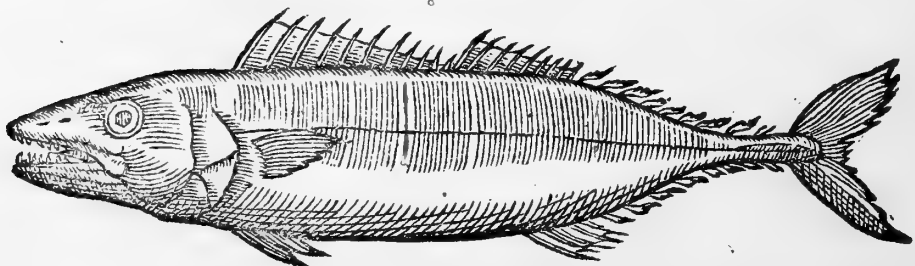
HISPAN. Cauallo, teste Rondeletio, alicubi Aláche, ut audio: quo nomine etiam pro Harengo utuntur. Mafilienses Clupeam, similem Harengo piscem, Halachiam uocant.

GALLICE. A nostris (inquit Rondeletius) Veirat dicitur, quòd uitri instar splendeat. uel Peis d'auriou, id est, piscis Aprilis, quòd eo potissimum mense capiatur. A Gallis Maquereau, à Mafiliensibus Auriol, Rondeletius. Aurioli nomen, quod Mafilia in usu etiam Gillius refert, (sicut & Ligures Oreol uocant,) factum uideri potest uel à mense Aprili, uel ab oculis aureolis. Bellonius tamen hunc piscem Mafiliae Horreau nominari scribit. Vide plura in Germanicis.

GERM. Vt Gallicè Maquereau hic piscis dicitur: sic Anglicè *Wackerel* / *Wacrel*. & Germanicè *Wakrell* uel *Wacrill*. Vocatur & in Noruegia *Waccarel*, & in lacu Suerinensi *Wacrill*, piscis Harengo maior aliquanto: ut aiunt, &c. Fortè autem non Gallicum hoc nomen fuerit, (quanuis Bellonius scribat Macareos, hoc est, lenones uocari hos pisces, quòd uerno tempore Aulafas paruas quæ Gallis uulgo Virgines uocantur, statim subsequi soleant:) sed Germanicum à macritudine factum. in Oceano enim durior sicciorq; capitur, & ob id deterior hic piscis, quàm in plerisq; Mediterranei locis. Cæsar Scaliger nomen hoc Græcæ originis esse iudicat, nescio qua ratione; neq; enim exprimit. ¶ Est & alius piscis fluuiatilis apud inferiores Germanos similiter dicitur *ein Wacrel*, & alio nomine *Biatfisch*: quem ego Capitoni fl. cognatum esse suspicor.

ANGLICE. Vide in Germanicis.

Pelamydis uera, seu Thunni Aristotelis eicon, secundum Rondeletium. ueram autem Pelamydem uocat, ad discrimen Sardæ nimirum: & Thunnum Aristotelis, quoniam circa Monspelium Orcynus Thunni nomine uulgo uocatur, Ton: & à Santonibus Athon.

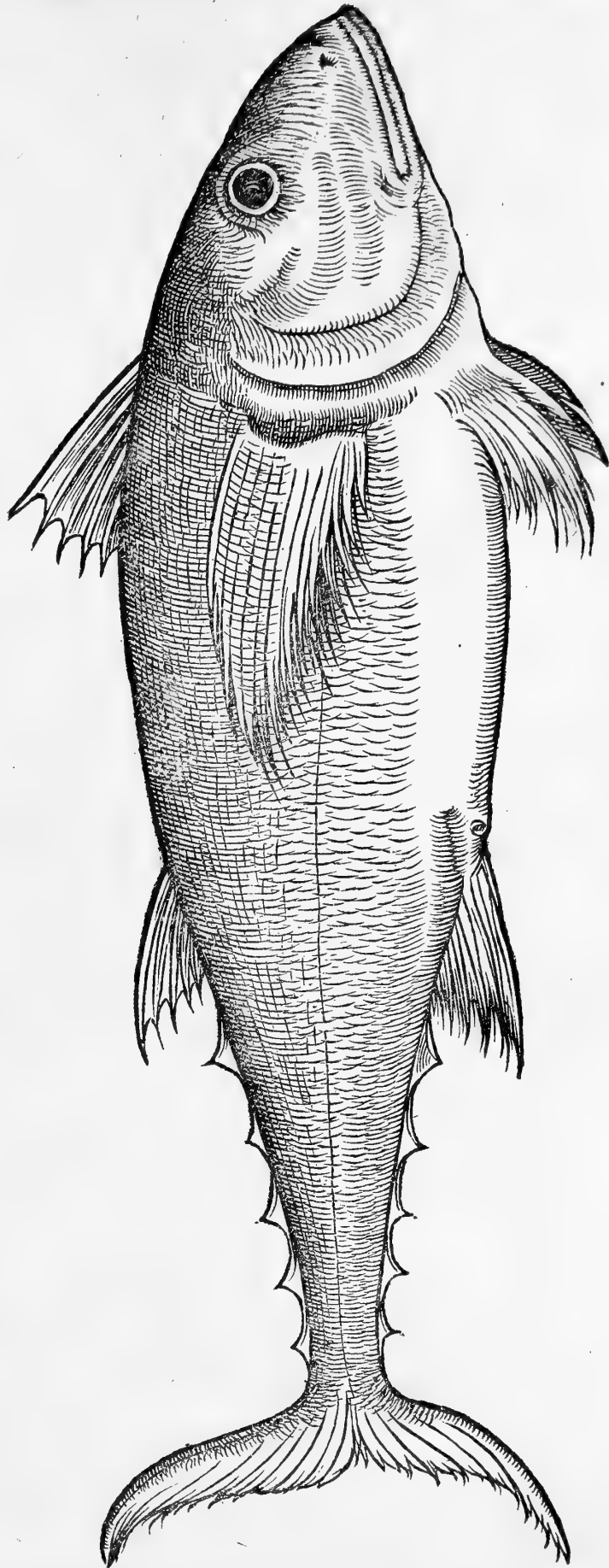
PELAMYS (πυλαμύς) Græcum nomen est, oxytonum, & per ypsilon in ultima plerunq; à doctioribus scribitur: generis fœm. sic dicta, ut Varinus docet, *παρα τὸ ἐν πυλω μύειν*. Sic & Festus: Pelamys (inquit) genus est piscis, dictum quod in luto moretur. Gaza modò Limosam, modò Limariam (apud Hermolaum Lutariam legimus) conuertit. In his uerbis Plinij: [Cordyla appellatur partus, qui fœtas (*Thunnas partu liberatas, è Ponto*) redeūtes in mare autumnno comitatur. Limosæ uerò à luto Pelamydes incipiunt uocari: & cum annum excessere tempus, iam Thunni:] pro Limosæ legerim maiores; hoc sensu, Cordylæ maiores factæ, incipiunt Pelamydes uocari à luto. sic enim ordinis & magnitudinis ratio disertius fuerit explicata. Limosæ quidem uocabulum alibi nusquam, neq; apud Plinium, neq; authorum quenquam pro pisce inueniri puto. Legerim igitur, uel maiores: uel deinde: & pro uerò coniunctione: uere, hoc est, uerno tempore, ex Aristotele. ¶ Plutarchus non *παρα τὸ ἐν πυλω μύειν*, hoc est, ab eo quòd in cœno se occultet: sed à grege illi nomen

nomen datum innuere uidetur, *ἰσὶν ἄμα*; sicut & *Ἀμῖς παρὰ τὸ ἄμα ἰσὶν*, ego eam quæ à luto est etymologiam præfero. ¶ Pelamys uel Thynnus aliquando genus sunt ad plures species. ¶ Pelamydes mutato nomine Thunnos fieri aut uocari, contra Gillium Belloniumq̄, Aristotelis sententiam Rondeletius & Saluianus defendunt, ego in medio relinquo. Rondeletius ita sentit: eos qui Aristotelem reprehendunt, quòd dixerit Pelamydes in Thunnos mutari: non rectè Thunnum uulgarem (Orcynum nimirum, quem uulgò Ton uocari scribit alibi) pro Thunno Aristotelis usurpare: & Aristotelem non mutari hos pisces dixisse, sed cum ætate nomē uariare. ¶ Pelamydum generis maxima Apolectus uocatur, durior Tritone, Plinius. Hermolaus neutro genere Apolectum legit, ego pro ipso pisce masculinum fecerim: pro parte autem concisa, neutrum, ut *τέμαχος* subaudiatur. Sic etiam Melandrys & Cybeas, (*Μελανδρῦς, Κυβείας*), pisces mihi uidentur: Melandryum uerò & Cybium, partes ex eisdem concisis. Pelamides in Apolectos, & particulatim consecretæ dispertuntur in genera Cybiorum, Plinius. Apolectum (*id uocabulum Græcis cum adiectiuum est, eximium electumq̄, significat*) esse Synodontidem Athenæi Hermolaus ait, & Rondeletio quoq̄ probabile est, *Συνodontῖς* (inquit Athenæus) est maior Pelamys, durior quàm Chelidonia. Plinius pro Synodontide uidetur Apolectum dixisse: pro Chelidonia Tritonem. Athenæus Orcynum cum magnus est, Chelidoniae similem facit: eundem (Orcynum) Plinius & Xenocrates Tritoni comparant. Chelidoniae fortè à colore dictus fuerit: ut & ficus quædam & lepores, Chelidon uerò, id est, Hirundo, piscis diuersus à uolatu proximè aquam. Tritonem legimus Pelamydum generis magni esse: sine squamis, Orcyno similem, ex quo uræa (siue horæa) Cybia fiant. ¶ Pelamys à Symeone Sethi dicitur *φιλομήδα*, (aliàs *φιλμήλα*), corrupto nimirum Pelamydis nomine.

ITAL. Ab antiquo Pelamydis uulgaria quædam hodie, quanquã aliorum piscium, sed similitum, nomina, detorta uidentur: ut sunt Polauda, Lopida, Lampugo. his enim uocabulis Romani & Illyrij, Glaucos Rondeletij nominant, pisces cœruleos: quorum alteram speciem Galli quoq̄ in Prouincia Palamide uel Vadigo nuncupant uulgò. ¶ Palami piscis, id est, lo Palamodo, Syluaticus. A Platina uidetur Palmita dici, tanquam Latino uocabulo. Venetij Thynnus uocari audio el Ton; eiq̄ similes pisces, alterum la Palamida: alterum el Sgompha diggio. Saluianus etiam Pelamidem apud Italos nomen seruare tradit. Vide mox in Gallicis.

GALLICVM nomen nullum peculiare Rondeletius ac Bellonius adferunt, nam Palamide

Alia Thunni imago: qualem olim Venetijs missam accepi.

Apolectus.

Cybeas.

Cybium.

Synodontis.

Chelidonia.

Triton.

uulgò dictum in Prouincia, secunda Glauci Rondeletiani species est. Quidam circumscribit, Lepetit Thun. Pelamidi uulgò ab Italis & in Prouincia, dictus piscis, Thūnus Aristotelis est, in Gallia uerò Narbonensi eodem nomine dictus, Glaucus secundus Rondeletij.

GERMAN. Ein Witteltunijn. Ein Tunijn der nit mee dann ein jar alt ist / doch älter dann ein halb jar. Veterum testimonijs constat Pelamidem uocari Thunnum, qui uti sex mensibus natu maior est, sic annum non excefferit tempus, Saluianus. Vide mox in Thunno.

ARISTOTELES & alij ueteres Thunnum à Pelamyde, ætate tantam fecernunt: quos nimirum secutus Rondeletius, unam utriusque iconem dedit, nos quidem de Thunno priuatiuim etiam scribere uoluimus: non solum quia Thunni Pelamydisq; nomina tum uetera tum uulgaria hodie diuersa sunt: sed etiam quia specie differre à nonnullis existimantur. Piscatores Ligures & Massilienses aperte mihi ostenderunt, ex Pelamidibus nunquam fieri Thunnos, Gillius. Hoc itidem scribit Scaliger: ac insuper: Et sanè (inquit) corpulentia diuersa est aliquarum, subtilius intuenti: Productior Pelamys, & linearum filamentis tenuatim uaria, quæ in Thynno sunt nulla.

Thunus.

THYNNVS (Θύνν) Græcum uocabulum, à Latinis plerisque seruatur. Gaza Thunnum (y. in u. uerso) dicere maluit: sicuti etiam Horatius & Varro. Sic autem uocatur ἄρ το θύνει καὶ ὀρμῶν, ab impetu & concitatione, Rondeletius. Piscis certè impetuosus est, eo præsertim tempore, quo agitur æstro, Canis exortu. Quòd si hoc nomen non Græcæ originis est à uerbo θύνει, (v. per epenthesis Ionicam uel Doricam abundante:) ab Hebraico Tannin seu Thannin, quod Cetum interpretantur, uel piscem magnum, factum uideri poterit.

Tannin.

Thynnus.

Thynnos Athenienses solent Thynnides appellare, ut Athenæus notat. diligentiores ferè distinguunt, ut Aristoteles, Thynnum in genere, uel pro mare duntaxat usurpantes, Thynnidem pro fœmina. Gaza Thynnidem interpretatur Thunnam. Est quando pro Pelamyde Thynnus accipitur, forma nimirum diminutiua: cuius etiam Θύνναξ est. Oppianus fœminam Θύννην nominat. Arcestratus similiter, & Thynnidem quoque. ¶ Cordyla dicitur Thynnorum fœtus: qui à capitis magnitudine fortè nomen inuenit. Cordyla enim Græcis clauæ caput, hoc est, partem crassiore signficat, solent autem capita in animalibus nuper natis, piscibus præcipue, proportione maiora esse. Alia est Cordyla uel Cordylus potius, quadrupes amphibium.

Scordyla.

Auxis.

Pelamys.

Thynnus.

Cum Thynni in Ponto pepererint fiunt ex ouo, quas uocant alij Scordylas (Σκορδύλας: sunt qui Cordylas legant:) Byzantij Auxidas, (Αὐξιδας,) ideo quòd paucis diebus augetur: & Ponto exeunt autumno unà cum Thynnibus, remeant uere iam Pelamydes factæ, Aristoteles. Et rursus: Cū Thynnides (Θύννιδες, Gaza Πελαμύδιδες, id est, Pelamydes legit, & uertit: quod Rondeletius approbat) anno uno aliquando nullæ fuissent, insequente anno Thynni quoque nulli fuerunt. uidentur enim Thynni quàm Pelamydes anno uno maiores esse. Softratus author est Pelamydem uocari Thynnidem: postea Thynnum, deinde Orcynum, postremò Cetum. Orcynus Plinio Pelamydum generis maximus est, similis Tritoni. ¶ Pelamyda siue Thunnum ueluti genus esse, quod Tritonem, Synodontida, (aliam à Synodonte pisce, quem supra inter Latos posuimus,) Sardam, Pompilum & Melandryam comprehendat, ueterum testimonijs comprobatur Rondeletius. De Pompilio & Sarda, dicemus inferius. Melandrys (Μελανδρῦς) Athenæo maximorum Thynnorum species est: unde Melandrya falsamenta dicta: idem hic fortè Melanthynus Oppiani fuerit: quem inter Cete numerat. ¶ Thunus uerus Aristotelis quem exhibemus (inquit Rondeletius) cute planè læui est, & inter læues ab Aristotele recensetur. At Thunus noster, id est, is qui à nobis Ton (alibi Orcynum uulgò sic uocari scribit) uocatur, squamis magnis tegitur, sed ita ad amussim compactis, ut ijs carere uideatur. hæc coctione dehiscunt, tumq; perspicue apparent tenui membrana contenta. præterea & gregalis est, & æstro concitatur. Accedit Italiæ Prouinciæq; uulgaris appellatio, Pelamyde. quam uerò eo nomine uocat uulgus in Gallia nostra Narbonensi, ex Thynnorum genere non est: (alibi secundam Glauci à se uocatam speciem uulgò Palamide uocari scribit, & Pompilum quoque pro Pelamyde uendi.) ¶ A Pelamyde Sarda, cui internis externisque partibus simillimus est, discernitur: Pelamys Sarda partem quæ pinnis ad branchias sitis subest, squamis tectam habet: Thunus uerò Aristotelis, ab omnibus squamis omnino nudus est, cute læui & tenui, Rondeletius. ¶ De Thynnibus plura qui nosse uolet, præcedentia etiam de Pelamyde uera, & sequentia de Orcyno ac Pelamyde Sarda, scripta legat.

Orcynus.

Cetus.

Melandrya.

GRÆCIS hodie uulgò Thunus dicitur Pallax uel Pallaxis, Πάλαξ, Παλακίς, Niphus. uidentur autem hæc nomina à Græco uocabulo antiquo Pelamys corrupta.

ITALICA Thynni nomina inuenio, Ton, Tonno, Tonnine. Massarius Venetus eos uulgò nomen seruare testatur: quod quidem in alijs etiam plerisque linguis uerum est. Italia tota cū Prouincia Pelamyde uocat, Rondeletius.

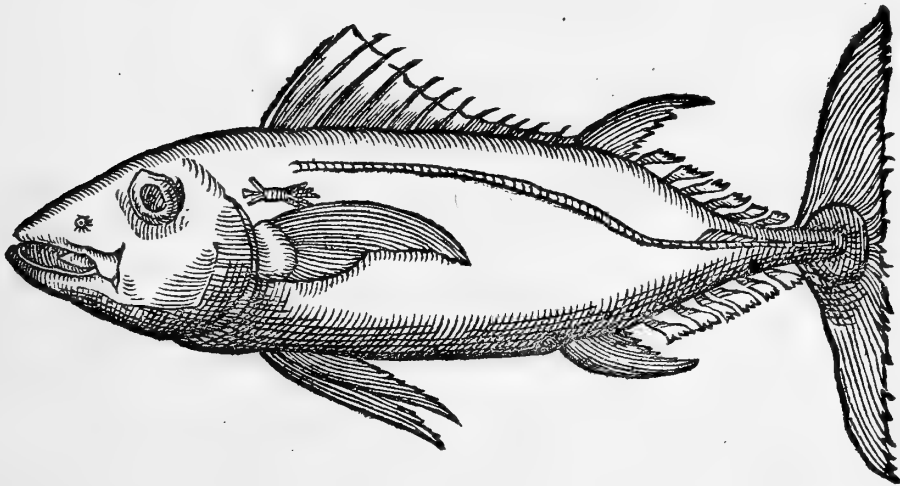
HISPAN. Atun. Lusitanis Bonito, ut audio, sed Rondeletius Amiam Gallicè ab aliquibus Boniton uocari scribit.

GALL. Orcynum Rondeletius scribit in Prouincia uocari Ton, à Santonibus Athon. Galus quidam anonymus interpretatur la Thunnine: sed id nomen uidetur magis proprie dici de carne

carne Thunni, præsertim falsa. Vide proximè retrò in Italicis.

GERMANI omnes eodem quo Flandri & Angli nomine appellare poterūt. est autem Flan-
dricum *Tünijn*: Anglicum *Tuny* uel *Tunie*. Licebit & pro ætatis ac magnitudinis differentia
recepto Thunni uocabulo, epitheta adijcere: ut *Cordyla*, id est fœtus Thunni, dicatur *ein junger*
Tunijn: uel diminutiuo nomine uno, *Tunijnle*. deinde *Pelamys*, *ein Witteltunijn*/ od *Halb*
tunijn: tertio *Thunus*, *ein Tunijn*. quarto *Orcynus*, *ein grosser Tunijn*. quinto *Cetus*, *ein*
Waltunijn. Bellonius Thunnum in alto degere tradit, Tyrreno ac Mediterraneo frequentè,
Oceano atq; Adriatico non item. proinde non mirum si Germanis propè incognitus sit.

THUNNI genus aliud Cretensium uulguſ appellat *Liffam* uel *Gliffam*, à glabra ac squamis ca-
rente cute: bicubitalis longitudinis, humaniq; corporis crassitiei. Eundem extra Cretam, Co-
panum uocant. Pelagius est, ac delicatissimi saporis. A maiori ac uulgari Thynno differt, quòd te-
retior est, brachiasq; Pelamidis habeat, ac dentium loco rugosas atq; asperas maxillas, &c. Belloni-
us. Vocatur etiam *Liffes* nescio qui pisces apud Barbaros & anthropophagos quosdam Ameri-
cæ incolas, Bratti ab alijs dicti.

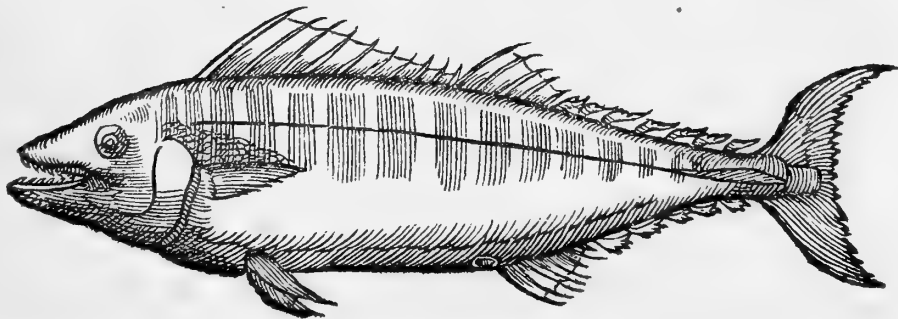
ORCYNUS nomen Græcum, in plerisq; codicibus Græcis uulgatis scribitur per o. breue, spi-
ritu tenui, ὄρκυνος. apud Athenæum frequentius ei aspiratur: & sanè Grammatici o. ante q. at
tenuari docentes, cum alia quædam excipiunt, tum quæ κ. uel μ. post q. habent, ut ὄρκισσα, ὄρκυς, &c.
quibus nimirum etiam ὄρκυνος adscribi debet. nos quidem promiscuè modò *Horcynum*, modò *Horcynus*.
Orcynum scribimus: hoc pro consuetudine & Aeolica dialecto, illud ut grammaticis etiam ali-
quid tribuamus. Heracleon Ephesius Thynnum ait ab Atticis *Horcynum* dici. Videtur & ὄρκ-
νος in recto singulari efferi posse, sicut ὄρκυνος. Archestratus *Horcynum* ait esse Thynnum ma-
gnum, & alicubi etiam κῆτος nominari. Softratus uerò κῆτος uocari Thynnum, qui iam *Horcynus*.
no maior ad summum peruenit incrementum. *Orcyno* idem uideri potest *Apolectus* ab alijs
dictus: item *Melandrys*, *Melanthynus*, *Elacaten*. Sed *Oppianus* solus *Melanthynum* nominat,
idq; inter cete, cum *Orcynos* iam antea piscibus pelagijs adnumerasset, uerùm ipse etiam *Orcynus*.
Melanthynus iam summi incrementi κῆτος dicitur, tunc etiam, ut uerisimile est, nigrior. Penultimam uo-
cabuli *Orcynus*, *Archestratus* corripit, *Oppianus* producit. A Pergæis *Καοβάς* uocatur, teste
Hesychio. Capitur in Hispania, præsertim ad *Herculis* columnas: item in nostro mari & *Tyr-*
*rhen*o, *Rondeletius*. Plura diximus supra in *Pelamyde* uera, & in *Thynno*, *Cassias*.

ITALICE. Vide mox in Gallico nomine.

GALL. A nostris *Ton* uocatur, à *Santonibus* *Athon*. *Membratim* & in assulas dissectum, sa-
le conditum, nostri *Tonnine* appellant, Itali *Tarantella* à *Tarentino*, unde aduehitur, sinu, *Ron-*
deletius. Lege etiam supra in *Thunno*.

GERM. Ein grosser *Tunijn*/mag ein *Waltunijn* genamsset werden. Vide in *Thunno* su-
perius.

Pelamydis *Sardæ* iconem sim-
pliciter dictæ *Pelamydi* non sta-
tim subiunximus, quoniã tres su-
periores unius speciei esse, & eta-
te tantum differre, ab *Aristotele*
alijsq; eruditis existimantur: *Sar-*
dæ uerò alterius speciei esse ne-
mo negat.

Premades.
Primadie.

Sarda.

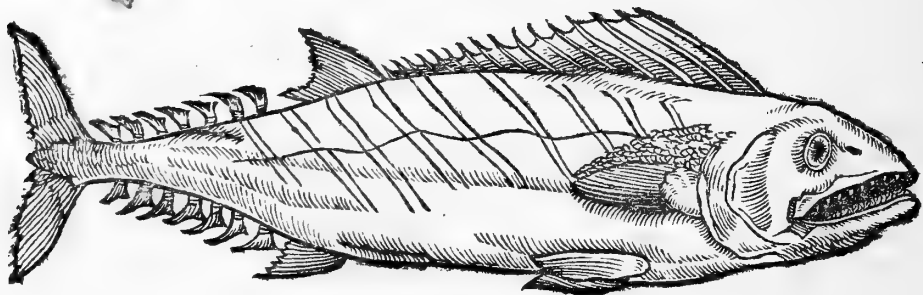
Trichias.

PELAMYS Sarda, uel Sarda simpliciter Rondeletio. Inter Pelamydas (inquit) Sardā nūmerat Plinius: & Pelamydem longā interpretatur. Ea quidem quam exhibemus, Pelamydī tam similis est, ut eadem planē esse iudicetur. qua autem nota ab ipsa (Pelamyde uera, seu simpliciter dicta) Thunnō ue distinguatur, iam indicatum est in Thunno. Trichiades & Premades (aliās Premnades) Thynnīdes (τὰς θυννίδας) uocabant, Athenæo teste. Apud Aristotelem semel tantūm αἱ πελαγίαι legūtur; ubi Gaza conuertit. Primadæ (tribus syllabis) hyeme in cœno se abdunt, &c. πρημάδων & πρημναί, pisces sunt Thynnīs cognati, εἰδὲ θυννίδους ἰχθύος, Helychius. Primadiās Aristotelis Vuottonus Pelamydes esse conijcit: nam & Thūnis cognatæ sunt, & similiter infestantur a silis, & in cœno (à quo Pelamydī nomen) delitescunt. adde quòd Thynnīdes etiā alio nomine dicantur Athenæo, quæ ex Aristotele Pelamydes esse uidentur. Verūm Oppianus lib. 1. Halieut. Pelamydes primūm litorales facit, deinde Prenades (πρημάδας) pelagias. Considerandum igitur an piscis hic non simpliciter sit Pelamys, sed species illa quæ Sarda cognominatur: cuius aliud uetus nomen Græcum non habemus: etsi Galenus scribat præstantissima omnium esse salsamenta, quæ Sardica (Σαρδικία) à ueteribus dicta sint: suo tempore Sardas uocari: Diphilus etiā Sardam nominans, Coliæ eam magnitudine confert. Sanè ut Latinis Sarda Pelamydum Thynnorum ue generis est, Sardina uerò, Σαρδίνη Galeno, nouo similiter nomine, pisciculus plebeius: sic apud Græcos, non modo Τεχίς & Τεχίας, uiles pisciculi memorantur, (antiqua uidelicet Sardinæ postea dictæ nomina) sed è Thynnorum etiā genere Trichias (τεχίαις oxytonum) semel duntaxat apud Athenæum lib. 7. in Chalcidum mentione, his uerbis: Τεχιάς δὲ ἴσθις τὰς πρημάδας, τὰς θυννίδας ἐλεγεῖον. Sed pisces minores aristosi, id est, spinis exiguis pilorum instar referti, ut sunt Trichides, Trichia, Thrissæ, non temere ἀπὸ τῆς τροχίω denominantur, maiores uerò, ut Thynnīdes & Premades sunt, qua ratione Trichia dicantur, non uideo. quamobrem non Trichiadem, sed Premadem, Pelamydem Sardam appellabimus: donec certius aliquid cognouerimus.

HISPAN. Vide statim in Gallico nomine.

GALLICE. Nostri & Hispani Bize, nomine communi cum Amia, ob similitudinem uocant. at pisciculus qui lingua nostra Sarde nominatur, minimè ueterū Sarda, sed Græcorum Trichis aut Trichias fuerit, Rondeletius.

GERM. Ein besondere art der Tunijnen/dem Witteltunijn ganz ähnlich/ dann daß sy erliche schuppen hat bey den flossädern der orwangen. die anderen Tunijnen all sind überal glatt/wiewol der Waltunijn schuppen hat/sind aber mit einer glatten haut überdeckt.

Trocta.

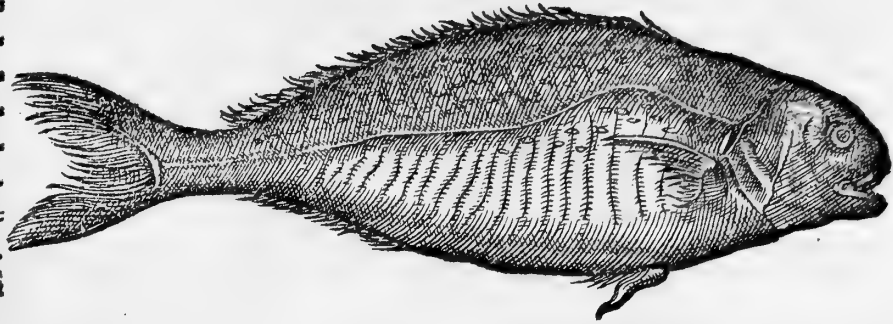
AMIA, Ἀμία, Græca piscis nomenclatura est, quam & Latini retinuerunt. est autem gregalis, atque inde nomen, ὅτι ὁ ἴσθις μίαν φέρεται, ἢ παρὰ τὸ ἄμα ἕναι, ut ex Athenæi & Plutarchi uerbis apparet. Pelamydī corporis specie, pinnis & cauda similis est: (ab Aristotele quidem Pelamydī comparatur.) Cutis læuis, dempta ea parte quæ circa branchias est, similiter ut in Sarda. Ἀμία ἢ γενere fœm. inflexione 2. apud Matronem Parodum tamen masculinè ponitur, Κτανόχως δὲ Ἀμίας ἰσθίς μέγας, &c. est enim dorso cœruleo, eoq̄ splendente dum uiuit, uentre argenteo: corporis magnitudine Thynno inferior, Oppiano teste: carne infirma & molli, sed dentibus acutissimis. Carniuora tantūm est Aristotelī: (quanquam & algis eam pasci alibi scribit:) unde à uoracitate nimirum Trocta (τροκτῆς, ὅς) apud Aelianum uocatur. longè quidem alius piscis, quàm quæ in dulcibus aquis Trutta uulgo dicitur, quanquam & ipsa edacissima. Amia etiā è mari fluuios subit, præstatq̄ in fluentis & lacubus Aristotelī. Plures collectæ contra unum Delphinum pertinacissimè pugnant. A dorso ad uentrem in hoc pisce lineæ ductæ sunt obliquæ, nigricantes, certis interuallis à sese distantes, Rondeletio teste. ¶ Alia est Amia Saluiani, uide mox in Glaucō primo Rondeletij.

GALLICE. Byza à nostris (circa Monspelim) & HISPANIS dicitur, quasi Byzantia, ut opinor. Amia enim Byzantia in precio habebatur. Ab alijs Boniton, Rondeletius.

GERMANICE circumscribimus: Ein art der blawfischen im meer / den Wacrillen oder den Tunijnen geleych: mag ein Streymtunijn geheissen werden / vonn wâgen der schelwen schwarz-

schwartzlachten streymen/welche von seinem rucken gegen dem bauch sich streckend.

POMPILVS, *Ρομπίλος*, dicitur piscis ab Athenæo, Aeliano, Oppiano, alijsq; Græcis: & inter Latinos Plinio: qui à quibusdam inter Thynnos eum numerari scribit. Verum hi, meo quidem iudicio (inquit Rondeletius) similitudine decepti fuerunt. Pompilus enim alius est à Thynnis & Pelamydibus, etsi eis quodammodo simi-

lis est. ¶ Thynni (inquit Plinius) sæpe nauigia uelis euntia comitantes, mira aliqua dulcedine per aliquot horarum spacia & passuum milia à gubernaculis non separantur, ne tridente quidem in eos sæpius iacto territi. quidam eos qui hoc è Thynnis faciant, Pompilos uocant. ¶ *Ρέμπευ* Græcis mittere & deducere est: unde nomen *πομπός*, uiaë ductor, & ab hoc rursus *ρομπίλος* piscis, qui nauigia usq; in portum comitari & deducere perhibetur. Gregatim quidem naues circumfiliunt, & cursum earum sequuntur miro studio, ubi terram præsenferint, relictis nauibus in pelagus redeunt. hinc nauæ terram propè esse certò cognoscunt: & ex eorundem comitatu, placidum tranquillumq; mare futurum sibi promittunt. Itaque pro pisce sacro habetur, alijs tamen alium sa-

Sacer piscis.

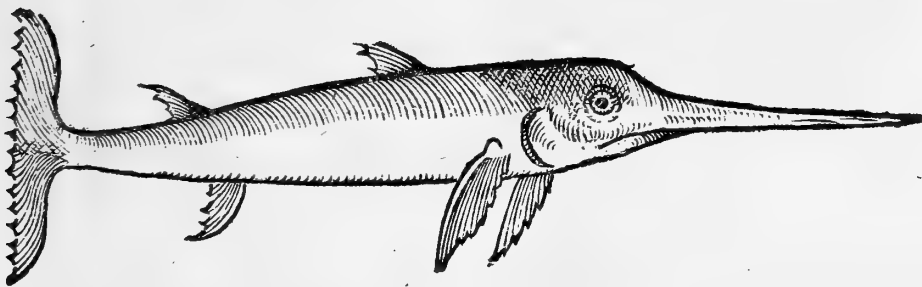
Quæcunque de Pompilo ueteres tradiderunt, (ut sunt, naues in pelago comitari, uarium esse, supercilijs aureis, Pelamydi similem,) ea omnia pisci à se exhibito conuenire, Rondeletius asserit.

Penultimam in Pompilo Græci omnes corripiunt, Ouidius in Halieutico produxit.

GALL. Malsilienses piscatores corruptè Pampalum uocant, Gillius.

GERM. F. Ein Leitfisch/ein Schiffleiter/oder Schiffgell.

In hac icone Gladij piscis rostrum expressum est ad imaginem à Io. Caio Anglo nobis missam: reliquum uerò corpus, ut à Rondeletio exhibitum est.

GLADIVS à Plinio & Gaza uertitur Græcorum Xiphias, qui & Galeotes alio nomine dicitur. *Ξιφίας* uel *Ξυφίας*, ut *Αινείας*, *Γαλιώτης* ut *Χρύσης*. Rostrum eius oblongum gladij figuram præ se fert. Tomus Thurianus, quem alijs Xiphiam uocant, Plinius: ut Hermolaus emendauit, cū uetus lectio esset Tynnus, Tranus, quem alijs Xiphiam uocant, ego legerim, Thynnus, (ne piscis tam nobilis Pliniano catalogo desit:) Thranis, &c. nam & Xenocrati Thranis, idem qui Xiphias est. Græci de parte piscis concisi *πέμαχος* potiùs quàm *πόμος* dicunt. Carchariæ canis pars est qui à Romanis Thursio uocatur, suauissimus ac tenerrimus, Athenæus, Græcè *Θυρσίον* legitur: Hermolaus tomum seu pulmentum Thurianum transtulit. Cauendum igitur ne cum Gladio confundamus Phocænam, quam Latine Gaza interpretatur Tursionem, (aliàs Tirsionem, uel Tyrisionem. Item ne cum Cane carcharia, aut Galeo. Ex Thynnorum uenatione pinguescere aiunt Galeotas, quos & Xiphias uocant, & Canes, aiunt, Strabo lib. 1. Græcè scribitur, *Ἐκ δὲ Πιθίας αὐτῶν πάλιν εἶναι οὓς γαλιώτας, οὓς καὶ ξιφίας λέγεσθαι καὶ κύνες φασί.* Eustathius legit, *οὓς καὶ ξιφίας φασί καὶ κύνες καλοῦσιν*, in uersis nimirum uerbis, pro *οὓς καὶ ξιφίας καλοῦσι, καὶ κύνες φασί*. Saluianus hæc uerba *οὓς καὶ ξιφίας λέγεσθαι* parenthesi includit, ut uerbum *φασί*, non solum ad *πάλιν εἶναι*, sed etiam ad *ξιφίας λέγεσθαι* referatur, non autem ad *κύνες*, ut sensus sit, ex uenatione thynnorum tum Galeotas (aliàs Xiphias dictos) pinguescere, tum etiam Canes, nimirum Carcharias, *Θορηγνός*, Xiphias piscis, Hesychius.

114 Animalium Mar. Ordo VIII.

Fieri quidem potest ut Xiphiae alio nomine ideo Galeotæ dicti sint, quod sicut Galei canes (id est, Mustelæ,) cæteros pisces persequantur, & forsitan alicubi etiam Canes eandem ob causam, siue simpliciter, siue cum adiectiuo *Ξιφίας*: sicut & *καρχαρία κινός* dicuntur: ut Strabonis uerba non eo quo diximus modo accipiuntur, sed sicut Eustathio placuit, Galeotas alijs nominibus tum Canes tum Xiphias appellamus. Aelianus de animalib. 13. 4. è Messenia Menandri hos uersus recitat: *Ἐάν με κινός, καὶ ποιήσης τὴν χολήν Ἄπασα, ὡσπερ καλλιωνύμου ζεσαι, ὅψι σταφύλων τῶν γίνεθι κινός.* uersus quidem postremus apparet corruptus, legi potest, *ὅψι σταφύλων με ξιφίου μηδὲν κινός.* ¶ Aelianus Xiphiam inter Istri pisces numerat: in quo flumine hodieque hunc piscem capi circa Gomorrham (Komaram fortè) oppidum, supra Budam, rarò tamen, & paruum, uix tribus dodrantibus longiorem, testis quidam oculatus mihi affirmauit.

GRÆCIS hodie *Ξιφίας* appellatur.

ITAL. Venetis Spada, Genuensibus Imperator.

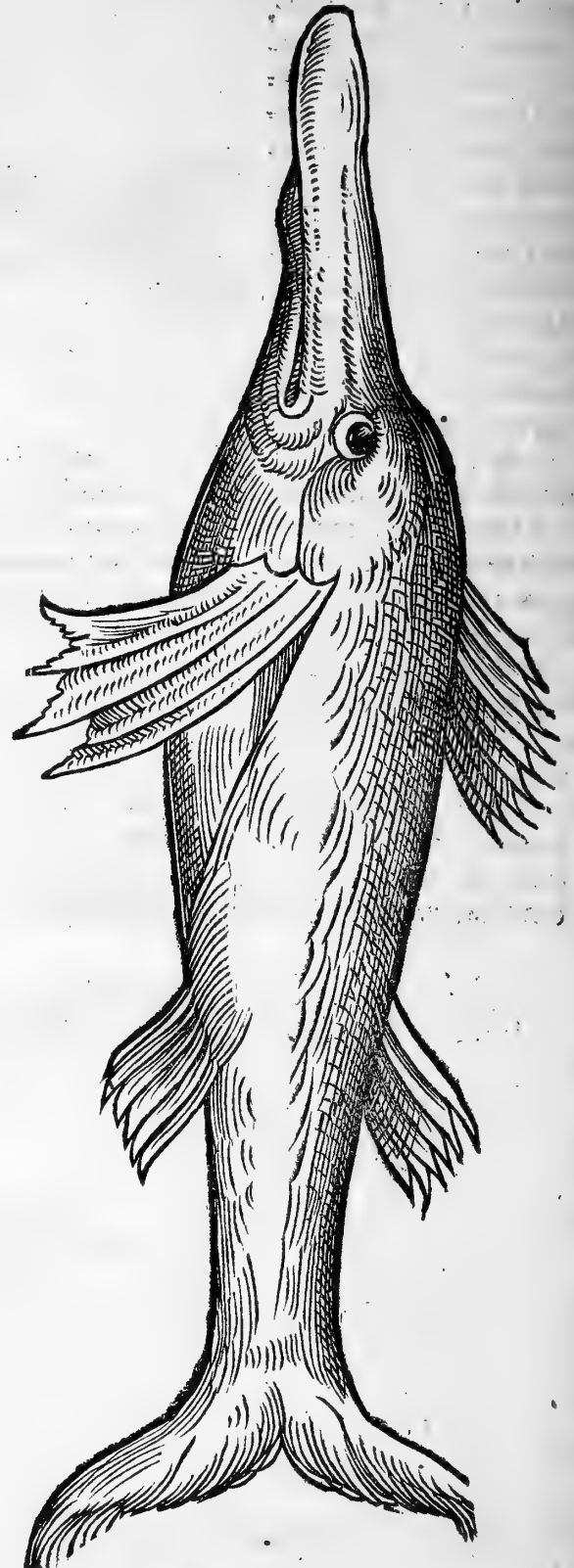
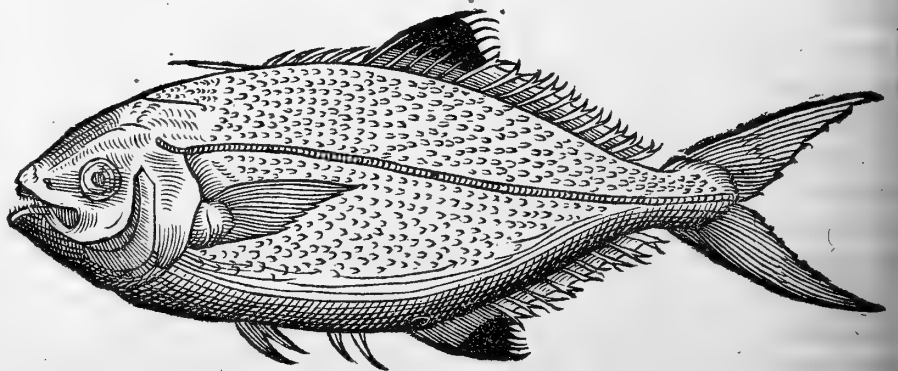
GALL. Ab accolis Oceani Heron de mer, id est, Ardea marina. Burdegalensibus Grand Espadas. Malsiliensibus (ut Italis) pesce Spada. Circa Monspelium Emperador, ut Genuensibus, quod gladium, ueluti imperatores picti, gerat. Alius uerò est piscis ex Galeorum genere, Vulpes nimirum, quem in Prouincia & circa Monspelium Spatam uel Peis Espase uocant, cuius cauda gladii similitudinem præ se fert.

GERMANICE. *Schwertfisch*. Nostrates Militem uocant, Albertus: qui alibi Testudinem mar. aut eius speciem quandam uulgò Militem uocari scribit.

ANGLICE *Schwerdesfische*.

GLAUCVS (maior hexacentrus,) Rondeletio: à colore glauco, id est, cœruleo, dictus, *γλαυκός*. Dorso est planè cœruleo. Statim à capite aculeos habet, quorum primus in anteriorem partem uergit: quinque alij ad caudam spectant, breues, sed acuti, nulla membrana connexi, Rondeletius. Glaucidiū, Glaucus est paruus: (Glauciscus uerò alijs uideat esse quàm Glaucus,) Rondeletius speciem alteram priuatim sic nominat. ¶ Cæterum quod Aelianus scribit, Glaucum piscem foetus suos timentes ore admittere, quod propter dorso aculeos non est probabile, Rondeletius nō de hoc Glaucorum genere sed de Canicula glauca accipit. Aristoteles Galeos & Torpedinem hoc facere scribit. Solus (inquit)

Glaucidium.

Alia minus accurata Gladij effigies, qualem olim ab amico accepimus.

(inquit)

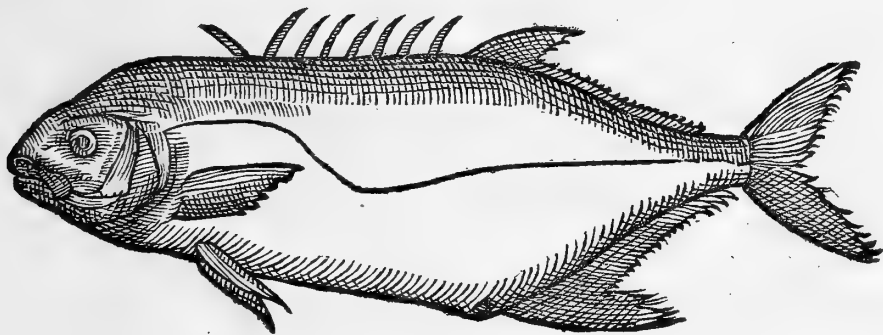
quit) ex Galeis Acanthias non recipit propter spinam, &c. Omnia quidem (inquit Saluianus) quæ à ueteribus Amiæ tribuuntur, huic pisci probè conueniunt; nec obstat, ut sibi ipsi obijcere uideatur Iouius, quòd cum gregalis sit Amiæ, iste noster Romæ sæpe solitarius capiatur: quando uti non omnis maris locus singulis piscibus accommodus est, sic haud ubique gregales appellati pisces, gregatim reperiuntur: nec eorum qui in congruis sibi locis gregales habentur, in locis alijs solitarios nonnullos reperiri inconuenit. Verùm cum Amiæ à ueteribus attributa (si earum cum Delphinis pugnam, cuius Aelianus & Oppianus meminerunt, quam neque hunc nostrum, neque ullum alium piscem cum Delphinis committere, obseruare potuimus, exceperis) eiusmodi sint, ut plerisque etiam alijs piscibus cõuenire possint, haud solùm ex eis hunc piscem nostrum, Amiam esse fatendũ est. Sed si præter hæc animaduertatur, ab Aristotele & Plinio (Amias cum Thynnibus & Pelamidibus Pontum intrare, æstatemque ibi traducere asseuerantibus) & ab Oppiano (eas cum Thynnibus in robore conferente) Amias Thynnibus & Pelamidibus similes esse innui: uti nulli piscium quæ Amiæ attribuuntur, & Thynno similem esse, magis quàm huic nostro respondent, ita ipsum, Amiam esse, asserere possumus. Hæc ille. Sed alia est Rondeletij Amiæ, uerior, ut mihi uidetur.

ITAL. Romæ & in Liguria Lechia uel Leccia uocatur, Rondeletius (& Saluianus.) Idem mox in Glauco secundo à Romanis Lopida uocari dicit hunc piscem. Laccia quidem est Thrifsa. ¶ De genere Anthiarum sunt (inquit Bellonius) pisces plani & lati, quos uulgus Romanum Lopidas & Lecziæ appellat: quorum ut rariores quidem Lopidæ, sic etiam maiores: Stellæ uerò, minores, non usque adeò frequentes; Lecziæ frequentissimæ sunt, quas cum his piscibus libenter contulerim, quibus Mafsilenses Lampugarum (sed falso, Rondeletius) nomen indiderunt.

GALL. Circa Monspelium, Derbyo. A Prouincialibus Biche, & Cabrolle, & Damo, (quasi Capreolus & Dama, nescio quam ob causam.) A quibusdam Lampugo, sed falso, uocatur, Rondeletius. Lecziæ Romæ frequentissimæ sunt, quas cum his piscibus libenter contulerim, quibus Mafsilenses Lampugarum (sed falso, teste Rondeletio) nomen indiderunt.

ILLYRICE Polauda.

GERM. Glaucis Rondeletij tribus, unum commune Germanicum nomen finxerim, Groß Meerstichling. uel à colore Meerblawling. Sunt enim magni pisces marini, & in dorso aculeos habent, similiter ut fluuiatiles pisciculi, quos Stichling Argentinæ nominant.

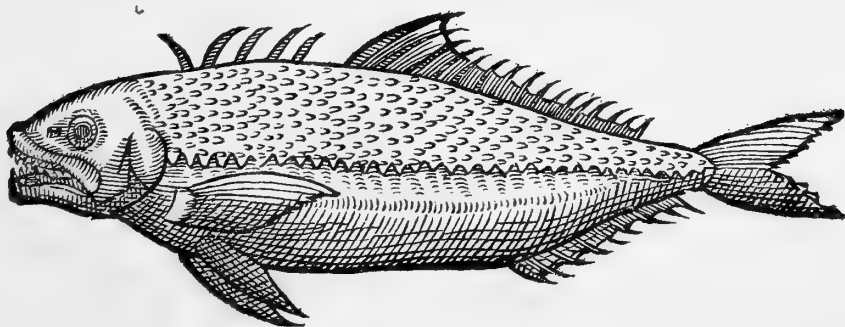

GLAUCI species I I. quæ superioris magnitudinem nunquam attingit, unde Glaucidium forma diminutiuua dici potest.

ITAL. Romanis piscatoribus Stella dicitur.

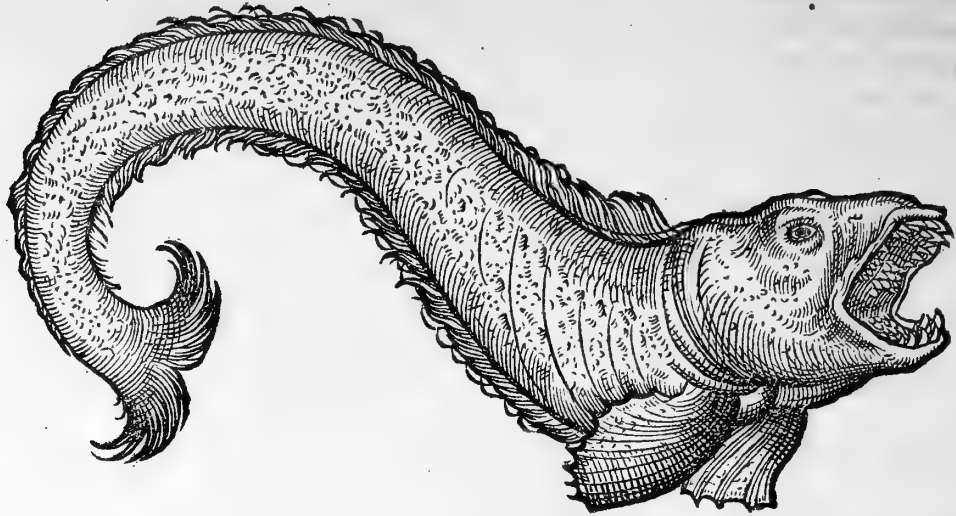
GALL. Circa Monspelium Palamide uel Vadigo.

GERMAN. F. Sie ander art der grossen Meerstichlingen.

GLAUCI species I I I. à secunda non multum differt, nisi quòd huic dentes sunt acuti, linea à branchijs ducta, longè magis flexuosa tortuosaque est: à qua (distinctionis gratia) Glaucum sinuosum appellabimus, Rondeletius.

GERM. Das dritt geschlecht der Meerstichlingen.

Klipfisch.

Hippurus.

Coryphæna.

Αρνούτις.

ANARRICHAS, Oceani Germanici piscis magnus, à nobis uocatus. Huius iconem ad sceleton Ge. Fabricius ad me misit, & descriptionem adiecit. Hic piscis (inquit) à Balthicis populis suo nomine Σκόπιδας dicitur. Klip enim ipsorum lingua scopulum significat. Vnde Klipfisch dicitur, uel quòd scopulos ascendat: id enim facere fertur: uel quòd in scopulis latitet. E naribus parua quasi fistula, quas ex arenis rustici faciunt, eminent: & propter superiores dentes in capite tuberculum est. Dentibus imprimis terribilis, quos non solum in mandibulis, sed faucibus quoque & lingua gestat. anteriores rotundi & acuti, reliqui molaribus humanis similes, nisi quòd in media fauce (medio palato) nostris sunt grandiores. positi autem sunt duplicata serie omnes, in inferioris mandibulae parte una, octo, & in altera annexa quinque: neque aliter in parte è regione opposita. superior mandibula plures acutos habet propter fauces: in quibus tres duplicatae series, media parte praecipue decem grandibus molaribus munita: quin in lingua ipsa molares sunt. Reliqua ex pictura apparent. Voracem & ualidum esse apparet, cum aliàs, tum caudæ ictu. ¶ Ego Anarricham uocare uolui, (id est, Scansorem,) à Græco uerbo ἀναρρίχασθαι, quod proprie manibus pedibusque nitentem & prensantem, hoc est, omni uis corporis, in sublime scandere significat. Licebit & Hippurum Oceani nominare: quòd multa cum Hippuro illo, quem Rondeletius exhibuit, (uero, ut arbitror, ueterum, quem dedimus supra pag. 75. Ordine v.) communia habeat: si modo non prorsus idem est, sed in Oceano maior: quanquam eicones parum similes uideantur. ad sceleton enim expressa est, quam G. Fabricius misit. Primum communis est utriusque oblonga & continens una à capite ad caudam usque extensa pinna: quam in Hippuro suo nota praeter alijs omnibus piscibus (Tæniæ excipimus) illustrem & spectabilem esse scribit: & ab hac ipsa Hippuri nomen impositum putat: quòd caudæ equinae (inquit) simillima sit, id est, longa continens, uiliusque multis constans, cuiusmodi in nullis alijs piscibus reperitur. ¶ Apparet autem in nostra pictura, non solum talis in dorso pinna, sed etiam alia in uentre, quæ similiter à capite ad caudam usque producit, ut non solum pictura ostendit: sed Fabricius etiam in descriptione his uerbis, supra omisis: Dorsum pariter & uenter à fine capitis usque ad caudæ extensionem pinnas habent: quæ secundum corporis quantitatem, ipsæ quoque paulatim minuuntur. Hoc si uerum est, & non in sceletono aliquid aliter quam reuera se habeat apparuit, planè mirum & singulare fuerit. in Rondeletiano quidem, pinnae ad branchias, illis quæ in uentre sunt, proximæ apparet, hæc rursus, cum oblongæ sint, extremitate sua podicem, & quæ ab eo sequitur pinnam ferè attingunt. Habent autem pisces omnes pinnas parte supina diuersas. binas primum (si Hepatum & Tæniam Aristotelis excipias:) deinde unam à podice, Tæniarum genere excepto. Quamobrem uiros literatos, qui iuxta Balthicum mare habitant, ut diligentius in hanc rem inquirant, adhortor. ¶ Hippurus quidem dictus fuerit hic piscis, siue à dorsi pinna (ut diximus) caudæ equinae quodammodo simili: siue ἵππου τὸ ἴππου δίκτυον ὄρειν καὶ ἀλλεῖλαι: hoc est, ab eo quòd Equi instar cum impetu & celeritate, ueluti saltu feratur. Ouidius Hippuros celeres cognominauit. Oppianus eos si quid in mari uagum & fluctuans uiderint, maxime si naufragæ nauis, disiecta oberrent fragmenta, statim frequentes proximè comitari canit, &c. Vocatur & Coryphæna, siue ut Rondeletius putat, quòd pinna dorsi mox à uertice (quem κορυφήν Græci uocant) ueluti crista incipiens, erigatur: siue, ut nos coniicimus, à magnitudine uerticis seu capitis sui ad reliquum corpus. à cauda enim uersus caput paulatim augetur & eleuatur, quod Græci dicerēt κορυφῶνται, Hesy chius interpretat αἰφεῖται, ὑψοῦνται: & κορυφήν, κεφαλὴν, λόφον. A tali figura, Cotto etiã fluuiatili pisciculo nomē factum uidetur. Hippurus (inquit Rondeletius) à capite sensim tenuior fit strictiorque: id quod in eicone ab eo posita, nō tam clare, ut in nostro Anarrichæ apparet: forte quia noster ad inueteratum expressus est: caput autē uetustate non ita contrahitur, ut reliquæ partes quæ carnosæ sunt. Ab eadem nimirum figura, Ἀρνούτις appellatur: quòd urinatorum, uel agnōrum (ἀρνῶν) salientium instar, in caput pronus feratur, siue per ludum, siue dum persequitur pisces: carniuorū enim est. quamobrem naufragia se-

ctatur.

statum ad talem quidem motum saltumque corpus egregie compositum habet. ¶ Dentes etiam in maxillis, palato, & lingua, ut noster habet, ita suo Hippuro Rondeletius tribuit: sed exiguos tantum & acutos, ut os etiam mediocre. ¶ Ad quam magnitudinem noster perueniat, certi nihil habeo: Eicon à Fabricio missa, dodrantem ferè trium mensuram æquat. Aristoteles Hippuri ex ouis foetus è minimis celerrime in maximos euadere scribit. ¶ Hippurus ueterum in speluncis latet, hyeme præsertim: noster etiam in scopulis latitat. Sed scopulos etiam scandere, de suo ueteres non prodiderunt: unde uel naturam eius nondum plenè ueteribus exploratam fuisse; uel nostrum hunc non eundem, sed cognatum esse piscem, suspicor. ¶ Hippurus ueterum pingui, suauis & dura est carne: qualis Thynnorum Glaucorumque est. Hæc præter propositum prolixius exponere uolui: ut hominibus eruditis Oceani accolis (quales iam non paucos Germania nostra habet) certius omnia indagandi occasionem præberem.

ORDO IX. DE PISCIBVS CARTILAGINEIS PLANIS: PRIMVM DE RANA PISCATRICE, PASTINACIS, TORPEDINIBVS, SQUATINA: deinde de Raïjs diuersis.

DE PISCIBVS CARTILAGINEIS

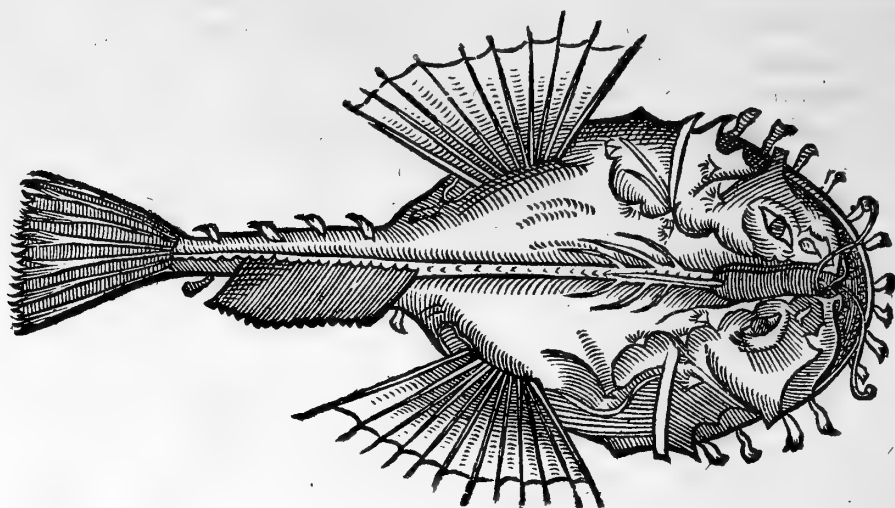
QUAEDAM IN GENERE.

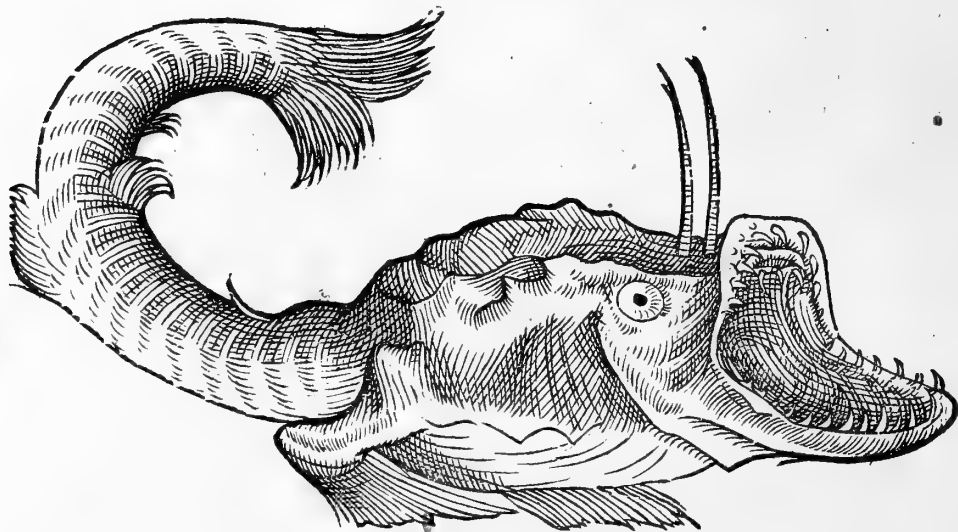
CARTILAGINEA nominamus Aquatiliū quæ neque spinas, ut proprie dicti pisces: neque ossa, ut Cete habent, sed cartilaginem duntaxat: & nec seuum, nec adipem, ut Athenæo placet. itaque differunt à longis quibusdam piscibus, qui quantum Galeorum generis non sint, cartilaginei tamen uidentur: sed pinguedinem habent, ut Rondeletius annotauit. Aristoteles *σελάχη* (*τά*) hoc genus nominat, (*παρα τὸ σέλας*, ut Aëtius docet, quod noctu splendere uideantur: uel *παρα τὸ ἔσω λεχάζειν*, ut Suidas quoniam oua concepta intra se excudunt, & foetus uiuos pariunt:) & alibi *χονδράκωντα*, *σελαχίδια*: ut Oppianus, *σελάχη*. A piscibus quidem proprie dictis discernit, cum scribit: inter pisces, foecum dissima Mænis est: cartilagineorum autem Rana. Alibi non distinguit: ut, Squamosi omnes ouipari sunt: cartilaginei uerò, *πᾶσιν* *σελάχη*, omnes uiuipari, excepta Rana. ¶ Cartilagineorum rursus, alia plana sunt, de quibus in præsentia dicemus, alia longo corpore, de quibus postea. Ex longis maiores ad Cete accedunt, ut Canicula, Lamia. Et ita quidem ueteres diuiserunt. Sed uidetur inter duo hæc genera, etiam medium quoddam esse, quod species aliquot piscium rotundæ seu sphaericæ figuræ comprehendat: de quibus etiam seorsim agemus. Bellonius ex Cartilagineis quosdam ouiparos facit: Attilum, Collanum, Silurum, Sturionem: quibus & Lampetra addi poterit. qui omnes è mari flumina subeunt: & non proprie *σελάχη* dicuntur: pinguedinem enim plerique habent. ¶ Ex proprie cartilagineis, sola Rana, ut diximus, Aristoteli uiuipara est. quæ eam primo loco posuimus, ut piscibus hæctenus descriptis, qui omnes ouipari sunt, uicinior esset, ueluti *επιμφοτερίων*.

CARTILAGINEA (inquit Saluianus) in Aquatiliū duntaxat genere inueniuntur. Græci *σελάχη* uocant, *ἐκ τὸ σέλας ἔχειν*, Galeno teste: quoniam cutis eorum (aspera) noctu splendet. Et hæc quidem omnia squamis carent: & insuper pleraque cute aspera sunt. quoniam enim spina cartilaginea constant, terrenam portionem natura inde ad cutem transtulit, inque eius asperitatem absumpsit. Nonnulla uerò læui cute teguntur, ut Rana marina, Torpedo, Pastinaca, Aquila, Læuirata, & Læuis Mustelus. Os plerisque ante & supinum est. quamobrem nisi conuersa resupinentur, cibum corripere nequeunt: quare non solum aliorum piscium salutem cõsulitur, (rapina enim piscium omnia hæc uiuunt,) qui dum illi se cõuertunt effugere possunt: sed etiam ipsorum, ne nimia uocitate pereant. Aliquibus tamen in extremo rostro os positum est, ut Ranæ marinæ, Squatinæ, Lampetræ. ¶ Branchias detectas omnia habent: spinea enim aliorum integumenta sunt, hæc autem spina carent. Habentur autem branchiæ cartilagineis planis quidem parte supina: longis autem ad latera: utrisque duplices & quinæ utrinque. Iecur duplicatum habere uidentur, idque adipeum. adipe quidem discreto, qui carni uentri ue hæreat, nullo pinguescunt. Fœminæ uulvas habent ea specie, qua aues. In hoc genere nec fœminæ suos conceptus, neque mares suum semine spergere uisuntur. semine enim minimè abundant. Superfoetant. Vterum mensibus complurimum seminis ferunt. Sub partum repetunt litus & uada, relicto pelago, &c. Hæc omnia Saluianus. Errurus: Plani pisces dicuntur (inquit) à Columella prostrati & cubantes, qui non ut cæteri, erecti, sed ueluti prostrati atque iacentes (sua latitudine) natant. Horum alij spinosi sunt, ut Passeres; alij cartilaginei, ut Raia: Aristoteles *πλατεῖς κερκφόρους*, id est, latos & caudatos nominat.

Imago à Rondeletio proposita.

Alia eiusdem pictura ad sceleton: in quo nimirum quaedam, partim arte distorta sunt: partim ariditate, &c. Hanc misit Ge. Fabricius, qui ab eo quòd capite tantum & cauda constare uideatur, Cephalurum appellari posse, ad nos scripsit.

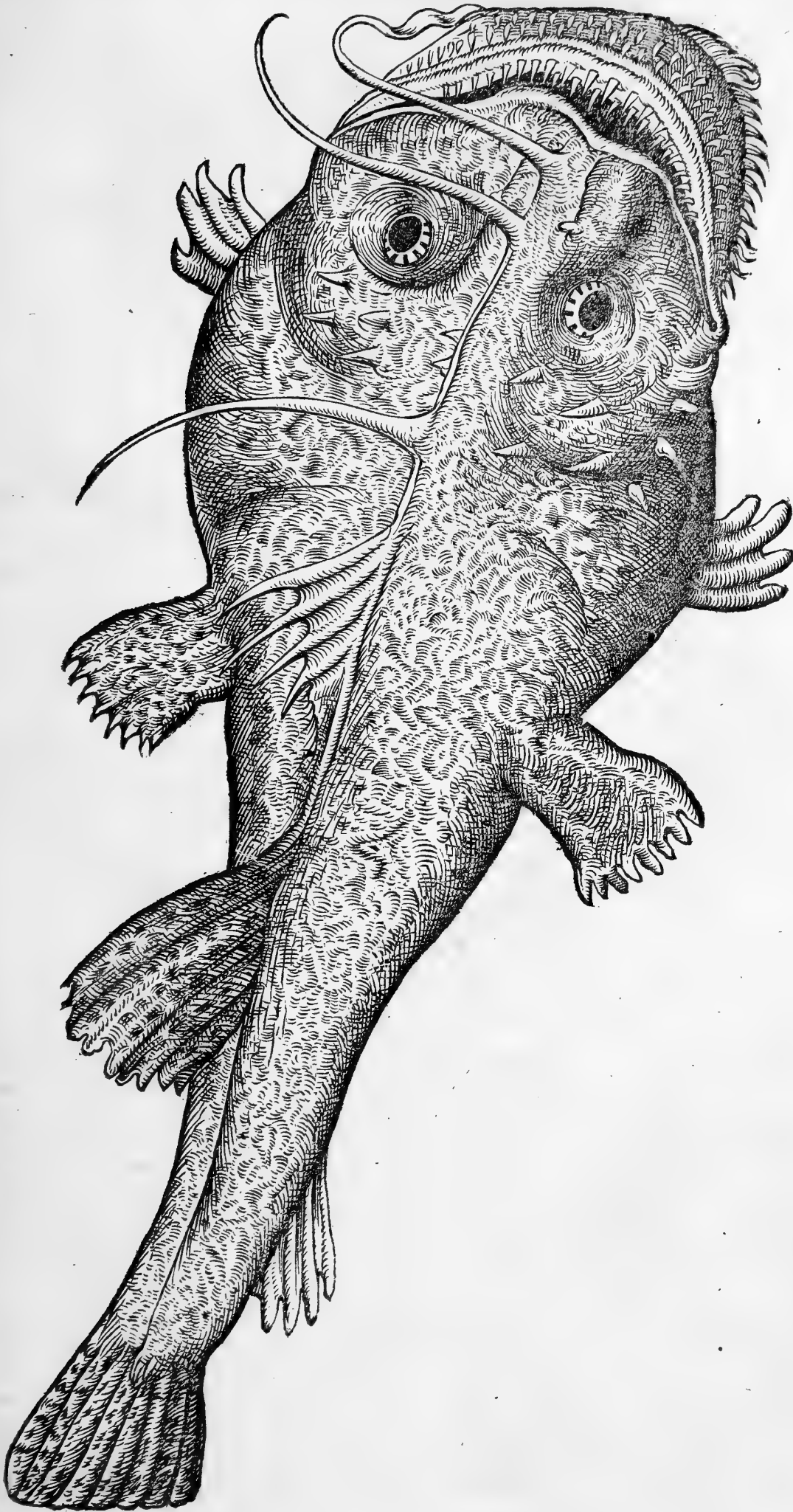
RA N A piscatrix, uel marina, aliquando simpliciter Rana, ubi scilicet de marinis sermonem esse constat, Plinio, Ciceroni. Græcis Βάτραχῶ simpliciter, uel cum epitheto ἐλαύς, id est piscatrix: nam ἐλαύς non placet: ἀλιῶ quidem dici posset, sicut & θαλάσσιος in Admirandis narrationibus Aristotelis. ¶ Piscatricis nomen (inquit Rondeletius) à piscandi solertia inuenit: Rana uerò à Rana palustris nuper nata (quam Græci Gyrinum uocant, priusquam cauda siue posterior pars in posteriores pedes degeneret) similitudine, capite enim caudaque tantum constare uidetur, ut etiam Cottis fluuiatilibus piscibus aptissime comparari possit. ¶ Cum cæteri cartilaginei animal pariant, Rana sola, Aristotele teste, ouipara est, caput enim multò maius reliquo corpore habet, idque aculeatum, ualde asperum, quamobrem neque postea catulos suos recipit, neque initio animal parit. ¶ Non minor quam Torpedini solertia Ranae quæ in mari piscatrix uocatur, eminentia sub oculis cornicula turbato limo exerit, assultantes pisciculos pertrahens, donec tam prope accedant, ut assiliat, Plinius.

I T A L. Hodie quoque à Neapolitanis Rana piscatrix dicitur, Rondeletius: uel Piscatrix (tantum,) Gillius. Romæ Martino piscatore. A Liguribus, piscis piscator, (pesce piscatore, Saluianus,) Gillius. Epidaurij (Ragusini) ob deformitatem & foedum horridumque corporis aspectum Diabolum marinum (Diauolo marino, Saluianus) uocarunt, Bellonius: eodem nomine aliqui Acum Aristotelis nominant. Hodie ab incolis Istriæ piscis Rospus appellatur, Massarius. sed Itali etiam Aquilam piscem Rospum, id est Bufonem, uocant, ut tradit Bellonius. Siculi uocant Lamiam, Gillius: nescio qua ratione, nisi ab ore admodum hiante, uel à uoracitate, Lamiam quidem hodie aliqui Canem carchariam nominant, &c.

H I S P A N. Lusitani Xarocho: uel, ut Saluianus habet, Emxarroco.

De Cartilagineis planis.

*Rursus alia, qualem Venetijs aliquando depictam ab amico accepi. conijcio autem
ad piscem aridum factam esse.*

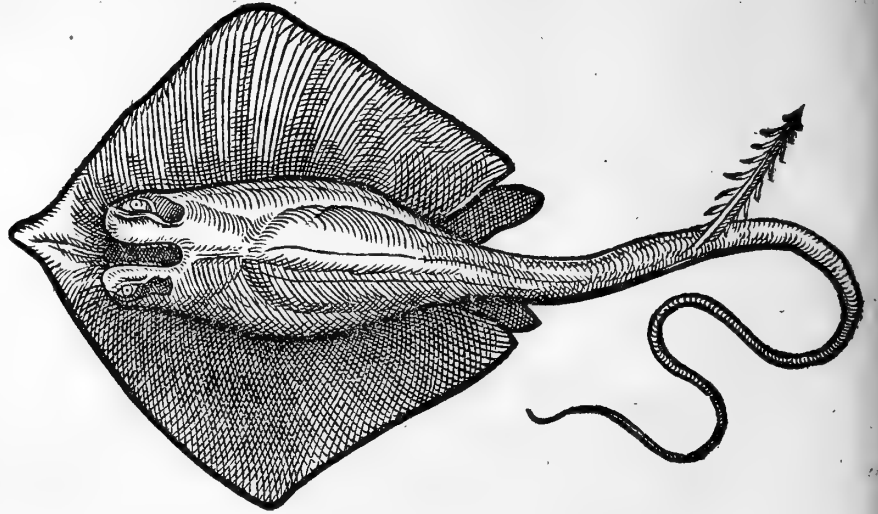

GALLICE. Mafsilienfes Bodroyum, (Baudroyum, Bellonius) hoc est Batrachum, corruptè uocant, Gillius. uel, ut Rondeletius scribit, Baudroy, à lato & amplo oris rictu, quo marsupium refert, quod baudrier uernacula lingua nominatur. Burdegalenses, Pefcheteau, quasi Piscatorem paruum. Monspelienses, Gallanga.

GERMANICE, ut accepit, Törſch: niſi id nomen Afelli cuiusdam in Oceano generi capitato potiùs tribuendum ſit. ¶ Seetode, id eſt, Rubetã mar. ANGLICE: (*Germanus diceret Weertrott*), à rictu nimirum ſimiliter patente, GALLICE eãdem ſignificatione Crappe uel Crappau de, uocatum piſcem ſe uidiſſe aridum, uir doctus quidam mihi retulit: totum capite & cauda conſtare, triplicem habere ordinem dentium, linguam quoq; dentatam, cadaueribus hominum uel ſci: & hominibus natantibus inſidiari, quos membro uirili apprehenſos ad profundum detrahat ac deuoret. ¶ Licebit aliarum gentium uocabula interpretando ſequi & nominare, ein Weertrott/ ein Weerteüſel/ ein Täſchemaul.

Turtur.

PASTINACA dicitur à Plinio & Celſo: quæ Græcè τετυζον, tanquã Turtur. quo nomine Latino p Paſtinaca Ambroſius in Hezaëmero, & recētiores quidam uſi ſunt. Dictam autē Paſtinacã puto (inquit Rondeletius) à caudæ colore rotunditateq; (& longitudine, Saluianus,) Paſtinacæ radice ſimili, τετυζονα uerò non à colore, ut quidam (Bellonius & Saluianus) Turturem à tergoris colore, ac quibuſdam ueluti expanſis alis, in euſdem nominis auis ſimilitudinem, dictam conijciunt) ſcripſit: nam piſcis hic

Coliſſa mar.
An uolet.

Species duæ,
aut plures.

flaueſcit, ſed ab alarum expanſarum ſimilitudine tantùm. Sunt qui Columbam marinam appellant. Vide in Italicis. Paſtinaca cum natandi eſt cupiditate affecta, natare poteſt: cum ruruſ uolandi ſtudio tenetur, ſuſum uerſus ſublimis uolat, Aelianus, unde à ſimilitudine fortè auis uolantis, Turturem Græcè nominatam aliquis coniecerit, ſed Saluiano eam uolare ueriſimile non ſit, quòd grauis & ad uolandum inepta uideatur. ¶ Eius ſpecies duæ ſunt: quanuis antiqui uniuſ duntaxat meminerint, uel ob ſimilitudinem non diſtinxerint, neq; enim facultatibus, neq; caudæ aculeo differunt, ſed roſtro tantùm & capite, Rondeletius. De harum altera, quæ maior eſt, agemus proximè. Bellonius tres ſpecies facere uidetur. Maiorem primùm, quam Aquilam nominat, deinde minorem, quam in læuem & aſperam ſubdiuidit. Nos mox in Aquila (Paſtinaca altera) aſperæ cuiusdam Paſtinacæ caudam, ſex dodrantibus longiorem exhibebimus: ut aſpera etiam forſan duplex ſit: una minor, Bellonio nota: altera maior, eidem alijsq; ſcriptoribus haſtenus incognita

ITAL. Romani Bruchum nominant, Genuenſes (ut & Mafsilienſes) Ferraffam, (Ferrazza,) Bellonius. Romani Bruccho, Siculi Baſtonaga, Rondeletius. Veneti piſcem Columbum (peſce Palombo, Saluianus) appellant, Maſſarius. Rondeletius Orbem piſcem, Venetis Columbam uocari ſcribit: & ſimiliter Galeum læuem Romanis. Ferraffam Ligures uocant, Gillius. Rondeletius Ferrazzam ſcribit, ſic autem nominata uidetur, quòd eius cauda mucrone offeo ad uulnerandum, ut haſta ferreo, muniatur. Arma ut telum perforat, ui ferri, & ueneni malo, Plinius.

GALL. Circa Monſpelium Paſtenago uocant. Prouinciales nonnulli Baſtango uel Vaſtango, Mafsilienſes Bougnette: quia farina conſperſa & in ſartagine fricta, itrij genus quod uulgarè lingua bougnette uocant, referat. Galli Raïam, ob ſimilitudinem, quam cum Raïjs habet. Burdegalenses Tare ronde, Rondeletius. Lutetiæ (ubi uerno præcipuè tempore frequentiffima eſt) nullo præterquam Raïæ nomine diſcernitur, ac cum Raïjs in foro piſcario nullo diſcrimine diuendi ſolet, quanquam Burdegalis & Baionæ Taram rotundam appellant: ad diſcrimen Aquilæ, cui Taræ françæ nomen indiderunt. Mafsilienſes ac Genuenſes Ferraffam nominant, Bellonius. Taræ nomen Aquitanis in uſu, factum uidetur à Turture aue: quæ Hebraicè Tor, Italicè Tortora dicitur. Mafsilienſes tum maiorem, tum minorem Paſtinacam, Glorinum appellant, Gillius. Dicunt autem fortè Glorinum, quaſi glorioſum ſeu ambitioſum piſcem: nimirum quòd caudæ radium erigat, ut ceruicem ac criſtas ſuperbi & ambitioſi milites ſolent: & plerofque cæteros piſces facile præ ſe contemnat.

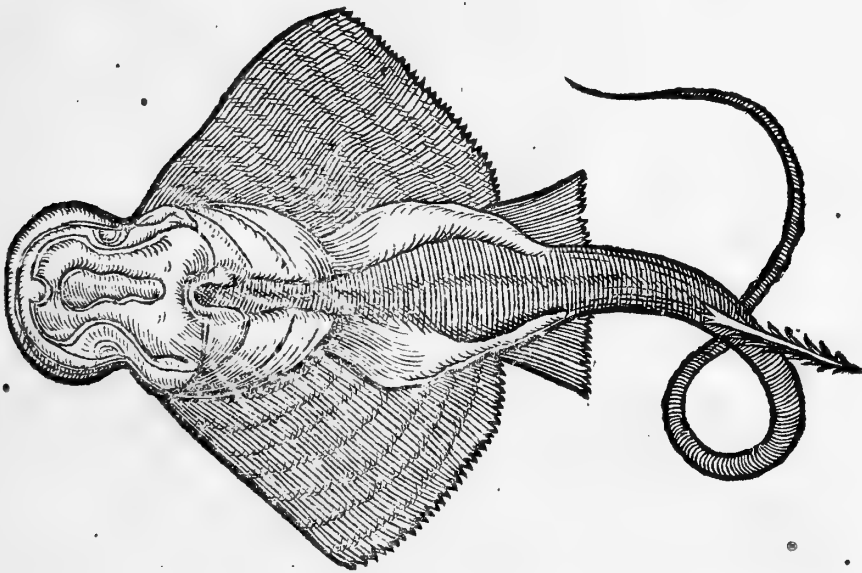
DALMATIÆ Laccizza, Rondeletius.

ANGLICE

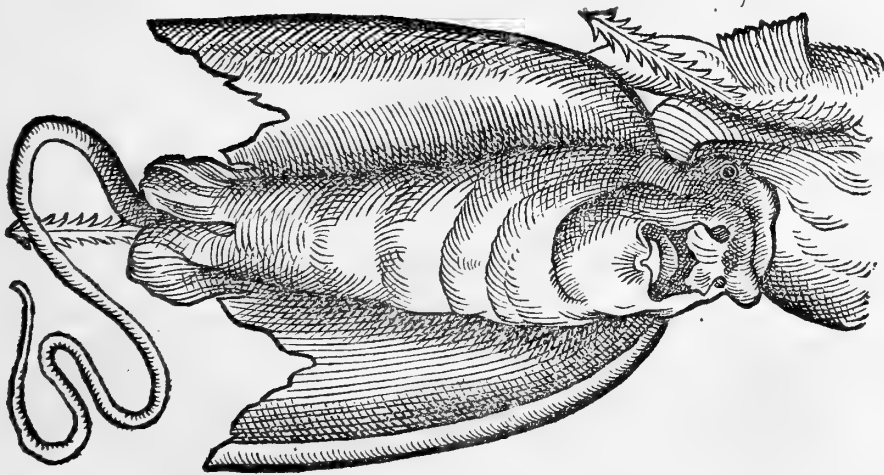
ANGLICE *Al Poffen*, ut audio.

GERMANICE *Ein schwarzer Rocche*, hoc est *Raia nigra*, ut *Valerius Cordus* interpretatur. *Raia* enim (inquit) figura non admodum dissimilis est, nigrior, & longiore cauda. Germani inferiores quidam uocant *een Peilstert*: quæ uox sagittæ caudam significat. *Stert* quidem cauda est: & piscis huius nomen *Flandris* sua lingua caudam muris significare, author est *Rondeletius*. *Flandri* fortè pronuntiarent *een Ratte point*. *Genueses* quoque *Aquilam* pesce *Ratto* uocant. *Sortedauben* (id est, *Turtur*) alicubi ad oram *Germaniæ* dictus piscis, *Pastinaca* fortè, aut eiusdem generis fuerit, eum aëre durari solere aiunt. Ego *Germanicum* regioni nostræ conueniens huius piscis nomen confinxi, *Giffirocche*, id est, *Raia uenenata*, uel *Stachelroch*, uel *Angelfisch*, ab aculeo siue radio in cauda uenenato. Sic & *Pastinacam* maiorem, (quam aliqui *Aquilam* marinam uocant,) interpretari licebit *Adlerfisch*, uel *Krotteroch*, (capite enim buffonem refert,) uel *grosser Angelfisch*. (quò minùs enim *Weeradler* interpreter, *Halæetus* auis facit: quam *Angli* uocant *an Dsprey*.) Quanquam autem & alij multi pisces in diuersis corporis partibus aculeati sunt, nihil uenenatius tamen *Pastinacæ* aculeo: ut meritò per excellentiam illa a ueneno aculeo ue factum nomen sibi uendicet, quod si quis *Venetorum* nomen interpretari, & *Columbam* marinam appellare uoluerit, *ein Weertaube*, per nos licebit.

• *Pastinacæ alterius, (uel Aquilæ,) eicon à Rondeletio exhibita.*

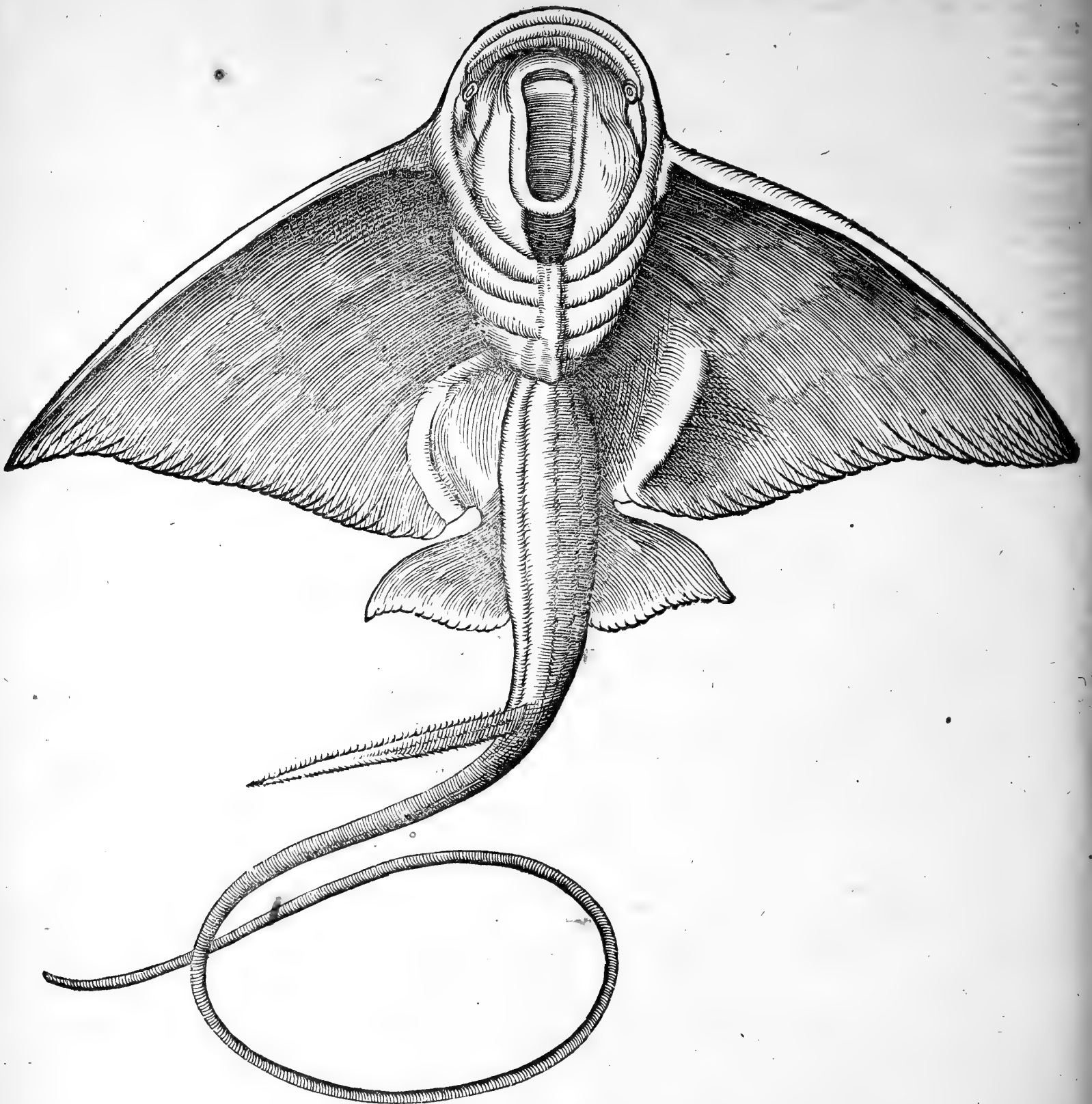

Alia eiusdem effigies, à Bellonio exhibita.

PASTINACÆ species altera, *Pastinaca* maior. *Aquila*, *ἄετός*, ut *Bellonio* placet: quanquam *Rondeletius* *Aquilam* esse negat, & simpliciter secundam *Pastinacæ* speciem facit. *Aquilam* uerò esse suspicatur, non affirmat, *Raiam* clauatam suam. ¶ *Aquila* hic piscis est, inquit *Saluanus*, nam præter nomina uulgaria, quæcunq; ueteres *Aquilæ* tribuunt, respondent: et alis suis expansis uolantem *aquilam* imitatur, nec propterea quòd proximè ad *Pastinacæ* accedat similitudinem, eius species altera (ut falsò arbitrantur nonnulli) censerì debet: quando manifestis adeò notis ab ea distinguitur, ut diuersa species statui, atq; *Aquila* appellari iure possit & debeat, *Saluanus*. Ego simul *Aquilam* hunc piscem appellare, simul alteram *Pastinacæ* speciem statuere minime absurdum censeo.

Rurfus alia eiusdem pictura, à Cor. Sittardo nobis communicata.

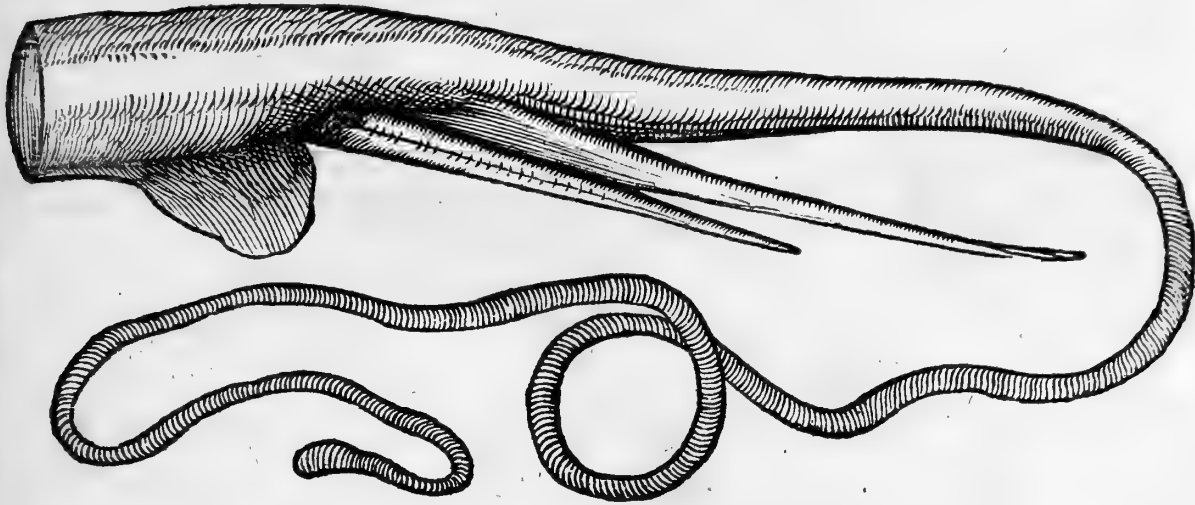

Aquila (inquit Saluianus) caudam multò tenuiorem & longiorem habet quàm Pastinaca: unde forsan Genue pesce Ratto appellatur, quia murinam caudam habere uideatur. Os subtus habet, nec nisi supinus uescitur: unde tum ob id, tum quia haud admodum celer est, cum pisces, quibus uescatur, haud difficile assequi possit, astu eos uenatur, nam Pastinacæ instar latrocinatur ex occulto, transeuntes radio caudæ figens, quem quidem radium non secus quàm Pastinacæ perniciosum atq; pestiferum non solum piscibus, sed & hominibus esse arbitrantur, unde ubique captis Aquilis, non minùs quàm Pastinacis, cauda statim à piscatoribus abscindi solet.

ITALICE, Romani & Neapolitani Aquilam uocant, Rondeletius. Romanorum uulgis Aquilonem: Genuenses ab oblonga & ferè murina cauda, duarum ulnarum longitudinem interdum excedente, pesce Ratto nominant. ILLYRII lingua utentes Italica, Rospum (hoc est Bufonem) marinum, à capitis bufonem referentis similitudine uocauerunt, Bellonius. A Genuensibus Rospo & pesce Ratto uocatur: à nonnullis Rate penade, Rondeletius.

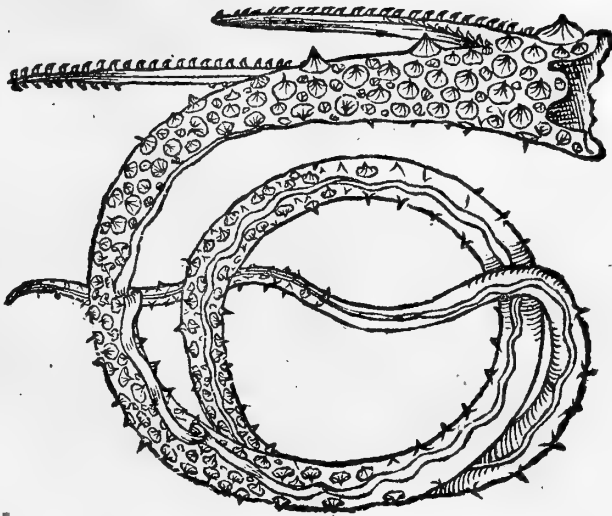
GALLICE, Ab Aquitanis Tare franke. ab alijs Falco, ab alijs Erango & Ferraza, Rondeletius.

GERM. Ein grosser Peilstert/ein grosser Angelfisch/oder Stachelroch/Gifftroch/ꝛc.
Vide paulò antè in Pastinaca simpliciter dicta.

SUNT qui Aquilam (Pastinacam maiorem) in cauda non unicum ut Pastinaca, sed binos radios habere putent, ut in figura præposita à Cornelio Sittardo transmissa apparet.
GERM. Das hinder teil oder Stert von einem grossen Peilstert oder Gifftroch.

HUIUSMODI quoque caudam Cremonæ in cœnobio diui Petri iuxta Padum se uidisse amicus quidam mihi retulit, Pastinacæ scilicet maioris, &c. Longa est hæc cauda in pictura quæ habeo, dodran-tes sex cum palmo; lata circa initium, digitos ferè tres. Radius maior, longus palmos duos, uel paulò plus. Bellonius quoque hanc picturam apud me contemplatus, permultas huiusmodi caudas Pastinacarum asperarum, clauis quales in Raia sunt, armatas, Arimini apud Iulium Moderatum, pharmacopolam doctissimum, se uidisse aiebat: addebatque Burchi illic uocari has Pastinacas; aculeos in cauda geminos habere, eosque contiguos, ita ut breuior sequatur, (si bene memini,) longior præcedat, contra quam hic expressum est.

DE TORPEDINE IN GENERE.

TORPEDO nominatur à uis sua, Varrone teste: & ab eadem Græcis Νάρκη, torporem enim siue stuporem contactu suo inducit membris, uis quadam occulta; non frigiditate, ut quidam putarunt. uis enim duntaxat hæc uis est, extinctæ non ampliùs. Τόρπινα etiam pro eodem pisce Turpana. apud Aeginetam medicum legitur, quod à Latino deflexum apparet. Albertus hunc pisce Stupefactorem nominat: ut alij similiter mixobarbari Stuporem, Stupefacientem. ¶ Vi quidem sua non solum tangentes alligat, sed per ipsum etiam rete obtorpefacientem grauedinem piscatorum manibus inducit. Procul etiam & è longinquo, (inquit Plinius,) uel si hasta uirgâ ue attingatur Torpedo, quauis præualidi lacerti torpescunt, quamlibet ad cursum ueloces alligantur pedes. ¶ Nec ipsa hanc uim suam ignorat. supinam sese in terram abiicit, & humi strata iacet immobilis tanquam mortua: & ita appropinquantes ad se torpore correptos, inuadit. Sæpe etiã in nantes medijs fluctibus pisces incurrens, celeritatem eorum sistit, & stupore astrictos deuorat. ¶ Torpedinum genera quatuor facimus: tria earum quæ maculis notatæ sunt: quartum eius quæ maculis caret. De fluuiatili (cuius in Nilo Athenæus & Strabo meminerunt) nihil hic dicendum: à marina enim non differt, Rondeletius.

ARABICE Rahade, uel cum articulo Alrahade uocatur. harada Hebræis stuporem significat, aliqui imperitiùs scribunt Rahas, Rahadar. ¶ Berulie, Theod aut Fead, Torpedinis apud barbaros quosdam nomina, nescio cuius linguæ sunt.

GRÆCORVM uulgus Margotirem (Narcotèrem) appellat, Bellonius.

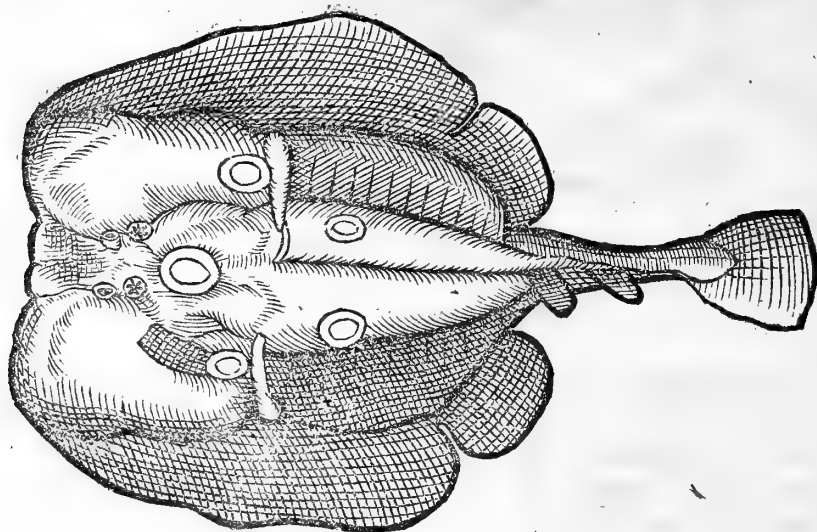
ITAL. Veneti (apud quos rarissimè capitur, Bellonius) Sgramfum à torpescentis membri affectu

appellant. Romani modò Battipotam, modò Foterisiam, frequentius uerò Oculatellam dicunt, Iouius. sed Oculatæ nomen primis tantum duabus à Rondeletio exhibitis speciebus attribuerim. ¶ Venetijs uulgò Tremolo appellatur, à tremore: Romani uerò (me quidem latet unde id nomē traxere) Batti potta, & Foterigia dicere consueuerunt: & alijs in locis Itali, (ut Apuli) Torpedine, Matthiolus. Ligures Tremorizam nominant, Gillius. Istri Tremulam, Scaliger.

HISPANICE Tremielga, ut ab erudito Hispano accepi. alibi Hugia, ut Matthiolus scribit.

GALLICE. Oceano Gallico infrequens est Torpedo: Burdegalis nota, apud quos Tremble appellatur, quasi Tremulam dicerent, Bellonius. Mafilienses Dormiliouse uocant, à stupore: Galli Torpille, Rondeletius, Gillius Mafiliae Turpilliam uocari scribit.

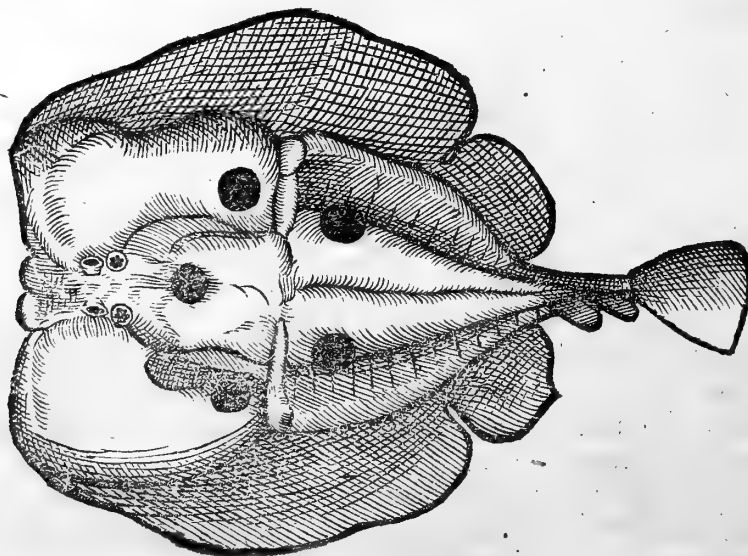
GERMANICA nomina fingimus ad eorum, quibus aliæ gentes utuntur similitudinem, ein Zitterling oder Zitterfisch/ein Schläffer/ein Krampffisch. Itali enim similiter (mutuati nimirum à nostra lingua) spasmus uocant gramphum, ut nostri Krampff.

TORPEDINIS (Oculatæ uel maculosæ) species prima à nobis posita est ea, cuius maculas efficiunt circuli albo nigroq; distincti: quorum medium oculi pupillam, maculæ totæ oculos plane referunt, Rondeletius. ¶ Plinius Torpedinis id genus quod in tergore sex, atq; interdum septem, (Saluianus in sua icone, quinque, tantum huiusmodi maculas pingit, ceu per angulos pentagoni digestas: & Rondeletius similiter in duabus suis primis,) aut eo minus maculas, quosdam quasi oculos referentes gerat, Oculatam appellauit, Bellonius. Torpedo à quinque in dorso nigricantibus notis, Romæ Ochiatella (aliqui Ochiatello scribunt) uocatur, (quasi Oculata, uel Oculatella, ut Iouius habet:) sed alijs piscis est Romæ uulgò Ochiata, (id est, Oculata) dictus, nempe Melanurus, Saluianus. Verum Oculatæ nomen non cuiuslibet Torpedini, sed primis duabus tantum à Rondeletio exhibitis speciebus conuenire uidetur. ¶ Colore est ad rubricæ fabrilis colorem accedente.

ITAL. Romæ uulgò Ochiatella, ut iam diximus.

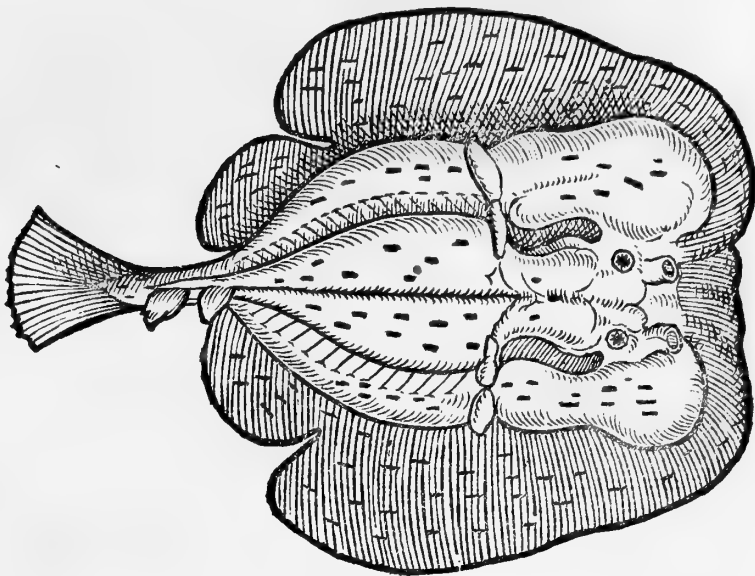
GALLICA & GERMANICA nomina eadem conueniunt, quæ Torpedini simpliciter, huic & sequentibus speciebus, aliqua differentia, à maculis præsertim, nota adiecta, hanc igitur & secundam speciem uocabimus, Spiegelschläffer, uel gespieglete Zitterling/xc.

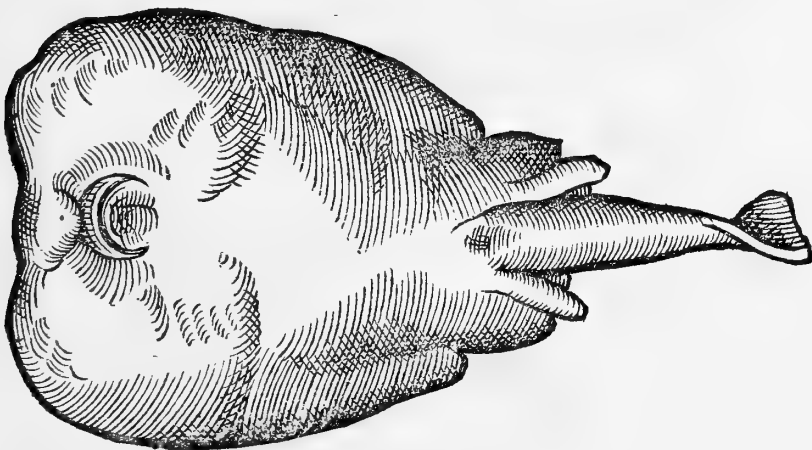
TORPEDINIS Oculatæ uel maculosæ species altera: quæ à superiori differt, quòd maculas nigras, rotundas, circulis non distinctas habeat, sed eadem pentagoni figura dispositas, est etiam

am primæ concolor, Rondeletius. Plura lege in prima specie.

ITALICE, GALLICE, GERMANICE: Lege quæ cū superiori adnotauimus. Ein anderer Spiegelschlaffer.

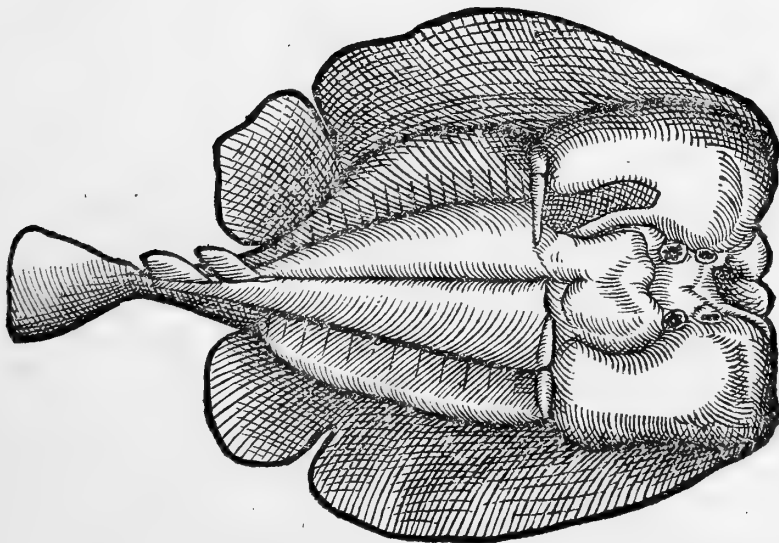
Eiusdem Torpedinis maculosa, ut suspicor, pictura supina, à Bellonio exhibita.

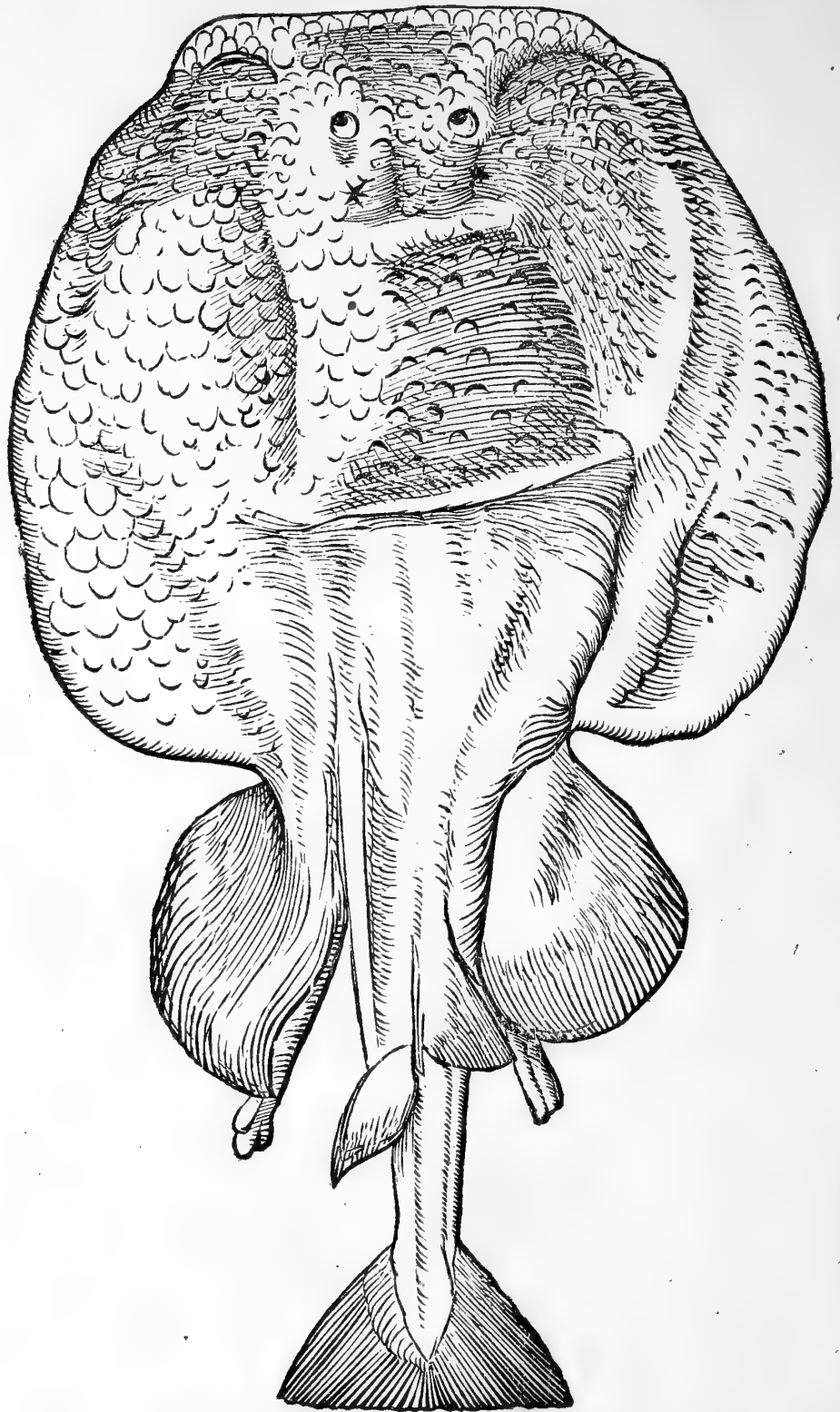
TORPEDO tertia, non oculata, sed maculosa tamen: magis uaria est quam præcedentes, habet enim maculas diuersarum figurarum, huc & illuc sparsas & sine ordine, Rondeletius.

ITAL. GALL. GERM. Vide quæ annotauimus cum prima specie. Ein gefläckete art des Schläffers oder Zitterlings/hat keine spiegele wie die zwey ersten geschlecht.

Iconem hanc Rondeletius exhibuit: ut & superiores, supina excepta.

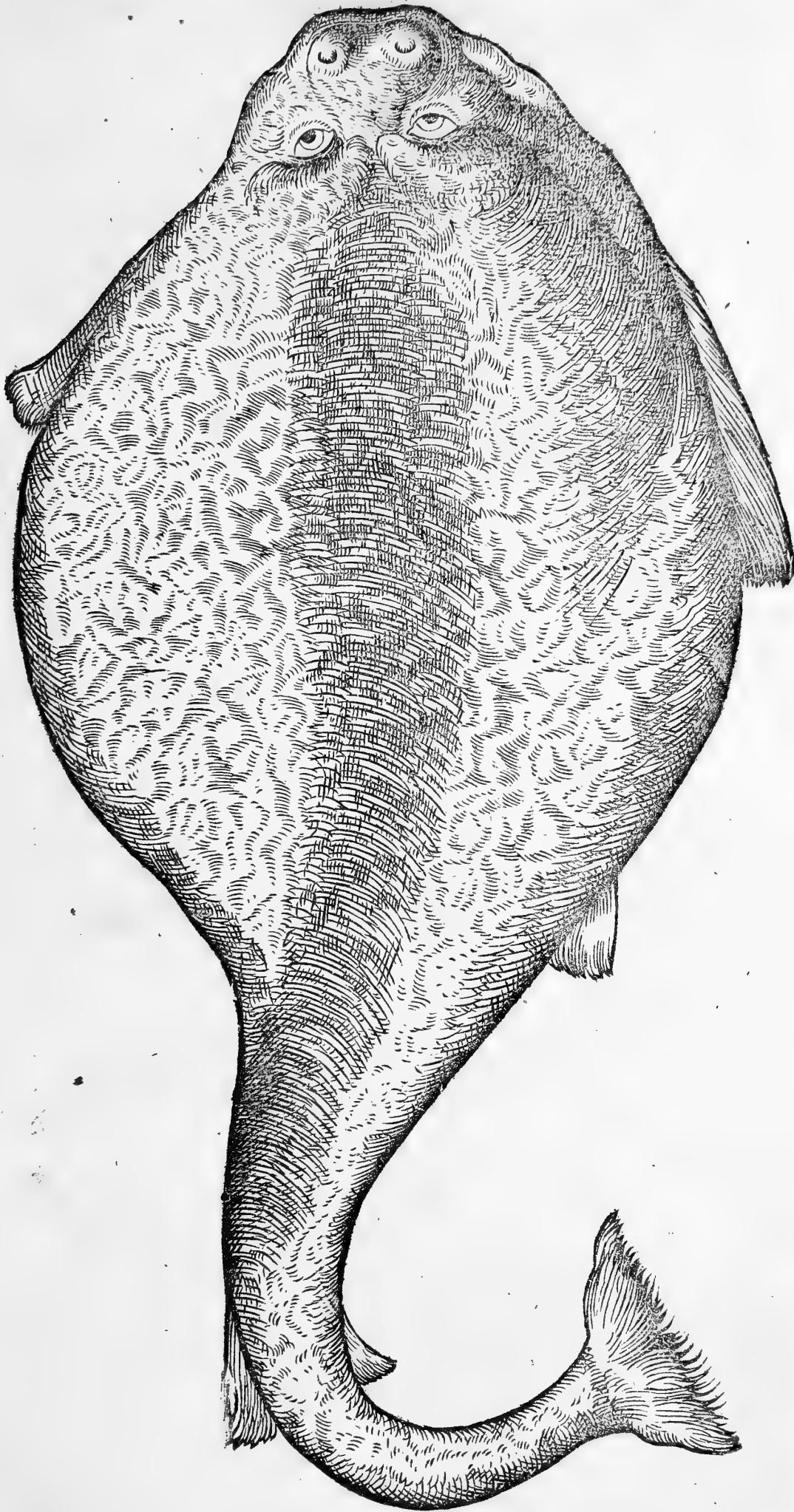
*Eiusdem alia imago, à Cornelio Sirtardo olim ad me missa. eam Romæ uulgò Motz-
fargo & Fumicotremula nuncupari addebat.*

TORPEDO quarta non maculosa.

ITAL. GALL. GERM. Lege annotata superiùs cum prima specie. Sas vierdt ges-
schlächt eins Schläffers oder Zitterlings/hat weder spiegele noch fläcken.

TORPE

TORPEDINIS cuiusdam figura à pictore Veneto depicta, nulli illarum, quas Rondeletius pingit, similis; nec satis probe, ut suspicor, expressa.

GERMAN Ein gattung von den obgenanten Schläffern oder Zitterlingen: vilicht nit beym besten conterfecet.

DE RAIIS IN GENERE.

RAIÆ sunt inter planos cartilagineos notissimæ, maximeq; uariæ. Latini nominis etymū, nisi forte à radendo Raia dicatur, nullum reperi. *Bæra* & *Bæris* à Græcis dicitur, (utroq; nomine Plinius etiam utitur, ut & Raia Latino,) à rubi quem bâton uocant similitudine. quemadmodum enim spinosus aculeatusq; est rubus: ita Raia omnes aculeos uncōs in cauda gestant, aliqua etiam reliquo corpore, Rondeletius. D. Ambrosius non rectè ad uerbum transtulit Rubum. Arnoldus Villanouanus Regem appellauit, nulla ratione, à Gallico Raye. ¶ Aristoteles *Bæroy* nomen præcipuè ponit, ubi de his loquitur, quæ ad utrunq; sexum pertinent: quum uerò de eo quod fœmine tantum proprium est, *Bæridæ* dicit. Raia omnes aspectu ipso deformes sunt: sed rusticis & ijs qui corpus graui labore fatigant, in cibo sunt utiles, plurimumq; nutriunt. Carent pinnis quibus natent. latitudine enim sua natant. ¶ Raiarum genera ueteres tria tantum fecerunt: Raiam scilicet simpliciter dictam, Raiam læuem, & asteriam. Nos (inquit Rondeletius) diligentius clarioris doctrinæ gratia, in multo plures species distribuemus. Raiam igitur primum in læuem & asperam diuidimus: deinde in Raiam stellulis notatam, & ijs carentem. sunt enim & læues & asperæ stellulis uariæ, alia minimè. Asperarum alia tactum modicè solum uellicante lanugine: alia aculeis robustis, sed raris: alia aculeis robustissimis & densissimis asperantur. Rursus earum quæ stellulis notantur, alia binas duntaxat maculas habent, alia plures. Illæ binis maculis circumiectos oculos habent, ut in Buglosi & Torpedinis specie. Harum nonnullæ rotundæ, stellisq; pictis similes notas multas habent: quædam a bis nigrisq; prona parte conspersæ sunt. Aculeis etiam uariè à sese differunt. alia in prona supinaq; parte aculeis armatæ sunt, alia in prona tantum, alia in rostri supina parte: alia in nulla parte præterquam in cauda: quorum ea est diuersitas, ut in alijs triplici ordine dispositi sint, in alijs simplici. Præterea ipsorum aculeorum plures sunt differentiæ. Sunt quidam molles & imbecilli, pilorum uel lanuginis modo: nonnulli paulò ualidiores: alij robustissimi ex ossea planè substantia. Rursus alij longi & tenues, alij parui & uix supra cutem extantes, alij medio modo se habent. omnes ferè ad caudam spectant, longi ferè ad caput.

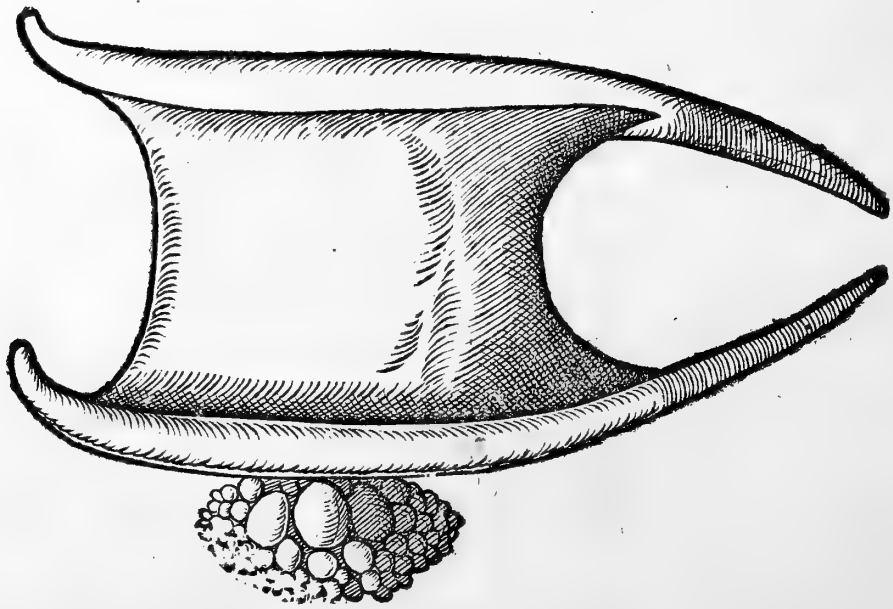
ITAL. Raia Venetijs Raggia nominatur.

HISPANI, ut Latini, & scribunt & pronunciant, Raia.

GALLI Raye.

GERMANI & Flandri *Roch* uel *Roch* potiùs. ab ea asperitate forsan indito nomine: nam *Roch* nobis asperum est. Gothi *Rocka*. Haud scio an idem sit marinus piscis qui circa Rostochium in ora Balthici maris *Ruch* uocatur.

ANGLI *Thornebacke*, à tergo spinoso. Eliotæ tamen Raia piscis Anglicè uocatur *Raye* aut *Seat*: quorum prius nomen Gallicum est: posterius Squatinæ debetur.

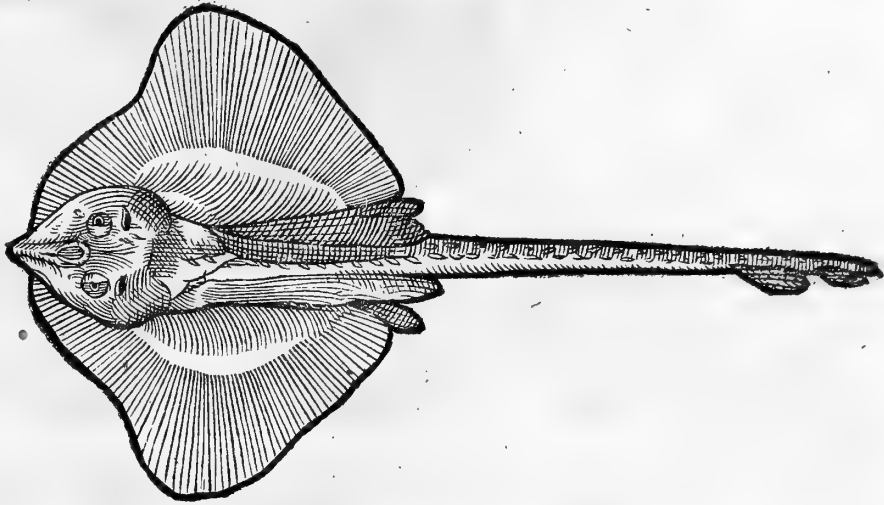

RAIÆ in Oceano & in mari mediterraneo plurimæ apparent. earum autem fœcunditatis causa (inquit Rondeletius) hæc est. Fœtum quidem unicum aut summum duos uno partu edunt. sed præter ouum testaceum *unum*, quod hic depingendum curauit, aut duo, quæ perfecta in inferiore uulvæ parte cernuntur, ex dissectione comperi permulta alia, & ferè infinita in superiore uulvæ parte haberi, quæ tempore perficiuntur: ex quibus, sæpius iteratis partibus, fœtus excluduntur.

cluduntur, atq; hæc fecunditatis causa est eadem quæ in Gallinis, &c. Oua quidem in superiori uulvæ parte sine testa primùm concipiuntur, alia gallinaceorum magnitudine, alia minora, quædam uix ciceris, equidem plura centenis aliquando in Raïis singulis numeravi. Ex his quæ à perfectione propiùs absunt, in inferiorem uulvæ partem demissa, testa operiuntur: in quibus albumen primùm cum uitello confusum est, &c.

GERM. Sie Bärmüter/oder der Bârdarm in den Rochen/sampt den eiern/wie die erst lich oben an der Bärmüter wachsend: darnach laßt sich ye das reyhffest eins oder zwey hinab dareyn/vnd bekumpt ein schalen.

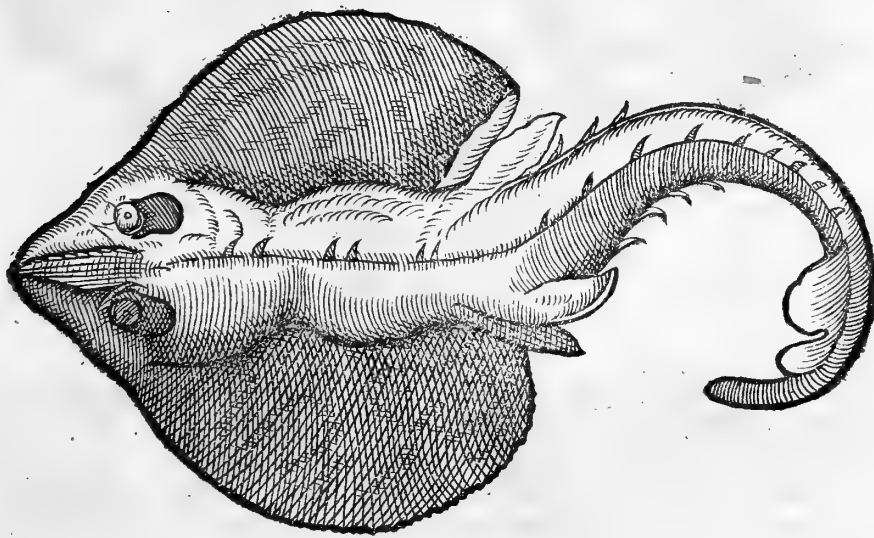
RAIA læuis, Λεωβατ (Gaza Leuiraiam uertit) corpore est tenui, & in amplissimas alas expanso: cute glabra læuicq; id est ab aculeis nuda: præterquam in locis prope oculos, quorum uterq; aculeo munitus est: itē excepta media dorsi linea, & cauda, &c. ¶ Bello nius (quem & Saluianus sequitur) Raïam læuem facit illam, quæ Mafsilæ Flaffada dicatur: eam Rondeletius Oxyrhynchum alteram facit. ¶ Quòd apud Athenæum Λεωβατος, Πίνυ (id est, Squatina) uocatur, mendum uidetur, Saluianus.

HISPANICE Liuda, à cute læui & pellucida, sunt qui Rafam uocent à glabra cute, Rondeletius. qui tertiam quoq; Raïæ læuis speciem (id est, Oxyrhynchum minorem) ab Italis Perosam rafam uocari scribit.

GALL. Nostri à colore fusco Fumat & Fumado appellant, Rondeletius.

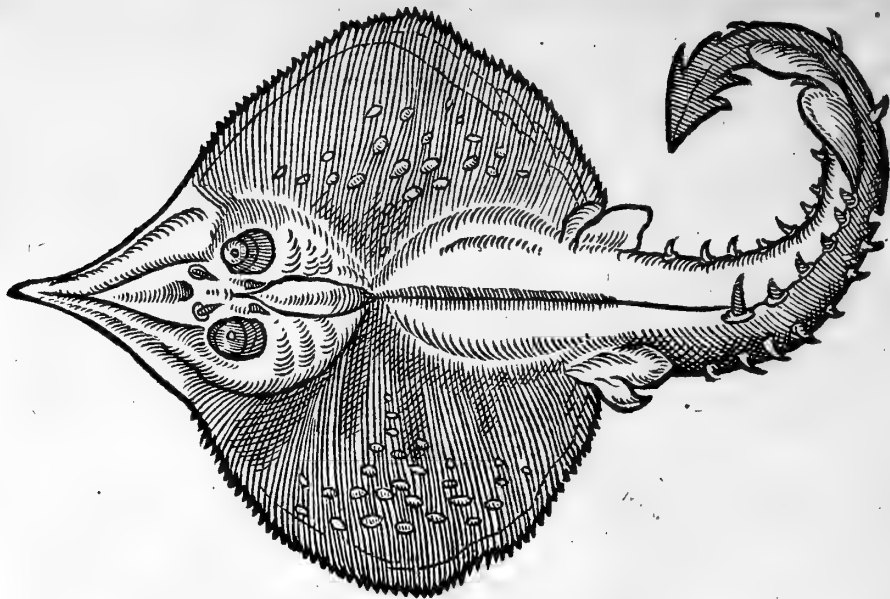
GERM. Ein glatter Roch: mag ein Röchling geheissen werden/darum daß er rouchfarb ist.

RAIA læuis secunda: quam (inquit Rondeletius) à colore cineream: à maculis undarum modo flexuosis undulatam uocamus. Corpore ad ouï potiùs figuram accedit, quàm rhombi ut reliquæ. Aculeis caret: nisi quòd in linea dorsi pauci sunt, parui, rari: & circa oculos nonnulli. in cauda triplici ordine disponuntur, maiores & densiores.

GALL. Quidam Coliart appellant, Rondeletius.

GERMAN. F. Ein Aeschroch/ein Schammlotroch/ein äschfarber glatter Roch.

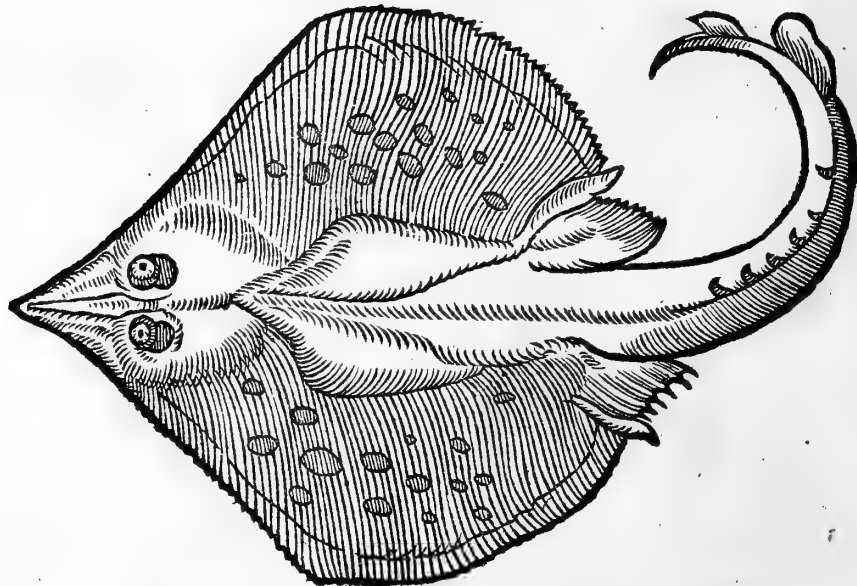

Oxyrhynchus. **R**AIÆ læuis species tertia: quam à rostri longitudine & acumine Raiam oxyrhynchum (minorem) appello. Corpore est maximo, maculis multis lentis specie in parte prona notato. Ad oculos, quatuor habet aculeos, in cauda tres eorum ordines, &c.

ITALICE Perosa rafa, nam Raiam aculeatam simpliciter Perosam uel Petrosam nominant. Alijs Sot, alijs Gilioro, Rondeletius, qui primam quoque Raiam læuam ab aliquibus Rafam uocari tradit.

GALL. Nostri Eleno (id est, subulam) uocant, à longo, acuto, tenui, latiusculo & non rotundo (qualis est cerdonū subula) rostro. alij Lentillade, à maculis illis multis in ea lentis specie, Rondeletius.

GERMAN. F. Ein Spitzroch/Alsentroch/oder Linseroch/der kleiner.

Bos.

Vacca.

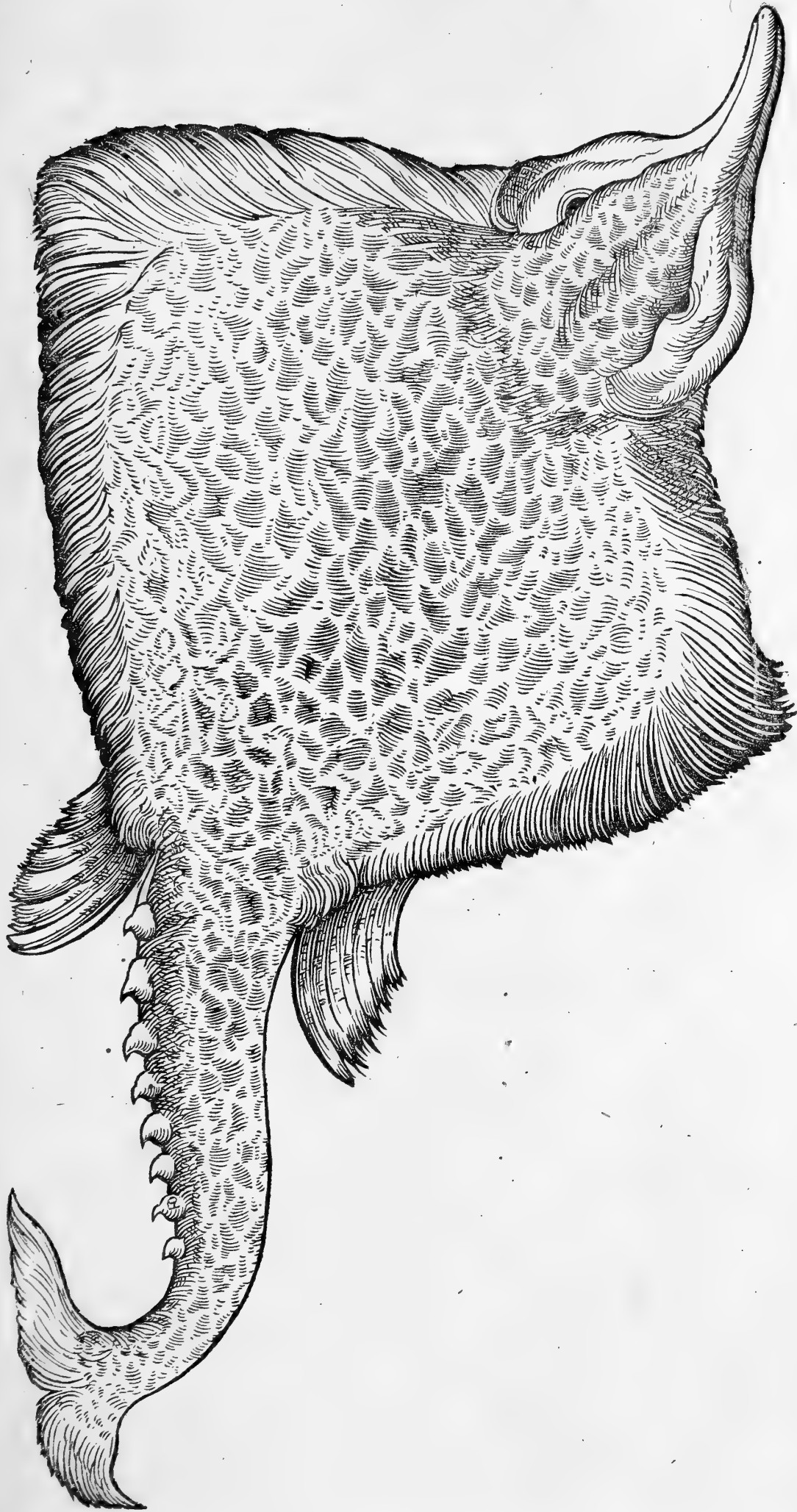
Flasada.

RAIÆ læuis oxyrhynchi species altera, à superiore multum diuersa, dempta rostri figura, à qua idem cognomen meretur. Sunt qui Bouem antiquorum esse putent, quod in maximam molem accrescat: quod in ore latentes habeat dentes, paruos, inualidos, utpote qui mobiles esse uideantur: quæ omnia Oppianus Boui tribuit. His consentit nonnullorum uulgaris appellatio: Vaccam enim uocant (Ligures.) Proximæ descriptæ similis est: aculeos nullos omnino habet, præterquam in cauda, in qua unicus est eorum ordo, Rondeletius. Bellonius & Saluianus hanc Raiam læuam faciunt, sed diligentius considerandum est quid Bellonius senserit, seorsim enim describit Bouem, Vaccam à Liguribus dictum, in Raiarum genere uastissimum, (quem Oppianus homicidam uocet, quod undis immersos ac natantes homines, sua mole obruens suffocet: eandem Parisijs notam esse scribens, sed non alio quam communi nomine Raiæ:) seorsim uerò Raiam læuam suam, quam Malsiliæ Flasadam nominari tradit: cum Rondeletius Vaccam à quibusdam (Ligures quidem non nominat) dictam, eandem Malsiliensium Flasadæ faciat. Gillius etiam discernere uidetur. Lege mox in Italicis. Vt cuncq; est, in Raiarum genere maximam hanc esse apparet: & Bouis nomen à magnitudine, (quam in compositione pleruncq; Bouis uocabulum, ut etiã Equi

De Cartilagineis planis.

131

Hanc quoq; Raiam depictam Venetijs accepi, corpus ferè cinereum maculis distinguentibus fuscis: ambitu corporis subruffo. Ad Raias oxyrhynchos Rondeletij accedit. Normannis audio vocari Hal, Lusitanis Huga, Venetis Stramazò.

Equi, Græcis significat, non à figura, neque cornibus attributum, Bouis quidem uocabulum etiam alijs piscibus attribui scimus, ut Salpæ: & Cornutam Plinij binis cornibus armari, ut & Vaccam Olaf Magni. ¶ Qui alteram speciem Raia clauatæ Bouem putarunt, à Rondeletio redarguuntur.

ITAL. Vacca à Liguribus, ut iam dictum est. Romæ Mucosa siue Bauosa, eò quòd mucosfordida eius sit cutis, Saluianus. Eandem, ni fallor, Venetijs, uulgò Stramazzo uocari, olim accepti: ab aliquibus Lamiam. sed Lamia nomen antiquum est de alio pisce cartilagineo longo: quanquam à recentioribus, etiam alijs quibusdam attribuitur.

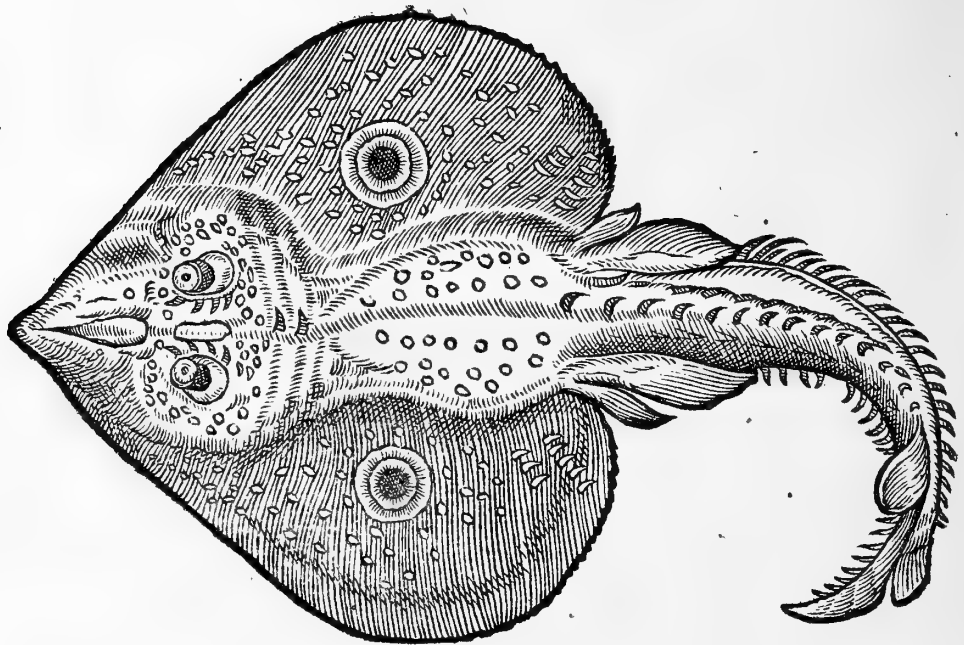
Bos planus & cartilagineus Plinij ad trecentas aliquando libras accedit. Dalmatæ etiam nostra ætate Bouem uocant, Gillius. Idem Bubosam siue Mucosam uulgò dictum, ueluti diuersum pisce, Raiam læuem facit, sicut & Saluianus, &c.

Flassadam Mafsiliensium, Romani nominant Falsamuelam à carbasorum forma, Bellonius.

HISPAN. A Lusitanis Huga, hunc aut simillimum pisce uocitari audio. Matthiolus tamen Torpedinem, ab Hispanis Hugiam uocari prodidit.

GALL. Quidam ex nostris (ut & Mafsilienses) à magnitudine Flassade uocant: quæ uox stragulum lecti significat, Rondeletius. Vide superius in Latinis nominibus. A Normannis (ni fallor) Hal appellatur.

GERMAN. F. Ein grosser Aeschroch/ oder Spizroch. ein Duroch/ Walroch/ Küroch.

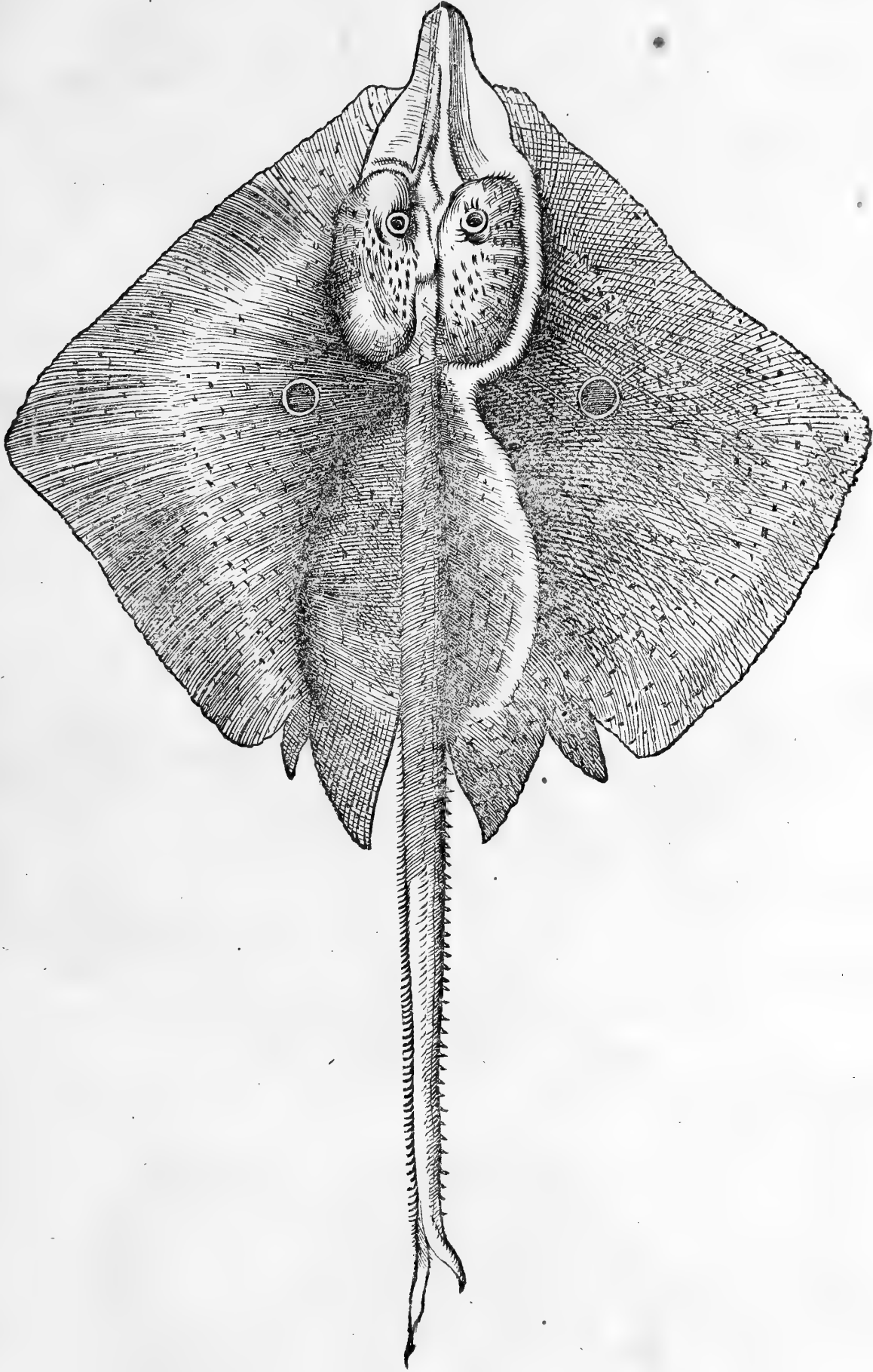
Eiusdem alia imago à Cornelio Sittardo: quam cum hîc collocari deberet, & spacium deesset, in sequentem paginam retulimus.

RAIA læuis oculata Rondeletij. Hæc (inquit) à maculis oculorum figuram referentibus, oculata à nobis nuncupatur: à Prouincialibus Mirallet, à speculorum paruorum similitudine, sed quia maior est his maculis cum oculis similitudo, quam cum speculis, maluimus uulgari neglecta appellatione oculatam nominare. medium enim cœruleum pupillam refert: circulorum duorum, qui iridem constituunt, prior & internus colore est nigro: externus flauo. Corpus fusco colore, maculis obscuris conspergitur. Non est hæc Raia stellaris, ut quidam putarunt, Rondeletius. Vide in Italicis Raia stellaris (de qua proximè) nominibus.

GALL. Mirallet, ut supra dictum est.

GERM. F. Ein glatter Spiegelroch/ ein Augerocch.

Raia oculata à Cornelio Siscardo missa.

RAIA Asterias (id est, stellaris) & ipsa lævis. Rarior hæc est (inquit Rondeletius) ideoque multis minus cognita: degit enim in alto mari, & puriori aqua, litoribus minus frequens, ab alijs Raijs distinguitur aculeis quos in dorso habet, mox à capite incipientes, & in priorem caudæ pinnulam desinentes, præter hos nulli alij sunt in toto corpore. Dorsi pars prona, alæque expansæ, stellulis pereleganter sunt depictæ, à quibus asteriæ nomen inuenit.

I T A L. Raia stellaris Athenæo memorata (inquit Saluianus) non solum piscis nostrer LI. (qui Romæ dum minor est Arzilla, maior uerò factus Raia uocatur:) sed & qui Malsiæ Mirallet (Vide proximè antè in Raia læui aculeata Rondeletij) dicitur: nec non quiuis alius ex Raiarum genere, cuius dorsum maculis quibusdam insignitum apparet. Secundum aliquos hic piscis Romæ uulgò Arfilli dicitur, differt autem ab Arzinarello dicto (quem secundam Acus speciem Rondeletius facit) ut Cor. Sittardus indicauit.

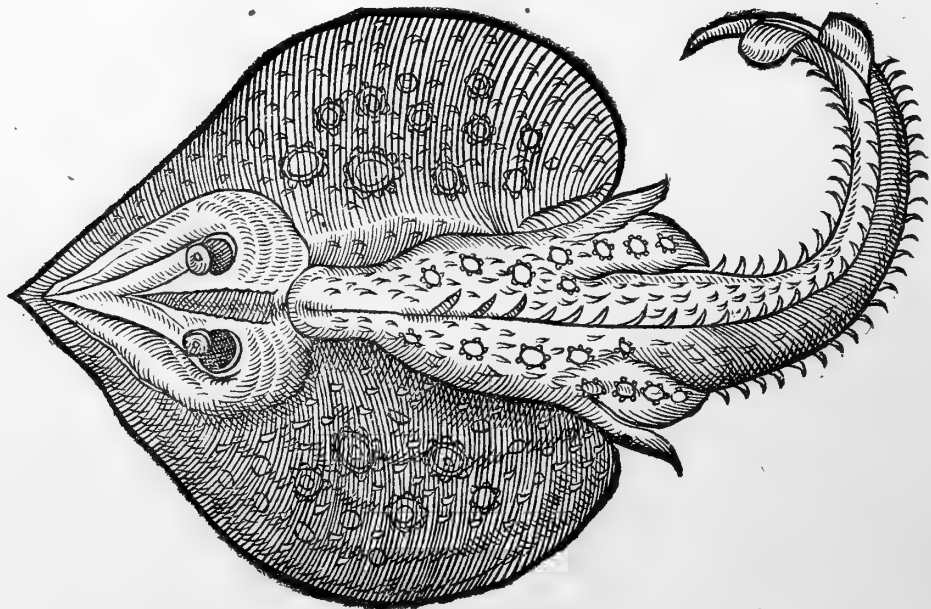
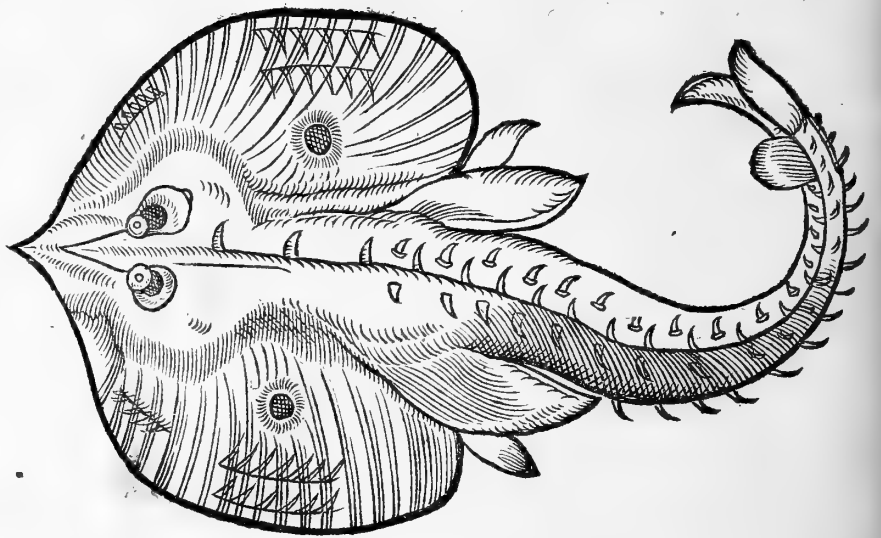
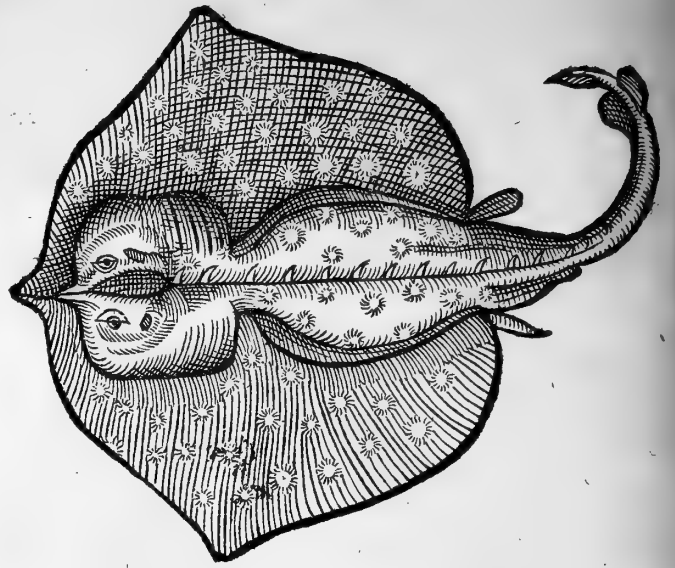
G A L L I C E Raye estelée uocari potest: quanquam id nomen Galli, Stellari asperæ priuatim tribuunt.

G E R M A N. F. Ein Sternroch.

HACTENVS DE LAEVIBVS RAIIS: DEINCEPS VIII. earum genera aspera proponemus.

RAIA Oculata aspera Rondeletij. Hæc (inquit) oculatæ læui maculis similis est: aculeis autè differt, quos in alis expansis è regione macularum utrinque habet, alios in lateribus capitis utrinque, alios in dorso: alios in cauda, maiores, ualidiores & frequentiores. Falluntur qui sexu tantum ab oculatæ læui differre putant. colore quidem eodem est.

G E R M A N. F. Ein raucher Spiegelroch oder Augeroch.

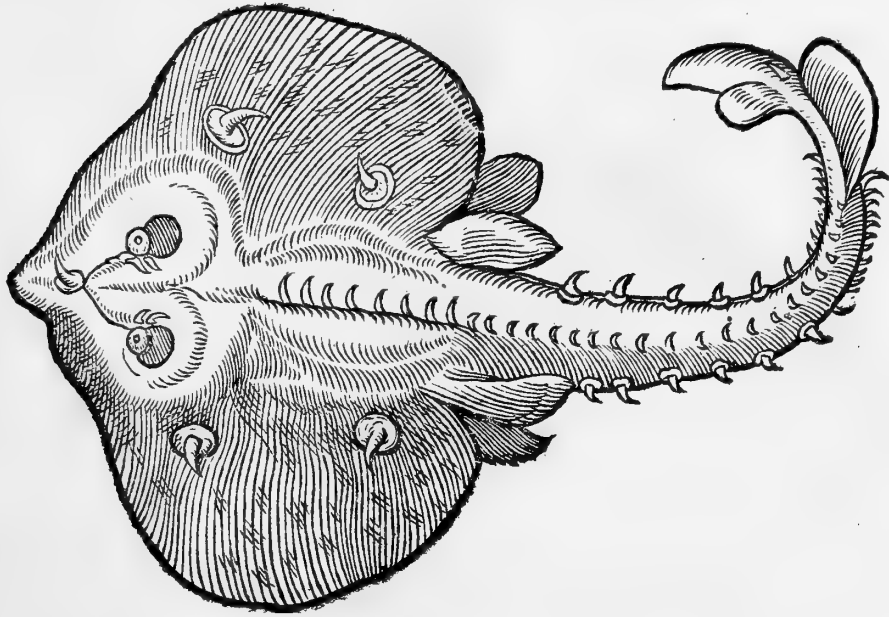

RAIA Stellaris aspera Rondeletij. Asterias (inquit) hæc etiã appellabitur à stellulis multiſ
 quas habet in lateribus & caudæ principio depictas: aspera uerò, ab aculeis plurimis quibus
 tota horret, &c. Huius generis species duæ esse uidentur: una, quæ stellulas habet in medio albas,
 sed quas ambit circulus ex nigris punctis constans, totumq; corpus aculeis horridũ est, altera stel-
 lulas prorsus candidas cum multò paucioribus aculeis.

ITALI (Romani, Bellonius) Rometam uocant, Rondeletius.

GALL. Raie estelee, Rondeletius & Bellonius.

GERM. F. Ein raucher Sternerockh.

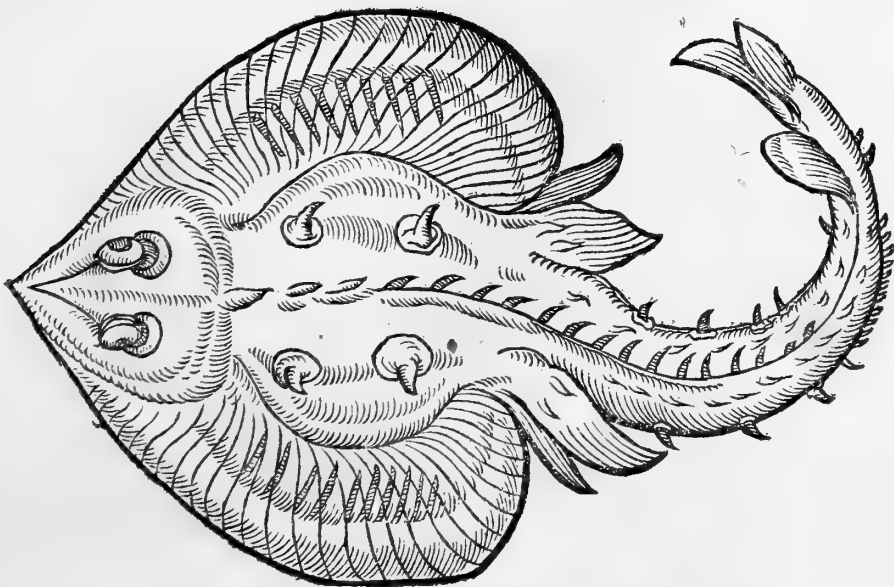
RAIA Clauata Rondeletio dicta, ab aculeorum magnitudine & similitudine cum clauis ære-
 is siue ferreis. Vidi (inquit) huius generis Raias, quibus posteriore tantum parte corporis
 aculei illi magni essent, nulli uerò parte anteriore: sed horum situs diuersus speciem non mutat,
 cum alia omnia respondeant. Possent hæc Raiarum species Aquila antiquorum existimari, (nihil e-
 nim hinc affirmo.) colore enim nigricante est. incurui aculei uncis unguibus respondent. alas ual-
 de expansas habet ueluti Aquila: quam inter cartilaginea plana numerarunt antiqui. Postremò
 carne est dura, qualem Philotimus Aquilæ esse scripsit, & approbavit Galenus. Hæc ille. Bello-
 nius quidem & Saluianus hanc propriè dictam & simpliciter Raiam faciunt, nos Aquilam aliam
 supra in hoc ordine dedimus, quam Rondeletius Pastinacæ genus alterum facit.

Aquila.

ITAL. Perosa siue Petroſa, Rondeletius, Saluianus iisdem nominibus eam appellari scribit
 Romæ, ob aculeos lapideos.

GALL. A Mafsiliensibus & nostris Clauelade (Clauellata, Bellonius) à similitudine quam acu-
 lei eius cum clauis habent: à Gallis Raie bouclée, quia aculeos habet fibularum specie, uocatur,
 Rondeletius.

GERM. F. Ein Nagelrockh.

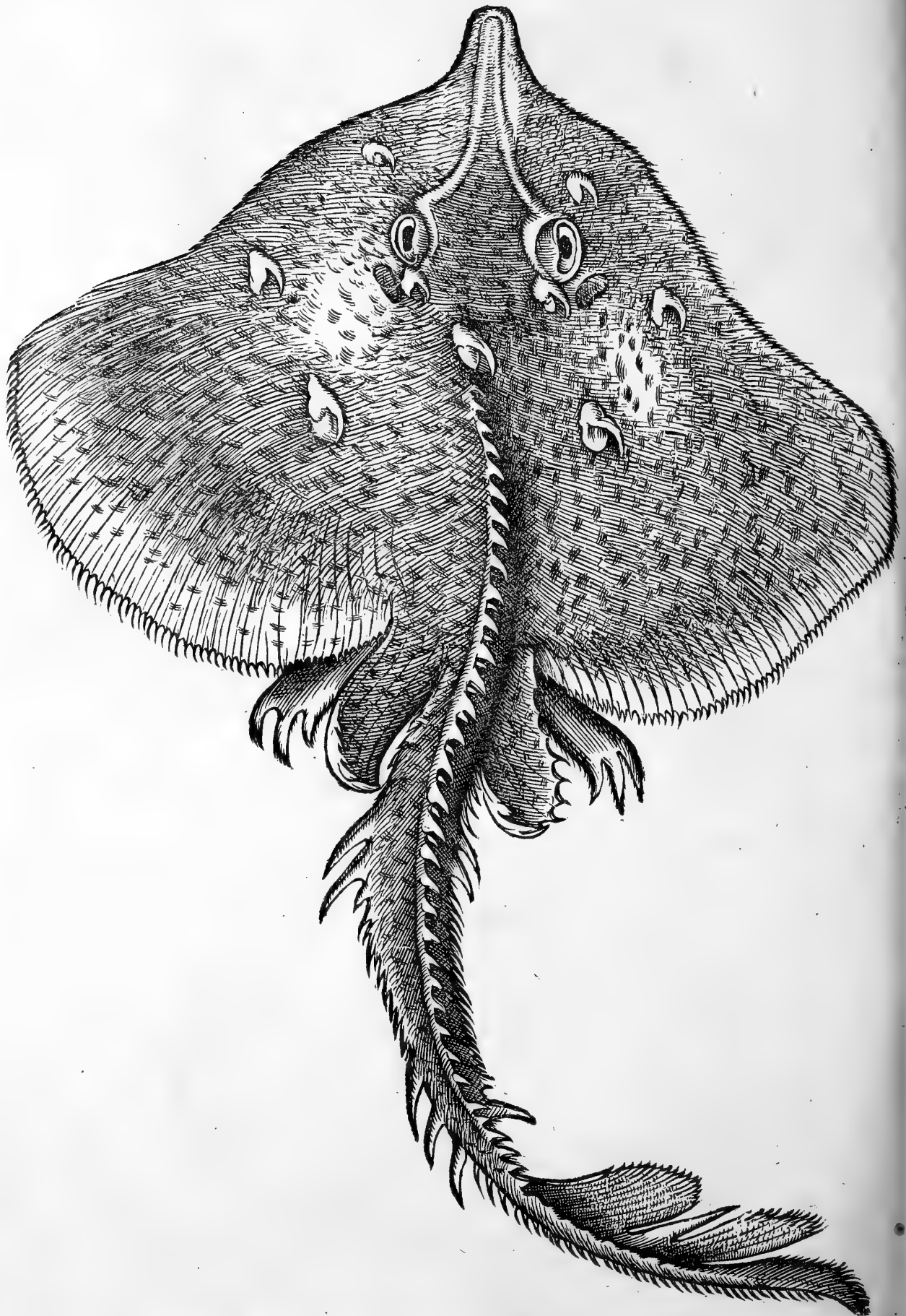
136 Animalium Mar. Ordo IX.

RAIÆ Clauatæ species altera Rondeletio. A superiore (inquit) differt, quia rostro est acutior, aculeoq; illic caret. Colore est cinereo. Pro dentibus maxillas asperas habet. quare falluntur qui speciem hanc Raiæ, Bouem esse credunt. Boui enim Oppianus dentes tribuit.

GALL. Nostri Ronse (Ronce) uocant, id est, Rubum, Rondeletius.

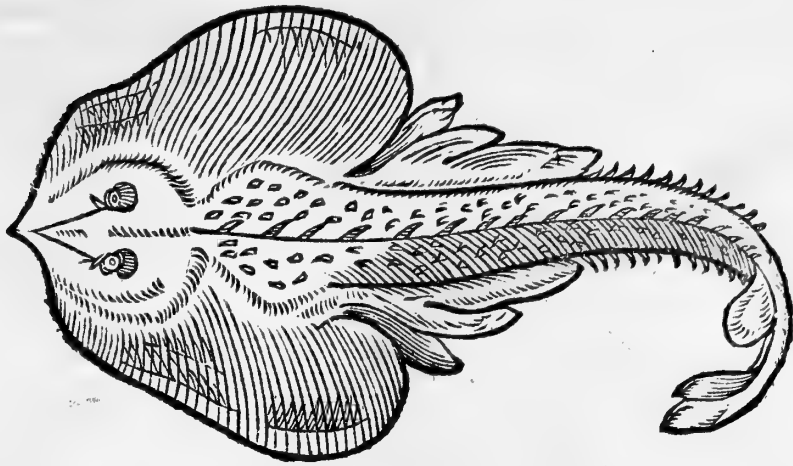
GERM. F. Ein anderer Nagelroch.

Huius generis Raiæ iconem amicus quidam Venetijs ad me misit. Videtur autem cognata Clauatis Rondeletij. Maculis distinguitur fuscis. reliquum corpus obscure subluteum esse. cetera apparent.

GERM. Ein andere art der Nagelrochen/als mich bedunckt.

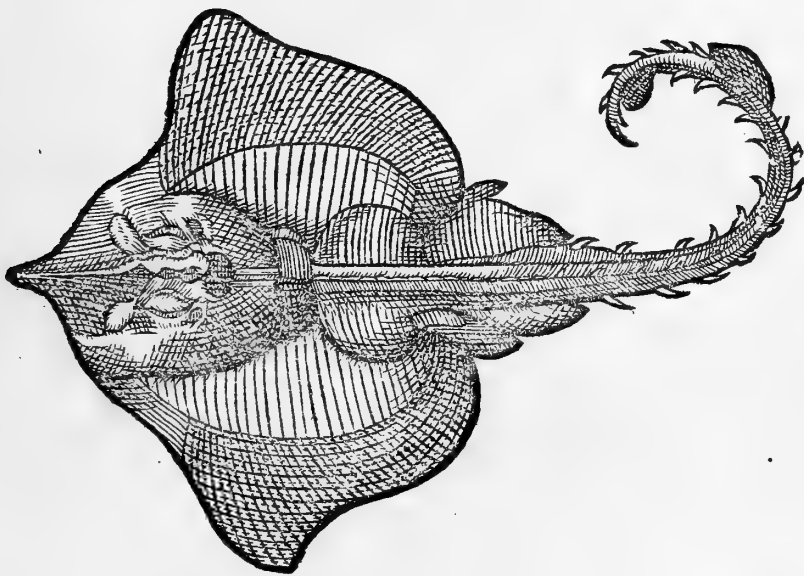
RAIA

RAIA Spinosa Rondeletij. Raia laui (inquit) similis est, si longas cutis spinas excipias: à qui bus nostri eam Cardaire, id est, Lanificam uocant: à spinis illis siue aculeis, cuiusmodi multi infixi sunt instrumentis ijs, quibus lanifici lanas carpunt. Nos ab his spinis Spinosa appellamus: quas non in alis solum habet, ut superior (Clauata,) sed etiã in lateribus circa caput. Culis præfixi sunt alij duo. In mediã dorfi linea, & ad priorem usq; caudæ pinnulam, continuus est aculeorum ordo unicus.

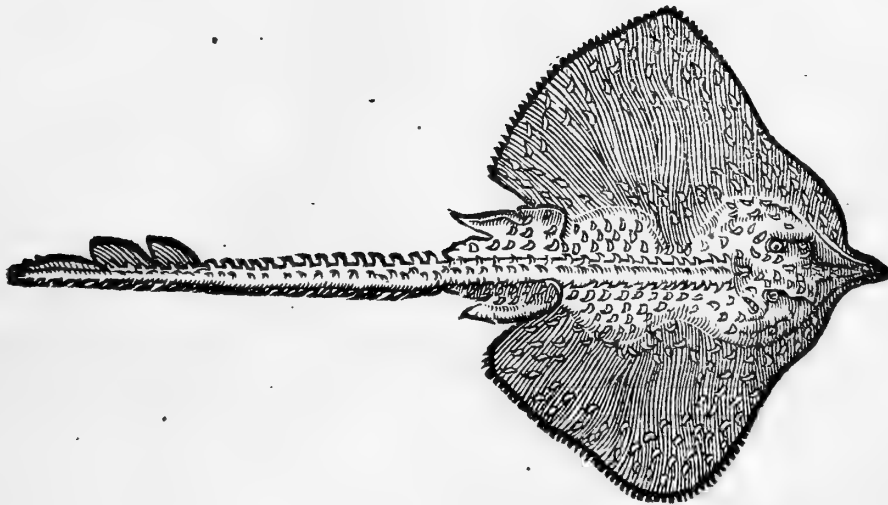
GALL. Cardaire, ut dictum est.

GERM. F. Ein Thornroch/oder Hechelroch.

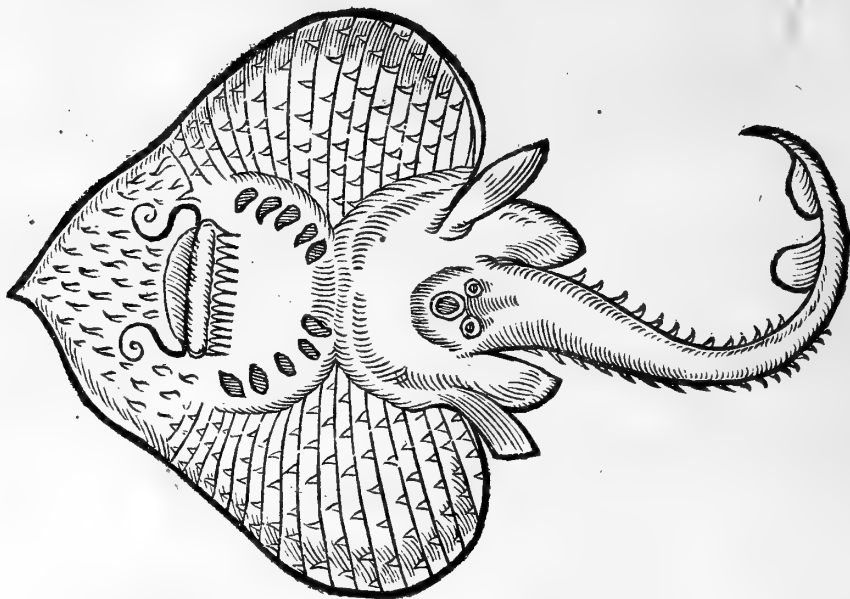
RAIAM Asperam (inquit Rondeletius) particulatim hic appellamus, quæ ab alijs eo differt, quod aculeis paruis latera cõspersa habeat, corporis ipsius truncum nullis. In cauda tres sunt longorum & firmissimorum aculeorum ordines ad extremum usq; caudæ. Rostro est acutiore.

GERMAN. F. Ein Rûchling oder Rauchling.

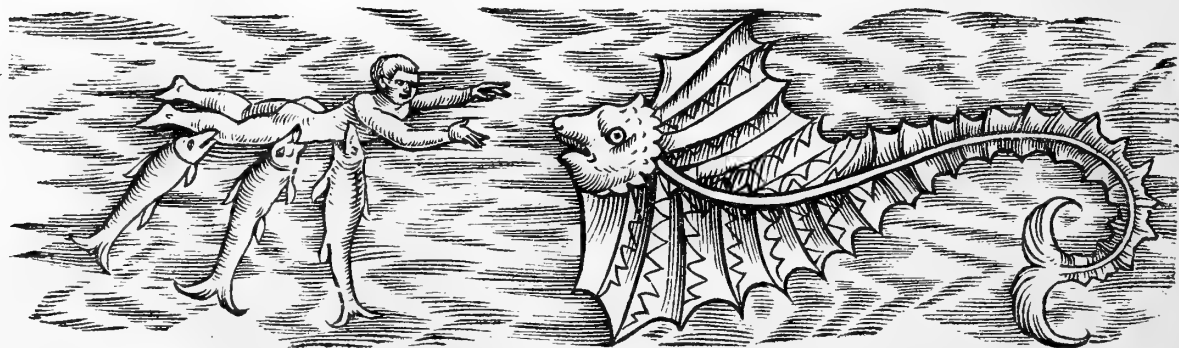
RAIA Fullonica Rondeletij. Hanc (inquit) Fullonicam cognominauimus, eò quòd ubiq; in alis, in corpore, in capite, in cauda, tota frequentissimis & asperis aculeis conspersa sit, instar instrumenti eius quo fullones pannos curant poliuntq;, quod totum aculeis ferreis confectum est. Rostro satis longo est & acuto. Caudæ aculei incurui sunt, triplici ordine dispositi. Pugnacissima & rara est hæc Raia.

GERM. F. Ein Kartenroch/ein Kartertsche.

RAIA asperrima Rondeletij. Hic depicta (inquit) Raia, in supinum conuersa, proximè descriptæ omnino similis est; nisi quòd illa parte tantum prona aculeos frequentissimos habet: hæc non solum prona, sed etiam supina, tota aculeis peracutis ita horret, ut manu tolli non possit, nisi pinnulis caudæ apprehensis. Hæc causa fuit cur supinam depinxerim: tum, ut huius, ita aliarum Raiarum partes supini situs cognoscerent studiosi, scilicet, oris, narium, foraminū branchiarum, podicis, duorum uulæ foraminum, formam & situm. Dentibus hæc caret, ut aliæ plurimæ: sed horum uice maxillas habet asperas, & ferè osseas.

GERM. F. Ein überrauchter Roch/nit allein an dem oberen teil/sunder auch dem vnderen des leybs/also daß man in nit wol kan in die hend nehmen/anderst dann bey den flossfäden am schwanz.

OLAVS Magnus in Tabula qua Oceani oram ad Septentriones Europæ ob oculos ponit, in Oceano pingit Raiam, quæ hominem natantem, (uel etiam submersum, ut in Latina Tabula explicatione scribit,) qui à multitudine Canum siue Canicularum in profundum rapi periclitatur, naturali quodam affectu aliquandiu defendat ac tueatur. Cuius rei typum (quanquam neque Canes nec Raiam probè exprimi curauit) ex Tabula eius apponere huc libuit.

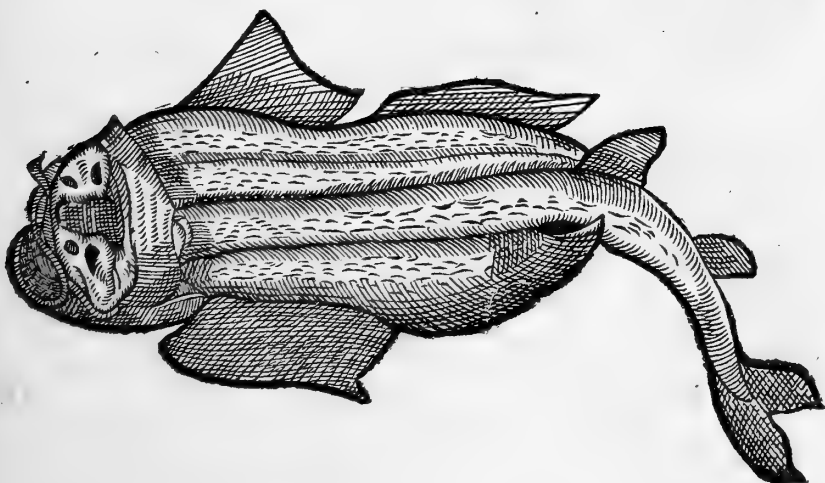
GERMAN. Wie die Rochen auß natürlicher neigung helffend vnnnd beschützend den schwimmenden menschen (im hohen Teütschen meer) welcher vonn viler Hundfischen vndergezogen wirdt.

PHARMACOPOLAE, & alij quidam, Raias exicare, & sceletos earum in uarias admirabilésque uulgo figuras effingere solét, cum alias, tum quæ Serpentem aut Dracōnem alatum præ se ferant. Corpus enim inflectunt: caput & os distorquent: aliqua incidunt, aut circuncidunt, laterum anteriorem partem aliquousq; rescindunt: reliquum erigunt, ut alas simulet: & alia pro arbitrio comminiscuntur. Talem sceleton olim mihi depictum qualemcunque huc apposui.

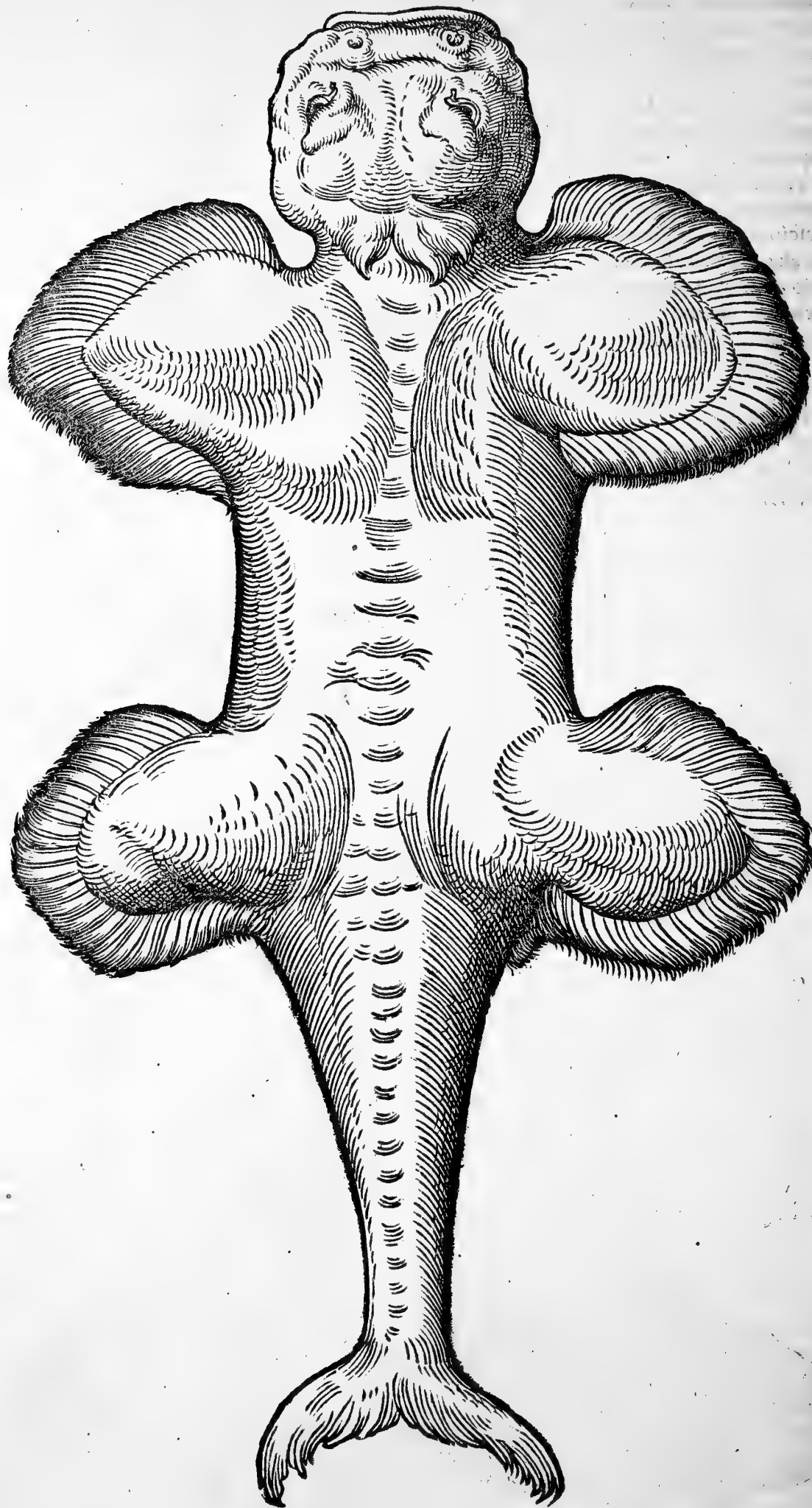
GERMAN. Sie cōrpel von todtnen Rocchen werdend vff dise vn̄ andere mancherley wyß seltsam zūgerüst vnnd gedeert.

Squatina à Rondeletio exhibita.

Alia Squatina effigies Venerijs ad me missa, quæ ad aridum piscem extensum facta videtur: uiuo enim non probè respondet.

SQVA.

SQUATINA Plinio & Gazæ, is piscis est, qui Græcis Rhina dicitur, forsan à squalore & aspe-
ritate cutis. Vocatur & Squatus apud Plinium duobus in locis: & ita rectè legi nos ostēdimus.
Squatinae cute ligna & eborâ poliri testis est Plinius: quamobrem Græci *ῥίννη*, id est, limam uoca-
runt hunc piscem. quod nomen cum fabrile instrumentum significat, oxytonum esse: cum piscē,
paroxytonum, à Cyrillo quodam annotatum est, nescio quàm rectè. neque enim ab authoribus
obseruatur. ¶ Athenæus *ῥιόβατον*, id est, Raia m læuem, tradit etiam *ῥίννη*, hoc est, Squatinā ap-
pellari: quos tamen pisces diuersos esse, ex utriusq; historia liquet. Rhinobatum uerò à uulgo Gre-
corum, etiam Rhinam uocari author est Gillius. ¶ Oppianus inter Galeorum genera, qui pi-
sces sunt cartilaginei longi, Squatinas quoq; numerat. Hinc fortè est quòd Rondeletius scribit, e-
ruditum quendam uirum, Galeum Cato rochiero uulgò dictum Gallis, pro Squatina habuisse:
qui piscis est longus, Galeis reliquis similis: Squatinam uerò uulgò existimatum pro Squatoraia,
utpote latiore, & Raia aliqua ex parte similem. Plinius tamen Squatinas cum planis cartilagi-
neis numerat. Squatina quomodo sit media inter planos & longos cartilagineos, à Rondeletio
ab initio Capitis de Raia pisce exponitur. Nos quoniam inter duo hæc genera ambigere uidetur,
ultimo inter planos loco, hoc est, inter eosdem & longos medio, reposuimus. ¶ Oppianus scri-
bit Squatinam non recipere (intra se) fœtus, sed in hiatum seu rimam sub pinnis utrinq; subiectam
fœtus suos in metu à matre occultari. ¶ Pisciculis similiter ferè ut Rana piscatrix insidiatur.
¶ Rhinobatus hucusque à nobis uisus non est, nemo quidem ueterum præter Aristotelem, & in-
terpretem eius Plinium, ipsius meminit, Saluianus.

GRÆCI nostræ ætatis & Rhinam, & Rhinobatum, uocant Rhinam, Gillius.

ITALI hodie Squatinam siue Squadram uocant, Gillius. Squatina uulgò nomen seruat,
Massarius Venetus. Scoppa Italus interpretatur lo pesce Squatro. Veneti Squaquam uocant,
aliq; Squaiam, aliq; Squadram, Rondeletius. Romani Squadro di mare, Saluianus. Ligures An-
gelum: Vide mox in Gallicis.

HISPANI Lyra, ut audio, à specie corporis: sed alia est ueterum Lyra. Lusitani Lamio, Sal-
uianus.

GALL. Nostris, Malsilienses, Galli, Ligures, Angelum (uel *Angelotum*, Bellonius: *Peange*, *Saluia-
nus*) uocant, à similitudine angeli picti cum alis expansis. Burdegalenses *Creac de buch*.

GERMANICE *En Huyghe*, hoc enim nomen Squatinæ eiconi ab Echio missæ adscri-
ptum reperi. Huga quidem uel Hugia Hispanis Raia quædam species est, uel (ut Matthiolus scri-
bit) Torpedo. Poterit etiam uocari *ein Engelsfisch* oder *Deerengel*. Albertus Squatinam Ger-
manicè Catulam maris uocari scribit: qui piscis (inquit) quinque pedes longus est, & insuper cau-
da pedem unum. Et alibi: Lignum raditur corio quorundam piscium arido, ut eius qui dicitur ad
mare Flandriæ *Seerobe*, quod est Canicula marina. Ego Germanicum hoc nomen non agno-
sco, deprauatum fortè à librarijs.

ANGLICE dicitur a *Skate*, ut audio: uel *Skat*. ¶ Piscem Raia similem, qui in cibo Ve-
nerem iritet, apud Scotos audio nominari a *Scat of Toy*.

ORDO X. DE PISCIBVS CAR- TILAGINEIS LONGIS.

DE GALEIS SIVE MUSTELIS ET CANI-

BVS AC SIMILIBVS IN GENERE: QUI OM-
nes Græcis *γαλεοί* uel *γαλεώδεις* dicuntur.

GALEI, quos Mustelos uertit Gaza, sunt pisces longi, cartilaginei. Nomen à corpo-
ris habitu Mustelis terrenis simili datum est. *γαλεός* uerò siue *γαλεώδης*, generis no-
men est apud Aristotelem: cui epitheta, ut formas quæ generi subsunt, distinguat,
adiicit, dicitur enim Galeus acanthias, Galeus asterias, Galeus læuis. Plinius lib.
9. cap. 24. Squalorum nomine Galeos intellexit, ubi Massarius Galeos legit, quòd
ita uocari Aristoteles, ex quo Plinium sua hæc mutuatum constat. Atqui alibi etiam Plinius (in-
quit Rondeletius) nominat Squalos: ut eiusdem libri cap. 5. Rectè uerò Galei Squali uocantur,
quasi squalidi, id est, horridi asperiq; sunt enim omnes aspera cute. Sic Rondeletius. Ego in cita-
to utroq; Plinij loco, nec Squalos, nec Galeos legendum uideo, sed Squatos, ex diligenti uerbo-
rum Aristotelis, unde sua Plinius transtulit, inspectione. Squatos autem appellat Squatinas. In
Catalogo piscium, quem confecit Plinius ad finem libri 32. Galeos nominatur suo ordine: Squa-

Squali Plinij

Squati.

Squalus Ouidij, &c.

Galeonymi.

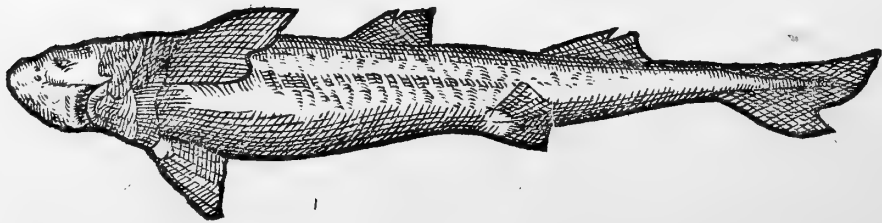
Galaxias.

Canes.

lus nusquam: Rhinam uerò (id est, Squatinam) ibidem Squatum interpretatur. Ouidius in *Halieutico* Squalum nominat inter pisces, qui in herbosa arena degunt uidetur autem Squalum pro *Cephalo*, id est *Capitone* dixisse; per syncopen. quanquam *Cephalo* mare uicinum fluuijs & stagnis amare dicuntur, & limo uiuere. *Capitones* fl. quoq; in herbosa arena degunt *Ausonio*, *Varrone* etiam lib. 3. de re rustica, de piscinis loquens, Squalos cum *Mugilibus* nominat. sunt autem *Capitones* *Mugilum* species. *Vulgus* in Italia hodieq; Squallum uel *Capitonem* nominat piscem fluuiatilem, quem nostri *Ulet*. nam qui *Schwal*, quasi *Squalus* à nostris uocatur, longè alius est, ex *Leuciscorum* fl. genere. *Columella* etiam ubi de esca piscium, qui in piscinis aluntur, uerba facit, Squalorum branchias nominans, *Cephalos* fortè intellexerit. Squalorum autem eo in loco legendum, nō *Scaurorum*, rectè animaduertit *Rondeletius*. ¶ Piscem γαλεώδης *Gaza* alicubi *Musteligenam*, id est, *Mustelorum* generis interpretatur. Oblongi & cartilaginei omnes, *Galei* uocantur, minores præsertim: nam maiores & cetacei, *Canes* *Caniculæ* uel, aut alijs nominibus suis appellantur. *Philotimus* nominat *Galeonymos* inter pisces duræ carnis, & qui ægrè conficiuntur, &c. *Latinus* interpres *Mustelos* uertit, nimirum quia *Galenus* monet, lectionem aliam esse, *Galei*: hoc est, in Græcis *Philotimi* uerbis, aliàs γαλεώνυμοι, aliàs γαλεοί legi. *Callionymus* quidem longè alius piscis est. Idem *Galenus* *Galaxiam* Romæ dictum, & maximè precij piscem, Græco mari ignotum, in γαλεῶν genere collocat, & molli carne esse prædicat, cum reliqui *Musteli* durā magis sint carne. Mihi uerò γαλαξίας, uel potius γαλαείας, non ad *Galeos*, sed ad γαλαείας uel γαλαῖς, referendus uidetur, id est, non ad *Mustelos*, sed *Mustelas*. Toto enim genere hi pisces differunt, communia tamen quædam habent, quæ ut ab eadem quadrupede nomen utrisque inditum sit, in causa fuere: quanquam *Aelianus*, γαλήνῃ marina (inquit) nullam cum *Galeis* communitatem habet, &c. sic autem uocata est, quoniam similiter, ut terrena, omnium cadauerum in quæ incurrit, oculos exest & conficit. Mihi uerò communia uidentur hæc: *Vtrique* oblongo (& maculoso ferè) corpore sunt; sicut & terrestres quadrupedes cæteris comparatæ, longiusculæ sunt, respectu ad crassitiem habito. *Vtrique* parte supina albicant, sicut & terrestres, prona fusci sunt. *Iecur* utrisq; dulce & adiposum, quodq; facillè in oleum resoluatur. *Mustelos* priuatim aliqui ore parere fabulantur, sicut et *Mustelam* quadrupedem. *Catulos* quidem suos ore recipiunt ac gestant interdum, tum *Mustelæ* terrestres, (unde orta fortè credulitas quòd ore pariant,) tum *Mustela* quadrupes, tum *Galei* marini, præter eos quos *catulorum* asperitas prohibet, ut *Acanthiam*. ¶ *Canum* nomen *Oppiano* *Aeliano*q; communius est quàm *Galeorum*, nam *Canum* à iis magnos & pelagios esse dicunt, (ut *Carchariam*;) alios, minores quidem, sed piscibus præstantissimis adnumerandos, in cœno profundo degere: omnes specie corporis, moribus & uictu inuicem similes: uocariq; minores priuatim *Galeos*, præter *Centrinās*: tanquam *Centrinæ* genus proprium constituent, & *Canes* quidem minores sint, *Galei* autem non sint, aut saltem uulgò non ita uocentur. *Galeorum* species faciunt σκύμνος, λείων, ἀκανθίας, ἀλωπεκίας, πικίλους. ¶ *Galei* omnes litorales sunt, *Bellonius*. *Oppianus* etiam & *Aelianus*, *Canem* maiorem (id est, *Carchariam*) pelagium faciunt: minores uerò *Canes*, id est, *Galeos* & *Centrinās*, in cœno profundo degere scribunt. Omnes ex ouis, quæ intus concipiunt, uiuos postea foetus emittunt. Differunt inter se figura, magnitudine, corporis constitutione, atq; internis partibus, præsertim utero, *Bellonius*. ¶ *Galeorum* differentia constitui possunt, ut alij *Galei* simpliciter, alij *Galei* cetacei sint: cui generi *Galenus* *Canes* (nimirum *Carcharias*) & *Libellas* subiicit. His *Vulpes*, *Malthas*, aliosq; qui in magnam molem accrescunt adiungere possumus, *Rondeletius*.

GALL. Galeos omnes nostri nullo discrimine marinos *Canes* (*Chien de mer*) appellant, *Bellonius*.

GERMANICE *Hundfisch* appellantur, id est *Canes* pisces, omne *Canum* & *Galeorum* genus: ANGLICE *Soogefische*: POLONICE *Morski pies*: uel *Psia ryba*. Licebit autem differentie causa cetaceos appellare *grosse Hundfisch*: *Galeos* uerò priuatim dictos, *kleine Hundfisch*.

GALEVS *acanthias*, γαλεὸς ἀκανθίας, nomen tulit ab aculeis, quos in tergo gerit, spinacem conuertit *Gaza*. Coloris est cinerei: duos aculeos in dorso habet, quibus pinnae innituntur, detectos, firmos, acutos, non admodum latos ueluti in *Centrine*.

ITAL. Azio à Venetis dicitur, quasi aculeatus. ea enim uox illis stimulum significat, quo punguntur boues. à Liguribus *Aguseo*, *Rondeletius* & *Bellonius*. Veneti *Asilato* uocant, quasi aculeatum

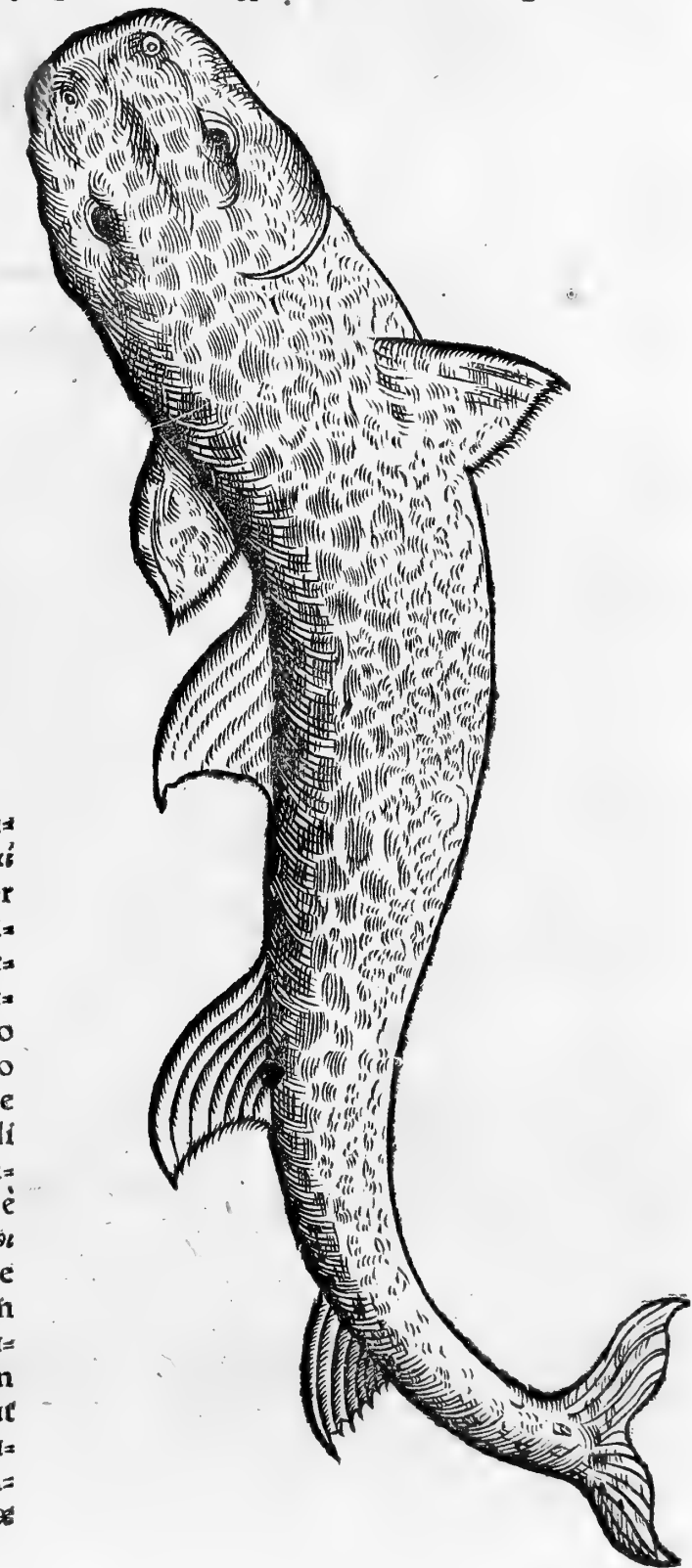
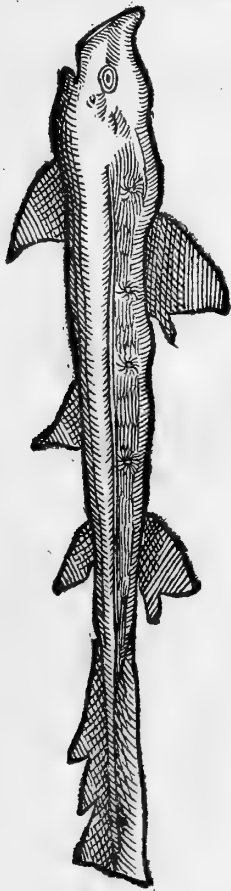
aculeatum, nam stimulum, quo animalia punguntur, Veneti, præcipuè Patavini, à similitudine proboscidis asili tergora animalium penetrantis, asilum nominant, Massarius. Ligures Aguseo, Romani pesce Palombo, communi alijs quoq; Galeis nomine: alijs Scazone, Saluianus.

HISPANI Musole uocant, ut audio. Vide mox in Gallicis.

GALL. A nostris & Massiliensibus Aguillat, ab aculeis, nominatur, acus enim à Gallis Egullat dicitur. A Gallis Chien de mer, Rondeletius. Massiliæ Egullat. Lutetiæ & reliquis litoribus Oceani particulare nullum nomē habet: cum unico, ut dictum est, nomine Canis omnes Galeos comprehendant, Bellonius. Galli quidam hunc piscem Aguillade uocant: alijs Ferran, quòd aculei nimirum ceu ferrei quidam mucrones emineant: unde & Pastinacam aliqui Ferraza uocitant. Hispani Musole, ut audio: quod nomen à Mustelo corruptum uidetur. Rondeletius tamen non hunc, sed læuem, circa Monspelium Emiffole uocari ait.

GERMA. F. Ein Thornhund/ein äschfarber Hundsfisch/ mit zweyen dörnen auff dem rucken.

Galeus stellaris Rondeletij.

Hæc etiã icõ Venetijs efficta, ad Galeũ stellarẽ pertinere uideatur. Is piscis colore è subruſſo pallet: maculisq; crebris in dorſo nigricantibus, alibi fuscis, diſtinguitur. Pinnæ ei in dorſo, tres: poſt branchias, binæ: nec alias pictor oſtendit: qui (ut ſuſpicor) neque brãchias, neq; pinnas rectè expreſſit. Roſtrũ etiã latiùs obtuſius, quàm in cæteris apparet: & ad Muſtelã magis accedit.

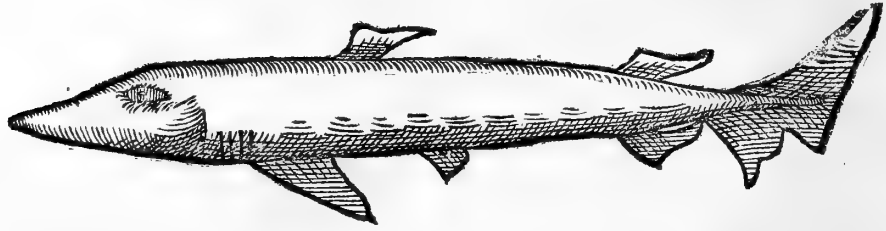
GALEVS asterias, id est stellatus, ut Gaza uertit, γαλιός ἀστερίας: à quibusdã ποικίλος, id est, uariùs cognominatur. Macule dorſi eius, aliæ stellarum speciem referunt, unde illi nomen, aliæ rotundæ sunt, Rondeletius. Sunt qui Galeum stellatum esse credant eum, (inquit idem,) qui à nostris Cato Rochiero, à Massiliensibus Catto algarío uocatur, (Gillium & Bellonium notat:) sed non rectè, cum is oua testaceis quibusdam, ut ita dicam, membranis inclusa gerat, id quod Caniculis Raijsq; tribuit Aristoteles, minime uerò Galeis stellatis. ¶ Quanquam ποικίλοι γαλεοί, species una hîc à nobis nominant, Aelianus tamen communiùs accepit. Canum enim non cetaceorum genera duo facit, unum κατισγυμβόου καὶ ποικίλου, quod priuatim γαλεόν uocat, alterum paruum, (concolor,) ut in Centrîne mox dicitur. Sunt & Caniculæ maculis uariæ, ideoq; nebrîæ, id est, hinculæ cognominantur. Porro Pœciliæ

sui generis pisces fluuiatiles sunt. ¶ Fallitur qui hunc Galeum, Oppiani Pardalim putat: ea enim inter Cete & belluas marinas Oppiano est. ¶ Galeus Asterias (inquit Saluianus) non est piscis noster 45. et 46. ut Gillius & Massarius suspicati sunt, propterea quod ualde maculosi sint. Nam cum ouum testaceo quodam inuolucro, figura tibiaram ligulis simili, contextum (quale ouum tum Catulorum seu Scylionum, tum Raiarum esse, notauit Aristoteles) non nisi hi nostri ex Galeis piscibus habere reperiantur: hos Catulos, & non asterias esse, fateri oportet. Iam cum Galeorum piscium (qui Romae peculiari nomenclatura pesci Palombi uocantur) duo sint genera, ita inter se consimilia: ut cum rebus omnibus prorsus conueniant, solis quibusdam albis atque rotundis maculis distinguantur: has enim qui non habet Galeus, *λαῖος*, id est, lauis, cognominatur: qui uero habet, *ἀστειάς*, id est, stellatus aut stellaris, ut Theodorus uertit: Oppiano *γαλιός ποικίλος*, id est, Mustelus uariatus. Cuius nos iconem non exhibuimus: propterea quod tum internis, tum externis partibus, simillimus adeo laui Mustelo est (solis dorsi maculis ab eo differens) ut facillime ex illius expicta icone, hic etiam cognosci possit. Hæc Saluianus.

GALL. A nostris Lentillat dicitur, à maculis albis, lentis magnitudine, quibus depictus est, Rondeletius.

GERM. F. Ein Sternhund/ein Fläckhund/ein Punterhund: ein gestirnter oder gefläckter Hundfisch.

ANGLICE A Sonehound (sicut audio:) uel Sonecow: id est, fuscus Canis. Sone enim Anglis significat colorem fuscum, ad cinereum uel cœruleum inclinantem. Cowe isdem Vacca est. Hunc piscem maculis nigris in cœruleo distinctum aiunt. Si ne is uere stellaris, uel alia quædam Caniculæ Galei ue species maculosa, uiderint qui ad Oceanum habitant eruditi,

GALVVS Canis, uel Canicula Plinij, Rondeletio, *γαλιός κύων*. Longè alia est hæc Plinij Canicula ab eo Galeo quem Aristoteles *σκυλίον* appellat, Gaza Caniculam. Esse autem hanc nostram, Plinij Caniculam, confirmatur tum à nube oculos operiente, (quæ in nullo alio Galeo, præterquam in hoc, & Galeo glauco, reperitur:) tum ob id quod partes corporis humani nudas candidasque appetat, quam ob causam etiam ab his qui nunc in mari uersantur, reformidatur, Rondeletius. ¶ Quod ad Canem Galeum (inquit Saluianus) licet Oppianus Aelianum transcribere uideatur: non tamen ambo de uno pisce loqui uidentur. Aelianus enim colore uarium faciens, non hic exhibitur à nobis piscem 41. sed potius 45. nostrum, uere uarium, atque ab alijs *σκυλίον* & *σκύμνον* appellatum, tertium Canum genus (post Carchariam & Centrinem) constituere uidetur. Oppianus uero cum suum uarium non faciat, & à Scymno, id est, Catulo, distinguat, piscem nostrum 41. tertium Canum genus f. cit. Aristoteli simpliciter *κύων* est. (nam Carchariam Aristoteles non cognouit.) At Latinorum nullus, eius meminit. Nam Vergilius per Canes marinos, Plinius per Caniculas, Carcharias intelligunt, Plinius quidem ex Theophrasto Carcharias uertit Caniculas. Quare cum Latino nomine careat hic piscis noster, nos Græcam imitantes nomenclaturam, Canem galeum uocabimus, Hæc ille.

GRÆCI huius ætatis *σκυλόψαρο* uocant.

ITALICE. Romani Lamiola, (quanquam & Maltham Romæ Lamiolam uocari, alibi scribit Rondeletius,) quasi paruam Lamiam, quod dentibus Lamie similis sit. Ligures (sicut & Massilienses) Pal: nimirum quod oblonga corporis rostris in mucronem producti figura palum seu sudim præ se ferat, uel à Palumbo: nam Galeum lauem à cutis colore Massilienses Palumbum uocare Bellonius scribit. ¶ Canis Galeus (inquit Saluianus) Italicè pesce Palombo uocatur, nomine communi etiam alijs Galeis, acanthiæ scilicet & laui: peculiariter uero, Canosa. ¶ Gillius hoc Aristotelis Scylion putabat: Nonnullæ regiones (inquit) Caniculam (Italicè uulgò Caneglia) uocant.

GALL. Massilienses (sicut & Ligures, ut dictum est) Pal nominant. Circa Monspelium Miltandre & Cagnot, id est, paruam Canem.

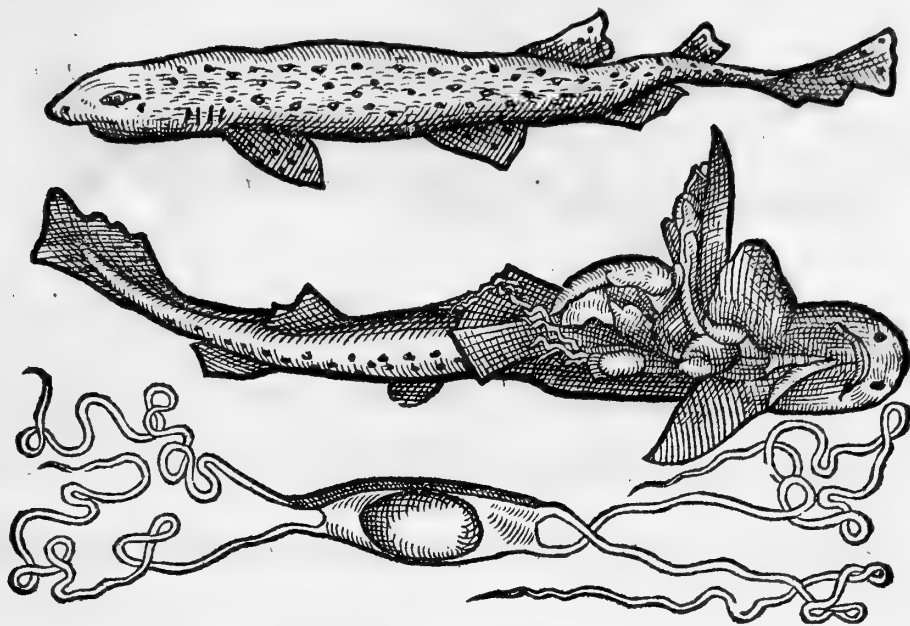
GERMAN. Ein Hundfisch/ein kleiner Hundfisch: uel F. ein Bündle. Hoc animaduertendum, Germanos ad Oceanum, Phocam nominare Seehund, id est Canem marinum.

ANGLICE. a Dogfische.

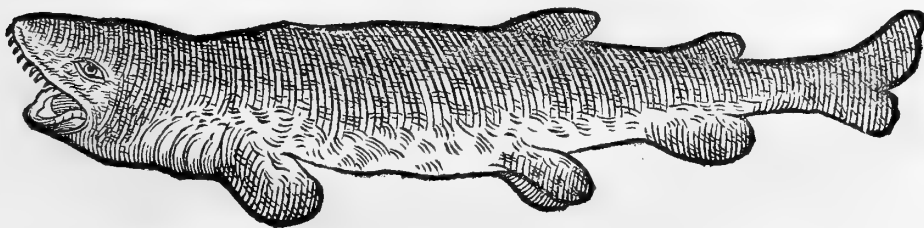
Canicula Plinij.

Canicula

Canicula Aristotelis. Testaceum ouum (inquit Rondeletius) separatim depingendum curauimus: & in dissecta canicula mammas illas candidas, bifidasq; uulnam, &c.

Galeus stellatus Bellonij, quem Rondeletius Scylion Aristotelis, id est, Caniculam facit: quanquam eicones parum conueniunt.

CANICULA Aristotelis. (Vide quædam proximè retrò in Canicula Plinij annotata.) *Σκύλιον*, Gaza Caniculam interpretatur. Eundem (Galeum) nebriam, *γαλέον νεβρίαν*, appellari idē Aristoteles testis est: hoc est hinnularem, à maculis uidelicet. est enim colore ruffo, nigris maculis aspersis, cute peraspera, &c. Athenæus *σκύμνον* appellat, id est, Catulum. ¶ Bellonius Nebriæ maculas albas tribuit: & Malsiliæ Nissolam uocari scribit: ut fortè hic sit ille Galeus leuis, quem Rondeletius docet in Prouincia Emissole uocari. Idem Bellonius hanc Pardalim Oppiani esse putat: cum is poëta inter Cete numeret. Nec alium Galeum *πικίλον*, id est, uarium: quem alij asteriam dixerint, addit dentium eius morsum non secus lethalem esse, ac Draconis aculei puncturam. Tres (inquit idem Bellonius) huius piscis species animaduerti possunt, alius enim est crassus, niger, & recurtus: quem uulgus Malsiliensium Guattum auguerum uocat, [*Cattum algarium uidetur interpretari Rondeletius, etsi icon ab eo posita, cum illa quam Bellonius dedit, non conuenit.*] Alius uulgaris, & paulò magis candidus. (*Huius etiam iconem addit, similem ferè iconi Caniculæ saxatilis Rondeletij: & similiter, ut ille, Rouffete nominat.*) Tertius Tyrreno tantum (quod sciam) litori cognitus, carnis iucunditate ac redolentia cæteros exuperat. Quamobrem Romanum uulgus Guattum muscarolū nominauit. nunquam is sesquilibram exuperat, stellulisq; ut & toto corpore candidioribus est conspicuus. Hæc ille.

Catulus maior, (inquit Saluianus: utitur autem Catuli nomine pro Canicula,) Romæ Scorzona, Malsiliæ Guat aughier: Gallis Rouffete: Item alius, (*simpliciter Catulus,*) Romæ pesce Gatto, Malsiliæ Gatufio: Gallis Rouffete, sicuti & prior: Vterq; ab Aristotele *ἄρ το σκυλακίς* (per syncopeν *Σκύλιον*, id est, Catulus (uel paruus Canis, uel Canicula, ut uertit Theodorus,) uocatur. eodēq; Aristotele authore *νεβρίον* (id est Hinnulus,) appellatur à quibusdam. ab Oppiano atq; Athenæo, *σκύμνος*, id est, Leonis catulus. ab Aeliano uerò Galeus nuncupari, tertiumq; Canum genus constitui uidetur. Latinorum nemo horum piscium mentionem fecit. nam Vergilij Canis marinus, ut & Plinij Canicula, Carcharias est. Gaza ex Theophrasto Carchariam rectè Caniculam uertit: at Scylion ex Aristotele, similiter, non rectè. Nos Scylia catulos appellabimus, ne homonymis utamur: & species duas faciemus, etsi ueterum nemo notauerit: quòd utrisq; quæ Scyliis ueteres tribuerunt, conueniant: sed ex his prior, Maior est: alter, Minor. Massarius & Gillius hos pisces, quòd colore uarij sint, asterias esse, falsò crediderunt. Hæc Saluianus.

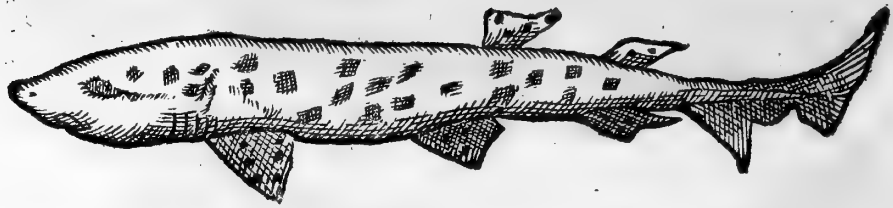
Scylia 2.

Nebrius.

ITALICE. Gatta. Veneti Guatta, &c. Vide in Latinis. LV S I T A N I S Cassaun, ni fallor.

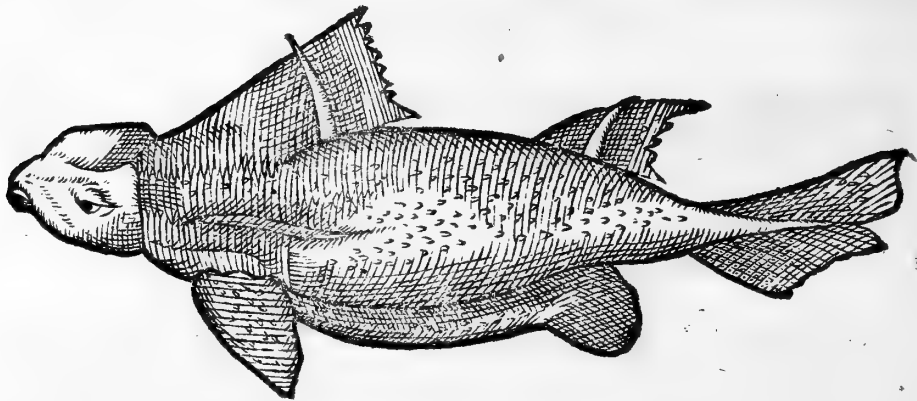
GALL. Chat circa Monspelium; Rouffete Gallis, nimirum à ruffo & subflauo colore. Malsiliæ Gatto. Plura lege in Latinis.

GERMAN. F. Ein Fläckhund/ein geflächter rotlachter Hundfisch.

CANICULA saxatilis à Rondeletio dicta. Caniculam saxatilem (inquit) appellamus eam, quæ à nostris (circa Monspelium) Catto Rochiero: à GALLIS, ut superior, Rouffete uocatur. Aristotelis quidem Canicula in cœno & litoribus degit, ad summum cubitalis: hæc in saxis & alto mari frequentius, (quam obrem raro capitur,) binos cubitos aliquando superans. ¶ Gillius & Bellonius Galeum stellatum hunc esse putabant, sed reprehendit eos Rondeletius. Vide scriptum cum superiore.

GERM. F. Ein andere art des Fläckhunds/mag ein Steinhund genennt werden: dan er wonet vmb die stein im tieffen meer.

Alia Centrine galei imago, à Corn. Sittardo quondam missa: quam, cum hęc spacium non haberet, in sequentem paginam reculimus.

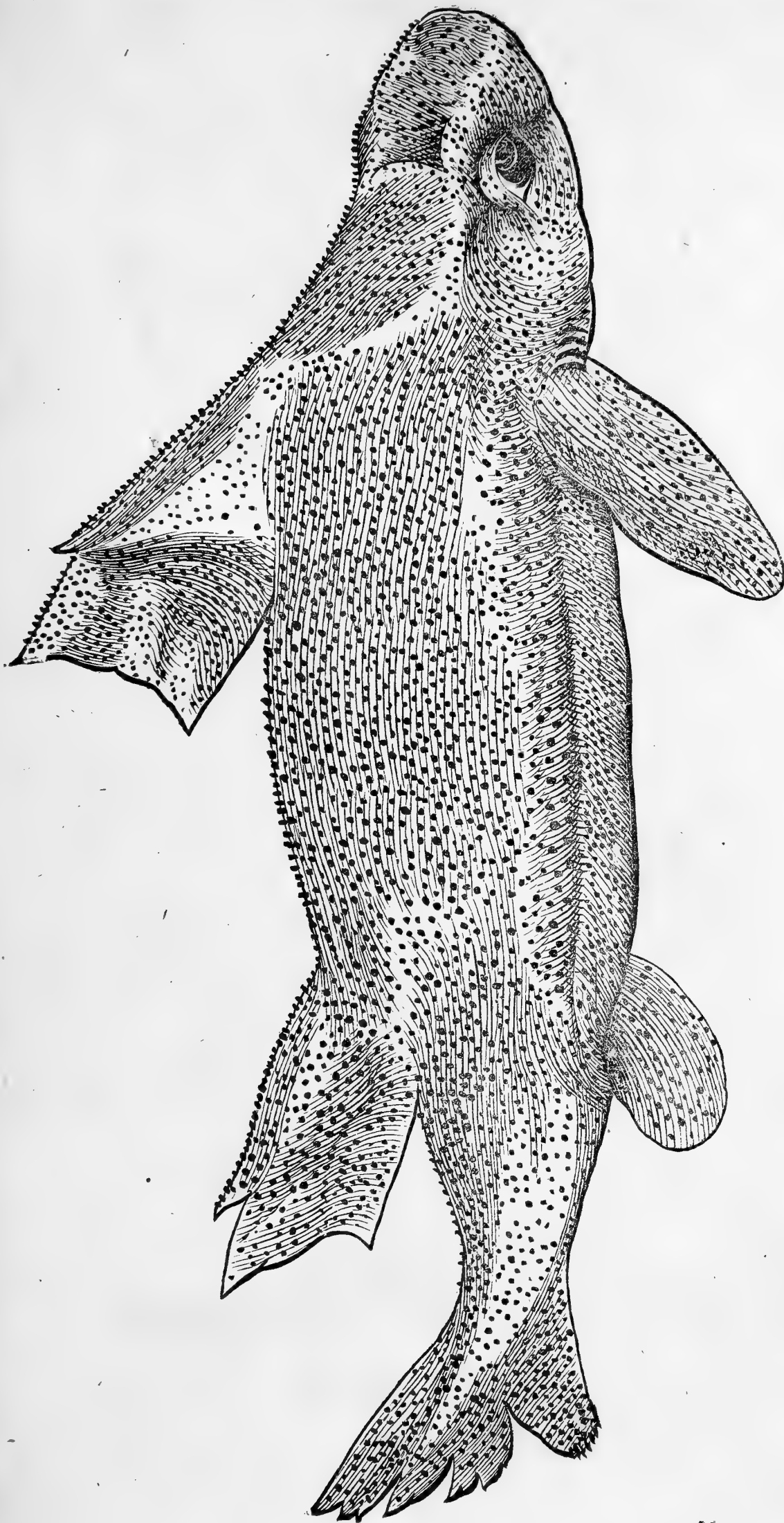
GALEVS Centrines (Rondeletij,) Γαλεός κεντρίνης, Latino nomine caret. Aristoteles & Plinius nusquam eius meminere: quæquam Athenæus hæc tanquam Aristotelis uerba citet: κὰδ κεντρίνην φησὶ πινὰ Γαλεοῦ εἶναι, καὶ Νωπιδανού. Ἐπιάνει δὲ Ἐπινωπιδέα καλεῖ χείρονα ἢ εἶναι τὴν κεντρίνην καὶ δύσασάν. Sic Rondeletius. Notidanus quidem ex Athenæi uerbis diuersus à Centrine uidetur: nomen tamen ei à dorso, nimirum eminentiore factum apparet: quod in Centrine etiam præ cæteris Galeis, præcipuè circa ceruicem seu potiùs summam tergi partem, prominet. Δοφία propriè dicitur in Suis ceruice surricta fera: & hunc piscem Athenæus centrum (unde ei nomen) habere scribit πρὸς τῆ πρώτῃ λεωιά, Rondeletius in ceruicis pinna interpretatur. At Galeus acanthias in dorso potiùs, quàm in ceruice, aculeos gestat, Rondeletio teste. Hoc etiam differunt (inquit idem) quòd Acanthias ex ouo uiuum foetum parit, Centrines uerò oua duntaxat. ¶ Centrinx Aelianò parui & pelle dura sunt, & capite acutiore, & coloris albedine à Galeis priuatim dictis, differunt. Eisdem innati sunt aculei duri, & aduersus omnia resistentes: quorum alter ad capitis (immò dorfi) summum uerticem alter in cauda est. hi uenenatum quiddam habent. Sic ille, & partim Oppianus. Inde conijcio eundem esse Porcum mar. Plinij, de quo ille: Inter uenena sunt piscium porci marini spinæ in dorso, cruciatu magno læsorum. Quin & Malsiliæ alibiq; hodie adhuc Porcus uocatur. ¶ Hyanam piscem nonnulli Centrinx esse putant, non rectè. Hyana enim belluæ sunt marinæ, unde ἀπαίσιοι ἄχθοῦ ὑάνης Oppianus dixit: Centrinx uerò, inter Galeos seu Canes minimi. locis etiam nominibusq; diuersis ab Oppiano nominantur. ¶ Cur Canum genus à Galeis, id est Canibus minoribus, diuersum & peculiare Centrinas quidam fecerint, inducti uidentur à corporis specie nonnihil uariante. sunt enim cæteri Galei uarij, (maiores.) pelle molliore, capite latiore. ¶ Bellonius Centrinx pro Vulpecula pinxit, duabus eius iconibus exhibitis: quarum unam simpliciter Vulpeculam nominat: alteram Italicam Vulpeculam, quæ à Venetis Porco marino dicatur. atqui in descriptione discrimen nullum facit.

ITALICE Porco marino, Bellonius.

GALLICE. Alij Bernadet, alij Renard, alij Humanthin uocât. Nostri & Malsilienses Porcus nec

Porcus mar.

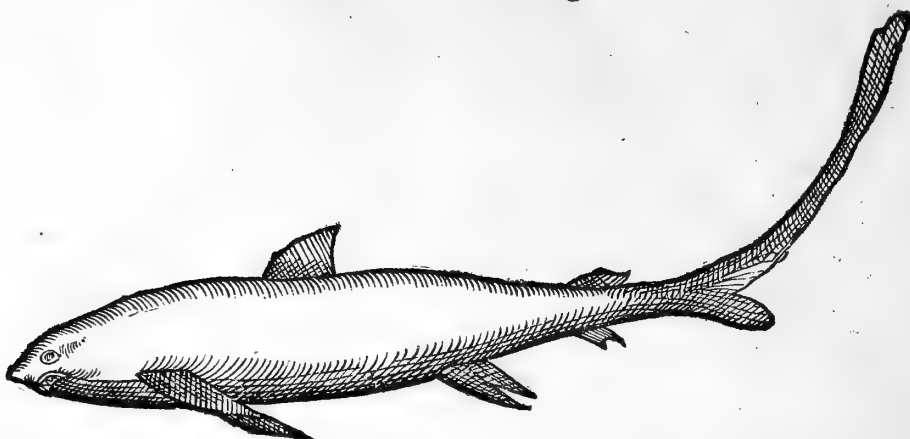
Hyana.

nec id ineptè, uel quia speciem Porci referat, uel quia Porci mōre in cœno se uoluet, Rōdeletius.

GERM. F. Ein Sauhund, ex Porco & Cane composito nomine: hat auch dōrn auff dē rücken wie der Thornhund: aber den oberen näher beym kopff: sind grösser/berter vnd schädlicher im stich. Retulit mihi uir quidam literatus, accepisse se à nautis Balthici maris, piscem uocatum Hundfisch/ (speciem potius eius: hoc enim nimis commune est nomen,) aculeum in tergo habere, quo lædat naufragos: & captus fortè in nauim proiectus, asserem quernum etiam perforet.

Saluiani icon nonnihil ab hac differt: nam pinnam partis supine ultimam non uidetur habere: & caudam in extremo magis acutam.

VULPES Galeus, à Plinio Vulpes, ab alijs Vulpecula dicitur. Aristoteles sic appellatum innuit hunc piscem ab ingenij calliditate, qua Vulpem quadrupedem referat: Diphilus à gustu ingrato & graui, tanquam uulpinæ carnis: Rondeletius à caudæ longitudine. A Syraculijis Κύνω πίνω, id est Canis pinguis uocabatur, ut profert Athenæus ex Archestrato, his uersibus: Ἐν δὲ Ῥόδῳ γαλιόρ τῶν ἀλώπεκα, καὶ ἀρδνίσκει μίλλης, ἀν μὲν σοι πωλεῖν θέλει, ἀρπαζομ αὐτῶν: Ὁν καλεοῦσι Συρακώσοι Κύνω πίνωα. cum tamen neque adipem, neque pinguedinem ullam Galei habeant, Rondeletius. An uerò in illis Archestrati uerbis pro Κύνω πίνωα, Κύνω πίνωα, uel Ἀκτιπίνωα legemus? nam supra dixerat Athenæus Archestratum asserere Mustelum Rhodium esse Ἀκτιπίνωα. Quoniam uerò omnium sapidissimum hunc piscem esse tradit, Vulpes autem nostra ubique utilis ac plebeijs piscis existimetur: Archestrati Vulpem (inquit Saluianus) aut apud Rhodum solùm eiusmodi esse: aut præter aliorum antiquorum morem, quod magis credimus, alium ab hoc nostro piscem, tenerum & pinguem, Vulpem ab eo uocari arbitrandum. Sic ille. Galei quidem Rhodij iconem aliam ex Rondeletio dabimus inter fluuiatiles.

Κύνω πίνω.

Aper mar.

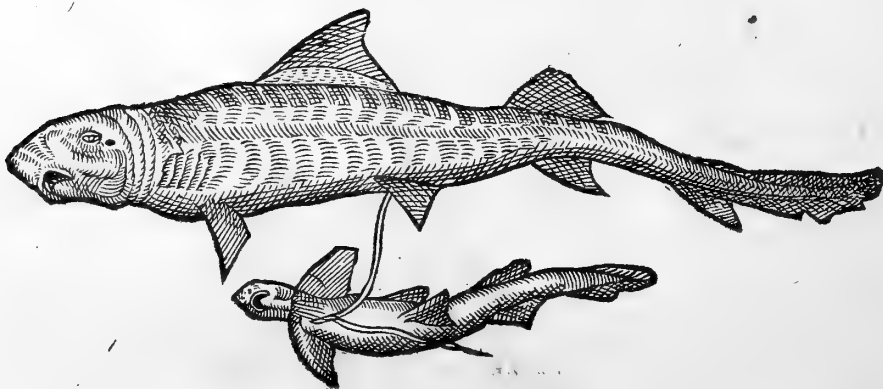
Errant qui hunc piscem, Aprum marinum esse putarunt, propter corij nimirum asperitatem: quæ tanta in hoc pisce est, ut limam referat.

Vulpes piscis est cetaceus, ex Galeorum genere, Aristotele teste: corpore rotundo spissocq̃, ore paruo, non multum infra rostrum, dentibus acutis. Caudæ pinna, quæ sursum abit, toto corpore longior est, falcis formam referens, altera multò minor. Animal parit. Fœtus uentriculo recipit, &c. Rondeletius.

GALL. Nostri à caudæ longitudine, figuraq̃ ensi simili, peis Spaso nomināt; alij à caudæ longitudine, Ramart, (Galli Vulpem quadrupedem uocant Regnard.) Rondeletius.

GERM. F. Ein Meerfuchs/ein Fuchshund: ein Schwertschwanz/ ein Swwertbund.

Solus hic inter Galeos umbilico matri adheret, &c.

GALEVS læuis, γαλεός λαεός, hic uidetur (inquit Rondeletius) ex ipsa generandi ratione, quam ei Aristoteles adtribuit, & nos pictura expressimus. Fœtum enim cū umbilico matrī adhærente pingendum curauimus, ut à Caniculis, Vulpibus, alijsq; Galeis discerneret: cū nullus ex Galeis alius sit, cuius fœtus secundis membraniscq; inuoluatur, uteroq; matrīs per umbilicum alligetur. Interim non me latet alium esse Galeum, in quo cutis quàm in hoc sit læuior: quem tamen, cum eodem generationis modo non procreetur, Aeliani Glaucum esse asserimus. ¶ Bellonius Galeos læues nominat, quicunque aculeis dorsi carent: ex his uerò priuatim illum qui à cutis colore Massiliæ Palumbus uocatur, ab Aristotele læuem dictum tradit. Læues quidem Galei non à cutis læuore dicuntur: omnes enim Galei aspera cute sunt, alij magis, alij minus: sed quoniam aculeis carent, ut opponantur acanthijs. ¶ Saluanus ob id læuem dici opinatur, quòd non aspera (ut reliqui ferè Galei) sed læui tectus sit cute. Latīnorum (inquit) nemo eius meminit.

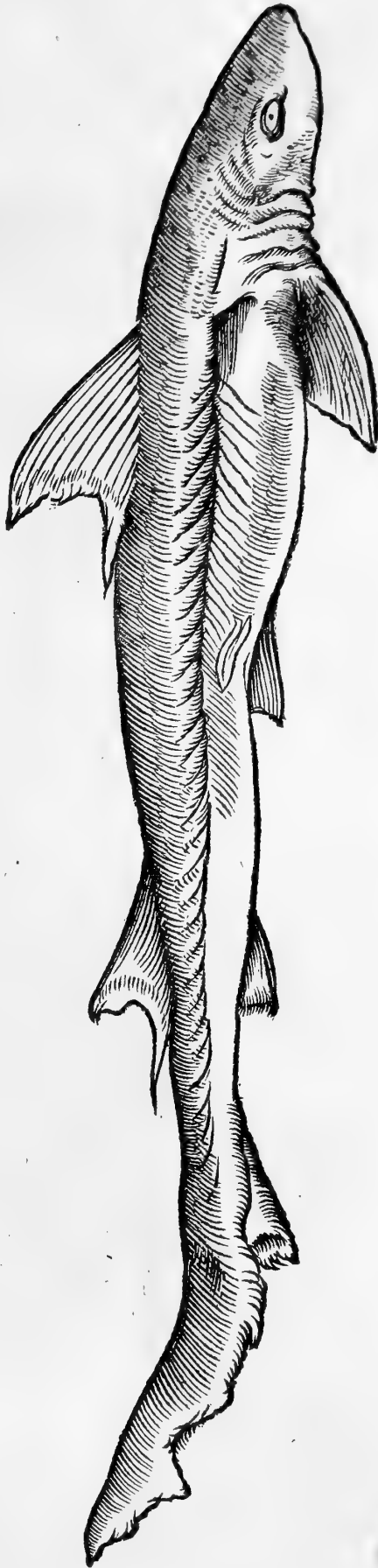
I T A L. A Romanis pesce Columbo dicitur, Rondeletius: qui alibi Orbem piscem Venetis Columbum uocari scribit: Massarius uerò Pastinacam Venetjs sic nominari. ¶ Romæ non secus quàm Asterias, peculiariter pesce Palombo uocatur. (nam Canes galeus atque spinax communi, & non peculiari nomine, pesci Palombi appellantur, Saluanus.

G A L L. A nostris Emissole uocatur, Rondeletius. Massiliensium uulgo à cutis colore Palumbus, Bellonius.

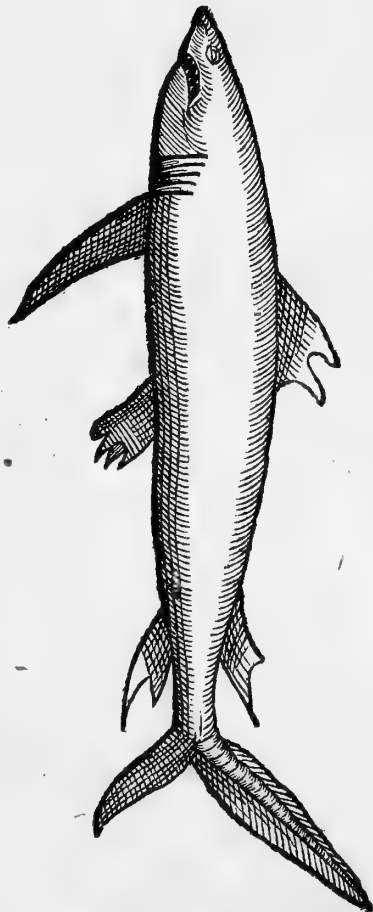
G E R M A N I C E circumloquemur: Ein glatte art der Kleinen Hundfischen / hat wol auch ein rauhe haut / wie die Hundfisch überall: aber keine dorn auff dem rucken.

GALEVS glaucus Aeliani, quatuor aut quinque cubitorum magnitudinem attingit. Dorsum cœrulei est coloris exaturati, unde illi cognomen, uenter candidi, &c. Color quidem hic cœruleus in nullo alio Galeo spectatur: unde & Cagnot blau, id est, Canis glaucus siue cœruleus à nostris appellatur, Rondeletius. Hunc igitur Galeum, Aeliani glaucum arbitramur: qui catulos suos ore receptos abscondit, qui tamen ab Aeliano (& Io. Tzetze) simpliciter γλαεός dicitur, non γαλεός γλαυός, ut Rondeletius nominat. Alius quidem fuerit Aristotelis, & aliorum Græcorum Glaucus: qui cum aculeos multos, præacutos, ualidosque in dorso gerat: ab illis prohibetur soboles ore parentum recipi. Plinius Caniculis nubeculam quandam attribuit, qualis est in planis piscibus: quæ ex omnibus Galeis in hoc solo, & in Cane galeo comperitur, hic quidem Cani galeo sauitia audaciâq; non cedit, humanas enim carnes eodem modo appetit, cuius rei ipse oculatissimus sum testis, Rondeletius.

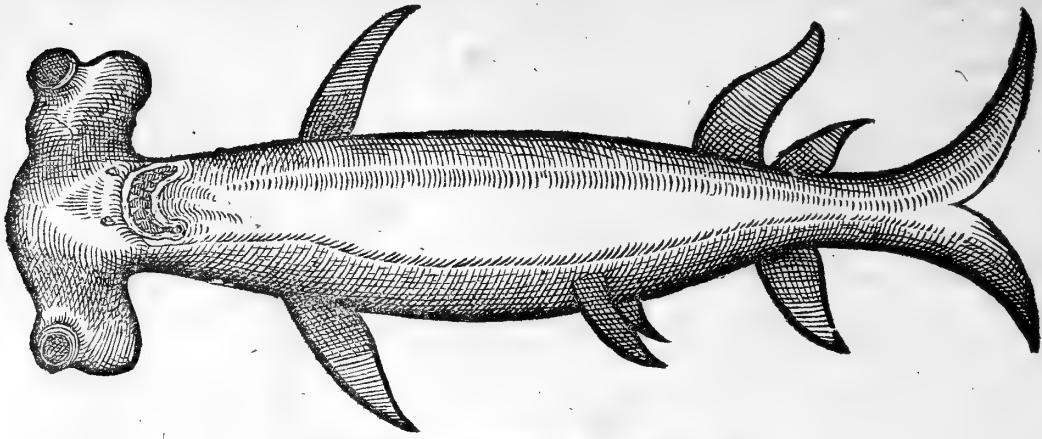
Icon hæc, non memini ubi olim mihi expressa, eiusdem Galei læuis, uel saltem ei coniungenda uidetur.

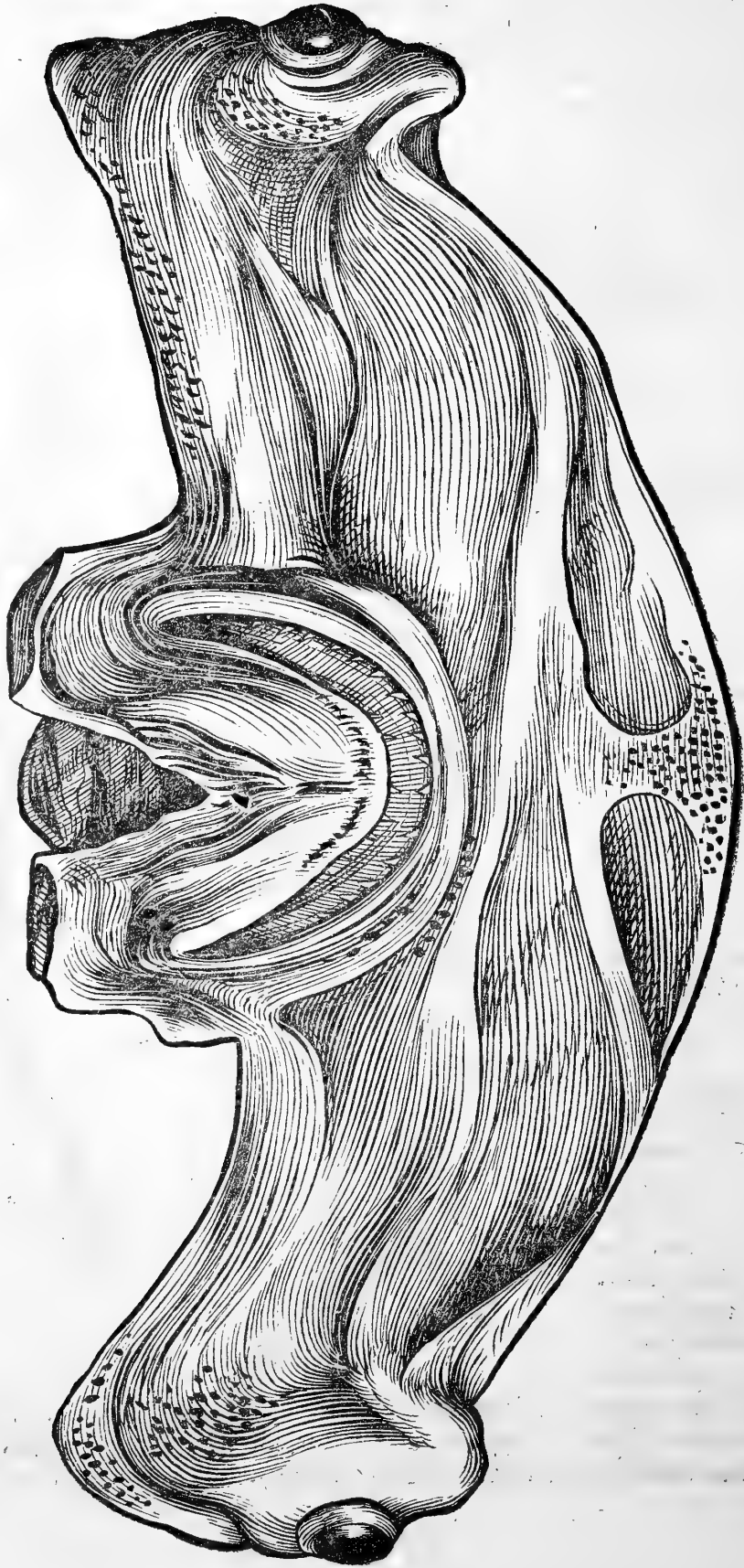
Glaucus Aeliani.

GALL. Cagnot blau, circa Monspelium, ut supra dictum est.
GERM. F. Ein Blawhund/ein blawer Hundfisch.

Caput hoc Zygame depictum Cor. Sitaridus ex Italia olim ad me dedit.

ZYGÆNA piscis è Galeorum cetaceorum genere, sic dictus est à Græcis, (ζύγαινα,) à similitudine figuræ. quia ζυγόν transuersum librile significat, ex quo lances dependent: uel simpliciter ζυγός, id est, à iugo: quod ut transuersum bouum ceruicibus imponitur, ita in Zygæna caput ex transuerso situm est, Rondeletius. Latino antiquo nomine caret. Gaza Libellam transtulit: *Libella.* meritò (inquit Rondeletius:) est enim libella fabrorum lignariorum, cementariorumq; instrumentum: quo rerum in plano positarum æquilibrium siue libramentum, & neutram in partem propendens situs exigitur, id ligno transuerso constat, in huius medio aliud erectum est, è cuius summo filum annexo plumbo demittitur. Hanc figuram piscis iste capite transuerso, & reliquo corpore in huius medio sito, aptè refert. Sic ille: cuius sententiam potiùs quàm Saluianí (qui ad huius instrumenti similitudinem hunc piscem accedere negat: & Gazam, qui Libellam uerterit, reprehendit) equidem approbârim. ¶ Qui hunc piscem Sphyrænam esse falsò putarunt, quòd capite malleum referat, Italico eiusdem nomine (Martello) malleum significante, (nam σφύρα etiam Græcis malleus est,) decepti uidentur: ijs uerò qui Lamiam arbitrati sunt, dentium similitudo im-

Libella.

Sphyræna.

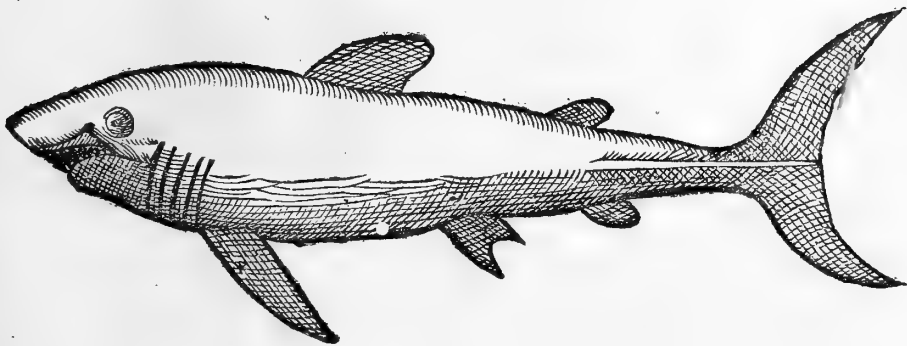
Lamia.

ITALICE Ciambetta dicitur: alicubi pesce Martello (*id est, Malleus, ut dictum est:*) alibi pesce Balestra: utrunque à similitudine figuræ. Aduertendum tamen est, non hunc, sed Aprum seu Caprum piscem, Romæ pesci Balestra uocari, Saluianus.

HISPANICE. Peis Limo, Limada, Toilandalo.

GALLICE. Mafsilienfes peis Iouziou appellant, non à feritate (*ut Bellonius scribit*) sed à tegumentis capitis similitudine, quo olim Iudæi in Prouincia utebantur, Rondeletius. Mafsilienfes à dentium sæuitie Cagnolam, & fortassis à deceptione Baratellam incerta nomenclatura dicunt: item Iudæum, Bellonius.

GERMAN. F. Ein Jud/ein Schlegel/ein Schlegelkopff/ein Schlegelbund.

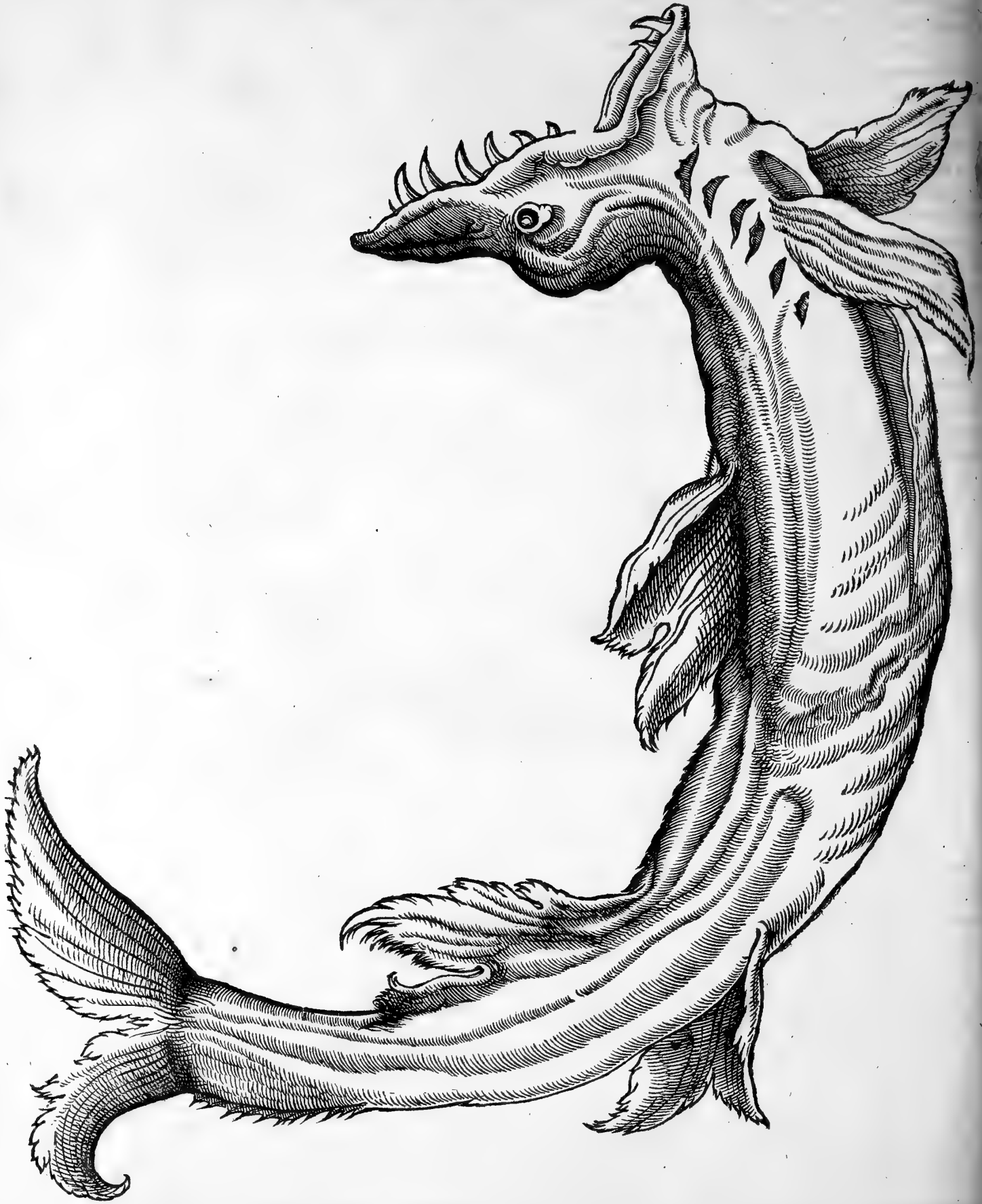

CANIS Carcharias. κύων κερχαιίας. A Theophrasto simpliciter etiam κερχαιίας dicitur. Mare rubrum (inquit) belluis refertum est, plurimosq; Carcharias habet, in tantum ut nare tutum non sit. Quem locum interpretatus Plinius: In mari rubro (inquit) fruticum magnitudo ternorum est cubitorum, Caniculis referta, uix ut prospicere è nauí tutum sit, remos plerunq; íplis inuadentibus. ¶ Dictus est autem Carcharias, quòd præ cæteris piscibus asperos, acutos, ualidosq; dentes habeat. Rondeletius & Gillius Carchariæ eandem faciunt Lamiam, Nicandri Colophonij. Glosfas secuti, qui Lamiam etiam Carchariam & Scyllam uocari scribit. Ego cum Oppiano potiùs distinxerim, hic enim poëta aliquoties Canes numerat inter Cete: de Lamijis uerò priuatim agit, &c. Fieri quidem potest, ut in nonnullis locis Carcharias alio nomine Lamia dictus sit, propter similitudinē: ab alijs uerò exactiùs suo discretus nomine. Bellonius in hoc potissimùm hos pisces distinguit, quòd Lamix os in anteriori capitis parte tribuit: Carchariæ uerò rostrum in mucrone exportectum. Lamia quidē (λάμια, λάμνη: quod nomen Grammatici παρά τὸν λαμῶν [id est, à gula, quæ prægrandē hic piscis habet,] deducunt) à Plinio inter planos pisces numerat. Atqui Lamiam (inquit Rondeletius) cæterorū Galeorum instar longū esse spissumq; piscē, ac rotundum, sensus ipse docet, dempta sola dorsi latitudine, qua à cæteris Galeis differt: quæq; Pliniū impulit, ut cum planis cartilagineis numeraret, cū proculdubio in longis cartilagineis & cetaceis censendus sit. Plura de nomine Lamix in Italicis mox leges. ¶ Canis Carchariæ pars est etiam qui à Romanis Thyrsio (θυρσίω) uocat, suauissimus ille & delicatissimus, siue tenerrimus, Athenus lib. 7. Plinius Phocænam, Tursionē interpretat. Gladiū quoq; piscē, Canē & Galeoten uocari testis est Strabo. ¶ Carchariam Aristoteles non cognouit, nam qui simpliciter Canis ab eo uocatur, κύων γαλιός est, Saluianus. Vide etiam in Cane Galeo. In Sicilia hodie Raiam piscatricem uulgò Lamiam uocari, Saluianus author est: item Squatinam à Lusitanis Lamio.

ITALICE. Lamix nomen uetus in Italia, Prouincia & Hispania seruatum est, Rondeletius, Genuæ & Neapoli uetus Lamix nomen notissimum est, Bellonius.

GALL. A nostris (circa Monspelium) Lamio uocatur, Baionæ Frax, Rondeletius.

Hæc pictura Carcharia Canis ad sceleton olim nobis facta est.

GERM. Carcharias & Lamia siue unus, siue duo sunt pisces, propter generis tamen natureque cognationem uno nomine à Germanis appellari potest, ein Fraß oder Fraßhund, à uoracitate. uel à magnitudine ein Urhund/ein grosser Hundfisch/ein Walhund. Bellonius apud Noruegos Perksisch uocari scribit, quasi montanum piscem.

ANGLI nimium communi ad Canes & Galeos nomine Soggesische nuncupant.

GLOSSO-

GLOSSOPETRA Plinij, ut uidetur, è lapidum gene
re: quam aliqui uulgò hodie Dentem Lamiaè nomi-
nant, alij Serpentis linguam.

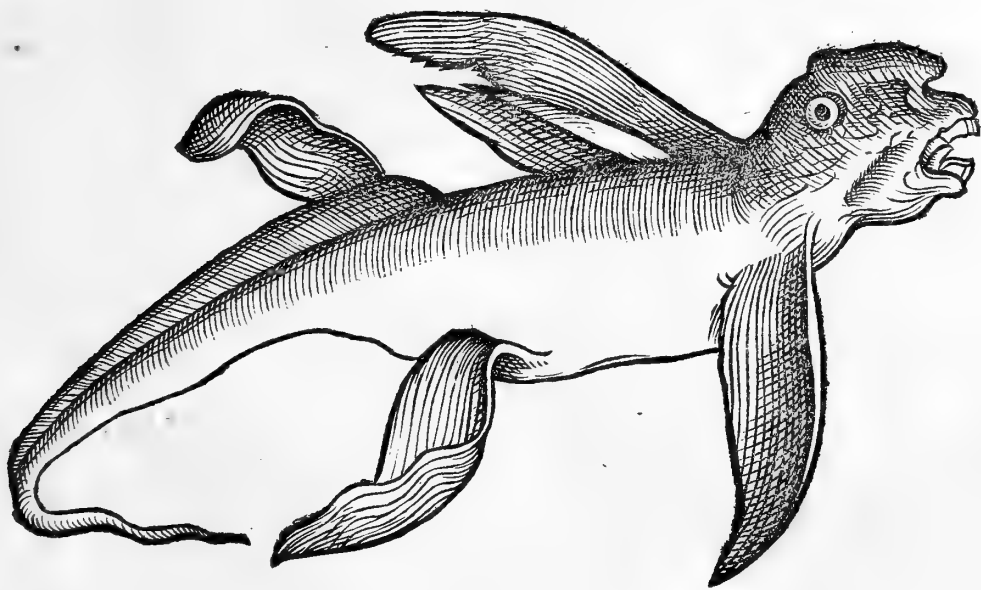
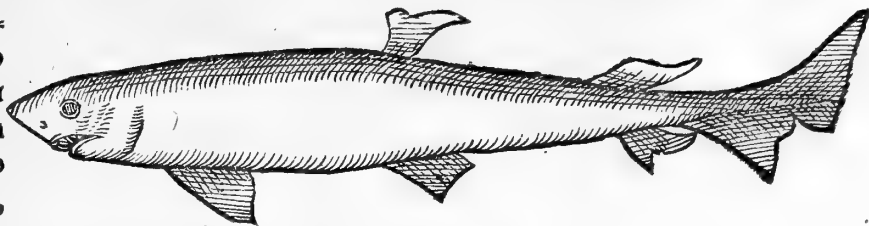
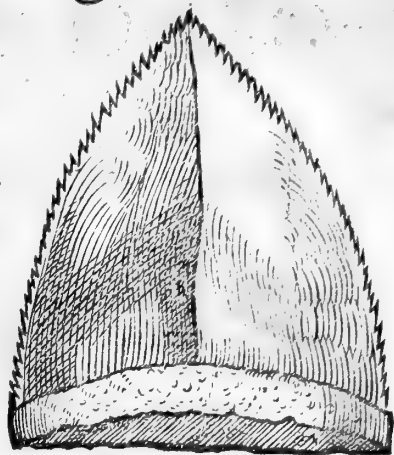
GERMAN. Ein Stein / welchen erliche nennend
Schlangenzungen: andere aber ein Hundzan vò dem
grossen Hundfisch Lamia genant.

MALTA Rondeletij, μάλθη, Latino nomine caret.
Suidas cum Prestide seu Pristi confundere uidetur.
Oppianus apertè distinguit. Malta cetus est δυσανταγώνι-
σος, id est, inexpugnabilis, uel difficilis expugnatu. Oppia-
nus ab infirma corporis sui mollitie denominari eam canit,
μάλθη, ή μαλακίση επώνυμο άδρανίση κήτος. ¶ Pinnis, cau-
da, internis partibus à Cane
non differt, nisi quòd alba o-
culorum nebula caret. Caro
ei est laxa mollisq̃, non sensu
modò, sed & facultate. aluum
enim mollit cietq̃ succi lento
re: inde etiam nomen habet,
Rondeletius.

ITAL. Romani Lamiam uocant, à dentium similitudine, dentes enim latos & acutos La-
miaè modo habet, Rondeletius, qui alibi quoque Caniculam Plinij à Romanis Lamiam uocari
scribit.

GALL. Nostri Sorrat uocant, Rondeletius.

GERM. Canem carchariam siue Lamiam interpretamur ein Fraßhund. Maltham uerò, ein
Kleiner Fraßhund, id est, Lamiam minorem; uel, ein art des Fraßhunds, id est speciem Lamie;
uel, ein Bluthund, à mollitie corporis.

SIMIA marina quædam, cuius iconem qualem à Ioan. Kentmanno accepi, hîc exhibeo. Is Si-
miaè marinaè nomine è Dania sibi allatam scribit. Pinnas tanquam uolans extendit, ut pictura
præ se fert: & inter duas in summo dorso pinnas aculeum retrò tendit, ceu Galeus centrines. os si-
mum habet, non ut Galei in longitudinem protensum rostrum. branchiarum foramina quina ap-
parent, obliquo inter os & oculos descensu. Color ei uiridis toto corpore: sed in dorso magis fu-
scus, ad latera pallidus, dentes lati & continui. Reliqua satis apparent in icone: quæ cum ad
skeleton facta sit, in uiuo animali non omnia similiter se habere suspicamur. Te-
studineũ inuolucrum si accederet, Aeliani hanc Simiam facerem;
quam in Mari rubro cartilaginei gene-
ris describit.

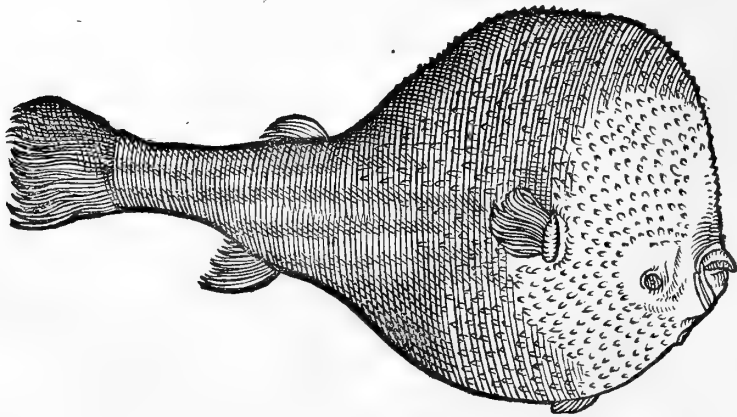
ORDO XI. DE PISCIBVS ORBICVLATIS.

DE ORBICVLATIS CARTILAGI- NEIS IN GENERE.

DE CARTILAGINEIS omnibus in genere diximus supra ab initio Ordinis IX. Veteres eorum genera duo tantum agnouerunt, Planorum & Longorum, nos Orbiculatos addidimus. Orbem certe Britannicum, cartilagineum esse, ossibus & spinis carere, sapore Squatinæ, à Turnero didici: an uerò is etiam adipe, ut proprie dicti cartilaginei, careat, nondum mihi constat. Reliqui si qui fortè cartilaginei non sunt, propter similitudinem tamen formæ, eodem Ordine collocandi uidentur. Rondeletius nullum certum ordinem eis attribuit: sed libro XV. inter pisces peregrinos, hos quoque numerat. ¶ Orthroriscus Rondeletij, & altera eius species à nobis exhibita, etsi commune aliquid cum prima specie Orbis habere uidentur, corporis rotunditate ferè, & dentibus latis planisq;, &c. ego tamen genere toto prorsus differre arbitror. & primam quoq; hanc Orbis Rondeletij speciem à sequentibus omnibus (nisi Echinatam fortè excipiamus, cuius os dentesq; similes apparent) genere diuersam esse conijcio.

Orbis Aegyptius Rondeletij.

Eiusdem alia effigies rudior, ad sceleton inueteratum olim nobis efficta: quam, cum hinc poni deberet, & spacium deesset, in sequentem paginam posuimus.

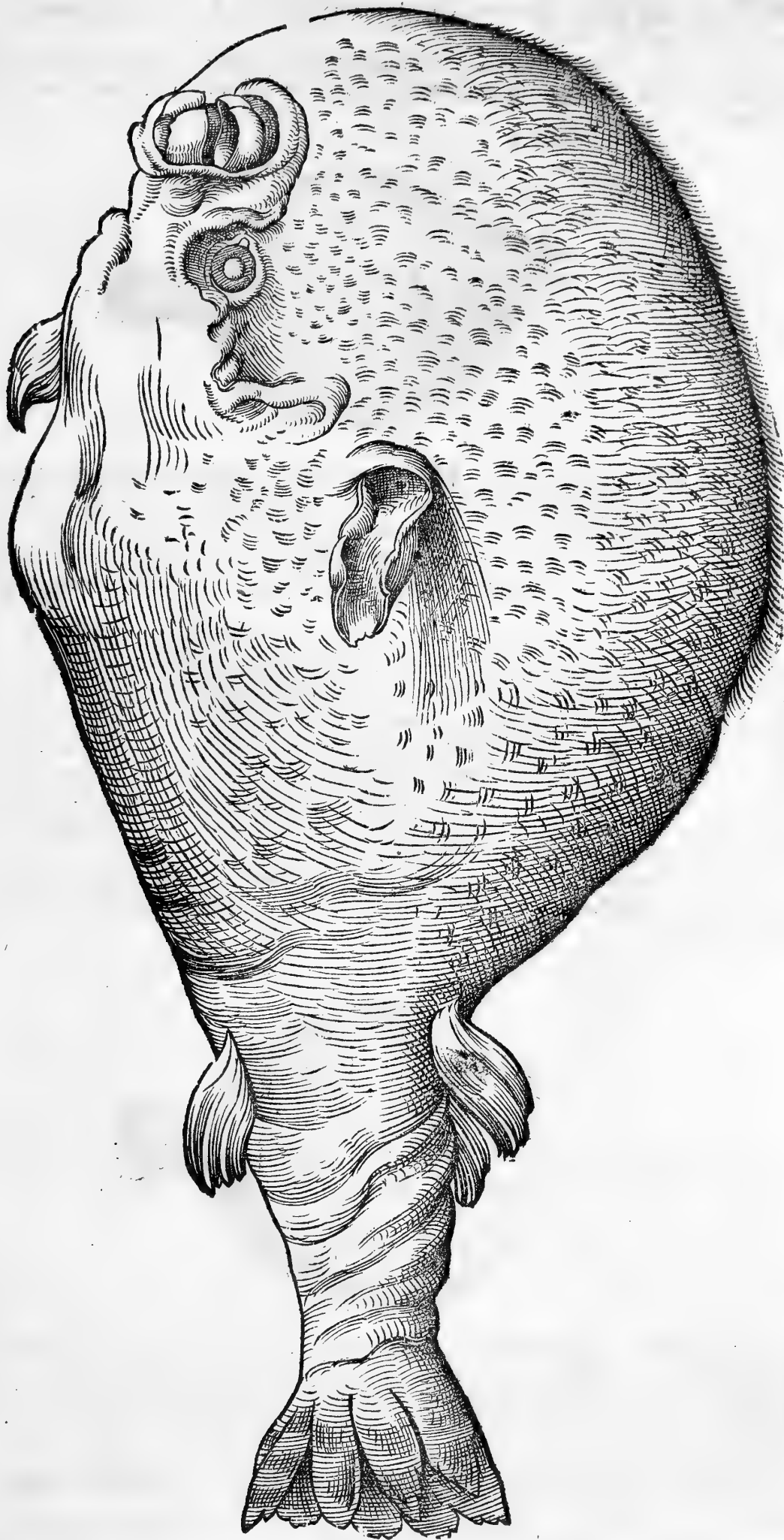
ORBES uel Orbiculatos pisces appello, (inquit Rondeletius,) quòd in orbem & rotundam figuram circumacti sint. Horum aliquot sunt genera, quorum primum ex Orientis, alia ex Septentrionis plaga delata uidi.

Orchis.

Orbis primus Aegyptij ex Nilo familiaris est. Capitur circa Saiticam præfecturam. genera eius duo sunt, ambo rotunda, corio duro contexta, ut lagenam imitari uideantur. Capitur uerò non ob aliud, quàm ut eius pellem tomento impletam, exteris uendant. Plinius Orchin, id est Testem, ob rotunditatem uocauit, alij uerò Orbem appellauerunt. Durissimum esse piscem constat, qui Orbis (aliàs Orchis: sed Isidorus, qui plus quàm 900. ab hinc annis uixit: & alij, ut Aggregator, legerunt Orbis) uocetur. Rotundus est & sine squamis, totusq; capite constat, Plinius. Hæc omnia nostro Orbi conueniunt. est enim durissima, & propter aculeos aspera cute, cui cuticula alia tenuis subiacet. E mari Nilum subire constat: aiuntq; uniones ex rore ore excepto concipere, & parere, quod falsum esse existimamus, Rondeletius. Aristobulus quidem apud Strabonem tradit nullum ex marinis piscibus in Nilum ascendere, præter Thrissam, Mugilem & Delphinum: eiusq; rei causam addit. Quamobrem diligentius inquirendum fuerit, an Orbis quoq;, ut Rondeletius tradit, anadromus sit, hoc est, è mari subeat. ex tribus quidem iam nominatis piscibus, nullus idem qui Orbis esse potest: nec uerisimile est tam raræ in Nilo formæ piscem, & Nili accolis satis familiarem uulgoq; notum, inter alios Nili pisces à ueteribus non esse commemoratum. quamobrem Physam Nili piscem Straboni & Athenæo nominatum, nõ alium quàm Orbem esse coniecerim. nomen enim Physæ ab inflatione factum apparet: & Orbis noster uesicæ instar inflatæ in globum tumere uidetur. Grammatici physan interpretantur follem, utrem, ampullam, uesicam, flatum, aërem, pharetram, & Nili piscem: & Physcam crassius intestinum, quod inflari à coquis solet, ut farciatur. Idem fortè & Caluaria marina Ennij fuerit. neq; enim alium inuenio piscem, qui ad cranij formam magnitudine, rotunditate, & dentibus humanorum similibus, magis accedat. Lusitanicum quoque nomen Talpaire, inde corruptum uideri potest.

Physa.

Caluaria marina.

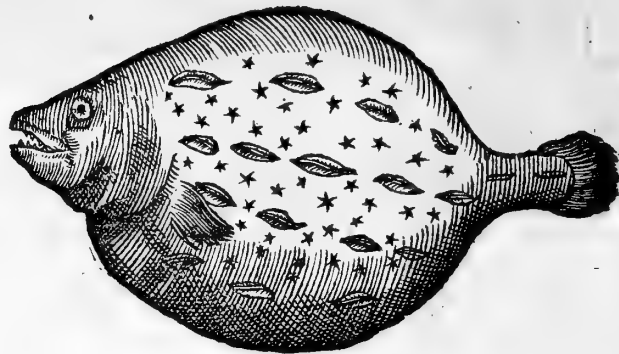

GRÆCVM uulcus Flascoparum, id est Lagenam piscem nominat: propter rotunditatem corio duro contectam, Bellonius.

ITAL. Venetum uulcus perperā Columbum (pesce Colombo) nominauit, Bellonius. Mas

farius Pastinacam Venetis piscem Columbum dici author est. & Rondeletius alibi Galeum læuem Romæ similiter uocari.

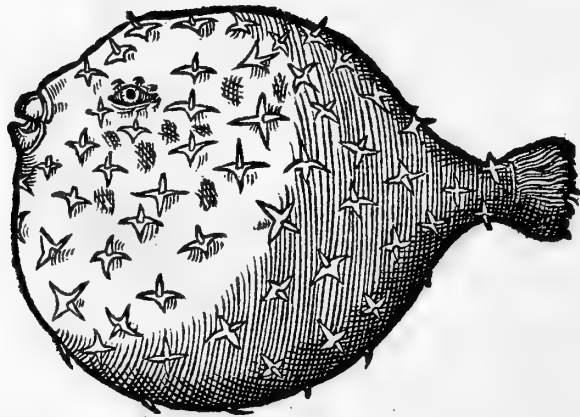
GERM. Ein Ründling, à rotunditate: uel ein Fläschling, à forma lagenæ. uel ein Egyptischer Lumpfisch. Angli enim Lumpe in Oceano uocant aliam Orbis speciem, de qua mox agemus.

ORBIS Scutatus Rondeletij. Hunc ita uocamus (inquit) ut à superiore & alijs orbiculatis distinguatur. cuius nominis imponendi causa fuit os illud scuti forma, quod ea in parte, in qua in terrenis animalibus pectus est, sterni uicem habet. Sunt qui Scutiferum appellant, (recentiores fortè aliqui & indocti.) Corpore est terete, mucoso, capite magis exerto quàm superior. A capite ad caudam usque ossa oui figura disposita sunt, inter quorum interualla aculei interiacent. Rarus est piscis & non edulis.

GERMA. Hollandi, apud quos piscem hunc uidi, Suetolt / alijs Bufolt (melius Snotolt) nominant, à mucos quem ore emittit, Rondeletius. Hollandi alijs inferiores Germani Schnotolt uocant, quasi Myximum & Muconem, nam Schnot uel Snot illis idem est, quod nobis Schnuder, id est, mucus & pituita. In alijs maritimis Germaniæ tractibus, uel hunc, uel similem, Seebass appellant: id est, Leporem marinum, nescio qua ratione, nisi fortè à forma oris. (sed iogè alius est Lepus marinus ueterum.) ego potius Seeban, id est, Gallum marinum appellarim, quod eius sceletos, ut scribit Rondeletius, suspensus, à qua parte uentus spirat, rostro ad eam conuerso, indicet: sicut Gallus auis tempestatis mutationem cantu denunciat, unde & Lyram Rondeletij, Germani similiter uocant ein Seeban.

ANGLI hunc piscem a Lumpe uocitant: & eodem nomine massam aliquam rotundam, informem, cuiusmodi ferè hic piscis est, nostris quidem Lump est jænθ, id est, cento, linteum attritum, uestis lacera.

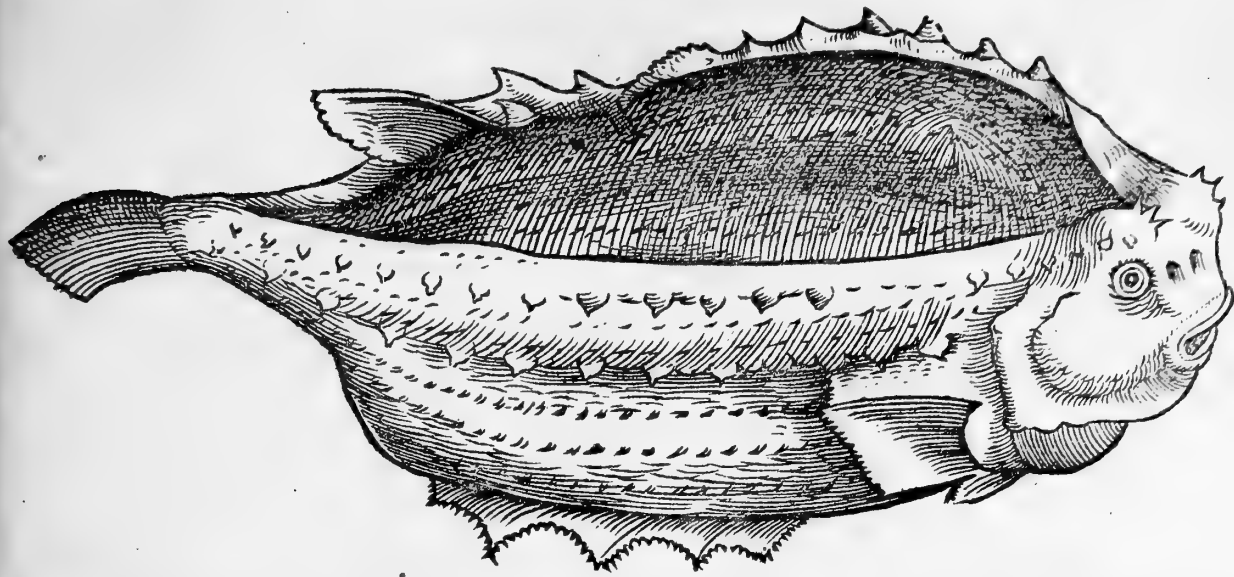
ORBIS Echinatus siue Muricatus Rondeletij. Hic etiam (inquit) in Septentrionali Oceano capitur, manifestis notis ab alijs disidens, nempe aculeis plures cuspides habentibus, muricum (machinularum ferrearum quadam similitudine.) His quidem aculeis totus hic Orbis adeò riget, ut manu tollere non possis, nisi cauda extrema apprehensa. Sunt qui Hystricem ab aculeis non ineptè appellent.

Hystrix.

GERMAN. Ein andere art des Schnottholsen/oder Lumpfische: mag ein Igelfläsch oder Stabel lumpe genennt werden.

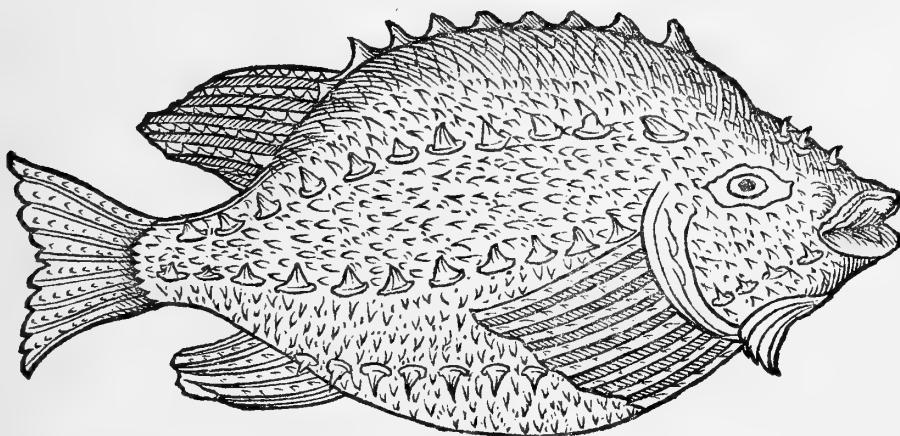
ANGLI, ni fallor, hunc priuatim Lump appellant: & in cibo (solum opinor in hoc genere) commendant, ueluti pinguisimum lautissimumq; cute detracta. Audio frequentem esse in Anglia; rubentem colore infantis recens nati, laudari; album non item, sanguine abundare,

ORBIS

ORBIS Oceani species alia, cuius picturam, ut ab amico quondam accepi, Germanico Leporis marini nomine, hic apposui, Lepus quidem marinus Apuleij uideri potest; de quo leges mox in Orbe Britannico.

GERM. Ein andere art des Schnortfischs oder Seehasen.

ORBIS Britannici siue Oceani species, nescio an præcedentium alicui eadem, cuius picturam ut accepi quondam, apposui: quam cum ad Guil. Turnerum Anglum misissem, ut ipse audirem sententiam, his uerbis rescripsit: Imago hæc Lumpi planè nostratis est: uerùm duæ posteriores pinnæ abundant. nam tales in pisce, quem ego recenter captum uidi, & postea comedi, nullæ comparebant. Deest etiã sub mento, ut ita dicam, rotunda cauernula, cætera omnia bene conueniunt. Et alius quidam Anglus, indicauit hunc piscem, Lump nomine, reperiri iuxta Cornubiæ (postremum Angliæ) promontorium. prominentias autem illas, quæ ossæ fortè alicui uideri possent ex pictura, callosas esse, quibus adhæreat scopulis, quod piscatores testantur. dorsum rubicundum, uentrem album haberi: piscem ipsum in magnis delicijs reputari. ¶ Et rursus in epistola ad me Turnerus: Lumpus noster (inquit) non potest esse Orbis (Aegyptius) Bellonij, est enim edulis, cartilagineus, nam ossa aut spinas intus non habet, sed eorum loco cartilagineas, eiusdem est saporis, cuius Squatina. Duas tantum habet pinnas, & eas infra branchias. In singulis lateribus ternas habet aculeorū aut recuruarū spinarū ordines, à capite ad caudam usq; porrectos. In summo tergo unicam talem habet spinarū seriem. Spinæ iam dictæ rubi spinas mirè referunt, (inde Batum rotundum appellare licebit,) nisi quòd nō ita recuruæ sunt. Umbilicus ei prominet in uentre portentosæ magnitudinis. Sub mento rotundum quiddã circuli instar apparet: quo se solo aut lapidibus affigere interdum uidetur. Caput habet Ranæ simile: & oculos admodum paruos. Totã cutis summa, tactu aspera est.

Batum rotundum.

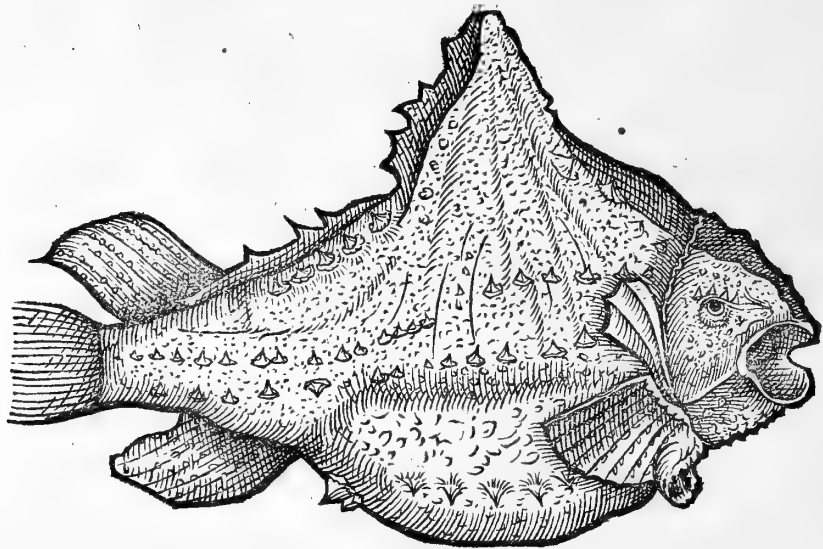
Lepus marinus Apuleij in Apologetico (quanquam dubitat an sic sit uocandus) cum cætera sit exossis inquit, duodecim tamen numero ossa ad similitudinem talorum suillorum in uentre connexa & catenata gerit. Vnde apparet eum non esse Leporem marinum, ueterum Græcorum, is enim in genere Mollium est, quæ omnia ossibus carent. Coniçio autem hunc esse piscem, qui à Germanis quoq; ad Oceanum Seehasß uocatur, id est, Lepus mar. nescio qua ratione, nisi forma oris, qualis unus potissimum est, proximè ante hunc exhibitus: cui os fermè Ranæ est, non promiens ut cæteris, nec denticulatum, item Orbis Britannicus à nobis dictus. In his enim propter orbiculatam figuram spina dorsì per uentrem nimirum transire uidetur, cuius uertebrae ceu Orbiculi quiddã (siue ossi, siue cartilaginei potius) inuicem catenæ instar necuntur. Rondeletius qui-

Lepus marinus Apuleij.

dem de Orbe scutato, ut ipse cognominat, sic scribit: A capite ad caudam usque ossa oui figura disposita sunt, inter quorum interualla aculei interiacent. Ea quidem numero duodecim esse coniectio: quoniam etiam foris per medium corpus prominentiæ ceu ossæ, uerius callosæ in duobus his quos dixi Orbibus, totidem uisuntur. Sed hæc doctissimus Turnerus: aut alius quispiam harum rerum studiosus in Angliæ Germaniæ ue ora, diligentius perpendet. Sus quidem talo caret probiore, cum inter solipedes & bisulcos ambigat, authore Aristotele. quare sædos Suum talos esse etiam Plinius ex philosophi uerbis repetijt.

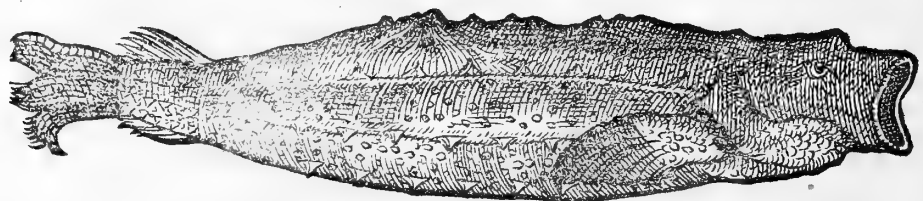
GERM. Ein art des Lumpfischs oder Schnottholfs/ möchte wol über ein Kömmē mit einē auß den vorgesetzten.

ANGLICE A Lump, à specie rudis & informis frustuli. Non desunt qui nomen a Scouul (id est, Noctua marina.) SCOTI uocant a Paddel, (nimirum quod capite Ranam referat,) Turnerus,

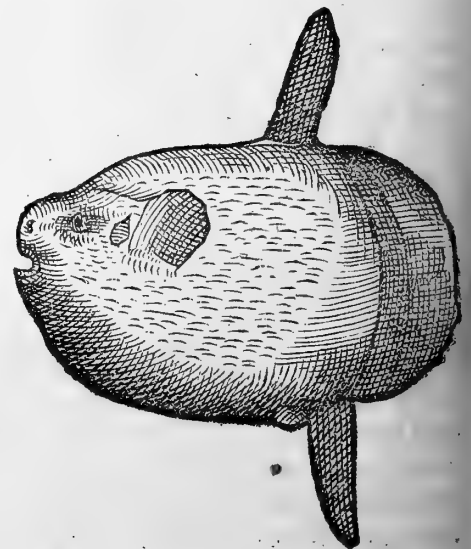
ORBIS Gibbosi, siue natura, siue arte aut ui: qualis ab amico uiro erudito ad me missa icon est, talem posui. Græcè *νωτολαβὸν* dixeris à dorso eminente, sicut & *νωτιδ'αυὸς* uel *ἐπινωτιδ'εὶς* Galeus quidam nominatur apud ueteres. Reperitur in Balthico Oceano, corio crasso & tenaci, &c. Spinæ sunt ceu rubi, sed mucrone recto. Dorsum in aciem acuminatum in carinæ modum.

GERMAN. F. Ein Hogerlump/ ein art des Schnottholfs mit einē hohen rucken.

ORBIS oblongus, sic enim appellare libet, quod cæteris, rotunditate tantum excepta, similis uideatur, eodemque nomine à Germanis Snotolfs nomine appelleretur. Hunc amicus quidam ad sceleton depictum misit: fierique potest ut quædam ui aut arte in eo à naturali habitu deprauata sint. Mucosus est admodum, (ut monuit, qui misit:) nec osseum, nec carneum quicquam habet, mucoso tantum lentore expletur. Captu difficillimus, nam ubi hamum uel retia senserit, suum illum mucum euomendo, lubrica reddit omnia, contractoque in orbem exuuioprofilit.

ORTHROGORISCUS, uel Luna piscis, Rondeletij. *ὀρθρογορίσκος*. Piscis hic Luna uocatur à nostris (inquit Rondeletius,) quia extrema corporis parte, quæ pinnis subest, Lunæ crescentis figuram aptissimè refert: uel quia demptis pinnis toto corpore rotundo est, Lunæ plenæ instar: uel quod noctu splendeat: Sed longè alius piscis est Aeliani Luna, hodie ignotus, nisi fortè Selerinus sit. Sed ne que Rota Plinij est, ut Gillius putauit, quanuis Malsiliæ Mole uocetur à rotunditate. At Plinij Orthrogoris uideatur, de quo ille sic: Appion maximum piscium (non quidem cetorum) esse tradit Porcum, quem Lacedæmonij Orthrogori-

Rota.
Orthrogori-
scus.

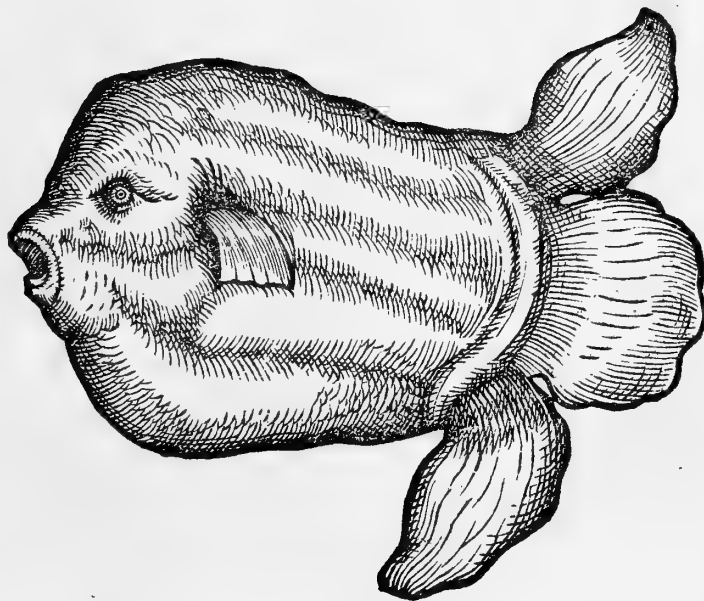
thragoriscum uocant. grunnire eum cum capiatur. Noster certè hic piscis (piscis inquam, non cetus) admirandam in molem excrescit, utpote qui quatuor uel quinque uel sex cubitorum molem equet. & dum capitur, Porci modo grunnit, cuius rei ego auritus sum testis. eius soni causa rima est branchiarum stricta, neque solum Porco grunnitu, sed etiam aspectu, cauda Porci pedibusque demptis, similis est, Rondeletius. ¶ Orthragoriscus pro porcello, Lacedæmoniorum glossa seu dialectus uidetur, siue de quadrupede, siue de pisce dicatur. ¶ Caro eius cocta glutinum ex tergoribus bouum confectum refert, uel Sepiarum falsarum & coctarum carnem, præter carnem, adipis multum habet Porci modo. In nostro mari aliquando capitur, sed rarissimè. ¶ Huius piscis (inquit Saluianus) à ueteribus Græcis atque Latinis scriptoribus mentionem nullam factam credimus: quare cum uulgo Molam uocamus, à figura ferè rotunda. Ea quidem quæ ueteres Rotæ pisci tribuunt, huic non conueniunt. Piscis est cartilagineus, uiuiparus, ouis intra se conceptis.

ITAL. Bota uel Bottaccio uocatur. hoc uocabulum eis dolium significat, siue labrum aut lacum. Talis quidem forma etiam Orca inter Cete nominis causa fuit: ut hic sit Orca piscis; sicut ueterum Orca, Orca cetus. ¶ Saluianus Italicè etiam, ut Mafsilæ, Mola uocari scribit.

HISPAN. Bout. Vide mox in Gallicis.

GALL. Circa Monspelium Lunam uocant, ut dictum est. Mafsilenses Mole (*Rotam quoque putro Molam uocari alicubi: sed hæc non est Rota*) uocant à rotunditate, quòd molæ molendinariæ similis sit. Hispani Bout appellant. Nonnulli ex nostris, qui Prouinciam Hispaniamque frequentarunt, utraque coniuncta appellatione Molebout nominant, Rondeletius.

GERMANI Non uocare poterunt, quod uocabulum eis Lunam significat. uel *Wonsfisch*: quoniam & Galli circa Monspelium sic appellant, uel *Sauwisch*, id est, Porcum piscem, ut differat à Delphino, qui simpliciter Porcus marinus dicitur à Germanis, *ein Weerschweyn*. piscis enim non est, sed cetus.

ORTHAGORISCI alia species: quam Venetijs depictam uir quidam nobilis Gallus ad me misit, unà cum descriptione: Piscis Cal. Martij, anno Salutis 1552, non longè à Venetiarum ciuitate captus est: qui primo aspectu massa carnea potius existimabatur quàm piscis. forma in orbem uergebat. corio sine squamis & pilis tegebatur. Os in arcum colligebatur, ut pro beluæ magnitudine miraculo fuerit. Oculi patentes, prominentes, & ampliores quàm bobus. Branchiæ detectæ, carnosæ, læuesque. Pinnæ in lateribus dodrantaes. Tuberculum habebat in fronte durissimum. Maxillæ utrinque dentium uice continui ossis soliditate armabantur, &c.

GERMAN. *Ein andere art des Wonsfischs/zü Venedig gefangen.*

ORDO XII. DE CETIS

PROPRIE DICTIS.

DE CETIS IN GENERE.

Cete propriè.

ET E (Κῆτη) ex aquatilibus propriè dicuntur, quæ perfectum animal ex femine, non ex ouo, gignunt, ut Delphini, Balæna, Phocæ. Et hæc pleraque omnia prægrandi sunt corpore: quod sanguine alitur, ossibusq; fulcitur, similiter ut terrestrium respirantium, & cum multo calore natiuo abundant, cordis refrigerandi gratia pulmones etiam hæc omnia habent. Minimum in hoc genere Phoca uidetur: inde Phocæna, Delphinus. maxima uerò, Balæna, Physeter, Pristis. Impropriè uerò aliquando Cete dicuntur, alia etiam aquatilia animalia grandiora: ut ex piscibus cum alijs maiores, ut *πμαχίτου* cognominati, quòd in tomòs segmenta ue scissi uendantur: tum præcipuè Thynnus: qui aliquando etiam simpliciter Cetus dicitur, præsertim ubi ad summum incrementum peruenerit, hinc Thynnopolæ, à Latinis Cetarij dicuntur. Ex Cartilagineis longis Canem siue Lamiam magnitudine præcipua esse puto, inter planos uerò eiusdem generis Bouem: quanquam & alius Bos esse uidetur generis Cetorum propriè dicti. Testudines etiam aliqui Cetis adnumerat, impropriè, ut ego iudico, quadrupedes enim ouiparæ sunt. Verùm hæc omnia ferè Cetacea cetariæue, seu pisces cetacei, potius quàm cete uocari debebant: *Κητώδη ζῶα, ἢ ἰχθύς κητώδεις μᾶλλον ἢ Κῆτη.* Pisces propriè dicti omnes, branchias habent, & ouipari sunt.

Cete cuius in flexionis & generis.

Cete plurali numero, genere neutro, Latini ueteres ferè dicunt, Græcos imitati: nec alium ferè casum Græcæ declinationis apud Latinos reperias. Celsus quidem Cétos in singulari numero, genere neutro dixit: & similiter Plinius, accusandi casu singulari. Cetarij dicuntur à cete, qui maiores sunt pisces, Massarius. Græca declinatio *ῶ κῆτῶ, κῆτη*: ut *βέλος, βέλῃ*. nam Latine sic declinari non potest, Seruius. Plautus & Festus Cetum in accusandi casu singulari, genere masculino dixerunt, declinatione secunda Latinorum more, in qua casus formari omnes possunt.

*Cetus, hic.**Pistrix.*

¶ Quoties Aratus *κῆτῶ* habet, à Cicerone semper uertitur Pistrix, Perionius. Vide infra in Serara. ¶ Omnibus maximis beluis dux est exiguus, oblongo corpore, cauda tenui. *Κῆτῶ δ' ἐκπέλα γλῶσσε κεχαιρισμένῳ δδῖρ ἐπὶ κῆτῶ*, Oppianus libro 5, ubi *κῆτῶ* generis nomen pro specie posuit, Balæna fortè, nam & Festus: Balænam (inquit) beluam marinam, ipsam dicunt esse Pistricem, ipsam esse Cetum. Et uulgò quidam Cetum pro Balæna accipiunt, excellentia quâdam, quòd hæc in cetaceo genere ferè maxima sit.

Belua mar.

Cete Latini Beluas marinas etiam uocarunt, ab immanitate, opinor, & magna cum terrestribus beluis similitudine, nam eodem modo concipiuntur & gignuntur: & pulmones habent, renes, uesicam, testes, mentulam, foeminae uuluam, testes, mammas. Carnis quoque substantia non multum à terrenis discrepant. Externis uerò partibus mutilatæ sunt, naribus carent: item pedibus (præter Phocas, Hippopotamos, & alia fortè) auriculis, mammae papillis, Rondeletius. Beluam (alij duplici scribunt belluam) pro Ceto Plinius dixit, Festus beluam marinam, Horatius belluam Ponti, Ouidius feram. Græci etiam *θῆρας* aut *θελῆα* uocant Cete, præsertim homini noxia, *θῆρα πόντου* quidam. Monstra Vergilius dixit, pro cetis raræ & inuisitatæ formæ.

Θῆρα.

Hebræis Thannin, Thannim, & Leuiathan nominantur. ¶ Cete, ut diximus, omnia respirant: aquam uerò non refrigerationis gratia, ut pisces, sed obiter dum cibum capiunt, ore coguntur accipere: eamq; mox respuunt per fistulam (*αὐλόν, φυστήρα*), quæ eis ante cerebrum sita est. Edita etiam per summa æquoris fistula dormiunt & spirant. Hanc Cete maiora omnia habent usque ad Delphinum: Phocæ uerò pro fistula foramina duo sunt ante oculos narium loco: & similiter Testudinibus, quæ tamen Cete propriè non sunt.

*Fistula.**Dentes.*

Dentibus ita differunt. Truculentos habet Orca: Delphin multos quidem, sed paruos & minus noxios: Phoca Lutorum terrestrium dentibus similes. Testudines dentibus carent: sed pro his maxillarum pyxidatas commissuras habent.

Victus.

Victu etiam differunt, nam Balænae aqua & spuma maris uescuntur: Orca & Phoca piscibus. Cætera, ut diximus, animal uiuum concipiunt pariuntq;. Testudines uerò ob integumentum durtiorem, & compressius latiusq; corpus, uiuum animal in utero gestare non possunt, ut Rondeletius scribit.

GERMANI Cétos omne *Wallfisch* appellant: quod nomen à Balæna factum uidetur, & ad illam propriè pertinere.

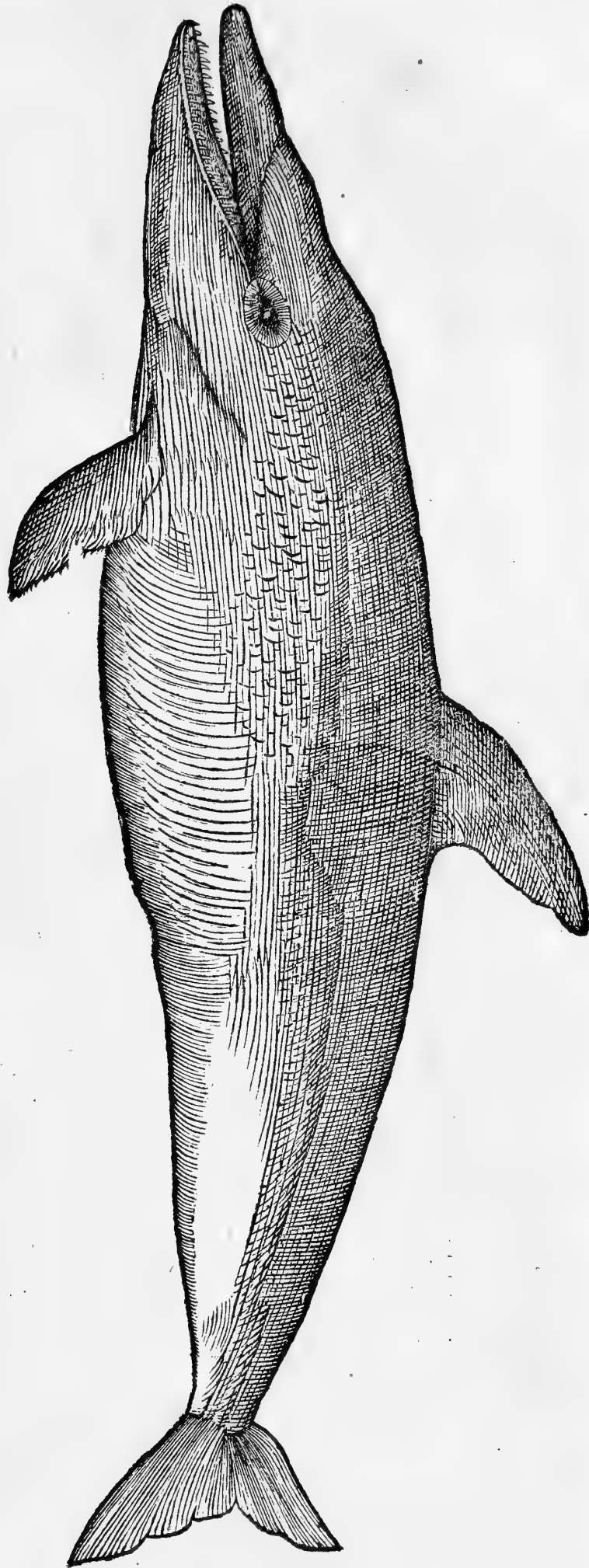
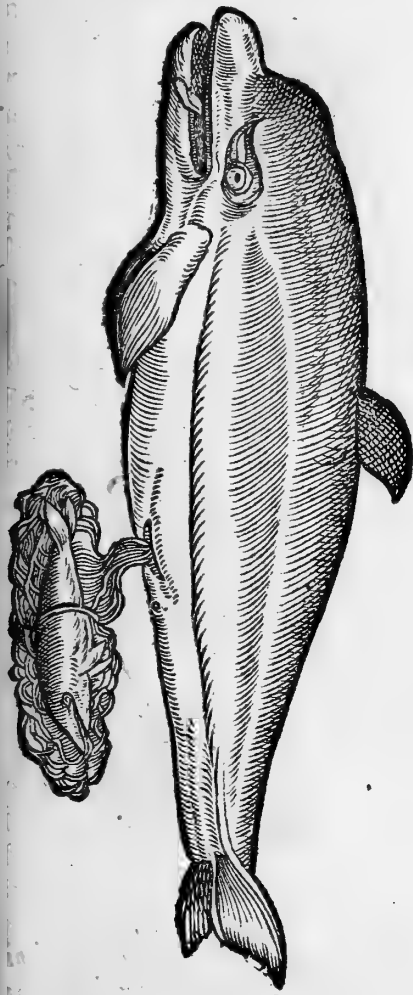
ANGLI similiter *Whale/Whalesishe*.

ILLYRII Sum, ut quidam aiunt: ego Silurum propriè Sum ab eis appellari puto.

Delphinus

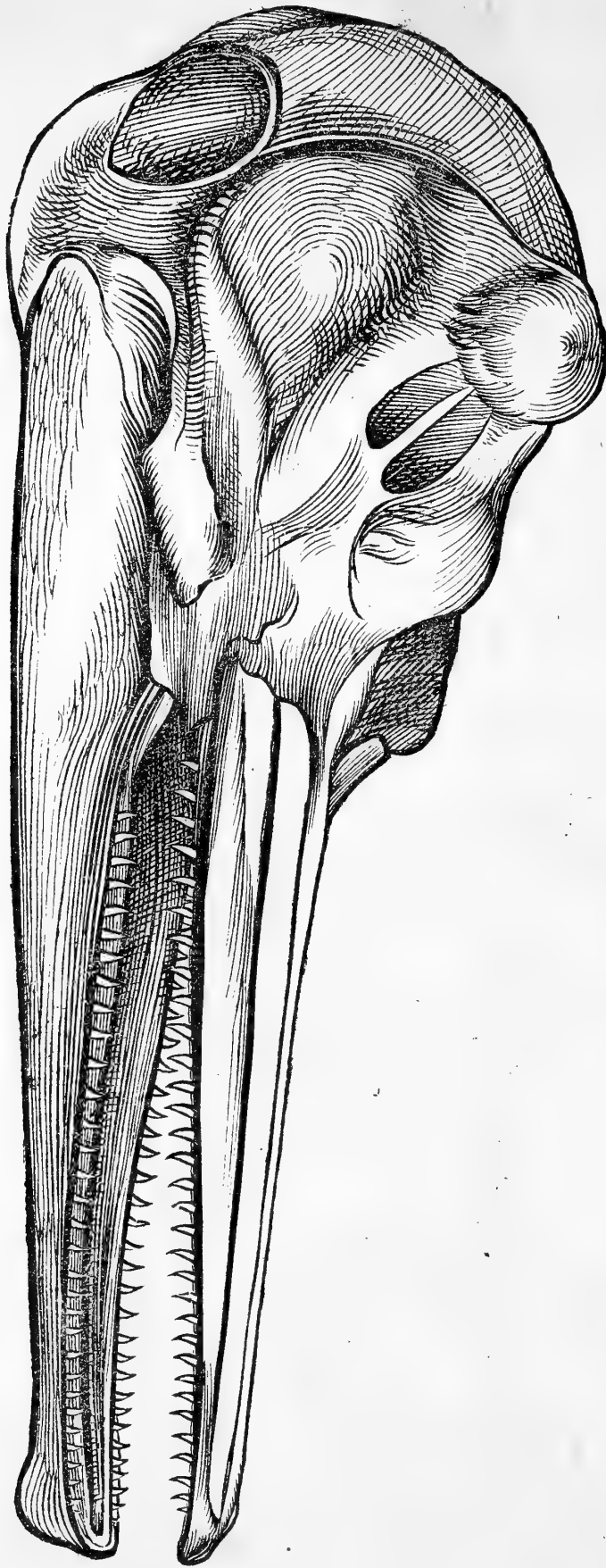
*Delphinus femina cum fetu masculino, ut
Rondeletius exhibuit.*

Alia Delphini pictura, quam à Corn. Sittardo habui.

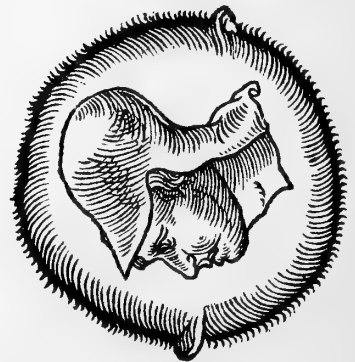

Delphini Caluaria è libro Bellonij

Ex eodem, Delphini matricis cum fatu efformatio: quæ Phocæne etiam conuenit.

Ex eodem, Antiquissimi numismatis aerei pictura: quod Delphinos duos dorso repando curuos ostendit, non quod eiusmodi uerè sint: sed ita pictores alijs, ad aspectum opinor eorum, sagitta instar è neruo sese iaculantium, exprimendum, fingere solent.

DELPHINVS uel Delphin. Δελφίν, Δελφίς. Cognominatur *ἰεροῦ ἰχθύος*, & *πυλίσσης*, & *ὠλεῖν* *ἰεροῦ*, ab amore quo pueros & homines prosequitur; & *Simo*, quòd hoc nomine delectetur. Nonnulli Delphinos, Berellos uocant: eò quòd (ut Alberti uerbis utar) ante naues aqua euomant. Delphinus tanquam genus Phocænam sub se comprehendit, teste Aristotele: qui scribit Phocænam Delphino similem esse, sed minorem: & à compluribus Delphini genus esse existimari. Et Aelianus de Taprobanae insula piscibus loquens, Balænas Thynnus insidiari scribit: atq; horum duo genera illic nasci: alterum ferum, dentibus ferratis, & inexorabili immanitate piscatoribus infestum: alterum natura mansuetum circum homines natare, & more canum blandiri, & se contra etari sustinere, atq; obiectum cibum sumere.

GRAECIS hodieq; nomen retinet.

Apud plerasq; Europæ gentes etsi Delphini nomen passim audiatur, & à pictoribus alijsq; figura eius effingatur, in Oceano tamē eo nomine piscem nullū norunt piscatores. alijs enim nominibus barbaris, singulae suis, Delphinum nuncupant. In hoc pleræq; gentes cōueniunt, quòd Porcum mar. Suis uocabulis appellat: & sanè Græca etiam Delphini nomenclatio, ad Delphacem, id est, Porcum in eadem lingua sic dictum, accedit. pinguisimum enim animal est: & Porco terrestri pinguedine lardoq; non cedit: cui & interiora similia habet, costas, iecur, intestina, & reliqua pleraque. Porci quidem marini, pisces diuersi, à ueteribus dicti, longè alij sunt.

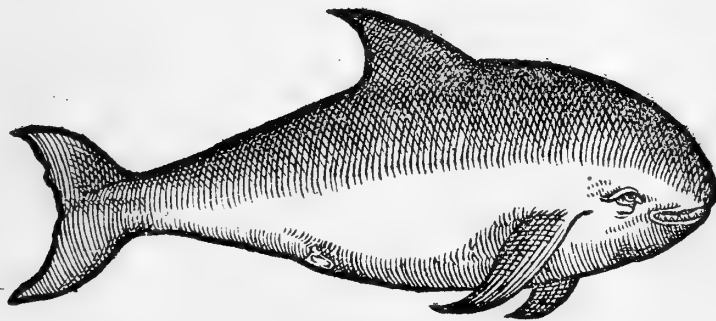
ITAL. Delfino.

GALL. Vulgus nostrum marinum anserem appellat, Oye de mer: quoniam rostro tereti, tenui, & oblongo Anseris in modum conspicitur. Bellonius. Ab accolis maris mediterr. Delphin uel Dauphin uocat, à quibusdā Oceani accolis Marsouin uel Mersouin (uocabulo Germanico) quasi maris suum dicas: à Gallis Becdoye, quòd prominentiore sit rostro, Rondel. ¶ Britanni & Armorici in Gallia Morhouch uel Morho appellat, uocabulo similiter Porcum marinū significante.

GERM. *Weerschweyn* à Germanis dicuntur circa Suerinum & alibi, cōmuni nomine Phocæna & Delphin. Sunt enim inter se similes: nisi quòd rostro porrectiore & anserini instar prominentē Delphinus est: & ut plurimum gracilior, magis carnosus, minùs pinguis, maior alioqui. Phocæna, minor: sed dorso latiore, rostro obtuso. Orca etiam, quam Oudre Galli uocet, Bellonius cōmune nomen Gallicum Marsouin (à Germanis acceptum) facit: quum ea Delphino nō parū maior sit. Nos distinctionis causa nomina imponemus, ut Delphinus dicat *ein Gansschweyn*, composito ab Anseris & Porco nomine: uel, *ein Weergansß*, quod est Anser marinus: nā & Galli quidam sic uocant. Phocæna simpliciter *ein Weerschweyn*, uel *ein Klein Weerschweyn*, id est Porcus marinus minor. Orca uerò, maior: *ein groß Weerschweyn*. ¶ In Frisia orientali Phocænam uocant *ein Brunfisch*: quod nomen eadem ratione, qua *Weerschweyn*, Delphino etiam & Orca accommodari poterit.

ANGLI Phocænam præcipuè, sed etiam Delphinū, ut puto, *Porpose* (in Northumbria *Porpeß*) appellant, Gallico nomine (ut apparet) ex Porco & pisce composito, quanquam Gallis ipsi non usitato.

POLONI Morska swinia.

PHOCAENA (Φωκαινα) Delphino similis est, nascens in Ponto, sed interest, quòd Phocæna minor est, dorso ampliore, colore cœruleo. plures genus Delphini esse aiunt, Aristoteles. Gaza pro Phocæna interpretatur Tursionem siue Tyrisionem, motus nimirum Plinij uerbis, qui Delphinis similem facit Tursionem, ut Aristoteles Phocænam. Delphinorum similitudinem habent qui uocantur Tursiones. distant & tristitia quidem aspectus: abest enim illa lasciuia: maxime tamen rostris, (ego hinc distinguo: quod Iouius & Rondeletius non faciunt) Canicularum maleficientiae assimilati, Plinius. Idem Aristotelis uerba, *Ἐξω γὰρ φαλαίνης καὶ δελφίνου ὄντι ἐν τῷ Πόντῳ: καὶ ὁ δελφίς μικρός*: sic transtulit: In Pontum nulla intrat bestia, præter uitulos & paruos Delphinos, quo in loco pro φαλαίνης, φάκνης eum legisse apparet. Ephesius *φωκαινός* legit. ¶ De uocabulis Tursio, Torsio, Thurio, Thursio, *θυρσίον*, Tomus Thurianus: leges supra in Gladio. ¶ *φῶκ* cetus est marinus, Delphini similis, Varinus. Phocæna nomen fortè à Phoca factum fuerit, quòd similiter præpinguis sit, lardoq; abundet.

Phocæ nomen diuersis in linguis tribui possunt, quæcunque in Delphino recitauimus, minoris tantum differentia adiecta: & similiter Orca, epitheto maioris expresso.

GALLICE Marsouin: id est, Maris sus, ob corporis crassitudinem (obesitatem:) Delphino is similis est, sed differt tristi corporis habitu gustuq; maxime uero rostrum, Canicularum rostris simile habet, ut in Galeis uidere est, Rondeletius. Meduli & Baonenses, Delphinos minores, Marsupas uocant: alios Marsuinos, quasi marinos sues. Duo genera: alteri rostrum porrectius: alterum minus, simum, Scaliger. Plura lege in Delphino.

GERM. Weerschweyn das kleiner/ein Brunfisch in Friesland: Süch im Sellsyn.

ANGLICE. Phocenam, quam Angli in Northumbria uocant a Porpeff, in Orientali Frisia, in qua ad integrum degi quadriennium, quo tempore duas integras emisit Phocenas, & empras, certioris cognitionis causa, dissecui, scio uocari ein Brunfisch, Turnerus.

PHOCA (mediterranei maris.) *φώκη* à Græcis dicitur, ducto nomine ex *βώκη*, ob boatum siue mugitum quem edit. Phocam appellauit Vergilius. à Plinio, Gaza & alijs Vitulus marinus uocatur: cuius nominis rationem secuta sunt gentes multæ, Rondeletius. Phoca cetus est, etiam si ossa cartilaginosa & molliora cæteris cetis habeat. *εἰνάλιον κῆτος*, Phocæ significat (Homero) non quoduis cetaceum animal, Varinus. Plinius modò Vitulos marinos nominat: modò Vitulos simpliciter: cum de marinis sermonem esse ex argumento uel adiunctis constat. Ipsi in somno (Vuottonus legit sono) mugitus, unde nomē Vitulī. Non uero mugitu solū, sed & maxilla superiore, & naribus, Vitulum terrestrem refert: & si aures excipias, Vitulo terrestri ualde similis est, ut Rondeletius obseruauit. Pierius Valerianus à specie tergoris, Boum instar uillosi, nomen inditum putat. ¶ *Bocas* genus piscis à boando, id est, uocem emittendo appellatur, Festus. Hermolaus hunc esse suspicatur piscem, qui *Box* à Græcis appelleretur, sed eum uocalem esse nemo tradidit. quare Phocam potius intellexerim hoc nomine, quæ boat mugitque: etiam si piscis ea non est, sed cetus. *Box* quidem Græcè dictus piscis, à Theodoro *Voca* conuertitur. ¶ Phocæ sunt marini boues, Seruius & Isidorus. Massilienses uulgò Boues marinos appellant, Gillius. Scriptor de nat. rerum alicubi etiam *Vaccam* marinam uocat. Alius est *Bos* marinus plani & cartilaginei generis. ¶ Albertus Phocam, etiam *Lupum* marinum nuncupat: & alibi *Canem* marinum, quoniam Germani similiter appellant. Quanquam autem dentibus ac maxilla superiore *Lupū* refert, authore Rondeletio: & rapax uoraxq; est *Lupi* terrestris more, (unde & Hispani *Lupum* marinum uocitant:) mihi tamen hoc nomen non placet, cum ut retineamus uetera potius, tum ut homonymiam uitemus, nam & piscis quidam rapax, *Lupus* appellatur: & à Bellonio quadrupes quedam perfecta. Eisdem de causis, *Canis* etiam marini ac *Bouis* mar. nomina non probo: ne

Phocæ icon qualem ab amico olim accepi. Aliam accuratorem, à Rondeletio exhibitam, reperies in fine libri: & alteram quoq; Phocæ Oceani.

tum Canibus Galeis & Bobus diuersis confundantur. ¶ Barbarica sunt apud Albertum, Isidorum & similes scriptores, Koky, Helcus, Felchus, Kochi, pro Phoca. In Abinſceni libris translatis Cokium legebatur; Bellunenſis reſtituit Chuchi, & alibi aichuſi. Iſidorus quidam Caab animal memorat, cui attribuit quædam Phocæ, quædam Elephantò propria.

Animal eſt amphibium, nam in mari degit, & aërem haurit ſpiratq̃, & dormit in terra. egreſſusq̃ in eam parit in litore. diutius tamen in mari quàm in terra immoratur, cibumq̃ ex humore petit.

ITALI Vechſo marino uocant, Rondeletius: id eſt, Vitulum mar. Alij, præſertim Genuenſes, Buu uel Boue marino, hoc eſt, Bouem marinum.

HISPANI Lobo marino, id eſt, Lupum marinum.

GALLI Veau de mer, hoc eſt Vitulum marinum, Maſſilienſes Bouem marinum. aliqui Lupum marinum.

GERM. Quem uulguſ Germanicum uernacula lingua nunc Lupum marinum, nunc Canè nominat, Phoca eſt, Sig. Gelenius in epiſtola ad me. Lupus marinus, Germanicè Weerwolff dicitur: Canis marinus, Weerhund, Flandri pronunciant Seehond. quo nomine de Phoca Germani etiam circa Suerinum utuntur. Canes Galeos uocant Hundfiſch, id eſt, Canes piſces: Phocas uerò ſimpliciùs, Canes marinos. Pleriq̃ inferiores Germani non Seehond, quod nomen à mari & Cane probè compositum eſt: ſed Selhund uel Sälhünd pronunciant, neſcio qua ratione, niſi quòd Angli hanc beſtiã a Sele uel Seale nominant, ſed l. litera fortè abundat: nã & Cochleã marinam Seelslecke appellant. E Phoca propriè eſſe puto lardum illud, quod Salſpeck uocatur, non è Delphino, ut quidam rentur: niſi ex eo quoq̃ impropiè ſic uocetur. Friſij Phocam ein Rub indigetant. Audio & Seekalf nomen, quod Vitulum marinum ſignificat, alicubi in uſu eſſe: nos Weerkalb diceremus. Süch wyter in der nachgenden figur.

ANGLI nominant a Sele uel Seale, ut dictum eſt: uel a Sea cauſe.

POLONI Morskiciele, id eſt, Vitulum marinum.

SCYTHAE. Ex Scythiſ circa ſinem Aſiæ Septentrionalis duci Moſcouiã ſubiectis, propiores Oceano ſunt Iuhri & Coreli: qui capiunt Balenas ſeu Vitulos & Canes marinos, quos ipſi Vorz uol appellant, Matthias à Michou.

PHOCA alia Oceani. Hoc animal eſt paulùm diuerſo ſit corporis habitu à ſuperiore, nihilo minus tamen Vitulus eſt marinus qui naſcitur in Oceano, corpore craſſiore eſt, magiſq̃ in ſe collecto, &c. Rondeletius.

ITALICVM, HISPAN. GALL. & aliarum gentium nomina prædicta ſunt in Phoca mediterranei maris, diſtinctiùs quidem nominaturi, illam ſimpliciter Phocam, uel potiùs cum adiectione mediterranei maris Phocam: hanc uerò Oceani nominabunt.

GERMAN. Ein Seehund/Selhund/Sel/oder Rub im hohen meer (Oceano:) dann die obgeſetzt figur iſt von einem Sel/wie er im kleinen meer (mediterraneo) gefunden wirt.

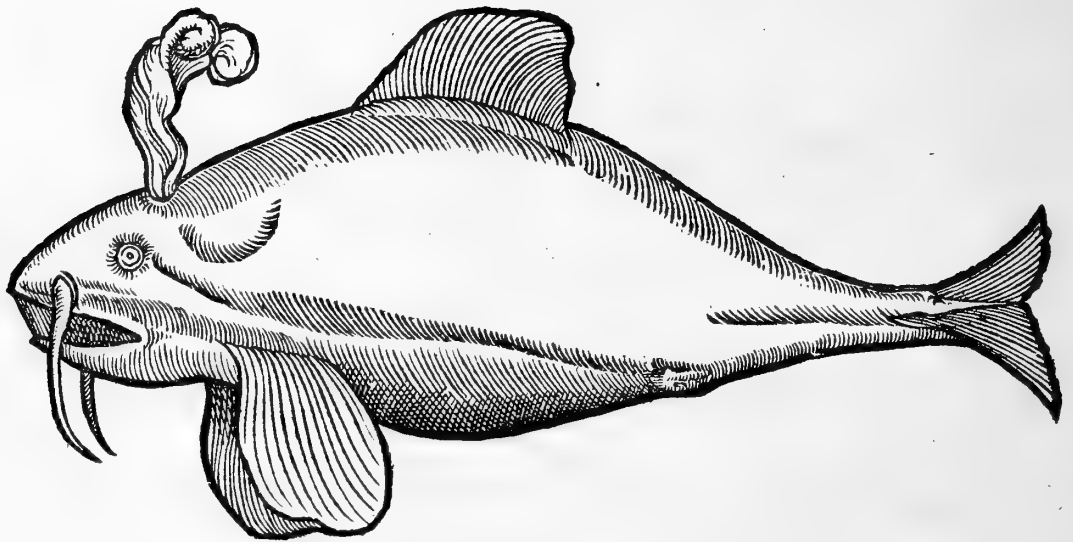
PHOCÆ Oceani cognata uidetur bellua, quæ à Moſchis appellatur Mors, à quibuſdam Roſmarus. Vide infra inter Cete ex Olai Magni Tabula.

BRETHMECHIN (Arabico uocabulo, ut conijcio) nominari aiunt belluam, cuius iconem hinc poſui, à nobili & doctiſſimo uiro Theodoro Beza mihi communicatam: addebat ille, nimirum ut à mercatoribus acceperat, inuentam eſſe in Iaua inſula, noſtro tempore, anno Domini 1551. Aprilis die 14. longam circiter decem cubitos fuiſſe inter caput & caudam: altam cubitos duos cum dimidio: animal eſſe amphibium, ad uiuum depictum. Pictura magna ex parte rubri coloris eſt, quibuſdam in locis cœrulea, &c. Cauda inſtar equinæ diffunditur: diluti coloris cœrulei eſt, punctis diſtincta rubris. Ungues leonini ferè aut pantherini uidentur: ut cauda quoque pantheræ caudam referre.

SERPENTIS Indici nomine, monstri huius eiconem Hier. Cardanus olim ad nos misit, Mediolani in macerie quadam reperti, nec aliud addidit. Sed cauda uideretur animalis aquatici esse: caput $\pi\theta\eta\kappa\epsilon\iota\delta\epsilon\iota\varsigma$, id est, Simijs cognatum aliquid præ se fert: ut & digiti pedum, quos binos tantum ostendit, manuum instar oblongi. Vix equidem ausus hoc animal proferre fuisset, nisi à tanto uiro accepissem.

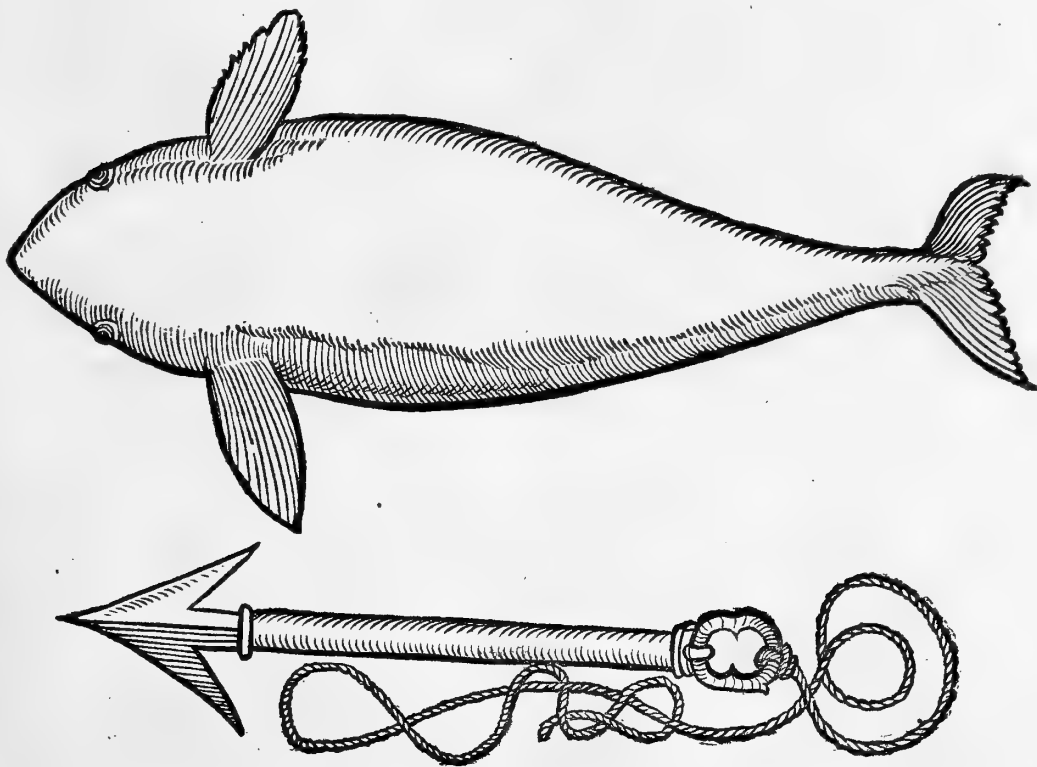
BALÆNA uera Rondeletio. Græcis Phalæna, $\phi\acute{\alpha}\lambda\alpha\iota\upsilon\alpha$.
GALLI Santones beluarum piscatores hanc beluam uocant Gibbar, à gibbero dorso, id est, in tumorem eleuato, in quo est pinna, ea Balænis uulgò dictis minor non est, sed minus spissa, minusq; obesa, longiore est & acutiore rostro, ob id fistulam habet, Rondeletius, quem miror de barbibus illis à maxilla superiore pendentibus, ut posita ab eo figura ostendit, nullam facere mentionem: Bellonium uerò etiam magis miror, in descriptione quidè earum meminisse, in icone uerò præterire. Peculiaris certè hæc pars huic belluæ est, nec alteri ulli cõmunis, quantum ex descriptionibus & figuris positis cognoscimus. Bellonius tamã non hanc, sed aliã uerã Balænã facit, quæ uulgò ITALIS Capidolium uocatur, ea Rondeletio Physter est ex Balænarum genere. Ego (inquit Gillius) Capitoletum arbitror Balænam ex eo potius quàm Orcam (contra Iouium) esse, quòd Græci etiam nunc uocant $\phi\alpha\lambda\acute{\alpha}\iota\upsilon\mu$, quam uulgò appellamus Capitoletum: & quòd etiam in Capitoletio, & non in ea quæ nunc alicubi Balæna uocatur, fistula in fronte spectetur.

Capitoletus.

GERM. Ein Wallfisch insunderheit also von den alten genant/ zc. mag vonn vns ein Hogerwal genant werden / von wãgen seines hohen vnnd hogerachten ruckens: oder ein Bartwal/dieweyl wir kein anderen gebarteten Wallfisch erkennend. Etlich nennend diesen fisch ein Braunfisch/welcher nam auch den Weerschweynen (Delphino & Phocænæ) zugegãben wirt. Sic Galli etiam Marsouin nomen Gallicum (sed originis Germanicæ, (Weerschwyn) commune faciunt Phocænæ, Delphino & Orca. Ego similem ferè à Rondeletio exhibitæ pro Balæna uera figuræ olim ab amico accepi, ad Oceanum Balthicum depictam, ubi capta est talis bellua, anno Salutis 1545. ad locum quem uocant Gripßwald, longa supra 24. pedes. Verum ea dentes ostendit inuicem contiguos & latos tanquam hominis: caudam magnam, reliquo etiã corpore latiore. corpus pelle nigra undique tectum, nisi quòd maculæ duæ magnæ candidæ utrinque supra medium oculi incipiunt, & retrò tendunt, &c. Nomina adscripta erant hæc: Germanicum, Braunfisch: Gallicum & Hispanicum Tiner: Anglicum, Hore. ¶ Porro cum nullum aliud cetum dorso similiter gibbero & eleuato pictum descriptum ue nouerim, eundem hunc esse puto, qui à Balthici Oceani accolis Springwal ab agilitate uocatur: quem Olaus Magnus Orcam (perperam, ut puto) interpretatur. huic enim altum & latum supra dorsum mucronẽ eminare scribit:

scribit: atque ita depingit. (*Springwal* inquit, Noruegi uocant, quam alij *Balænam*, alij *Orcam* existimant.) Pleræq; tamen ab eo positæ cetorum figuræ, non uerè nec ad uiuum factæ uidentur.

Balæna cum fuscina, qua confixa capitur, &c.

BALÆNA uulgò dicta, sed cum fistula careat hæc belua (ut *Rondeletius* scribit) non *Balæna* uera, sed *Mysticetus* *Aristotelis*, aut *Musculus* *Plinij* uidetur. *Plinius* tamen *Musculum* beluam & piscem *Balænarum* ducem, confundere uidetur. ¶ *Fistula* animantibus quibusdam aquaticis, non solum ad reijciendam aquam, sed ad respirandum data est, cuius uice hæc bellua *rimas* seu foramina habet, quòd rostro sit non oblongo, sed obtusiore quàm cæteræ belluæ, *Rondeletius*. At qui cetum *Britannicum* descripsit, (cuius mox iconem subiiciemus, non alium ab hoc *Rondeletij* ceto, quantum uideo, descriptiones enim conueniunt, cum aliàs, tum quod ad laminas in ore corneas, dentes nullos, &c. etsi icones ipsæ plurimum dissideant,) tribuit ei foramina duo magna in capite: per quæ, inquit, putatur belluam plurimam aquam ueluti per fistulas eiecisse. ¶ *Orca* cum in nullis scriptis, quod iam mihi ueniat in mentem, tradatur habere fistulam in fronte, mihi tam diu apud nonnullos regiones *Italiæ* peruulgata *Balæna* uidebitur, quoad totam rem melius inquisiero, *Gillius*.

ITAL. *Balæna*, *Valæna*,

HISPAN. *Vallæna*,

GALL. *Balæne*,

GERMAN. *Ein Wal/Wallfisch* oder *Waller*/insunderheit zu vnseren zeyten genannt: wiewol man sunst alle grosse meerfisch / die jren aaten durch die lungen ziehend / *Wallfisch* nennet.

BALÆNAE uulgò dictæ icon alia, longè quidem diuersa, quàm *Rondeletius* dedit: animalis uerò eiusdem, ut faciliè descriptionem utriusque conferenti patebit. Item ex eo quòd *Rondeletius* reprehendit illum (*Gillium*) qui oculos bubulis non maiores ei tribuit: quod de hoc ipso ceto *Gillius* scripsit.

Effigies ceti huius (quem *Britannicum* cognominare licet, quòd in *Oceano Britannico* nostra memoria inuentus sit) publicata est in charta typis excusa, *Londini* primùm in *Anglia*, deinde in *Italia*: inde nos desumpsimus, cum corporis eiusdem ac partium descriptione huiusmodi:

Apographum ex literis ad *Polydorum Vergilium*, ex urbe *Tynemutho* in partibus *Angliæ Borealibus*.

Proiecit in arenas apud *Tynemuthum* mare hoc nostrum mense *Augusto* (anno Domini 1532.) mortuam beluam, molis & magnitudinis ingentissimæ: quæ iam magna ex parte discerpta est: remanet adhuc tamen quantum centum ferme ingentia plaustra auehere uix poterunt. Aiunt qui primùm beluam uiderunt, & uti poterant diligenter perscripserunt, longitudinis illam fuisse

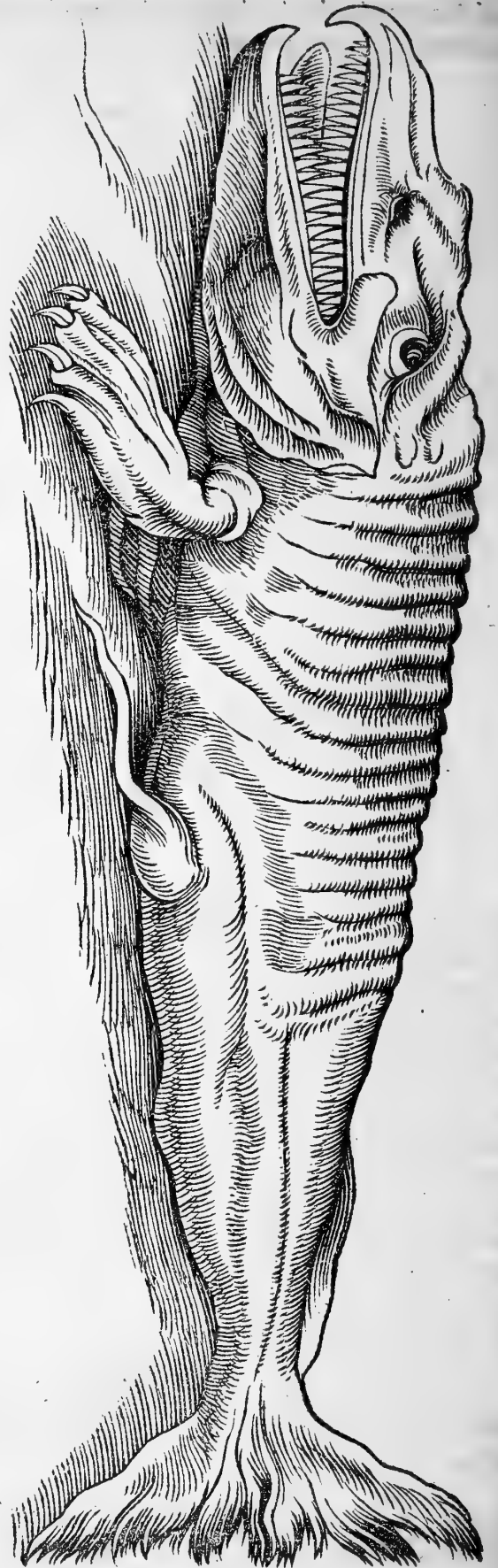
Mysticetus
Musculus

triginta ulnarum, hoc est, pedum nonaginta. A ventre ad spinam dorsi, quæ arenis profundè immersa iacet, spaciū esse circiter octo aut nouem ulnarum: certum non habetur, nam 27. die Augusti ipse ibi affuit, fœtente iam belua, ut uix ferri possset odor. Coniectant dorsum ipsius ad spaciū trium ulnarum in arena immersum, nam quotidie alluitur & operitur fluctibus maris. Rictus oris sex ulnæ & dimidia. Mandibula longa septem ulnas cum dimidia, sicut quercus grandis est. Costas in lateribus triginta habet, magna ex parte longitudinis pedum unius & uiginti, circuitu unius pedis & dimidij. Tres uêtres ueluti uastos specus: & triginta guttura, quorum quinque præ grandia sunt. Habet duas pinnas, utraq; quindecim pedum in longitudine. uix poterant decem boues alteram earum abstrahere, (*trahendo è corpore auellere.*) Palato adhærebant quasi lamina corneæ, una ex parte pilosæ, qualem iam unam uides, supra mille: (non est fabula Polydore, sed res uerissîma,) quanuis non omnes unius magnitudinis. Longitudo capitis à principio usque ad rictum, septem ulnæ. De lingua uariatur. maior pars censet septem fuisse ulnarum longitudine, (*uiginti pedes latam, Gillius.*) Aiunt genitale masculum ei fuisse prodigiôsè magnitudinis. Spaciū inter oculos sex ulnæ. Oculi & nares tanto corpori ualde impares, quales bobus esse solent, (*bubulis non maiores, Gillius.*) Cauda bifurcata & ferrata, latitudine septem ulnarum. In capite duo magna foramina erant: per quæ putatur beluam, plurimam aquam ueluti per fistulas eiectasse. Nulli illi fuere dentes, unde colligitur non fuisse Balænam, nam Balænis aiunt maximos esse dentes, exceptis laminis aliquot corneis, quæ in ore huius piscis erant. Hucusque author epistolæ ad Polydorum Vergilium: ex qua etiam Gillius uidetur mutuatus in Aelianum suum transtulisse: sed quædam parum bene. Nares huic beluæ, non rectè forsan pictor addidit: cum foramina (ut dictum est) in capite habeat: quæ narium loco cetaceo generi data esse, testis est Aristoteles. ¶ Laminæ illæ corneæ, quibus os dentium loco exasperatur, quandâ ferræ speciem præ se ferunt: ut ab ea fortè Pristis appellari possit, nam & ingens & oblongo corpore belua Pristis est. alia quidè à Rondeletio exhibetur, & Plinius Oceano Indico Pristes attribuit.

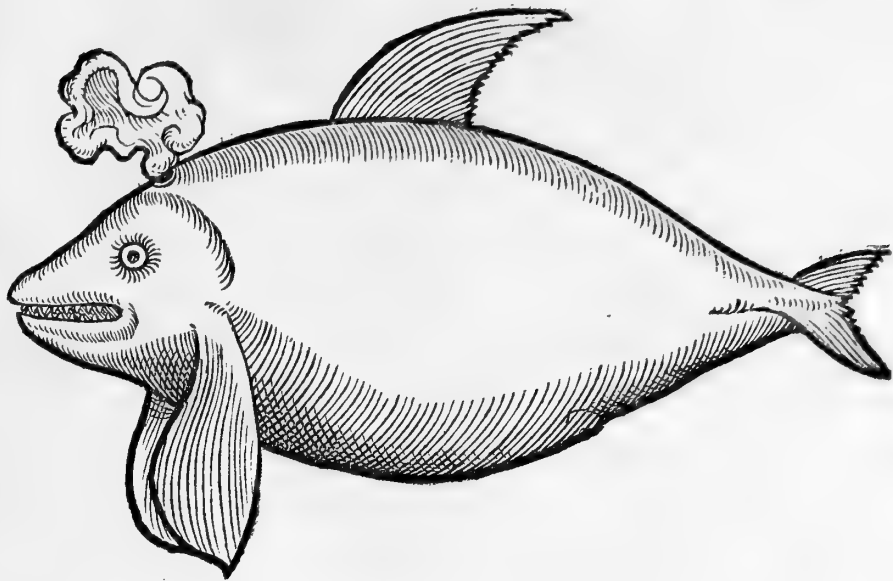
Pristis.

GERM. Ein andere contrafactur des Walsfischs/der in Welschen landen gemeinlich Balena genennt wirt/auß Engelland.

ORCA Rondeletij. Nomen (inquit) ei positum est à uasis olearij siue uinarij similitudine, quod tereti (*rotundo*) est & informi specie. Talis & huius beluæ est figura, nam toto corpore est ualde crasso ac rotundo, extremis nõ ualde prominentibus & tenuioribus. Rostro, fistula, pinna & cauda Delphino similis: corpore uigiesies (*quater aut quinquies, Bellonius in libro Gallico*) crassiore, potissimùm circa uentrem. Dentes habet ualde latos, in acutum desinentes, ferratos. his Balænam persequitur, quam quum mordet, ueluti mugitum Tauri à Canibus comprehensi cogit edere. Quam ob causam nauarum qui piscatus causa in nouum Orbem nauigant, Barbaros rogant, uel (si liceat) imperant, ne Orcas lædant aut uenentur: quoniam Orçarum opera Balænas, Phocas, aliasq;

aliasq; beluas capiunt. Orca enim truculentis dentibus alias beluas impetentes, maris gurgites cogunt relinquere, & ad litora confugere, quas illic sagittis telisque alijs interficiunt. Oracarum aduersus Balenas pugnam eleganter describit Plinius. Ab huius belluæ similitudine, puto prægrâdes Oceani naues, Ourchez uocari. Hæc ille. Orca à Strabone Græcè ὄρυξ dicta uidetur. In mari extero (inquit) cete & plura & maiora fiunt; circa Turditaniam uerò imprimis, ubi fluxus atq; refluxus augen-

Oryx.

(quæ causa nimirum & multitudinis & magnitudinis est, propter exercitationē), ut Oryges, Balænæ & Phyfeteres. Porrò Orcynus Græcorum aliud animal est, non propriè cetus, sed Thunnorum piscium generis. ¶ Gillius & Bellonius Capitoleum uulgo dictam beluam, Balænam potius quàm Orcam (contra Iouij sententiam) esse arbitrantur; Rondeletius uerò eandem nec Orcam, nec Balenam, sed Phyfeterem.

Capitoleus.

Hyrcha Græcis, præsertim Aeolibus, similiter ut Latinis Orca, uinariū & falsamentarium uas significat: à cuius similitudine Græcè etiam ὄρυξ hanc belluam uocare licebit. Suidas id genus uasis duas ansas (δύο ἀντία) habere scribit. Orca teretes sunt atque uniformi specie, unde & uasa dicta, Festus. De Orca ingenti in portu Ostiensi uisa & oppugnata à Claudio principe, apud Plinium leges. Tanta uerò cum sit in mediterraneo hæc bellua, multò maior in Oceano fuerit, quod uel Strabonis testimonio credendum est. Quamobrem Rondeletij potius Orcam, quàm Bellonij pro uera ueterum Orca admiserim, utpote multò maiorem. Etsi enim scribat Bellonius Orcam reliqua cetacea, quæ in Oceano Gallico appareant, præter Balenam, facile excedere: non maiorem tamen se uidisse refert, quàm pedes octodecim (uel paulò plus) longam, crassam per medium decem & ampliùs: quæ mille libras pondo excefferit. Hæc (inquit) Delphino ac Turfioni ita similis est, ut non solum Marsuini nomen sibi uulgò uendicet: sed etiam pro eo publicè exponatur. Cute quasi corio integitur, admodum glabra ac politissima, ad dorsum liuente, ad uentrem albicante. Rostro est simo, sursum repando, &c. Interiora omnia (dempto liene) Delphino & Turfioni similia habet.

Hyrcha.

Vidi etiam (inquit idem Bellonius) numos Claudij Cæsaris, in quibus exprimitur Neptunus cum tridente insidens pisci Delphino simili: mihi tamè Orcam potius uoluisse repræsentare Claudius uidetur, is enim (teste Plinio) in portu Ostiæ Orcam expugnauit. *Talis numi effigiem supra in Delphino posuimus.*

HISPANICE puto Tine uocari, tanquam à tine, id est, solij forma, alij tamen Balenam ita interpretantur.

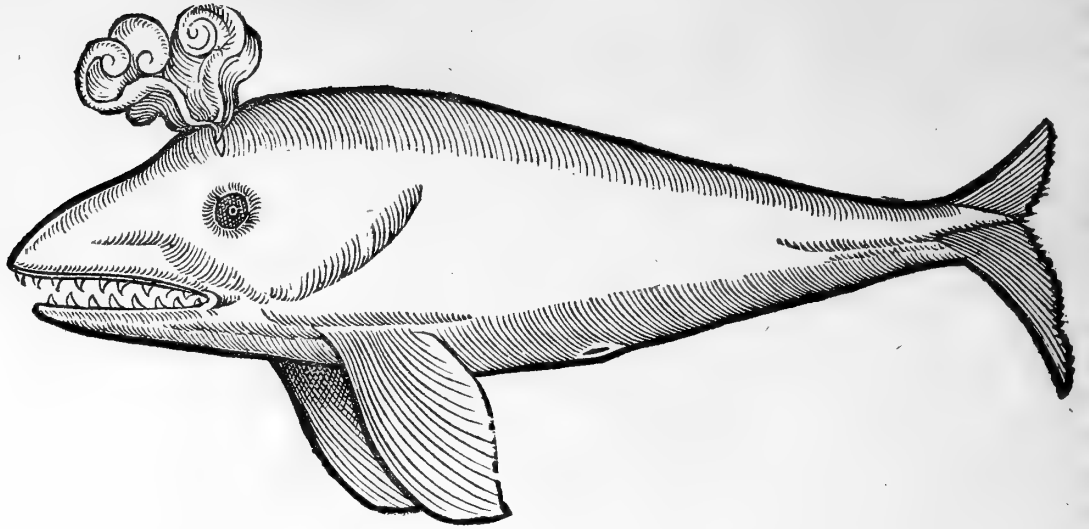
GALL. Santones Espaulars uocant, ab humerorum seu potius scapularum latitudine & crassitudine, Rondeletius. Bellonij Orca ad Oceanum Gallicum, similiter ut Delphinus & Phocæna, Marsuin uulgò uocatur: priuatim uerò à peritioribus Oudre, quod est, Vter, à crassa nimirum & infirmi utris specie.

GERMANICE Orcam Rondeletij interpretor, ein Vasswal/ein Zuberwal. Bellonij uerò Orcam, quanquam similiter ferè utris aut uasis urinarij forma appareat, à similitudine quam cum Delphino & Phocæna habet, iisdem nominibus appellabimus, expressa maioris differentia, ein groß Weerschweyn/ein grosser Braunschweyn/ein Walschweyn. Vel ab utre facto nomine, ein Vterwal/ein Schlauchwal. Olaus Magnus Orcam usitato Germanis Noruegis nomine Springwal interpretatur: id nomen sonat salientem cetum, à uelocitate: eamq; pingit alto quod-

Springwal.

dam & lato supra dorsum eminente mucrone seu gibbero: unde hanc Balenam ueram

Rondeletij esse conicias, quam Gallicè Gibbar nominat, à gibbero & in tuorem eleuato dorso: qui piscis si agilis & uelox est, & Balænas persequitur, ut tradit Olaus, Balæna ipse non fuerit.

Pistris aut Physeter, horribile genus cetorum, & ingens, ex capite multum aquae in naues efflat, & aliquando submergit, Olaus Magnus in Tabulae suae explicatione: absurdissimè autem hunc cetum capite equino depinxit, &c.

Flator.

PHYSETER (Φυστήρ) Græco nomine uocatur, quasi Flator, hæc belua: quod nimbosam quandam alluuiem aquarum efflando sua fistula emittat, adeo ut plerumque etiam alueos nauigantium deprimat. Esse autem quæ hinc proponimus uerum Physeterem, maximè indicat fistula, multò amplior quàm in cæteris, quam notam, & totius beluæ figurâ, ex his qui beluas uenantur, didici, Rondeletius. Dicitur alio nomine etiam Physalus, Φύσαλος, Aeliano & Oppiano. Sed alius est Rubri maris Physalus, pisciculus informis, non maior Gobio, &c. (eodemque nomine Rondeletius Erucam marinam quandam nominat:) quem qui gustauerit, uentre intumescit, & ipse etiam cum primùm extra aquam est, inflatur. Physeter Aristoteli non animal, sed fistulam significat: qua aquam reijciunt Cete & Mollia: alio nomine μυκτήρ. ¶ Maximum animal in Indico mari Pristis & Balæna est: in Gallico Oceano Physeter, ingentis columnæ modo se attollens, altiorque nauium uelis diluuiem quandam eructans, Plinius. Videtur & Prestis, eadem uel prorsus cognata Physeteri bellua. Vide mox in Viuella uel Serra.

Physalus.

Prestis.

Capitolens.

ITALICE. Capidolio, Rondeletius. Itali uulgò Capodoglio proferunt: aliqui Capitoletum scribunt. Is piscis Iouio Orca est, Gillio Balæna potius quàm Orca. Vide superiùs in Balæna uera.

HISPANICE Marsopa uocari quidam nobis retulit: ego id nomen Phocænæ deberi existimo: quam à Santonibus Marsupam uulgò nominari Cæsar Scaliger author est.

GALLICE. A nostris peis Mular, à Santonibus Sedenette, Rondeletius. ¶ Physeterem existimo esse, quem uulgò uocant Calderonem: quod hunc ex omnibus beluis maximam diluuiem aquarum eructare dicunt, hunc quidam arbitrantur esse quem Malsilienses uocant Mulasum, nondum à me uisum, Gillius. Bellonio Cetus, qui Calderonus uulgò dicatur, Pristes est.

GERMAN. F. Ein Sprügwal/ein Wetterwal.

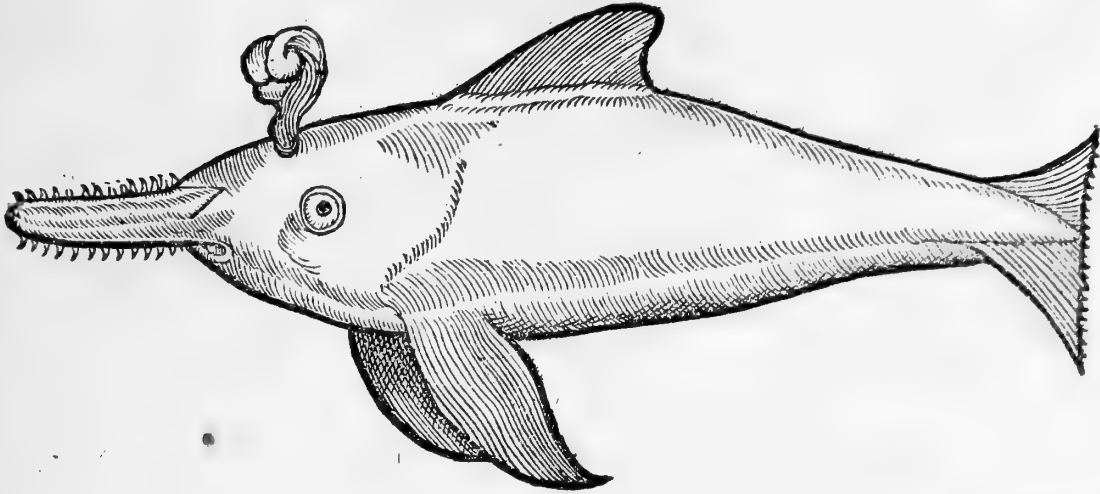
ANGLI quidam eruditi Physeterem interpretantur a Whyrlepole, (alij scribunt Whirlepole/alij Horlepole/) quod lacû (id est, mare & undas) uertat, excitatis uorticibus, uel quod undas capite emittat & eiaculetur. Non ita pridem tres huius generis in Thamesi fluuiio Angliæ captos esse, Ioan. Caius indicauit. ego Physeterem multò maiorem esse puto, quàm qui fluuios intrare possit, nisi prima ætate forsan. Physeterem nostri uocant a Whor-

poul: qui licet portentose magnitudinis, ad Balæna tamè magnitudinè nunquam accedit. Huius generis quatuor aliquando uidi, quorum singuli tantum aquæ è fistulis capitum eiaculabantur, ut singulas naues aquarum copia in profundum submergere sufficerent, Guilielmus Turnerus.

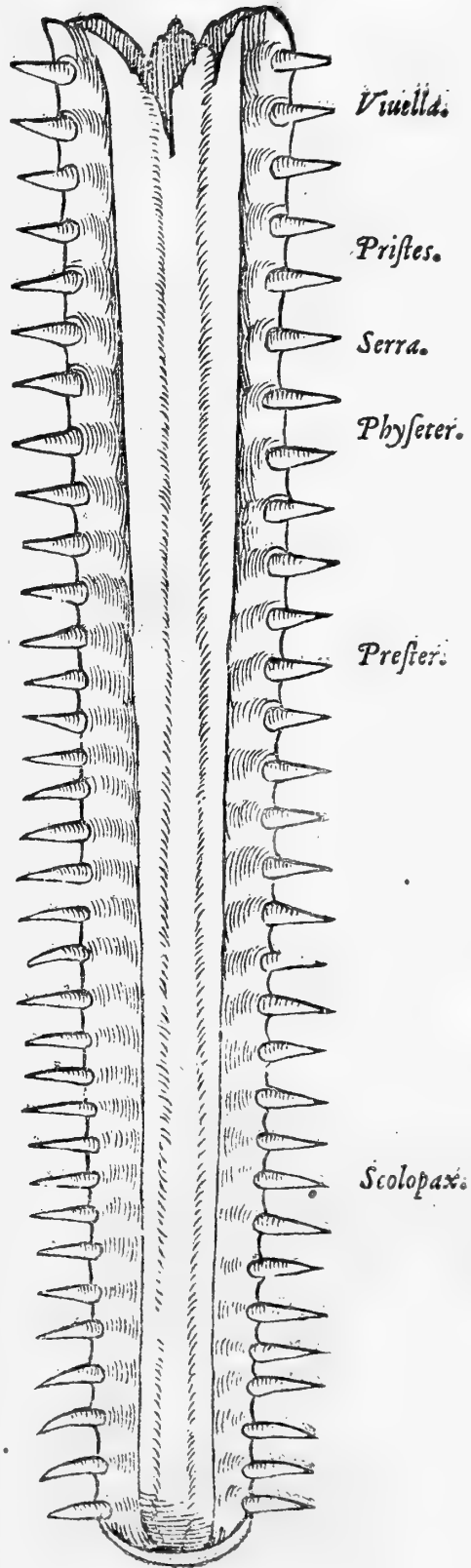
Rostrum

Rostrum uel os à capite prominens, satis commodè exprimi uidetur: reliquum uerò corpus ad coniecturam à Rondeletio effictum.

Eiusdem animalis rostrum siue serra, seorsim.

INDI Cetaceum quendam piscem norunt (inquit Rondeletius) quem Viuellam nonnulli appellant, insuauis carne, cibo inutilē, mirabili forma, maxime ob rostrum: quod ualde longum est, osseum, utrinque aculeatum. eius aculei ualidi sunt, & Delphinorum dentibus similes, sed longiores. Os, cui infixi sunt, latum, tenue, cute aspera, cinerea. Hanc antiquorum Pristen esse opinor, *πριστην*: (quo uocabulo Plinius etiam & Gaza usi sunt: *ἀπὸ τοῦ πριεῖν*, id est, à secando nominatum, ac si Latine Sectorem aut Serram diceres, à rostro simili serræ utrinque secanti: ut forsan idem sit, quem Plinius uno loco Serram uocauit. Hæc ille. Mihi Prestis eadem uel prorsus cognata Physteri bellua, tum à nomine, tum ab ipsorum animalium natura petitis uerisimilibus argumentis uidetur. Scribitur à Græcis uariè, *πριστης*, *πριστης*, & *πριστης*, apud Latinos Pristes, Pristis, uel Pistris & Pistris. Græcè *πριστης* (flectendum ut Paris, sed fœmin. genere) optimè uocabitur, à uerbo *πριεῖν* uel *πριεῖναι*: quod non solum urere, sed etiam flare & spirare, sicut *φυσᾶν*, significat. quamobrem & fulminis genus physiologi Græci *πριστηρα* nuncupant, quod semper & præcedere, & comitari & sequi uentum Olympiodorus docet. quidam pro turbine & uento uehementiore hoc nomen usurpant. Dicit Nearchus, *ὁ φθῖναι ἴστωρ ἄνω φυσῶν ὡς ἐκ τῆς θαλάσσης, οὗτος πρὸς ἐκ πριστηρῶν βία ἀναφερόμενον*, Arrianus de cetis loquens, &c. ¶ Plinium Serræ nomine aliud animal quàm Pristin Prestidē uel accepisse coniecto. Libro 9. enim cap. 2. de rerum uarietate loquens: Rerum quidem (inquit) non solum animalium simulacra (in mari) esse, licet intelligere intuentibus gladium, uiam, serras. Mox autem sequenti capite: Plurima & maxima in Indico mari animalia, è quibus balænae quaternum iugerum, Pristes ducenum cubitorum. ¶ Video Rondeletium exhibuisse cetum rostro serra insigni, quem Pristin interpretatur, sed Pristin tale habere uel rostrum, uel partem aliam serræ similem, nullus authorum scripsit. De Serra etiam Plinij neque an cetus sit constat, (Pristin quidem Aristoteles cetum esse testatur:) neque an uel corpore toto, uel parte duntaxat aliqua serram referat. Scolopax Rondeletij radium caudam uersus planè ferratum habet: eumque ego potius Serram appellarem, quàm eiusdem Pristin, &c. Rondeletius rostrum in bellua quam pingit serræ figura esse scribit. Gillius uerò os ensiforme, in modum serræ dentatum, à fronte prominere. Lusitanus quidam uisa apud me icone, pesce Serra mihi appellabat: addebatque spinam dorsi esse: quod non crediderim, aliis Balænae linguam nominabat. In Medera insula Noui Orbis aquaticæ serræ sunt, quibus in assamenta secantur ligna, Aloysius Cadamustus. Scio Aelianum, Oppianum & Suidam Phyalum (id est Physterem) & Pristin ceu diuersos pisces, simul inter cetera

Viella.

Pristes.

Serra.

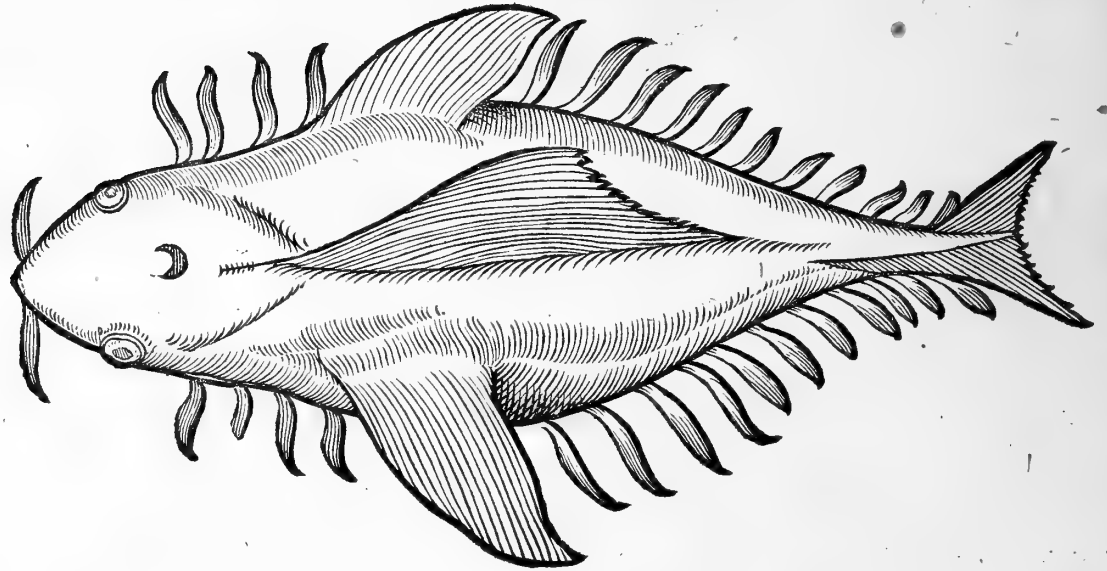
Physteri.

Prestis.

Scolopax.

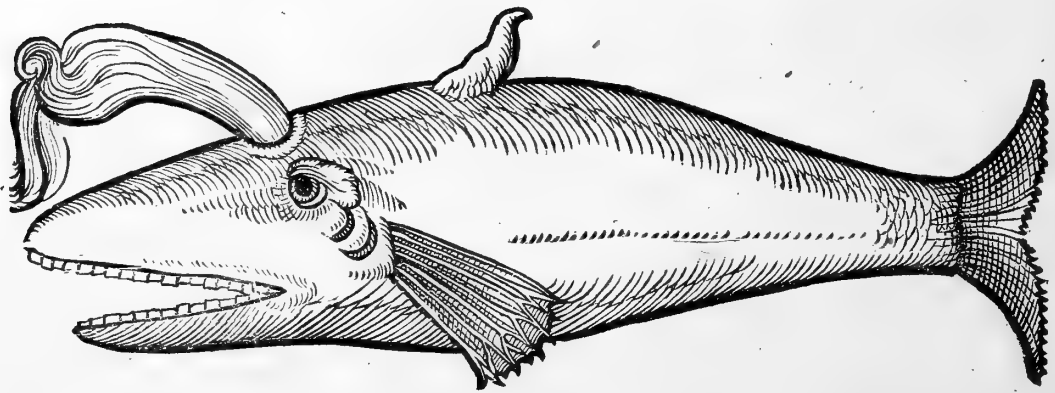
nominari. ego interim, ut supra dixi, si animal non idem est, maximè tamen cognatum esse putare pergo. & fortè Physter in Gallico Oceano, non alius quàm in Indico Prestis fuerit. Ad hæc è Balænarum genere Physteras esse Rondeletius assentitur: quibus si Prestis etiam, ut mihi uidetur, affinis est, non erit cetus uel piscis ille, quem rostro oblongo serratoq; longè dissimilem Balænis pro Prestide pingit. ¶ Quoties Aratus *ἰστῶ* habet, à Cicerone semper uertitur Pistrix, Perionius. ¶ Bellonius Serræ quam exhibemus (ossis dico) substantiam per medium ferè cartilagineam esse scribit, & flexilem: unde nimirum piscem etiam ipsum cartilagineum esse conijcit, sed cetaceum, & Serræ nomine antiquis uocatum.

GERMAN. Ein strömbder Walfisch oder sunst grosser fisch auß India: sol ein schnabel haben/oder ein bein/von der stirnen hinauß/gleich einer sagen/mit zänen an beeden seytten. F. Ein Sagfisch.

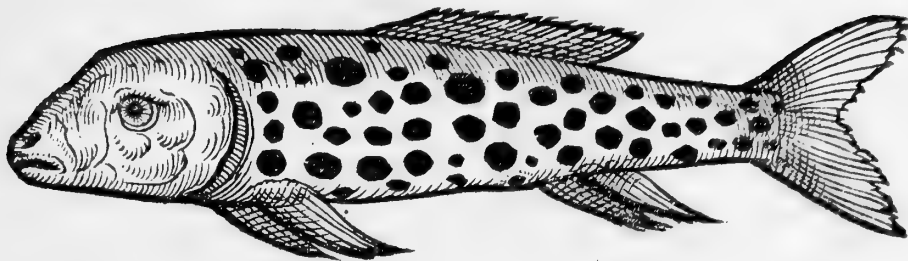
SCOLOPENDRA (*Σκολοπενδρα*) cetacea (nam & insectum marinum eodem nomine est) nomen tulit à pedum multitudine. nam Scolopendras terrestres, Centipedes appellant. qui pedes dicuntur, appendices sunt, quibus tanquam remis corpus impellit. Meminit eius Aelianus, Rondeletius. Vide infra Cetum barbatum, inter Cete ex Olai Magni tabula.

GERM. F. Ein Walnassel, nam & terrestre insectum uocant ein Nassel.

EFFIGIES Ceti cuiusdam ex Oceano Germanico, quam ab amico accepi, ad sceleton nimirum expressam, idq; capitis duntaxat, ut conijcio: reliquo corpore pro coniectura appicto, nō satis accurate, ut suspicor: præsertim cum scissuræ post oculos tanquam branchiæ apparent, quibus ceti carent.

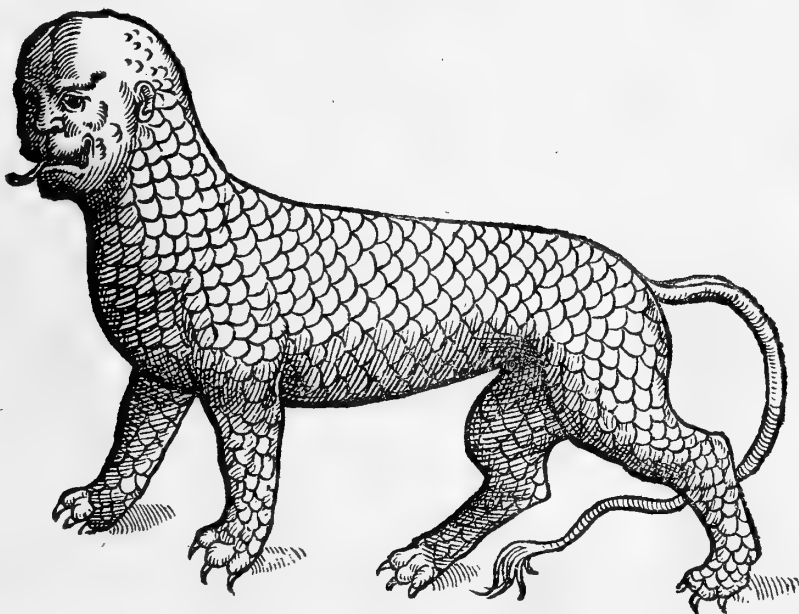
GERM. Ein art der Walfischen auß dem Teütschen meer. Der kopff/acht ich/seye wol gemacht/einem durren nach: der übrig leyb bedunckt mich nit vast recht/insunders auß dem daß er anzeigung der orwangen hat/welche doch in den rechten Walfischen nit gefunden werdend.

MACVLO, Anglicus cetus. Anno à nato Christo M. D. LV. autumnali tempore, Lynni (quod oppidum est Norfolciæ in Anglia portuosum) piscis hic maculosus rudi figura depictus (ut charta typis impressa per Angliam publicatus est) in siccum à piscatoribus deductus fuit, longus amplius pedes LX. carne pingui, clara & candicante, gustus suauitate ceruinam referente. Nomen nostrates nesciuerunt piscatores: nos Maculonem uocitemus, Io. Caius Anglus in epistola ad me. Branchiæ quidem, si rectè additæ sunt, piscem, non propriè cetū esse ostendunt, quemadmodum & pinnarum figura situscq; & caudæ species. Propriè uerò dictum piscem ad tantam longitudinem peruenire miraculum est.

GERM. Ein wunderbarer fisch/im jar M. D. LV. in Engelland gefangen bey der statt Lynne/zū Herpstzert/lenger dann LX. schüch /den Engelländischen fischeren vnbeķannt. mag ein fläck fisch genennt werden.

SEQUUNTUR MONSTRA QVAEDAM CETACEA, BEL-
luarum terrestrium aut hominis aliqua specie.

MONSTRUM Leoninum. Monstrum est id quod hic exhibemus, (inquit Rondeletius,) & perfectum animal, partibus nullis ad natandum aptis præditum. Quamobrem cum dubitarem extitisset ne reuera aliquando monstrum istud marinum, Gisbertus (*Horstius*) Germanus, (qui Romæ medicinam facit, uir proculdubio in rerum cognitione præcellens & minime uanus) omni asseueratione affirmauit, certò se scire, non diu ante obitum Pontificis Pauli III. Centocelulis captum in medio mari fuisse. Quare ex illius fide, quale fuerit hoc monstrum describere non dubitauit. Id (ut referebat) magnitudine & figura Leonis erat: quatuor pedes habebat, non mutilatos nec imperfectos ut Vitulus marinus, non membranis medijs iunctos, ueluti Fiber & Anas, sed perfectos, in ungues & digitos diuisos: caudam longam, tenuem, in pilos desinentem: aures ualde patentes, squamas in toto corpore. Non diu uixit proprio naturaliq; loco & alimento destitutum. Hæc quanuis bona fide mihi narrauit Gisbertus medicus, tamen existimo pro pictoris arbitrio quædam detracta, quædam addita fuisse: ut pedes longiores factos, quàm aquatilibus bestijs esse soleant, uel omissem membranam digitos coniungentem, aures patentiores contra aquatiliū naturam: squamas præter ueritatem additas pro cute aspera & rugosa, quali cute pedes & alæ Testudinum marinarum conteguntur. neq; enim squamas habet quæ pulmonibus spirant, & ossibus sustentur. Hucusq; Rondeletius. Ad Castrum oppidum in mari Tyrrheno captus piscis est, Leonis forma, anno Domini M. CC. LXXXIII. (aliàs anno 1274. aliàs 1295. mense Februario, Seb. Francus. ego Martinum III. pontificem ad quem, allatus est, electum inuenio anno 1281. & quinto deinde anno successisse ei Honorium V.) is clamorē hominis ululatuī similem edidit, & cum admiratione in urbem misit.

174 Animalium Mar. Ordo XII.

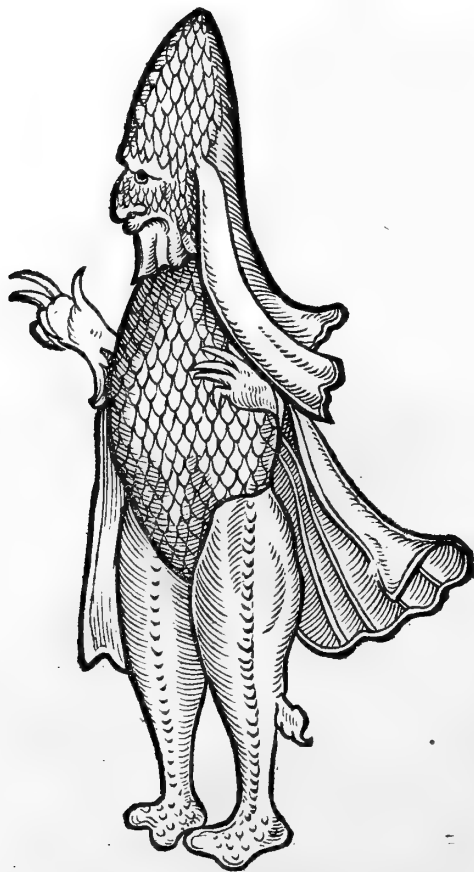
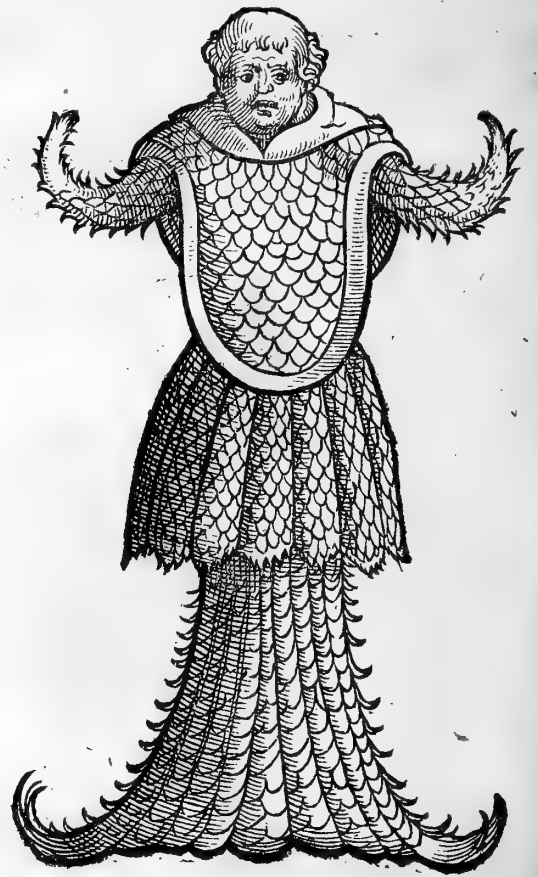
sus est, spectaculi causa, ad Martinum IIII. Pontificem: Author innominatus, & Philippus Forestus Chronicorum libro 13.

GERM. Ein Meerwunder einem Löwen gleych/ gefangen im meer das vnden an Italliam stoßt/ im jar M. CC. LXXXIII. hat gebület wie ein mensch/ vnd ist von wunders wägen gen Rom gebracht für den Bapst Martinum den vierdten.

LEONINI monstri historiae subiicere libuit, eā quæ de simili ferè monstro (utpote alcæa, hoc est, cauda ceu leonina uerberante) Hector Boëthius in Descriptione regni Scotiæ tradidit. Retulit nobis (inquit) Duncanus Campusbellus eques auratus, ex lacu quodam Argadiæ, (quæ quidem regio lacus plures habet, dulcis an marina aqua, nescio) cui Garloil nomen est, prodijisse sub aurorâ solstitij æstiuî anno partus uirginæi M. D. X. animal quoddam uenatici Canis magnitudine, pedibus anserinis, robora ingentia nullo negotio caudæ ictu prosternens: ac statim pernicipi cursu uenatores impetens, tres tribus ictibus deiecisse, reliquis in arbores euadentibus: nec diu cunctatum, protinus sese in lacum recepisse. Magno (Magnum) malum regno portendere id monstrum dum apparet, uolunt, nam & aliâs, sed raro, uisum est.

MONSTRUM hoc marinum nostra ætate in Nortuegia captum est, mari procelloso, id quotquot uiderunt, statim Monachi nomē imposuerunt. ¶ Apparet interdum in æstu Forthiæ, malo omine, ingentibus hominum metu portenta quædam facie humana, cucullos ad modum monachorum, ut apparet, induta, ac umbilico tenus aqua extantia, Bassinatis (fortè Waffermane, uel Wassermünch, ut Germanus diceret) uernacula lingua, Hector Boëthius in Descriptione regni Scotiæ.

GERM. Ein Meerwunder einem München gleych/ gefunden zu vnseren zeyten in Norwegen.

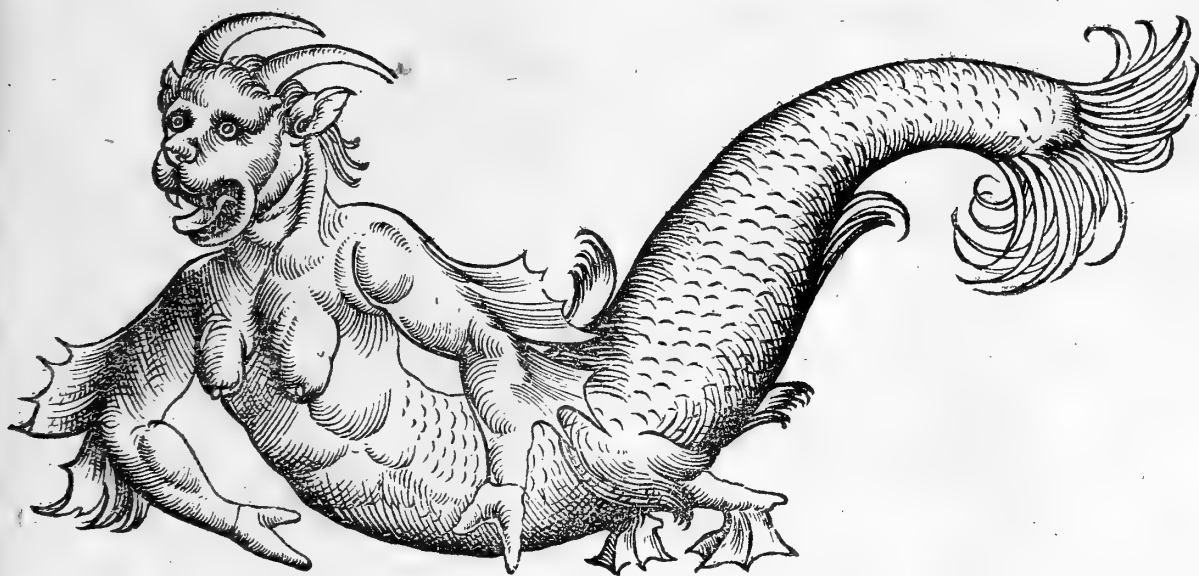

MONSTRUM aliud marinum, anno Domini 1531. in Polonia uisum, Episcopi habitu. GERMAN. Ein ander Meerwunder in Poland gefunden/ im jar nach Christi geburt 1531.

MONSTRUM marinum ex tabula quadam excusa in Germania olim. Visum hoc aiunt esse Romæ in Ripa maiore, tertio die Nouembris, anni Salutis M. D. XXIII, magnitudine pueri quinquennis, ea omnino specie qualis hîc exprimitur.

GERMAN. Ein Meerwunder zu Rom gesehen / im jar M. D. XXIII.

MONSTRUM marinum quod hîc pingimus, sicubi extat, Pan uel Satyrus marinus, aut Ichthyocentaurus, aut Dæmon marinus appelletur. Iconem à pictore quodam olim accipi: qui talis monstri sceleton Antuerpiæ depictum se accepisse aiebat. Alius etiam retulit simile monstrum aridum è Noruegia in Germaniam inferiorem aduectum, marem & foeminam. Fidem ei facere possunt similium monstrorum effigies, proximè à nobis exhibitæ. Hoc quoniam humana specie supra lumbos & cornutum est, Pâna marinum, aut Satyrum marinum, quoniam simum quoque est, appellabimus. Pâna piscem quendam cetaceum uocari, in eoque asteritem lapidem inueniri, qui à Sole accendatur, & utilis sit ad philtrea, Aesopus Mithridatis anagnosta tradit, Suidas in *ixdvs*. In mari circa Taprobanen insulam cetæ quedam Satyrorum speciem similitudinemque præ se ferre tradunt, Aelianus. Eugenio quarto Pontifice apud urbem Sibiricum in Illyrico captus est marinus homo, qui ad mare puerum trahebat. Is à currentibus, qui rem aspexerant, lapidibus fustibusque uulneratus, in siccum retractus est. Huius effigies penè humana, nisi quod cutis Anguillæ similis erat, & in capite duo parua habebat cornua. Manus quoque duorum tantum digitorum formam exprimebant. Pedes autem in duas ueluti caudas fieiebantur: à quibus ad brachia alæ, ut in Vespertilione, extendebantur, Baptista Fulgofus. Plura leges in Historia Aquatiliū nostra in Tritone.

Pan uel Sa
tyrus mar.
Ichthyocen
taurus.
Dæmonmar

GERMAN. F. Ein Meerweusel.

176 Animalium Mar. Ordo XII.

SEQVNTVR CETE QVÆDAM EX OLAI MAGNI SE-
ptentrionalis Oceani Europæi in Tabula Descriptione.

ICONVM quas subijciemus fides penes Olaum authorem esto, nos enim eas omnes ex Tabu-
la ipsius depingendas curauimus. Apparet autem eum, ex narratione nautarum, nō ad uiuum,
pleraque depinxisse. Vix probārim capita quorundam nimis ad terrestrium similitudinem effi-
cta: ut neque pedes unguibus armatos, & fistulas binas (Rondeletius quidem Balænae fistulam
unicam tribuit) adeò prominentes, cum Balænarum, tum Pristis seu Physeteris, &c.

Harum belluarum nomina quædam confingemus, à similitudine terrestrium, ut Apri, Hyæ-
næ, Monocerotis, Rhinocerotis, &c. Extare quidem in immensitate illa Oceani quàm plurimas
diuersas & inuisitatis formis belluas, quis dubitet? Et, si non temere est, quod uulgo dicitur: nomi-
na etiam illa accolis Oceani Germanis & Gothis cognita, testari hoc possunt: qualia sunt, Wang-
wal/Andwal/Schwynwal/Kauēwal/Wittewal/Schiltwal/Hanerkeit/Nionwarfrack/
Trolwal/Sprungwal/Gerwal/Blotewal/Hill/Herill/Karckwal/Rufwal/Nachtwal/
Nordwal/Wintinger/Fischstecke/Schellewyncke/Roze/Rostinger/Schlichtback/ &c.

**Volgend etliche Figuren auß der Tafel der beschreybung mittnächtischer
landen des Olai Magni: wie wol vnd recht aber die selben contersee-
tet syend/lassend wir den Olaum verantworten.**

*Balæna erecta grandem nauem submergens. Videntur & alia quedam Cete ex eadem Tabula Balænis ad-
numeranda, quæ ipse simpliciter Cete nominat, cum præter magnitudinem Balænis præcipuè conuenientem, nullam
in se corporis partem raram aut monstrosam habeant: ut sunt quæ sequuntur aliqua.*

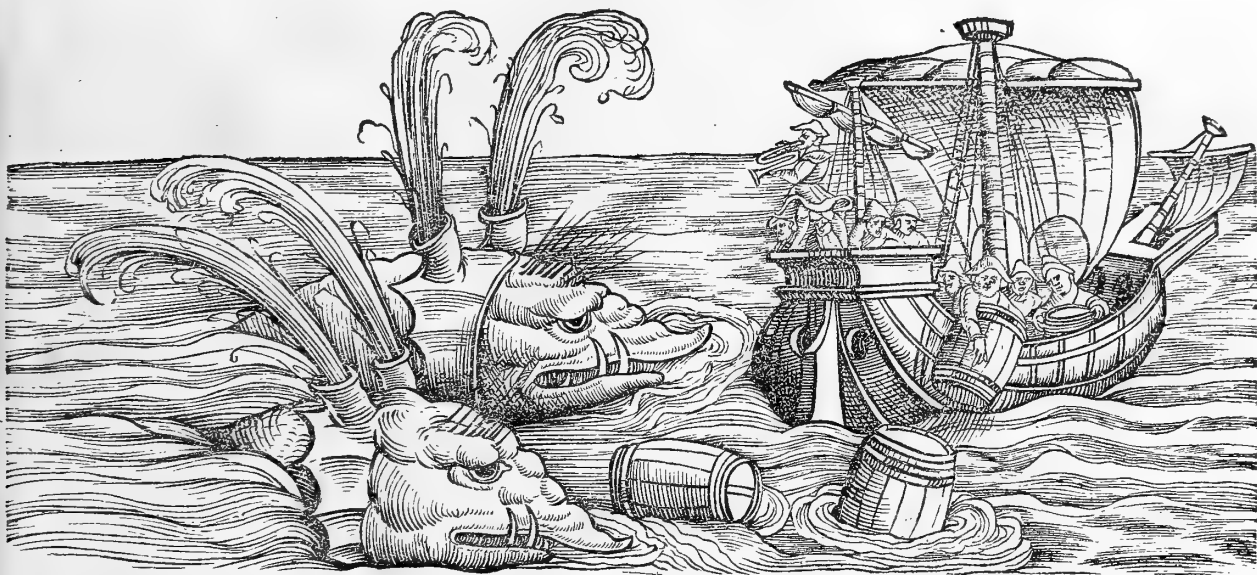

*Cetus ingens, quem incola Fara insula ichtthyophagi, tempestatibus appulsum, unco comprehensum ferreo, secu-
ribus dissecant, & partiuntur inter se.*

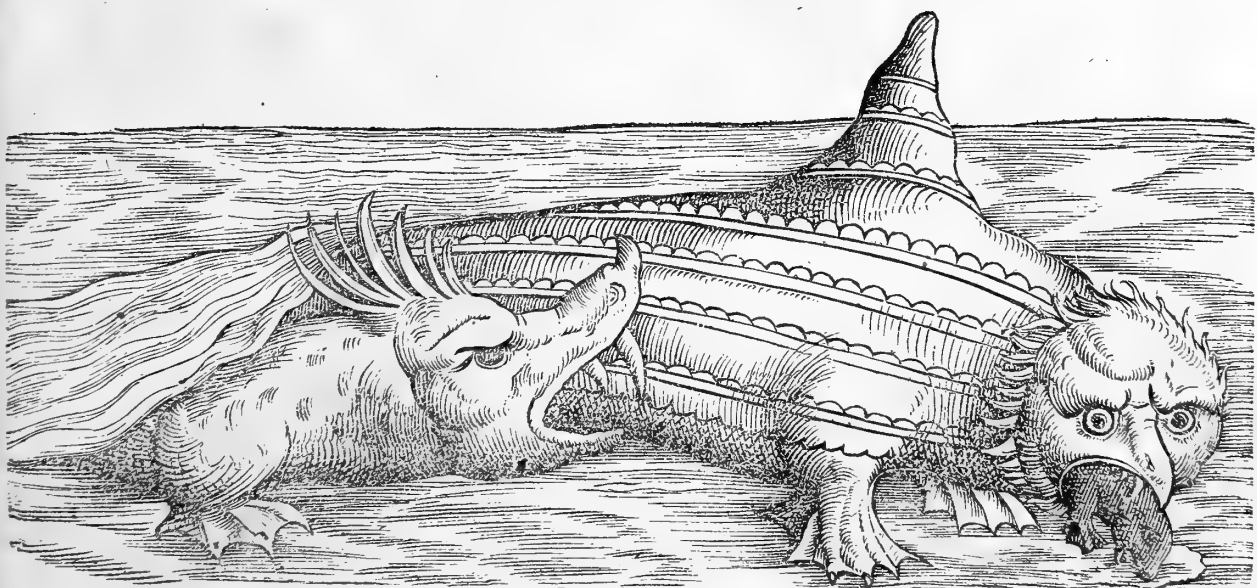
Nauta

Nautæ in dorſa Cetorum, quæ inſulas putant, anchoras figentes, sæpe periclitantur. Hos cetos Trolual ſua lingua appellant, Germanicè Teiſelwal.

Similis eſt & illorum icon apud eundem, capite, roſtro, dentibus, fiſtulis: quos montium inſtar grandes eſſe ſcribit, & naues euertere, niſi ſono tubarum aut miſſis in mare rotundis & uacuis uafis abſterreantur. Idem in Baltico mari circa Balenam fieri aiunt.

ZIPHIVS (Ziphio ſimile, in libello Germanico) monſtrum marinum horribile, Phocam nigram deglutiens. Monſtrum etiam aliud innominatum terribile Ziphio ad latus inſidiatur, ut Olai pictura repræſentat. Ziphij quidem nomen recentius eſt, non multò ante Alberti ſæcu

culum, ab Authore libri de nat. rerum usurpatum; id an à Phytetere corruptum atq; transpositum sit, quærendum. Aries quidem ueterum & ingens est bellua, & similiter Phocas appetit. ¶ Ex Testudine mar. finxerunt monstrum, à quo Vitulus mar. deuoretur, Rondeletius.

GERMAN. Zylffwal dici poterit; uel Sauffwal, à deglutiendo, quòd etiam magna animalia, ut Phocas, deuoret.

ROSMARI uulgò à quibusdam dicti figura ab Olao Magno exhibit. Rosmarus (inquit) est bellua marina, ad magnitudinem Elephantis. Litorum montes scandit, & gramine pascitur. Somnigratia dentibus se à rupe suspendit, & adeò profundè dormit, ut piscatores laqueis & funibus uinctum comprehendant. Sicille.

Eiusdem ceti pictura Argentinae etiam in Curia spectatur, sed in ea caput tantum ad skeleton ueri capitis factum audio, reliquum corpus ex coniectura aut narratione adiectum. Possunt in sceletis, praesertim maiorum piscium pinnae, ad aliquam pedum unguiumq; speciem, arte formari. Dentibus quidem in Olai icone sursum tendentes, minus placent, quam qui in capite Argentinae picto, (cum Romam ad Pontificem Leonem tale caput è Scandinauia mitteretur, ut audio,) deorsum è superiore mandibula uergunt, sicut in Elephantis, siue dentes siue cornua potius. sic enim commodius à scopulis & rupibus se suspendent. Author qui Chorographicam Moschouiae tabulam nostra memoria adidit, Mors hanc belluam nominat: & similiter dentes exertos binos à superiore mandibula descendentes ei appingit. Dentibus (inquit) suspensa, gressum per altas rupes promouet in uerticem usque, unde citius se demittit per subiectos campos grassatura. Libet etiam uersus Germanicos, qui in Curia Argentinae leguntur super huius monstri effigie h. c. adscribere.

Russor in Norweg nent mâ mich/
Cetus dentatus bin doch ich.

†Indocto aliqui Cetus mas uisus est, Balena femina: cum Cetus totius generis nomen sit, Balena speciei in utroque sexu.

Wein weybet Balena ist genant/
Im Orientischen meer bekant:
Wacht vngewitter groß im meer/
Schrecket Alexandri vnd seyn heer.
Dem kalten meer streych ich nach/
Nü streyt vnd sechten ist mir gach.
Wâ findt vil tausent meinr genosse/
Sie so lãg zãn hand auß d' massen:
Sie sind i. iij. elen lang/
Vnd so dick wie ein zilig stang.
Sa ist ein sechten vnd ein reysen/
Mit den walfischẽ wir vns beyssen.
Vnd all fisch die wir kummen an/
Sie mögen vor vns nit bestan.
Doch hand mich etlich so getriben/
Sunder müßt weychen an den staden/

Icon hac Argentina in Curia uisitur, in panno expressa.

Daß ich im meer nit bin beliben:
Da nam ich mein tödlichen schaden.

Zwentsig

Zwenzig acht schüch man mich außmaß/
Solt ich mein zeyt auß sollen läben/
Von Androsia der Bischoff hat
Bapst Leo meinen kopff geschickt
Zü Straßburg hat man den auch gsehen/
Vnd neunzeben jar vmb Wienacht zeyt/

Wiewol ein klein Rusor ich was.
Ich hett nichts vmb all walfisch gäben.
Wich stechen lassen an dem gstad:
Gen Rom/da mich manch mensch anblickt.
Tausent fünffhundert isto beschäben/
Wein starck gbissz hat mich gholten nit.

A Germanis ad Oceanum, Noruegis & alijs, belluam hanc *Rostinger* appellari audio: ab alijs *Rusor*: à quo fortè *Rosmari* uocabulum aliqui fecerunt: quanquam & *Scythicum* *Morsz*, literis transpositis accedit. ¶ *Ceti* quidam habent rictum oris dentatum prægradibus & longis dentibus, ita ut plerunq; inueniantur cubitales: aliquando duorum aut trium aut quatuor cubitorum. Inter cæteros longius prominent duo canini: & sunt subtus sicut cornua, instar dentium *Elephantis* & *Apri*, qui culmi uocantur, *Albertus Magnus*. Et rursus: *Ceti* hirsuti & alij longissimos habent culmos, & illis ad saxa in rupibus se suspendunt dormituri. ¶ Quòd si idem *Elephas* ueterum non est, rectè tamen, & magnitudinis ratione, quam parem *Elephanto* *Olaus* ei attribuit: & dentium siue cornuum quæ similia exerit, ac similiter, & ad eisdem usus, *Elephantum* hunc cetum appellabimus. ¶ Circa ostia *Petzoræ* fluij (inquit *Sigismundus Liber Baro* in *Commentarijs* rerum *Moscouiticarum*) uaria magnaq; in Oceano dicuntur esse animalia. Inter alia autem animal quoddam magnitudine *Bouis*, quod accolæ *Mors* appellant. Breues huic, instar *Castorū*, sunt pedes: pectore pro reliqui corporis proportione aliquanto altiore, latioreq; dentibus superioribus duobus in longum prominentibus. Hoc animal sobolis ac quietis causa cum sui generis animalibus, Oceano relicto, gregatim montes petit: ubi antequam somno, quo natura profundiore opprimitur, se dederit, uigilem, gruum instar, ex suo numero constituit. qui si obdormiscat, aut fortè à uenatore occidatur, reliqua tum facile capi possunt. sin mugitu, ut solet, signum dederit, mox reliquus grex excitatus, posterioribus pedibus dentibus admotis, summa celeritate, tanquã uehiculo, per montem delapsi, in Oceanum se præcipitant: ubi in supernatantibus glacierum frustis pro tempore etiam quiescere solent. Ea animalia uenatores, solos propter dentes insectantur: ex quibus *Mosci*, *Tartari*, & imprimis *Turci*, gladiatorum & pugionum manubria affabre faciunt. Hæc ille. Coniecerit autem aliquis ex hac descriptione nonnihil huic ceto cum *Hippopotamo* cõmune esse: nempe uitã ambigua, magnitudinẽ *Bouis*, pedes quaternos, eosq; breues, dentes eminetes: quæ omnia etiã, præter dentes, cū *Phoca* ei cõueniunt, & insuper mugitus, & uita in mari, nõ in aqua dulci: & pectoris altitudo: (est em̄ *Phocæ* Oceani elatũ pectus, ut *Rondeletius* pingit, species à *Phoca* maris mediterranei diuersa, & multò nimirũ maior:) & q; in glaciẽ frustis aliquantisper immoret. Considerandũ sanè diligenter est, ne quis cū *Phoca* aut cognato ei animali quadrupede, cetũ quempia longè diuersum, ingentem & depedẽ (qualis *Rusor* uel *Rostinger* uulgo dictus uidet) cõfundat. ¶ Est in *Orchadibus* (inquit *Hector Boethius* in descriptione *Scotiæ*) ingens quidam, mole sua uel maximum equum excedens cetus, portentosa quadam somniculositate. Is in cotem aliquam aqua extantem exiliens, dentibus (quos maximos robustissimosq; habet) partem aliquam cotis extantem atq; asperam comprehendit, ac mox in grauissimum soluitur soporem. Tum nautæ, si qui fortè præteruecti pendentem eminus cernunt, appellentes, anchorã iaciunt, ualentissimo ad eum rudente religato, ac scapha ad beluam adnauigant, circa caudam eius cutem atq; carnem aliquantum excauantes, quò firmitus adligatus rudens mox salientem retinet, quo facto strepitum clamoremq; continuo nautæ omnes extollunt, lapidibus in eum plurimis coniectis. Tandem uix somno excitus, ut consueuit, mare saltu repetit, sed cum se impeditũ ac cõprehensum percipit, totis uiribus ac ingenti impetu uincula rumpere nitit. Verum quũ se frustra conari sentit, uictum fassus, ac uelut manus dans, cutem ob quam se peti nouit, exiit: ac mox & ipse quoque moribundus resupinat. Eum nautæ extractum pingui spoliãt, oleum inde conficientes, est enim ingenti quantitate. Cute ad retinacula utuntur: quippe cum fortissima sit, ac rumpi perdifficilis, nec longissimi attritu temporis deteratur.

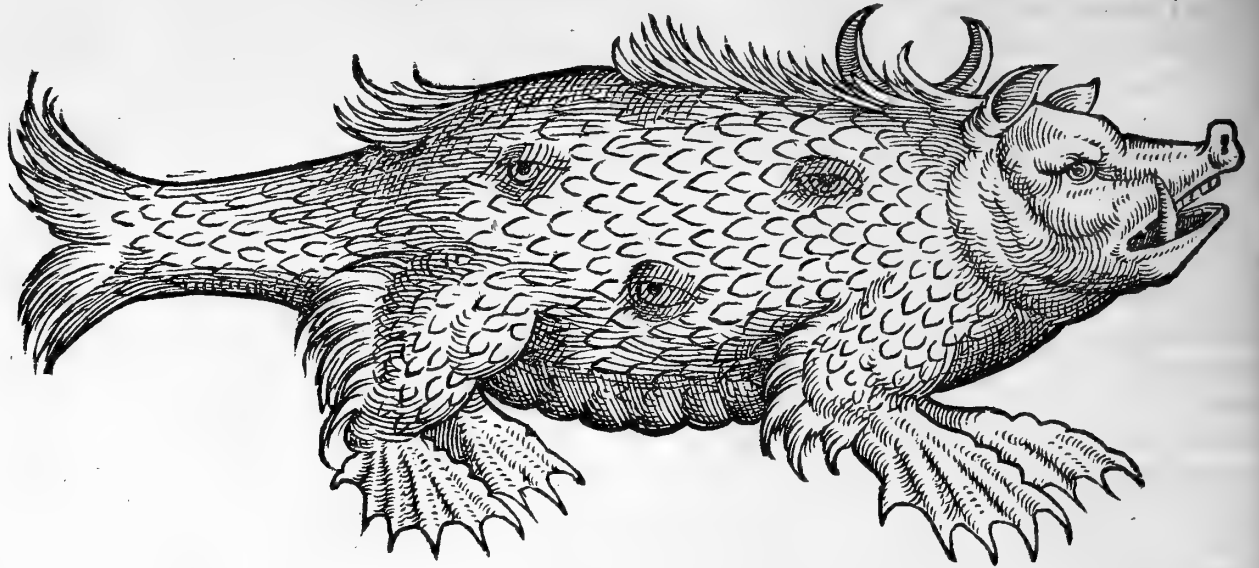
Hippopotamus.
Phoca.

Effigiem monstri Porco similis sequens pagina exhibet.

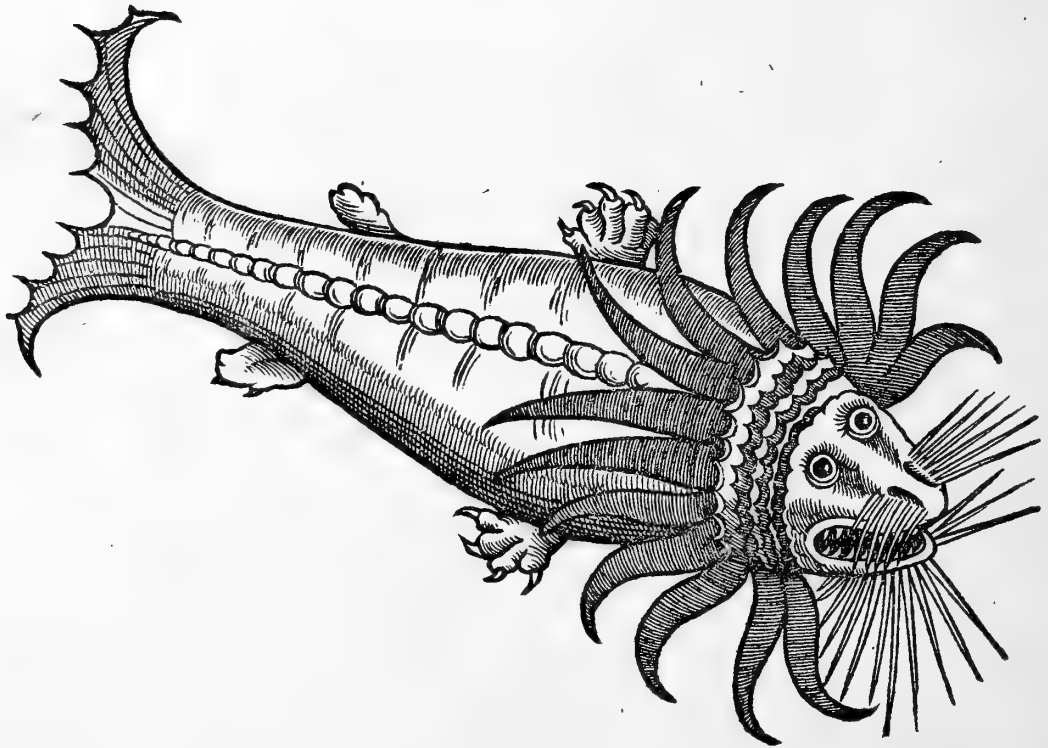
Hoc monstrum marinum *Olaus Porco* simile esse ait, & apparuisse in mari iuxta *Thylen* insulam, (quæ supra *Orchadas* Septentrionem uersus sita est,) anno Domini M. D. XXXVII. Ego *Hyænam* uoco, à similitudine siue *Suis*, siue *Hyænae*, quadrupedum. Aurículas equidem animalis marino appictas, non laudo, rostrum quoque nimis porcinum uidetur, &c. Ingens esse scribit, & dentibus truculentis excelsisq; nos à dentium figura sitũque *Aprum* nominauimus: sed cetaceum, ut à pisce eiusdem nominis discernatur.

Quærendum an eadem sit *Herill* Germanicè dicta bellua: qualis anno Salutis M. D. XXII. postridie paschatis, eiecta ad litus in *Selandia*, reperta est inter *Vuikkam* & locum (uel oppidulum) qui à diuo *Vuerpio* denominatur, longitudinis pedum LXXII. altitudinis uerò pedũ XIII. interstitio ab oculis ad rictum pedum VII. de quo conciso dolia, quæ ab *Harengis* denominant nostri, centum & quadraginta aucta sunt, iecur etiam dolia quinque repleuit, Capitis figura tan-

quam Apri fuit, corium munitum ueluti conchis pectinum.

GERM. Wo diser Walfisch nit ein Herill ist/vonden Teutschen in Seeland vnnnd anderschwo genannt/so mag er genamsset werden ein Wal_ aber/oder ein Schweynwal. Der nam Schweynwal sol sunst gebraucht werden vonn einem Walfisch/der auff xxx. klasser lang vnd nit zeessen ist.

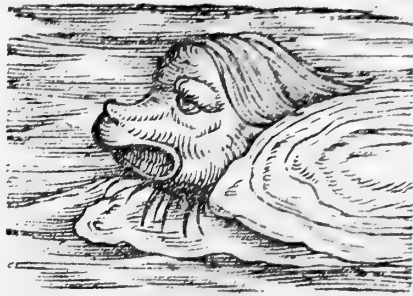
MONSTRVM hoc (inquit Olaus) maximum est, & cornibus, & uisu flammeo horrendum. Oculi circumferentia sedecim uel uiginti pedum mensuram continet. Caput (quadratum, Cardanus) in quatuor mucrones diuiditur. Barba proluxa est. Pars posterior parua existimatur. Nos Cetum barbatum appellauimus, &c. Quatuordecim cornibus radiatum caput apparet. cornua utrinq; ab oculo incipiunt, & per occipitium transeunt; nescio quam recte. Albertus enim cetis nostrorum marium appendices quasdam esse scribit (circa oculos) ciliorum instar, corneas, octo ferè pedes longas, plus minùs, pro magnitudine beluæ, specie magnæ falcis foenifecum, ducetas & quinquaginta super oculum unum, & totidem super alterum, ex lato in acutum desinentes, non rigidas, sed iacentes, & dispositas uersus tempora, ita ut ueluti os unum latum magni uanni instar efficiant, quo belua aduersus tempestates oculos muniens operiat. Oculi unius foueam homines quindecim, aliquando uiginti capere. ¶ De hoc Ceto sentit Rondeletius, ubi picturas Tabulæ Olai reprehendens, scribit, Scolopendram cetaceam monstrosam ab eo pictam esse, quæ drato capite, promissa barba. Mihi hac ratione non recte à Rondeletio reprehendi uidetur, &c.

*Scolopendra
marina.*

GERMAN. F. Ein Bartwal.

CETVM

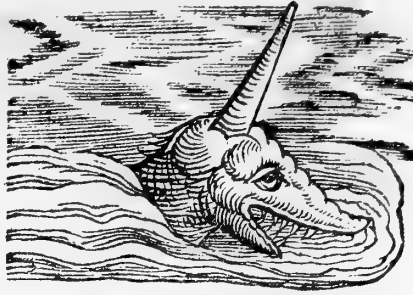
CETVM Capillatum uel Crinitum hanc belluam no-
mino, cuius caput tantum Olaus delineauit in Tabula,
GERM. F. Ein Haarwal.

Cetus iubatus Olai Magni.

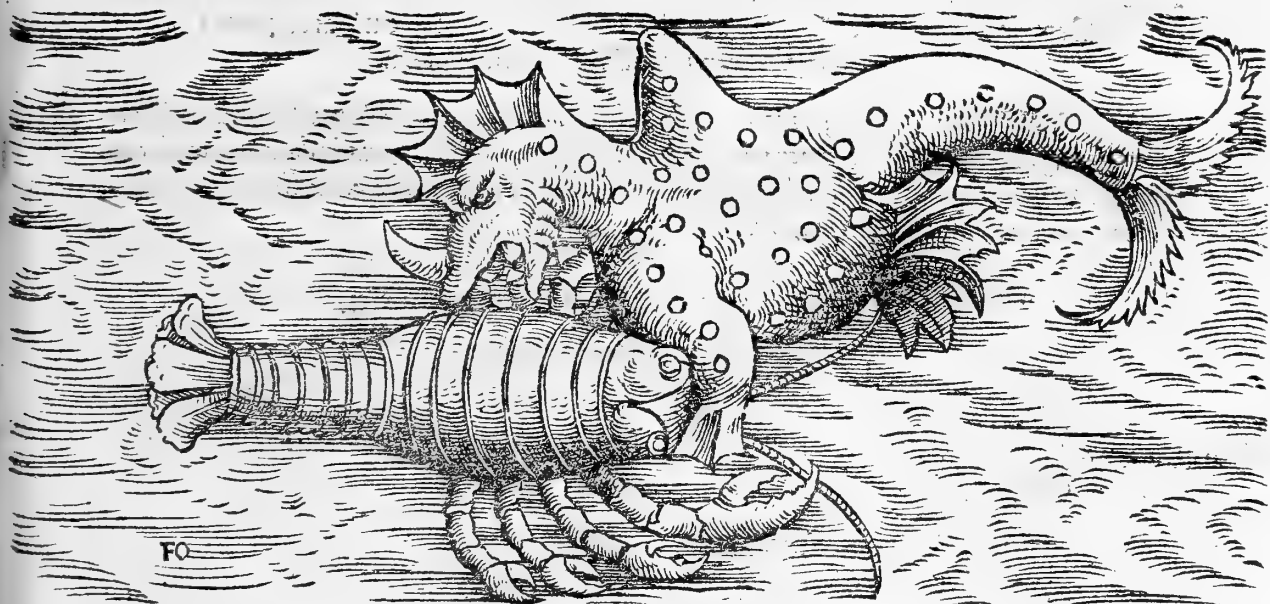

Monoceros Olai Magni.

MONSTRVM hoc iubatam simul barbatumq; in mari glaciali pingit Olaus, paulò infra
Gruntlandiam, remotissimam ad Septentriones regionem; facie humana quodammodo.
In explicatione quidem Tabulæ nusquam eius meminit; ut neque **MONOCEROTIS** illius, id est,
Vnicornis; cuius caput in eadem Tabula exhibuit.

GERM. Zwey seltsame unbekante Meerwunder/söllend im Hochteutschen meer et-
wan gesehen werden. Das mit dem horn auff dem kopff/so es natürlich also ist/sol billich ein
Einhorn genennt werden.

MONSTRVM Rhinoceroti simile (inquit Olaus) naso & dorso acutis, deuorat Gambarum
(Astracum potius) duodecim pedum.
GERMAN. F. Ein Naswal/ein Spitzwal.

VACCÆ marinæ (aut potius Bouis marini cetacei) caput, ut
ipse nominat, in Oceano Septentrionali, pingente O-
lao, prominet huiusmodi. Plinius Cornutam inter belluas
maris nominat, nec ullam eius descriptionem addit. Nos hæc
Olai Vaccam sic nominare poterimus, neque enim cornu-
tum alium piscem scriptores memorant, nisi Arietem.
GERM. F. Ein Weerochs/ein Weerkü.

HACTENVS ex Olai Magni Tabula animalium quidem in Oceano uerorum, & ui-
uentium: sed non satis ueras aut ad uerum depictas, ut facile suspicor, eicones aliquot exhibuimus.
His fabulosa prorsus, Equi Neptunij effigies subiungatur, &c.

EQVVS fabulosus Neptuni pro ueterum pictorum arbitrio depictus. Neptunū tridente insignem (inquit Bellonius) fingebāt ueteres à quibusdam ueluti Hippopotamis per aquas ducti præeuntibus Nereidibus. Horum autem Hippopotamorum ac Nereidum formam pro pictorum libidine in magnam spectantium admirationem sic commenti sunt, ut Hippocampi cuiusdam potius, quam Hippopotami rationem habuisse uideantur.

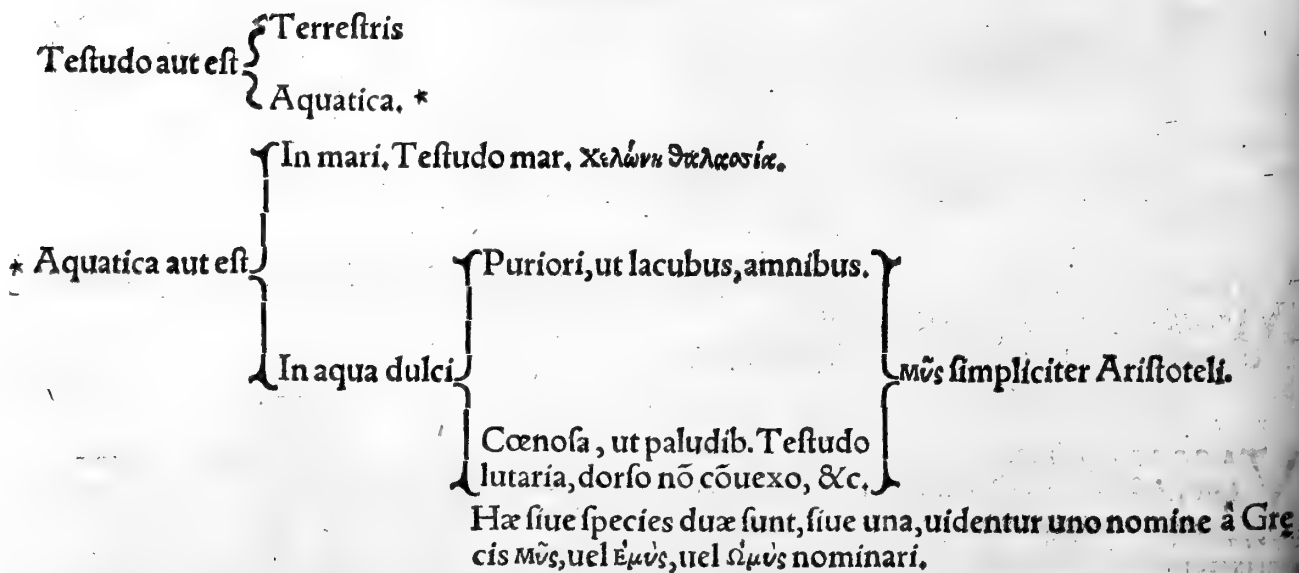
GERM. Ein erdichtet Meer-ross; auff welchem die alten Heidnischen maaler den Neptunum / als ein gott des meers / zu maalen pflägend.

TESTVDINES AQUATICAS LIBVIT HOC LOCO POST
Cete collocare, &c. Terrestrem inter Quadrupedes ouiparas ponimus: Lutariam post animalia fluuiatilia

TESTVDINVM genus omne unum in Ordinem referri facile non potest. Nam que terrestris est, Aquatilibus adnumerari non debet. Et inter Aquatiles, qua in dulcibus aquis degunt, non possunt cum marinis describi. Terrestris aquam non ingreditur: aquatiles omnes in terram exeunt, saltem propter partum, &c.

DE TESTVDINIBVS IN GENERE.

Testudinum differentia.

TESTVDINIS uocabulum uidetur ampliùs patere Latinis, quam *Χελώνης* Aristoteli. hic enim *Χελώνη* terrestrem & marinam tantum facit; alias, *μῦδας* appellat, à recto *μῦς*. Archigenes *ἀμύδα* (si rectè scribitur) interpretatur *Χελώνη λιμνοία*. apud Hesychium legitur, *ἑμῦς, ζῷον ἐν λίανι καὶ ἐν πηγῇ γινόμενον: οἱ δὲ, Χελώνη πλὴν ἔχειν ὄρεα*. Murem marinum ex Latinis Plinius tantum dixit semel aut iterum, ubi Aristoteles *μῦρ* uel *μῦδας* nominat, de Testudinibus tamen in dulci aqua degentibus loquens, *μῦς* Oppiani, non Testudinum generis, sed piscium esse uidetur. Rondetio uidetur *ἑμῦς* potius quam *μῦς* legendum apud Aristotelem; uel utrunq; legi posse. (Vide in feriùs

Mus mar.

feriùs in Testudine mar.) ¶ Mixobarbari quidam scriptores Tortucam & Tartarucam pro Testudine dicunt. ¶ Dubitant nonnulli ad quod Aquatiliū genus Testudines referri debeant. Cortice teguntur Plinio: & Aristoteli quoque; sicuti Lacertæ, Crocodili, & reliquæ quadrupes quæ oua pariunt, & genus omne serpentum. Corticem hîc dicimus, quod simile uel ἀνάλογον squamæ sit, Græci φολιδωτή. Idem Plinius Testudines alicubi inter Testacea posuit. Et Aristoteles octavo historia: Exuunt (inquit) senectutem ea quibus cutis mollis, nec prædura & testacea quædam est, qualis Testudini (nam & Testudo inter cortice intacta enumeranda est, & Mus aquatilis;) sed qualis Stellioni, Lacerto, & præcipuè Serpentibus est. Sed quanquam Testudines à testa denominantur, & corticem eorum aliqui testam appellant, non tamen propriè dicta testata animalia sunt: quæ omnia sanguine carent, & testam figlinæ instar fragilem siliceam ue habent. Porro genus animalium, quæ φολιδωτή Græci nominant, latius patet; cum & Serpentes qui pedibus carent, & Lacertos ac similes Quadrupes contineat. Distinguendum hîc etiam corticis uocabulum: quod Latini quidam aliquando pro Testudinis tegumento accipiunt: Gaza alijsq̄ eruditi recentiores, φολιδωτας ab Aristotele dictas, quæ ueluti squamæ sunt, cortices uel corticem uocant. Ego proximum Testudinis genus aliud non inuenio, quàm ut sit Quadrupes ouipara: quo genere Testudinum species omnes comprehenduntur. Rondeletius inter Cete adnumerat Testudines; sed hoc marinis tantum cõuenerit: quæ, ut ipse inquit, mediæ sunt magnitudinis inter Cete. Aut potius, ut mihi uidetur, ne marinæ quidem cete appellari debent, si propriè loquamur, utcunque grandes. nam ad essentia ac generis rationem magnitudo non est adferenda. Quod si cete rectè definiuntur animalia aquatilia (amphibia ue) spirantia & uiuipara: (nam cete omnia tum intra se, tum foras, animal generant Aristoteli;) Testudo autem omnis ouipara sit, cetos eadem non erit, quanquam & Rana inter cartilaginea numeratur, sola ex eis ouipara: cum reliquis tamen commune hoc habet, quod omnia ouum concipiant. Si quis tamen propter magnitudinem Testudines marinas, non quidem cete, sed cetaceas & κητιώδεις appellare uelit, permittemus. Oppianus lib. 1. Halieutorum cum cete enumerasset, subdit; Cæterum quædam è mari in litus exeunt, ut Anguilla interdum & scutata Testudo, neque hæc cete esse uult, sed de amphibijs diuersorum generum agere incipit. Quod si naturæ rationem in eis spectemus, quoniam cum Serpentibus quædam communia habent, (lege mox in Italicis nominibus,) & præterea pedes, Lacertis potius quàm Cetis cognati fuerint, nam & Lacerti ferè Serpentes uidentur, pedibus additis: & similiter terreni aquatilesq̄ Lacerti reperiuntur. Sed peculiaris est eis latitudo corporis, & testa à qua denominantur.

¶ Testudines omnes dentibus carent, &c.

ITAL. Gallana uel Galana, corrupto nimirum Græco nomine Chelone. Taurini Serpentem cuppariam uocant à cuppa, alijs Itali Serpentem (Biscam) scutellariam, à scutella. Serpentis quidem facies, sibilus, oua, cutis, (φολιδωτή) cum iisdem in Testudine affinitatem habent. ¶ Inuenio & hæc Italica: Testuma, Testudine, Testugine, Tartuca, Cufuruma, Tartugella.

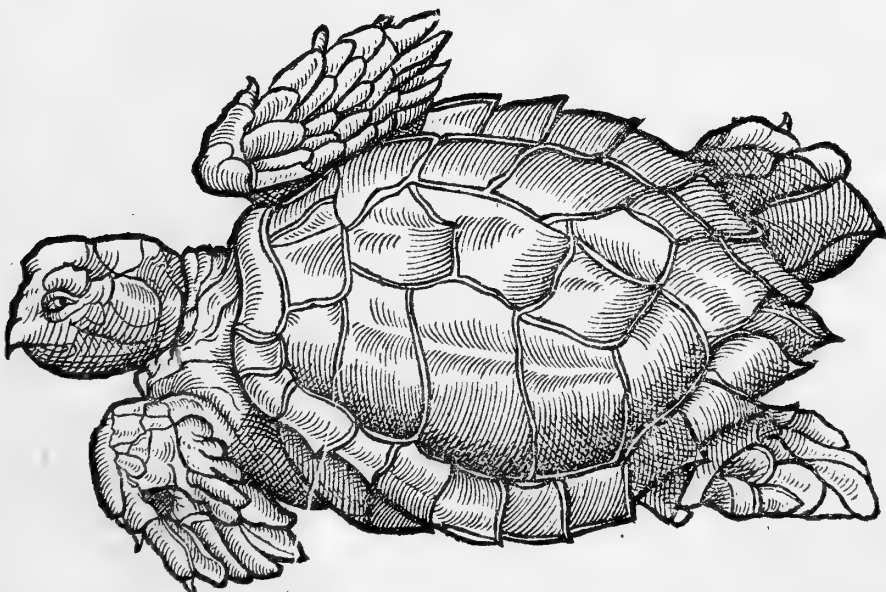
HISPAN. Calandra, Tortuga.

GALL. Tortue, Tortugue Monspelijs.

POLONICE Zolw.

GERMAN. Ein Schildkrott: quod ueluti buffo quidam scutatus sit; ut Itali Serpentem scutellariam uocant. Tällerkrott / Gschertzenfider.

TESTVDINVM MARINARVM GENERA DVO.

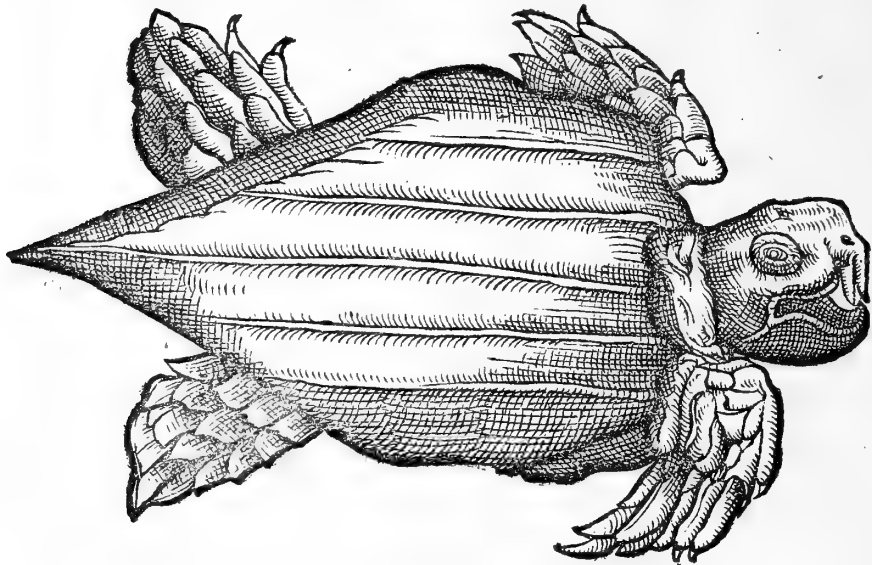
TESTUDO marina prima, quam corticatam (inquit Rondeletius) uocamus, siue corticosam: 1. quia cortice, id est, duro & cristoso ac aspero integumento operata sit. Ea terrestribus ac luta-

Mus mar.

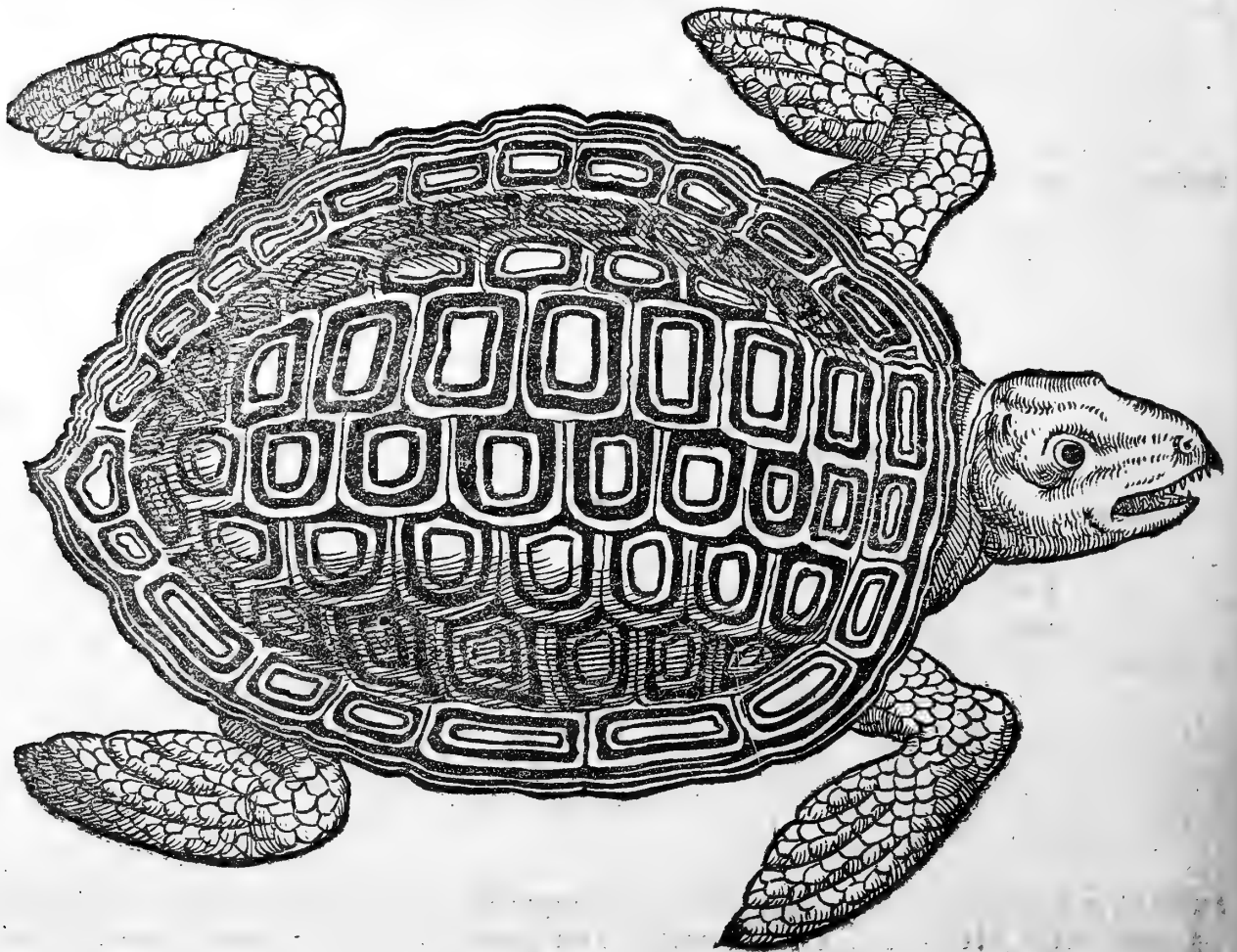
rijs similis est capite ac testa, sed maior: caput nunquam in testa condit, sed semper exertum habet; ac ceruicem tantum pro arbitrio modo extendit, modo contrahit, &c. Capta est immanis in mari nostro, anno 1520, quæ bigis uix trahebatur, &c. Rondeletius. Χελώνη θαλάσσια Græcis, et quanquam *mūs* Aristoteli semper Testudinem in dulci aqua significet, Plinius tamen Murem marinum dixit. Et Eustathius: ὀ θαλάσσιος μῦς (inquit) à uulgo perperam ὀ μῦς ὀ μῦς (malim cum tenui ὀ μῦς ὀ μῦς) uocatur. Nos de uocabulis *mūs*, *ἔμυς*, *ἄμυς*, multa protulimus in Commentario nostro De quadrupedibus ouiparis. Mus aquatilis Plinio, testudo lutaria est. Idem Murem marinum modo pro eadem Testudine lutaria, modo pro marina uertit. Legitur & *Omys* (ὀ μῦς) apud Aristotelem De partibus 3. 9. *Omis* marina apud Kiranidem legitur, quidam (inquit) ὀ μῦς ὀ μῦς uocant: eò quòd in humeris magnam uim habeat, nam ὀ μῦς est humerus. Inuenitur & *Omidium*, diminutiue.

Omys.

ITAL. HISPAN. GALL. Vide mox in secunda specie.
GERM. Ein Weerschiltkrott.

Testudinis (marinae nimirum) hæc icon Venetijs efficta est: nulli illarum quas Rondeletius exhibet, similis. Dentibus quidem Testudines omnes carere Rondeletius docet: ut suspicer pictoris culpa non rectè dentes huic nostræ attributos. GERM. Ein andere figur einer Weerschiltkrott.

TESTV-

TESTUDO marina altera Rondeletij. Hanc (inquit) coriaceam appellamus, quod integumentum habeat non tam cortici simile, quam corio bubulo, duro nigroque, & iam concinnato ad calceos, equorumque frenos, & sellas, cæteraque ornamenta conficienda. Eandem Mercurij Testudinem appello: quod eam esse existimem, à cuius similitudine Mercurius musicum instrumentum à Gallis Lucuocatum excogitavit. Hæc fortè ab Aeliano Simia maris rubri appellatur.

ITALICE, HISPANICE, GALLICE, iisdem quibus Testudo simpliciter, nominibus appellatur: sed meliùs adijcietur differentia marinæ: sicut etiam primæ.

GERMANICE. Ein andere art der Weerschildkrotten.

II.

Coriacea.

Mercurij.

Simia maris

rubri.

ORDO XIII. DE MOLLIBVS BVS DICTIS IN MARI ANIMALIBVS: VT SVNT SEPIA, LOLIGO, POLYPI, LEPVS marinus, Vrticæ.

DE MOLLIBVS (ET ALIIS QVOQVE EX ANGVIBVS) IN GENERE.

ANIMALIVM alia sanguine prædita sunt, ut omnia hucusque proposita Aquatiliū genera. Alia exanguia, ut quæ deinceps sequuntur ex marinis Aquatilibus omnia. ea humore siue sanie quadam, qui sanguini proportionem respondeat, nutriuntur. Sepiæ in mari, inquit Plinius, sanguinis vicem atramentum obtinet, Purpurarum generi infector ille succus. Sed sanguis, aut qui eius loco sit humor, corpore toto diffundi debet: non uno in loco seorsim esse, ut Sepiæ atramentum & succus ille preciosus in Purpuris. ¶ Exanguium plura sunt genera: primum, quæ Mollia appellamus: quæ foris carne molli obducta, solidum intus, modo sanguinei generis, continent. Secundum, quæ crustis tenuibus operiuntur: hoc est, quæ partem solidam foris, mollem carnosamque intus continent. durum illud eorum tegmen non fragile, sed collisile est: quale Cancrorum genus & Locustarum est. Tertium, quæ silicea testa conclusa muniuntur: hoc est, quibus pars carnea intus: solida foris, fragilis, non collisilis: quale genus Concharum & Ostrearum est. Quartum, insecta omnia, quorum multa sunt genera, ea incisas parte sui uel supina, uel prona, uel utraque habent: nec osseum quicquam discretum aut carneum, sed quiddam inter hæc ipsa continent: quippe quæ corpore pariter intus forisque duro consistunt. Sed de alijs suo loco: nunc de Mollibus.

Exanguia.

Mollia.

Crustacea.

Testacea.

Insecta.

Quæ nos Plinium secuti Mollia uocamus, Græci *μαλακία* appellant. foris enim, ut diximus, carne (tactu) molli obducuntur, tota ferè carnosæ, & tactui cedentia: sine squamis, sine asperitate duritiæ uel cutis, instar humanæ. Ab his toto genere differunt pisces *μαλακόσκαρσι* dicti, ut saxatiles, quorum mollis est caro: cum Mollium durissima sit, (tenax & difficilis concoctu.) *μαλακόσκαρσι*, π. Aristoteli De generatione animal. 1. 10. dicuntur oua Cartilagineorum & Viperarum, ubi Gaza non rectè uertit, Cute molli infecta, generant oua: & tanquam à nouo capite incipit, cum præcedentibus cohæreant. ¶ Pisces propriè dicti omnes, sanguinei sunt, & branchias habent: Mollia uerò cum utrisque careant, impropriè à Plinio inter pisces numerantur. ¶ Mollium (inquit Aristoteles) exteriores partes hæc sunt: primum & anteriùs, pedes. deinceps his coniunctum caput, postremò alueus siue sinus. *πόδες*, pedes (qui ab eodem *πλεκταναι* etiam, & à Plinio brachia dicunt) octonos, binis acetabulorum ordinibus instructos habent, excepto genere uno Polyporum. caput inter pedes & uentrem. in superiore capitis parte, oculos: in inferiore uerò, atque in medio ipsorum pedum, os. in quo osicula duo nigra, incurua, & Psittaci auis rostrum emulantia, dentium uice extant. Inest etiam in ore caro quædam exigua, qua uice linguæ utuntur, lingua enim nullis hoc in genere data est. Habent & cerebrum, similiter ut sanguinea: cum reliqua exanguia eo careant. À capite sequens alueus uel sinus (*σύντροπος*) continet totum corpus & interiora. Hunc ambiunt pinnulæ. Postremò mollia fistulam ante alueum positam supra brachia (inferiore parte sub brachijs potiùs) gerunt, cauam: qua mare transmittunt, quantum suo admiserint alueo, quoties aliquid ore capiunt: eamque modò in dextram partem transferunt, modò in sinistram. hac eadem fistula suum quoque atramentum fundere solent. Quod ad colorem, Mollia omnia subalbida sunt. Hæc ferè Saluianus de partibus Mollium externis obseruauit. De internis breuitatis causa nihil dicemus. ¶ Mare dum cibum capiunt, obiter ore admittunt, (non refrigerationis gratia, ut pisces suis branchijs:) idemque mox per fistulam ut cete reddunt. Aristoteles Polypum per appellatam fistulam (physeterem,) foetum ædere tradit: quod & Rondeletius comprobat. ¶ Polypus & Sepia non sine ueneno, sed exiguo mordent, Oppiano teste. ¶ Aristoteles Mollibus omnibus *σύντροπος*, id est atramentum, tribuit: quod in metu effundit, ut eo infuscata aqua abscondantur: id Sepiæ & Loligini nigrum est, Polypo purpurascit, hoc pro sanguine mollibus esse non re-

Mollia.

*Papauer.
Mutis.*

Et sensit Plinius, sanguinis enim loco humor seu uitalis succus is est, qui per totum corpus dispergitur, atramentum uero excrementitius humor, continetur in quadam ueluti uesica, quam Graeci *μύκων*, id est, papauer uocant. Alia uero in eis pars est *μύτις*, mutis: quæ non excrementum continet, ut quidam putarunt: sed hepatis respondet, non (ut Aristoteles existimabat) cordi.

GERMAN. *Kuttelfische*. Vide inferius in Germanicis nominibus Loriginis & Polypi.

Sepium.

Sepidium.

SEPIA, *Σηπία*, nomen apud Græcos tulit, quod atramento, ueluti putrida quadam sanie, quam Græci *σηπιδίου* uocant, abundet. Græcum nomen Latini retinuerunt. Sepium (*Σηπιδίου*) uocat Aristoteles, solidum quod intus est, nostri aurifabri *Fischbein*: Athenæus *ὄσπρον* ἢ *ὄσπρον*, Columella Sepiæ testum. Atramentum in metu effundit, & sic infuscata aqua absconditur. Sepidium, *Σηπιδίου*, diminutiuum est.

GRÆCI hodie, ut audio, Calamariam uocant: quod nomen Lolligini magis conuenit, tribuiturque apud nonnullos.

ITAL. Vbiq̄ue in Italia uetus nomen retinet, Matthiolus. Genuenses & alij quidam Sopi nominant: Veneti & Romani prisco nomine Sepiam, (Sepio, Saluianus.) Scoppa grammaticus Italus interpretatur la Seccia, Calamarro. Venetijs Seppa dicitur, alibi Scepta: uel Cepia, ut circa Ligusticum.

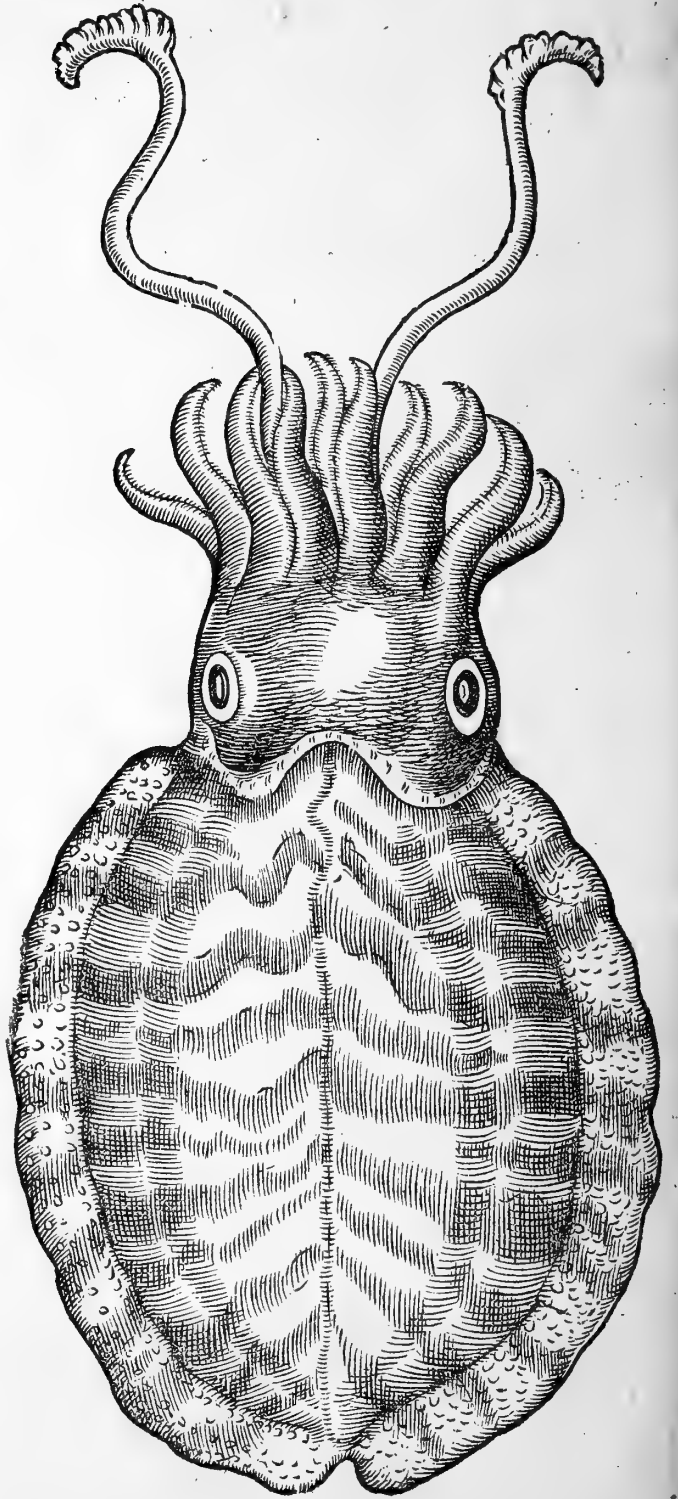
HISPAN. Xibia.

GALL. A nostris Sepio, à Gallicis Seche (uel Secche) dicitur, Rondeletius. Seiches uocantur exiccata: recentes uero nullius sunt precij in Oceano, Bellonius. Genuæ Sopi, ut & Malsilia. Sunt qui Seiche uel Boufron interpretentur, Sepiolam uero Casseron. sed posterius hoc nomen Lolligini parua debetur.

ANGLIS Sepia est a *Cuttel/Cuttle*, quod nomen Germanicum est, & proprie intestinum significat.

GERMANI superiores aliqui uocant ein *Weerspinn*, id est, Araneum marinum: quod nomen ad Pagurum potius retulerim. Marium mollia omnia uidentur *Blackfish* appellare. Vide mox in Lolligine minore. Nostræ quidem dialecto nomen *Kuttelfisch* ab Anglis sumptum, magis congruit.

Sepia hæc icon est Venetijs facta. Rondeletius ei pedes octonos tribuit: nostra hæc plures habet, pictoris nimirum negligentia.

SEPIA.

SEPIARVM oua seorsim hic (inquit Rondeletius) qualia à mari reñciuntur, depingenda cura sumus: ut melius intelligantur quæ de his ab Aristotele literis prodita sunt.

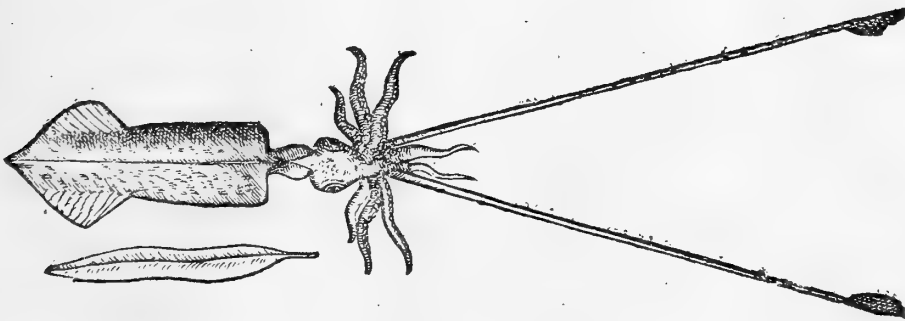
GALL. Nostri Racemum marinum uocant, à similitudine racemi uuæ uitis, Rondeletius. Alia est Vua Plinij inter zoophyta.

GERM. Rogen oder eyer von Kuttelfischen. F. Ein Meertraub.

SEPIOLAM hanc nomino, inquit Rondeletius: cuius nullam, quod sciam, mentionem fecerunt ueteres. corporis quidem forma Sepijs similior est, quàm Loliginibus uel Polypis. Sepiæ nascenti similis est: pollicis crassi magnitudinem non superat. Sepiaria uulgò uocatur, colore est uario. Vère maxima copia capitur cum reliquis piscibus: & quanuis suauissima, ob paruitatem negligitur. Ex Polyporum genere non est: & errant qui hunc Polypum paruum uariumq; Aristotelis faciunt. ¶ Sepidium nomine diminutiuo Græco dixeris. Dorion Sapidia inter hepsetos, id est, pisciculos minutos elixari solitos, numerat.

GERMAN. Ein kleine art der Kuttelfischen/wirt nit über ein dicken thumen groß.

LOLIGO magna. τεύθω, (penanflexum: reperitur & oxytonum, quod minus placet,) Teuthus. Gaza Lolium uertit nouo uocabulo. Teuthis, τευθίς, Loligo minor est. Plinius tum Teuthum, tum Teuthidem, Loliginem cōuertit. Non uerò magnitudine tantum differunt: (nani etiam Teuthi quidam parui sunt, sui generis:) sed etiam figura. Pars enim Teuthorum quæ exit in acutum, latior est. præterea pinnulæ totam aluam (totum alueum, Gaza) ambiunt, quæ in Teuthide sunt minores, (ἐλασσον Græcè, quod referendum uidetur potius ad τὸ ὄφιν, quàm ad pinnas.) Mollia quidem omnia τευθίδων uocantur apud Athenæum.

Loligo sic dicta est, quasi Voligo, quòd subuolat, Varro. sed hæc origo primam breuem requiret, quæ tamen produci solet, ab Horatio, Ouidio: & per l. duplex à Gaza alijsq; recentioribus ferè scribitur: doctiores plerique l. simplici scribunt. Vligines indocti quidam, ut Syluaticus, pro Loliginibus dicunt.

ITAL. Romanis ac Venetis (ut & Prouincialibus) Totena dicitur, alij Totano scribunt. Genuenses tamen & Malsilienses Loliginem minorem, Totenam uocant. Rursus Italis (plerisque) Calamaro, Loligo minor est: Gallis autem Calamár, Loligo maior.

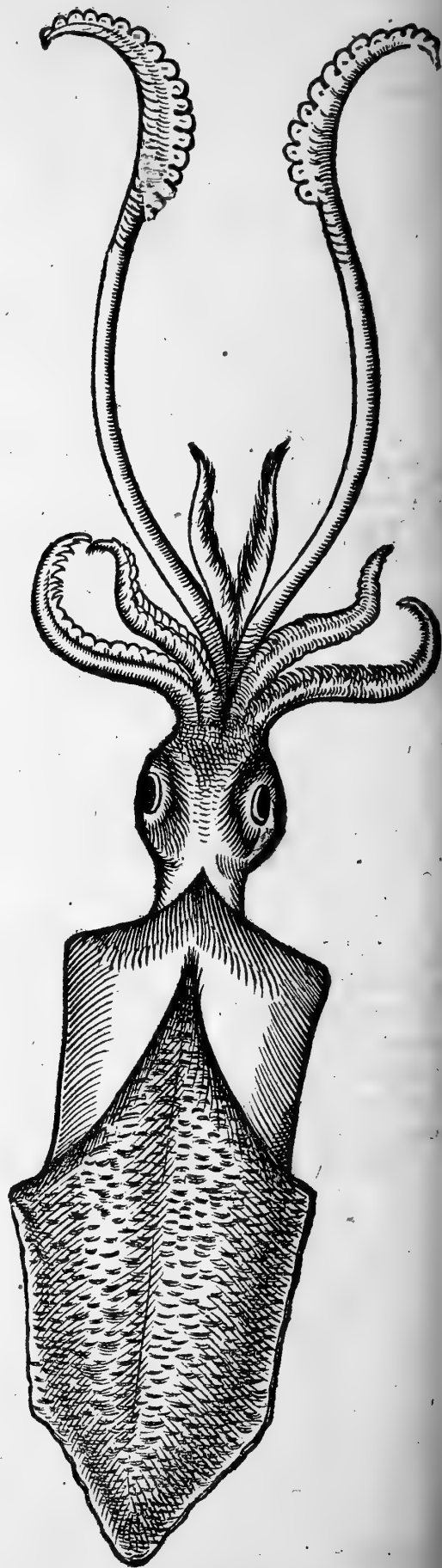
HISPANI Calamár, Lusitani Chocco uocant.

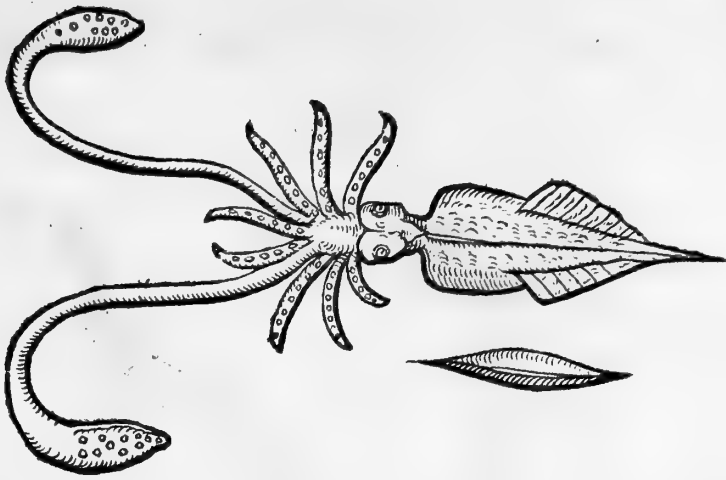
GALL. Calamár nostri uocant, à thecæ scriptoriæ similitudine: siue quòd in ea reperiantur quæ ad scribendum necessaria sunt, uidelicet atramentum & gladiolus, qui altera parte cultrum, altera calamum refert. Prouinciales Tothena corrupto nomine pro Teutho uocant. (*Vide paulò antè in Italicis nomenclaturis.*) Baionenses Cornet. Vide in Gallicis nominibus Loliginis minoris. Lollium Malsilienses nuncupant, quasi Latine, Gillius.

GERMAN. Sepias & Loliginibus Germani uno nomine uocant *Blackfisch*, ab humore atramento simili, quem habent loco sanguinis, eum enim humorem Germani *Black* appellant, Eberus & Peucerus. Anglis *blak* nigrum significat. Adamus Lonicerus Sepiam duntaxat *Blackfisch* appellari scribit. Quòd si generale nomen hoc ad Mollia faciamus, species sub eo contentas differentijs adiectis, Germanis nostris ita interpretabimur: Loligo maior, *ein grosser langer Blackfisch*. Loligo minor, *ein kleiner langer Blackfisch*. Sepia, *ein breiter Blackfisch*. *Sise drey habend all kurze füß/ ein großlachten leyb/ Könnend nit gon.* Polypus, *ein Blackfisch mit einem kleinen leyb/ vñnd langen füßen/ dar auff er auch gon kan.* Sepiam quidem Angli uocant *Cuttel* uel *Cuttle*: quòd carnis mollitiæ & substantiæ, intestina quadrupedum referat, inde genus omne Mollium Germanicè rectè nominabimus *Cuttelfisch*, (uocabulo nostræ dialectio magis conueniente, quàm *Blackfisch*,) & differentias præscriptas adijciemus, uel sic, *Lolligo, ein Raantuttel*: nam *raan*, gracile & oblongum nobis significat. Germani superiores Sepiam *Weer spinn*, id est, Araneam marinam nominant. quo nomine si quis pro genere uti uoluerit, utatur, mihi quidem non placet: quoniam alia quoque marina quædam animalia, præsertim crustata, araneæ nomine ueniunt. Quòd si quis commune Gallis, Hispanis & Italis Calamarij de Loligine nomen Germanicum facere uoluerit, & expresso magnitudinis discrimine, duo eius genera distinguere, sic effectat licebit: *kleiner Schreybzeüg/ grosser Schreybzeüg*.

ANGLICE. *Sleue*, ut Ioannes Fauconerus me docuit. Possent etiam *Blakfisshe* (opinor) dici.

Loliginis maioris hanc quoq; formam, etsi minus exquisitam quàm Rondeletij opinor, ut Venetijs olim mihi confecta est, addidi.

LOLIGO minor, Τόδης. Plura leges superiùs annotata in Loligine magna.

ITAL. Romanis, Venetis ac Neapolitanis Calamaro, Genuensibus & Mafsiensibus Totena, Bellonius. Vide supra in Loligine magna.

GALL. Mafsiensibus (ut & Genuensibus) Totena, ijs uerò qui Baionam incolunt, Cornet uel Corniche, Bellonius. At Rondeletius Baionenses (inquit) Cornetz & Corniches uocant, magnam Loliginem à parua distinguentes. Gallis, praesertim Santonibus, Casseron dicitur. à nostris (circa *Monspelim*) Glaugio, corrupta uoce, opinor, ex Gladiolo. quanquam Monspelienses nostri Calamar & Glaugio saepe confundant. alij magnitudine distinguunt.

GERMAN. Ein kleiner langer Blackfisch. Quare supra in Loligine magna.

DE POLYPIS IN GENERE.

POLYPI uocabulum Latini non habent, sed acceperunt à Græcis, Varro. Græci à pedū multitudine nominarunt: cirros enim octonos habet, quibus ut pedibus ac manibus utitur: quare & pedes & brachia uocant. ¶ Polypus masc. genere efferi solet: Lucilius tamē apud Noniū, etiā in fœminino ponit. Syllaba prima quanquā natura breuis, plerunquē producitur à Græcis, praesertim epicis, assumpto y. more Ionū. Latini etiā producunt, ut Ouidius, Martialis, Horatius, alij. Inflexio eius apud Græcos usitator est crescentibus obliquis, sicut in nomine πὺς unde componit: apud Latinos uerò parisyllaba. πολύπυς paroxytonū Atticū est: πάλυπυς uerò (uel πάλυπυς) Doricū & Aelicum. cui & πάλυψ simile est: πάλυπυς Ionicū, (quanquā & hoc aliqui Atticū faciunt:) aut πάλυπυς. πὺς accusandi casum facit πὺδα, cōposita ab eo in πυ tantum, ut πάλυπυς, Eustathio teste: sed πάλυπυδα quoquē reperiri auctor est Athenæus. πάλυπόδης, δ. Antiphili Byzanti est. πάλυπόδιαι Aristoteli sunt parui & nuper prognati Polypī. ¶ Ἄνύσειος apud Hesiodū, id est, exos, pro Polypo accipit, epitheton loco substantiui: Lacedæmonij tamen Polypū substantiue & simpliciter Ἄνύσειος uocant. Onos, id est, Asinus mar. quem quidā Polypū dicunt, Kiranides. Alius, quod sciā, nemo Asini nomen Polypo attribuit. nos ὄνους, id est, Asinos Afellos uel sui generis pisces, nō Mollia, suo loco de dimus. Pulpū aliqui recentiores indoctē nomināt, uoce Italis uulgarī ad Latinā terminationē deflecta. Albertus Multipedē nominat, Græco nomine simpliciter translato. Octapodia pro Polypis apud Psellū legunt, diminutiuo nomine. ¶ Polypī proboscibus carent, qua nota à Sepia Loliginēque distinguunt, sed harū defectū natura pedum ad eosdē usus commodorū longitudine pensauit. Supra uentriculū uesiculā habent, & in ea atramentū, sed nō ita nigrū ut in Sepijs & Loliginibus, uerū purpurascēs. Vesiculā hāc μύκωνα uocat Aristoteles, è qua atramentū per fistulā effundit ante aluū sitam. De partu eorū per fistulā, foetu, incubatione: & à partu debilitatione fœminę: à coitu uerò maris: uitæ breuitate, coloris mutatione: Brachia sua an arrodāt ipsi: Quòd in siccum exeuntes, oleam, ficum, & salsamenta appetentes: item de ingenio astutię ipsorum, &c. copiosē in Historia Aquatiliū scripsimus.*

GRÆCI uulgò Octapoda dicunt, quidam ineptiūs Catapoda.

ITAL. Vbiq̄ gentium ferè nomen retinet, Gillius. Polpo Romæ & alibi in Italia uocatur: à Venetis similiter uel Folpo. Genuæ Porpo.

HISPAN. Púlpo.

GALL. Nostrī per syncopen Poulpe uocant, Galli Pourpe, (aliās Poupe) Rondeletius. Galli Pourpre, Mafsienses Secche poupe, Bellonius.

ANGLI qui Vectam insulā incolunt, uocant a Pour cuttel, ut Turnerus me docuit: alij quidam, ut à Io, Fauconero accepi, a Preke. Idem Sepiā Cuttel uel Cuttle uocant Germanico nomine intestinum significante. uidetur autem Malacia omnia Germanicè rectè posse uocari Kuttelfisch: ut si Polypum interpretaris, ein Kuttelfisch art.

GERM. F. Ein Vilsfuß/ Polfisch uel Polkuttel, nomine composito à Polypo & Kuttel, quod est Sepia. nam & Mafsienses Polypum nominant Secche poupe. Vel circumscribatur, Ein Blackfisch mit acht langen füssen/ vnd einem kleinen leyb.

Genus.

Profodia.

Inflexio.

Orthogra-

phia.

Ἄνύσειος.

Onos.

Pulpus.

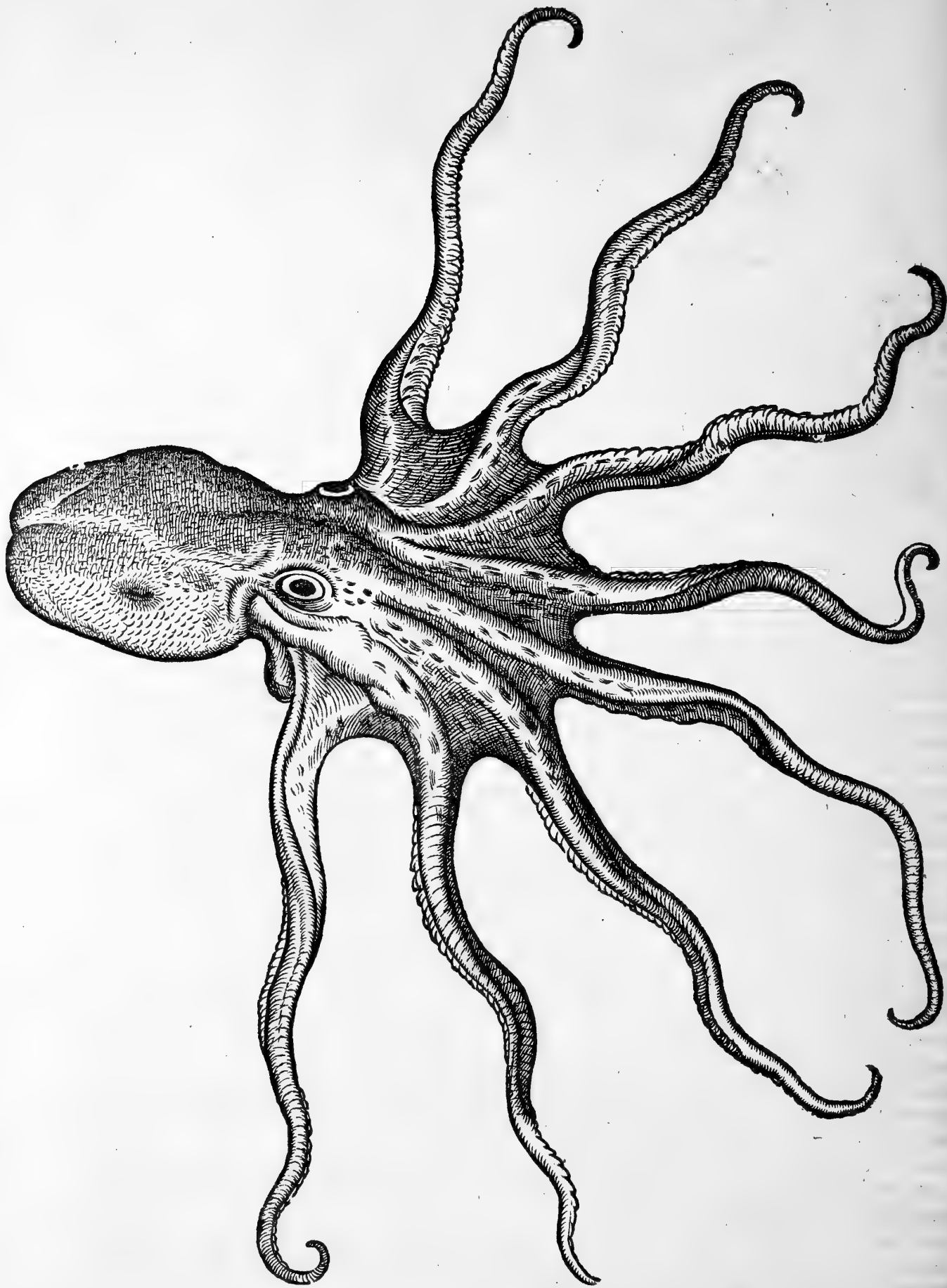
Multipes.

Octapodium.

Pedes.

Atramentū.

Icon hac nostra Polypum parte prona representat: ea uerò quam Rondeletius dedit, partem que cirros continet supinam, geminis acetabulorum ordinibus eleganter exprimit.

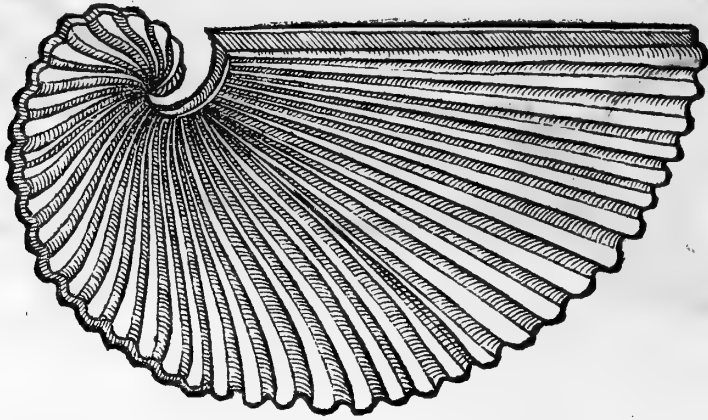
POLYPVS quem hic depingimus (inquit Rondeletius) omnium maximus est & notissimus. **P**eius differentia duæ sunt, alter enim litoralis est, alter pelagicus, uita solùm, specie nullo modo dissidentes, &c.

ITAL. **G**ALL. **G**ERMANICE & **A**NGLICE nomina eadem omnia, quæ iam in Poly po simpliciter diximus, maximi differentia addita, ei conuenient. *Ein grosser Polkuttel/zc.*

POLYPORVM genus secundum satis ex primo cognosci potest: hoc tantùm differens, quòd paruum uariumq; est, ciboq; ineptum. quare separatim non depinximus, Rondeletius.

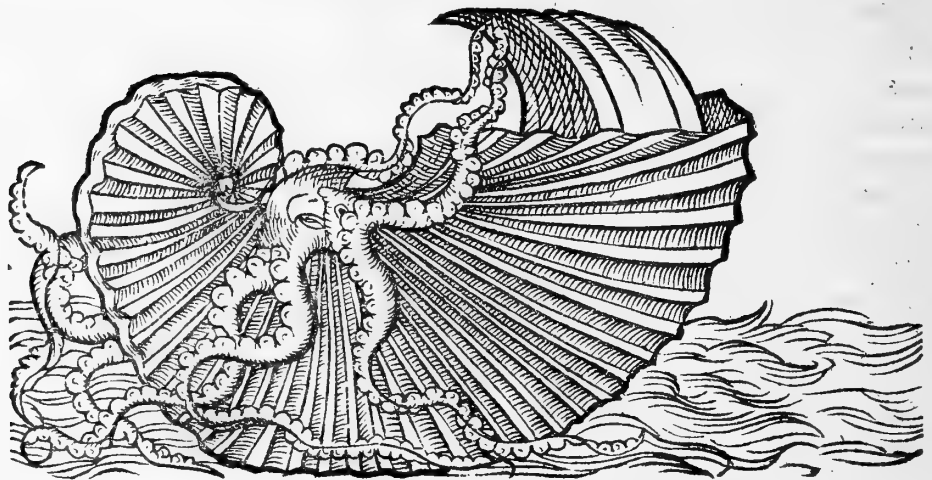
POLYPVS

Eiusdem testa, acatij modo carinata, inquit Plinius, puppe inflexa, prora rostrata.

*Testam Nautili Bellonius huic similem pinxit: & conditum in ea Polypum, extantibus cir-
ris omnibus, multò (proportione testæ) longioribus, nempe triplo & amplius quàm Rondeletius pin-
git: ita ut terni eorum utrinque crispati demittantur, bini in obliquum erigantur, nulla intermedia
membrana. eam enim ueli loco ad planam testæ extremitatem siue proram erexit. Oppianus binos
pedes erigi ait, interq; eos tenuem membranam, ueli instar. binos uerò utrinque demitti, gubernaculis
(oïνωστοί) similes. Sed Bellonij icon, & quam ex Anglia accepi, ternos utrinque demittit. uidentur
autem remis, non gubernaculo, comparandi ij. Plinius solus cauda media ut gubernaculo hunc pi-
scem uti scribit, nescio quàm rectè. quæ enim pars caudæ nomine in Polypo appellari possit, & extra
testam emitti, non uideo.*

Nautili à Bellonio exhibita icon.

NAUTILVS, uel Nauticus, uel Ouum Polypi, (Ναυτίλος, Ναυτικός, ὄνυ πολύποδος) uocatur
Polypii species. eius testa Pectinis testæ similis est, cauæ, non cohærenti uel adnatæ. ipse par-
uus est, & facie similis Bolitænæ. Altera species Cochleæ modo testa munitur, quam nunquã dese-
rit, sed brachia duntaxat interdum exerit, Aristoteles. Apud Plinium inter huius piscis nomina
pro Pompilo, legendum est Polypii ouum, ex Aristotele. Inter præcipua miracula est (inquit Pli-
nius) qui uocatur Nautilus. Supinus in summa æquorum peruenit, ita se paulatim subrigens, ut e-
missa omni per fistulam aqua, uelut exoneratus sentina, facillè nauiget. Postea duo prima brachia
retorquens, membranam inter illa miræ tenuitatis extendit, qua uelificante in auras cæteris subre-
migans brachijs, media cauda ut gubernaculo se regit. Ita uadit alto Liburnicarum gaudens ima-
gine: & si quid pauoris interueniat, hausta se mergens aqua. ¶ Gaza Nautilum, uertit Nautam.
nec rectè tria huiusmodi Polyporum genera facit, cum ex recitatis uerbis duo tantum ab eo me-
morari appareat. ¶ Plinius cum de Nautilo paulò antè dixisset, (ex Aristotele;) mox tanquam de
altera specie: Nauigeram similitudinem (inquit) & aliam in Propontide sibi uisam prodidit Mu-
tianus: Concham esse acatij modo carinatum, inflexa puppe, prora rostrata, in hanc condi Naupli-
um, animal Sepiæ simile, ludendi societate sola: duobus hoc fieri generibus. Tranquillo enim ue-
ctorem demissis palmulis ferire, ut remis: si uerò flatus inuident, easdem in usu gubernaculi porri-
gi, pandiq; concharum sinus auræ. Huius uoluptatem esse ut ferat, illius ut regat, &c. Mihi Nau-
plius à Plinio Mutiani uerbis descriptus, non alius quàm Nautilus proximè ex Aristotele ab eo
memoratus uidetur. ¶ Si non eadem, at certè similiter nauigare uidentur conchæ, quæ Veneriæ
dicuntur, de quibus Plinius: Nauigant Veneriæ: præbentesq; concauam sui partem, & auræ op-
ponentes, per summa æquorum uelificant. ¶ Rondeletius reprehendit Bellonium, qui Concham
Margari-

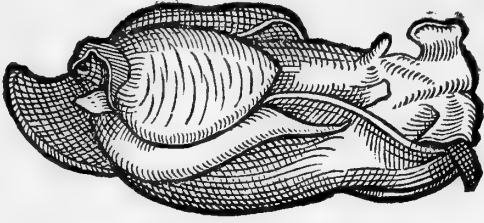
Nauplius.

Margaritiferam uulgò dictam, secundam Nautili speciem esse putant.

ITAL. Nautilus uulgus Neapolitanum Muscardinum & Muscarolum nominat: quod etiam nomen Osmylo commune est, Bellonius.

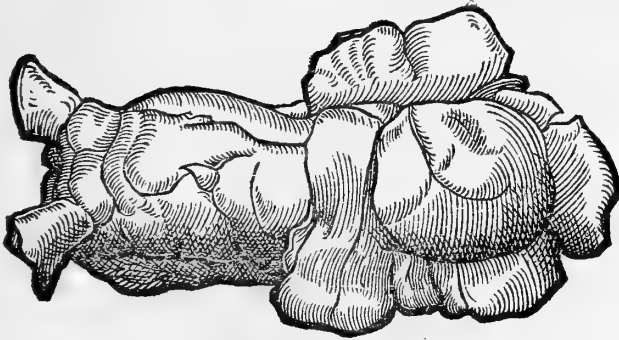
GERMAN. Ein Sarkuttel / oder Schiffkuttel: ut simul è mollium genere eum esse, simul & nautam, indicetur. Reperitur quidem in Oceano Britannico quoq; unde eius picturam Io: Fauconerus medicus olim ad me dedit, ANGLICVM eius nomen ignorare se confessus.

Leporis marini prima species Rondel.

EIVSDEM species secunda, substantia, atramento, partibus internis, superiori similis est, differt autem partibus externis, &c.

GERMAN. F. Ein andere art der Ghiffkuttel.

LEPVSMarinus (λαγὼς θαλάσσιος) è Mollium numero est, quanquã sanguis eius (quo Mollia carent) inter remedia ab Archigene, Plinio et Marcello nominatur, p atramento fortè. Is (inquit Rondeletius) hæcenus à paucis cognitus fuit, tum ob raritatem, tum ob uariam à ueteribus traditã eius descriptionẽ. Plinius offam informem uocat. Aelianus Cochleæ exenteratę similem facit, Dioscorides Logigini parua. Sunt qui (ut Albertus) Gronaut uulgò dictum, Leporem marinum esse putent (quem piscẽ Rondeletius Lyrã facit:) Piscatores nostri eum qui Pholis à nobis existimatur, Leporis nomine uen-

dunt: alij Liparim esse credunt. Quæ omnia unica ratione falsa esse conuincuntur. nam modò nominati pisces frequentissimè mensis apponuntur, ipsq; sine ullo periculo uesci omnibus licet: cum ueterum omnium testimonio Lepus marinus maximè sit uenenatus. Hæc ille. Germani uulgò Orbem marin. uocant Seehaß, id est, Leporem marinum. uidetur autem is Lepus marinus Apuleij, ut supra dixi inter Orbes. Huius genera aliquot reperimus: quę causa esse potuit cur diuersæ ab authoribus traditæ sint eius descriptiones. Primum genus, quod hîc exhibemus, maximè letale est, ex Mollium genere, Cochleæ exenteratę ualde simile, maximè posteriore corporis parte, &c. Rondeletius.

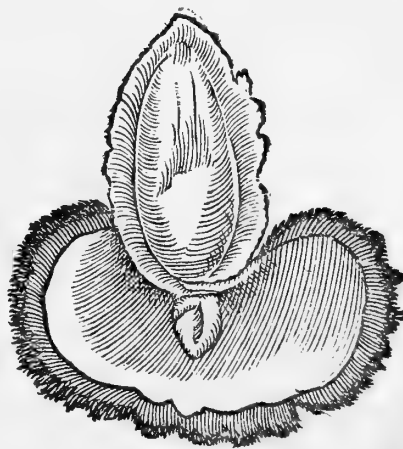
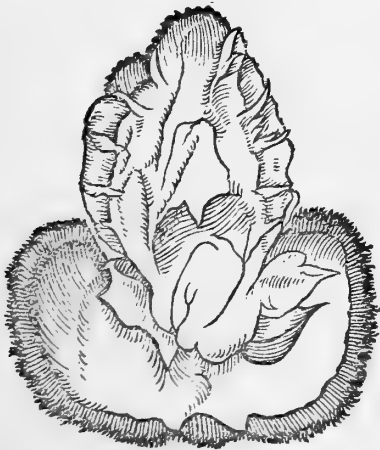
HISPAN. Liebre de la mar: quod an uulgò in usu sit de hoc pisce, an ab erudito aliquo positum, ignoro.

GALLI circa Monspelium Imbrigo uocant, (ut Mullum imberbem quoq; ab insigni rubore,) Rondel.

GERMAN. Ein Ghiffkuttel / ein Kottkuttel / ein kleiner ghifftiger Kuttelfisch.

Pronus.

Supinus.

EIVSDEM species tertia. Hoc genus (inquit Rondeletius) præcedentibus substantiã, uiribus & facultatibus simile est. Hîc partem pronam & supinam representamus. Quod in partibus supinæ, ferè medio, uides, est os; supraposita ori pars, alueus: qualis in sepijs, uirã figurã, sed in ambi-

R

194 Animalium Mar. Ordo XIII.

tu crenatus. Ori subiecta pars, membrana est tenuis, carnosa, magis expansa in rotundum: cuius ora simbriata est, simbriæ nigrae sunt, &c. Intus cerebri nigri parum est, gulam excipit uentriculus, ex quo oritur intestinum conuolutum. In medio substantia quædam est fungosa, succum fuscum continens: fortasse *μύκωρ* cum atramento suo, (*Hæc ad Bellonij Leporem accedunt.*) Toto corpore est splendido: crystallum, uel pituitæ massam concretam congelatamque esse dicas, &c. Iisdem uiribus cum primo, sed imbecillioribus eum esse censeo. hic in alto mari, ille in cœnosis locis maris, stagnisue lutulentis degit.

GERMAN. F. *Sas dritt gschlecht der Ghiffkutteln.*

BELLONII Lepus marinus ab ijs, quos Rondeletius exhibet, omnibus diuersus uidetur, nisi cum postremo conueniat. Ego (inquit) ut liberè quod de hoc pisce comperi affirmem, dicam Leporem marinum, animal paruum esse: inter Loligines, Lollios aut Sepias, nonnunquam etiam unam cum Apuis capi solitum: odore tetro, nullam aliam habes formam, quam (ut scribit Plinius) offæ cuiusdam informis: cuius inter Cyclades magna est copia. Fuluū Leporis terrestris colorem imitatur. Pulmonis mar, more per mare diuagatur, tamen si pinis careat. Pellucidum habet corpus, oui anserini crassitiem non excedens. Gibba est illi forma parte externa, qua etiam glaber est. Conuexam internam partem ostendit: qua eadem parte nerui permulti, recti atque obliqui apparent: quibus eo modo ferè striatus est, ut conuexa fungi pars: iisdemque adstrictum corpus diffundit, diffusum uerò contrahit, sese enim astringendo aquam percutit, ut in ipsa natatione fungi figuram referat. (*Inde cõiunctio eadem Venetijs Fongo marino uocari. hunc. n. Alunnius Italus tradit, esse materiam quandam, (ueluti) è spuma marina coagulata: quæ quidem uiuat, moueatur, & sentiat: sed corpus membris distinctum non habeat.*) Septem habet appendices, innumeris promuscidibus stipatas, ex Indico in cyaneum uergentes: quibus sugendo alimentum corpori suggerit, appendicum autem substantia fungosa est. Cæterum ex aqua emergens, suam figuram amittit, & in seipsum concidit, ut Pulmo marinus, quapropter in uase aquam habente hunc contemplari oportet. Tota corporis substantia mucosa est, ac ueluti cartilaginosa. Os ad cirrorum radices in concaua parte situm habet. Linguam demorsus uellicat, ut Ari radix, paulò tamen remissius. Quinetiam in tenuia frustra discissus, & in mare coniectus, uiuit tamen ac mouetur. Marinam Squillam si quando suis cirris contigerit, eam non secus atque Vrticam marina retinet. Liberè uagatur in mari, nullisque flatibus aut procellis ad litus eijci potest. Hæc Bellonius. Pulmo marinus Bellonij plurima habet communia cum Lepore marino, ut species unius generis uideatur, Pulmo quidem Bellonij à Gallis uulgò obscœna uoce Pota marina dicitur Rondeletius non Pulmonem marinum, sed Vrticæ genus hoc facit. (Germanicè honestius dicitur *Weerscham.*) Aliqui *Weerschum*, ut audio, uocitant, hoc est, Spumam maris. edendo esse negant, ferri in summa aqua. radijs ab uno quodam cetro striatam esse: colore candido, nec uiuere extra aquam. (Holothurij etiã Rondeletij prima species, non minus ingrati odorem redolet, quam Lepus marinus.) Lepus marinus ueterum, massa quædam siue offa carnea informis, Rondeletio teste, ne oculos quidem habet. Idem uidetur animal, quod Albertus Magnus sine nomine describit, his uerbis: Animal quoddam abundat in maribus Germaniæ & Flandriæ, oui albo substantia simile, figura hemisphærij: in extremis tenue, & in medio circa polum sui hemisphærij substantiæ est crassioris: ubi etiam lucent duo quasi oculi (*Non oculos dicit, sed quasi oculos*) magni, intra superficiem sphæræ cõtenti. Membrum in eo nullum est distinctum. Extra aquam immobile est, & omnino non diffunditur, amissa figura sua, sicut album oui, & concidit totum. Rursus aquæ immissum, paulò post recipit figuram suam, & mouetur (sicut antè) motu dilatationis & constrictionis. Eiusdem & alibi meminit Albertus: ubi de Spongijs loquens, hoc animal esse Aplysian putat, imperite. Aplysiæ enim hærent nimirum ut reliquæ Spongiæ, nõ soluti errant. Hoc idem alibi uocatur animal phlegmaticum, phlegmati uiscoso, & albumini oui, omnino simile. Phlegma quidem & mucum pituitosum Germani inferiores uocant *Schnot*, (nostri *Schnuder*.) unde hoc animal *Schnotrolf* appellatur. quod nomen tamen etiam alijs quibusdam pituitosis & mucosis piscibus attribuitur. (nam *Seehaß*, id est, Lepus marinus Germanorum [alius quam Græcorum & Latinorum] duorum aut trium, ni fallor, generum reperitur, quibus communis est figura orbicularis.) est & alius piscis oblongus, eodem nomine. De quibus omnibus nos post Orbes Rondeletij scripsimus. Mustelæ Mustelæ uel marini genus, nomine tantum cõsiderato, uideri poterat animal, quod *Seequapp* nuncupant maris accolæ Saxones. iisdem enim uocabulū *Quapp* (& *Alquapp*) Mustelam fl. nostram significat, sed audio animal esse marinum, coloris flauo, oui propè uitello simili substantia, glabra, molli, & quæ ictibus cedat, tenui, & instar oui in aquam effusi: moueri, contrahi, dilatari, instrumenta corporis nulla habere. eximi ab aqua, nisi aliquo uase excipiatur, non posse: exemptum protinus motu destitui. Hic fortè Lepus marinus Bellonij fuerit. Germanicè nominari poterit *Gälber Weerschum*, à flauescente colore. nam superius descriptum cognatum ei animal, colore albo est. Licebit & *Weerschum*, id est, Fungum marinum nominari, à substantia fungosa & molli: & quia conuexa etiam siue interna eius pars fungi modo striata est, & in natatione fungi figuram refert, ut de suo Lepore marino Bellonius scribit. Quod si rectè Leporibus adnumerari poterit hoc animal *Seequapp* dictum, id est, Rubeta marina: (Saxones enim et Rubetam, et Mustelam fl. *Quapp* uocant;) alterum etiam illi maxime cognatum, sed albi coloris, quod *Weerschum* nomina-

Italice.

Pulmo mar.

Vrtica.

Holothurij.

Albertus Magnus.

Seehaß.

Seequapp.

Weerschum.

nominatum, id est, Spumam marinam, Leporum aliquod genus fuerit. Rubetæ quidem nomen uel à ueneni, uel alia similitudine indi potuit. Hæc pluribus exposui, ut qui non procul Oceano habitant eruditi, hæc animalia cum ueterum atq; recentiorum scriptis conferant studiosius: & ne Leporis, Pulmonis ac Vrticæ marinæ historiæ confundantur, caueant. ¶ Pharmacopola aliqui maris spumam appellant materiam quandam concretam, intus lanosam & tactu urentem: quam ueterum Alcyonium esse Brasauolus conijcit. Lyram piscem Rondeletij, uulgò Gallis Gronaut (alijs Gornart,) dictum, aliqui Leporem marinum esse putant, ut Albertus: Germani quidam melius Seeban, id est, Gallum marinum, appellant.

APVLEIVS in Apologetico, Leporem marinum putat esse animal, cætera ex offe: sed quod duodecim numero ossa ad similitudinem talorum suillorum in uentre connexa & catenata gerat. An propriè tamẽ Lepus marinus hoc animal uocari debeat, dubitat.

Lepus dirum & uenenatum animal, in nostro mari ossa informis, colore tantum Lepori simili: in Indis & magnitudine & pilo, duriore tantum; nec uiuus ibi capitur, Plinius.

DE VRTICIS IN GENERE: ET PRIMVM AD QVOD genus animalium referri possint.

VRTICAS tam eas quæ saxis hærent, quam quæ solutæ saxis errant, in animalium numero Aristoteles recenset. Sentit enim Vrtica (inquit) & manum admota corripit, adhærescitq; perinde ac Polypus suis brachijs, ita ut caro intumescat: os in medio corpore habet: & de saxo, quasi de testa uiuit: & præternatantes pisciculos excipit retinetq;, deuoratq; in hunc modum quæcunq; que naçta est esculenta. Genus alterum è saxis soluitur, & Echinos Pectunculoscq;, quos offenderrit, uorat. Sic ille. Cum igitur Vrticæ (inquit Rondeletius) frondem suam, quæ pedum uice est, modò dilatent, modò contrahant: & ore cibum accipiant, ceu tactu gustatuq; præditæ, duobus ad uitam (animalis) necessarijs sensibus, non inter Zoophyta, sed inter animalia non omnino perfecta eas numerabimus. Polypis autem & Leporibus mar. subiungimus, quòd ex mollium sint genere: quòd etiam modò fronde expansa Polyporum instar pedes multos habere uideantur: modò fronde contracta, massa tantum carnosa, informi (ueluti Lepores marini) constare uideantur. Hæc Rondeletius. ¶ Equidem & his inesse sensum arbitror, quæ nec animalium, nec fruticum, sed tertiam ex utroq; naturam habent, Vrticis dico & Spongij, Plinius. hinc est nimirum quòd pediculos earum, frondes quam cirros appellare maluit. Aristoteles etiam De partib. animalium 4. 5. Quas (inquit) Vrticas appellant, non testa operiuntur, sed exclusæ omnino sunt ijs quæ in genera diuisimus. Ancipiti natura hoc genus est, ambigens & plantæ & animalis. absolui enim & escam petere nonnullas, & sentire occurrentia posse, atq; etiam asperitate corporis uti ad se tuendum, animalis est. at uerò quòd imperfectum sit, & saxis celeriter adhæreat, nec aliquid excrementi emittat (emittere uideatur) manifestè, quanquã os habeat, plantarum generi simile est. Hæc ille. Nos de Spongij aliàs diximus, nullum eis sensum inesse, ideoq; Zoophytis inferiores haberi: Vrticæ uerò cum & sentiant, & insuper eorum quæ Mollia uocant in mari animalium naturam præ se ferant, Zoophytis superiores perfectioresq; existimari debent, quanquam in suo etiam Mollium genere imperfectæ. Idem Aristoteles Historiæ 8. 2. uidetur Vrticam Testaceis adnumerare: nam de Testaceorum uictu agens, inter cætera tradit Vrticam, esse ueluti inclusam Ostrei carnem: quæ testam non habeat, sed nuda sit: pro testa autem (ab altera parte, ut & Patella) utatur saxo cui adhæret. Hinc aliquis fortè inter Mollia & Testata Vrticas ambigere coniecerit: illas præcipuè quæ saxis semper hærent: nam semper solutas, Mollia semper dicemus: ut rursus in earum medio ponemus illas quæ modò adhærent, modò solutæ uagantur.

Qui Vrticas cum Vertibulis siue Holothurijs & Tethyis confundunt, ex Historia nostra redargui possunt.

Ἀκαλίφαι Græcis communiter, Atticè Κνίδαι, dicuntur tum herbæ, tum animalia marina: quæ Latinis etiam communi nomine Vrticæ appellantur. eadem nominis causa, quoniam uredinem & pruritus tactu immittant. Ἀκαλίφης nomen Grammatici Græci deriuant, πᾶρα τὸ μὴ ἔχειν καλὴν ἀφίμ: uel per antiphrasin πᾶρα ἔχειν ἀκαλὴν ἢ τοὶ ἀπᾶλιν τὴν ἀφίμ: Κνίδης uerò πᾶρα τὸ κνί(σ)μ. μηρίδιον etiam, id est, Matricule, dicuntur Vrticæ mar. ab Aristoph. fortè ab aliqua similitudine figure πῶς τὸ μῆρα ἢ γυμνασίου ἀειδοῖον. ¶ Caro marina apud Trotulam, quantum coniectura assequor, Vrtica est.

GRAECVM uulgus quum terrestres urticas Zuchindas uocet, marinas tamen Colycenas nominat, Bellonius. Græci hac ætate Colizanam uocant, quòd (colis, id est) pedunculis suis firmiter Polyporum more adhærescit, Gillius. Rondeletius Colycenam (per æ diphthong. in penultima) uocari scribit, non quamuis, sed primam duntaxat speciem Vrticarum. Colybdænam quidem aliqui ueterum pro pudendo mar. interpretantur.

ITALORVM multi antiquo nomine Vrticam appellant: alij Flammam maris.

GALL. Normanni Cul d'Asne uocant, Bellonius. sed Rondeletius priuatim primam tantum speciem sic uocari docet: quã Mafsilienfes Vrtigo nominant: quòd nomẽ ceu generale melius usurpabitur. Tertiam quoq; speciem Gallicè quidam Posterol uocant, quòd contracta podicem referat, &c.

Seeban.

Lep. marin.

Apuleij.

Indicus.

Vrticas animalia esse, sed imperfectiora.

Frös earum.

Mollia esse.

Zoophyta esse.

Zoophytis perfectiores.

Mollia imperfecta:

Testacea sine testa.

Ambigua inter Mollia et

Testata nature.

Ἀκαλίφης κνί(σ)μ.

μηρίδιον.

GERMANICE quidam interpretantur *Sebeflam*/ *Webrflam*. Licebit etiam *Seenessel* appellare.

VRTICARVM DIVISIO EX RONDELETII SENTENTIA:
cui conficta singularum Germanica nomina addidimus.

Vrticarum alia

Semper adherent
Klabnesslen

Saxis, Steinnessel: ut **Vrtica parua, Cul d'Asne Normānis.**
Simpliciter ein **Seenessel/ oder ein**
kleine Seenessel. Editur. *

Testis alienis, praefertim Purpuris & buccinis: species innominata. ein Schnecknessel. non editur.

* **Paruarū autem alia est**

Carulea.
Viridis.
Subnigra, sed notata **caruleis**
pūctis, uel **flavis**
nigris

Cinerea: cirris multis semper explicatis: carnis parum habet. ein Aschfarbe Seenessel.

Pro arbitrio haerent, aut soluta uagantur: ut rubra Vrtica: ein rote Seenessel.

Semper solute liberę sunt ea, quas Galli uulgo Potes appellant, Albertus Stincos. Ein Weerscham/ ein Weerbüt.

Ex his pedes siue brachia habet **Species una, quatuor.**
Alter, octo: Polypi brachijs nō ualde dissimilia.

Vrtica parua Rondeletij.

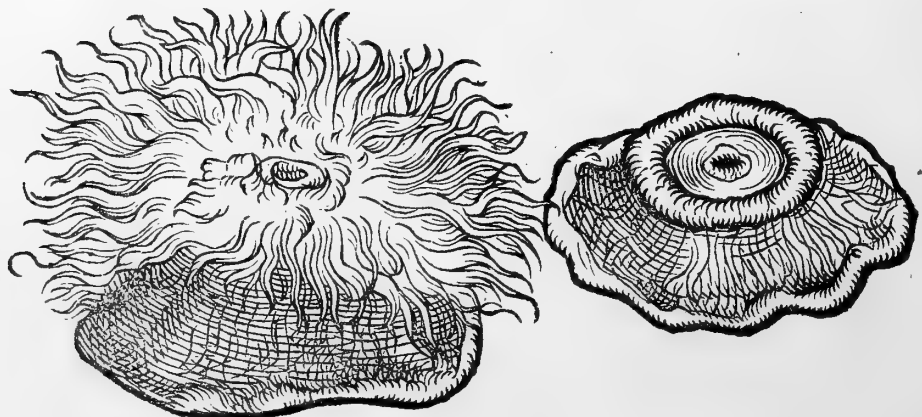
VRTICA prima seu parua Rondeletij. Nucis iuglandis (inquit) magnitudinem uix superat, ob id parua à nobis dicitur. Harum alia uirides sunt, alia cerulea: alia subnigra, sed punctis aliquot ceruleis, uel flavis, uel rubris notata. In Oceani saxis frequentes sunt, apud Santosnes ac Burdegalenses in delicijs. Scopulis litoralibus tam pertinaciter inhæret, ut nisi primo impetu diuellatur, uix postea, nisi in frustra cōcisa dirimi possit, adeo suas trichas arctissimē contrahit, Bellonius.

GRAECIS uulgo Colycæna. Vide superius in Vrticis in genere.

GALL. Malsilienses Vrtigo uocant, Rondeletius. Normanni Cul d'Asne, (id est, Podicem asini,) à cirrorum contractione atq; explicatione, Bellonius.

GERMAN. Ein kleine Seenessel oder Seeflam. ein Arßnessel. ein kleine Steinnessel/ von farben grün/ oder blaw/ oder schwarzlecht.

Eiusdem alia eicon à Bellonio proposita dupliciter: maior explicatam Vrticam, minor contractam representat.

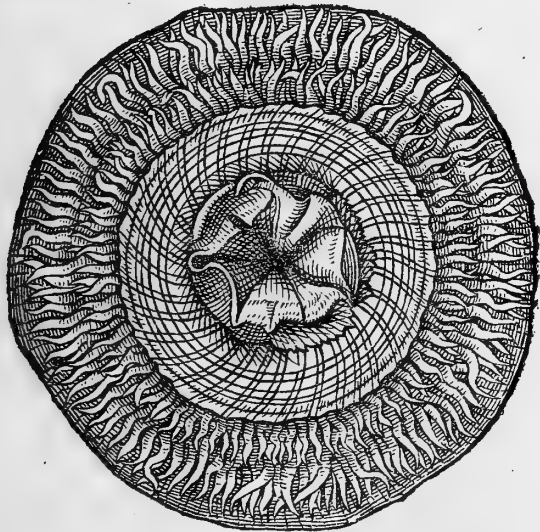

Vrtica cinerea.

VRTICA II. siue cinerea Rondeletij. Cinerei (inquit) coloris est, tenuis admodum, quia frondem magnam siue cirros multos habet, carnis parum. In saxorum rimis uiuit, comā semper explicatam habet, nec unquam contrahit, à saxo euelli nequit.

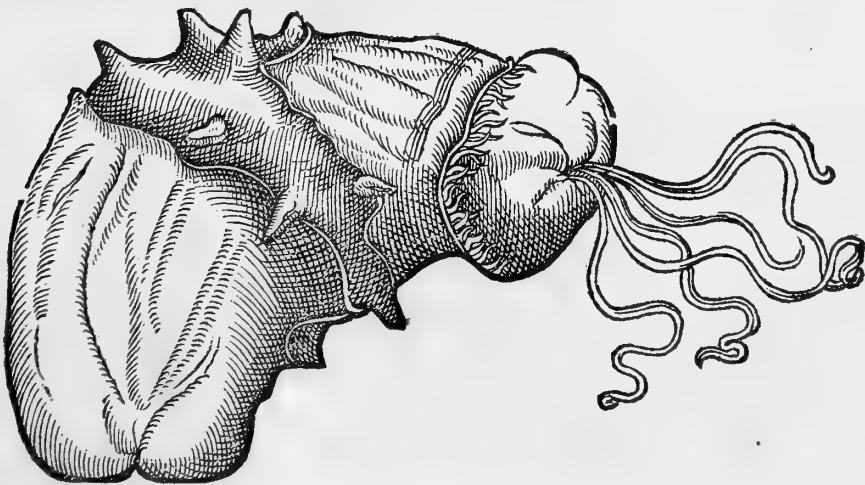
GERMAN. Ein äschfarbe kleine Seenessel/oder Steinnessel: mag vom felsen nit gätz gezogen werden. hatt jr haar oder flamen allwegen außgespritzt/niemar zûsamen gezogen.

VRTICA III. siue rubra purpureae Rondeletij. Primæ (inquit) similis est, nisi quòd frondem & longiorem & copiosiore habet. Saxis aliquando hæret, aliquando soluta uagatur, esculenta est, sed durior quàm prima.

GALL. Nostri ob colorē purpureum siue phœniceum, Rosam appellant. alij Postrol, quòd contracta recti intestini extremum cum musculo sphinctère, siue podicem referat. alij Pouffe pie Britānorū: alij Cul de cheual. ¶ Bellonius Pollicipedes, (quod nomen ipse fingit à uulgari Poulsepieds,) nominari tradit eos, quos Rondeletius Balanos facit: quòd pollicum in pedibus similitudinem habeant, racematim Oceani cautibus adherentes, & cætera.

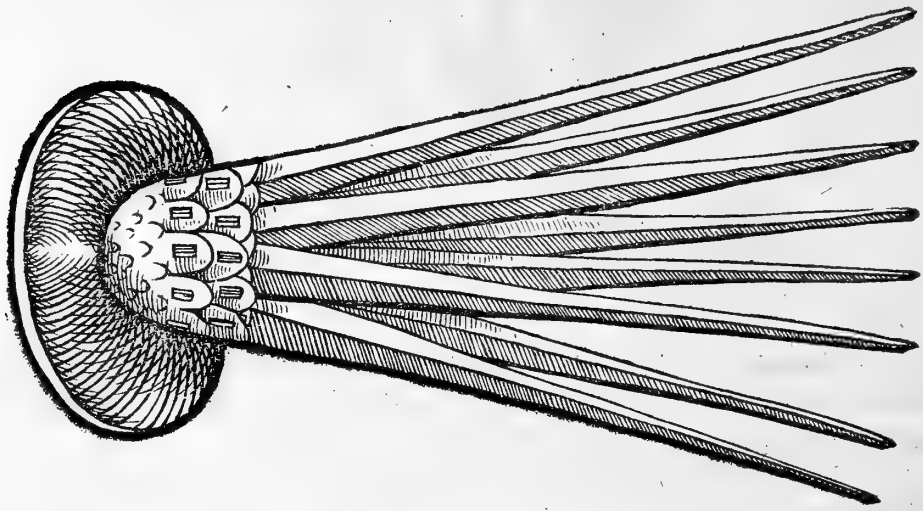
GERMAN. Ein roote Seenessel/mag von der farbe ein Meer, roose genant set werden. Ein roote grosse Arßnessel. ist nit allwägen an die felsen gehefft wie die zwo vorgemelten/sunder fart auch ledig vmbin im wasser jre speyß zû suchen. so sy das haar zûsamen zeücht/so hat sy ein gstalt des hinderen/wie auch die erst.

VRTICA IIII. Rondeletij. Hæc (inquit) instar Holothuriorum testis alienis adnascitur, & maxime Purpuris. Pars exterior dura est, & rigidiuscula, spissior quàm in alijs Vrticis.

Cirros breuissimos in ambitu habet. ex interioribus eius partibus filum longum deducitur, purpureo colore tam iucundo tamq̃ florido infectum, ut cum precioso illo Purpure succo certet. Carne est duriore, eamq̃ ob causam à nostris reijcitur.

GERM. F. Ein Schnecknessel/kläbt oder wachst allwäg an etlicher Weerschneckē schalen / sunderlich der Purperschnecken: wirt von wägen des herten fleischs zū der speyß verworffen.

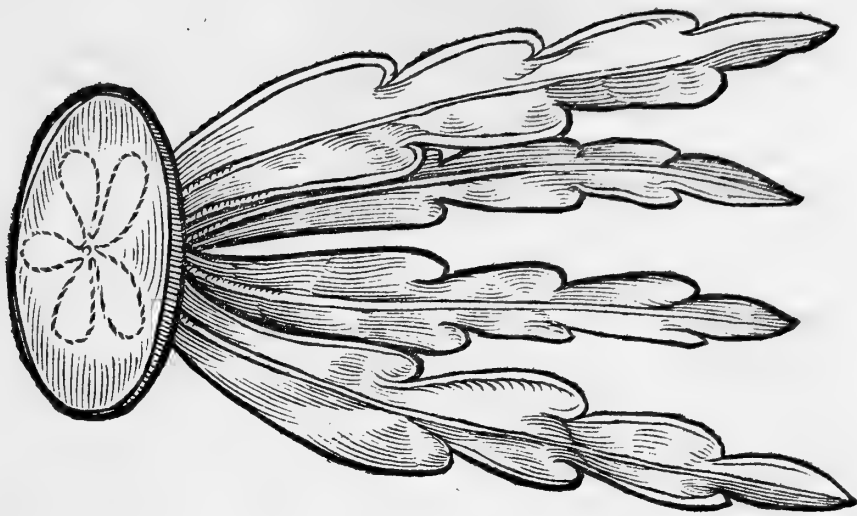
VRTICA V. Rondeletij, semper soluta, ut etiam sexta. Huius (inquit) pars una, ueluti fungosa quædam massa, rotunda, caua, in medio perforata, purpurea ueluti fasciola ambiente, pileum planè refert. altera parte Polyporum pedibus similis est, octo enim pedes habet crassiusculos, extremis partibus quadratos, in acutum desinentes. Nullas interiores partes distinctas habet. Corpore est adeò pellucido & splendido, ut oculos offendat & hebetet. Circa Magalonam plurimæ reperiuntur, maximè æstate: quæ tum dissoluuntur & in liquorem abeunt, diffluuntq̃ glaciei modo, si diutius manibus tractes. Ad eam magnitudinem accrescunt, ut pileos, quibus uiatores uti solent, superent. Prurimum & uredinem in manibus oculisq̃ mouent. ¶ Bellonius Pulmonem marinum hunc faciens (quam eius, similiterq̃ Gillij et Massarij sententiam Rondeletius reprehendit:) Huius, inquit, ea est natura, ut mari commoto, deorsum ad imum feratur: pacato uerò ac bene tranquillo, passim solutus diuagetur. Gibbam habet instar dimidiatæ sphaeræ figuram, glabram pollicis crassitudine: cuius pars interna neruis rectis à medio incipiētibus, quasi strijs fului coloris in gyrum radiatur, quibus se diffundit ac constringit. quæ corporis commotione aquam concutit, & nunc in prouum, nunc in supinum effertur. Pinnarum uice fibris tenuibus atq̃ agrè conspicuis in orbem communitur, ut Lepus marinus. Cruciformes quoq̃ cirros, striatos, crassos, in modum stellæ radiatos, numero quaternos, (talis est sexta Rondeletij Vrtica, huic cognata,) parte interna natationi accommodatos habet: quos ut exactè conspicias, erit in lebetem aquæ syncerioris conijciendus, &c. Cum in mari diuagatur, grandis uidetur quasi pituitæ globus: qui unicum tantum colorem referret, nisi rubris illis quatuor circulis sigillaretur, & ea cruce, qua interna pars striata est, distingueretur. Eum si in frustra discissum, in mare reieceris, uiuere nihilominus ac moueri cõperies: extra mare autem exanimis apparet. Emortuus in alto mari, fluctibus expuitur in litus, trãsparentis glaciei similis. Hæc ille.

GRAECVM uulguis Mogni uocant hoc animal, quòd partibus uerendis admotum, prurimum ac Venerem, imò etiam ampullas excitet, Bellonius.

ITALI uoce obscœna Potam marinam, Bellonius. Ligures Capello di mare, quasi dicas Pileum marinum, à figura, Rondeletius.

GALL. Vrticæ soluta, hæc & sexta, uulgari lingua Potes nuncupantur. Hæc priuatim à Masiliensibus Capeau carnu, id est, Pileus carnosus, à figura, Rondeletius.

GERMANICE dici potest Weerschaam/Weerbüt. Oceani accole multi, ni fallor, Weerschaum appellant: & Seequapp/& Schnottolff: quod postremum etiam pisci cuidam attribuitur. Nos de his nominibus plura in Lepore mar. scripsimus in Historia nostra, dubitãdo an ad Leporem, uel Vrticam uel Pulmonem potiùs referri deberent: sed uidetur ad Vrticas potiùs pertinere. Lepus quidem marinus Bellonij, plurima cum Pulmone eius mar. communia habet, ut species duæ unius generis uideantur. Ein art der Seenessel mit viij. süssen/kläbt niemar an / ist allwäg ledig.

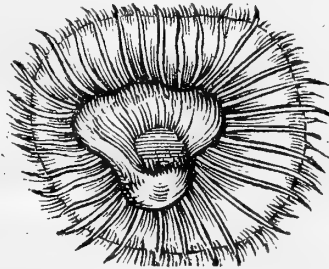
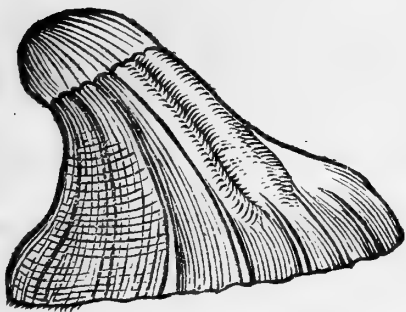

VORTICA VI. Rondel. altera species semper solute. Supradictę (inquit) substantia, uita, uiribus, similis est. Quatuor duntaxat pedes habet, seu frondes potius, longiores quàm ullæ aliæ Vorticę: quę satis apte folijs acanthi comparari possunt. In altera parte lineas aliquas habet stellatim dispositas. ¶ Frondes huius Vorticę uidentur pennas referre: sed alia est Penna marina, quã inter Zoophyta dabimus. ¶ Reprehendit Rondeletius illos, qui hanc & superiorem Vorticam, pro Pulmonibus marinis usurpant.

ITAL. ET GALL. Pota marina, ut superior quoq̃.

GERMAN. Ein andere art der nächstgemelten Seenessel/mit iiii. füssen.

Vorticarum species duę, quas in Italia pictas à Cor. Sittardo accepi: quarum altera (rotundior) uidetur species prima esse ex illis quas exhibuimus. altera an Vorticarum generis sit, quærendum.

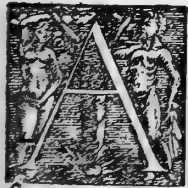

ORDO XIII. DE CRVSTATIS SEV CRVSTA TENVI CONTECTIS

IN MARI ANIMALIBVS: VT SVNT CANCRI,
Cancelli, Locustę, Squillę.

DE CRVSTACEIS

IN GENERE.

ANIMALIUM Exanguium differentias exposuimus supra, initio præcedentis ordinis de Mollibus: quod primum in mari Exanguium genus est. Secundum, de quo nunc agendum, Crustata à Plinio dicta, uel Crustis intecta: à Græcis Μαλακίσθηκα, id est, molli testa operata, tegmentū enim non æquē durum densumq̃ habent ac ὀστρακόδερμα, quę ostraco, id est, testa dura siliceaq̃ integuntur. Hęc partem solidam foris, mollem carnosamq̃ intus continent. Solidum illud fragile, non collisile est. ¶ Huius generis species uarię sunt, quę magnitudine, specie, figura, asperitate, læuitate, nec nō uita distinguuntur. ¶ Crustatis inest salus succus, suntq̃ omnia durę carnis, & concoctu difficilia: multumq̃ nutriunt, prius in aqua dulci elixa. Caro eorum, quemadmodum & Ostreorum, uentrem sistit, quando in aqua prius elixa succum salum deposuerint. ¶ Cancrī nomen ueteres aliter atque aliter usurparunt. Plinius pro genere sic usus est: Cancrorum genera (inquit) Carabi, Astaci, Maxę, Pagu

Cancer.

Cauda.

ri, Heracleotici, Leones, & alia ignobiliora. Aristoteles eos tantū Cancros (*καρκίνους*) uocat, quib. rotundū est cōrpus, quibusq; cauda deest, ut ipse ait. Reuera tamē Cancri omnes caudā habēt, sed corpori applicatam; quam nō extendunt nisi fœminæ, cum eam partem ouorum copia distentam habent. Componitur autem Cancrorum cauda ex quinque tabellis, (sic appellamus quas Aristoteles *πλάκας*, crustas sectas & congestas;) sed hæ in acutum desinunt, non in pinnas, ut in Locustis, quia Cancri cauda non natant: uerū in ea oua deponunt & conseruant. in eadem est excrementorum exitus. At Locustæ natant, caudæ, ut palmulis innitentes, Cancri terrenam potius uitam agunt (*in mari reptantes, potius quàm natantes*) cauernasq; subeunt. Squilla lata quidem pedes habet & graditur: cauda tamen non caret. item Cancellus purpurarum, buccinorum & cochlearum testas subit, illicq; deget, nihilominus tamen caudam longam habet & extantam. Quare rectius dicemus Cancros caudam habere: sed corpori appressam, ne ingressum impediat. Hæc ferè Rondeletius.

*Refrigeratio Crustatorū.**Δασία.**Βραχυπόδια.**Ordinis ratio*

¶ Calor natiuus Crustatorum recreatur ambiente aqua: quam quidem etiam necessariò, non refrigerationis causa, dum cibum captum, ore admittunt: eandemq; mox reddunt, ne in uentrem illabatur, *παρά τὴν δασίαν*. Vocat autem *δασία* Aristoteles, alibi *βραχυποδία* in Crustatis, partes illas circa os hirsutas & frequentes, quas celeriter mouent. iuxta has foramina quædam, ut Bellonius scribit, aquam emittunt. Plura leges in Historia nostra, in Astaco fl. B. ¶ In Crustatis proponendis, hunc ordinem sequi placuit: ut primū locū obtinerēt rotundiores et Cancri priuatim dicti, eisq; similes, *καρκινοειδείς*, deinde oblongi, interq; hos primū Carabi, & similes, ab Aristotele *καρὰ βόει δείς* dicti, forcipibus insignes: tum quæ illis carent, Squillæ. Cancellum siue Scyllarum, ceu ambiguarum inter Cancros & Carabos eisq; similia naturæ, medio inter utraq; loco posuimus. ¶ Cancrorum genus (inquit Aristoteles) multiplex est, nec facile enumerandum: maximum, quas Mæas appellant. Secundum Paguri, & quos Heracleoticos uocant. Tertium fluuiatiles, ceteri minutiores, & nullis penè nominibus annotati. Et genus Cancrorum litorale Phœnice fert, tantæ uelocitatis, ut eos consequi facile non sit: unde *ἰππείς*, hoc est, Equites appellant. Genus item aliud est, quod magnitudine Cancrum non excedit, facie Astacis simile. Hæc ille. Nos plura genera numerabimus, (inquit Rondeletius:) quæ inter se differunt magnitudine, colore, pedum longitudine: & oculorum situ, quòd ñ uel contingant se ferè, uel magno intervallo à se disiungantur. Omnibus pedes sunt deni cum chelis: cornua tenuia, parua & pauca. Corporis totius alueum atq; caput indiscretum omnes habent. Quam nos caudam appellauimus, Aristoteles *ὑπὸ κάλυμμα πύχων δέσ* uocat. Per transfuersum & in latus progredi uidentur, in pauore etiam retrorsum parâ uelocitate redeunt.

*Cancrorū genera.**Differentia.*

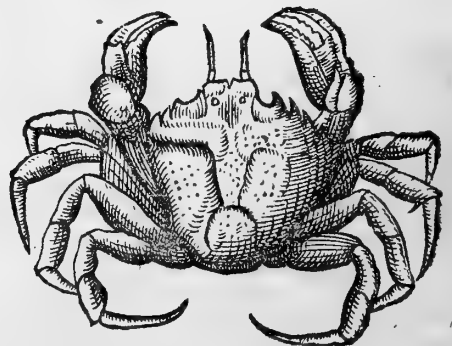
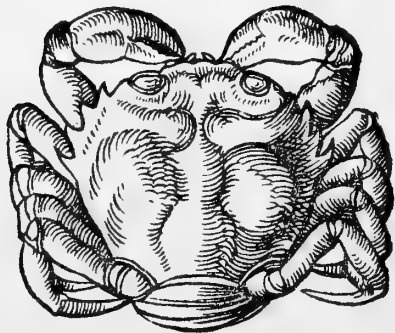
Cancri nomen Plinio, ut dixi, & recentioribus quibusdam, ad Crustata omnia extenditur. Aristoteli speciem tantum rotundorum significat. Iam uerò rursus in hac ipsa specie, quidam simpliciter Cancri dici uidentur: alij cum epitheto aliquo, ut Heracleotici: alij peculiari quodam nomine, ut Paguri, Maia. Paguros tamen recentiores quidam Græci pro Cancris promiscuè accipiunt: sicut & Palladius.

ITALI Cancros uulgò mutatis & inuersis literis Grancos uocant, tam fluuiales, quàm marinos, Platina.

GERM. Nos Cancros (ut communiùs accipiam Cancri nomen pro quouis malacostraco) Locustarios, *καρὰ βόει δείς*, nominare possumus *lange Krebs*/uel simpliciter *Krebs*. Angli *Creuse* dicunt Astacum tum mar. tum fluuiatilem: Hollandi alijq; inferiores Germani *Kreest* uel *Creest*. alterum uerò genus quod Cancrarium propriè appellatur, *Kurze Krebs*/runde *Krebs*: uel uno uocabulo *Taschentrebs*/à similitudine marisupij subrotundi: uel *Weerspinnen*/ id est, Araneos mar. quanquam & Sepiam aliqui sic uocant ineptiùs. Vel *Krabbe*/Krab/Krabe/ *SeeKrabbe*: quo nomine Angli, Germaniq; ad Oceanum, (ut Galli etiam aliqui Chabre uel Crape) priuatim Pagurum uocitant.

Iconem hanc in Italia nactus sum, per similem illi quam Bellonius exhibuit.

Hanc Rondeletius posuit, primùm lib. 18. cap. 21. deinde Tomo 2. in libro de piscibus stagni marini, cap. 12. utrobique Cancri anonymi nomine.

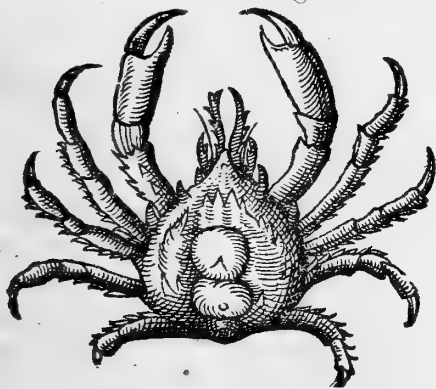
CANCER simpliciter & generis nomine dictus, cum sit species quædam infima, anonymus à Rondeletio cognominatur. Hoc (inquit) frequentius in Gallia Narbonensi uescimur. nascitur

ſcitur in ſtagnis marinis, inter fluuiatilem & marinum medius: quo in fluuiatiliū penuria aduerſus Canis rab. morſum utendum cenſeo. ¶ Idem uidetur, qui à Bellonio ſimpliciter Cancer marinus (Καρκίνος θαλάττιος) nominatur. Hos Cancros (inquit) à Paguris eiſdem magnitudinis (cum quibus ſæpe ab ichthyopolis permilcentur) ipſa glabritie primùm diſcernere oportet. Paguri præterea tibias habent hirtas, et brachia grandibus forcipibus uallata, atq; (quæ) in nigrum colorem aſſeunt, in extremo liuent. Cancrī omnino glabri ſunt, eorumq; anterior corporis pars, posteriore latior eſt. Hæc ille. Videtur autem ſpecies hæc ſemper minor eſſe Paguris.

ITAL. Venetis Granceolo dicitur, Ferrariæ mas Granzo, fœmina Grancellā, Bellonius. In hoc genere (inquit idem) Veneti Mazanetas (Infrā etiam Cancrum paruum latipedem, Mazanetam ab Italis uocari ſcribit) nominant, Molecis ſimiles. hos mares eſſe, molleſcere, ac uernationem exuere ferunt: illas fœminas putant, & perenni contegi cruſta. ¶ Maia etiam Italis Granceola dicitur: & ne quis confundat cauendum.

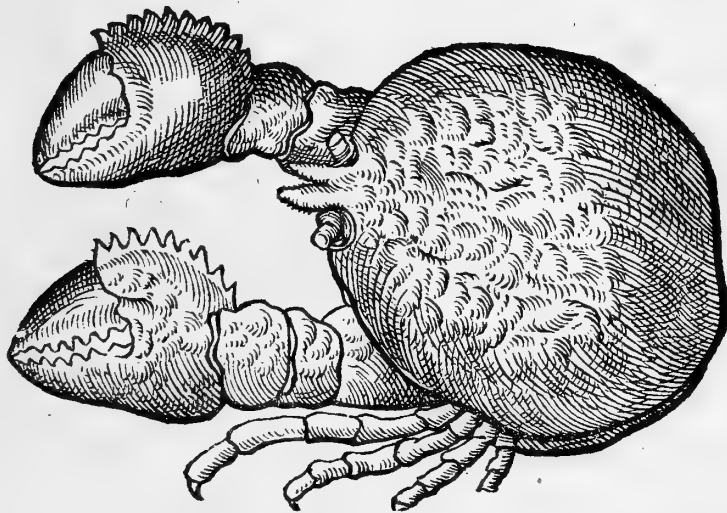
GALL. A noſtris generis nomine Cancre appellatur, Rondeletius.

GERM. Ein art der Meerkrabben. F. ein Winderkrabb/ iſt kleiner dann die rechten Meerkrabben.

CANCER Heracleotic. (Καρκίνος ηρακλεωτικός), Rōd. cognominatus inquit, ab Heraclea illuſtri urbe ad Pontū Euxinū, potiùs quā ulla alia. plures enim alibi Heracleæ fuerunt. Paguro tā ſimilis eſt, ut uix diſcernas, ueruntamen ſpecie differt. Colore eſt fulco, &c. rarior in noſtro mari. ¶ Heracl. Cācer (inquit Scaliger) grandifſimus eſt in genere Pagurorum, cruribus breuibus, forcipibus admodum ualidis: quem pro Vrſo Rondeletius pinxit. Heracleoticus uerò ipſius, parua Maia omnino eſt, ſiue adhuc adoleſcens, ſiue adulta in ſua ſpecie: nihil enim refert, &c. Plura leges exercitationum eiſ De ſubtilitate 245.2.

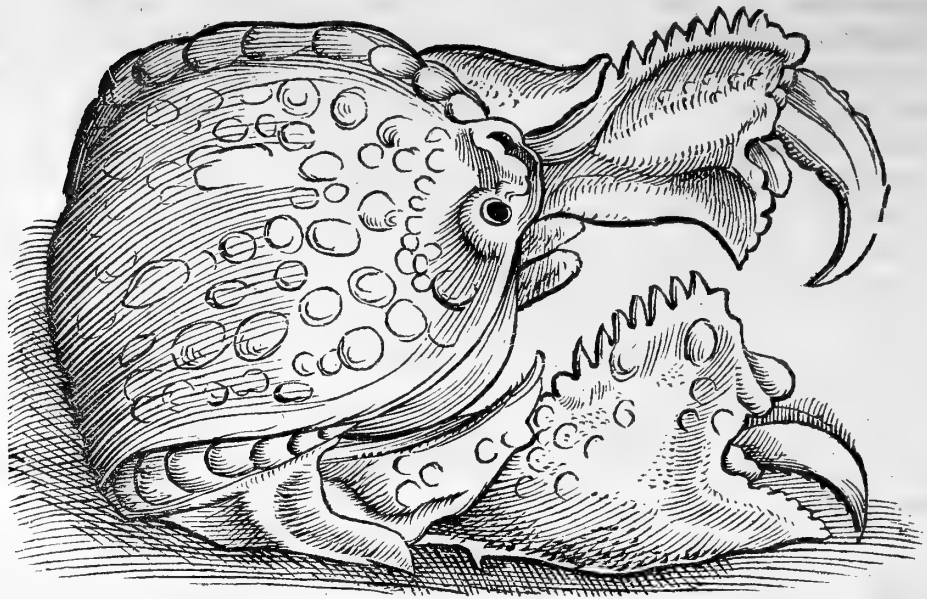
GERM. Ein geſlecht der Meerkrabben/oder Meerſäſchen.

CANCER Heracleoticus Bellonij, nam Rondeletij hoc nomine Cancrum iam proximè exhibuimus. Cum Heracleas urbes (inquit) uiderem adiacentes litori, unam Ponti, alteram Propontidis, ab eis id Cancrī genus denominatum eſſe, facile mihi perſuaſi. Plurimus eſt in Sicilia litore, quanquam & Romæ aliquando uenditur. Multi Gallum marinum ea tantum ratione uocant, quòd eiſ brachia uideant in criſtæ Galli modum tornata eſſe. Hæc ille. Rondeletius hunc Vrſum ueterum facit, & iconem ab hac nonnihil diuerſam ponit. Vide paulò poſt.

GALL. Migrane, id eſt, Malum Punicum uulgò uocant circa Monſpelium, à figura & colore ualde ſimili.

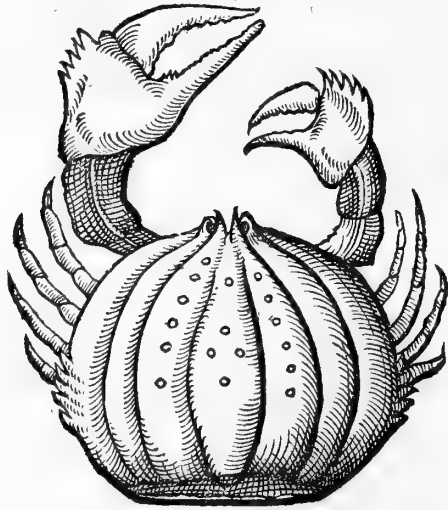
GERM. Ein andere art der Meerkrabben: etlich nennēd die ein Seehanē/von der ſchönen geſtalt: etlich ein Granatöpfel/von der geſtalt vnd farb.

R V R S V S Galli mar. uulgò dicti, (quem Cancrum Heracleoticum Bellonius facit,) qualem olim ex Italia Corn. Sittardus nobis attulit, alia eicon.

GERMAN. Neben der selbig Meerkrabb/auff ein andere weyß gecontrafeet.

Eiusdem Cancri icones alias duas aliter expressas, proximè retrò posuimus.

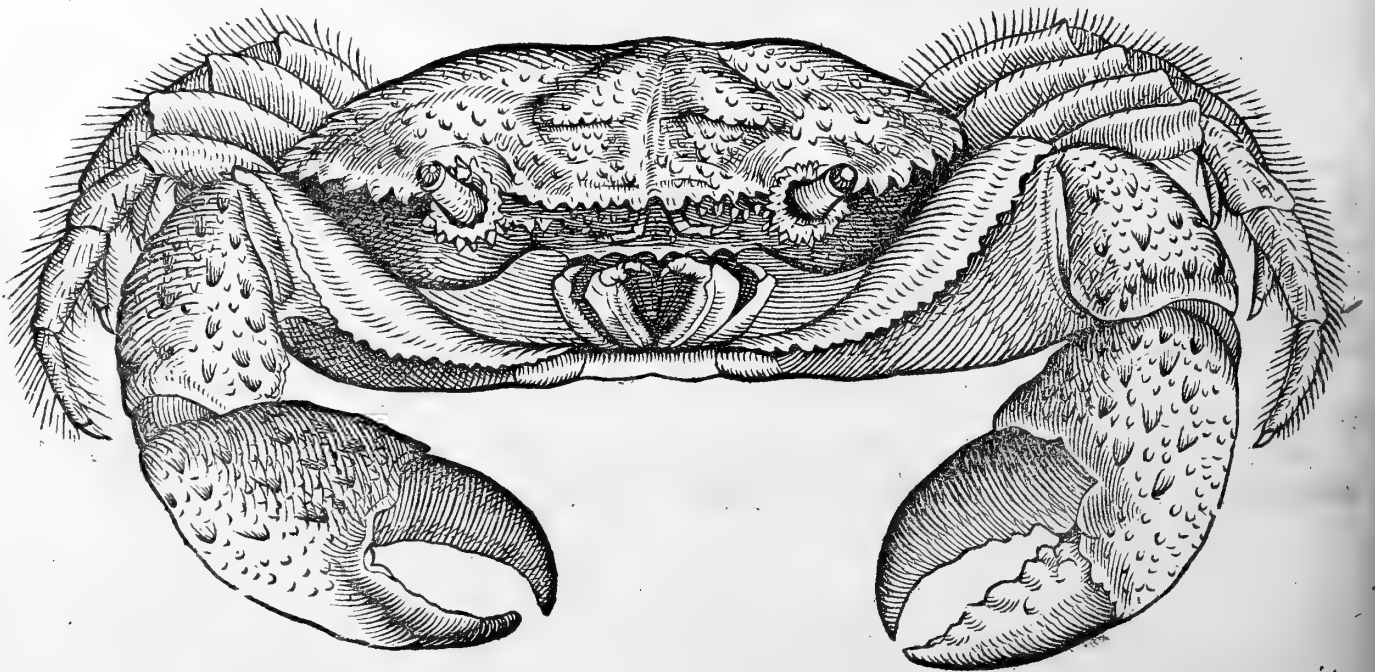

V R S V S (uel Vrsa, Ἀγυρῶν.) Rondeletij: idem qui Cancr Heracleoticus Bellonij (& Scaligeri: Vide superius) proximè exhibitus: quo cum plura leges. Vrsi nomen (inquit) non à forma impositum est, ut Locustis: sed ab actionib. moribusq̃, ut Lupo, Cinædo. ¶ Bellonius Vrsam seu Vrsam facit, quã Rondeletius Squillarum generis esse ostendit, & latam cognominat: quam nos etiam ex Italia olim Vrsi nomine à viro quodam erudito missam accepimus. Crediderunt nimirum hunc esse Vrsam aliqui à corporis forma: quæ crassa ei & recurta est, sicut terrestri, & quia genus alterum per omnia huic simile, Ligures uulgò Vrsitam appellant: quæ an eadem sit Squillæ cælatæ Rondeletij, quærendum. Vide infra inter Squillas.

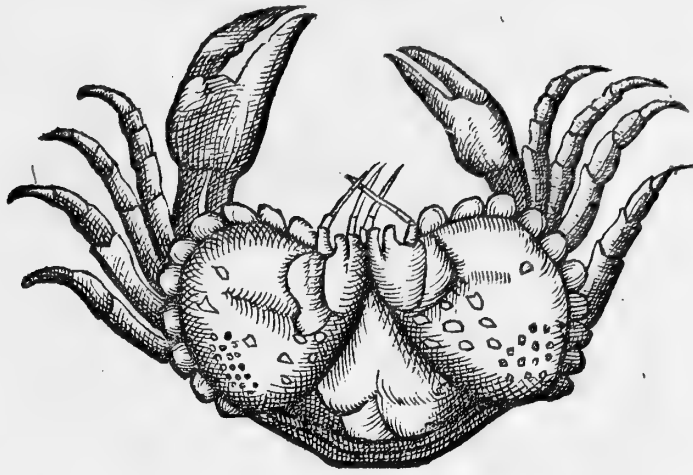
GERMAN. dici poterit ein Bärenkrabb: uel alijs nominibus in Cæcro Heracleotico Bellonij iam positus. [Bellonij uerò Vrsa, ein Bärenkrebs. hic enim longus

& caudatus est, ille rotundus.] Ein andere contrafeetung deß nächstgemelten Seekrabben.

Icon Paguri ueluti in dorso iacentis, expressa Venetijs: similis à Bellonio exhibita.

*Eiusdem alia quam Rondeletius pro Maia dedit effigies. Nos proximè
Maïam aliam dabimus.*

PAGURVS (πάγυρος) genus est Cancræ Hefychio. Recētiore Græci pleriq; Pagurū pro Can-
cro simpliciter & in genere usurpant, sic Pagurum fluuiatilem dixit author Euporiston, quæ
inter notha Galeni sunt. Idem à Palladio Cancer marinus uocatur. *πάγυρος, τὸς παρ' ἡμῶν Καράβος,*
Scholiastes in Equit. Aristophanis. *Bifas,* Pagurus est marinus, qui uocatur Carabus, Kirani- *Bifas.*
des. Vocatur autem à Græcis Pagurus, *παρὰ τὸ ἐν τοῖς πάγυροις ἀρέειν καὶ ὄρμαϊν: ἢ παρὰ τὸ τὸς πάγυρος ἀρέειν
καὶ φυλάττειν.* solet enim ἐν πάγυροις, hoc est, asperis & petrosis locis uersari. Prima huius nominis syl-
laba Oppiano & Nicandro corripitur. Latinum nomen non inuenit, Græco usi sunt Plinius et
Gaza. Heracleotici suprâ dicti his omnino cognati uidentur. ¶ Pagurum eundem quem Bel-
lonius pingit Cancrum, in Italia ab eruditis nominari audiui, nec alium ad me pictum Fracastori-
us dedit, de eodem etiam Gillius sensit. Attestantur & nomina, tū alia quæ Bellonius recenset: tum
Porri uel Pori nomen usitatum Italis per syncopen à Paguro cōtractum uidetur, quanquam hoc
nomen Rondeletius suæ Maïæ attribuit, Porroni quidem ille, non Porri scribens. ¶ Negat Ron-
deletius (inquit Scaliger, nomen quidem eius supprimens) Maïam esse Cancrum illum longicru-
rem, horridum: propterea quòd Maïa sit Cancrorum maxima. At, inquit, hæc quam Prouincia
Squinado uocat, nō est maxima, Maximum enim fert Oceanus Cancrum, Squinado quadruplo
maïorem. Vbi non animaduertit Aristotelem de suis Paguris atq; Maïis scribere, non de Oceanicis.
Quippe etiam Rhombi nostrates parui, Oceanici decuplo ampliores. At in toto Aegæo, Io-
nio, Adriatico Granceolæ (sic enim dicuntur ab illis Maïæ) sunt omnium maximæ Cancrorum.
Hæc ille. Idem Scaliger: Pagurorum (inquit) duas noui differentias, alter & orbiculatior, & fu- *Species dua.*
scior, & maior. Alter est quadratior et minor, colore dilutior, ac penè pallida uiriditate. Poreffa
hos uocat Venetus. ¶ Pagurum piscem (πάγυρον) per imperitiam cum Paguro cancro facile confu-
derit aliquis. ¶ Paguri quando à Cancris simpliciter dictis discernantur, suprâ expositū est in Can-
cro simpliciter uocato.

GRÆCI hodie ubiq; uetus Paguri nomen retinent.

ITAL. Cancer hic (inquit Rondeletius) à nonnullis Carabo dicitur, ab alijs Porroni, à Ve-
netis Granci porroni (al. Granci porri,) ab alijs Cancharo de Barbarie, Rondeletius: Venetijs
Poreffa, Scaliger.

HISPAN. Lusitani Aranha (ut audio) nuncupant.

GALLI un Chabre uel Crape nominant, Normanni à rubro uel ruffo, quem eius testa præ se
fert, colore, un Rousseau appellant, alij quod coctus in pastilli modum pulmentū ferat, un Tour-
teau. Malsilienses Carbasse & Fagule, Bellonius. Nostris est anonymus: quia rarissimè in no-
stro litore capitur, Rondeletius.

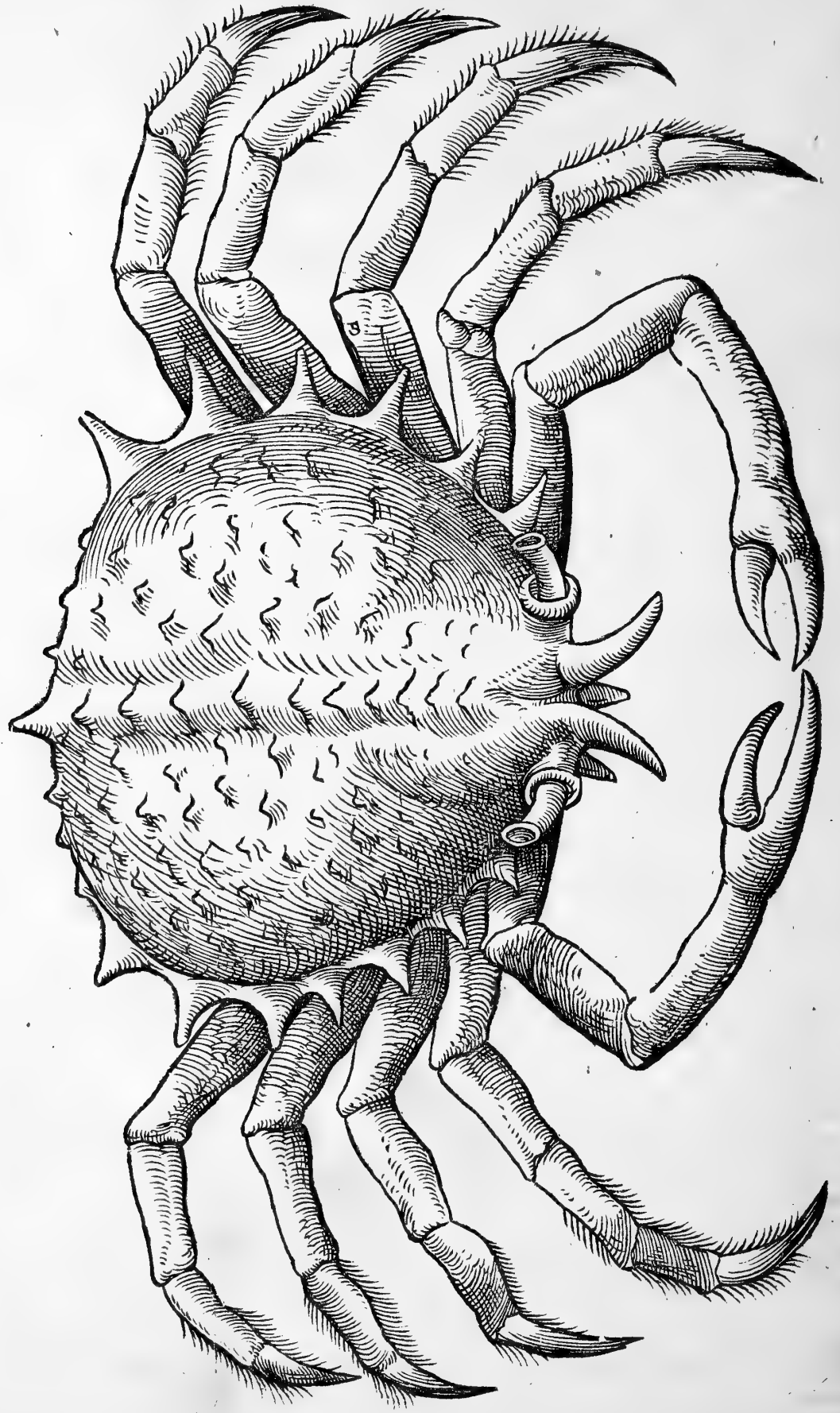
ANGLI A Pungor.

GERM. Krabbe/SeeKrabbe. Eadem quidem nomina quæ Cancro simpliciter, Paguro
etiam alijsq; speciebus, magnitudinis aut alia quapiam differentia simul expressa, conuenient.

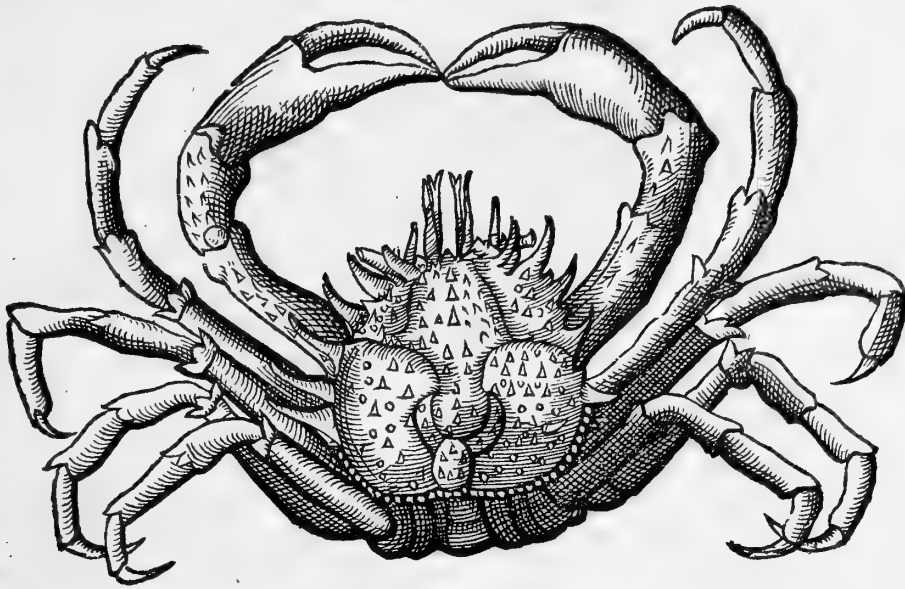
MAEAE (μαῖαι) Cancræ dicuntur ab Aristotele, à Gaza Maïæ, fortasse à magnitudine. nam
Μαῖαι quæ amitam significat & nutricem, aliquando etiam pro grandiore natu sumebatur,
Rondeletius.

Maïæ, quia maximè Cancrorum, ita quasi obstetrices appellantur: quæ cum Pagurorum par-
uitate, tanquam cum infantibus comparentur, Scaliger. Massarius in nono Plinij Mææ potius
Græco nomine scribendum ait, ut codices antiqui habent: quàm Maïa, ut Gaza uertit, quasi ita a-
pud Plinium legerit. Aristoteles Mææ crura tenuia tribuit: non etiam parua seu breuia, ut Ron-
deletius scribit: nam Heracleoticis cancris mox eadem parua esse subiicit, item oculos parum inui-
cem distantes. ¶ Cancrum illum, quem representamus Maïam esse, Louio, Gillio, & Bellonio cō-

*Iconem hanc pro Maia femina Venetijs pictam accepi: illi quam Bellonius
dedit pictura similem.*

Eiusdem alia imago à Rondeletio accuratius expressa, & masculi forsitan in hoc genere.

uenit, quibus contradicit Rondeletius. Lege superiùs in Paguro. Ego plerosq; in Italia eruditos hanc Maïam facere animaduerti; & similem illi quam posui iconem, Maïæ nomine ab Hieronymo Fracastorio accepi, sed magis pyramidata parte anteriore, &c. & sanè ut in Paguris anterior pars latior est, sic in Maïs posterior. Maïæ corporis figura, inquit Gillius, posterior rotundior est, anterior pyramidatior. extremæ partes aculeorum ferie circunvallantur; quorum duo ex fronte tanquã cornua eminent, crua quibusdã spinulis horrent. Longè omnium maximum (inquit Scaliger) Cancrorũ genus est Maïa; tota cuppa asperũ, cuspidata fronte horridum, prælongis cruribus, exilibus, ac propterea imbecillis. ¶ Rondeletij Cancer Heracleoticus, omnino parua Maïa est, siue adhuc adolescens, siue adulta in sua specie, Idem Scaliger. De hac fortè senserit Gillius, paruum genus Maïæ Mafsiliæ inueniri scribens, ut corpore multò minore, ita pedibus multò longioribus.

Maïa parua

ITALICE. Granceola, corrupto nimirum nomine à Cancro. Vulgò Cancreolas cognominãt, Massarius. Sed Cancrum marinum etiã paruum uel simpliciter dictum, Venetijs Granceolum nominari Bellonius tradit: uideturq; ei nomen hoc ceu diminutiuum meliùs quadrare. Veneti ac Genuenses à speculis, in Maïarum corticibus elegãter inclusis, Specchio, hoc est, speculum dicunt: (Romanum uulgus Grancitellas:) supinam enim si contempleris, tria parte anteriore breuia specula ab ipsius crustæ tegmine continuata cernes, inter quæ prætenturæ duæ delitescunt, Bellonius. Iouius aliquos Maïarum rotundioribus testis specula ad elegantiam includere soleare tradit.

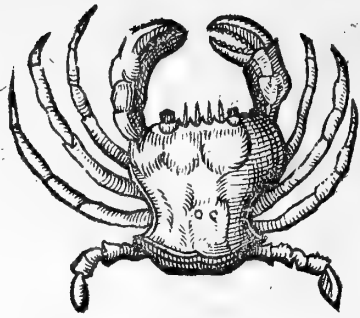
HISPAN. Chabro, Rondeletius. id ad Germanicum Crabe accedit. Lusitanice Cangreia, uel Cangreiola, uel Centola, ut audio.

GALLICVM uulgus ob similitudinem quam cum Araneo habet, Iraigne de mer. (*Est & Araneus, Cancellus quidam, de quo infra.*) Mafsilienses ab aculeis infinitis, quibus in tergorè more Locustæ horret, & uillis quibus undiq; est circumseptus, Squinaude (*Squinadam Gillius; nimirum quasi Echinatam*) uocant, ad pectinem, ad quem limum attenuatur, alludentes, Bellonius. In Prouincia Squinado uocatur, ab alijs Gritta (Bellonio Cancer latipes Mafsiliæ Gritta dicitur,) Squaranchon, Grampella.

ANGLI A Fryll: quanquam idem nomen etiã Pectinum generi cuidam aculeato tribui inuenio.

GERM. Ein grosser Seekrabbe/mit langen dünnen füssen/voll raucher spitze. ein grosse Weerspinnen art/ die gröste vnder den Krabben. mag ein Vrkrabb / Hechelkrabb/ oder Spiegelkrabb genent werden.

CANCER Latipes Bellonij: quem Græcè Platypun, uel Platypoda cognomines licet. Paruus quidam (inquit) & ignobilis Cancer apud nos frequentissimus est, nomine tamen caret ob uilitatem. Paruus est, nucis iuglandis magnitudine, aliquãdo paulò maiore, &c. Pedum

Alius latipes

postremus & minimus (utrinq; præter aliorum Cancrorum naturam, unde Latipedem cognominauimus) in latitudinem desinit offeam. E fronte extant cornicula quatuor. Cum maris purgamentis in litus efficitur, & cum piscibus alijs sagena capitur; neglectusq; in litore relinquitur, unde magna celeritate regreditur in mare, beneficio latitudinis postremorum pedum. ¶ Carcinus paruus aut Cancellus (inquit Bellonius) inter pisciculos reperitur: qui pedes extremos latiusculos habet, (quibus ad natandum ceu pinnulis aut remis utitur:) & hac nota tantum à Cancro marino differt. ¶ Alios etiam Carcinis aliquo pacto similes, Romani rustici frequenter cum Tellinis & Conchulis diuendunt. qui tamen Carcinis multo maiores (forte minores) sunt, &c. hi quoq; nouissimos pedes in extremo latos habent. eorum magnitudo pollice operiri potest: uiuaces tamen admodum sunt: Nautæ crudos cum pane edunt, &c. ¶ De huius-

modi Cancris (inquit Rondeletius) locutum puto Aristotelem, ubi scribit: Parui Cancri qui capiuntur inter paruos pisciculos, postremos pedes habent latos, ut ad natandum sint utiles, & pinnarum uel palmularum uice. ¶ Quærendum an hic Cancer sit, quem Cursorem cognominant. Bellon. Cursores cæcros, eisdem Equitibus facit, nescio quâ rectè. Aristoteles diuersis in locis, nominibus quoq; diuersis eos commemorat. Cursores enim esse arbitror, quamuis ipse non nominat, Latipedes illos quorum meminit De partibus animalium lib. 4. c. 8. Equitum uero mentionem facit Historiæ 4. 2. Genus est quoddam Cancrorum (inquit) in litoribus Phœnicia, tantæ uelocitatis, ut uix quisquâ consequi possit. unde ἰππεις, id est, Equites appellantur. ijs nihil ferè intus propter inopiam pabuli est. ἄβρωγος est paruus Cancer, Hesychius. Cancri Ἀετούια (inquit Aelianus) longè lateq; uagantur. modò circum litora errant, ubi & nati sunt: modò longius profisciscuntur; & uel in loca saxosa, uel cœnosa, cibum perquirentes, sæpe perueniunt, Bellonius in Singularibus scribit hos Cancros non multo maiores esse castanea.

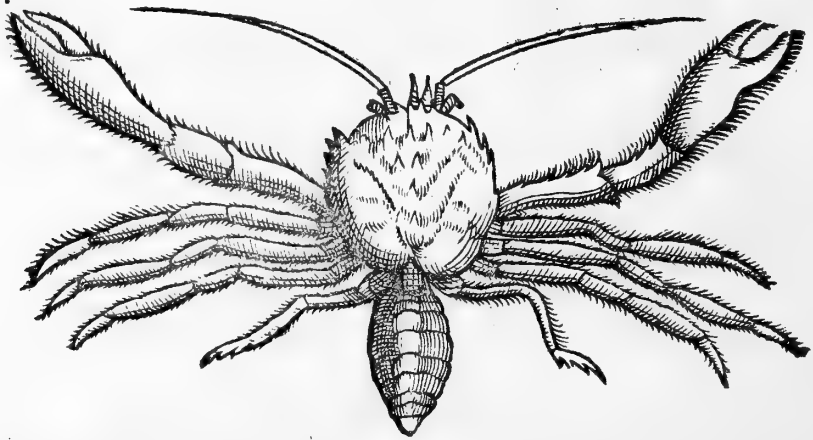
Cursores.

Equites.

ITAL. Romæ Grancetto uocant, (forma diminutiua nimirum à Cancro.) Veneti ac Ferrarienses Mazenetam, (Hoc nomen etiam simpliciter Cancro marino paruo attribuunt, ut supra dictum est,) Bellonius.

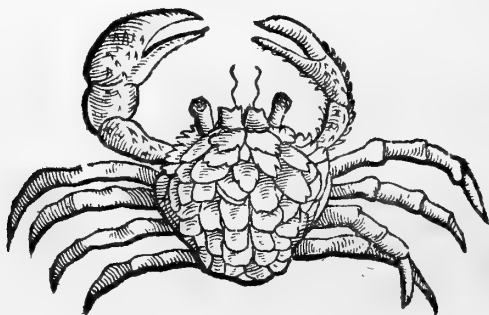
GALL. Massilienses Grittam genuina uoce nominant, Bellonius. Sed Maia etiam in Prouincia aliquibus Gritta uocatur.

GERM. F. Ein breitfuß/ Ein Leuffer/ Ein kleiner Meerkrabb/ hat die ij. letzten Fuß breitlacht/ laufft schnell.

CANCER Flauus siue Vndulatus Rondeletij. Cancer hic (inquit) inter anonymos & ignobiles magnus est, Cancris stagni marini uel fluuiatilibus æqualis. Flauum à colore nominauimus: Vndulatum à lineis quæ in prona parte sunt sinuosæ undarum modo, non aliter quàm in cameloto uulgò nuncupato. Capitur circa Antipolim & Lerinum insulam, nec uspiam similes uidi. Caudam extantam depinximus, &c.

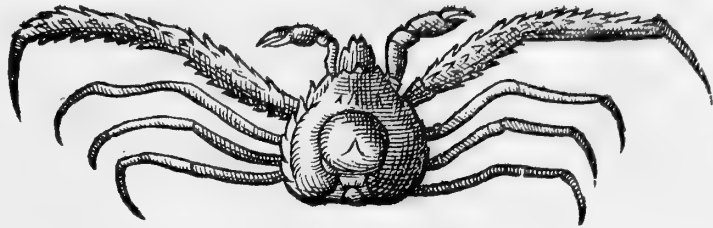
GERM. F. Ein Schamlot Krabb/ ein gälber Meerkrabb.

CANCER Varius siue Marmoratus Rondeletio dictus. Hoc Cæcri genus (inquit) in saxorum cauernulis degit, non alibi quàm in Agathensis litoris scopulis à me uisum. Testa est læui ac perpolita, duriore quàm in cæteris. coloribus maculisq; uarijs (uiridibus, cœruleis, albis, nigris, cinereis,) conspersa, marmor uarium siue iaspidem pulchrè referente. Hæ maculæ in mortuo maiori ex parte euanescent, quod si in Sole

Sole exiccetur, totus fit flauus.

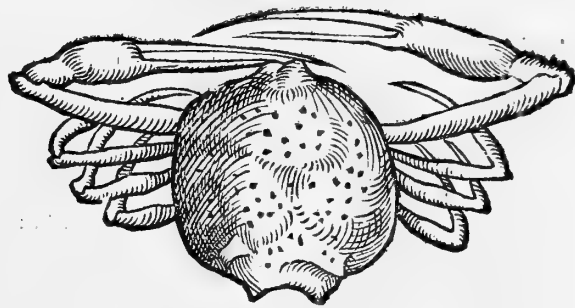
GERMAN. Ein Punterkrabbe/hat ein glatte glitzerende schale/mit mancherley flecken besprägt/grün/blaw/weyß/schwarz/äschfarb/dieweyl sy läbē: wie ein schöner gefleckter mar mel oder iasp. ein Darmelkrabb.

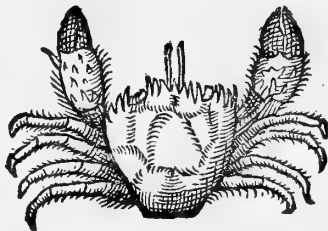
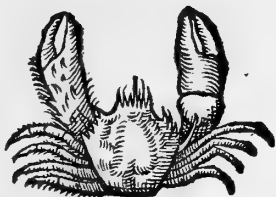
CANCER Brachychelus Rondeletij. Cancer hic (inquit) alibi rarissimus, in Lerino insula frequens, ex rubro nigricat, paruus, eius corpus posteriore parte, contra quam in cæteris, latius est, anteriore acutius. Chelas duas habet ualde breues, & tenues: unde Βραχυχίλου nomen dedimus, &c. ¶ Hic Cancer an Eques ueterum sit considerandum. longissima quidem pro reliqui corporis magnitudine crura, sublimem ipsum, ἵππου, & ueluti equitem ostendunt: & chelarū breuitas nihil celeritati ingressus officere uidetur. De Equite quidē cancro plura scripsi supra in Cancro latipede siue dromia: quem ad celeritatem nō quidem pedum longitudo, sed posteriorum (opinor) latitudo promouet: sicut & in mari ad natationem. Eques.

GERM. Ein kleine art der Meerkrabben/mit kurzen schären/langen füßen: vnd dem leyb hinten breit/vornen gespitzt.

CANCRI Quædam species, cuius picturam Io. Kentmānus medicus ad me dedit. Eum Macrochelum uel Leptochelum cognominare licebit, quod inter Cancros longissimæ ei tenuissimæq; sint chelæ.

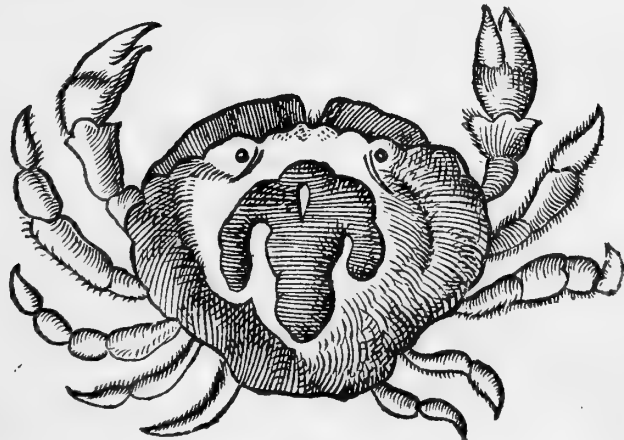

GERMAN. Ein Meerkrabbe mit gar lāgen vnd dünnen schären.

CANCRI Hirsuti Rondeletij. Paruorum (inquit) Cancrorum qui hirsuti sunt, differentiæ tres obseruauī. Prima est eorum qui chelas aculeatas habent, & in extremo nigrescentes. Cornicula duo: quæ sequuntur utrinque partes, serratæ sunt. In testa media cordis humanæ figura expressa cernitur. Chelis pedibusq; omnibus hirti sunt. Huic generi simile aliud est equè hirsutum: sed minus, & chelarum extrema nigricantia non habet. Tertia differentia eorum est, qui secundis ita similes sunt, ut eosdem cum ijs planè esse diceres, dempta sola magnitudine: quare horū pictura separata nihil opus fuit. Tria hæc genera cum reliquis piscibus euerruntur, & ob exiguitatem profus negliguntur. 1.
2.
3.

GERM. Kleine vnd harchte (besunder an füßen) Meerkrabben.

208 Animalium Mar. Ordo XIII.

CANCERIS Hirsutis Rondeletij adnumerandus uidetur ille, quem Lupum marinum uulgo Romæ, alij Somniolo uocant: quod eius crusta in puluerem redacta somnum inducat, alijs Papilla pilosa uel Castrangiolo dicitur. Huius iconem à Cor. Sittardo missam apposui.

GERM. F. Ein Schlaffer: dann sein schal zu puluer gestossen/ soll schlaffen machen. Ein andere art der (kleinen) harenchten Weerkrabben.

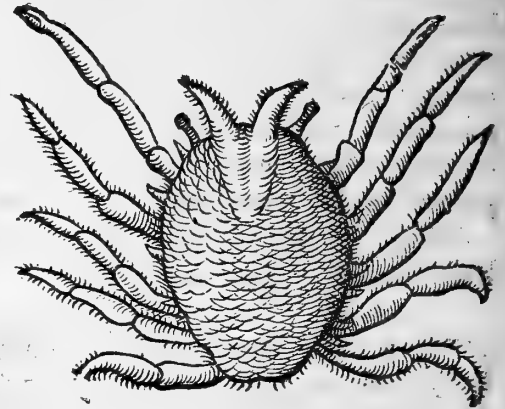
CANCER hic corporis trunco (inquit Rondeletius) cordis figuram omnino refert, cum pelagicis piscibus pangro extrahi solitus: sed raro, propter paruitatē enim ē retium maculis facile elabatur.

GERMAN. F. Ein Hertzkrabble.

CANCER qui ab ITALIS uulgo Folia uel Folca (circa Romam præsertim, ni fallor) nominatur, eius effigiem ut à Cor. Sittardo meo felicis memoriæ accepi, posui. Folca dicta (addebat is) parum à Maijs differt, nisi quod asperitatem in testa tomentosam habet. Quod si pictura bene se habet, ut puto, leptochelum hunc Cancrum, à chelarum exilitate cognominaueris.

GERM. Ein besunderer Weerkrabb/ in Italia bekant/ mit gar kleinen schären.

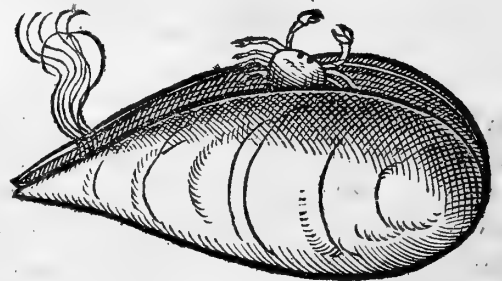

ARANEAE Crustata Rondeletij: de qua sensisse putat Aristotelem, cum scribit: Cancellus forma similis est araneis, nisi quod partem capiti & pectore subiectam araneo maiorem habeat. Sed forsitan terrestri araneæ Aristoteles cancellum comparauerit. inter crustata enim alibi nusquam araneum numerat, ut neq; alius ueterum. Interim tamen hunc quem Rondeletius exhibet, sic nominari propter formę similitudinem nihil prohibet: imò multò magis propter paruitatē hunc ita uocari cōuenit, quàm paguros uel maiores cancros, quos

Weerspinnen, id est, Araneos marinos Germani uocant: ad quorum differentiã, diminutiuo nomine araneum istum Weerspinnle, appellabimus. Araneum marinum in Frisia uidi ita similem domestico, ut sola magnitudine à terrestre differret, Turnerus.

CANCER paruus (Καρκίνος μικρός) semper in alienis testis hospitari solet, non tamen quibuslibet: sed præcipuè in Mitulis gurgitum, Pinnis, Pectinibus atq; Ostreis. Piscatores putant Cancros unã cum illis, quorū testam inhabitant, nasci: Rondeletius ex coitu procreari ostēdit. Dicã (inquit idem) quod sæpissime uidi. Cancrī parui qui in Ostreis reperiuntur, minores sunt, paruę scilicet fabæ magnitudine, toto corpore candidi, præterquã in pro-næ crustæ medio quod rubescit. Qui uerò in Pinnis reperiuntur, maiores sunt, & magis rubri quã albi: alioqui chelis, pedibus, toto deniq; corpore tum inter se, tum alijs omnibus cancris similes.

Pinnoceres.
pinnophylax

¶ Cancer paruus cum Pinnam subit, priuatim Pinnoceres aut Pinnophylax, ut Oppiano in carmine, (Πιννοκτήρης, Πιννοφύλαξ) uocatur, quod seruet custodiatq; Pinnam. est autem Pinnoceres, masculinum primæ inflexionis, ut Anchises. Minus probo quod à recentioribus quibusdã Pinnother scribitur. apud Aristotelem de Hist. 5. 15. Πιννοθήρας multitudinis numero legitur, tanquam à recto Πιννοθήρας ὄ, ac si Pinnæ uenatorem dicas: quoniam in Pinna in suum illiusq; commodū pisciculos uenari solet, sic enim quidam putarunt: quos redarguit Rondeletius. Pinnæ enim aqua tantum & luto uiuunt, non pisciculorum carne ut crustata omnia. Nunquam nascitur Pinna (inquit Plinius) sine comite: quem Pinnoterem uocant, alij Pinnophylacem. is est Squilla parua, alibi Cãcer dapis affectator. Sic ille. Sic aut accipi debent eius uerba, ut Pınoterę duo intelligãtur, unus Squilla parua, καρκίνου Aristoteli: alius uerò Cancer paruus. nam quia hæc etiam (Squilla parua) in Pinnis reperitur, aliqui fortè confundunt. Cicero quidem ea Squillæ paruæ in Pinna attribuit, quæ Græci Cancro paruo.

Squilla parua.

Cancrī parui
cur in alienis
testis degant.

¶ Inueniuntur autem hi Cancrī in alienis testis, non quod in ijs nati sint, nec aliqua societate aut uictus communis ratione, ut diximus: sed quia molliore testa testis sunt, & ideo iniurijs magis opportuni, Concharum caua subeunt, ut illic tanquam in specubus & antris

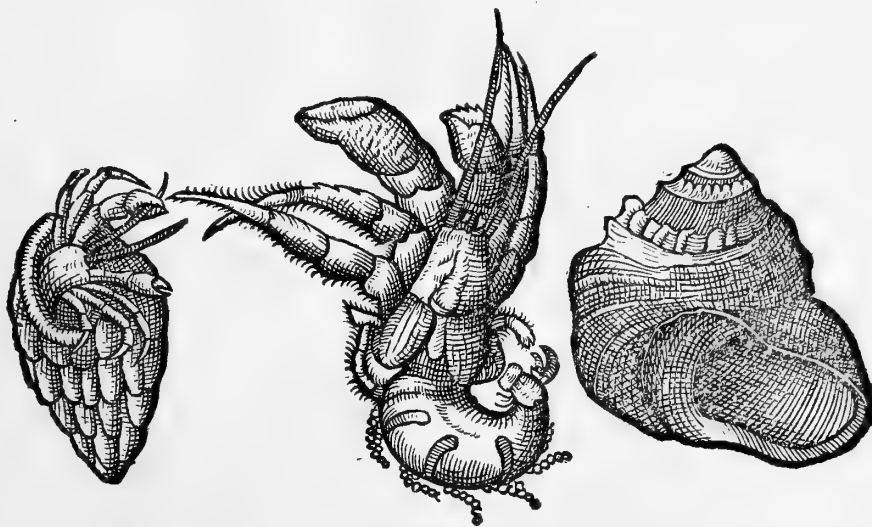
& antris tutius degant. Quare non solum in testis, (inquit Rondeletius,) sed etiam in Spongiarum cauernulis, in saxorum, rimis, in externis testarum, quibus Ostrea tecta sunt, cauis sapissime Cancros paruos reperi. ¶ Alius quam hic est Cancellus siue Scyllarus, qui corpore oblongo Locustis non Cancris similis est, & inanes tantum turbinateasq; testas subit: de quo proxime agemus. Cancellus.

GERMAN. hic Cancer paruus uocari poterit ein kleiner Meerkrabb: ein Meerspinne/ wonet in Schnecken schalen im meer inn den schalen etlicher lebenden Schnecken oder Muscheln. ein Muschelgast. Cancellus uero, de quo mox dicitur, uoce diminutiua ein Meerkrabbe: ut eadem sit horum nominum ratio ac differentia in sermone nostro, que Græcis inter Καρκίνου μικροῦ & Καρκίνιον, id est, Cancrum paruum et Cancellum. Vel potius Cancer ille paruus utroq; modo ex iam dictis Germanice appellatur: Cancellus uero ein Meerkrabbe, ut non solum paruitas eius, sed etiam corporis figura oblongior, qua Astacum refert, simul indicetur.

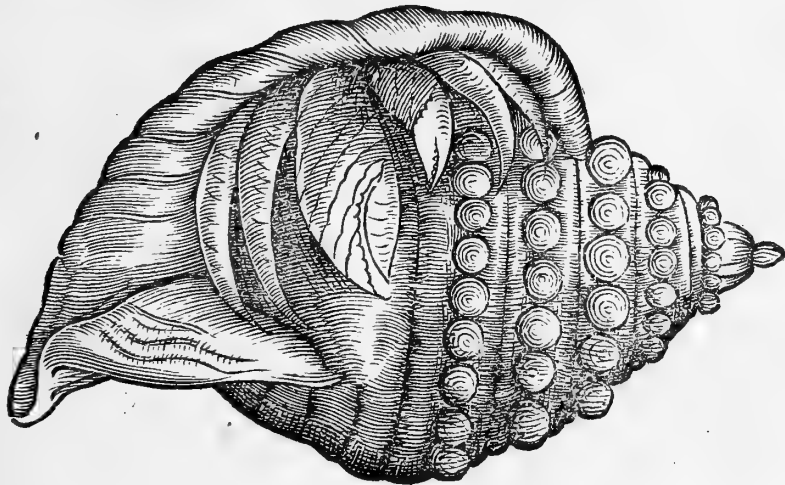
Cancellus in testa.

Cancellus nudus.

Testa uacua, que Nerite uideri potest, quod Buccino similis sit, ampla tamen, &c.

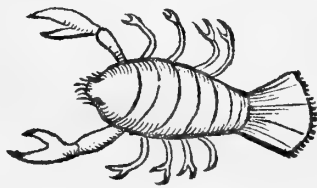
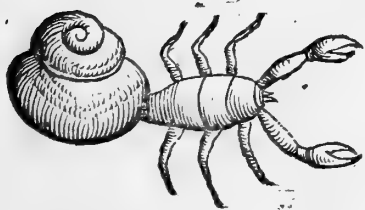

Cancelli in Buccino effigies: quam olim Cor. Sittard. mihi communicauit.

Scyllarus siue Cancellus in Nerite concha, Venetijs ad me missus.

Cancellus alius oblongus, Astaco st. similis, quem et ipsum Sittardus misit: referendus ad tertium genus Cælli à Rond. memorati.

CANCELLVS, Aristoteli Καρκίνιον ♀: Oppiano, Aeliano, Galeno, Καρκινὰς ἢ. differt à Cancro paruo, quem proxime retro dedimus: quod ille reuera Cancris specie similis sit: hic uero Locustis teste Aristotele. Inest quidem in eo, Rondeletio authore, quod & Locustis & Cancris simile sit: quare hoc etiam loco ceu inter utrosque medium reposuimus. Aristoteles alicubi inter Crustata & Testacea eum ambigere scribit: quod & Locustis cognatus sit suo corpore: et testas in

Species duæ
Aristoteli.
Scyllarus.

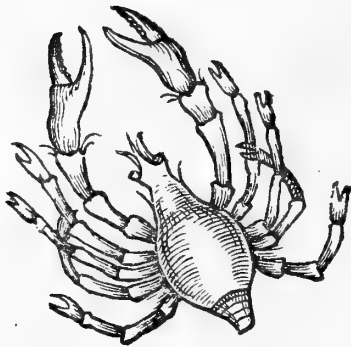
grediatur. uerùm cum alienas ingrediatur testas, (uacuas duntaxat,) inter Testacea rectè cenferi non potest. quín & Spongias aliquando subit, si quando foramē in eis capax nanciscatur. ¶ Cancellus (inquit Aristoteles, à quo etiã forma eius diligentissimè describitur) iníitio gignitur ex terra & limo, deinde in uacuas testas ingreditur: ubi cum accreuerit, in ampliorem testã subit, uidelicet aut Neritã, aut Turbinis, & aliorum huiusmodi: sæpe etiã parua Buccina: ingressusq; eam circumfert: ibidem nutritur & augetur: deinde capaciorem petit. ¶ Idē philosophus species Cancelli duas statuit: unum in Turbinibus, longiorem: alterum in Neritis Conchisq; breuiorē, & cætera ferè similem, sed dextro pede paruo, sinistro magno: qui priuatim Scyllarus (σκύλλαρς) dicitur. At Rondeletius: Liberè (inquit) dicam, quod diu multumq; obseruauí. sola corporis longitudine duo hæc Cancellorum genera differre puto: ut Cancellus Turbinatorum hospes longior sit: Neritarum breuior: quia Neritarum testa est læuis, ampla & rotunda. Quantum ad pedum bifulcorum longitudinem attinet, in omnibus Cancellis, quos plurimos uidi, semper sinistrum pedem crassiorē dextro perspexi, quod non fortuitò, sed certa ratione mihi uidetur contingere, cum enim uiuant in testa circa corporis mediũ complicati, quantum dextræ parti compressæ alimenti incrementiq; decedit, tantum sinistræ liberiori & laxiori accrescit. Præterea uidetur Aristoteles tertium genus constituere, cum dicit: Sunt inter Cochleas quæ intra se bestiolas habeant Astacis paruis similes, qui uel in fluminibus gignuntur: sed differunt, quòd præmollem intra suam testam carunculam habeant. ¶ Cancros paruos cum Cancellis aliqui confundunt. uidetur quidem etiã Plinius confudisse: et Aristoteles semel alicubi Cancellum pro Cancro paruo improprie posuit. Hermolaus Barbarus Cancellum cum Squilla parua confundit. Nos Pinnoterem duplicem esse monuimus, unum Cancri exigui specie: alterum Καρίδιου, id est, Squillã paruam. Non cancer paruus solũ, ut Aristoteles tradit: sed Cancellus quoq; in Spongiarum cauernulis latet & uiuit. Plura lege mox in Gallicis nominibus.

Species tertia

ITAL. Ligures Brancha uocant, uel Branchna, Rondel. HISPANI, ut audio, Cangrèio. GALL. Prouinciales Biõus Cambus, nostri Bernard l' ermite, eremitam quidem, quòd alios fugiens, in testa perinde ac in solitudine uiuat, Bernardum autem, quòd plebs nostra Bernardos, etiã uulgarí prouerbio, fatuos esse dicitur: fatuumq; esse Cancellum, qui crusta tectus, chelas habens, quæ ad uitam tuendam satis esse possent, alienas domos quærat, in quibus latens uiuat. Quòd si non hæc solũ, sed posteriores etiã Cancelli partes spectaueris, prudentem esse iudicaueris, qui nudas & iniuriæ ualde opportunas partes, dura & firma testa muniat.

GERMANICE uocari poterit Ein kleiner Weerkrebs / Weerkrebsfle. ein Einsidler. Süch im nächstgemelten kleinen Weerkrabben.

Auena.

CANCER Paruus quidam rarus: quem Sebastianus Buotzius Argentinensis medicus excellens, mihi olim ostēdit. Auenã nominari uulgò addebat, si satis memini, ceu usitato circa Monspelium uocabulo. Scaliger tamen Squillam marinam à Vasconibus Ciuidam uocari ait, id est, Auenã: pugillatim enim (inquit) deuorant, sicut auenam ueterinæ. ¶ Partes eius omnes perexiles erant: caput ut in locustario genere prominēs. cauda breuis & ad uentrem reflexa, ut in Cancris proprie dictis: ita ut ambigere inter hæc genera uideatur, sicut & Cancellus priuatim dictus. Pedes forcipati omnes, nõ chelæ tantũ: si pictor rectè expressit, ut arbitror.

GALL. Auena fortè Monspelij. Vide in præcedentibus.

GERMAN. Ein besunderer kleiner selzammer Weerkrebs / hat das vorderteil wie die Lobster oder Krebs: den schwantz aber zum teil wie die Krabben. die süß alle geschäret.

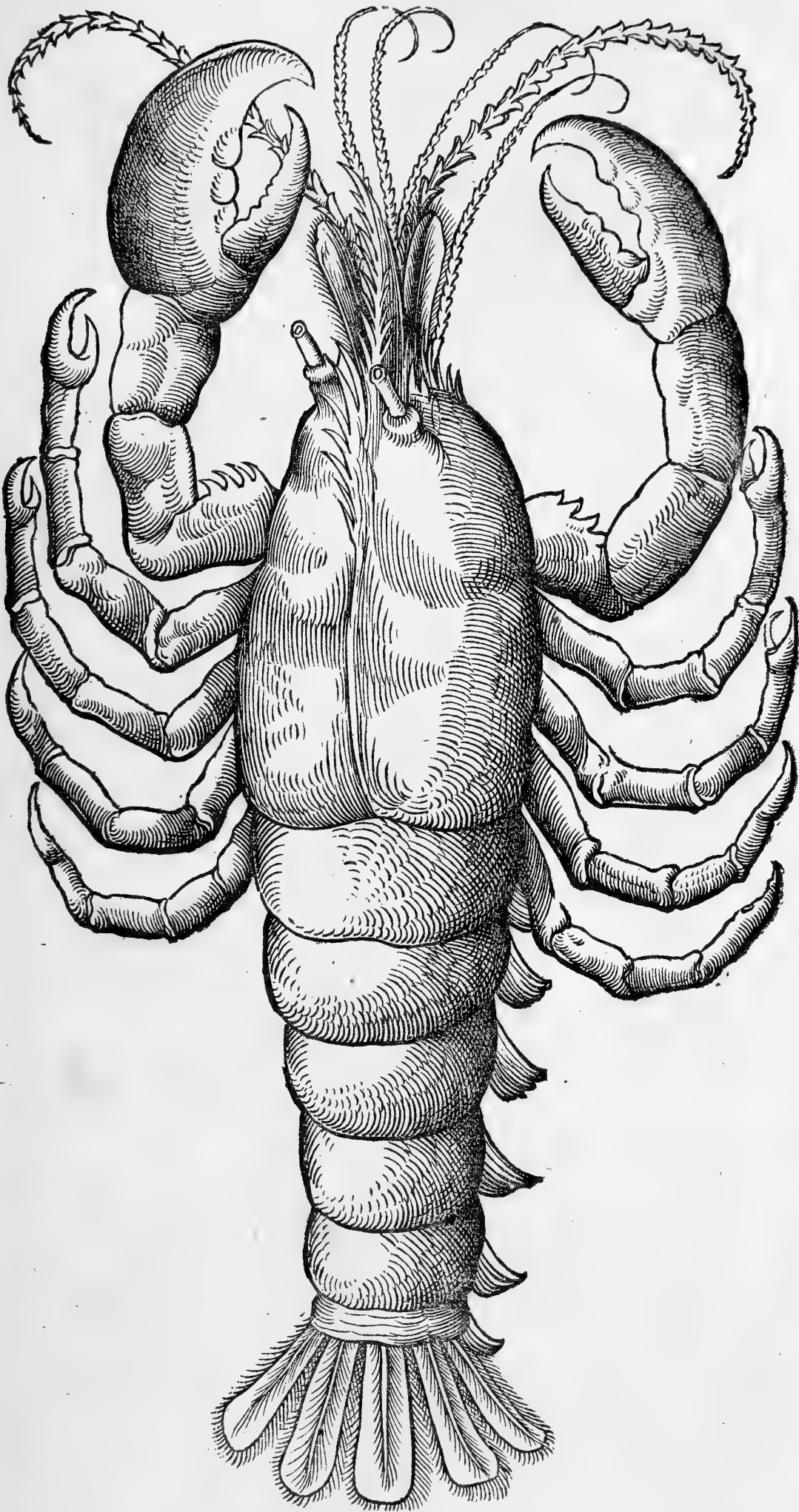
ASTACVS, Ἀστὰς communiter Græcis, Attice ὀστράκος. Gaza Gammarum conuertit, uulgè nimirum Italici appellationem secutus, cum Græcam retinere præstitisset. nam Gammarus ueteribus Romanis, Athenæo teste, Squillæ speciem significauit. Hesychius Camaros, Squillas rubras interpretatur. ¶ Elephantus Plinio dictus, à magnitudine opinor pedum ac brachiorum, non alijs quàm Astacus uidetur, Rondeletius. Elephantum Locustarum generis, nigri, pedibus quaternis, bifulcis: præterea brachia duo, binis articulis, singulis forciculis denticulatis, Plinius. Bellonius Astacum adultum duntaxat, Elephantum Plinij esse putat, nam Astaci (inquit) quantò maiores exeunt, eò nigriores euadunt. Eundem à Græcis scriptoribus, præsertim Aelianò, Leonem dictum coniicit, Rondeletius diuersum quidem Leonem exhibet ac describit, apparet tamen eum non contradicere, quín idem sit Aeliani Leo, & Plinij Elephantus: Plinij uerò Leonem & Elephantum diuersos esse liquidò ostendit.

GRAECI & accolæ Adriatici maris, etiamnum nomen antiquum retinuerunt. Constantino poli Liczuda uel Lichuda uocant.

ITALICE Romæ Gammaro uel Cambaro (Gambaro) di mare. nam fluuiatilem Astacum simpliciter Gambaro nominant. Venetijs Astase uel Astese, Genuæ Lumbardo, ¶ Illyrici, Larantola. HISPANI Camarón.

Forma

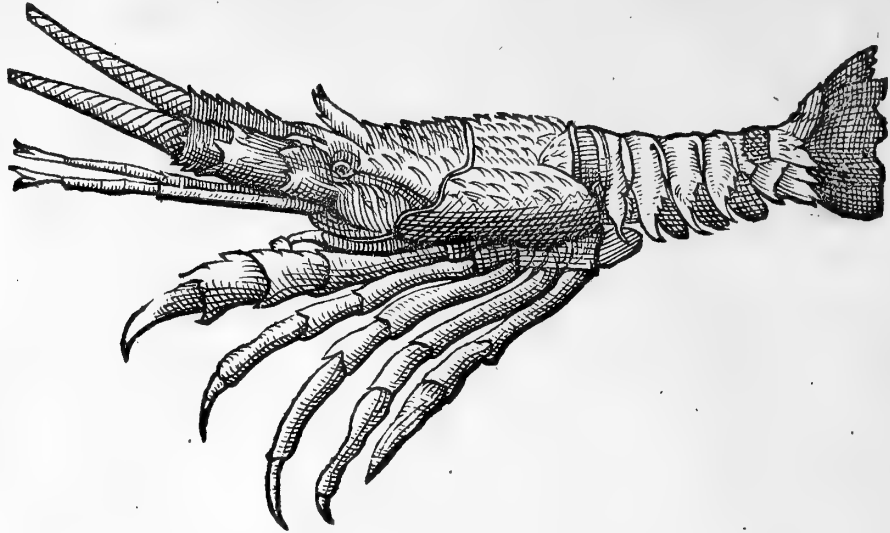
Forma hac Aflicus est, quem Venetijs Aftefe uocant, ubi & depicla est: sed minùs accurate, ut apparet, quam à Rondeletio.

GALLI & Normani Homar, Mafsilienses Ligumbault: circa Monspelim Langrout ule Escreuice de mer. ¶ Mafsilienses & Leonem & Astacū, ex Plinio diuerfos pisces, uno eodemq; nomine Ligombaudo nominant, Gillius.

GERMANICE Humer/ein Weertrebs.

ANGLICE A Creuysse of the sea.

LOCUSTA Marina, *Καράβη*, *Καράβις*. Aliqui *Γαλαζιον* uocant: Archestratus etiam Astacum. Nos alium Astacum priuatim sic dictum dedimus. Locustarum marinarum species esse plures ex Aristotelis quarto de partibus animalium apparet. Idem Aristoteles quaecumq; ex crustatis oblongiora sunt *Καράβοισολū* nominat, Gaza uertit locustacea; ut rotunda caneros, uel cancrarij generis.

GRAECI nunc etiam *Cáragon* nominant.

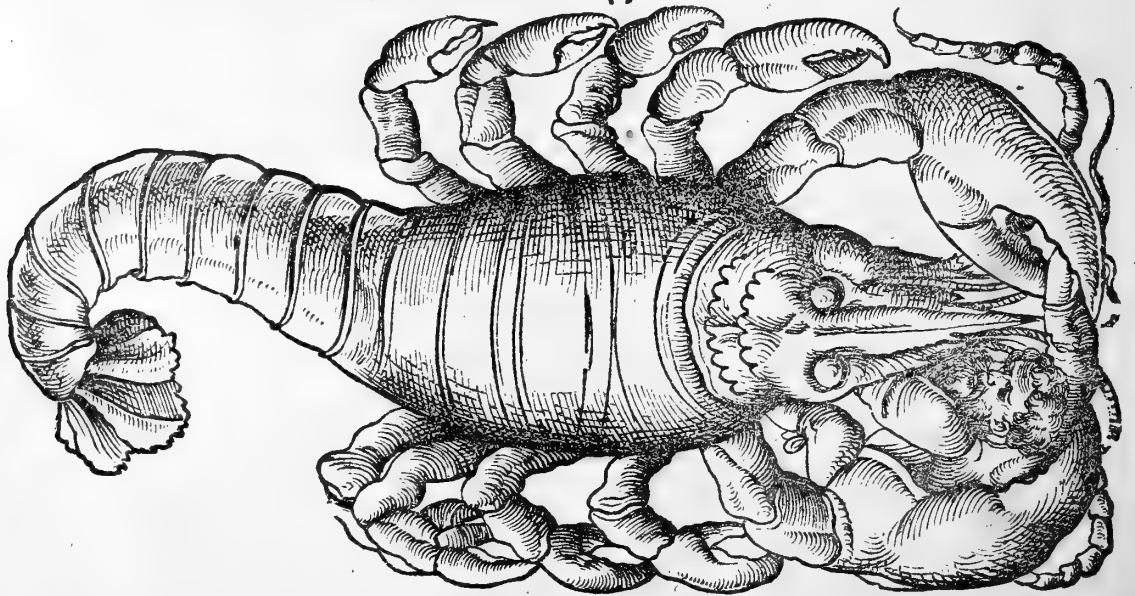
ITALI Locusta. Ligures Alagousta, alijs Lanchrina.

HISPANI Logusta.

GALL. Mafsilienses Langouste.

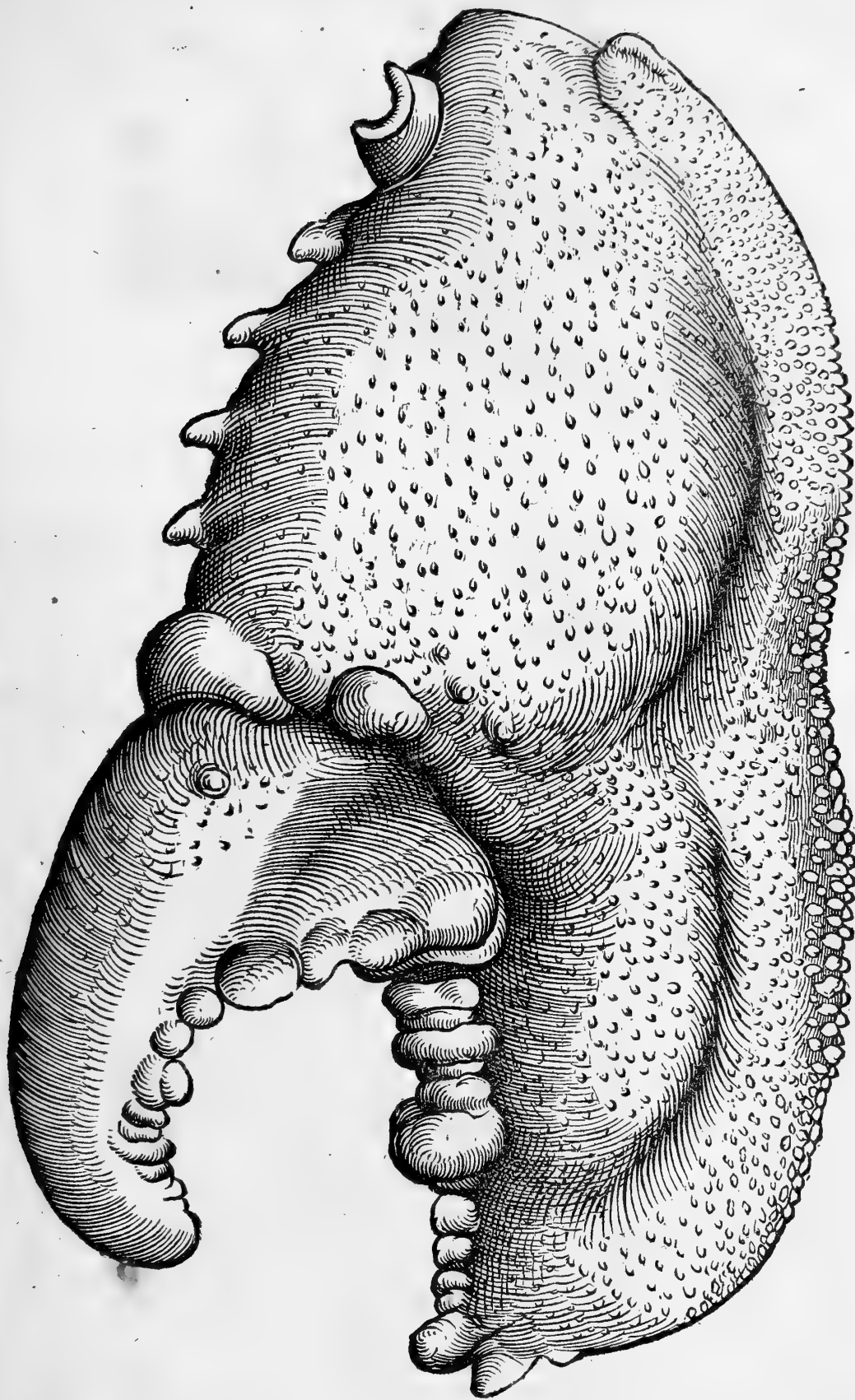
ANGLI Lopster/Lopstar. Eliota Anglus diuersis locis Astacum, Locustam & Leonem interpretatur a Lopster. Io. Caius Creuise Anglorum, Locustā esse, indicauit. At Guil. Turnerus in epistola ad me; Locustam mar. (inquit) nusquam audiui uocatam a See, creuis, sed perpetuò a Lobster. Est & alius huius generis piscis in Northumbrico mari nusquam uisus, sed in Oecido frequens, qui uocatur a Longoister. is cornicula habet cubito subinde longiora.

GERMANICE F. Ein Weertrebs oder Humer art.

ASTACI MARINI Quem Humer uocant Germani, ex Descriptione Septentrionalium regionum Olai Magni, effigies. Ingētem esse scribit, (inter Orchades & Hebrides insulas,) & tam ualidum ut hominem natantem chelis apprehensum suffocet. Sed non probo, quòd pedes omnes bisulcos pinxit; & caudam tabellis tam multis construxit, &c.

CHELA ASTACI Marini ex Oceano.

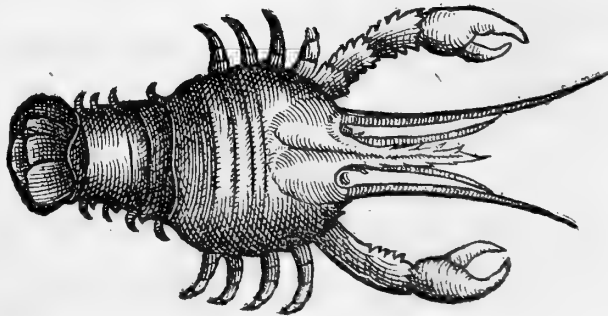

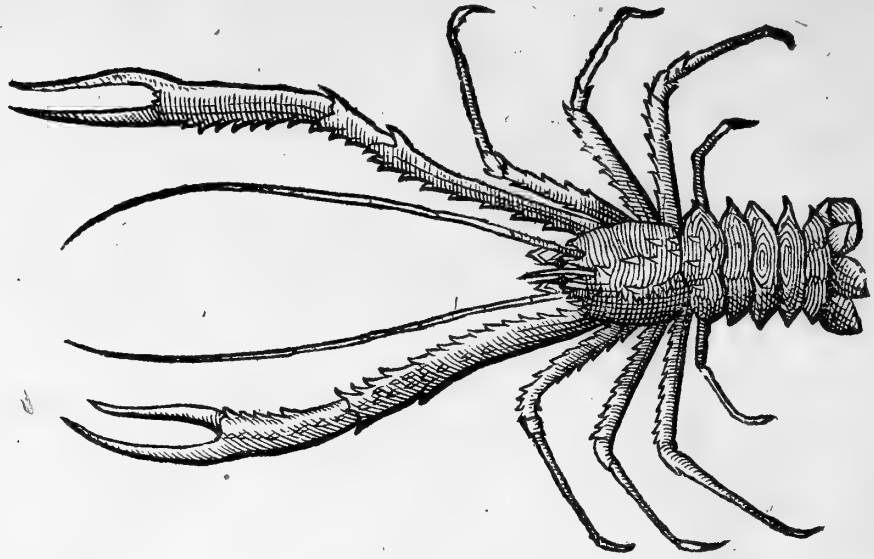
IN EADEM tabula Magnus depingit Astacum XII. pedum, qui deuoratur à monstro marino simili rhinoceroti; cuius rei typum requires suprâ inter Cete ex Tabula Olai.

ASTACVS paruus marinus, sui generis. semper enim paruus est, nec unquam ferè magnitudinè picturæ nostræ superat, Rondeletius.

GERMAN. F. Ein kleiner Humer/ ein kleiner Weerkrebs.

LEO Rondeletij. Plinius Leonem nominat tantum inter Cancrorum generacum Carabis, Astacis, Mæis, &c. Diphilus A.

staco. ¶ Λέων à Græcis dicitur, Latinis Leo, à colore flauo, ut arbitror, quo coloratus est dum uiuit, & è mari captus educitur: & quòd hirsutus sit. Astaco corporis specie affinis est, sed brachia longiora habet, &c. Rondeletius.

GERM. F. Ein Löw / ein Löw Krebs.

DE SQUILLIS IN GENERE.

Kæides.

ΚΑΡΙΔΩΝ genus tertium post Locustam & Astacum ab Aristotele numeratur. Gaza cum Cicerone & Plinio Squillas conuertit. Cicero Squillam paruam uocat τὸ Καρίδιον Aristotelis. Plinius lib. 11. Crusta fragili (inquit) inclusis rigentes oculi: Locustis Squillisq; magna ex parte sub eodem munimento præduri eminent. Et lib. 9. Coeunt Locustæ, Squillæ, Cancrî ore. Athenæus author est à Sophrone Κæιδας dictas, à Simonide & Epicharmo Κωειδας. Idem tradit Κæιδας à

Kæides.

Kæides.

Profodia.

capitis magnitudine nuncupatas: quòd maximam eorum corporis partem caput occupet. Quod etymum (inquit Rondeletius) si uerum est, non possum non mirari Galenum: qui libr. 8. De usu partium Malacostraca omnia capite truncarit, &c. ¶ Prima in Κæιδς semper producitur: ultima uerò recti, quæ iôta habet, quod in obliquis penultimam constituit, plerunq; quidem producitur, & circumflectitur: rarius corripitur & acuitur. Nomina quidem in is oxytona bisyllaba, quorum penultima naturalis longa est, iota producere solent, ut κρηπίς: excipitur τινδής, & alia fortè pauca per id declinata: in u enim longa sunt omnia. Hoc cum ita sit, mireris quòd in soluta oratione, iota huius nominis Κæιδς nunquam circumflexum reperiatur. ΑΚαρη quod est caput, ita sit Κæιδς: ut à Βολη, γραφή, Βολίς, γραφίς. Quid si Κæιδες dictæ sint, quasi Ακείδες, id est, Locustæ: nã & Galli quidam Saulterelles uocant, quoniam saliant Locustarum more, aut quasi Καραβίδες, propter aliquam cum Locustis crustatis similitudinẽ, caudas enim ferè similiter habent: & Bellonius Squillas Locustarij generis esse tradit. ¶ Colybdæna nomine aliqui pudendum marinum intelligunt: uel Squillam, Athenæus. ¶ Hoc Squillis proprium est, chelis carere: harum autem uice brachia maiora pedibus habere, Rondeletius. Aculeos in cauda habent minores omnes puto: maiores, ut Lata et Cælata Rondeletij, non item. Squillarũ tres species constituit Aristoteles: Gibbas, Crangones, & Paruas quæ nunquam maiores fiunt. Nos (inquit Rondeletius) species alias tres addimus: nempe Squillam latam, & aliam quæ cælata est & glabra: & Mantin à nobis dictam. ¶ Gibbæ quidem præ cæteris Squillarum nomine simpliciter interdum intelligi mihi uidentur, nam & magnitudine ferè mediocres sunt inter maiores minoresq;: & Venetij hodieq; simpliciter Squillæ dicuntur, & à Græcis hodie Carides, (uel Caramidia.) Scaliger tamen Squillam minimam ab Adriaticis generis nomine uocari scribit.

Colybdæna.

Chelis carët.

Species sex.

Gibbæ.

Squilla minima.

GRÆCIS ueteribus Κæιδες dicuntur Squillarum species proximè enumeratæ, ceu generis nomine. at hodie uulgò Gibbas priuatim Caridas seu Caramidia uocant, ut diximus.

ITALICE Squille uel Schille (Veneti quidẽ Gibbas priuatim ita nuncupant) dici possunt species Squillarum omnes.

GALL. similiter omnes Squille dici poterunt: etsi Burdegaleses Crangis peculiare hoc nomen faciant.

GERMANICE Squillas omnes Weerkrebslin rectè appellabimus: siue simpliciter: siue cum differentia sunder schären, id est, sine forcipibus. Germani ad Oceanum Squillæ speciem quandam paruam uocant Garnart / Bernard / (Gornard uerò piscis est lyriformis,) Bernier / Garnole / Gibbam ut puto. licebit autem hoc unius speciei nomẽ (à Gammaro fortè corruptum) usurpare pro genere, species uerò indicare adiectis differentijs.

ANGL. Eliota Anglus Squillã interpretatur a Schrympe. ego ab Anglis accepi Schrimpe speci-

pe speciem esse Squillæ uel Cammari maiorem: & aliam minorem uocari a *Pran*: aut fortè cōtrā, non enim satis memini.

Squillarum generis diuisio, secundum Cæsarem Scaligerum.

Squillarum
aliæ sunt

Maiores } *Vrfa*, magnitudine *Astaci*.
Crangæ: magnitudine tantum à superiore differens, & lineamentis quibusdam, quibus tessellatæ lamellæ pictæ sunt. [Hæc puto *Rondeletij* Squilla cælata est. nam aliam fecit *Crangen*.]

Minores, gibbæ omnes, uix alio quàm magnitudine differentes: *Locustæ* similiores si frontis spectes cuspidem, quàm supradictis Squillis. Omnibus pinnata cauda pinnis latis, dempta media acuta.

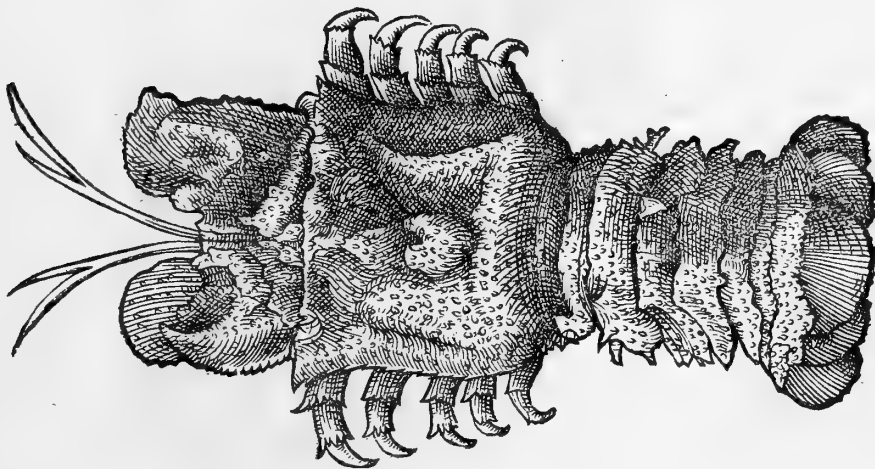
Ex his minoribus

1. Maxima est in Oceano Gallico, [circa *Vasconiam*, *Crangon* puto *Rondeletij*.]
2. Minima, *Vasconibus* *Ciuada*: è *Garumna* excipitur canistris. hæc etiam in mari agitatur, nec rubescit cocta. ab *Adriaticis* generis nomine dicitur.
3. Mediæ magnitudinis, *Gambarellus* appellatus ab *Istria*. [Simpliciter *Gibba* alijs.]

Itali quidam, etiam minimam *Gambarellum* uocant.

¶ Præter has est *Squilla mantis* *Rondeletij*. Item *καρδίου*, id est, *Squillula* conchas quasdam inhabitare solita; de qua supra inter *Cancellos* diximus.

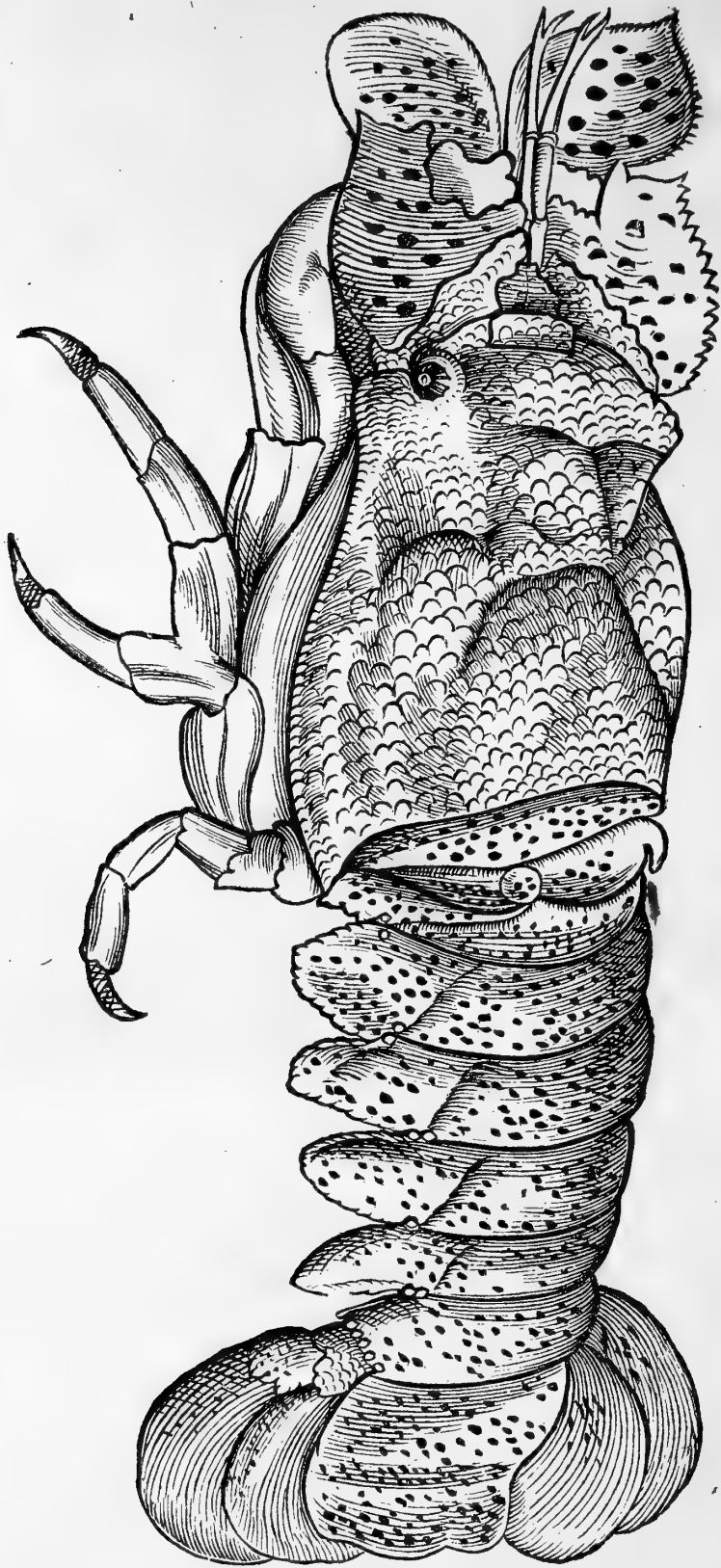
Squilla lata *Rondeletij*.

SQUILLA lata *Rondeletij*. Latam (inquit) cognominamus ut ab alijs distinguatur: nec id sine exemplo. nam *Archestratus* (authore *Athenæo*) *πλατρείας καρδίας* appellauit: quanquam is *Locustas*, *Astacos* & *Carides* confundere uidetur. [*Aristophanes* in *Tesmophoriazusi*, non *Archestratus*, apud *Athenæum*, *πλατρείων καρδίων*, id est, *Squillarum latarum* meminit: quo nomine de *Astacis* eum sentire *Athenæus* libro 3. conijcit.] *Locustarum* est magnitudine, sed latior multò & magis depresso corpore hirtosq;. Quòd si quis eam ob similem corporis speciem, cum *Locustis* potius quàm cum *Squillis* annumerandam censeat, uel hoc uno refelli poterit, quòd *Locustis* pedes ultimi in forfices terminantur: quos *chelas* uocant, quibus *Squillæ* carent, authore *Aristotele*. Hæc ille. ¶ *Bellonius* hanc *Aristotelis* *ἄκρον*, id est, *Vrfa* facit. *Terrestris* (inquit) *Vrfa* in morem crasso ac recurto est corpore, eiusq; colorem habet, unde illi nomen. Hanc eius sententiam *Rondeletius* explodit: & alium ipse *Vrsum* *Cancris*, non *Squillis* cognatum, exhibet. Sed *Vrsum* *Rondeletij* *Scaliger* *Cancrum* *Heracleoticum* esse asserit. *Squillarum* maxima (inquit idem *Scaliger*) *Astacum* æquat magnitudine, alicubi etiam superat: uulgari *Gammaro* (*fluuiatili* nimirum siue *Gammaro* siue *Astaco*) similis, certis tamen ab eo notis discreta, *Vrfa* hæc est *Aristotelis*, ubi enim porrecta iacet, *Vr* sicorium extensum repræsentat. *Aristoteles* cum ei & *Locustis* pariendi tempus idem assignat, *Locustaceis* eam annumerat, (annumerare uidetur,) sub *Squillæ* quidem nomine eam non nouit.

ITAL. Siculum ac Neapolitanum uulgus *Maffacara* nominat, *Bellonius*, *Messacara* dicitur à *Neapolitanis* & *Messanensibus*, ut idem in *Singularibus* scribit. Mihi hoc nomen deprauatum uidetur, ueluti à *Græco*, *μέζων ἢ μέγασον καρδίας*, hoc est, maior *Squilla*. A *Liguribus* *Orchetta* uocatur *Rondeletio* teste: siue tanquam *Arcetta*, à *Græco* *Arcos*, quod est *Vrfa*: siue potius ab *Vr* feta corruptum. *Vrfa* enim *Ligures* generis huius speciem minorē, per omnia huic similem (*Bellonio* teste) appellant. *Romæ* etiam utranq; speciem nomine uno *Mazzacara* uocari audio.

Eiusdem pictura alia, quam Romæ depictam Vrsi nomine, Corn. Sittardus nobis donauit.

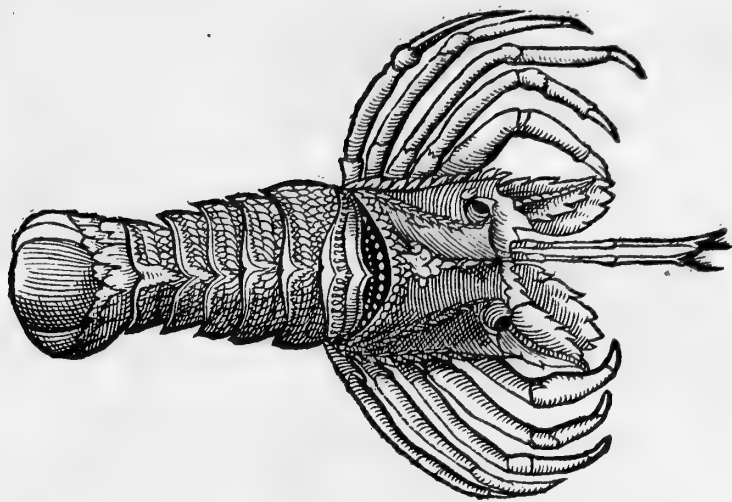

GALL. Nostris litoribus incognita est, & ob id anonymos, Rondeletius.
GERMANICA nomina fingo, ab Vrsi quadrupede: ein Bär/Weerbär/Bärenkrebs.

*Vrsa minor.
Cicada mar.*

SQVILLA cælata Rondeletij, Vrsa minor Bellonij. Quam hîc proponimus (inquit Rondeletius) nostri Cicadam mar. uocant. alij Cicadam mar. (*Celiani*) eam esse opinantur, quam nos Mantin nominamus. Eâ quidē de qua nunc agimus Cicadâ potiore ratione nominandâ esse censuimus, ob maiorem cum Cicadis terrestribus similitudinem: Squillam uerò, tum quòd supra dictę similis sit, tum quòd braciha priora indiuisa habeat. qua nota Squillas à Locustis & Cancris fecerni diximus. Cælatam uerò, ut ab alijs internoscatur. nam quinç tabellis constat, & dorso, egregio naturæ artificio uariè cælatis et sculptis. Tota rubet, idçq; magis quàm ullū aliud crustatum, siue cruda, siue cocta. Hanc Squillæ speciem esse puto, quam antiqui Cammarum (Latinè quidam etiâ Gammarū uocauerūt, authoribus Athenæo, Plinio, Columella. Hæc Rondelet. A Græcis Καμμάριον uel Καμμάρις scribitur: de quo plura Rondeletius in historia Astaci scripsit: & nos in eiusdem

*Cammarus.
Gammarus.*

eiusdem & Squillæ huius historia. ¶ Minor Arctos per omnia maiori respondet, Bellonius. ¶ Cæsar Scaliger Cicadam marinam eam esse putat, quæ etiam uulgò à piscatoribus (*Vasconum*) sic appellatur: sentiens omnino, ut conijcio, de illa quæ Mantis Rondeletij est: quam Bellonius Malsiliæ & Genuæ Cicadā mar. uocari tradit, ego huic sententiæ uel hanc ob causam magis faueo, ne Squillæ id genus alio antiquo nomine careat, & fingendum sit nouum quod Rondeletius fecit. Aelianus certè cum Romæ uixerit, & harum quidem rerum studiosus, non potuit ignorare Cammaros Romæ uulgò dictos, è genere Squillarum, ut Athenæus lib. 7. scribit: quod si eosdem Cicadas marinas putasset, non tacuisset opinor, præsertim cum alius nemo hoc nomine sit usus. Scaliger hanc Aristotelis Crangen facit: Rondeletius aliam.

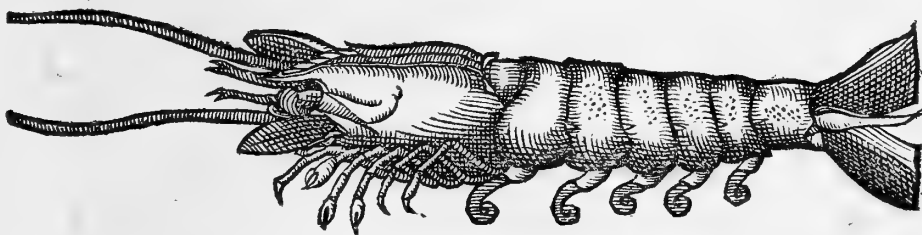
Crangè.

ITAL. Mazzacara Romæ uocatur, ut audio, hæc etiam, ut superior. Ligures Vrsfam appellant. Vide superius in Squilla lata.

GALLI circa Monspelium Cicadam marinam. Malsilienses, ut & Genuenses, Rondeletij Mantin, sic uocant: & ni fallor, etiam Vascones.

GERMANICE appellare licebit istis nominibus, quibus & Vrsfam maiorē, hoc est, Squillam latam proximè dictam, magnitudinis tantum differētia expressa: *Ein kleiner Weerbär: ein rootes Weerbärlein*: uel priuatim *ein Puntergernier*, id est, Squilla uaria.

Crangon Rondeletij.

CRANGONES (*Κράγγωνες, αἱ*) leguntur apud Aristotelem *Historiæ* 4. 2. deinde bis, *Crangè*, *Crangè*: *ἢ Κράγγη*, quod magis placet: quanquam Gaza in omnibus his locis uertit *Crangines*, ut *Delphines*. *Κράγγη* oxytonum pro specie Squillæ apud Hesychium legitur gamma simplici, mallem duplici. ¶ Est hæc Squilla (inquit Rondeletius) palmi maioris longitudine. Crufta contegitur tenui, læui, candida, nonnunquam ex albo parum rubescente. Pedū alij in calcar terminantur indiuisi, alij parum diuisi sunt, &c. Exhibitum quidem à nobis animal, omnino Squillarum generis esse apparet, nos Squillam Crangonē esse conijcimus, propter Aristotelis uerba hæc: Squilla gibba caudam habet & pinnas quatuor: quas & Crange in utraq; caudæ parte habet. earum medium in utrisq; spinosum est, siue aculeatum: sed in crangone latum, in gibba acutum. Hæc ille.

ITALICE. *Gambaro* di mare: à nonnullis *Camarugia* & *Parnochia* dicitur, Rondeletius. *Sparnochia*, Bellonius, aliqui *Spernotza* scribunt, aut ac si ita scriberetur, proferunt. Squillas Romani hodie *Cammerugias* (*Gammarusios*, *Niphus*) & *Pernocias* uocant, Iouius. Itali quidam mihi *Vallopa* nominarunt, nescio quàm rectè: cum alij idem nomen ad Mantin Rondeletij retulerint. ¶ Scaliger quidem Squillam cælatam Rondeletij siue Vrsfam minorem, Crangen facit. hanc uerò Rondeletij Crangen uidetur inter Squillas minores collocare, quæ in Oceano Gallico maxima nascatur.

GALL. A nostris *Caramote*, (ut parua Squilla *Caramot*:) ab alijs *Longoustin*, à Burdegalenis sibus seruata ueteri appellatione Squilles dicuntur, Rondeletius.

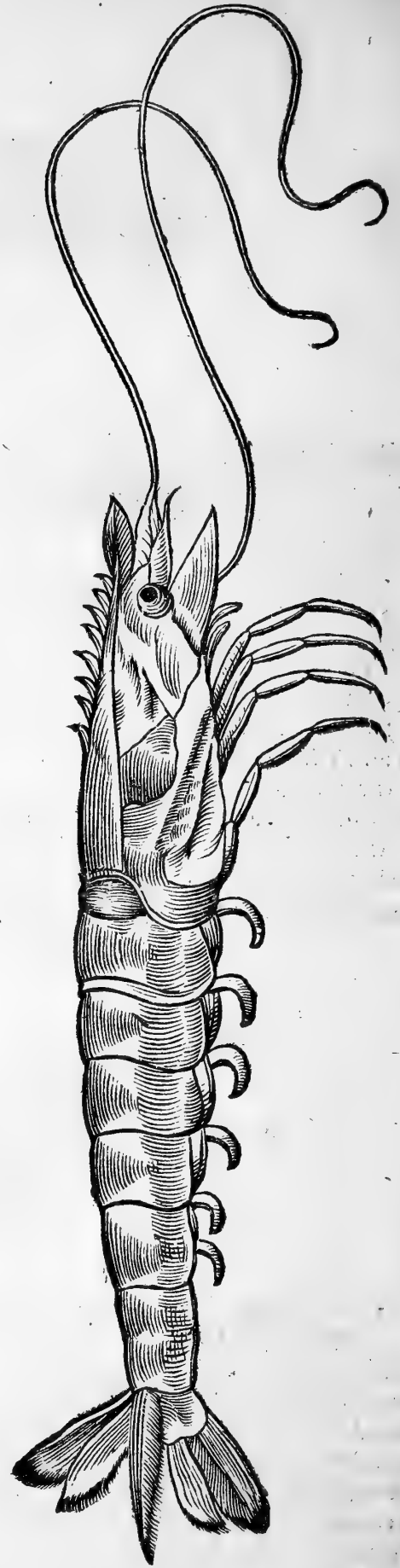
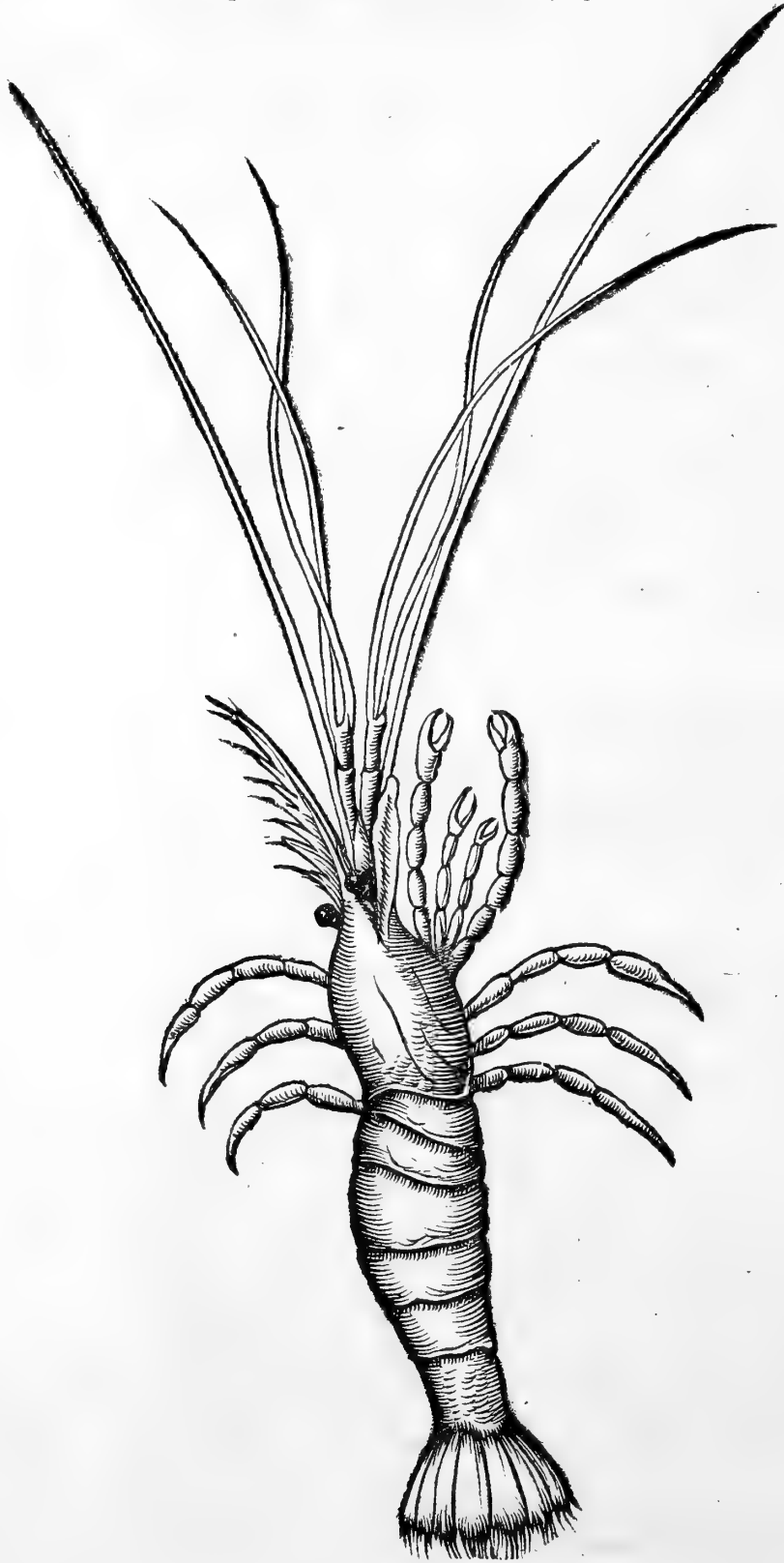
Eiusdem alia icon à Cor. Sittard. ad nos missa.

GERM. Ein besondere art der Kleinen Meer-
Krebsen/die man Hernier neñet/ söllend im Teütschē
meer zimlich groß werden: an d̄ farb weyß oder weyß
root.

Squilla Gibba Rondeletij.

*Iconē hanc eiusdem, ni fallor, Squilla, Venetijs accepi: picturam minorem esse
voluissē, & caudam minus directam, ut cognomini responderet. Sed diligentius
considerari debet. nam Rondeletius Gibbæ suæ pedes omnes in summo diui-
sos facit: hæc suis pedibus ad Crangonem propius accedit.*

SQUILLAE Gibbæ, ut rectè Gaza interpretatur; Græcis *Καείδες κυφαί*: suo gibbo (caudæ ini-
Stio in tumorem se erigente) facilè se produnt. Viuæ colore sunt fusco, minusq̃ albo quàm Cran-
gones, coctæ rubescunt. Verè quidem has Aristotelis gibbas esse, cõuincit etiam mediùs inter cau-
de pinnas aculeus, acutior & angustior quàm in Crangone, item magnitudo, qua paruas Squillas
superat, à quibus etiam cornu frontis discernitur, Rondeletius. Squillæ gibbæ ab authoribus
aliquando simpliciter Squillæ dictæ mihi uidentur. uide supra De Squillis in genere. Cæsar Sca-
liger Squillarū minorū species tres facit, omnes gibbas, uide superius in Tabula diuisionis Squil-
larum de sententia Scaligeri. mihi quidem ueteres Gibbarum nomine speciem unam κατ' ἐξολῶ
intellexisse uidentur: cui Scaliger inter minores mediàm magnitudinem assignat. ¶ Quomodo
Squillæ exiguæ fortissimum hostem in eas grassantem Lupum piscem dolo perimant, Oppianus
canit: nempe quòd deuoratæ ab eo, acuto frontis cornu medium palatum ita uulnerent, ut etiamsi
initio id negligat Lupus, tandem tamen moriatur, sed cum Squillæ minimæ cornu careant, à gib-
bis hoc fieri intelligendum est: quod Rondeletius obseruauit.

*Squilla sim-
pliciter.*

GRÆCVM uulgus Caridas & Caranidia uocat, Bellonius. sed Astacus fl. etiam, ut idem a-
libi scribit; à uulgò Græco Caranis uel Caranidia dicitur.

ITAL. Romani à gambis, id est, tibijs, quòd ijs multiplicibus constent, Gambarellas uo-
cant, (aut fortè quasi *Cammarellas*.) Veneti uulgò Squillas, Bellonius. Marini minutiores Gam-
maruli, ut ita dicam, quos uulgò Gambarelli & Gambarusoli appellamus, non sunt Cancelli Ari-
stotelis, ut quidam arbitrantur, sed Squillæ paruæ Aristotelis, siquidem ij qui in hoc genere nun-
quam rufescunt, (de gibbis sentit,) Venetis alijsq̃ quàm plurimis populis, proprium adhuc Squille
retinent nomen, uulgò enim Schille dicuntur, Matthiolus Senensis. Romæ tū gibbas tum par-
uas Squillas, uulgò Gambarellas uocari, author est Bellonius.

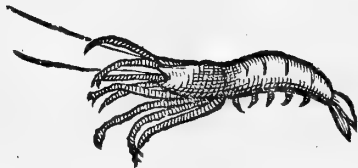
HISPAN. In Hispania, præsertimq̃ in Cantabria, omnes hi Gammaruli, *Squilla tum gibbæ,*
tum parua,) Squillæ nulla differentia uocitantur, Matthiolus Senensis. Lusitani, ut audio, Squil-
lam gibbam uocant Camaran de Lysboa.

GALL. A nostris (inquit Rondeletius) Caramot nuncupatur, ad discrimen Crangonis quæ
Caramote appellant. A Santonibus De la fantè, quòd agris plurimum soleant apponere. Sic ille.

Armorici (inquit Bellonius) des Saulterelles uocitant. saluunt enim Locustarum more, Mafsi-
lienses uulgò Carambotos, quasi à Caride deducto nomine. Qui uerò Galli litus Oceani incolunt
etiam à saltatione nominant Cheurettes, quasi Capreolas dicerent, Parisienses corruptè des Guer-
uettes, (fortè *Guernettes*, ut nomen id à Germanico *Gernart deductum sit*,) Rothomagenses Salicoquas,
uel Salcoquas nominant: quarum quæ uaginis adhuc incluse sunt, Bouquetæ: ijs autem exute des
Creuettes appellantur. Hæc Bellonius. In Neustria Bouquet, hoc est, Hirculum uocant, si be-
ne intrpretor. Rupellæ quidè Cheurette, id est, Hædus dicitur, salit enim, non incedit, nec repit.

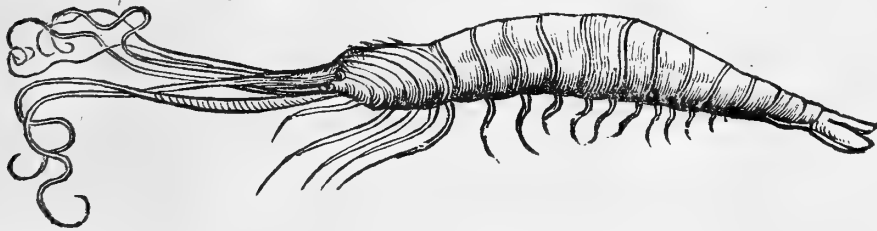
GERM. F. Ein Springkrebse/Seegizle/Weergeiß/Böckle, uel à gibbo ein Höger-
ling/ein Högergernier.

Squilla parua Rondeletij.

*Enchlori.
Color.*

SQUILLA Parua, (*Καείς μικρά*, Aristoteli *Καείδων γῆθ' μι-
κρόν*.) speciei, non ætatis nomen est, nunquam enim maior
efficitur. *Καείδες, καείδες: ἢ* (fortè ὦν) *τὰς μικρὰς, ἐγγλῶρος: τὰς δὲ
ἐρυθρὰς, καμμάρος* (addo *καλῶσιμ*.) Hesychius, hoc est, Curides si-
ue Carides, Squille sunt: in quarum genere rubras, Cammaros
uocant: paruas autem, Enchloros: à colore nimirum, quem eis
uiuus obscurum Rondeletius tribuit, Bellonius subfuluum. *χλωρὸς* quidem modò uiridem, modò
luteum colorem Græcis significat. Eadem & *χλωροκυρτίδες* fuerint: sic enim apud eundem He-
Eiusdem, ut reor, icon alia, Venetijs olim mihi facta.

sychium legitur pro genere Squillarum, malim *χλωροκαείδες*: nisi à cyrtis seu nasis quibus capian-
tur, Chlorocyrtides dicere malis. è Garumna quidem canistris excipiuntur. Nec aliæ *Μελικαείδες*
nominatæ in symposio quodam apud Athenæum, his uerbis: *Ξανθαί Μελικαείδες αἰ κῶφαι*. nā & fla-
uus color eis conuenit, & leuitas utpote minimis. à melle autem denominantur, quoniam carne
dulcissima sunt. & (ut Rondeletius testatur) ob nimiam dulcedinem quibusdam fastidio: uix enim
ullum aliud cibi genus his dulcius gustaueris. ¶ Bellonius Squillam paruam Aristotelis, fluuia-
tilem cognominat: marinæ per omnia similem, nisi quòd multò minor est. Longissimo, inquit, à
mari interuallo proueniunt hæ Squille: quod argumentum est eas originem à mari minimè traxif-
se. Flumina nostra has delicias non alunt, (sed Italia quædam, ni fallor; Scaliger è Garumna canistris exci-
T 2

*Chlorocari-
des.*

Melicarides

Squilla fl.

pi scribit, sed agitare etiam in mari.) At Rondeletius, Hyeme (inquit) in stagnis marinis capiuntur, & in magnorum fluuiorum ostijs. è mari etiam extrahi sæpe uidi, ne quis ob carnis succum dulcissimum, in dulci aqua gigni tantum existimet. in stagnis quidem marinis frequentiores multo sunt quam in mari. Sic ille. Aristobulus tradit in Indum flumen Squillas paruas usque ad montem ascendere, magnas uero usque ad Indi & Acesinæ ostia. Tarentinus etiam Squillas fluuiatiles nominat, & Nebriffensis. ¶ Ceterum ut supra docuimus aliud esse *Καρκίνιον*, id est, Cancellum,

Καρκίνιον.

aliud *Καρκίνιον μικρόν*: ita hinc etiam aliud uidetur esse *Καρκίς μικρά*, id est, Squilla parua: aliud *Καρκίνιον*, quod, si libet, Squillulam Latine dicamus. Ostendimus enim Pinnoterem, modò Cancrum paruuum esse, modò Caridion, ex Aristotelis sententia: Plinius & Gaza Squillam paruam interpretantur. sed uerisimile est, genus id peculiare esse, à Squilla parua de qua hinc agimus, diuersum: quod idcirco Pinnæ hospitium requirat, quoniam per se uiuere tuto aut commodè non possit, sicut & Cancer paruus: quoniam is molliore testa tectus, iniurijs magis opportunus est. Idem Gaza Scyllarum etiam (qui Cancellus est, præcipue in Nerite.) Squillam paruam interpretatur, tria (ut apparet) diuersa animalia, uno nomine confundens.

Scyllarus.

Magnitudo & partes.

Squilla parua (inquit Rondeletius) digiti minimi est magnitudine: capite pro corpusculi magnitudine crasso & lato: sine cornu, quo à Gibba differt: alioqui cauda tenui, paruo gibbo, oris appendicibus, caudæ pinnis, internis partibus, Gibbæ persimilis. punctis aliquot uariatur. colore est dum uiuit obscuro: cocta, tota rubescit, Sic ille. Belonius quoque coctam rufescere scribit, Scaliger negat: & forte in Oceano si non alia species talia tamen qualitas aut natura Squillæ minimæ fuerit. Scaliger quidem de illis quæ in Gallico Oceano sunt præcipue loqui uidetur.

Cocta color.

ITAL. Gambarellâ uulgò uocant Romani, aliqui Gamarozolam: nomine fortasse à Gambaro (*Gammaro*) detorto. Quæ re superius in Squilla gibba.

HISPAN. Lusitanis Camaran de Villa franca. Vide supra in Squilla gibba.

GALL. Circa Monspelium Ciua de uocant, Rondeletio teste. Vascones etiam (inquit Scaliger) Ciuadam nominant, ob exiguitatē, id est, Auenam, pugillatim enim deuorant, sicut auenam ueterinæ. Aliqui Cancellum quendam, proximè ante Locustam superius nobis descriptū, uulgò (ni fallor) Auenam uocitant.

GERMANICE appelletur *Ein Zwergkrebßlin/ein kleiner Gernier*. Gedani in ora Germaniæ audio Squillas quasdam cochlearibus edi, integras, quòd crustam duram non habent. has minimas esse puto, quas Rondeletius etiam cum crusta & pedibus integras frigi tradit.

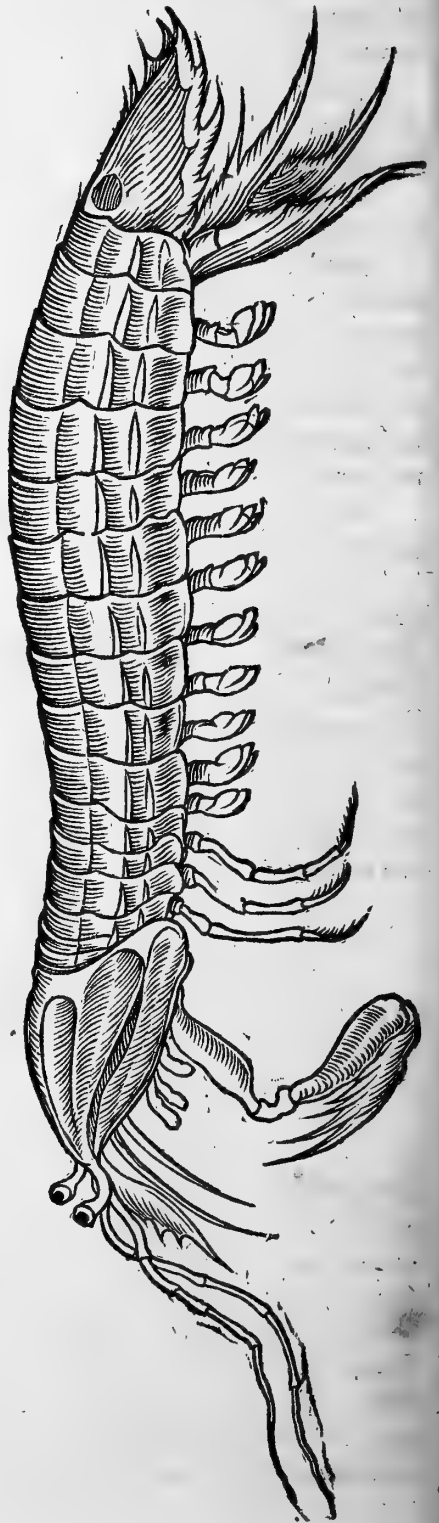
MANTIS à Rondeletio dicta nouo nomine. Crustatū hoc (inquit) ad nullū aliud quā Squillarum genus referre possum, chelis enim caret, quibus à Locusta et Astaco distinguitur. aculeos in cauda habet, Squillarū modo: corporis specie Squillis simili, longa, quo à Cancris differt. Ex ueteribus quidem nullus, quod sciam, eius meminit. Nos *Μάντιν* appellauimus à bestiolæ similitudine, quæ est ex Locustarum terrestrium genere. Eam bestiolam nostri Preguedious, id est, Precantem Deum appellant, quòd semper ueluti manus iunctas teneat. Præterea corpore est ualde tenui & macilento, ut qui assiduis ieiunijs sese cōficiunt. Eandem bestiolam diuinare uulgus ait: captā enim pueri nostri interrogant, qua sit Romam, uel Compostellam ad D. Iacobum proficiscendum, ea, perinde ac si intelligeret, altero brachio extento iter monstrat. Ab huius igitur bestiolæ diuinantis similitudine, Squillæ hanc speciem *Μάντιν* nominauimus, nam utraq; corpore est longo, gracili, circa caudam latiore: brachia duo prima, longa admodum. Sic ille. *Μάντιν* quidem hanc ipsam bestiolam terrestrem, etiam ueteres appellarūt.

Mantis Locusta.

Cicada mar.

¶ Nonnulli Cicadam marinam (Aelian) hanc esse uoluerunt, nos potius Squillam cælatam nostram, cui maior est cum Cicada terrestri similitudo, Cicadam nominauimus, Rondeletius.

Nos

Nos cum Gillio, Bellonio, alijsq; uiris doctis, Cicadam Aeliani hanc ipsam facimus: cui sententia plura uulgaria gentium nomina astipulantur. Vide supra in Squilla caelata. *Τετλιγας οστρεος* cum alijs aquatilibus, Anaxandrides apud Athenensium nominat. Bellonius hanc Speusippi Nympham esse suspicatur, nullo quidem ualido argumento. semel enim tantum Nymphæ nomen duntaxat apud Athenensium legitur, Speusippo inuicem comparante Astacum, Nympham, Vrfam, Cancrum, Pagurum.

ITAL. Romani & Genuenses Cicadam marinam uocant. quæ autem Venetis Cicadæ nomine diuenditur, ea quidem adulterina est. Quanquam autem Cicadæ ut plurimum suo nomine à piscatoribus Romanis uocentur, tamen in earum applicatione Parnochis abutuntur. etenim Parnochiæ Cicadis sapidiore sunt, cariusq; diuenduntur, Bellonius. Aliqui Vallopa, ni fallor: Rondeletius quidem hoc nomen Crangoni suæ adscribit.

GALL. Malsiliæ Cigale de mar. & similiter (ni fallor) etiam Vascones. Circa Monspelium uerò Squillam caelatam Rondeletij, uocant Cicadam marinam.

GERMAN. Ein bsundere art der Gerniern / hat ettwas gleychnuß mitt einem Höwstöffel / mit den vordern langen füssen / auch mit dem langen vnd ranen leyb. mag ein Meerstöffel genamset werden.

HACTENVS proposuimus Crustatorum genera tria, Cancros, Locustas, Squillas, & quæ propter naturæ cognationem ad ea referuntur. Rondeletius quidem Pulicem quoq; & Pediculum marinos, quod tenui crusta integantur, Malacostracorum generi adnumerauit, nobis hæc animalcula, (sicut & Erucam mar. quæ & ipsa tenui crusta tegitur,) ad Insecta potius referre libuit, quoniam forma eorum tota à crustatis plurimum differre uideatur, magisq; ad Insecta accedere. ¶ Idem Rondeletius Echinos crustaceis adnumerat, potius quàm testaceis ut Aristoteles. uide infra Ordine sequenti, ubi de Echinis in genere dicitur. ¶ Stellas Crustaceis solus Aelianus adnumerauit: nos postremo inter Testacea loco de Stellis agemus: ubi etiam huius rei rationem reddemus.

*Pulex mar.
Pediculus
marinus.
Eruca mar.
Echini.*

ORDO XV. DE ANIMALI-

BVS TESTACEIS, VTSUNT PATELLAE ET

OMNE GENVS CONCHARVM, MVRICES, STROMBI, VENEREAE,
Cochleæ, Umbilici, Balani, Item Stellæ, Tethya, Echini.

DE TESTACEIS IN GENERE.

DE TESTACEIS alijsq; exanguibus animalium diximus nonnihil supra; principio Ordinis XIII. ¶ Animalia marina testis duris conclusa, *ὄστρακόδερμα* à Græcis dicuntur, per analogiam: quoniam operimentum corporis ipsorum, quod cutis in alijs animalibus dicitur, in his ostraco, id est, teste aut lapidi simile est, ut scribit Galenus. In ijs (inquit Rondeletius) tanta naturæ ludentis uarietas est, tot colorum differentia, tot figuræ, ut uix numerari possint. Vocantur à Græcis quæ duro silicioq; tegmine fragili, non collisili muniuntur, partem uerò intus mollem continent, uniuersè quidem *ὄστρακόδερμα* atque *ὄστρα*. Aristoteles: *Ἄλλο δὲ γένος ὄστρεον τῶν ὄστρακόδερμων, ὃ καλεῖται ὄστρεον*. Latini Ostreorum nomē retinuerunt, Ostreas etiam dicunt: ¶ Ostrea genere neutro apud Græcos Latinosq; dicuntur, tū de specie peculiari, tum in genere de ostracodermis seu testatis omnibus. Ostrea uerò foeminino genere Latinis tantum, de specie una, Græcis quidem *ὄστρεον* per e. breue, & *ὄστρεον* per diphthongum, diuersas plerunq; significationes habent: (hoc enī adiectiue idem quod testatum omne seu ostracodermis significat, illud speciem peculiarem, Galeno teste:) aliquando tamē promiscuè ponuntur. Veteres ostrea per *α* dicebant: recentiores per *ε*. Plato dixit *ὄστρεῖνα, τὰ*. ¶ Concha quoq; et pro testa omni, & pro testa læui siue æquabiliter rugata sumitur, Rondeletius. Sæpius quidem ad bivaluia contrahi Conchæ uocabulum solet. ¶ Conchylum apud ueteres Latinos ac Græcos nomen est Conchis omnibus commune, & per excellentiam aliquando pro Purpura ponitur. ¶ Omnia generatim à Latinis Testæ dicuntur, à duritie operimenti; & Testacea, Rondeletius. Testa quidem proprie ipsum ostracum siue operimentum dicitur: per synecdochen tamen pro toto accipi potest, præsertim in carmine. Sed non omne mare est generosæ fertile testæ, Horatius 2. Serm. Tum Testulæ uel Conchæ, quasi sedes in singulis subiectæ feminibus adobruuntur, Columella. Insectorum omnium, & quibus testacea operimenta, oculi mouentur, Plinius.

Concha.

Conchylum.

Testæ.

Testacea.

Ex his alia ab alijs testæ duritia superantur: ut Stellæ, Pulmones, Holothuria, Echini (omnia enim ista Ostracodermis subiicit Aristoteles) longè minus dura testa conteguntur, quàm Purpure & Buccina: imò Holothuria & similia, non tam testa quàm corio duro integri uidentur, & uix proprie testacea dici. ¶ Alia undiq; duabus testis circumteguntur, ut interioris testæ nihil cerni pos-

*Differentia.
Testæ duritas.*

Contestio.

fit, *δίδυρα* uel *διπύρα* uocant: ut Ostrea, Tellinæ, Pectines, Mytuli, Pinnæ, Pernæ, (Chamæ, Dactyli.) Bivaluibus ualua uel utraq; uel altera tantum conuexa est. Aristoteles Bivaluium quædam anaptycha cognominat, ut Pectunculos & Mytulos, quæ ab una tantum parte claudi referantur: alia utrobique similiter claudi scribit, ut Vngues, quos utroque latere connexos esse scribit: cum contra semper altera parte solutos uideas, Rondeletio teste, neque in eis aut uinculi aut articulationis ullum uestigium. Alia altera tantum parte testam habent, alteri parti testæ loco est scopuli pars cui hæret, ut Lepas, Auris marina. *Ἐπιπολάζοντα* dicuntur Aristoteli quæ summis petris adhærent: ut prædicta, item Nerites, Aporrhais. Chamæ & Dactyli utrisque extremis non integuntur, per quæ caput & posteriorem partem exerunt. [Atqui Chamæ ab initio libri de Turbinatis simpliciter undique duabus testis contegi scribit. An Chamæ dicemus semper quidem hiare, unde & nomen eis factum: sed aliàs exerere partem aliquam: aliàs nullam, & tunc prorsus clausas apparere? & similiter fortè etiam Dactylos. Hoc illis qui ad maria habitant, discutiendum relinquimus.] Rursus eorum quæ undique integuntur, sunt quæ testa continua penitus inclusa sint, ut nulla ex parte carnem detectam habeant: ueluti Hothuria, Tethya, Echini. Alia similiter testa continua inclusa, nulla ex parte conspiciuntur, dempto capite, quod tamè semper operculo tegitur, ut Purpura, Buccina, Cochleæ: denique turbinata omnia. Alia testa undique conglobata quidem, non tamen turbinata, nec in gyrum conclusa sunt, quæ rimam habent sine operculo: ut Conchæ Venereæ, quæ uulgò Porcellanæ uocantur. ¶ Alia unica Concha constant, ut Lepades: alia duabus, ut Mytuli. ¶ Testarum alia læues, ut Vnguium, Mytulorum. alia asperæ, ut Purpurarum, Buccinorum, Ostreorum. Harum rursus permagna est in asperitate uarietas. Sunt quædam pectinatim diuisa uel striata. Labris alia tenuibus, alia crassis. ¶ Colore etiã distinguuntur: quod hæc unius coloris sit, ut Mytulorum testa nigra est: alia flauæ, alia rubræ sunt, alia uarijs coloribus depictæ. ¶ Differunt & motione. nam quædam in stabili sede manent: ut pholades, quæque in saxorum cauis & alijs in locis degunt, ut Ostrea, Pinnæ. Mouentur Purpuræ & Turbinata: & Chamæ læues, quas in gyrum uerti in aqua uisimus. Quædam in uado soluta degunt, alia scopulis affixa sunt. Mobilia modicè, plures partes habent, quam immobilia: quanquam utraq; paucis consistant partibus. Mouentur autè (præcipuè turbinata) parte dextra, non ad clauiculam, sed in aduersum. ¶ Differunt etiam testarum adhæsione, etenim alia uinculis ualidioribus alligantur testis: ut Mytuli, Pinnæ, Vngues. Quæ uerò in turbinatis testis sunt, nullo eis uinculo annexa sunt: sed posterior tantum pars circa testæ uolumen clauiculatim intorquetur. ¶ Sunt & alia (inquit Rondeletius) ferè infinite ostracodermorum differentia, quemadmodum ipsa infinita ferè sunt: quæ ex singulorum historia petendæ sunt. ¶ In Concharum genere (inquit Plinius) magna ludentis nature est uarietas: tot colorum differentia, tot figura, planis, concavis, longis, lunatis, in orbem circumactis, dimidio orbe cæsis, in dorsum elatis, læuibus, rugatis, denticulatis, striatis: uertice muricatim intorto, margine in mucronem emisso, foris effuso, intus replicato: iam distinctione uirgulata, crinita, canaliculatim, (aliàs cuniculatim,) pectinatim, imbricatim undata, cancellatim reticulata: in obliquum, in rectum expansa, densata, porrecta, sinuata: breui nodo ligatis, toto latere connexis, ad plausum aptis, (aliàs apertis,) ad buccinam recuruis.

Communia eis. His quædam in uniuersum communia sunt, ut testa intus æqualis & læuis. operimentum carnis tenue. sensus saporū & odorū. Omnib. etiam in medio aliquid cordis loco habetur, ut et Crustatis, Bellonius. Omnia *Μήκωνα* habent, sed non loco eodem, neque æqualem, neque ex æquo manifestum, Rondeletius. ¶ Omne testatorum genus plantis simile est, respectu gradientium animalium. Nullum in eis sexus discrimen, nec exploratum est an ortus eorum per coitum sit: Cochleas tantum coire perspicuum est. Sed quanquam nullum eorum coitum uel partum uidemus, grauida tamen dicuntur: & uerno tempore autumnoque ouorum quædam rudimeta habere cernuntur: quo tempore cibus gratiora sunt ac delicatiora. Caro non æquè omnium esculenta est: & excrementum, (quod papauer uocant) quibusdam cibo idoneum, alijs multò minus. ¶ Nautilorū genera duo, quanquam conchis indita, ad Ordinem Mollium retulimus. quod si quis ad Testata etiam referre uelit, post Pectinem ponat. huic enim Nautili testam similem facit Aristoteles: quam tamen Rondeletius simplicem esse conijcit, non duplicem, quod eam aqua modo impleat, modo uacuet. Est & Polypi species, in testa cochleæ simili, cui adhæret: Nautilus non adhæret. ¶ Testacea omnia Angli communi uocabulo uocant *Shelfisch*, nos *Schalisch* proferemus, uel *Schellfish*. sed priori nomine uti præstiterit ad uitandam homonymiam: quoniam Aselli quoque species quædam *Schellfish* dicitur inferioribus Germanis à Scaldi fl. *Muscheln* quidem Germanicum nomen, *Mosseln* Flandricum, Conchas omne genus significat, sed præcipuè bivalues: & uidetur ea uox à Musculis facta, specie una concharum. Cochleas & turbinata, *Schnecken* appellant, & *Kinckhorn*. *Schal* Germanis testam sonat, siue simplicem, siue ex binis ualuis alteram. ¶ Hæc in genere de Testatis: nam de Turbinatis priuatim plura dicemus infra. Nunc singula, & primum uniuersalia, utpote simpliciora in hoc genere, proponamus.

Cochaj. uel ij

Læuitas, asperitas.
Color.
Mouio.

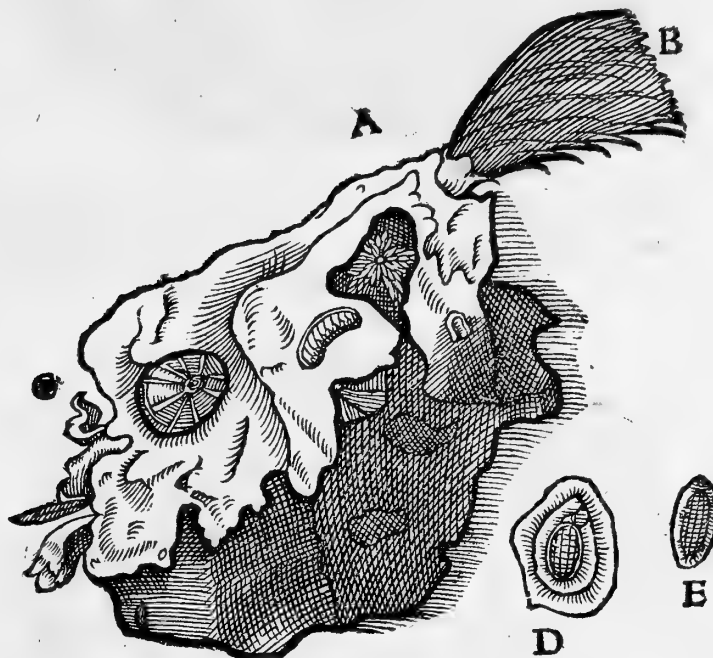
Adhæsio.

Communia eis.

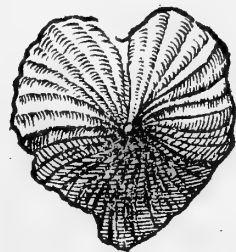
Coitus.

DE CONCHIS VNIVALVIBVS, GRAECI MONOTHYRA
uocant; ut sunt, Lepas, & Auris mar.

Infra A. proximè est Echinus paruus.
Iuxta B. Vrtica cinerea.
Iuxta C. Lepas maior adhaerens, è regione.
Supra D. Lepas inuersa.
Supra E. Lepas parua.

Alia Lepadis icon, Venetis expressa.

*Patella.
Lopas.*

*Rubri maris
Patella.*

Proverbiis.

LEPAS Græcorum (λεπὰς ἡ) à Gaza conuertitur Patella, à uasis Lescarij similitudine. Lopas à Plauto dicitur (in Parasito medico, citante Nonio) nisi locus mendosus sit. Diphilus Lepadis species duas facit, unam minorem, alteram maiorem ostreis similem. Minor (inquit Rondeletius) è cuius libris picturâ utriusq; exhibuimus, semper parua manet: nec unquam ad alterius etiam mediocris magnitudinem accedit. Est insuper Patella fera; de qua mox seorsim dicemus. Item Patella rubri maris. Ea (inquit Bellonius) tabellis corneis numero octonis, transuersis, lorice modo contegitur, atq; undecunque cartilagine obsepta est: multis spinulis horrida, ijs persimilibus, quæ in Stellis marinis uisuntur. Sesequidigitum lata, ternos longa. Estur cocta, ut Patella uulgaris. ¶ Omnes univalues sunt: parte inferiore caro nuda cautibus adhærescit, et difficulter auellitur: unde & proverbium natum est, ὡς ὡς λεπὰς προσίχεται, Aristophani usurpatum: Hoc est, Lepadis uel Patellæ instar adhæret: pro eo quod est, tenaciter & omni studio alicui rei deditus est, & immoratur assidue.

GRÆCORVM uulgus hodie Petaglida appellat.

ITAL. Veneti parum mutato nomine Pantalena, Rondeletius; uel Petalide, Bellonius.

Ligures & Mafsilienses etiam hac ætate Patellas uocant, Gillius.

HISPANIS Almeia dicitur: Lusitanis Bregigam.

GALL. Lapedo à Mafsiliensibus & à nostris (circa Monspellium) uocatur, Rondeletius.

Ligures & Mafsilienses hodieq; Patellas uocant, Gillius. Mafsilienses Lepada nominant: Galli apud Deppam, Berdinum, (Normani Berdin & Berlin, Rondeletius;) alibi Oeil de bouc, id est, Hirci oculum, Bellonius.

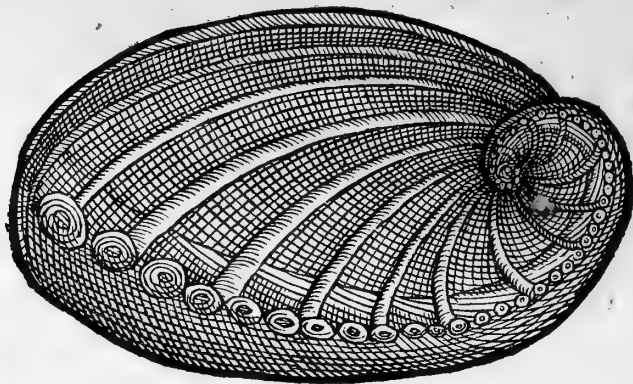
ANGLICE A Lympyne uel a Lempet.

GERMANICE Bocksaug, id est, Hirci oculum appellare poterimus. nam & Galli sua lingua sic uocant; uel, Linschale, id est, Vniualuem. Ein Muscheln art/an dem oberen halb teil mit einer schalen bedeckt: vnden bloß/an ein felsen gehefft.

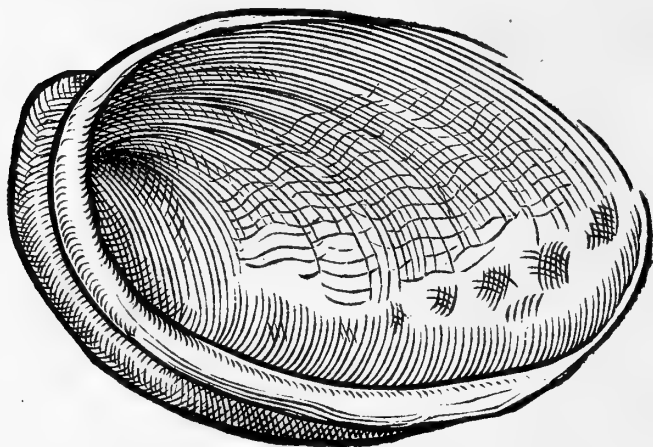
AVRIS Marina, (αλάττιου ὄσ,) quæ & λεπὰς ἀγρία (id est, Patella fera) ab Aristotele dicitur, Patella fera non satis rectè à recentioribus quibusdam Patella maior uocatur. Quum enim maior dicitur, magnitudine tantum à minore Lepade iam descripta differre intelligitur. at magnitudine solum non differunt, sed etiam forma. Hoc tantum utrisq; commune est, quod unica testa constant, carnosâ parte faxis affixa. differt etiam excrementi meatu. parte enim ima testæ, quâ foramen habetur, Aristotele teste, excrementum egeritur. Falluntur qui Aporrhaidem putant. ea enim Mu-

Aporrhais.

Icon à Rondeletio posita.

Alia eiusdem, ut uidetur, animantis, quam Bellonius dedit: etsi diuersa appareat, cum aliâs, tum quòd foramina plura quinis Rondeletius ostendat, &c.

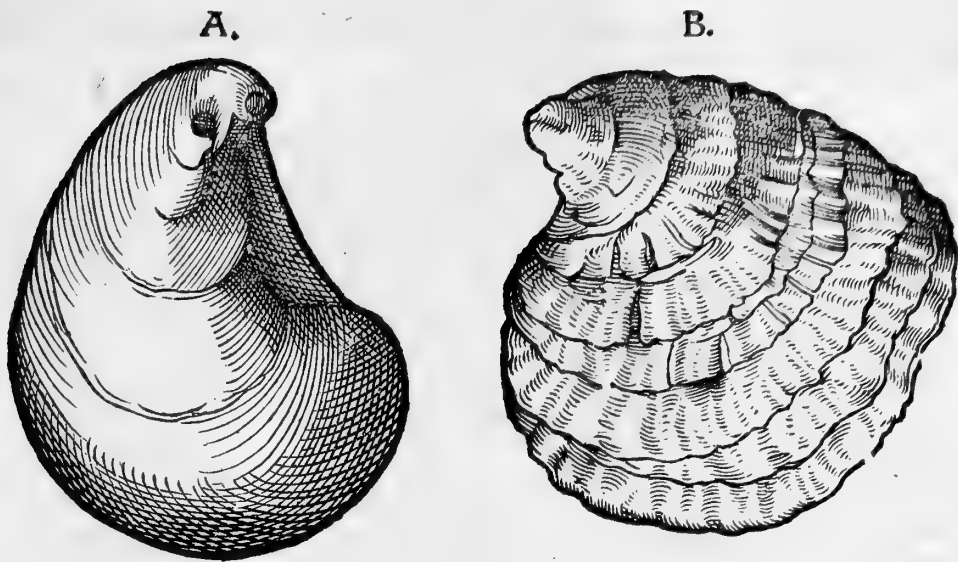
ricum potiùs generis uidetur, Rondeletius. Nicandri Scholiastes Tethea (τῆθεα) interpretatur Patellas feras: quæ nos (inquit) ὠστρεα, Aristoteles autem ὄστρεα. Sed ὄστρεον nomen ad omnia testacea pertinet, & Tethea proprie dicta speciem à Patellis feris diuersam constituunt. Zoophytorum generis Patella hæc uidetur: à quo tamen diuersum Zoophytum, & ab animalium natura remotius Marinæ auris nomine Bellonius nuncupat, nulla eius icone expressa; quod an Escharæ Rondeletij cognatum sit, inquirendum. ¶ Testa Auris mar. caua est, argenti uel unionum colore: foris gibba, lineis multis depicta. parte una cochlearum modo clauiculatim contorta, à qua foramina incipiunt, initio parua, quæ deinde magis ac magis augentur, Rondeletius. Concha eius aurificum officinas illustres reddit. eam enim pellucidam ac perpolitam in tenues laminas dissecant, ut inde elegantissima uasa incrustent, Bellonius.

GERMANICVM nomen fingatur, Ein wildes Bocksaug/ ein grosse art der Einscha-
len/. 2c

DE CONCHIS BIVALVIBVS, GRAECI DITHYRA VOCANT: NEMPE Ostreis, priuatim dictis, Musculis & similibus, Tellinis, Chamis, ac similibus Pectinibus & similibus, Conchis diuersis, Pinnis, Vnguibus.

Conchæ nomen commune est ad omnia Malacostraca: contrahi uerò plerunque ad Bivaluia solet: quæ omnia ferè à Germanis communi nomine Muscheln appellantur. Vide infra in Pectine.

OSTREA uocatur ab antiquis ostracoderma omnia, ut iam diximus in mentione eorū uniuersali: priuatim uerò species una bivaluium, quam nunc proponemus.

Caramis.

A. iconem Rondeletius exhibuit; cui nos adiunximus B. ostrei Venetijs expressi effigiem.

OSTREA (priuatim dicta) Pelagia uel marina (uel simpliciter Ostrea) dicimus, quæ neq; in stagnis, neq; in fluuiorum ostijs, sed procul ab aquis dulcibus inueniuntur: in Oceano maiora, quàm mediterraneo mari: Indis pedalia, aliquando multa simul connexa, & supra se posita, testæ foris sordidæ & luto obductæ, crustis multis siue laminis constant, intus læues & albæ. Circa Monspelium pallida sunt testa, alibi colore differunt. Variant coloribus (ait Plinius,) rufa in Hispania, fusca in Illyrico, nigra & carne & testa Circeis.

GRAECI uulgò ἀσπίδα nominant: Psellus Ostridia interprete Valla.

ITAL. Ostreghe.

GALL. Des Huîtres, Ouitres, Oestres: Itre alle calle. Malsiliensibus Hosties; circa Monspelium, Peires Ostres.

HISPAN. Ostia de la mar.

ANGLI An Oyster.

GERMANI ad Oceanum, ut Flandri, &c. Een Deste/Oster.

LIMNOSTREA (Λιμνοστρεα) ab Aristotele dicta in stagnis marinis, & in aquis ex marina dulcibus commistis procreantur: atque illic primùm nascuntur ubi cœnum est. Gaza simpliciter Ostrea uel Ostreas conuertit, cum stagnorum Ostrea dicere debuisset. Inest in eis humor quidam candidus, quæ lac appellat Plinius. Notandum hoc, Ostrea marina, testa quidem longè maiora esse his, quæ in dulcibus aquis reperiuntur: carne uerò interna, minora.

ITALI, GALLI, alijq; non alijs nimirum nominibus quàm Ostrea simpliciter nuncupant. Athenæus Ostrea in fluuijs, & stagnis, & in mari gigni scribit. In Lemano quidem lacu Ostrea passibus ferè ducentis à ripa capiuntur, quæ uulgò Quaras uocant, à Mytilis quantitate & qualitate diuersa.

GERM. Ein geschlecht der Dester/inn den sehen deß meers/welche von süßem vnd gesalznem wasser vermischet sind: an den schalen kleiner/am fleisch aber grösser dann die Meerdestern die im lautern meer sind.

OSTREA quædam in mari prope Monspelium capiuntur: quæ testa constant pellucida, partibus quibusdam flauescēte, alijs purpurascēte, foris crinita & crispa, intus splendida, læuissima, candidissima. Caro salsa, amara atq; insuauis est. Hanc Ostreorum speciem esse puto similem his, quæ tradit Plinius (lib. 23. cap. 6.) gigni in petrosis, carentibusq; aquarum dulcium aduentu, uel potiùs Ostrea illa ἀγεια, id est, syluestria, quæ Athenæus scribit esse multi alimenti, sed uirus olentia, & ori ingrata, Rō deletius.

GALL. Circa Monspelium Scandebec uocantur, propterea quòd sapore sunt acri. ob id delicatorum labra nimium calefaciunt et ulcerant. nam Scandebec idem est quod rostrum urès.

GERMAN. Ein andere art d Ostern / die mā zu Rom

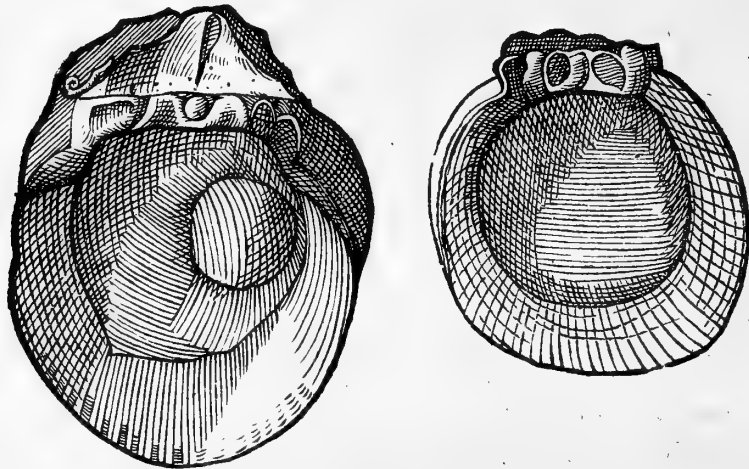
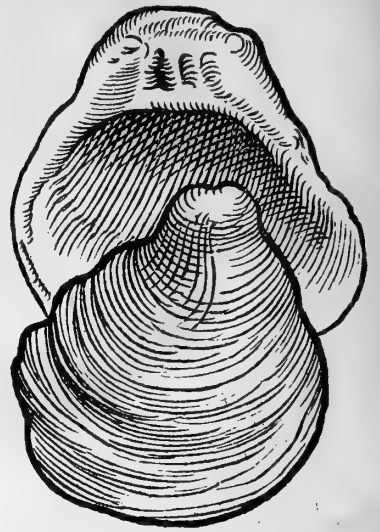
pelier nennet Scandebec / von wägen jrer schärfpe vnd räffe/mögend in Teütsch Brenner oder Brenning geneht werden.

Gaidaropoda à Bellonio exhibita.

SPHONDYLI uel Spondyli ex Ostreorum genere sunt illa, quæ hodie à Græcis uulgò Gaideropa, seu potius Gaideropoda uocantur, hoc est, Asini pedes: (aut etiam Acynopoda, ut Bellonius scribit;) ob magnam similitudinem quam cū Asini ungula habent. Gaidaron enim hodie Asinū uocant, Athenæus Trachelos ab asperitate, mea quidē sententia (inquit Rondeletius) appellauit. Plinius Spondylum in catalogo piscium nominat duntaxat. Videtur autem hoc nomen factum huic ostreorum generi, quòd firmior in eo (inquit Rondeletius) & magis exquisita testarum articulatio, quam in ullo alio ostracodermorum genere appareat, uertebraum spinæ modo firmissime articulata. Vertebrae autem Græci Spondylos dicunt.

- Galeni interpres pro Spondylis ostreis, Vertebrae conuertit, nos Plinij & Macrobij exemplo Græcum nomen potius retinebimus. ¶ Saxis adnascitur Spondylus, (rarus & minor in Gallico mari,) quibus ita hæret, ut non nisi malleo, aut fracta

Alia eiusdem icon è Rondeletij libris.

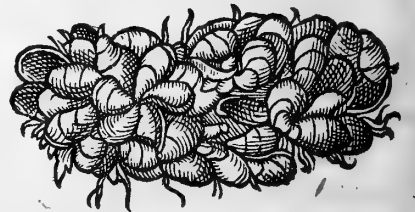

saxi parte auellatur. Testa duplici constat, intus caua & leui, foris scabra, &c.

GERM. dici potest Eselshüb, ab ungulæ asininæ similitudine; uel Steinoestren, id est, Ostreum saxatile, quòd saxi hæreat.

MUSCVLVS simpliciter, uel minor: Plinio Myia, (id est, Musca) aliàs Mysca uel Myscus, ut Rondelet. annotat.

Vniones reperiri solebant in Conchis quas myas appellant, Plinius 9. 35. Aliqui Myias cum yi diphthongo scribunt, & Muscas interpretantur. quòd equidē non probārim: quoniam ea uox Græca est, & Græcorum nemo sic usurpauit. Athenæus enim Myas de paruīs musculis fœminino quidē genere extulit, sed sine diphthongo, inflexione tertia, quare & Myscam proferentibus non assenserim. μήεις an dicti παρά το μύειν; συμφυές δέ μήεις; μονοφυές δέ σωλή, Athenæus ex Aristotele: an quòd muris quadrupede instar quodammodo hirsuti sint? Aristoteles historię 5. 15. Cancros colore albido plurimos in Mytulis foliatis innasci scribit, sic enim Gaza conuertit, ubi Græcè legitur, ἢ τοῖς μύει τοῖς πτελώδεσι, à figura nimirum, non quidem folij seu labri, cuius fundum æquale & planum est: sed aliorum uasorū quæ inæquale fundum & in medio profundius habent, oblongiore figura: ut μήεις πτελώδεις maiores potius Musculi quam minores sint, &c. ¶ Græci hodie Midia uocant, Rondeletius; melius Mydia, Gillius Musculos & Cuniculos Venetijs dictos, à Græcis hodie Mydia nominari tradit.

ITAL. Musculos paruos & rotundos Veneti Conchole uocant, Rondeletius. Videtur & Cuniculi nomen Italicum & Gozonelli, à Conchula fortè detortum.

GALLI Moules. nostri (circa Monspelium) Nousches de mar.

GERM. F. Wiesmuscheln oder Harmuscheln: Kleine runde schwarze Muschele.

MYTVLVS.

*Bellonius huic persimilem suum Mytulum pingit, cum Cannello intra ualvas appa-
rente: cum nomina & reliquam descriptionem, Mytulo minori conuenientia, ponat.*

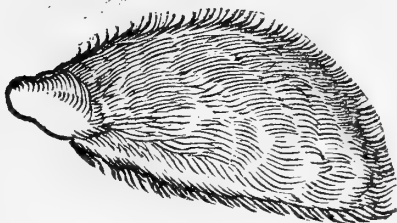
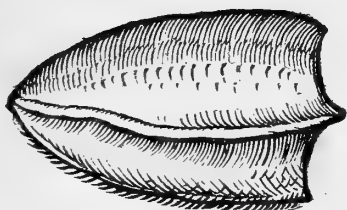
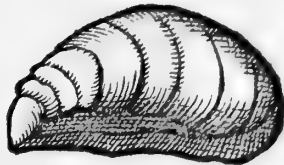
MYTVLVVS, seu Musculus maior, Myax Dioscoridis, à Ron-
deletio exhibitus.

ITAL. Cum Græcis hominibus eos, quos uulgò Veneti uocant
Musculos & Cuniculos, ostenderē, dixerunt esse Mydia, hoc est, Mu-
sculos, Gillius. Conchas illas quas Rhomboïdes Rondeletius co-
gnominat, Veneti Mussoli nominant: hoc est, Musculos aut Mytulos
sunt enim his satis similes, teste Bellonio. Mutulum Aggregator uul-
gò Venetijs ait Gozonello dici: quod nomen idem forsitan fuerit cū
Gillij Cuniculo concha. Mexilam **LVSITANI** uocant.

GALL. Mytulos nostri (circa *Monspeliū*) Muscles uocant, & Con-
falmes de mar, ad differentiam fluuiatiliū uel palustriū Mytulorum, quibus figura tantū si-
miles sunt, Rondeletius.

GERMANICVM nomen *Muscheln*, à Musculo Latinorum factum uideri potest; sed ad cō-
chas bivalues omnes extenditur, quamobrem circumloquemur, ita ut Mytilum siue Musculum
maïorem nominemus *Keine schwarze Muscheln*. minorem uerò *Wiesmuscheln/ Harmu-
scheln/* à musco. quoniam, ut scribit Rondeletius, testa eorum ferè semper uel musco uel lanugine
obducitur.

ANGLI *Muscle* non communiter ut nos Concham omnem bivaluem, sed propriè & pecu-
liariter paruam hanc nigricantem appellant; & Germani etiā Oceani accolæ *Muscheln*/ut au-
diō, priuatim uocant Musculos.

GENERA Concharum duo, quas Veneti uulgò Musculos nominant, alterum musco pro-
fus hirsutum est. Ea Venetijs mihi olim depicta sunt; & forsā rotundiora pingi debuerant.
Massarius Myas, interpretatur Mytulos: quos nunc (inquit) Musculos appellant. Huic proxi-
mum genus est, quas Myias (hoc est, *Muscas*) uocant. differunt à Mytulo rotunditate, minores ali-
quanto atq; hirtæ, tenuioribus testis.

GERM. *Zwey andere gemäl der Weermuscheln/welcher das ein gar voll mieß ist.*

CONCHA Rhomboïdes, uel Musculus striatus Ronde-
letij. Hanc (inquit) falsò quidam Balanum uocant: (*Bel-
lonium notat.*) nam nihil similitudinis cū quernis glandibus ha-
bet: neq; in saxorum rimis nascitur, &c. Opinione etiam eo-
rum qui Spondylum appellant, satis ipse testarum cōnexus re-
fellit. Nullū equidem apud ueteres nomen eius reperi: qua-
re Musculum striatum rectè dici posse puto, quòd testa sit Mu-
sculorum marinorum testæ simili, &c. Concha tota nigricat, ra-
ra est, & in alto mari degit.

GRAECI uulgò Calagnone uocant.

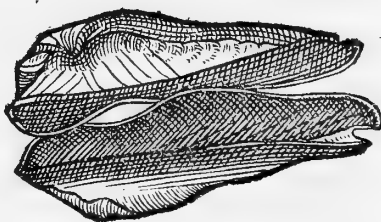
ITAL. Veneti Mussolo, quasi Mytulum: cui satis similis est.

GALL. Apud nostros (circa *Monspeliū*) nomine caret.

GERMANICE circumscribere licebit: *Ein langlechte Streim muschel/schwartz: ligt im
tieffen meer.*

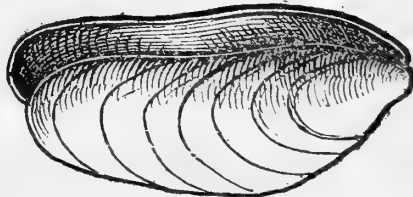
EIVSDEM cum superiore generis hanc quoq; Con-
cham esse putat, Venetijs depictam.

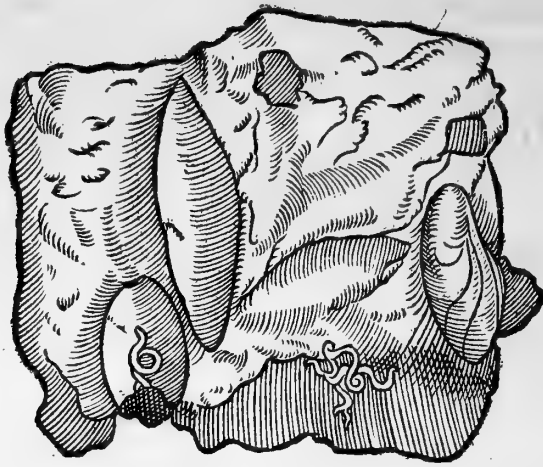
GERM. *Ein andere Muscheln art/der nächst
obgesetzten ähnlich.*

*Balanus non
est.*

*Neq; Spōdy-
lus.*

Balani.

PHOLADES Conchæ, *φωλάδες* Athenæo, apud Hefychiũ *φωλαΐδες*. Vidi huiusmodi Conchas (inquit Rondeletius) in portu Veneris. Missum est ad me alio ex litore saxum, cuius partem hinc expressi, in quo nullæ rimæ, nullæ cavernæ, sed foramina tantum apparebant tam exigua ut uix acum admitterent. Eo igitur ictibus multis confractio, cavitates internæ multæ erant, uario situ & diuersæ magnitudinis; in quibus Conchas istas reperi, quas cum saxo depictas exhibeo, quarum figuram diutius contemplatus, antiquorum Balanos non esse iudico, sed Pholades. quadrat enim primùm nominis ratio, nam ut *φωλάδες* dicuntur feræ, quæ in lustris degunt, *ἐκ τοῦ φωλάδων*, quod latere significat: ita nihil in marinis rebus reperias, quod penitus in saxo lateat, sicuti Conchæ quas proponimus. Deinde notæ Athenæi (qui solus opinor earum meminit) his proprie sunt. nam uirus olent, & mali succi sunt. Hæc ille. Et alibi de alio quodam genere Conchæ scribens: Conchula (inquit) uaria quædam reperitur frequens, haud procul à Narbone, tota luto obfita, uocaturq; illis Pholado, quasi *φωλάδα* dicas. nam Conchæ istæ in luto latentes degunt, sæpius ad pedem unum depressæ, &c. Earum iconem dabimus infra post Chamas. Bellonius Pholades Patellis congeneres esse putat, nescio qua ratione.

GERMANICE Conchas illas quæ in saxis latitant hinc depictæ, *Steinmuscheln* appellabimus: quæ uerò in luto, inferius exhibendas, *Würmuscheln*.

DE TELLINIS IN GENERE.

ΜΥΤΛΟ.

TELLINAE, *τελλίνας*, nomen Græcum retinuerunt Latini. Athenæus tamen à Romanis sua ætate Tellinam, *μύτλον* uocatam fuisse scripsit, quo Loco Hermolaus *μύτλον* legendum putat, ut Mytilus & Tellina idem sint, Rondeletius. Atqui Hermolaus: Qui Tellinas (inquit) interpretatur in Martiali poëta Mitulos, improprie locutus arbitrò: cū aliud genus esse Mitulos, aliud Tellinas, Dioscoridis autoritate constet. ¶ Aristophanes grammaticus Tellinas dicit Patellis similes esse, eisdemq; pueros pro cornibus (uide in Tellina altera) uti solitos fuisse: à quibus longè diuersæ Sole clariùs uidentur eæ, quæ uulgò Tellinæ nuncupantur, Gillius. Ego Rondeletij & Bellonij sententiæ subscribo, qui Tellinas faciunt, quas & Galli Narbonenses & Romani etiamnum sic uocant. ¶ Tellinæ alio nomine Xiphidria, *ξιφύδρια*, (aliàs Sciphidria, *σκιφύδρια*) dicuntur apud Orbasium, nescio quã ob causam. ¶ Sunt qui Tellinas et Crenia, id est, Pectunculos, idem esse iudicent, à celeritate crescendi nominatas: *ὅτι τάχιστα γίνονται τέλειαι*, hoc est, ocysimè perficiuntur: quod Aristoteles tam Pectunculis quàm Purpuris tribuit commune, anno enim magnitudinem totã implent. Plinius certè medicinas, quæ à Dioscoride de Tellinis redduntur, ad uerbum ferè Pectunculis (quos à *Pectinibus* distinguit) adscripsit, Hermolaus. Obseruauit hæc eadem Massarius: & Hippocratem quoque Tellinas à Pectunculis distinguere addit.

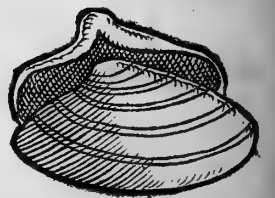
Xiphidria.
Sciphidria.
Pectunculi.Genera duo.
Basilica.
Fluuiatiles.

¶ Tellinarum genera duo Diphilus facit. Tellinæ (inquit) in Canopico ostio & sub Nili inundationem, abundant: quarum quæ tenuiores sunt, regie (*βασιλικαί*) uocata, alium cient, uentriculo graues non sunt, præterea bene nutriunt: fluuiatiles autem dulciores sunt. Nos (inquit Rondeletius) in Agathensi sinu differentias duas inuenimus: unam earum quæ minores sunt: alteram earum quæ maiores, & rufi coloris.

GERM. Ein gar kleine art der Muscheln/mit zwey schalen bedeckt: die sind ein anderen gleych /glatt/starck/zimlich dick/ ringsweyß mit zänlinen / darumb sy fast wol beschliessend. mögend Tellmuscheln genaht werden.

Basilica.

TELLINARVM prima siue minor species Rondeletio, duplici constat testa, utrâq; simili, læui, ualida & satis spissa, in ambitu ferrata: qua de causa ad unguem coniunctæ sunt. ¶ Concharum omnium minima hæc est: & à Romanis Tellina regia uocatur, Bellonius. hinc Basilica Diphili uideri posset: Vide mox in secunda

specie,

specie. ¶ Romæ circumferuntur pusillæ quædam Conchulæ . quas qui uendunt Tellinas prædicant. Hæ uulgaribus Conchis minores & læuiore sunt, & candidæ, nec striatæ, Hermolaus.

In arena uiuunt: & nisi priusquam coquantur diutius in aqua agitentur, ut arenulæ excidât, uescientibus molestæ sunt, Rondeletius.

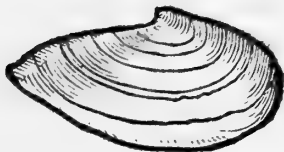
GRÆCI hodie, ut Lesbii incolæ, Chinades uocant, Bellonius.

ITAL. Tellina Venetis, Romanis Tellina regia dicitur: Anconitanis Calcinello, id est ad discrimen alterius Conchæ, quæ ab ijs Chalcene appellatur, Bellonius. Veneti piscatores à caparis similitudine Capparoculas (sive Capparolas, Rondelet.) appellant, Hermolaus.

GALL. Nostri, ut Romani, Tellinas uocant, Rondeletius. Galli (Normani, Rondeletius) Flion, Bellonius.

GERM. Das erst vnd kleiner geschlecht der Tellmuscheln/ze. Sûch nächst hinder sich.

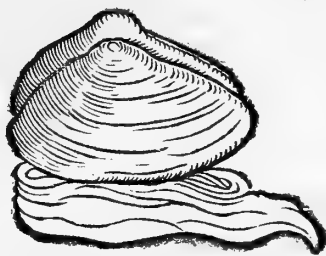
TELLINARVM genus alterum (inquit Rondeletius) in litore Agathensi ad ostium Eraris fluminis inueni, superiori simile, nisi quod testa sit maiore, tenuiore, minusque spissa, & ex rubro flauescente: parte qua testæ colligantur in acutiorem angulum desinente. Hanc Tellinam esse puto, quam Βασιλινω, id est, regiam appellat Diphilus: uel fluuiatilem, quia non nisi in fluminis ostio reperi, Rondeletius. Atqui Diphilus, cuius uerba recitauimus, marinas & tenuiores, Basilicas nominat. Forsan autem regie dictæ fuerint, non ut alia quædam à magnitudine in suo genere: sed quia gustui gratæ sint, & mirum in modum expetantur, Bellonio teste qui Tellinæ regie nomen Romæ etiamnum in usu esse scribit. ¶ Quemadmodum Athenæus scribit pueros Lepadibus & Tellinis in os sumptis ludere, tubæ sonum imitantes: ita etiam hodie nostri Tellinæ testa altera dentibus admota, diductis labris sonos eisdem edunt, Rondeletius.

GERM. F. Sie ander art der Tellmuscheln: hat ein tûnnere vnd gälroote schalen/ ze.

TELLINAM Tertij generis eam merito esse dicemus, quæ figurâ superioribus Tellinis tam similis est, ut inter Tellinas numerandam esse, nemo negare possit. his tantum differt: Colore est candido, testa perspicua & pellucida, ex adtamentis multis conflata, intus læuissima. Tenuis est admodum, & ambitu magis rotundato.

GERM. F. Das drit geschlecht d Tellmuscheln/ weys vnd durchsheynend/ tûn vnd etwas rûnder vmsich.

A.

B.

Has Concharum icones Venetijs accepi, quas puto Tellinarum generis esse: & magis quidem illam quæ A. literæ subijcitur: quamuis eam aliqui pro Conchæ peloridis specie accipiant. Alterâ, sub litera B. Veneti Peuerazam à pipere cognominant.

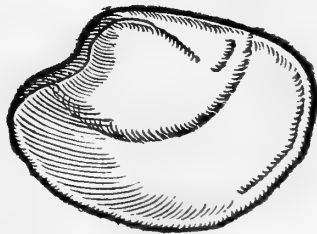
GERM. Mich bedünckt das auch dise zwo figurê zû den obgenânten Tellmûscheln dienend/ sunderlich die vnder dem büchstabê A. Sie ander neñet man zû Venedig Peueraza/ das ist/ Pfeffermûschele.

CHAME uel Chama læuis. Χάμη Λεία.

Similis hæc est (inquit Rondeletius) Conchis læuibus, quæ galades dicuntur: sed fragilior est, cum uel digitorum compressu facile frangatur, quod Conchis & Pectinibus non euenit. Intus & foris candidissima est.

Chamæ omnes nominatæ sunt ἀπὸ τοῦ κεχυνόμε, id est, ab hian-do: unde Gaza hiatulas conuertit: sed quoniam eodem nomine Channas etiã pisces interpretantur, præstitit retinere Græcum.

Chamas easdem esse cum læuibus Conchis, quæ Galades dicuntur, falsum est. nam Aristoteles Chamæ à Conchis diuersas sentit, Rondeletius. At Aristotelem aliquis dixerit Conchas à Chamis distinxisse quidem, sed specie potius quam genere: & nihil

V

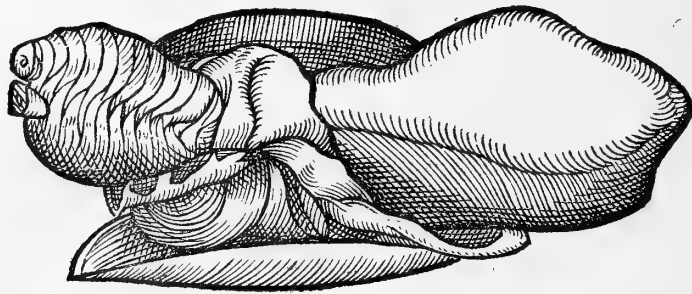
prohibere idem nomen tum generi toti, tum speciei sub eo uni attribui: ut inualidum hoc Rondeletij argumentum sit. ¶ Conchas rotundiores esse Chamis solere, neque hiare, Rondeletius scribit.

ITALI quidam Caparozas uel Caparozolas uocant, Bellonius. Vide inferius in Conchula rugata. ¶ In Chamis nominandis (inquit idem) uulgi Gallicum cum Italico conuenit. Siqui dem nostri, maiores Chamas, des Flammes: minores uero, des Flammettes nominant: quod cum iure incoctæ, non secus ac piper fauces & os inflammare soleant, Italicum uulgi maiores Chamas, Peuerazas, quasi Piperatas, nominat: minores uero, Peueronos, quod piper haud tantopere redo leant. (Rondeletius Conchulas rugatas suas, à Venetis Piueronos dici scribit.) Sic ille. Et rursus: Chamam piperatam (maiolem) Veneti Beueraza uel Peueraza uocant: Anconitani uero & Rauennates Chalena uel Chalcena, nomine à Chamula detorto: (Vide ne potius à calce, ut & Calcinella Venetijs.) Palustris est, & in cœno degit. Minores Biueroni dicuntur: uel quod ob piperis saporem sitim excitent: uel quod perpetuò bibant, neque diu sine aqua seruari possint: atque in forum allatæ, & aquæ immersæ, geminam atque oblongam exerant ligulam, ut Cochleæ modo perpetuò sitientes moueri percipiantur. Supra modum fragiles habent testas (Piperata maiores scilicet: nam minores, Pelorides nuncupat: Rondeletius Conchulas rugatas:) læues ac compressas, non ut aliæ cochæ orbiculares: tenues adeò, ut transpareant, &c. Has quidem è genere læuium esse scribit: mox autem priuatim de Chama læui agit, eamque ab Italis Caparozola uocari ait, ut supra scripsi.

GALL. Flamme: & minor Flammette. Vide proximè in Italicis nominibus.

GERMANICE. F. Pfeffermuscheln/Chimmuscheln, à uerbo Chinen quod hiare significat, χαίρειν Græcis. Flammuscheln.

ANGLI, ut audio, Chamam uocant a Clamme. quod nomen uel à Chama ductum uideri potest: uel potius à Gallico Flamme.

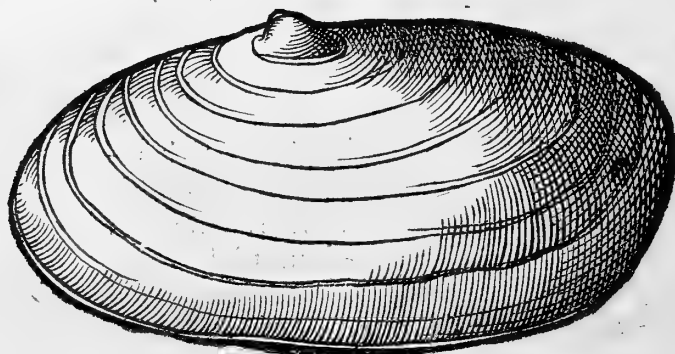

CHAMA Peloris Rondeletij, χάμη πελωρίς. Pelorides apud Athenæum alicubi nominantur, ueluti genus proprium à Chamis diuersum, & maius, παρα τὸ πελωρίον, hoc est, ab ipsa magnitudine dictum, idem alibi Pelorias crassarum speciem facit, quas et regias seu basilicas appellat, à magnitudine nimirum. Pelorides quidem non à magnitudine, (ut Grammatici putant, licet Chamis maiores sint) sed à Peloro Siciliæ promontorio, ubi optimè proueniant, dictas esse, Archesstratus, Pollux & Clemens theologus referunt. Pelorides simpliciter, an Chamas Conchasue Pelorides dicas, parum refert. Pelorias dici non probo, Pelorinas apud Pollucem legimus. Conchæ (inquit) præstant Pelorinæ, unde fortè nomen adeptæ sunt quæ nunc Pelorides uocantur. Quod si à luto denominatæ essent, ut quidam nuper coniebat: primam per u. scribi oporteret. Aristoteles author est Conchas, Chamas, Pectines, Vngues, locis arenosis prouenire, non cœnosis.

ITALICVM nomē non inuenio: ut neque Gallicum: nisi Conchas Chamæue piperatas maiores, quas Itali uulgo Beuerazas nominant, Galli Flammæ, (de quibus plura protulimus in Chama læui,) Pelorides esse dicamus. Minores enim, quæ uulgo Biueroni dicuntur Italis, Gallis autem Flammettes, Pelorides, (quæ Chamis cæteris maiores prædicantur,) esse nequeunt.

GALLICE. Flammes forsitan. Lege in Italico nomine. Santones (inquit Rondeletius) Conchæ strictæ & non hiatis speciem, Palourde: quæ uox à Peloride deducta esse uideri potest, sed ea Chama Peloris non est, cum magna non sit, neque hiet. Sic ille: qui hanc Conchulam rugatam uocauit. Alia est etiã Pelourde à Gallis ad mare mediterraneum dicta, Rondeletio Conchula uaria.

GERM. F. Grosse Flammen/Grosse Chlammuscheln oder Chimmuscheln.

CHAME Glycymeris Rondeletij. γλυκυμερίς, etſi apud Græcum authorem legere nō meminim. Plinius Chamæ glycymeridas nominans, addit maiores eſſe quàm Pelorides: tanquam his alioquī cognatæ ſint. Macrobius etiam Pelorides & Glycymerides ſeparatim nominat. Videtur autem Rondeletio Glycymeris dicta à dulcedine, quòd ſapore ſit dulci minusq̃ falſo quàm reliquæ. Eandem ab Athenæo Peloridem maiorem uocari, putat idem Rondeletius.

Teſta (inquit) ei oblonga, Mytulorum fluuiatilium modo, ſed durior & ſpīſior, rugoſa, non tamen ob id aſpera, ex albo ruſcens. ¶ Bellonius Chamam nigram, Glycymeridem facit. Rondeletius eum Concham nigram pro Chama nigra poſuiſſe ait.

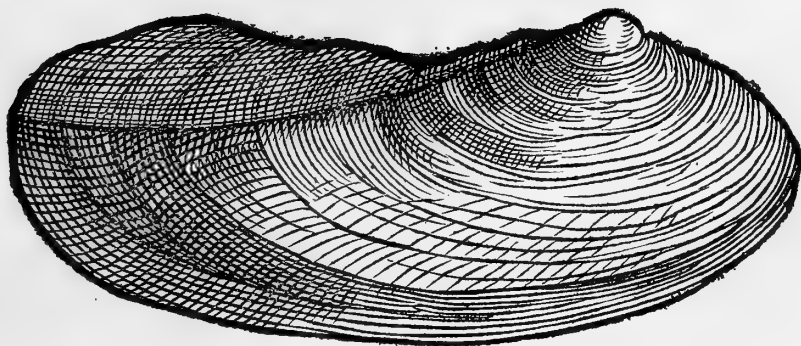
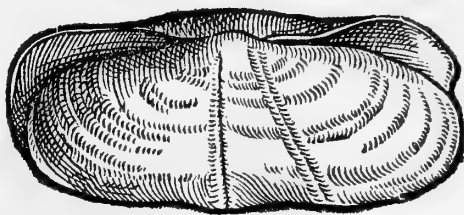
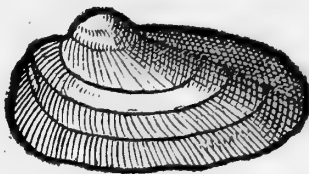
GERM. F. Die Klāmē. Klāmē enim Anglis Chama aut Peloris eſt. Glycymeris uerò inter Chamæ maxima.

CHAMA aſpera. χίμη τραχέα. Aſpera à teſtarum externa parte dicta eſt, ob lineas trāſuerſas, obliquas, multas, cauſas, eāmq̃ ob cauſam muſco ſæpe oppletas, Rondeletius. ¶ Chama trachēa ualuas eodem modo (inquit Bellonius) quo leuis, tornatas habet: eſtq̃ rotunditate penè orbiculari conſtructa. teſta ei aſpera, & Pectinis modo ſtriata eſt. ſed Pecten rectas habet ſtrias: illa uerò tranſuerſas, crebras & profundas. Dura adeò teſta eſt, ut non niſi ualido ictu perfringatur, cum læuium ferè omnium debili digitorum comprefſu aperiri poſſit. Labra in gyrum, Mytulorum more, læuia habet.

GERM. F. Ein rauch geſchlecht der Gimmuſcheln oder Clammen. die übrigen all habend glatte ſchalen.

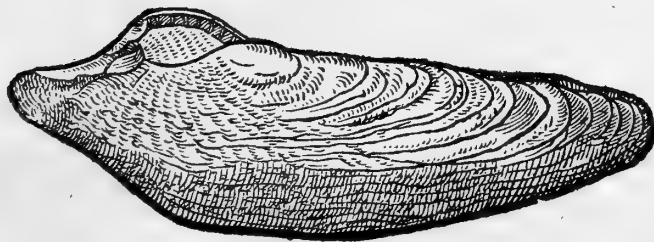
CHAMA nigra Rondeletio. Aelianus (inquit) Chamæ marinas uarias eſſe tradit. nam quædam ipſarū (inquit) nigerrimæ ſunt; nonnullæ argentei coloris. aliæ utroq̃ colore mixto inſignes. ¶ Quidā non rectè Concham nigrā, pro Chama nigra exhibuit.

GERM. F. Ein ſchwartz Gimmuſchel oder Klāmē.

CONCHA Longa Rondeletij. Duabus magnis (inquit) & longis conſtat teſtis: Chamæ glycymeridi ſimilis eſt, ſed teſtæ multo ſpīſiores, magis rugatæ, colore uario, in ambitu ruſcente, in medio albeſcente, intus candido cum læuitate. Calx ex ea conficitur. item eſt cinere dentificia optima.

GERM. F. Ein Langmuſcheln.

CONCHA altera longa Rondeletij.

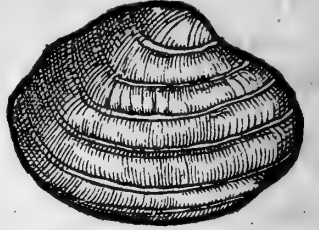
Sunt qui hanc Concham eandem faciant cum Dactylo (id eſt, Digito, uel Aulo, Solene, Donace,) cum Plinius lib. 32. cap. 9. diuerſis locis de his loquatur, ut de diuerſis rebus. Nos hęc Concham longam Plinij eſſe affirmamus, quòd nulla ſit hac longior & ſtrictior, Rondeletius.

232 Animalium Mar. Ordo XV.

GALL. Cullier.

GERM. F. Ein andere Langmuschel/ lenger vnd schmaler dan kein andere, ein Löff-
felmuschel.

CONCHVLA varia Rondeletij. Ad fauces Malgurianas (inquit) capitur frequenter Concha parua, testis spissis & depressis: quæ lineolis multis & admodum varijs distincte sunt: Chameasperæ non ualde dissimilis, sed minus aspera. Vocant uulgò nostri (GALLI circa Monspelium) Pelorde: (Hoc nomen etiam Conchula rugata Rondeletij Bellonius tribuit:) quæ uox etsi Peloridi affinis sit, tamen longè alia est Concha à Chame Peloride: dictamq; puto à nostris à luto & sordibus, quas lordes appellant. Reperitur eadem frequens haud procul à Narbone, tota luto obsita, uocaturq; illic Pholado, quasi *φολάδα* dicas, quæ appellatio aptè cõuenit. nã Conchæ istæ in luto latentes degunt, sæpius ad pedem unum depressæ. Quamobrem Pholades Athenæi esse putauerim. Quòd si cui hæc sententiã non probetur, easq; tantùm Pholades esse uelit, quæ in saxorum cauernulis, non in luto lateant, non ualde repugno.

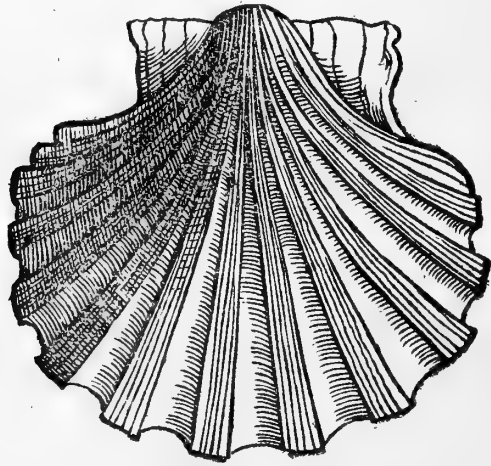
Peloris.

Pholas.

GALL. Pelorde, Pholado: ut iam expositum est.

GERM. F. Ein Kaatmuschel/ Würmuschle. ligt vnder dem Kaat oder mür: darauß man sy grabet: mag daruon ein Grebling geneit werden.

Pectinis Concha quam prius expressam habebamus: à Rondeletio quidem exhibitã, accuratior elegantiorq; est.

Pectuncul.

PECTEN. Qui à Græcis *κτῖς* uocatur, à Gaza modò Pecten, modò Pectunculus conuertitur. Sed Pectunculi à Pectinibus differunt: et Plinius manifestè distinguens, uidetur Pectunculos pro Tellinis usurpasse. Ex Athenæo liquet Pectinem duabus constare conchis striatis, & utraque parte auritum esse: id quod non huic tantùm speciei, sed alteri etiam conuenit. Pectinũ genus striatum, id est, pectinatim diuisum, à rugis illis siue imbricaturis, nuncupatur, Gillius. Magno in errore uersatur Albertus & recentiores, qui Pectines pro Passeribus (id est, planis piscibus illis quos uulgus nostrum Plateffas nuncupat) accipiunt. Pectinis testæ non semper eiusdem sunt coloris. quædam enim rubescunt, quædam albicant, aliæ nigricant, Rondeletius. hinc succi etiam saporisq; differentiæ habentur.

ITAL. Cape fante.

GALLICE Circa Monspelium Larges Coquilles uocantur: alibi Coquilles de saint Jacques, Rondeletius. Pectinum generis quidam arbitrantur eas esse, quas uulgò appellat Conchas S. Iacobi: sed aliæ Oceani littoribus Gallicis cognitæ habentur, Gillius. Author Pandectarũ medicinalium, Venereas interpretatur Cochleas quæ afferuntur à S. Iacobo. uerũ hæ Porcellanæ sunt, &c.

Veneræ.

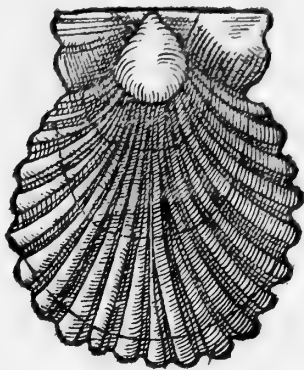
GERM. ANGL. Germani Conchas bivalues omnes generali uocabulo uocant *Muscheln*/ *Moscheln*: Pectines uerò priuatim diui Iacobi Conchas, *Jacobs muscheln*. Angli uerò *Mustels* peculiariter nominant Conchulas illas, quas Bellonius Mytulos: Pectinem autem a *Scalop*. Eisdem audio Pectinum genus quoddam aculeatum appellare a *Fryll*: & similiter è Cancrorum genere Maiam, testa aculeata. ¶ Pectinum in Anglia (inquit Turnerus) summa genera duo habemus: quorum maius uocatur a *Scallop*. minus uerò nominatur prope Portlandiam a *Cock*, à forma gallinæ capitis quam piscis apertus exhibet. Sub hoc genere continetur Pectunculus ille per omnia littora frequens, *Cockle*, id est, gallulus per totam Angliam dictus. Concha quam pro Pectunculo Bellonius ostendit, non per omnia Pectunculi nomen meretur quod

quod strigiles & strias non rectas Pectinis more, sed transuersas habeat. A pectunculorum tamen generibus non omnino separo.

PECTEN alter: quem cum superiore eundem planè esse, facile existimabit is, qui non diligentius circumspexerit: sed reuera differt, nam latiores & ampliores aures habet: estq; toto corpore longiore strictioreq; quàm superior. Præterea hic testam utranq; Pectunculorum Burdegalensium modo, cõcauam habet: superior alteram duntaxat concuam, alteram planam. hic strias simplices, prior singulas ternis aut quaternis lineis à summo ad imum ductis ornatas, Rondeletius.

I T A L. Romiam uocant, quòd qui è Compostella redeunt (quos etiam Romiõus lingua nostra uocamus) Pectines huiusmodi multos pileis affixos gestant, Rondeletius.

G E R M. Ein ander geschlecht der Jacobs muscheln.
A N G L I C E A Cock, lege superius in Pectine primo.

Nomina quidem eadem Bellonius Pectunculo suo attribuit, quæ Rondeletius suo, sed pectura sunt diuersæ: Rondeletij ab una parte aurita, Pectini similior. Bellonij, neutra: capite testæ ita ferè se colligete, ut in Tellinis & Chamis. Eam omisimus.

Alia Pectunculi icon, siue eiusdem, siue cognata speciei, quam unde sim natus, non satis memini.

PECTUNCULI rectè dici posse mihi uidetur Pectines exigui, qui in sinu Aquitanico & in Normania frequenter capiuntur. Hi Concham striatam habent, utraq; cauam, aculeis aliquot paruis armatam, altera duntaxat parte auriti sunt, aliquando dextra, aliquando sinistra. Horum alij candidi sunt, alij rubescunt, Rondeletius. ¶ Trallianus Κτένια diminutiuo nomine appellans, ipsos simpliciter Ctenas, id est, Pectines intelligere uidetur. ¶ Contra eos qui Pectunculos cum Tellinis confundunt, dictum est supra in Tellinis.

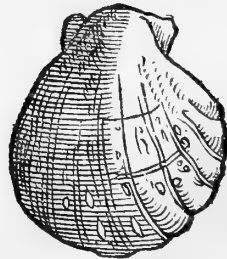
I T A L. Romæ Gongole, quasi Conchulæ uocantur. sunt enim semper parui, præsertim in Mediterraneo mari, in Aquitanico litore maiores, Rondeletius.

G A L L. Vulgò Petoncles uocantur, in Normania Hannons, Rondeletius. Parisienses & Rothomagenses Petoncles uel Hannons appellant, Bellonius. Aliqui Coquilles de saint Jacques, (sicut & Pectines simpliciter,) Rondeletius.

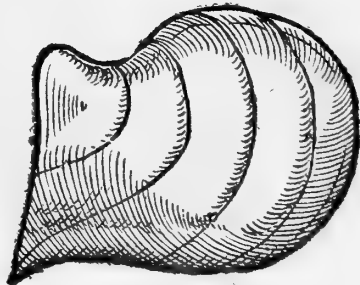
A N G L I C E Cockle, Bellonius, Melius Cockle, id est, Gallulus, lege supra in Pectine primo.
G E R M A N I C E nominemus licet, Kleine Jacobs muschel/oder S. Michels muschel.

CONCHA Corallina à Rondeletio cognominata. Conchæ pictorum (inquit) similis hæc est colore. rubra enim est, corallū planè imitata, unde Corallinam nominauimus. at figura pectinem refert, nisi quòd striata non est, &c.

G E R M. F. Ein roote Muschel oder Corallinuschel.

CONCHA uulgò Mater unionum dicta. Pulcherrima Concha & margaritifera (inquit Rondeletius) lingua Indica Berberi dicta fuit. à Gallis Nacre de perles, pro Matre perlarū: (nos enim Perlas uocamus, quas Græci Margaritas, Latini Uniones:) quòd frequentiores & meliores uniones in his, quàm in alijs Conchis uel Ostreis inueniantur. Figura Pectines æmulatur. ¶ Vide quædam annotata inferius cum Concha Echinata.

Cinædus.

Indorum gentes de Hercule affirmant, (inquit Arrianus in libro de rebus Indicis) quod cum mare & terram undiq; peragrasset, in mari inuenerit Cinædum (Κιναιδος. Facius interpres Margaritam uertit: sed Indi fortè Margaritam, Cinædum uocant, ut ex sequentibus colligimus) ornatum muliebrem, margaritam scilicet è mari, quam Indorū lingua sic nominat, &c. Et nihil sanè prohibet, Concham quidem Berberi ab Indis uocari, unionem uerò Cinædum ab iisdem.

GALL. Nacre de perles, ut dictum est.

GERMAN. Ein Perlemüter/Perlemuschel.

Quid sit.

MARGARITA quanquam in Conchis diuersis reperitur, hoc potissimum loco mentionem eius faciendam existimaui, quod in proximè exhibita Concha frequentiores melioresq; gigni soleant. Margarita igitur alia partus est suæ Conchæ, iuxta Plinium, alia abortus, sed hoc Rondeletius refutat: & neque osiculum, neque partem aliquam Conchæ, uel quasi nucleum, uel excrementum, uel morbum, Margaritam esse docet: sed in ostrei (margaritiferi) carne Unionem

Figura, &c.

ita gigni, ut in Suibus grandinem, in renibus calculum. ¶ Pro figura & alijs differentijs, nomina diuersa fortitur: ut sunt, Tympanum, Elenchus, Crocalium, Phyléma. Margarita à Græcis & Barbaris appellatur, Μαργαρίτις ὁ. Μαργαρίθῳ uel Μαργαρίτου. ἢ μαργαρίτις λίθος. A Latinis plerumq; Margarita fœminino genere profertur, rarò Margaritum neutro. Comprehenditur & lapilli nomine, & lapillus quandoq; per excellentiam uocatur. Item unio Latinis: non quod in unica tantum concha, uel nunquam duo simul reperiantur, (falsa enim hæc sunt:) sed quod nulli duo indiscreti, qui non inuicè differant, magnitudine, figura, orbe, leuore, pondere, candore: aut fortè quod nunquam concreti cohæreant. Inueniuntur autem in Conchis tantum: & falluntur Aegyptij, qui Or-

*Lapillus. Unio.**In quib. Conchis gignatur*

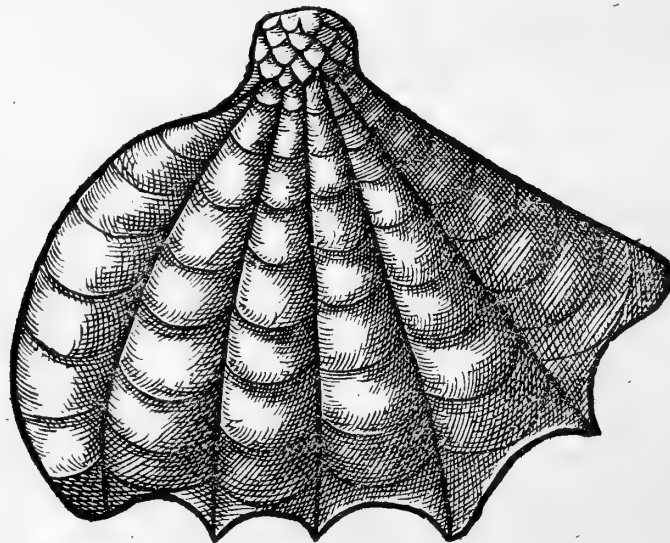
beum piscem rore concepto uniones parere aiunt. Ex conchis quidem uado infixis, Pinna solum margaritifera est: ex cæteris diuersæ, bivalues præsertim: Ut sunt, Concha rugata, Concha echinata: Concha Berberi dicta Indicè, Pectini altera aure similis, Concha similis ostreæ: & alia Pinnae similis, alia Strombo: Mys seu Mitulus tum in mari, tum alicubi in dulcibus aquis: Cochlea quidem quædam margaritifera uulgò dicta est ab unionum colore, non quod eos ferat, nec scio an ulla non bivaluium ferat: quanquam in Muricis genere quodam ad Orientem gigni audiui. ¶ Unio Indica lingua Cinædus dicitur apud Arrianum: in Paria & Curiana regionibus Noui orbis Tenoras. ¶ Conchas Margaritiferas aiunt noctu litora appetere, & ex cœlesti rore margaritam concipere, unde & Eceolæ nominentur, Isidorus. uidetur autem fictum hoc nomen quasi è cœlo à sua concha concipiantur. apud alium quidem scriptorem hætenus nullum id reperi.

*Cinædus.**Eceola.*

GRÆCIS hodie Μαργαρίτις.

ITAL. Perla uel Perna.

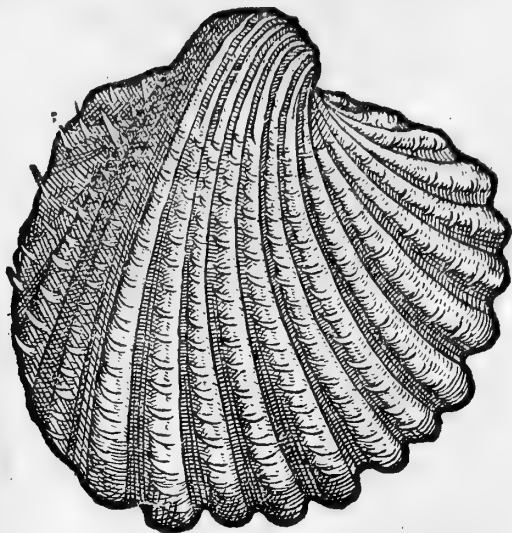
GALLIS, GERMANIS ET ANGLIS Perle. Concham ipsam Margaritiferam, si de genere bivaluium sit, Germanicè uocabimus Perlemuschel: sin Cochlearum generis, Perleschneck: qualis est Cochlea margaritifera uulgò dicta: quam tamen uniones ferre Rondeletius negat, in bivaluibus tantum gigni asserens, Aelianus uerò in India Margaritiferas Conchas magnis Strombis similes facit.

CONCHA Imbricata Rondeletij. Concha (inquit) hæc est distinctione testæ imbricatim undata, ut loquitur Plinius, ad undarum sese attollentium similitudinem, ita ut distinctiones aliæ alijs insideant imbricum modo. A Græcorū uulgo Aganon uocari audio, & à Caloieris Arabia (id est, Cœnobitis qui illic sunt) Tridacna, (ut annotauit Bellonius.) Verum Tridacna, quorum meminuit Plinius, esse non possunt. Sic enim ille quum de ostreis loquitur: In Indico mari Alexandri rerum authores pedalia inueniri prodiderunt. Nec non inter nos nepotis cuiusdā nomenclator Tridacna appellauit: tantæ amplitudinis intelligi cupiens, ut ter mordenda essent. Hæc Rondeletius, tanquam Plinius Tridacna Indica ostrea esse dixerit: quod non dixit: sed ita de Tridacnis tan-

nīs tanquam de altero genere quod in Italia etiā reperiat̄ur, loquutus est. quoniam, inter nos, inquit, &c.

GERM. Ein grosse art der Ostern oder Muscheln im meer/ sunderlich im Nooten meer: da sy die münchen Tridacna nennend/das ist Trymümpfelig.

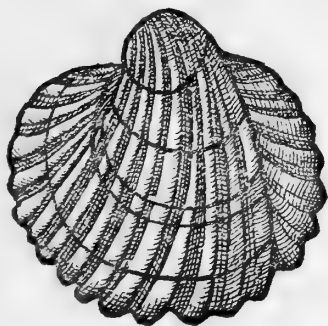
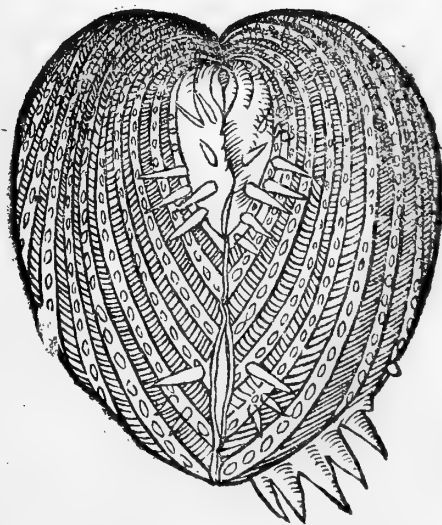
CONCHAM echinatam (inquit Rondeletius) ab asperitate uocamus, sicut aculeatam ab aculeis uocare possumus. In hac uniones reperiri testatur Plinius. Nam & Iuba tradit Arabicis (margaritis) Concham esse similem Pectini insecto, hirsutā echinorum modo: ipsum unionem in carne ipsa esse grandini simile. ¶ De hac Aelianus sentire uideri potest lib. De animal. 10. c. 10. scribēs in Mari rubro Conchas quasdā nasci, quarū testā se cūcturas quasdā, et cauitates et labra acuta habeāt, quę eū coēūt inter se sic, alterno incurſu cōiungantur, ut tanquā duarū ferrarū coēuntū dentes uideantur inter se conuenire; unde fit ut piscatoris natantis quancuncq; partē, etiamsi sub eā os subest, mordicus apprehenderint, amputent. ¶ Ego in Plinij uerbis Pectini insecto, interpretor, non secto, non celato. ἢ διέγλυπται γὰρ, ἀλλὰ λείου τὸ ὄστρακον ἔχει, inquit Androsthenes, καὶ δασύ. addit & unionem in carne ipsa esse grandini similem. Vnde de eadem Concha eos (Plinium & Androsthenem) loqui apparet: non, ut Rondeletius putauit, diuersa. Fortassis autem eadem testā & lauis dici potest, quod ad superficiem: & hirsuta, propter enascentem materiam. Androsthenes apud Athenæum Berberi nominat hoc ostreum: id Rondeletius ad matrem perlarum uulgō dictam refert: & δασύ, spissum interpretatur. Ego rem in medio diligentius æstimandam relinquo. ¶ Hęc eadem forte fuerit Concha illa aspera, κείος, id est, Aries ab Atheniensibus dicta: Corycus uerò à Macedonibus, à figura nimirū ferē globosa: ut Aries ab asperitate aculeorū, qui ceu cornicula prominent. Κόρυξι τραχείαι. Meminerunt Athenæus & Hesychius.

GERM. F. Ein rauhe Muscheln art/ein Stabelmuscheln.

CONCHAE echinatae Rondeletij speciem aliam similem, quam Venetis olim accipi, (nō puto tamē in Adriatico aut Mediterraneo inueniri, sed orientali Oceano, adiungere uolui. Testæ utræq; figura tū foris, tū cauitate interna, quę caput uersus recurua est, inuicē similes sunt. hoc pulchrū in eis, tribus in summitate articulis ginglymo iunguntur, ita ut eminentes utrinq; mucrones, mutua insertione, uterq; in oppositā testæ acetabula, cohæreant.

GERMAN. F. Ein andere Stabelmuscheln.

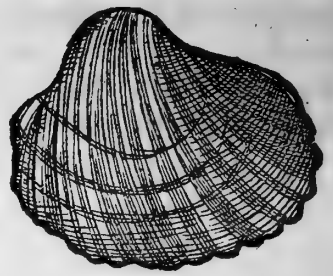
Angli Pectinum genus quoddam aculeatum appellant & Fryll: ut & Maiam in Cancrorum genere, testā aculeata.

CONCHA striata prima Rondeletij.
ITAL. Capa tonda, à rotunditate.
GALL. Communi nomine Coquille.
GERM. F. Ein Streym. muscheln/ mit
übertwären linien. ein runde Muscheln.

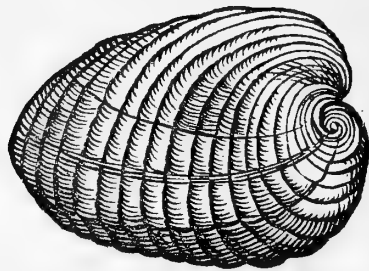
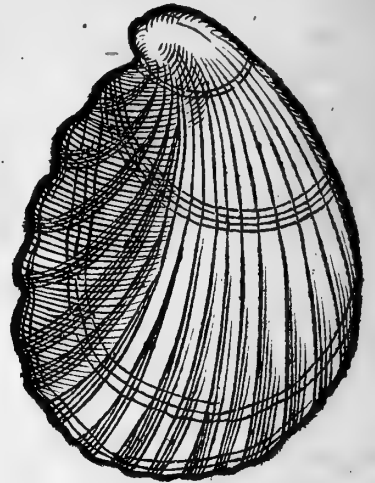
CONCHA striata altera Rondeletij, similis priori: nisi quòd illa aliquot lineas tantùm à latere ad latus per striarum transversum ductas habet. hæc non lineas simplices, sed uirgas latas sicuti fascias per transversum ductas habet, est etiam rufa: unde Concha striata, fasciata, & rufa dici potest.

GERM. Ein andere Streym, muscheln/ mit übertwãren breitlachten gleych als bendlen. ist von farb rotlacht.

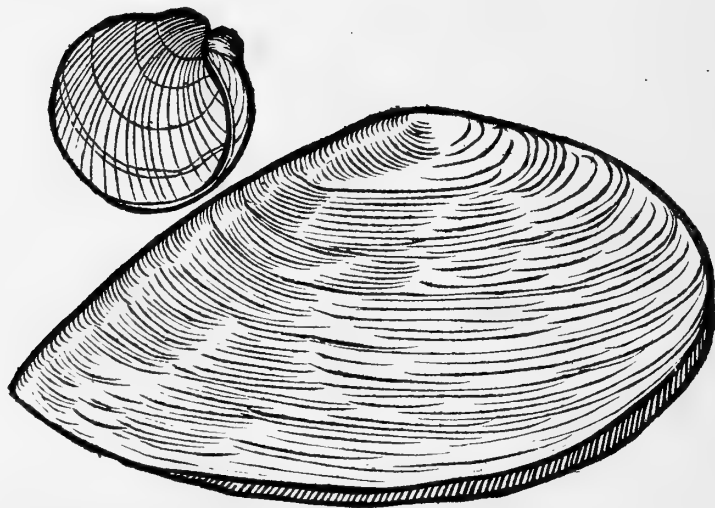
CONCHA striata tertia Rondeletij. Hæc (inquit) cæteris longior est, oui figura: testis multùm cauis, canaliculis parum profundis, aliquot lineis per transversum ductis.

GERM. Das drit geschlecht der Streym, muscheln.

CONCHIS striatis Rondeletij subieci speciem illam, quã Venetijs rotundæ nomine pictam accepi, Rondeletius primam è tribus striatis suis rotundam uocat.

GERM. Widerumb ein Streym, muschel/ hat vilicht kein vndercheid von der vorge setzten ersten oder andern.

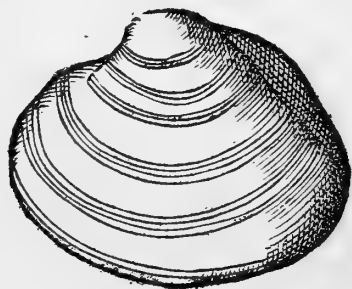
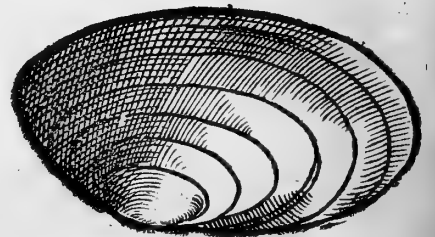

In stagnis quoq; marinis reperiuntur Conchæ nonnullæ, & Cochleæ: ea maximè rotunda & striata, quam hic expressimus, Rondeletius, atqui positas ab eo figuras duas Concharum, non Cochlearum generis esse apparet, ut in uerbis eius sic legendum conijciam: In stagnis quoque marinis reperiuntur Cochleæ nonnullæ, & Conchæ, &c.

GERM. Seemuscheln/wie die in gesalzenen sehen bey dem meer gefunden werden.

CONCHA Crassæ testæ, & Conchulæ uariæ Rondeletij. A Galadæ & Chama aspera (inquit) hæc Concha crassitudine tantùm testarum differt, Hæc lineis aliquot à latere ductis distinctæ sunt, nihilominus tamè læues sunt.

GERM. Ein art der Glattmuscheln/ den nächstgenäiten gleych/ aber von schalen dicker.

CONCHA Fasciata à Rondeletio dicta. Superiori Galadi scilicet, (inquit) similis est Concha hæc, nisi quod paulò latior est, quod læuibus uidetur peculiare. Præterea quinque ueluti fascias latas à latere ad latus ductas habet, ijs similes quibus puellæ nostræ capillum redimire solent: quas Vettes appellant, id est, Vittas.

GALL. Coquille Vettade, id est, Concha fasciata.

GERM. F. Ein glatte Bendelmuschel. Huic similem planè adiungimus, quam ob id peculiariter non depinximus. differt tantùm lineis purpurascensibus, quas per transversum ductas habet à summo ad imum, alias partim flavescentes, partim albas, intus tota uiolacea est.

CONCHA galas, & Concha nigra Rondeletij. Conchæ galades (*γαλάδες*, inquit) Latinum nomē nullum inuenerunt, has inter læues numerat Aristoteles. Dicitur autem forsatis galades fuerint à lacteo colore. sunt enim candidissimæ, maximæ, & læuissimæ. Nonnullæ parum purpurascens, quædam flavescentes reperiuntur; sed intus omnes candidissimæ sunt.

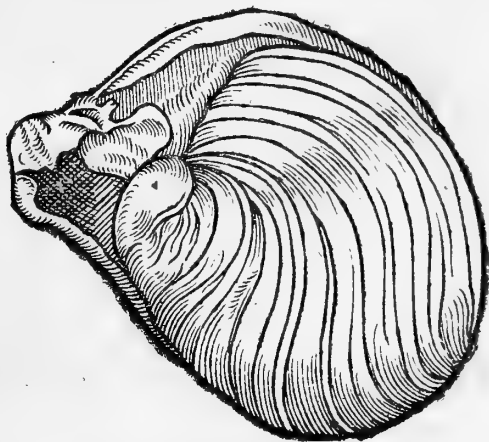
His Conchas nigras opponimus, quas propria pictura nõ egere existimauimus, quòd superioribus planè similes sunt, nisi quòd intus & foris nigricant.

Bellonius Galades esse putat illas quæ alio nomine Chamæ læues dicuntur.

GERM. Ein art der Glattmuscheln/von farben an der schalen schön weyß: doch finde man auch rosenfarb/vnd gälblacht: sind doch all inwendig gar weyß. Aber die schwarzẽ von disem gschlecht sind innen vnd vffen schwarz.

CONCHA rugata Rondeletij. Magna hæc Concha (inquit) & lineis multis & elatis per transversum ductis ualde rugata est: testis ualde spissis, intus læuibus. & splendoris argentei, per ginglymum & ueluti dētes articulatim coeuntes articulatur. Testæ ob spissitudinem in laminas et frustra dissecantur: ex quibus spherulæ precum conficiuntur, & dentiscalpia, quemadmodum ex uulgò dicta matre Perlarum, sed nõ adeò splendida. In hac Concha uniones reperiri non dubito. Vide etiam sequentem iconem.

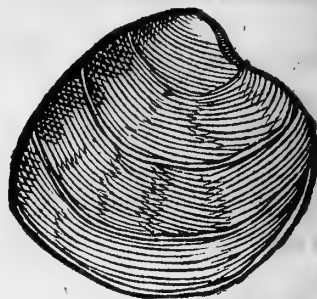
GERM. F. Ein Runtzelmuscheln / mit vil über-twären hohen liniẽ oder streymen. Haltet vilicht auch Perle. Liß weyter bey der nachuolgenden figur.

CONCHAE rugatae Rondeletij similis est, aut eadem fortè hæc, quã Venetijs olim Matrem Perlarum nominari audiui; hac ferè ualuarum alterius magnitudine specieq̃.

GERM. Ein andere contrafactur einer schalen von der yetz genahten Kuntzelmuscheln/ oder doch jren gar ähnlich: wirt von etlichen auch Perlemüter geneht. Auß der poliertẽ schalen macht man Pater noster ringle/zängrübel/vnnd andere schöne arbeit: doch nit so schön als von der rechten Perlemüter.

CONCHULA rugata Rondeletij. Non ab imo ad summum (inquit) lineas ductas habet hæc Conchula, sed à latere ad latus multas ueluti rugas sparsim & sine ordine. Teste non sunt tumida & in dorsum elate, quemadmodum striatae omnes, sed depressa: colore uario, sunt enim ex albo cinerea, & ad liuidum accedentes. Labra testarum crassa sunt: & tam arcuè connexa, ut sine ui non aperiantur, faciliusq̃ rumpantur testæ, quàm patefiant, quod à Chamarum natura prorsus alienum est, quarum testæ hiant. Vnde eos errare constat, (*Bellonium notat,*) qui hanc Conchulam pro Chama peloride exhibent.

ITAL. Veneti Biueronos uocant, uel Piueronos. Genuenses, Arfellas. Anconitani, Rauennates & Ariminenses, Pouerazos, quasi Pauperculos nominant, quod illic nimium populares pauperibusq̃ offerri solita sint. (Alia quidem sunt Beueraze uel Calcinellæ, uulgo Italis dicta Conchæ, forma compressiore, testa translucida, &c.) Alibi in Italia Caperozoe dicuntur, à colore nimirum, quod ex rubro subfulue sint, inquit Bellonius, idem tamen Chamam læuem quoq̃ Caporozolam uulgo dici, alibi scribit. Quæ quidem Venetijs Cappæ rozæ, uel rozzolæ uulgo dicuntur, ab eruditis quibusdam illic Pelorides existimantur: & à Græcorum uulgo hodie ὀρυκτὰ dicuntur, hoc est, fossiles. nam in fundo seu limo maris à fodientibus eruntur. testam earum læuem & albidam esse puto.

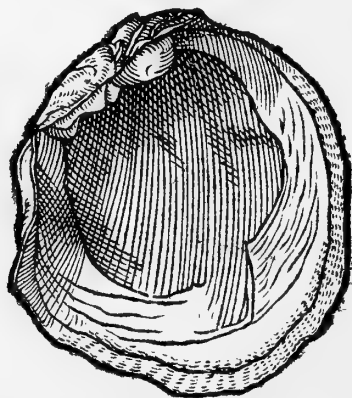
HISPANI Armillas nominant.

GALLICE. Regias aut Basilicas Chamas Galli Pelourdes, ad Peloridum uocem accedentes, dixerunt. (*Rondeletius Conchulam uariam suam Gallicè Pelourde nominat, & è luto erui scribit, &c.*) A luto autem, è quo tum manibus tum retibus euerruntur, nomen habent, πηλός enim lutum est. (*Reprehendit hanc etymologiam Rondeletius.*) alij dictas à Peloro monte Siciliae uolunt, Bellonius. Idem & Rondeletius Conchulas hæc Malsiliæ Clonissas uocari tradunt.

GERMAN. F. Ein andere vnd kleinere art der Kuntzelmuscheln. Winder Klämen/ Klein Flammuscheln. Quare in Concha Peloride.

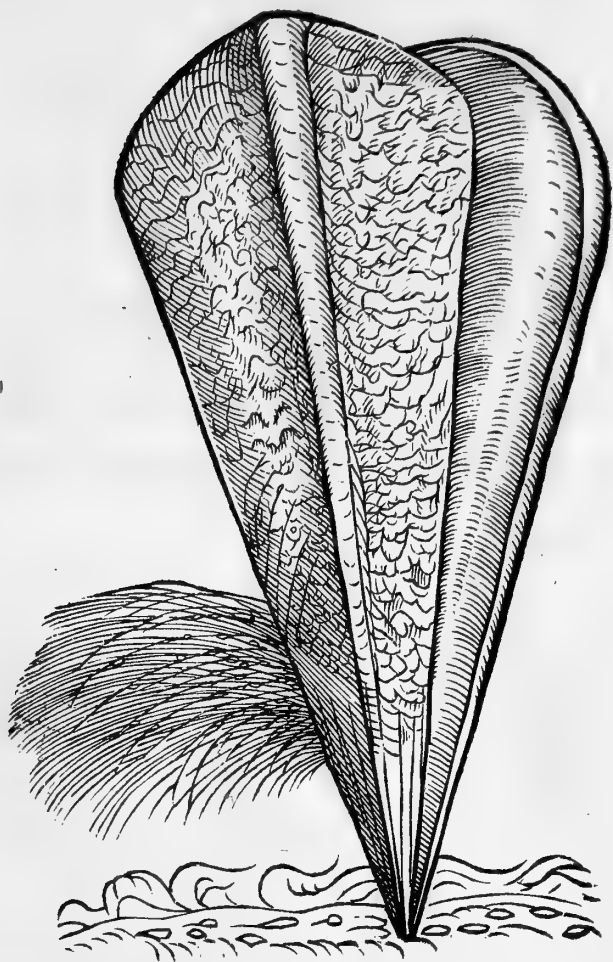
Hæc quoque aut Conchula rugata Rondeletij eadem est, aut planè similis.

GERMAN. F. Ein andere contrafactur der nächstgesetzten Muscheln/ oder doch der selben ganz ähnlich.

CONCHA Pictorum Rondeletij. Hac (inquit) pictores utebantur, non in diluendis aut asseruandis coloribus, ad quam rem pictores hodie Musculorum testis utuntur; sed ut colorem de superficie testæ abraderent. sic enim Aristoteles Historiæ 5. 15. Concha quæ pictoribus utilis est, crassitudine plurimum excedit, & florem illum non intra testam, sed foris habet. reperitur id genus maximè circa Cariam. Cum hac descriptione (inquit Rondeletius) Concha hæc conuenit: testis spissis, intrus læuibus, foris inæqualibus & asperis, Ciñabaris aut sandarachæ colore, figura spondylorum aut minorum ostreorum.

GERM. F. Ein Malermuscheln. dan sy im brauch was bey den malern/welche die schön root farb von der schalen außwendig abschabrend.

PINNA magna Rondeletij. Conchæ (inquit) bivalves sunt Pinnae & Pernæ, à Mytulorum figura non multum alienæ. Cancræ etiam (parvæ) in his nascuntur (Pinnoteræ seu Pinnophylæ dicitur) de quibus supra scripsimus. Pinnam Latini uocant, seruatâ Græcorum appellatione, à quibus Πίννα (rariùs etiam Πίννα, ut Isidoro apud Athenæum) dicitur, fortasse à sordibus, quibus semper obducta est: Πίννα enim sordes significat, ut scribit Varinus, Rondeletius. Πίννα quidem etiam filum Græcis significat. sunt autem fila quædam Pinnis adnata, uilli alicuius seu byssi instar, unde & à Genuensibus Pinna lana uocatur. ¶ Concha Aegyptia paralius cognomine, quam & Pinnam uocat Democritus, Hermolaus. ¶ Aliquando ad cubiti magnitudinem accedit; in nostro litore pedales sunt. Mytulis quodammodo similis est, nisi quod strictiorem partem multò magis acutam & longam habet: quoniam in arena uel cæno, affixa uiuit. ubi bysso sua proximis corporibus, ut firmiter subrepta semper stet, alligatur. Intus multum est carnis, cuius omnes ferè partes in discretæ sunt, ueluti in Mytulis. Pinnarum bysso (quæ mollissima & delicatissima lana est) à Mytularum bysso tam differt, quàm stappa canabina à tenuissimo & delicatissimo serico. eius magnitudo Pinnarum magnitudini respondet, in maximis enim pedè unum longus est. Teste Pinnarum omnium eadem cum Mytularum testis facultatem habent, Rondeletius. ¶ In Pinnis uniones reperiuntur in A-

Pinna fl.

GRÆCI Pinnas uulgarè nomenclatura, antiquæ ferè persimili nuncupant, Gillius.

ITAL. À Genuensibus Pinna lana uocatur, ob byssum, à Venetis Astura (*Nastura*, *Masari*) nomine communi alijs multis conchis, Rondeletius. Pinnam Neapolitani Pernam appellant, Siculi Lanam pinnulam, Gillius.

GALL. Mafsilæ Nacre, Rondeletio teste: qui aliam quoque Concham superius exhibitâ, Pæstini similiorem, à Gallis Nacre de perles, pro Matre perlarum uocari tradit.

GERMAN. F. Ein Steckmuschel, quod acutior eius pars fundo infixa sit, uel Hamme muschel, à similitudine pernae, uel circunloquor, Ein Perlemuscheln art. ein grosse Hamme muschel. In Oceano fortè rara, aut nulla est, præsertim nostro. Lutetiæ quidem nunquam haberi Bellonius refert.

PINNA altera, quæ priuatim Perna dicitur: cuius meminit Plinius libro 31. capite ultimo, in Perna. Ter ea quæ à nullo authore nominata scribit. Pernæ (inquit) Concharum generis, circa Pontias insulas frequentissimæ, stant uelut suillo crure (unde & nomen acceperunt) longo, in arena defixæ,

hiantesque qua limpitudo est, pedali non minus spacio cibū uenantur. dentes in circuitu marginum habent, pectinatim spissatos. Intus pro spondylo (sic uocat callum seu carnem duriorē & interiorē ostreorum, quā alij τρυχιδω) grandis caro est. ¶ De his sensisse uideri potest Theophrastus, in libro de Lapidibus scribens: Margaritas generat ostreum Pinnis simile, (Athenaeus hunc locum citans, addit, sed minus,) tam magnas, quā est magnus piscis oculus. ¶ Pinna hæc parua (inquit Rondeletius) in mari nostro reperitur, & in ea uniones parui. ¶ Bellonius Pernam facit Pinnam maiorem; Rondeletius, minorem, cui assentior. Græcum peculiare eius nomen non inuenio, nam Πίννα & Πίννος eisdem & communius est. dici autem poterit Πτέρυγα, eadem ratione qua Perna Latinè. Plura lege mox in Pinna altera.

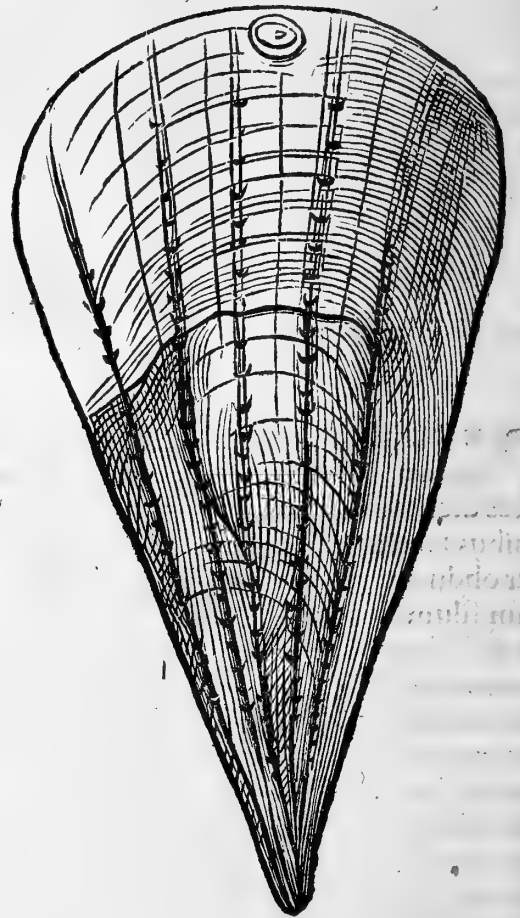
ITAL. Pinnam Neapolitani Pernam appellant, Gillius. quærendum autem, totum ne genus Pinnarum, an speciem priuatim unā sic nuncupent.

GERM. F. Ein Hammemuschel. ein art der Steckmuscheln oder Perlemuscheln.

Pinna minor.

Pinna maioris, ut uidetur, alia pictura.

Perna.

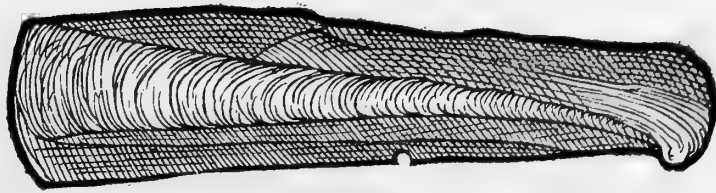
PINNA parua Rondeletij. Concha hæc (inquit) & figura, & uictus ratione, & bysso Pinne species est: magnitudine differt, & eo quod antequam ex acuta & stricta parte in amplitudinem extendatur, excauata est. ¶ Pinna minor Venetijs non uisitur, in Propontidis sinu illo qui Nicomediam fertur, frequens, Bellonius. Hanc Pinnae speciem, ne quis cū Perna confundat, quæ & ipsa Pinna quædam minor est, cauendum. differentia quidem gratia, hanc simpliciter Pinnam minorem, aut Pinnam minorem lauem; Pernam uerò pectinatam cognominare licebit. Pectinū enim speciem proposita à Rondeletio icon præ se fert; & dentes in circuitu marginum pectinatim spissatos esse Pernis Plinius author est.

GERM. F. Ein andere kleine art der Hammemuscheln oder Steckmuscheln/glatt an den schalen/nit gehölt oder kânelet wie die nächstgemelt.

BELLONII Pinnam minorem, nescio quam ex tribus Rondeletij Pinnis esse dicam: uidentur enim ab omnibus differre. Icon quam exhibet, ad Pinnam magnam Rondeletij accedit: nisi quod in summa concha, qua latissima est, paruus quidam circulus conspicitur, quem alius paulò maior ambit: & ab eadem parte ad imum lineæ aliquot rectæ descendūt, per mediā uerò linearum interstitia, multi exigui circuli, o. uocalis qua scribi solet circumferētia paulò maiori, deinceps per interualla digeruntur. Huic picturæ ego similem ferè à Cor. Sittardo olim missam, hic exhibeo.

GERM Ein ander gemäl der ersten oder grossen Hammemuschel/als mich bedunckt.

DE VNGVIBVS IN GENÈRE ET
 priuatim de mare.
Solen mas Rondeletij.

VNGVES inter Conchylia à Varrone numerantur: quos Plinius semper Græcis uocabulis nominat. Hæc enim eius uerba sunt, lib. 32. Solen, siue Aulos, siue Donax, siue Onyx, siue Dactylus. at lib. 22. sexu distinguit, his uerbis: Purgatur uesica & Pectinum cibo, (*Rondeletius probe addit, & Solenum, idq. Athenæi testimonio confirmat.*) Ex his mares alij Donacas, alij Aulos uocant, fœminas Onychas. Vrinam mares mouent: dulciores fœminæ sunt, & unicolores. Græci sexu quidem distinguunt, non uerò nominibus, ut Diphilus apud Athenæum: *Οἱ δὲ Σωλήνες μὲν πρὸς πινῶν καλόμενοι: πρὸς πινῶν δὲ Ἀυλοὶ, καὶ Δόνακες, καὶ Ὀνυχες, πολύχυλοι, καὶ ἀκόχυλοι, κολλώδεις: Ἐοὶ μὲν ἄρρηνες αὐτῶν γὰρ ὁλωτοὶ εἰσι, &c.* Videntur autem pleraq; hæc nomina, à figura præcipuè facta, quæ oblonga, teres & caua his Conchylis est. Solen quidem Græcis propriè significat fistulam, tubum, canalem, imbricem. aulos, fistulam siue tibiam. donax est harundo (quæ & Cypria cognominatur Dio scoridi) *παρὰ τὸ δονεῖσθαι* dicta, quòd facile uentis commoueatur. refert autem hæc Concha arundinis internodium. Dactyli, auctore Plinio, ab humanorum unguium similitudine appellantur: melius autem dixisset, digitorum. digitos enim referunt figura, plerunq; & longitudine, (quanquam & longiores inueniantur, interdum dodrantes,) & crassitudine. Ab humanorum tamen unguium similitudine ut Græci Onyches, sic Latine Vngues dicuntur. partes enim extremæ præcipuè, tenuitate (læuitate) & figura unguibus similes sunt: uel à testæ colore & substantia unguibus nostris non dissimili. Longè uerò alius est Vnguis odoratus, Conchylis Purpuræ ue operculum. Gaza ex Aristotele modò Vngues, modò digitos interpretatur. ¶ Differt ab hac Cõcha lõga Plinij, ut Rondeletius docet: quanquam & Solenes *μακρὰ κόχου* à Sophrone dicantur, & *μακροκόχυλοι* ab Epicharmo cognominentur. ¶ Solen ex Concharum longarum genere (inquit Rondeletius) duplici testa constat, altera tantum parte colligata nigro uinculo, (etiamsi aliter scribat Aristoteles Historiæ lib. 4. cap. 4.) ab altera uerò parte soluta, ita ut nullum uinculi aut articulationis ullius ue stigium cernatur. Extrema duo semper aperta sunt: anteriore caput exerunt & retrahunt Testudinis ritu. Testa cæruleo est colore, lineis euidentibus per transfuersum ductis. Aqua & arena uiuunt. ¶ Vitam fœminæ in arena traducunt: mares in eo lapidis genere, quem Glastrum uocant, nec unquam alibi uisuntur, Bellonius. ¶ Dactylis natura in tenebris, remoto lumine, alio fulgore clarere: & quanto magis humorem habeant, lucere in ore mandentium: lucere in manibus atq; in solo, atq; ueste, decidentibus guttis, Plinius. ¶ Vnguium alij mares, alij fœminæ dicuntur, Plinio & Diphilo: quanquã nõ procreant, ut quæ propriè sexu distinguuntur: sed (sicuti & aliæ quædam Conchæ) locis arenosis sponte proueniunt.

Solen.

Aulos.

Donax.

Dactylus.

Onyches.

Concha lõga.

Sexus.

GRÆCI etiamnunc Solenas appellant, Gillius & Massarius.

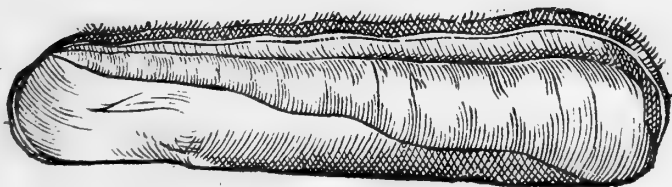
ITALI (ut Veneti) Cappas, id est, Conchas longas. Apuli Imbrices à similitudine. Puto & Dottoli nomē (à Græco Dactyli)alicubi in Italia usurpari. [Gillius Balanos mar. à Venetis non rectè Dactylos uocari scribit.] Genus id Concharū, quod à nostris Spoletta uocatur, aliqui Spodylos, alij Dactylos mar. esse uolunt, &c. Brasauolus. Spoletta quidem uocabulum, accedit ad Germanicum Spülen, quod cannam uel arundinem significat. ¶ Duo earum discrimina uulgo Veneto agnoscuntur: quorum alterum Capa da ferro, alterum Capa da deo uel da detto (quòd ex sua theca solo digito sine ferro eximi possit) cognominat, Bellonius.

GALLI des Cousteaux (uel Couteaux) quòd cultri manubrium referant.

ANGLI *Pirot*, uel *Pitot*. sed Io. Fauconerus aliud Anglicum nomen indicauit, an *Hagfysb*. A Vuallis in Anglia Thymbi uocari audio.

GERM. F. *Nagel*/Finger/*Kânel*/*Spüle*/*Heffte*/uel *Nagelschale*/*Fingerschale*/*Lâg schale*: uel *Nagelmuscheln*/das mâñle/&c.

Solen fœmina Rondeletij.

Alia Solenis icon, Venetijs olim nobis depicta.

SOLEN foemina Rondeletij. Onychas (inquit) appellat Plinius Solenes foeminas: quæ co-
lore, sapore, magnitudine à maribus differunt, in alijs omnibus similes. Testa lineis cæruleis di-
stincta nō est, ob id à Plinio unicolor dicitur. Caro dulcior est, maribus minores esse solent. Plura
lege suprâ in mare.

VULGARIA diuersarum gentium nomina, eadem huic, quæ mari, attribui poterunt, ali-
quo (si uidebitur) differentiae nomine adiecto.

GERM. F. Nagelmuscheln das weyble/2c. ist kleiner dan das obgemâlt männle/vnnd-
süßer/2c.

DE CONCHIS TURBINATIS IN GENERE.

TURBO propriè dicitur figura quæ ex amplo & lato paulatim in mucronē desinit, ut de Bue-
cina scribit Ouidius: caua buccina sumitur illi Tortilis in latum, quæ turbine crescit ab i-
mo. Huius figuræ etiam turbolusorius, Quem pueri magno in gyro uacua atria circum
Intentiludo exercent. Ab huius similitudine dicuntur Turbinata ostracodermorum genera,
Στρομβώδης Aristoteli, quæcunq; in uolutas & anfractus, seu spiras, quales in prælis & torcularibus
uisuntur, (ελίκας Græci dicunt, unde ἐλικοειδῆ forè eadem quæ στρομβώδης uocari possunt,) testas su-
as quoquo modo reflectunt: sicut & Cochleæ, hæ enim omnes turbinate sunt, sed breuiores rotun-
diioresq; nec exeunt in mucronem suo turbine, ut Strombi, id est Turbinæ, propriè & priuatim
dicti, qui in longum protenduntur. Hesychius non distinxit, Strombum simpliciter Cóchlon in-
terpretatus, neq; Massarius: qui, Aquatiles Cochleæ, inquit, sunt quæ Græcè Strombi, Latineq;
Turbinæ communi nomine nuncupantur, quòd ex amplo in tenue deficient, in uertiginem tor-
te. Theocritus quoq; strombum & cochlon ceu synonyma nominat, ita nimirum ut genus ac spe-
ciem, Aristoteles alibi Echinos etiam Turbinatorum nomine complectitur, alibi non. Turbina-
tis certè hoc peculiare est, ut testæ postrema à capite clauiculatim intorqueantur: & operculū om-
nia iam inde ab ortu, naturæ gerant: quæ echinis nullo pacto conueniunt, &c. Vide Rondeletium
lib. 2. De aquatilibus cap. 1.

Cochleæ.

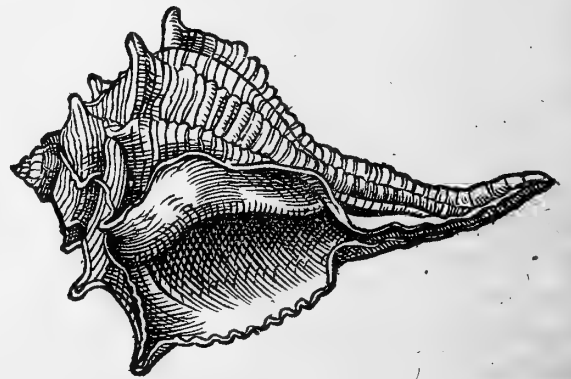
ITALI Turbinata omnia, ni fallor, Porcellanas uocant: aliqui priuatim Venereas tantum
Conchas.

GERM. Cochleas & Turbinata quoquo modo nominabimus Schnecken: Strombos uerò
priuatim, Straubschnecken/Straubenhorn/Spitze Kinckhorn: Schmale langlachte vnd
gespizte Schnecken.

*Purpura cum operculo, quam Rondeletius exhi-
buit, qui & aliorum picturas reprehendit, in qui-
bus uel rostrum tubulatum, uel turbo non expri-
matur.*

Alia Purpura effigies, nostra: ex Adriatico.

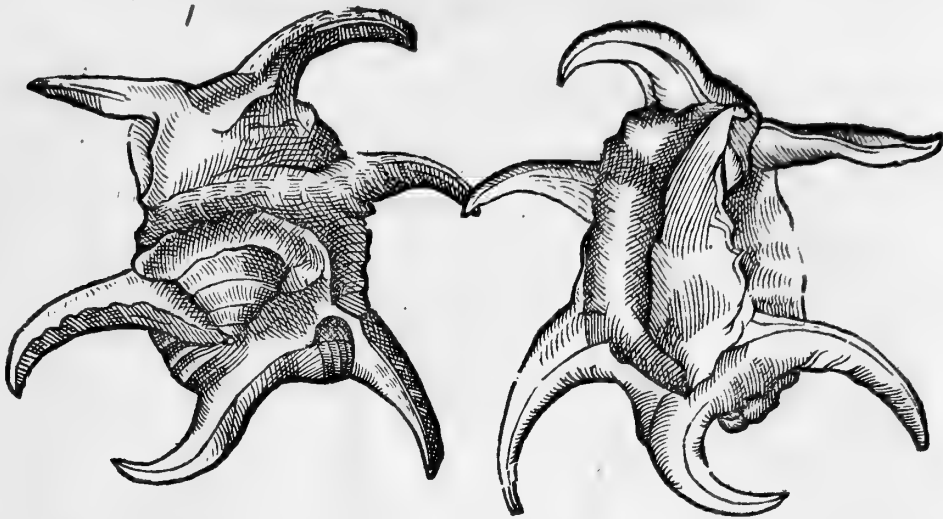
Murex.
Conchylum.

Pelagiæ.

PURPURA Turbinatorum generis nobilissima concha, à Græcis πορφύρα dicitur: cuius dimi-
nutium est πορφύριον. Murex etsi speciem unam significet, scilicet Buccinum: generale ta-
men est uocabulum, (sicuti & Conchylum, per excellentiam,) Purpurâ comprehendens & alia.
Κογχύλη, Conchyle, Hesychio & Suidæ Purpuram significat: Conchylia uerò ostrea. Purpu-
ræ nomine alio Pelagiæ uocantur, Plinius, Massarius quidem & Rondeletius, Pelagias loci ratio-
ne Purpuras quasdam esse docent, non autem toti generi hoc nomen conuenire. fieri tamen po-
test ut uulgus Plinij seculo eas sic appellârît κατ' ἄρχην, quod illæ maximè requirerentur, utpote &
maiores, & quæ magis probatū florem haberent: quū etiam Pelagium pro colore seu flore Pur-
puræ Plinius dixerit. Buccinum (inquit) per se damnatur, quoniam fucum remittit: pelagio (id est,
Purpuræ flore) admodum alligatur, &c. Purpura animal siue Concham propriè significat, accipi-
tur autem etiam pro colore ex eo facto, ei' ue simili. Violæ subluet purpura nigre, Vergilius. item

Purpura

Purpura pentadactylus Bellonij (atqui dactyli sex pinguntur) prona. Videtur autem ad *Aporrhaidem* Rondeletij propius accedere. Turbinem quidem pentadactylum Rondeletij, infra dabimus. Eadem supina.

pro uestimento eo colore tincto. Cruor ille qui parcissimus in singulis reperitur, flos, fucus, pelagium, succus, medicamentum, pharmacum, nominatur: color ipse purpureus, Puniceus, Colosinus, Calainus, & alijs fortè nominibus. ¶ Purpurarum genera plura sunt, earū differentiae sumuntur à loco, magnitudine, paruitate, floris siue succi uarietate. is enim alijs nigricat, alijs rubet. Eandem plura genera tradit Plinius, pabulo & solo discreta. Lutense, putri limo: & Algense, enutritum alga, uilissimum. Dialutense, uario soli genere pastum, &c. Phœnices piscem, cuius sanguine fericum in purpuram tingebatur, Sar appellant, Seruius.

GRAECI etiam hac ætate antiquum nomen retinent, Gillius.

ITAL. Genuenses quod muricatis aculeis in orbem circūualletur atq; horreat, Ronceram uocare solent. Venetorum & Romanorum uulgus ab ungue odorato (quo iam inde ab ortu naturæ sese quasi concludendo tuetur) Ognellas nominat. Testas priuatim Porcellanas uocat Italia, eodemq; nomine Conchylj genus omne intelligit, Bellonius. Purpura mar. id est, Cetula marina, Syluaticus.

GALL. Nostri Curez uocant, quasi Murex, Rondeletius. Has & Murices & Buccinos, Mafsilienses Bios uocant, Gillius.

GERM. F. Ein Nagelschneck, ab unguis simili operculo. Ein Purpurschnecken art, ut eo nomine Buccinum quoq; & Conchylum includamus. Ein Stachelschnecken art. uide infra in Muricibus.

ANGLICVM nomen est Purple, nescio an uulgare, an effectum imitatione Latini.

DE MURICIBVS IN GENERE.

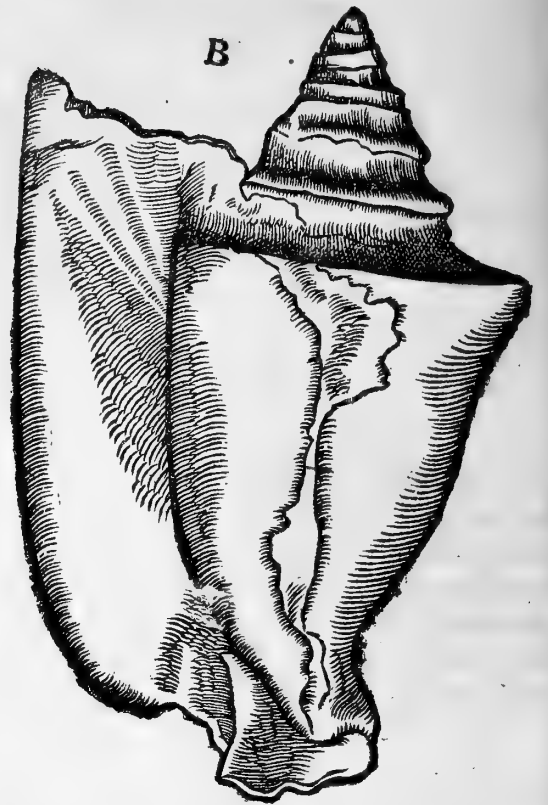
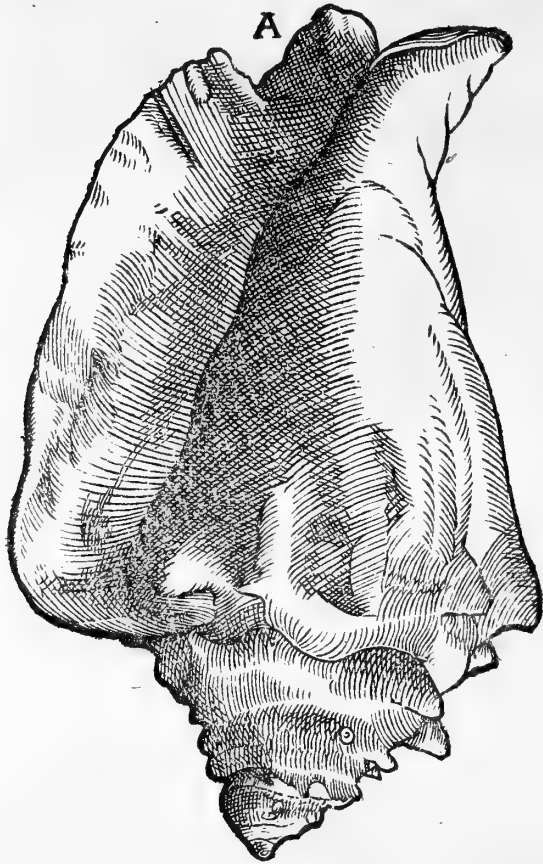
MVREX aliquando sumitur pro Purpura: sic Muricem Tyrium Vergilius dixit. Nonnumquam generis nomen est, cui subiiciuntur Concha Venerea & Buccinum. Muricum generis sunt quæ uocant Græci Colycia, alijs Corythia, turbinata æque: sed minora, Plinius. Quare cum Muricis nomen pluribus accommodatum sit, Gaza Plinij (in cæteris plerisq;) imitator Κήρυκας nō Murices conuertit, sed Buccinos. Plinium quidem Κήρυκας nō semel Murices interpretatum constat, Rondeletius. Nos Plinium Κήρυκας modò Muricem, modò Buccinum uertisse obseruauimus.

Firmioris iam teste murices & concharum genera, Plinius: cum proximè de quibusdam fragilioris testæ dixisset. Apparet sanè Latinum nomen Murices, à Græco Κήρυκας desumptum: à Muricibus autem metaphoricè tum tribolos (ut Græci uocitant) ferreos: tum similes in saxis alibi ue mucrones duos & acutos prominentes. Rondeletio Murices propriè dicuntur, qui turbinati sunt, & longos firmosq; aculeos siue clauos habent. Hos Germanicè Stachelschalē uel Stachelschnecken nominabimus commodè, nomine ab aculeis & concha composito, nam & aculeatos piscicuios fl. aliqui Stachelsisch appellant.

Mutianus prodidit Echeneidem esse Muricem, latiore purpura, &c. Rondeletius Veneream hanc Concham nuncupat: uulgus Porcellanam, &c.

244 Animalium Mar. Ordo XV.

A. iconem Rondeletius exhibuit: cui nos similem alteram B. adiunximus, Conchæ cuiusdam seu Muricis orientalis, quam Venetijs nacti sumus, in ea margaritas quoque gigni quidam nobis retulit, nescio quàm uerè. Color forinsecus pallescit, intrinsecus cum pulcherrimo splendore ex albo roseus est. Labrum exterius protendit se & dilatat in marginem. Mucrones infra caput seu conum testæ duo magni, sed obtusi, prominēt, in ipso cono parui admodum & subrotundi, per spiras deinceps, non aculei sed tumores uisuntur.

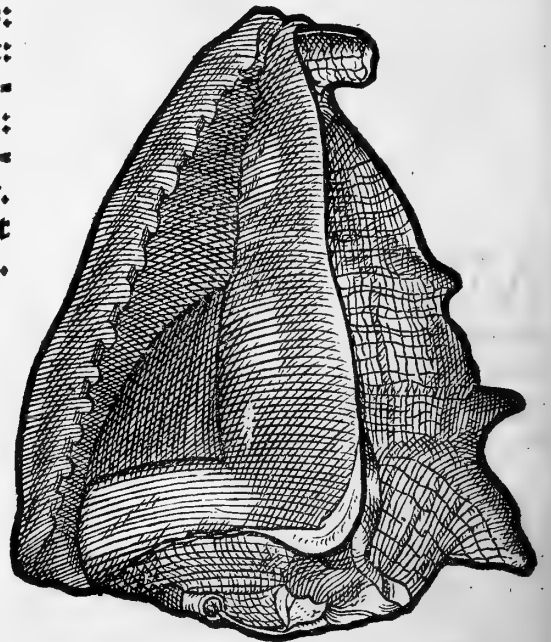
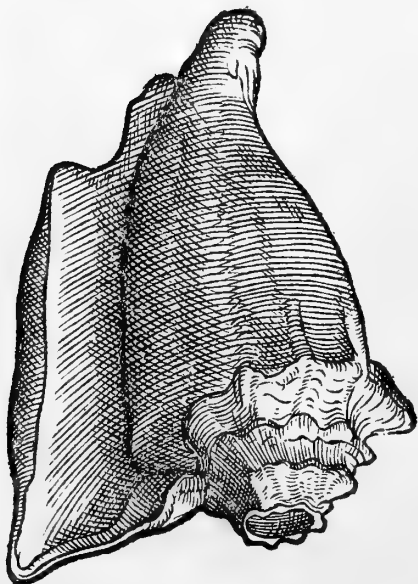

MUREX Marmoreus Rondeletio dicitur, à candore duritiâq; qua marmor (inquit) candidus æmulatur parte externa: parte interna ex albo purpurascit.

GERM. Ein art d Stachelschneckē/aufswēdig weyß wie ein marmel/inwēdig leybsarb.

MUREX Triangularis Rondeletij. Hic altera parte (inquit) Murex planus est, altera ferè rotundus: sed ita ut utrinq; duo sint latera, tertiū plana pars efficiat: à qua figura, quæ huic propria est, triangularis iure dicitur. Vario est colore. Foramen duplex habet, rugosum: quo ob testæ amplitudinē et breuitatē, sonus editur grauis et tristis. Testa tota ad Conchylij testā magis accedit.

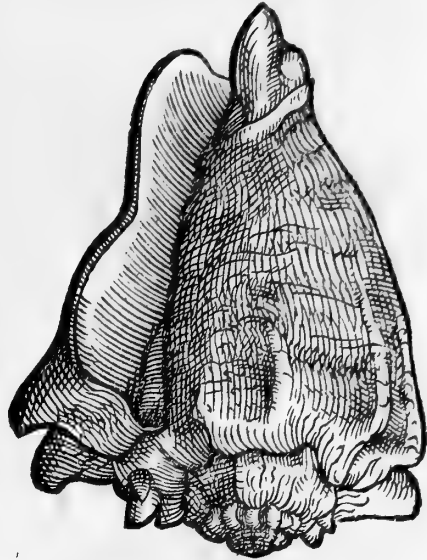
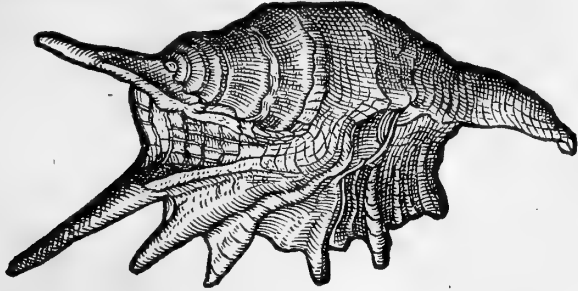
GERM. Ein andere art der Stachelschneckē mit try ecken an d schalē.

MVREX lacteus Rondeletij, à lacteo colore nuncupatus. Hic (inquit) exochas & tuber
 cula potiùs habet, quàm clauos siue aculeos.
 GERMAN. Ein schön weyßer Stachelschneck.

MVREX Coracoides Rondeletij. Vt anatomici (in-
 quit) omoplatæ appendicem à rostri coruorum simili-
 tudine coracoidem appellarunt: ita nos Muricem hunc ab a-
 culeis incuruis, & rostris Coruorum similibus.
 GERMAN. Ein andere art d Stachelschneckē / mit
 Krümlachten spitzen / gleych wie die schnäbel der rappen.

Lege scripta superiùs cum Purpura pentadactylo Bellonij.

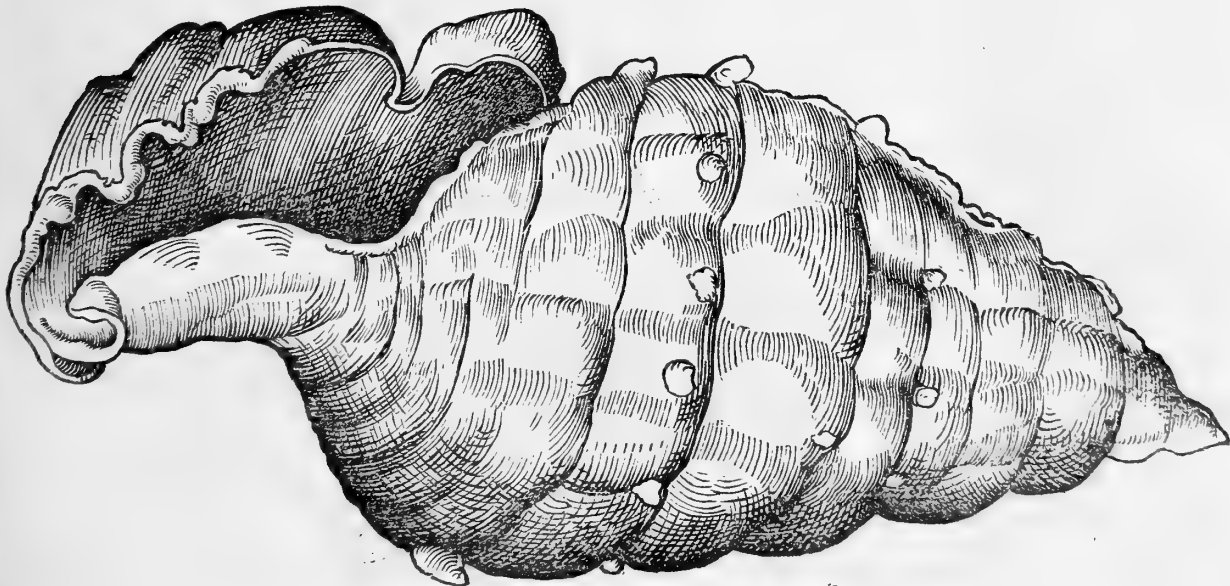
APORRHAIIS muricum generis Concha, ut Rondeletio uidetur, qui Pliniū etiā de hoc ge-
 nere sensisse suspicatur, his uerbis: Muricū generis sunt quæ uocant Græci colycia, alij cory-
 thia, (al coryphia,) turbinata equè, sed minora multo. ¶ Gaza aporrhaidē, muricem interpretatur
 apud Aristotelem.

GERM. Ein art der Stachelschnecken oder Purpurschnecken im meer.

Buccinum Rondeletij.

Icon hæc nostra est, siue Cochleæ, siue Buccinæ: quam apud ciuem quendam nostrum uidimus, mucrone pertuso, circu-
 lo stanneo ambiente, ut apta esset inflari. A Rondeletio pro Buccina exhibitæ effigies, nostræ quidem similis est, sed
 tuberculis rotundis scitè clauata.

246 Animalium Mar. Ordo XV.

KHPYKA Aristotelis, Buccinā Gaza semper interpretatur: Plinius Buccinum. Buccinum (inquit) minor (aliās meliūs, maior) concha, ad similitudinem eius Buccini, quo sonus editur: unde & causa nomini, rotunditate oris in margine incisa. Genus alterum (Conchylis) Purpura uocatur. Aliquando Muricem uocat, Rondeletius. *φουνοπ* hodie à Græcis appellari audio. Gillius Græcos quosdam hac ætate Strophilidas uocare scribit.

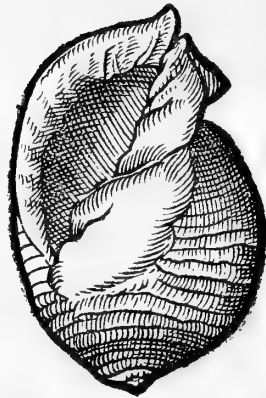
ITAL. Ligures uulgò Cornetos nominant.

(Bios cornetos, Gillius.

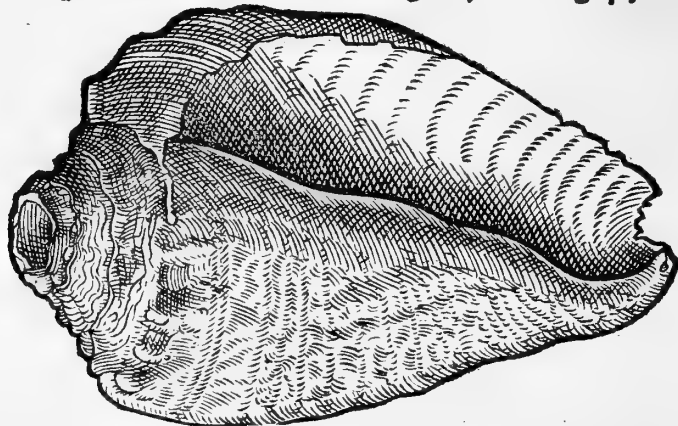
GALL. Malsilienses Purpuras & Murices & Buccinas, Bios appellant: Buccinas priuatim.

GERMAN. F. Ein Hornschneck oder Blaasschneck im meer/größer dann ein Purpurschneck: mag zu blaasen gebraucht werden wie ein horn. Ein Kinckhorn geschlecht. Est autem Kinckhorn inferioribus Germanis nomen generale ad omnes cōchas turbinatas, factum à remedio. prodesse enim putant aduersus tussim siccam, (in qua tussientes parū excreant, & spiritu tanquam reciprocante offenduntur, quod Kinckhen appellant,) si cereuisiā aliūmue potum è cochlea bibant.

Figura hæc ad nostras conchas efficta est, aliā Est et hoc paruū Buccini genus, Rondeletius posuerat, sed huic simillimam. ex conchis nostris depictū. accedit aut ad Turbinē pentadactylū, Röd.

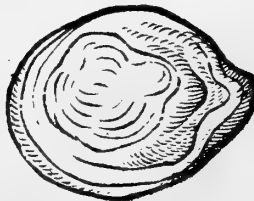

BVCCINI species due minores. Inter Buccinorū genera (inquit Rond.) hæc duo reperi: paruū, Blīneis frequentib, asperiusculū. Et alterū huic simile, nisi q̄ lineas p̄minentiores habet, & trāsuerfas, ut striatū meritò dici possit. GERMAN. Zwey kleine geschlecht der Kinckhornen.

CONCHYLIVM apud ueteres Latinos & Græcos nomen est conchis & cochleis omnib. commune, & per excellentiam aliquando pro purpura ponitur. Dioscorides quidem cum dixisset de Purpura & Buccino, aliquantò post de Conchylis eiusq̄ operculo seorsim scribit: unde speciē peculiare esse apparet: eā scilicet quā hic ex Rondel. sentētia exhibeo. Κογχύλιον, κογχύλιον.

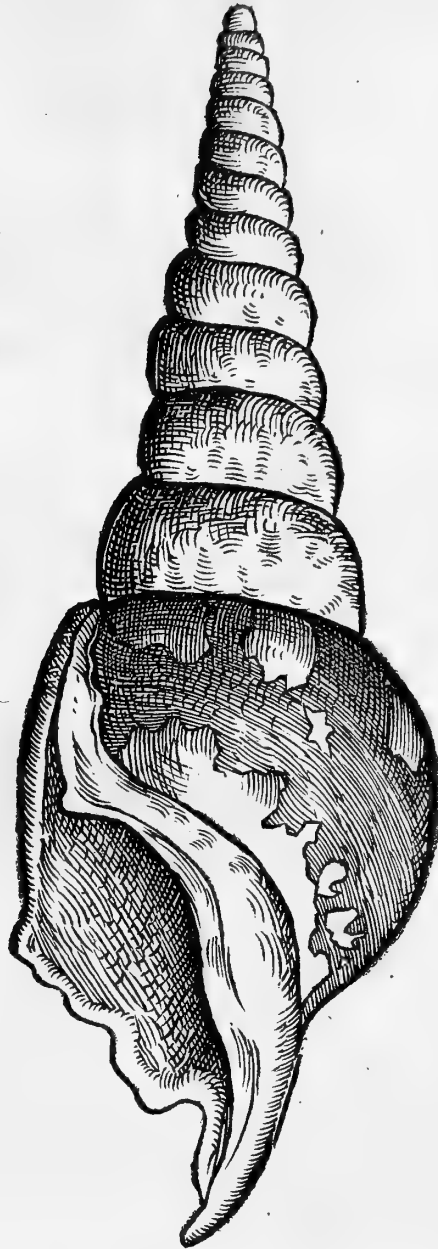
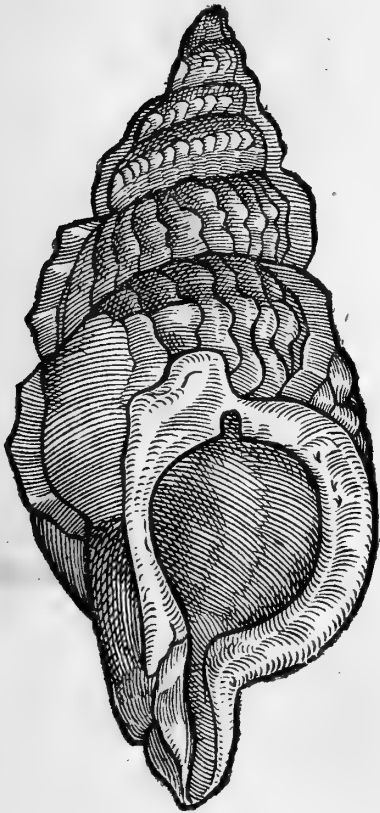
GERM. F. Ein geschlecht d Purpurschnecken/hat keine spitz od buckeln wie die andern. Operculū quod in medio latius et rotundius exhibetur, Buccini aut Purpura est: cetera uerò quatuor angustiora lōgioraq̄, Cōchylis.

CONCHYLII operculum. Purpuræ operculum (inquit Rondeletius) *βλάττι* siue *βλάττι* *Blatta Byz.* *ου βυζάντου* uel *βύζαντος* appellari debebat. Blatta uerò Byzantia Arabum nihil aliud est quam Conchylij operculum. Pharmacopolæ nostrî Conchyliorum Buccinorumq; opercula permissa uidentes, Blattas Byzantias uocant: has rotundas, illas longas. Dioscorid. Onychem (*όνυξ* *Vnguis.* *χα*) id est, Vnguem, uocat, Conchylij tegumentum, (*πώμα το κογχυλίου*) à figura nimirum, qua uium carniuorum unguibus simile est. aliqui etiam ostracium, ut refert Plinius, uel ostracon. *Ostracium.* Onychem Paulus Aegineta testam uocari dicit Conchylij, duntaxat Indici: quod & Condylion appellat. ¶ Est & Onyx sui generis Concha integra, alio nomine Dactylus.

GERM. *Sas teckele von der nächstgesetzten art der Purpurschnecken.*

Ex duabus his Strombi magni iconibus, minor à Rondeletio exhibita est: maior ad Strombum quendam peregrinum (quem domi habeo) expressus.

TURBO longus & magnus Rondeletij. Multis (inquit) uoluminibus constat: testa est alba, lineis tuberculisq; multis scabra & aspera.

GERM. *Zwo lange vnd grosse arten der Straubenschnecken.*

*Terrestres
species.*

TURBO tuberosus Rondeletio à tuberculis multis cognominatus: inter ceteros qui hîc exhibentur, maior. Longus est, (inquit,) tenuis, in mucronem desinens. Huiusmodi sunt quidam albi, quidam nigri, quidam uarij. Pollicis magnitudinem nūquam excedunt. In his Cancelli cūm parui sunt uiuunt, longiores n̄s qui Neritarum sunt hospites. ¶ Huius generis Turbines in terra etiam reperiuntur. ¶ Eiusdem Turbinum generis sunt aliquot species diuersæ: quædam longæ, tenues, acutiores, læues; cuiusmodi tres sunt tuberoso propiores. alij, postremi scilicet duo in pictura, inæquales, tuberosi, scabri, uirgati. Vita, moribus, substantia non differunt.

GERM. *Etliche besunderere kleine Straubenschnecke/dergleychen auch im erdtrich auff trochnem land gesundē werdē: der grōst auß jnen mag ein Eychelschnecke geneit werden.*

TURBO angulatus Rondeletij. Hic Turbo (inquit) Buccinis satis similis, quia testæ uolumina ita à se discreta sunt, ut in medio angulos efficiant, cognominatur angulatus. Inferiùs in Turbinem tenuatur, superiùs in lōgum & acutū rostrum: nam & Plinius Purpuræ rostrum dixit. Colore est marmoreo.

GERM. F. *Ein Eckstraub.*

TURBO muricatus Rondeletij. Aspectu quidem (inquit) Buccino haud dissimilis est: sed à tuberculis multis, breuib. quidem & obtusis, muricatus appellatur, (*appellari potest.*) Superiore parte tumidior est. Intus testa purpurea est, foris alba & ueluti calce illita.

GERM. F. *Ein Buckelstraub.*

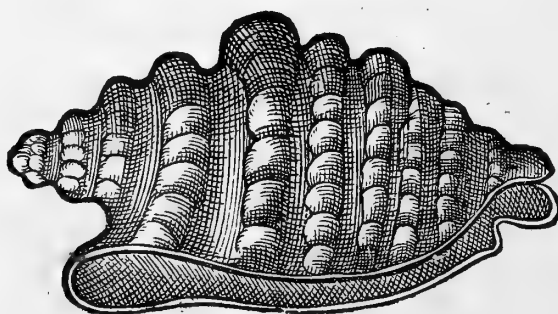
TURBINES diuersi, qui intra spongias uiuunt. Cūm sæpiùs spongias secarem in frusta, (inquit Rondeletius,) ut penitus earū naturā puestigarē, in n̄s uarietatē maximā reperi Cōchularū omnis generis, Conchyliorū paruorū, Buccinorū, Turbinū, Neritarū, Umbilicorū, cuiusmodi aliq̄t hîc exhibeo: omnes enim persequi, infiniti esset ope

Conchula lactea.

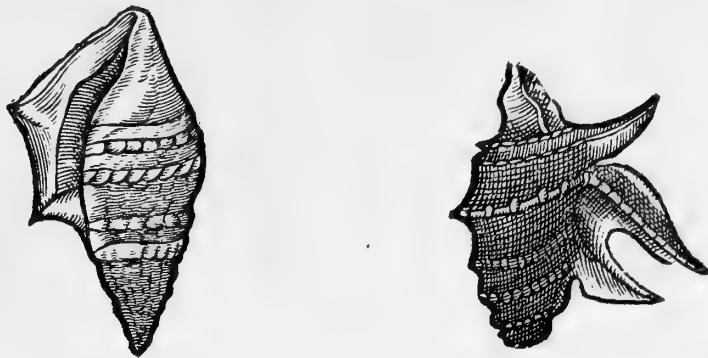
ris. Dicemus tantūm de eo paruo Turbine, qui dextræ manui proximus est: rimamq̄ longiusculam ueriùs quàm foramen habet, testa non intorta: qui & intra Spongias, & extra reperitur: Conchulaq̄ lactea à candido colore nominari potest: uulgò petite Porcelaine dicitur. Hac in fucis utuntur mulieres. Equorum frenis & phaleris nonnulli accommodant. ex eisdem & gagatarū globulis mulieres monilia & cingula contexunt, &c. Sed quæ equorum ornamentis adduntur, crassiore durioreq̄ sunt testa: aliæ tenuiore & fragiliore, utraq̄ & candore & figura similes.

GERM. *Mancherley kleine Schnecke vnd Straubenschnecke/ wie die inn schwimmen gefunden werdend.*

TURBO auritus Rondeletij. Sic autē uocamus (inquit) ob extremi alterius turbinatæ parti aduersi latam utrinque appendicem. perelegans est, & rarus in mari nostro: extantibus pulchro ordine tuberculis distinctus, horum imaginem imitantur aurifices in urceis efformandis, ad dita basi.

GERM. F. Ein Dorstraub/schön mit buckeln. die goldschmid formierēd etliche geschirt als schalen auff dise weyß/machend süßle daran.

TURBINES duo digitati Rondeletij. Inter Cochleas (inquit) Plinius Pentadactylos quosdam nominans, de hisne Turbinatis intellexerit (que proponimus) nescio. Dicitur autem Pentadactylus Turbo, quod quinque habeat appendices longas & acutas, si extremum Turbinis annumeres. Alius est Turbo Tessaradactylus, cui quatuor duntaxat sunt dactyli. Ex his alij albi sunt, alij nigricant, alij sunt uarij. Sic ille. Bellonius Purpuram quandam Pentadactylum nominat & pingit: quam superius exhibuimus: sicuti etiam post Buccina genus quoddam paruum, Pentadactylo Turbini Rondeletij persimile.

GERM. F. Zinckeler/Zinckestrauben/ einer mit vier/ der ander mit fünff zincken oder enden.

TROCHI à Rondeletio dicti, & alij quidam Turbines. Hoc Turbinum genus (inquit, sentit autem de duobus tantum hinc depictis, nempe maximo, & paruo ei adiuncto) à similitudine instrumēti quos lusitant pueri, Trochos appellamus. [Trochi, id est Rotæ, Aeliano belluæ quædam marinæ sunt.] Horum alij sunt parui: qui à superiore amplaque parte, statim in breue acumē deficiunt. Alij longiores. Omnes læues sunt & uarij. Testa ueluti crustis duabus constare uidetur: externa minus nitet, quæ subiacet unionum est splendore. Præter uerò Trochos duos, adiecimus aliquot diuersas Stromborum formas: quarum aliæ ad Buccinorum, aliæ ad Conchyliorum speciem accedunt.

GERM. Wancherley kleine Straubenschnecke.

DE NERITIS, QUI INTER TURBINES
& Cochleas ferè ambigunt.

Concha est ampla & capax: nos imaginem eius ueram, non magnitudinem, expressimus, Rondeletius. In lacu nostro Tiguri similes ferè Conchæ reperiuntur, sed perexiguæ, candidæ, fragiles.

NERITES Aristotelis, *νηετης* δ. Quas Aristoteles (inquit Rōdeletius) *νηετας* uocat, Gaza Natices conuertit, à natando, ut opinor. Naticem quidem Latinis à natādo dictus uidetur, ut Græcis etiam *νηετης* à *νῆω, νῆωσ*. Naticem piscē leges apud antiquos, et uidetur à natando dictus, Festus. Testa quidem Neritæ Aristotelis, cum cauitatem amplam & rotundam habeat, ut natet & quodammodo nauiget, idonea uidetur. potest enim aērē copiosum capere, & innatare facilius, uentoque impelli, uti conijcio, neque enim hoc authores tradunt: sed grammatici tantum in etymologia: circa quam tamen uariant. Hoc primū monuerim Nerites semper masculino genere proferendū, sicut Anchises, syllabis omnibus longis, siue *νηετης* per

Orthogra-
phia.

in medio scribatur: siue *νηρείτης* per *σ*. ut in Oppiani Halieuticis, apud Hesychium *νηρείτης* scribitur, ut *ἀνδρωπ*, terminatione & accentu: quod uocabulū alioqui adiectiuum est, & significat magnum, copiosum, excellens, incomparabile, quo cum nihil aliud in eodem genere conferatur aut contendat, à *νη*. priuāte particula et uerbo *εἰλέειν*. (sed p copioso et innumerabili usitatus est scribere *νηρείθμου*, à *νη* & *εἰλέθμός*.) Ergo si quis Neriten cochleam à magnitudine uel pulchritudine qua alias eiusdem generis excellat, nominatā uelit, bene est, sin minus, Grammaticos audiat, Suidam & Varinum. A uerbo *νήω*, *νήω*, quod est, nato, (*inquunt, cuius futurum est νήσω, unde et νήσος dicta,*) fit *νήσος*, quod concuum aut humidū significat, inde fit *νηρείτης*. Quidā tamen à *νηρείς* deducunt. Quod si à Nereo fieret, *νηρείτης* scribendum foret, & sanè à Nereo deo marino deductum huius Cochleae nomē ratione non caret, (quod & Aelianus innuit, Neriten filium Nerei in hanc Cochleam conuersum tradens,) quod is fortè tali Concha tanquam elegantiore Buccinæ loco uti fingeretur: que ad inflandum inepta non est, utpote ampla & Buccinæ similis.

Erymologia.

Anarites.

Non alius uidetur qui Anarites & Anartas (*Ἀναρίτης, Ἀνάρτας*) apud Athenāū dicitur: de quo scribit: *κογχήδες δὲ οἱ τὸ ὄστρον προσέχεται ταῖς πέλαις, ὡς περὶ αἰλιπέλις*, id quod similiter de Nerite Aristoteles tradit. Apud Phauorinum scribitur etiam *Ἀνηρίτης*, alpha quidem à principijs dictionum non rarò abundat, quod si quis Anartam dictum coniecerit, à uerbo *ἀναρτᾶσθαι*, quod est pendere, quasi pendulum: è saxis enim dependet, non temere fecerit. *προσφύς ὄκωσ τῆς χοιρέθου ἀναρίτης*, Herondas. Simile prouerbiū est, Patellæ modo adharere.

Ordinis ratio

Neritæ Turbinatis ab Aristotele disertè adnumerantur: nam cum à Strombis, id est, Turbinibus (quorum longa & stricta est testa) eos separat, unius generis duas species facit. quod & Rondeletius approbat: Si quis (inquit) Neritam inter Cochleas reponere uoluerit, non ualde refragabor. Mihi Nerites primus ab eo exhibitus, ad Turbinata referendus uidetur: secundus uerò, sicuti & Bellonij Nerites magis ad Cochleas accedit, propter nomen tamen unum, cum genere etiam non multum differant, coniungere hinc omnes uolui, Grammatici Neriten *κόχλην, κοχλίαν, κοχλίδιον*, aut Conchylum, cochleæ simile esse dicunt: Athenæus Anariten *κογχήδες ὄστρον* facit.

Aristoteles: Neritas (inquit) testa est læui, ampla & rotunda, formā Buccinis proxima: papauer tamen non nigrum ut Buccina, sed rubrum habet. Pascitur in mari tranquillo à saxis solutus, quibus aliās Patellarum instar adhæret, tegmine seu operculo dimoto, &c. Testam eius uacuum Cancellus subire solet. ¶ Hesychius Neriten uarium esse scribit, colore nimirum.

ITAL. Neriten qui accolunt sinum Adriaticum etiam nūc antiquo nomine appellant, Gillius, ego Naridolam ab Italis nuncupari accepi.

HISPAN. Caragólo, teste Gillio, audio tamen Hispanos Cochleam mar. in genere uocare Alméia, uel Caracól de la mar.

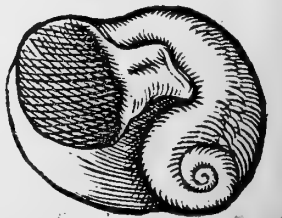
GERM. Ein Weerschnecken art/ hat ein runde grosse schalen/nit schmal vnd langlacht wie die Straubschnecken.

NERITES Aeliani. Aelianus (inquit Rondeletius) longè aliter quā Aristoteles Neritē describit, his ferè uerbis: Cochlea est marina, magnitudine exigua, formæ pulchritudine eximia spectatur, mari puro & tranquillo saxis adhærens. ¶ Paruitate igitur & formæ pulchritudine ab Aristotelis Nerite differt. Punctis nigris eleganter distinguitur, testa intus purpurea, in margine candida, Rondeletius.

GERM. Ein kleine schöne Weerschnecken art/ mit schwarzen tüpfliken besprengt an der schalen/welche innwendig rotlacht ist: an den borten weysß.

NERITES Bellonij: qui à primo Rondeletij Nerite planè diuersus est: ad secundum autem accedit, tum paruitate, tum figura. Et cum paruus sit, non erit Aristotelis Nerites, nisi alius quidam Aristotelis Nerites sit quā Rondeletius exhibuerit, ab hoc Bellonij Nerite magnitudine tantum differens. ¶ Turbinati (inquit) generis hæc Conchula est. Testam habet læuam, rotundam, exiguam, ut neq; in Oceano, neq; in Mediterraneo pollicis crassitudinem excedat. Carnes eius uulgus Græcum crudas edit, quibus appetentiam maximè excitari ait. Pulmenta quæ ex his conficiuntur, minio tincta esse dixeris: quod à rubro ipsarum papauere (quale et Aristoteles Neritæ tribuit) prouenit.

GALL. Virilis Lutetiæ, Armoricis Bigornet et Bigorneau uocari solet: apud quos maxima est harum Conchularum copia, Bellonius.

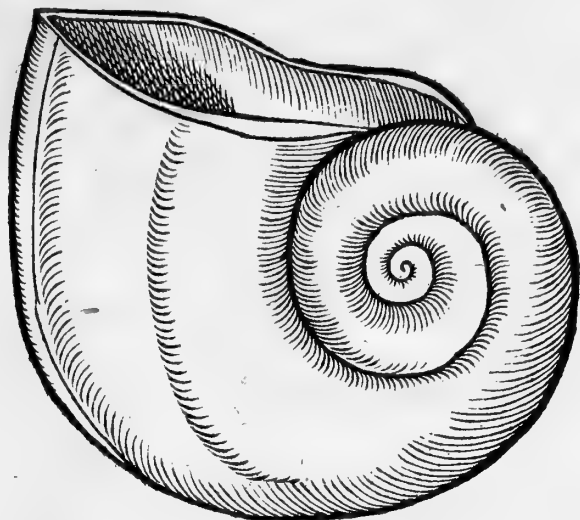
GERM. Ein andere kleine Weerschnecken art/mit einer glatten runden schalen/zc.

Similis

DE COCHLEIS.

COCHLEAE quænam propriè dicantur, leges suprâ ab initio huius ordinis.

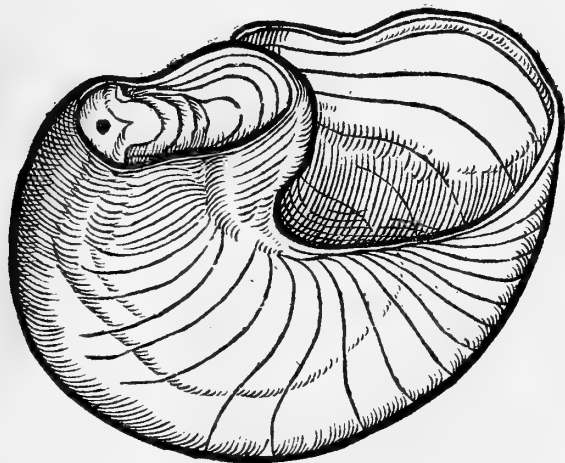
Similis ferè huic Cochlea est, Margaritifera uulgò dicta, qua proxime sequitur.

COCHLEA quæ in oleario usu erat.

Cochlea hæc (inquit Rondeletius) rotunda est, & testa intorta & magna admodum, adeò ut sit quæ aquæ quatuor libras capiat. Ob id eam esse puto, quam Plinius memoriæ mandauit in oleario usu fuisse, quòd ea oleum decapularent. Huiusmodi Cochleam etiam aurifices, additis anfa et basi, in urceos efformant elegantis artificio, quòd eam contra uenena aliquid ualere credant.

GERM. Ein Weerschneck mit einer runden vnd weyten schalen / möchte öl dareyn vñ auß zü giessen gebraucht werden.

COCHLEAM hanc Margaritiferam, quæ ex India & sinu Persico adfertur, uulgus appellat quia unionum colore sit & splendore: nam uniones quidem in ea non reperiuntur. Auro argentòq; includitur in poculorum speciem. Ex eadè in frustra dissecta imagunculæ, globuli ad nuncupandas preces, monilia conficiuntur. Sunt qui hanc secundam esse Nautili Conchæ speciè tradunt, sed falsò, Rondeletius. ¶ Porcellanam uocant, quòd Muricis conchæ formam habeat. eam enim etiam Porcellanam nominant: ex qua antiquis uasa quæ murrhina dicebantur, fieri solita eò iñcio, Bellonius.

GALL. Coquille de pourcelene: Grosse Coquille de nacre de perle.

GERM. Ein Weerschneck auß India oder Persia / ist gefarbt vnd glizert wie bärle / (Perle) dannen in etlich ein Bärleschnecken nennent: wiewol man kein Perle in jnen findet. die schal wirt mit gold oder silber eyngesast zü trinckgschirzen.

COCHLEA cælata, (cum suo operculo,) Rondeletio. Ad Turbinis (inquit) speciem accedit. Cælatam cognominauimus, quòd testa cælaturis inæquali & scabra constet. Sunt qui Umbilicum appellent, sed non sine errore. ¶ Bellonius Umbilicum marinum, aut Fabam marinam nominat: & ab Aristotele simpliciter Κόχλυ uocatum putat.

Quum turbinatum genus omne prætenui crusta carnem patulam ambiente, operculi loco fe-

se tueatur: hæc una lapidi rubro persimili tegumento occluditur. Rotunda est eius forma, umbilicum planè referens, unde ei nomen. Aurifices lapidem esse putant. Huius testa sola inter nostri Oceani turbinata politie admittit, Bellonius.

GALL. HISPAN. A nostris (circa Monspelium) Prouincialib. & Hispanis Scaragol, uel Cagarolo de mar. nominatur, quòd ad Cochlearum terrestrium, quas Cagroles uocant, formam accedat, Rondeletius.

GERM. Ein Meerboone, id est, Faba marina: per synecdochen nimirum. operculum enim priuatim fabam aliqui uocant.

COCHLEA Echinophora, sic enim ab asperitate nominamus, tota tuberculis siue aculeis conspersa est, Buccinis figura similis, Rondeletius.

GERM. F. Ein rauhe art der Kinckboomen. ein Igelschneck.

COCHLEA Cylindroides nominari hæc potest, à figura cylindro proxima. Pyramidem etiã refert, pyri modo turbinata, punctis uarijs notata. pollicis crassitudinem uix unquam superat, Rondeletius.

GERM. F. Ein Sinwelschneck. nam sinwel nobis teres est.

LAEVIS est & polita admodum Cochlea ista, atq; in turbinem longiusculum desinens, sed obtusum, operculo tegitur: circa Lerinum insulam frequens, Rondeletius.

GERM. Ein glatte art der Meerschnecken.

COCHLEA depressa, ut Rondeletius nominat. Operculum (inquit) Cochleæ cælatæ refert: estq; simillima Cochleis terrestribus quæ aliquando in terra effossa reperiuntur. Altera parte plana est, altera excauata in uoluminibus.

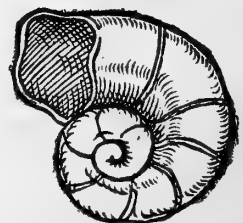
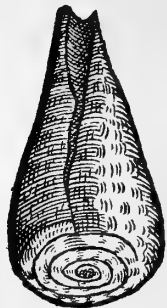
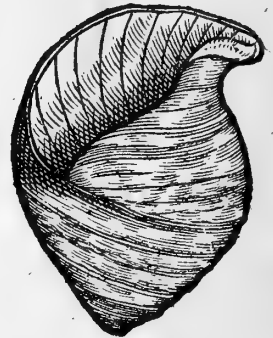
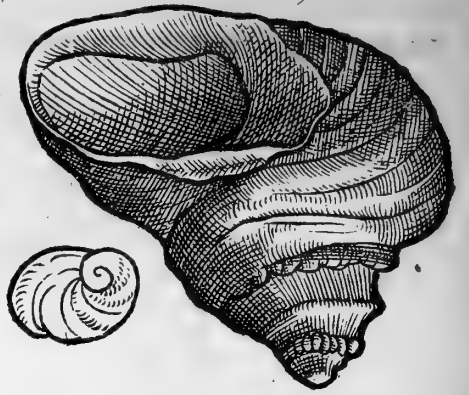
GERM. F. Ein Flachschneck.

UMBILICVS Rondeletij. Apparet (inquit) ex Ciceronis loco (lib. 2. De Oratore,) Umbilicos esse Concharum siue Cochlearum species: id quod uerum esse indicat ipsa rerum natura: quæ nobis, à Turbinatis, Cochis, Cochleisq; omnibus speciem diuersam exhibet earum, quæ præter foramen illud, quo Cochleæ faxis inhærent, quoq; corpus exerunt, alterum habent, umbilico ita simile, ut nullus sit qui has uiderit, qui negare possit Umbilicatas merito uocari. Id foramen profundum, conuolutionum ueluti centrum est, uel circa quod anfractus Cochleæ conuoluuntur, ueluti circa περικόλιον, &c.

κόλιος & κοιλίας Theodorus nonnunquam Umbilicos uertit. Sed Umbilicus Latinis semp uidetur certam speciem significare. cóchlos uerò Græcis nonnunquam generale est. ¶ Est cóchlos apud Aristotelē animal testaceum, & aliud quàm limax: Theodorus Umbilicum uertit, hoc etiam Cochleam est ubi Aristoteles appellet, si cut limacem quoq; Cochlon, Massarius.

Cochleam cælatā Rondeletij Bellonius Umbilicum facit: Rondeletius reprehendit.

Sunt qui Umbilici ceu generis uocabulo, Cochleam marinam omnem comprehendant, inter recetiores: quorum sententiam non probo. Alij speciem unam intelligunt,

gunt, quæ & ipsa alias sub se complectatur, turbinati & Cochlearum generis, ut Rondeletius. Sed Arnoldus Villanouanus, Aggregator & alij, Porcellanas uulgò dictas, (quarum læuis est, nō turbinata concha,) Umbilicos uocant, aliqui corrupta uoce Bellicos, quasi Umbilicos. Sunt potestremò qui Umbilicum mar. & Fabam marinam nominent, non animal aliquod integrum cum testa, sed operculum duntaxat Cochleæ illius, quam cælatam Rondeletius cognominat.

Belliculi.

GERM. F. *Ein Labelschneck.*

UMBILICI duo alij à Rondeletio exhibiti. Maiorē, Varium cognominat: mira uarietate à natura distinctū, scilicet nigris, rubris & albis tuberculis, coralliorum omnium colorē & naturam referentibus. Alter Umbilicus est ualde exiguus, ciceris magnitudine, uel paulò maior. reperitur in spongijis, ueluti granulis rubri corallij æmulis conspersus, &c.

GERMANICE maiorem circumloquemur, *ein gesprengleten oder teiltten Labelschneck.* Minorē, *ein Klein Labelschneck* in/wirt in den Schwümmen gefunden.

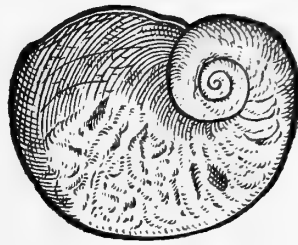
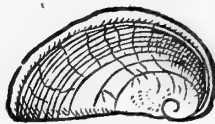

COCHLEA Umbilicata Rondel. cū operculo suo. Cochlea hæc (inquit) in magnitudinem fatis insignem accrescit. aliæ huius generis nigricant, aliæ cornei sunt coloris, aliæ maculosæ. Proximè autem accedunt ad formam Cochlearum terrestrium paruorum, quæ conglomeratæ fœniculi crassioribus caulibus adhærent; quæ etiam præter reliquarum Cochlearum terrestrium naturam umbilicatæ sunt; carneq; sunt bona.

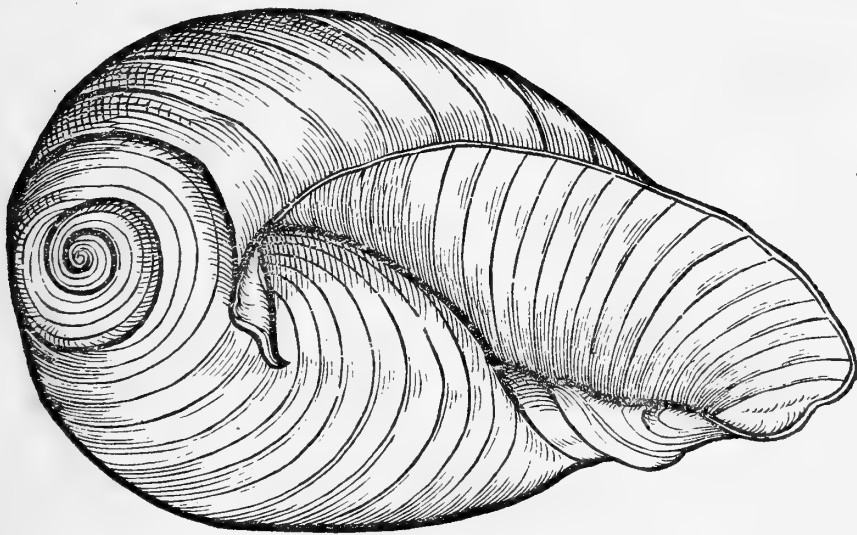
GERM. *Ein andere art der Labelschnecken.*

COCHLEIS Umbilicatis adnumeranda etiam hæc est, longior, & multis anfractibus contorta: quorum longitudo & obliquitas in causa est, quò minùs umbilici extremum perspici possit. Testa læuis est, & quasi cornea, uel unguium substantiæ similis.

GERM. *Ein anderer Labelschneck.*

COCHLEA rugosa & umbilicata Rondeletij. Tota (inquit) huius Cochleæ testa rugas per transfuersum ductas habet, ita earas, ut striata dici possit. Colore intus est albo, foris flauescēte. Hæc

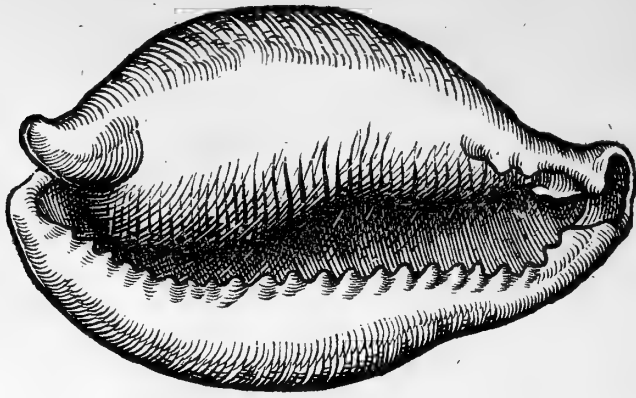
tertiam esse Nautili speciem, quidam falsò tradidit.

GERM. *Ein Labelschneck/voll übertwären runzlen vnd streymen.*

CONCHA Veneris, uulgò Porcellana: quanquam Itali (puto) Conchas turbinatas quasuis Porcellanas nominant. Hermolaus Barbarus Plinij locum libro 31. emendans, pro Veneri cymbia, legi posse censet, Veneriæ, Senecam citans: Veneriæ, (inquit,) Spondyli, & Ostrea. Eandem esse puto quæ apud Gnidiorum Venerem colebatur, unde Cōcha siue Cochlea Venerea dicta sit: quam describit Plinius ex Mutiano, qui Muricem appellabat. Mutianus (inquit) Echeneidem prodit esse Muricem, latiore Purpura: neq; aspero, neq; rotundo ore: neq; in angulos prodeunte rostro: sed simplice Concha, utroq; latere sese colligente. quibus inhærentibus plenam uen-

Echeneis.

Icon hæc non est Rondeletij: sed similis, ad unam è nostris Porcellanis conchis depicta. Ea in hoc genere maxima est, & ruffa cognominari potest.

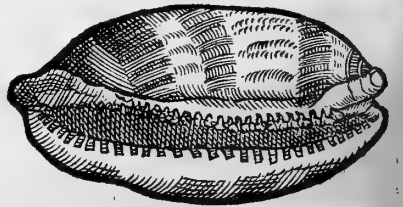
tis stetit nauem, portantem nuncios à Periandro, ut castrarentur nobiles pueri: Conchasque quæ id præstiterunt apud Gnidorum Venerem coli, Rondeletius. ¶ Bellonius Concham læuigatariam appellat. In Rubro mari (inquit) capiuntur. Earum apud Græcos & Turcas quoque, chartis expoliendis usus est. Chartarum scabritia (inquit Plinius) læuigatur dente, conchæ: sed caducæ literæ fiunt. Aliqui hodie ad suspendendas clauas uel conficienda cochlearia utuntur. His & Aegyptij sua lintea glutino imbuta læuigare atque expolire consueuerunt. Mulieres nostræ (inquit Rondeletius) ornamenta quædam sua linea in amylo aqua multa diluto lota, deinde exsiccata, poliunt, adeo ut splendeant. ¶ Porcellanas recentiores quidam Latine uocant, Italis & Gallis usitato nomine, facta fortassis à quadam oris suilli specie, quam parte sui inter labra denticulata dehiscere, uel potius altero extremo testæ, nempe acutiore & eminentiore rostri suilli instar, quodammodo referunt, unde & Græci à porco χοιρίνας uocarunt. ἢ δὲ τὸ μορίων γυμνακείων τῶν ἐισκύνων. unde & uterinos calculos, qui in hoc genere candidi & minores sunt, uulgus nostrum appellat. & quod figura quodammodo uterum referant, corpori appensas uteri morbis salutare esse aliqui mentiuntur. Mulieres (inquit Varro) nostræ, nutrices maximè, naturâ qua foeminae sunt, appellant porcum: & Græci eadem significatione χερῶ, siue delphaca. Bellonius Porcellanæ nomen à Purpura detortum uidetur innuere. Purpurarum testas (inquit) Itali Porcellanas uocant, quo etiam nomine Conchylj genus omne intelligunt. ¶ Ab Ennio nominantur Matriculi, citante Apuleio, inter res marinas, de quibus, nisi Conchæ Venereæ species sunt, non habeo quod diuinem. ¶ Bellonius in Gallico uolumine De piscibus, conijcit murrhina uasa olim ex Porcellanis maioribus Concharum generis, facta fuisse, quæ Muricibus quodammodo similes sint. nostro quidè tempore ad eorum imitationem figlina parari, uocarique Concharum (quas colore splendoreque æmulantur nomine Porcellanas. ¶ Nauigant Neritæ (al' Veneriæ,) præbentesque concauâ sui partem & aure opponentes, per summa æquorū uelificant, Plinius 9.33. Gelenius Venereæ legi mauult. Sunt enim Conchæ (inquit) non gratae modo Veneri, sed etiam cognatae ob communem è mari originem, &c. Sanè à pulchritudine, splendoreque & lauore, quæ dotes Venerei formosique corporis præcipuæ sunt, meritò Conchas Venereas dixeris, quas uulgus Porcellanas: & quas eodem nomine uocitant margaritoideis conchas. Læuis ab æquorea cortex Mareotica concha fiat, inoffensa curret arundo uia, Martialis. Vocatur & Erythræa & Erycina concha: illud à rubro mari: hoc, quod & Erycina Veneris epitheton sit. quin & ipsa Venus è concha mar. prodijisse dicitur. item Amathitis (nam Amathûs insula est Veneri sacra:) & Cytheriaca. ¶ Eadem nimirum sunt, Otaria (Ὠτάρια, id est, Auriculæ,) uel Otia (Ὠτία) à quibusdam ueterum dicte conchæ. Otarium genus ostrei Antigonus Carystius aurem Veneris (ὄσ Ἀφροδίτης) nominari scribit.

ITAL. Porcellana: sicut & GALLICE Porcelane. ¶ Saxi adhæret in mari rubro & Oceano, Rondeletius.

AGERMANIS Porcellanæ omnis generis uocari poterunt Mûtermuscheln/Venusmuscheln: uel Glettmuscheln, à uerbo gletten quod est læuigare.

CONCHAE Venereæ secunda species, Rondeletio. Hæc quoque (inquit) uaria est, ut superior: maculas tamen ita insperfas non habet, sed pro his lineolas. testa est tenuiore & minore, magisque perspicua. At de superiori dixerat: eam totam intus candidam esse, foris uarietate colorum insignem, in diuersis conchis.

GERM. Ein kleiner geschlecht der Mûtermuscheln.

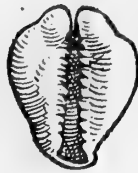

CONCHAE

CONCHAE Venereæ tertia species Rondeletio. Hæc (inquit) parte qua plana est, compressa est magis quam supradictæ, altera magis rotunda. Maculis rotundis notata est, durior & spissior secunda, colore cædido.

GERM. *Ein andere art & kleinerẽ Mûtermuschelen/weysß vò farb/ doch nit der kleynsten.*

Icon quæ dorsum ostendit, à Rondeletio exhibita est. altera quæ rimam, à nobis adiecta.

CONCHAE Venereæ quarta species, Rondeletio. Parua (inquit) semper manet hæc Concha. Parte altera plana est, altera in tumorem elata: in qua circulus est aurei coloris: alioqui tota foris candida est, intus cerulea. ¶ Aethiopes quidam conchulas porcellanas albas, quas Buzios nominant, adeo expetunt, ut pro his uel aurum quandoque copiose, aut etiam filias suas permutent. Eisdem loco monetæ utuntur. ¶ Multi apud nos ephippiorum loris ornatus gratia affigunt. Conchylia minuta & candida, umbilicosque quidam funda claudunt, Ge. Agricola. ¶ Belliculos marinos (ut medici quidam recentiores nominant,) aliqui pro his Conchulis interpretantur: cum enim potius Umbilici marini uideantur, hoc est, opercula Cochlearum quarundam mar. umbilicis similia. ¶ Pharmacopolæ quidam Dentale hanc Conchulam uocant, quod rimam ueluti dentatam habet. ¶ Conchula lactea etiam à Rondeletio dicta, exhibita superius cum Turbinibus qui in spongis uiuunt, Venereis cognata uidetur.

ITALICVM & GALLICVM nomen Porcellana omnibus, nimirum huius generis speciebus, attribuitur. differentia à magnitudine & colore adijci potest.

LVSITANICE & AETHIOPICE Buzios.

GERM. *Mûterstein/id est, Calculus uteri uel matricis. silicea enim eius testa uidetur. Das allerkleinst Mûtermuschele.*

EIVSDEM Conchæ Venereæ alia species: quam Ruffam minorem appello.

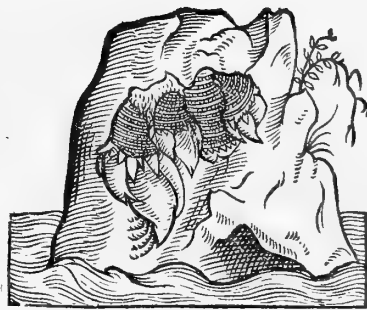
GERM. *Ein andere art der Mûtermuscheln/ von gsfalt vnd farben (dunkelrot oder rauchfarb) gleych der ersten/ aber kleyner.*

EST præterea quam STELLATAM cognomino, primæ similis, sed paulò minor. Plurimæ in ea stellæ seu maculæ sunt conspicuæ, singulæ in medio sui atræ, ambitu ruffæ, pleræque rotundæ, &c.

DE ALIIS QUIBUSDAM ANIMALIBVS MARINIS, QVAE AD superiora referri non possunt.

BALANVS marina à similitudine balani, id est, glâdis in queru cu nominatur. Gaza Glandem conuertit. Duo mea quidem sententia (inquit Rondeletius) Glandium genera sunt: unum quod in Gallia & Britannia nostra (ad Oceani litora, in Mediterraneo an reperiantur, querendum) Pouffe piez appellant: Pollicipedes nominant quidam, quod pollicum in pedibus similitudinem habeant, quod nomen eiusque interpretationem non probo. Id genus glandem esse colligimus, quod illi cum glandibus magna sit similitudo, &c. Cæterum genus illud Musculorum, in Ligustici litoris saxis latens, quod nonnulli Glandes ueterum esse putant, Pholades esse potius existimauerim, si quis tamen nimis præfractè de fenderit Glandes esse, non refragabor. Hæc ille.

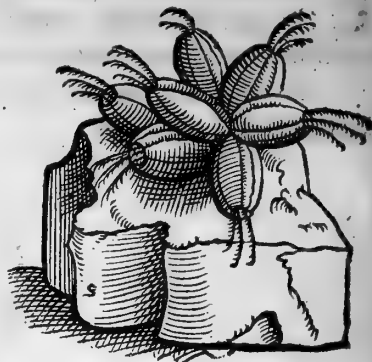

Conchas illas quas Balanos Bellonius facit, Rondeletius Conchas rhomboides appellat. ¶ Genus Concharum est, quod Græci nostræ ætatis, adhuc antiqui nominis retinentes, Balanos uulgo nominant. Plautus & Columella etiam Balanos à glandium similitudine, sunt enim læues, ut uidimus, in cauernis saxorum stabulantur. Veneti non rectè Dactylos appellant, Pet. Gillius,

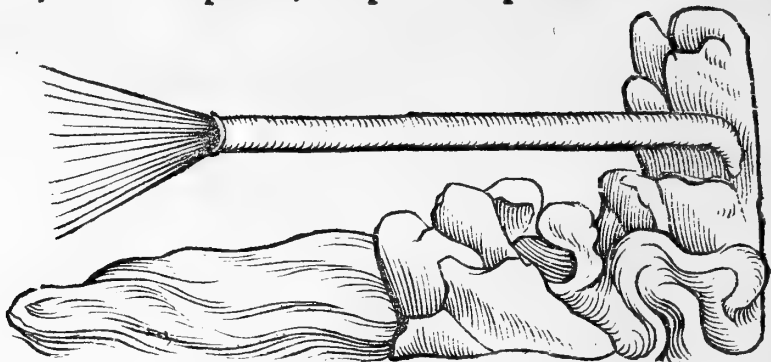
GERMANICE nominari possunt *Meereicheln/lâbend in den felsen.*

BALANI genus aliud. Si cui superiores Glandes non placent, alias propono quæ glandibus fructibus similiore sunt. Nascuntur in saxis & in rimis nauium, quæ diutius immotæ uno in loco manserint, adnascuntur etiam Mytilis, Rondeletius.

GERM. Ein ander geschlecht der Meereichlen.

PENICILLVM marinum uocamus (inquit Rondeletius) à similitudine penicillorum quibus pictores utuntur. Tubulus est testaceus, molli quadam & laxa substantia saxis alligatus, ita ut aquarum undis cedat & agitetur. In cauo carnosum quiddam continetur, quod cum se exerit, frondem expandit, ut in pictura exprimi-

tur. In saxis circa Lerinum insulam reperitur. Sic ille, qui infectis et zoophytis marinis Tubulum hunc adnumerauit, eo quidem nomine, quod adhæret, zoophytum magis quam ζωφϋ uidetur, quoniam tamen testaceus est, & si laxæ substantiæ, & propter similitudinem sequentis Tubuli silicei, hoc loco reponere uolui.

GERM. F. Ein Meerbenschel/ist ein Känle oder rözle von einer lucken schalen/ in deren etwas fleischachts ist: welches so es sich herfür laßt/ist es einem benschel gleych.

TUBVLVS marinus alius, quem Pharmacopolæ uulgò Antale (Enthalium aliqui, ut Dentale Concham Veneream paruam) nominant, à quadam dentis similitudine. Is candidus est, teres, striatus, una aut altera linea transversa inæquali ambiente, præsertim in minoribus, maiôres ad quatuor digitos accedunt, longitudo non omnino recta, sed modicè inflexa est, dentis canini instar, substantia prædura & silicea est, ut in plerisque testatis. ¶ In Italia pharmacopœi Purpuram & Buccinum, Dentale & Antale appellant, ut Brasauolus tradit. ¶ Eisdem hos Tubulos ex Rondeletij libris dabimus mox ordine XVI, inter Infecta, propter uermes in eis delitescentes.

GERM. Ein Meer rözle/in den apotecten Antale genañt.

Epilogus.

UT NOBIS uitio uerti meritò posset, (inquit Rondeletius) si quæ in hoc genere illustrata sunt, & à ueteribus disertè expressa, prætermitteremus: ita curiosius certè facere uideremur, atque superuacaneæ diligentiae accusandi effemus, si omnia & minuta Conchularum, Turbinum, Cochlearum genera persequi uellem. Si quis enim ocio abundans in marinis litoribus spaciari uelit, & in saxa maris penetrare, totam istam rem in infinita uarietate uersari uidebit. Genera igitur & illustriores species cognoscendæ: atque ut quæque uel minutæ uel neglectæ, uel nominibus non expressæ fuerint, ad genera sua erunt reuocandæ.

DE ECHINIS MARINIS, ET primùm in genere.

ECHINVS (Eχινος) duplex est: terrestris & marinus, terrestrem Gaza Erinaceum interpreta- tur; aquatilis nomen Græcum, Plinium nimirum secutus, retinuit. Est sanè Echinus Græcis commune tum terrestris, tum aquatili nomen: Latini uerò ueteres Ericium & Erinaceum de terrestri dicunt: de marino uix unquam, sed Græcum Echini nomen seruant. ¶ Plinius (inquit Gillius) Echinorum tegmentum uocat crustam, aliàs testam: cum tamen Aristoteles, religiosè semper, Echinos inter Testacea numeret, & tegmentum eorum testam appellet. Rondeletius crustatis potius Echinos adnumerat: & integumentum earum non durum, neque siliceum esse ait, sed fragile crustæ tenuioris modo. Verùm etiam dura & silicea, si tenuitas accedat, planè fragilia sunt, & magis etiam quàm minus dura: flexilia autem, ut crustatorum corium, præsertim recens, non sunt. Conchulas quoque multas testam tenuem prorsus & fragilem habere uidemus, neque à testatorum genere excludimus.

Testatine
an crustati
sint.

GRÆCIS

178

GRAECIS Echinus hodieq; nomen antiquum retinet.

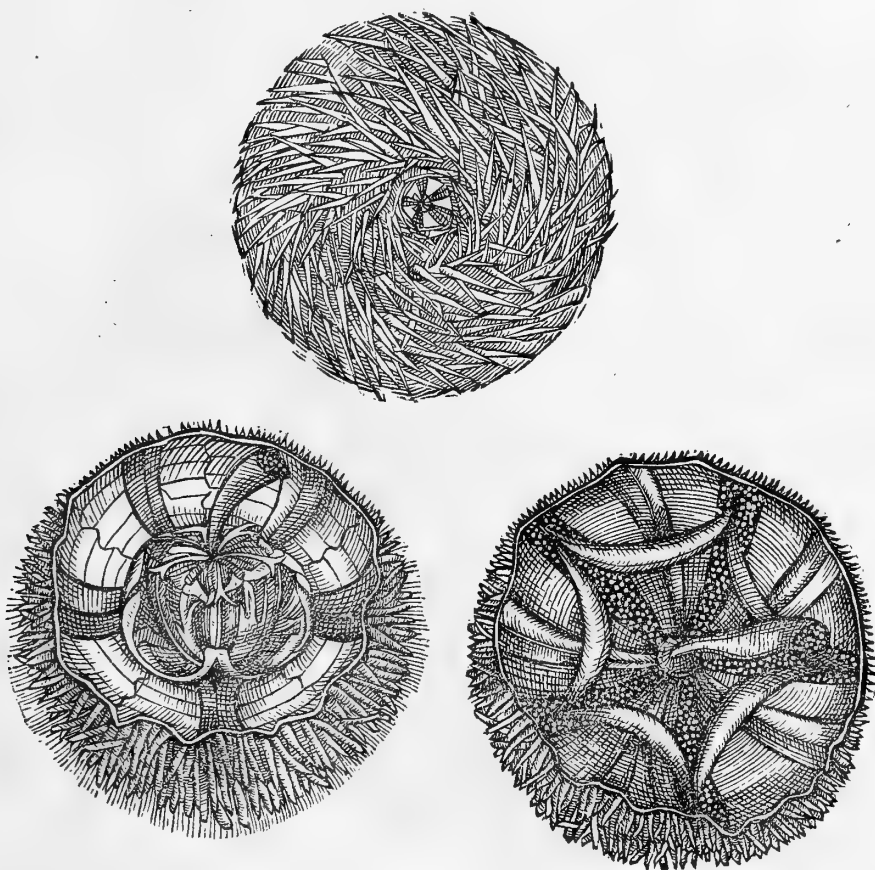
ITALI Riccio marino nominant, Ligures & Genuenses Zinzin. Niphus uulgò Cardum (id est, Carduum) marinum appellari scribit. In diuersis quidem Italię locis uocatur Riccio, Rizzo de mare, Zino, Incino, Scoppa grammaticus Italus Echinum interpretatur Lincino de mare, Bógancitola.

HISPANI Erizo di mar, uel de la mar.

GALLICE uocantur Echini (inquit Rondeletius) à nostris Vrsins corrupto ex Erinaceis uocabulo: ab alijs Castagnes de mar, quòd ueluti castaneæ echinato calyce contecti sint. A Malsiliensibus Vrsins & Doulcins, qui sint edules, etiamsi dulces non sint, sed salsi & subamari. maiores, quiq; edendo non sunt, Rascasses ab iisdē appellantur, hos nostri Migranes uocant, quia cum detriti aculei deciderint, putaminibus malorum Punicorum similes sint. Hæc ille. Accolæ quidam Oceani Herisson de mer, hoc est, Erinaceum marinum uocitāt: quòd terrestris Erinacei modo in orbē contractus, undiq; aculeis circunualletur. Malsilienses à dulcedine saporis Dulcinum, un Douffin: eumq; qui magis est albus ac pelagijs, addito cognomento, Doufsin rascas nomina runt, Bellonius.

GERMANICE Seeapffel, id est, Malum marinū, circa Daniam, Noruegiā, & alibi: quòd & rotunditate figuræ & magnitudine ferè málum referat. Quòd si quis aliarū plerarunq; gentium imitatione, ein Weertigel, id est, Echinum marinum appellare uoluerit, reprehendi non poterit.

Echinus maior uel ouarius & esculentus, integer.

Echinus idem in duas partes dissectus.

ECHINI species prima, cibo idonea: in quo oua multa & magna sunt, esculentaq;, non solum in maioribus, sed etiam in minoribus: quare ouarium hunc echinum appellat Hermolaus.

Echini edules, uix grandis gallinæ ouum magnitudine excedunt. Diuersa in his colorum uarietas, & mutatio multiplex. Alij enim omnino nigri, alij albi, quidam uitrei, alij ruffi, aut flauj, alij gemmarum nitore conspiciuntur, quidam sunt cyanei, alij purpura splendent, subinde circumagentibus se igniculis micantibus ad aculeos, scintillæ modo, Bellonius.

GERM. Die grösser art des Seeapfels/wirt in der speys gebraucht.

ECHINORVM secundi & tertij generis, Aristoteles breuiter meminit his uerbis: alia duo genera Echinorum sunt, Spatagi (aliās Spatangæ) & Brissi, pelagia ac rara. Is quem hic exhibemus (inquit Rondeletius) cum pelagijs & rarissimus inuētu sit, Aristotelis uel Spatagus, (Spatanges melius scribitur,) uel Brissus (aliās Britus uel Abrytus, corrupto fortè uocabulo ab ἄβρωτος, quod cibo ineptum significat) uideatur.

GERM. Ein ander geschlecht des Meerapfels / vntau-
gelych zu essen.

ECHINOMETRA (quartum Echinorum genus) uocatur, Equasi mater aut matrix Echinorum. est enim Aristotele teste omnium maxima. Plinius hanc magnitudinem non ad corpus siue calycem, sed ad spinas refert. Echinometrae (inquit) appellantur, quorum spinæ longissimæ, calyces minimi: cui Gillius subscribit. Ego uerò (inquit Rondeletius) à corporis siue calycis potiùs, quàm aculeorum proceritate, Echinometras dici existimo. cur enim Echinorum matrem ab aculeis longis nominassent ueteres, cum sit aliud, quintum scilicet genus, paruo calyce, spinis longis durisq; hoc quidem genus pro Echinometra usurpasse uidetur Plinius & eum secuti, contra Aristotelis mentem, cum perspicuè utrunq; genus separet.

GALL. Echinus maximos minimis aculeis, Massilienses uocant Rascaffos, Gillius. Vide supra in Gallicis nominibus Echinorum in genere.

GERM. Sie aller grösste art der Seeapfeln.

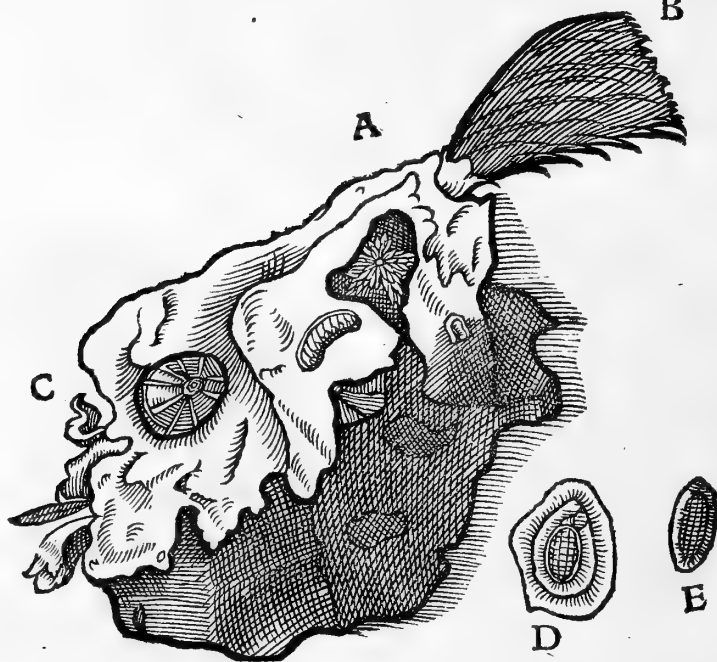
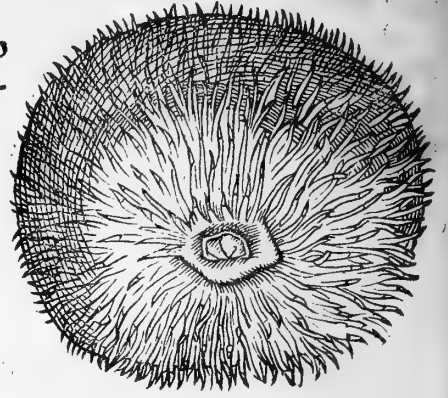
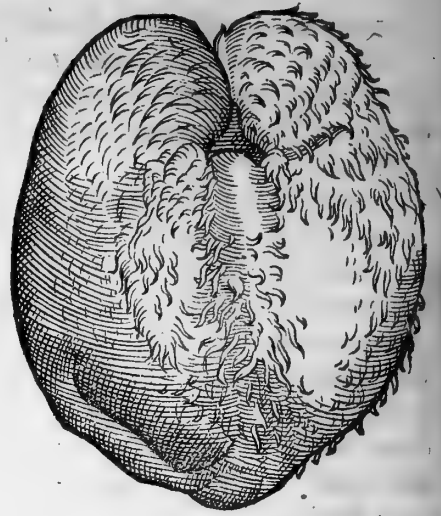
Infra A. proximè est Echinus paruus.

Infra B. Vrtica cinerea.

Iuxta C. Lepas adhaerens è regione.

Supra D. Lepas inuersa.

Supra E. Lepas parua.

ECHINI genus quintum. Hoc (inquit Rondeletius) saxo inhærens representamus, calyce paruo, spinis longis pro corporis ratione, & duris. Vide superius in Echinometra.

Echinus inspexi calyce exiguo, longitudine aculeorum (ut qui digiti longitudinem superarent) præstantes; à SICVLIS Masculi appellantur, Gillius. Genus hoc *ώντιον* cognominat Aristoteles, (Gaza pelagium uertit,) alibi uerò in alto gurgite id gigni solitum scribit.

Vulgus GRAECVM, ut ITALICVM quoque & GALLICVM, Iudæum uocat, quòd perpetuò nigrescat, sordescat, & gustus ingrati percipiatur, Bellonius.

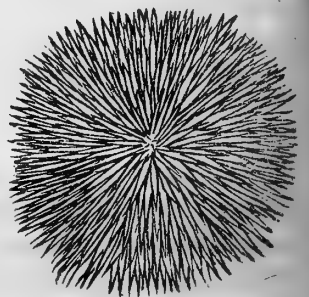
GERM. Die kleinste art der Seeapfeln / des leybs halb: sunst hat sy die lengisten thörn.

ECHINI superficies Venetijs picta: primini fallor à Rondeletio positi generis: sin minus, quinti.

DE STELLIS ET PRIMVM IN GENERE.

Ad quod genus referenda.

ASTER (ἄστυς) ab Aristotele uocatur marinū animal: à Plinio Stella, à similitudine stellarum pictarum. Asterium mar. recentioribus Græcis. ¶ Stellas Arist. Hist. 5. 15. Testatis adnumerat. cæterum De partibus

tibus animalium 4. 5. mediam inter plātas & animalia naturam eis attribuit, sicuti & Vrticis: & similiter Plinius. Aelianus uerò Cruftaceis connumerat. Stellæ Plinius extrâ callum duriorē (*corium durū, siue callum, ut Holothurijs, Rondelet.*) esse scribit: is quidem tam durus est (Gillio teste) ut uix gladij mucrone perfringi possit. radiorum anguli ad silicum duritiem accedunt; nec minùs ab icibus inuictos quàm ferrum ipsum se præstant. Huius tam duræ substantiæ ratione forsan Aristoteles Ostracodermis eas adnumerauit. Oppianus Stellæ *ἑπταπύρας ἐναλίως* cognominat. Nos (inquit Rondeletius) inter Insecta & Zoophyta reponimus, incisuras enim multas in radijs habent: & uix perfecta animalia dici possunt. Nos ad postremum Testaceorum locum, ueluti ambigē inter ipsa & Zoophyta naturæ, eas retulimus. Cum Echinis certè quædam communia habent, eacq; plura quàm ullo alio animalium genere, ut deinceps dicitur. ¶ Stellis omnibus communia sunt hæc. Radijs (*quos quidam etiam cirrhos nominat, non laudo: & brachia, Oppianus κῶλα*) quinque constant, qui ex multis particulis, tanquam ex multis uertebis componuntur, ut in aqua mobiles essent, in quorum medio oris situs est, & quinque dentium, ut in Echinis. Excrementorum nullus exitus. Ore igitur Vrticarum more excerni quæ superuacua sunt arbitror, Rondeletius. ¶ Stella rum mar. caro brachijs inclusa (inquit Bellonius) rubra uel lutea, edulis est: (*quædam tamen species edendo non sunt:*) quarum permultas in litore Epiri tantæ magnitudinis cepimus, ut sesquipedem latæ essent, &c. Natura ipsæ armaturis, hoc est, promuscidibus, eas muniuit, quibus Pudendum et Echinum. Extra aquam omnino immobiles apparent, sed si eas quispiam in aquam immergat, & supinas infrauerit, promuscides acetabula in extrema plus quàm quinque millia exerere cernet, at que in pronam partem moueri. Os etiam uersus terram ut Echini habent, in medio radiorum. Sicuti quoque acetabulorum, Echini modo, lapidibus adhærent. ¶ Spinulis etiam horret Echini ferè modo, Massario teste. Rondeletius priuatim speciem unam, echinatā cognominat. ¶ Stellæ tam feruidam naturam esse tradunt, ut quicquid sumpserit, (*deglutierit,*) id licet illico ab ea (eius uētre) extrahatur, discocctum appareat: Aristoteles, ut nos interpretamur, non enim simpliciter contactu ab ea hoc fieri scribit, ut Plinius & Gaza uerterunt, & Plutarchus etiā tradit. ¶ Genus quoddam earum in Euripo Pyrrhæo maximum esse ferunt, ut idem Aristoteles tradit: Gaza longè aliter legit & uertit, &c. ¶ Differunt Stellæ magnitudine: quædam enim magnæ sunt, aliæ paruæ, quæ nūquam magis accrescunt: & quod aliæ aculeatæ, aliæ læues sunt: item radiorum breuitate ac longitudine. Aliæ etiam radiorum appendices & quasi ramos multos habent, aliæ ipsæ carent. Postremò aliæ rubescunt, aliæ flauescunt, aliæ nigricant, aliæ cinereæ sunt, alijs brachia uidentur quadrangula, alijs admodum plana, nonnullas uidimus (inquit Bellonius) in brachia XII. extendi, alias in quatuor tantum. Sunt quibus tantum tria sunt, alijs sena uel octona. Idem genus unum, maximum nimirum, edule facit, alias omnes non edules.

Comunia omnibus.

Differencia.

GRÆCI hodie Scauron nuncupant, Gillius.

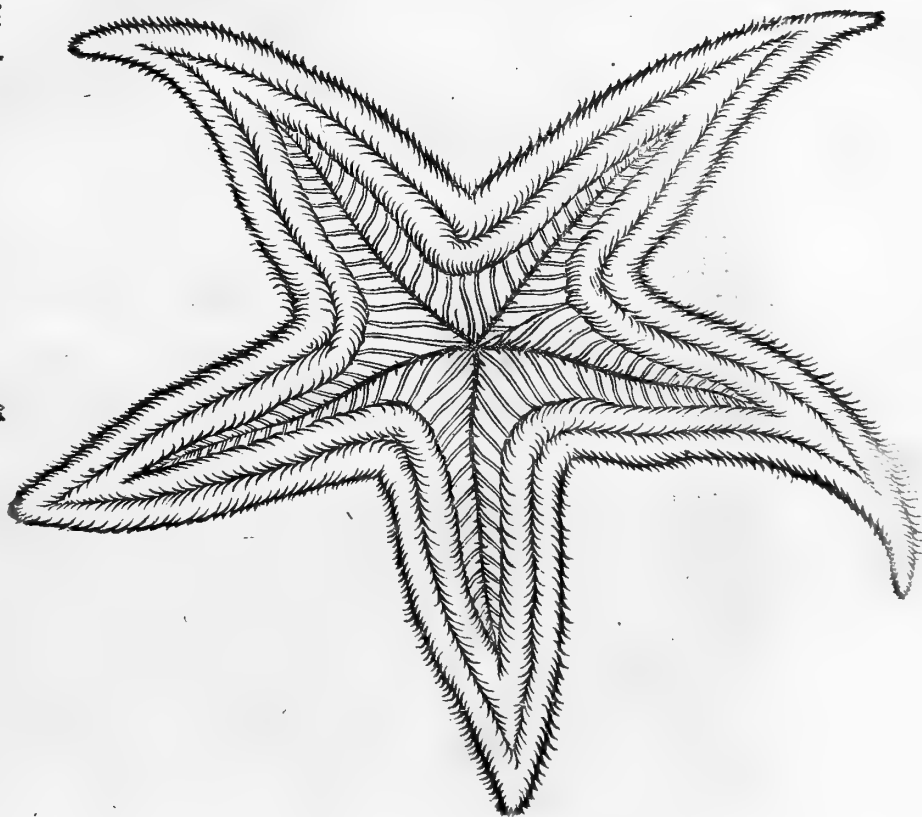
ITAL. Stella omnibus nota, suum adhuc nomen retinet, Massarius Venetus.

GALL. Massiliæ etiam adhuc Stella dicitur.

GERMANICE nomino ein Weerfster.

ANGLICE. Eliota Anglus interpretatur a Sterrefishe.

Pro una Rondeletij icone nos duas alias (illi tamen similes) quæ iam prius sculptæ nobis erant, posuimus.

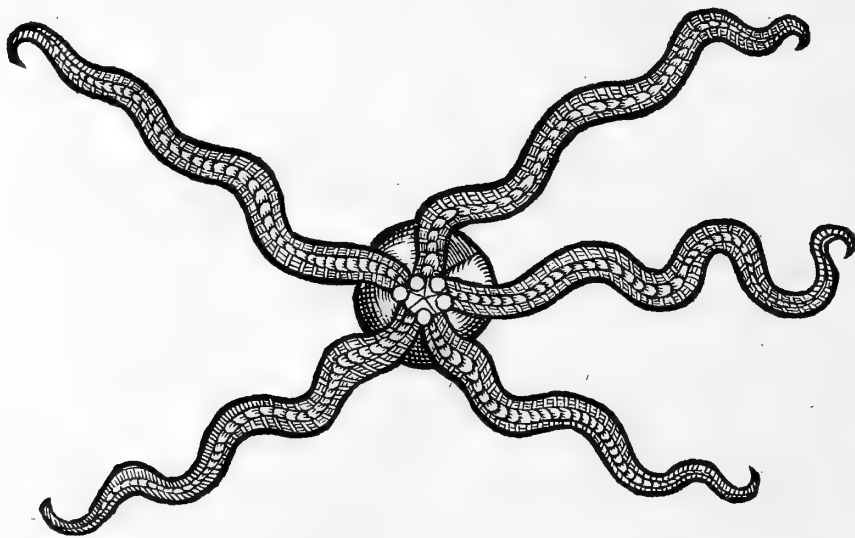
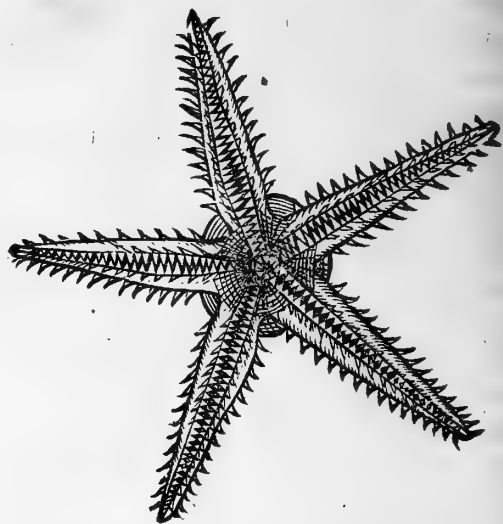
STELLAE primæ non magnitudinem (inquit Rondeletius) sed figuram ueram repræsentamus. eius enim radij pedis longitudinem equant. Corio duro integitur ut *Holothuria*, sed aspero. radij enim undiq; aculeis muniuntur mobilibus, quales in *Echinometra* uidere est. Iidem radij excauati sunt; ex quibus carnosæ appendiculæ dependent, quales in *Vrticis* quibusdam cernuntur. In medio radiorum os est siue gula: inde alimentum in quinque partes distribuitur, ut in *Echinis*. Internæ partes omnes indiscretæ sunt, ut in *Vrticis*. Hæc Stella & parua *Echinata*, aspectu pulcherrimæ sunt, potissimum corio suo spoliata, ob exquisitam & miram partium compagem. Ex his quædam cineræ sunt, aliæ flauescunt. Virus olent. Sola mollis internaq; pars edendo est. à nostris tamen negligitur, nec unquam in mensas admittitur. Nullus etiam ueterum eam pro cibo habuit.

GERM. Ein Meerstern / das erst geschlecht / ist grösser dan die anderen: hat zincken eines schüchs lang.

STELLA pectinata Rondeletij. Inter Stellas magnas (inquit) hæc quoque reponenda est, utpote cuius radij ad pedis longitudinem attingant. Superiori similis est, nisi demptis quæ sequuntur. Radij circa rotundum corpus dispositi, in exortu suo angulum acutum non constituunt, sed obtusum. Aculei quibus latera muniuntur, rari & recti, pectinatim disponuntur; unde cognomen ei fecimus pectinata, &c. Rara est hæc species.

GERM. Ein andere art der grossen Sternen / mag von den spitzē oder zänen an den seytē / ein Kapsstern / oder Strahlstern genant werden.

STELLA læuis Rondeletij. Prorsus (inquit) læuis est, aculeisq; omnib. atq; asperitate destituta. Radij longi sunt, rotundi, flexibiles, Murium caudis persi-

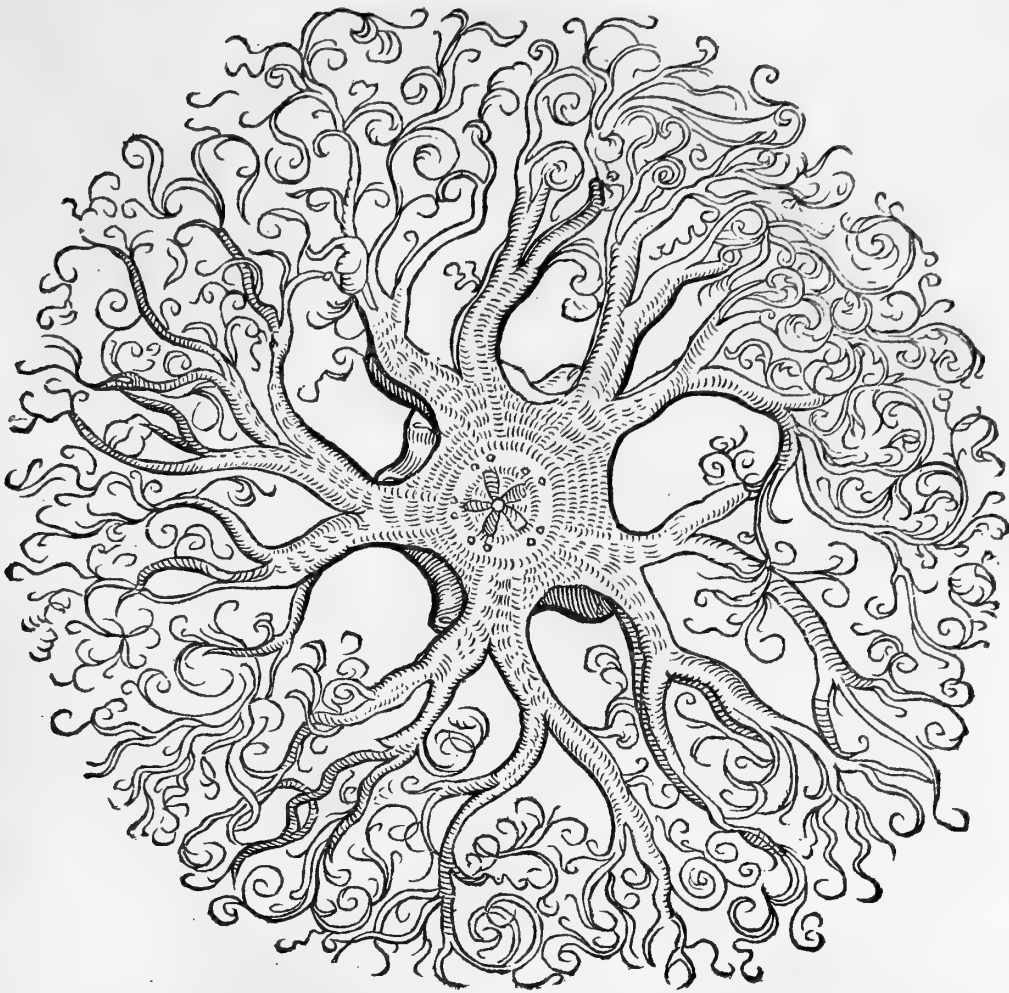

miles. Eorum integumentum cortici serpentum simile est; & ob nigrarum albarumq; macularum uarietatem spectatu iucundum. In medio corporis trunco circulus cernitur, intra circumferentiam quinque maculis rotundis, & inter has stellulæ picturâ distinctus. Brachiorum longitudine & uario flexu celerrimè natat. Edulis non est.

GERM. Ein gar glatter Meerstern / mit weysen vnd schwarzē tüpflihen schön besprenget. Er schwümmet im meer vast schnell mit seynen langen vnd glidweichen zincken.

STELLAM arborescentem (inquit Rondeletius) à frondium & ramorum multitudine nominamus. Ea radios quinque siue truncos habet; in medio os, cū quinque appendicibus, quæ multis paruis dentibus horrent, &c. Quilibet radius statim in binos finditur; hi rursus in binos ramos diuiduntur: atque ita deinceps, quousque ad tenuissimos & capillorum tenuitatem referentes deuentum sit. A quolibet oris angulo linea albicans prodit, & per omnium ramorum medium producitur: alioqui tota Stella nigricat; (*Stellas quidem marinas nigras Hippocrates nominat*) & tenui, neq; admodum dura, sed aspera, cute contegitur. Ramuli omnes introflectuntur; quibus undique (ceu brachijs) contractis prædam (*Vrticæ ritum*) comprehendit: quod nos ipsi aliquando in mari spectauimus.

GERM.

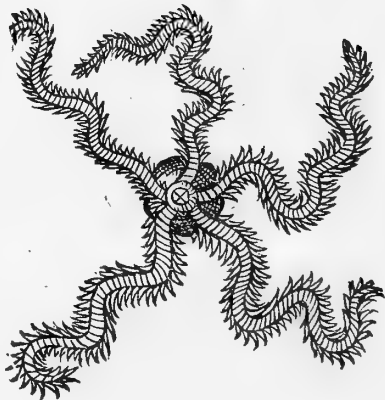
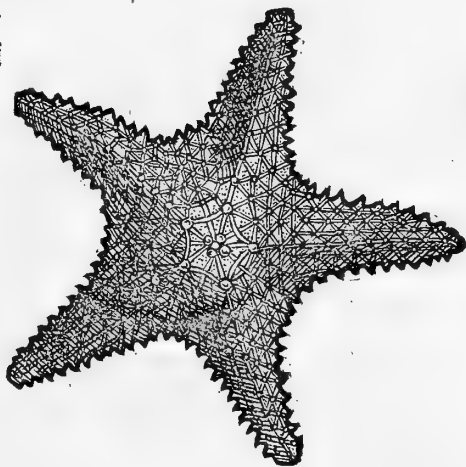
GERM. F. Ein Staudenſtern/wirt gar ſelten im Teüſchen meer gefunden.

STELLA reticulata ſiue cancellata Rondeletij. Inter diſtinctiones (inquit) retibus uel cancellis eleganter ſimiles extant tubercula quædam rotunda, à quibus etiam tuberoſa cognominari poſſet. Brachia eius ad pedalem longitudinẽ perueniunt, (quare inter maiores Stellas reponenda eſt,) craſſiora aliarum Stellarum radijs. Aculeis paruis utrinque eadem munita ſunt.

GERM. F. Ein Netzſtern/iſt geteilt wie ein garn oder netze: mit zincken eines ſchüchslänge.

STELLA echinata Rondeletij. Inter faxa uiuit: corpore exquisitè rotundo paruoque conſtat: & radijs quinque, ſed breuioribus, unde fit ut minor ſit cæteris. Illi e paruo circulo, in quo crucis figura delineata eſt, ueluti e centro exoriuntur, tenues, frequentiffimis aculeis horrentes: qua de cauſa (inquit) Echinatam nominauimus, in lateribus diſpoſitis. Radiorum flexuoſo motu ſerpentum ritu repit hæc Stella: et in ſiccò poſita eos mouere nunquam deſinit, quouſque in partes diſſecerit: quæ ſeparatæ etiam mouentur per flexus, ut uermium partes & Lacertorum caudæ abſciſſæ. Cochleis paruis Cancrisque ueſcitur. In ſcopulis Agathenſis ſinus reperitur.

GERM. F. Ein Wurmſtern/Kleiner dann die andern/voll ſpißen an den zincken/welche er on vnderlaß bucket vnd bewegt.

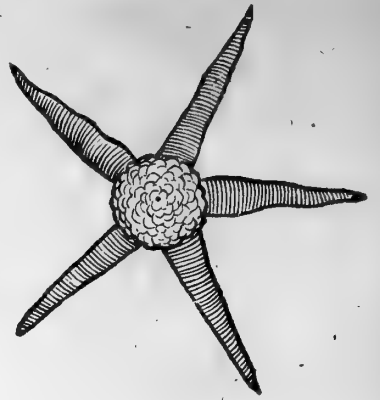

SOL marinus (inquit Rondeletius) uocari poteſt quem hinc depingimus. differt enim à Stellis: quòd in his e medio corporis trunco, ueluti e centro, radij enaſcuntur: in hoc uerò ex corporis rotundi circumferentia, breues, minimè aſperi ſuperiore in parte, ſed ueluti ex ſquamis compoſiti, in lateribus uerò paruis aculeis rigentes, albi, ad extremum uſque gracileſcentes. Corpus illud rotundum, in medio roſæ pictæ figuram expreſſam habet. Ore, uictu, facultate à Stellis non differt.

Luna.

¶ Ut Rondeletius Solem inter Stellas numerat: sic & LVNAM maris olim ab amico (ut ipse nominabat) mihi ostensam meminisse: radijs quinque, geniculatis ferè ut Cancrorum caudæ, substantia ferè testacea, molliori, instar testæ oui, friabili & arenosa dum manditur: cinerei coloris.

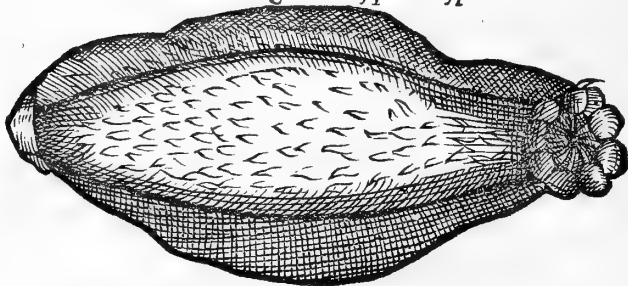
GERM. F. Ein Weersonn.

DE HOLOTHURIIS, TETHYIS, PULMONIBVS ET PVDENDIS MARINIS. Quæ omnia communi nomine Zoophyta testacea dixerim: Rondeletius quidè ad Zoophyta retulit.

TESTATORVM quædam minus propriè sic dicuntur, utpote nõ tam testa, quàm corio duro intacta: ut Holothuria, Tethya, Stellæ, Pulmones. De Stellis iam diximus, de Pulmonibus mox dicturi. Rondeletius Stellas Insectis, cætera Zoophytis adnumeravit. Idem Stellam primam corio duro (callo, Plinius) integri scribit, ut Holothuria, sed aspero. Quare cum Stellas ad Testatorum genus retulerimus, hæc etiam ultimo loco eis subijcere uisum est: non quòd cum illis qui uel simpliciter Zoophyta, uel ambigua inter hæc & Testata naturæ, ea esse maluerint, cõtendere uellem. ¶ Testata omnia ferè in cibum ueniunt, Holothurijs & Stellis quibusdam exceptis. Zoophyta & Insecta nulla (quod sciam) edulia sunt: Tethya, ut dicemus, edütur. quæ fortè iustiori ratione quàm Holothuria, utpote ζωπιώτερα, Testatis potius quàm Zoophytis adscribentur.

Holothuriorum Rondeletij prima species.

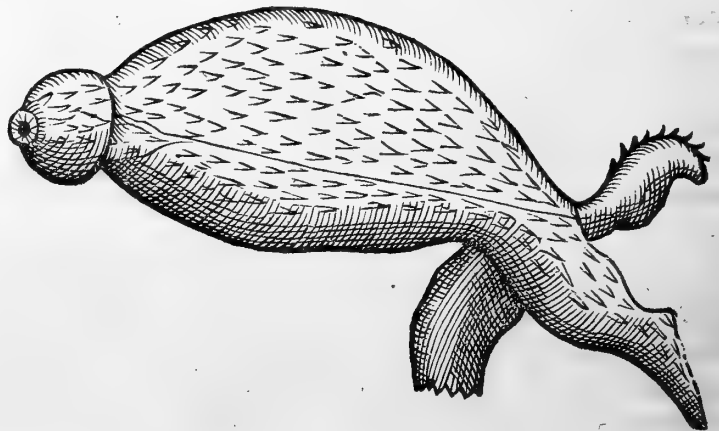
HOLOTHURIA, ὀλοθῦρα. Gaza Vertibula uertens tum hæc tum Tethya confundit: alibi etiam Holothuria interpretatur Tubera & Callos &c. (Mihitria hæc nomina Latina Tethyis meliùs quàm Holothurijs conuenire uidentur.) præstiterit igitur nomen Græcum retineri: quod unde factum sit, non satis uideo. Secunda quidem eorum species à Rondeletio exhibita, genitalis uirilil quandam similitudinem præ se fert: ut Holothurium dictum uideri possit, quasi toto corpore ad huiusmodi speciem uel libidinem conformatum. ὄστρον enim interpretantur libidinosum: ὄστρον τραυ, ὀχέιαυ: & ὄστρον, genituram. ¶ Quæ Holothuria uocant, & Pulmones, & complura eiusmodi alia in mari, parum à plantis differunt, sua ipsorum absolute. Viuunt enim sine ullo sensu, (& motu,) perinde ac plantæ absolute, (quæ aliquantisper superuiuere possunt,) Aristoteles lib. 4. c. 5. de partib. animalium, ubi Testatorum differentias explicans, ipsorum quoque inter alia meminit: quanquam & Spongiarum ibidem, non tanquam eiusdem generis, sed quòd similiter ferè in medio plantarum animantiumq; generis ambigant. Gaza quidem interpres illic de suo addit, simplici mitioriq; testa ea operta esse.

Zoophyta sunt saxi non hærentia, (primum genus aliquando acetabulis suis hæret, sed soluitur,) aspero corio contacta: nec inter cibos habentur, sed in litoribus neglecta iacent. Pisculentum odorem resipiunt, nec minus ingratum & insuauem, quàm Lepus marinus, Rondeletius.

GERM. Ein Weergeweß/ hat kein sunderlich läben noch beweglichkeit/ auch inwendig kein vndscheid d' glidern.

HOLOTHURIORVM scilicet cūda species, quæ motum aliquem habere uidentur, cuius prorsus expertus est, primum genus.

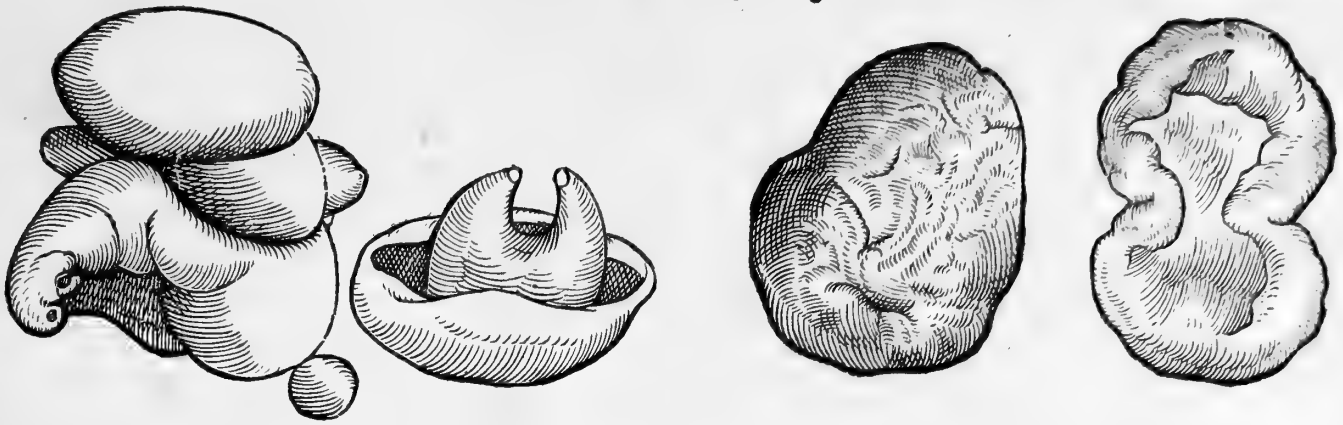
GERM. Ein andere art des yezgemeltē meergeweßses.

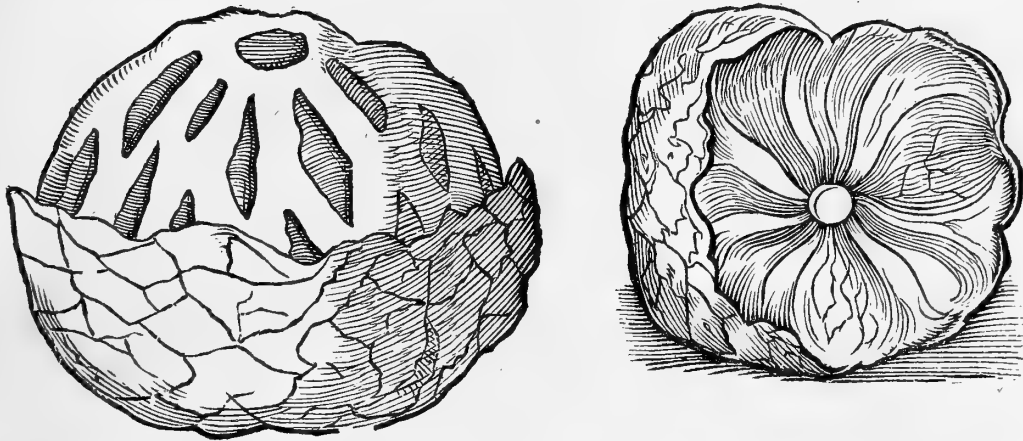
Tethya

Tethya à Rondeletio proposita corio suo testæ: & unum eo nudatū, ut caro interior uentriculi formam referens, appareat.

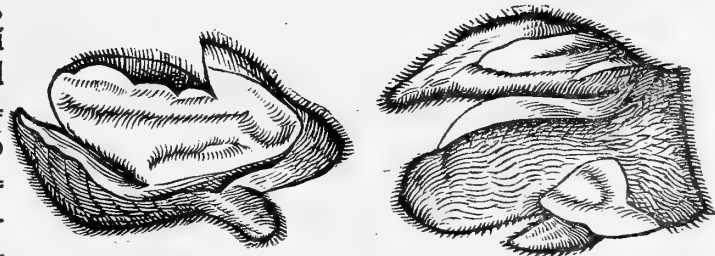
Aliæ icones à Bellonio exhibitæ, una integri, altera aperti Tethyi: quæ an eadem sint cū illis quas Rondeletius dedit, considerandum.

Picturas quatuor sequentes, olim Cornelius Sittardus misit: quæ uel Tethya esse uidentur, uel eorū naturæ propinqua. Duas maiores Fungos marinos esse aut uocari in Italia, addebat, testæ duræ inclusos. Colore, ut pictos accepi, uario sunt, sed magna ex parte fusco. quæ uerò in maxima uirgæ, contextu quodāmodo reticulato (eæ continuæ esse debebant) uisuntur, rubræ. Si Tethya non sunt, an Fungi mar. Xenocratis sint, quibus Tethya comparat, querendum. Minores duas uulgò nominari Specie, ab odore aromatico, earum pictura foris fusca uel subuiridis, hirsutaq; apparet: substantia (ut aliquis coniecerit) coriacea. intus autem caua & rubra. Saxi adhærere aiunt. His ferè similiter sua Tethya Bellonius pinxit.

TETHYA uel Tethe Græcis dicuntur, (Τήθυα ἢ Τήθη, ut νερόμυα κίτη,) plurali numero neutri generis: non placet quod apud Plinium alicubi Tetheæ legitur fœminino genere. Gaza cum Holothurijs cõfundens, Vertibula, Callos & Tubera interpretatur, ut proximè in Holothurijs diximus. Tethya fungorum uerius generis quàm piscium sunt, Plinius: hoc est, Zoophyta potiùs quàm ζωα. (Similia sunt fungo, plantæ

Fungi.

marinæ, Xenocrates.) Aristoteles Testatis adnumerauit Historiæ lib. 4. cap. 6. ubi cum qualis sit eorum testa, quoq; modo saxi adhæreant, exposuisset, fusius reliquas partes persequitur. Duo (inquit) foramina habent, à sese distãtia, ualde exigua, ita ut ferè oculorum aciem fugiant, quibus humorem reddunt & accipiunt. Corio spoliatis primùm apparet membrana neruosa, corpus ambiens, carnemq; ipsorum totã continens: nulli è cæteris testaceis similis, &c. ¶ Tethya (inquit Rondeletius) non solùm petris, sed etiam Ostreorum nostrorum testis affixa sunt, & in ijsdem ueluti tumores duri esse cernuntur. Oui figura sunt, aliquando longiore. Testa extra fusca, inæqualis & rigida, (tota occuluntur testæ læui, Aristot.) intus argentea, læuis. Eorum caro membrana alba inuoluta, uentriculi formam refert, rotundam scilicet & oblongam: meatus crassior & amplior, gulæ portione respõdet: alter minor, podici, uterq; colore est rufus: reliquum corpus croceum, quum digitis premitur, aqua per meatus exilit, alioqui sensum fugientes. ¶ Venetijs in foro uendi solent Tethya, inquit Bellonius, magnitudine oui gallinacæ: quæ si manu paulò uiolentiùs comprimatur, syringis modo aquam longissimè ex foramine parum ad latus sito eiaculantur. Sic ille: & forsan inde dicta fuerint Τήθυα uel Τήθη, quòd sicut πρδοί, id est, mamillæ, (uel τήθηα, id est, nutrices suis ma-

Tethya unde dicta.

millares quidam tumores petris Ostreisue adhæreant. *Τῆθα λιφῶν*, Homerus dixit Iliad r. de urinatore Tethya in fundo maris ad cibum conquirente. ubi Eustathius Tethya scribit Ostreorū generis esse, sic dicta à terra quam Tethyn nominant. sunt enim (inquit) præ cæteris marinis naturæ terrenæ, propter ambientis testæ duritiem, aut fortè denominantur à nutrice infantū, quæ *Τῆθα* dicitur, propter tenerum eorum corpus, uelutiq; lacteū & roscidum: qua ratione huiusmodi (Ostrea) etiam *ἐπισήντρα* quidā cognominat. Alibi (Odyss. Δ.) idem Eustathius, à uerbo *θῶ, θύσω*, quod est lacto, deriuat. Tetheæ inueniuntur sugentes in folijs (*Rondeletius legit scopulis*) marinis, Plin. insinuans fortassis etymologiam ipsorum à uerbo *θῶ, θύσω*, quod est, lacto uel sugo. Tethya gignuntur in cauernis saxorum, maximè uerò in cœno & litoribus, quæ phyco algæue marina abundant, inueniuntur & in musco marino, aut alijs in herbis folijsue marinis: Vuottonus è Xenocrate ferè. unde folijs apud Plinium (in loco proximè citato) rectè legi apparet. Idem Xenocrates (interprete Rasario) Tethya scribit qualitatem manui indere, quæ difficulter abstergetur, maximè uerò (inquit) coria eorum non cōficiuntur. auxiliantur autem renibus, &c. ¶ Motu, & fortè etiam sensu carent, tactum exceperim, olfactum Aristotele eis negat. ¶ Tethynacia (diminutiuum id nomen est) Epicharmus apud Athenæum cum testatis alijs diuersis nominat. ¶ Grammatici quidam Græci Tethe interpretantur Ostrea, uel genus Ostreorū: quod tolerabilius est, si Ostreū pro ostracodermo in genere accipiant: ineptius Nicandri Scholiastes Patellas feras, quæ nos (inquit) Otia, id est, Aures, uocamus. Tetheæ similes ostreis, Plinius.

Tethynacia

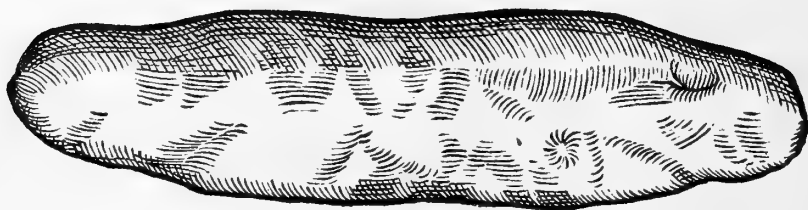
Patella fera

GRAECVM uulguS Sphærodoclos nominat, Bellonius: fortè à sphaerica figura.

ITAL. Venerorum uulguS Sponghas, hoc est Spongias nominat, Bellonius. Adriatici sinus accolæ ex eo Spongias nominant, quia cum premuntur, tanquam Spongia, sic aquam foraminibus reddunt. Sunt qui uulgò Spongiolas marinas putent uocitari, Brauaulus. Sfunges (Sphunge) uulgò scribunt ac proferunt, fortè nō à spongia, sed à fungo, factò nomine. Fungorum quidem generis ea esse, ut Plinius: aut fungo plantæ mar. similia, ut Xenocrates tradit, dictum est supra. Vulgò apud Tarentinos dicitur Verticillum, propter formam, & paruos quosdam anfractus quibus describitur, Niphus: qui alioqui Vrticas cum Vertibulis confundit.

GALL. Nostri Bechus uocant, Rondeletius. Hoc genus piscium Mafsiliæ paucissimis cognitum senes quidam (cū eius descriptionē multūm ipsis inculcassent) nominarunt mihi Vichonos, Gillius. Vide etiam mox in Germanicis nominibus.

GERM. In Oceano ad litus Gallicum frequentia sunt Tethya: alibi autem nusquam (quod sciam) edulia: persæpe quidem Ostrearum testis adhærere Lutetiæ uidetur, Bellonius. qui tamen Gallicum eorum nomen nullum depromit. Nos inde Germanico etiam Oceano ea non deesse facile conijcimus: quia uerò nomen nullum habemus, fingimus hæc. *Sprützling/darum das von jnen wasser scheußt gleych wie von einer sprützen so man sy zūsamē truckt. Oder Wügling: dann das fleisch das in der schalen eynbeschlossen/sicht einem magen gleych. Schwümling/Brüstling/xc.*

PVDENDVM mar. uirile. Mentulam mar. (inquit Rondeletius) Zoophytum hoc uocamus, eius figura et specie maximè nos ad id impellente: atque etiam uulgarè appellatione, qua Mafsilienses & nostri utuntur. Corio duro constat, ut Tethya. quum uiuit, intumescit ac distenditur: post mortem flaccescit. Foramina duo habet, quibus aquam trahit & reijcit. Partes internæ, in discretæ sunt. Multa huiusmodi circa Stœchades insulas capiuntur. Varia sunt, alia uiridia, alia nigricantia, alia flauescunt. ¶ Colybdæna nomine Epicharmus (citante Athenæo) intelligit *δαλάρτιον ἀειδαίου*, id est, Pudendum marinum: uel, ut Heraclidæ placet, Squillam. Colymbæna cum Gammaris, Squillis, Sepijs, &c. stomachicis in cibo conueniunt, Galenus de composit. med. sec. locos 8.4. per Colymbænas nimirum Crustata quædam & cibo apta intelligens. Rondeletius Vrticam paruam hodie à Græcorum uulgo Colycænam dici scribit, à Gallis Culum Asini. ¶ Piren (*πειρήνη*) Numenij, Pudendum marinum masculum, aut aliquam eius speciem significare uidetur, ¶ Halefurion (aut fortè meliùs Halofurion) pro genitali marino accipi uidetur, quasi *ἄλος ἔργον*, id est,

Colybdæna.

Colymbæna.

Colycæna.

Piren.

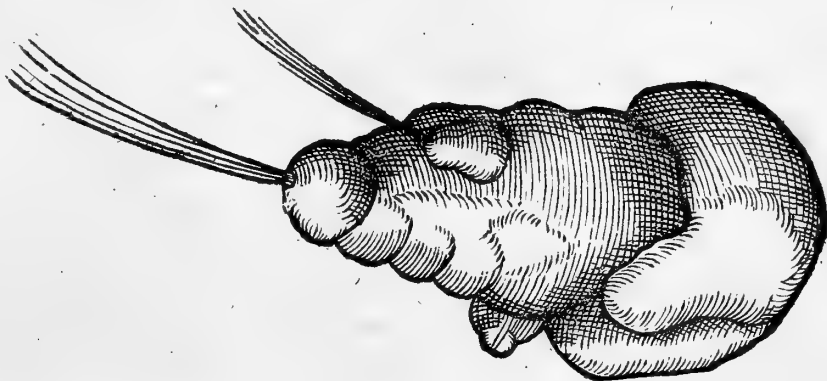
id eſt, marina cauda. Vegetius quoque Zoophytis quibuſdam marinis Caudam adnumerat.

Eſt & piſcis (*communius accipit piſcem pro aquatico animali*) nomen Aedæon: quod & nos Genitale nuncupamus marinum, à nonnullis Haleſurion Græcè dictum: quanquam Haleſurion ſunt qui pro Callionymo piſce capiant, Hermolaus Barb. ¶ Pudendi marini utriuſque ſexus meminit Apuleius, nominat autem Virile, Veretillum: & muliebre, Virginalè: quod etiam ab indocto quodam interſcæmineum appellatum reprehendit. Hæc friuola (inquit) pleraq; in litoribus omnibus acruatim iacent. ¶ Holothuriorum ſecunda ſpecies paulò antè exhibitã, genitalis uirilis quãdam ſimilitudinem præ ſe fert. ¶ Oſtreum quoddam uniuſ conchæ inuenitur, quod habet ſpeciem uirilis uirgæ inferiùs: & aliud eiuſdem generis, quod habet ſimilitudinem uuluæ muliebris. Huius oſtrei concha refert Cochleam: & eſt ſpinofa extrinſecus, in cibo grata & delicatæ carniſ. in eodem ſæpius margaritæ reperiuntur. abundat autem in litore maris Germanici & Flandrici: uocaturq; ab accolis *Billegen*, Albertus eſt autem fortè idem hoc genus, quod Pulmonem marinum ueteres uocarunt. is enim & teſtaceus eſt, & formam Pudendi repræſentat: quam obrem Itali uoce obſcœna Potam marinam uocant, ut Bellonius tradit: quanquam Pulmonem marinum illius, Rondeletius Vrticæ genus facit.

GALL. Propoſitam à ſe iconem Rondeletius Maſſiliæ & circa Monſpelium, Mentulã marinam uocari inſinuat. Ab hac uerò diuerſam, quam nos Pennam marinã, piſcatores noſtri (inquit) Mentulam alatam uocant.

GERMANICE tum eam Vrticæ ſpeciem, quam Itali Potam, tũ exhibitã à Rondeletio Pudenda, & ſi quid aliud in mari eandem ſpeciem præ ſe fert, *Weerſchaam* uel *Seerſchaam*, id eſt, Pudendum marinum nominabimus; uirile priuatim *Seerfert*. ¶ De Germanico nomine *Billegen* paulò antè inter Latina diximus.

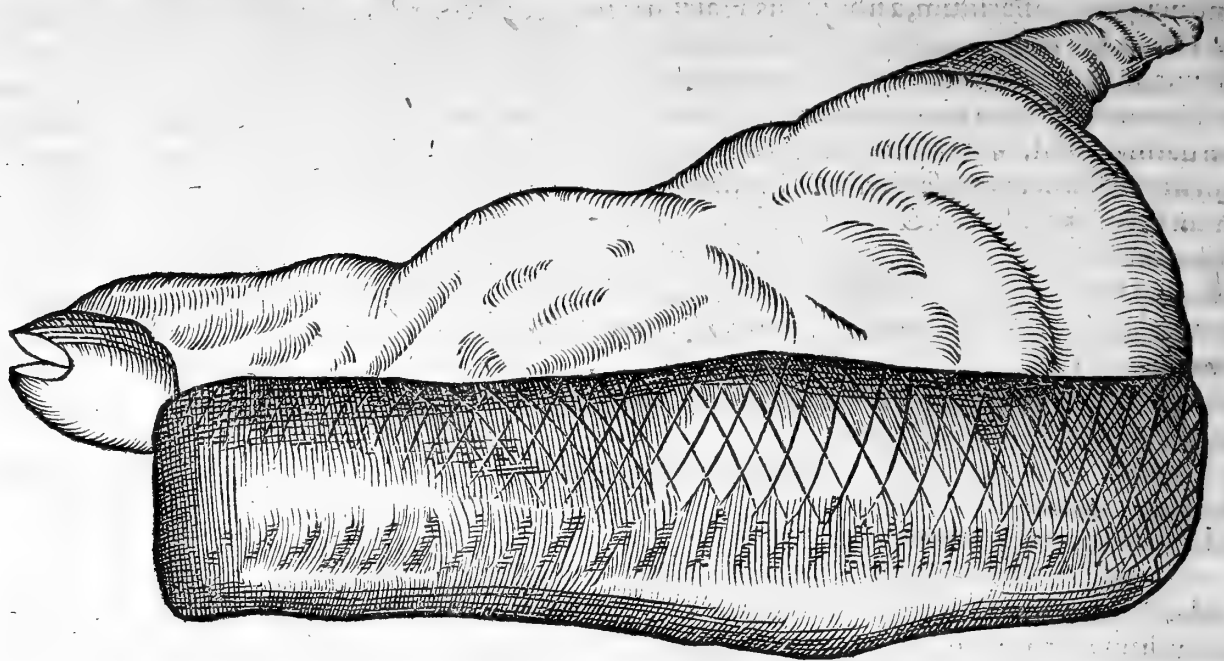
ANGLI Pudendum mar. maſculum *Pyntylfiſhe* appellant.

PUDENDI marini altera ſpecies. Zoophytum iſtud (inquit Rondeletius) à mentulæ contractæ forma non multũ diſtat, ſi eam cum ſcroto accipias. Ex dura quidem teſta conſtat, ſed ueluti cartilaginea, ſpiſſa, rugoſa, perſpicua. Foramina à ſe ſeiuncta duo habet, quibus aquam reſicit, quum comprimitur. Partes internas indiſcretas habet, ueluti reliqua Zoophyta. Sic ille.

De eodem ſentire uidetur Bellonius, quum ſcribit: Alia ſunt purgamenta marina, quæ genitale uiri imitantur, tum ſpecie, tum magnitudine, pinnis etiam ſubnexis binis loco teſtium. niſi fortè potiùs hæc ſit Penna mar. Rondeletij: quam piſcatores circa Monſpelium, formæ extremi alterius ſimilitudine inducti Mentulam alatam uocãt. Cuius etiam Albertus meminit, loco teſtium in his Zoophytis alas prominere ſcribẽs: tardè moueri ea, nec uiuere niſi in aqua. ¶ Longè aliud ab hæc tenus memoratis Pudẽdum illud marinum eſt, quod ſic nominauit Bellonius: cui ſenſum tactus, & motum Lumbrici uel Hirudinis, (tum contrahendo ſe, tum ſerpendo de loco ad locum:) & partes internas diſcretas, os cum dentibus, gulam & ſtomachum attribuit. Genitale (inquit) dicitur, quòd teres ſit, pedem longum, & mediocriſ brachij craſſitudinis, & c. rufi coloris, aſpectu toroſo, Nymphææ radicis ſimilitudine, ſemper ad ima ſidit, nunquã natat: contrectatumq; in ſeipſum contrahitur, ac cornu duritiem habet, uixq; acuta cuſpide pertundi poteſt: alioqui permolle, dum ſua ſponte mouetur. Suas promuſcides quando uult exerit, atque ita conſtringit, ut ex pedali longitudine uix ſex digitos longum appareat. acetabulis quæ in promuſcidibus habet, lapidibus hæret: in quibus plus quàm quatuor millia nonnunquam annumeres. Ex anteriori capitiſ parte crinitas emittit ueluti arbuſculas, acetabulis plenas: quibus quicquid palpat, ad os adducit: quod tam amplum aperit, ut uel integram conchulam admittat. ueſcitur enim omni Conchyliorum genere. Eiuſ recrementa uiſcida, copioſa, & albiffima ſunt: quæ ita tandẽ indurantur, ut cum ſidibus ne uea firmitudine certare poſſint. Oſibus & ſanguine caret, exceptis dentibus. Hoc maris purgamentum à piſcibus alijs minimè tentatur, nec à quoquam in cibo expetitur. Litorale eſt: nec alibi reperitur quàm ubi Patellæ & Vertibula. Vulgus Italicum Cazo marino nuncupat, Græcũ *Pſoli*. Sic ille, nulla eiùs iconè appoſita. Mihi certè plus quàm Zoophytum hoc animal uidetur: quod non uideo quò referri poſſit, niſi fortè ad Mollium genus, quum animal ſit exangue, ſine oſ-

sibus, non testaceum, non crustatum, non deniq; insectum. Quòd modò solutum uagatur, modò acetabulis suis adhæret; id etiam cum Mollibus, præsertim Vrticis in eo genere, commune habet.

PVDENDI mar. alia species, cuius picturam olim Cornelius Sittardus ad me misit. Id aliqua ex parte simile est illi, quod secundo loco Rondeletius proposuit, colore è luteo subuiridi. Mafsa quædam informis uidetur, retrorsum ubi crassior altiorq; est, ueluti cornu paruum, rugosumq; extenditur. opposita pars humilior ceu in glande colis foramen ostendit: idq; rubicundi coloris, si pictor non fallit, Hoc in Italia prope Romam rarò capi, nec esui esse aiunt.

Halipleumò.

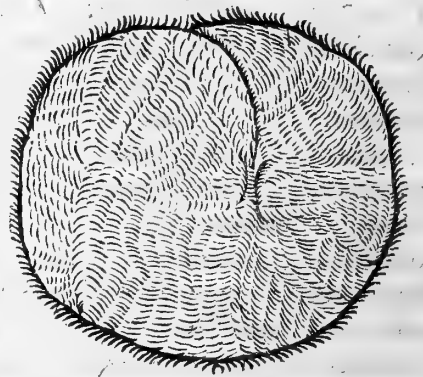
Prouerbium.

PVLMO marinus, (πυλμων uel πλωμων Attice Aristote-
li,) Zoophytum est sponte proueniens. Multis eadem natura quæ frutici, ut Holothurijs, Pulmonibus, Stellis, Plin-
nius. à quo alibi etiam Halipleumon appellatur. Inter Te-
stacea habetur ab Aristotele; eodem scilicet modo quo Ho-
lothuria, Tethya & Stellæ; quæ omnia corio duro contegun-
tur. Pulmonis uitam uiuere, prouerbiū est in eos, qui o-
tiosam & securam nimum stolidamq; uitā degunt, sine sen-
su ferè, & temporis ratione, Plato in Philebo: λογισμὸς δὲ σερό-
μων, μηδὲ εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ἕως χαρισίσης, δλωατοῦ εἶν λογίζεσθαι: ἕν-
δὲ ἐκ ἀνθρώπων βίον, ἀλλὰ τινὲς πλωμόν, ἢ τὸ σαλαγγίνα μετ' ὄστρε-
ων ἐμψυχὰ δὲ σώματων. Hinc & πλωμονία, οἶον ἐν Βλακίῳ πω-
δῶ apud Suid. in βλάκῃ. ¶ Pulmo mar. id est, Cunnus mari-
nus, Interpret Kiranidis, sed obscæno hoc nomine Italis di-
ctum Zoophytum, (Pota mar.) Vrticæ genus potius fue-
rit: quamuis etiā Bellonius pro Pulmone mar. accipiat. Ve-
teres quidem Pulmonem marinum ceu uulgò notum nō sa-
tis descripserunt. ¶ Coniungere autē licet Pulmones, uel à pul-
monum nostrorum figura, uel ab eorundem substātia laxa,
molli, foraminibus plena, nominatos fuisse, inquit Ronde-
letius: unde Aristoteles Spongias aplysijs Pulmonibus cō-
parauit. Eo quidem in loco de marinis potius (utpote quorum densa & tenax sit substātia,)
quamuis dubitat Rondeletius, quàm de uiscere animalium sensisse mihi uidetur. ¶ Pulmone ma-
rino si confricetur lignum, ardere uidetur, adeò ut faculam ita præluceat, Plinius. qui etiam psilo-
tri uim ei attribuit, &c. ¶ Nos (inquit Rondeletius) cum illa quæ saxi affixa sunt, diligentius ri-
maremur & contemplaremur, inuenimus substātiā quandam illis hærentem, corio duro & ni-
gro intectam, intus mollem, fungosam et fistulosam, Spongiarum aplysiarū modo. Ea in saxorum
rimis nascitur, cuius imaginem non exhibemus, quia commodè pictura exprimi non potest.

Vel Pulmo marinus dici potest corpus quoddam rotundum, pilæ marinæ modo, uirescens, fo-
ris substātia feltro simile, intus totum fistulosum ueluti Spongia aplysia. id in mari aqua plenum
est & graue, extra mare in se concidit & flaccescit. In saxorum rimis delitescit, et inter algas. quum
uerò per mare fertur, tempestatis signum est, quod de Pulmone marino scripsit Plinius. Hec Ron-
deletius. Pulmones quanquam zoophyta, non adhærent, sed absoluta sunt, Michael Ephesius.

GERM. Ein sunderlich Meergewächs / von den alten Griechen ein Lunck / oder Meer-
lunck genaht / außwendig mit einer herten haut gleych als läder (wie auch die obgenannten
Sprüzling

Corpus quoddam rotundum, pilæ mar. mo-
do, &c. quod an Pulmo mar. sit, Rondele-
tius dubitat: uidetur autē hoc ipso saltem
potius esse Pulmo mar. quàm quod priore
loco à Rondeletio describitur. quòd non af-
fixum saxi, sed absolutum est, &c. aply-
sia quoq; similitudo, non minus huic quàm
illi fauet.

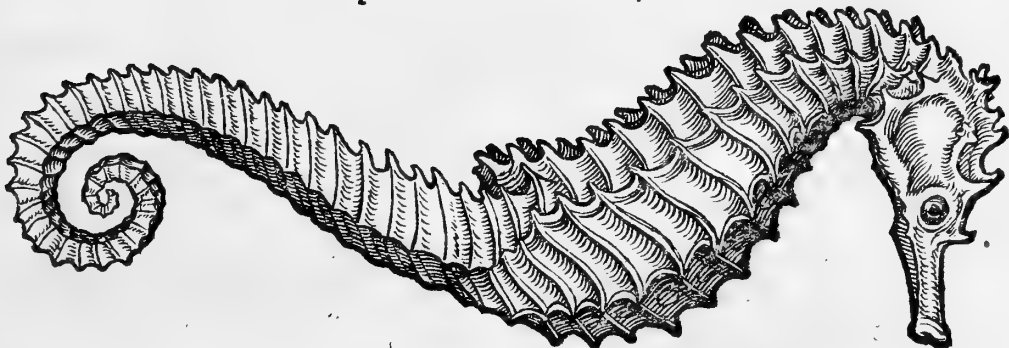
Sprützling vnd andere) bedeckt. so man ein holz mit reybet/soll es scheynē als ob es brünne. Wan zweyfelt ob es dises gewechs sye/welliches hie fürgestellt wirdt/wie ein kugel/grünlicht/vnd wie filz außwendig/ inwendig aber gelöcheret wie die gar groben schwümm die sich nitt bereiten lassend/vnd allweg vnreyff beleybend.

ZOOPLYTA reliqua ordine XVII. requirēs, quæ scilicet non corio aut testæ instar calloso operimento, sed alio quopiam suo integuntur, &c. Rondeletius aptius hæc & illa coniunxit. nos dum Aristotelem, qui hæc Testaceis apponit, sequimur, incommodè diuulsimus, Ordine insectorum interposito.

ORDO XVI. DE INSECTIS MARINIS.

DE MOLLIBVS in mari alijsq̄ exanguibus animalium, scripsimus supra in genere, à principio Ordinis XIII. ¶ Pulicem & Pediculum marinos, quanuis tenui crusta integantur, Insectis potiùs, quàm ut Rondeletius Crustaceis, adiunximus, quòd forma eorum tota à Crustatis plurimùm differre uideatur, magisq̄ ad Insecta accedere. ¶ Ad Insecta referri potuissent etiã Stellæ. nam incisuras multas in radijs habent: sed ultimo Testatorum loco, ueluti ambiguarum naturæ, eas referre maluimus. ¶ De insectis in genere hoc in loco nihil differimus: quoniam longè plura insecta terrestria sunt: quorum historiarum tractatio aliqua his atq̄ illis communis præmittenda est.

Icon hæc Venetijs facta est, minùs accurata quàm Rondeletij: quæ & pilos ab eminentibus singulis in capite dorsoq̄, partibus singulos ostendit, & pinnulam in extremo dorso.

HIPPOCAMPVS, ἵπποκάμπη, à Græcis dictus, apud Latinos idem nomen retinuit, ab hippos quod est equus, & campe quod est, flexura, uel eruca, compositum. capite quidem & iuba equum æmulatur: corpore autem est repando, & in arcum se curuante: præterea uilloso & incisuris multis disincto, quemadmodum quæ in arboribus & oleribus reperiuntur erucæ. Ergo cum erucas, maximè cauda referat, reliquo corpore equum, Hippocampus (quasi Equerucus) optimo iure uocatus est, Rondeletius. Plinius Hippum, ut Oppianus uocauit, Athenæus Hippidiū, Bellonius. sed hæc eius coniectura incerta est, cum authores illi Hippum & Hippidium nominarint tantum. Videtur autem potiùs sui generis piscis esse Hippus, ut & Hippidium, siue idem cum illo, siue diuersus. Campas (Melius, Hippocampus) marinos equos Græci à flexu posteriorum partium appellant, Varro. Hippocampi, equi marini, à flexu caudarum quæ piscosæ sunt, Nonius. at uerè Hippocampi cauda piscosa (id est, piscium caudæ similis) non est: sed fabuloso Neptuni equo, (quem falsò quidam Hippocampum & Hippopotamum appellarunt,) talem affingebant olim pictores. Caballiones marini pro Hippocampis nominantur à Vegetio in Hippiatricis.

*Hippus.
Hippidium.*

Albertus barbaro nescio cuius linguæ uocabulo Zydeath dixit. ¶ Fel & sanguinem ei attri- buunt, Rondeletius etiam hepar & cor: quare non erit forsàn propriè Insectorum generis, ut ex corporis eius segmentis uideri posset, sed ambiguarum inter sanguinea animalium & Insecta quæ sanguine uacant, naturæ. Rondeletius tamen, quem sequimur, Insectis eum adnumerauit.

*Caballio
mar.
Zydeath.*

GRÆCI hodie Ἀαρίδα uocant, quidam Salamandram marinam, Rondeletius.

ITAL. Romani, Illyrici, Genuenses, Chual nuncupant. Veneti Draconem. quidam Gallum marinum, Rondeletius. At Bellonius à Venetis Faloppa dici scribit: [Rondeletius Crangonem è Squillis Vallopam nominari:] Genuæ & Mafsiliæ Gaballum (quod malim quàm Gallum) marinum.

¶ Sunt qui Caualin marino, Caualin ritorto, uel Dragonetto uocet: hoc est Equiculum marinum uel Dracunculum, ut Matthiolus interpretatur; alij il Dracone marino.

HISP. Caulinho marino.

GALL. Mafsilienses & circa Monspeliū Cheual & Cheualot, Rondeletius. Mafsilien-

fes Gaballum mar. Bellonius. Galli Draconeto, Amatus Lusitanus.

GERMANICE nominetur ein Meer, roßz/ein Seeröfle. Aspidis quidem, Dracunculi & Salamandræ nomina à diuersis populis, si formam respicias, ineptè ei attribuuntur: at quoniam uenter eius, Aeliano teste, uenenatus est, uenenatorum quoque animalium nomina *δμωνύμως* fortè in ipsum translata fuerint.

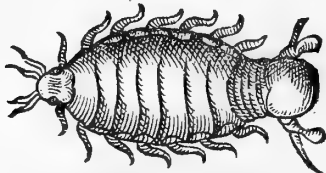
Physalus.

ERVCA marina Rondeletij. Ore (inquit) & oculis caret. in medio latior est, extrema gracilescunt & incuruantur. In uentre siue in supina parte, rugosus est, pudendi muliebris speciem referens. in prona parte, siue in dorso tumores parui eminent (Verrucas piscatores nostri uocant,) è quibus pili uirides existunt. Ad contactum intumescit & supernatat, ut Aelianus de Physalo scripsit. præterea uenenatum esse in Cane experti sumus. cum Physalo tamen Aeliani idem esse hoc animal, non affirmamus, ei tamen certè non ualde dissimile fuerit: uel Erucarū marinarum generi rectiùs subijcietur. Sic ille. Aelianus certè *φύσαλον* suum piscè facit maris Rubri: sine ore & oculis, & brachias ei tribuit: Rondeletij uerò Physalus circa Monspelium in mediterraneo notus, insectorum generis est. quoniam tamen hic quoque uenenatus est, & tactu inflatur, Physalum appellari non prohibebimus. Aeliani quidem Physalum pleraque cum Lepore marino communia habere obseruauimus, ut species eius uideri queat. Est & inter belluas mar. Physalus, alio nomine Physter. ¶ Diuersa ab hac est Eruca marina Bellonij.

GERM. *Was ein Meer, rauppe genennt werden. ist ein wunderbarer haarwurm im meer.*

Icon à Rondeletio exhibita.

Animal hoc marinum cuius iconem (nescio unde nactus) hic pono, si Pediculi mar. species non est, quò referam dubito.

PEDICVLVS marinus, (*φείρ δαλάτη* Aristoteli,) cum Pulice conspirat ad infestandos pisces & tenui crusta integitur: (unde à Rondeletio crustaceis adnumeratur, ut scripsimus in initio huius Ordinis.) maioris fabæ magnitudine & latitudine est, Scarabeo terrestri similis, corpus ex aliquot tabellis constat. Piscibus ita hæret, ut eripi non possit. Sugit ut hirudo: nec prius abscedit quàm tabidum & exuccum piscem reddiderit. Errant qui Pediculum marinum, Asilum siue Oestrum Aristotelis faciunt, Rondeletius, qui in stagnis etiam marinis Pediculos nasci scribit, ita conglomeros, ut pisces uel hamo iam captos absumant. Vide mox etiam in Pulice mar. ¶ Est & Pediculus piscis Aristotelis: qui omnium pinguisissimus fit pabuli copia, quæ Delphini (quem sequitur) opera suppeditatur, in mari quod est à Cyrena ad Aegyptum.

ITAL. Pedozo marino. Idem fortè est Prusa Genuæ dictus, non Asilus ut Gillius putabat.

GERMANICE interpretor Wasserlauf, uel potius Meerlauf, nam in dulcibus etiam aquis insecta quedam appellari audio Wasserleuß. Vel Meeresel. Asellis enim multipedibus (qui sub aquarijs uasis stabulantur) simile hoc animal facit Aristoteles: nisi quòd caudam latam habet.

PVLEX marinus Rondeletij. *ψύμα δαλάτη*: sic dictus est nimirum non tam à formæ, quàm salendi similitudine, & similiter pisces in mari infestandi natura, ut Pulices in terra molesti sunt animalibus. Hic exhibitus facie homunciones ridiculè pictos uel Simiam repræsentat: alijs partibus Locustæ similis est, tam exiguis quidem ut nisi ab oculato discerni non possint. Tenui crusta integitur: quamobrem à Rondeletio cum Crustaceis describitur, sicuti ab initio huius Ordinis dixi. Pisces (inquit Aristot.) uel manu facile caperentur dum dormiunt, nisi à Pediculis & Pulicibus uexarentur. nunc uero si somnum diutius capiāt, noctu ab innumera multitudine bestiolarum istarum occupati absumuntur. Gignuntur eæ in profundo

fundo mari tanta fecunditate, ut escam ex pisce confectam, si diu in imo manserit, tota corradant: atque piscatores saepe escam demissam, glomeratis undique his bestiolis, perinde ut globum recipiant. ¶ Niphus Scolopendras mar. uulgo Pulices marinos dici scribit, quod pisces eodem modo infestent, nos Scolopendras mar. longe alias dabimus inferius.

Scolopendras mar.

GERM. F. Ein Meerflobe.

OESTRVS uel Asilus marinus, qui similiter in mari pisces quosdam (praesertim Thynnos & Xiphias) stimulat & exagitat, ut Asilus terrestris.

ITAL. Prusam uocant Ligures, Gillius, is (inquit) quem uidi albus erat, & ad piscem Pagrum inherescebat. Piscatores affirmant maximos etiam pisces ab eo confici. Sic ille, sed an Pediculum mar. pro Oestro accepit, inquirendum.

GERM. F. Ein Meerbräm: stupft vnd treybt die fisch im meer/ wie ein bräm die thier auff erden.

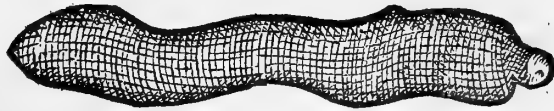
HIRUDO marina. Viuit hæc (inquit Rondeletius) in mari & marinis stagnis, ei quæ in aquis dulcibus nascitur, persimilis. Licebit & Lampetrâ piscem, Hirudinem marinam uocare, Strabonis exemplo: qui scripsit in quodam Libyæ fluuio nasci Βολιλλας septenûm cubitorum, quæ branchias habeant perforatas, ita ut per eas respirare possint. Lampetræ quidem ore, similiter ut hirudines, ueluti sugentes adhærent. ¶ Hirudinem fl. quæres infra.

GERM. Ein Meerâgle/Meerâgel.

VERMIS Microrhynchoteros Rondeletij.

Vermium (inquit) ut in terra, ita in mari diuersa sunt genera. (De Seta marina in fluuiatilibus dicitur.) hic duos tantum proponemus quos saepe inter maris pur-

gamenta reperimus, ueteribus (quod sciam) indictos. Eorum prior cute molli contegitur, tota incisuris constante: os uel rostrum obtusum est, parumque prominet, unde μικρορυγχότερον cognominauimus. Alijs rostrum deest: & foramen tantum habent capiendi cibi gratia. Torus uermis digitali est magnitudine, digiti minimi crassitudine.

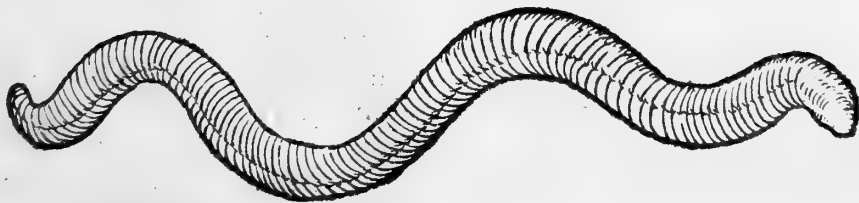
GERM. Ein Meerwurm eines fingers lang/des kleinsten fingers dick / mit einem kurzen kumpfen schnâbele: etlich habend nur ein löchle an statt des schnabels. ich halt er sye der natur der Mettlen/wie auch der nachuolgend.

VERMIS Macrorhynchoteros Rondeletij.

Hic (inquit) multo longior est superiore. nam aliquando duorum cubitorum magnitudinem æquat, pollicisque crassitudinem. rostro etiam multo longiore, simili Hippocampi rostro, unde μακρορυγχότερον nuncupauimus. Farciminis longi figuram refert. Intus longum duntaxat uentriculi uel intestini ductum habet, aqua & luto pleni. unde perspicuum est his tantum uesci. Viuit in luto maris & marinorum stagnorum: Sic ille. Videntur sane ex ijs quæ scribit Lumbricis cognati hi uermes.

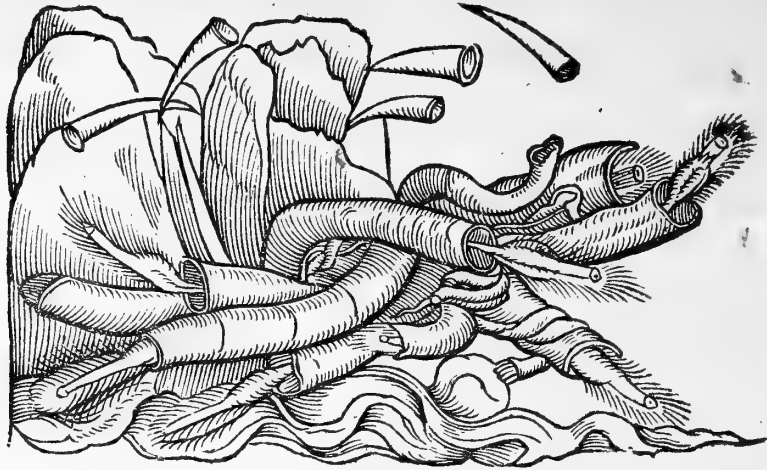

GERM. Ein anderer Meerwurm grösser vnd dicker/mit einē lengeren schnabel. Sûch im nächstgemelten.

LUMBRICVS longus, ijs qui in corpore humano procreantur, similis, in mari etiã & stagnis marinis prouenit. est autem inter alios stagnorum mar. uermes hic frequentior, binũm cubitorum longitudinem non superat, Rondeletius. Lumbricus mar. terrestri maior, stabulatur in litore intra arenam, in eo potissimum tractu, quem æstus alti maris cõtegit: unde interdum discedens siccum relinquit. Piscatoribus ad escam plurimum confert, &c. Bellonius. ¶ Aliqui Lampredam, Lumbricum aut Vermem marinum uocauerunt.

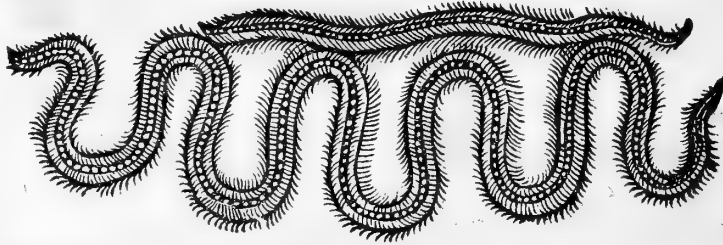
GERM. Ein Weermettel.

VERMES in tubulis delitescentes à Rondeletio exhibiti. Nascuntur (inquit) in saxis marinis, & super Concharum uetustarum testas tubuli uel siphunculi testacei, rotundi, (teretes,) asperi, candidi, intus læuissimĩ, quorum alij recti sunt, alij contorti & replicati. In his procreantur & uiuunt uermes, qui foras se exerunt hauriendæ aquæ gratia. Hi. colore & substantia Scolopendræ rubræ similes sunt: figura & magnitudine nonnihil differunt. longissimi enim digiti magnitudinem non excedunt. Pars posterior folij myrtei modo in acutum desinit. Priore parte utrinque pedes habent ueluti Scolopendræ. inde fistula prominet, in extremo obtusa, tubæ modo, & perforata, qualem in Asilo marino depinximus. eã aquam trahit. Horum uermiculorum testa Pharmacopœi nostri utuntur in compositione unguenti citrini pro Dentali. Huic similem testam etiã Dentale uocant, (Antale legerim, acuminatam nimirum instar cornu,) quo in eodem unguento utuntur. Huiusmodi aliquot picturæ superiori aspersimus. Sic ille. Nos eundem hunc Tubulum marinum, utpote testaceum, sine uerme proposuimus supra, Ordine xv. proximè ante Echinus, qualem à pharmacopola accepimus.

Dentale.

GERM. F. Känelwürm/ Känelnasseln/rotlacht / mit vil füssen/in etlichen Känelschalen/ die auß den felsen des meers wachsend (Dentali von etlichẽ Apotekern genant) verborzen.

SCOLOPENDRÆ marinæ (inquit Aristoteles, Σκολοπενδραὶ θαλάσσιαι) aspectu terrenis similes sunt, magnitudine paulò inferiores. gignuntur in saxosis locis. colore magis rubro sunt. Pedum numero terrestres superant. ¶ Nos (inquit Rondeletius) species duas hic proponimus. Prior minor est, colore planè rubro, dodrantali magnitudine. in saxosis locis degit. A capite ad caudam utrinque pedes habet plurimos. in flexus et uolumina sese contorquet, nunc longior, nunc breuior: nunc gracilior, nunc crassior efficitur. Altera est superiore multò longior, utpote quæ ad cubiti longitudinem accedat, tenuior, colore ad candidum uergente. Huius generis Scolopendras in uentriculo Lacertorum marinarum & Acuum sæpe reperi, & sæpe ex ore extraxi: quod maximo est argumento, huiusmodi pisces ijs uelci sine pernicie: easque non in litoribus, sed in alto mari, ut Lacertos & Acus, uiuere. ¶ Scolopendra mar. quam uidi, ad digiti longitudinem & crassitudinem accedebat, Gillius, Marcellus Vergilius marinas terrestribus longiores facit. ¶ Ha-

mo de-

mo deuorato Scolopēdræ omnia interanea euomūt, donec hamū egerāt: deinde resorbēt, Plin. ex Aristot. Mordet (*Pruritus facit*) non ore, sed tactu totius corporis, similiter ut quæ Vrticæ uocantur, Aristot. Morsus quidē Scolopendræ, tū terrestris, tū marinæ, ueneni nō expers est: cuius & notas ferē & remedia paria medici tradunt. Sunt qui Scolopendras mar. à Pulicibus marinis per imperitiam non distinguant. ¶ Proximē retrō uermes in tubulis delitescētes Scolopendris similes, descripsimus. Scolopendram cetaceam suo loco dedimus.

GRÆCI hodie Scolipetras corruptē nominant, Gillius.

GERM. F. *Deernasseln/geleych den Nasseln auff der erden genañt: welches sind langlachte/rotlachte/tünne würm/mit vnzalbaren füßen/ıc.*

PHRYGANIVM à Bellonio dictus fluuiatilis uermiculus, quamuis marinus quoque est, inter Insecta fluuiatilia referetur.

ORDO XVII. DE ZOOPHYTIS MARINIS QVIBVSDAM QVAE NON CORIO DVRO SIVE TESTACEO INTEGVTVR, (EA ENIM

ultima Testatorum fecimus,) sed sui generis operimento.

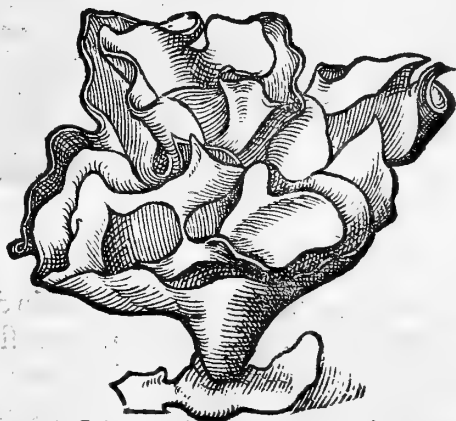
HOLOTHVRIA & Tethya, quæ Rondeletius Zoophytis attribuit, ultimo Testatorum loco (ubi etiam eius facti rationem reddidi) recensui. ¶ De Spongiarum natura alij aliter senserunt: nos in earum historia non sentire eas ostendimus. Sunt sanè gradus quidam nature, ut alibi, mirificè semper τὰ μέσα καὶ ἐπιμφοτελέωντα appetentis, ita in transitu à frutice ad animal. Post inanimata corpora, media quædam fortè sequuntur, (ut si quæ inter lapides & metalla crescēdi uim fortè habent) tertio animata, ut Plantæ. In plantarum fine, Zoophytorum initio, Spongiæ sunt, primum simpliciter dictæ: deinde aplysiæ: mox Pulmones, Holothuria, Tethya, ac multa deinceps Zoophyta, alia ferè alijs perfectiora, usque ad Conchas, quas superant Cochleæ, &c. donec ad Hominem usque conscenderit. ¶ Zoophyta uocamus (inquit Rondeletius) quæ nec animalium nec fruticum, sed tertiã ex utroq; (genere) naturam habent: quæ Latine nominare non possumus, nisi Plantamines, aut Plantanimalia dicamus. Horum nonnulla Aristoteles inter Testacea recenset, ut Tethya & Stellæ: quæ quoniam duro corio integuntur cum Testaceis: quoniam uerò naturã inter plantas et animalia ambigunt, cum Zoophytis explicari possunt. Nos eodē libro utrumque genus coniungimus: quod quædam sint Zoophyta quæ ad Insectorum: & quædam Insecta, quæ ad Zoophytorum naturam accedant. Sic ille.

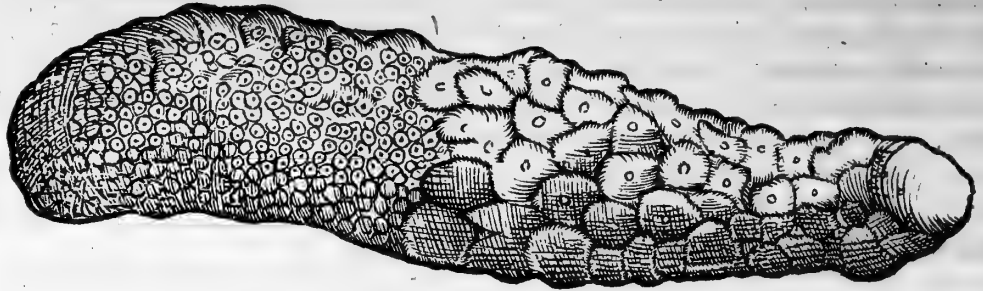
*Holothuria.
Tethya.
Spongia.
Gradus natura.*

ESCHARA, Ἐσχάρα, ut Rōdelet. suspicatur: à figura forsan similitudine aliqua. Quod hinc representamus (inquit) nostri piscatores Giroflade appellāt, à similitudine pulchri & boni odorati floris, quem nostri Giroflade, Gallii Oeillet uocant. Suspicio tantum necdum pro certo habeo, sit ne ueterum Eschara, cuius mentionem à solo Atheno fieri comperio ex Archippo. Super saxa enascitur, ex pediculo exurgēs, aliquādo supra ligna in mare deiecta, nonnunquam pediculo caret. Ex dura terreaq; substantia constat: cute rubra contegitur, qua sublata totum corpus spectatur cribri instar perforatum, lactucæ crispæ siue capitatæ folijs simile. In cibis inutile prorsus est. Aduersus ulcera maligna prodest. Vehementer enim siccatur, & superuacuum carnem absumit. Hæc Rondeletius. Archippi uerba sunt: Λεπίσιμ, ἐχίνοισ, ἐσχάrais, βελόνας τε, τοῖς κτένοι τε. Videtur autē ille in ueteris comœdiæ fabula, in qua opsophagos præcipuè traducit, de ijs tantum piscibus & aquatilibus loqui, quæ cibo apta sunt. Rondeletij Eschara cibo inepta est. quare Archippum de illo pisce potius, qui masculino genere Escharus à Dorione nominatur, sensisse coniecerim: eum alio nomine ἰσέρι appellat, de genere latorum piscium. Rondeletius dubitat an hæc sit species illa Soleæ, quam ipse oculatam eognominat: & sanè habet illa maculas tanquam oculos pupillis (quas Græci ὀφθαλμοὺς uocant) insignes. Cæterum Eschara Rondeletij planta quædam marina fortè fuerit, fucò bryouæ marino cognata, describitur enim hoc lactucæ folijs, rugosum, ueluti contractum, sine caule, plusculis ab ima radice exeuntibus folijs. nascitur in lapidibus testaceisq; præcipua ei siccandi spissandiq; uis, &c. Aetius lib. 12. cap. 35. Lactucæ (inquit) in mari, sunt germina lata & oblonga, ac uiridiora, tenuia & subrugosa, ac ueluti conduplicata, ad litora maris per fluctus eiecta.

GALL. Giroflade, utiam dictum est.

GERM. F. *Ein Deernägele/wachst an den steinen im meer.*

Epipetron herba.

EPIPETRUM Cornelij Sittardi, quod pictū ad me misit. Massa quædam informis uidetur, spongiosæ & cauernosæ substantiæ, sex digitos longa, sesquidigitum lata, inæqualis & tuberosa, multis ceu acetabulis compacta: colore partim nigricans, partim rubescens. Hanc apud me picturam cum Bellonius uidisset, Pudendum marinum sibi uideri dicebat. Nasci puto circa petras maris, eisq; hæere, ut inde aliqui Epipetron nominare uoluerint. sed zoophytum hoc est. Veterum uerò Epipetron herba est, quam Aristoteles etiam suspensam, multo tempore uigere tradidit, &c.

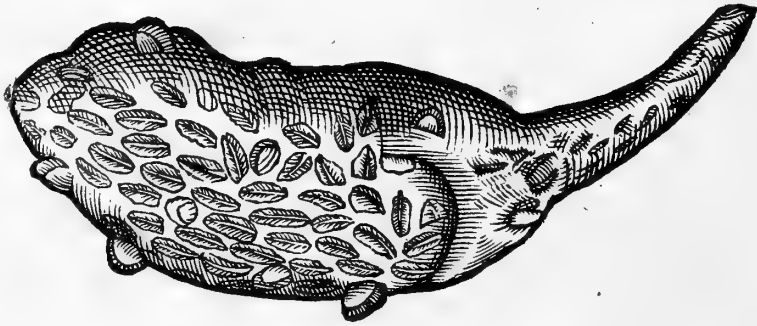
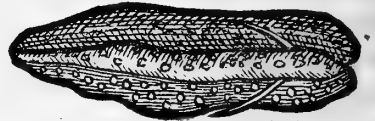
GERM. Ein besunder luct vnd schwum̄chtig meergewechs/2c.

CVCVMIS marinus: quem Plinius colore & odore similem facit terrestri.

GERM. F. Ein Meerktumbre.

Vua mar.

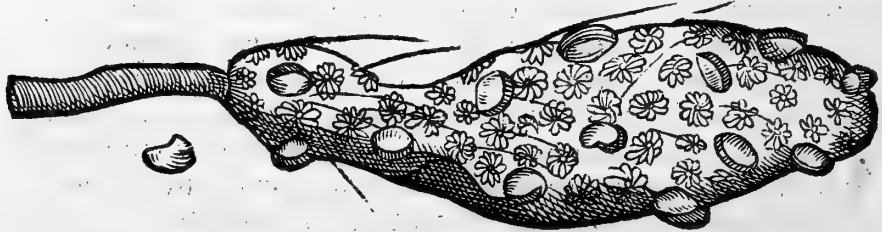
ZOOPHYTI huius nomen apud scriptores nullum reperio, quare à similitudine Malorum insanorū, (quæ Albergaines nostri uocāt, alij Pommes damours,) Mali insani nomen ei accommodare uisum est. Vua marinæ species quibusdam uideri possent: sed quia flores uua nullos refert, uerū foliorum potiùs uel plu-

marum formam: quia etiam pediculo differt: dilucidioris distinctionis gratia ab Vua mar. secreui mus: & à similitudine mali illius terrestris, quod oblongius est (nam est & alterū rotundius) Malum insanum appellauimus. Facultate ab uua mar. (quam mox subiiciemus) non differt, Rondel.

GALLICE. Albergaine uel Pomme damours de la mer.

GERM. F. Ein sunderlich Meergewechs: dollöpfel oder öpfel der liebe im meer.

VVA marina Plinij. Rerum quidem, non solum animalium simulacra mari inesse, licet intel ligere intuentibus Vuam, Gladium, Serras, Plinius. Intelligit autem opinor (inquit Ron delius)

deletius) eam Vuam quæ hîc depingitur, externa in parte uuæ flores optimè exprimens. Est autem oblonga quædam & informis massa, ex uno pediculo dependens. Partes internæ indiscretæ sunt: inter quas aliquando reperiuntur ueluti glandulæ paruæ, cuiusmodi unicam seorsum depinximus. ¶ *Vua marina* in uino putrefacta (*tusa & madefacta in uino sufficienti*, Nicolaus Myrepsus) ijs qui inde biberint tædium uini affert, ait Plinius: cuius rei causam foetori & marino odori attribuit Rondeletius. Vegetius in Veterinaria medicina inter diuersas res marinas Vuam quoq; adhibet in suffitum contra pestilentem morbum. Vuam seu Ampelon Græcè, aliqui uocant genus *Vua alga*. algæ in aquis dulcibus, quod florem fructumq; racematim digestum habet. Ampelis et botrys Aeliano inter algas sunt.

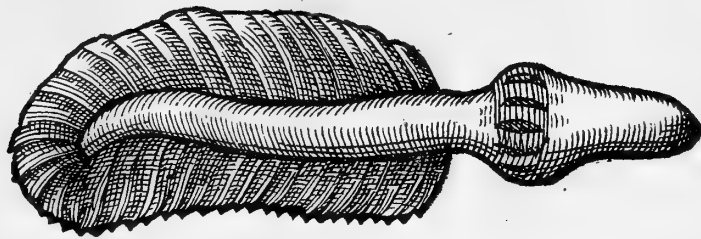
GALL. Nostri piscatores non hoc Zoophytum, sed oua Sepiarum racematim compacta, à pediculo uno dependentia (ut supra exhibuimus) Vuam mar, nominant, Rondeletius.

GERM. F. *Ein Meertrübel: ein Meergewächs / an welchem außwendig geleych wie traubenblumen gesehen werdend.* Id quod in Oceano Germanico *Haffgusse* uocant, magis fructumquàm piscem referens, simile quid esse suspicor.

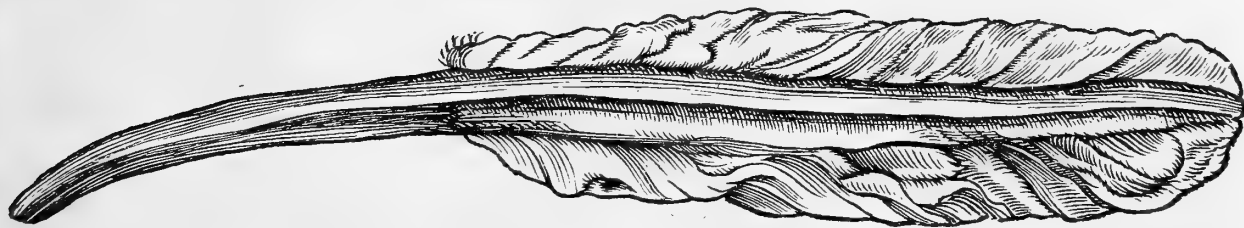

MANVS marina, dicta à similitudine quadam.
GERM. F. *Ein Meerhand.*

Penna marina Rondeletij.

Alia à Cor. Sittardo communicata.

PENNA marina, ut Rondeletius nominat. Est enim (inquit) pennis magnis ijs quæ in pileis gestari solent, persimilis, &c. Noctu maximè splendet, stellæ modo. Est inter Vrticas quoque à Rondeletio exhibitas, species una quæ frondem pennæ fermè instar explicat. Pennam marinam aliam rubentem, fronde simili ferè, nulla cum glande similitudine, Cor. Sittardus olim ad me misit. ¶ Penicillum mar. supra cum Testaceis inuenies.

GALL. Nostri piscatores, formæ extremi alterius similitudine inducti, Mentulam alata uocant, est enim ea pars peni sine præputio, id est, glandi, similis: altera uerò parte pennam refert. Rôd.

AQVATILIVM ANIMANTIVM DIVISIO SE-
CVNDVM LOCA IN QVIBVS DEGVNT,
ex Oppiani primo Halieuticorum.

PISCES MARINI ALII SVNT

1. LITORA
LES: & ho-
rum alij pa-
scuntur in li-
tore, uel

ARENOSO: arenis & rebus que in eis nascuntur uescetes, ut Hippus, Cuculus, Erythinus, Cithari, Mullus, (hunc etiam infra cum genere Saxatilium nominat:) Melanurus, Trachurus, Buglossus, Platyurus, Tania, Mormylus, Scomber, (sed hunc infra quoque nominat, cum ijs qui circa petras conchis plenas degunt:) & si qui alij litorales sunt, *φίλοι ἀγιαλοῖσι*. item Nautilus polypo cognatus: qui tamen etiam in summa aqua nauigat. ¶ Testaceorum alia in petris, alia in arenis degunt: ut Nerita, Strombi, Purpura, Buccina, Mituli, Solenes, Ostrea, Echini.

COENOSO, & in paludibus, quae *Τενάγη* uocant: *Τενάγηδες* pisces, lutarios uertunt aliqui, ut Raia, Bos, Pastinaca, Torpedo, Passer, Clarias, Triglis, Oniscus, Saurus, Scepanus, & alij quidam. ¶ De Canum genere carcharię pelagij sunt: centrina uero & galei eorumque species, ut Scymni, laeues, acanthia, uarij, alopecia, rhina, in ceno profundo uersantur.

HERBOSO uel algofo: (*Θίνα ἀνὰ παρασόσασιν*) inter herbas: ut Manis, Tragus, Atherina, Smaris, Blennus, Sparus, (sic enim legendum, non Scarus:) Box uterque, & alij.

FLUVIORVM hostijs adiuncto, uel stagnis dulcioris aquae, (ubi multus limus colligitur, & aqua dulcis marinę miscet:) ut Cestreuus, Cephalus, Lupus, Amia, Chremes, Pelamys, Conger, Olisthus. [Horum multos anadromos esse puto, hoc est, flumina subire: quanquam Oppianus Lupum duntaxat amnes subire dicit, Anguillam contra ex amnibus descendere.]

MVSCOSIS, (eminentibus nimirum altius,) musco & alga obductis: ut Perca, Iulis, Channus, Salpa, Turdus, Phycis, (& alij.)

HVMILIBVS in arenoso mari, quę Leprades nominant: [aliqui Lepradem interpretantur petram maris asperam, altam, albam, uel cui lepades adnascantur: sed Oppianus distinguit, Aelianus, ni fallor, aspra nominat:] ut Cirrhis, Syena, Basilisci, Myli (uel Mylli,) Mullus, quem etiam supra cum primo genere Litoralium recenset.

Hi precipue à medicis saxatiles dici uidentur, quanquam & sequentium quidam.

HERBOSIS (sub aqua nimirum:) ut Sargus, Umbra, Faber, Coracinus, Scarus.

CONCHIS aut patellis plenis, cauernosisque, ut pisces subire possint: ut Phagri, et Agriophagri, Cercuri, Opsophagi, Murane, Sombri, [hos supra quoque primo generi litoralium adnumerauit:] Orphi.

RIMOSIS, siue rimas & fissuras quasdam (Græci *χερσίδες* dicunt) & ueluti specus habentibus: qui in suis latibulis manent, & præternatantibus piscibus infirmioribus insidiantur: ut Ouis, Hepatus, & Prepontes magni quidem corpore, sed ignauis: & Onos, id est, Asinus.

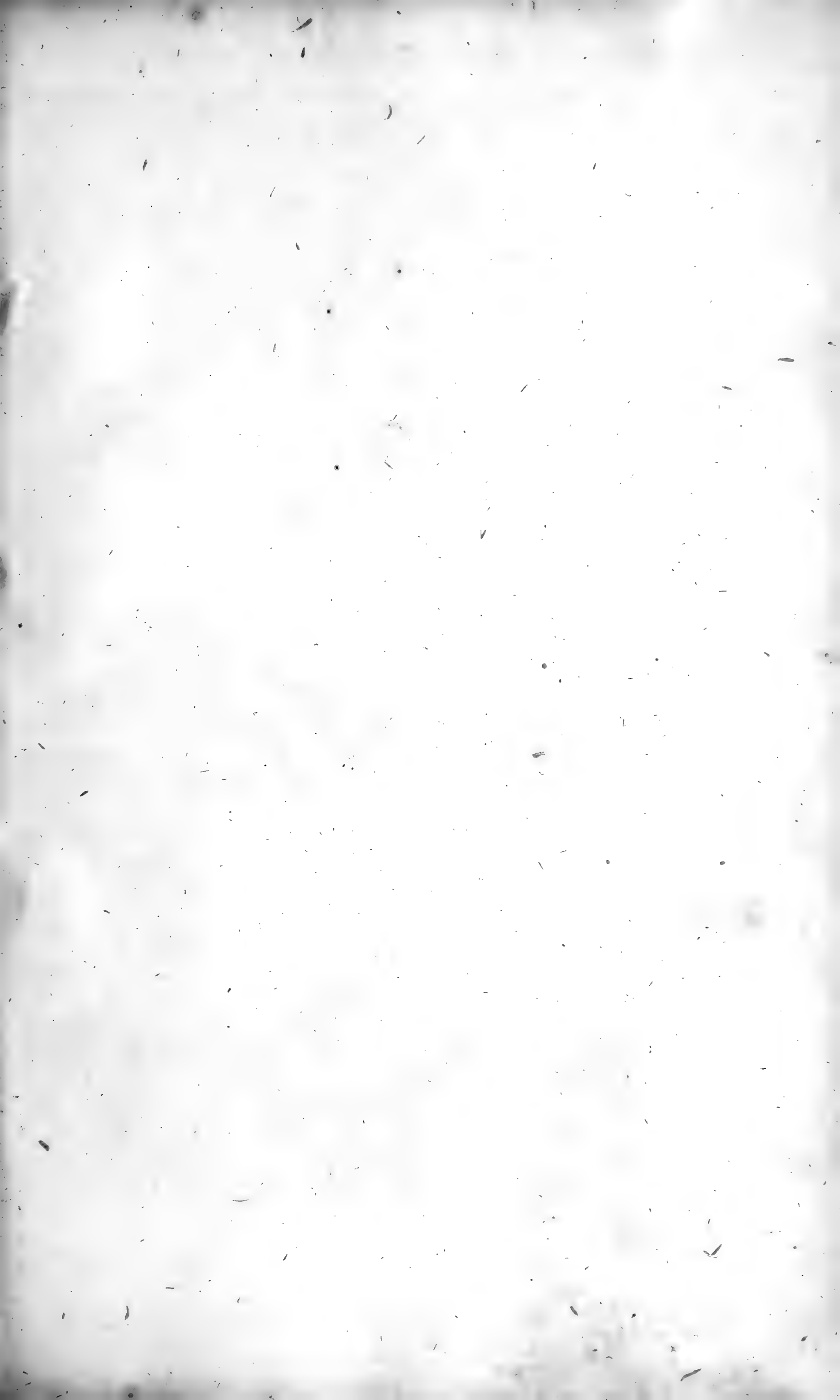
Saxatilius solus Adonis siue Exocætus dictus, relicto mari undas secutus in petram aliquam se recipit quietis causa.

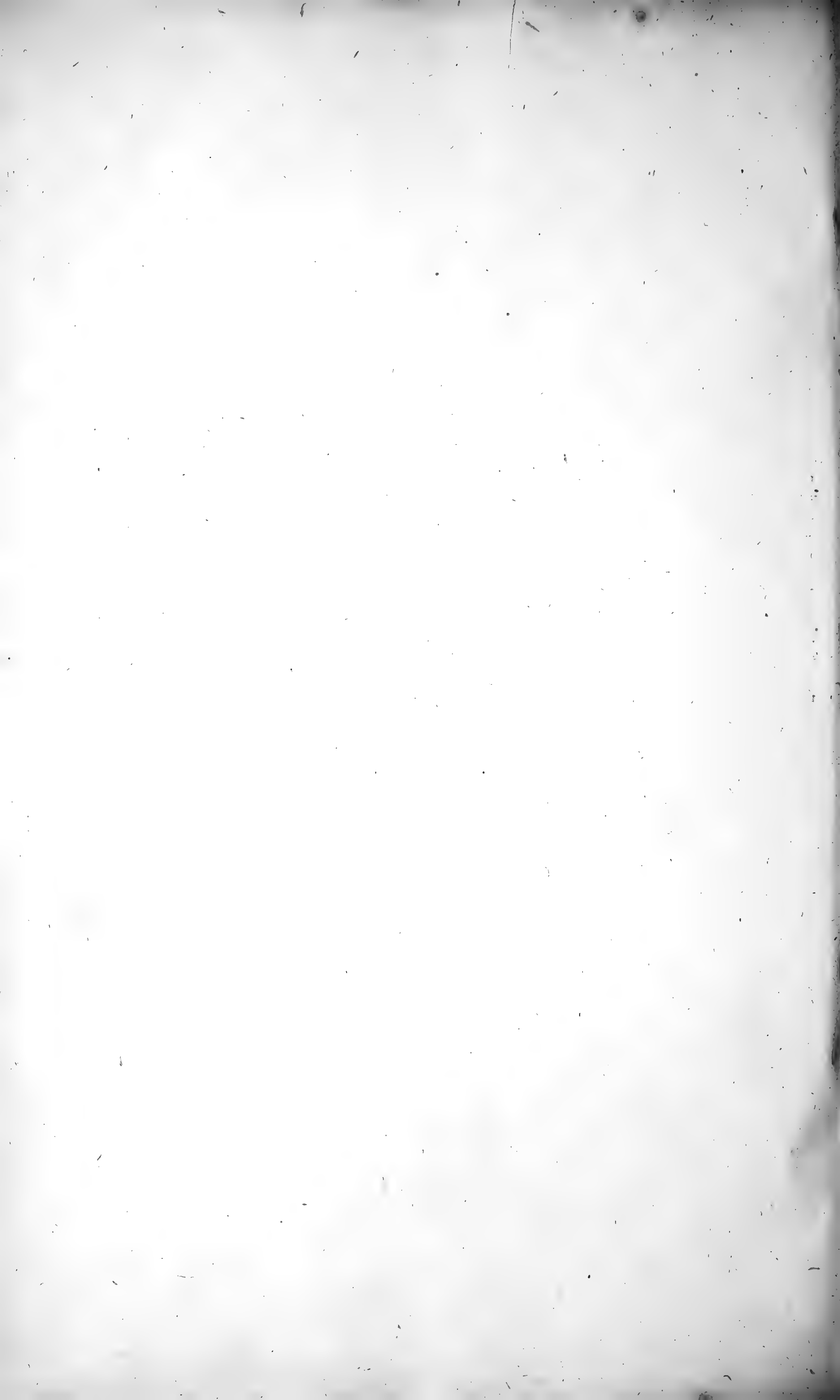
Locusta etiam & Astacus in sinibus maris petras incolunt, Astacus etiam procul abstractus, semper ad suam sedem redit.

Testatorum alia in petris, alia in arenis degunt.

3. AMBIGVI ad petras uel arenas: in utrisque enim degunt: ut Aurata, Draco, Simus, Synodon, Scorpius uterque, Sphæraena, Acus, Charax, Gobius; Mys (id est, Mus, Capros alio nomine Athenæo,) non magnus, sed corio & dentibus ualidis, ut uel homini resistat.
4. PELAGII, procul à terra: ut Thynni, Xiphia, Orcyni, Prenades, Cybeæ, Scolia, (Colia nimirum:) Scytalæ, Hippuri, Callichthys sacer piscis, Pompilus comes nauium. Echeneis cubitalis piscis, anguillæ similis, &c. Item cete, ut Leo, Zygena, Pardalis, Physalus, Melanthynus, Prestis, Lamne (uel Lamia,) Maltha, Aries, Hyæna: & Canes, nempe cetacei uel carcharia. (nam alia 2. Canum species uersantur in ceno, centrina, & galei cognomine, quorum multæ sunt species.)
5. VAGI, qui certam sedem non seruant: ut Chalcides, Thrissa, Habramides, qui modo ad saxa, modo ad pelagus, modo ad litus feruntur, semper peregrini & erronei. Anthia precipue circa petras profundas degunt: non semper tamen: oberrant enim undique, pro libidine gulæ: sunt enim edacissimi piscium, quanuis edentuli: magni & cetacei, in quatuor genera distincti, &c. Primi flauis, secundi candidi, tertij puniceis, quarti Euopi uel Aulopi propter superciliorum speciem. Item Delphini, qui modo circa litora, modo in pelago sunt: nec usquam in mari defunt.
6. AMPHIBII: (ut è saxatilibus forte Adonis:) Cancri, Squillæ, & Paguri. Item qui in recessibus aut cauis locis maris habitantes pedibus præditi sunt: ut Polypus, Osmylus, Scordylus, (nimirum Cordylus:) & Scolopendra. Egregiuntur & cete quaedam è mari, (ut Phocæ, propter somnum: Balæna, propter Solis calorem.) Diu in terra uiuunt Anguillæ, Testudo & Castorides, quarum dirus in litore ululatus est. Sunt & aues amphibiarum, quæ ex aere in mare se demittunt, cibi causa: ut Lari, Alcyones, Haliaeti. & contra pisces aliqui præ metu in aere euolat, &c. Loligo longius, & altius: minus altè Hirudo: *ἰππὶ* uero, id est, Miluus siue Lucerna, proximè aquas, ita ut aquam contingat, & partim uolare, partim natare uideatur.

F I N I S.

TOMVS II. LIBRINO.
MENCLATORIS AQUATILIVM ANIMANTI-
V M IN SVOS ORDINES DIGESTORVM, CVM PICTVRIS
EORVNDem AD VIVVM EXPRESSIS.

CONTINET AVTEM VT PRIOR TOMVS
MARINA, ITA HIC QVAE IN DVLCIBVS AQVIS (FLV
ujs, Lacubus, & alijs) degunt animalia.

ORDINES HI SVNT.

- I. DE Piscibus fluuiatilibus; Cuius Partes sunt 5.**
 - 1. De Pisciculis.**
 - 2. De Saxatilibus.**
 - 3. De Piscibus latis.**
 - 4. De Piscibus simpliciter.**
 - 5. De Piscibus anadromis, id est, e mari subeuntibus amnes.**
- II. DE reliquis in dulcibus aquis animalibus; Cuius Partes sunt 4.**
 - 1. De Piscibus lacustribus.**
 - 2. De animalibus Crustatis.**
 - 3. De Testaceis.**
 - 4. De Insectis.**
 - 5. De Amphibijs uiuiparis ouiparisq̃.**

11 700000

AMPLISSIMIS AC PRVDEN- TISSIMIS VIRIS, COSS. AC SENATVI ILLV-

STRIS REIPVB. BASILIENSIS, DOMINIS SVIS HO-
NORANDIS, CONRADVS GESNERVS

Tigurinus S. D.

LVVIATILIVM *Piscium effigies ueras ac uiuas cū in unum librum se-
orsim redēgissē, & varijs diuersarum gentium linguis eorum nomina expli-
cassē, amplissimi Viri, Patres conscripti, cui primū potissimūq; hoc mu-
neris offerrem, cogitare cēpi. Mox autē ipsum argumentum suggerēbat, hōne
stissimū Ordinem Vestrum, hoc qualicunq; dono dignissimū, simul etiā patronum mi-
hi meoq; huic operi futurum, imprimis mihi deligēdum, quoniam inclyta urbs Vestra ad ma-
ximum nobilissimūq; nostrarum regionum & fermē totius Europæ flumen Rhenum condi-
ta, summū Heluētiae nostræ decus & ornamentū existit. Is fluuius ab Helueticis (aut Rha-
eticis potius) iugis duplici capite ortus, ubi Veteris Rhatiae limites primū superauit, & ma-
ximum nobilissimūq; lacum Acronium permeauit, breui Helueticorum fines emensus, per
omnem deinceps Germaniam (cuius & Galliae terminus olim statuebatur: nō quod Germa-
nia non semper, ut hodieq; ulterius se extēderit: sed quia terminū alium satis insignem tam
longo tractu nullum inueniebant Geographi) multas regiones & plurimas celeberrimas ur-
bes præterlapsus, & amnibus innumeris auctus, tribus ostijs Oceano se infundit. In Heluetia
quidem Urbis Vestrae ad pulcherrimum hunc amnem, quo media interluitur, situs longē a-
mānissimus est: et talis, ut aduena aliquis nondum perlustrata Urbe, dubitare possit plus
ne gloriae fluuiō ab Urbe, an urbi à fluuiō accedat. At is qui omnia Urbis ornāmēta perspecta
habuerit, cum pleraq; alia longē inferiora oppida idē hoc flumen alluat, ea plus gloriae à flu-
uio accipere, quā dare: uestram uerō plus dare quā accipere fatebitur. Nam & magnitu-
do Basileae Vestrae mediocris est, (laudanda autē uidetur mediocritas, ut plerisq; in rebus
ceteris, ita & Urbium magnitudine:) & munitiones itidem mediocres: situs uerō cum alijs
tum propter Rhenum, ut dixi peramānus: aedificia publica augusta, & priuata quoq; non con-
temnenda. Ager etiā circuniacens planicie, collibus, syluis amānus: idēq; annona, arbori-
bus & uinetis fertilissimus. Aer non insalubris: eiusq; temperies non adeo inclemens. Ciues di-
uitijs mediocres: humanitate, benignitate alijsq; uirtutibus excellentes. Non desunt egregij
mercatores, non artium mechanicarum & aliarum quibus iuuatur et ornatur ciuitas omne
genus opifices. His accedunt quæ optima maximaq; sunt in rebus humanis: primū uera reli-
gionis ac pietatis erga Deum sinceritas, cui tanquam columna aeneæ omnis omnium rerum-
pub. status, qui ad felicitatem aspirat, inniti debet. deinde huius propagandæ conseruandæq; in-
strumentum philosophia: quam in Academia Vestra optimē constituta permulti doctissimi
clarissimiq; uiri, in tribus illis antiquissimis linguis Latina, Graeca et Hebraica, felicissimē
docent ac profitentur. qui omnes (sicuti etiā literati aliquot in ipso Senatu uestro Viri) iu-
dicare de hoc opere meo poterunt: id quod ut faciāt cupio, quanquam uerecundijs, tenuitatis
meæ mihi conscius. Certē ut nihil suauius, nihil gloriosius contingere potest homini bene sentien-
ti, quā approbari à uiris bonis & eruditis: ita ab eisdem doceri ac emendari proximus ad
gloriam gradus fuerit. Ego mea omnium doctorum hominum iudicijs ac censuris submitto.
Erunt autē illi mihi æquiores, cum secum reputarint, quā difficile fuerit fluuiatilibus pi-
scium inuenire nomina antiqua, Latinis aut Graecis, uel utrisq; usitata. quoniā ueteres hu-
ius historia conditores de solis ferē marinis mentionem fecerunt: de fluuiorum uerō et dulcium
aquarum alumnis quā paucissimis. Quare cum pleraq; eorum nomina uera haētēnus à li-
teratissimis etiā uiris (absit inuidia dicto) ignorarentur, ac ueterum de eis scripta, tan-
quam de rebus peregrinis, nulloq; fructu legerentur: ego quā potui lucem, multis sanē uigi-
lij & laboribus diuturnis, magnoq; sumptu, his tenebris intuli: & illis, quibus rerum Natu-
ra contemplatio cordi est, ut unum omnium Architectum in suis operibus magis magisq; ad-*

mirari, agnoscere, venerari ac celebrare pergant, quoad eius potui, viam patefeci. Hoc autem quicquid est, inclyto nomini vestro, ornatissimi & prudentissimi viri, dico atq; dedico, cum ob causas iam expositas, (fluminis inquam Rheni plurimis optimisq; piscibus abundantis magnitudinem, et adiacentis ei urbis vestrae maiestatem: ciuium virtutes, & doctorum hominum, qui hac ut spero legere & iudicare dignabuntur, praestantiam.) tum propter reuerentiam & amorem singularem, quibus erga urbem vestram, tanquam alteram patriam meam, afficior: idq; merito. in celeberrima enim Academia vestra adolescens olim bonarum artium elementa hausi: deinde iuuenis medendi methodum in eadem a praceptoribus imbibi, ac mei profectus honestum testimonium publicum accepi: et hodieq; plurimorum doctrina praestantium in ea hominum, quae ipsorum virtus & humanitas est, amicitijs fruor. Vos igitur me clientem vestrum, & almae Academiae Basiliensis veluti filium obseruantissimum, ac multis nominibus Reipub. vestrae deuinctum (quod hac dedicatione, ceu aliquo animi grati monumento, testari ac profiteri uolui) agnoscere, et una cum hoc libro vobis commendatum habere, grauisimoq; patrocinio vestro tueri dignabimini. **VALETE** domini ac patres mihi nunquam non obseruandi. **DEUS O. M.** pater Domini nostri Iesu Christi vos omnes & Rempub. uniuersam cum sancta apud vos Ecclesia sua perpetuo tueatur & seruet. Tiguri. pridie Kal. Maias, anno Virginei partus **M. D. LX.**

DE FLUVIATILIVM PISCIVM DIFFE-

RENTIIS ET ORDINIBVS.

FLUVIATILES pisces prius quam Lacustres describemus: quonia lacus plerique omnes a fluuijs efficiuntur, ubi aqua fluminum humilior & profundior loco stagnat: maiores quidem a maioribus. Fluiatilium numerus maior est. Qui lacubus & fluuijs communes sunt, illos fluuiatilibus quam lacustribus adscribere malui: lacubus quidem peculiare pauci sunt, quos seorsim dabimus Ordine sequente. Rondeletius Lacustribus quosdam adnumerauit, quos nos fluuiatilibus: ut ex latis Cyprinum, Tincam, Ballerum, quauis hi non in omnibus fluuijs reperiantur: sed maioribus tantum ferè, presertim qua longius a montibus & origine sua distat, fluuntque tardius. (Cyprini quidem in Rheno Basileæ etiam capiuntur.) Idem fluuiatiles paulo minus accuratè quàm nos distinxit. primum enim locum tribuit anadromis, qui ultimi esse debebant, utpote aduenæ: hisque Vmbra fl. & Glanin intermiscet: hunc quidem ratione Siluri cui confertur, illam nescio qua.

Saxatiles nullos facit: nam proprie dictos, marinos tantum existimat: improprie uero dictos paruis adnumerat, ut latos Lacustribus. ¶ Ego cum fluuiatiles similiter ac marinos diuidere cuperem, Ordines aliquos prorsus non inueniebam, nisi aliqua similitudine uel analogia tantum: aut inueniebam forte, sed uix unum & alterum ei subiiciendum piscem: eumque forte non proprium fluuijs, sed e mari aduenam. Litorales, Saxatiles, Pelagij in mari dicuntur, a differentijs locorum in quibus degunt: quas in dulcibus aquis non item reperias, nisi comparatione quadam. Sunt enim ueluti litorales, qui in ripis maiorum fluminum aut lacuum uiuunt, ut minores quidam pisces: & qui in lacubus paruis inueniuntur, aut in riujs presertim cœnosis. Qui uero in lacuum maiorum ac profundiorum gurgitibus aluntur, ut Albularum genera, Pelagiorum instar, tum loci tum facultatis in nutriendo ratione mihi uidentur litoralibus non parum anteferendi. Saxatiles in lacubus opinor nullos dixeris: nam in mari sic appellantur qui in litoribus puris et saxosis circa petras natant: quamobrem & loci purioris ratione, & exercitationis cœtinuæ propter undarum circa saxa agitationem perpetuam, salubriores existimantur, at qui in ipsis saxis delitescunt, & parum exercentur, non proprie dicuntur saxatiles, & succum minus salubrem gignunt. Fluiatilium quidem Saxatiles appellemus licet, illos qui amnes aut riuos pueros, lapidosos, & rapidos, ut ferè sunt in locis montanis aut propius montes, incolunt: ut Thymallum precipue & Pyrunta, id est, Truttam riualem. Improprie autem illos, qui cum sub lapidibus delitescant, & non exercentur, hypopetri potius quam petrei Græcè uocari possunt: ut minuti quidam & sine squamis pisces, Mustele minime, & Cottus fl. qui etiam solus, quod sciam, fluuiatilium, non alimenti ratione, sed corporis forma, marinarum illis quos *λυγοςδελς* (id est, Lyriformes) appellauimus, conferri potest, ceu capite magno, os

seco, aculeato: cauda exili, corpore tereti: Vranoscopto precipue: quanquam etiam similior ei marinus ille est, qui Blennus dicitur. Plani spinosi in dulcibus aquis nulli sunt, præter Passeres illos qui e mari subeunt, longissimè (puto) post Salmones et Clupeas. At cartilaginei plani nulli unquam (puto) in fluuijs uel nati uel subeuntes deprehenduntur, in eo genere quidem Rana piscatrix est, quæ similitudinis non nihil cum Rana palustris nostra habet, presertim uero eius fœtu, quem Gyrrinum uocant, caudato. Sed neque Cartilagineum piscem longum, unquam in aqua dulci captum audiuius. Habent illi simile quippiam Mustelarum nostrarum generi: sed differunt cum aliter, tum quod uiuari omnes, & os (præter Squatinam) parte supina, non in promptu habent. Græcè communi uocabulo *καλαί* uel *καλαίδες* dicuntur, Latine Mustelos & Musteligenas dixeris. Mustelæ uero fœminino genere Latinis, & Græcis similiter *καλαί*, siue ab illorum aliqua similitudine dictæ sunt, ut ego coniecerim: siue, ut Aelianus, ab eo quod similiter ut cadauerum oculos exedant.

Verum ille de marinis loquitur: quibus tum fluuiatiles, tum lacustres, adeo similes sunt, ut merito nomen commune habeant. At Musteli marini cartilaginei sunt, Mustelæ autem dulcium aquarum spinosæ: quare piscibus simpliciter a nobis adnumeratæ sunt. Antacæi igitur ex anadromis dicti, ut Sturio & cognati, item Lampreda, Silurus, cartilagineis longis in mari similiores sunt, tum cartilagine, tum oris situ. differunt tamen hi quoque, quod ouipari sint, & pingue discretum habeant, Antacæi presertim. In mari etiã Conger cartilagineus est, huic tamè generi (quod *σέλαχος* nominant Græci) non adscribitur, partu, oris situ, & pingui differens. Postremo, quauis prægrandes quidam in fluuijs & lacubus pisces inueniantur, ex anadromis maximè, ut Antacæi, Siluri, Salmones: e fluuiatilibus uero proprie dictis Lucius, Trutta, Cyprinus: quos *κτυώδεις* ferè, id est, cetaceos appellare licebit: cete tamen proprie dicta in nostrarum regionum, & totius Europæ, ni fallor, fluuijs neutiquam sunt. nam in Nilum ascendit Delphinus: et Crocodilus in eodem flumine, ut et Hippopotamus, ueluti cete sunt: quauis in siccum exeant, ut Phoca & Testudo e mari. Rana palustris, ridiculum quoddam ceti rudimentum uideri queat, ut Simia Hominis: sed hæc cartilaginem pro ossibus habet, & fistula cetorum propria (si phocam & Testudinem demas) caret. quare propius ad cetorum naturam accesserit. Testudo aquatilis, quæ ossibus prædita est: differt tamen rursus quod ouipara sit, quodque fistula caret: mediæ ferè inter serpentem & cetum naturæ: ut Castor inter Quadrupedes & cetum. Ergo cum eisdem Ordinis, quos in marinis instituimus, seruare

Rondeletij diuisio.

Fluiatilium cum marinis comparatio.

Litorales.

Pelagij. Saxatiles.

Hypopetri. Petrei.

λυγοςδελς.

Plani spinosi. Plani cartilaginei.

Cartilaginei longi.

Mustelæ.

Antacæi &c.

Cete.

Ordo I.

hic omnes non liceret: quoad tamen fieri potuit, illos sequutus sum. Itaque primum Ordinem piscibus fluuiatilibus attributum, in partes quinque secui: quarum prima pisciculos continet, tum squamosos, tum absque squamis. Secunda saxatiles, tum illos qui proprie (quanquam ueteribus nulli fluuiatiliu saxatiles cognominentur) tum qui improprie, ut supra diximus, ita uocari possunt.

Tertia latos, ut Cyprinos ac similes: qui omnes squamosi sunt, Tinca excepta. Phoxinos latiusculos propter paruitatem ad primum Ordinem retulimus. Quarta, Pisces simpliciter, ut Leuciscorum genera, & similes aliosque teretes ferè & squamosos: dempto Mustelarum genere, quod lubricum & ferè sine squamis est. Ultimo huius partis loco Anguillam posui: quæ ut sui planè inter pisces generis est: ita cum Mustelabus uideretur aliquid commune habere: & sola, quod sciam, piscium, ex omnibus in mare descendit, ut non qui proximè describentur contra è mari in flumina ascendunt. Quinta pisces anadromos, hoc est, illos qui è mari fluuios subeunt: ex quibus primùm feci Salmonem, quoniã non modò ascendit, ut sequentes: sed foetus eius etiam descendit ex amnib. & breui tempore in mari adultus fluuios natales repetit: ut, sicut sequentes anadromi tantùm sunt, Anguilla quæ præcessit, catadromus: Salmo mixtæ uel ambiguae sit naturæ, uel *καταναύδ' πομός πρ.* Anadromos quidem ueteres, simpliciter etiã uocarunt fluuiatiles, ut Murenam fl. (id est, Lampredam) Dorion, alij Silurum & alios. Hoc animaduertendũ, in fluuijs quosdã & nasci & manere pisces, qui tamè eadem marinis nomina habent, nõ quòd è mari aduenerint, sed propter similitudinẽ aliquam, ut Perca, Leucisci, Mustela: & Barbi uel Barbatuli, si ita etiã Mullos uocare libet. Ex anadromis longissimè ascendit Salmo, deinde Alaufa, quæ Basileæ etiã in Rheno inuenitur. tertio Passeres, qui in Rheno Colonia capiuntur, & fortè etiam altiùs. quarto, ni fallor, Sturio & Antacæi cognati. Lupi minùs longè à mari discedunt. Postremò Congrorũ foetus in Angliã, minùs etiam Lupis. Cæterum ut è mari flumina quidam subeunt, & stagna marina: ita è riuis etiam in flumina intrant quidã, parui præsertim ac sine squamis pisciculi: & è lacu cum parturit Trutta lacustris.

Ioãnes Kentmanus doctissimus Torgæ medicus, pisces in Albi flumine, his ordinib. distinxit.

1. E mari ascendentium alij proficiunt & pariunt in Albi, ut Silurus, & Spirall uulgò dictus, & Zerta uel Plicca.
2. Alij paulatim contabescentes moriuntur: ut Sturio, Salmo, Alaufæ species Zige uel Goldfisch dicta, Passeris genus Halbfisch, Lãpreda maior & media cui à nouè oculis compositũ est nomẽ.
3. Sunt qui è riuis in Albim migrant, manent, & crescunt: ut Thymallus, Trutta, Mustela illa quã Struppen appellant, Gobius capitatus seu Cottus, Lampreda minima: Smerla uulgò dicta, (è Mustelarum genere minima,) & eiusdem species saxatilis cognomine: Phoxinus læuis, Pœcilius.
4. Alij è stagnis & stagnantibus aquis in Albim tranant: ut Albi pisces (Weyßfisch) uulgo dicti, Rutili, Bramæ seu Cyprini lati, Gusteri uel Plestyæ, Tinca, Characis uulgò dicti species duæ minores, Centrisci.
5. Alij in ipso Albi nascuntur, manent & proficiunt: ut Lucius, Cyprinus, Charax (uulgò dictus) maior, Barbus, Capito Aufoni, & ei cognati (ut coniectio) quos Rappos & Iesos nominant: Capito fl. minor, uulgò Hefling: Perca, & Perce similis ille quẽ nos Porcum Nili interpretamur: Anguilla. & ex minutis Erythrophthalmus, Phoxinus squamosus, Alburnus Aufoni: & qui uulgò dicuntur Döbele/Schnepfisch/Wetterfisch.
6. Postremò est qui in Albi nascitur & manet, non tamen proficit, ut qui Canitzle uocatur, quem Geor. Agricola Salarem nanum interpretatur.

Ordo II.

Ordo III.

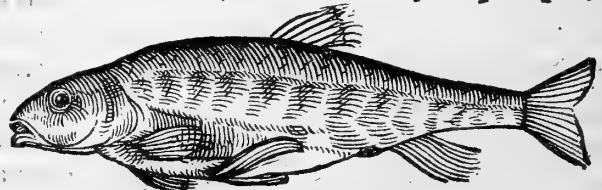
In Ordine secundo Pisces lacustres primum exposui: deinde etiam reliquas dulcium aquarum alumnas animantes: primo Crustata: ab eis Testacea, & Insecta: ultimò Amphibia, tum Quadripeda uiuipara aut ouipara, tum quæ pedibus carent, ut Hydros. Zoophytum quidem proprie uocandum in dulcibus aquis nullum adhuc inuenimus.

ANIMALIUM IN DULCIBUS AQVIS ORDINIS I. PARS

I. DE PISCICULIS FLUUIATILIBUS.

Phoxini læuis icon ex opere Rondeletij.

Alia à Bellonio exhibita, maiuscula quàm par sit.

Alia, quam amicus è Sueuia misit.

PHOXI.

PH O X I N V S læuis hic cognominetur, ad squamosorum differentiam. *Φόξινος* dicitur fortè à capite acuminato, quod Græci *φοξόν* appellant. Phoxinus piscis statim natus (propè dixerim) oua habet, parit autè in stagnis (*ἢ τὰς προλιμνάσι*) fluuiorum, Aristoteles; argumentum hoc faciens, etiã sine coitu oua consistere fœcunda, nec aliud de eo proditū reperimus, nisi quod semel aũo pariatur. Non rectè quidã scribūt, Aristotelē Phoxinos omnes fœminas facere. Quòd si Phoxini, pisciculi minimi sunt, ut uidentur: nil mirum, si propter paruitatē mediocres etiam ex eis nuper nati uideantur. Verisimile est autè tantillos pisciculos, sicut & Mures inter quadrupedes, breuī tēpore perfici & generare posse. ¶ Pisciculus quē hīc exhibemus, ex Phoxinorū genere uidetur esse, quantumuis enim paruus capiatur, ouis plenus reperitur, cute læuī integitur punctis notata, &c. Rond. ¶ Phoxinorū, quos Rond. & Bellon. sic uocant, aliī læues sunt, ut species ea quā hīc pponimus: aliī squamosi, ut species duæ mox sequentes, ex quib. minoris nomina cū læuī cōfundi uideo, non solū apud nostros Germanos, sed alijs etiã in linguis. Pinnas quidē numero situq; similiter habent: utriq; amariusculi, & minimi etiam ouis plerunq; pleni sunt.

GR A E C I quidam ab oculorū rubore *Ἐρυθρόφθαλμον* uocant, Rondel. apparet autè eum de Græcorum lingua hodie uulgarī sentire. Oculi quidē etiam alijs quibusdam pisciculis rubēt: ut Alburno Aufonij, quem potius erythrophthalmon dixerim. Phoxino læui an rubeant, considerandum est diligentius. apud nos hīc rarus est, & hæc dum conderem, nullus erat.

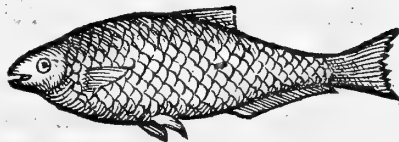
IT A L. Florentia à maculosa cute Pardellum nominat, Bellon. quia nimirū ut Pardalis uariatus est. Itali Pardillā, Rond. Insubres Sanguinerol, à rubore. Mediolanēses Esbreuon. Romani Morellā (uel Morellum, Morelle) à nigrore: albus quidē esset, nisi punctis nigris & tenuissimis lituris suggillaretur. Sed pisciculorū minorum (inquit Bellon.) Romæ nullum habent discrimen, omnesq; promiscuè Morellos nominant. Aliqui Freguereul & Freguen uocant hunc Phoxinū, eò fortassis quòd semper ouis pregnans sit, Bellon. uel quòd frigi pisciculi isti oleo butyrōue soleant. Hetrusci Ionctium, (ut scribit Bellonius in Gobio fl.) nimirum quòd inter iuncos & ha rundines uersetur.

GA L L I Veron uocāt, quasi uarium. At is quem Itali quidam Varon aut Vairon uocant Gobius fl. Aufonij est.

GE R M. Pfrill, uel ut Bauari *Lechpfrill*, Augustæ: ubi minimos huius generis *Weyfle*, i. orphanos nuncupant. *Pfell/Pfāl* Sueui. *Willing* uel *Wulling*, circa Argētina. Alibi *Wetling*, item *Silen* uel *Erling*/ab alnis fortè. Apud nostros *Harliuchle*, (quod nomen fortè factum fuerit à Gallico *Locha*, quod est Fundulus, cui similis est: uel à Saxonico *Erliz*, literis transpositis & forma diminutiua facta: uel ab *Erling*, aspiratione preposita, &c.) uel *Bachbamble*: & *Bingle*, fortè quasi *Bingle* à iuncis: uel diminuto nomine quo circa Acroniū lacum utuntur, *Butt/Bott/Baut/Bingbaut*. Saxones & Miseni uocāt *Elderiz/Erliz/Eldriz*. Hunc aiunt alibi *Pfell* uocari, è riuus in flumina maiora intrare, & singulis mensib. parere. Phoxini quidē Aristoteli semel anno pariūt. In Kinzerala regione *Hägener* appellatur, & minimi huius generis *Brechling*. A Rhetis circa Velcuriam *Bamble*: quod nomen nostri squamoso tantū attribuunt.

AN G L I *U. Wenoy*/uel *Wenow*: quòd minutus, imò pisciū minimus sit, Videtur is quidē Bellonio Phoxinus, cui equidem (inquit Turnerus in epistola ad me) consentirē, si in *προλιμνάσι* fluuiorum & lacuū circa arundineta pareret, ueluti Percæ: hoc enim Aristoteles de Phoxino scribit. nunc cū semper in saxosis uadis aut sabulosis, ubi rapidiores sunt aque decursus, pariat, ipsi hæc in re subscribere non audeo.

PH O X I N V S squamosus minor, Rondeletij. Phoxini (inquit) nota ab Aristotele posita, quòd minimi etiam (& recens nati) ouis grauidi reperiantur, cum multis alijs communis est: quos quantumuis paruos capias, semper ouis plenos reperias: sed ei uni ex omnibus maximè conuenire uidetur, quem sæpe in Picardia uidi obseruauiq; illic uocatur Rosiere. dimidiati pedis longitudinem nunquam superat. Corpore est lato & compresso: oculis magnis pro corporis ratione. Bramis minimis corporis specie simillimus est: colore luteo. Quamlibet parui capiantur, semper ouis grauidi sunt, adeò ut periti piscatores cū ouis nasci affirmant. Hæc Rondeletius. Idē planè, aut cognatus est piscis Bellonij Bubulca, (fictum ab eo nomē è Gallico Bouuiera; nam Bouuier bubulcum significat: nimirum per contemptum,) nisi colore forsan differat. Videtur etiam Alburnus Aufonij ei cognatus.

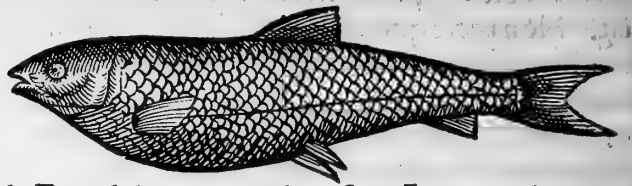
IT A L I quidam, ut audio, eodem quo Gobium fl. nomine appellant, Varon. Verbanilacus accolæ circa Lucarnum, Stornazzo uel Sterniculo.

GA L L. In Picardia Rosiere, ut dictum est. Et, si eadem est Bellonij Bubulca, alijs apud Gallos nominibus Bouuiera, id est, Bubulca; & Peteuse, etymologia à bombis obscenīs tracta.

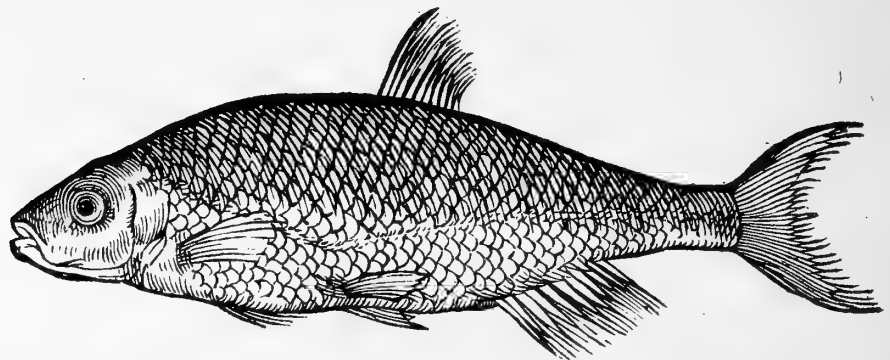
284 De Pisciculis Fluu. Pars I.

GERM. A nostris **Bambele** seu **Pambele** uocatur: (ut lauis **Bachbambele**;) Rheti circa **Velcuriam** id nomen etiam laui attribuunt. **Argentinae Kiemling**.

PHOXINVS squamosus maior **Rondeletij**. Superiori (inquit) non multum abimilis est piscis, qui Gallicè **Rose** uocatur à rubore caudæ. reliquo corpore cœruleo est, paulò maior, minùs lato corpore. ouis semper plenus est, etiam minimus. Sic ille. Mihi certe incognitus hic piscis est; nisi fortè sit ille, quem idè **Rondeletius** inter lacustres **Lemano lacui** proprios, ut ipse putabat, **Vangeron** appellauit. huic enim cauda & uentris pinnæ rubent: & in **Normannia** (ut accepi) **Rosse** uocatur. Non tamen in lacubus tantum capitur, sed etiam fluuijs, præsertim tardioribus. in quibus fortè non eandem magnitudinem quam in lacubus attingit: & fieri potest ut **Rondeletius** minùs adultum uiderit. Quòd si piscis idem est, ut suspicor, figura eius non satis probè expressa à **Rondeletio** fuerit. Vide in **Rutilo**, mox **Partis tertiæ** antepenultimo pisce.

GALL. **Rose** uel **Rosse**, ut prædictum est.
GERM. **Es bedunckt mich ein Kottine seyn/aber nit wol gemaalet vom Rondeletio/2c. Ein andere vnd bessere contrafactur findest du vnden.**

EPELANVS **Sequanæ** uel **Fluuiatilis Bellonij**, toto genere à marino (uel potiùs **anadromos**: Vide infra **Parte v.**) differt. nomen uerò idem sortitus est, siue quòd odore cum eo conueniat: siue quòd ut ille inter cæteros pisces excellat. **Pisciculus** (inquit **Bellonius**) est odoratus, de bonitate & principatu cum alijs omnibus contendens: **Alburno** simillimus, atque hoc tantum ab eo disidens, quòd **ruffas radices pinnarum Gardonis & Veronis** modo habet: ac **lineam**, quæ latera eius secat uersus caudam admodum inflexam & uelut arcuatam. quinq; digitorum longitudinem pollicis latitudinem interdum exuperat. marino crassior est ac breuior. Hæc ille. Videtur aut **PHOXINVS** uel **Phoxinis** (& **Bubulcæ Bellonij**) cognatus **pisciculus**. ¶ Alius est **Epelanus mar**, uel **anadromus**, de quo infra. ¶ Variata piscis marinus saxatilis, quem supra **Ordine I. Marinorum** exhibuimus, pag. 6. idem **Epelano fl. Bellonij**, aut planè cognatus uideri potest.

ITAL. **Ferrarienses Borbolum** uocant.

GALL. **Epelan Lutetiæ**. **Rothomagenses Ouellam** eo argumento nominant, quòd semper ouis prægnans sit, **Bellonius**.

GERM. **Ein geschlecht der Bambeleen oder Kiemlingen.**

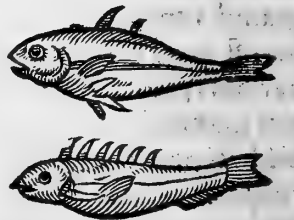
ACULEATVS **pisciculus**, ut **Rondeletius** nominat. **Pungitius** **Alberto Magno**: & alijs quibusdam obscuris **Spinachia**, **Turonila**. **Centriscus** **Theophrasti**. **Aculeati pisciculi** genera sunt duo: **Maius**, quod tribus tantum aculeis in dorso munitur, tribus in uentre, coniunctis: **Alterum** minus, senos aculeos rigidos in dorso habet, &c. **Rondeletius**. **Vilissimi** sunt. E stagnatibus aquis in amnes ueniunt, in quibus manent & proficiunt.

ITAL. **Stratzarigla**.

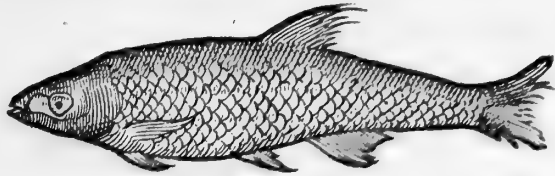
GALLICE **Epinoche** uel **Epinarde**, ab aculeis quales cernuntur in semine eius generis bliti quod uulgò **Spinaceum** uocant.

GERMANICE **Stichling**/**Stachelfisch**/**Stechbüttel**/**Thornfisch**. **Adamus Lonicerus** scribit etiam **Ohlizen** alicubi uocari.

ANGLICE. **Scharplyng**/**Schastlyng**/**Sticling**/**Sticlebat**/**Banstikle**.

ALBURNVS Aufonij.
ITAL. Arbolino, uel Ar-
borino: alibi Scauardino, Agulla (at
Placentini Leuciscum fl. primum A-
gullam uocant) Pesquerel: alibi Stre-
gia: cum tamen Stregia alibi sit idem
quod Leuciscus, (fl. secundus.) inquit
Bellonius.

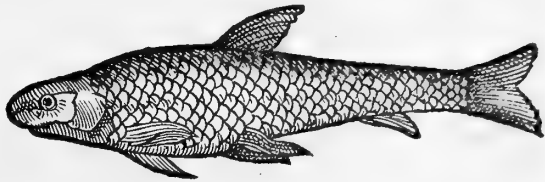
GALLICE Able, Ablette.

GERMANICE Albe uel Albele, ab accolis Rheni: (nam nostri alium piscem in lacubus sic
uocant.) Ulffe/ Ulble/ Zwibelfische/ Weissfischlin: Blicke/ Bliegge/ Schneidersfische. Cir-
ca Acronium lacum ab oculis rubicundis nominatur Koteügle: quod nomen alij diuerso pisci tri-
buunt. Cognatus est Alburno Aufonij Oberköttrichen dictus in Albi pisciculus, coloribus tan-
tüm differt: quanquam & ipsi, oculi rubescunt.

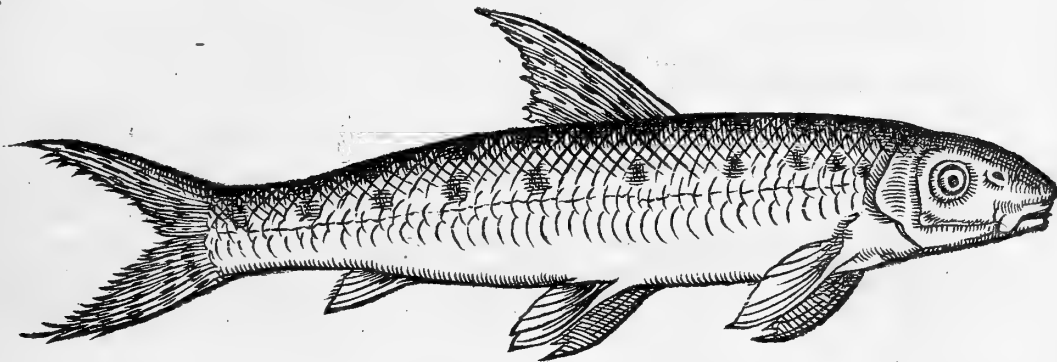
ANGLICE Bleis uel Bleke.

GOBI O Fluiatilis Aufonij, figura marino simi-
lis, non æquè tamen in cibo laudandus. Græci
Latiniq; ueteres marini duntaxat meminerunt, Ron-
deletius. In fluuijs etiã Cobiones pinguescere Ari-
stoteles testatur, & Dorion quoque fluuiatiliu me-
minit: uidentur autem marinos qui fluminum ostia
subeant, intellexisse. non puto tamen altius flumina
subire Gobiones marinos, sed parum supra ostia. De
Gobijs in genere quadam diximus in Gobionibus
marinis.

Gobius fl. à Rondeletio exhibitus.

Eiusdem icon alia melius expressa, sed maior iusto.

ITAL. Mediolani Vairon dicitur, (alius est Veron Gallorum, nempe Phoxinus Aristotelis, ut conij-
cimus:) uel Varon, à uarietate nimirum. utrinque enim latera eius maculis rotundis nigris pingun-
tur. ¶ Romani pisciculorum minorum nullum habent discrimen, omnesq; mixtim conchulis
exceptos diuendunt, & Morellos nominant, Bellonius. Saluianus hunc piscem Italię fluminibus
ferè insolitum esse scribit, & innominatum.

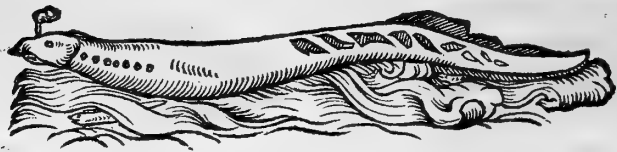
GALLICE. Gouion, Lugduni Goifon.

GERM. Grefling/ Krefling/ Gref/ Kressen/ Bachkressen/ Gob/ Cob/ Göbe/ Guse/ (Gu-
uin uel Guukin circa Colonia,) Leüteffer, id est, Anthropophagus, quod cadaueribus uesca-
tur. Argentinae Gobiones paruos Sandkressen appellant. Grundele uel Grundlin, propriè est
Cobitis barbatula Rondeletij, aliqui etiam Gobionem fl. sic uocant. Krefling aliqui etiam Thy-
mallos paruos imperitè nuncupant: ut Laugelam nostram, Gallorum Vendosiam, (Leucisci fl.
speciem,) Gräsig piscatores Acronij lacus circa Lindauiam.

ANGLICE. Goion/ Gougeon/ Gogion/ Gudgeone.

LAMPREDA (uulgò dicta) minima. Sunt enim alia duo genera maiora: quæ quoniam è mari
subire flumina cõstat, Ordine quinto inter Anadromos pisces de eis agemus. De hac quidem
an è mari ueniat, dubitari potest, ut mox pluribus dicitur: quoniam tamen pleriq; in fluuijs & gi-
gni & manere eam putant, hoc in loco eius mentionem facere uoluimus. ¶ Nomina ei eadè quæ
cæteris duobus generibus, (de quibus Ordine v. leges,) attribui licebit, expressa minimæ differen-
tia. ¶ Typhle Athenæo, τυφλι: Typhlinus Hesychio, τυφλιν, inter Nilij pisces nominantur, *Typhle.*
nimirum à similitudine aliqua serpētis qui Græcè Typhlines uel Typhlops, Latine Cæcilia dicitur,
& quoniã species hæc Lamprede serpētis cæco à nostris appellato (quãuis an idè ueterum sit Cæcilia,

Icon à Rondeletio exhibita.

Alia à nostro pictore efficta.

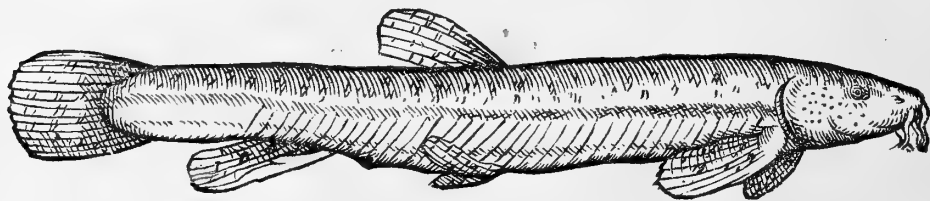
Itali Orbifolam uel Orbolum uocant, nescio,) non est dissimilis, Typhlen aut Typhlinen appellari eundem quid uetat? quod si in Nilo pisciculum hunc reperiri mihi constaret, planè hoc nomine appellandum contenderem. Hoc si admittant eruditi, medias quoque et maiores Lampredas, Typhlas aut Typhlinos Typhlinasue, expressa magnitudinis differentia, nominabimus. Xenocrates Typhlinidia nominat, in capite de falsamentis fluuiatilium & lacustrium. unde & paruos esse pisciculos (ex forma diminutiui nominis,) et fluuiatiles lacustrésue, et sale condiri solitos, apparet. Scio aliquos Typhlè piscem marinum facere illum quem Rondeletius Acum Aristotelis uocat; sed nullus hoc nomine inter marinos à ueteribus memoratur. ¶ Rondeletius (sicut & Bellonius) Lampetrarum duo tantum genera faciens, hanc paruam & fluuiatilem cognominat. quanquam enim superiores quoque in fluuijs reperiuntur, è mari tamen ascendunt. minima hæc in fluuijs & riuulis nasci uidetur: utpòte quæ illic capiatur (inquit Rondeletius) quo nullus marinis aditus patere potest: cum neq; illi in mare confluant, neq; mare cum ijs ulla parte sit coniunctum. tales in Aruerniæ riuis inueniuntur. Sic ille. Sed fortè riuo omnes fluminibus miscentur, flumina demum mari, & Salmones non ideo è mari subire negamus, quoniam in montium etiam riuis inueniuntur. Fluuiatiles quidem tantum hos pisciculos esse non nego: sed alio, quam Rondeletius fecit, argumento id confirmandum puto. Saluianus Lampetram unam maiorem, bicubitalem semper inueniri tradit, & maculosam. minorem uerò uix pedalem esse ait, absq; maculis, subcineraceam: (ab utraq; differre tertiam illam speciem, quam *Pric* Germani appellant;) Harum utraq; reperiri tum in mari, tum in fluminibus. minores nanq; frequentiores, maiores uerò rariores (inquit) ineunte uère flumina mari proxima subeunt: in illisq; toto uerno tempore cõmoratæ, in mare deinceps æstate incipiente reuertuntur. Sic ille. ¶ Apud Germanos literati quidam hunc piscem, aut fortè cognatum ei Lampredam illam quam *Pric* uocant nostri, Oculatam nominant, ea ratione scilicet quam in Germanicis Lampredæ mediæ nominibus exposui. nos homonymiam uitamus: quoniam ueteres marinum piscem toto genere diuersum, Oculatam nominarunt. ¶ E riuis amnes subit.

Oculata.

HISP. Lusitani uocant Engie, ut audio.

GALL. Lamproyon, Lamprillon, Tholosæ Chatillon.

GERM. *Ein Neinaug*/id est, Enneophthalmus. Lege infra in Lampreda mediâ inter anadromos. Miseni & alij quidam *Steinbeyß* nominant, uocabulo nobis de alio pisce (quem mox parte II. describemus) usitato. ¶ Audio alterum quoq; genus huius piscitij reperiri, cui à cœno nomē nostri piscatores fecere, *Würneineugen*: nigriores esse aiunt, nec admitti mensis: sed infigi hamis ad inescandos Thymallos, Anguillas, &c.

PŒCILIAS piscis, *Ποικιλίας*: eruditi quidam hodie Mustelam fossilem aut uariam nominant. In Aroanio Arcadiæ fluuiio (In Aorno per Pheneum fluente, *Athenæus*) pisces sunt tum alij, tum qui à uarietate Pœciliæ appellantur. hos uocem emittere tradunt Turdi uolucris similem. Captos equidem uidi: sonum autem nullius audiui, quanquam in ripa usque ad Solis occasum permanserim, quo potissimum temporis uocem ædere dicebantur, Pausanias. Plinius Exocœtum cum Pœcilia confundit. ¶ Pisces fossiles (inquit Georg. Agricola) duorum generum inueniuntur, sed intra terrâ, nonnihil teretes ut Anguillæ: sed pelle carèt tenaci, squamis etiam, ut & Gobij, durâq; nec admodum iucundam gustui habent carnem. Maiores crassi sunt ferè duos digitos: minores, digitum, illi longi, circiter palmos quatuor; hi, tres. Sonum edunt acutum. Eos pharmacopolæ in uitrum

uitrum inclusos de trabe suspendunt, ut spectaculum hominibus præbeant, longoq̄ tempore alūt pane & alijs quibusdam. Ex fluminibus autem quæ currunt in locis paludinosi egressi per riparum uenas longiùs penetrant in terram, & interdum in proximi oppidi cellas usque subterraneas, Hæc ille. Pisces fossiles (ut Georgius Fabricius ad nos scripsit) qui à nostratibus *Peißter* nominantur, sunt longitudine palmi (maioris,) crassitudine digiti: quanquam maiores etiam multò reperiuntur. Dorsum coloris cinerei cum punctis multis, maculisq̄ transversis, partim nigris, partim cæruleis, (hinc *Pœcilia nimirum, hoc est, Varij dicti sunt.*) In lateribus linea utrinque nigra & alba. Venter flauus cum maculis albis, & punctis rubris ac nigris, ita paruis, ac si acu factæ essent. Ab ore carneæ particulæ eminent, quas nando extendunt, extra aquam contrahunt. In Misena trans Albim duobus locis, quod scio, fodiuntur: ad Polnitium amnem prope Ortrantum, & ad Dobram riuum prope Hanam oppidum. Item in pratis ad Rederam fluuium copiosè effodiuntur, si flumen inundet. Ex terræ cauernis ingrediuntur etiã lacus & paludes. Cùm aquæ extra ripas excrescunt, è terra prodeunt. Aquis autem residentibus, in pratis campisue relinquuntur: & ubi greges sunt, relictis uorantur à suis. Sordes amant; & in cloacas, quæ alia purgari ratione nequeunt, iniecti, omnia consumunt. Cum in riuis paludibusue capiuntur recētes, solent à renuitoribus, etiam mensis adhiberi. Seruiunt imprimis fraudi agyrtarum, qui eos alunt, & uitris inclusos multitudinè ostentant pro serpentibus: quia à paruo serpente non multū figura differunt. Sunt qui eos spirare putant. ubi enim plures huius generis pisces simul sunt, spuma supra eos effertur. Vitro inclusi ore angusto, crescunt, & suo quodam succo uiuunt usque ad semestre. Hæc ille. Troglodytam fortè hunc piscem aliquis non ineptè dixerit, quòd terram & caua subeat ac penetret. E riuis fluuios intrare solet.

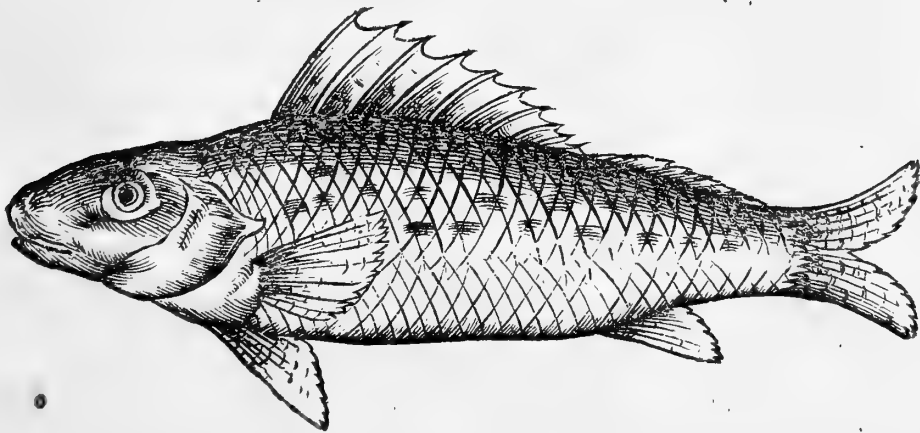
GERMANICVM nomen *Peißter* uel *Beißter*, quanquam ad Græcum *Pœcilia*s uidetur accedere, per onomatopœiam potius factum uidetur: nam & Poloni similiter ferè appellant. Alii qui uocant *Weerputten* (nos *Weertreischen* diceremus,) qui sunt crassiores, sed meliùs *Erdrputten* uel *Erdrischen* dicerentur. aliqui *Weergrundel*, à corporis specie, maculis & barbulis, quibus fundulum nostrum (id est, *Gobij fluuiatilis* speciem) refert, sonum acutū ædit Alij *Weerfutt*, id est, *Mustelam marinam*: quanquam (*Argentinae*) etiam alius quidam piscis *Kutt*, à Germanis dicitur. Hunc maculis aureis distingui aiunt. sonum ab eo cum tangitur, uel premitur, ceu felis ædi. In cibis à paucis admittitur. Diu seruetur in uitreo uase, si aqua mutetur tertio quoq̄ die.

Aliqui *Pfũlfisch* appellant. *Pful* quidem Misenis & alijs quibusdam palus est, uel palustris lacus. *Pœcilia*s minor dici poterit, quem Germani *Steinbyß* uel *Steinschmerling* appellant, &c. Idem aut simillimus fuerit qui ab Anglis *Sprall oyle* nominatur, à Flandris *Pymper ele* ab aliquibus *Pype oyle*. è Flandria quidem in Angliam importari audio. Cognatus fortè etiã qui à Misenis *Spirahl* uocatur. *Piballa* nomē quo Galli Oceani accolę utuntur, à Germanico *Pymper ele* corruptum uidetur: sic autem uocitant uel *Anguillarum* uel *Lampetrarum* fœtus.

POLONICE *Koza*: uel *Pescur*, *Piskors* per onomatopœiam. Abijcit eum uulgus in latrinas ne obstruatur: nam piscis hic omnia permeare conatur. Si uiuus in *Capræ* os immitatur, quod uulgò ludentes facere solent, uiuum aluo reddi aiunt.

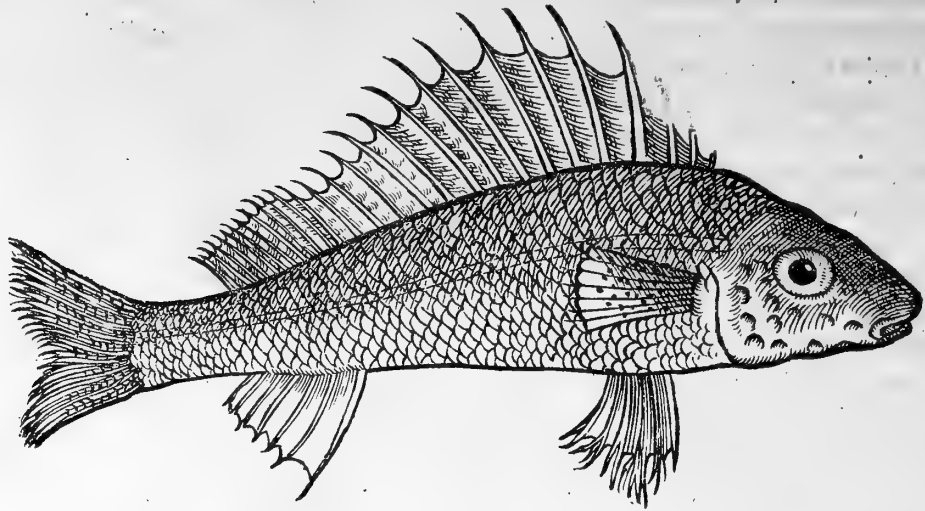
VNGARICE *Zick* per onomatopœiam.

Perca fl. minoris icon Argentina expressa.

PORCVS Nili, *Χοίρε*, Straboni lib. 17. Crocodili (inquit) abstinent à Porcis, qui cum rotundi (*Σπογγύοι*) sint, & spinas ad caput (*ὠτὶ τῆ κεφαλῆ*) habeant, periculum beluis afferunt. Rondeletius quidem *Capriscum* suum, *Porcum* Strabonis facit, uerum is marinus est piscis. quamebrem fluuiatilem illum, quem Germani pleriq̄ *Percam* rotundam (teretem meliùs) nominant, *Porcum fl.* Strabonis esse coniecerim. quem et *Percam fl. minorem* appellare licet, nam & circa caput ac brachias spinosus est: abstinentq̄ eo *Lucij* propter spinas: & *Frisij Porces* eum nuncupant: unde aliqui Latini *Porcellionis* nomen fecerunt. *Saluianus Caprum* & *Capriscum* unius piscis nomina facit, (*Rondeletius* distinguit,) nec aliū *Porcum Nili* esse arbitratur, lege suprâ Ordine IIII.

Alia eiusdem accuratior, quam Io. Caius ex Anglia misit.

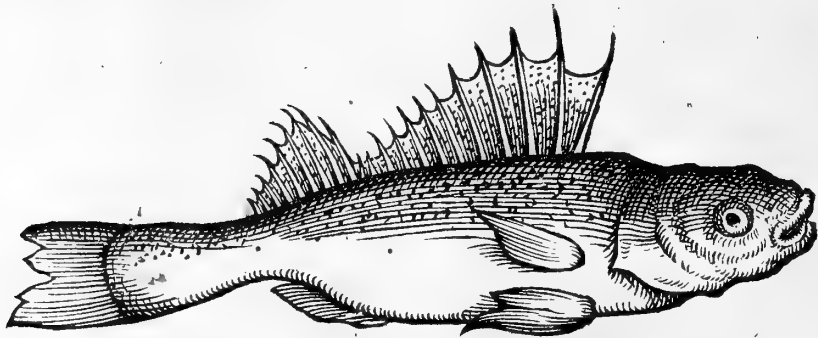
pag. 57. & 58. ¶ Non probo quòd Bellonius Cernuam fl. hunc piscem appellauit. Gaza ex Aristotele Orphum piscem marinum interpretatur Cernuam, Siculos nimirum secutus, qui eundem Cernham nominant, ut monet Gillius. Cernuæ etiam Ausoniū inter fluuiatiles meminisse quidā scribunt: ego apud Ausonium non inueni. Habet hic piscis (inquit Bellonius) similitudinem aliquam cum Perca mar. & partim etiam cum Channa: quorum utrunque piscatores aliqui Italiae Cernam uel Cernuam uocant, ut alij Exocœtum quoque & Percam fl. quod animaduertit Bellonius. Idem Plinij medici Acerinam, recentiorum Cernuam esse putat: ego corruptum pro Athetina uocabulum dixerim. ¶ Ioannes Caius medicus Anglus, Aspredinem hunc piscem ab asperitate commodè appellauit. Falluntur qui Melanurum putant. marinus enim is est.

ITALIS & GALLIS ignotum puto.

GERMANI uariè appellant: Kutt/ Kaut/ Kaulbarß/ (id est, Perca rotunda:) Kaulper-
sich/ Kùlbersing: Goldfisch: (Sed alius etiā piscis, è mari flumina subiens, Sturionis comes, quē
Miseni Zige, id est, Hircum uocant, nonnullis Goldfisch nominatur.) Circa Coloniam Pösch. Fri-
sij Porces.

ANGLI Ruffe, ab asperitate.

POLONI Iesch, uel Iazdz.

PISCIS in Danubio hodie uulgò à Germanis dictus Schröll uel Schrölln/ uel Schrellele/
cuius iconem ab amico accepi, idem aut persimilis superiori uidetur. quod si differt, superio-
rem in Danubio non reperiri puto. Aiunt quidem in solo Danubio capi: sed saepe fit ut homines
non longiùs peregrinati, peculiare alicui loco putent, quod alibi etiam reperitur. Rarò (ut indica-
uit à quo missa est) longior fit quàm figura ostendit, similis Percæ fl. pinnis & aculeis dorsi. Quo-
quo modo paratus, in cibo optimus est. Color in icone nostra, dorso fuscus est: lateribus subuiri-
dis, plurimis punctis fuscis interuenientibus: quales etiam in pinna dorsi (cuius aculei albicant)
conspiciuntur. Venter candidus est. Initium pinnarum ad branchias rubet, &c.

GERM. Schröll/ &c. ut iam dictum est.

LEVCISCI seu Mugilis fl. species prima, Rondeletio. A quodam recentiore non rectè Sar-
gus uel Sargon & Cephalus appellatur: Gardus nonnullis, Gallici nominis imitatione.

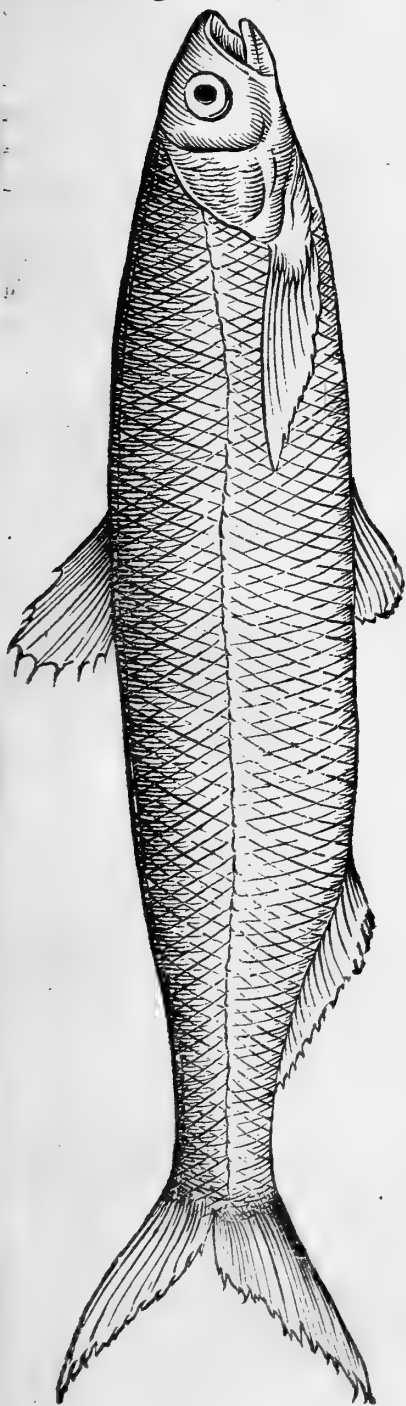
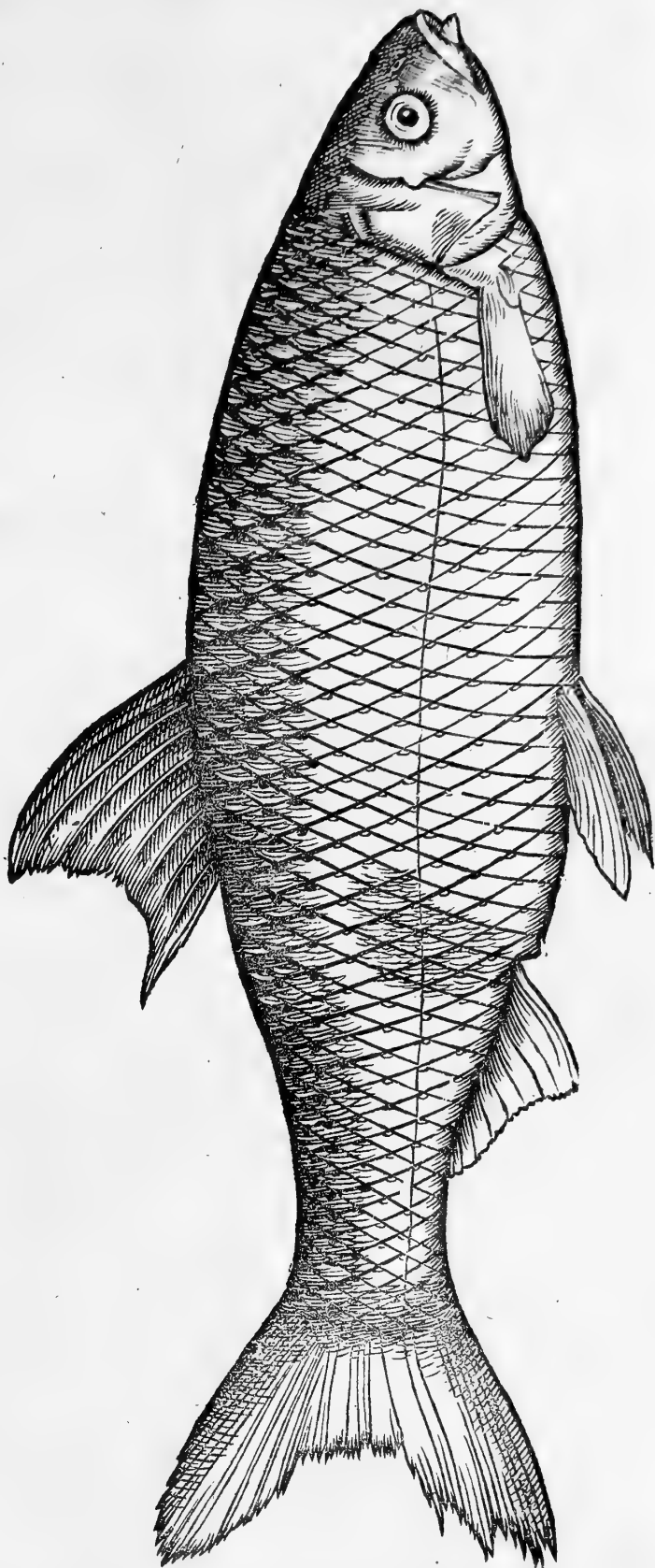
ITALICE Lascha uel Lasca. Placentinis Agulla, quanuis alibi Alburnum sic nominent.
Mediolani

Figura hæc maiuscula est quàm par sit.

Mediolani Oladiga, alibi Ocradiga, Oradiga, Orada ab aureo capitis fulgore. Circa Verbanum Italiae lacu Trull uel Troy. Paruus in hoc genere Romæ à piscatoribus Reuillano dicitur.

GALLICE Gardon. circa Monspe lium fortassis Siege. nonnihil enim diuersus esse uidetur, Rondeletius. In lacu Lemano Trouette, ni fallor.

GERMANICE Schwal/ Furn/ (quanquam nonnulli Capitonem fl. Furn appellant:) Kettel/ Koraug/ Koteügle/ (quod nomen etiam Alburno Aufonij tribuitur:) Ad Acronium lacum circa Lindauiam, hunc piscem Fornsifsch uocant primo anno, deinde ein Gnitt/ tertio ein Furn. Sunt qui Blicck uel Koteüglin nuncupent ab initio, (neq; distinguat ab Alburno Aufonij: quæ sui generis piscem ab hoc semp diuersum, ut ego sentio, nostri Blicck, alij Koteügel uocant:) post annu Fûrnling, demu Furn uel Schwal.

LEUCISCUS fl. secunda species Rondeletio. Bellonius Vendosiam & Dardum uocat, Gallicorum nominu imitatione: Albertus Vindosam: aliqui hodie Strigilæ cum Italis. Accole lacus Bistonij, (cuius aqua partim dulcis, partim salsa est,) Lilinga. Capiuntur abunde in Epiri lacubus, ubi Scouranici uocantur. Veneti eis maxime utuntur nauigio aduectis, eodemq; propè uocabulo Scourancas nominant. Leucorinis maiores sunt: similiter tamen sale conspersi infumatiq; ad externos mittuntur, Bellonius: si rectè hæc tanquam de eodem pisce ab eo scripta accipio: paulò antè quidem ipsum hunc piscem à uulgo Græco Leucorinum uocari scripserat: siue à pelle, siue à naso albicæte. E stagnantibus aquis flumina subeunt, in quibus manent & augentur.

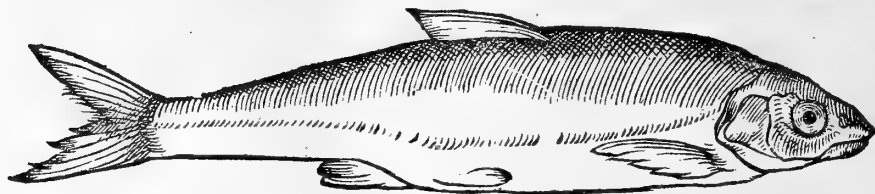
Leucorini.

ITALICE, Streia apud Insubres: alibi Strigio, Strilato, uel Stria dicitur: fortè à strijs illis re-
ctis, quibus inter squamas distingui uidetur. Ferrarienses quidem Stregiam uocant etiam illū pi-
sciculum, quem Alburnum Aufonij esse eruditus placet.

GALL. Vandoise; Santonibus & Pictonibus Dard, quòd sagittæ modo sese uibret. Circa
Monspelium Sophio, Lugdunensibus Suiffe. Sabaudis circa Neocomum Vengeron: at in Le
mano Rutilium nostrum Vengeron appellant.

GERM. Lauck/Laugele/Winger/Onhopt. Acronij lacus accolè nominibus uariat: **Grä-
sig** Lindauia uocant: Vberlingæ Laugele ut nos: Constantiæ dū parui sunt, **Ziensische** uel **Grä-
sing**: adultiores, **Agonē**, **Agunen/Lagenen**. Sed alius est Agonus in lacubus Italia: & **Gräsing**
nomen cauendum est ne quis accipiat pro Gobio fl. illo, quem multi **Gräfling** appellant. In Du-
nensi Bernensium agro, genus hoc Leucisci **Blawling** dicitur: nostri Bezolam Sabaudorum sic
uocant. Idem hi Leucisci, cum minimi, densis agminibus natāt, **Seelen**, id est, animæ à nostris
uocantur, alij similiter Bezolas lacustres pisces adhuc pusillos, Misenis, ni fallor, priuatim **Weyf-
fish** dicuntur: nisi potius **Seelen** ab eis dicti, hi sint.

Icon hæc ad Rifelam nostram facta est.

LEVCISCI fl. species quædam esse uidetur, quæ Italico nomine Sueta nominatur à Bellonio.
Sueta (inquit) Ferrariensis Leucisco quàm Squalo similior, semipedalis est: rostro uel ore La-
uareti, sed subobtusio, neque ut Squalo in gyrum grandi: capite acuminato, cauda & branchijs ut
Leuciscus. Branchias enim habet paruas, tenuibus fibris constantes: sub quibus mox in ingressu
œsophagi, seni utrinque dentes comperiuntur. Squamis est paulò latioribus quàm Leuciscus. Pe-
ritonæum interna parte ei nigerrimū est ut in Salpis. cor spongiosum, &c. Ad amat flumina quæ
magno impetu ex montibus deuoluuntur.

GERM. Idem, ut conijcio piscis est, qui **Risele**/uel **Ryserle**/uel **Ryfling** à nostris uocatur.
Digiti longitudinem parum excedit, colore per dorsum è cœruleo uirescēte, per latera & uētre
candido. Pinnis albicat, similis ferè Capitoni fl. minori, quem Haselam nostri uocant, latera eius li-
nea distinguuntur. Hæc olim annotāram. Audio præterea squamosum esse, non dissimilem Go-
bioni fl. Aufonij, lituris etiam quibusdam notari: peritonæum ei nigricare. In Silo torrente ad ur-
bem nostram, circa lapides capitur, locis profundioribus circa cataractas manu factas, sed raro:
(quamobrem hoc tempore diligentius intueri non licuit.) uermiculis uesci, è torrente aliquando
Limagum nostrum subire. inter lautiores pisciculos haberi.

LEVCISCVS maior uocari poterit, quem Capitonem fluuiatilem minorem uocabimus in-
frà, Parte IIII. huius Ordinis.

MVGILVM fluuiatilem species duas Rondeletius describit: quarum altera cum palmi lon-
gitudinem uix superet, ad hunc locum referenda erat: sed quoniam utriusque icones simul & de-
scriptiones Rondeletius coniunxit, ad Ordinem quartum differemus: ut minor potius maiorem
(is enim ferè cubitalis inuenitur) quàm contrà, sequatur.

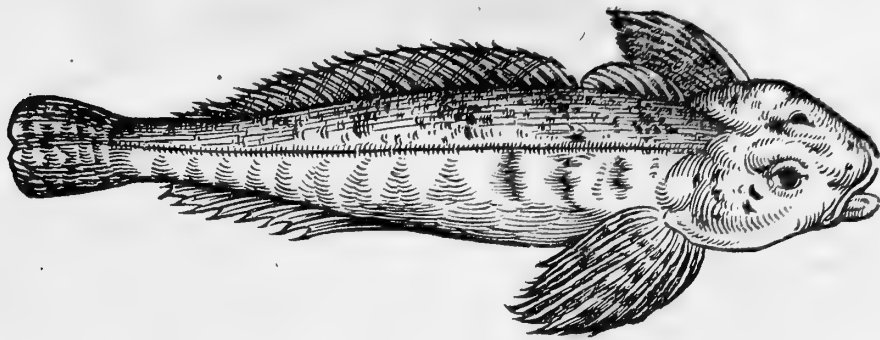
TRVT TAE Riuales uulgò dictæ, **Bachforinen**. quanquam pisciculis adnume-
rari poterant, propter cognationem tamen, cum Truttis
cæteris Ordine IIII. memorabuntur.

ANIMALIUM IN DVLCI- BUS AQVIS ORDINIS I. PARS II. DE PISCIBVS SAXATILIBVS.

SAXATILE s pisces à ueteribus dicti marini tantum sunt: nos fluuiatilem etiam illos qui in
Saxosis fluuijs aut riuis degunt, sic appellamus, ut pluribus indicaui superius ubi de Fluuiatili-
um differentijs (ab initio huius Ordinis) in uniuersum quædam protuli.

COTTVS seu Boitus Rondeletij: quem Gobium fl. alterū ab Aufonij Gobio diuersum, Bello-
nius appellat. Piscem qui ab Aristotele **Βόιτ** & dicitur, Gaza Cottum cōuertit, nescio qua
ratione motus. Quòd si Latinum hoc nomen seruemus, interim meminerimus diuersum esse pi-
scem

Eicon hæc Cotti nostri est, diuersa nonnihil ab illa quam Rondeletius exhibuit, pinna dorsi singulari, & cauda penicilli instar togiuscula, &c. ut genus aliud Cotti circa Monspelium haberi suspicer. Lacustres quidem hi pisces apud nos, à fluuiatilibus specie differunt.

scem ab eo qui à Numenio ex Athenæo κωδῶθ dicitur. sic enim ille Gobionem appellabat, Rond. Pisciculus est fl. Ranę piscatrici similis, si parua magnis cōferre licet, corporis figura et colore, etc. Idem. Apud Aristot. historię 4. 8. Boitus semel legitur, Boitθ, duabus syllabis in nostra editione, non tribus, ut alij quidam legunt: & per τ. non per θ. Gaza uidetur ωθθ legisse, quoniam ita transtulit. Pisciculum qui Venetijs Marsio nominatur, Petrus Gillius Cottū esse putabat. Pisces quosdam (inquit) Gobioni saxatili propemodū similes, Aristoteles Cottos nominat: quos adhuc nonnulli Coranos nuncupant. Sed Cotti (ut dictum est) nulla apud ueteres mentio: Boiti apud Aristotelem tantum, tanquam fluuiatilis, cum Marsio marinus sit. Est sanè piscis hic noster *Blenno ma* *Blenno fl.* rino simillimus, ut æquius ferè *Blenno fluuiatilis*, quàm *Gobius fluuiat.* dici mereatur. ¶ Aristoteli (*Boitθ* inquit Saluianus:) uel ut in uetustissimo manuscripto Vaticanę bibliothecę exemplari uidimus, ωιτθ. (*Si bissyllabum est uocabulum, ωιτθ penansflexum scribi debet.*) quam quidem lectio- nem ueriores putamus, tum propter codicis uetustatem, tum ratione etymologię, ἀπὸ τοῦ ωιτθ, id est, à cubili, quoniam sub saxis stabulantur & cubant. Diuersus ab hoc uidetur Athenæi κωθθ, de quo nihil aliud affert, τῆς Baccho sacrū esse. Simillimus est hic piscis marino Gobioni, unde meritò fluuiatilis Gobio appellari potest: quāuis nemo ueterū eo nomine eū appellārit. Hęc ferè Saluianus, qui etiā Citum Latinè scribit, cū Gręcè ωιτθ legerit, unde Cētū per œ. diphthongum dicere debebat. Cottus quidem à capitis magnitudine dici potuit. ωθθ & ωθθ Grāmatici caput interpretantur: unde ωθθθθ, &c. Capitonem recentiores quidam Latinè uocant: (sed alius est *Capito* *Capito.* fl. Aufonij, alius *Cephalus* uel *Capito marinus* ueterum, de genere *Mugilum*;) alij *Capitellum* minus probando uocabulo: Alberti Magni ætas *Capitatum*. Nos differentię causa Gobionem fl. capitatum uocabimus. ¶ Quòd si quis etiam *Vranoscopum* fl. nominauerit, aut *Lucernam* fl. à marinorum similitudine, non poterit opinor reprehendi. quā etiam noctu oculis eū lucere aiunt, eoq; in partes duas dissectum nasis imponi, ad inescandas *Truttas*. E riuis fluuios subire solet.

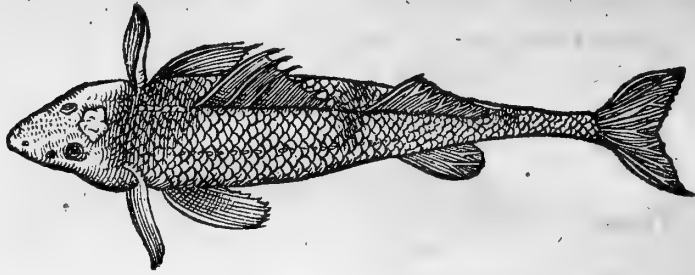
ITAL. Romani *Misoris* nomine appellant, *Mediolanenses* *Scazor* & *Bot*. hic enim est cui propriè uox *Botoli* adscribi debet: quo nomine eum *Ferraria* quoq; uocare consueuit. alludit hoc nomen ad antiquam *Boitorum* nomenclationem. *Vercellenses* *Bouteiolum* uocant, rustici uerò *Paganellum*, *Bellonius*. In alijs Italię partibus aliter nominatur, *Capiton*, *Capidono*, *Marsion*, *Chiozzo*, *Iozzo*, *Ionctio*, *Scazon*, *Scazion*, *Maieron*, *Botto*. & nisi fallor, etiam *Iouian*, *Go*, *Lagion*. *Michael Sauonarola* Latinè etiam *Marsiones* dixit, *Italicum* uulgare nomen sequutus. sed alius est in mari *Marsio*. *Romę* *Messore* dicitur & *Capo grosso*, *Saluianus*. *Messore* quidem nomen non huic solū *Romę*, sed etiam *Vranoscopo*, & *Blenno mar.* tribuunt. *Marsio.*

GALL. *Chabot*, & circa *Monspelium* *Teste daze*, utroque nomine à capitis magnitudine facto. *Cenomani* (inquit *Bellonius*) *Musnier* appellant, quòd in riuis *pistrinorum* aquaticorum uersetur. *Sabaudi* circa *Neocomum* *Chasso* uel *Chassot*, ut *Itali* *Scazon*. *Galli* circa *Tolosam* *Caburlaut*. *Capito* *Aufonij* etiam à capitis magnitudine *Gallicum* nomē *Testart* adeptus est, quòd quidam *Gobio* capitato non rectè adscribunt: quanquam idem *Capito* *Aufonij* *Lugduni* appellatur un *Musnier*: quo nomine *Cenomani* etiam *Gobius* capitatus uenit, ut *Bellonius* refert.

GERM. *Gropp*/ *Cop*/ *Kab*/ *Kopt*/ *Kaulrapp*/ *Babst*/ *Gull*/ *Thollman*/ *Keuling*/ *Külingt*/ *Kuling*/ *Kulheit*/ *Kaulheupt*. Ex his nominibus pleraq; à capitis magnitudine facta sunt: alia ab eiusdem rotunditate.

ANGL. *A Bulhed*, id est, *Bucephalus*: ob capitis magnitudinem, non similitudinem formę. nam *Bul* *Anglis* taurus est: nisi fortè corruptum hoc nomen est à *Saxonico* *Kulheit*. Alibi a *Gulle* uel a *Wyllersthombe*, hoc est, *Molitoris* pollex.

ILLYRICE *Glauoche*, id est, *Capitatus*: *Polonis* *Glouuacz*.

ASPER à Rondeletio nominatus uel cognominatus pisciculus. Lugdunenses (inquit) pisciculum Gobioni persimilem Apron uocant ab asperitate squamarum. In Rhodano tantum uenitur, non quouis in loco, uerum ea ferè in parte, quæ inter Viennam & Lugdunum est interiecta. Capite est latiore quam Gobio (fl.) in acutum desinente. dentibus caret. Colore est rufo, maculis nigris, latis, à dorso ad uentrem obliquè descendentes uariato. Vulgus eum auro uesti putat. ¶ De eodem Dalechampius medicus Lugduni clarissimus, his uerbis ad me scripsit. Piscatores aiunt hos pisces non nisi noctu in tenebris capi, nunquam secunda aqua descendere, semper aduersus rapidissimi fluentis cursum obniti: Rhodanum amare: fugere Ararim. in alueo tantum glareoso natare, nunquam in cœnoso aut sabuloso, aurum persequi & eo uesti. certissimum signum esse auri inueniendi, si piscem hunc alicubi reperiant. Suauissima & delicatissima carne est: nonnihil solida, quæ tamen digitis facile teratur & frietur: nihil uiscida aut glutinosa.

GALLICE Apron, Lugduni, ut dictum est.

GERM. Ein Röchling: wirt in der Rotten bey Lyon gefangen/ vnd daselbst Apron genent von wegen der reibe seyner schuppen. Persimilis est piscis qui Germanicè Zindel nominatur, Vlmæ & alibi in Danubio capi solitus, sed maior, de quo leges infra Ordine IIII. et iconem atque descriptionem conferes: uideri enim potest idem aut omnino cognatus piscis: sed quia nondum satis mihi constat, Asperum Rhodani hoc loco proponere uolui, quod in glareosis seu saxosis locis uiuere eum constat. Siccos duos Dalechampius ad me misit, paruum utrumque, & quatuor digitis paulò longiorem. Danubij quidem Zindelus multò maior est.

COBITES (masc. genere, ut subaudiatur piscis: uel Cobitis foeminino, ut subaudiatur Apua) fluuiatilis à Rondeletio dictus, simpliciter, uel læuis cognomine: ueteribus indictus. Hunc pisciculum (inquit Rondeletius) Cobitem fl. nominamus, quod marinæ (Apua cobitidi marinæ. nō hinc exhibitus primus Cobites fl. sed tertius, qui mox subiicietur, Cobitidis barbatulæ nomine, similis est, tum specie corporis, tum quod squamis caret. hinc uerò exhibitus fortè cum Gobio fluuiat. Ausonij aliquid commune habuerit) persimilis sit. Primum genus Loche franche uocant Galli: uel quod totum læue sit, (an totum læue dixit, quod etiam squamis careat? has tamen pictura representat, descriptio non meminit,) & aculeis careat: uel quod mollior sit & salubrior. In riuulorum & fluuiorū ripis degit, digitali magnitudine rostro satis prominente. Corpus flauescit, & maculis nigricantibus notatur: subrotundum est & carnosum. Carne est humida & uiscida.

Bellonius & Rondeletius quod ad nomina & descriptiones huius generis pisciculorum, non satis inter se conueniunt: ego quem potui delectum feci.

GALL. Loche franche, ut dictum est. Vide mox in Gallicis nominibus Cobitidis fl. tertiæ.

GERM. Videtur esse species pisciculorum quos Germani Pffellen uel Pfrillen nominant. Cobites fl. aculeatus Rondeletij.

COBITES fl. Rondeletij secundus, quem aculeatum cognominat. Supradicto (inquit) similis est, ni paulò maior esset & latior, nō rotundus, sed compressus. in branchiarum operculis aculeum utrinque habet. Spina interna dura rigidior est, quo fit ut pisciculus iste inter edendum molestior sit quàm cobites læuis. Sæpius ichthyopolæ parū cautis imponunt, & pro læuib. uendūt. Hæc ille. Mihi qui de tantum huius & superioris pisciculi in exhibitis ab eo picturis discrimen uidetur, ut cuius uel primo intuitu internoscere sit facillimū. hic longus & gracilis est, absque squamis, aculeatus, pinnis in uentre nullis, pictoris fortè incuria, ille breuior crassiorque, squamosus, absque aculeis, pinnis in uentre ita ut plerique omnes pisces præditus, & ore minus acuto. Ego Cobitidum generi hunc minimè adnumerarim. Plura lege cum proximè sequenti icone.

GALL. Loche simpliciter, (nam superiori cognomen franche additur;) uel Perce, ab aculeis: aut quod lapides penetrare morderue uideatur.

GERM. Ein art der Smerlen oder Steinbyssen.

Eiusdem

Eiusdem, ut uidetur, icon accuratior.

Quòd si idē piscis est, sicuti suspicor, qui **Steinbeyß** à nostris dicitur, melior à nostro pictore facta eius icon, quam hic apposui, fuerit; etsi hæc quoque nō satis perfecta mihi uideatur, oris præfertim specie.

Cobites hic rostro acutiore est, à quo si quis oxyrynchum cognominet, non fecerit ineptē. Et quoniam pisci fossili illi quem Pœciliam ex Pausania nominauimus, tum specie, tum natura cognatus est, Pœciliam minorem, uel imberbem, uel oxyrynchum appellare licebit; (Sed alius Pœciliam seu Fossilis minor Georg. Agricola uidetur, magnitudine tantum, specie neutiquam à maiori differēs) Cobitem uerò minimum, qui & ipse barbatulus est, Pœciliam minimum. Albertus Magnus nullo alio nomine hunc piscem nouit quàm Germanico: Vulgò (inquit) Mordens lapidum uocatur: **GRAECE** eādē significatione Dacolithum dixeris. nam & **GALLIS** Perce uocatur, quòd rostro penetret uelut perforaturus, & à Sabaudis circa Neocomū Mort pierre. (At qui Perce pierre à Gallis uocatur, piscis marinus est, Alauda Rondeletij.) Foragua circa Vincentiam Venetorum, quòd reticulo (Guam uocant) contineri nō possit, sed foras euadat. In alijs locis Italiae Grifella, Vfella uel Vrsella dicitur, corruptis à Mustela nominibus, sicuti & Cobitis fl. minima. Latine etiam Mustelam fl. uocare licebit, aliqua ex prædictis differentia adiecta: Vel Eche-neidis fl. speciem; non quòd reuera ui retinendi naues aut aliud quicquam polleat: sed quoniā ore mordens, sugensue ut Lampetræ, retentionem minatur. Germani hunc pisciculū, ut dixi **Steinbeyß** appellant, à morsu lapidum, & forte Pœciliam etiam Pausaniae (quem huic cognatum esse diximus, alterum barbatulum, alterum imberbem cognominauerim) **Beißer** à morsu dictus fuerit. Miseni circa Albim ein **Steinschmerlin**, hoc est, Fundulum saxatilem. [Fundulum enim, hoc est Mustelam seu Cobitidem fl. minimam, **Schmerlin** appellant.] Sunt hodie qui simpliciter Saxatilem appellent, quod non probo. ¶ Rondeletius & Bellonius aculeos huic pisciculo in branchijs attribuunt, Albertus branchias omnino ei negat. Mihi in sceleto uestigia quidem branchiarū foris apparuerunt, sed locus ipse clausus & solidus. Georgius Fabricius nuper foramina parua circa oculos ei sicut in Lampredis, esse nos monuit. Non est rotundus (inquit Albertus,) sed quasi columnalis compressus; & spinam acutam iuxta os habet, quæ, capite recuruato, uulnerat manū tangentis: colore eodem quo Fundula. ¶ Dacolithus è riuīs in fluuios transit.

Dacolithus.

Perce.

Mustela.

Echeneis fl.

Saxatilis.

ITALICE. Bellonius de hoc pisce scribens: Mediolanenses (inquit) Vfel uocant, Placentini & Parmenses Gousangle: Locham Romani piscatores, alij Morellam, quod postremum nostro Veroni fl. magis debetur: Lodenses Zedola, Ferrariēses Squaiola: alij Lopola. ¶ Plura lege in præscriptis. Stracciasacco uocant Pedemontani, à distrahēdo, id est, dilacerando sacco siue reticulo, Rostro inhæreere aiunt arenæ, ut à reti uix capiatur.

GALL. Perce, Mort pierre. Vide præscripta.

GERM. Steinbeyß/Steinschmerlin, ut præscriptū est. Circa Albim fl. quidem, etiā Lampredam minimam Steinbeyß uocant.

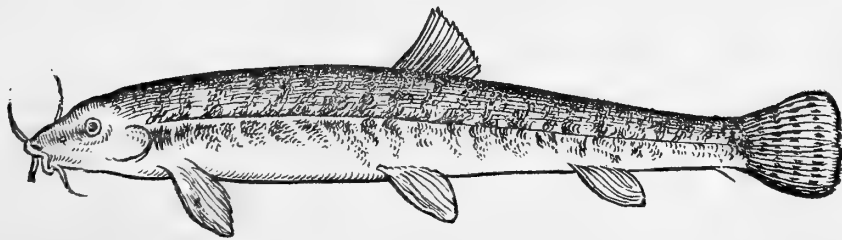
POLONICE Pstranik.

Cobitis barbatula Rondeletij.

COBITIS fl. tertia Rondeletij, barbatula ab eo cognominata. Nomen (inquit) dedimus à cirris tenuib. è rostro barbæ modo pēdentibus, quemadmodum in Barbo. ¶ Nos Mustelam fluuiatilem

Eiusdem alia icon à nostro pictore efficta, maiuscula quàm uellem, sed plenior accuratiorq̄.

minimam, uel Pœciliam minimum nominari posse, proximè in Rondeletij Cobitide fl. altera monuimus. Hic quidem pisciculus præcipuè Cobitis fl. dici meretur: siquidem Apuam cobitidē marinam præ cæteris refert. Bellonius Lochiam Gallici nominis imitatione uocat: alij Germanicum nomen **Grunde** interpretantes, Fundulum nominant: Albertus foem. genere Fundulam. *Fundulus.* sed cauendum ne cum alio pisciculo squamoso (quem Phoxinorum generis esse putant) quem si-

Thedo.

militer Germani quidā appellant, confundatur. Sunt qui hūc pisciculū, Thedonē Ausonij existimēt, de quo unicū hūc uersum in Mosella reliquit: Et nullo spinæ nociturus acumine Thedo. Quod si diuinandum est, Lampredam illam minimam, quam enneophthalmō nominant nostri, cum spinis profus careat, Thedonem esse cōiecerim. Mustelam quidem marinam quodammodo refert, quod eius instar barbatula sit, & oblongo læuicq; corpore: & uulgares quædā linguæ nomina huius piscis à Mustela detorsere. ¶ Eriuis in fluuios migrat.

ITALICE Fondola. Reliqua nomina pleraq; huic & Cobitidi aculeatæ Rondeletij, communia esse cōiçio, præsertim quæ à Latino Mustelæ nomine detorta sunt.

HISPANI ut pisciculo hoc carent, ita etiam nomine.

GALLICE. Loche, ut superior, uel Lochette, diminutiua forma. est enim minima in hoc genere. Quæ Loche france dicitur (inquit Bellonius) palato delicatior est: quæ uerò cœnosum limo sumq; tractum incolit, crasso & obeso corpore constans, atq; ob id pinguis Lochia (nimirum Loche grasse) cognominatur, ualetudinarijs admodum perniciofa est. Hæc indicis digiti crassitudine est, quinque digitos longa: cirris, tanquam mystacibus, insignis, &c. ¶ A Burgundis uocatur Moutelle, uel Mouttoile, & similiter à Sabaudis: qui tamen circa Lemanium lacum habitant Sabaudi corruptiùs Motanche nominant, & alio nomine Dromilla, quod sub lapidibus dormire uideatur: (sicut & cottus fl. si uis & nominetur, ut codices quidam præ se ferunt, idem significante nomine, nam & similiter sub lapidibus latet, appellabitur Græcè:) non tamen hunc solum pisciculum, sed alias etiam duas species, quas alij Galli (Celtæ & Belgæ) Loches, circa Lugdunum Dromillas uocant. Burgundi quidam, alijue Galli, Estoille proferunt, siue quasi stellarem, propter uarietatem punctorum: siue potius hoc etiam nomine à Mustela corrupto.

GERMANICE. Grundele/ (sed alij pisciculum squamosum, quem ad Phoxinos Rondeletius refert, sic appellant:) Zirle/ Zirdele/ Schmerlin/ Smerle/ Schmerling/ Schmerlin/ Schmorle: Alsatij, ein Kress/ quod nomen Gobioni fl. Ausonij debetur. Brabantij & alij quidam inferiores Germani, nominant Woess/ Woß/ Wusc, corruptis à Mustela uocabulis. Sueui & alij quidam hos pisciculos adhuc teneros & recens natos, Sengle uel Sengele uocitant.

ANGLI Gallice uocant a Loche.

POLONI Kielb uel Slyfs. Bohemi Mrzen.

EPERLANVS piscis saxatilis Sequanæ litorū alumnus, ut Bellonius tradit: differetur ad anadromos, non enim in Sequana nasci, sed è mari semper ascendere puto, nam alius est fluuiatilis piscis eiusdem nominis, qui in fluuijs nascitur, de quo diximus Parte I, huius Ordinis.

THYMALLOS & TRUTTAS Parte V. reperies, inter pisces simpliciter: quanquam in puris & saxosis tantū fluminibus degunt, ut Saxatilibus marinis meliùs quàm prædicti cōferantur.

ANIMALIUM IN DVLCIBVS AQVIS ORDINIS I. PARS III. DE PISCIBVS FLUUIATILIBVS LATIS, QUI ET SQVAMOSI SUNT OMNES EXCEPTA TINCA.

CYPRINVS, Κυπρίνῳ, (Κυπριανός Athenæo, sed Κυπρίνῳ legēdum uidetur, cum Aristotelem citet:) Λεπιδωτός. Lepidotus, quem aliqui uocant Cyprianum, Dorion. ¶ A recentioribus hic piscis Carpa ferè uocatur: ab alijs Carpanus, Carpo, Carpio, itē Bulbulus, Regina. Vide mox in Italicis nominibus. Destinet Carpam Danubius, Isidorus. Sed Carpio lacustris Benaco peculiaris piscis planè diuersus est, Truttarum generis. ¶ GRAECI nonnulli, præsertim Aetoli, antiquam Cyprini appellationem retinent. Qui Turcis inseruiūt Græci (inquit Bellonius) Safan appellant: Strymonis amnis accolæ, Grinadi. Rondeletius ad pisces lacustres Cyprinum retulit, nos inter fluuiatiles posuimus, eos tantū lacustres nominātes qui lacub. proprij sint. Aristoteles & Dorion fluuiatilibus simul & lacustribus adnumerant. Oppianus non rectè (puto) marinis.

ITAL. Placentini Carpanum uocant, Ferrarienses (ut & multi accolæ Padij) Carpenā, Veneti Rainam, Romani Burbarum, Bellonius. Circa Larium lacum Burbaro (alibi Bulbaro) uel Bulbers dicitur. Bulbulus ante alios immani corpore pisces, Benedictus Iouius in Larij descriptione. Venetij Carpano: alibi Reina, tanquam Regina, quod magnitudine inter fluuiatiles & lacustres excedat, & à ganeonibus pinguiores ex eis præcipuè appetantur. Ant. Brasauolus pro Carpa Reginam dixit. Carpas Mantuæ Bulbaros uocant, Platina.

HISPANICE Carpa.

GALL. A Gallis omnibus Carpe uocatur.

GERMANI

Cyprini hac icon ex nostris est, non ea quam Rondeletius dedit.

GERMANI superiores uocāt ein **Karpf**: inferiores **Karp** uel **Karpe**: & alicubi, ut audio, ein **Büb**: quod nomen ad Bulbulum uel Burbarū Itatorum accedit, alibi een **Carper**/Flandri **Carpel**. Apud nos pro ætate etiam nominibus distinguitur, uocatur enim primo aŕno ein **Sezling**, secūdo ein **Sprall** uel **Sprall**, tertio ein **Karpf**. ¶ In Frāconia Cyprinorum quoddam genus appellant **Spiegelkarpfen**, à maculis.

ANGLIA **Carpe**.

BOHEMIA **Capr**. Poloni **Karp**.

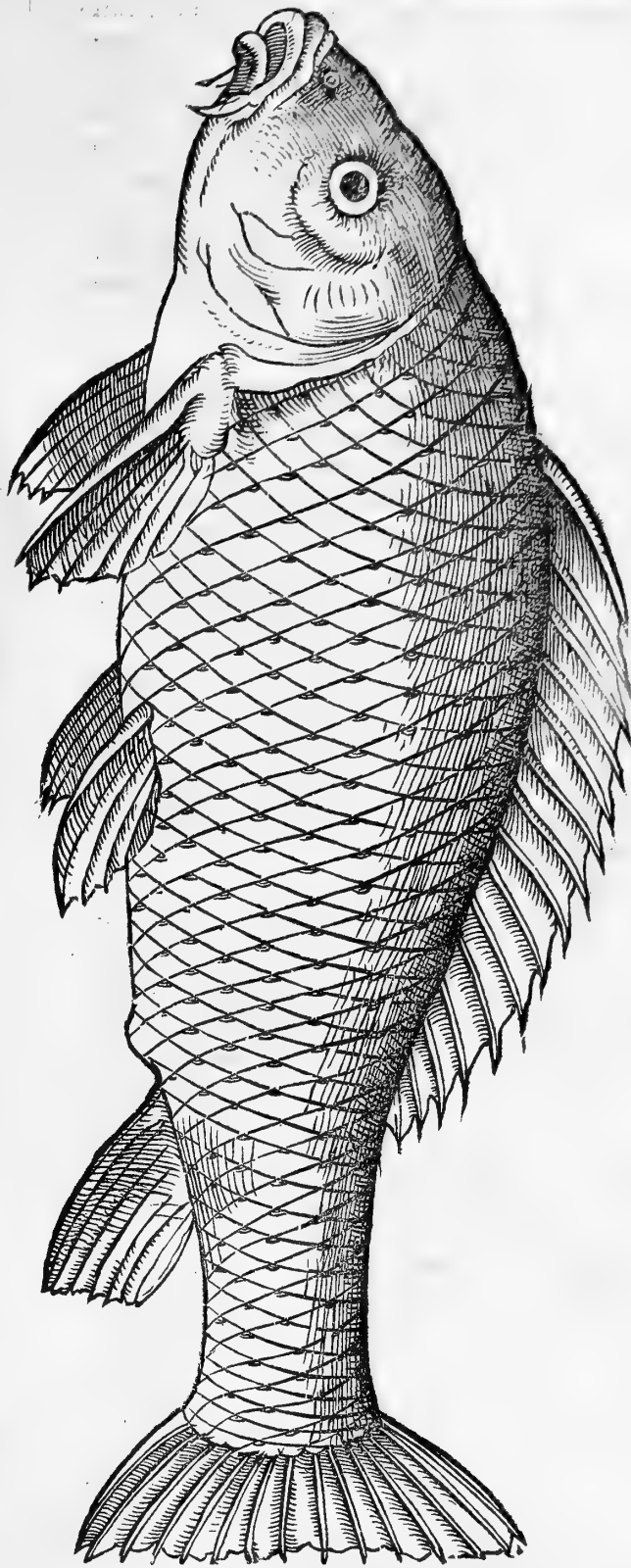
DE GENERIBVS DIVERSIS Cyprinorum.

NVPER è Polonia quidam, uir rerum naturæ studiosus, de Cyprinorum in ea regione & Germania differentijs, sententiam suam his uerbis ad me perscripsit: Cyprinorum genera apud nos quatuor inueniuntur, ut nominibus, sic etiam forma & sapore diuersis. Genus primum simpliciter **Carpam** (**Karpfen** Germani, Poloni **Karp**) appellat.

Alterum corpore multò angustiore est, ita ut supina pars in latitudine circa medium minime protuberet, sed ab ore caudam uersus secundum rectam (ferè) lineam ea pars protendatur. Ineptus est hic piscis elixari: melior, si affetur: quamobrem à Germanis Poloniae ac colis **Bratkarpse** nominatur: à Polonis uerò **Glouuacz** propter magnitudinem capitis, quod corporis reliqui proportionem pregrande uidetur (Vide inferiùs Parte 4. huius Ordinis De Capitone fl. cœruleo.) Tertium genus **Brachsme** Germanis est, (*Cyprinus latus Rondeletio*;) Polonis **Dubiël**: latior Carpa communi, & squamis albior: & quia pinguior, sapidior, maiorisq; precij. Quartum latius superioribus, ferè ut **Karas** dictus piscis: unde etiam composito ab eo & carpa uocabulo **Karpkaras** dicitur Germanis, & Polonis similiter, uel alio nomine **Piotrus**. Hic tribus superioribus præfertur, & in maiori precio est. **Karaskarpf** (*cãdidior est squamis quàm Carpa simpliciter dicta, in medio latior, nec ad eandem magnitudinem prouenit, Ge. Fabricius.*)

Cæterum qui **Spiegelkarpfen** à Germanis uocantur, apud nos (Cracouia in Polonia) non sunt. Qui **Sezling** Germanice, hi Polonice dicuntur **Dlonnij karpik**, (uel) **Sprall piotink**. Hactenus ille, dicitur autem **Sezling** à Germanis, Cyprinus qui annum ætatis nondum exceſſerit.

CYPRINVS monstrosus hac forma captus est in Acronio siue Constantiensi lacu, ppe Retz, duos ferè dodrãtes lōgus, presente illustri & generoso uiro Comite Vuolff de Schaumburg, anno Salutis M. D. XLV. idib. Nouembr. Volui aut̄ quanquam in lacu captū, Cyprini historie eū hic subiicere: quoniã Cyprinum fluuiatile potius, quàm lacustrem facere placuit: etiam si lacustres quoq; apud nos quidẽ frequentius quã fluuiatiles inueniantur. Monstrosi quidem imprimis hi pisces reperiuntur in stantib. aquis, ut lacubus, stagnis, piscinis: taliū enim effigies tres aut quatuor iam accepimus: fluuiatile uerò monstrosum hactenus nullum. Ante bienniū Geryon Seilerus illustris medicus Augustæ, icones tres ad me misit Cyprinorum monstrosorū, qui anno Salutis 1557. Octobris die 22. capti sunt in piscina, quam uocant **Bulckawer teicht**, iurisdictionis Retz in Austria: quorum duo squamosi sunt & Cyprinis cōmunibus similiores: sed capite rotundo, ore etiam rotundo, prominente, hiante, labris ambientibus: in eo tantum differentes quòd os unum in promptu & anterius est; alteri reductius ad mediã imi capitis partem.

Tertio corpus est breuius, rotundius, totum in uentrē ualde protuberantē collectū: cauda perparua & exili: squamis nullis, colore subflauo: caput & os similia prædictis. Nos iconem primi duntaxat (quoniam monstra persequi non instituimus) in lacu Constantiensi capti, facie ferè humana, posuimus.

CYPRINI aliquando hermaphroditī, id est, utriusque sexus capiuntur: aliquando neutrius.

CYPRINVS latus siue Brama Rondeletij. Si Cyprinorum (inquit) nota propria sit palatū carnosum habere linguæ uice, plurima quidem sunt Cyprinorum genera. Nam quæ Tinca et Brama nominatur, atque plures alij pisces, palatum carnosum habent. Quoniam uero quæ Carpa à Gallis uocatur, inter cæteros omnes pisces maxime carnosum palatum habet, atque ita euidentis, ut uulgus etiam linguā appellet, eam pro ueterum Cyprino accipiemus: aliquot alios quibus nota hæc communis est cū quibusdam alijs huic tanquam species subiicemus. ¶ Hunc piscem recentiores quidam Germani Latine Prasinum uocant, ut Albertus Bresmam, Germanici nominis imitatione: aliqui Bremam. Platina Scardam, Benedictus Iouius Scardulam, Grapaldus Scarduam, Italicum imitationi nomen. Nos Ballerum maiorem nominabimus, ut à Ballero simpliciter uel minore (quem nostrum uulgus Bliccam appellat) distinguamus.

¶ Quidā nominis uicinitate deceptus, Bramam putauit Abramidē fl. rectè uocari posse. ¶ Vide etiam supra ubi de Cyprinorum differentijs dictum est. ¶ Alibi hic piscis de stagnantibus aquis flumina subiens, manet in eis ac proficit. ¶ Est aqua nos lacus piscosus nomine Gryphius, in quo piscium istorū genus peculiare reperit, quod Steinbrachsmen (ut in Acronio etiam Lindauie, alibi Thornbrachsmen) appellat: lautius ac delicatius cæteris, & sub tempus, quo generationi uacat, aculeatum (ut fertur) & albius euadit: mares duntaxat, quanquam & alij Cyprini lati quum generant, squamis exasperantur, & alij fortè plerique pisces: eoq; tempore ad cibum minus probantur. ¶ A Bramæ fluuiatilis aut lacustris similitudine quadā permulti marini pisces, ab Anglis, Germanis & Gallis similiter uocantur, aut uocari possunt, adiecta aliqua cuiuscunque differentia nota: ut Aurata, Sparus, Sargus, Melanurus, Dentex uel Synodon, Synagris, Chromis, Pagrus, Erythrinus, Hepatus, Orphus, Anthias, Charax, Coracinus, Scarus, &c.

ITAL. Placentini Arbolica uocāt, alij Scardolam siue Scardam, Veneti Ruffatam, Belloni.

GALL. Bresme, uel Brasme. Galli Bramam uocant, Rondeletius. Huius generis qui mediocri sunt magnitudine, Lutetia Haseaux nuncupantur, Bellonius.

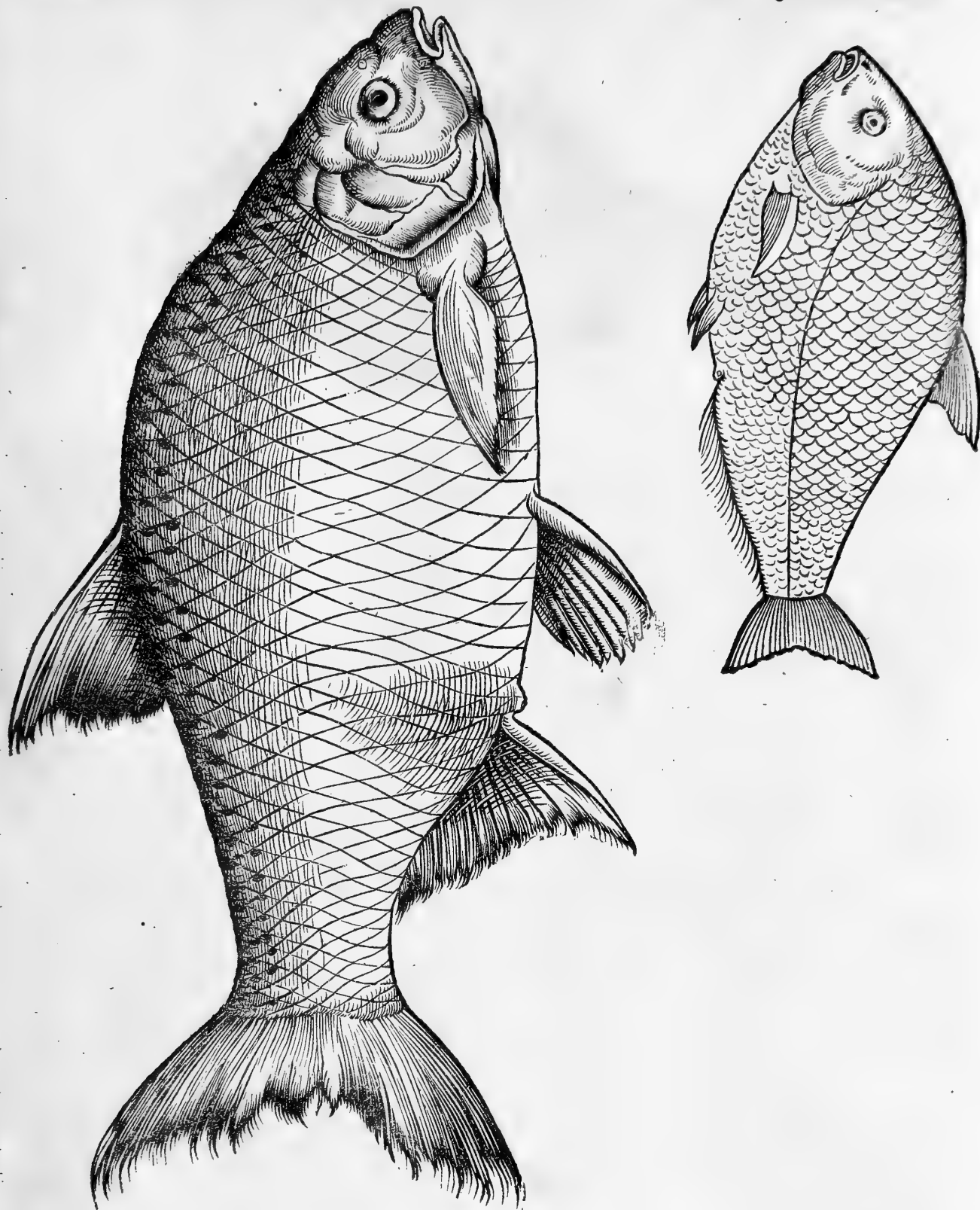
GERM. A nostris nominat̄ ein Brachsmen. Sunt qui putant primo anno eundē esse piscē dictū ein Blicke, (quem nos sui generis piscem esse in Ballero ostendimus: simile quidem, sed qui ad tantā magnitudinem nunquam perueniat:) secundo demum uocari ein Brachsmen, atque id nomen retinere. Alij Germanorum aliter proferunt: Prasen, Saxones: Brasem, Frisij: circa Coloniam Agrippinam, Brysem: alibi Bresem/ Brosen/ Pressen/ Prossen/ Brechsam/ Prayme/ Breme/ quod nomen postremum, ad Gallicum accedit: ut Scharlen Tridenti usitatum, ad Italicum Scardula. ¶ Apud Misenos in Albi hi pisces ab initio, dum digito breuiores sunt, à figura nominantur Weydenbletter/ id est,

Animal, in dulcib. aquis Ordo I. 297

Icon hæc Cyprini lati accuratè facta est ad unum ex lacustribus nostris.

Alius à Rondeletio exhibitus.

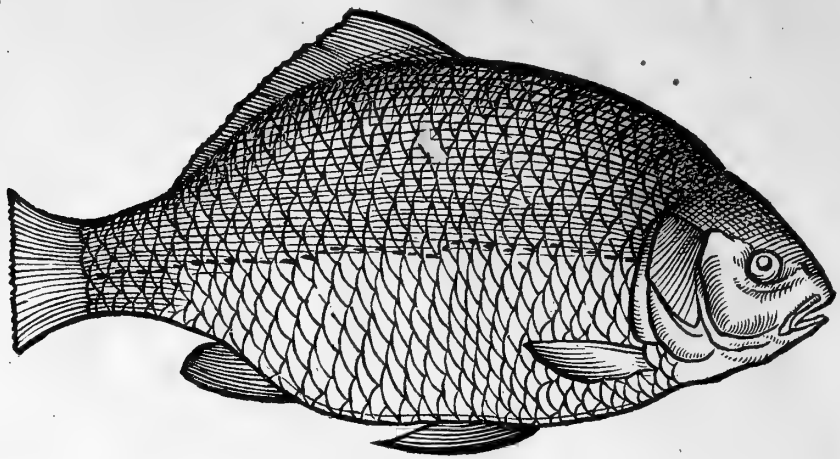

id est, Salicum folia: deinde aliquanto maiores, **Windtblehen**: iam uerò ad libræ pondus aucti & maiores, **Blehen** uel **Blaben**: uel **Plözen**. Tandem bilibres aut trilibres (rarò enim tres libras in Albi superant,) **Brossen** uel **grosse Blehen**. **Plözen** autem uocantur, quòd figura referant usitatum antiquitus gladij genus ualde latum, breue ac tenue, eodè nomine dictum. hinc nimirù Christophorus Encelius hunc piscem Latina terminatione **Plocenum** nominat: & eundem (ni fallor) Germani in Marchia, **Plossfisch**: quod nomèn recentior quidam (Baldazar Trochus) Sillaginem (nescio qua ratione) interpretatur. ¶ Sunt qui **Pressen** & **Blebe** pro diuersis piscibus accipiãt: quòd hic candidior, tenuior, sicciorq; sit: ille nigrior, crassior, pinguiorq;. ego cum diligentissimo Kentmanno senserim, ætatis tantùm differentiam esse.

POLONI, ut audio, **Dubiel**. sed alius est Saxonum **Diebel**, nempe Capito fl.

CHARAX uulgò dictus Germanis. Huius (præter Ianum Dubrauium in doctissimo De piscinis libro,) qui meminerit nondū inueni. Charax (inquit Dubrauius) forma stauraq; nō multum à foetu Cyprini absimilis est, nisi quòd paulò latiore corpore distendatur, & dorsum habe

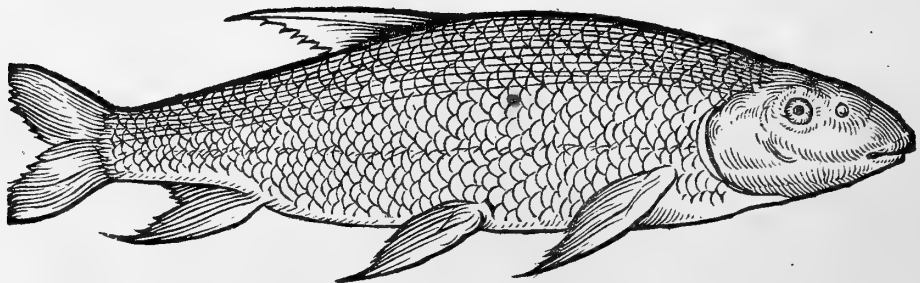
Icon hæc piscis est simpliciter *Karass* dictus; cui similis est etiam *Carasi* minoris icon, ut ab amico accepit: nisi quod caudam extremam ferè arcuatam & in medio reductam habet, &c.

at asperioribus spinis uallatum (unde ei nomen,) quòdque iuxta caudam squamis inauratis magis impallefcit. Sed & marinus Charax tergo caudaque auri similitudinem gerit, ac præterea purpureis cingulis, purpureisque oculis, ut Aelianus prodit, illustratur. quorum neutrum in nostrate inuenias; sed neque dentium extantium seriem. Hunc uernaculum Characem piscinarii, qui farturæ Cyprinorum consulunt, ne unquam in eadem piscina cum Cyprinis commisceant, diligenter cauēt; quod uel tantillus Charax audeat & ualeat tantum præ se Cyprinum pascuis depellere; nec tanti ipse tamen distrahi, quanti Cyprinus potest. Hæc ille. Sed ueterū Charax marinus est piscis; qui Oppiano in petris & arenis pascitur. Synodon & Charax Diphilo eiusdem sunt generis: sed hic præstat. & quanquam is de alimento ex piscibus loquitur, uideri tamen potest non solum nutrimenti ratio, sed etiam forma his piscibus similis. & fortè Charax hoc nomine dictus fuerit, quòd firmis dentibus os uallatum (similiter ut Synodon) habeat. ¶ Cyprinum asperum nominare licebit. ¶ De speciebus piscis *Karass*, leges mox in nominibus Germanicis, & supra ubi de differentiis Cyprinorum in genere dictum est. ¶ Piscem in Frisia orientali *Caruz* dictum, Carpio ni similem, sed minorem, &c. omnes qui in uiuarijs seruant, constanter affirmant, sexies anno parere. quare si Carpio uulgò dictus (quem tam fecundum reperiri nondum nobis constat,) Cyprinus non sit, hic meritò esse potest, sed nihil definitio, Turnerus.

GERM. *Karass*/*Kariss*/*Gariss*/*Karass*. Genera eius tria in Albi reperiuntur. Primi generis pisces sunt parui, tenues, lati, colore subaureo, cui circa dorsum fuscus admiscetur. dupla eis ad latitudinem longitudo. Squamæ ut in Cyprino. Genus hoc Miseni paruum cognominant, *Klein Karass*: uel à colore *Giblichen*. Hi è piscinis et stagnantibus aquis in Albim ueniunt. Rarò octo digitos longitudine excedunt. Alterius uerò generis *Carasi*, aliquanto crassiores & longiores sunt: uocanturque dimidij *Carasi*, *Halbkarass*: uel *Karpkarass*: quoniam è *Caraso* & *Carpa* ueluti compositi uidentur. Hi quoque è piscinis & stagnantibus aquis Albim ingrediuntur.

APOLONIS similiter *Karpkarass* dicitur, uel alio nomine *Piotrus*. Piscis (inquit Ianus *Dubrauius*) quem Bohemi *Pitrussam* uocant, in piscinis frequens, non alius esse quàm Cyprinus creditur, sed degener, & uelut abortiuus, quanquam in cibo haud ingratus, præsertim si in craticula torreatur. Tertij demum generis *Carasi* tenuiores & latiores sunt, quàm dimidij nunc dicti, similes primis, sed maiores & pulchri candoris argentei. Hi in Albi nascuntur, non aliunde (ut prædicti) ingrediuntur.

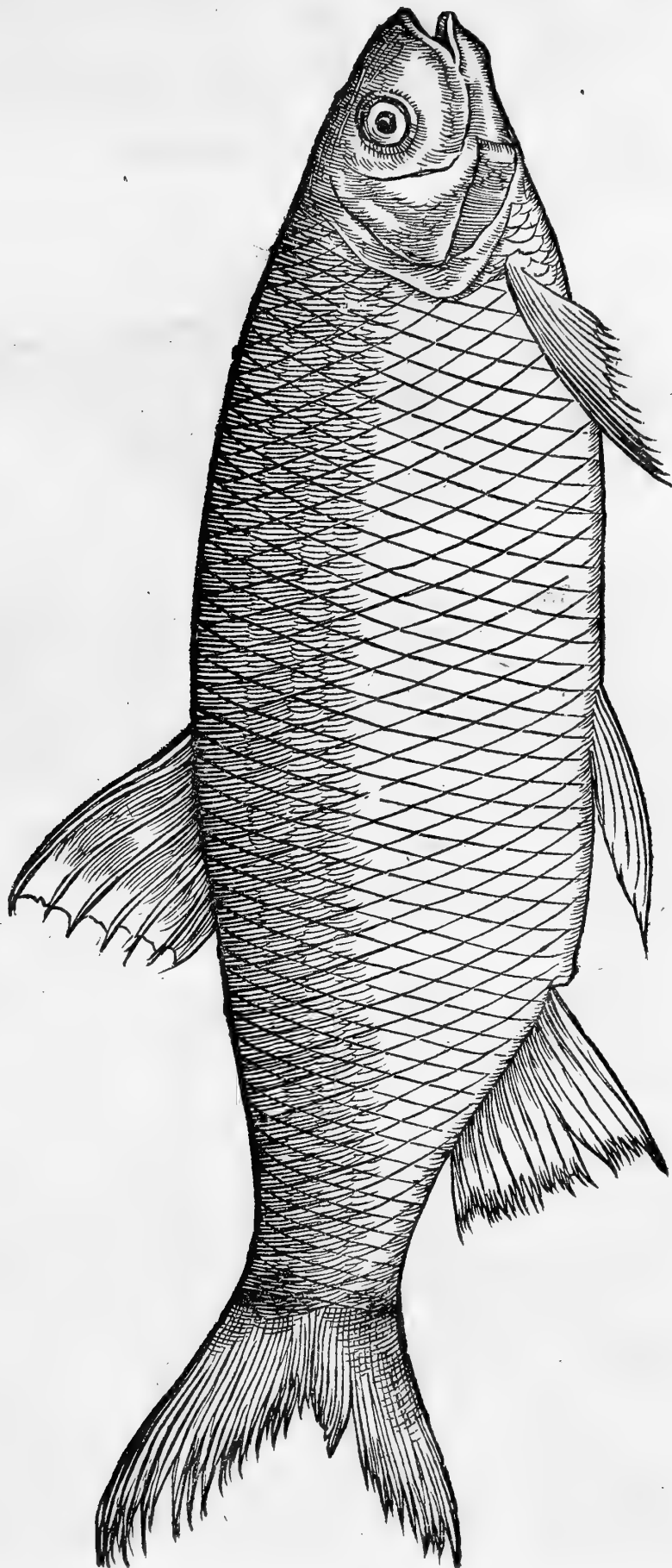

ORFVS à Germanis uulgò dictus piscis, nondum à me uisus est, præterquam Augustæ *Vindelicorum* in piscina natans: in qua urbe iconè etiam mihi depingi clarissimus medicus *Achilles*

Animal. in dulcib. aquis Ordo I. 299

chilles P. Gasserus curauit. Dorso est rubicundo, uentre albicante, squamis magnis & latis, paulò latioribus quàm Thymallus. Capitonì fluuiatili forma cognatus, maior: Cyprino minùs latus, sed crassior. Certo anni tempore è squamis eius ceu clauos quosdam eminere aiunt, similiter ut in Cyprino clauato Larij. quamobrem ad Cyprinos potiùs quàm Capitones pertinere uidetur. Species ei inter Carpam & Bresmam media, sicut & magnitudo, ut audio. Lautus et sapidissimus habetur: ille præsertim cuius caro rubeat. nam altera species reperitur carne alba. Siccam eius carnem, friabilem & salubrem esse tradunt, minùs suauem quàm Thymalli. Muscis uescitur. In lacubus & piscinis fermè reperitur apud Vindelicos, Norimbergè & alibi. sed etiam in aquis fluentibus, ut Norimbergæ in Begniza flumine.

GERMANI uocāt *Dzff/Dzff/Erste/Lörfling/Würsfling/Elst*. species ea cuius caro alba est, priuatim Augustæ *Weyßfisch* appellatur.

RV TILVM hunc piscem appellare uolui à colore pinnarum, à quo Germani etiam nomen ei fecerunt. Rondeletius Phoxinis adnumerare uidetur, inter fluuiatiles: & rursus Sabaudico nomine Vangeron inter lacustres. Vide superius Parte I. in Phoxino squamoso Rondeletij maiore. Apud nos quidem in lacubus tantum reperitur, non etiam fluuijs, qui in nostra regione rapidiores sunt: alibi in fluuijs quoque nascitur, quos tamen è stagnantibus aquis subire solet. Ex eius cum Cyprino lato, coitu, hybrida gignitur, inter utrunque ambigens.

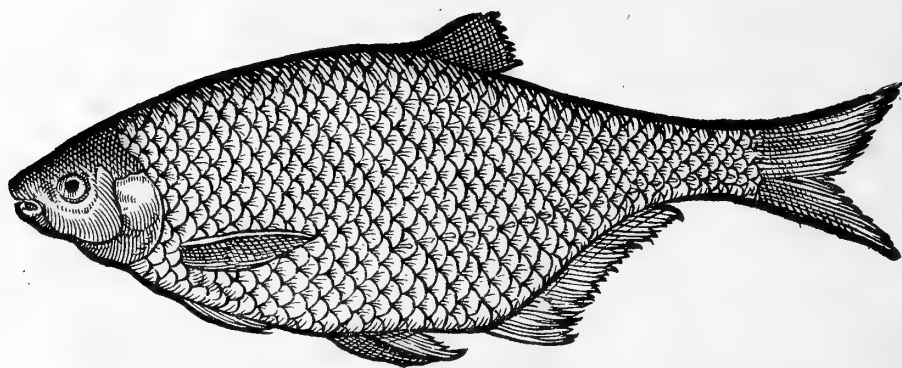
ITALICE circa Comum in Lario lacu Piota uocatur, ut circa Verbanum quoque: unde Latina inflexione Plotam Paulus Iouius dixit. hoc nomen uideri potest à Germanico **Plotze** deductum, quanquam id Cyprinum potius significat: quem imperitiores cum hoc pisce confundunt. Idem ne sit qui circa Ferrariam uulgò **Aurata Padi** uocatur, inquirendum.

GALLICE **Roce**, **Rose**, **Rosse**. Circa lacus Sabaudia Vingeron, Vengeron, Vangeron. Circa Neocomum tamen idem nomen longè diuerso pisci attribuunt, ex Leuciscorum genere, quem **Laugele** nostri uocant, Galli **Dardum**.

GERMANICE. Nostris **Rottene/Rotte/Rottel/Rottele** (sed longè alij pisces sunt **Rot** & **Rötele** nostris dicti, semper in lacubus magnis tantum:) alijs **Rotsfeder/Rotranck/Roddow/Roddau**.

ANGLICE **Roche**. Alius est **Rochet** Anglorum, inter marinos.

POLONICE **Vufdrenka**.

BALLERVS Aristotelis, ut Rondeletio uidetur, Græcis hodie ad Strymonem amnem **Plestya**: ad Pischiacum uerò lacum in Macedonia, modò **Platanos**, modò **Plestya**, modò **Platognia** uocatur. Alicubi è stagnantibus aquis flumina subit: in quibus manet ac proficit.

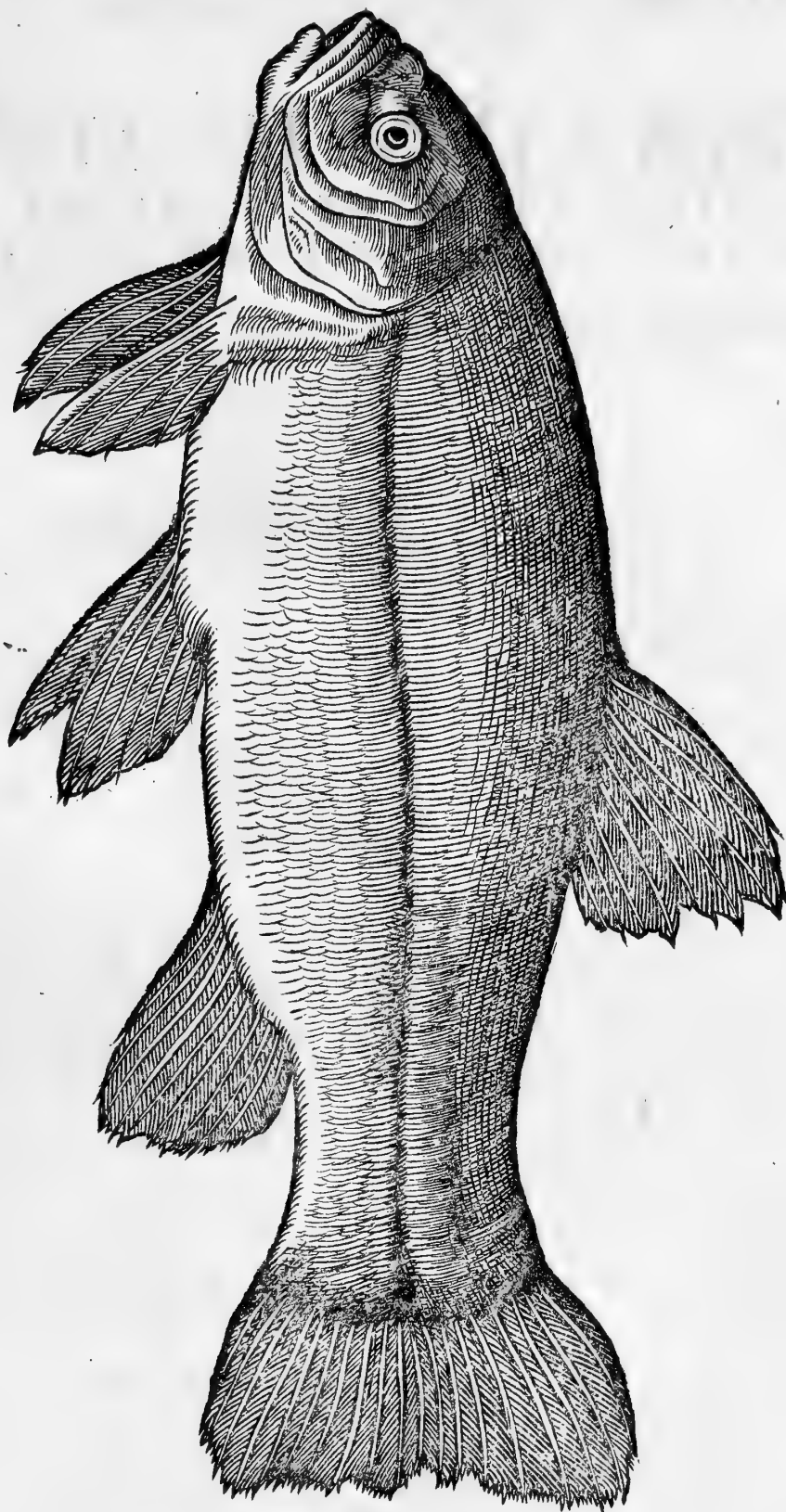
GALL. **Bordeliere**, in lacubus Allobrogum: in Lemano **Plateron**, alibi **Platte**, **Platton**.

GERM. **Ein Blick/Blickling/Breitele**: & circa Colonia, ni fallor, **Bleech**, alibi **Plechle**. **Argentina** (**Wackel**, ut conijcio. In Albi fl. à Misenis uocatur **Geuster**: **Blicca** uerò alterius piscis apud ipsos nomen est, qui alio nomine **Zerta** dicitur: de quo inter anadromos agemus. **Christophorus Encelius** Latina terminatione **Gusterum** dixit.

ANGLI **Bleke** uocant uel hunc piscem, uel potius **Alburnum**.

HACTENVS de piscibus fluuiatilibus latis & squamosis. Restat **Tinca**, sola in hoc genere lauis & lubrica.

TINCA piscis plebeius, hoc nomine ab Aufonio dictus: quod Itali & Galli hodie retinent, nullo antiquo nomine apud auctores noscitur, quod mirum est, cum ubiq; frequens sit inter uulgi solatia (ut cum Aufonio dicam) piscis. Sed uiliorum piscium mentionem nullam reperiri, minus est mirum. Phycis aut Merula fluuiatilis, si libet, nominetur, est enim **Tinca** Phycidi marino pisci, ut scribit **Bellonius**: uel **Merula**, ut **Massarius**, similis, ut uulgus in Italia **Tinca** marinae nomine appellet. Mihi **Merula** fl. nomen, potius quam **Phycidis** arriserit. **Tinca** nomen à recentioribus uariè scribitur, **Tincha**, **Thinca**, **Tenca**, **Tencha**, **Tencon**, mihi ut **Tinca** scribatur magis placet, nimirum quasi **Tincta**, quod **Gallus** diceret **Teinte**. colore enim uiridi nigricante ueluti tincta uidetur. **Alexander Benedictus** Orphum lacustrem appellauit, (à colore nigrescente, ut conijcio, *ἢ τὸ ὀρφνὸν τῆς χροῆς*;) sed cum Orpho pisce marino, nihil opinor commune habet. ¶ Sunt qui **Aristotelis** *ψύλωνα* esse putent, quem **Fullonem** uertit **Gaza**: de quo nihil aliud scribit quam quòd gregalis sit, & litora petat tranquilliora: ex quibus uerbis de pisce marino eum loqui apparet. **Gaza** cur *ψύλωνα* **Fullonem** uerterit, nihil aliud rationis præter nominis similitudinem uideo, & forsitan ipse *ψύλωνα*, non *ψύλωνα* legit, *γναφενός* quidem Græcis fullonē significat: quo nomine piscis meminit **Dorion** apud Athenæum: eiusq; decoctio maculam omnem elui ait. Facit autem (**Bellonio** teste) **Tinca** etiam decoctum ad detergendas lanarū sordes. Sed idē & **Anguillarum** & **Ichthyocollæ**, & aliorum piscium admodum glutinosorum, decoctum præstare potest, **Rondeletio** teste. ¶ **Tinca** è stagnantibus aquis in amnes transit, & permanens proficit.

ITAL. Tenca.

HISPANICE Tinca .

GALLICE Tenche.

GERMANICE Schley, quasi myxon uel muco, uel (ut erudito cuidā placet) limaria, Tinca quidē ut in limosis sordidisq; locis degunt, ita muco obducuntur, & sese mutuo lambunt. Alij scribunt Schleibe/nostri Schlig, (g. ita proferentes, ut i. consonam:) alij Sley/ Schleyn. alibi etiam Gallico uocabulo Tinch appellant. Geldri Lauwen/Louwen/Seeid/Zeeld. Frisij, ni fallor, Nūdhund/(nescio qua ratione:) & alio nomine medicum omnium piscium, (Lucium quidem Tinca affricu sua uulnera conglutinare aiūt,) & sutorem nigrum. Hollandi quoque een Schoemacher, hoc est, sutorem, ob cutis crassitudinem: & Graumacker, (nos Grabmacher di

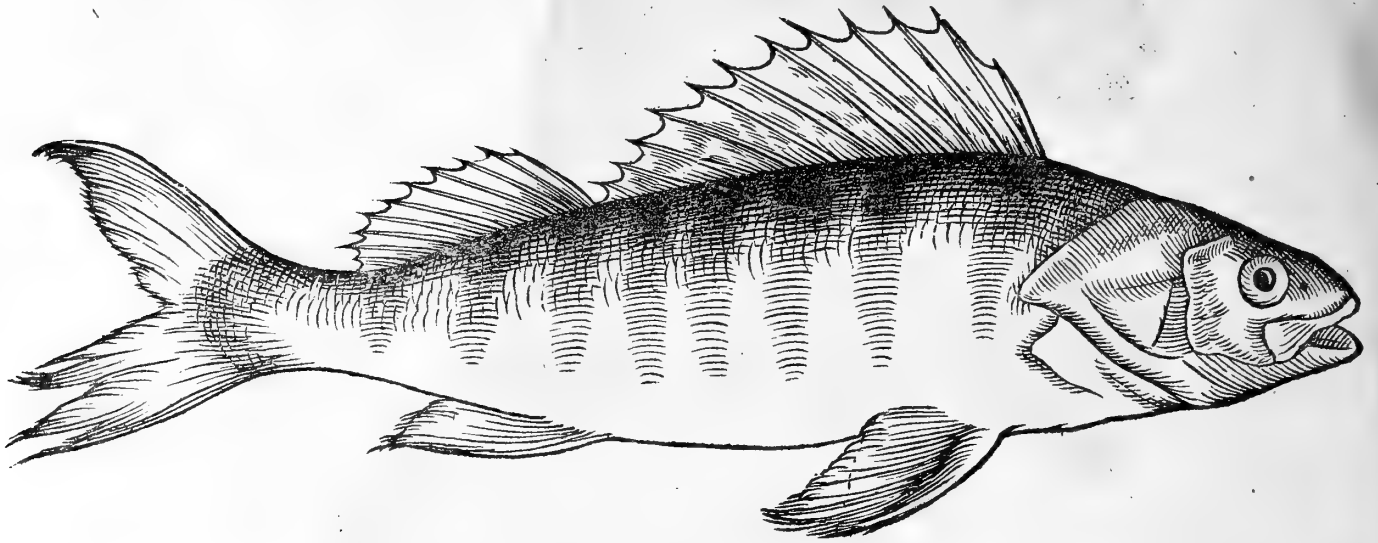
ceremus.) id est, Vespillonem, quòd subinde in terra effossa aut sepulchris inueniatur.

ANGLICE. Tenche.

POLONICE Lin uel Lun. Bohemice Linie, & Sfuuecz quasi Sutor.

ANIMALIUM IN DVLCI BVS AQVIS ORDINIS I. PARS III. DE PI- SCIBVS FLVVIATILIBVS SIMPLICITER.

Perca fl. à nostro pictore adumbrata: non ad eius imitationem facta quam Rondeletius dedit.

Salubritas
eius & colla-
tio cum mari-
na.

PERCA fluuiatilis, (Πέρκη ἢ Περκίς ποταμια: cuius Aristot. Plinius & alij meminerunt) lacus & stagna incolit. Marinae quidem nomine similior est, quam corporis figura, aut carnis substantia, aut succi bonitate. Marina enim tenera & friabilis est, concoctu facilis bonique succi, fluuiatilis his omnibus ferè dotibus caret, Rondeletius, qui etiam medicos imperitos reprehendit, qui ea quae de Perca mar. dicta sunt à Galeno, ad fluuiatilem transferunt. Nos Rondeletij sententiam probamus, si marinis fluuiatiles Percae conferantur. hoc tamen distinguendi gratia addiderim: Percas nostras quae in fluuijs & lacubus maioribus purioribusque uersantur, longè praefendas esse alijs quae in minoribus minusque puris aquis degunt. Accedit in fluminibus nostris, etiam uelocior cursus: cuius ratione magis exercentur. Itaque à Rheno saluberrimae putantur: quod & uulgare prouerbum testatur: & Xenocrates etiam prodidit: Quae in Rheno (inquit) gignitur Perca, marinis piscibus succi probitate aequalis est. Item Aufonius in Mosella: Nec te delicias mensarum Perca filebo, Amnigenas inter pisces dignande marinis. Quò quidem minores fuerint, eòque dura & glutinosa minus, concoctuque faciliores sunt: nisi fortè spine quae in minimis simul ingeruntur, concoctionem inaequalem & flatuosam faciunt.

Quod ad salubritatem (inquit Saluianus) fluuialem Percam marina inferiorè iudicamus, sed neque haec insalubris. nam etsi friabilem carnem non habeat, cum tenera tamè sit, neque difficilis est concoctu, neque mali succi. quare in Saxatiliū penuria, ea quoque, & maxime in saxosis & puris fluminibus capta, citra noxam uesci possunt ualetudinarij: Saporis uerò suauitate marinae longè & multum antecellit fluuialis. ¶ Platina Perficinum dixit, quòd Perfici pomi saporem referat, ut ipse putat. Ego neque hunc saporem liquidò hunc piscem praese ferre arbitror: neque nomen ab eo mutuari, sed potius à Perca Latino Graecoque nomine, Perficum esse interpolatum: nam & nostri Bersich pronunciant: & Persecum uulgò à Perca quasi Perceca dici Massarius Venetus tradit. ¶ De Perca minore uel rotunda cognominata, uide supra, Parte I. huius Ordinis.

ITAL. Perfico uel Perceco. ¶ Hetruscis Persega, Romae Cerna, (quod nomē etiam alijs piscibus attribuunt,) Bellonius.

GALL. Perche.

ANGLI Perche/similiter ut Galli.

GERM. Heluetijs & Mosellanis Bersich. alijs aliter, Bersig/ Bersing/ Persick/ Berse/ Barß/ Parß/ Barsch. posteriora haec Saxonibus & finitimis in usu sunt, Frisij Baerse. apparet autem omnia haec nomina à Graeco Latinoque Perca esse desumpta. ¶ Nos speciem unam tantum habemus, cui nomina praedicta proprie conueniunt, eademque Percae mar. similior est: Saxones et alij, duas. Maiorem, quam hic proponimus; illi simpliciter Parß dicunt, uel Punterparß/ Punterparß/

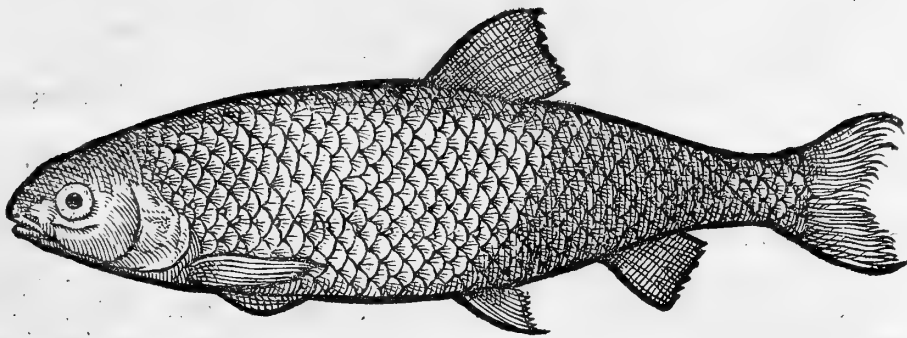
Animal. in dulcib. aquis Ordo I. 303

telparß, id est, Percā maculosam; uel **Streifbersing**, quod maculis strijsue (id est, lineis) notetur (transuersis.) sic autē in Albi nomināt. Vel **Grobarsch/Grawbersich**, id est, Percam fusci coloris.

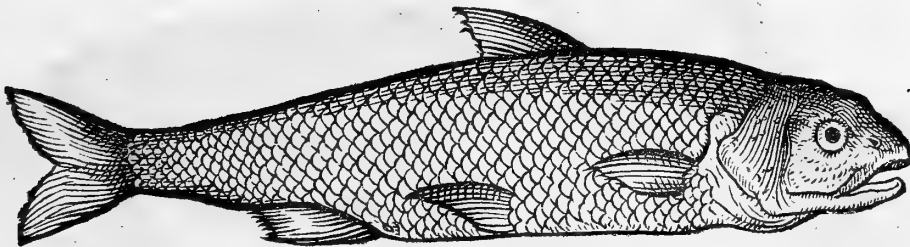
Minorem uocant **Kaulparß**, hoc est, Percam rotundam, &c. ¶ Percæ nomina apud nostros pro ætate etiam uaria sunt. nā foetus adhuc nouus & tener, **Hürling** uocatur, id est, hornus: paulò maior, sed intra primum adhuc annum, **Tränle**. Secundo anno, **Egle**. Tertio, **Stichling**. Postremo, **Keeling/Versich** & (quod inusitatus est) **Banserle**. Circa lacum uerò Acroniū, præsertim Lindauia, pusillam Percam similiter nominant **Hürling**: maiorem, **Kretzer**/(Constantie **Stichling**;) tertio **Schoubfisch**. postea **Egle**/uel **Xenckernegle**. Vocabulum **Stichling** à pinnis aculeatis, Percis attributum, (sicut etiam **Kretzer**, eadem causa,) alibi pisciculis paruis tantum, quos Aculeatos Rondeletius nominat, tribuitur. In nostro lacu alia in profundo capiuntur, albiores, **Triechteregle**: alia propius ripam, colore magis fusco, **Landegle/Rozegle/Krabbegle**. Græcè minimas, Percidia dixerim. maiores, Percidas; maximas, Percas.

POLONICE. Okun: Bohemice Okaun, uel Vuokauny.

Capito fl. à Rondeletio exhibitus.

Eiusdem alia icon è libro iconum Io. Kentmanni.

CAPITO seu **Cephalus fluuiatilis**. (Αδυσίος ποταμίου ἰσθμῶ, κεφαλῶ ποταμίου, Græcè dici potest.) Hunc piscem Aufonius in Mosella Capitonem nominauit. ¶ Idem uidetur Squalus olim Latine dictus, quod nomen hodieq; Italia alicubi retinet. Varro lib. 3. de re rust. Squalos cum Mugilibus nominat: & Ouidio Squalus in herbosa arena degit: sicut & Capito fl. Aufonio. Squali quidem nomen uulgus Latinorum iam olim à cephalo deprauasse uidetur. In Plinij Naturali historia bis Squalos legimus, (ubi Rondeletius Galeos intelligit:) ego utrobique Squatos uel Squatinos legendum ex Aristotele obseruauit. Columella 8. 16. Veteres (inquit) in dulcibus aquis marinos etiam clauerunt pisces: atq; eadem cura Mugilem Scarumq; nutrierunt, qua nunc Muræna & Lupus educantur. Saluianus probè pro Scaro reponit Squalum. Apud Pliniū Squali bis mentio fit: sed locus uterq; (inquit Saluianus) ex Aristotele corrigendus, ut in altero pro Squalis Galeos, in altero pro Squalo Squatinā legamus. Plinius Valerianus medicus: Pisces de flumine qui petram habet, ut Tructi, Squalij, Comede. pro Squalij autem, legendū Squali. Hi igitur auctores, Varro, Columella, Plinius Valerianus, Squalum piscem dulcis aquæ alumnū, uulgaremq; & uilem faciunt: id quod Squalo nostro conuenit, quemadmodum & uulgare nomen. Hec ille. Longè quidem alius est **Schwal**/quasi Squalus uulgò à nostris dictus, è Leuciscorum fluuiatilium genere. ¶ Alius piscis est Thedo Aufonij, nullo spinæ nociturus acumine: alius etiam qui in Mugilum genere Chelon uel Bacchus nominatur, marinus uidelicet: quod moneo, quoniam non indoctus quidam confudit. ¶ Galenus (inquit Saluianus) hunc Leuciscum dixisse uidetur, Mugili similem in fluuijs, capite minori, sapore acidiore: hæc enim Squalo nostro conueniunt. Idem & Aufonij Alburnus uidetur: quem uilioribus suæ Mosellæ piscibus adnumerat: quanquam Gilius alium piscem qui Albo dicatur uulgò, Alburnum Aufonij putauit. Sic ille. Nos alios Leuciscos huius Ordinis Parte I. proposuimus: ut alium quoq; Alburnum, ibidem, prædam puerilibus hamis, ut canit Aufonius, utpote pisciculum exiguum, quod huic non cōuenit. Præterea Aufonius qua in regione scripserit cogitandum est: et quinam hodieq; illic pisces ipsdem aut similibus nominibus appellentur.

Leuciscus.

Alburnus.

Albo.

304 De Piscib. simpliciter. Pars III.

ITAL. Veneti & Romani Squalum (Squaglio, Romæ) uocant, quem piscem Insuæres Cauedanum, Placentini & his finitimi Cauezale nominant. Eundem nondum adultum Romæ Gauectum appellari audiui, Bellonius. Squalo, Squallo, Squadro, Squaio, Capidon, Cauedo, Caueano, Caueden, unde & Grapaldus Latina terminatione Cauedulum dixit.

GALLICE Munier (Munier Lugduni, Bellonius) dicitur, quod circa moletrinas plurimus sit. Ab alijs Vilain, id est, turpis ac foedus, à uictus ratione: quia stercore, coeno, sordib. delectetur & uiuat, Rondeletius. Aufici ichthyopolæ Vilain, id est, uillanum aut uilem, commodè nominarunt, Bellonius. Alij Cheuesne, alij Calliastro, Cenomani & Andegauenses un Chouan, uel Testard à capitis magnitudine, Idem, qui alibi etiam Gobium fl. alterū à suis Cenomanis Munier appellari prodidit.

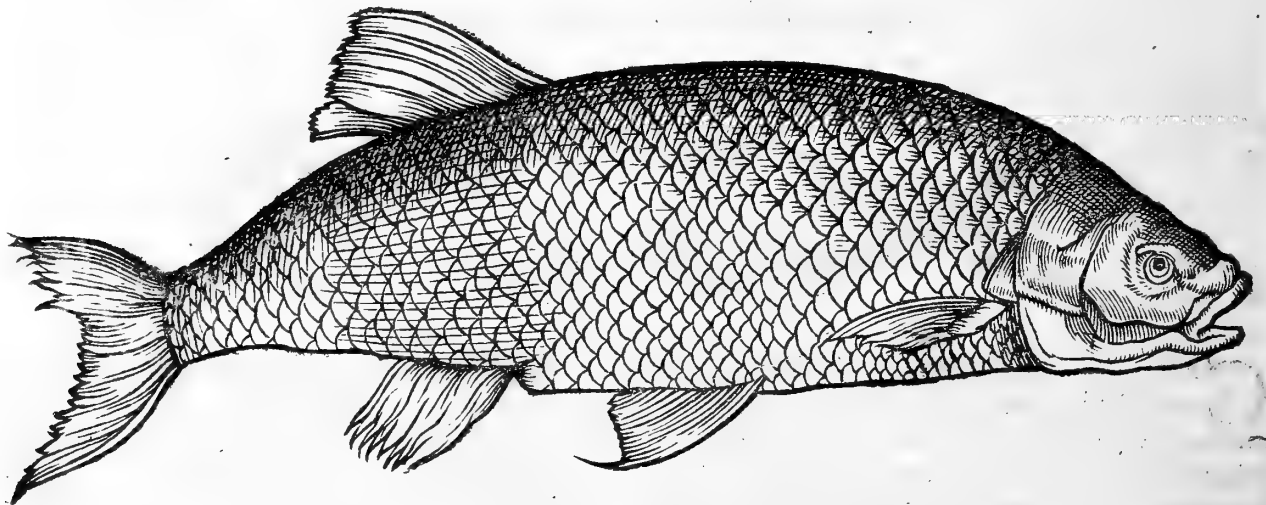
GERMANICE Alet/Alte/Alte/Elte/Wönen/Wyn/Winwe/Wenechen/ (unde Albertus Latinum Monachi nomen fecisse uidetur:) Furn: quod nomen alij (ut piscatores circa Acronium lacum) diuerso pisci attribuunt, quem nostri uocant ein Schwal è genere Leuciscorum fluuiatilium. Saxones & finitimi uocant Siebel, uel Seuel: unde quidam Dobulam Latina terminatione proferunt, aliqui Weusesser, unde Christophorus Salueldensis Murilegulum Latine dixit. Quidam Schüpfisch (cōmuni squamosorum piscium nomine) si rectè id scribit Saluianus.

ANGLICE Cheuyn (ab Italico Caueden uel Caueano fortè.) Idem piscis cum minor est et palmum non excedit, Dollarde ab Anglis uocatur, Bellonius.

BOHEMICE Tlausie uel Tlauslie, Dubiel Polonorū alius est piscis, nēpe Cyprinus latus.

CAPITO Lacustris quidam infra cum Lacustribus describetur, qui Albus à Saluiano uocatur.

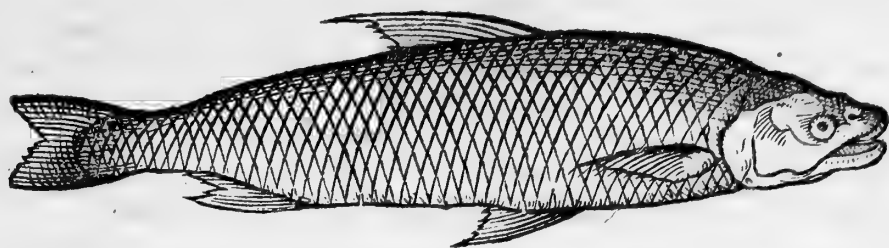
PRAETER Capitonem fl. illum nobis uulgarem, de quo iam diximus, alij etiam quidam similiter fluuiatiles, & forma non dissimiles, ad idem genus referendi uidentur, ut sunt apud Saxones & Misenos dicti Jesen/Kapp/Zerte/nostri piscatoribus (sicut & Gallis, & Italis, nī fallor) in cogniti. Horum duos priores hic exhibemus; tertium uero, quoniam è mari subit amnes, ad Partem v, differemus.

CAPITO fl. cœruleus cognominetur à nobis hic piscis, quem GERMANI accolæ Danubij Zentling appellant, fertur enim cœrulei coloris esse, dorso præsertim & partim capite: Capitone Ausonij minor, cum rarò duas libras (xvi. unciarum) excedat. Latera & uenter argentei coloris sunt: pinnae ferme ruffi, sicut & cauda. Assus præfertur: unde aliqui Bratsfisch appellant. Saxones Jesen: qui ad Viadrum habitant, Jesitz: Dantiscani Jesus. alij Jese, e. ultimum nō proferentes, & primum obscuriùs instar æ. diphthongi ferè. Hic piscis (ut Stephanus Lauræus Ferdinadi Augusti medicus, à quo etiam iconem accepi, me docuit,) nequiquā salubris est, quod pinguisculus sit, et non saxatiliū modo friabilis, suauis tamē satis, estur frigidus, assus potissimum: quanuis & elixus, & alijs modis. Longitudo eius cubitum non excedit, nec latitudo tres aut quatuor digitos. post Pascha potissimum capitur. ¶ Idem fortè piscis est qui Bratkarpse à Germanis Poloniae finitimis uocatur. Quærendum etiam an idem sit, qui circa Coloniam & apud inferiores Germanos in Rheno Macrell uel Macrill dicitur, & alio nomine Bratsfisch, ut Adamus Lonicerus tradit: & in aquarum fundis latere addit, noctu cum face à piscatoribus capi. Eum quidem Lucium Ausonij esse, non rectè coniicit. Longè alius est qui in mari Macrill dicitur, nempe Scomber.

POLONICE Jaiz, uel Iesiñ. quærendum an idem sit qui Glouuaz ab eis dicitur, ob magnitudinem capitis, de quo supra Parte III, ubi de Cyprinorum differentijs agitur.

CAPITO

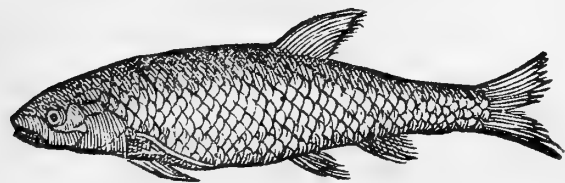
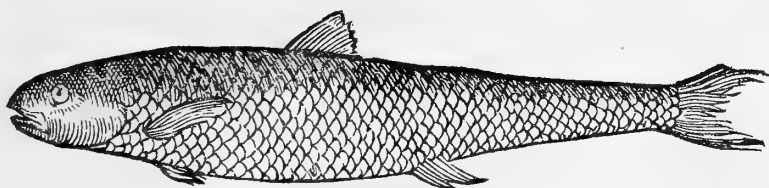
CAPIT O fl. rapax aut uorax discriminis causa cognominetur hic, quem GERMANI Miseni *Cein Xappe*, id est, Coruum appellant. Est enim (ut Ioannes Kentmannus scribit, qui effigiẽ quoq; cõmunicauit) Corui auis instar rapax uoraxq; non minùs ferè perniciosus uorandis piscib. quàm *Silurus & Lucius*. In Albi capitur: in quo etiam nascitur, non aduena est. Squamis tegitur latiusculis, tenuibus & perspicuis. Longus est, crassus, & carnosus, carne aristis plena, longitudine ad latitudinem quintupla. Dentes ei non in ore, sed in faucibus sunt. Maximi qui apud Misenos capiuntur, ad sex aut septem libras (sedecim unciarum) accedunt, &c. Piscis est admodũ laudatus & boni saporis, tum assus, tum elixus, si ritè coquatur, quod plerique ignorant. facile enim in partes aliquot dilabitur, si in feruidam immittatur. itaq; ab initio statim in frigidam præparatus immitti debet, ut pariter cum aqua concalfiat, &c.

Icone sequentis piscis non opus est: nam per omnia Capitonem fl. communem nostrum refert, nisi quòd minor est.

CAPIT O uel *Squalus fl. minor*, aut minimus potiùs, est qui à GERMANIS *Häfling* appellatur, quasi *Lepusculus*: fortè quòd agilitate ac celeritate natandi lepores repræsentet. scribitur autem uarijs modis: *Hasele/Hasle/Hesling*. In Albi *Hesling* appellatur, uel à dorsi crassitie, *Sickruck*, id est, *πικρὺν*: uel nimis cõmuni nomine *Weyßfisch*. Argētinæ *Schnotfisch* uel *Schnatfisch*. (Alicubi etiam *Weisfisch*, à mense Maio, quo præfertur: quod quidem nomen *Alaufæ* etiam tribuitur.) Coloniae *Kolfisch*, hic aut alius persimilis. In lacu iuxta Tugium Heluetiorum *Ganghasle* uocatur: & Suala nostra siue *Gardus* ibidem *Hasle* dicitur, sicut etiam *Luzernæ*. *Glyssen* apud piscatores nostros generale nomen est ad piscium species tres, quas uocant *Hasele/Laugele/Schwalen*. ¶ Quòd si quis *Leuciscum* maiorem appellare uoluerit, permittemus, est enim *Leuciscis* illis, quos supra Parte 1. huius Ordinis descripsimus maior. Capitur apud nos tum in lacu, tum in fluuio. fluuiatilem oculis rubere aiunt: lacustris non rubet, sed superna oculorum parte flaua est. Dentes in faucibus utrinq; cõditos habet, sicut et *Capitones* maiores. Dorsum ei fuscum & crassum est, & similiter caput. Squamis mediocriter magnis tegitur. Circa ripas plerunq; narat, ubi ex herbis uermiculos legit, & muscas aut culices riparum marginibus insidentes rapit.

GALLICVM nomen nescio, nam *Haseaux* Gallis dicti pisces, *Cyprini* lati minores sunt.

ITALICE, ni fallor, *Stretta* uocatur in *Lario* lacu, à corpore longiusculo & stricto, id est, minime lato. in *Verbano* *Giauetta*. *Papia* *Kabacello*.

MUGILVM fluuiatiliũ species duæ *Rondeletio*. Frequentissimus (inquit) est piscis in *Mriuulis* & fluuijs labentibus ex montibus *Cemeneis*, qui à uulgo *Siego* uocatur. Hunc ad aliud quàm ad *Mugilum* genus reuocare non possum: Quemadmodum nec pisciculum illum qui à *Lugdunensibus* *Friton* & *Friteau* nominatur: qui superiori ferè similis est, sed minor. palmi enim longitudinem uix superat: superior in *Arari*, & in alijs quoq; aquis, etiã cubitalis est. Hic corporis aspectu *Mugilibus* (fortè *fluuiatilibus*) similis est: nec non pinnis, earum numero, situ, cauda, partibus internis, Rostro est acutiore, sine dentibus. Idem cum inferiore (maior nimirum cum minore) qui in *Arari* frequens est, uictus ratione, carnis mollitie & succo maximè conuenit. ¶ *Siego* piscis (inquit *Dalechampius* *Lugdunensis* medicus in epistola ad me) nõ in *Arari* nostro gignitur:

sed in Erari (uulgò Erant) fluuiò, qui sub Agatham (uulgò Ade) mare ingreditur, quatuordecim millibus à Monspeffulo Narbonam uersus. ¶ Idem sale conditos ad me misit pisces binos ex ijs, quos Galli uocant Fretus, Friton, & Friteau, quasi *τρυνισκς*, ut uocat Athenæus. eos quidem nostri piscatores non agnoscunt, tanquam peregrinos. De hoc quanquã paruo uolui hîc agere simul cum maiore: quoniam Rondeletius etiã in unum caput coiniunxit.

GERM. F. *Zweierley fisch in süßen wassern/von der art der Alleten/zü Lyon bekant: der grösser wirdt auff anderthalb schüch lang: der kleiner nit über ein spann.*

VMBRA in Gardone Gallia Narbonen, flumine, ex Truttarum genere est. qui uerò eodem nomine piscis in Lado nostro reperitur. Mugilis fluuiatilis species est, Rondeletius.

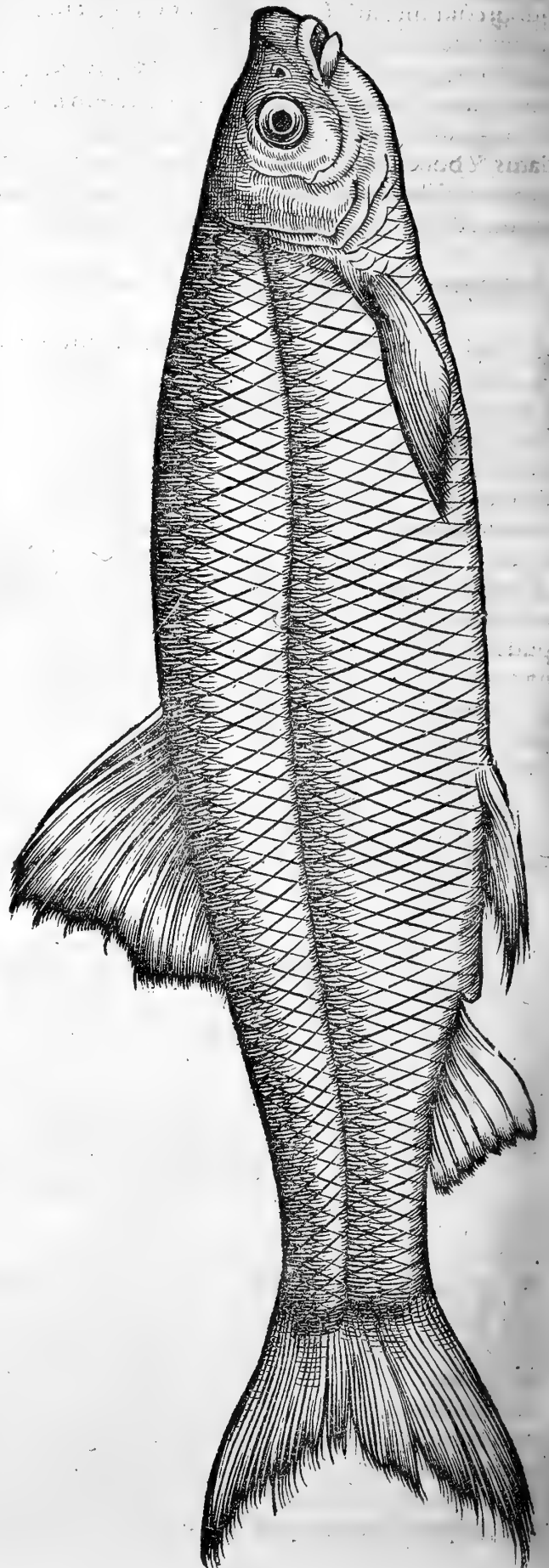
NASVS (uulgò dictus) piscis est in Danubio, et aquis in Danubium influentibus: similis Monacho (*id est, Capitonis fl.*) sed tenuior, naso ualde crasso, Albertus. Noscitur hoc nomine piscis passim apud Heluetios & Germanos. ¶ Peculiare nec illaudatum genus piscium est, in amnibus & aquis Lani degens, carnosum, molle & rotundum ferè, Barbatulorū (*Barborum fl.*) penè gustu, duorū triumue palmorum magnitudine, quod Germani *Nasen* quasi Nasutum nominant, Adamus Lonicerus. Ergo uel Nasum, uel Nasutum, uel potius Nasonem appellabimus hunc piscem: cuius in aliorum qui hactenus de piscibus scripsere libris nullam extare mentionem, quod sciam, demiror. ¶ Labrum seu rostrum superius crassum, simum, obtusumq; habet: unde et Simus Latinè, Græcè *Σιμός* dici poterit, nam eodem nomine piscem inter Niloos legimus, nempe ut fluuiatiles quidã Mugiles siue Leucisci à rostri acumine Oxyrynchi uocantur: ita hic ab eodem simo crassoq; Simus & Pachyrhynchus, rectè uocabitur. Genere quidè Leucisci fl. adscribi debet. Venter eius intrinsecus nigerrima membrana ambitur. Os eius ueluti labra habere uidetur, ut ab ijs Labeo aut Chelon fluuiatilis dici mereatur. Plebeius planè piscis est, carne semper laxa & insipida. In Rheno præstantior habetur.

ITAL. Circa Tridentum Saueij uulgò dicitur, duabus syllabis. Vide mox cum Gallicis nominibus.

GALLI & Itali multi, puto, nomina eius cū Capitonis fl. (cui aliquo modo similis est,) nominibus confundunt, ut sunt Villain, Cheuena, Musiner.

GERM. *Ein Nase.*

BARBVS ab Ausonio dictus, Barbulus Platina: quem Rondeletius non ineptè ob rostrum longius & acutius inter Oxyrynchos cõnumerari posse scribit: quoniam multi (inquit) eo nomine à ueteribus donati sunt. ¶ Nos Sturiones & similes eis pisces olim oxyrynchos dictos ostendimus. Est & in Mugilum genere oxyrynchus: & Rondeletius primam Leucisci fl. speciè, oxyrynchum de Mugilis fl. genere esse insinuat. Est & suus Nilo oxyrynchus, quem Lucium esse Bellonius suspicatur: & alius maris Rubri. & Antuerpiæ uulgò dictum *Hautin* piscem fluuiatilem, Ronde-

Nasutus.
Naso.

Simus.

Pachyrhynchus.

Labeo fl.

*Barbus hic à nostro pictore delineatus est, maiusculus
quàm uellem, ut & alij multi.*

Rondeletius oxyrynchum nouo nomine appellat. Quamobrem Barbum piscem neq; oxyrynchum, neq; oxyrynchorum generis facere libet; ne tamen a symbolos abeam, de uetere eius nomine, coniecturam meam proferram. Barinus (Βαρίν) Aristoteli dictus piscis, an Barbus sit, querendum. nam & nomen alludit, & fluuiatilem esse piscem, & præ obesitate sterilescere ei conuenit. Gazæ interpretatio pro Barino non rectè Carinum habet.

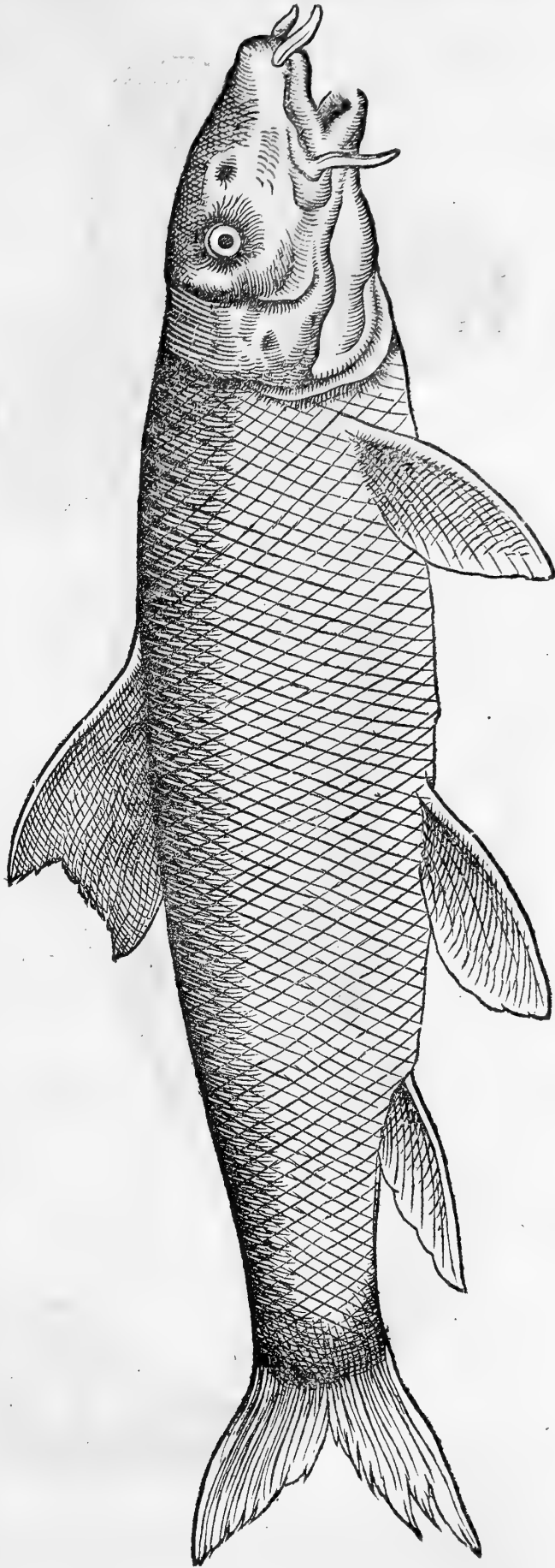
¶ A recentioribus quibusdam Barbulus, aut Barbellus, Barbatus aut Barbo uocatur: à non nullis ineptè Balbus. & quoniam Barbatulus est, ut Mullus, ab imperitis cum Mullo longè diuerso & marino pisce confunditur. Alexander Benedictus Mullum si. uocat. ¶ Ab accolis Strymonis Græcè loquentibus, Mustacatus uel Mystus dicitur, teste Bellonio: à mystace, id est, barbitio, quanquam superioris labri barbam tantùm propriè mystacem Græci nominant. Mystus etiã in Nilo frequenter capitur, inquit Bellonius: sed quomodo Lucius Italicus à Gallico differt, sic Nili Mystus à nostro disidet. noster enim oblongus est, & quasi teres: Niloticus uerò crasso & recurto est corpore. Memphi libras xx. pendentem uidi; quo in loco Mythus uel Mystus dicitur, uulgus Græcum Mustachato pronunciat, Sic ille. Idem Mystum marinum quoque reperiri scribit in Adriatico, fluuiatili magna ex parte similem, &c. qui si similiter Mystus & Mystacatus appellatur, an Plinij Musculus sit & cetorum dux, quærendum: mihi tamen Mustela potiùs dux ille uidetur, &c.

ITALICE Barbio, Barbo. Mediolanenses, iam adultos Barbos, Barbaros uocant: minores uerò, Balbetos.

HISPANICE Barbo, Báruo.

GALLICE Barbeau, Barbet: & Barbarin, quum minor est.

GERMANICE Barb/Barben/Barbel/Bârbele. Saxonibus Parme. Flandris Barne. ¶ In Rheno circa Scaphusiã Weid fish appellantur, pisces qui per hyemem in libero flumine uagantur & pascuntur, quod præcipuè Barbi faciunt. & hi quidem meliores sunt, capite minore, corpore rotundiore & obesiore, quàm qui in latibus se cõtinent, quos Lâgerbarben appellant. Ex his uagantibus aliqui reperiuntur steriles, in quibus nec genitura nec oua inueniuntur. eos Jünckerlin/id est, Nobiles uocitant, & quouis annitè pore in cibo commendant.

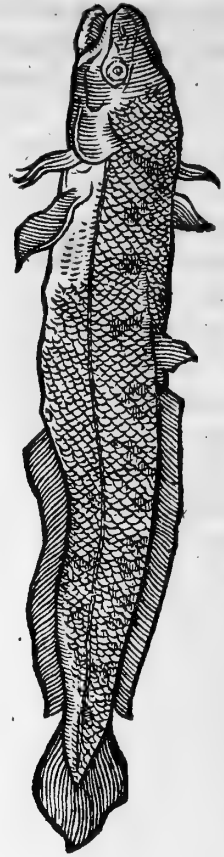

MVSTELA fluuiatilis dici potest, piscis quem Rondeletius Gallico nomine Lotam appellat. Mustelæ enim marinæ perquam similis est: multò quidem similior quàm Lampreda, hoc est, Mustela fl. Ausonij. quæ è mari flumina subit. hæc non item. Sunt autem species eius diuersæ, aliæ fluuiatiles tantùm, aliæ lacustres tantùm, aliæ fluuijs & lacubus fortè communes.

Antiquum eius nomen non constat. Bellonius Clariam fluuiatilem uocat. sed Clariam Opianus per syncopen pro Callaria dixit: qui piscis marinus est, Asellorum generis: Mustela-

Icon hæc *Mustela fl. nostra* est, maior proportione quàm oportebat; pinnula etiam dorsi anterior non satis distincta, incuria pictoris.

Eiusdem alia icon à *Rondeletio* exhibita: in qua squamæ forsitan nimis manifestæ sunt.

Callarias.
Alabes.

Clarias
Niloticus.

bus tamen (liceat ita dicere) marinis cognatus. quamobrem nostras quoque *Mustelas* fluuiatiles aut lacustres, *Callarias* nuncupare, addita aquæ dulcis differentia, absurdum non fuerit. & Græce etiam *Καλαρίαν ποταμίον* ἢ *λιμναῖον*, uel *γαλιῶ ποταμίον* ἢ *λιμναῖον* appellare. ¶ *Alabes*, *Ἀλάβης*, inter Nili pisces à *Strabone* numeratur: à lubricitate nimirum dictus, quòd manu capi non possit. hic si *Lampredæ* aliqua species non est (sicut & *Olisthus*, id est, *Lubricus* *Oppiani*,) *Mustela fl.* hæc nostra uideri poterit. hanc enim in Nilo capi certum est: etsi specie diuersam à nostris. *Memphi* (inquit *Bellon.*) pisces quidam edules circunferuntur, è Nilo capti. quorum nonnulli sunt insipidi, alij ita uiles, ut à pauperibus tantum edantur. quorum ex numero quendam obseruauì, cuius glabra pellis ut *Anguillæ* erat, *Clariam* (hoc est, *Lotam* Gallicam) referentem: unde *Clariam Niloticum* uocari posse credidi. *Pedalis* est longitudinis, (aliquando cubitum excedit,) *brachij* crassitiei.

crassitie. Cirros duos semipedem longos ac molles gerit, unde Barbatulā pleriq; in Aegypto uocant. Superius labrum paruus admodum dentes duobus ordinibus dispositos habet; inferna autem maxilla, tantum exasperata est. Folliculum qui piscibus datur ad natandum, faui in modum crebris foraminibus pertusum habet. Ex his Bellonij uerbis, Clariam Nili ab eo dictum, commune quidem aliquid cum Mustela fl. nostra habere apparet; sed specie differre, aut potius genere proximo. Mustela enim nostra neq; dentes, neq; folliculum habet: & cirros duos, qui a parte oris superiore prominent, admodum breues; Nili Clarias semipedem in pisce pedali longos. Quamobrem Silurum Nili esse dixerim hunc piscem, nam & nostra Mustela Siluro similis est: ac idem esset, si magnitudo corporis, & Barbularum longitudo accederet. Dentes etiam conueniunt, duplici ordine superius, simplici inferius, labro tantum exasperato, sunt autem parui admodum utrobique. Si Silurum autem hunc potius quam Glanum esse conicio, quoniam in Nilo Silurum, etiam ueteres scriptores memorant, Glanum nemo: nisi forte Bellonius, qui hos pisces non distinguit. Nec refert pedalem tantum hunc piscem ab eo describi: cum postea circa Busirim cubito longiorē se uidisse scribat, & fieri potest ut longiores inueniantur, neq; enim ipse multo tempore immoratus est. Esto igitur hic Silurus: aut certe Blax, piscis Siluro similis, (ut Suidas scribit,) sed inutilis adeo ut ne Canes quidem gustare uelint. ¶ Iouius hoc piscium genus Gobios fl. nominat; Bellonius omnino diuersos esse ostendit. Murellius multo ineptius Alaufas facit. Falluntur & qui Lacertos, & qui Myxones existimant. ¶ Fluuiatile genus unum est & simplex, cuius figurā exhibemus. idē apud nos (puto) in fluuijs nascitur: alibi ē riuus in maiora flumina, ut Albim, transit. In lacubus uero nostris species duæ aut tres, tum a fluuiatili, tum inter se diuersæ inueniuntur, diuersitas, colore, magnitudine, & pinnis, præcipue dorsi, pluribus, aut paucioribus, constat.

Silurus Nili

Blax.

ITAL. Insubres hos pisces Strincios & Botetrissias appellant, uulgò Bottatrifo, Strinzo, Iouius. Circa Comum Strinz, Bostriz, & Strinco, nomina usitata sunt. Bottatrissa, ad lacum Verbanum, alijs Trinca. A Benedicto Iouio inter Larij pisces Trisius appellatur: & ab Heluetijs simili uocabulo *Trisch*. Botatrifo quidem proprie in lacubus quibusdam dicitur, species maior. Glanum piscem (inquit Bellonius, qui Silurum a Glanide non distinguit) refert is, quem Insubres & Taurini Botetrissiam nominant, dempta magnitudine, sunt enim tam propinqua similitudine, ut eorum alterum maiorem, alterum uero minorem dicere possimus. Sic ille: qui & Strinssiam Italico nomine hunc piscem appellat. Fluuiatilem uero Clariam priuatim, ab Italis Botolā, uel Botū uel Botā nuncupari tradit: quæ tamen nomina Gobioni fl. capitato potius conueniunt. Bottatrissæ nomen ex utroq; compositum uidetur. Bottam Itali quidam pro Rana rubeta uel Buffone dicunt, est autem huic pisci rictus similiter diductus. ¶ Hunc piscem Paulus Iouius & Matthiolum fluuiatilem Gobium esse (non recte) crediderunt. nos quoniam aliud nomen uetus nullum extat, cum Benedicto Iouio Triseū uocabimus, Saluianus: qui in fluminibus & lacubus quibusdam tantum hunc piscem procreari addit: nec intellexit fluuiatiles & lacustres Triseos specie differre: & eundem esse quem proximè antè è Germania missum descripserat, simili nomine *Treisphen*: pro quo alijs *Rutten* uel *Ruppen* proferunt.

Glanis.

HISPAN. Lusitanis Enxaroquo dicitur: sed hoc nomen magis conuenire puto Ranae piscatrici.

GALL. Circa Lugdunum Lota (uel Lotta) in Arari. Geneuē uero Motella, quasi Mustela nominatur, Rondeletius. Vulgò Barbota dicitur, non a Barbis: sed ex hoc quod Galli barbotare, cœnum & simum rostro, anserum modo, commouere dicunt. Sunt qui Marmotum uocent, Bellonius. A Gallis Senonibus Boullause uocari audio: fortè quod plerumq; uenter eius ceu bullis infletur. Sabaudi Moustelle uel Mouttoile (alijs similiter Cobitidē fl.) nominat, Moustoile, ad lacum Neocomensem. Circa Rhodanum alicubi (haud scio an Vallesij) Setchot.

GERMANICE *Trisch*, apud nos præcipue: *Treissh*/*Triesch*. Et circa Acronium lacū priuatim sic uocatur huius piscis species, quæ in profundo uersatur, quæ autem in summa aqua & pcellis obnoxia natat, Constantiæ ad eundem lacū *Wellfish*, Lindauia *Guellfish* dicitur. estq; ea minor, pulchrior, nigrior, & in cibo delicatior, quam quæ in gurgite manet. Idem piscis, magnitudine & ætate minor, *Woserle*, a musco & alga nominatur. sunt qui Latinum nomen Musconis ei finxerunt, nescio quàm recte. Constantiæ tamen, alterius generis, quod in profundo agit, paruum adhuc piscem *Woserle* nominant: deinde maiorem, loco etiam uictuq; mutato, *Triscam*. Reliqui Germani nominibus in hoc pisce diuersis plurimum uariant, ut uix in ullo alio. Alijs enim alijsq; locis nomina usitata sunt hæc: *Rugget*/*Rutte*/*Ruffelck*/*Rufolck*/*Rofolck*/*Rup*/*Raup*/*Ulrupp*/*Ulrupp*/*Delrappe*. item *Quappe*/*Putte*/*Püüt*/ quæ nomina Ranam uel Rubetam significant. alijs compositis ab his nominibus & Anguilla uocabulis, *Alput*/*Alpütt*/*Alquapp*.

Musco.

Apud Albertum leguntur etiam hæc nomina: *Almugen* (malim *Alpuitten*.) & *Lumpen*. De eodem (inquit) fertur, quod circa duodecimum annum ætatis, cum in maximam quantitatem excreuit, *Solauis* appelletur. ego pro *Solauis* legendum puto *Salaut* uel *Salut*: ita enim Sabaudi & uicini Heluetij Silurum nominant: quem tamen ex Mustela hac nostra nasci falsum est. ¶ Est & *Wilkter* uel *Welker*, a lacte deriuatum nomen, inferioribus Germanis de hoc pisce uulgare: *Galaxiam* fluuiatilem Græcè dixeris, (nam alius *Galaxias* siue *Galarias* marinus est.) Nomē

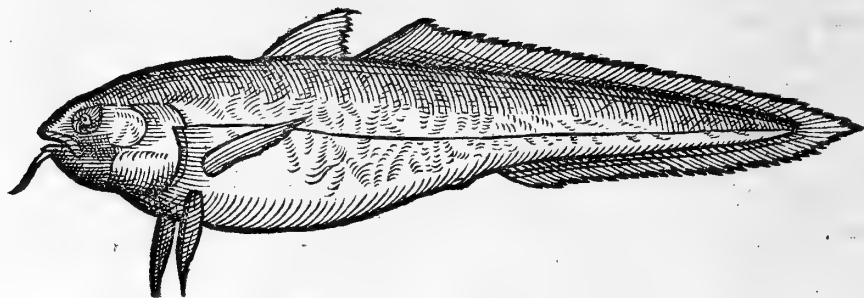
Galaxias.

310 De Piscib. simpliciter. Pars III.

Id positum à lacteo iecoris colore puto: quale in magnis lacustribus nostris præcipuè uisitur. Rondeletius iecur albicans Lotæ etiam suæ tribuit, & Barbotæ. A Geldro quodam accepi piscem Mustelæ nostræ prorsus cognatum, sed breuiorem, crassio rem, & nigriorem; à Geldris suis *Wiltter* uocari, & alio nomine *Kutt*: (sed posteri us hoc diuersi etiam piscis nomen est.) Idem *Wiltter* uocitant, Harengum mare m priuatim, non omnem piscem mare m ut nostri. Uicute quidem nomen pro hoc pisce apud Albertum etiam legitur, nescio quàm rectè. quin & Mustelam fossilem uel uariam quibusdam Latine dictam, aliqui *Deertutt* appellant.

ANGLI *Powte* nominant: & *Elepowte*: sicut & Germani inferiores *Putt* & *Alputt*: quorum nominum rationem explicauit superius: aliter quàm ab Anglo quodam nuper accepi, qui *Elepowte* uocari aiebat, quasi Anguillam uentricosam.

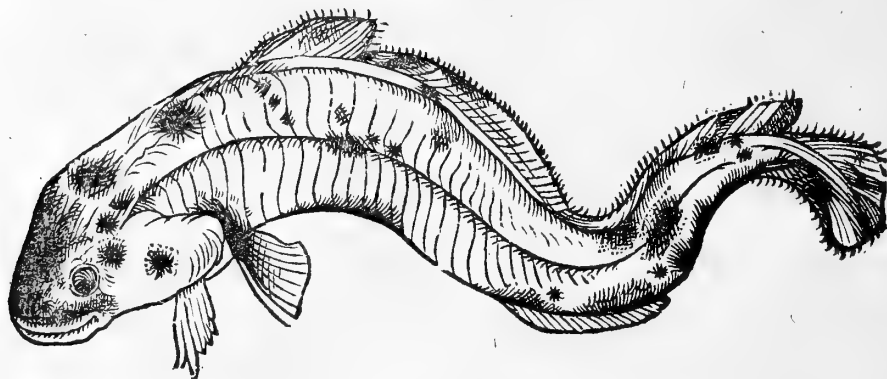
ILLYRICE, Poloni uocant *Mientus*, Bohemi *Mnik*.

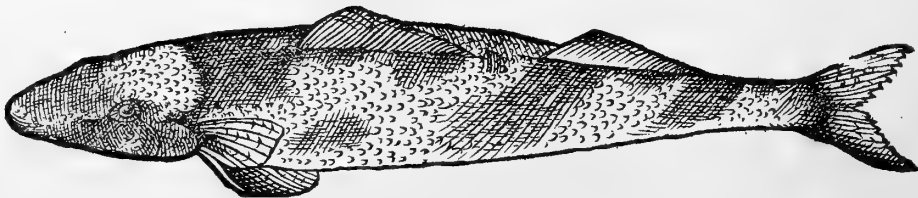
MVSTELÆ fluuiatilis species alia à Rondeletio exhibita: qui non alio quàm uulgari Gallico nomine Barbotam appellat. In lacubus (inquit) & fluuijs minimè rapidis Lotæ species, uel ei persimilis piscis nascitur, qui à uulgo Barbota nominatur. Lotam corporis specie refert, nisi quòd rostro est acutiore; item cauda tenuiore, & magis in acutum deficiente, uentre prominentiore, alijs omnibus similis. ¶ Bellonius Clariam fl. simpliciter, Barbotam nominauit. Apud Albertum Borbocha, ut conijcio, pro Barbota legitur. Sed Husonem quoq; uulgò dictum Danubij piscem ab accolis Tanais Barbotam nominari scribit Bellonius, à barba scilicet.

GALL. Barbote, ut dictum est.

GERM. Ein art der Trüsch mit einem spitzen schnabel / vnnnd dem schwantz auch gespizt: mag ein Spiztrüsch genent werden.

MVSTELÆ fl. nostræ, pulcherrimis distinctæ coloribus, flauo, croceo, cædido, roseo, atro, Mocularum pupilla nigra, parte ambiente cœrulea, ante paucos annos in Bohemia captæ sunt: & Pragæ propter pulchritudinem Regi seruata uia in uase amplo aqua pleno, nō sine limo fundi. Earum unius iconem hinc exhibeo, qualem Io. Thanmyllerus iunior, chirurgus Augustanus, ad me dedit.

ASPER Danubij, quem hinc proponimus piscis appelletur, propter similitudinem eius cum Aspero Rhodani (quem dedimus supra Parte II. huius Ordinis:) quanquam multo maior. Capitur Vlmæ alibiq; in Danubio. Squamis (ni fallor) tegitur, dodrantalis plerumq; & libræ pondere est: sed etiam ad duas aut ad summum tres libras (XVI. unciarum) accedit. Pinna à podice, incuria pictoris omissa uidetur. Colore est partim è fusco rufescente (ut icon præ se fert, tum ea quam Iulius Alexandrinus Ferdinandi Augusti medicus ad me misit; tum altera, quam Raphael Seilerus

Animal, in dulcib. aquis Ordo I. 311

Sesslerus I. C. Augustanus) partim nigris maculis satis magnis per intervalla distinctus: quarum aliqua à dorso ad ventrem obliqui tendunt. Lautissimum esse aiunt simul & saluberrimum omnium Danubij piscium, in piscinis servari non posse. caudam adeò duram habere, ut uix amputari possit.

GERMANIUM uocant *Zindel/Zinde/Zundel/Zinne/Zingel.*
 VNGARI Kolkz.

TRUTTARVM GENERIS DIVISIO.

Truttarum alia sunt fluuiatiles, alia lacustres.

Fluuiatiles
alia sunt

Parua, albæ, in Santonum & Boiorum fluuijs. cubiti magnitudinem uix attingunt, capite mugilis ferè, &c. Rondeletius. *Bachfozen.* hæ apud nos tantæ non fiunt.

a. Maiores, flauæ, in Erari.

b. Subnigræ, maculis rubentibus. colorem illum (inquit Rondeletius) ex Senio cõtrahi existimo, eæ enim omnium maximæ sunt, & lacustribus illis similes, quæ Truttæ salmonatæ uocantur. Hæ in riujs Misniæ *Lachßfozen* appellantur, composito à Salmonæ & Trutta uocabulo, carne rubente, maculis aureis: (unde alicubi, ni fallor, etiã *Goldfozen* nominatur, alibi *Schwartzfozen*;) quæ in cæteris uulgaribus Truttis nigricant, ut Misenus quidã ad me scripsit. Agricola Truttas nigris maculis reperiri annotauit ad Suarceburgum Misenæ oppidum, in fluuio cognomento Nigro, &c.

a. b. Eas quæ flauescunt & nigricant ab albis differre comperio, quòd illis rostrum sit acutius, & ueluti in fronte macula nigra. præterea albæ minores sunt, & carne minus flauescente, Rondeletius.

Rottela uel Hucha dicta Germanis circa Augustam, eadem fortè alibi *Teichfozen* dicta, id est, Trutta piscinaria.

Salmo etiam fluuiatilis quædam Trutta uideri potest.

Item Eperlanus.

Salmarinus circa Tridentum dictus, proculdubio Trutta quædam fluuiatilis est.

Sed hi ambigunt inter fluuiatiles & marinos.

Lacustres
sunt, ut

Trutta magna uel salmonata, in magnis lacubus. *Grundfozine.*
 Salmonem lacustrem dixeris. *Seefozone.*

Carpio Benaci.

Minor, in lacu Tigurino, & alijs, *Rötele.*

Media, in Lucernensi, & Lemano, *Rooten.*

Maior, quã in Lemano equestre cognominant, *groß Rooten.*

Schwäbfozine.
 Differunt hæ à cæteris Truttis omnib. cum alijs, tum quòd carnem longè molliorẽ habent; in minore Vmbra etiã lapillos in cerebro obseruauit.

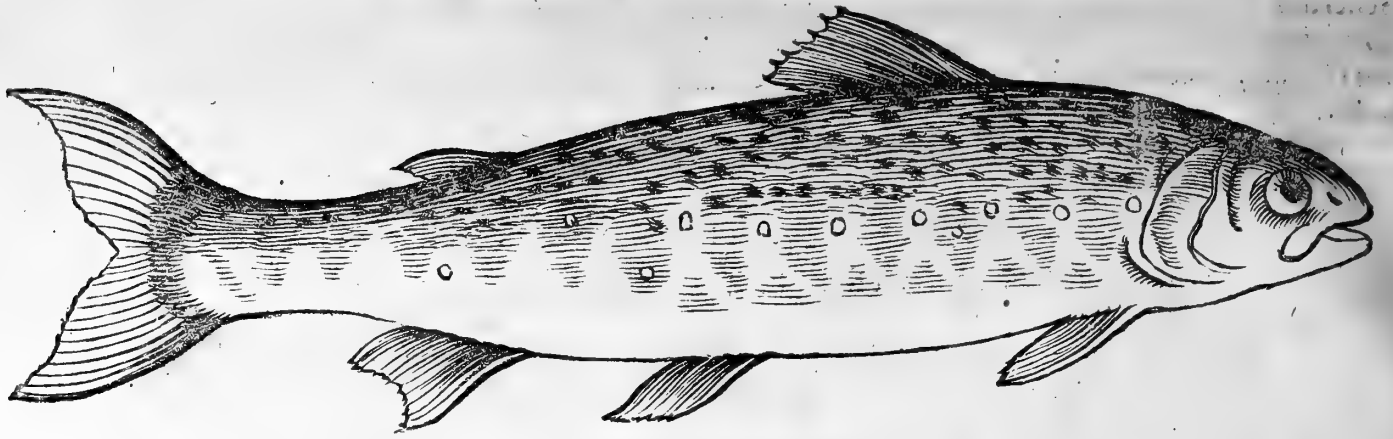
Truttis cognati sunt, sed absque dentibus.

In fluuijs, Thymallus & Vmbra.

In lacubus, Lauareti & similes.

TRUTTARVM NOMINA ET DIFFERENTIAE APVD Anglos, ex Guil. Turneri epistola.

TRUTAM Angli uocant a *Trute* uel *Trowte*. Earum in Anglia duo genera reperiuntur. Alterum, quod Aufonij Salar (nimirum et ipse, ut Gillius & alij, Salaris nomine Trutam simpliciter accipit) est, à Northumbriensibus meis uocatur a *Burutrout* (Germanico fortè *Fore*, & Gallico *Troutte*, unius piscis nominibus in unum confusis, ex his enim duabus linguis Anglica ferè constat hodie.) Ad hoc genus alia species referri potest, Trutta illa quæ uocatur an *Allerfanght*: hic piscis quàm alter (*superior*) uentre magis prominulo est, & per omnia crassior, & maxima ex parte, ut ille in locis uadosis & non ita profundis: ita hic in profundioribus torrentium & fluuiorum locis, sub alnorum radicibus, quæ ad ripas fluuiorum nascuntur, interdum delitescit. atq; ideo ab alno, quæ nostra lingua uocatur *alder* uel *aller*, nomen sibi fortitus est. Alterum Truttæ genus in Northumbria uocamus a *Bulltrout*, hoc est, Trutam taurinam, ab insigni magnitudine qua alias Truttas superat. cubito enim aliquando longior reperit. crassior est Salmonæ, pro ratione suæ magnitudinis: sed capite, si rectè memini, breuiori. Caro est quàm Salmonis multo sicciore & friabilior, & multorum palatis gratior. Accepi eandem in alijs Britannia regionibus uocari a *Gray trout*, & alijs a *Sturf*.

TRUTTA uulgò apud Gallos & Italos dictus piscis, ut hodie à plerisque literatis, sic olim etiam à diuo Ambrosio & Isidoro Hispalensi, similiter Latina terminatione uocatus est. Varij, inquit Isidorus, à uarietate dicti sunt pisces, quos uulgò Truttas uocant. Cum igitur tum quoque uulgare hoc nomen fuerit, non Latinum aut Græcum, nec apud ullum uetustiore scriptorē inueniatur, antiquum aliquod eius nomen indagemus. Plinius Valerianus etiam Truttos & Squalos nominat: apud quem & alia quaedam recentiora leguntur, quæ ab aliquo ei adscripta esse aliquis suspicetur. Platina t. simplici Trutam scribit, Torrentinam Scoppa grammaticus Italus nominat, factò à torrentibus nomine: in his enim, & riuus mōtanis abundat. Platina Truttas dictas putat, à truden do, quòd semper in aduersum & impetuosum flumen nitatur hic piscis. Troctes quidem Aelianus, marinus piscis est, idem planè qui Amia: non Trutta, ut quidam putarunt. Alias aliorum opinio nes niniùm leues prætereo. Salar Aufonij, non Trutta sed Salmo paruus mihi uidetur. Fa rio autem Aufonij, si rectè ita legitur, (nam plures Sarionem legunt,) Trutta fuerit, uulgari Ger manis nomenclatura accedente, nec mirum si hunc piscem à Salare & Salmone ætate tantum dif ferre existimauit Aufonius, uulgarem quorundam persuasionem secutus, &c. Varius nomen de hoc pisce Isidori seculo eruditus in usu fuit, ut diximus, aspernatis nimirum uulgare nomē Trut tæ: non quòd antiquiorum aliquis ita uocasset. Lupi quidem alij concolores (ferè,) lanati à cando re dicti: alij uerò uarij, quorum Columella & Xenocrates meminerunt. Hos ipsos Lupos uarios, Truttas nostras esse, Iouius & post eum Saluianus contendunt, quibus contradicit Rondeletius, cuius ego sententiam sequor. Recentiores aliqui Truttam uocant Turturè, sine auctore. ¶ Ae lianus in Aftreō Macedonię fluuiō pisces colore uarios (τὸν χόλον κατὰ τὴν τῆς,) nomine ab incolis Ma cetonibus interrogando, gigni refert: qui peculiare quosdam illi fluuiō muscas, circa summam a quam uolitantes, appetant. Videtur autè planè de Truttis nostris sentire. Thrassa uel Thrat ta Aristotelis, Trutta uideri potest, ut pluribus dicam in Alausæ mentione, mox Parte v. Thras sæ pisces apud nos uarij dicuntur, inquit Niphus Italus, de Truttis ne an Lupis uarijs sentiens, ne scio, in Italia equidem Varij nomen de nullo pisce uulgare esse puto, præterquam Lupo marino, qui Venetijs Varolo appellatur, quasi Varius aut Variolus: quanquam & Phoxini species, pisci culus quidam læuis, Varon (quasi Varius) alicubi appellari solet. Mnesitheï certè apud A thenęum Pyrūtes, non alij quam Truttæ fuerint. Ex fluuiatilibus (inquit) optimi sunt Pyrūtes, qui non nisi in rapidissimis ac gelidis fluuijs gignuntur, & facilius quam cæteri fluuiatiles conco quuntur. Sic ille. Nihil autem refert, an Pyrūs masculino genere proferatur, Πυρῶς, Πυρῶς: an fœmi nino, Pyrussa uel Pyrutta, præstiterit tamen masculino gen. efferre, ut subaudiatur ἰχθῦς, est enim adiectiuum ab igneo uel rutilo colore factum, &c.

ITAL. Trotta, Trutta: & Trutala circa Larium lacum, diminutiuo nomine. Apud Rhætos qui Italica lingua corrupta utuntur, Criues.

TRUTTARVM fl. generis est etiam qui Salmarino uel Salamandrino apud Tridentinos dicitur: cuius historiam & iconem Saluianus dedit.

GALLICE & Sabaudicè Troutte, Truite.

GERM. Fore/Forhen/Förine/fozel/fozell. plerique primam per f. pauci per u. consonantem scribunt, ut Vorbelle, quasi Variolus.

ANGLICE a Trute/Trowt. Vide superius paulò de Truttarum nominibus & differen tijs apud Anglos, ex epistola Turneri.

QUOD Trutta multigena sit, id quidem ex stellis (punctorum uarietate) statui uix potest, nã di uersi amnes eiusdem generis pisces diuerso modo pictos habent, quanuis in eodem tractu capian tur interdum, ut Rilla Neustriæ fluuius, Bellonius.

GERMANICE dicti Bachfozen & Waldfozen, à riuus & torrentibus sylvarum denominā tur: Goldfozen & Schwarzfozen, à colore: & eedem, ni fallor, Lachßfozen, composito à Salmo ne et Trutta nomine: quòd Salmonem tum magnitudine, tum carnis colore referant. Lege supe rius in diuisione Truttarum generis. His similes in lacubus maioribus reperiuntur, Seeförinen Grundfözen/Schwäbfözen: de quibus inter lacustres dicemus. Goldfozen squamas ha bent

Trutta.

Troctes.

Salar.

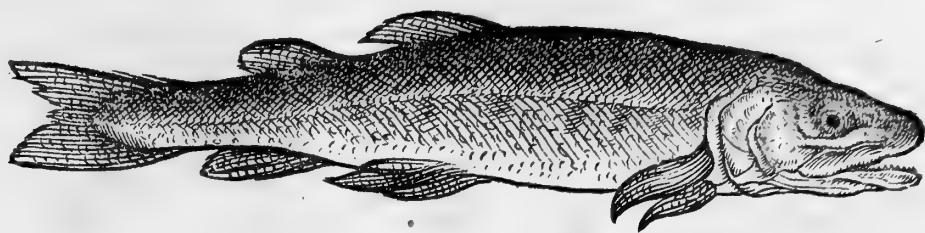
Vario.

Varius.

Turtur.

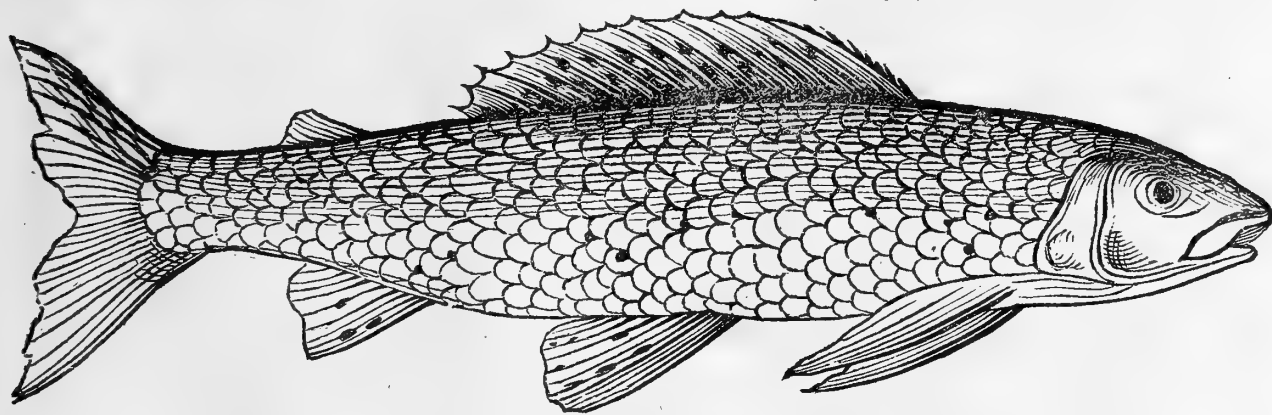
Thratia.

bent deauratas Augustæ Vindelicorum: *Rotfozen* carnem habent rubentem & ualde sapidam, ut annotauit Val. Cordus.

TRUTTA piscinaria, si libet, appelletur hic piscis: qui GERMANICE *Huch* / *Hüch* uel *Hüch* apud Bavaros, aliosq; uocatur. Eius iconē Achilles Pyrminius Gasserus, præstatissimus Augustæ Vindelicorū medicus ad me misit. Videtur autē cū aliās ex pictura Truttis cognatus, tū quod pinnulam illam adiposam similiter in sine dorsi habet, & pūctis uariatur. In libro Germanico Bavaricarum constitutionum & pictus hic piscis proponitur, & mensura eius duodecim aut tredecim digitorū, quibus breuior uēdi non debeat. Augustæ (ut audio) hic piscis uocatur ein *Rot* uel *Rötle*: à colore rubicundo: quæ nomina nostri Vmbliis (ut Sabaudi nomināt) lacustribus tribuunt. Voracem esse aiunt, boni saporis, inferiorem tamen Truttis. In Carinthia Huchæ rubræ (*rot Huechen*) quædam cognominantur, in fluuijs: quas Salmoni comparant, carne etiā rubra: & saliri ut inueterentur, solere aiunt. Apud Misenos Truttas quasdam uocari *Teichfozen*, (hoc est, piscinarias,) easq; piscinæ fundum glareosum requirere, et riuulos fluidos qui se in piscinas infundant, ex Georg. Fabricij literis cognoui. hæ an forsitan Huchis proximè dictis, ut alijs iam prius memoratis Truttis eadem sint, inquirendum. Huchas quidam icone nostra inspecta in quibusdam Germaniæ locis ali in piscinis nobis referebat: & in Traga flumine Carinthiæ reperiri: ætatisq; progressu in Salmones (specie nostri nimirum) conuerti, quod & Lacustribus Truttis diuersis accidit.

Thymalli icon: & altera eiusdem in sequente pagina.

THYMALLVS ab Aeliano uocatur piscis (non Thymus ut quidam scribunt, nec Thymalus l. simplici) Ticini incola: uerū is in alijs quoque fluuijs plerisq; apud nos reperitur, puris scilicet, saxosis & rapidis maximè. Ingreditur autem maiora flumina è minoribus ac riuis. Nomen ei factum, quod thymum herbam redoleat, uel potius nescio quid suaue, non ita pisculentum ut cæteri pisces, id quod fortassis cibi ratione ei contingit, uelicitur enim non auro, ut uulgus putat, sed insectis aquatilibus, millepedibus, pediculis & pulicibus aquaticis ac terrestribus, ut scribit Bellonius: qui etiam scarabeum terrestrem aliquando in eius uentriculo sibi repertum addit, itaq; non omni tempore & loco hunc eius odorem percipi puto. Recentiores quidam scriptores, præsertim Itali, uulgare Italicum nomen tanquam Latinum proferunt, Temulum, Temolum, & Temolum scribentes. Idemne sit Vmbra fluuiatilis Aufonij dubito. nam & Albertus Magnus Thymallum interpretatur Vmbra, & Sabaudi hodie eodem nomine uocant: & Angli quidam similiter, ut conijcit Turnerus. Aufonius hoc tantum uersu, Effugiens oculos celeri leuis Vmbra natatu, in Mosella eius meminit, in quo flumine cum Thymalli reperiantur, ut audio, tam nobilis piscis nomen ille præterierit, nisi Vmbra ab eo dicta esse cõcedatur. Rondeletius & Bellonius Vmbra fl. à Thymallo diuersam faciunt: neq; ullius inuicem similitudinis meminerunt. Mihi quidem, si non unus est piscis (aliam enim fluuiatilem Vmbra præter Thymallum nondū uidi: nec unum esse aio, sed incitiam meam fateor) omnino specie naturaq; cognati uidentur, idq; ex ipsorum ferè descriptionibus. Sed de Vmbra illorum proximè.

Vmbra fl.

ITALICE Temolo, Temalo, Temelo: pro l, in ultima aliqui r. proferunt, Temero. apparet autem nomen à Græco Latinouë deflexum esse.

GALL. Sabaudis Vmbra, ut diximus.

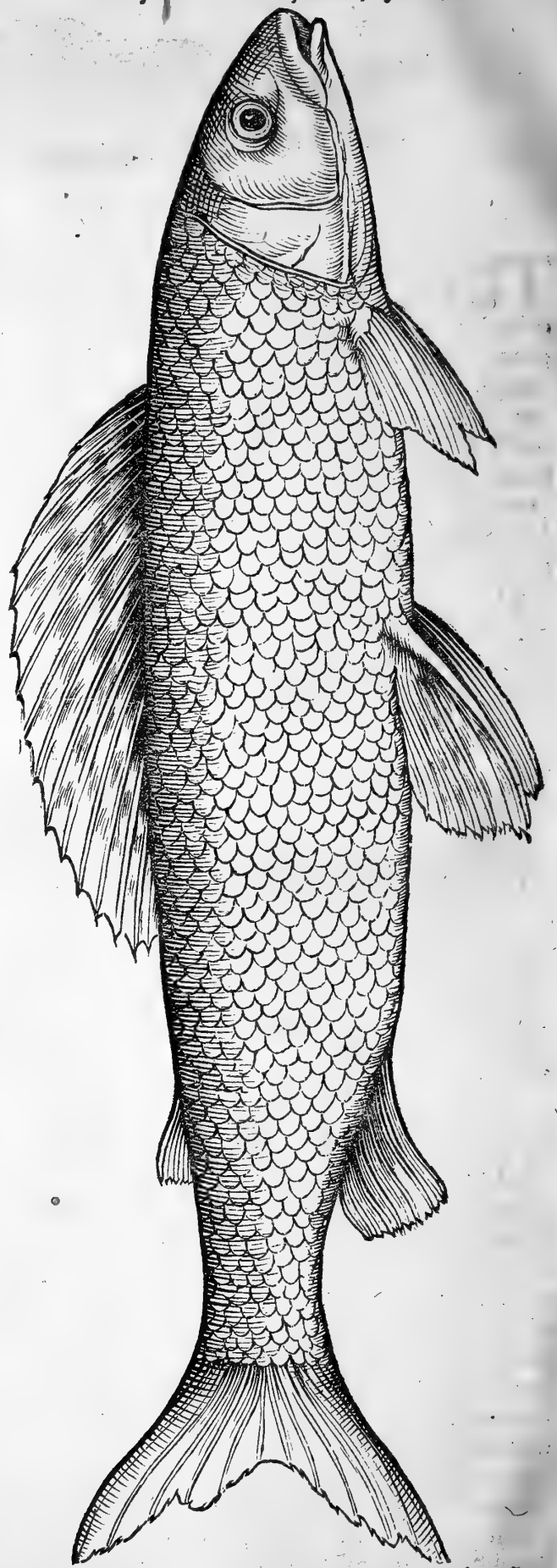
314 De Piscib. simpliciter. Pars III.

GERM. Aesch / Asch / eodem quo cinis nomine, à colore, ut puto, qui in hoc pisce, minus quàm cæteris plerisque squamosis candidus aut argenteus est: sed magis cinereus & punctis aspersus nigris, ut cinis carbonum particulis aut fauillis nigris. Nomina pro etate mutant. Nostri primo anno nominant *Kressling* uel *Gressling*: quod nomen etiam Gobioni fl. attribuunt, è quo Thymallum fieri quidam falsò putant. Anno secundo, ein *Knab* / ein *Nser* oder *Nserle*. Tertio ein *Aesch*. In Rhe-no circa Scaphusiam anno tertio audio uocari ein *Wittler*: quarto demum ein *Aesch* uel *Aescher*, cù parere incipit. Nostri quidam pisces Thymallum paruum etiam alio nomine appellat ein *Könling* oder *Churling*.

ANGL. Est in Anglia piscis (inquit Turnerus) à Truttarum forma non multum ablu-dens, què à colore cinereo uocamus a *Graylyng*. eundem audio alicubi *Smber* nomina-ri. idem nisi fallor piscis est, quem uos uocatis ein *Aesch*.

Thymalli icones duæ à diuersis pictoribus non uno tempore nobis expressæ sunt. in utraq. lineam qua à branchijs ad caudam descendit, desidero, &c.

Vmbra Rondeletij.

VM B R A fluuiatilis Aufonij, à Rondele-letio exhibita. Bellonius iconem eius id circo se omisisse ait, quòd ad Vmblam proxime accedat. Vide quæ scripsimus paulò an- tè in Thymallo. Longè diuersa est marina Vmbra, quanuis imperiti aliqui confundat. Vmbra flu- uiatilis non solùm nomine, sed & colore, marinis similis est: à quo utriq. nomen, corpus enim est opaci loci modo subfuscum & subobscurum, cubitalem (pedalem, Bellonius) magnitudinem nò excedens. Piscis est ex Truttarum genere Carpioni Italico corporis aspectu affinis. Squamas par- uas, & maculosas ut Trutta habet. Capite longiore est quàm Trutta, ore minore, nec tam hiante, rostro non acuto, sed obtuso, maxime in maxilla inferiore: sine dētibus, & sine magna maxillarum asperitate. Oculis est patulis: cornea tunica aurea, pupilla nigra. Vescitur terra, aqua, limo: un aq. cum

cum his & arena auri laminulas haurit. Pura aqua maximè delectatur, in montium amnibus capitur. Carne est sicca & alba, qualis est Truttarum paruarum, &c. Hæc ille. In fluminum ac lacuum uorticibus degit, piscis Allobrogibus & Lotharingis peculiaris. Lacus què Allobroges uulgò d' Aigue belette nūcupare solent, affatim Vmbras promit. ¶ An Vmbram dulcium aquarum incolam duorum generum statuemus: unā Thymallo eandem, aut certè cognatissimam; alteram lacustrem, & magis affinem Truttis, quam Sabaudi Vmblam uocitāt: quæ rursus in duas aut tres alias species subdiuiditur: & tertiam fortè nobis incognitam, de qua Rondel. & Bellon. loquunt?

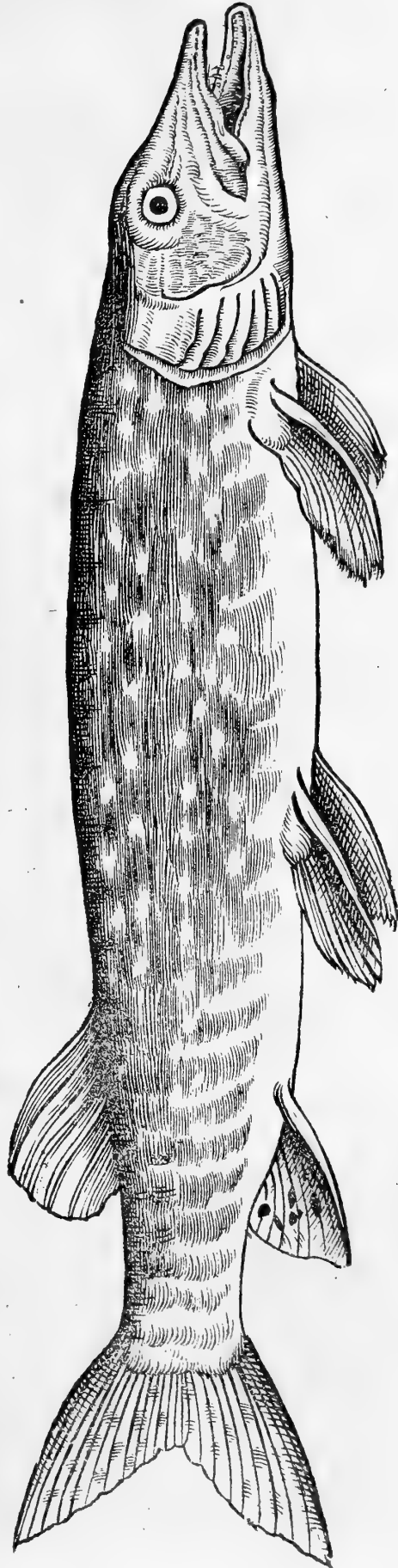
GALLI Narbonenses, demptis Monspeliensibus Vmbram uocant, Rondeletius. Allobrogibus (ac Lotharingis) Vmbre uocatur, Bellon. Sabaudi sanè Thymallū, Vmbrā appellant.

GERM. Ein fisch vmb Lyon vnd in Luthringen Vmbre genant: mit welchem namē die Saffoyer auch ein Aeschen nennend: soll den Fözinen/Rötelen/oder Aeschen gleych seyn.

ANGLICE In Amber in Engelland/diser fisch/oder ein Aesch.

Lucij figura hæc nostra est: non ad illius, quem Rondeletius dedit, imitationem expressa.

LUCIVM Aufonius primus ex Latinis nominauit, de ducto (ut opinor) à Græco nomine τὸ λύκος, quod Lupum significat: quia hic inter fluuiatiles sit uoracissimus, quemadmodum inter marinos Lupus (longè diuersus piscis) cui Græci à uoracitate λάβρακτος nomē dederunt. Diuersus etiā est qui Lucius marinus appellatur uulgò, à Græcis Sphyræna, Rondeletius. Platina Lucium piscem, Lycum etiā & Lycium appellat, Sed Lycus nomen Græcis pro pisce rarissimum est, pro Lucio quidē pisce nunquam usurpatum. Blennos pisciculos mar. Græci quidam λύκος, id est, Lupos appellant. Lycostomum Apuarum generis pisciculum mar. Foroiulienses Lupum omnīnā: aliqui Anthiam etiā sacrum piscem Lycon, αὐ λυκον. ¶ Lucius an sit Oxyrhynchus Nili memoratus Straboni, dubitat Bellonius. Capitis quidem & rostri figura acuminata hoc nomē meretur: & nos carniuorum quoq; Nili Oxyrhynchū esse obseruauimus: cum alijs Oxyrhynchi (Caspj nimirum, hoc est, Sturiones, Xyrichæ uulgò Græcis dicti) carniuori non sint: ut neq; Mugiles, quorū aliqui oxyrhynchi epitheto cognominantur. Alibi etiā Bellonius scribit Lucium piscem in Nilo frequentem esse: uideriq; illum qui olim dictus sit Oxyrhynchus. Plutarchus quidē Oxyrhynchum, quem Aegyptij colant, marinum facit, nescio quā rectè, tanquam è mari in Nilum intret. ¶ Lucium à lucendo Bellonius dictum arbitratur (ut ipse mihi retulit) quod siccatus noctu luceat. ¶ Esocem Plinij, quem maximum in Rheno piscem facit, (& eundem fortè Hefychum Aeliani,) Lucium esse non desunt coniecturæ: (Snoc accolæ Rheni inferiores appellant: Poloni Sczuka.) nam si qui alij etiā maiores in Rheno reperiuntur, ij Rheno proprij non sunt, cum è mari ascendant, ut Salmo & Sturio. ¶ Panthera fl. etiā appellari poterit, tum propter uoracitatem qua & in pisces & alias animantes grassatur, tum quoniam maculis plurimis albicantibus latera eius distinguuntur, pleriq; oblongis: unde forsā Tigrim fl. potius quā Pantheram aliquis appellet. nam & mēsa ex cedro crispæ, oblongo uenarum discursu, tigrinæ uocabantur: intorto, pantherinæ. ¶ Gallici Lucij in longum protenduntur, suntq; deliciares: Italici uerò uentre sunt prominente, & corporis uelut truncata mole, atq; in latum exprorecta, Bellonius. In Hispania nulli sunt. ¶ Poterit Lucius, etiā Sphyræna fluuiat. dici: nam & Sphyrænam in mari, Lucium marinum uocant multi, uel Afellus fluuiat. qui à Gallis Merlu, quasi marinus Lucius dicitur. Lucius piscis (inquit Scaliger) est ex genere Afellorum, fluuijs alijsq; dulcibus aquis peculiaris: sicuti mari Callarias, & aliæ species. Non autem Oxyrhynchus, ut quidā existimarunt. ¶ Apud no-

Oxyrhynchus.

Esox. Hefychus.

Panthera fl.

Sphyræna fl.

Afellus fl.

bilissimum quendam in Sueuia uirum, Lucij dentis (ut ipse dicebat) miraculum uidit: unum uidelicet dentem maximum grauissimumq̄, quatuor digitos latum, octo longum, mucrone lato obtusoq̄: filo corporis (ipsius dentis) erecto ferè, superficie læui & splendida.

ITALICE Luzzo.

HISP. Sollo, ut audio. quanquam & Sturionem Sullium uel Suillum appellant. Angli Lucium piscem Lusitania uoce Picque nuncupant, Amatus Lusitanus: qui tamen Hispaniam uniuersam Lucio carere tradit.

GALL. Burdegalæ Lucz nominatur: à Gallis Brochet, (quòd oblongo sit corpore, ut ueru, Bellonius;) uel Becquet, Bechet, à rostro prominente; Bec enim lingua nostra rostrum significat, Aulici nostri Lucium pede minorem Brocheton uocant; maiorem Lanceron: qui pedum duum triumue est magnitudine, Brochet, Rondeletius. Solertis est in comparando sibi uictu naturæ piscis. siquidem stans contra fluentis aquæ raptum, quoties Ranam uel aliud quidpiam delabi aut moueri aduertit, illuc sese protinus emittit, atq̄ eiaculatur in prædam, unde Galli Lanzon uel Lanceron uocant, Bellonius.

GERM. Nostri Hecht appellant, & differentiam à locis faciunt. eorum enim qui in lacu degunt, alios qui circa harundines uersantur, Korhecht uocitant; alios qui in altiori gurgite, Seebecht. In Albi, alij à Martio mense Wertzenbecht uocantur: alij post Pascha grosse Hecht, id est, Lucij magni. Circa Colonia usitatū est nomē Schnucht: alijs Schnack/ Schnock/ Snouck/ ut Flandris: à rostri figura forsan prominente: nam & culices Germani Schnacken nominant à promuscide longiuscula. Argentine Lucios minores & eodem anno natos Hürling appellat: quod nomen Percis fl. nostri attribuunt.

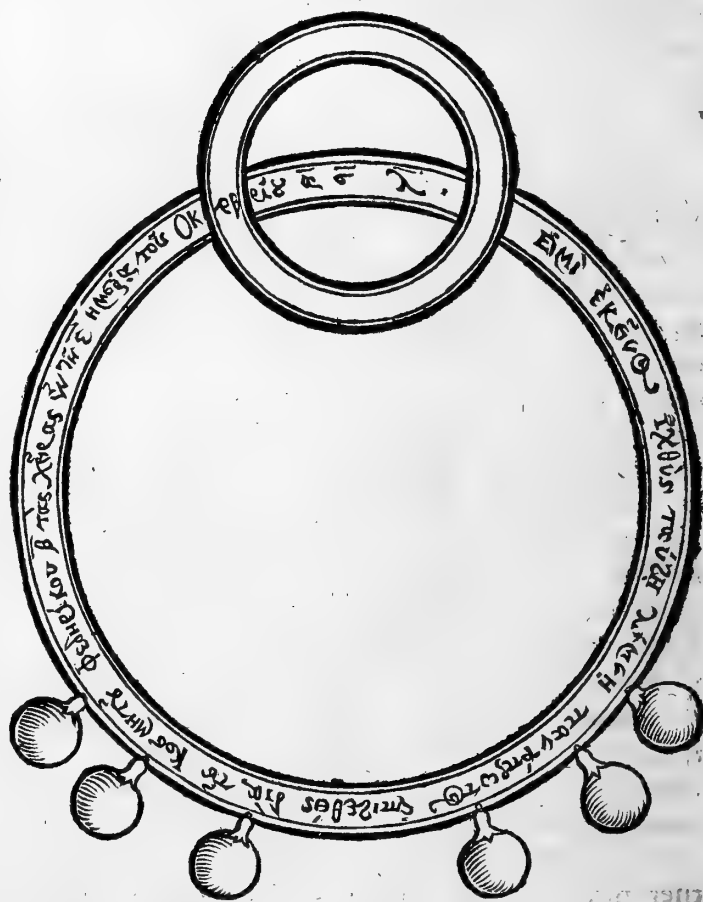
ANGLIS Lucij maximi Luces dicuntur: medijs, Pikes: minimi Picrelles. Anglicū quidē Pyke (sic enim pleriq̄ scribunt) ad Gallicū Becquet accedit, à rostro factum, ac si rostricè dicas.

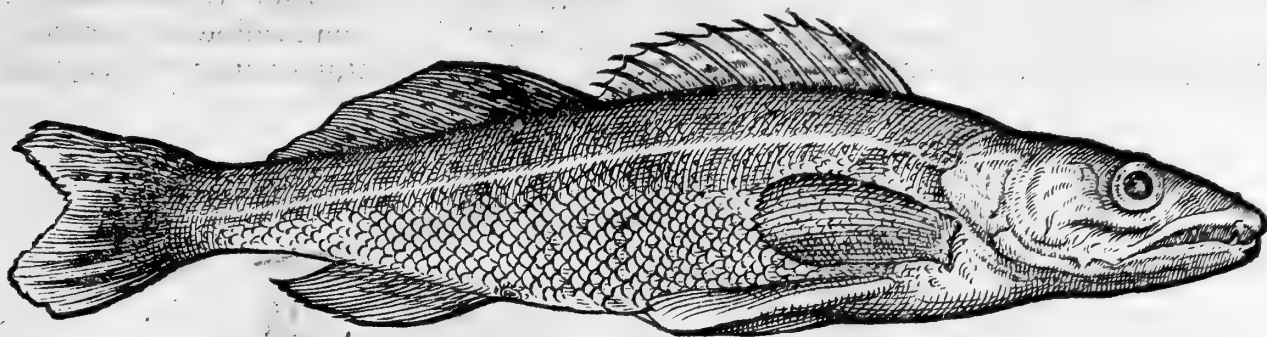
POLONICE Szuka uel Stzuka. Bohemicè Sfcika.

LUCIVS piscis año Salutis M. cccc. LXXVII. captus est in stagno circa Haylpruñ imperialē Sueuia urbem: & repertus in eo annulus ex ære Cyprio in branchijs sub cute, modica parte splendere uisus: cuius figura et inscriptio fuit qualem exhibemus. Verba Græca circumferentia inscripta: Εἰμι ἐκείνῳ ἰχθὺς τῆς τῆς λίμνης παντόπρωτῆ ὠντεδὲς εἰς τὸ ἠσομκτὸ φειδωλίας β. τὰς χεῖρας, ἢ τῆ ε. ἡμῶν τὸ ὀκτωβεία. α. σ. λ. Latine sonant, (sicuti Ioannes Dalburgus, Vuormaciensis episcopus, interpretatus est:) Ego sum ille piscis huic stagno omnium primus impositus per mundi rectoris Federici secundī manus, die quinto Octobris. (año Domini) M. CC. XXX. Inde colligitur summa annorum CC. LXXVII. & nimirum antequam à Friderico Augusto ita insigniretur, iam aliquandiu uixerat: & si captus nondum fuisset, longiori tempore adhuc uixisset.

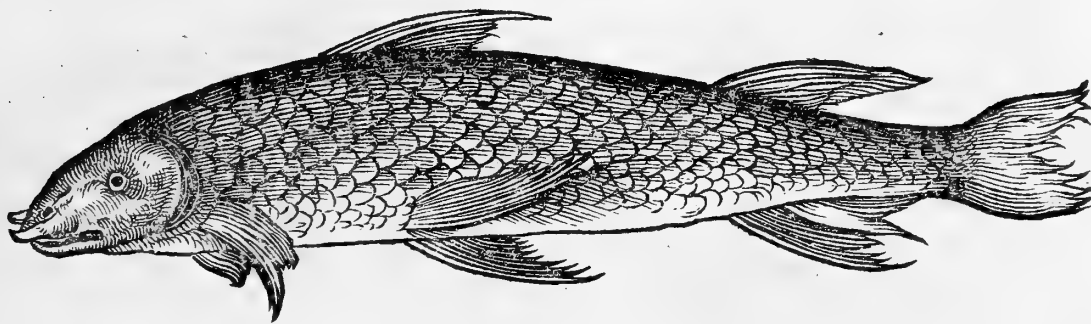
LUCIO PERCA nominari potest, hic piscis, nomine composito, à similitudine quadam cū Lucio & Perca. nullum enim eius nomen uetus hucusq̄, nec in alia lingua quàm Germanica cognoui. Iconem quam exhibeo Iulius Alexandrinus, Ferdinandi Augusti medicus, è Praga Bohemiæ misit, nescio è quo flumine aut lacu, Germanico nomine Schill uel Schilln adscripto: & aliam eidem per omnia similem Achilles P. Gasserus, Augustanæ reip. medicus, è lacu quodā Bauariæ, Nagmaul nomine adscripto. ego neutrius nominis rationem uel originem assequor. Capitur hic piscis (inquit Gasserus) in Ambronis lacu Bauariæ, (im̄ Amerssee:) non sæpè tamen, quoniam rarò altius natando euehitur. Longissimus ulnam equat. Non dissimilis est Lucio, & c. squamarum magnitudine, ordine & asperitate Percam refert. Pinnæ dorsī erectæ aculeis tres ferè digitos longis rigent. Oculi albicant. Pinguis est admodum: & carnem etiam coctus albissimam seruat. Sic ille.

Lucio plerunq̄ maiorem esse aiunt, tres pedes longum, pisces uorare, à Lucio tamen uinci, carnis esse tenacis, non gratum in cibo: abundare in Danubio, sed in piscinis etiā ali. In pictura quidē

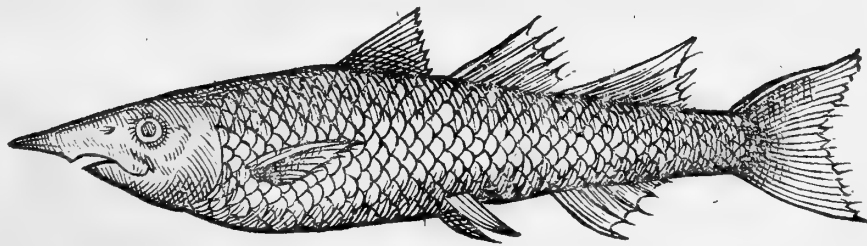

dem à summo dorso latera uersus, maculae nigricantes satis magnae transuersae, ut in Perca ferè, uisuntur. Quibus in Bauaria & circa Danubium pisces obseruandi occasio est, diligentius inquirent, idè mne Schillus Danubijs sit, & in Bauariae lacu Nagmulus. exhibitus quidem à nobis si non Schillus, omnino tamen Nagmulus uidetur. alius enim quidam, Schillum Danubijs aliter mihi descripsit, forma Siluro potiùs quàm exhibito hìc pisci conueniente. sed certi nihil dum habeo. Alius Schaidle in Danubio piscem, Lucio nõ dissimilem forma esse retulit, pinnis dorssi aculeatis Percae instar. Schaid quidem in eodem fluuio Silurus est, sic dictus uel à quadam specie uaginae: uel à damno, quod sua piscium uoracitate infert: à quo Schaidle forsitan differt: etiã si diminutium ab eodem nomine factum appareat. Est & Schedel in Bauaria dictus piscis, quẽ non supra quatuor palmos minores excrecere audio, & pisces alios deuorare: dictus fortè à capitis magnitudine: nam Schedel craneum sonat.

SCARJES in Bauaria dictus piscis (nescio qua uocis significatione aut origine: nec quibus aut qualibus in aquis degens) à proximè memoratis omnibus differt. Iconem eius è Germanico libro Bauaricarum Constitutionum mutuatus sum: in qua an pinna posterior probè sit expressa dubitari potest. in Thymallo quidem eandem malè pictam proponit idem Liber, maiorem scilicet quàm anterior dorssi pinna sit, & specie ueris pinnis similem, (cum adiposa sit & fibris careat,) quemadmodum & in Trutta. Squamae in eo satis magnae apparèt. Hoc ei ferè peculiare, quòd appendices geminae breues, ceu cornicula, à labro superiore prominent. Mensura, qua nullus minor in hoc genere piscis uenum exponi debet, quindecim ferè digitorum est, similiter ut Lucij. ¶ Nomen Latinum, si libet, fingamus Mystoceros, quòd ueluti cerata, id est, cornicula mystacis, id est, barbae labri superioris loco habeat: donec aliquis cui piscem ipsum propius uidere & nosse cõcessum fuerit, aptius imponat.

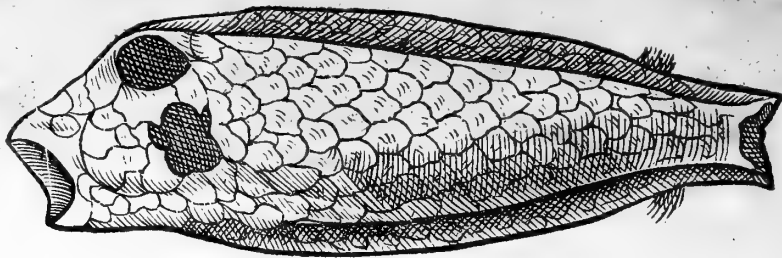

SPHYRAENA fluuiatilis uocari potest hìc piscis. marinae enim Sphyrænae rostrum simile habet, longum, tenue, & maxime acutum: sed molle & nigrum, à quo etiam Oxyrynchum appellare possis. Sed alius est Oxyrynchus Nili: & alius quem mare rubrum procreat, Rondeletius.

Nos de Oxyrynchis quaedam in genere scripsimus in Barbo, inter fluuiatiles. Lucium quo-

que diximus Sphyrænam fl. uocari posse, & fortè iustius.

GERM. Antuerpiæ crebrò capitur, & Hautin nominatur, Rondeletius. (Quidam ex inferiori Germaniâ, Mænulam mihi interpretatus est Houtinck. sed Acum Aristotelis etiam secundum Rondel etiam, aliqui Houtinck nominât.) Nostra lingua, si libet, uocemus ein Spiznaß.

OSTRACION Nili, quem Bellonius ficto nomine Holosteum appellat. Vidimus (inquit) piscis Nilotici skeleton holosteum, à circulatoribus circumferri, quo exenterato, incolæ testam illam duram qua contegitur, pentagonâ ferè, multos annos incorruptam seruant. Vius in cauda penicillum habet: & pinnas supra infraq; caudam: ac rursus pinnam aliam utrinq;. oculos albos, os paruum: Color ei lactescit, & uelut in pallidum languet. Longus interdum ad pedis mensuram est. ¶ Ego Ostracionem hunc piscem nominandum conijcio, nam & testam Ostraci instar duram habet: & ὄστρακίω piscis à Strabone inter Niloos numeratur. ¶ Quidam nuper Holostei piscis nomine Pica (ut uocant) Indicè rostrum, inconsideratè descripsit.

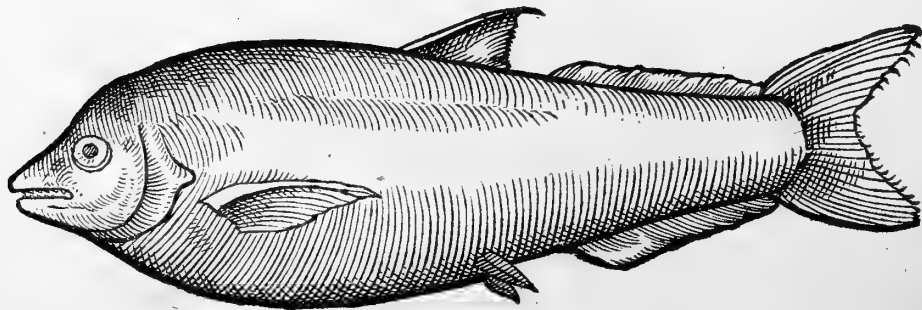
GERM. Ein frömbder fisch auß dem fluß Nilo in Egypten/ ist mit einer herten schalen bedeckt/ von welcher man in mag ein Schalfisch nennen.

OSTRACION Americæ. Rigatur America (inquit Andreas Theuet) fluminibus egregijs, limpidissimis & piscosis. Inter cæteros unum præcipua admiratione dignum uidimus, paulò minorem nostro Harengo: qui à capite ad caudâ instar Tati parua (in eadem regione) quadrupedis, armatus et ueluti loricatedus est.

Caput ei prægrande & enorme, si conferas ad reliquû corpus. ossa intra spinam dorsi tria continet. Editur ab incolis, quorum lingua uocatur Tamouhata. Sic ille. ego propter crustas illas ueluti laminas, quibus munitur, Ostracionis nomen, adiecto Americæ uocabulo, ut à Niloo differat, pulchrè ei conuenire opinor. Iconem ab ipso positam qualemcunq; imitati sumus: nisi quòd denticulos pictor noster exprimere neglexit.

GERMANICE Ein anderer fisch auch mit schalen gewapnet/ wirt in dem neüwen land America gefunden.

Piscis huius qualem à bono & docto uiro figuram accepi, talem exhibeo, nec certi aliquid statuo, Rondeletius. Sed inquirendum diligentius, primùm an extet huius modi piscis: & si extat, quod ei apud ueteres nomen. Glanis quidem si esset, Siluro similior esse debebat. ¶ Piscem alium (inquit idem) pro Glanide usurpant nonnulli, q; ab Heluetijs Salut nominatur, &c. nos hûc pro Siluro pictû dabimus.

GLANIS, γλάνις, δ. flectendum per *α* uel *ω*s. Atticè: à fluuio Italiæ eiusdem nominis (qui Galiàs puto Glanicus, Clanius uel Lyris appellatur) sic dictus. Plinius alicubi ex Aristotele transferens, pro Glanide Silurum posuit: unde & Theodorus uidetur deceptus, ut Glanin ex Aristotele Silurum interpretaretur. Alijs quidem in locis Plinius in commemorandis ex Glanide & Siluro medicinis, eos tanquam diuersos ponit: atq; etiam uno eodemq; capite, primùm medicinas Siluri, deinde Glanidis commemorat. Aelianus disertè distinguit, cum Glanin incolam facit Mæandri & Lyci Asianorum fluminum, & in Europa Strymonis, specie ac similitudine Siluri. Videri poterat Glanis, ex ijs quæ ueteres scripserunt, fluuiatilis tantum: Silurus uerò marinus etiam, (*lacustris*.) anadromus, hoc est, è mari flumina subire solitus. Ego Glanin Siluri speciem minorem esse conijcio, nostris regionibus ignotam, nam & forma & natura ei similis describitur, ut minus mirum sit aliquos confudisse, Silurus quidè Aristoteli incognitus fuisse uidetur, quòd in Græcia nullus sit: Glanis uerò cognitus, quòd etià in Thracia (in qua patriam habuit Stagira) reperiret.

BYZANTINVM uulgus, apud quos frequens ex Strymone conspicitur, antiquam dictionem retinens Glagnum ab insigni glabritie (*etymologia hæc à Latinis, ut uidetur petita, Græco uocabulo non conuenit*) nominauit. Confusos in ore dentes habet, multis ordinibus in maxilla dispositos: os magnū & amplum, &c. Maior in fluminibus quàm in æquore euadit, in quo etiam rariùs reperitur, Bellonius: qui tamen hunc piscem à Siluro non separat. Si barbatus est Siluri nostri instar, (quod equidem non dubito, etsi ueteres non tradiderunt) mirum id à Bellonio præteritum esse. ¶ Beluas hominibus perniciosas Græcorum fluuij ferre non solent: sicut Indus, Nilus, Rhenus, Ister, Euphrates & Phasis. hi enim feras inter se similes, (*Siluros nimirum,*) & maximè hominum uoraces alunt, similes specie Glanibus Hermi & Mæandri alumnis, nisi quòd & color eis nigrior est, & uires præstatiores: (*Siluri etiam aduiores eiusmodi sunt, minoribus comparati:*) Glanides & nigrae minus sunt, & imbecilliores, Pausanias. Athenæus Latum in Nilo piscem, similem esse tradit Glanidi, qui in Istro capitur. ¶ Hic piscis (inquit Saluianus) Latine Glanis & Glanus dicitur: Plinius modò Silurum nominat, perperam interpretans: modò Glanidis nomen retinet. Aelianus Glanidem Siluro similem falsò facit. Sic ille: qui Silurum etiam nostrum pro Glanide pingit. nos Aeliani sententiam tuemur: & Saluianum, qui Sturionem facit Silurum, non toto (quod aiūt) cælo, sed toto mari & omnibus undis errare dicimus.

GERM. Ein frömbde oder mindere art d̄ Saluten / oder Welsen / die ettliche Wellern oder Schaiden nennend.

Anguilla iconem, quæ hoc loco nomenclaturis eius præponi debuerat, cum spacium deesset, postposuimus.

ANGVILLA. Græcè Ἐχέλυς, hodie uulgò ἄχελυ. Retinet hic piscis nomen Latinum apud ITALOS, GALLOS & HISPANOS.

Anguillas marinas quanquam ueteres quidam scriptores memorent, Saluiano tamen probabile uidetur, in mari nullas gigni (præter paucas fortè circa fluuiorum ostia tantum) sed è fluuijs tantum in mare descendere, cum Aristotele, &c. Nos ultimo huius Ordinis loco Anguillas collocare uoluimus: ut quoniam soli ferè piscium catadromi sunt, ut ita dicam, hoc est, ex amnis in mare descendunt: mox ante anadromos, id est, è mari ascendentes, locum haberent. ¶ A nostris (*Gallis circa Monspelium*) pro ætatis & magnitudinis ratione uarijs admodum nominibus designatur. Idem anguillas in marem & foeminam distinguunt. marem uocant Marguaignon: qui breuiore, crassiore, latiore est capite. foeminam uerò Anguille fine. Aristoteles discrimen hoc circa capitis figuram non sexus (quo anguilla non differant) sed generis discrimen facit.

GERMANICE Al/Dl. Flandricè Nel/Palinc̄. Anglice Ele.

Anguillarum apud Fladros, ut audio, sunt duo genera: Vnum, quod nobilius habetur, uocant Palync̄, (nostri Al, id est, Anguillam.) Alterum genus minus est, et contemptum, quod uocant Al/nobis ignotum.

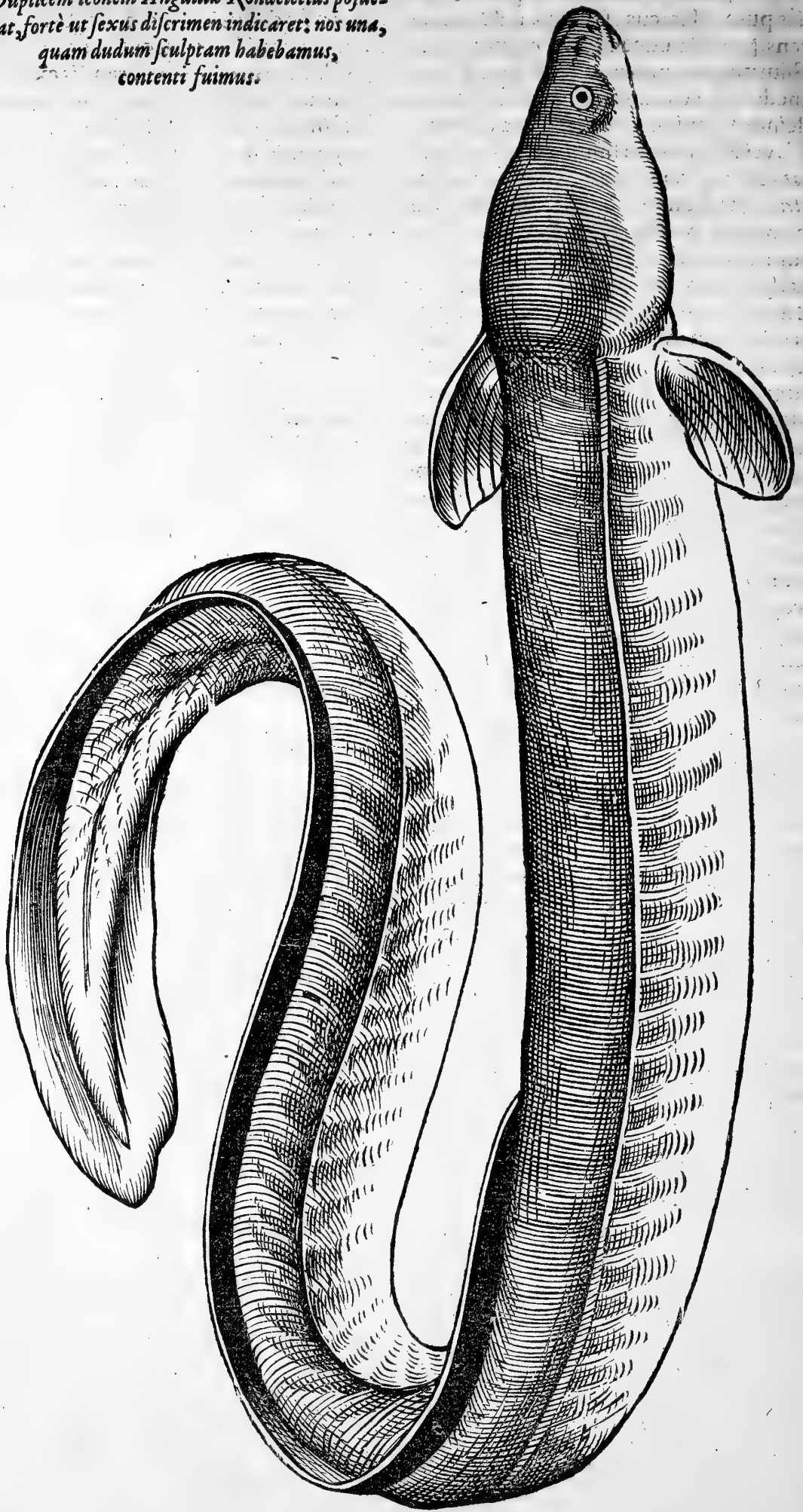
NE QUID CHARTAE HIC VACARET, EX PIERII VALERIANI
Hieroglyphicis hæc adscripsimus.

Anguilla significata rara admodum apud Aegyptios fuerunt. Nostri multa hieroglyphicis Aegyptiorum similia, quæ per eius imaginem intelligenda essent, excogitarunt. Vnum enim id tantum super Anguilla nota traditum ab Aegyptijs inueni, ut hominem omnes alios auersantem, & seorsum ab aliorum consortio sibi uiuentem, per simulacrum eius significarent: propterea quod eam nunquam cum ullo alio piscium uersari, neq; quidem coniugali inter se usu misceri deprehendissent. Commentum sunt alij, hominem, de quo nulla post obitum memoria supersit, per Anguillam mortuam significari, illa siquidem mortua non superfuitat, nec sursum fertur, ut maxima ex parte pisces cæteri faciunt: sed pessum in profundum raptâ, in eodem quo genita est limo computrescit. In diuinis Hebræorum literis eadem profanæ sensu mystico dicuntur: neq; enim squamosæ sunt, quicquid huiusmodi sunt pisces in aque profundum immerfari, & in cæno libenter uolutari conspiciuntur. Ad horum similitudinem, animi qui terrena tantum sapiunt, idonei non sunt ut ad sacra proponantur.

Ad hæc hominem alieni cæli impatientem, uel in eo difficulter se habentem intelligentes, Anguillam in hydrijs duab. pingebant, capite scilicet in unam, cauda in alteram demersis. Anguilla siquidem nullam uehementem tolerat mutationem, & si æstate de lacu in piscinam transferatur, uiuere nequit, etiamsi frigida aqua fuerit. Hominem insuper qui fugitiuam rem aliquam nulla consequendi spe sectaretur, indicare si uellent, Anguillam pingebant, quam manus à cauda prehenderet. facillimè enim illa elabatur. Quòd si certam esse spem de ambigua re quapiam ostendere uoluissent, obuolutâ eam ficulneo folio pinxissent, quòd scabritie sua præstanti sit adminiculo nequaquam irritò. unde prouerbium, τὸ θρίψ τὴν ἰχθυον.

Hominem uerò ex ciuilibus seditionibus & tumultuosis discordijs crescentem, req; auctum significantes, cum in Anguillarum uenatione occupatum effingebant. Aqua siquidem quieta limpidaq;, earum captura nulla propemodum, magna uerò si perturbetur.

*Duplicem iconem Anguilla Rondeletius posue-
rat, fortè ut sexus discrimen indicaret: nos una,
quam dudum sculptam habebamus,
contenti fuimus.*

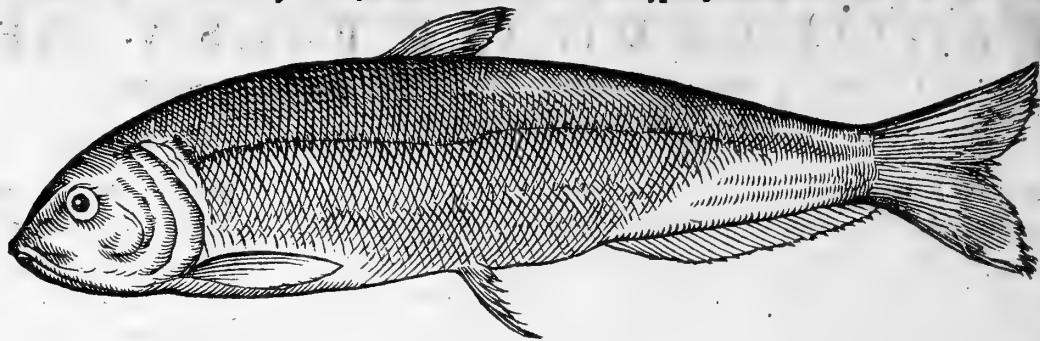
ANIMALIVM IN DVLCI
BVS AQVIS ORDINIS I. PARS V. DE PI-SCIBVS ANADROMIS, HOC EST, E MA-
ri subeuntibus amnes.

MARINORVM piscium alij mare nō relinquunt: alij uerò lacus maritimos aut etiam flui-
 tes dicunt eos *ἀναδρόμους* appellant: alij circunloquen-
 tes dicunt eos *ἀναδρέειν, ἀνατρέχειν, ἀνανήχεται, ἀναπλείν, ἐκπίπτειν εἰς τὸς ποταμούς*. Squilla è mari in
 Gangem *ἀναδρέισιμ*: & aliud earū genus è mari rubro *εἰς Ἰνδὸν ἐκπίπτεισιν*, Aelianus. Aristoteles Tri-
 chias in Istrum *ἀναπλείν* dixit, & rursus *καταπλείν εἰς Ἀδελαιμ*. Aelianus Coracinos, Myllos, Antace-
 os & Xiphias inter Istri pisces numerat: omnes opinor anadromos, nisi quis de coracinis & myl-
 lis dubitet, & alterius generis marinos, alios fluuijs proprios, quāquam eodem nomine esse existi-
 met, sicut & Percas. Circa Budam & Gomorrhā in Istro hodieq; Xiphias paruos reperiri au-
 dio. Straboni Nilum subeunt Mugiles tantū, Alaufa & Delphinī. Pausanias tradit Canes
 in Lōum Thesprotiæ fl. ascendere. Thynni etiam, authore Plinio, amni ac mari cōmunes sunt:
 item Thynnides, Siluri, Coracini, Percæ. Sed de Percis & Coracinis considerandum est diligen-
 tius, sicut iā dixi. Circa Rostochiū in ora Germaniæ, audio Prasinus (genere forsan potiùs quàm
 specie eosdem nostris) uulgò dictos è mari per fl. Varuon in lacum quendam migrare. Congri pu-
 silli in Angliā subeunt flumina, sed non procul ut audio. Amia fluuijs subit, præstatq; in fluen-
 tis & lacubus, Aristoteles. Nos quidem ex his & alijs fortè, nonnullos inter marinos exhibui-
 mus: quòd uel an ijdem genere essent, dubitaremus, ut de Coracinis iam diximus: uel non simpli-
 citer, nec ubiq; anadromi nobis uiderētur: ut Delphinī, Canes, Amiæ, Squilla, Thynni. Vel non *Canes.*
 procul in fluuijs, sed ad proxima tantū ascenderēt, ut Congri, Mugiles, Lupi. Lupi quidem (nī
 fallor) altius Mugilibus, ut hi quàm Congri in fluuijs pergunt. nulli tamen horum ad longinqua
 à mari loca migrant. Altissimè omnium, ad fontes usq; fluminum, ascendit Salmo: & foetus eius in
 amnibus genitus in mare remigrat: quod ei peculiare est. Anguilla aquatiliū sola, cum nō ascen-
 derit è mari, nec ex anadromis prognata, in ipsum descendit. Antacai, hoc est, Cartilaginei longi *Antacai.*
 ouipari, (hoc enim à Galeis differunt,) omnes fortè ascendunt, & quidem procul: ut Sturio, Oxy-
 rhynchus, (*der Zürich*) Huso, Attilus, & Galeus Rhodius. Ceteri genere differunt, nisi quòd
 Mustelæ uel Lampredæ species duæ ascendunt. ¶ Passerum species quædam amnes subeunt, ut
 Rhenum & Albim, & satis procul pergunt: aliæ in mari immorantur: nos tamē de utrisq; inter ma-
 rinos egimus. Thrissæ & alij quidam fortè, in mare quod reliquere, redeunt: Salmones, nī fallor,
 uix redeunt. perrarò quidem in mari capiuntur, & ij forsan non adulti, sed Salares adhuc (hoc est,
 primo ætatis anno) descenderunt: tum breui in mari aucti, rursus in amnes enatant, nec amplius,
 opinor, descendunt: qua ratione catanadromi dici possunt, ut Anguilla (de qua in fine præceden-
 tis Partis egimus, tanq; ambigente) catadromus: Thrissæ anacatadromi: ceteri aliquot anadromi
 simpliciter. sed præstat, ut simplicius agamus, omnes quos hac in Parte exhibebimus, appellare ana-
 dromos, usitato ueterum quibusdam uocabulo. Anadromorum igitur alij in fluuijs non manēt,
 ac paulatim deficiunt & intereunt, (quod Kentmannus noster animaduertit,) ut Sturio, Salmo,
 Alaufa, (id est, *ein Zige oder Goldfisch*) Passer Germanicè dictus *ein Halbfisch*: Lampreda ma-
 ior & minor. Alij è mari profecti in amnibus manent, proficiunt pariuntq; ut Silurus, Spiralla
 uulgò dicta: & Mugilum generis Zerta uel Plicca uulgò dicta in Albi. ¶ Sunt & Gobiones ma- *Gobiones.*
 rini quidam anadromi, de quibus in primo Ordine Marinorum diximus.

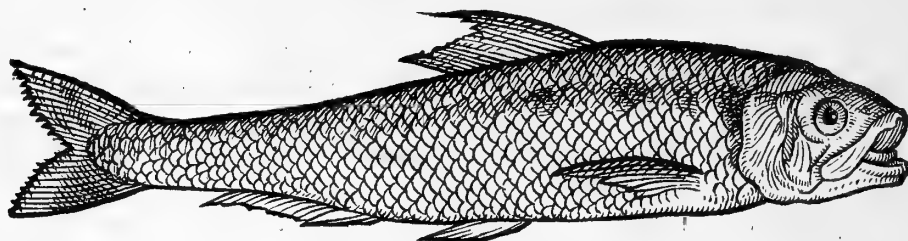
THRISSA ueteribus Græcis, Latinis Clupea, ab Aufonio Alaufa plebeio nomine dicitur. Re-
 centiores quidam indocti linguarum, Aristosum & Alsam nominant.

Trichis piscis non alius quàm Thrissa uidetur quibusdam: alijs uerò potiùs Sardina, quorū sen-
 tentiæ nunc magis faueo. Est & Abramis (oxytonum, uel potiùs Habramis) piscis: cuius apud
 Athenæum & Oppianum mentio cum Thrissis semper cōiungitur, ut suspicari necesse sit (inquit
 Rondel.) Abramides Thrissis similes esse, uel eiusdē generis, atq; marinas, quæ stas tēporib. flu-
 uios subeant: quæ de Brama uulgò dicto pisce (*quem aliqui nominis affinitate nimirum inducti Abrami-
 dem existimant*) dici nō possunt. Sic ille. Sed, nisi fallor, etiam Brama aut Prasinus uulgò dictus, uel
 omnino cognatus ei piscis, ad oram Oceani Germanici inter anadromos ferè habetur: (apud nos
 lacustris tantū est, alibi fluuiatilis simpliciter:) sed neq; hoc satis mihi constat: neq; si constaret, id
 circo Habramis fuerit. Oppiano Habramides conferetæ nunc petras, nunc pelagus, nunc litora se-
 quuntur: & similiter Chalcides ac Thrissæ. Videntur autē Chalcides quoq; Thrissis siue Alaufis
 cognatæ, cum aliās, tum linea illa sub uentre spinosa. Athenæo Abramis est inter Nili pisces: con-
 iecerim autem à mari in flumen illud eam ascendere, si modò rectè ab Oppiano inter marinos re-
 fertur. nam & Cyprinos & Chalcides quos ipse marinos pisces facit, alij nō faciunt. Abramidium
 diminutiuum apud Xenocratem legitur. ¶ Alaufam aliam esse à Clupea, Saluianus contendit:

Figura hæc Alaufæ Venetijs expressa est. ea quam Rondelerius posuit, rectè squamas ostendit, & in medio ventre lineam spinosam.

Eiusdem aut cognati piscis quem Zige in Albi uocant, alia icon.

quoniam Plinius scribat Attilum magnum Padi piscem, à minimo appellato Clupea, qui uenam quandam eius in faucibus mira cupiditate appetat, morfu exanimari: Clupea uerò minimus non sit piscis: & Attili quanuis maximus os tã modicè pateat, ut ne mediocrè quidè Alaufam ad fauces admittere possit, addit, Alaufam nullos profus dentes habere, nullamq; oris aut maxillarū asperitatem. Sic ille. At cum Clupeæ nomen ad Venetum Chiepa tam prope accedat, l. in i. mutato, ut plerunq; faciunt Itali: & aliud Latinum nomen huius piscis non extet, nam Thrissa Græcum est, Alaufa Germanicum, quanuis et Gallis usitatum: nec alius piscis Attilo ita infestus noscatur, non temere Clupeam esse Alaufam, negandum est. Nam & nomen, & alia etiam quæ de Clupea leguntur apud ueteres conueniunt pleraq;: nempe in amnibus capi, fluuiatilibus ferè omnibus præferri, (quod si non omnibus, Tyberinis tamen conuenit:) aristofas esse & spinis plenas: magnum esse piscem. Thrissam minorem Græci Trichidem uocant, uel Trichiam: utroq; uocabulo *παρα τις τριχες* factis, ut Eustathio placet, hoc est, ut ego interpretor, à capillari spinarum, quibus abundant exilitate: quæ nisi mandentibus molestæ essent, cum nobilissimis piscium certarent. Sed Trichis fortè potius Sardina fuerit. Thrassa uel Thratta Rondelatio, eadem Thrissæ uidetur, ex Athengo: qui tamen hoc non dicit, sed mox post Thrissæ mentionem: nunc etiam (inquit) quæ ad Thrattam pertinet, dicamus. nihil autem aliud, quàm pauca authorum qui hunc piscem nominarunt, testimonia subiungit. Quod tamen Aristoteles scribit: Animalia quædam toto genere uaria sunt, ut Panthera, ut Pavo: & piscium nonnulli, ut quæ Thrattæ uocantur, (De generat. animal. 5. 6.) Thrissis conuenire uidetur. hæ enim paruæ adhuc ternis & aliquando quaternis rotundioribus nigris in lateribus ac tergo utrinq; insigniunt maculis, ut Bellonius scribit. Sed forsitan Thrattæ potius Truttæ nostræ fuerint: cum & nomen quadret, & uarietas non in minori tantum ætate, nec tribus aut quatuor solùm maculis, sed pluribus illis, Truttis per omnem ætatem omnibus conueniat. Adde hæcenus nullum aliud Truttæ nomen uetus proditum esse, (præterquam à nobis *πυρύντες*: sed unus piscis in diuersis regionibus diuersa nomina habet:) & ipsum Truttæ nomen, Gallis Italicis usitatum, non omnino recens aut barbarum esse existimandum est, cum à Plinio Valeriano medico quoq; sit usurpatum. Stephanus Grammaticus Thrattam scribit esse gentile nomen à Thracia, fœminini generis: & præterea aus ac piscis. credibile est autem hos pisces à Thracia denominatos, ubi nimirum fluuij frigidiores & montani sunt, in quibus Trutte siue Pyruntes, nascuntur;

Ad Alaufam redeo: quam paruam adhuc Galli Pucellam (Pucelle) nominant, ueluti transpositis literis pro Clupella. Ennii è Phagiticis carmen Apuleius recitat: Omnibus ut Clupea (aliàs Clypea) præstat Mustella marina. quod quidè hæcenus à nemine satis consideratū uideo. quod si ita legas, ut recitauimus, nullus cõmodus sensus uidetur. quare deprauatum suspicor, (ut etiam alia quædã Ennii ab Apuleio citata,) & pro omnibus, repono amnibus, id est, fluuijs: hoc sensu, In amnibus præstantior est ut Clupea, ita etiam Mustella marina, hoc est, quæ è mari ascendit: ut piscem utrunq; è mari amnes subire sentiat, & in ijs meliorem fieri: id quod de Alaufa constat: & similiter de Lampreda quoq; si Mustelam mar. pro Lampreda accipiamus. Ego quanquam Lampredam, Mustelam esse, & marinum dici posse quod è mari in fluuios ascendat, non negauerim: aliam tamen quoq; Mustelam marinam agnosco, quæ ut marina cognominetur, quoniam in mari semper manet, dignior est. itaq; Ennium ita potius sensisse dixerim: Vt Clupea optimus piscis est in amnibus, ita in mari Mustella; siue eo nomine Aeliani Galen, (id est, Mustelam,) siue Afellū Galariam, (id est,

Thrassa.

Trutta.

Animal, in dulcib. aquis Ordo I. 323

(id est, Mustelarem & similem Mustelæ,) aliūmue cognatum piscem intellexerit. Quòd si quis le- gere mauult, Omnibus è Clypea (tanquam id ciuitatis nomen sit: nam & sequentibus piscibus ad dit locorum nomina è quibus præstant,) præstat Mustela marina, non contendero. Est autem Clu- pea ciuitas Africæ propriè dictæ, in promontorio Mercurij sita,

Nascitur in Arari Galliæ fluuio magnus quidam piscis, Clupea (Κλυπαία) nominatus ab incol- lis: qui crescente Luna albus est: decrescente, totus nigrescit: & corpore nimium aucto à proprijs spinis interimitur. In huius capite lapis reperitur, similis grumo salis, qui optimè facit ad quarta- nas, sinistro lateri corporis alligatus, decrescente Luna, Callisthenes Sybarita apud Stobæum. Quæ an Alausæ in Arari accidant, uiri naturæ studiosi, quibus cognoscendi hæc facultatem fluminis il- lius uicinitas præbet, obseruabunt. Hæc ex ueterum lectiōe de Clupea mihi animaduersa sunt.

Iam quod Saluianus angustius esse Attili os scribit, quàm ut uel mediocrem Clupeam ad fau- ces eius petendas admittat: considerandum alijs diligentius relinquo: præsertim Padî accolis. Plin- ius quidem minimum hunc piscem faciens, Callistheni qui Clupeam magnam facit, aduersatur. An idem pro ætate ut maior & minor est, diuersa nomina sortitur? Frigidum hoc, quòd sine denti- bus morsu exanimare non posset, Bellonius: Alausam (inquit) lineam asperam & ueluti cultella- to mucrone scindentem (*sub uentre: sicuti Harengus, Sardina, Liparis, Apua, Phalerica, & Celerinus Ocea- ni*) gerit. qua Attilum ingentem Padî piscem exanimat, ea uerò acutior est in pusillis piscibus. Id si uerum est, non Plinium (ut facit) testè citare debebat: sed erroris potiùs eum insimulare, qui Clu- peam Attili uenam quandam in faucibus mira cupiditate (sanguinis nimirum eius sugendi) mor- su appetere tradit. Esse quidem infestum hunc piscem Attilo, eò faciliùs crediderim: quòd Stu- rioni etiam (cui cognatus est Attilus) cum Alausa discordia quædam intercedat: quod ex Io. Kent- manni Albi fluuij piscium descriptione didici. **Zige**, inquit, piscis (id est, Hircus) ab accolis appel- latus (*alij Goldfisch nuncupant*) à Sturione compulsus Albim subit. ¶ Est autem **Zige** piscis, uel ip- sa Alausa, uel adeò specie naturaq; similis, ut meritò eodem nomine appelletur.

GRÆCI hodie Phriffa uocant.

AFRICANI Iarrafa, ut scribit Scaliger.

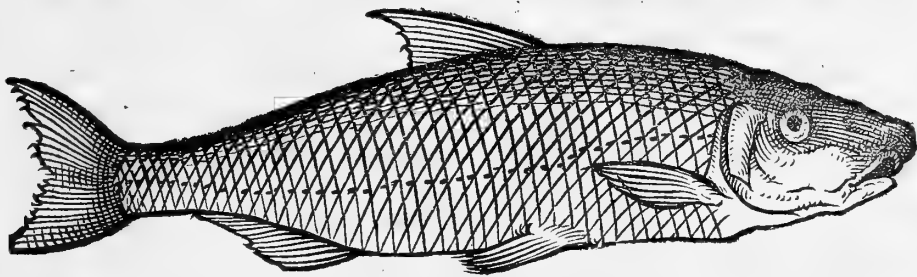
ITALI Chièpa: Romæ Laccia uel Lachia.

HISPANI Saboga.

GALLI Alose. Burdegalenses Coulac. Massilienses Halachia. Minorem uerò in hoc gene- re Pucelle nominant Galli, alibi Ficte uel Fenicte, Andegauj Conuersum: alibi Gautte.

GERM. **Alse/Else/Else/Vint: Leüßfisch/malim Laußfisch:** & circa Argentinā **Weyen- fisch**, (quod nomen alibi in Rheno Leucisci si. generi, Haselam nostri uocant, tribuitur,) **Wanne- mer hengst**. E mari Basileā usq; ascēdit. Idē puto est **Verinch**, nisi etate forsan & magnitudine tan- tum differat. Idem etiam, aut omnino cognatus, **Zige** uel **Zieg** in Albi dictus piscis est: cui no- men hoc ab hirco inditum est propter uirosū saporem. aliqui à colore capitis, & oculorum præ- fertim, **Goldfisch**, id est, Aureum nominant, ut audio: quo nomine dictum in Marchia, cætera si- milem, sed latiore esse aiunt.

ANGLI **Schadde**, minorem uerò **Pylcher** uel **Pylcharde**.

CAPITONIBVS hunc piscem adnumero, propter similem (ut ex pictura quam Kentman- nus misit conijcio) corporis formam. differentia uerò causa anadromum cognomino, quòd ex Oceano Albim subeat. Nasutus uidetur, prominente & carnosa superiore oris parte, ut in no- stris fluminibus is quem Nasî nomine descripsimus supra: cui etiam reliqua corporis specie per omnia adeò similis est, ut discrimen nullum animaduertam, ne colorum quidem ferè: nisi quòd Al- binus hic Nasus (aut Simus) magis albicat, noster uerò magis fuscus est. Sed noster planè fluuiati- lis est, Albinus è mari ascendit: quem uel ab Albi ein **Elbnasen**/ uel à mari ein **Wernasen** appel- lare licebit. Præterea noster uilis & plebeius est, Albinus uerò inter laudatos, præsertim assus. Hoc etiam notandum, cum Albinus alio nomine **Blicca** (**Blicke**) dicatur, longè aliūm piscem eodē no- mine à nostris uocari, de quo dicemus inter Lacustres. **Zertæ** quidem nomen, etiam Polonis usitatum audio. Germani quidam (ni fallor) **Zorte** per o, proferunt.

EPERLANVS, uel **Epelanus** uulgare Gallicum nomen est. In ostijs fluuiorū (inquit Ron- deletius) in Oceanum influentium, ut Rhotomagi & Antuerpiæ, frequēs est piscis qui Eper-

Ian dicitur à nitido & splendido colore, quo unionem (*perlam*) refert. Idem uiolæ odorem respicit. Eius duplex est genus. alius marinus est & litoralis, qui asinos paruos refert, &c. alius fluuiatilis. Sic ille. Sed fluuiatili nomen idem, genus omnino diuersum est. ¶ Saxatilis est Epelanus noster, Sequanæ litorum alumnus, partim marina, partim fluuiatili gaudens aqua. Glabro est corpore: unde falsò quidam Asellorum generis esse iudicarunt: capite ad Merlucium accedēte, &c. Aliqui ab odore Violam posse uocari censent, Bellonius: qui saxatilibus marinis eum adnumerat, ego anadromis malui.

Viola.

GERMANICE uocari poterit *ein Weer, rôtele*. Planè enim cognatus ei uidetur piscis, què *Rôtele* nostri nominant (est autem Umbra lacustris minor) à colore, quo forsitan differt, rubicundo: reliqua enim conueniunt, figura, magnitudo, pinnae, dentes in maxillis & lingua, mollities carnis, suauitas saporis, lapides in capite. Audio *Hagen* apud Germanos inferiores dictum pisciculum, similem esse Eperlango.

ANGLI, apud quos copiosissimus est, *Schmelt* appellant ab odore. Turnerus Anglus Gobij genus esse putat. Smelta (inquit) nostra, piscis litoralis, gregatilis, circa litora parit, & in fluuios subit, ubi pinguescit, nec perpetuò in fluuijs degit: sed uere tantum, quo tempore copia longè maxima ultra Londinum aduerso flumine natitat. Rarò aut nunquam ultra spithames longitudinem excrefcit.

Iallus.

Liceat & Græcum nomē fingere tam nobili pisci, ut ita Græcis ab *io* (id est, uiola) dicatur *Iallus*, sicut à thymo *Thymallus* denominatur. ¶ Lege etiam supra in fluuiatili Eperlano Parte I. huius Ordinis.

Figura hæc Lampetræ ad piscem Basileæ captum expressa est: ab ea quam Rondeletius dedit non nihil uarians: præsertim caudæ pinna.

LAMPETRA uulgò dicta est à lambendis petris, (aliàs Lampreda:) quòd integrum ferè diem ore suo saxis (quemadmodum & picatis nauium clauis) sic inhæreat, ut ea lambere uideatur, Bellonius. Lampetras duas Saluianus exhibet. Ex his maiorem, bicubitalem semper inueniri tradit, & maculosam. minorem uerò uix pedalem esse, absq; maculis, subcineraceam. inter has autem colore & magnitudine medias nullas inueniri (circa Romam:) unde probabilius uidetur, eas non ætate tantum & magnitudine, sed etiam specie differre. Ea uerò (inquit) quam *Pryck* Germani appellant, eiusdem generis species quædam tertia est, media inter prædictas constituenda, &c. Reperiuntur tum in mari tum in fluminibus. minores nanq; frequentiores, maiores uerò rariores, ineunte uere flumina mari proxima subeunt: in illisq; toto uerno tempore commoratae, in mare deinceps æstate incipiente reuertuntur, &c. Sic ille. De minima Lampetra siue Mustela, dictum est supra Parte I. quoniam alijs plerisq; (præterquam Saluiano) fluuijs & riuis propria uidetur. ¶ Mustela marina similiter ut terrena, omnium cadauerum, in quæ incurrit, oculos exest & conficit, ut audio, Aelianus: tanquam nomine inde factio, ego à colore nomen Mustelis nostris hoc est, Lampredæ & cognatis piscibus, inditum suspicor: quòd prona pars ferè fusca uel sublutea in eis sit, supina albicet, similiter ut in terrestribus: quas etiam corporis longitudine quodammodo referunt. Mustelinum colorem interpretantur subliuidum ac lentiginosum, cuiusmodi in uestibus cruore commaculatis apparet. Adde Mustelas marinas barbatulas esse, ut terrestres: & similiter ferè fluuiatiles illas, quas *Trisias* uocant. Scaris Plinij tempore principatus dabatur. Proxima his (inquit) mensa est generis duntaxat Mustelarum: quas (mirū dictu) inter alpes lacus quoque Rhetia Brigantinus emulas marinis (aliqui legunt Muranis) generat. Brigantinum quidem lacum esse, qui uulgo ab urbe Constantia denominatur, quèq; Rhenus penetrat, certum est: in eo nullas Lampredas reperiri audio. neq; mirum: nam cum è mari subeant tum maiores tum mediores Lampredæ, catarrhactas Rheni superiores, quæ nò longè infra illum lacum sunt, superare nò possunt, ut neq; alijs ulli pisces, præter Anguillas fortè. Sed hac de re inquirendū diligentius. quòd si nul-

E mari ascendit.

Mustela.

si nullæ (ut puto) in eo lacu Lampredæ unquam inueniuntur, Plinius alium piscem eo nomine intellexerit, Trisiam nimirum uel Botatrisiam Insubrum, quæ hodieq; in lacubus Sabaudorū Mustela uocatur. Cæterum Ausonij Lampreda, quando ita doctissimis nostri seculi uiris placet, esto Mustela: & Græcè etiam γαλι ποταμίας nominetur. ¶ Lampetram Græci Galeonymum & Galexiam appellarunt: Latini Mustelam, à maculati huius nominis quadrupedis tegminis similitudine, Bellonius. Rondeletius Galexiam uel Galeonymum Galeni, Sturionem esse suspicatur: qui fortè nec Sturio, nec Lampreda est, sed è Mustelarum in mari manentium genere piscis. Lampetra (inquit Saluianus) Græcis incognita est, cum, Galeno teste, qui Galexiam nominat, in Græco mari nullibi nascatur. Romæ autem Galexiam uocari scribit Galenus, cum hoc minime Romanum sit nomen, nec ab ullo scriptore Latino usurpatum, (ut neq; Græco quod sciam,) & Galeno ipsi hoc uno in loco: ad imitationem nimirum Latini nominis (ab ipso alijsue Græcis in Italia habitantibus conficito nomine.) Gale. n. Mustela est, (unde γαλιίας fortè factū, aut γαλιείας, sicut ab Aster, Asterias,) Hæc ille. ¶ Lampetra ex genere est cartilagineorum piscium, qui longi lubriciq; sunt. Eam non rectè uocari à recentioribus quibusdam Lumbricum marinum, Rondeletius docet. Lampre-
 ße quidè nomen à Lumbrico detortū uideri potest: idq; eò magis, quoniã non omnes modò populi qui Latinæ linguæ uestigia retinuerunt, Lampredam ferè appellant, Itali, Galli, Hispani: sed etiam Germani, &c. ¶ Aliqui Vermem aquatilem nominarunt, propter hæc Plinij uerba: In Gan-
 ge Indiæ Statius Sebosus haud modico miraculo affert, uermes branchijs binis sexaginta cubito-
 rum, caruleos: qui nomen à facie traxerunt. His tantas esse uires, ut Elephantos ad potum uenien-
 tes mordicus comprehensa manu eorum abstrahant. Color caruleus Lampetræ (inquit Rondele-
 tius) item mores quadrant, nam petris & nauibus ita hærent Lampetræ, ut auelli non possint, ne-
 que repugnat cubitorum sexaginta longitudo: in India enim omnia grandiora sunt. Vermem ta-
 men aquatilem hunc esse aut dici non probat Rondeletius. Caret enim (inquit) omnino pinnis,
 ut Muræna. atqui non idcirco non debet uermis dici, quòd pinnis careat, sed eò magis etiã. In dor-
 so quidem pinnas dirigendæ natationis gratia habet. In India Cluias fluuius rectà ad Oceanum
 fertur: cuius accolæ nobis dederunt uermes, ex ipso fluuiio extractos, femore humano crassiores,
 omni genere piscium sapore præferendos, Alexander Magnus in epistola ad Aristotelem. Hi uer-
 mes nimirum Lampredæ uulgò dictæ fuerint, aut eis cognati pisces: Σκώληκες ποταμιοί. At Gan-
 geticus ille sui planè generis & diuersus fuerit: cui nec branchias, nec brachia bina, sed dentes bi-
 nos Ctesias apud Aelianum tribuit, similem alioqui uermi in ligno nascenti faciens, &c. ut in Hi-
 storia aquatiliū nostra, ubi de Vermibus aquaticis dictum est, copiosè exposuimus. ¶ Licebit
 Lampredam, etiam Βολίμαι, id est, Hirudinem marinam appellare, Strabonis exemplo: qui scripsit
 in quodam Libyæ fluuiio nasci Bdellas septenūm cubitorum: quæ branchias habeant perforatas,
 ita ut per eas respirare possint. Nam Lampetræ ore ita saxis & nauium clauis hærent, ut optimo iu-
 re Βολίμαι, καὶ τὸ Βδάλμαι, id est, à fugendo, dicantur, quemadmodū sanguifuge, Rondeletius. Ean-
 dem, Murænam fl. (à marina toto genere diuersam) appellatam fuisse ex Dorione perspicuum est:
 qui Μύραναυ ποταμίου ait unicam habere spinam, similem Afello Gallariæ, Idem. Cæterū Oppia-
 nus hunc piscem proculdubio Echeneidem ab effectu nominauit: quæ Latinè Remora dicitur.
 Descriptio quidem eius undiquaq; conuenit: naues autem eam in mari remorari, experientia no-
 stra comprobatur. Interim non me latet aliam esse Aristotelis, Historiæ 2. 14. & Plinij 9. 25. Eche-
 neidem, Idem. Si Lampetra esset Echeneis, multi in Ligeri lintres cursum tenerent ab his reten-
 ti: quod quis aut uidit unquam aut accepit? Io. Brodæus.

Galeonymus
Galexias.

Lumbricus
mar.

Vermis aqua-
tilis.

Hirudo
mar.

Muræna.
Echeneis.

Lampyrus.
Lamprias.

Tineæ fontium

Scrophulæ.
Alabes.

Anguilla a-
pyrenos.

Nauibus quidem in mari plerunq; animal aliquod adhærere existimandum est, ut aliquod ge-
 nus Cochleæ, uel Lampetram, uel aliud: quod cum nauis uel in portu manet, uel cursu recto fer-
 tur, nemo animaduertit: at ea impedita & occultam aliquam ob causam detenta, inquirentes aliàs
 aliud animal adhærens, inuenerunt, in quod morè causam, cum aliam nescirent, reiecere: itaq; ali-
 alias Echeneides describunt. ¶ Lampredas sunt qui à fulgore (nitore nimirum cutis ceu oleo delibutæ)
 Lampyrides uocent, sed auctorem nullum habent, Barbarus. ego Lamprias appellare malim, si fin-
 gendum est uocabulum Græcum (ut Anthias dicimus) non à splendore, qui uisu percipitur, sed
 conuiuiali. λαμπρότητα enim et splendidissima sunt conuiuia, in quibus huiusmodi dii uisuntur. hi e-
 nim dii sunt πῆς ἐγγαστριδίου, ut ita loquar: hoc est, illis quorum deus est uenter. ¶ Tineas fontium,
 quas Plinius frigoris eorum indices facit, ego non Lampetras, ut aliqui, sed insecta illa aquatilia
 interpretor, quæ uulgò Scrophulas Galli uocant, nostri Gytzen. ¶ Alabes, Ἀλάβης, (ut Chremes,
 Chremetis,) Straboni piscis est Nilii: Plinio Nilidis lacus. Alebetæ (inquit, malim Alabetes) Co-
 racini, Siluri, reperiuntur in Nilide lacu, quem Nilus efficit. Apparet autem à leuitate & lubricita-
 te nomen ei factum, sicut & alabastro, & cum Lampetra piscis lubricus sit, & nomen ferè conueni-
 at, (a. initiali detractò, & m. ante b. adiecto, recentiores quidè Græci plerunq; μ. ante ω. preponunt,
 ut μάλμπεις, p pulueris,) ut p alabeta, dicatur Lābeta: si hūc piscē in Nilo reperiri mihi cōstaret,
 omnino Alabetem esse conijcerem. ¶ Arcestratus præ omnibus anguillis laudat eam, quam in-
 ter pisces solam ἀπύρηνον esse dicit: Lampredam fortè intelligens, quæ ut in summis delicijs est, ita
 omni ofsiūm spinarumq; duritie caret. Loco enim spinæ dorsi, cartilaginem habet: eamq; teneram
 adeò, ut in cibo etiam appetat. In minoribus Lampredis memini me loco spinæ dorsi neruū unū

*Fistula Lam-
predæ.*

cauum continuum reperisse. Apyrena quidem è malorum Punicorum genere *απυρίνας*, id est, nucleos habent nec duros nec magnos. Quòd si Apyreno I. liquidam ueluti articulum præfigas, faciliè in Lampyrenam & Lampredam mutabis. Sed satis de nominibus. Hoc in huius piscis natura mirabile, quòd præter aliorum piscium morem, fistulam in capite supremo medioq; gerit: qua, ut cete quæ pulmonibus respirant, & aerem trahit, & haustam aquam reijcit. eamq; ob causam in summa aqua fluitat, facileq; suffocatur, si inuitum sub aqua diutius retineas. ¶ Albertus Magnus pro Lampreda Murænam dixit. ¶ Lampetra flaua capitur in mari Oceano inter Angliã & Noruegiã, sed raro: cætera similis uulgari.

ITAL. Lampreda,

HISPAN. Lampréa.

GALL. Lamproye. Circa Monspelium Lamprezze. Sabaudis ad Neocomensem lacû, Lampri. Fœtus eorum Burdegalenses Pibales appellant, Rondeletius. Aliter Cæsar Scaliger: Santonica (inquit) uox est Piballa: pisciculus tenuis, uermiculi specie, Anguillarum more natans, colore candido. maritimæ naturæ consulti aiunt esse Anguillarum prima rudimenta: adultiores Pimperneus uocari. perfectas communi nomine agnosci. Sic illi. Fieri autem potest uterq; ut fallatur, & Piballa Gallorum non alius sit piscis, quàm Flandrorum Pymperele: uel ut Angli uocant, Pype oyle / Sprall oyle: Miseni ad Albim Spirabl. Hic enim piscis est longus, subfuscus, specie qua reliquæ anguillæ: lubricus, rostro & capite acuminato. E mari in Albim ascendit: nec durat, sed contabescens moritur.

GERM. Lampred / Lampret / Lempfried / Basileæ Lampberyn / grosse Weiñaug: Vide in Lampreda media. per inferiorem Germaniã Lambreij: Colonia Lamperei.

ANGLICE. Lampreye / Lampraye / Lamprell / Lampron: uel a nyne eede eale, id est, Enneophthalmis Anguilla.

POLONICE & Bohemice Neynok uel Naynog, uocabulo Germanico.

LAMPREDA media (uulgò dicta.) Nomina Latina eadem quæ superiori, huic conuenient. minor est quàm præcedens, maior quàm sequens. Italis & Gallis ignotam puto. Hæc quoque è mari fluuios subit. Lege quæ supra scripsimus cum maiori uel simpliciter dicta Lampreda.

GERM. Argentine uocatur ein Bärle / Berlin / Berling. Francofordiæ & apud inferiores Germanos ein Pricke uel Brick, quod nomen à Lumbrico dempta prima syllaba factum uideri potest. Ad Albim ein Weiñaug, hoc est, Enneophthalmus, quasi nouem oculis insignis, præter enim duos oculos propriè dictos, branchiæ parua, rotundæ, detectæ, septenæ, ocellorum quadam specie apparent. Nostri hoc nomen priuatim minimæ Lampredæ tribuunt: sed ut nominis huius causa, eadem & similiter in Lampredis omnibus apparet: ita hoc nomen quoq; generale & commune cõuenerit omnibus, ad species uerò designandas magnitudinis differentia exprimenda fuerit.

ANGL. A Kleane Lamprelle / a smal Lamprelle.

A. Lin

Iconem hanc ut ab Argentinensi pictore accepi, posui, maiorem quidam quàm uellem.

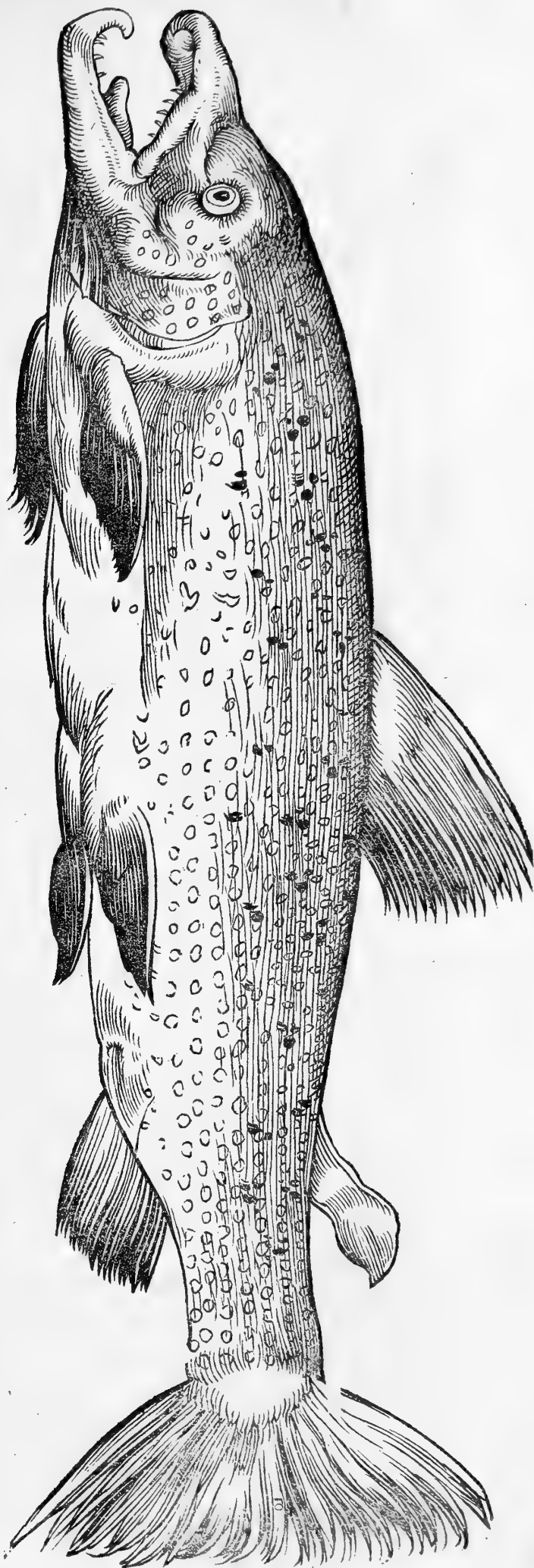
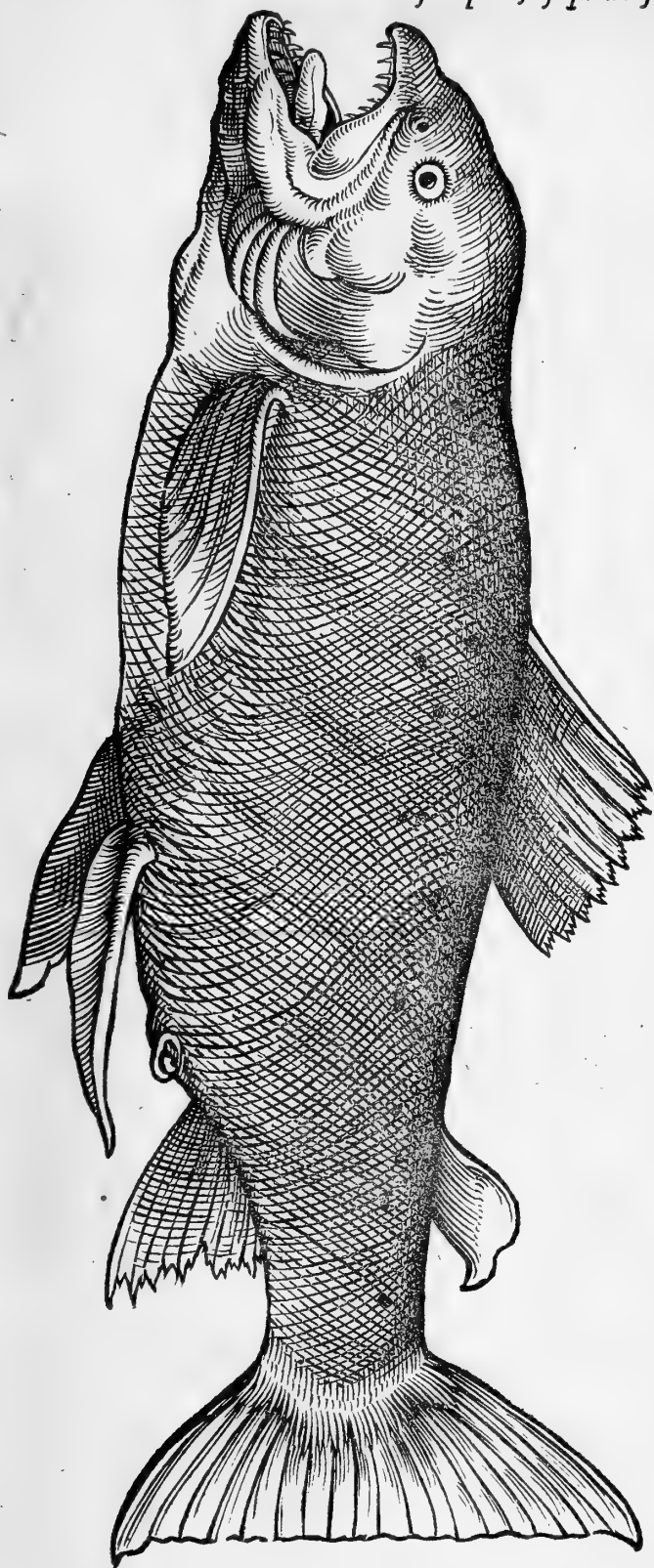

Enneophthalmus.

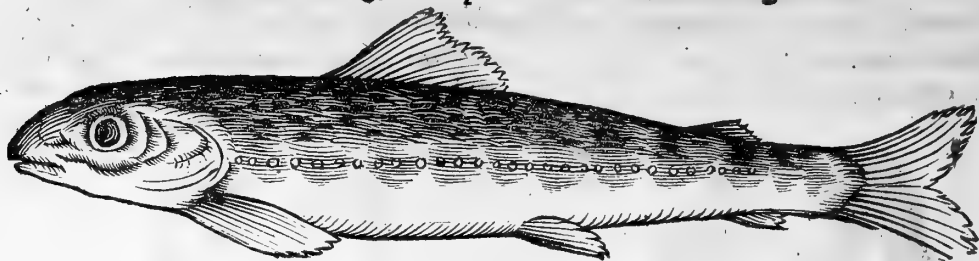
A. Lin Salm.

B. Lin Lachs.

A. Icon est Salmonis ante partum, hoc est, uerni & aestiui, non satis probe expressa. B. uero autumnalis & hyberni Salmonis, sub partum & à partu, (qui rostro recuruo ac maculis pluribus facile dignoscitur,) effigies est, melius depicta quam alterius; quæ emendari ad huius exemplum poterit; aliud enim non differt puto, nisi quòd rostrum ei incuruum non est, &c.

Salar, id est, Salmo paruus. Ein Selmling.

SALMONIS nomen apud Plinium legitur. Græcis incognitum fuisse, & ideo Græco nomine Scarere, nihil mirum, cum Græci ueteres in Oceanum non penetrarint. In Oceano enim tantum nascitur, (nos in fluuijs tantum nasci, quos ex Oceano subit, ostendimus:) qua de causa fluuijs tantum eos subit, qui in Oceanum influunt, Rondeletius. Bellonius etiam Sulmonem scribit, in prima per u. quod non probarim. ¶ Salmonis nomen à Germanis Rheni accolis uel Gallis Aquitanis Latini acceperunt. uideri autem potest à sale deductum nomen: quod hi pisces in magna copia saliri, uel sale muriaque inueterari soleant, in tomos concisiti: perinde atque in mediterraneo Thynni: quos & magnitudine referunt, & robore corporis, uicque salendi, (ut si Latinum esset uocabulum, à saltu factum uideri posset;) & natura migrandi ad summa fluminum, ubi pariunt: ac inde reuertendi. quemadmodum Thynni ex mediterranei inferioribus partibus aduerso mari in Pontum ascendunt, inde à partu reuertuntur. Thynnium asili inhaerentes agitant, Salmonem hirudines & lampredæ. A Salmone diminutiuum recentiores aliqui faciunt, Salmulus, quem & Salmunculum dicamus licet: is paruulus Salmonis foetus est, ut Cordyla Thynni. idem ab Aufonio Salar dicitur, adultior iam Sario, media inter Salarem & Salmonem ætate: alij legunt Fario. & omnino uerisimile est Trutta tam quæ uulgo Forina dicitur, ab Aufonio Salmonem, sed ætate minorem existimatum, ut (Parte 4. huius Ordinis) in Trutta diximus. Trutta quidem tam multa Salmoni affinitia habet, ut nullum aliud piscium genus ei rectius comparetur. Anchorago Rheni piscis à Cassiodoro prædicatur: qui uel Salmo uideri potest, è Rheno præstantissimus, & certo tempore rostrum anchoræ instar incuruans: uel Trutta lacustris, quam cum idem patitur, *Ynlanck* appellant Germani ad ostium Rheni in lacum Acronium se infundentis: sicut & nostri quæ Limagus fl. lacum intrat. partura enim fluuijs subit, sicut & Salmo: & formam rostri similiter mutat. eundem piscem in lacubus Carinthiæ *Rheinanc* uocari puto, tanquam à Rheno & anchora composito nomine. Non hæc uero solum, sed & aliæ quædam in fluuijs & lacubus Truttæ sic afficiuntur: & eo tempore detentius se habent, inque cibo minus gratæ sunt, sicut & Salmo: itaque etiam nomina mutant, uel omnes, uel aliquæ. Salmonem aliqui alio nomine Esocem uocant: ego Lucium potius Esocem iudico. ¶ Salmonis, ut dictum est, Græcū nomen uetus non extat: qui uoluerit, Salangem appellet: quoniam Σάλανγξ boni piscis nomen legitur apud Hesychium: neque præterea quinam sit explicatur, aut potius à saltu, (unde & Latine aliqui dictum putant Salmonem,) ἄλωμ nominetur: uel à migrandi natura, κατεπνεύδουμ, sed id epitheton potius quam nomen fuerit, uel εἶδος πνεύοντος, ἄλιπυρῆς, id est, Truttæ species, marina Trutta. uel dromias dromasue fluuiatilis. Aristoteles enim in mari dromades uocat Thunnos, aliosque gregales, qui aliunde in Pontum excurrunt, & uix uno loco conquiescunt.

Anchorago.

Esoc.

Salanx.

ITALI ut Salmone carent, ita etiam nomen eius à Gallis aut Germanis mutuuntur oportet.

GALLI nominant Saulmon. Magnos, Salmones uocant: paruos, (Galli & Aquitani) Tacons. præterea marem à foemina distinguunt. hanc enim ob rostrum magis aduncum, hami modo, Beccard appellant, Rondeletius. Aliqui foeminam à ferendis (*portandis*) ouis, Bortiere. differt hæc à mare aduncitate labri inferioris, Bellonius. Est Truttæ species (inquit Cæsar Scaliger) eo in fluuio, quo Normanni à Britonibus separantur: cuius inferior mandibula, extrema cuspidè curuata, sursum uersus conditur in foramine superioris. Quem rostri uncum falsò quidam in Salmonæo genere foemellis designauit. Non enim sexus in genere, sed speciei notam esse patet: quod hic sine illa, ut ita dicam, pyxidatione, quotidie ouis foetæ certo anni tempore capiuntur. Sic ille. ¶ Nostri piscatores in masculo tantum Salmone rostrum inferius insigniter recuruari aiunt, in foemina perparum: nescio quam rectè.

GERMANIS circa Rhenum & alij Salmo (*ein Salm*) tempore ueris æstatisque nominatur, usque ad diui Iacobi diem, qui est uicesimus quintus Iulij. deinde mutato nomine *ein Lachs* in utroque sexu (quanuis marem aliqui priuatim apud nos sic uocant, foeminam uero *Lyder* uel *Lüder*) usque ad diui Andreae diem, qui postremus est Nouembris. Salmo igitur uernus æstiuusque est: Lachus uero autumnalis & hybernus, sub partum scilicet & à partu: quasi lassum dicas, longa iam natatione aduerso flumine & partu exhaustum: uel à genitura quam nostri *Leich* appellant, quasi λεχῶ. circa Rostochium *Lass* nominant. Saxones & Miseni Salmonis nomine non uentur: sed *Lachß* appellant tempore, sexu & ætate quibuscunque. per autumnum quidem & hycem

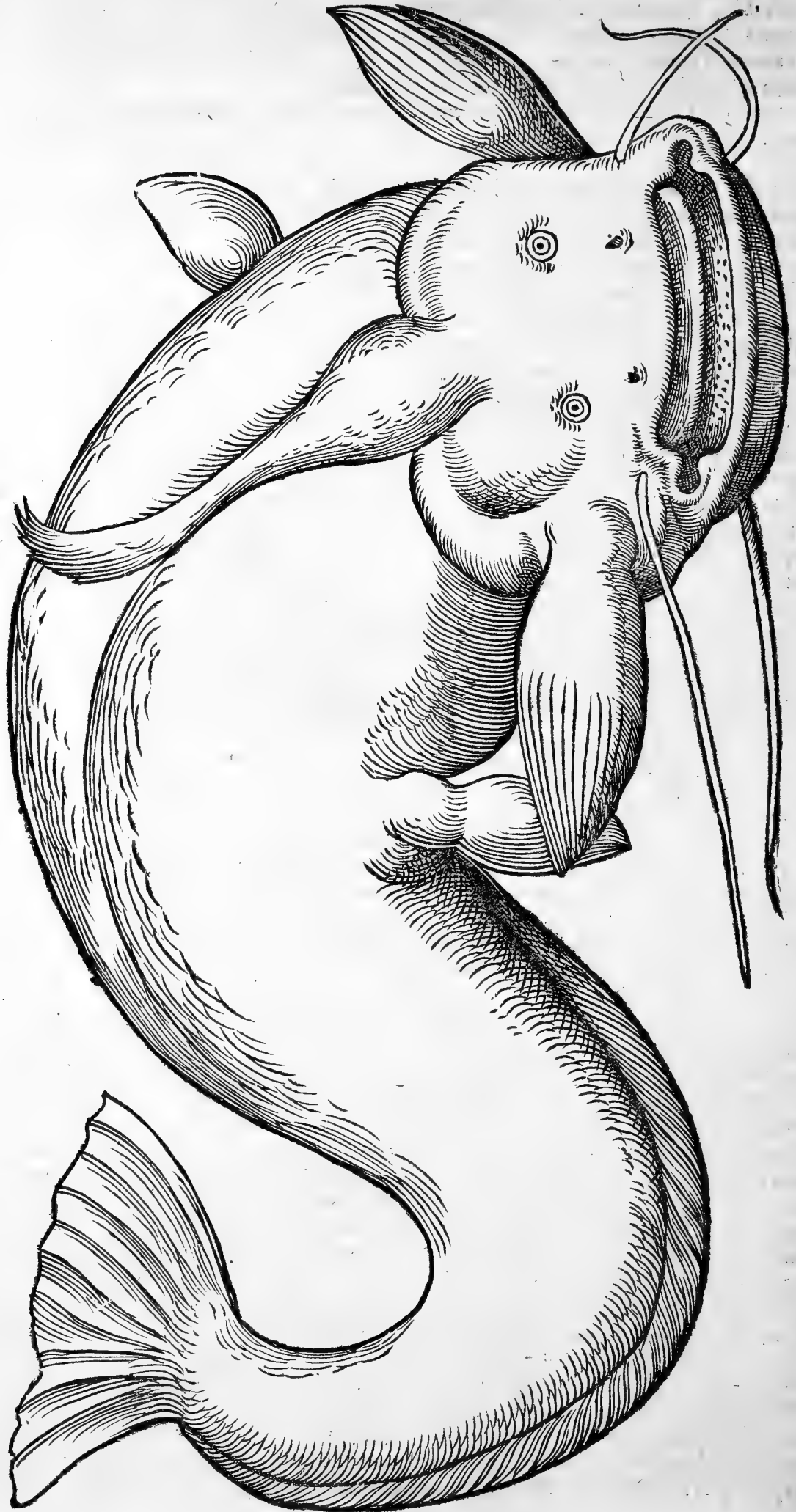
mem cum sub lapidibus & saxis delitescens contabescit & maculis ruffi seu enei coloris impletur, ab ijs ipsis *Kupferlachs* uocitat. ¶ Salmunculos, id est paruos & uix digito longiores Salmones, nostri alijsq; nominat *Selmling*: Miseni *Canizen*/*Kanizle*/*Kunzle*/ab ipsa paruitate puto: unde & Georg. Agricola Latine Salares nanos uocauit.

ANGLICE. *Salmon* uel *Samond*. priuatim uerò dum melior in cibo, & suauiore ac friabiliore carne est, uocatur a *Kribbe Salmon*, hoc est, friabilis Salmo. at postquam carnem deteriore habere, & rostru curuare coeperit, porco grandinoso ab eis comparatur, uocaturq; a *Kyp per Salmon*: quod Germanus diceret *ein Kupfersalm*.

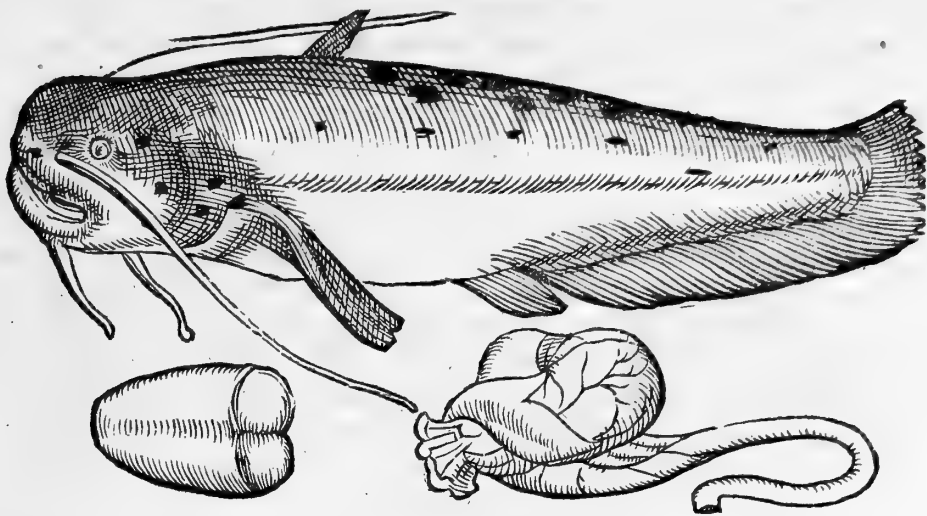
ILLYRICE *Losos*: quo nomine Poloni & Bohemi utuntur. inuenio & aliud Polonicu *Losos tzarny*.

SILVRVM piscem primus nostro seculo Io. Manardus Ferrariensis medicus, agnouit: quod in epistolis eius apparet, ubi Vngaricum eius nomen profert, sed malè. à Manardo Bellonius, qui tamen Silurum à Glanide (Plinij errorem secutus) non distinguit, nec satis diligenter describit, barbularum mentione omissa. Ipsum uerò piscem omnibus adhuc ignotum, & multis logisq; eruditorum controuersijs agitatam, primum ego pictum exhibui, & in nostris regionibus ostendi, uarijsq; nominibus (quæ nunc subiiciam) quis sit interpretatus sum. Bellonius fortè uerè Glanidem descripsit, utpote in Strymone Thraciæ fluuiio captum piscem, ubi hodieq; Glagnum appellant. in eo enim Glanides agitare tradit Aelianus, Siluros uerò in Mæandro & Lyco Asiæ, & Istro Europæ flumine. Equidem conijcio omnia quæ de Glanide scribuntur, Siluro etiam conuenire, & duas unius generis proximi species esse: hanc maiorem & nigriorem, illam minorem & albiorem, sicut Pausanias etiam scribit: quanquam Siluros non nominat, de ijs tamen eū sentire dubium non est. (Lege quæ supra scripsimus in Glanidis mentione, sub finem Partis IIII, huius Ordinis.) Dentibus etiam Silurum à Glanide non differre putauerim, quanquam Silurus à nobis exhibitus non magnos dentes, sed paruos & confectos habet, ordine uno in maxilla seu labro inferiori, duplici autem in superiori: præterea in palato fauces uersus, utrinq; denticulorum congeries quædam apparet, quibus ab inferiori parte nulli occurrunt: sed inferior oris pars, (interior quidem, non prima statim quæ branchiæ quaternæ ad eam quæ loco linguæ est partem adnascuntur,) limæ instar exasperatur. hæc dum scriberem, Siluri caput aridum, manibus tenebam. Aristoteles Glanidi durissimos dentes esse scribit, ut uel hamum rumpat morfu, id quod Silurum etiam facere posse non dubito: non tã singulorū dentiu robore ac duritie, q̄ stipatorū (ut dixi) congerie, alibi *αγυρροφάγου* appellat, quod hamū deglutire solet: nã sic Aelianus interpretatur, & hoc quoq; Silurum nostrum facere constat, quem in historia nostra non dentes habere dixi, sed labia limæ instar exasperata, sic enim ab alijs acceperam, ac rursus ex aliorum uerbis, idèq; melius, dentes ei attribui, paruos & instar pectinis illius quo laneæ uestes depectuntur. Caput quod habeo parui Siluri est, in maioribus dentes etiam maiores ualidioresq; fieri par est. Ouorum custodiam ut Glanidi (mari) Aristoteles tribuit, ita Siluro pisci Albertus Sumum Illyrico uocabulo appellans: & rursus incrementi tarditatem, Aristoteles Glanidi, Albertus Siluro, &c. Vtranq; feram esse uoracissimam, et in queuis oblata animalia grassari, authorum testimonijs liquet. Itaq; simillimos esse hos pisces, & species planè congeneres non dubitamus, adeò ut non sit mirum ab aliquibus tantam similitudinem non distinguentibus nomen unius alteri attribui cum olim tū hodie. Aristoteles Glanidis tantum meminuit: Plinius ex eius uerbis Silurum interpretari solet, cū alibi distinguere uideatur. Gaza quoq; Silurum transtulit, Aelianus Glanidem in Strymone capi scribit, Silurum in Lyco & Mæandro: at alibi Istriani etiam Siluri mentionem facit. Bellonius Glanidem Nilo attribuit, ueteres Siluri tantum in eo fluuiio meminerunt. Athenæus Latū in Nilo piscem similem esse tradit Glanidi Istri, tanquam hic in Nilo non capiatur. Verum Bellonius Glanidem à Siluro prorsus non distinguit. Saluianus cum Iouio Silurum ridiculè putat esse Sturionem: & uerè Silurum, utpote in Danubio captū, ut ait, p̄ Glanide pingit. Bellonius Silurū, siue potiùs Glanīm, cartilagineis ouiparis adnumerat cum Sturione & Attilo: quod quàm rectè fiat, considerandum est. fortè enim non cartilagineus, sed spinosus Silurus est. nos Glanīm supra inter fluuiatiles simpliciter posuimus: Silurum uerò hic inter anadromos, quoniam è mari flumina subire, inq; eis parere, manere, & proficere ex Io. Kentmanno didici, ex ueteribus quidem uterq; fluuiatilis tantum esse uideatur. Glanidem quoq; cum natura adeò cognata sit, è mari subire uerisimile est. Reperitur hodie Silurus non solum in Mœno Germaniæ fluuiio, ut Plinius prodit: sed in eo, ut in Rheno quoq; (Pausanias in Rheno & Istro gigni scribit) quem ingreditur, perrarò: frequentius autem in alijs Germaniæ fluminibus plerisq; maioribus præsertim, ut Danubio, Albi, Viadro, Vistula Sarmatiæ: item Lyco & Tibisco, qui Danubio miscentur: (Ausonij tempore etiã in Mosella, quæ in Rhenum descēdit, capiebatur.) Item in lacubus aliquot Heluetiorum & Sueuorum, ut Moretano Bernensium, & Iuerdunensi Sabaudorum, & Acronio quem à Constantia denominant: & minorib. quibusdam, ut ppe Rauenspurgū et *Waldsee* oppida: in quos fortassis ex Acronio lacu per *Schussfl.* ascendunt, sed quomodo è mari ascendentes illuc perueniunt? rarissimi quidem in Rheno capiuntur, & ut per Rhenum ascendant, per Catarrhactam eius superiorem, qui prope Scaphusiam

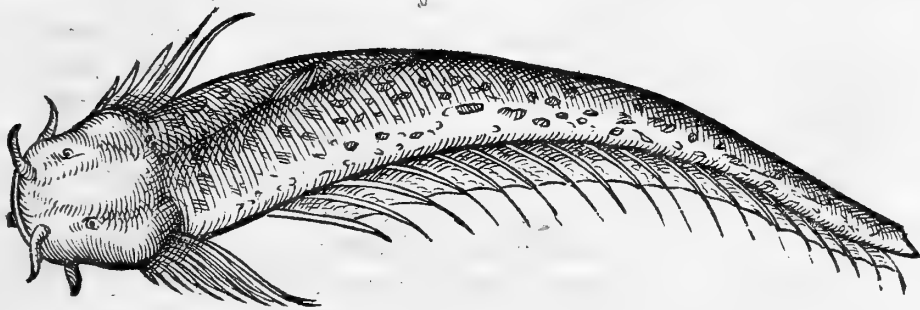
Effigies Siluri, quam olim accepi. eiusdem uerò postea accuratius expressas icones Iulius Alexanderinus Ferdinãdi Augusti medicus è Danubio, Iohannes Kentmannus ex Albi, & Carolus Egelius clarissimus Rauenspurgi medicus è lacu uicino, ad me dederunt: ei quam hic exhibeo similes, sed colore magis nigricante, & oblongiore angustioreq; uersus caudam corporis filo.

Alia eiusdem (parui adhuc) icon, è lacu Bipennatum, ditionis Bernensium, à Benedicto Cretio missa.

Alia è piscina piscatoris cuiusdam Argentina, uidetur autem cauda eius attrita propter piscinæ angustiam, aut aliam ob causam. barbula uero, quæ quot annis ei decidunt, nondum plenè renata. Hodie quidem aliam eius formam esse dicunt, quàm cum mihi depingeretur. Aetatis certè locorumq; discrimina, mutationem aliquam adferunt: neque idcirco species diuersa fuerint, ut primùm existimabam, iconibus tam diuersis ad me missis. postea enim cum pisces ipsos Augustæ, Argentinaq; uiderem, aliter iudicaui. An tamen species diuersa in Germania reperiantur, diligentiores olim considerabunt.

est, eluctari non poterunt, ut neque Salmones, nec alij pisces præter Anguillas. itaque uel è mari non uenient in Acronium, in quo tamen rarissimè inueniuntur, & forsan è piscibus paruis huius generis olim iniectis, aliqui sunt prognati. uel si è mari migrant, eadem qua anguillæ corporis agilitate Catarrhactam illum euincunt. Argentina piscatores duo ciues (quorum alteri nomen est Iacobus Baltner, alteri Iacobus Lamp) in piscinis suis Siluros alunt; uterq; singulos, aut alter binos, eorum duos ante annos quadraginta in Rheno captos aiunt, uix digiti longitudine, & ab eo tempore ad pedes sex cum dimidio excreuisse, alterum saltem. Vnius iconem Petrus Stuibius affinis meus iuuenis doctissimus ad me misit, qualem exhibeo.

Silurus Latino nomine caret, neque mirum cum nullus in Italia reperiat: quanquam ne in Græcia quidem fortè, sed aliunde importabatur falsus. Græco quidem nomine Silurus dictus uidetur à caudæ agilitate, qua Anguillam & Thrissiam uulgò dictam refert. In quibusdæ codicibus Græcis pro Σιλυρῶ legitur Αιλυρῶ & facili lapsu, & qui non malè cecidit, Aelurus enim Felem significat: uidetur autem nescio quid felinum hic piscis aspectu, barbulis, & caudæ mobilitate præ se ferre. Sunt qui cauda pisces ab eo percussos ori admoueri dicant. Barbulas modò antè se exerit, ceu ad explorandum, modò ad latera comprimit. Forfan & ad uenationem eis astutè utitur, ita ut suis Rana piscatrix, quam etiã oris rictu & uoracitate refert. Ex minimo, ut diximus, ingens euadit. Maximi libras (unciarum 16.) circiter xx. ultra c. appendit in Albi, & pinguitudo in magnis per dorsum uel duos digitos crassa, ceu in porco, apparet. Apud Bohemos uulgò fertur, piscem pisci prædam esse, at Siluro omnes. Nostra memoria in Tibisco, dissecto huius piscis uentriculo caput humanum cum manu dextra & tribus annulis aureis repertum fama est constans: ut ipse ab homine Vngaro fide digno accepi, &c. Publica apud Pannonos fama est, inquit Ioannes Mandardus, aliquando captum in cuius uisceribus humana manus ornata anulis inuenta sit. Saluina puerum in Danubio apud Possonium natantem ab hoc pisce deuoratum refert. ¶ Borbotam Albertus Magnus hunc piscem uocat: aut potius speciem illam Mustelæ, quam Thrissiam uulgò nuncupant, Botatrissiam Itali, præsertim lacustrem. Cum autem duodecim annos excesserit (in-

Aelurus.

*Borbota.
Barbota.*

Solaris.

quit) hic piscis, in uastitatem ac longitudinem maximam crescit, & Solaris uocatur, quia in Sole libenter in ripis fluminum iacet. Eadem uerba apud Isidorum, & innominatum de nat. rerum scriptorem leguntur. Apparet autem eos similitudine deceptos esse, quoniam Barbotta siue Trissia si millimus est Siluro paruo piscis, ita ut uix dignoscatur, teste Bellon. Solaris nomen à Siluro corruptum esse putarim. Barbotta uel Barboth nomen Germanis aliquibus in usu est de Thrissia nostra. Est & Barbotta piscis barbatus circa Tanaim dictus, ex Antacæorum genere: quem ichthyocollam Bellonius nominat, & similem ei (*barbis nimirum & capite*) Silurum facit. Athenæus Latum in Nilo piscem tradit albissimum suauissimumque esse, similem Glanidi qui in Istro capitur. quibus uerbis genus hoc Antacæi potius, quam Latum de genere Coracini ab alijs dictum intelligere eum diuinarem, si an ulli Antacæi in Nilo caperentur mihi constaret. Vngari quidem Silurum ipsum à latitudine Harcha nuncupant. ¶ Sumus nomen, quo Albertus pro Siluro uel Glanide utitur, factum est ab Illyrico Sum. Idem Albertus: Aliquando (inquit) iacentes ac dormientes pisces in fundo percutiuntur tridente, ut in Danubio Ruffi, Hufones, Sturiones. Quinam uerò piscis sit Ruffus in Danubio, rescire nondum potui. Stephanus Lauræus Ferdinandi Aug. medicus, de hoc nomine ac pisce Pofonij ad Danubium cum inquisiuisset: respondit omnino uel Scurionem uulgò ab Vngaris (Schuureg) dictum, ex Antacæorum genere, cuius subruffa sit caro, Ruffum Alberti sibi uideri: uel potius quem uulgò Harcha nominent, (id est, Silurum,) cuius in uentre cum aliæ maculæ, tum ruffæ appareant, neque enim in Danubio post Hufonem & Sturionem, piscem alium magnum cognosci, præter duos illos quos diximus, & insuper Tok ex Antacæis.

*Sumus.**Ruffus.*

ITALICVM nomen non habet, nam in Italia fluuijs, inquit Saluianus, nullibi (quod sciam) habetur. Sic ille. Quod si uerè scribunt Grammatici quidam, Glanin esse fluuium Cumæ in Italia, à quo etiam piscis Glanis uel Glanus dicatur, Saluiani Glanis, idemque ei Silurus, à nostro Siluro diuersus, cognatus tamen ei, in Italia reperietur: quod mihi non est uerissimile. est & alius in Italia eodem nomine fluuius circa Tiberim, & tertius Iberiæ, auctore Stephano.

GALLI etiam neque piscem hunc, quod sciam, neque eius nomen habent: nisi quod ad Iuerdu-nensem lacum Sabaudi, Saluth eum appellant, nomine ad Silurum alludente.

GERMANICA eius nomina in alijs locis alia sunt: Salut in Bernensium ditone, quod nomen an ipsi à uicinis Sabaudis acceperint, an contra, nescio. Acronij lacus accolæ & Sueui uocant Waller/ Wäller/ Wälline: alij aliter proferunt, Wale/ Walle/ Walarin. uidentur autem omnia hæc nomina facta à Latino Balæna: quod ut hæc in mari, ita Silurus in dulcibus aquis magnitudine excellat, sicut etiã Aufonius canit. Saxones, Silesij, & maritimi Germani Welsch uel Wilsch appellant. Danubij accolæ ein Schaid, siue à damno quod uoracitate sua infert: siue à figura uaginatæ gladij, præsertim equestris: que latior initio, paulatim in angustum desinit. Viennæ dum paruus est, & pedem aut cubitum non excedit, appellatur ein Sack: adultior ein Schaid. Sed ab alio quodam accepi, piscem Sack uel Tuck uel Tick in Danubio capi, non quidem circa Viennam, sed inferius circa Budam, molem eius libras (XVI. unciarum) XXV. appendere, corpus ut Hufonis, minus, multis ceu stellis uarium, &c.

ILLYRICE Sum uocatur apud Polonos & Bohemos: quo nomine in mari etiam Balænam & Cetum in genere interpretantur.

VNGARICE Harcha (quod ita proferunt, ac si scriberetur Hartscha uel Harcza, à Germano,) à latitudine dorsi aut oris fortè,

Icones require in pagina sequenti.

ACIPENSER, Aquipenser, Oxyrynchus. sed hoc nomen etiam alijs quibusdam piscibus tribuitur. Vulgò Sturio, uel Stora. Est autem de genere Antacæorum, è quibus ichthyocola, id est, glutinum habetur. Hic idem est, ut ego iudico, quem Plinius in Danubio Porculo marino simillimum dixit: libro nono capite decimoquinto, de maximis piscium scribens: ut sunt (inquit) inter marinos Thunni: & in quibusdam amnibus haud minores (scilicet Thunno,) Silurus in Nilo & Mœno, Efos in Rheno, Attilus in Pado: & in Danubio maior, (scilicet Thunno, aliqui hic pro maior legunt Mario, quod non probamus,) Porculo marino simillimus. Dorionis Oniscum gallariam & Galeni Galaxiam esse Sturionem, Rondeletius sentit, mihi non uidetur. Vide superius in Lampreda. Ridiculè quidam Silurum ueterum, putant esse Sturionem nostrum.

ITALICE Sturion. Sturiones minores, qui cubitalem magnitudinem non excedunt, Porcellere uulgò uocant Itali: grandiores uerò Sturioni, differunt autem ætate solùm, non etiam specie, ut quidam suspicantur, Saluianus.

GALLICE Esturgeon, Burdegalensibus Creac.

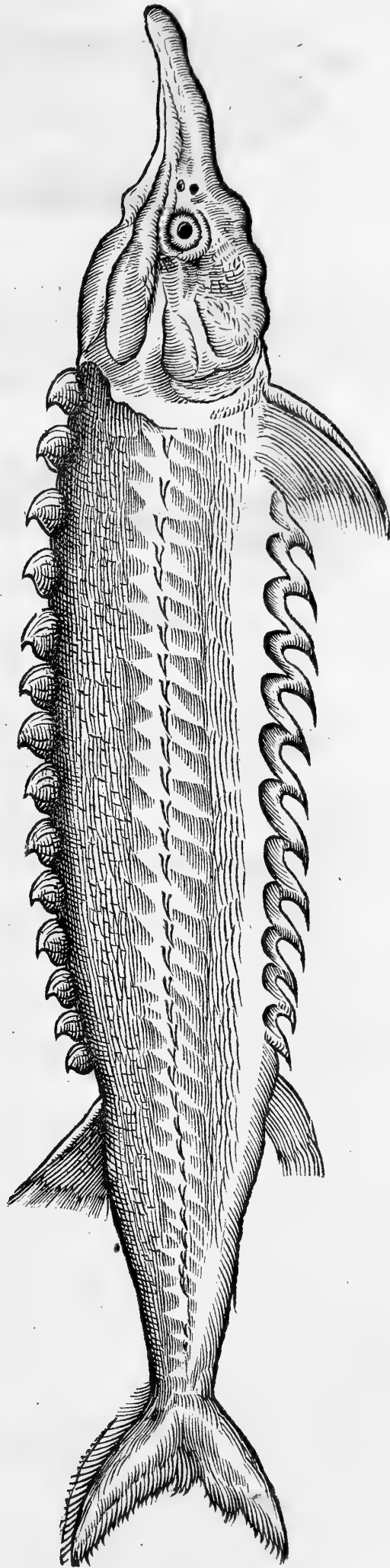
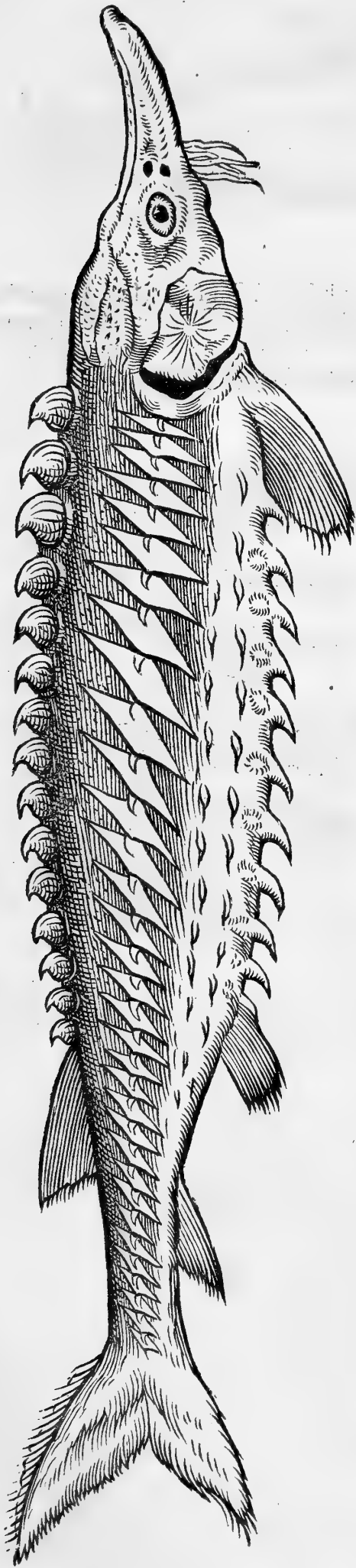
HISPANICE Sullo, quasi Suillus. alij Sollo uel Solho scribunt.

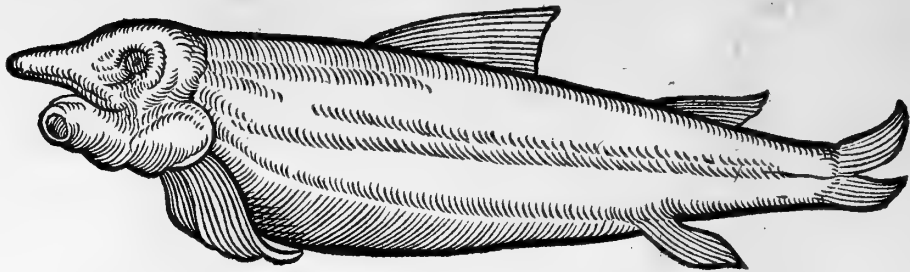
GRAECIS recentioribus Xyrichi, (id est, Oxyrynchus:) Cyprijs Morona, quod nomen Itali Hufoni nostro tribuunt.

GERMANICE Stoz/ Styr/ Styrl.

Sturionum

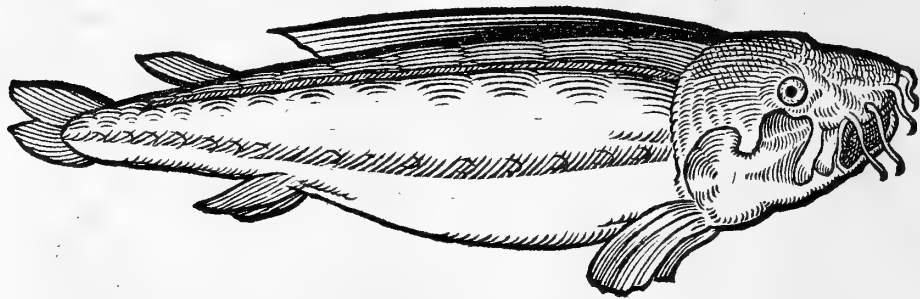
Sturionum has duas icones Venetijs nactus sum: secundum Moronam nominant.
STURIO primus. STURIO secundus.

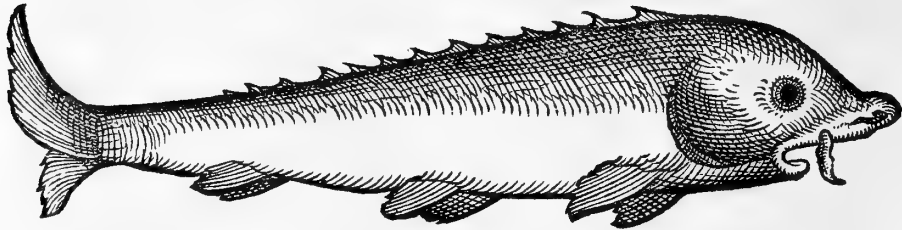

ANTACÆVS Borysthenis à Rondeletio exhibitus. Similis est huic figura Attili in Bellonij libro: nisi quod unicam in dorso pinnam habet, & caudam nonnihil differentem. sed aliter Attilum Rondeletius pingit. De Antacæi nomine, lege cum sequente pisce.

GERM. Ein art der Hausen oder Stören in dem fluss Neper.

ANTACÆI illius quem Germani Husonem uocant, effigies alia, è Pannonia nobis transmissa: & melior, ut apparet, quàm Rondeletij.

Exos.

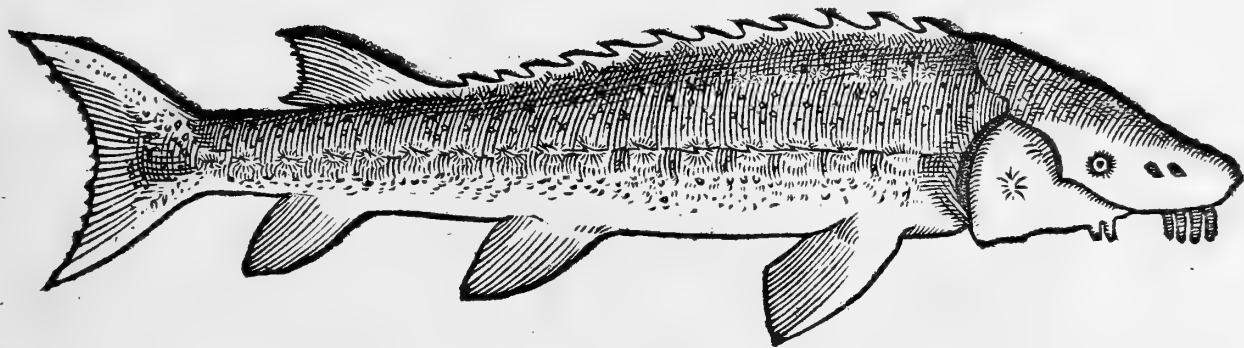
ANTACÆVS alius, ut à Rondeletio pictus est, rostro quidem non acuto sicut Oxyrhynchi alij, quibus tamen cognatus est. Idem Exossem hunc piscem appellat: uerè quidē quòd ossibus careat, sed non probè, tanquam ex Plinio: cuius uerba sunt lib. 9. cap. 15. de maximis piscibus loquentis, hæc: Sunt inter marinos Thunni: & in quibusdam annibus haud minores (scilicet Thunno,) Silurus in Nilo & Mæno, Esos in Rheno, Attilus in Pado: & in Danubio maior (scilicet Thunno) Porculo marino simillimus. & in Borysthenē (inquit) memoratur præcipua magnitudo (id est, piscis præcipue magnitudinis,) nullis ossibus spinisue intersitis, Hæc ille, intelligendum est autem Borysthenitem hunc piscem, uel eūdem cum Danubiano illo qui Porculo marino similis est, non cum Esoce Exossæue, ut Rondeletius accipit: uel potiùs sui hunc quoq; generis esse, & à præcedentibus omnibus diuersum, nimirum Husonem uulgò dictum: ut Porculo marino simillimus Sturio sit: Esos uerò Rheni, ab utroq; diuersus. Huso quidem esse non potest, cum is in Rheno nūquam inueniatur, nec alijs in Oceanum se exonerantibus annibus. Mihi certè Esocem, Lucium piscem esse animus inclinat. Vbi Plinius scribit, ut recitaui, et in Danubio maior, aliqui pro maior legunt Mario, tanquam piscis nomen: quam lectionem Rondeletius reprehendit: quanquam ad Italicum (Morona) nomen hoc accedat, &c. Quærendum an hic idem sit Latus Nili, cuius Athenæus meminit, albißimus suauissimusq; quoquo modo apparetur, Glanidi (Siluro opinor dicere debuit) Istriano similis. Vide superiùs in Siluro. ¶ Antacæus nomen commune mihi uidetur, et huic & similis formæ piscibus (etiã Sturioni) imponēdum, debet autem penultima per æ, diphthongum scribi. Antacæorum piscium maximorum in Istro Aelianus & Athenæus ex Sopatro meminerunt: q; tanquã albißimi suauissimiq; celebrantur. Antacæi Delphinis magnitudine pares circa Borysthenis & Mæotidis ostia ad Gangamam (sic enim locum appellant) ligo nibus effodiuntur, Strabone teste: fortè quòd glaciem ligo nibus scindant. Aelianus quidem Antacæos magnos in Istro sub saxa subijci, aut in imam arenam ad uitandum frigus abdi scribit. Antacæis nomen uidetur amnis dedisse in Mæotim lacum Asiatica parte influens, Hermolaus. Antacites

Antacæus.

tacites Sarmatiæ fluuius haud longè Tyramba oppido in Mæotim exit, à quo Antacæi pisces, &c. Vadianus. Plinius Antacas populos circa Mæotin Colchis uicinos facit. Vngari piscem Tock uel Tockhal appellant, non alium opinor quàm Husonem, aut omnino cognatum ex Antacæorum genere, nomine forsan per aphæresim facto ab Antacæo, idem aut similis Germanicè *Sick* / uel *Tick* / *Tück* / à Germanis Danubiæ accolis nominatur: quanquam alius Silurum paruum Viennæ sic nominari nobis retulit: & forsan propter aliquam similitudinem, (capitis & barbularum aut aliam,) ut & Silurus & Huso, Barbotta uulgò uocatur, in diuersis tamen locis: ita etiam Germani aliqui idem nomen *Tück* utriq; attribuunt, alij in alijs locis.

Bellonij figura ab hac, quam ex Rondeletio dedimus, differt, præsertim cauda. Pontico uulgo (inquit Bellonius) Collanus hic piscis dicitur, Bononiensibus Copsus, Italis Colpiscis, & uulgo Colabuccus. (*Germani dicunt Wundeleym, id est, oris glutinum.*) Ferrarienses (apud quos, p Sturione, nequissima ichthyopolarum impostura interdum uenditur, quum eius caro multum inferi oris sit notæ) piscem Iudaicum nominauerunt, alij Copesce, Hæc ille. Audio & Moronam Italis uocari: quod tamen uocabulum Cyprijs & alijs nonnullis Sturionem significat. ¶ Pado peculiaris est in Italia, Sturioni & Attilo cognatus. Herodoto Antacæus dicitur, Pomponio Magnus Borysthenis incola. Alijs quibusdam ueteribus Ichthyocolla, per synechdochen. partis enim ex hoc pisce ad conglutinandum usus est. Ab ijs qui Tanaim incolunt, uulgò Barbotta uocatur, quòd quaternis ueluti barbibus ad labia sit communitus, Bellonius.

GERM. *Hauß* / (Bellonio teste,) *Huß*: unde & Husonem Latine recentiores quidam uocant: non quidem per hyperbolen, quòd cuiusdam paruulæ domus magnitudinem referat: sed quasi hys uel hysca, unde & Illyricè Vuyz appellatur: nimirum à pinguitudine seu lardo quo porcum refert, sicut & alij oxyrynchi. Errant qui *Bolich* Flandris hunc piscem uocari scribunt: ut illi etiam qui Silurum, asellorum enim Oceani generis est, quem ita nominant.

ANTACÆVS stellaris, si libet, appelletur hic piscis: cuius iconem, qualis Straubichij in Danubio captus est, Geryon Seilerus summus & celeberrimus Augustanæ reip. medicus ad me dedit. Pictura in linteo satis magno expressa colorem ubiq; ferè cœruleum ostendebat, uenter candidior ad roseum inclinabat. Spinæ in dorso, & stellæ (quæ spinis delapsis relictae uidentur) pallidi coloris erant. puncta etiam passim uel è pallido albicantis, uel fusci Indiciue coloris. Cognatus hic fuerit quæ in eodem flumine *Tück* appellari diximus paulo ante, ab Vngaris Tock. Idem quoq; aut similis uideri potest Zucca Caffa, cuius in ichthyocolla meminuit Bellonius, z. pro t. pò sito. Alius puto, sed similis est, quem ijdem Vngari Schuureg, quidam Germanicè *Zürich* (ab Oxyrhyngo, ut conijcio, deprauato nomine) uocitant, aliqui recentiores Latino nomine ad uernaculum formato Scurionem per Sc. non per St. de quo nonnihil etiam in Siluro diximus. Quisdam mihi retulit *Tick* piscem in Danubio infra Viennam circa Pestum & Budam capi: mole corporis ad xxv. (sedecim unciarum) libras: cute uaria undiquaq; & stellata similiter, ut in hic exhibita à nobis icone, sed rostro differre, quod longius & gracilius sit, anserino ferè simile. cætera Husoni similem esse piscem, sed minorem, ideoq; ab imperitis Husonem paruum esse putari. Hic an sit Galeus Rhodius, quærendum.

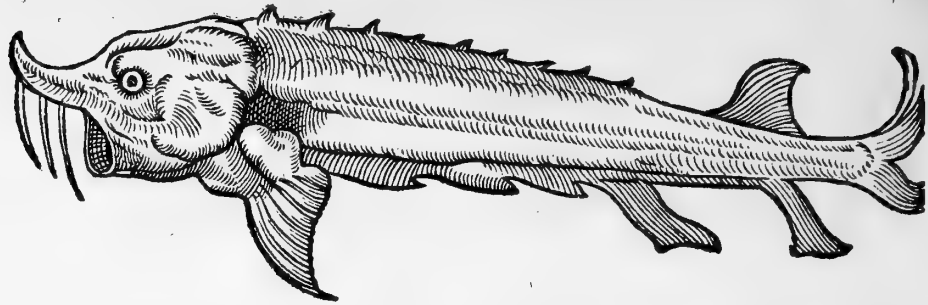
Galeus Rhod.

AT T I L V S piscis Pado peculiaris, cartilagineus: Sturioni cognatus, Antacæorum uel Oxyrynchorum generis: & anadromus, ut conijcio, sicut & reliqui Antacæi. Attilus quum ad certam magnitudinem excreuit, squamas hispidas abijcit: quas per quinque uersus dispositas gerit, in summa scilicet dorsi spina, ex utroq; latere geminatas, & sibi quasi parallelas: extremus uersus pinnas attingit. Contrà Sturio semper hispidas squamas suas tota ætate retinet, Cælius Calcagninus.

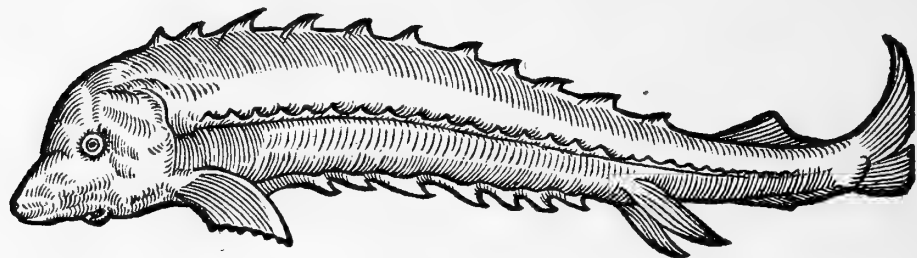
ITAL. Adello, Adeno, Adena, Adano, Ladano, Attina,

336 De Piscib. anadromis Pars V.

Misit ad me olim etiam Ant. Musa Brasauolus Ferrariensis medicus nobilissimus
Attili effigiem, quæ cum hac Rondel. pulchrè conuenit: nisi quod spinosos illos dor-
si clypeos plures, latiores, & contiguos habet.

GERM. F. Ein grosse art der Hausen oder Stören/wirt allein in Italia im Pado ge-
funden.

GALEVS Rhodius, Γαλεός Ρόδου. Ego (inquit Rondeletius) hunc Galeum Rhodium, si-
ue Vulpem Rhodiam esse existimo: quem Archestratus eundem esse cum Acipensere cre-
debat, non sine ratione in hanc opinionem inductus. est enim piscis iste Acipenseri siue Sturioni
per similis, non solum corporis specie et partibus, sed etiam gustu ac sapore, dempta unica differen-
tia, quam non nisi ij percipient, qui exquisito gustatu fuerint. hac non animaduersa, facile Galeus
Rhodius cum Sturione confundetur, quod Archestrato euenit: cuius sententiam refellit Athenæ-
us. Acipenser enim (inquit) paruus est, & porrectiore rostro, & figura triangulari magis quam il-
le. Et paulò post: Archestratus de Rhodio Galeo loquens, amicis patrio more consulens, ait: Ga-
leum in Rhodo, quem Vulpem uocant, si tibi uendere noluerint, uel mortis periculo rape. No-
minant illum Syracusani κυνὴ πύονα, id est, Canem pinguem, Hæc ille. Conueniunt autem hæc om-
nia nostris piscibus, Sturioni inquam, & illi quem hic exhibemus, is enim Sturionem totius corpo-
ris figura, tergi ossibus acutis & clypeorum modo efformatis, alijs item in lateribus dispositis, pin-
nis, cauda, ore in supina parte sito, omnino refert. & quemadmodum Sturiones, relicto mari am-
nes subit. Reperitur enim in Pado & in Rhodano, & pro Sturione uendit: à quo tamen distinguit
ab exercitatis, capite crassiore, & rostro breuiore obtusiore: tum gustu. respicit enim ferinū quid,
quod de Sturione dici non potest, carneque est durior: à quo sapore Galei & Vulpis nomen ha-
bet. Galei enim & in eorum genere Vulpes, ferini sunt saporis & ingrati. Si tamen in dulci aqua
diu natauerit, in cibis haud aspernandus est. Hæc Rondeletius. ὀπίον κύων, nominatur etiam ab
Epicharmo. ¶ Antacæis cognatus est, uide mox in Italicis nominibus.

ITALICE Cops à nonnullis uocatur: quo nomine figura expressum hunc piscem misit ad
me doctissimus medicus Antonius Musa Brasauolus. Alij nominis affinitate decepti Copso ap-
pellant. est enim id nomen alterius piscis, (illius quem Germani Husonem, Bononienses Copso uocitant: alij
Itali Colpesce,) Rondeletius. Apparet quidem Cops nomen per syncopen factum esse à Colpes-
ce: hoc uerò à colla et pisce compositum. Colla enim siue glutinum ichthyocolla dictum, ex diuer-
sis eiusdem generis piscibus fit, quos Antacæos generis nomine omnes appellarim, ut in Husone
dictum est. quanquam etiam ex alijs quibusdam fieri aut solet aut potest.

GALL. In Rhodano captus pro Sturione uenditur, sicut dictum est.

GERM. Ein art des Stören/wirt in Italia gefangen in dem Po/vnd in Franck-
reych in dem Rottè: dem Stör so ganz ähnlich/das er darfür ver-
kauft wirdt/hat ein kürzeren kumpferen schnabel/
ein dickeren kopf: vñ willelet starck.

FINIS ORDINIS I. TOMI II. DE PISCI-
bus fluuiatilibus.

ORDO II. TOMI II. DE RE
LIQVIS DVLCIVM AQVARVM ALVMNIS
ANIMALIBVS: CVIVS HÆ SVNT PARTES.

- I. Depiscibus Lacustribus.
- II. De animalibus Crustaceis.
- III. De Testaceis.
- III. De Insectis.
- V. De Amphibijs tum quæ pedibus nituntur, uiuiparis,
ouiparisq;: tum quæ ijs carent.

D. M. S.

SIGISMUNDO LIBERO BARONI IN HERBER-
STAIN, NEYPERG, ET GVTTENHAG, VIRTU-
tis ac meritorum ergo immunitate donato.
P. P.

ITALA me primo tellus sub flore iuuentæ
Aurata patriæ donatum torque remisit.
Maximus Aemilius Cæsar, uirtute fideq;
Fortè mea adductus, Patrum me protinus Aula
Consilio adscripsit. requies hinc nulla laborum
Facta mihi: magnis de rebus iussa peregi.
Fœderibus iunxi reges: pacisq; tuendæ
Accendi studio, latè quæ Rhenus inundat
Danubiusq; pater, uagus Albis, & Istula, quæq;
Dura Borysthenides colit impiger arua colonus,
Et gelido manat Tanais de fonte niuosus:
Rhaleni placidas quæq; agmine lambit arenas
Nauigijs penetrans lustrauit cæca Rubonis
Crononisq; fluentia, & inhospita Tesqua peragrans
Legatus mandata tuli, Regumq; superbas
Accessi sedes: gemino subiecta Trioni
Balthæa tranauit freta, magni Regia nostræ
Danorum domini letata salutis honore.
Quis gestis rebus me Cimbrica Chersonnesus

Excipit, & patriæ reddit, charisq; propinquis.
Post ubi mortalis defuncto munere uitæ
Carolus acer auo successerat, hunc quoq; dulcis
Impulsus patriæ precibus, de more salutans
Indomitos adij populos, & ditia regna
Hesperia. Reducem dein Ferdinandus ab Aula
Consilij statuit, latè quo regna tenente
Arctoos iterum Reges Populosq; reuisi.
Hinc mihi pro meritis serisq; nepotibus auctum
Libertate decus, quod nulla aboleuerit atas.
At postquàm inuasit Solymanus mœnia Budæ,
Accensum furijs, uim perniciemq; minantem
Pannoniæ, Orator compressi, diraq; retro
Cnostris suasi iugulis auertere tela.
His nunc defunctus curis post fata quiete
Sopitus placida, iusti dum buccina somnum
Iudicis excutiat, dormiscam. Viue uiator,
Exemploq; meo patriæ seruire memento.

Ioh. Rosinus.

MAGNIFICO ET ILLUSTRIVIRO D. SIGISMUNDO LIBERO BARONI IN

HERBERSTAIN, NEYPERG, ET GVTTENHAG, VT GENERE
ita uirtutibus & doctrina nobilissimo, Conradus Gesnerus Tigurinus S. D.

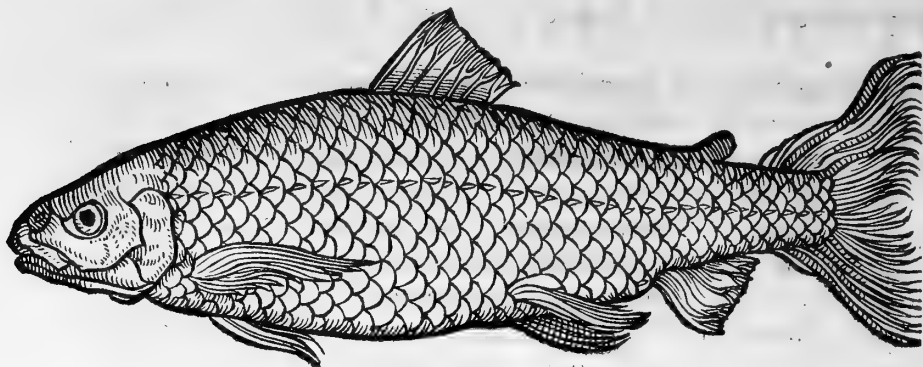

VVMhis diebus, nobilissime heros, admirandi cuiusdam Ceti effigiem, & Sulaci (ut Mosci Tartariq; appellant, ego ex veterum Græcorum lectione Colon) caput cum suis cornibus probe depictum, ab amplitudine tua accepissem, me præstantia tua (quod iandudum optabam) non prorsus ignotum esse, nō parum mihi gratulabar, atq; ex animo gaudebam. Nam libros etiam meos, animalium historia præsertim, in cognitionem tuam uenisse: eosq; non indignos tibi uisos, quibus aliquod ornamentum ex rebus tuis (quas non dubito multas ac raras te possidere) accederet, eosq; iudicio tuo non penitus displicere, hoc argumento facile mihi persuadebam. Et cum commodum sub prælo essent nostræ Aquatiliū animantium Eicones, cum diuersarum gentium nomenclaturis, iam usque ad Lacustrium piscium ordinem typis impressæ, (cui Testata etiam & Crustata, Insectaq; dulcium aquarum animalia, deniq; Amphibia subiunxi,) mox eam partem sub illustri nomine tuo, tãquam optimi doctissimiq; patroni, in manus hominum prodire, par esse iudicauit. Quauis enim prolixius et luculētius aliquod animi grati testimoniū, quæ tua in omni uirtutum & doctrina genere excellentia est, tibi deberi intelligerem, ad id uerò præstandum longiori tempore opus esse, omnia interim uitæ momenta nobis incerta & innumeris mutationibus obnoxia fluctuare, præsentis ac extemporæ gratitudinis qualemcūq; declarationem non iniucundam magnificentia tua futuram arbitratus sum. In eodem quidem genere quo beneficentiam tuam expertus essem, gratiam referri, non improbatum abs te iri spero. Animalium enim historia te oblectari, cum ex ijs quas misisti picturis, tum Vri & Bisontis (quorum effigies iussu tuo pulcherrimè typis excusas (L. V. Vvolfgangus Lazius olim ad me misit) conijciebam. Hanc opinionem mihi augebant Commentarij tui rerum Moscouiticarū, quibus maximā laudem & admirationem tui apud omnes eruditos homines excitasti, ac nominis immortalitatē tibi comparasti. in ijs enim ut de Vro et Bisonte, ita alijs quibusdā raris animalibus quandoq; uerba facis. Itaq; maiori fiducia hanc tantillam huius Operis partem amplitudini tuæ dedicaui: quam ut ab homine tui nominis et honoris apprime studioso profectam benigna fronte accipias, & si quid amplius ad quācūq; Animalium historia partē illustrandā cōferre potes, quod non dubito, maturè cōferas, etiam atq; etiā oro & obtestor. Inter cetera autem rem summopere gratam, & huic in tuum nomen inscriptæ parti conuenientem mihi præstiteris, si nomina piscium lacustrium, qui apud uos & in Pannonia reperiuntur, diligenter mihi tanquam in tabula consignari curaueris, idq; uernaculis tum Germanicis tum Ungaricis aut etiā Sclauonicis nominibus è regione positis, ubi id fieri poterit. In pulcherrima quidem illa Pannonia chorographia, quam excellentissimus Lazius edidit, lacus præcipuos inuenio duos, unum in uicinia Austria Ferteu, quem Germani dicunt **Nerosidlersee**, & uersus Styriam Balaton, Germanis **Platsee**. In horum singulis quinam piscium uiuant, scire aueo: ut aliquando Additionibus aut Emendationibus ad nostros de animalibus libros, aliquid ex tua libertate ornamentum accedat. Spero etiam si quid circa fluuiatiles pisces, Danubij præsertim, in scriptis meis desiderâris, liberè ac libenter præstantiam tuam me admonitiram, ac si quid addi poterit, communicaturam liberaliter. Vale doctissime heros, & grauisimo patrocínio tuo me dignare. Tiguri Heluetiorum, anno Virginei partus M. D. LX. decimo Kalend. Iunij.

DE Lacuum alumnis piscibus Rondeletius priore loco quã de fluuiatilibus agere uoluit. Cũ enim (inquit) à mari marinisq; stagnis discesseris, lacus & amplitudine & latitudine cæteras aquas superant, & ex his riuu plurimi, sapius etiam fluuij exoriuntur, uel eos præterfluunt, (*perfluunt fortè dicere uoluit, pro transeunt & permeant.*) Nos contra fluuiatiles lacustribus preposuimus: quoniam cum piscium alijs fluentibus amnium aquis proprij sint, ut Thymallus, Trutta: alijs stagnantibus lacuum, ut Albulæ nobis dictæ: alijs communes, ut Cyprini, Lucij: ij qui Lacubus proprij sint, paucissimi inueniuntur: plures qui fluuijs: plurimi fortè qui communes, præsertim si anadromos propriè dictis fluuiatilibus non adnumeres, ut qui inter ipsos & marinos ambigant. Deinde riuos ac fluuios ex lacubus oriri non dixerim, nisi paucissimis fortè locis id cõtingat: sed contra. nam in Heluetijs cum plurimi altissimiq; montes sint, & amnes plurimi per ualles decurrant, permulti etiam lacus, dilatata & stagnante fluminum aqua, passim uisuntur: quorum alijs longitudine, alijs latitudine, alijs profunditate alios superant: sunt enim qui ad centum aut ducentos passus profundi celebrantur aliquibus sui partibus. Verùm hi omnes ferè non riuos aut fluuios efficiunt, sed ab eis ceu corriuati efficiuntur. ¶ Sunt autem (inquit idem Rondeletius) lacuum perpetuæ et perennes aquæ, stagnorum non item. nam hyeme collectæ, uel plurimùm auctæ, æstate siccantur. Lacus ferè omnes piscium optimorum tam sunt feraces, ut in mediterraneis marini fluuiatilesq; non desiderentur: ueluti in Italia, Germania, Allobrogibus. Quorum aliqui sunt lacubus quibusdam proprij & peculiare: qui in nullis alijs aut lacubus, aut stagnis aut paludibus aut fluuijs reperiuntur, ut qui Carpio in lacu Benaco dicitur. In Arethusa genus esse piscium, quod transcurrentis Tigris non miscetur alueo, testis est Plinius: sicuti nec ex Tigri pisces in lacum transnatant. Alij sunt lacubus cum cæteris aquis communes. De proprijs dicemus, & communibus non omnibus quidem, sed de nonnullis duntaxat. Cæteros uiris doctis & lacuum magnorum accolis pertractandos relinquo. Hæc Rondeletius. Nos lacustrium piscium ordini eos tantùm adscribere uoluimus, qui lacubus proprij sunt, et in magnis solùm lacubus reperiuntur. Minorum enim lacu piscines omnes communes sunt, nam lacubus proprij in gurgitibus ferè solùm degunt, hoc est, profundissimis locis: (minorum uerò lacuum tanta profunditas non est:) quamobrem pelagijs rectè comparantur tum loci tum alimentis ex eis ratione: quoniam in alta & pura aqua degunt, riparijs, ut illi litoralibus, salubriores, ripæ enim lacuum impuriore plerunq; palustres & limosæ sunt.

Lacubus igitur proprij sunt, quorum historia deinceps sequetur. Communium alijs semper aut simpliciter communes dici possunt, quãuis non in eodem tractu. nam in lacu nostro Cyprini tum propriè dicti tum lati, & Percæ, Tinca, Lucij, Plestye, Rutilicj uiuunt, in Limago fluuiio nulli isto rum: cum in Rheno Basileæ statim alibiq; omnes isti capiuntur. Bramæ (uel Prasmi) in his tantùm fluuijs reperiuntur, qui tardè fluunt, turbidaq; sunt & crassiore aqua, (qualis est Araris, & multi in Gallia Belgica,) nec in ijs ad eam unquam magnitudinem accrescunt, ad quam in lacubus & stagnis, Rondeletio teste. Alij diuersis temporibus, modò in fluuijs, modò in lacubus degunt, nam Leucisci illi quos *Laugelle* nostri uocant, in lacu nostro hyemare solent, cū per æstatem tam in lacu quàm in fluuiio reperiuntur: in fluuiio quidem paulò maiores. Similiter qui *Hasele* nominantur, (Capitoni fl. Aufonij similes, sed minores,) autumnò ascendunt è flumine in lacus partem profundam: & Martio mense rursus descendunt, ut in flumine uel riuu pariãnt. Differunt autem oculorum colore à lacustribus qui in fluuijs sunt. Truttæ lacustres contra sub autumnum è lacubus in flumina parituræ ascendunt. Fluuij omnes opinor quo propiores mari sunt, & tranquillores minusq; puri, eò magis piscium genera quædam in eis reperiuntur quæ nostri lacubus propria esse putant: exceptis ijs quæ in profundis tantùm lacubus agitant: quorum multis hoc commune est, ut in dorsi parte posteriore pinnulam paruam & adiposam, Salmonum instar, habeant: sicut Albularum genera, & Vmbra Vmblæue, Trutta & Carpio Benaci. Illorum qui è mari amnes subeunt, nullum in lacubus cõsistere puto: sed etiam si intrauerint, ut Salmones, altiùs semper eniti, perpetuo ascensu: excepto Siluro: qui in lacubus manet, augetur, & parit. Sed in Verbano quoq; Clupeam è mari aduenam piscem capi audio: de quo inter fluuiatiles anadromos diximus.

Tinca, Lucius, Squalus ac Barbus in multis lacubus reperiuntur: aliqui in paucis duntaxat, ut qui Albo dicitur uulgò ab Italis, in Thrasymeno & alijs fortè paucis, Saluiano teste. Albularum, ut nos uocamus, genera, in maioribus solùm & frigidioribus lacubus degunt, ut nostro, Lemano, Acronio, & ijs in quos Athesis illabatur: & Allobrogum lacubus Burgetij & Aequibeletij: & Sarmatia quodam lacu, ut audio: in Italia lacubus nullæ. At in tepidioribus, Chalcidum uel Sardinarum genera Thrissis cognata reperiuntur, quibus carent frigidiores: ut Celerini Allobrogibus dicti: Agoni in Lario, Verbano, & Benaco, tribus Italia lacubus: Liparides (ut Bellonius nominat) in Conio uel Pisciaco Macedonia lacu. Sarachi, qui Agonis ijdem existimantur, in lacubus Epiri. Hi omnes asperam in uentre, ut Harengi, lineam habent. Sunt qui eadem nomina cū fluuiatilibus habeant, specie uerò differant, ut Mustelæ quas Trissias uel Botatrissias Itali uocant: Truttæ, Astaci, Cotti. ¶ Sunt & Conchæ quædam maiusculæ lacubus ac stagnis peculiare: item Cochleæ, Strombi, & Vmbilici parui, &c.

LAUARETVS hic piscis à Rondeletio uocatur, Gallicum uocabulū imitato, id quidē à munditie & candore factum ait, quòd nunquam sordidus sit, sed bene ablutus. Nos Latinius fortè Lautum, cum propter hoc ipsum, tum quòd in mēsarum lautitijs celebratur, appellabimus. Laicum Allobrogum (inquit) proprius est, ut Burgetij, & Aequibeletij. nec ullus est qui in Italia, Germania, Gallia, aut alibi uspiam uiderit. Bellonius tum ex prædictis lacubus, tum etiam Lemano Lugdunum aduehi scribit. Ego Lauaretum ac similes ei lacustres pisces, uno generali nomine Albulæ complecti uolui: quod ita fingere libuit, quoniam ferè omnes huius generis species & squamis candidi, & carne alba sunt: quanquam nostri priuatim speciem unam Albelen uocant, & aliam Wyßfisch, &c. Ex his Albularum formis diuersis, unam esse Lauaretum Allobrogum non dubito: præsertim nobilem illam quæ Constantiæ Adelfisch appellatur, & apud nos ein Wyßfisch od Wyßer Blawling. Piscis idē nondū adultus Constantiæ ein Sandgangfisch, nostris ein Blitzling nominatur. Cum Lauareto quidem hic piscis conuenit candore, & nobilitate, in genere Albularum: & descriptione tota à Rondeletio posita: nisi quod fel eius iecori deesse non puto: hoc enim Lauareto suo Rondeletius negat: Bellonius uerò hepar album ei attribuens, unius tantum lobi, in eius dextro latere fellis uesiculam adsutam esse scribit. Genus hoc totum an Cephalos aut Leuciscos lacustres appellare possimus, considerandum. Lauaretum priuatim Albulam nobilem uel Albulam candidam appello. Vide plura mox in Albulæ cœrulea.

ALBULA cœrulea, F. Bezola Rondeletio, nomine Sabaudis usitato, Bisula Bellonio, qui Lauareto proximè posito eam comparat, Mihi quidem species duæ unius generis proximi uidentur. Lege præcedentia proximè.

GALLICE. Bizole uel Bissole Sabaudis in Lemano.

GERMANICE. Species hæc Albularum (fortè & genus totum) alicubi nimis communi nomine Bratfisch dicitur, ab eo quòd ad cibum ferè assari soleat, alibi meliùs Felcken/Felchen/(qui dā nuper Latine Falcones temere nominauit:) & à subcæruleo colore Blawfelcken/Blawling/(quanquā nonnulli etiam Leucisci fl. secundam speciem sic uocitāt.) itē Balhenen/Baal/Alldöck/Renchen. Albularum cuiuscunq; generis pisciculi parui adhuc, à nostris nūcupatur Wigling: à Dunensibus in agro Bernensium Büchfisch: alibi Strüben: ad Lucernensem lacum cum digitales iam sunt, Nachtfisch: deinde post annum, Edelspizling/ postea Adelfisch: deinde ein halbgewachsne Balhen, postremo ein Balhen. Constantiæ uerò ad Acronium lacum primo anno dicuntur Seelen, (alij leuciscos fl. secundi generis adhuc pusillos sic uocant:) Lindauia Wydel-fisch, secundo Strüben, tertio Baalen/Balhen uel Gangfisch/ uel Wattfisch, (in ueteribus quibusdam instrumentis & scriptis publicis Latine sed indoctè conscriptis, Vadipisces nūcupantur.) Quarto Renchen, Lindauia. Quinto Halbfisch, ibidem. Postremo ganze Felchen uel Blawling. Rursus nomen Gangfisch commune est ad tres species, quidam enim dicuntur Constantiæ Sandgangfisch, idemq; adulti Albulæ nobiles, Adelfelchen. alij Grügangfisch, ex quibus Albulæ cœruleæ fiunt, Blawfelchen. Alij Wyßgangfisch, id est, Albulæ candidæ quæ nomen nō immutant: neq; ad aliarum magnitudinem accedunt, cum longissimus ex eis dodrantem parum excedat. Cœrulei nostri quo tempore Percarum fœturam ceu pasca sua secuti è superiori lacus parte descendunt, circa initium Maij, Weydfisch dicuntur, hoc est, Pascales pisces: Randecker uerò nominant piscatores quidam illos, qui oblongi & graciles sunt.

Audiuo Albulas nobiles in Acronio lacu minùs profundè, propiusq; ripam agere quàm cœruleas, & reti inclusas ubi se senserint, ad aquæ superficiem tendere: cœruleas contra, deorsum. Nostras uerò cœruleas, tanquam specie diuersas, nobilibus magnitudine & natura similes, in superficiem quoq; similiter ferri, &c. Ita in diuersis lacubus diuersæ, & quibusdam fortè peculiare huius generis species sunt.

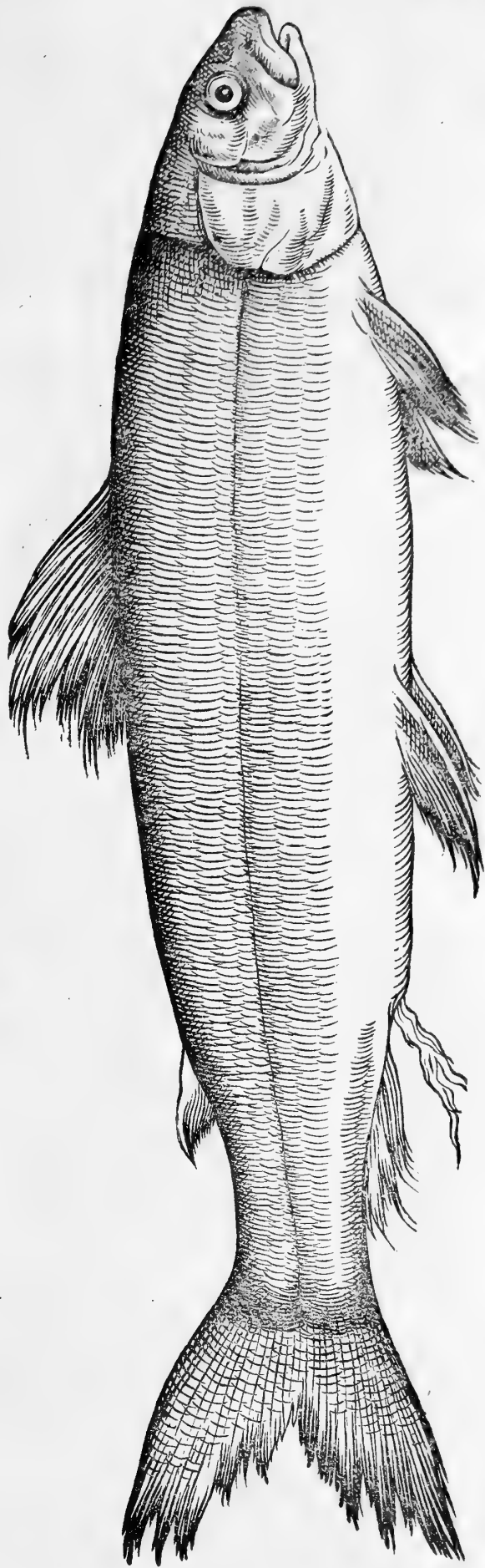
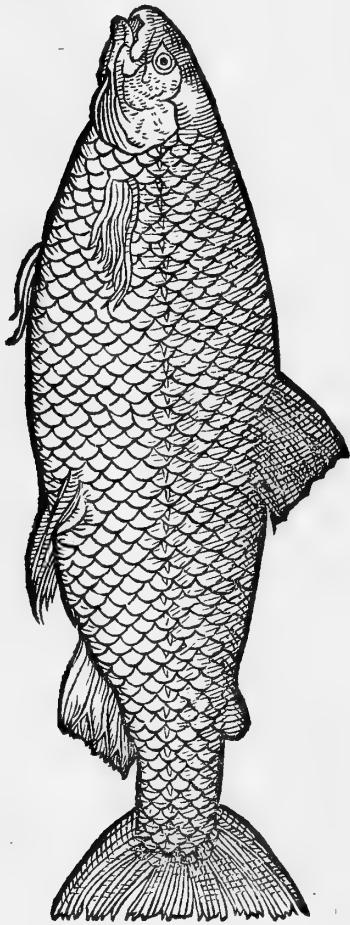
Bizole generale nomen est circa Lemanium lacum: & species comprehendit Blanchets, Palaes, Ferra, Bondalle: fortè & Groen de ue, id est, Rostrum uituli. hunc enim piscem similem esse aiunt Bizolæ, nisi quòd rostro differt, quod nescio quomodo uitulinum representet.

Aiunt

Aiunt præterea quoddam Bizolarum genus in Lemano Grauenze dictum, à cæteris dignosci quadam asperitate cutis utrinq; proximè dorsi spinam: Nouembri et Decembri maximè capi cum in signibus lactibus, idèq; in sinibus humilioribus, id est, non altis, quos sinus isti uocant bennas.

Aliud etiam in eodem lacu Bizolarum genus uulgò Bondalle nominant. hæc ab alijs Bizolis (ut Io. Ribittus me docuit) hoc differt, quod & pinguior est, & crassiore gutture, adeò ut gutturosam uocent Bondallam, idèq; præcipuè Augusto mense.

Hunc piscem nostri uocant ein Bus; Constantienses Kirclin uel Kilchen: & paruos in eo genere Kilchenstüb, quos tamen maiores esse aiunt Hegelis nostris, qui in toto Albularum genere minimi sunt.

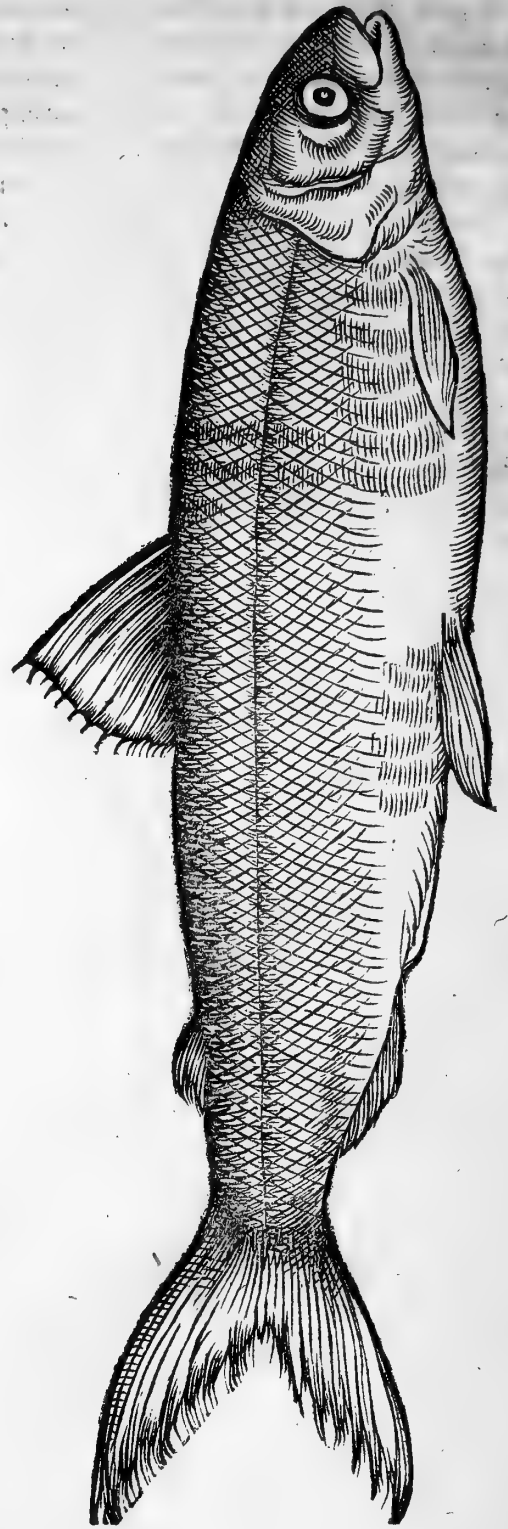
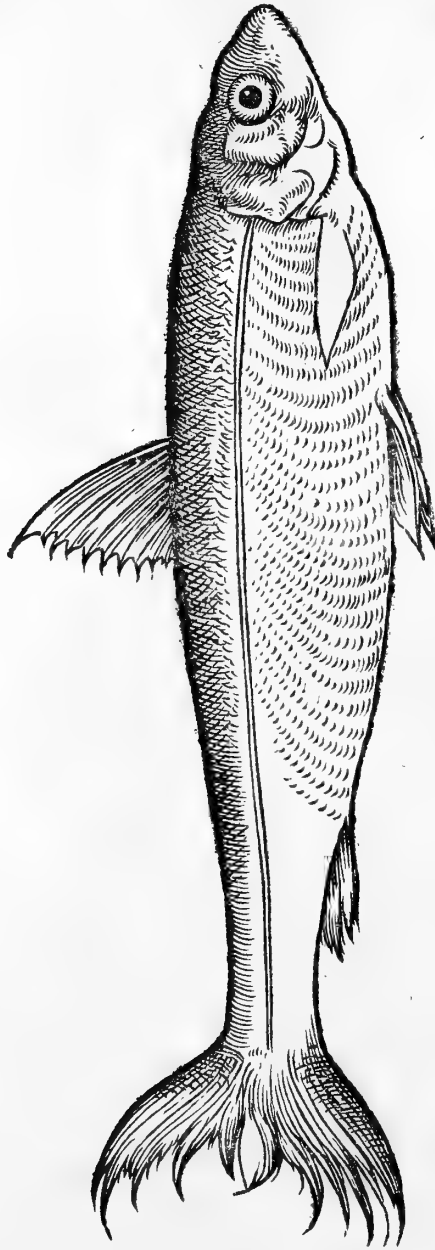
ALIA species Albula lacustris, magnitudine cubitali, ut scribit Rondeletius. Farra (inquit) uel Ferra, uel Pala ab accolis Lemani dicitur: carne candida & suauis, quæ Lauaretorū Truttarumq; carni non cedit. Effigies quidem eius à Lauareti effigie, ut Rondeletius ambas exhibuit, nihil differre uidetur. Amicus quidam noster in Catalogo Lemani piscium, Palā & Ferram species Bizolæ diuersas facit: & Ferram longissimè à ripa capi scribit.

GERMANICE. Ein grosse art der Felchen/oder der Wyssfischen / oder Wyssen Blawlingen.

ALBVLA parua, quæ à nostris simpliciter Albulæ uocatur: à Sabaudis ad Lemnum Blanchet, ni fallor. Non solum autem paruitate à ceteris Albulis differt, sed sui generis piscis est; quemadmodum & Albulæ minima à nobis dicta.

GERMANICE. *Albele*, in Tigurino lacu & Gryphio uicino. Nondum adulta, ut Bezola quoq; (& alij huius proximi generis pisces,) communi nomine uulgò apud nos *Wigling* uocatur. Simillimi (si nõ ijdem) his uidentur pisces qui in lacu ad Constantiam *Wyßgangfisch*, id est, Albulæ candidæ uocantur.

Icon hæc Albulæ minima bene facta est, nisi quòd pinna parua in extremo dorso desideratur.

ALBVLA minima, in lacu Tigurino frequens. GERMANICE *Hägele* uel *Hägling*. Friburgi Heluetiorum (ut audio) *Pfärren*: quod nomen ad Sabaudicum *Ferra*, diuersæ tamen in hoc genere speciei nomen, accedit.

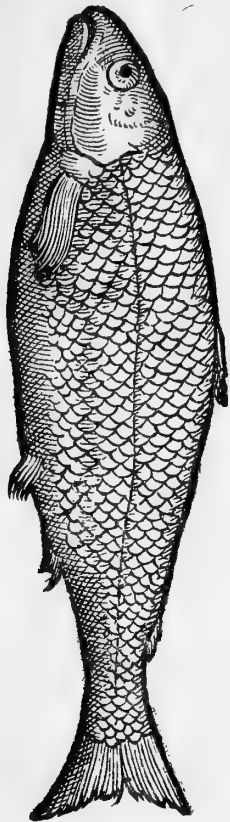
Trutta lacustris imago proxima pagina sequetur.

TRUTTA RVM fluuiatilium simul & lacustrium differentias exposui supra Ordinis I. Parte quarta. hic Truttæ lacustris illius quam Truttam Salmonatam in Burgundia uocant, quòd & magnitudine et colore carnis Salmonem proximè referat, effigiem damus. Piscis est magni precij, pinguis & lautus: nec nisi in magnis lacubus capitur. sub autumnum in flumina ascēdit, ut pariat, & rostro tum incuruato, sicut Salmones, nomen quoq; mutat apud Germanos.

GALL. Troutte Salmonate Burgundis.

Trutta lacustris, de qua precedente pagina leges.

GERM. *Ein Seeförine*. Sub autumnū ut dixi, incuruato rostro, uocatur *ein Ynläck* Anchorago Calsiodori fortassis. Lege superius in Salmone. *Carpio Benaci.*

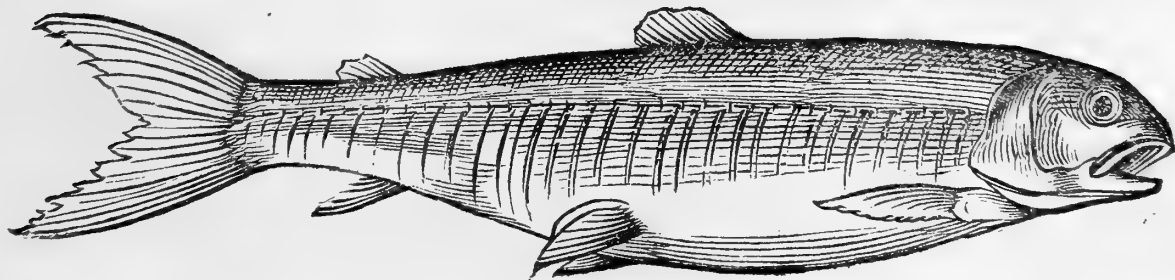
CARPIO Benaci. Græcè circūscribo *Κυπρίν* *τῆς λιμνῆς ἐπιπέδου*; id est, *Truttæ lacustris* species, est enim figura, partiū numero, et carnis substātia *Truttis* similis hīc piscis, *Benaco* lacuī peculiaris. Est autē (ne quis similitudine nominis fallatur) piscis hīc toto genere diuersus à *Cyprino*, quem uulgò *Carpam* uel *Carpionem* nominant.

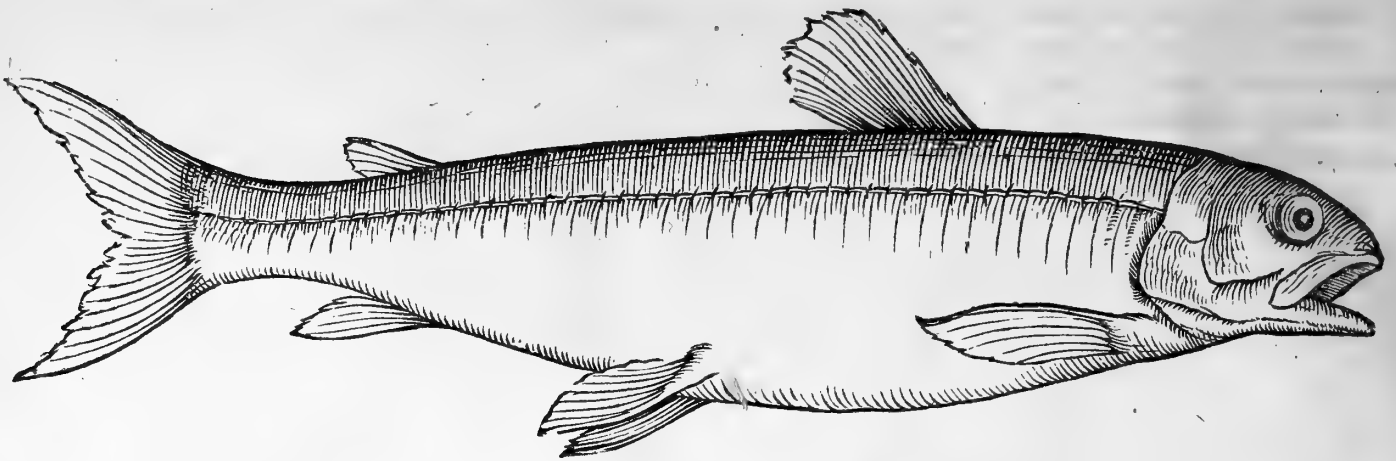
Carpio Benaci, & si propè adeò ad *Truttæ* accedat similitudinē, ut proximæ species censerī debeant, ab ea tamē euidētibus internoscitur notis. prominentiori enim rostro, maioribus oculis, candidiori ac turgidiori uētre, ac subnigriori dorso est, &c. *Saluianus*.

ITALICE. Ferunt olim hunc piscem in Italia *Pione* appellatum: deinde cū quidam, cui carius piscis hīc uenditus fuerat, facetè dixisse se *car pione* emisse, inde uocari cœptum pro *Pione*, *Carpione*.

GERMANICE uocari poterit, *ein Gardtsörine*: uel per circunscriptionem *ein Seeförinen art im Gardtsee*.

Umbra minoris icones duæ, ut à diuersis pictoribus non eodem tempore nobis delineatæ sculptæq; sunt. In utraq; hoc peccatum est, quòd dentes non exprimuntur.

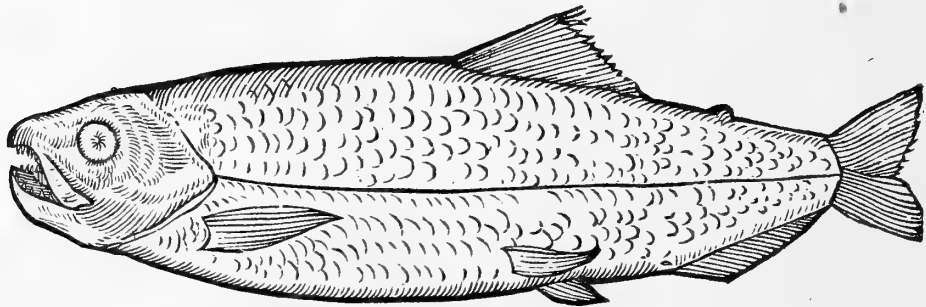

VMBLA uel Vmbra lacustris minor. Vmbra uulgò dictus piscis in Lemano lacu, à quibusdam literatis uulgi appellationem sequentibus Vmbilicus uocatur. Sed Vmbra forte dicta est, quasi Vmbra. habere enim eum aliquam similitudinem cum Vmbra fluuiatili puto, (Bellonius scribit Vmblæ fl. iconem idcirco se non apposuisse, quòd ad Vmblam proximè accedat:) & utrunq; Truttarum generi cognatum esse. à Truttis tamen propriè dictis differunt mollitiè & substantia carnis; & quòd lapillos in cerebro habent: quodq; maculis seu punctis carent: fortè & alijs notis, si quis accuratè obseruet. Vmbra alia maior est, eaq; duplex: alia minor, quam hìc proponimus. Omnes lacustres sunt, & in magnis tantùm lacubus inueniuntur: in nostro Tigrino minor tantùm; in alijs quibusdã minor simul & maioris species una, ut in lacu Tuginorum, què Nege ressee nominant, & Lucernano, in alijs fortè, omnes tres, (minor, maior, & maxima,) quod tamen nondum constat mihi, in Lemano maiorem & maximam reperiri testis est Rondeletius: in quo minor (puto) non reperitur. Omnes (ni fallor) dentatæ sunt, tum maxillis, tum etiam lingua; ni si in ea spinas quàm dentes dicere malis. Omnibus (ut puto) color aliqua ex parte rubicundus, unde & nomina Germanica eis obuenerunt. Rondeletius maiores tantùm describit, quas Vmbas uel Salmones Lemani nominat. ego ad Truttarum genus magis quàm Salmonum, eas accedere arbitror. Vt carne molliori & tenera omnes sunt, aptiq; inueterari: ita etiam omnes natura imbecilles, & extra aquam statim intereunt. Vmbis (præsertim minori nostræ) cognatus uidetur Eperlanus Oceani piscis, figura, magnitudine, colore, pinnis, dentibus, mollitiè & suauitate carnis, lapillis in cerebro, &c.

Salmones Lemani.

GALL. Sabaudis circa Bielam dicitur Roufon, à colore ut conijcio.

GERM. A nostris alijsq; Heluetijs, *Rötele*: circa Bielam (seu lacum Bipennatium) *Rottele*. nostri alium piscem *Rottele* uel *Rottene* uocant: quem nos Rutilum appellauimus. In lacu Buarie *Pigling* dictus, non alius quàm Vmbra minor fl. nostra mihi uidetur.

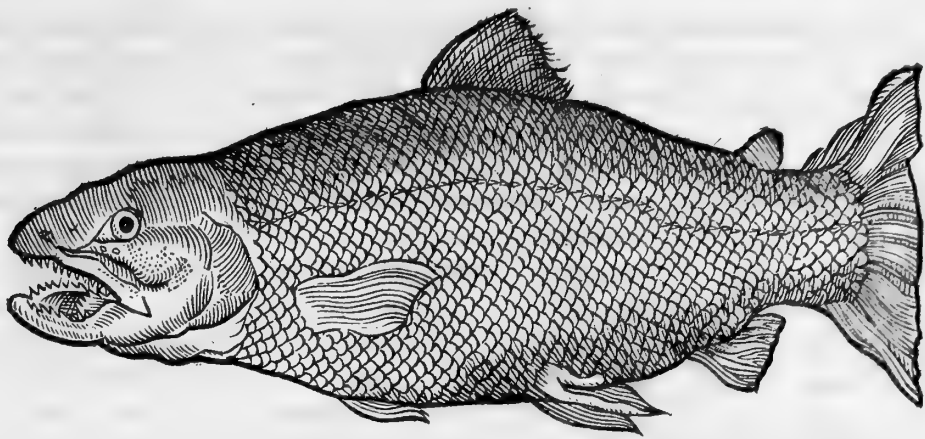
SALMO Lemani lacus, ut Rondeletius uocat: ego Vmblam (uel Vmbram) lacustrem maiorem potius dixerim. Ore est magno (inquit) non solum in maxillis dentibus armato, sed etiam sex magnis in lingua: corporis specie Truttis uel Salmonibus similis, &c. aliquando duos cubitos longus Lugdunum aduehitur. Vide superius in Vmbra lacustri minore.

GALL. Sabaudis ad Lemanium, Vmble: circa Bipennatium lacum Route, nomine à Germanis sumpto.

GERM. Heluetijs *Röote*, circa Bielam *Rott*. In Lucernano lacu brachij ferè longitudine excrescit, magis albecat quàm minor, debilis & infirmus piscis. nam si uel parum lædatur, mox ueluti moribundus supernatat.

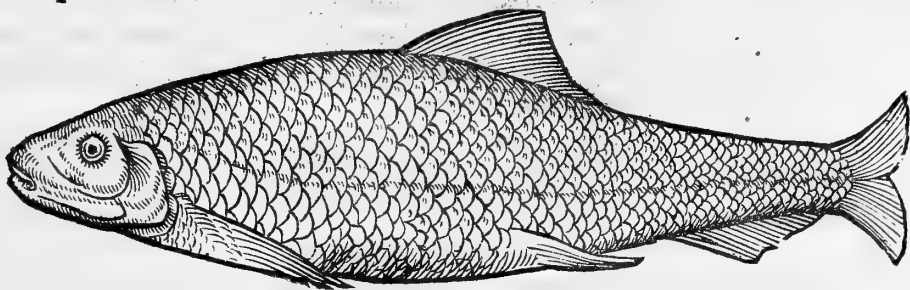
SALMO Lemani alter, ut Rondeletius uocat: ego Vmblam Vmbram uel lacustrem maximam nominare malim. Lege superius in Vmbra lacustri minore,

GALL.

GALL. Lemani lacus accolæ appellant Vmble Cheualier, (id est, Vmbram equestrem,) for-
tasse ob magnitudinem, præstantiam & robur.

GERMANICE circumloquor ein andere Rooten art/die grōßten Rooten. In lacubus no-
stris reperiri non puto.

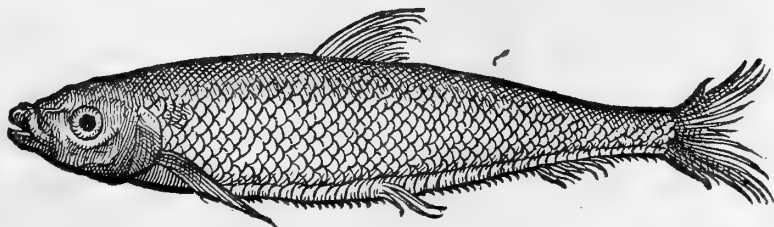
CYPRINVS clauatus, à Rondeletio dictus. A Mediolanensibus (inquit) Pìgus uocatur
piscis, Græcis ueteribus (ut arbitror) incognitus: quamobrem nomine Græco, atq; etiam La-
tino uacat: etiam si Plinius huius mentionem fecerit, sed absq; ullo proprio nomine. Duo lacus (in-
quit) Italiæ in radicibus alpium: Larius & Verbanus appellantur: in quibus pisces omnibus an-
nis Vergiliarum ortu existunt, squamis conspicui, crebris atq; præacutis, clauorum caligarium ef-
figie: nec amplius quàm circa eum mensem uisuntur. Vulgi ergo appellationem sequentes, Pi-
gum nominare possumus: uel, quia ex Cyprinorum est genere, à clauis, qui è medijs squamis exi-
stunt, Cyprinum clauatum uel aculeatum rectè uocabimus, ut hoc maximè discrimine à ceteris dia-
stinguatur. Hæc ille. Ego Pìgum appellatum conijcio, quòd clauis siue aculeis suis pungat, qua-
si Picum, nam et aui Pico, rostro pungenti, inde nomen esse factum arbitror. Tolosani rostrum uo-
cabant beccum: & nostri uerba becken & bicken pro tundere & pungere, ut aues rostro solent, u-
surpant. Albertus hos pisces Vergiliades uocat: quoniam, ut scripsit Plinius, Vergiliarum ortu
apparent. ¶ Scardua, & Incobia ex Pìgis, & Plota, Salena, Benedictus Iouius de piscibus Larij.
¶ De Cyprinis alijs diuersis supra inter fluuiatiles diximus.

ITAL. Circa Verbanum Pic à uulgo nuncupatur, alijs Pigo uel Picquo: uel etiam Picho, ut
Saluianus scribit.

GERM. F. Ein Thornbrachsman oder Steinbrachsman/oder Steinkarpfen art auß dē
Kumersee/oder auß dem langen see.

*Albi piscis iconem elegantē Saluianus exhibuit: nos omisimus, quòd Capitoni fl. persimilis sit: Albus tamen pau-
lò longior est, proportione latitudinis suæ: rostro acutiore, oculis maioribus: ac dorso magis repando, quod repente ac
plurimum à capite extuberat: pinnis subnigris, squamis amplioribus: magnitudine eadem.*

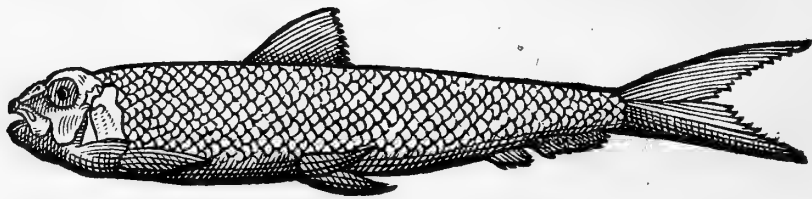
PISCIS hic lacustris (inquit Saluianus) Albo in ITALIA uulgò dicitur, id est, Albus: non est
tamen Alburnus Aufonij, qui piscis fluuiatilis est. Eius quidem antiquorum Græcorum Lat-
norum uè neminem, mentionem fecisse scimus. Albus hinc quanuis Squalo (Capitoni fl. nostro simplici-
ter dicto) persimilis est, ab eo tamen euidentibus quibusdam notis facile internoſci potest, &c. In la-
cubus tantum reperitur, ut Trasymeno & alijs non multis.

A G O N V S, ut Rondeletius & Bellonius uocant: Latino nomine ad uulgare Italicū factō: uel ut alij, Aquo. Mollis aquo dēptis uiuere nescit aquis, Benedictus Iouius (Benedicto Paulo Iouij Aco uocatur, Saluianus.) In lacubus quibusdam Italiæ capitur: Chalcis Aristotelis, ut Rondeletio uidetur: quanquam Oppianus & Athenæus marinā suam Chalcidē faciunt. ¶ Chalcidem piscem lacustrem esse puto, qui in Allobrogum lacubus satis frequenter capitur, Lugdunūq; defertur, & Celerin nuncupatur, ob maximam similitudinem quam habet cum pisciculis paruis, Thrissis similibus, quibus abundat Oceanum mare, Celerinos Galli uocant. Eandem esse puto quæ in Italia Sardanella uocatur à maxima cum Sardinis similitudine: cuiusmodi etiam fert Larius lacus, quæ à Mediolanensibus Agonus nominatur, Rondeletius. Celerinos duos Dale champius medicus Lugduno ad me misit: longos, digitos decem: latos uerò, duos uel paulo plus: oculis magnis, squamis mediocribus, linea sub uētre aspera sicuti Thrissa & alij quidā: in Burgeto lacu, ut uocant, captos, marinis figura & gustu omnino similes, nisi quòd aquæ marine sapor, aque lacustris dulcedine nō nihil elutus esse uidet. ¶ Hic piscis (inquit Saluianus) ad Alaufæ, atq; uulgaris Itatorum Sardæ (quam Græci Trichian & Trichiada appellant) proximè adeò accedit similitudinem, ut ab eis nulla ferè alia nota, quàm magnitudine differre uideatur. illa enim minor, hac uerò maior est. quare cū Athenæo authore, Chalcis, Thrissa & Trichias, similes existant: Acones (sicuti & Sardonos & Harengos uulgo dictos) Chalcidum generi attribuimus.

I T A L I C E. Accone, Aquone: & alibi fortè Sardanella. Vide in præcedentibus. Agonos Romæ nomen mutare audio, postquam falsi sunt, & uocari Sardenas uel Sardellas: aut fortè, ut alij proferunt, Salenas. Vide in Sardina mar. Ordine I.

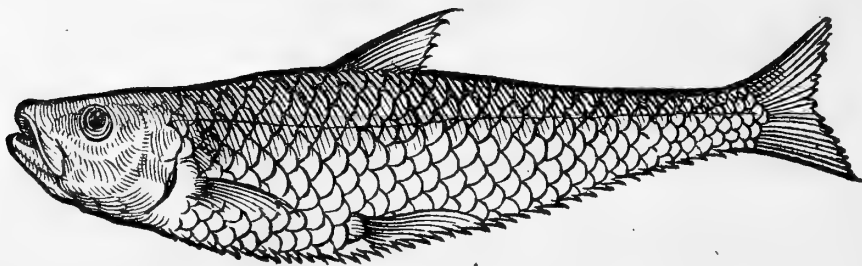
G E R M A N I C V M nomen non habeo, nec in ullo Germaniæ lacu hos pisces capi existimo. Appellari possunt, *Welsche Agunen/Agunen auß dem Kumersee.* nam qui in Constatiensī lacu quem Rhenus efficit, Agunen uocantur, pisces diuersi sunt, à nostris *Laugelen* dicti, secunda (ut reor) Leucisci species Rondeletio. ¶ *Ein kleine Haring art/mit einem rauchen strich am bauch.* Plura lege mox cum Chalcide altera: & supra in Harengo, Ordine I, Marinorum,

C H A L C I S altera Rondeletij. Epirotæ (& Græci) eundem cum superiore piscē Sarachum Cappellant, quem in lacubus suis capiunt. Huius generis quidam sunt minores, Sardinis uel Thrissis paruis tam affines, ut uix internoscas, sicut pictura demonstrat. Alij ad magnarum Thrissarum magnitudinem accedunt, Rondeletius & Bellonius.

Sunt ex Græcis qui Sarachos uulgò Stauridas uocent.

G E R M. *Ein andere oder frömbde Agunen oder Haringen art in süßen sehen.*

L I P A R I S lacustris Bellonij. Est in Macedonia (inquit) lacus, quem uulgus Conium uel Limnū Pischiac nuncupare solent: in quo Liparides affatim capiuntur: quæ toto habitu Sardinam referrēt, nisi uentrem magis in latitudinem distentum haberent. His meritò à pinguedine nomen est inditum, quòd uel leuiori ignis calori appositi pisciculi, toti ferè in pinguedinem resoluantur. Lineam sub uentre asperam ac transuersam habent, &c. De hac nimirum Rondeletius sentit, cum scribit: Audio ab his qui nunc Græciam incolunt, Alosam quandam *λιπαριον* (meliùs *λιπαριον*) uocari. Linea ei in uentre aspera est, sicut Chalcidi, Thrissæ, etiā alijs quibusdam. De alia Liparide inter marinos diximus, Ordine I.

G E R M. F. *Ein art der Alsen/oder Haringen/oder Agunen/ wirt in Macedonia in einem see gefangen/über auß feist/ mit einem rauchen strich am bauch wie die anderen yezgenanten fisch.*

PISCIS quidā incognitus, qualis proponit̄ in Tabula Oceani Europæi ab Olao Magno edita, in lacu albo cognomine: qui maximus remotissimusq̄ ad Septentrionem est, & partim ad Moscovitas, partim ad Suecos uel eis subditas gentes pertinere uidetur. nec aliud additur ab Olao, nisi in eo lacu, (qui cum à mari undique sit remotus, aqua dulci plenus uideatur,) piscium autumq̄ species innumeras reperiri.

DE Mustela lacustris, quam uulgò Trisiam uocant, dictum est superius inter fluuiatiles, Ordinis I. Parte IIII. in qua LVCIOPERCAM quoq̄ exhibui, hoc est, Nagmaul uulgò dictum, qui in Bauariæ lacu Ambronis dicto capitur: quoniam in Danubio quoq̄ capi uidetur, quanquam alio nomine uulgari Schill.

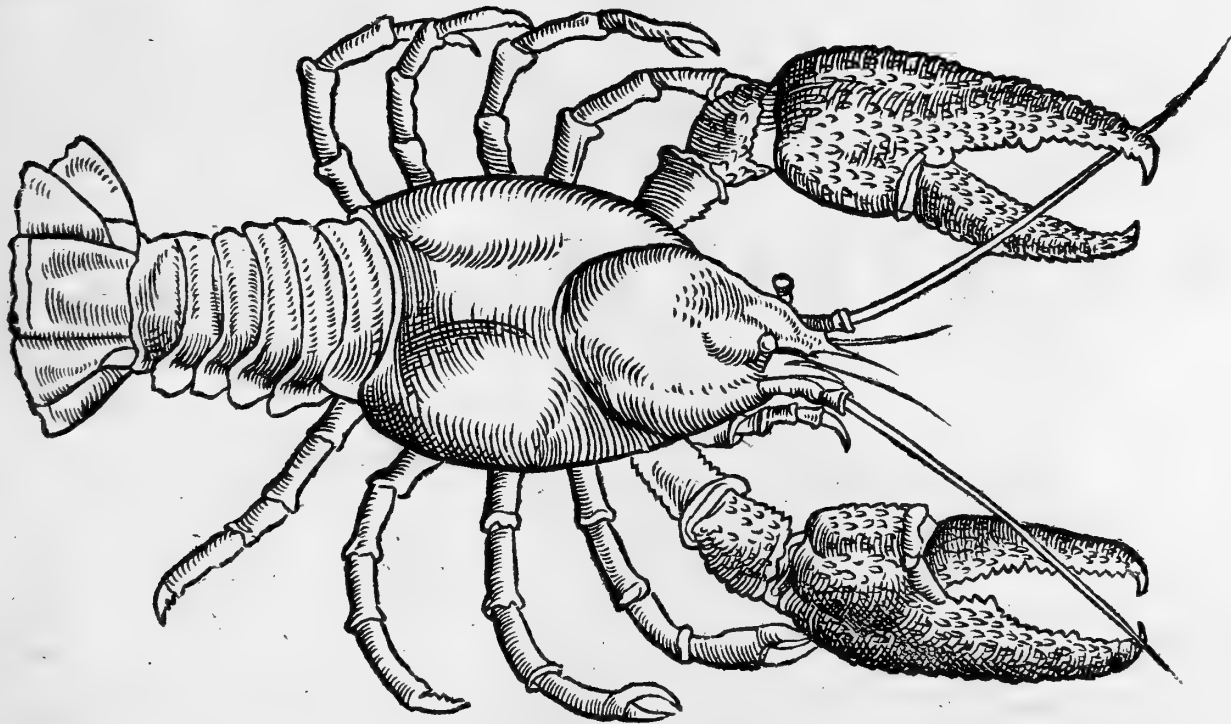
SUNT lacus dulcium aquarum in montanis Lapponiæ, cccc. miliarium Italicorum longitudine, latitudine uerò c. & amplius: in quibus tanta est Luciorum (quanuis & aliorum piscium) copia, ut non solum alendis hominibus per quatuor amplissima Septentrionalia regna sufficiant, sed etiam latius, sale soleq̄ siccati nauigij, uelut lignorum magnæ strues in amplam Germaniam uendendi exportentur. Itidem de lacubus Finlandiæ censendum erit, Olaus Magnus.

ANIMALIUM IN DULCIBUS AQVIS ORDINIS II. PARS II.

DE CRUSTACEIS.

QUAE crusta integuntur animalia in mari multa uariaq̄ sunt: in dulcibus uerò aquis duo genera tantum, nobis cognita.

Astacus fl. talis apud Helucios & Germanos est, maior scilicet, & simpliciter dictus Krebs / uel Edelkrebs. eo enim minor est, & colore diuersus qui Saxatilis cognominatur, Steinkrebs. Rondeletij uerò Astacus fl. nostro latior ac breuior uidetur: & cauda quoque figura differre.

ASTACVS fluuiatilis: non, ut pleriq̄ hactenus putarūt, Cancer fluuiatilis. Cancris enim corpus rotundum est, teste Aristotele, sine cauda: uel cauda corpori applicata, non extēsa. Astacus corpore longo est, Locustis simili, quod capite et collo tabellis distincto constet, Rondeletius.

GRAECIS hodie uulgo Caranis uel Caranidia dicitur, à Caride (id est, Squilla) nomine detorto, Bellonius. Matthiolus Senensis Gammarides à Galeno uocari putat, mutuato cum Romanam uenisset à Latinis id uocabulum, quòd eo carerent Græci. At Rondeletius *naumacelias* à Galeno nominatas à Cammaris Squillarū generis nihil differre putat. ¶ Sunt qui apud ueteres Cammarum dictum rentur: nos Cammarum, maximum duntaxat esse, Squillarum generis, ostendimus.

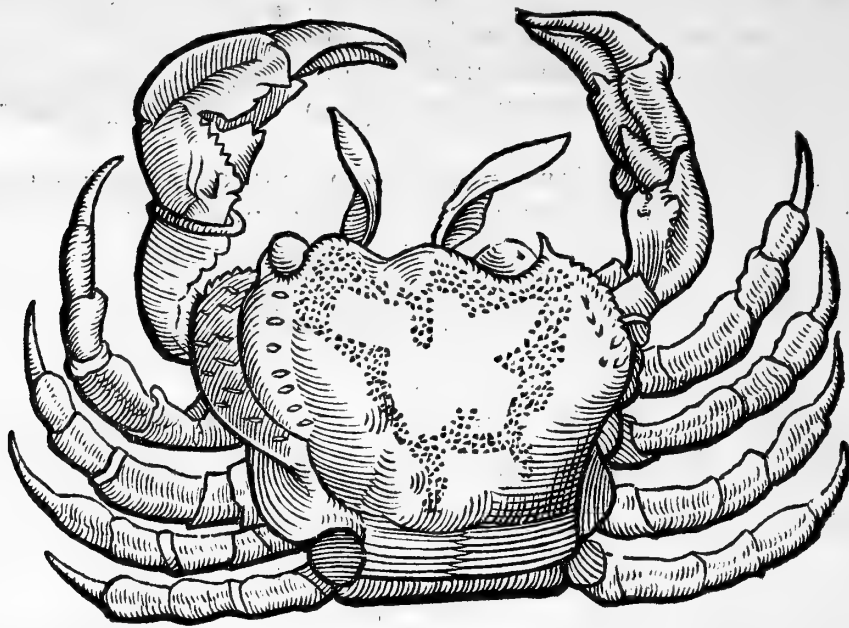
ITAL. Romæ Gammarella & Gambarus: circa Padum Cammaro seu Gammaro. est autem in Pado rotundiore & magis crenato quàm in Sequana nostra corpore, Bellonius.

GALLICE Escreuille.

GERM. Krebs. Flandricè Kreuits.

ANGLICE Creuis/Creuise/Crauysehe.

ILLYRICE Kak.

CANCER fluuiatilis. *Καρκίνος ποταμίου*.

Cancro fl. carent Galli & Germani: & non sine errore Astacos fl. in Cancrorum uicē usurpant. Reperitur frequens in Sicilia, Italia, Hetruria, Creta, Nilo, Cilicia. Symeon Sethi fluuiatilem Pagurum uocat, & Galenus Euporiston 3.

ITAL. Grancio, Granzo. ¶ Granchio Venetijs: & ubi crustam exuerit, à corporis mollitie uulgò uocatur Mollecca. è quorum genere sunt etiam quæ appellantur Macinette, Matthiolus.

GERMANICE dici potest ein Krab/Krabbe/Süßwasserkrabb. nam Angli Cancrum mar. propriè dictum uocant Crabbe: quem nos differentie causa uocabimus ein Meerkrabbe. Astacos uero, Krebs: & ex ijs marinos, Meerkrabs.

ANIMALIUM IN DVLCI-

BVS AQVIS ORDINIS II. PARS III.

DE TESTACEIS.

Cochleæ fl. à Rondeletio exhibita.

COCHLEAE parua: quales flumina & lacus generant, quarum testa longiuscula in acutum desinit, Stromborum modo. Reperiuntur quidem in ripis lacuum nostrorum Cochleæ perexigua: quarum alia latiores sunt, alia oblongiores acutioresq. illas, Umbilicos lacustris: has uero, Strombos appellaris. Sed Strombi lacuum nostrorum cornicula non protendunt: foramina quaedam in eis tanquam oculi apparent. Pars circa os & uentriculum ruboris aliquid & sanguinis habet.

GERM. Wasserschnecke.

CONCHAE Scotice margaritifera. Inter plurima apud nos Concharum genera, (inquit Hector Boethius Scotus,) quaedam parua, ac uulgari usu recentes palato suauissima sunt, nonnulla maiores, eaq. forma & quantitate, qua sunt quæ purpuram habent: sed his illius nihil inest, saporis tamen sunt etiam homini delicato haud spernendi. At ea quæ torno fastigiatas à capite testas habent, maculisq. asperas, longo interuallo reliquas (ut etiam foetum fileam) superat. Quippe adeo nonnullis in locis sunt delicatae, ut non immerito apud ueteres gulæ primatum obtinuerint, & uiduarum uulgò cupediae sint dicta: quanquam in quibusdam fluminibus, idque praesertim Dea Dona q. esui ineptae iudicantur. Haec magno apud nos numero reperta, limpidissimis amib. ac nul-

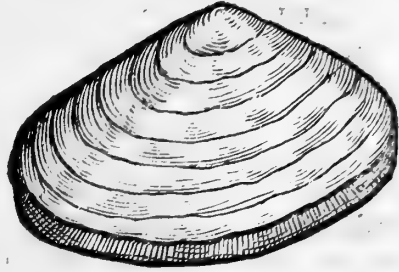
Animal, in dulcib. aquis Ordo II. 349

ac nullo unquam limo turbidis, qua profundissimi sunt, agere gaudent, in eisq; solis Margaritas concipiunt, &c. Sunt etiam eiusdem ferè generis Conchæ in oris Hispanicis, quarum testas qui peregre à diuo Iacobo redeunt, adferunt, sed haud foecundæ, propterea quòd aqua salsa uiuant. Nam & circumquaque in litoribus Scotici maris ingens natat, sed sterilis multitudo. Hæc ille.

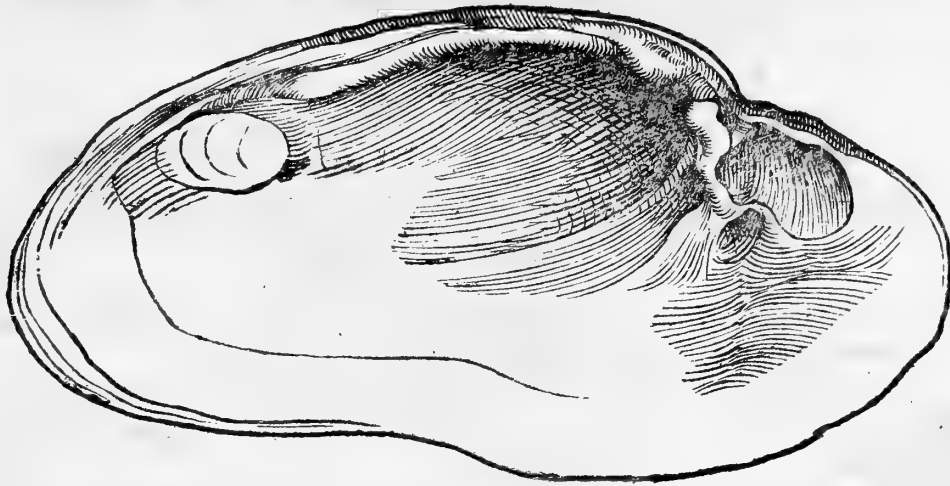
MVSCVLVS aquæ dulcis, reperitur autem maximè in aqua stagnante, ferè nunquam in rapidis fluminibus.

GALL. Moule.

GERM. ein Muschel auß süßen wassern.

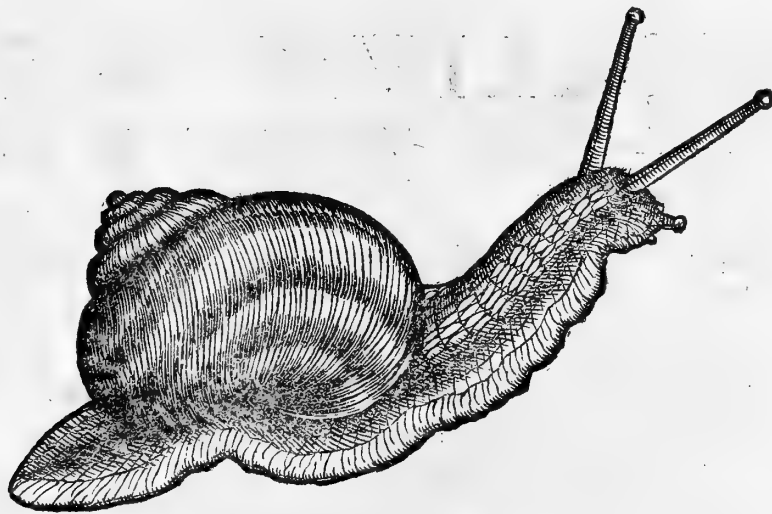

CONCHAE longæ species in dulcibus aquis: cuius testam altera parte eius interna expressam hic exhibemus, alterâ nō uidi, sed binas similes esse puto, & ginglymo articulari. Superfi-

cies externa scabra est: qua adempta interior læuis candicat margariferæ conchæ instar. Bellonius cum testam apud me uidisset, Pinnam fl. uocandam putabat, quòd & erecta stet, & margaritas contineat.

GERM. Ein Langmuscheln in süßen wassern/soll Perle halten.

COCHLEA terrestris: Limax à limo, authore Festo. Κόχλη ἢ κοχλίας χερσαῖα. Λείμα, animal simile Cochleæ, Helychius.

A Græcis hodie uulgo κοχλίς uel σαλίγγας nominatur. Quoniam autem aquaticum non est hoc animal, quoniam tamē plerūq; omnes Testaceorum differētię aquatiles sunt, à maiore suorum congenerum numero, separare nolui; sicut & Cochleam nudam, quę proximē sequitur.

ITAL. Lumaca, Lumacha, Limaca; & apud Tuscos, Chiocciola; Venetis Bubalo uel Bouualo.

HISPAN. Concha uel Caracol.

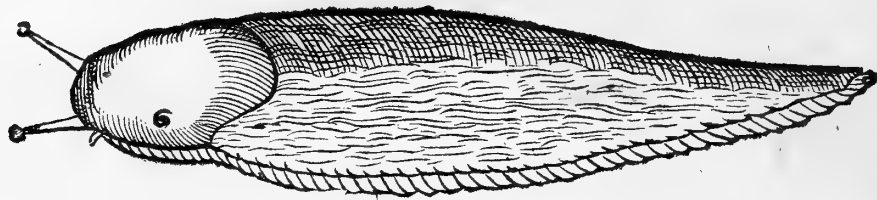
GALL. Limaffon, Escarcot. ¶ Prouincialibus & Hispanis Scaragol uel Cagarolo, Rondel.

GERM. Ein Schneck/Schnegg/Schnegel. Flandris Slecte.

ANGLICE. A Snayle.

ILLYRICE. Hlemyzd, uel Hlemayzd.

In Liguria alpibus pomatię, (πωματτιę,) id est, operculares cognominatę cochleę, à Dioscoride inter optimas & stomacho utiles numerantur. De hęcisdem sentire Plinius uidetur, cum scribit. Est & aliud genus minùs uulgare, adhęrente operculo eiusdem testę se operiens. obrutę semper terra hęc: & circa maritimas tantum alpes quondam effossę, cępęre iam erui & in Veliterno. Matthiolus Senensis pomatię cochleas, uulgares nostras maiores, quę pręcipuę in cibum ueniunt, nominauit, nec ego dissenferim.

COCHLEA nuda maior, quę ruffo plerūq; colore est, quandoq; nigro. Cur autem hoc loco exhibeatur, lege quę scripsi proximē cum Cochlea terrestri.

GRÆCE Σεμελις uel Λίψαξ dicitur, sic enim lego apud Hesychium: Σεμελις, νηχλιας, οι αυου κελυφου, ες γνιοι λιψακας. Recentior quidam etiam Sefilum (σεισλου) Cochleam nudam interpretatur, ueterum (quod sciam) nemo.

ITAL. Lumacho, Limaga, Limagot.

GERMANI quidam hoc genus appellant Wägschnecken/ut Carinthij.

Sunt etiam parue quędam nude, ut quę gregatim folia sectantur, & hortos infestant, cinerei aut fusci coloris. Et hęc quidem semper nude sunt, quod sciam: Ariones uerò Aeliano memoratę, non semper.

ANIMALIUM IN DVLCI- BUS AQVIS ORDINIS II. PARS III. DE INSECTIS.

Nimis crassa hęc figura est: quę uix seta equina crassitię excedere debuerat.

VERMIS aquaticus, quę recentiores aliqui Setam aut Vitulum aquaticum nominant. Hic etsi exanguis Insectorumne generis sit, dubitari potest, quoniam pellis una continua ei est, nec ita ut Lumbrici mouetur.

Vituli quidem nomen unde factum sit ei nescio: nisi ab eo fortę quod à uitulis per ætatem incautioribus, nonnunquam in aqua bibatur, magno etiam uitę periculo. Alij Setam aptiùs uocant, siue à simplici & tenuissima corporis oblongi figura, siue quod ę seta equina in aquis putrefacta nasci existimetur. Caput ei nullum esse uidetur: serpit etiam & natat in utranq; partem: unde Amphibęnam aquaticam dixeris, uel à pili setę uel similitudine, Trichiam, à recto Trichias.

Fortę (inquit Albertus) ę pilis nascitur equorum, hi enim in aqua stāte positi uitam & spiritum accipiunt, & mouentur, sicut multoties experti sumus. Haustus hic uermis ab homine cū cruciatu, languore (& tabe) uitam aufert: contactu alioqui innoxius. Sic ille. Ego in puro etiam & frigido fonte hunc uermem inuenisse memini: & aliās in horto super folio quodam. Eisdem & in mari degere putarim. Sunt enim in mari (inquit Rondeletius) uermes huiusmodi, ut nulla alia pictura, quām linea una continua exprimi possint, nam adeo indiscretas partes externas & internas habent, ut pili tantum crassiores siue carnosi esse uideantur: quos animalia esse neges, nisi motu ceteri agitariq; conspexeris. ¶ Ololygon, ολολυγων, ut Theon Scholiastes Arati scribit, animal est palustre, simplex, indistinctum, oblongum: terrę intestino simile, sed multo gracilius: frigiditate gaudens: ignoratum Aristoteli, qui ololygonā uocat tantum maris Ranę, foeminā ad coitum allicientis, uo-

Amphibęna
aquat.
Trichias.

Ololygon.

tis uocem. Sed *ololygon* pro uoce *Ranæ*, per onomatopœiam factum est nomen. pro animali uero palustri, quod iam diximus, forte *περὰ τὴν ὀλιγότυτον*, ut *ὀλολυγὼν* ineptè, alterius nominis inuitante similitudine, pro *ὀλιγὼν* dicta sit, hoc est, *Minutula*.

GERM. *Wassertalb*, id est, *Vitulus aquaticus*.

Icon hac *Hirudinis maioris & uaria est.*

HIRUDO. Græcè *βόλεμα*, ἀπὸ τῆς *βόλαμας*, id est, à fugendo: quemadmodum à Latinis quibusdam *Sanguifuga*, *Rondeletius*. Prisci quidem *Hirudinem* semper dixere, posteriores *Sanguifugam* quoque. De *Hirudine marina* dictum est supra.

ITAL. *La Sanguisuca*, *Sanguetola*, *Magnata*.

GALLICE *Sanfue*.

GERMANICE *Aegle*, duabus syllabis, *Aegel*. Inferiores Germani, ut *Flandri*, *Lake*, uel *Lycelake* uocant.

ANGLICE *Horse leche* uel *Horselich*/quod medeatur equorum cruribus admota, nã *Horse* eisdem *Equus* est. alij uocant *Lowch leache*/ *Blud sucker*.

POLONICE *Pijauuka*.

Phrygantium nudum.

Idem sua theca inclusum.

PHRYGANIVM *Bellonij*, uermiculus fluuiatilis & marinus. *Phryganij* quidè nomen quod semel usurpauit *Plinius*, quodnam esset id animal ignorare se professus, an rectè aquatico huic uermiculo tribuerit *Bellonius*, iam non disceptabo. ipse quidem sic appellare uoluit: quod (ut ipse loquitur) *phrygana*, id est, *fremia*, *cremia*, siue *festucas*, suæ *thecæ*, filo tanquam *araneæ* ab eius ore dependente, agglutinans atq; alligans circunponat. *Senos* (imò *ternos*) utrinq; pedes habet, quibus in aquis etiam rapidissimis incedit, animal tenue, oblongum, paruæ *Erucae* simile, quod audissimè appetunt *Truttæ*, eodem sua *theca* exempto, pisces inescantur.

GALLI uocant *Charree*.

GERMANI *Kerdtle*, uel *Kårder*: quo nomine omnem quoq; piscium escam uocare solent: et genus unum eorum quod lapidibus infernè adhæret, *Steinbyssen*, quasi *Dacolithos*. Et aliud ab his diuersum genus, quod in fundo lacus nostri nec lapidibus hærens, nec *thecis* inclusum inuenitur, *Rückle*, quasi *Eruculas*: alij *Querclen* & *Wasserleuß*, id est, *Pediculos aquaticos*.

Bellonius *Tineas aquaticas*, de quibus mox dicemus, *Pediculos aquaticos* posse uocarit ait.

LIBELLAM fl. libuit appellare hoc insectum, à similitudine quæ illi est cum fabrilis instrumento, & cum *Libella marina*. Hæc *bestiola* parua est admodum, *T. literæ* figurā referens, *Rondeletius*. Videtur autem uermibus illis aquaticis, quos *Phrygania* *Bellonius* uocauit, cognata.

GERM. F. *Ein sunderliche art der Kerdern: ein Wag, Kårderle/ein Wågle.*

Tineæ aquaticæ, quanquam uulgaris animalculi, iconem in presentia non habuimus.

LIMVS aquarum uitium est, si tamen idem amnis *Anguillis* scateat, salubritatis indicium habetur: sicuti *frigoris*, *Tineas* in fonte gigni, *Plinius*. *Hermolaus* *Lampetras* uocat fontanas *Tineas*. ego uero has *Plinij* *Tineas* esse puto, quas nostri *Gyzen* appellat, alibi *Gypsen*/*Stabyfen*/*Weschen* uel *Wåschen*/ & *Wasserschaben*: ex quib. postremum *Tineas aquaticas* significat. Reperiunt in fontib. nõ quibusuis, sed bonis & frigidis duntaxat, præsertim *Martio* mense. Sunt aut uermi

Tineæ.

culi perparui; et quoniã cõglobari conuoluiç tanç in arcũ solent, minores etiã apparẽt, ut fallãt ali quando bibẽtes. Colore albicant. Pedibus nitunt plurimis cõtiguis, per totius ferẽ corporis alueũ, si bene memini ab ore etiã ueluti pedes prominent: ut Multipedes uel Afelli aquatici nominari mereantur: aut etiã Pediculi, ut Bellonio placet. Pedes molliores sunt, quã ut extra aquam ingredi queant: nisi fortẽ non mollities in causa est, sed pedum contiguorum multitudo, quos nisi in aqua non facilẽ diducunt. In aqua mouentur & currunt corpore non recto & æquali, sed in alterum latus inclinato. Retrosum quoç incedunt, si bene memini. Cauda oblonga in aculeum desinit. Oculi sunt perexilia puncta alba, cum centro nigro longẽ minutissimo. Cum potu hausti periculum creant, ut aliqui putant, etiã uitæ. Ventrem ijs qui biberint inflari audio. Idem sunt uermes Gallicẽ dicti Scrophulæ aquaticæ (uulgõ Agroueles, uel Escrouelles:) hæ si aliquando cũ aqua ab imprudentibus hauriantur, scrophulas (siue strumas choeradẽsue) ulceratas & exedentes nullo tumore, in gutturis cute, procedente etiã aures uersus interdum malo, & fauces aliquando penetrante, oriri putant. hinc & uermibus ipsis nomen impositum. Hoc scrophularum genus à regibus Gallorum & Anglorum solo contactu curari aiunt.

Scrophulæ aquat.

CANTHARIS uel Pygolampis (etsi noctu lucere non puto) aquatica. Tales in paludibus & fossis circa lacum nostrum per superficiẽ aquæ motu irrequieto huc illuc circa eũdem ferẽ semper locum mira celeritate se trañciunt: nec in summo tantũ sed etiã profundius feruntur. Magnitudine & forma cimices referunt. Cruscula sena habent subruffa. Vaginæ è nigro uirides, præsertim ad Solem, & splendentes, alas regũt, sed non totas: ad caudam enim alarum extremitas prominet, quæ cum in aqua celeriter feruntur, ut solent, mirabili candore splendoreç conspicua argentum uiuum quodammodo refert. unde & Pygolampides aquaticas si quis appellet, nomen ipsorum naturæ conueniens posuerit. In aerem si prorepserint, uolare etiã possunt.

GERM. F. Wasserkäferlin/Glyßling.

CICADA fluuiatilis. Cernuntur in riuulis bestiola Cicadis terrenis persimiles, quas ob id Cicadas fluuiatiles nomino, Rondeletius.

GERMANI Cicadæ terrestris nomen non habent: fingi autem potest ein Baumgryllen: & Cicadæ aquaticæ, ein Wassergryllen.

SQUILLA fluuiatilis Rondeletij. Insectũ hoc (inquit) tenui crusta integitur. Cauda in duo lōga et tenuia ueluti fila desinit. cũ Squillis marinis magna ei figuræ affinitas. quare non uideo quo aptiore nomine donetur, quã Squillæ fl. Sic ille. Sed fortẽ Gryllus fl. commodius nominabitur.

GERM. F. ein Wassermubeime.

ANIMALIUM IN DVLCIBVS AQVIS ORDINIS II. PARS V.

DE AMPHIBIIS.

ET PRIMVM DE QVADRVPEDIB. VIVIPARIS AMPHIBIIS.

ANIMALIUM Amphibiorum alia uiuipara, alia ouipara sunt. Viuipara, ut Castor, Lutra, Hippopotamus. Castorem quidem & Lutram, aliasç paucas, inter Quadrupedes etiã exhibui. nec repetijsem hĩc, nisi tam paucus eorum numerus fuisset. Oviparorũ alia pedibus gradiuntur, ut Crocodilus, Lacerti, Testudines, Ranę: alia sine pedibus serpũt, ut Hydri. Aues palmipedes, ut anates, mergos, laros, &c. piscibus aut aliter in aqua uicũtantes, in terra uerò parientes, & in aere uolantes, unde meritò amphibiarũ dicuntur: & fidipedum quoque amphibias, ut Ardeolas &c. quoniam permultæ sunt, inter Auium icones, in suis classibus propositæ, repetere hoc loco nolimus.

FIBER, Castor. Касъг. Canis Ponticus. Kiranides Castorem alio nomine Canem fluuiatilem nuncupat: alij potiũs Lutræ hoc nomen attribuunt, & æquius quidem. quandoquidem Lutra pisces inuadit: Castor non item. Plura uide cum Iconibus Quadrupedum.

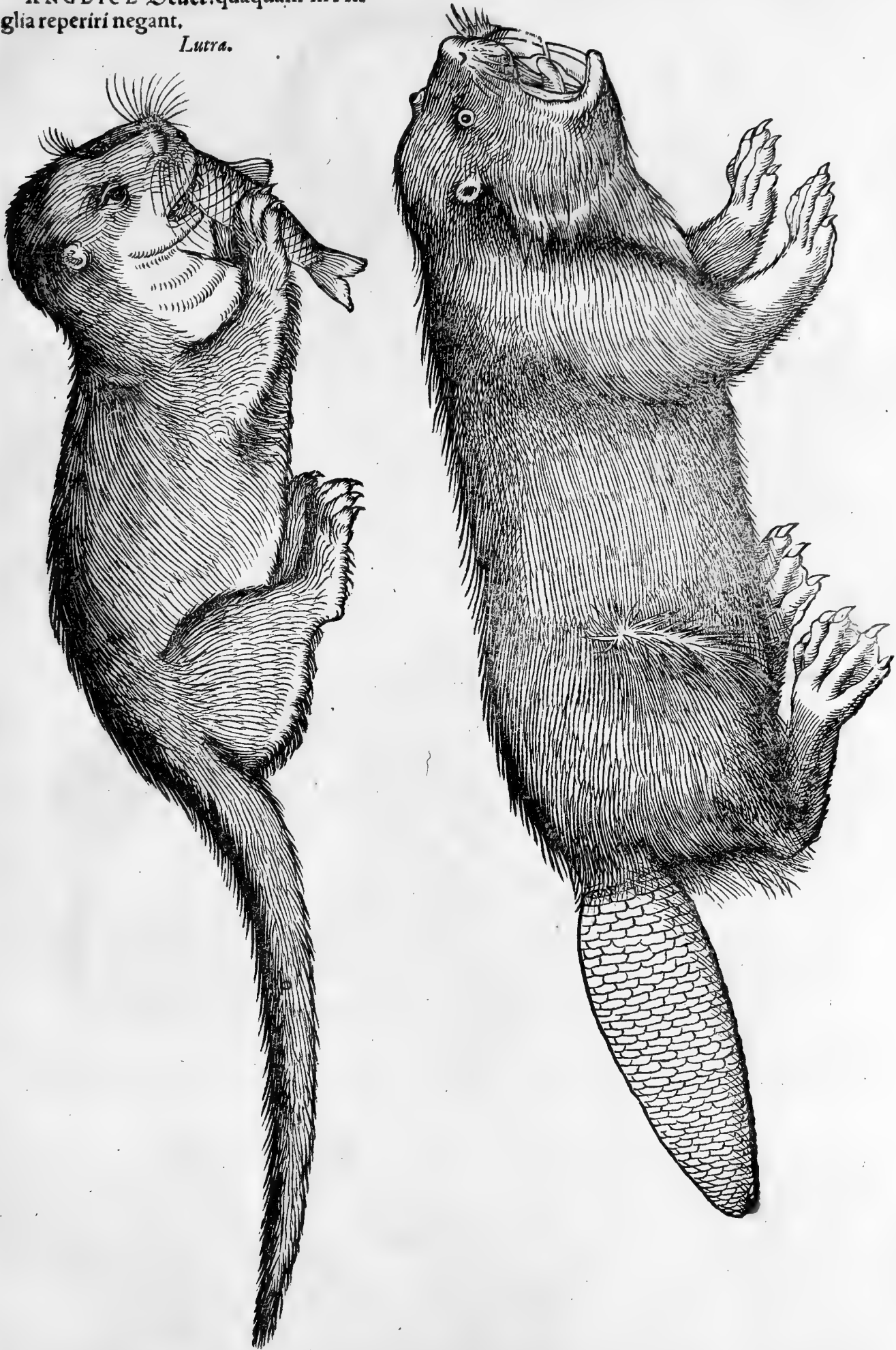
ITAL. Biuaro.

GALL. Bifre, Bieure.

GERM.

GERM. Biber.
ANGLICE Beaver: quāquam in An-
glia reperiri negant.
Lutra.

Icon hæc Fibri, Rondeletij est. nos aliam in Libro Quadrupedum dedimus.

LUTRA, uel Lytra, uel etiam Lutris, ut Gaza uertit. Aristotelis *ἔνυδρις, σὺν δ' εἰδ' ὄ*, oxytonum
fœmininum. Herodoto *ἔνυδρις, σὺν δ' εἰδ' ὄ*, paroxytonum fœmininum. Aelianus de animali-
bus 14. 21. *κύνας ποταμίας*, id est Canes fluuiatiles nominat. Seruius quidem Castorem, Canem pōti *Canis. fl.*
cum uocat. Plura leges cum Iconibus quadrupedum.

ITAL. Lodra, Lodria, Lontra. GERMANICE Otter.
GALLICE Loure, Leure.

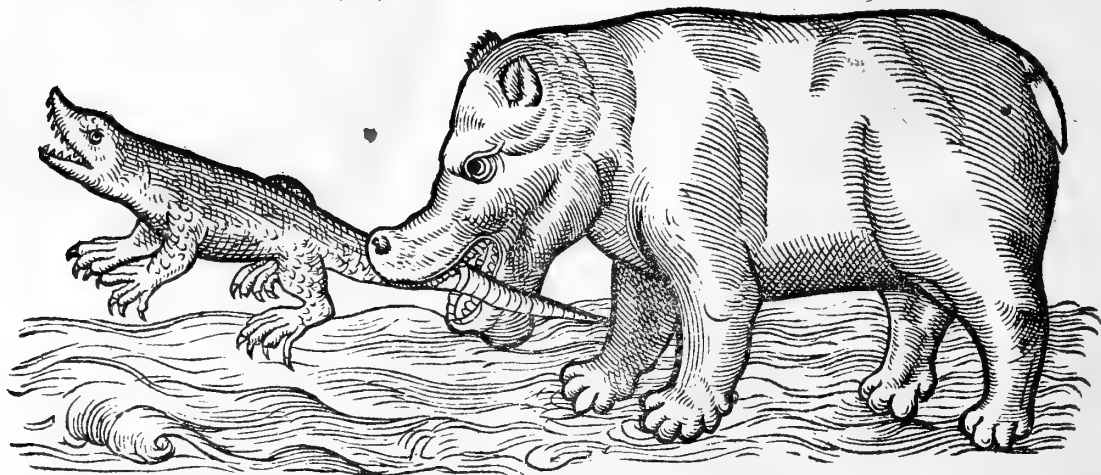
Mus aquaticus quadrupes Bellonij. Magna est ei (inquit) cum Rattis, hoc est, maioribus nostris muribus similitudo: hoc dempto tamen, quod foemina tres excernendis excrementis (urina, faecibus, foetu) meatus extrorsum distinctos praese ferant. Maximos amnes natando traiecit. herbam depascitur. si quando a consueto sibi loco recesserit, iisdem frugibus uescitur quibus & caeteri mures. Ad Nilum & Strymonem sub noctem sereno tempore deambulantes, Mures huiusmodi permultos ex aqua in ripam concedere, & aquatiles plantas erodere, atque audito strepitu rursus in aquas demergi multoties conspeximus. Haec ille. Aquatilius Murium Aristoteles in Mirabilibus meminit: & Theophrastus citante Plinio. Scio in mari etiam pisces quosdam Mures dici: & Murem aquaticum, pro Testudine quoque accipi: sed Theophrastus disertè Mures terrestres in Lusis Arcadiae quodam fonte degere tradit. In Scatebra Casinate fluuio frigido, ut in Arcadiae Stymphali, enascuntur aquatiles Musculi, Plinius. Audio & circa Treuerim reperiri. Aquaticos mures multos uidimus ad stagna Ligurum Taurinorum. Foemelle tria sub cauda sunt foramina, a uesica, ab aluo, a matrice, Scaliger. GALL. Rat d'au.

ITAL. Sörgo morgange: id est, Mus mergus.

GERM. Ein Wassermouß/ oder Wasser, ratz.

ANGL. Watterratte.

Hippopotamus ex Colosso, qui Nilum Aegyptium Romae in Vaticano refert.

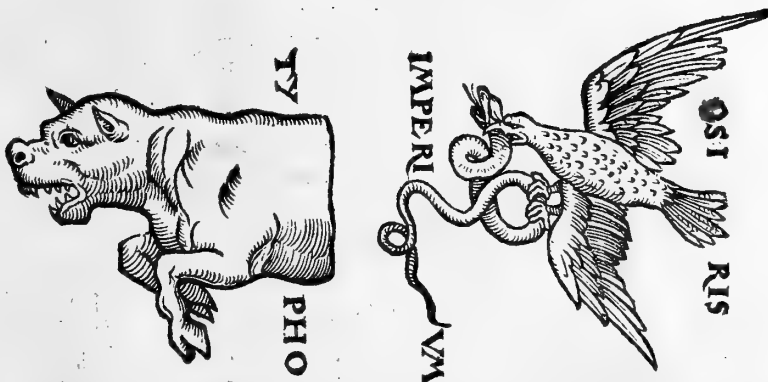
Hippopotamus numismatis Adriani. Facies est Adriani imperatoris. Sphingi innititur sinistra: dextra tenet Cornu copiae: circa basim Crocodilus & Hippopotamus. in quibusdam etiã Ibides adduntur. Figura tota Nilum representat.

HIPPOTAMUS nomen Graecum est, ἵπποταμος: quod tamen Latini etiam plerique omnes usurpant. Herodotus duabus dictionibus ἵππου ποταμιου, hoc est, Equum fluuiatilem, dixit.

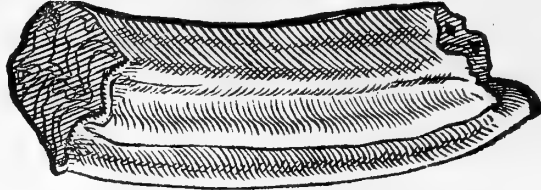
xit. Obscurus de naturis rerum scriptor Equonilum, Albertus diuisis dictionibus Equum Nili, & Equum fluminis. ITALI (inquit Bellonius) præsertim qui Constantinopoli degunt, Bo marin, id est, Bouem marinum (*quanuis in mari non degat*) nominant. TVRCAE & GRAECI, utriq; uocabulis suæ linguæ Porcū marinum. Etenim uetus Hippopotami nomen prorsus ubiq; hodie oblitteratum est, & ne in Cairo quidem in Aegypto cognitū ampliūs. Verum aut Hippopotamum se exhibuisse idem confirmat ex antiquis Aegyptiorum et Romanorum statuis, & prisca imperatorum Romanorum numismatis: in quibus Hippopotami tam exactè repræsentantur, in porphyrite, ære, auro, argento: ut eundem esse quem uiuū Constantinopoli uidi (inquit) nihil omnino dubitationis mihi relinquatur. ¶ Hippopotami historiam (inquit Scaliger) ex nauigationum Commentarijs, quæ cum ueterum ac recentiorum fide conferri queat, adscribā. Hippopotamo Gambraë puincia magnitudo Vaccæ, pedes bifidi, crura breuia. Dentes utriq; singuli, ex inferiore mandibula surrecto flexu, sesquipede maiores, candore splendoreq; ebori pares: eo præstantiores, quod ut ebur nunq; pallefcunt amisso candore. Materiam quoq; firmiorem tradūt. Aethiopicis, Aegyptijs, Africanis, Asini proceritas. De corij duritia alibi à nobis dictum est. Constat è Lusitanorū nauigationibus, pedestris lanceæ perferre ictū sine noxa. Illud controuersia præse fert speciē. Aiunt quidam pilo carere. In Hispanicis libris inuenio & nigros et balios. Et Plin. pilū dat. Legimus in iisdē narrationibus, deprehēsos in terra duos paucorū Lusitanorū euasisse tela. Mox in mare cū sese recepissent Hippopotami, uirosq; nauigiū cōscendisse cōspicati essent, facto impetu nō solū aggressos audacissimè, sed etiā mordicus latera nauiculę corripuisse. Neq; ictib. de territis abscelsisse, sed maleficij desperatione. In alia nauigatione, remigantiū lembū dorso subuere conatos, ut præda uescerent. In Aethiopia Troglodytica uocant, Gomar. Huic orationis fluxui nuper scopulus obiectus est ab ijs, qui cicurē Byzantijs sese spectasse dicūt. Lōgè nanq; aliā pingunt speciē. Esse corpore suillo, pedib. digitatis, cauda suilla aut testudinea. Pedes quoq; ad Testudinē potius referunt. Capite uastissimo. Hiato tā laxo, ut planè sit illud, quod Aristot. de quibusdā feris, *δυσπόνοος*. Sine ulla iuba. Vt si uelint dedita opera destruere Aristot. historiā, non meliūs possint: qui Hippopotamo inter cætera os ascripsit paruū. Quomodo his simul & Herodoto Plinioq; credemus? quorū alterū in Aegypto, ubi diu fuit, Hippopotamum uidisse credere par est. alter in publicis ludis Romæ spectare potuit. Tum ij neq; Nauigationibus assentiri queunt, de pedū ratione: neq; sibi ipsis, qui in alio libro suillos pedes attribuūt. De exertis quoq; dentibus apud hosce, nihil audias. obtusos enim pdunt. Hæc omnia Scaliger. Io. Leo Africanus nostro seculo de Hippopotamo sic scripsit: Niger ac Nilus flumina hisce beluis referta sunt: quæ forma Equū, magnitudine Asinū, depiles tamen, repræsentant. In aquis perinde ac in terra degūt, noctu saltē in terrā enatantes. Cymbis insidiantur, quæ mercibus onustæ secūdo Nigro ferunt, quas dorsi frequētibus gyris agitas demergunt. De Boue aut marino, qui fortè Hippopotamus Bellonij est, sic: Durissima pelle circūdatur Bos marinus terrestri omnino similis; cæterū statura inferior Vitulū semestrē refert. Reperitur in fluminibus Nilo ac Nigro, & à piscatoribus captus diu extra aquā uiuus permanet. Vidi in Alcairo catena publicè collo deductum, quem ad Asnam Nili ciuitatē quadringentis passuum millibus ab Alcairo disitam captum asserebant. GERM. dici poterit: ein *Ägyptisch Wasserross*; ein *Wasserochs* oder *Wasserschweyn* in *Ägypten*.

SYMBOLVM hoc Pierius Valerianus his uerbis interpretat. Celebratissima est species illa quæ uisebatur olim Hermopoli: ea scilicet pictura, ut Hippopotamus esset, supra quem sculptus erat Accipiter cū Serpente dimicans. Cuius argumēti significatū id esse tradunt Aegyptiarū literarum periti, ut Typhonē ab Osiride uídomitū, cum de principatu certamen conseruissent, intelligendū aut tument: per fluuialem equum Typhonē ab Osiride uídomitum, per anguē principatū interpretantes: (*per Accipitrem uerò uim & principatū: quo ille uiolenter sibi quæsit, saepe per improbitatē tum ipse turbatū alios perturbare sua sponte uoluerit, Plutarchus in lib. De Iside & Osiride:*) atq; ita improbitatē potiores sibi partes asserere conantē, uirtuti demū cedere subinnuāt. Eādē de causa cū sacra faceret eo die, quo Isidis aduentus è Phœnicia celebrat, fluuialē equum religatū libis incessere per ludibriū cōsueuerant. Non dissimulārim hic Aureolij tyranni tumulū ad pontē Aureolum Insubriae superesse, à Claudio Cæsare sex elegorū uersuum epitaphio nobilitatum, in cuius conditorij parte prima Hippopotamus sit incisus, quē Serpens cauda mordicus comprehensa cōplectitur. Id puto significare, tyrannidem tandē temporis spacio domitā, &c. Hæc ille in Hieroglyphicis, sub lemmate, Improbitas edomita. Porro pedesne & ungulæ Hippopotami in hoc Pierij symbolo meliūs expressi sint, an in ijs quas Bellonius exhibuit iconibus, oculatus tantūm testis aliquis probè dijudicabit.

Qui nouum orbem obiuerunt, in flumine Gambra nuncupato, testantur piscem procreari Vituli marini speciem similitudinemque gerentem, præter caput, quod equinum existit: amphibium: eadem qua bos femina corporis uastitate: sed cruribus longè gracilioribus, bifurcis pedibus: dentibus duobus ad latera eminentibus, qui magnitudine ad duos palmos (*doctrantes, Gillius*) accedat, instar Apri armatum. Nec alibi quàm hac in regione huiusmodi animal inuenitur, Aloysius Cadamustus Navigationis ad terras ignotas Capite 44.

Dentes Hippopotami Bellonius equinis comparat: eosdemque ualidos, oblongos & obtusos esse se dicit. unde in mentem mihi uenit dens nescio cuius animalis, quem nuper amicus meus Christianus Hospinianus, uir eruditus, in torrente quodam (ni fallor) agri Tigurini à se inuentum mihi donauit, &c. formam & magnitudinem hic delineauit.

DE QVADRV PEDIBVS OVIPARIS.

Quadrupedes ouipare omnes utraq; crura (anteriora et posteriora) antrorsum flectunt, nisi quòd parum ad latera declinant, Aristoteles Historiæ 2. s. hoc in Chameleonte & alijs quibusdam pictores nostri non obseruarunt.

CROCODILVS, Κροκόδειλος, Νελοκροκόδειλος, Δυσολέττος.

ITAL. Crocodilo.

GALL. Crocodile.

GERMANICE Crocodyl/oder Krokodril.

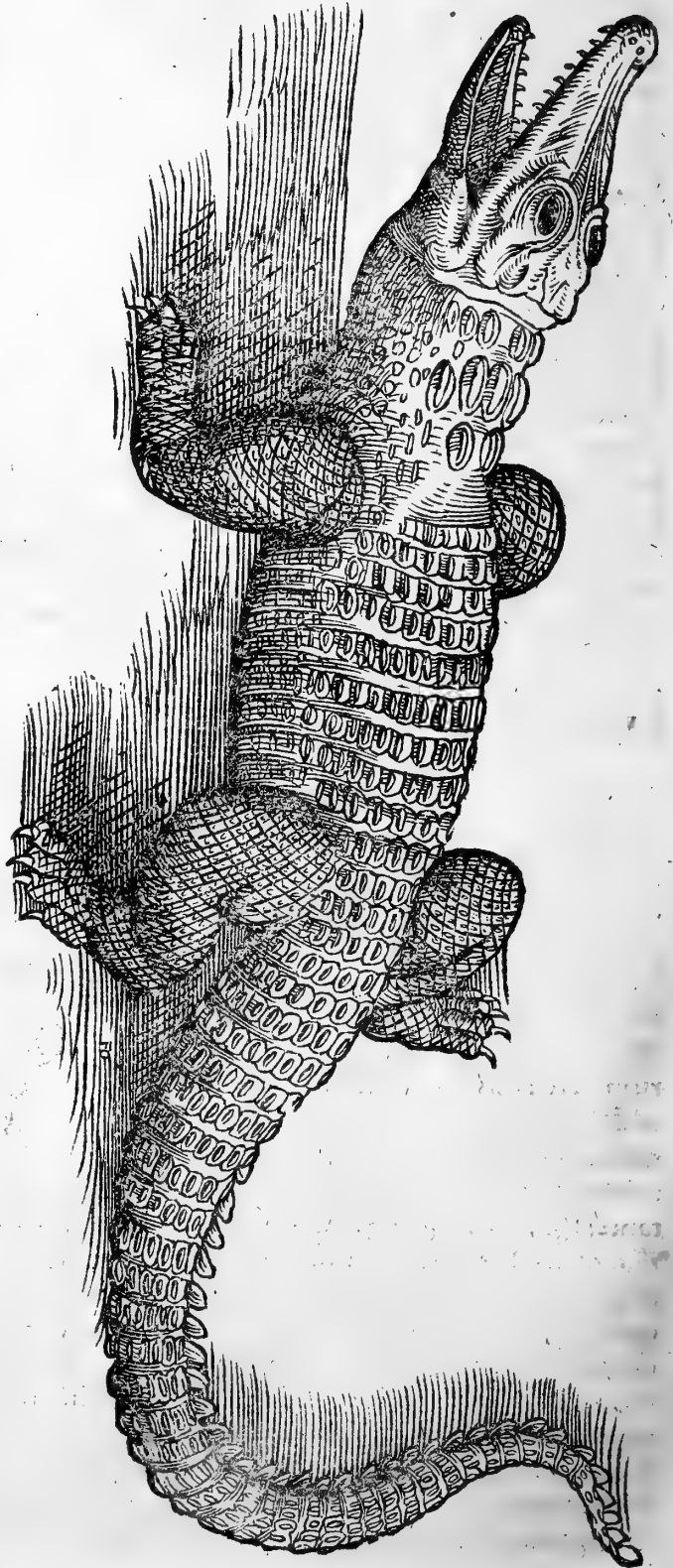
Crocodilus Africæ quorundam fluminum, præsertim Nili incola est bestia. ¶ In India quoque multi sunt, Germanicè dicti *Allegarden* ut scribit Hamburgensis quidam in historia Navigationis suæ. atqui *Allegarde* nomen Germanicum non est, sed factum (ut conijcio) ab Hispanico *Lagarto*, quod *Lacertum* significat.

Palladius quoque Crocodilum, Lacertam, quasi generis uocabulo nominat.

Crocodili Aegyptij *Châpsæ* (Χάμψαι) uocantur. Iones appellauere Crocodilos, illi generi Crocodilorum (*Lacertorum quorundam*) quod apud eos in sepibus gignitur, quantum ad corporis speciem, cõparantes, Herodotus. ¶ HEBRAICA & ARABICA Crocodili nomina legimus hæc: Zab, Hazab, Thab, Tenchea, Tisma, Altenfa, Temfa. ¶ In Arsinoitica præfectura mirè colitur Crocodilus: et est sacer apud eos in lacu quodam seorsum nutritus, & sacerdotibus māsuetus, & Suchus uocatur, Strabo. Vox quidè Suchus accedit ad Scincus, quod nomen est Crocodili terrestris minoris.

Crocodili terr. icon sequente pagina exhibetur.

CROCODILVS terrestris quinam sit reuera, nemo hodie docuit. Ego genus illud Lacerti (cuius pellem ex America allatam doctissimus Ioannes Ferrerius Pedemontanus ad me misit) esse arbitror: qui etiam à Io. Leone Africano Descriptionis Africæ libr. 9. Dub Arabicè nominari uidetur. Vide infra in Cordy-

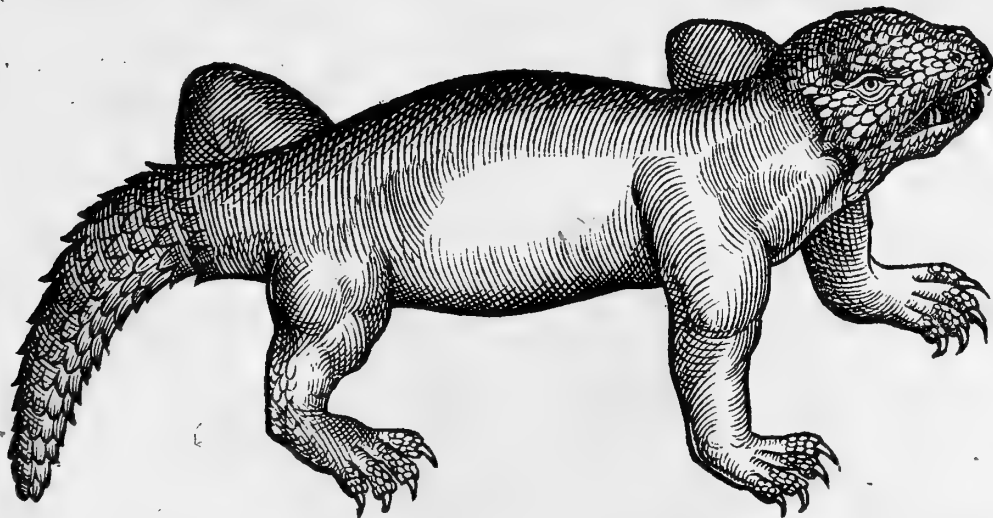

Caput ad similitudinem nostri seu uiridis Lacerti factum est, reliquum corpus ad exuuium.

Cordylus Rondeletij. Quoniam autem Scincum quoque aliqui Crocodilum terrestrem uocarunt, hunc maiorem, illum minorem, discriminis gratia cognominabimus. ¶ Mitto ad te (inquit Io. Ferrerius) pellem Lacerti, quam ad me attulit ex Bressilla regione ultra Tropicum Capricorni Gul. Henrison Scotus: qui illuc cum domino Nicolao Villagagnonio equite Rhodio ante biennium nauigauit, & nuper ad nos redijt. Pellis ipsa ferè ad unam ulnam Gallicam longa est, sed capite caret. Huiusmodi Lacertis illic uescuntur promiscuè omnes. Et, ut refert meus Scotus, carnes illæ nõ minùs sunt gratæ palato, quàm apud nos Testudines nostræ habentur. Sic ille. Pellis ad me misa quatuor dodrantes cum tribus digitis longa est: lata digitos decem. Crus anteriùs, longum digitos quinque: posterius, octo. In anteriore digiti quini, situm & fissuram digitorum hominis referentes. in posteriori erant distorti, ut fit in sceletis, sed uidebantur totidem: tres medijs æqualis ferè originis: ex quibus interior, breuior: exterior, oblongus erat, duo extremi, inferiores origine, de quorum situ nihil asserere possum propter corij luxationem. Cauda lögissima in summam tenuitatem abit, interuallis candidis & fuscis distincta. Corpus totum *φολιδωτόν* est, multis, paruis, splendidis & læuibus squamis obtectum: quæ in medio uentre maiores & candidæ sunt. Digiti pedum unguesq̃, omnino gallinaceos referunt. Alicubi legisse me puto, animal esse amphibium. Dub animal (inquit Io. Leo Africanus) in desertis agens, forma Stellionem refert, aliquanto tamen densius, longitudine brachium, latitudine quatuor digitos explet. Aquam non potat, & si quis aquam in os infundat, euestigio moritur. Oua excludit ad modum Testudinis, atq̃ ueneno caret. Ab Arabibus in desertis capiuntur. Quin & ego à me comprehensum iugulaui, parum tamen emittit sanguinis. Assatus pelle detracta comeditur saporem, ac gustum Ranunculæ exprimens. Lacertã uelocitate repræsentat, & si inter uenandum, in specum subterraneum cauda foris remanente pellatur, nullis uiribus extrahi potest: uerùm ligonibus dilatato foramine à uenatoribus capitur. Tri duo macatus dum igni apponitur, non secus mouetur ac si recens necatus foret.

S C I N C I iconem & historiam in libro De Quadrupedibus ouiparis dedimus.

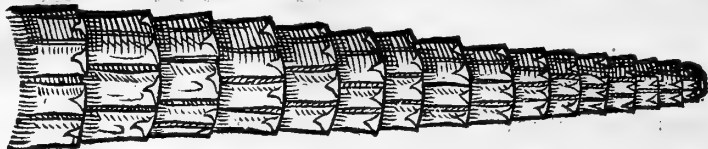

CORDYLVS Rondeletij. *Κορδύλιον*. Bellonio Crocodili genus terrestre est, haud ita procerum: Aegypto (inquit) & Arabiæ peculiare, reliquis animalibus infensum. Lacertam proceriorem ac maximam esse dixeris: à qua tamen præter duritiem ac cutis firmitudinem hoc distat, quòd caput crurumq̃ articulos atq̃ adeò pedum digitos squamosos gerat. A Nilotico Crocodilo hoc differt, quòd caudam habeat in clauæ modum tuberculis elatioribus asperã, qua corpora, qui bus insultat, atrocissimè diuerberare creditur, Hæc Bellonius. Aliqui hodie ficto nomine Caudiuerberam nominant. ¶ Rondeletius Crocodilum terrestrem hoc animal non esse ostendit: putat autem Cordylum Aristotelis esse: cui soli Aristoteles branchias & pedes tribuit. Bellonij icon, quam & Rondeletius posuit, branchias repræsentare uidetur, in Caudiuerbera (quã Græcè *Υραομαστix*.

Caudiuerbera.

Υραομαστix.

maftigem dixeris,) non probè, ut credo: nam in descriptione earum non meminit, ut neq; doctiffimus Thomas Eraftus nofter, qui cōtreftatum à fe fceleton mihi descripsit. Hoc nimirum impofuit Rondeletio, ut Cordylum effe conñceret. Sed neq; Salamandra aquatica, Cordylus eft, ut Belloni us putauit. ¶ Caudiuerbera quam uidi (inquit Thomas Eraftus) Crocodilo fimilis erat, fed decuplo ferè minor. Lacertæ fpeciem putant. Maxillam inferiorem mouet: Ore & capite Testudini fimilis. collo breui, inferiore parte media inflato, &c. Cauda rotunda, in circulos diuifa miro quodã modo. Squamæ in ea duriffimæ funt, uidenturq; offeæ, quadrangulæ ferè & planæ, nifi quòd caue funt leuiter, ut caudam efficiant rotundam: ita una aliq; coniuncta eft, ut tegulæ, &c. ficuti in rudi hac pìctura apparet.

Crocodilus
terreſtris.

Phattages.

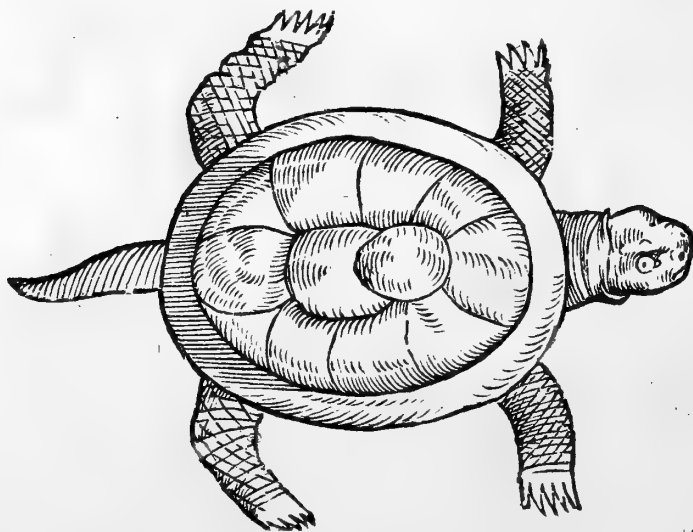
Cordylus.

Io. Leo Africanus libr. 9. Descriptionis Africae, Dub Lacertum describit, longitudine brachij, latitudine quatuor digitorum, &c. qui affatus pelle detracta comedatur, &c. capi in desertis, uene no carere. Is nimirum Crocodilus terreſtris fuerit. Et mox, Huic fimile eft (inquit) animal Guaral, fed paulò grandius: quod in capite pariter & cauda uenenū gerit. quibus partibus præciſis Arabes eo ueſci ſolent. Deforme & tetri coloris eft: quam ob cauſam eius carnē guſtare ſemper inhorui. Sic ille. Quærendum autem an Guaral ſit Caudiuerbera noſtra: & eadem Aelianî Phattages, φαρτάγης; de qua ille ſic prodidit: Apud Indos natiuitur beſtia, Crocodilo terreno fimilis, magnitudine Melitenſis catelli: cuius pellis adeò aſpera denſaq; cortice eft (φοιδία Græcè nominat) ut detracta ei limæ uſum præbeat, & uel æs diſſecet, ac ferrum exedat. Indi Phattagen uocant.

Verum quidem Cordylum amphibium hæcenus nemo oſtendit. unde ſuſpicor peregrinū eſſe animal: & fortè idem quod apud Babylonios uel Indos reperiri tradūt authores, amphibium animalculum abſq; nomine: quod pinnulis ceu pedibus (quos nimirum aliqui ſimpliciter pedes ppter formæ aut uſus ſimilitudinem uocarunt) graditur: & quanuis branchias habeat, cibi tamē gratia in ſiccum egreditur, cauda ſubinde mobili: capite Ranæ marinæ ſimile, reliquo corpore Gobiis. E fluuijs in terrā exiens ſaltat, & in aquā redit ſicuti Rana. Quare cōpoſito ex piſce & Rana nomine, Piſciranam aliquis accommodato eius naturæ uocabulo appellârit. branchias enim & poſteriora ut piſcis habet: caput, naturam amphibiam, & ſaltum, ut Rana: fortè & caudam Ranę imperfectæ (quam Gyrinum uocant) non diſſimilem. ¶ Cordylus uocatur etiam Scordylus, & Scordyle. Cæterum Cordyle, uel Cordula, partus eſt Thunnorum.

GERMANICE circunloquemur: ein Arabiſche art der Heydoyen/dem irrdiſchen Koko drill nit vngleych / hat ſchuppen auff dem kopf / in den gelencken der ſchenckeln / vñ auff den zeehen der füſſen/rc. Ein Stertrüer / id eſt, Caudiuerbera. Wonet allein auff dem land/ als ich acht / iſt doch hie har geſtel / darumb das es etlich für ein wasserthier gehalten.

DE TESTVDINE IN GENERE, DE QVE MARINIS TESTVDINIBUS, diximus ſuprà in fine Ordinis XII. Marinorum, qui eſt de Cetis: de terreſtri uerò inter Quadrupedes ouiparas terreſtres.

TESTVDINEM Lutariam (inquit Rondeletius) Aristoteles ab ea quæ in dulci aqua uiuit, non ſeiunxit: quam Murem aquatilem conuertit Gaza: quæ dicitur ab Aristotele μύς, uel fortaſſe εμύς. Hæc quam hic exhibemus, in paluſtribus & limoſis aquis, ſoſiſq; urbium & caſtelloꝝ mœnia

mœnia ambientibus, uiuit. Testudinum (inquit Plinius) est tertium genus, in cœno & paludibus uiuentium. Latitudo his in dorso pectori similis, nec conuexo incurua calyce, ingrata uisu. *Ἐμὸς, ζῷον ὃν λίμνη καὶ ἐν πηγῇ γινώσκουσιν οἱ δὲ, χελώνων τὴν ἔχουσαν ὄρεάν.* Similis est terrestri, nisi quod cauda ei longior est, perinde ac in Muribus: à qua Muris aquatilis nomen accepisse crediderim. Testa colore est nigro: aliquot particulis ueluti tabellis pectinatim iunctis constat. Pro arbitrio pedes, caudam, caput, modò exerit, modò recondit. Partes internas easdem habet, quas marina, renes quoque & uesicam Rondeletio: quas tamen partes Lutariæ suæ Plinius negat.

GALL. Tortugue d' aigue à nostris uocatur, id est, Testudo aquatilis, Bellonius.

GERM. Ein Schildkrott in süßem stillen wasser/als ettlichen gräben vmb die stett vnd schlösser: in psützen vnd kleinen sehen.

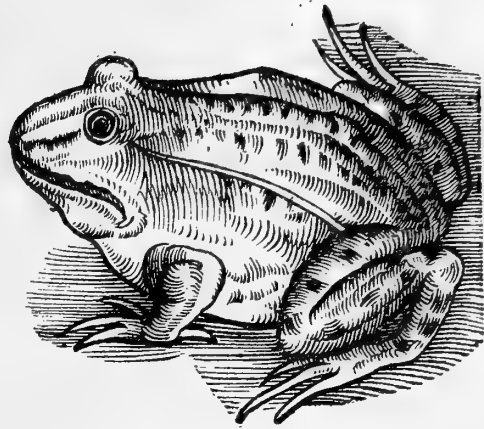
LAT. Rana.

ITAL. Rana.

GALL. Grenouille.

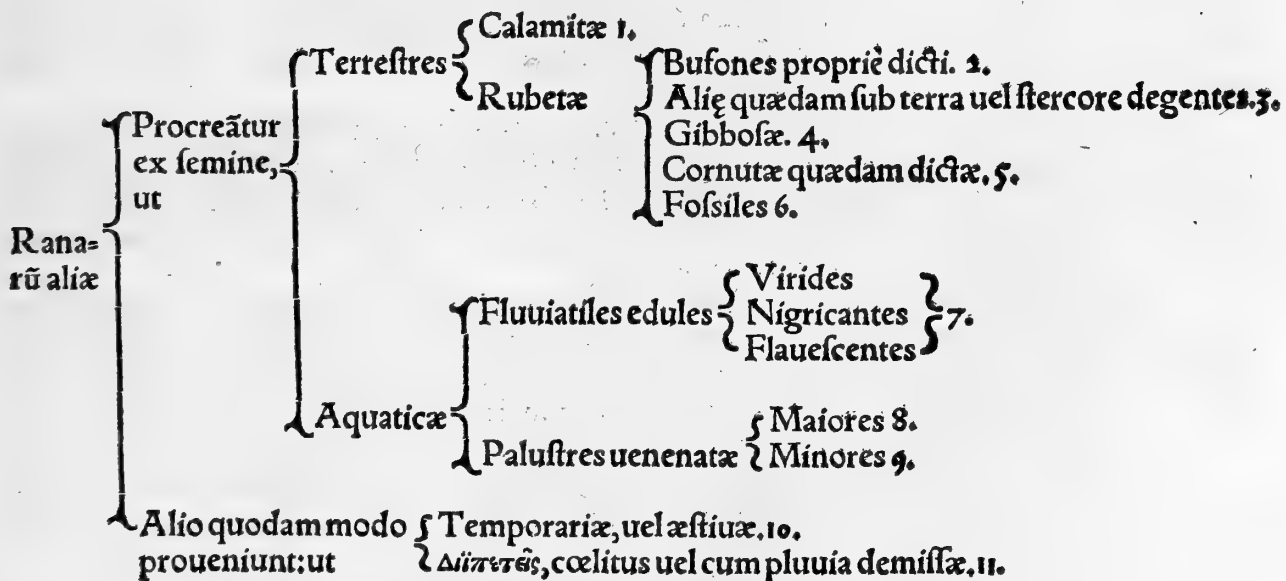
GERM. Frösch/ Frosch/

Hoptger.

Mirambellum oppidum est Santonicę præturæ. In eius agro tantum pluit Ranarum, ut cumulatim totæ uix tegerentur: oppidani neque domo efferre pedem, neque ubi uestigium ponerent, haberent, Scaliger Exercit. de subtilitate 323. ubi pluuiarum insolitarum, ut Ranarum, terrę, lapidum, ferri, materiam proximam non è terra hauriri, sed in ipsis nubibus statim oriri, contra Cardanum disputat. Falso (inquit) lapidis pluuiam creas tu ex puluere hausto à nubibus, atque in lapidem condensato. & Ranarum ouis in aerem sublatis rannunculas excludi scribis, quibus pluat, quod æquè uanum est. Quippe deductis ex hiatu nouo rupium limpidissimis aquis: ut postridie non gyrinos, sed perfectas ibi Ranas uidimus, in lapidea fossa, quæ ante uillam erat, nullis pridie ouis apparentibus: sic in aere licet eidem Naturæ non ex ouis generare. ¶ Plura de Ranis simpliciter dictis, leges infra in Diuisione Ranarum ad numerum 7.

RANARVM DIVISIO.

Diuisionis explicatio, secundum numeros.

1. Calamitæ sunt uirides, paruæ, quæ & arbores scandunt: quanquã Plinius uidetur distingere, cum aliâs, tũ quod Calamitas mutas & perniciosas facit: arboreas uerò, uocales, nec meminit earum uenenæ. Ego inter diuersas Ranarū picturas habeo missam ab Argentinensi pictore subuiridem quandam paruam, non ita pulchro colore ut Calamites est, sed subobsuro: quæ si non ad Calamitas, fortè ad temporarias referri debet.

2. Bufones propriè dicti similes sunt palustribus & uenenatis Ranis, sed maiores, &c. quare iconem eorum à se omittam Rondeletius scribit, qui tamen non simpliciter terrestre hoc genus facit, sed amphibium ex Plinio: Ranæ rubetæ (inquit) in terra & humore est uita. & Aetio, qui eas ex palustribus terrestres fieri tradit. Quærendum an potius non una Rubetæ species, eademque ambigua sit, sed duæ diuersæ: quarum una semper terrestris, altera semper palustris sit. Possunt tamen aliquæ per æstatem, dum aquę suppetunt, ac tepor finit, in aquis agere: deinde autumno & hyeme in terra se occultare: quod aquaticæ omnes faciunt, præter temporarias opinor.

3. Rubetæ quæ sub terra uel stercore inueniuntur, (inquit Rondelet.) Ranis similes sunt: rostro acutiore, cruribus breuioribus: cute tota tuberosa, maculis multis cinereis notatæ, oculis multum prominentibus & uirescentibus, &c. Hæc ille. Hæ minores sunt Bufonibus: & Rubetæ terrestres minores uocari possunt. Inferiùs in numero 5. genus aliud ei cognatum describemus.

4. Rubeta gibbosa, cum Quadrupedibus ouiparis à nobis descripta est.

5. Cornibus exasperari Rubetarum dorsum, quod Plinius scribit, hæcenus non uidi. Gibbosa tamen Ranæ à nobis dictæ, ossa in dorso cornuum ferè instar eminent. Alia ratione recentiores quidam parum Latini scriptores, Ranam quandam cornutam uocant, à sono uocis, quo cornu seu tubam imitetur quodammodo. In Gallijs est Bufonis genus quod cornutum dicitur, à uoce. Verno tempore prodeunt, & uocem instar tubarum binæ inuicem emittunt: coloris cinerei fusci, (tetri,) in uentre uerò crocei, per totam quoq; Germaniam altissimè clamant: & falsum est extra Galliam mutas esse. In paludibus putridis degunt, Albertus & author de naturis rerum. Has puero minores Rubetas (uel Ranas uenenatas) palustres esse, de quibus mox (ad numerũ 9.) dicam.

Reperiuntur & terrestres argutissima uoce, quam tubæ aut campanæ instar audiri ex longinquo aiunt: satis frequentes circa nobilem Tigurini agri arcem Kyburgam: raræ aut nullæ in uicinis regionibus. Hæ duplo ferè minores sunt cõmuni Rubeta, cæterò similes. Vna mihi allata, (deprehensa sub trunco, ubi se abdiderat, ut lateret per hyemem: Septembris initio,) tergo erat lurido, aspero, uentre ex fusco albicante, oculis aureolis, (sed aureo colore per medium diuiso:) clunibus cruribusq; sed præcipuè digitis posterioribus, pilosis. Eas non in aquosis, sed aridis locis degere audio: uerè uocem suam emittere & æstate, cum uesperis clamant, noctem sequentem sine pruinâ futuram certò sperari: autumno & hyeme non audiri. Genus hoc cognatum existimo Rubetæ terr. minori, de qua diximus numero 3. sicut & fossilibus Rubetis, de quibus nunc dicetur.

6. Rubeta fossilis uel saxatilis appelletur, de qua Georg. Agricola sic scribit: Rana uenenata quam metallici nostri ex ignis colore qui insidet ei *Ρυειφωσις*, (*Feiwirrotz*) nominant, in saxis perpetuò quasi condita & sepulta iacet. Altius intra terram gignitur: & reperitur modò in uenis, fibris, saxorum commissuris cum hæc excuantur: modo in saxis ita solidis, ut nulla foramina quæ uideri possint, appareant, cum cuneis diuiduntur. In lucem elata primò turget ac inflatur: mox de uita decedit.

7. Fluuiatiles, Ranæ (*Βάτραχοι*) simpliciter dictæ, degunt in aqua pura, fluuijs, fontibus, riuulis: suntq; edules. Hæ paruæ & informes adhuc nigricant. Grandiorum aliæ uirides sunt, aliæ nigricant, aliæ flauescunt, Rondeletius. Inueniuntur autem in paludibus quoq; & stagnantibus aquis. Aquaticæ illæ quæ præ cæteris in cibum admittuntur, uirides sunt, nigris passim aspersæ maculis. Sunt & subliuidæ atq; subcinereæ quædam aquaticæ: quæ partim uocales & edules sunt, partim mutæ, & non eduntur, ut Georg. Agricola scribit.

8. Palustres Ranæ, uenenatæ cognominandæ: ut ab innoxijs, quæ & ipsæ in paludibus reperiuntur, discernantur, *Βάτραχοι ἔλειοι* Græcis medicis: Aristoteli fortè *πλευραίοι βάτραχοι*, Gaza Ranas lutarias uertit. Has Dioscorides Rubetis siue Phrynjs coniunxit, tum ob corporis figuram nõ dissimilem, (magnitudine quidem inferiores sunt:) tum ob uim æquè perniciosam, Rondeletius: ex cuius libro figuram quoq; eius mutuati ponemus.

9. Proximè dictis minores sunt, quæ à nostris *Güllenkrotzle*, id est, lacunales Rubetulæ dicuntur: & *Wöñle*, inde puto quòd dorsu uentrisq; coloribus Salamandras aquaticas (quas indocti Scincos putant) repræsentent. Hæ semper sunt paruæ: & uiuunt in lacunis & aquis corruptis, sicuti de cornutis suis Albertus scribit, cuius uerba proximè recitauimus, (nec puto has ab illis differre:) uentre pallido siue citrino, punctis quibusdam discoloribus: & suo quodam sono uocis utuntur. Has Aristoteles in Problemat. Ranas paruas Rubetis similes appellat, (*μικροὺς βάτραχους φρωσιδῆς*), quarum multitudo annum morbosum futurum significet: quanquam has Rondeletius *διίπετῆς* facit.

10. Latent hybernjs mensibus in terra Ranæ omnes, exceptis temporarijs istis minimis, (Germani uocant *Reynfröschlin*), quæ latent in cœno, & reptant in uis ac ripis. Hæ enim quia non ex semine genitæ, sed ex puluere æstiujs imbribus madefacto oriri uidentur, diu in uita esse non possunt, Georg. Agricola. Fortè autem temporariæ æstiuæq; Ranæ, non unius generis sunt, sed tã ex fluuiatilium genere, tum Rubetarum, præsertim minorum palustrium: aut saltem utrisq; similes. Lege etiam superiùs ad numerum 1. huius diuisionis.

11. *Διίπετῆς*, quasi à Ioue, id est, cœlo cum pluuia demissa. De his leges etiam suprâ, Scaligeri uerba, quæ cum Rana fluuiatili recitauimus, Plinius quidem Ranas diopetes (alijs dryophytes legunt) cum Calamite alicubi confundit. Rondeletius *φρωσιδῆς* et *διίπετῆς* eisdem putat: ego Phrynoïdes in ipsa terra ex eius putredine generari dixerim: *διίπετῆς* (sic enim malim per *ι*. in antepenultima, quàm per *ο*.) uerò in aere & nubibus gigni, utrasq; automatas.

Aquatilium Ranarum icones hoc in libro posuimus: terrestrium uerò, in libro De quadrupedibus ouiparis, ut Rubetæ minoris, & Gibbosæ, & Calamitæ.

RANAE foetus caudatus, Græcis Gyrinus, Nicandro Gyrinus. Ranarum aquaticarum (tum uiridium, tum illarum quæ subliuidæ sunt) foetus (nati scilicet recens ex ouis) sunt primò carnes paruæ, rotundæ, nigræ; deïn oculis tantùm et cauda insignes: quas Nicander quia caudam mouent, *μολοειδίας*: Aratus, quia rotundæ, *γυεινός*: alij Græci *βατραχίδας*, quasi dicas ranunculos, nominant. quorum postea figurantur pedes, priores ex pectore: in posteriores finditur cauda, Geor. Agricola. Ab his factum est prouerbiū, Rana gyrina sapientior. Ranę quidem cum tribua tur loquacitas (inquit Erasmus) quæ stoliditatis solet esse comes, minimum mentis inesse oportet gyrinis, quos uix deprehendas animal esse, nisi mouerentur. Plato in Theæteto de quodam: Nos illum (inquit) propter sapiētiam tanquam deum admirabamur: at ille nihilo magis antecellebat prudentia quàm Rana gyrina.

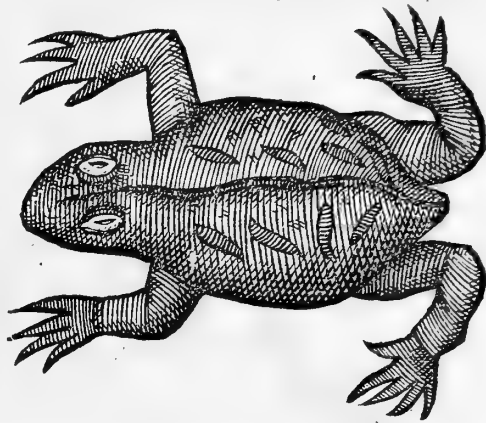
GERMANICE *Kosszkopf / Kaulkrott / Kulpoge.*

RANA palustris uenenata, uel Bufo aquatilis. In palustribus locis & putri foetidoq; limo oppletis nascitur, Rubeta siue Phryno terrestri minor. Venenum eius mala symptomataq; eadem sequuntur, quæ Rubetæ, ut tradunt medici. Vide supra in Diuisione Ranarum ad numerum 8.

GALLICE *Crapau d'eau.*

GERM. *Ein Wasserkrott / wonet in lachen / psützen / vnd faulen wasseren / den irdischen Krotte ähnlich / aber kleiner.*

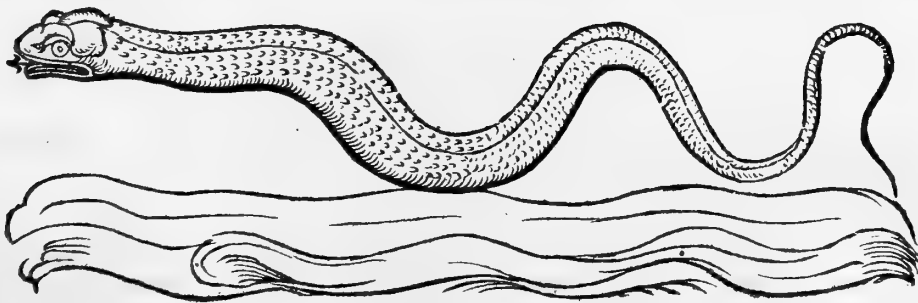
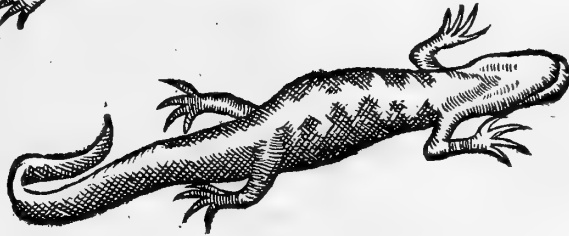
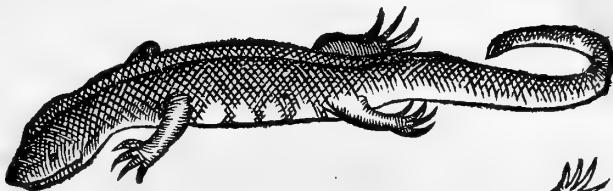

LACERTVS aquatilis, Salamandra aquatica, Lacerta palustris uel lutaria. Qui Cordylum Aristotelis existimant, falluntur. Medici & Pharmacopole imperiti, pro Scincis eos supponūt, pro remedio uenenum. Vidi hinc impudentes Pharmacarios (inquit Scaliger) ante aduentum nostrum ex Cordulo oleum pro Scorpionum oleo parasse.

ITALI quidam Salamandram hanc bestiolam uocāt, similiter ut terrestrem: alij Marasandolam, transpositis nimirū literis, & forma diminutiua: nisi quis à Marasso (sic Viperam uocant) deductum hoc nomen malit, Bergomi Cercalinam: circa Vincetiam Salamandram uel Tarantulam.

GALLI. *Tac, Taffot.*

GERMANI *Wassermolle.*

HYDRVS, id est, Serpens palustris aut fluuiatilis Rondeletij, *ἕρπης*. Gaza Natricem conuertit. Vocatur & Chersydrus, quoniam in aqua & in terra degit: & Enhydris Plinio. Enhydris (inquit) uocatur à Græcis coluber in aquis uiuēs. Aristotelij uero Enhydris (*ἐνυδρίς*) est Lutris uel Lutra quadrupes. Qui primūm Hydrus est serpens, postquam aquas reliquerit in terra Chersydrus.

Boa.

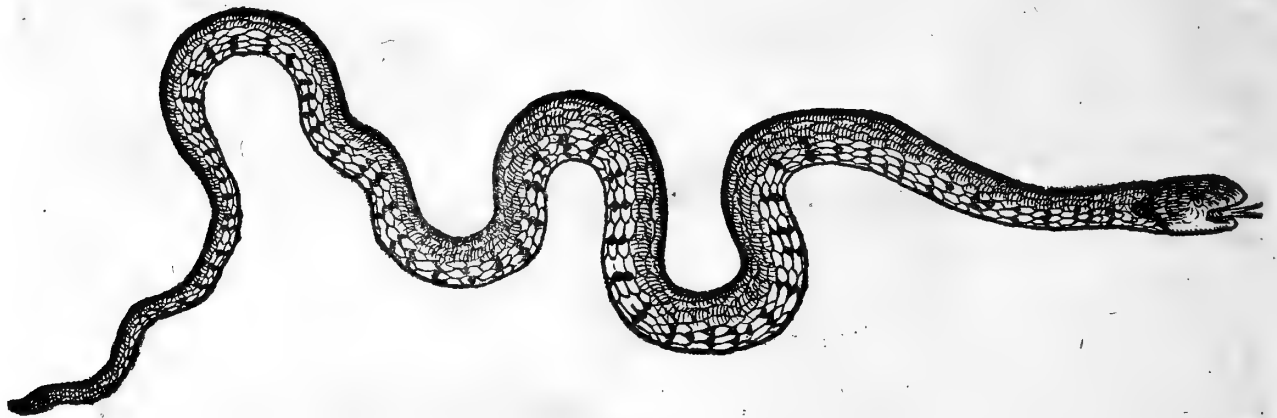
drus fit. Hydra foemina est Hydri. Aelianus Hydras in Corcyra procreari dixit, serpētes uel afflatu uenenosas; qui Chelydri uel Dryini uidentur. Boa serpens est aquatilis, quam Græci Hydron uocant, à qua ictri obturgescunt, Festus. Hydram Gaza è Theophrasto Colubrū uertit nimis communi uocabulo. Angues aquarum sunt, serpentes terrarum, dracones templorum, Seruius in 2. Aeneidos. sed authores hæc omnia multò communiùs accipiunt. ¶ Hydra (inquit Io. Leo Africanus) serpens est curtus, cauda tenui, & circa collum gracilis. in Libyæ desertis agit. Virus habet perniciosissimum; neq; aliud morsui remedium ferunt, quàm eam membri partem excindere, priusquam uirus in reliqua membra penetret.

ITALICE Marasso de aqua.

GERMAN. Georgius Agricola Boam facit domesticam & uernaculam Natricē: & Germanicè interpretatur, ein Vntē. Hydram uerò Cherfydrum & Natricem, ein Nater/ alij Wasser-nater/ Wasserschlange/ grawe Wasserschlange. Eliotæ ANGL. O Chelydrus est a Sea snake, hoc est, Marinus serpens. Non probo. Melius Watter ader.

POLONICE Vuodny uuaz, id est, aquatilis serpens.

¶ Reperiuntur apud nos Hydri etiam in calidis thermarum aquis.

HYDRI Cherfydriue (ni fallor) genus aliud, quod torquatum cognominauimus. Serpētis hoc genus satis frequens apud nos in terra est; sed in aquis etiam reperiri audio, & apparere interdum per lacum à felibus denominatum nostris, ueloci natatione traicere. Colore ferè cinereo est, & ad magnam longitudinē peruenit, crassitie minori quàm nigri (uernaculi scilicet, Orophig, Myagri) nostræ regionis serpentes. Nota eius insignis, in collo macula cādicans è pallido, torquis instar, non tamen absoluēs circulum. inter utraq; maculas in summo ceruicis angustum est interstitium, duarum fortè squamularum, ubi maculæ utrinq; tanquam trianguli forma in acutum desinunt. Maculæ nigræ splendidæ utrinq; singulæ post torquem sunt, &c. Has Natrices torquatas aliqui nostratium Natern: alij Hecknatern, id est, Natrices mordentes & uenenum infligentes uocant: inferiores Germani, præsertim Flandri Schnacken. Iidem uaccarum ubera (ut ueteres de Bois scribunt) ab his serpentibus fugi aiunt, & postridie sequi sanguinem. Eisdem aliquando in dormientium ora irrepere fertur: & homines illos, quos subierint, suauiter canere. elici autem serpentes, si supra lactis feruidi uaporem hiantes se contineant. Non morsu tantum, sed astrictione etiam partium quas inuaserint, nocere audio: degere ferè in pratis & locis umbrosis: interdum in aquis. uocem edere satis sonoram, similem rubetarum quarundam uoci, sed magis continuam & suauiore.

Iconem require in pagina sequente.

HYDRA monstrosa. Hydrā septicipitem esse (inquit Nic. Erythraus) tam uerum est, quàm Castorem & Pollucem ortos ouo, Plutonem in inferno regnare, natos è serpentum dentibus armis instructos homines, &c. Hæc autem admonuimus propter nonnullos usq; adeo rerum imperitos homines, qui proximis diebus Venetijs Hydram septem capitibus terribilē, ad poetarum exemplum summo artificio fictam, spectantes horruerunt, etiam de tam terrifico mōstro naturam ipsam uehementer accusantes, Hæc ille. Videtur autem de fictitio illo monstro sentire, cuius hîc figuram damus, qualis in charta quadam typis impressa & euulgata est. Inscriptio erat hæc: Anno à Christo incarnato M. D. XXX. mense Ianuario serpens monstrosus, cuius typum imago hæc cum magnitudine, tum colore refert, è Turquia ad Venetos perlatus; deinde Francorum regi datus, sexq; millibus ducatorum æstimatus est. Additur & interpretatio authoris innominati, tanquam hoc portentum aliquid rebus Turcicis mineretur. Sed diuinator hîc primùm resne ue-

ra an

Ein sibentöpfige schlang.

ra an ficta esset, quærere debebat. Mihi cum Erythræo planè commentum artis uidetur. Auriculæ, lingua, nasus, facies, toto genere à serpentium natura discrepant. quòd si figmenti author, rerum naturæ (quæ in ipsis etiam monstris plerumq; non undiquaq; degenerat) nõ imperitus fuisset, multò artificiosius potuisset imponere spectatoribus.

GERM. Ein Wasserschlang mit vij. Köpfen/soll auß der Türckey gen Venedig gebracht seyn worden/vnnd da offentlich gezeyget/ im jar W. S. XXX.
Aber es bedunckt die verstendigen ð natur/kein natürlicher/sunder ein erdichter Körper seyn.

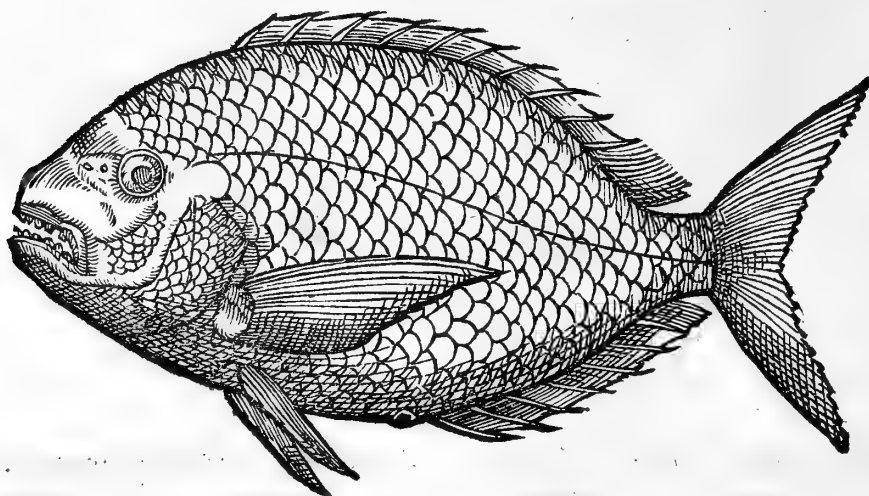
FINIS AQUATILIVM ANIMANTIVM
ICONVM AC NOMINVM.

ADDENDA QVAEDAM SVIS LOCIS OMISSA, QVIBVS ETIAM PAVCV- LA QVAEDAM EMENDANDA INTERSERVNTVR.

*Numerus prior paginam, posterior uersum denotat.
A. addendum. L. legendum.*

12.26. post hæc uerba, inter saxatiles censeantur. A. Mnesitheus apud Athenæum Scorpios quoque saxatiles facit: nō rectè. Philotimus enim eos duræ carnis esse scribit, quod approbat Galenus, (saxatiles uerò duræ carnis non sunt,) & in saxatiliū penuria eos substituit. Sed plura de Scorpiis dicemus infra Ordine V.

In eadem pag. 12. post uersum 31. apponenda fuerat Scari lati uel onix Rondeletij icon hæc.

24.24. A. Sacrum quidem piscem grammaticorum alij Anthiam interpretati sunt: alij Callichthyn, alij Callionymum, alij Ellopem, &c. inde nimirum factum est, ut imperitiores aliqui, etiam ex Græcis grammaticis, (ut apud Athenæum libro V I I. apparet,) omnia hæc nomina Anthiæ attribuerint. Nos Aristoteli, Oppiano, Dorioni, qui authores de piscibus ex professo scribentes, illos omnes inter se distinguunt, potius quam grammaticis, tot homonymias nobis introducunt, fidem habebimus. Plura leges infra in Stromatei specie altera. 28.51. post Saluianus A. Percam quidem fluuiatilem sui generis esse constat, nec subire è mari: quanuis nomen idem habeat cum marina propter aliquam similitudinem. 31.8. ad finem Ordinis II. Marinorum A. VARIATA Io. Caij, cum non maior sit Alburno, quanuis saxatilis, Ordine I. reposita est. Pag. 35. Lemma Hirundinis Rondeletij, sic est legendum. *Hirundo Rondeletij: eam Miluus à Bellonio pictus propius refert, quam Hirundo ab ipso exhibita. Miluus autem Rondeletij diuersus est. Bellonius quidem Mugilem alatum pro Hirundine accepit.* 36.61. post Lendole, notato commate, A. ut scribit Bellonius: & conueniunt quidem hæc nomina Hirundini ueræ, hoc est, Rondeletij: quauis à uulgo (quod secutus est Bellonius) Mugili alato tribuantur. 38.31. post hæc uerba, Callionymum uocari scribit, nota geminum, & A. qua de re sententiam nostram superius in Anthia requires. 40.41. A. nihil certe uerisimilitudinis hæc effigies habet. 41.53. post, Bellonius. A. Chromis, Pagrus, Erythrinus, Hepatus, Orphus, Anthias, Dentex, Synagris, similes sunt, Gillius ex Athenæo. Huic similitudini adiunxerim Characem, Synodontem, Coracinum, Scarum, &c. 42.2. A. Vide mox in Germanicis. Et mox uersu 3. A. Bramæ mar. nomen ad quosnam pisces extendatur, aut extendi possit, à Gallis, Germanis & Anglis, proximè retro in Gallicis Auratæ nominibus dictum est. 46.59. post, confuderunt. A. De Phagri quidem similitudine cum Dentice, & quòd aliqui etate tantum differre putent, ita ut iunior dicatur Phagrus, &c. leges mox in Synagride. 57.45. A. Mys quidem fortè dictus fuerit, quòd mordeat instar Muris. nam & Mus, licet paruus, morfu tamen se defendit contra hominem: aut quòd dentes fortè murinis similes habeat. 60.22. pro Callichthye I. Callichthyn. 75.58. A. ¶ Hippurus Oceani, siue idem huic, siue cognatus piscis, describetur à nobis in fine Ordinis VIII. Anarrichæ nomine.

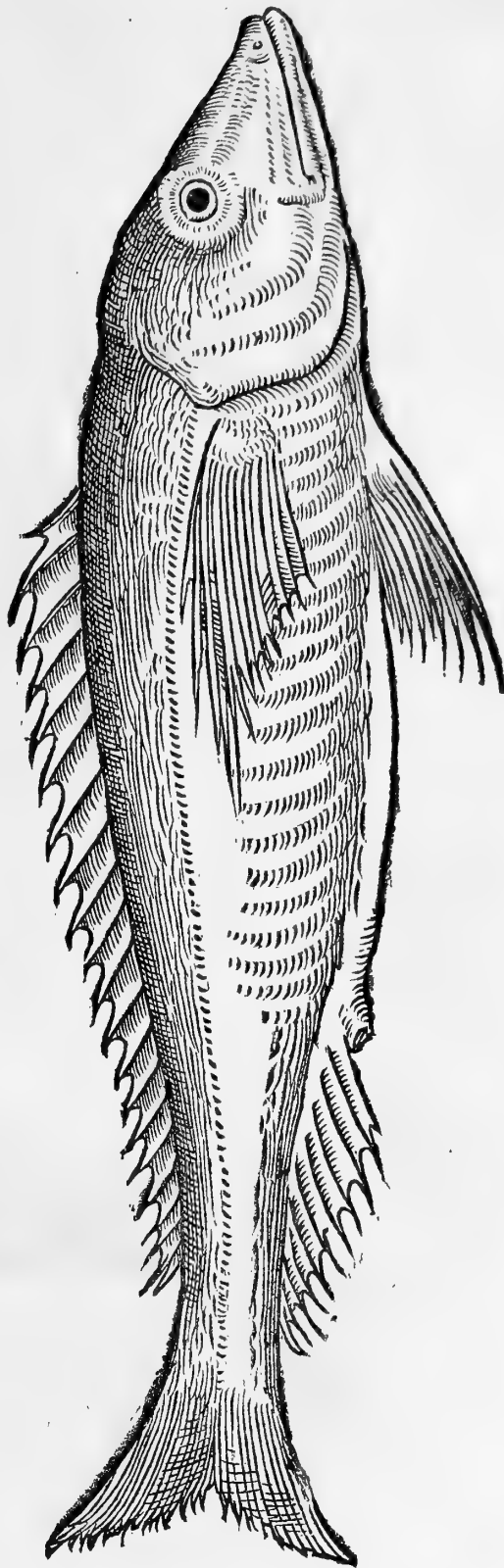
Pag. 76. Afello Rondeletij subiungi debet icon hæc, quam sequenti pagina cum sua inscriptione, requires.

Afelli primi siue Merlucij iconem hanc Venetijs naetus sum, ubi Mollo nominatur.

81. 10. pro, Caput I. Os.

Pag. 87. ad finem Ordinis quinti addenda erat piscis hic sequentis cum sua descriptione icon.

Andreas Theuetus Descriptionis Americæ ca pite 67. quod de Insula Muriū inscripsit. Iuxta hanc insulam (inquit) & totius Americę oram inuenitur piscis quidam rapax, & Syluestribus (hominibus illic degentibus) terribilis, Leonis aut Lupi famelici instar. Houperou sua lingua nominant. Deuorat is alios pisces, uno tantum excepto, qui paruo Cypri no æqualis, assiduus illi comes est, siue occulta qua dam naturæ consensione: siue quoniam cum eo tu tus securusq; degat, ut nihil ab alijs piscibus ei sit me tuendum. Huperus ille hominem quoq; in mari pi scantem (solent autem illi nudi piscari) si consequa tur, demersum strangulat, aut saltem corporis par tem quancunq; dente cõtigerit, laniatam aufert. Ab eo Syluestres in cibo abstinent: si quando tamen ui uum comprehenderit, quod faciunt aliquando se ulciscendi causa, sagittis confodiunt. Hæc ille de Hu pero, cuius formam non exprimit, ego ex Canum genere esse diuinârim. Et mox de alio eiusdem re gionis pisce, cuius effigiem quoq; ex libro eius mu

Huperus ho micida.

tuati hic addimus. Et cum aliquandiu adhuc (inquit) ijs in locis moraremur, inter alios pisces pere grinos, quorum nullus apud nos reperitur, duos uidi ualde monstrosos, à quorum gutture barbæ instar tanquam gemina caprę ubera dependebant; reliqui uerò corporis speciem adiuncta hic pi ctura representat. Hucusq; Theuetus: nos ab ea quam ei tribuit forma Aegomastum uel Mastopo gonem nominare hunc piscem poterimus.

Aegomastus Mastopogon

Pag. 93. pro uersu 42. & duobus sequentibus delendis: ita I. Est in litoribus Noruagicis (inquit Olaus magnus in Historia regionum Septentrionalium: ex quarum Chorographia seu Tabula per eundem authorem edita, iconem quoq; adiunximus) uermis glauci (al' flauï) coloris, longitu dine XL. cubitorum, & ampliùs, uix spissitudinem infantis brachij habēs, is lineę modo, ita ut eius progressus difficulter percipi queat, per mare se trāsmittit, nemini noxius, nisi humanis manibus pressus: unde contactu tenerrimæ cutis eius tangentes digiti intumescunt. Vexatus & detentus à cancris, tortuosum cursum euadendi gratia attētat: sed frustra. Cancer enim brachijs suis, quasi den

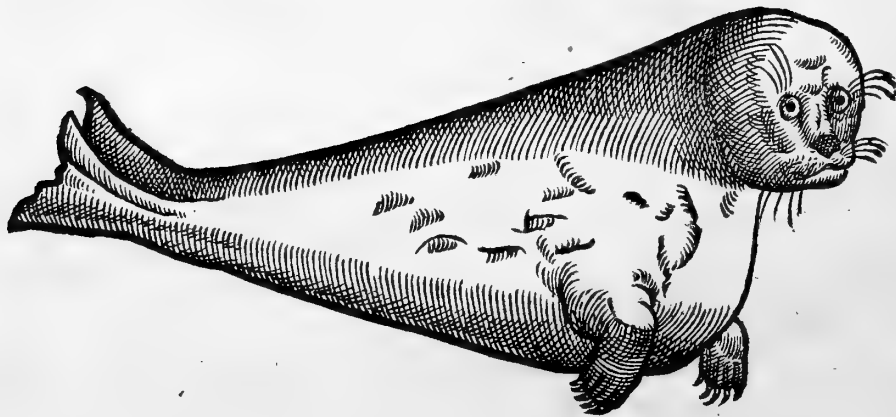
ticulatis forcipibus, tum etiam pedibus, ita eum stringit, ut nō secus ac nauis anchora demissa, firmetur. Hunc uermem sēpius uidi, ab eius tactu nautarum informatione abstinens.

Pag. 94. pro primis tribus uersibus delendis, sic l. Qui navalibus exercitijs (inquit idē Olaus) in litoribus Noruegiæ uel mercaturæ uel piscaturæ operam nauant, concordī testimonio stupendam sanè rem asserunt: Serpentem uidelicet uastæ molis, ducentorum pedum & ampliùs longitudine, ac uiginti pedum spissitudine, in rupibus & cauernis ad oras maris Bergensium uersari: qui uitulos, agnos, porcos uoraturus, ab antris, solùm lucido noctis tempore per æstatem exit: uel polypos, (sic uocat *astacos*,) locustas & genera marinorum cancrorum ut deglutiat, maria trāsmittit. A collo deinceps dependentes pilos cubitalis longitudinis habet, squamasq; acutas, atro colore, & flammeos oculos rutilantes. Hic nauigia infestat, hominesq; se in sublime instar columnæ erigens rapit, ac deuorat: neq; id sine portentoso spectaculo regni, instante mutatione euenire solet: nempe cum principes fato cōcessuri sunt, uel in exiliùm turbandi, aut bellicus tumultus euestigio imminet. Hæc ille in Historia. In Tabulæ explicatione hæc etiam ab eo adduntur. Nauim ab hoc serpente inuolui aiunt tantam, &c. Ibidem uersu 6. Lege: Figuram, qualis in Tabula ab eo edita pingitur, in fine præcedentis paginæ posui. Et mox A. Est & alius (inquit idem Olaus) miræ magnitudinis Serpens, in insula *Woods* dicta, diœcesis Hammerensis: qui ut cometa Orbi reliquo, sic is regno Noruegiæ mutationem portendit, prout uisus est anno M. (D.) X X I I. altè super aquas se extollens, atq; in modum spheræ se conuoluens. Existimatus est hic serpens, coniectura collecta ex longinquo uisu, quinquaginta fuisse cubitorum: quem expulsio regis Christierni, atq; grauis prælatorum persecutio sequuta est: imò excidium patriæ demonstrauit. Et rursus: Nigri coloris serpentes partim aquas, partim terras inhabitant, partim tubera in paludib. existentia, (Gothicè *Tuuar* dicta,) partim rupes petrosas aquis contiguas. Hi serpentes de genere aquaticorum sunt, atq; noxij existunt. 117. 41. l. ouipara. 143. 3. post Scazone, A. (quo nomine Cottum fl. a. Iij nuncupant.) Pag. 154. ad finem A. Quanquam autem fluuiatilis & Nilo peculiaris hic piscis existimatur, marinis adnumerauit, eò quòd in fluuijs nullos alios ei cognatos reperiamus, in mari uerò aliquot, ut sequuntur. 160. 54. A. Quæ pulmonibus spirant, squamas non habent, Rondeletius. Pag. 164. addendæ erant Phocæ icones duæ: quæ hic subiiciuntur, utraq; à Rondeletio exhibitæ, & ad uiuum diligenter expressæ: una (A.) Phocæ mediterranei maris, altera (B.) Phocæ Oceani. De Phocis plura leges apud Olausum magnum.

A.

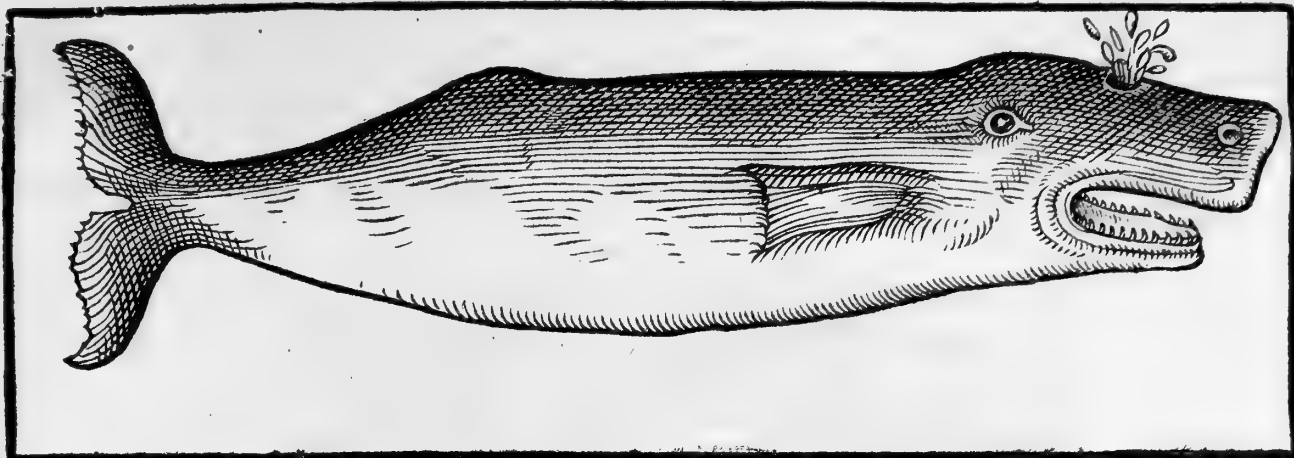
B.

168. 51. A. Hunc cetum (inquit Olaus Magnus) à nobili quodam Anglo uerè descriptum, litora Noruegiana inter Bergensium ac Nidrosensium oras, cōtinuum ferè domesticumq; hospitem habent.

Ad finem pag. 172. Hoc in loco reponendus est Cetus, quem illustris uir D. Sigismundus Liber Baro

ber Baro scitè depictum mihi donauit: ipse uerò ab egregio uiro Matthia Hofero, ex Oppido Tyben unà cum descriptione eius acceperat. Illic à uulgo Balæna existimatur.

Nuper (inquit Hoferus) Kalend. Iunij, (die sabbati noctu) anni Domini M. D. LV. prope Piranum oppidum, in ualle Siciolensi, sinu Tergestèsi Adriatici maris, deprehensus est piscis uiuus in uado hærens, ita ut propter aquam molis sue non satis profundã, (quanuis ad quatuor passus profunditas erat) natate non posset. Itaq; occisus bombardis, hastis, uncis, & alijs instrumentis, ad prædictum Venetæ ditionis oppidum cum plurimis nauibus in aqua deductus, & in litus protractus est. Pellis eius sine squamis erat, alutæ elaboratæ similis, colore plumbi. ipse lógus passus quatuordecim: crassus uerò per corporis mediij ambitũ, passus octo. Mandibula inferior, lóga pedes XIII. dentibus quadraginta quatuor instructa: quorum singuli longitudine & crassitudine æquabant maximas pyramides ligneas illas, quibus in Pyramidum ludo (globo ligneo prouoluto sternēdis) utuntur. Hi omnes appendebant centum libras, (XVI. unciarum nimirum.) Superior uerò mandibula uacua & sine dentib. inferioris dentes claudēdos in se recipiebat. Cauda lata pedes tredecim, & iuxta proportionem satis crassa, cum appendicibus quibusdam clypei instar rotundis. Oculi paulò minores ferè equinis, aspectu obscuro. Caput longum tres passus. Rictus latus passum unum, et similiter lingua. Pinna etiam (eo loco quo branchiæ in piscibus esse solent) eiusdem longitudinis. Membrũ genitale, longum pedes quatuor. Testiculi magnitudinis pilæ triginta librarum. In summo capite foramen dodrantis longitudine, sed inflexum instar nouæ Lunæ: quo aquã ei aculabatur, ita ut mediocrem nauem proximam, repletam demergeret. Incolarum aliqui similes pisces prius etiam sibi uisos aiebant, & nominabant Balænam: (alia est Rondeletij Balæna barbata, &c.) ætate non excedere triennium, ac multò maiores fieri. Ex huius ceti solo capite, extractæ sunt igne adipis amphoræ (Æmer) centum. continet autem amphora libras centum. Amphorarum quælibet uendita est aureis Rhenensibus quatuor cum dimidio. Vfus eius est ad lucernas, & fortè etiam alia quædam, nam partium adeò tenuium est, ut per uitreum etiam uas penetret. (Videtur hoc fidem superare, epistole pars hoc in loco attrita erat, & in uocabulo uitri, litera deerat: aliter quidem legere non potui.) Canis, qui fortè superuenerat, cum abunde hunc adipem ingessisset, statim per corpus & cutim undiq; eundẽ reddidit, tanquam sudorem: & paulò post eo in loco periit. Adipis huius color refert Maluaticum (ut uulgò nominant) uinum uetus & clarum. Huius piscis, generose domine, costã ad te mitto, unam ex minoribus & capiti proximis, è qua ad Solem suspensa circiter tres libræ adipis extillarunt. Sic ille. Ego costam quoq; illam depictam ab illustri Barone accepi, dodrantibus quatuor longiorem aliquanto: quanquam rectè mensurari non potest, cum in semicirculũ ferè inflexa sit: & simul dentem, similiter ferè inflexum, mucrone hebetè, digitos octo longum, tres latum.

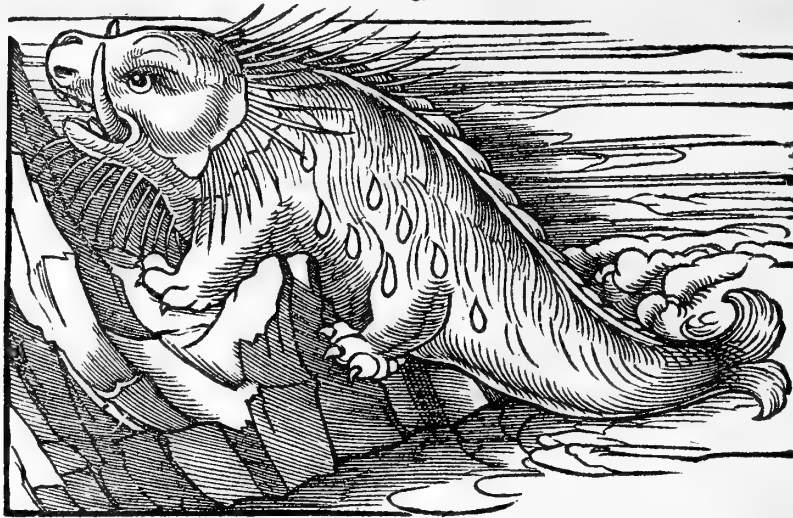
170.40. A. Physter (inquit Olaus Magnus) ducenũ cubitorũ est, terribilis bellua, in perniciem enim nauigantium, plerunq; ultra nauium antennas se extollit, haustosq; fistulis fluctus supercaput collectos ita eructat, ut nimbofa alluue plerũq; naues fortissimas deprimat, aut maximo piculo nauigãtes exponat. Os magnũ & amplũ habet, circulare, ueluti Muræna, (Lampreda,) quo escã uel aquã sugit, pondereq; suo in prorã uel puppim iniecto & impresso, nauim deprimat & submergit. quãdoq; etiam dorso uel cauda nauim, ut minusculum aliquod uas, crudeliter euertit. Spisum & nigrum corium habet toto corpore, pinnas longas in forma latorum pedum: ac caudam bifurcatam latitudine xv. uel xx. pedum: qua circumuentas nauium partes uehementiũs stringit. Occurritur ei tuba militari, cuius asperum acutumq; sonum ferre nõ potest: & maximis uasis seu dolijs eiectis, cursum beluæ impediētibus, uel pro lusu ei obiectis; aut ualidis bombardis, quarum sono magis, quàm ferreo uel saxeo globo terretur. globus quidem uel aqua uel pinguedine obstante, uim perdit: uel leuiter tantũ uulnerat uastissimum corpus immensa pinguedine instar ualli munitum. In Noruegiano quidem litore frequentius uel uetera uel noua cernuntur monstra, propter inscrutabilem aquarum profunditatem. Hæc ille in Historia gentium Septentrionalium: ubi pro Physterem non caput illud ueluti equinum pingit, sicut in Tabula, sed Cetum quendam dentatum, (quem in Tabula simpliciter Balænam esse dixerat,) cum in descriptione dentes ei negare

uideatur. nam si escam uel aquam fugit, quorsum ei dentes? quanquam & Lampreda tale os cum habeat, dentibus non caret, exertos saltem dentes habere nō potest quod fugit. Germanicè dici poterit à fugendo, *Ein Saugwal mit einem runden maul wie ein Lampred.*

Pag. 178. ante Rosmari iconem ponenda fuerat pictura, qua Olaus Magnus Balænam cū adiuncta Orca eam impugnante representauit: quam exhibuimus in magno uolumine nostro de aquatilibus, in Balænae historia, pag. 137. sed nullo detrimento omissa est, ut hīc quoq; cum ad manum non esset: quoniam plerisq; eius picturis nulla fides.

Pag. 178. Addenda est Rosmari ceti icon hęc cum sua inscriptione, quæ non rectè illic contextus de hoc ceto principium occupat.

Rosmarus.

Tum iconi subiicias uerba hęc: Noruagicū litus (inquit Olaus) uersus loca ad Septentrionem magis uergentia, maximos pisces Elephantī magnitudine habet: qui Morsi seu Rosmari uocatur, forsitan ab asperitate mordendi sic appellati, quia si quē hominem in maris litore uiderint, apprehendereq; possint, in eum celerrimè insiliunt, ac dente lacerant, ut in momento interimant. Caput habent Bouis instar: & pellem hirsutam, (quare ab Alberto Magno Ceti hirsuti uocantur.) cuius pili, culmi frumentacei crassitudine, latè diffuunt. Dentibus sese ad rupium cacumina usq; tanquā per scalas eleuant, ut rorulento dulcis aque gramine uescantur, seseq; uolutando mari uicissim exponāt, nisi interea somno profundissimo oppressi, pendendo in rupibus dormierint, (& reliqua similiter ut ex Hætoris Boethij scriptis recitauimus.) Expetitur autem maximè propter dentes, qui preciosi sunt apud Scythas, Moschos scilicet, & Ruthenos ac Tartaros (uti ebur apud Indos) ob duritiem, candorem & grauitatem, Hęc ille. Iconi positæ in eadem pagina. 178. adscribendum, *Eiusdem Rosmari icon alia, qualis Argentina in Curia uisitur, expressa in panno: ad uiuum quidem, quod ad caput, cum ad Leonem X. mitteretur è Scandinauia, reliquo uerò corpore ex coniectura aut narratione appiçto. Hoc dubitari potest, meliusne dentes bini exerti deorsum uergentes pingantur, à superiori mandibula orti, ut in hac pictura, qui situs etiam ad reptationem per rupes hanc beluam iuuare potest: an ab inferiore maxilla orti sursum spectare debeant, sicut Olaus & author chorographica tabula Moscouia pinxerunt. 179. 35. post, confundat, A. Accedit præterea ad Hippopotamum feritate & uictu. nam & homines in litore subito aggreditur, dentibusq; lacerat: & in siccum pabuli gratia exit: & quod dentes eius ebori comparantur. tales enim esse Hippopotami Gambrae fluminis in Nouo orbe dentes Scaliger ex Nauigationum libris reperit. forte & nomen ipsum Rosmari, Equum marinum significat: Ross enim Germanis Equus est: Ware etiam Anglis Equum significat, unde Marefcalci nomē, &c. Appellemus igitur Hippopotamum Oceani, si libet. nam & in mari Hippopotamum reperiri, recentiores quidam innuunt. putauerim autem circa fluminum ostia frequentius reperiri. Et ut pleraq; in Oceano maiora fiunt animalia, sic hanc quoq; belluam, in eo maiorem quàm in fluminibus uiuere, uerisimile est. Rosmarum quidem Equo uel maximo maiorem esse quidā scribit. Sed Hippopotami nomen, quoniā ex Equo & fluuiō compositum, eidē marino & Oceani incolæ, non bene conueniet. quare uel Elephantū, uel Bouem, uel Equum, uel Aprum marinum potius nuncupare par erit. cum singulis enim istorum aliquid commune habere uidetur.*

Equi quidem marini, sicut & Bouis seu Vacca tanquam diuersorum à Rosmaro animalium idem Olaus meminit. Equus mar. (inquit) inter Britanniam & Noruegiam sæpius uidetur, caput habens equinum, & hinnitum emittēs: pedes autem fillos cum unguis ad similitudinem Vacce, tam in mari quā in terra pastū quærens. Raro capitur, licet ad magnitudinē Bouis deueniat. Caudam deniq; ut piscis bifurcatam habet, Sic ille. ego talem esse caudam in quadrupede ulla quanuis aquatica, uix crediderim.

GERMAN. Rosmare/oder Rusor/ Rostinger/ Wosß bey den Woscouiten genaunt.

GALL. Rohart, ni fallor, alicubi à Bellonio uocatur, nomine paucis cognito, præterquam artificibus

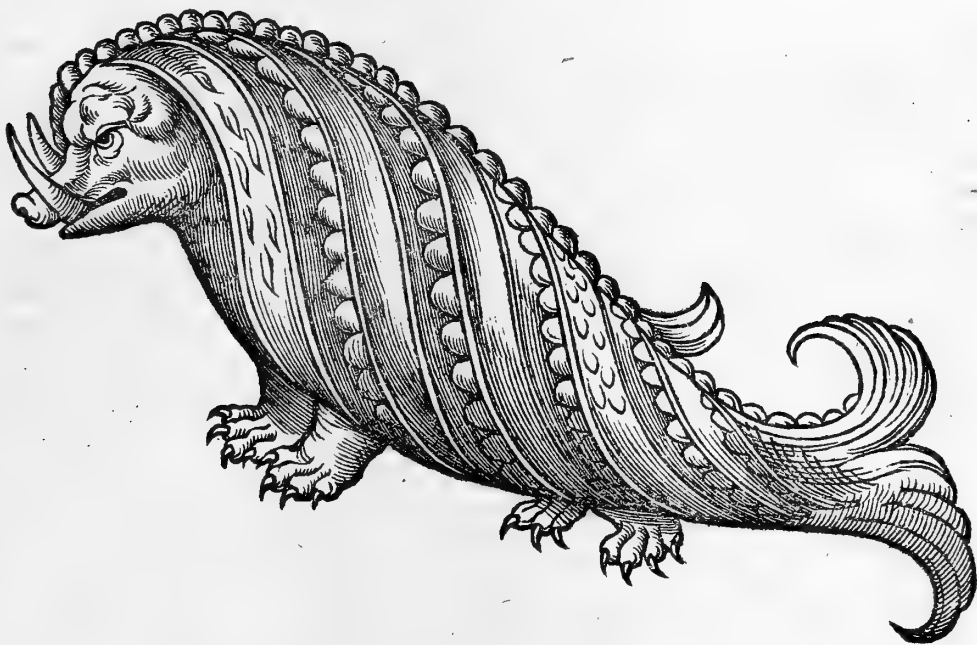
tificibus illis qui opera ex ebore, dentibus & ossibus parant.

179.57.A. Animal hoc (inquit idem Olaus in historia regionum Septentrionalium) in Oceano Anglico captum, omnibus sui partibus portentosum fuit. Habuit enim porcinum caput, quartam Lunæ partem in occipite, quatuor pedes Draconis, duos oculos ab utroque latere in lumbis, tertium in ventre ad umbilicum inclinantem: atque in posterioribus caudam bifurcatam instar usitati piscis. Antuerpiam aduectum coram omnibus diuenditum est. Pag. 180. dedimus ex Tabula Olai monstrum quoddam cornutum, quod pluribus ab eo describitur in Historia regionum Septentr. In mari Noruegico (inquit) inusitati nominis (licet reputentur de genere Cetorum) pisces sunt, horribilis formæ, capitibus quadratis: undique spinosis & acutis ac longis cornibus circumdatis, instar radicis arboris extirpatæ. decem aut duodecim cubitorum longitudine, colore nigerrimo, prægrandibus oculis, quorum ambitus octo uel decem cubitos excedit. pupilla uero unus cubiti, rubrum & flammeum colorem referens, qui à longe in tenebrosis temporibus inter undas, ueluti ignis accensus, piscantibus apparet. pilos, ut anserinas pinnas, spissos & longos habet in modum dependētis barbæ. reliquum uero corpus ad magnitudinem capitis (quod quadratum est) ualde pusillum, cum ultra XIII. uel XV. cubitos in longitudine minime habeat. Vna harum beluarum plures naues & grandes, fortissimis nautis refertas, facillime subuertit & mergit. Huic admirandæ nouitati idoneum testimonium perhibet longa ac clarissima epistola Erici Falchendorff archiepiscopi Nidrosiensis ecclesiæ (quæ totius regni Noruegiæ metropolis est) Leonis X. circa annum Salutis 1520. transmissa: cui epistolæ annexum erat alterius cuiusdam mōstri (*Rosmari scilicet, de quo diximus*) horrendum caput, sale conditum.

Pag. 181. Adde ijs quæ scripta sunt de Vacca mar.

Vacca marina (inquit Olaus in Historia) monstrum est magnum, robustum, iracundum & inuerosum. ædens partem sibi similem, non supra geminos, plerumque unum: quem plurimum diligens, sollicitè secum ducit, quocumque tandem per mare se transmittit, aut in terra gressus dirigit. decem mensibus uterum fert. demum hoc animal aliquando CXXX. annis uixisse, per caudæ ipsius amputationem probatum est.

Pag. eadem ad finem Iconum ex Olai Magni tabula, addatur hæc quoque.

Olaus Magnus in Tabula sua, quam literis distinxit, in B. b. belluam hæc marinam sine nomine pingit: eamque ingentem esse scribit, & dentibus truculentis excelsisque. Nos à dentium figura situque Aprum nominauimus, sed cetaceum, ut à pisce eiusdem nominis discerneretur.

Ibidem subiunge hæc. Multiplex est genus cetorum, quidam enim hirsuti, & hi quatuor iugerum magnitudine: (iugerum uero habet in longitudine pedes C C XL. in latitudine C X X.) quidam planæ pellis, hi que sunt minores, atque in occidentali ac septentrionali Oceano capiuntur. Quidam rictum oris habent dentatum, ac longissimum, uidelicet longitudinis XII. uel XIII. pedum: ac dentes sex, uel octo, uel duodecim pedum. Duo tamen dentes canini cæteris sunt longiores, sub tus sicut cornu, ad modum dentium apri uel elephantis. Hoc autem genus ceti habet os aptum ad manducandum: oculos adeo amplos, ut ambitus uniuscuiusque XV. homines sedentes admittat, imò XX. uel amplius, secundum belluæ quantitatem. Cornua præterea longitudinis sex uel septem pedum, C C L. super quemlibet oculum habet, cornea duritie, ad rigidam uel placidam, anteriore uel posteriore motionem & uentilationem. Hæc simul coherent ad oculorum protectionem tem-

pore tempestuoso, aut cum alia eum inuaserit bellua inimica. Neq̄ mirum quod tot cornua, licet satis molesta, habeat, cum inter oculos in fronte spatium sit xv. uel xx. aut ampliùs pedū &c. Plura quæ ad uniuersum Cetaceum genus pertinent, qui uoluerit, ex Olai historia petat.

186.1. post, Plinius, distingue, & A. ut diximus. 188.27. dele hæc uerba, quæ habent loco sanguinis. 192.52. ab eo l. ab Aristotele. Pag. 245. ad *Buccinum Rondeletij* adscribe: Cancellin Buccino effigiem requires supra, pag. 209. 291.43. Scazon, A. (alicubi in Italia Galeum acanthiam uocant Scazonem.) 322.24. in faucibus A. (an fauces etiam forinsecus dici possunt, ut nō opus sit in os eius admitti?) Pag. 313. post uersum 2. subiunge: SALMARINVS circa Tridentum uocatur piscis rarus & paucis in locis capi solitus, Truttarum generis, ut equidem conijcio: cuius iconem pulcherrimam Saluianus dedit. nos in magno nostro De aquatilibus uolumine inter Truttas Saluiani uerbis eū descripsimus. 357.27. sic leges. Legi in Theutoñico libro Hefsi cuiusdam ex nouo Orbe reuersi, Lacertos istos in terra & aqua reperiri, edulesq̄ esse. Ibid. 35. A. Similis uidetur Higoana Lacertus Indicus, cuius Scaliger mentionem facit, conuenit longitudo, & quod editur, & corium nigrum maculis (candicantibus) distinctum. Dorsum ferratum congruere nō puto; nam pellis ad me missa, extensa erat. Caput non uidi. 79.6. pro in l. inter.

ACCESSIO DE GERMANICIS QVIBVSDAM NOMINIBVS PISCIVM. PRAE

SERTIM QVORVM IN PRAECEDENTIBVS MENTIO
facta non est, ordine literarum.

CL. V. LEVINO LEMNIO, MEDICO ZIRIZAE O,
Conradus Gesnerus S. D.

NONDVM excidit è memoria mea, ornatissime Lemni, illud humanitatis tuæ officium, quo non ita pridem ex Italia reuertēs me antehac ignotum domi meæ salutare, & doctissimis sermonibus tuis oblectare uoluisti. Nuper etiam cum Liber tuus De occultis Naturæ miraculis, omnijuga eruditione refertus, & Antuerpiæ typis excusus, ad nos delatus esset, plurimùm eo audivissimè perlegendo tum fructus tum uoluptatis percepisse mihi uideor. Inter cætera uerò cum etiam Germanica quædam Aquatiliū animantiū nomina inuenissem, uel noua mihi, uel commodiùs, quàm hæcenus didicissem, interpretata: uisum est reficandæ tibi memoriæ nostri causa, hanc Accessiunculam tuī nominis inscriptione ornare. Rogo autem te, uir præstantissime, primùm ut Librum hunc totum succisuius horis euoluere digneris; & ubicunq̄ aliquid inciderit, de quo admonendus tibi uidear, annotare, idq̄ quàm liberrimè: deinde imprimis circa Germanica & patriæ tuæ ac uicinis usitata nomina, interpretationes meas castigare, augere, minuere, & quoquo modo illustrare uelis. Si quæ uerò nomina uestræ gentis sunt, quæ Latine aut Græcè efferre nequeas, ea seorsum ut mihi cōscribas, sicut ego in hac Accessiuncula facere aliqua ex parte incœpi, & aliqua descriptione breuissima declares: Cumq̄ primùm licuerit, de ijs omnibus libellum aut epistolam ad me mittas. Hac in re quantumcunq̄ mihi præstiteris, gaudebo, eroq̄ gratus. Scio autem eam esse eruditionē tuā ac diligentiam in omnium rerum naturalium cognitione, ut seculū nostrum perpaucos tibi pares habeat. Iuuato igitur suauissime mi Lemni et me in difficillimo hoc copiosissimoq̄ argumento nimis diu iam laborantem: & studiosis harum rerum innumeris hominibus, omniq̄ posteritati aliqua doctrinæ tuæ luce affulgeto: id quod tibi nō difficile est, qui ab adolescentia harum rerum fueris studiosus: & in patria Oceano propinqua degas: ubi ut diutissimè fœlicissimèq̄ tibi tuisq̄ & amicis uiuas, Deum O. M. rogo. Vale Tiguri, Nonis Iunij. Anno salutis M. D. LX.

Germanica aquatiliū animantium nomina, unā cum Anglicis insertis, ordine alphabeti recensui & interpretatus sum quàm plurima (in eo libro in quo etiam Ouidij Halieuticum emendatum & scholijs illustratū dedi: & Aquatiliū nomina Latina iuxta Plinium enumerauī) hîc quidem illorum nihil, aut pauca & obscuriora tantum repetij, eo consilio ut boni & eruditi aliqui uiri hæc legentes, de quibusdam dubijs incertisq̄ mihi adhuc certiore me facerent.

Angelin Germanis & Sabaudis, piscis magnitudine Harengæ, rarissimè capitur in lacu Bieleni, totus albus instar niuis.

Allec Alberto magno piscis est in mari Flandriæ & Germaniæ Raijs cognatus, uernaculo nomine sic dictus, &c. ego tale nomen hæcenus non audiui. Olus Magnus repetit uerba Alberti de hoc pisce, quem alatum cognominat (alas autem pro pinnis dicit:) nec aliud addit, nec authorem

rem citat. qua in re ignorantiam suam arguit, cum passim multa similiter ex Alberti libris recitet, quæ eiusmodi sunt, ut ipsi etiam Alberto incognita & temere ex indoctis quibusdam scriptoribus repetita esse uideantur. itaq; falsa ueris permiscens, & aliena (quæ tanquam sua recitat) suis, ueritatibus cæterorum gratiam corrumpit Olaus.

Bergerfisch. Celeberrimum (inquit Olaus Magnus) totius Noruegiæ emporiū est, quod Bergen uocant, à quo etiam pisciū (Asellorū) genus Bergerfisch appellat, melius quàm Stockfisch à fuste uel baculo, ut mollius ad coquendum fiat pluries fustigatum. Huius genus unum longius Asellum uocant: cuius uentres in bicubitales ligulas instar funium abscissos, & aere desiccatos, quasi longè deliciares cibos, Aquilonares eligere & uendere solent, Roedscher dictos. Similiter & extremas caudas eorum piscium in magnis uasis ad quæstum, siue delicatam escam referunt, quas Spore Germani uocant.

Baes/ Süch Seebaes.

Blossfisch esse audio piscem, uulgò in Marchia dictum, quem Baltazar Trochus Sillaginem nescio qua ratione appellet.

Boldh inferioribus Germanis ex Asellorum genere, fortè hoc nomen à figura & magnitudine tulerit, tanquā instar longiusculæ trabis (quā nostri Balch appellant) aut trabeculæ excreseat.

Cabbelliau dictus uulgò, Asellus simpliciter est Leuino Lemnio, & lapillos in capite non habet sicut Callarias.

Cent, piscis quidam Danubiij, ante annos aliquot Ratisbonæ captum unū, Cæsari Augustam missum aiunt.

Clieuwe inferioribus Germanis, idem aut cognatus uidetur pisci quem Angli Lump appellant, eruditi quidam Orbem.

Cormontein, in Bieleni apud Heluetios lacu, Sabaudicū fortè potiùs quàm Germanicum uocabulum fuerit, Albulæ (ut nos uocamus) maiori similis, & nimirum cognatus.

Sanneltgryn nescio quis in Rheno piscis Coloniae uocatur.

Sorff piscis est notus in Liuania, partim Sturioni, partim Siluro similis. alij **Surff** scribunt, nomine forsan à magnitudine facto, nam **Sursen** Germani nominant gigantes. Alij **Sorff** piscem in Asellorum genere censent: sunt qui Ranam piscatricem ita nominant, simili capitis magnitudine fortè decepti. Vide inferiùs in T.

Elenbot inferioribus Germanis uocatus, Rhombi species oblongior uidetur.

Elst in Rheno uocatur Coloniae & alibi, uarijs coloribus insignis piscis, Alausæ similis, aut ipsa potiùs Alausa, in Catalogo quidem pisciū Rheni, quem Cronenburgus præclarus medicus Colonia ad me dedit, aliud Alausæ nomen non inuenio, quam tamen in Rheno capi certū est. Eundem piscem in diuersis locis nominari puto, **Erste/Diff/Würffling/Wörffling**.

Elshouwe. Vitale quiddam inesse uidetur Spongijs & Vrticis marinis, quas nostri **Elshouwe** uocant: quarum innumera ætate in Oceano fluitant, exemptæq; mari diffuunt, ac diutius manibus contrectatæ liquefcunt, ut tradit Leuinus Lemnius lib. i. de occultis naturæ miraculis. in margine quidem adscribebatur Alga maris: sed Vrtica Algæ nomine appellari non debet.

Elstén audio piscem esse apud inferiores Germanos, qui certo anni tempore stellas quasdam in capite habeat ueluti lepram.

Geeruis uel **Gerfisch** apud inferiores Germanos est Acus, rostro oblongo, denticulato: alio nomine **See-reiger**, id est, Ardea marina uocatur: Alberto Aniger, tanquam Latino uocabulo.

Goldfisch, qui & **Kutt** Argentinæ dicitur, piscis Perce similis, minor, rotundior. At in Marchia Alausam sic nominant, quæ illic latior capitur: in Albi uerò longior, (diuersa nimirum species,) ita ut longitudo eius quintupla sit ad latitudinem, & alio nomine **Zige** uel **Zieg** appellatur.

Grossen à Germanis maritimis dictus, piscis Sauro similis est, & hamum fertur ore emittere.

Haeyfisch (**Hay** Brabantis) in Germanico mari Galeorum generis est, albicantis per latera et uentrem coloris, in dorso nigrior, punctis fuscis aspersus, ut ostendit pictura, quam doctissimus Echtius ad me misit. Idem uidetur de quo Olaus Magnus: Hominem natantem (inquit) in aquis salis, piscis de genere Canicularum marinarum, (*Galeus canis scilicet, quem Caniculam minorem uel Plinij Rondeletius nominat.*) Boloma Italicè, & **Haafisch** Noruagicè dictus, adeò auidè turmatimq; ex insidijs adoritur, ut non tantum morsu, sed pondere etiam in profundum demergat, deo retq; teneriora membra, nares uidelicet, digitos & genitalia: donec superueniat Raia, ceu iniuriarum uindex, quæ impetu quodam succurrens grassatores abigit, & hominē ut enatet pro uiribus urget: eumq; custodit, donec spiritu extincto, post aliquot dies, cū mare naturaliter se purgat, sursum feratur. Cernitur hoc miserabile spectaculum in Noruagicis oris, quando lauandi gratia homines, exotici uidelicet nauatæ, periculorum & insidiarum ignari, è nauibus in undas exiliunt. Latitant enim Caniculæ istæ sub nauibus in anchoris manentibus, uelut Aquatici Arietes. Cutis earū asperitate sua, ligna & ossa expolit, sicuti & Raiarum.

Haffguffe in Oceano magis refert fructum quàm piscem, nimirum ut Cucumis & Vua Plinij. Ego uocis huius Germanicæ aut Saxonicæ, etymologiam non assequor, ut & multorum aliorum, quibus maritimi Germani utuntur, plurimum à nobis diuersa dialecto, uocabulorum. Vnde

fit ut Latina uel Græca quorundam aut indicare uetera, aut noua fingere nomina; non possim.

Hagen audio pisciculum esse similem illi quem **Spirling** appellant.

Harder, uel **Herder**, est Mugil piscis, uel Mugilis species, squamis satis magnis tectus, & lineis à capite uersus caudam aliquot, instar Thymalli, distinctus. Vide inferiùs **Molenaer**.

Hautinck, Acus Aristotelis, Antuerpiæ piscis longè alius **Hautin** uocatur.

Hille dictus piscis cetaceus in Oceano iuxta Pomeraniam captus est, nostra memoria: cuius imago illic in templo uisitur cum hoc epigrammate: Hilla uocor piscis, ad flumina fertilis Hilde Indigenis captus præda stupenda fui, Ne dubita, quisquis picturam uideris istam. Sic caput & dorsum, sic mihi cauda fuit.

Hirseitt nescio qui piscis uocatur in Marchia Brandenburgensi.

Huyghe, Squatina inferioribus Germanis.

Knackfisch, totus pelle & ossib. constat, quare abijcit, tanquã cibo inutilis, in litus, ubi corrumpitur. Huiusmodi sunt Typhle marina Bellonij uel Acus Aristotelis, Hippocampus, & similes.

Lake Gothicè uocatur piscis in fluuijs & lacubus degens, breuior Anguilla, sed magno uentre, hic profunda petit, præterquam hyeme, quando sub glacie (ut supra dictum est,) malleo stupefactus capitur, Olaus. Nos hunc Mustelã uocauimus, &c. Nostri uocant **Trüsch**, alij aliter. **Lycelake** Flandris Hirudo est.

Matreel dictus piscis, capitur in litoribus Noruegiæ, præcipuè in scopulis Asloensibus, maxima copia: qui probè salitus, optimus est: sine sale, pessimus, Olaus. ego hunc nõ aliũ q̃ Scõbrum esse dixerim, cuius simile nomen etiã Galli habent & Angli, alij scribunt Macrell, Macrill, Maccarell. hic piscis quoniam mare non relinquit, aliũ esse apparet qui Colonia in Rheno **Matrill** uocatur, à nonnullis **Bratsfisch**.

Weercors/uel **Seecors**, piscis quidam apud inferiores Germanos, Anguillæ similis, &c. idem fortè quem **Lake** Gothis appellari nunc diximus.

Molenaer, uel **Mullenaer** Flandris dictus, non Mullus est ut quidam putant, sed Mugilum generis, ut ex pictura à Io. Echtio missa faciliè cõiñcio. Galli & Angli Mullet nocitant: **Harder** è uerius dicto cognatus.

Muris caudam Flandri lingua sua Pastinacam uocant, Rondeletius. ego non aliud Germanis inferioribus de hoc pisce usitatũ nomen hæctenus cognoui, quã **Peilfert**, quod sagittæ caudam significat.

Muroica apud nos dicitur piscis, cuius ossa (*noctu*) lucent, Albertus. uidetur autem nomẽ esse corruptum, alibi Muroca ab eo nominatur Sturioni similis.

Murte, pisciculus quidam uilis, magnitudine Harengi in Noruegia.

Mutterloschen, piscis quidam in lacu Suerinensi.

Orwangen & **Orwangle** uocantur à Germanis branchiæ piscium: ab alijs **Ryben**.

Palen Congrum esse inferioribus Germanis, an rectè quidam mihi retulerit, dubito.

Peilfert. Quære in Muris cauda.

Pen. Quære in **Spirinch**.

Pergolici à Christophoro Encelio (qui Germanica piscium nomina ad Latinas terminationes deflectere solet) inter pisces numerantur.

Persich in Austria audio piscem esse diuersum à Perca, dodrantalem ferè, palmi latitudine in medio: squamis uix apparentibus, aculeis tota cuti abundare: Viennæ & Pofonij notum; nõ è Danubio, sed aliunde Viennam inferri.

Petermanche, (alijs **Pieters**, uisch, uel **Corpor**,) Araneus piscis est, ut faciliè cõiñcio ex Icone quam Io. Echtius misit.

Pladyß, & **Plaetkens**, Passerum species duæ, nostri **Platyfle** scribunt.

Porpel. Thrissam siue Clupeam piscem, quem Romani Lacciam uocant, nuper in Prussia circa mare recens (ut uocant) eo in loco, ubi in sinum Balthicum (seu Codanum iuxta Celtem) se exonerat, (circa castra Balge & Lokstede, ad ducem Prusiæ pertinentia,) maximo numero captũ esse, compertum habetur. Nam horum piscium quos Pruteni **Porpel** appellant (nomen antea incognitum) piscator quidam duodecim millia & sexcentos, mense Maio intra quatuordecim dies (præter alios pisces, quorum etiã haud parua copia erat) cepit, Olaus Magnus.

Postken est Scorpius piscis, inferioribus Germanis: ut ex pictura à Io. Echtio missa, cõiñcio.

Posck apud Frisios, Centriscus Theophrasti est, ni fallor: Pungitius Alberti, at qui **Pösch** Colonia uocatur, alibi Porces, **Kutt**/**Kaulbersich**, Percæ fl. similis, minor, Porcus Nili mihi uidet.

Poste piscis quidam, Flandris à uelocitate sic dictus.

Purpontan Germani quidam, ut audio, proferunt nomen factum ab Anglico **Purpose** uel **Porpose** (quasi Porcum piscem dicas) quo Phocænam & Delphinum significant.

Ryben. **Süch** **Orwangen**.

Rosenmucken sunt in Prussia stagnantibus aquis, ut lacubus uel piscinis profundis, Cyprinis latis cognati, quadruplo ferè maiores & præpingues. asci cum aromatibus ad principes & locupletes uiros mittuntur. Quære Trossuli.

Raff. Ex uentre Rhomborum (apud Noruegos) fiunt ligulæ cubitales, uel bicubitales, sed latiores alijs, ualde pingues: quas Incolæ uocant **Raff**: eisq; pro pane & obsonio utuntur. Conuenit is cibus robustis hominibus, non delicatis: ferè eius saporis, cuius est semen pisciũ induratum, quod Böttargi uocant Itali, sed longè pinguior. Capitibus horum piscium loco lignorum pro cibis coquendis Noruegi utuntur, Olaus. Ego segmēta illa seu ligulas **Raff**, steri audiui ex pisce **Quep** uel **Heligbutt** dicto: unde eundem quoq; Rhombum esse conijcimus.

Roedscher. Vide supra in **Bergerfisch**. Sunt autem uētres Afellorum, hoc est, exteriores uentris partes relectæ & salsa, alijs scribunt **Rotser**, ea caro aliquanto mollior & suauior est.

Rotfisch uel **Redfisch**, in Noruegia dictus piscis marinus, uidet̃ Erythrĩnus aut Pagrus esse.

Rodtbart/uel **Roobaert** ut Frisij proferunt, piscis est Lyriformis; & diuersis fortè speciebus id nomen attribuitur.

Rub Frisij, Phoca.

Sandling Frisij orientalibus dictus, Citharus Galeni fortè fuerit.

Sarekens, si probè memini, pisces quidam apud Belgas uocantur.

Sardeyn ab inferioribus Germanis uocatur piscis marinus, Sardina nimirum uel Chalcis.

Schwamfisch. Quare **Swamfisch**, nam inferiores Germani ferè S. scribunt ubi nos Sch.

Scheluis Belgæ indigetant Callarias (Afellorum generis) à scabra cute ac squamata, ut tradit Leuinus Lemnius: qui etiam lapillos in eorum capite gigni scribit. Sed hoc considerandum est diligentius, ego **Schellfisch** esse puto Afellorum Rondeletij speciem tertiam; Callariam uerò alterius generis, &c.

Scherren, species quædam Passerum Belgis.

Schmelz. Vide **Smelte**.

Schnepelfischge in Albi pisciculus est candidus, non ultra digitum longus, Zertæ uulgò dictæ pisci, ferè similis. Is mihi uidetur omnino Phoxinus squamosus minor Rondeletij, nisi colore forsitan aliquid differat.

See (uel **See**, ut alijs scribunt) Belgis est mare: nobis **Weer** mare significat: **See** uerò lacum. hinc composita sunt nomina, **Seebaes**, Lupus marinus, ni fallor: quem Angli simpliciter **Base** appellant. additur autem ei fortè maris uocabulum ad differentiã eius qui fluuios subit. **Seekrabbe**, Cancer marinus est: **Seecreeft** Astacus mar. **Seebaentken**, Gallum marinum sonat, piscem Lynam uel ei cognatum. **Seehont**, id est, Canis marinus, Phocam significat. **Seeveiger**, id est, Ardea marina. Acus est, rostro longo & denticulato. **Seeschum**, Hollandis, os Sepiæ. **Seetasche**, uulua Raïarum, quæ specie peræ in litoribus eiecta reperitur. Leuinus Lemnius Lupum piscem marinum interpretatur **Seewolf**, siue ad uerbum, ut suspicor: siue recepto aliquib. Germanis de hoc pisce uocabulo. ¶ Est quando **Seel** pro **See** scribunt in compositis dictionibus, ut **Seelhund** pro Phoca, & **Seelslecke** pro Cochlea marina: sed hoc posterius (puto) Anglicum est.

Short piscis quidam pedum quinque, magno uentre.

Skate Anglis Squatinam significat, ut conijcio. Squatina, inquit Albertus, piscis mar. est, quem Germani Catulum maris uocant, &c. Leuinus Lemnius Sepiam interpretatur Felem marinam.

Sijt Gothice dicuntur pisces quidam. Hi (inquit Olaus) sicut & Lupi (*Lucij*) Mugiles, Præmi & Borbochæ, siccari solent apud Septentrionales, maxima copia, et ut strues lignorum componi. Et rursus: Quidam pisces malleis è robusto ligno factis, ante decoctionē suffigantur: quidam etiam Sole saleq; siccati, crudi tunduntur ac manducantur: quos **Sijt** uulgò uocant. suntq; genere duplici, præsertim in mari Bothnico, in quod influunt maxima flumina ex altissimis montibus Noruegianis. Fumati pisces non infimam sortiuntur æstimationem, ut Salmones, Præmi, **Sijt**, Halec, Murænæ, Mugiles & Boctes. Et mox: Sunt & Boctes ac Orches pisces fumigati, qui in esum genti Septentrionali cedunt. Et alibi: In Harengorum genere foeminae uulgi æstimatione carius emuntur: quia oua eorum uentrem fatiant dum stato tempore à piscibus abstinentum est: quod & similiter aliorum piscium oua, ut Salmonum, & quos Gothi **Stick** uocant, faciunt. Sic ille. Ego eundem piscem ab alijs Germanis **Stint**/ **Stinckeling** & **Stinckfisch** uocari puto. Hi infumati adferuntur ex Liuonia, ouisq; multis & pinguibus abundant. **Sijt** quidem nomen uel à siccitate factum est: sunt enim pisces exiccari soliti. uel à **Stinck** per syncopen: quod nomen fetorem significat: quoniam & recens capti hi pisces, & aliquandiu seruati, foetere uidentur. Vide mox in **Spiring**.

Smelte Anglis & Belgis est pisciculus (alijs **Schmelz** magis Germanicè proferunt, à pinguedine nimirum) delicatissimus, quem Galli Eperlanum uocant, à colore splendido perlæ, id est, margaritæ. aliqui Violam à gratissimo eius odore posse uocari censent. Aqua partim marina, partim fluuiatili gaudet. Figura (à Bellonio exhibita) & descriptio eius planè mihi referre uidetur **Vmbram** (siue **Vmblam**) lacustrem nostram minorem. Doctissimus Turnerus Smeltam Gobionũ generis facit. Sed alium quoq; piscem apud Belgas **Smelte** dici conijcio ex pictura, quæ à clarissimo medico Io. Echtio accipi: corpore paruo, oblongo, angusto: pinna nulla, (fortè quòd pi-

et or omiserit: rostro longiusculo, acuminato, ita ut maxilla superior aliquanto breuior sit.

Spiring/Spierinck/Spirling, si Apua aut Apuis cognatus est piscis, ut Turnerus putat, miror eum dentatum esse, idem piscis **Sijck** Gothice dicitur, de quo supra scripsi. Audio esse do drantalem, candidissimum, longum, angustum, nullo uentre foris apparente, nihil cibi in eo reperiri: spinam dorsi Anguillis similiter habere, simplicem, nullis adnatis, gregatim degere. Huic similem esse per omnia **Pen** (forte ab Apua corrupto nomine) dictum Hollandis.

Spoze. Vide **Bergerfisch**.

Sprizen apud Vallesios nostros, Phoxini laeues, ni fallor: dicti quod propter lubricitatem manu retineri, quin elidantur, uix queant.

Sprett circa Insulam Rheni piscis est, à Spiringo diuersus, cum apud Anglos **Sprote** idem sit qui **Spiringus**.

Squame dictus piscis è Dacia (forte *Dania*) adfertur: is post æquinoctium autumnale demum parit, ut scribit Albertus Magnus. sed alius est **Swamfisch**, de quo Olaus Magnus: *Monstrum (Cete ferè monstra nominat)* Noruagico idiomate **Swamfisch** dictum, rotunda est forma, præ cunctis marinis beluis gulosum. Stomachum distinctum non habet, ut ferunt: & omnis cibus in corporis eius crassitudinem uertitur, ut nihil aliud uideri possit quam una massa pinguedinis adunata. Dilatatur & extenditur: cumque amplius extendi nequit, pisces per os facile eijcit, quonia, ut cæteri pisces, collo caret. Os eius continuatum est uentri. Adeo crassum est, ut urgente periculo carnem, pinguedinem & pellem suam, sicut Hericius, super caput reduplicet, & contrahendo se caput abscondat: non sine sui detrimento, nam inimicas bestias timens, fame urgente se non aperit, sed esu carniū suarum sustentatur, cum aliquam sui partem consumi, quam à beluis profus deuorari malit. Sic ille, ex uerbis quidem eius cetusne an piscis sit, non satis intelligitur, ponit etiam iconem, sed quæ mihi suspecta sit, ut & aliæ pleræque ab eo exhibitæ.

Stinck. Vide **Sijck**.

Stockfisch. Lege **Bergerfisch**.

Storze Frisiorum, Scorpius piscis esse uidetur.

Streckfisch uel **Strackfisch**, nescio qui piscis, Gedani seruatur in aere ut duret.

Terbot apud Belgas Rhombus quidam est, hoc nomine pictum roseo colore à Io. Echtio accepit. alij **Tharbutt** uel **Tarbut** proferunt.

Torpoz. Quære in **Petermanche**.

Torsck uulgo dicti pisces, ut & **Arengæ**, **Anguillæ**, **Prasmi**, saliri, uento siccari, aut fumo macerari solent. sic autem (**Torsck**) Gothice uocantur: qui ab Italis & Hispanis **Marlucz**, deferuntur autem Romam usque per Hispanos & Lusitanos. Vide **Sorst** supra.

Trossuli apud Borussos capiuntur, partim in lacubus, partim in æstuante mari, Erasmus Stella, ego hoc nomē è Germanico aliquo factū conijcio. lidē forte sunt **Rosenmucken** superius dicti.

Uckelangen piscis quidam circa ostium Tangræ nominantur à Christophoro Salueldensi.

Vim Belgis est **Alausa**: quo nomine etiam Albertus Magnus utitur.

Voz piscis apud Belgas, paruus, squamosus, uarius, unde & nomen ei factum puto, latiusculus, pinnis rubris: candido, luteo & subuiridi colore distinctus, ut ex pictura ab amico accepta apparet. Idem opinor Variatæ pisci, quem Ordine I. Marinorum pinximus, &c. à **Trutta** quam nostri **Fore** nominant, longè diuersus.

Wecke apud nos piscis est uentre magno, & stomacho uilloso omni genere uillorum, Albert.

Wittim uel **Wyting**, **Afellus** primus est.

Willocks Belgis Cochleæ quædam marine sunt, colore ruffo: quarum foramina operculo tegunt.

¶ **Gedani** piscis est, cuius dissecti etiam frustra mouentur & tremunt: carne ut **Wels**, id est, **Silurus**, forte **Anarrhichas** noster, qui ad **Siluri** naturam accedere uidetur.

¶ **Piscium** uariæ figuræ (inquit Olaus) per Aquilonaria litora inueniuntur: quorum nulla apud ueteres mentio reperitur: Vt pisciculus palmam longitudine non excedens, leporina facie, ac spiculis in dorso: quibus quoslibet etiam magnos pisces solo aspectu terret, & in fugam conuertit. (*Hic forte è genere Lyriformium est.*) Item pisces aculeati dorsi, instar serræ, qui asperis illis aculeis ac pinnis acutis, antrorsum (dum nocere intendunt) admotis, omnes offendunt: & hi duo tanquam aquarum & piscium latrones, ubi capiuntur, ut inutiles ob spinas & aculeos, & carnem insipidam abijciuntur. Sunt & pisces cornu in capite gerentes antrorsum, sicuti rostratæ uel **Liburnicæ** naves, in uentre ora habentes, macilenti & insipidi ob corporis macritudinem, quam incurrunt alios pisces persequendo. Hæc ille.

Patauij prope ædem diui Antonij, apud heredem Monscolari cuiusdam (quem Antiquitatum studiosum fuisse aiunt) audio seruari Equi marini caput planè simile equino: quod an **Hippopotami** sit, quærendum est. Item rostrum ceu **Ciconiæ** adiuncto corpore piscis quasi uelica,

è mari Adriatico, sine nomine. **Varinus** **Camers** **Porcum** (*πόρπον*) aquaticum animal, &c. describit, utris similitudine, in **Danubio**, quadrupes, &c.

E B R A I C E.

ליהוה הארץ ומלואת:

אורה יהוה ככל-לבי

אספרה כל-גפלאותיה

זמור כבוד שמו

שימור כבוד החלתי:

G R A E C E.

Δόξα Θεῷ τὸ πάντων, καὶ πάντα κινουῦσι

Πατρὶ μεγάθυγῆ, τὸ πνεῦμα ἁγίον: ἰδὲ αὐτῷ

Ἔργα θεοφῶμιλον πάνυ δίσκωλα πολλά καὶ ἐδλά,

Ὀυραίνια, χθόνια, καὶ ὅν ἡίεσι, ἡσίε θαλάσση.

L A T I N E.

Omnia qui fecit, mouet & conseruat, alit̄q̄,

Sit soli semper gloria, laus & honor.

Omnibus in rebus, tellus, aqua, pontus & æther

Quas claudunt, uis est insita clara DEI.

Omnia sunt hominem propter ceu condita finem.

Finis homo est homini: præcipuus, DEVS est.

I T A L I C E.

Rende Lettore ogni honore e gloria

A sol I D D I O, che tutto 'l hà fatto,

Emouendo 'l nodrisce, e serua in atto,

Tal, che stupisce ogniun di merauiglia.

G A L L I C E.

Au seul grand DIEU, qui tout a fait, conserue,

Meut, & nourrit cé, qu'est en l'uniuers,

En terre, en l'eau, en l'aer, feu, cieulx diuers,

Gloire a iamais, los, honneur qu'on reſerue.

G E R M A N I C E.

Fürchtend den allmächtigen/

Werend den allwüſſenden/

Liebend den allgütigen

Herren GOTT/ vnd vatter

Aller dingen/ ſchöpfer/

Beweger vnd erhalter.

